

ဟဇရသ်ကြီး မော်လာနာ မုဟမ္မဒ်ယူစွမ်းဆပ် ပြုစုခဲ့သော

မွန်သခပ်အဟာဒီးဆ်ကျမ်း

အီမာန်

နမာဇ်

အိလင်မ်နှင့်ဇိက်ရ်

အိက်ရားမ်

အိမ်လားဆွဲ

ဒဇ်ဝယ်

စီစဉ်တင်ပြသူ

ဟဇရသ် မော်လာနာ စအ်ဆပ် (ဒုတိယဟဇရသ်ကြီး၏မြေး)

ပြန်ဆိုသူ - မော်လာနာ ဟာမိင် အပ်ဒွလ်ကာဒိရ် (ဟဒီးဆ်အတန်းပြ-ဒါရွလ်အိုလူမ်)

စီစဉ်သူ - ဟာဂျီမုဟမ္မဒ်အုမရ်(ခ)တင်ဦး

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

စာမူခွင့်ပြုချက် - ၆၀၀၃၆၇၀၅၁၁

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုအမှတ် ၆၀၀၄၆၄၀၈၁၁

ထုတ်ဝေသူ ဦးထွန်းသန်း ကံစာပေ (မြဲ-၀၁၅၈၉)
အမှတ် ၄၅၊ ၁၁လမ်း၊
မင်္ဂလာတောင်ညွန့်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။

ပုံနှိပ်သူ ဦးသန့်ဇင် ‘နှင်းသီရိ’ပုံနှိပ်တိုက်’
(ယာယီ-၇၂၃၂) အမှတ် ၇၅၊ ၃၁လမ်း။
ပန်းဘဲတန်း၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။

အုပ်ရေးနှင့်အကြိမ် ၁၀၀၀၊ ပထမအကြိမ်
ထုတ်ဝေသည့်ကာလ ၂၀၁၁-ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ။
တန်ဖိုး ၆၀၀၀/-

‘ထုတ်ဝေသည့်စာအုပ်ကတ်တလောက် အညွှန်း’ (CIP)

၃၂၀

မော်လာနာဟာဖိဇ်အိမ်လွယ်ကူအိမ်

မွန်သခင်အဟာဒီးဆ်ကျမ်း/ မော်လာနာ ဟာဖိဇ်

အိမ်လွယ်ကူအိမ် (ဟဒီးဆ်အတန်းပြ-ဒါရွယ်အိုလူမ်)-ရန်ကုန်

ကံစာပေ၊ ၂၀၁၁

၉၄၄ စာ၊ ၁၉ x ၂၅ စင်တီ

(၁) မွန်သခင်အဟာဒီးဆ်ကျမ်း

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ဟဇရုသ် မော်လာနာ အဗ္ဗဟ်ဟဇ်အာလီ နဒဝီ (رحمة الله عليه) ၏ နိဒါန်း

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَخَاتَمِ النَّبِيِّينَ
مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ وَدَعَا بِدَعْوَتِهِمْ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ
أَمَّا بَعْدُ !

ယခုအခါသမယတွင် ဒဏ်ဝသ်ဖိတ်ခေါ်မှုလုပ်ငန်းသည် မထိန်ချန် စကားမဆင်ဘဲ တင်ပြရသော် အစ္စလာမ့်လောကတစ်ခုလုံးအတွက် အကျယ်ပြန့်ဆုံး၊ ခွန်အားအရှိဆုံး၊ အကျိုးအရှိဆုံးဟုဆိုလျှင် မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲ အမှန်တရားဟု ဆိုစမှတ်ပြုနေကြပါပြီ။

ဒဏ်ဝသ်၏ မရ်ကဏ်သည် နေဇာမွဒ်ဒီးန်ဒေလီဖြစ်သော်လည်း ၎င်း၏အတိုင်းအတာ သည် အိန္ဒိယတိုက်နယ်၊ အာရှတိုက်တွင်သာမက အခြားတိုက်ကြီးများ၊ အစ္စလာမ်နှင့် အစ္စလာမ်မဟုတ်သော နိုင်ငံအသီးသီးတွင် ပြန့်နှံ့လျက်ရှိနေသည်။

ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးရာ လှုပ်ရှားဖိတ်ခေါ်မှု သမိုင်းကြောင်းအရ ဒဏ်ဝသ်လုပ်ငန်းသည် ကာလကြာမြင့်စွာ အစဉ်မပြတ်လည်ပတ်ဖြစ်ထွန်းလာပြီဆိုရင် ဒဏ်ဝသ်အမလ်သည်လည်း ကျယ်ပြန့်သည်ထက် ကျယ်ပြန့်လာလေသည်။

လုပ်ငန်း၏အကျိုးသက်ရောက်စူးရှမှုနှင့် ဦးဆောင်မှု၏ အကျိုးရလဒ်များကို မြင်တွေ့ လာသောအခါ များစွာသော ချွတ်ချော်မှုများ၊ မှားယွင်းသောရည်ရွယ်ချက်များနှင့် အရေးပါ သော ဦးတည်ချက်ကိုမီ မေ့ပျောက်သွားကာ ဒဏ်ဝသ်၏ အကျိုးစူးရှမှုများ ယုတ်လျော့ပြီး လုံးလုံးလျားလျား ကွယ်ပျောက်သွားလေ့ရှိခဲ့၏။

သို့ရာတွင် ဒဏ်ဝယ်သည် စာရေးသူ၏ အသိအမြင်အရ အထက်ပါ အမဲစက် အစွန်း အထင်းများမှ အကာအကွယ်ရလျက်ရှိနေပါသည်။

ဤလုပ်ငန်းမွန်တွင် ဦးစားပေးအနစ်နာခံသော စိတ်ဓာတ်၊ အရှင်ကျေနပ်မှု၏မက်ဆန္ဒ၊ ဆဝါးဗ်ရလိုသော ပြင်းပြစိတ်၊ ဖရပ်ဇ်ဝတ္တရားများကို အလေးအနက်ထားရှိမှု၊ ယခုထက် ပိုမိုတိုးတက်ချင်စိတ်၊ အရှင်မြတ်အား တသမူတွင် မွေ့လျော်မှု၊ အကျိုးမရှိ မပတ်သက် သော အမလ်နှင့် လုပ်ငန်းမှ အတတ်နိုင်ဆုံးစွန့်ခွာရှောင်ကြဉ်မှု၊ အရှင်ကျေနပ်မှုနှင့် ရည်မှန်း ချက်များဆွတ်ခူးဖြစ်ရန် ဝေးလံရှည်လျားသော ခရီးထွက်၍ ခံနိုင်ရည်ရှိမှုစသည်များပါဝင်သည် သာမက ပါဝင်သူတိုင်းသည်လည်း လက်တွေ့ကျင့်သုံးလျက်ရှိပေသည်။

ဂျမာအသ်၏ ဤထူးခြားချက်များသည် ပထမဦးဆုံးဒါအီ၏ သဒ္ဒါဖြူစင်မှု၊ အရှင်မြတ် ထံ အစဉ် ခစားဝင်အာရုံပြုမှု၊ အနစ်နာခံကြိုးပမ်းဒိုအာပြုမှု၊ အရှင်မြတ်၏ နှစ်သက်ကျေနပ် မှုရှိသည်သာမက ၎င်းအိုစုလ်စည်းမျဉ်းများ၏ အကျိုးရလဒ်ကြောင့်ဖြစ်သည်။ ပထမ ဒါအီ ဟဇရသ် မော်လာနာ အိလ်ယားစ် ကာန်ဒလဝီ (رحمۃ اللہ علیہ) သည် ကနဦးမှပင် ဤအချက်များ ကို အရေးကြီးသည်ဟု သတ်မှတ်သည့်အပြင် အမြဲမပြတ်တိုက်တွန်းနှိုးဆော်လျက်ရှိခဲ့လေ သည်။ ၎င်းစည်းမျဉ်းများကား ကလိမဟ်တော်၏ အဓိပ္ပာယ်နှင့် လိုအပ်ချက်များကို တွေးတော ခြင်း၊ ဖရပ်ဇ်များ၊ အိမာဒ်များဆိုင်ရာ ထွတ်မြတ်မှုများ၏ အသိရှင်သန်နေခြင်း၊ အိလ်ဗါ၊ ဇိက်ရ်၏ အကျိုးများ အာရုံထဲရှိနေခြင်း၊ အရှင်မြတ်၏ ဇိက်ရ်တော်တွင် မွေ့လျော်နေခြင်း၊ မွတ်စ်လင်မ်များအား ဂုဏ်ပေးသည့်အပြင် ၎င်းတို့၏ ဝတ္တရားတာဝန်ကို သိတတ်ပြီး ထမ်းဆောင် ဖြည့်ဆည်းနိုင်ခြင်း၊ အမလ်ဟူသမျှတွင် နိယသ်စစ်မှန်အောင် သတိထားခြင်း၊ အချည်းအနီး အလဟဿအလုပ်၊ စကားများမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ အလ္လာဟ်လမ်းခရီးထွက်ရသည့် အကျိုး မြတ်နိုးမှုများကို စွဲလန်း၍ သတိရှိနေခြင်း စသည်တို့ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေး၊ ဒွန္နုယာမက်ဆွတ်ခူးလိုသောလှုပ်ရှားမှု၊ ဂုဏ်ပကာသနရလိုသူများမှ ကာကွယ်ထားခဲ့ပြီး ဒီးနိဖိတ်ခေါ်မှု သက်သက်ဖြစ်ရန်၊ အရှင်ကျေနပ်မှုကို ဤလုပ်ငန်းဖြင့် ဆွတ်ခူးရန်သာ အထူးသတိပြုခဲ့လေသည်။ ဤစည်းမျဉ်းများအတွက် ကုရ်အာန်နှင့် ဟဒီးဆ် မှ ကောက်နှုတ်ချက်များ တစ်စုတည်း စီစဉ်ရန် လိုအပ်လာသဖြင့် ဒဏ်ဝယ်အိလ်ခိုင်ရ်၏ ဒုတိယဒါအီ (ပထမဒါအီ၏ အကောင်းဆုံးကိုယ်စားပြု ကြိုးပမ်းခဲ့သူ) ဟဇရသ် မော်လာနာ မုဟမ္မဒ် ယူစွမ်ဆပ်သည် ကျယ်ပြန့်နက်ရှိုင်းသော ဟဒီးဆ်ကျမ်းများကို နှိုက်နှိုက်ခွဲခွဲချွတ်ချွတ် လေ့လာသူလည်းဖြစ်ရာ ကုရ်အာန်၊ ဟဒီးဆ်မှ အိုစုလ်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ ဆင်ခြင်အပ် သော အချက်များပါမကျန် ရှာဖွေစုစည်း၍ စာအုပ်တစ်ဆူပြုစုလိုက်၏။ ဤကျမ်းသည် အိုစုလ် စည်းမျဉ်းပေါင်းချုပ်ပင်မက မချွင်းမချန်အားလုံးကို စုစည်းထားရာ ကဏ္ဍအသီးသီးအတွက် အဖွင့်မိတ်ဆက် မှတ်တမ်းဟူ၍ပင် ခေါ်ဆိုနိုင်သည်။

ယခုတစ်ဖန် ဤကျမ်းရှင်၏ မြေးဖြစ်သူ လေးစားအပ်သော မော်ဟေဗီ စအ်ဆပ်က အရှင်မြတ်၏ ကြိုတင်သတ်မှတ်ချက်အရ အုရ်ဒူဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုပြီး အရေးတယူဖြင့် ဖြန့်ဝေလိုက်သည်မှာ မွတ်စ်လ်အပေါင်းတို့အတွက် အကျိုးများဖြစ်ထွန်းနေသည်။ ကဗူလ်ပြုတော်မူပါစေ။ ဤသည်ထက်သာပို၍ အကျိုးများ ပြန့်နှံ့သက်ရောက်တော်မူပါစေ။

အဗ္ဗလ်ဟာဗ်အလီနဒီ (မိုင်ကရေလီ)

ဟိဂျရီ ၁၄၁၈။ ဂိလ်ကအ်ဒဟ် - ၂၀

နာမတော်များကို ဤသို့ဖတ်ပါ။

အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ နာမတော်ကို ဖတ်လျှင်

سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى ၈၆၈ နာမတော်

တမန်တော်မြတ်၏ အမည်ကိုဖတ်လျှင်

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ဆူလ္လာဟုအလိုက်ဟိဝစလ္လမ်

နဝီတစ်ပါးနှင့် ဖရစ်ရှ်သဟ်တစ်ပါး၏ အမည်ကိုဖတ်လျှင်

عَلَيْهِ السَّلَامُ အလိုက်ဟိစ်စလာမ်

နဝီများနှင့် ဖရစ်ရှ်သဟ်များ၏ အမည်ကိုဖတ်လျှင်

عَلَيْهِمُ السَّلَامُ အလိုက်ဟိမုစ်စလာမ်

ဆူဟာဗီတစ်ဦးချင်း၏ အမည်ကိုဖတ်လျှင်

رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ရဒီယလ်လာဟုအန်ဟု

ဆူဟာဗီယဟ်(အမျိုးသမီး)၏ အမည်ကိုဖတ်လျှင်

رَضِيَ اللهُ عَنْهَا ရဒီယလ်လာဟုအန်ဟာ

ဆူဟာဗဟ်များ၏ အမည်ကိုဖတ်လျှင်

رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ ရဒီယလ်လာဟုအန်ဟွမ်

သူတော်စင်များ၏ အမည်ကိုဖတ်လျှင်

رَحِمَهُ اللهُ عَلَيْهِ ရဟ်မသွလ်လာဟိအလိုက်ဟ်

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ဟဇရပ် မော်ဟနာ မုဟမ္မဒ် ယူစွမ် ﴿ﷺ﴾ ရေးသားခဲ့သော စကားဦး

ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းတို့သည် အင်န်စာန်လူသားကို ဖန်ဆင်းတော်မူသော အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ အတွက်သာဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ အရှင်မြတ်သည် ခေတ်ကာလရွှေ့လျားသော်လည်း မကုန်ဆုံးနိုင်သော အရှင်မြတ်၏ နိအ်မသ်တော်များကို လူသားအတွက် ရက်ရောစွာ ချီးမြှင့်တော်မူ၏။ စွန့်ကြပေးကမ်းသော်လည်း မယုတ်လျော့နိုင်သော ဘဏ္ဍာတော်ရှိ နိအ်မသ်များမှ ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် လူသားအသိက မဆွတ်ခူးနိုင်သော နိအ်မသ်များပင်ဖြစ်သည်။

အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ သည် လူသားအတွင်းဝယ် ရဟ်မာန်အရှင်မြတ်၏ ဘဏ္ဍာတော်မှ အကျိုးများ ရယူခံစားနိုင်ရန် ရတနာတမျှတန်ဖိုးရှိသော အရည်အချင်းများကို သိုဝှက်ထားတော်မူ၏။ ၎င်းအရည်အချင်းဖြင့် ဂျန္နုသ်သုခဘုံ၏ ထာဝရစံမြန်းမှုကို ဆွတ်ခူးခွင့်ရရှိလေသည်။

အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ၏ ချမ်းမြေ့သာယာမှု၊ ကရုဏာသက်မှု အဖြာဖြာတို့သည် နဗီရစုလ်များ၏ ခေါင်းဆောင်၊ ဂိုနာဟ်ဂါရ်ဒုစရိုက်သားတို့အား ချွတ်ကယ်ခွင့်ရမည့် ဂုဏ်ထူးရှင်၊ စကြဝဠာအတွက် အကြင်နာတရားကို ဆောင်ကြဉ်းလာသော တမန်တော်သည် လောင်ဟ်-ကလာမ်တော်ကို မဖန်ဆင်းမီအလျင်ကပင် နဗီများ၏ရှေ့ဆောင်ဖြစ်ခြင်းနှင့် ဗန္ဓဟ်များထံ ဒေသနာတော်များ ပို့ဆောင်ရန် ရွေးချယ်ခြင်း ခံခဲ့ရသူဖြစ်သည်။

အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ သည် ယင်းတမန်တော်အား ရွေးချယ်ရခြင်းအကြောင်းမှာ အဆုံးအစွန်မရှိသော မတွက်ဆမခန့်မှန်းနိုင်သော အရှင်မြတ်၏ ဘဏ္ဍာတော်ရှိ နိအ်မသ်များ အကြောင်းကို ရှင်းလင်းတင်ပြရန်ဖြစ်သည်။ အရှင်မြတ်အထံတော်မှ အိလ်မ်မအ်ရိဖသ်များ

တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ချီးမြှင့်တော်မူသည်မှာ ယခင်က ဤသို့မရရှိခဲ့ပေ။ အရှင်မြတ်၏ ဆွေဖမ်းတော်များကို ၎င်းအားဖွင့်ပေးသည်မှာ ယင်းတမန်တော်ပင် မသိရှိခဲ့ပေ။ နီးစပ်သော ဖရစ်ရှ်သဟ်နှင့် အဆင့်မြင့်နဗီရုဏ်များပင် မစူးစမ်းနိုင်ခဲ့ချေ။ သို့ရှိရာ အရှင်မြတ်သည် ယင်းနဗီ ၏ ရင်ထဲဝယ် အရည်အချင်းများကို စုစမ်းခွင့်ရရန်ဖွင့်ချပေးတော်မူခဲ့သောကြောင့် ထိုသဘာဝ အရည်အချင်းများဖြင့် လူသားသည် အရှင်မြတ်နှင့် နီးစပ်ခွင့်ရရှိလာသည်။ ဒွန္နယာနှင့်အာခေရသ် ရေးရာတွင် ယင်းအရည်အချင်းများဖြင့် အကူအညီရရှိလာသည်။ လူသားမှထွက်ပေါ်လာသော အချိန်မလပ်ပြုကျင့်သည့်အမတ်များကို နည်းလမ်းတကျ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား အိလ်မ်ချီးမြှင့်တော်မူ၏။ နှစ်ဌာန၏ အောင်မြင်မှုအလုံးစုံသည် အမတ်၏တိကျမှန်ကန်မှု အပေါ်မူတည်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ အမတ်၏ပျက်ပြားမှုကြောင့် နှစ်ဌာနတွင် ဆုံးရှုံးနစ်နာ ရသကဲ့သို့ ခံယူထားရမည်။

အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ထိုဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များအား သဘောတူကျေနပ်တော်မူပါစေ။ ၎င်းတို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ သစ်ရွက်၊ မိုးစက်များနှင့်အမျှ အိလ်မ်များကို အဆင့်မြင့်မြင့် ပြည့်ပြည့်ဝဝ ဆွတ်ခူးခဲ့ကြ၏။

နဗူဝသ်ဆီမီးမှ အမြဲတမ်းပေါ်လွင်ခဲ့သော ထိုပညာရပ်များကို ကျက်မှတ်ထိန်းသိမ်း သည့် ဝတ္တရားလည်းကျေပွန်ခဲ့၏။ နေရပ်တွင်ဖြစ်စေ၊ ခရီးတွင်ဖြစ်စေ၊ နဗီတမန်တော်မြတ် (ﷺ) ၏ အပါးတော်မြဲဖြစ်ကြရာ ဒအ်ဝသ်၊ ဂျီဟာဒ်၊ အိဗာဒါသ်၊ မုအာမလာသ်၊ မုအာရူရသ်၊ ကဏ္ဍာအသီးသီးတွင်လည်း လက်တွဲမဖြုတ်ခဲ့ပေ။ တစ်ဖန်ထိုအမတ်များကို တမန်တော်မြတ် (ﷺ) ကျင့်ဆောင်တော်မူသည့်အတိုင်း သင်ယူဆည်းပူးခွင့် ရရှိခဲ့ကြလေသည်။

ထို့ပြင် ၎င်းတို့အပေါ် ဗရ်ကသ်မင်္ဂလာကျရောက်ပါစေ။

အကြင်ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များသည် တစ်ဆင့်ခံမဟုတ်ဘဲ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ မှ တိုက်ရိုက် အိလ်မ်နှင့်အမတ်ကို ဆည်းပူးခြင်းဖြင့်သာ မတင်းတိမ်ဘဲ နှလုံးသားထဲ သွင်းယူပြီး ကျင့်သုံး၍ အခြားသူများထံ ပို့ဆောင်ခဲ့ကြ၏။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ရူဟာနီအမတ်များ ဖြင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း ပြန့်နှံ့ဖြည့်ဆည်းကြလေရာ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်များကြောင့် ကမ္ဘာနှင့်အဝှမ်းတွင် အိလ်မ်နှင့် အိလ်မ်ရှင်များဖြစ်ထွန်းလာပြီး လူသားသည်လည်း ဟေဒါယသ်နှူးရ်၏ အရင်းအမြစ် များ ဖြစ်လာကြ၏။ ကျွန်ုပ်သမ္မုဆိုင်ရာ အိဗာဒါသ်နှင့် ခိလာဖသ်အုတ်မြစ်အတိုင်းပင် လူသား များ ပေါ်ထွန်းလာခဲ့လေသည်။

(ကျမ်းရှင် ပြုစုသော သွဟာဝီအဖွင့်ကျမ်း၏ နိဒါန်းမှ ကူးယူဖော်ပြသည်။)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ဟဇရပ် မော်လာနာ စအ်ဆပ်၏ အမှာစာ

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ .

[အဲလ်အမရ် : ၁၆၆]

အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူတို့ထံ ထိုသူ၏ အမျိုးသားချင်းထဲမှ ကြီးကျယ်လှသော တမန်တော်တစ်ပါးကို စေလွှတ်တော်မူခြင်းအားဖြင့် မုချယင်းသူ တို့အပေါ် (မဟာ) ကျေးဇူးတော်ကို ပြုတော်မူခဲ့ချေပြီ။ (လူသားတွင်းမှ ဖြစ်ရသောကြောင့် လူအများသည် ယင်း၏ အဆင့်မြင့်ဆုံး အရည်အသွေးမှ မဆိုးမတွ အကျိုးဆွတ်ခူးနိုင်သည်) ထိုရစူလ်သည် ယင်းသူတို့ရှေ့မှောက်ဝယ် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ အာယသ်တော်များကို ဖတ်ကြားလျက် ၎င်းတို့ကို ဖိတ်ခေါ်ဆုံးမတော်မူ၏။ ထိုသူတို့၏ စာရိတ္တများကို ပြုပြင်အလှဆင်ပေးတော်မူ၏။ ၎င်းပြင် ယင်းသူတို့သာ အရှင်မြတ်၏ ကျမ်းတော်ကိုလည်းကောင်း၊ မိမိ၏ စွန့်သ်လမ်းစဉ် ကိုလည်းကောင်း၊ သင်ကြားပို့ချပေးလေသည်။ အမှန်စင်စစ် ရစူလ် တမန်တော်မပွင့်မီအလျင်က ထင်ရှားလှစွာသော လမ်းလွဲမှု၌ ရှိနေကြကုန်၏။

(စူရဟ်အာလီအင်မ်ရာန် ၃ : ၁၆၄)

အထက်ပါ အာယသ်တော်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ‘ဟဇရပ် မော်လာနာ မုဟမ္မဒ် အိလ်ယာစ် အောရ်အွန်ကီဒီနီဒ်အ်ဝယ်’ စာအုပ်နိဒါန်းတွင် မော်လာနာ စိုင်ယဒ်စုလိုင်မာန်နဒ်ဝီ(رحمة الله عليه) သခင်က

ဤသို့ ရေးသားဖော်ပြ၏။ တမန်တော်မြတ်ﷺ အား ‘ကာရေနဗူဝသ်’ နဗီလုပ်ငန်း တာဝန်ကို ချီးမြှင့်တော်မူ၏။ သိလာဝသ်အားဖြင့် ဒအိဝသ်ပေးခြင်း၊ စာရိတ္တဗလကို ပြုပြင်ပေးခြင်း၊ ကိသာဗ်နှင့်တကွ ဟိက်မသ်ကိုပါသင်ကြားပို့ချခြင်း စသည်များသည် တမန်တော်မြတ်ﷺ ၏ လုပ်ငန်းစဉ်ဝတ္တရားများဖြစ်လေသည်။ တမန်တော်မြတ်ﷺ ၏ နဗူဝသ်နောက်လိုက်များသည်လည်း ကမ္ဘာ့အမွေသ်ထုတစ်ရပ်လုံးအတွင်း ကြိုးပမ်းရန် တာဝန်ပေးခံရ၊ စေလွှတ်ခြင်းခံရလေသည်။

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ [ال عمران: ၁၁၁]

အို - မွတ်စ်လင်အပေါင်းတို့၊ လူခပ်သိမ်းကုန်တို့အဖို့ ထွက်ပေါ်လာကြကုန်သော အကောင်းဆုံး အမွေသ်လူစုပင်ဖြစ်၏။ အကြောင်းမှာ အသင်တို့သည် ကောင်းမြတ်သော ကိစ္စများကို ညွှန်ကြားကြသည့်အပြင် စက်ဆုပ်ဖွယ်မကောင်းမှုများမှလည်း တားမြစ်ကြကုန်၏။ (စူရဟ်အာလီအစ်မ်ရာန် အာယသ်-၁၁၀)

သို့ဖြစ်ရာ မွတ်စ်လင်မ်အမွေသ်သည် နဗူဝသ်၏ ဝတ္တရားများအနက်မှ ကောင်းမှုကောင်းရာဘက် ဒအိဝသ်ပေးခြင်း၊ ကောင်းမြတ်သော ကိစ္စရပ်များကို ညွှန်ကြားခြင်းနှင့် မကောင်းမှုများမှ တားမြစ်ခြင်းကဏ္ဍတွင် နဗီ၏ကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်ကြသည်။ နဗီ၏လုပ်ငန်းတည်းဟူသော ဒအိဝသ်၊ သဇ်ကီယဟ်နှင့် သအ်လီမ်ကျင့်စဉ်များသည် မွတ်စ်လင်မ်အမွေသ်အပေါ်သို့လည်း တာဝန်ကျရောက်လာပေသည်။

သို့ရှိရာ တမန်တော်မြတ်ﷺ သည် ဖိတ်ခေါ်မှု၊ သင်ကြားမှုနှင့် ဇီဝိတ်အိဗာဒသ်များအတွက် ဂျားနီမာလ် စွန့်လွှတ်ရန်လည်းကောင်း၊ ဤလုပ်ငန်းကို အခြားလုပ်ငန်းအသီးသီးထက် ပို၍ ဦးစားပေးရန်လည်းကောင်း၊ အခြေအနေဟူသရွေ့တွင် ဤလုပ်ငန်းကိုသာ ပြုလုပ်နိုင်ရေးလေ့ကျင့်ပေးရာတွင်လည်းကောင်း၊ ဤလုပ်ငန်းထဲစွဲမြဲရေးအတွက် တွေ့ကြုံလာရသော ဒုက္ခဘေးဘယများအပေါ် ဆွဗ်ဗရ်မျှသိပ်ထားရေးကိုလည်းကောင်း၊ အခြားသူများ အကျိုးဖြစ်ထွန်းရေးအတွက် မိမိပိုင်ဂျာနီမာလ် သုံးစွဲသူအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဆွဟာဗဟ်ﷺ များအား သွန်သင်ကြိုးစားအားထုတ်တော်မူခဲ့သည်။

وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادٍ

အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ (သာသနာရေးတွင်) ထိုအရေးကိစ္စ၌ သက်စွန့်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်(၍နေ)ကြလေကုန်။ (စူရဟ်ဟဂျ်၊ အာယသ်-၇၈)

ဤအာယသ်တော်အရ ကျင့်ဆောက်တည်ရာတွင် နဗီများ၏ စိတ်ဓာတ်ရေးရာအတိုင်း အနစ်နာခံကြိုးပမ်း၍ ဦးစားပေးစွန့်လှူတတ်သော နမူနာတစ်ရပ်ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ရုံမက အဆင့်

မြင့် အမွှာသံဝင်များပင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့၏။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ချမှတ်ခဲ့သော အမလ်များ တညီတညွတ်တည်းရှင်သန်လာခဲ့သော ထိုခေတ်ကို အကောင်းဆုံးခေတ်ဟု သက်သေထွက် ဆိုခဲ့လေသည်။

တစ်ဖန်ရာစုနှစ်တိုင်းတွင် အမွှာသံ၏ရှေ့ဆောင်များသည် နဗီကြီး၏ တာဝန်များ ထမ်းဆောင်ရာ၌ အထူးအာရုံပြု ကြိုးပမ်းခဲ့ကြ၏။ ထိုသက်စွန့်ကြိုးပမ်းမှု နှုတ်များကြောင့်ပင် အစ္စလာမ့်အဆောက်အအုံကြီး လင်းဝင်းလာခဲ့လေသည်။

ယခုခေတ်သမယတွင် ဒီးန့်ရေးရာ တဖြည်းဖြည်းဆုတ်ယုတ်လာသည့်အတွက် ဟဇရသ် မော်လာနာ မုဟမ္မဒ် အိလ်ယားစ်(رحمۃ اللہ علیہ) ၏ နှလုံးသားတွင် အပူသောက ဗျာပါဒများဖြစ် ထွန်းလာခဲ့၏။ အမွှာသံအတွက် လူးလိမ့်နာကျင်ခံစားမှုသည် စံမတူလောက်အောင် အရှင်မြတ်က ဟဇရသ်၏ နှလုံးသားထဲ ဖြည့်ဆည်းပေးတော်မူခဲ့၏။

အလ္လာဟ်(ﷻ)ထံမှ ယူဆောင်လာခဲ့သော တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ လမ်းစဉ်သည် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးတွင် ရှင်သန်စေရန် အလို့ငှာ စိတ်မချမ်းမြေ့လျက်ရှိနေခဲ့သဖြင့် ဟဇရသ် သည် ဒီးန့်ရှင်သန်ရေးကြိုးပမ်းမှု ထိရောက်အောင်မြင်ရေးအတွက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ကြိုးပမ်းနည်းမှာ ရှင်သန်ရေးလိုအပ်သည်ဟု ပြတ်သားခိုင်မာစွာ ယုံကြည်ဖိတ်ခေါ်လေ့ရှိသူ ဖြစ်သည်။ အိလ်မိ အမလ် အတွေးအမြင်၊ အထိအတွေ့၊ ခံယူချက်နှင့် ဒဏ်ဝန်နည်းလမ်း သည် နဗီများ အထူးသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် အထူးဆက်စပ်မှုရှိသော ဒါအီများ ပေါ်ထွန်းစေချင်သည်။ အိမာန်၏ တိကျမှု၊ အအိမာလေဆွာလေဟဟ်နှင့်တကွ အတွေးရေးရာ အခြေအနေပါ နဗီဝန်လမ်းကြောင်းအပေါ် ရှိစေချင်သည်။ အရှင်မြတ်အား ချစ်ခင်မှု၊ ကြောက်ရွံ့မှု၊ ဆက်သွယ်မှု အရည်အသွေးများ တိုးပွားစေချင်သည်။ အကျင့်စာရိတ္တ လက္ခဏာများသည် စွန့်သံတော်နောက်လိုက်အဖြစ် ပီပြင်စေချင်သည်။ အလ္လာဟ်အတွက် အချစ်ထား၊ အလ္လာဟ်အတွက် အမုန်းထား၊ မွတ်စ်လင်မ်များနှင့် ကြင်နာကရုဏာသက်ခြင်း၊ မခံလှူကံအတန်းစားမရွေးအပေါ် ယုယခြင်း စသည်များဖြင့် ဒဏ်ဝန်ကို လှုပ်ရှားစေရမည်။ နဗီများ အတန်တန်ဖော်ပြလေ့ရှိသော အိုစူလ်တိုင်း အရှင်မြတ်မှ ချီးမြှင့်သော အကျိုးဆပ်းမိ မှ တစ်ပါး အခြားမည်သည့်ကိုမျှ မရည်ရွယ်ရပေ။

အရှင်မြတ် ကျေနပ်ရန်အလို့ငှာ ဒီးန့်ရှင်သန်ရေးဖွဲ့မာန်အတွက် မိမိဂျာန်မာလ်ကို တန်ကြေးမဲ့ ပြုလိုသော စိတ်ဓာတ်က ရွှေ့လျားလှည့်ပတ်စေရမည်။ ဥစ္စာပစ္စည်း၊ ရာထူးသိက္ခာ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားမှု တစ်ကိုယ်ရည် စည်းစိမ်စသည်များသည် ဤလုပ်ငန်းတွင် အဟန့်အတား မဖြစ်စေရပါ။ ဒါအီ၏ သွားလာထိုင်ထစသည့် သက်တမ်း၏ လှုပ်ရှားမှုဟူသမျှသည် တဖြည်းဖြည်း ဤတစ်ဖက်တည်းသို့ပင် စုစည်းသွားစေရမည်။

ဤကြိုးပမ်းမှုတွင် တမန်တော်မြတ်ﷺ ၏ နည်းလမ်းရှင်သန်ရန် ဘဝ၏ကဏ္ဍဟူ သရွေ့ကို အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်များနှင့် တမန်တော်မြတ်ﷺ ၏ နည်းလမ်းတကျဖြစ်လာ ရန် အလုပ်လုပ်နေသူများ၌ အထက်ပါ အရည်အချင်းများ ပေါ်ပေါက်လာရန် စကားကြီး(၆)ခွန်း ကို ရွေးချယ်သတ်မှတ်ခဲ့လေသည်။ ထိုခေတ်အခါက ရှိကြသော အာလင်မ်သူတော်စင်များက လည်း ထောက်ခံကြသည်။

ဟဇရသ်ကြီး၏ သားတော် ဟဇရသ် မော်လာနာ မုဟမ္မဒ် ယူစွဖ်(ﷺ) သည် သက်စွန့်ဆံဖျား ကြိုးစားဖိတ်ခေါ်လျက် အဆိုပါ အရည်အချင်းများပြည့်ဝသော အုပ်စုတစ်စု ကို လည်းကောင်း၊ လုပ်ငန်းကို ယခင်ထက်ပိုမိုကျယ်ပြန့်ရန်လည်းကောင်း၊ အသင့်ပြင်ကြိုးစားခဲ့ ပြန်၏။ ထိုအရည်အချင်းများကို ဟဒီးဆ်၊ စီရယ်နှင့်စိတ်ချရသော သမိုင်းကျင်းအသီးသီးမှ တမန်တော်မြတ်ﷺ ၏ အဆွ်ဟင်တော်များ၏ ဖြစ်စဉ်အကြောင်းများ ‘ဟယာသွဆွ်ဆွဟာဗဟ်’ ကျမ်းအမည်ဖြင့် ခန်းတွဲပြုစုခဲ့ရာ ၎င်းအသက်ထင်ရှားစဉ်မှာပင် ဖြန့်ချိထုတ်ဝေခဲ့သည်။

မော်လာနာ မုဟမ္မဒ် ယူစွဖ်(ﷺ) သည် (၆)ခွန်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အထူးရွေးချယ် ထားသော ဟဒီးဆ်တော်များကို ပြုစုပြီးခဲ့သော်လည်း နေရာတကျအကွက်ချ၍ စီစဉ်ရေးနှင့် အဆုံးသတ် နိဂုံးချုပ်ရေးကိစ္စများ အစမပြုမီအလျင်ပင် မမြဲသောဒွန္နယာမှ ထာဝရမြဲသောဌာနေ အာခိရသ်သို့ ခရီးနှင့်သွားရလေသည်။ **إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ**

နီးစပ်သောတပည့်နှင့် မိတ်ဆွေများအား ‘မွန်သခမ်အဟာဒီးဆ်’ ကို ပြုစုခွင့်ရပါကြောင်း အရှင်မြတ်အား ရွက်ရံ ပြုလျက် စိတ်ကြည်နူးပျော်ရွှင်ပါကြောင်းလည်း ပြောဆိုတတ်၏။ ၎င်း၏ ရင်ထဲတွင် မည်သို့သော ဆုံးဖြတ်ချက်များရှိနေမည်နည်း။ ပြုစုပြီးဖြစ်သောအကြောင်းများကို ဘက်စုံရှင်းပြ၍ မည်သို့နှလုံးသွင်းရန် ဆန္ဒရှိခဲ့သနည်းဆိုသည်မှာ အရှင်မြတ်ပင်သိတော်မူမည်။ အရှင်မြတ်အထံတော်တွင် ဤမျှပင် သတ်မှတ်ခဲ့ဟန်တူပါသည်။

ယခုတစ်ဖန် ထို ‘မွန်သခမ်အဟာဒီးဆ်’ ကျမ်းကို အုရ်ဒူဘာသာ ပြန်ဆို၍ မွတ်စလင်များ ရှေ့တွင် ချပြတင်ဆက်ခွင့်ရရှိပါသည်။

ဤကျမ်းဘာသာပြန်ရာတွင် သဘောပေါက်လွယ်သော စာလုံးများကို သုံးရေး အထူး ကြိုးစားထားပါသည်။ ဟဒီးဆ်အဖွင့်ရေးရန် လိုအပ်ပါမူ ကွင်းစ၊ ကွင်းပိတ်ဖြင့် ရှင်းထားပါသည်။

ဟဇရသ် ဒုတိယစစ်ချက်မပြုနိုင်ခဲ့သဖြင့် ကျွန်တော်သည် ဟဒီးဆ်စာသားများကို အချော ရေးခြင်း၊ ရာဝီများကို စီစစ်ခြင်းများ ပြုခဲ့ရပါသည်။ ဤလုပ်ရပ်အတွက် အာလင်မ်များက အပြည့်အဝ ကူညီခဲ့ကြသဖြင့် အရှင်မြတ်သည် ၎င်းတို့အား အကောင်းဆုံးခိုင်ရံ ချီးမြှင့်တော် မူပါစေ။ လူ့သဘာဝအရ မှားယွင်းနိုင်ပါသည်။ ပြုပြင်ပေးရန် လိုအပ်ချက်များတွေ့ရှိပါက ညွှန်ကြားပေးပါရန် အာလင်မ်များအား ထပ်ဆင့်ပန်ကြားအပ်ပါသည်။

ဤကျမ်းကို မည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဟဇရသ်ကြီးက ရေးသားပြုစုခဲ့သည်ကို မော်လာနာ အလီမြား(عليه السلام) ဆပ်က အကျယ်တဝင့်ရှင်းပြပြီးခဲ့ပြီ။ ထို့ကြောင့် ထပ်မံပြင်ဆင် ရေးကိစ္စကို ကာကွယ်ထားရန်လိုအပ်ပေသည်။

နဗီများမှတစ်ဆင့် ချီးမြှင့်သော သမ်လိင်ရေးရာ အိလ်မ်အသိပညာမှ အကျိုးခံစားနိုင် ရန်လည်းကောင်း၊ အိလ်မ်နှင့်အညီ ယကီးန်လည်း ရှိရပေမည်။ အရှင်မြတ်နှင့် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ၏ ဟဒီးစ်တော်များ ဖတ်ရှုလေ့လာသည့်အခါ ဘာမျှမသိသူအဖြစ် မိမိကိုယ်ကို သတ်မှတ်ယူဆထားရမည်။ အမြင်မှယကီးန်ကို ဖယ်ရှားပြီး အကွယ်သတင်းပေးချက်များအပေါ် ယကီးန်ကို ယူဆောင်စွဲမြဲစေရမည်။ ဖတ်ရှုကြားနာသူမျှကို အမှန်ပင်ဖြစ်သည်ဟု လက်ခံရမည်။

ကုရ်အာန်ကို ဖတ်ရွတ်နားဆင်သောအခါ အရှင်မြတ်သည် မိမိအား မိန့်မြွက်နေကြောင်း အာရုံရှိနေရမည်။ ကျမ်းရှင်၏ ကြီးကျယ်မှု၊ ရှိန်ဝါလွမ်းမိုးထားသည်နှင့်အမျှ အာယသ်တော်ကို အာရုံစိုက်သည်နှင့်အမျှ စိတ်ထဲစွဲမြဲစရာ အကြောင်းများရှိပေသည်။

ဤသည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ စူရဟ်မာအိဒ်ဟ်တွင် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်က တမန်တော် မြတ်(ﷺ) အား ဤသို့မိန့်ကြားတော်မူထားသည်။

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ ۚ ۝

၎င်းပြင် ယင်းသူတို့သည် ရစူလ်တမန်တော် (မုဟမ္မဒ်ထံ)သို့ ကျရောက်လာသော အာယသ်တော်များကို ကြားနာရသောအခါ (ထိုအာယသ်တော်များအားဖြင့်) အမှန်ကို သိမြင်လာကြသောကြောင့် ၎င်းတို့၏ မျက်စိများမှ မျက်ရည်များ ယိုစီးလျက် ရှိသည်ကို အသင်တွေ့မြင်ရပေမည်။

စူရဟ်ဇုမာရ်တွင် တစ်ဖန် မိန့်ထားပြန်သည်မှာ -

فَبَشِّرْ عِبَادِ ۖ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ۚ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمْ ٱلْأَوَّلُونَ ۝

အို နဗီတမန်တော် အသင်သည် အရှင်မြတ်၏ အကြင်ဗန္ဓုဟ်များအား ဝမ်းမြောက် ဖွယ်ရာသတင်းကို ပြောကြားပါလေ။ ထိုဗန္ဓုဟ်များသည် ဤကလာမ်တော်ကို အာရုံစိုက်၍ နားထောင်ကြကုန်၏။ ထို့နောက် ထိုအာယသ်တော်၏ အကောင်းဆုံး သောအချက်များကို လိုက်နာကြကုန်၏။ ဤသူတို့အား တရားလမ်းမှန်သို့ ပို့ဆောင် တော်မူ၏။ ၎င်းပြင် ထိုသူတို့ပင်လျှင် ဉာဏ်ရှင်များဖြစ်ကြကုန်သည်။

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يُلْعَقُ بِهِ النَّبِيُّ ﷺ قَالَ : إِذَا قَصَى اللَّهُ الْأَمَرَ فِي
السَّمَاءِ صَرَبَتِ الْمَلَائِكَةُ بِأَجْنِحَتِهَا خُضْعَانًا لِقَوْلِهِ، كَأَنَّهُ سِلْسِلَةٌ عَلَى صَفْوَانٍ
فَإِذَا فُتِرَ عَنْ قُلُوبِهِمْ، قَالُوا : مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ؟ قَالُوا : الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ

(رواه البخارى)

ဟဒီးဆ်တော်တစ်ရပ်လာရှိသည်။ ဟဒေရ် အမူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) သခင်က ဆင့်ပြန်သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်တော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် အမိန့်တော် တစ်စုံတစ်ရာကို ကောင်းကင်၌ ထုတ်ပြန်သောအခါ ဖရစ်ရှ်သဟ်များသည် အမိန့်တော်၏ အရှိန်အဝါကြောင့် တုန်လှုပ်သွားကြကုန်၏။ အတောင်ပံများကို တဖျပ်ဖျပ်လှုပ်ခါလိုက်၏။ အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်ကို ဤကဲ့သို့ကြားရသည်။ ပမာအားဖြင့် သံကြိုးကို ကျောက်ချောအပေါ် ဒရွတ်တိုက်ဆွဲသောအခါ ထွက်လာသောအသံမျိုးဖြစ်သည်။ မည်သည့်အခါ စိုးရွံ့မှုများ ပပျောက်လွင့်စင်သွားသောအခါ တစ်ဦးကိုတစ်ဦးက အရှင်မြတ်သည် မည်သို့မိန့်တော်မူသနည်းဟု မေးကြသည်။ ဖြေကြားသူက အမှန်တရားတော်ကို မိန့်မြွက်တော်မူသည်။ ကေန်အမှန် ထိုအရှင်သည် ကြီးကျယ်ထူးကဲမြင့်မြတ်တော်မူသော အရှင်မြတ်ဖြစ်တော်မူ၏။ ဤသို့ အမိန့်တော် ထင်ရှားသွားသောအခါ ဖရစ်ရှ်သဟ်များသည် ထိုအမိန့်တော်ကို အကောင်အထည်ဖော်ကြလေသည်။ (ဗုခါရီ)

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ : أَنَّهُ كَانَ إِذَا تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ أَعَادَهَا ثَلَاثًا
حَتَّى تَفْهَمَ

(رواه البخارى)

အခြားဟဒီးဆ်တော်တစ်ရပ်လာရှိသည်။ အနတ်စ်(ﷺ) သခင်က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အရေးကြီးသောစကားကို မိန့်တော်မူလျှင် သဘောပေါက် နားလည်စေရန် (စကားတစ်ခွန်းကို) သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ထပ်တလဲလဲ မိန့်ကြားတော်မူသည်။ (ဗုခါရီ) ထို့ကြောင့် ဟဒီးဆ်တော်တစ်ပုဒ်ကို သုံးကြိမ်ဖတ်ပြကြားနာသင့်ပေသည်။ ချစ်ခင်မက်မောစွာ ရှိသေမှုကို ရှေ့ရှုလျက် ဖတ်ရှုနားထောင်ရေးကို လေ့ကျင့်ရမည်။ ဖတ်ကြားနားထောင်နေသည့်အခါ စကားမပြောရပေ။ ဝုဇ်နှင့်တကွ ပဆစ်တုတ်ထိုင်သင့်ပေသည်။ တစ်စုံတစ်ရာကို မှီ၍မထိုင်ရ။ နဖစ်စ်ကို ဒုက္ခခံစေပြီး သအ်လီမ်ထဲ မွေ့လျော်နေမှ နှလုံးသားသည် ကုရ်အာန်ဟဒီးဆ်၏ စူးရှသက်ရောက်မှုကို လှမ်းယူလိမ့်မည်။ အလ္လာဟ်နှင့် ရရုလ်၏ ကတိတော်များအပေါ် ယကီးန်ပြည့်ဝလာပြီး အမလ်တိုင်းတွင် ရရုလ်၏နည်းစနစ်အတိုင်း ကျင့်သုံးနိုင်ရန် အာလင်မ်များထံ မေးမြန်းပြီး ဆောင်ရွက်လိုစိတ် ပြင်းပြလာရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

မုဟမ္မဒ် စအဒ် ကာန်ဒလဝီ - မဒ်ရစ္စဟ် ကာဂျီဗွလ်အိုလူးမ်၊ နေဗာမ္မဒ်ဒီးန့်ဗပ်စ်သီ

မွန်သခမ်အဟာဒီးဆ်ကျမ်းလေ့လာနည်း

- ၁။ ဝုဇ်နွံတကွ အခြားအရာကို အမှီမပြုဘဲ ပုဆပ်တုတ်ထိုင်၍ ကျမ်းကိုမှီအုံးပေါ်တင်ပြီး ဖတ်ပါ။ ကဏ္ဍတိုင်း၏ အစ၊ ရည်ရွယ်ချက်ကို ဦးစွာဖတ်ပါ။
- ၂။ ၆-ခွန်းဆိုင်ရာ ဟဒီးဆ်တော်များကို ကောက်နှုတ်စီစဉ်ထားရာ ကဏ္ဍ(၆)ခုစလုံးမှာ ဟဒီးဆ် (၆)ပုဒ်မျှ နေ့စဉ်လေ့လာဖတ်သင့်သည်။ ဖတ်ပြီး ဟဒီးဆ်များကို အမှတ်ထားပါ။ ဟဒီးဆ်တော်တစ်ပုဒ်ချင်းကို သုံးကြိမ်အနည်းငယ်အသံထုတ်၍ စိတ်ဝင်တစားဖတ်ပါ။
- ၃။ ကိုယ့်အတွေ့အကြုံ၊ အတွေးအမြင်နှင့် အယုံအကြည်ကိုဖယ်ရှားပြီး အကွယ် (ကုရ်အာန်၊ ဟဒီးဆ်) ယုံကြည်ချက်ကို ပိုက်ထွေးကာ အရှင်ကတိတော်များကို မက်ထားလျက်ဖတ်ပါ။
- ၄။ ဖတ်ရ၊ ကြားရသမျှအာယသ်နှင့် ဟဒီးဆ်များအားဖြင့် အလ္လာဟ်နှင့်ရစူလ်က မြွက်ကြားနေတော်မူသည်ဟု ခံယူလျက် ဩဝါဒတိုင်းကို စိတ်ထဲမှ ‘မှန်သည်’ဟု ထောက်ခံနေရမည်။
- ၅။ ကြီးကျယ်ထွတ်မြတ်သော ကလာမ်တော်၏ အရှိန်အဝါကိုလည်းကောင်း၊ ချစ်ခင်မြတ်နိုးဖွယ် ဟဒီးဆ်တော်၏ စွဲလန်းမှုကိုလည်းကောင်း၊ စိတ်နှလုံးထဲမှ အာရုံပြုနေပါ။
- ၆။ ဖတ်ရွတ်နားဆင်ရာတွင် မိမိကိုယ်မိမိ ဘာမျှမသိသေးသည့် ပုံစံယူလျက် တမန်တော်မြတ် ﷺ ၏ ကျင့်နည်းနှင့်တကွ လက်တွေ့အမတ်ကို ဆက်လက်ဆည်းပူးရန် ကျင့်ကြံအားထုတ်ပါ။ ဆင့်ပြန်ပို့ချသွားမည်ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ချရပါမည်။

ဖတ်ဂွတ်ပြားနာပြီးတိုင်း အိမ်၌ နှုတ်နှင့် သေင်ဖီးက်ကျင့်ဆောင်ပြုစုရန် နိုင်ခွမ်းကို
ချီးမြှင့်ဝေဖန်ပေးပါရန် ဒုအာဆူပန်နေဂပါမည်။

မှတ်ချက်

ဖဒါအေလေအဒ်မာလ်နှင့် တစ်ဆက်တည်း ဤကျမ်းကိုလည်း ဖတ်ကြပါရန်
၂၀၀၆-ခုနှစ် မတ်လ ၃၀ ရက်၌ နေစာမံအဖြတ်ထည်သွင်း လိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်း
အသိပေး အပ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုသူ
မေဇိလာနာ ဟာမိဒ် အမိဒူလ်ကာဒိရ်

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ကလိမတ်သွင်ယိမတ်

အိမာန်

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ لِيَفِيضَ عَلَيْهِ الْبَعْمَ الَّتِي لَا يُفِيضُهَا مُرُورُ الزَّمَانِ مِنْ خَرَائِبِهِ الَّتِي لَا تَنْقُصُهَا الْعَطَايَا وَلَا تَبْلُغُهَا الْأَذْهَانُ وَأَوْدَعَ فِيهِ الْجَوَاهِرَ الْمَكْنُونَةَ الَّتِي بِاتِّصَافِهَا يَسْتَفِيدُ مِنْ خَرَائِبِ الرَّحْمَنِ وَيَقْوَرُ بِهَا أَبَدَ الْأَبَادِ فِي دَارِ الْجَنَانِ . وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ الَّذِي أُعْطِيَ بِشَفَاعَةِ الْمُنْذِرِينَ وَأُرْسِلَ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ وَأَصْطَفَاهُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِالسِّيَادَةِ وَالرِّسَالَةِ قَبْلَ خَلْقِ اللَّوْحِ وَالْقَلَمِ وَاجْتِبَاهُ لِتَشْرِيحِ مَا عِنْدَهُ مِنَ الْعَطَايَا وَالْبَعْمِ فِي خَرَائِبِهِ الَّتِي لَا تُعَدُّ وَلَا تُحْصَى وَكُشِفَ مِنْ ذَاتِهِ الْعِلِّيَّةُ عَلَيْهِ مَا لَمْ يَكْشِفْ عَلَى أَحَدٍ وَمِنْ صِفَاتِهِ الْجَلِيلَةِ الَّتِي لَمْ يَطَّلِعْ عَلَيْهَا أَحَدٌ لَا مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ وَشَرَحَ صَدْرَهُ الْمُبَارَكَ لِأَدْرَاكِ مَا أَوْدَعَ فِي الْإِنْسَانَ مِنَ الْإِسْتِعْدَادَاتِ الَّتِي بِهَا يَتَقَرَّبُ الْعِبَادُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى حَقَّ التَّقَرُّبِ وَيَسْتَعِينُهُ فِي أُمُورِ دُنْيَاهُ وَآخِرَتِهِ وَعَلَّمَهُ طُرُقَ تَصْحِيحِ الْأَعْمَالِ الَّتِي تَصُدِّرُ مِنَ الْإِنْسَانِ فِي كُلِّ حِينٍ وَأَنْ فَيَصْحَحْتُهَا يَنَالُ الْقَوْرَ فِي الدَّارَيْنِ وَبِقَسَادِهَا الْجَزْمَانِ وَالْخُسْرَانِ وَرَضِيَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَنِ الصَّحَابَةِ الْكَرَامِ الَّذِينَ أَخَذُوا عَنِ النَّبِيِّ الْأَطْهَرِ الْأَكْرَمِ ﷺ الْعُلُومَ الَّتِي صَدَرَتْ مِنْ مَشْكُورَةِ نُبُوَّتِهِ فِي كُلِّ حِينٍ أَكْثَرَ مِنْ أَوْرَاقِ الْأَشْجَارِ

الْعُلُومُ الَّتِي صَدَرَتْ مِنْ مَشْكُورَةِ نُبِيِّهِ فِي كُلِّ جَبِينٍ أَكْثَرَ مِنْ أَوْزَانِ الْأَشْجَارِ
وَعَدَدِ قَطْرِ الْأَمْطَارِ فَاحْذَرُوا الْعُلُومَ بِاسْرِهَا وَكَمَالِهَا فَوَعُودُهَا وَحِفْظُهَا حَقَّ
الْوَعْيِ وَالْحِفْظِ وَصَحِّحُوا النَّبِيَّ ﷺ فِي السَّفَرِ وَالْحَضَرِ وَشَهِدُوا مَعَهُ الدُّعْوَةَ
وَالْجِهَادَ وَالْعِبَادَاتِ وَالْمُعَامَلَاتِ وَالْمُعَاشِرَاتِ فَتَعَلَّمُوا الْأَعْمَالِ عَلَى طَرِيقَتِهِ
بِالْمُصَاحَبَةِ فَهَبْنَاهُ لَهُمْ حَيْثُ أَخَذُوا الْعُلُومَ عَنْهُ بِالْمُشَافَهَةِ الْعَمَلِ بِهَا بِلَا وَاسِطَةٍ
ثُمَّ لَمْ يَفْتَضِرُّوا عَلَى نَفْسِهِمُ الْقُدْسِيَّةَ بَلْ قَامُوا وَبَلَّغُوا كُلَّ مَا وَعَدُوا وَحَفِظُوا
مِنَ الْعُلُومِ وَالْأَعْمَالِ حَتَّى مَلَأُوا الْعَالَمَ بِالْعُلُومِ الرَّبَّائِيَّةِ وَالْأَعْمَالِ الرَّوْحَانِيَّةِ
الْمُصْطَفَوِيَّةِ فَصَارَ الْعَالَمُ دَارَ الْعِلْمِ وَالْعِلْمَاءِ وَالْإِنْسَانُ مَتَّبِعَ النُّورِ وَالْهِدَايَةِ
وَمُضَدَّرَ الْعِبَادَةِ وَالْخِلَافَةِ.

အိမာန်ကို အဘိဓာန်အရ တစ်စုံတစ်ယောက်၏ စကားကို တစ်ဦးတစ်ယောက် အပေါ် ထားရှိသော ယုံကြည်မှုအကြောင်းခံဖြင့်ပင် အကြွင်းမဲ့ယုံကြည်လက်ခံခြင်းကိုခေါ်၏။ ၎င်းအစွလာမ့် ဝေါဟာရ၌မူ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်မိန့်ကြားခဲ့သည်များကို လက်တွေ့သိမြင် ခံစားရမှုမရှိသော်လည်း တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အပေါ်ထားရှိသော ယုံကြည်သက်ဝင်မှုဖြင့်ပင် အကြွင်းမဲ့ယုံကြည်လက်ခံခြင်းကို အိမာန်ဟု ခေါ်သည်။

ကုရ်အာန်အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾
[الانباء: ၂၀]

- (၁) စင်စစ်ငါအရှင်မြတ်သည် အသင့်အလျင် စေလွှတ်တော်မူခဲ့သော မည်သည့်ရုစုလ် တမန်တော်၏ထံကိုမဆို ဧကန်အမှန် ငါအရှင်မြတ်မှတစ်ပါး ကိုးကွယ်ရာ အရှင် ဟူ၍ အလျဉ်းမရှိပြီ။ သို့ဖြစ်လေရာ အသင်တို့သည် ငါအရှင်မြတ်အားသာလျှင် ကိုးကွယ်ကြလေကုန်ဟူ၍ အမိန့်တော်ချမှတ်ခဲ့သည်သာဖြစ်သည်။

(ကုရ်အာန်၊ ၂၁-၂၅)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تَلَيَّتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ﴾
[الانفال: ၂]

- (၂) အကြင်သူတို့သည်သာလျှင် မုအ်မင်သက်ဝင်ယုံကြည်သူ (အစစ်အမှန်)များဖြစ်ကြ ကုန်၏။ ၎င်းတို့၏ရှေ့ဝယ် အလ္လာဟ်(ﷻ)အား သတိရခဲ့လျှင် ၎င်းတို့၏စိတ်နှလုံး

များသည် ထိတ်လန့်သွားကြကုန်၏။ ထို့ပြင်အကယ်၍ ၎င်းတို့၏ရှေ့၌ ထိုအရှင်မြတ်၏ အာယသ်တော်များကို ဖတ်ကြားခဲ့ပါမူ၊ ထိုအာယသ်တော်များသည် ၎င်းတို့၏ အီမာန်သက်ဝင်ယုံကြည်မှုကို တိုးတက်ခိုင်မြဲစေကြကုန်၏။ ထိုမှတစ်ပါး ၎င်းတို့သည် (မိမိတို့၏ ကိစ္စအဝဝ၌) မိမိတို့အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်မြတ်အပေါ်၌ပင် ယုံကြည်စိတ်ချလွှဲအပ်ကြကုန်သတည်း။

(ကုရ်အာန် ၈-၂)

وَقَالَ تَعَالَى ﴿فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِّنْهُ وَفَضْلٍ لَا يَهْدِيهِمْ إِلَيْهِ صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ﴾
[النساء: ၁၇၀]

(၃) သို့ဖြစ်ပေရာ အကြင်သူတို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ)ကို ယုံကြည်ကြ၍ ထိုအရှင်မြတ်၏(ဒီးနံ)သာသနာအစွဲလမ်းကို မြဲမြံခိုင်ခံ့စွာ လက်ကိုင်ထားရှိကြကုန်၏။ သို့ဖြစ်လျှင် ထိုသူတို့အား မကြာမီ ထိုအရှင်မြတ်သည် မိမိ၏ကရုဏာတော် (တည်းဟူသော ဂျန္နသ်အမတဥယျာဉ်ဘုံနန်း)နှင့် ကျေးဇူးတော်အတွင်းသို့ ရောက်စေတော်မူအံ့။ ၎င်းအပြင် ထိုအရှင်မြတ်သည် ယင်းသူတို့အား မိမိထံတော်သို့ (ရောက်ရှိနိုင်ရန်) ဖြောင့်မတ်သော (တရား)လမ်းမှန်ကိုလည်း ညွှန်ပြတော်မူလတ္တံ့။

(ကုရ်အာန် ၄ - ၁၇၅)

وَقَالَ تَعَالَى ﴿إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهُادُ﴾
[السورن: ၁၁]

(၄) ဧကန်မလွဲ ငါအရှင်မြတ်သည် မိမိရုစုလ်တမန်တော်တို့အားလည်းကောင်း၊ မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူတို့အားလည်းကောင်း၊ မျက်မှောက်ဒွန္နယာဘဝ၌လည်း ကူညီစောင့်မလျက်ရှိတော်မူ၏။ သက်သေများရပ်ကြမည့် (ကိယာမသ်ရှင်ပြန်ထမည့်) နေ့တွင်လည်း (ကူညီစောင့်မတော်မူမည်။) (ကုရ်အာန် ၂၄-၅၁)

وَقَالَ تَعَالَى ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُّهْتَدُونَ﴾
[الانعام: ၈၂]

(၅) အကြင်သူတို့သည် အီမာန်သက်ဝင်ယုံကြည်ကြ၏။ ၎င်းပြင်ထိုသူများသည် မိမိတို့အီမာန်သက်ဝင်ယုံကြည်မှုကို (ရှိရက်) တွဲဖက်ကိုးကွယ်မှုနှင့် ရောနှောခြင်းကိုလည်း မပြုခဲ့ကြချေ။ ဘေးရန်ကင်းငြိမ်းခြင်းသည် ထိုသူအဖို့သာလျှင်ရှိ၏။

၎င်းပြင်ထိုသူတို့သည် ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်သော တရားလမ်းကြောင်းကို ရရှိသူများ ဖြစ်ကြကုန်သတည်း။ (ကုရ်အာန် ၆-၈၂)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ﴾ [البقرة: ၁၆၀]

(၆) သို့ရာတွင် ယုံကြည်ခြင်းသဒ္ဓါတရားရှိကြသူတို့မှာမူ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်ကိုသာလျှင် အလွန်ထက်သန်သော (ယုံကြည်ခြင်းသဒ္ဓါတရားဖြင့်) ချစ်ကြည်မြတ်နိုး ကိုးကွယ် ကြလေသည်။ (ကုရ်အာန်၊ ၂-၁၆၅)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ إِنْ صَلَّيْتُمْ وَنُسَكِيتُمْ وَمَتَّيْتُمْ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [الانعام: ၁၆၂]

(၇) အို နဗီတမန်တော် အသင်သည် (၎င်းတို့အား တစ်ဖန် ဤသို့) ပြောကြားပါလေဦး။ အချင်းတို့ ငါ၏ဆွလာသ်ဝတ်ပြုမှုသည်လည်းကောင်း၊ ငါ၏(အခြားအခြားသော) ခဝပ် ကိုးကွယ်မှု (အပေါင်း)တို့သည်လည်းကောင်း၊ ငါ၏အသက်ရှင်ခြင်းသည်လည်း ကောင်း၊ ငါ၏အသက်သေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ စကြဝဠာခဝပ်သိမ်းတို့ကို ဖန်ဆင်း မွေးမြူတော်မူသော အရှင်မြတ်နှစ်သက်တော်မူရန်သာလျှင်ဖြစ်သည်။

(ကုရ်အာန် ၆ - ၁၆၂)

ဟဒီးစ်တော်များ

၁။ အီမာန်၏ အမြင့်ဆုံးအချက်

﴿ ၁ ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً فَأَفْضَلُهَا قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَذَانُهَا إِمَاطَةُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ. رواه مسلم' باب بيان عدد شعب الإيمان..... رقم: ၁၀၃

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ် ﴿ﷺ﴾ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အီမာန်တွင် အကိုင်းအလက်ပေါင်း (၇၀)ကျော်ရှိသည်။ ၎င်းတို့အနက် အမြင့် မားဆုံးသော အချက်မှာ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ကို ယုံကြည်လက်ခံခြင်းဖြစ်၍ အနိမ့်ဆုံးသောအချက်မှာ လူအများအား ဒုက္ခဖြစ်စေသော ဆူးငြောင့်ခလုတ်များကို လမ်းမှဖယ်ရှားပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အရှက်တရားသည် အီမာန်၌ အလွန်အရေးကြီးသော အကိုင်းအလက် (၀၁) အချက်တစ်ခုဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂။ လွတ်မြောက်ရေးအကြောင်း

﴿ 2 ﴾ عَنْ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَبِلَ مِنِّي الْكَلِمَةَ
الَّتِي عَرَضْتُ عَلَى عِبْنِي فَرَدَّهَا عَلَيَّ فَهِيَ لَهُ نَجَاةٌ.
رواه احمد ٦/١

ဟဇရသ် အဗူဗကရ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဤကလိမတ်တော်ကို ယုံကြည်လက်ခံခဲ့ပါလျှင် ၎င်းကလိမတ်ကို ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်က မိမိ၏ဘကြီးတော် (အဗူသွာလိဗ်)အား (၎င်းအားကွယ်လွန်ခါနီးတွင်) သင်ပြပေးရာ ၎င်းက ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။ ၎င်းကလေမဟ်သည် ထိုသူ့အဖို့ လွတ်မြောက်အောင်မြင်စေသော အကြောင်းခံဖြစ်လေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၃။ အိမာန်ကို လန်းဆန်းအောင်ပြု

﴿ 3 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: جَدِّدُوا إِيمَانَكُمْ، قُلُوبُكُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَكَيْفَ نُجَدِّدُ إِيمَانَنَا؟ قَالَ: أَكْثِرُوا مِنْ قَوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.
رواه احمد والطبرانی واسناد احمد حسن، الترغيب ٤/١٢

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မိမိတို့၏ အိမာန်ကို လန်းဆန်းအောင် ပြုလုပ်ကြလေကုန်။ ထိုအခါ လူအများက ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်ုပ်တို့သည် မိမိတို့၏ အိမာန်ကို အဘယ်ကဲ့သို့ လန်းဆန်းအောင် ပြုလုပ်ကြရပါမည်နည်းဟု မေးလျှောက်ကြလေရာ အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ကို များမြောက်စွာ ရွတ်ဖတ်ပြောဆိုကြလေကုန်။

၄။ အမွန်မြတ်ဆုံး ဇိက်ရ်နှင့် အသျှတ်ဆုံးဒိုဒါ

﴿ 4 ﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: أَفْضَلُ الذِّكْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَفْضَلُ الدُّعَاءِ الْحَمْدُ لِلَّهِ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن

غريب. باب ماجاء ان دعوة المسلم مستجابة، رقم: ၃၃၈၃

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်ဗင်အ်ဒွလ္လာဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကိုကြားခဲ့ရသည်။ ဇိက်ရ်များအနက် အမွန်မြတ်ဆုံးသောဇိက်ရ်မှာ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ဖြစ်သည်။ ၎င်းဒိုဒါများအနက် အသျှတ်ဆုံးသော ဒိုဒါမှာ الْحَمْدُ لِلَّهِ ဖြစ်သည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ကို အသာမြတ်ဆုံးသော ဇိက်ရံအဖြစ် ဖော်ပြခြင်းမှာ အစ္စလာမ် သာသနာတော်တစ်ခုလုံး၏ အခြေခံသည်ပင် ၎င်းအပေါ်၌ တည်နေလေသည်။ ၎င်းအချက် မပါဘဲနှင့် အိမာန်မစစ်မှန် မပြည့်စုံနိုင်ချေ။ ၎င်းမွတ်စ်လင်မ်ပင်မဖြစ်နိုင်ချေ။

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ ကို အသာမြတ်ဆုံးသော ဒိုအာအဖြစ် ဖော်ပြခြင်းမှာ အလွန်တရာသနားကြင်နာသောအရှင်အား ချီးမွမ်းမှုပြုခြင်းသည်ပင်လျှင် တောင်းဆိုအသနားခံခြင်းဖြစ်ပေရာ ဒိုဟာဟူသည် အရှင်မြတ်ထံ တော်မှ တောင်းဆို အသနားခံခြင်းကိုပင် ခေါ်ပေသည်။ (မစ္စာဟစ်ရ်ဟပ်၊ ၇)

၅။ အရှင်သို့ပေါက်သော ကလေးမဟ်

﴿ 5 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا قَالَ عَبْدٌ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصًا إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ حَتَّى تُفْضِيَ إِلَى الْعَرْشِ مَا اجْتَنَبَ الْكِبَائِرَ.

رواه الأثرمذى وقال: هذا حديث حسن غريب، باب دعاء من سئله رضى الله عنها، رقم: 3590.

ဟဇရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ် (رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ ဗန္ဓုတ်တစ်ဦးသည် စိတ်စေတနာဖြူစင်စွာဖြင့် لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ကို ရွတ်ဆိုခဲ့ပါမူ ၎င်း ကလိမဟ်အတွက် မိုးကောင်းကင်၏တံခါးများသည် ပွင့်သွားပေသည်။ ပြီးနောက် ဤကလိမဟ် တော်သည် ချက်ချင်းကဗူလ်ဖြစ်၍ အရန်ပလ္လင်တော်သို့တိုင် ရောက်ရှိသွားပေသည်။ သို့သော် ၎င်းကလိမဟ်တော်ကို ရွတ်ဆိုသောသူသည် ဂိုနာဟ်ကဗီရဟ် ကြီးလေးသော အပြစ်ဂိုနာဟ် များမှ ရှောင်ကြဉ်သူဖြစ်ရမည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ စိတ်စေတနာဖြူစင်စွာဖြင့် ဟူသည် စိတ်၌မသမာ မရိုးသားမှု၊ ပြစားမှု၊ ကောက်ကျစ်မှုများမရှိစေရပေ။ ၎င်းကြီးလေးသော အပြစ်ဂိုနာဟ်များမှ ရှောင်ကြဉ်ရန် စည်းကမ်း သတ်မှတ်ရခြင်းမှာလည်း ၎င်းကလိမဟ်တော်ကို အလျင်အမြန်လက်ခံ ကဗူလ်ပြုရန်အတွက် ပင်ဖြစ်ပေသည်။ အကယ်၍ (ကဗီရဟ်ဂိုနာဟ်)ကြီးလေးသော အပြစ်ဂိုနာဟ်များ ကျူးလွန်ထား ခဲ့ပါမူလည်း ၎င်းကလိမဟ်တော်ကို ဖတ်ရွတ်ခြင်းဖြင့် အကျိုးအမြတ်မှ လက်မဲ့ဖြစ်ရမည်တော့ မဟုတ်ချေ။ (မစ်ရ်ကာသ်)

၆။ ဖြန့်ချိရမည့် တာဝန်

﴿ 6 ﴾ عَنْ يَعْلَى بْنِ شَدَّادٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي شَدَّادٌ وَعَبَادَةُ بْنُ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا حَاضِرٌ يُصَدِّقُهُ قَالَ: كُنَّا عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: هَلْ فِيكُمْ غَرِيبٌ يَغْنِي أَهْلَ الْكِتَابِ؟ قُلْنَا: لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ! فَأَمَرَ بِعَلْقِ الْبَابِ وَقَالَ: ارْقَعُوا أَيْدِيَكُمْ وَقُولُوا: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَرَفَعْنَا أَيْدِينَا سَاعَةً، ثُمَّ رَضَعَ ﷺ يَدَهُ ثُمَّ قَالَ: أَلْحَمْدُ لِلَّهِ، أَلْهُمَّ إِنَّكَ بَعَثْتَنِي بِهِذِهِ الْكَلِمَةِ وَأَمَرْتَنِي بِهَا وَوَعَدْتَنِي عَلَيْهَا الْجَنَّةَ وَإِنَّكَ لَا تَخْلِفُ الْمِيعَادَ، ثُمَّ قَالَ: أَلَا أَبْشُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ غَفَرَ لَكُمْ.

رواه احمد والطبرانی والبخاري ومثقفون، مجمع الزوائد 1/ 164.

ဟဇရသ် ယအ်လာဗင်နီရှဒွါဒ်(ﷺ) အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်ဖခင် ဟဇရသ် ရှဒွါဒ်(ﷺ) က အောက်ပါအဖြစ်အပျက်ကို ပြောပြခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ဟဇရသ် အုဟဒဟ်(ﷺ) လည်း ရှိနေရာ ၎င်းကလည်း ထောက်ခံခဲ့သည်။ တစ်ခါက ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ၌ ခစားနေကြသည်။ ထိုစဉ် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤထိုင်ပိုင်း၌ မွတ်စ်လင်မ်မဟုတ်သူများရှိပါသလားဟု မေးတော်မူရာ ကျွန်ုပ်တို့က တစ်ယောက်မျှမပါရှိပါဟု ဖြေကြားကြသည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က တံခါးပိတ်လိုက်ကုန်။ ပြီးနောက် ဆက်လက်၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မိမိတို့၏ လက်များကို မြှောက်လိုက်ကြပါ။ ပြီးနောက် لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ကို ရွတ်ဆိုကြပါလေ။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးက မိမိတို့၏လက်များကို အချိန်အနည်းငယ်ကြာမျှ မြှောက်ထား၍ ကလေမဟ်တော်ကို ရွတ်ဆိုကြလေ၏။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က လက်များကို ပြန်ချတော်မူပြီး အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ اَلْحَمْدُ لِلَّهِ အို အလ္လာဟ်၊ အရှင်မြတ်က ကျွန်တော်မျိုးအား ဤကလိမဟ်တော်ကို ချီးမြှင့်၍ စေလွှတ်တော်မူခဲ့ပါသည်။ ၎င်းကလိမဟ်တော်ကို ဖြန့်ချိရန်လည်း အမိန့်ပေးခဲ့ပါသည်။ ၎င်းကလိမဟ်တော်အတွက် ဂျန္နသ်ရရှိမည်ကို လည်း ကတိပြုခဲ့ပါသည်။ အရှင်မြတ်သည် မိမိကတိတော်ကို မည်သည့်အခါတွင်မျှ ဖျက်တော် မူလိမ့်မည်မဟုတ်ပါ။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်တို့အား အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်ကြလေကုန်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)က အသင်တို့အား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးတော်မူလိုက်ပြီ။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ဂ။ အိမာန်ကြောင့် မဂ်ဖီရသ်

﴿ 7 ﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: مَا مِنْ عَبْدٍ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ثُمَّ مَاتَ عَلَى ذَلِكَ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ، قُلْتُ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ؟ قَالَ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ، قُلْتُ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ؟ قَالَ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ عَلَى رَغَمِ أَنْفِ أَبِي ذَرٍّ. رواه البخارى باب الثياب البيض، رقم ٥٨٢٧

ဟဇရသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်ဗန္ဓဟ်သည် لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ကို ရွတ်ဆိုယုံကြည်လက်ခံခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ဤယုံကြည်ချက်ဖြင့် ကွယ်လွန်ခဲ့ပါလျှင် ၎င်းသူသည် ဧကန်မချ ဂျန္နသ်သို့ဝင်ရောက်ရပေမည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က အကယ်၍ ၎င်းသူသည် ဇနောနှင့် ခိုးဝှက်သောအမှုကို ကျူးလွန်ခဲ့လျှင် အဘယ်သို့ ပါနည်းဟု မေးလျှောက်ရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အကယ်၍ ၎င်းသူသည် ဇနောကျူးလွန်ခဲ့ပါသော်၊ ခိုးဝှက်ခဲ့ပါသော်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ တစ်ဖန် ကျွန်ုပ်က ဆက်လက်၍ အကယ်၍ ၎င်းသည် ဇနောကျူးလွန်ခဲ့ပါလျှင်၊ ခိုးဝှက်ခဲ့ပါလျှင် အဘယ်သို့နည်းဟု

မေးလျှောက်တော်မူရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အကယ်၍ ၎င်းသည် ဇနာကျူးလွန်ခဲ့ပါသော်၊ ခိုးဝှက်ခဲ့ပါ သော်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (၎င်းအမေးအဖြေကို သုံးကြိမ်ဖော်ပြသည်။) အဗူဇရ် **عَلَى الرَّغْمِ** ဖြစ်သော်လည်း မုချကေန် ၎င်းသူသည် ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်ရပေမည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ **عَلَى الرَّغْمِ** သည် အရဗီစာပေ၌ သီးသန့်အသုံးအနှုန်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ၎င်း စာလုံး၏ ဆိုလိုရင်းမှာ အကယ်၍အသင်သည် မလိုလားမနှစ်သက်သော်ငြားလည်း၊ အသင်က ၎င်းအမှုကိစ္စကို မဖြစ်စေလိုသော်လည်း ၎င်းအမှုကိစ္စသည် ဖြစ်ကိုဖြစ်လာပေလိမ့်မည်။ ဟဇရသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က အလွန်အံ့သြနေပေသည်။ ဤမျှကြီးမားလှသော အပြစ်ဒုစရိုက်များကို ကျူး လွန်ထားပါလျက်နှင့် အဘယ်သို့ ဂျန္နုသ်သို့ဝင်ရောက်ကြပါမည်နည်း။ တရားတော်အရ ဖြစ်သင့် သည်မှာအပြစ်ဒုစရိုက်၏ အပြစ်ပေးမှုကို ခံယူရပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်း၏တွေဝေအံ့သြနေမှုများ ပပျောက်သွားစေရန်အတွက်ကြောင့် အမိန့်ရှိတော်မူခြင်းဖြစ် သည်။ ဟဇရသ် အဗူဇရ်(ﷺ) အဘယ်မျှပင် မလိုလား မနှစ်မြို့သော်ငြားလည်း ၎င်းသူသည် မုချဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်ရပေလိမ့်မည်။ အကယ်၍ ၎င်းအပြစ် ဂိုနာဟ်ကျူးလွန်ခဲ့ပါမူ ၎င်း၏အိမာန် က စေ့ဆော်တိုက်တွန်းမှုဖြင့် ၎င်းသည် သောင်ဗဟ်အစ္စသစ်ကဖာရ်အမှားဝန်ချတောင်းပန်ပေ လိမ့်မည်။ သို့မဟုတ်ကလည်း အရှင်မြတ်သည် မိမိ၏မဟာကရုဏာတော်၏ သဟ်ဖြင့် ခွင့်လွှတ် ချမ်းသာပေးတော်မူပြီး(သို့)အဇာဗ်ခံယူစေပြီးမှ ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်ခွင့် ချီးမြှင့်တော်မူလိမ့်မည်။

အာလင်မ်ပညာရှင်များက အမိန့်ရှိကြသည်။ အထက်ပါဟဒီးဆ်တော်၌ ပါရှိသော **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** ရွတ်ဆိုခြင်းဟူသည် သာသနာတော်တစ်ရပ်လုံးနှင့် သောင်ဟီးဒ်တစ်ပါးတည်းသော အရှင်မြတ်ပေါ် အိမာန်ယူသက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်းနှင့် ၎င်းအပေါ်လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းကိုပင် ခေါ်ပေသည်။

၈။ အိမာန်သည်လည်း မွေးမှီန့်ပျောက်ကွယ်တတ်သည်

﴿ ၈ ﴾ عَنْ حَذِيفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَذْرُسُ الْإِسْلَامُ كَمَا يَذْرُسُ وَشَى الثَّوْبِ حَتَّى لَا يَذْرَى مَا صِيَامٌ وَلَا صَدَقَةٌ وَلَا نُسْكٌ وَيُسْرَى عَلَى كِتَابِ اللَّهِ فِي لَيْلَةٍ فَلَا يَبْقَى فِي الْأَرْضِ مِنْهُ آيَةٌ وَبَقِيَ طَوَائِفُ مِنَ النَّاسِ الشُّنُحُ الْكَبِيرُ وَالْعُجُزُ الْكَبِيرَةُ يَقُولُونَ أَذْرَكْنَا آبَاءَنَا عَلَى هَذِهِ الْكَلِمَةِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَتَحْنُ نَقُولُهَا. قَالَ صَلَّ بِنُ رُفْرٍ لِحَذِيفَةَ: فَمَا تُغْنِي عَنْهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَهُمْ لَا يَذْرُونَ مَا صِيَامٌ وَلَا صَدَقَةٌ وَلَا نُسْكٌ؟ فَأَعْرَضَ عَنْهُ حَذِيفَةُ لَرُدُّدَهَا عَلَيْهِ ثَلَاثًا، كُلُّ ذَلِكَ يُعْرِضُ عَنْهُ حَذِيفَةُ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْهِ فِي الثَّلَاثَةِ فَقَالَ: يَا صَلَّ تَنْجِيهِمْ مِنَ النَّارِ. رَوَاهُ الْحَاكِمُ وَقَالَ هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ عَلَى شَرْطِ مُسْلِمٍ وَلَمْ يَخْرُجْ ٤/ ١٧٣

ဟဇရသ် ဟုဒိုင်ဖဟ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဝတ်အထည်တို့တွင်ရှိသော အရောင်အဆင်းနှင့် အကွက်အပျောက်တို့သည် တဖြည်းဖြည်း မေးမှိန်ပျောက်ကွယ်သွားတတ်ကြသကဲ့ပင် ခေတ်အခါသမယတစ်ခုသို့ ရောက်ရှိလာသောအခါ၌ ရိုဇဟ်ဟူသည်အဘယ်အရာနည်း။ ဆွဒကဟ်ပေးလှူဒါန်းမှုနှင့်ဟဂျ်ဟူသည် အဘယ်နည်းဟူသည်ကိုပင် သိရှိနားလည်သူတစ်ဦးမျှပင် ကျန်ရှိကြတော့မည်မဟုတ်ချေ။ ညတစ်ညဆိုက်ရောက်လာပေမည်။ ထိုညတွင် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို နှလုံးသားမှ နှုတ်သိမ်းသွားပေလိမ့်မည်။ ၎င်းနောက် ဤလောကမြေပြင်၌ ကုရ်အာန်၏ အာယသ်တော်တစ်ပုဒ်မျှပင် ကျန်ရှိတော့မည်မဟုတ်ချေ။ ထို့နောက်တွင်မူ အချို့သောနေရာဒေသတို့၌ သက်ကြီးရွယ်အို အဖိုးအဖွားများသာ ကျန်ရစ်ခဲ့ကြပြီး ၎င်းတို့ ပြောကြမည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ အကြီးအကဲများ ဤကလိမဟ်တော် ﷻ ကို ရွတ်ဆိုခဲ့ကြသည်ကို ကြားခဲ့ဖူးပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း ထိုကလိမဟ်တော်ကိုပင် ဖတ်ကြပါသည်။ ဟဇရသ် ဟုဒိုင်ဖဟ် ﴿ﷺ﴾ ၏ တပည့် ဆွလဟ်က အကယ်၍ ၎င်းတို့သည် ရိုဇဟ်၊ ဆွဒကဟ်၊ ဟဂျ် တို့နှင့် ပတ်သက်သော အသိပညာပင် မကျန်ရှိတော့သည့်အဖြစ်မျိုး၌ ဤကလိမဟ်တော် တစ်ခုတည်းက ၎င်းတို့အား အဘယ်ကဲ့သို့ အကျိုးပြုနိုင်ပါဦးမည်နည်းဟု မေးလေရာ ဟဇရသ် ဟုဒိုင်ဖဟ် ﴿ﷺ﴾ က ၎င်းအားမည်သို့မျှ အဖြေပြန်မပေးချေ။ ၎င်းတပည့်ဖြစ်သူကလည်း ဤမေးခွန်းကို သုံးကြိမ် သုံးခါတိုင်အောင် ထပ်ပြန်တလဲလဲမေးလေသောအခါ ဟဇရသ် ဟုဒိုင်ဖဟ် ﴿ﷺ﴾ သည် ဤမေးခွန်းကို မနှစ်မြို့တော်မူသဖြင့် ဆွလဟ် ဤကလိမဟ်တော်သည်ပင်လျှင် ၎င်းသူအား ငရဲမီးဘေးမှ ကင်းဝေးစေတော်မူလိမ့်မည်။

(ဟာကင်မ်)

၉။ မုချအကျိုးပေးမည်

﴿ ၉ ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ نَفَعْتَهُ يَوْمًا مِنْ دَهْرِهِ يُصِيبُهُ قَبْلَ ذَلِكَ مَا أَصَابَهُ.

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ် ﴿ﷺ﴾ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ﷻ ကို ယုံကြည်စွာဖြင့် ရွတ်ဆိုလက်ခံခဲ့ပါလျှင် အကယ်၍ ၎င်းသူအပေါ်၌ တစ်ခုခုသော အပြစ်ဒဏ်များ ကျရောက်ခံစားခဲ့ရပါမူလည်း ၎င်းသူအား ဤကလိမဟ်တော်ကပင် တစ်နေ့(ကိယာမသ်နေ့တွင်) မုချ အကျိုးပေးမည်ဖြစ်သည်။ (လွတ်မြောက်အောင်မြင်မှုရရှိစေမည်ဖြစ်သည်။)

(ဗဇ္ဇဇာရ်)

၁၀။ ဟဇရသ် နူးဟ် ﴿ٱللَّهُ﴾ ၏ အမှာစကား

﴿ 10 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِوَصِيَّةِ نُوحٍ ابْنِهِ؟ قَالُوا: بَلَى، قَالَ: أَوْصَى نُوحٌ ابْنَهُ فَقَالَ لَابْنِهِ: يَا بُنَيَّ إِنِّي أَوْصِيكَ بِأَنْتَينِ وَأَنْهَاكَ عَنِ اثْنَتَيْنِ. أَوْصِيكَ بِقَوْلٍ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَإِنَّهَا لَوْ وُضِعَتْ فِي كِفَّةِ الْمِيزَانِ وَوُضِعَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ فِي كِفَّةٍ لَرَجَحَتْ بِهِنَّ، وَلَوْ كَانَتْ خَلْقَةً لَقَصَمَتْهُنَّ حَتَّى تَخْلُصَ إِلَى اللَّهِ، وَبِقَوْلٍ! سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، فَإِنَّهَا عِبَادَةُ الْخَلْقِ، وَبِهَا تُقْطَعُ أَرْزَاقُهُمْ، وَأَنْهَاكَ عَنِ اثْنَتَيْنِ، الشِّرْكِ وَالْكِبْرِ، فَإِنَّهُمَا يَنْخَبِئَانِ عَنِ اللَّهِ. (الحدِيث) رواه

اليزاروفيه محمد بن اسحاق وهو مدلس وهو ثقة وبقيه رجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٩/٢١٠

ဟဇရသ် အဝိဒ္ဓလ္လာဟ်ပင်န်အုမရ် ﴿ٱللَّهُ﴾ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် အသင်တို့အား ဟဇရသ် နူးဟ် ﴿ٱللَّهُ﴾ က မိမိသားအား ဆိုဆုံးမခဲ့သည်ကို မပြောပြရပြီလောဟု မေးတော်မူရာ ဆွဟာဗဟ်ကြီးများက ယာရုလ္လာဟ် ﴿ﷺ﴾ မုချသင်ပြပေးတော်မူပါဟု လျှောက်ထားကြလေသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဟဇရသ် နူးဟ် ﴿ٱللَّهُ﴾ သခင်က မိမိသားအား မှာတမ်းတော်မူသည်မှာ အို ငါ၏သား အလုပ်နှစ်ခုပြုလုပ်ရန်နှင့် အလုပ်နှစ်ခုကို မပြုလုပ်ရန်တားမြစ်သည်။ အလုပ်နှစ်ခုအနက် တစ်ခုမှာ အသင် ٱللَّهُ ٱلَّ ٱلَّ ٱلَّ ကို ရွတ်ဆိုရန် မှာတမ်းသည်။ အကြောင်းမှာ ဤကလိမဟ်တော်ကို ချိန်ခွင်တစ်ဖက်၌ထား၍ အခြားချိန်ခွင်၌ မိုးနှင့်မြေအားလုံးကို ထည့်လိုက်လျှင်လည်း ဤကလိမဟ်တော်ပါရှိသည့်ချိန်ခွက်က ညွတ်ကျလာမည်သာဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ဤမိုးနှင့်မြေအားလုံးကို တစ်လုံးတစ်ဝတည်း စုစည်း၍ပိတ်ဆို့ထားပါမူလည်း ဤကလိမဟ်တော်က ၎င်းအတားအဆီးအားလုံးကို ဖောက်ထွက်၍ အရှင်မြတ်၏ ရှေ့တော်မှောက်သို့ ဆိုက်ရောက်သွားမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ဒုတိယတစ်ခုမှာ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ ကို ရွတ်ဆိုကြလေကုန်။ အကြောင်းမှာ ဤသည် အဖန်ဆင်းခံအားလုံး၏ အိဗာဒသ်ခဝင်ကိုးကွယ်မှုပင်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်း၏ ဗရ်ကသ်ဖြင့် (မစ်လူးက်) အဖန်ဆင်းခံများအားလုံး ရိုဖီရရှိနေကြရပေသည်။ ၎င်းနောက် အသင့်အား အလုပ်နှစ်ခုမလုပ်ရန် တားမြစ်တော်မူမည်။ ၎င်းမှာ ရိုရ်ကမလုပ်ကြရန်နှင့် သကဗ်ဗုရ် မာနမထားကြရန်ဖြစ်သည်။ ဤမကောင်းမှုနှစ်ခုသည် ဗန္ဓဟ်ကျေးကျွန်အား အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ နှင့် ဝေးကွာစေသည်။

(ဝေါအိဒ်)

၁၁။ အသက်ငင်ချိန် သက်သာစေသောအရာ

﴿ 11 ﴾ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدٍ اللَّهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : إِنِّي لَا أَعْلَمُ كَلِمَةً لَا يَقُولُهَا رَجُلٌ يَخْضُرُهُ الْمَوْتُ إِلَّا وَجَدَ رُوحَهُ لَهَا رَوْحًا حَتَّى تَخْرُجَ مِنْ جَسَدِهِ وَكَانَتْ لَهُ نُورًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ .
رواه ابو يعلى ورجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٦٧/٣

ဟရေသ် သွလ်ဟဟ်ဗင်န်အုပိုင်ဒွလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်သည် ဤသို့သော ကလိမဟ်တစ်ပုဒ်ကို သိထားတော်မူသည်။ ၎င်းကလိမဟ်တော်သည် ကွယ်လွန်သေဆုံးခါနီးအချိန် ဖတ်ရွတ်သူအဖို့ ၎င်း၏ ရူဟ်ဝိညာဉ်သည် ခန္ဓာကိုယ်မှ စတင်ထွက်ခွာနေသောအချိန်တွင် ဤကလိမဟ်တော်၏ ဗရ်ကသ်ဖြင့် ၎င်းသူသည် လွယ်ကူသက်သာမှုကို ခံစားရပေမည်။ ပြီးနောက် ဤကလိမဟ်တော်သည် ၎င်းသူအဖို့ ကိယာမသ်နေ၌ နူးရ်အဖြစ်နှင့် ရောက်ရှိလာမည်။ ၎င်းကလိမဟ်တော်သည် (ဝေါအိဒ်) $\text{لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ}$ ပင် ဖြစ်ပေသည်။

၁၂။ မုရောစေ့၊ ဂျုံစေ့၊ မြူမှုန်

﴿ 12 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ (فِي حَدِيثِ طَوِيلٍ) أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : يَخْرُجُ مِنَ النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَكَانَ فِي قَلْبِهِ مِنَ الْخَيْرِ مَا يَزِنُ شَعِيرَةً ثُمَّ يَخْرُجُ مِنَ النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَكَانَ فِي قَلْبِهِ مِنَ الْخَيْرِ مَا يَزِنُ بُرَّةً ثُمَّ يَخْرُجُ مِنَ النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَكَانَ فِي قَلْبِهِ مَا يَزِنُ مِنَ الْخَيْرِ ذَرَّةً .

(وهو جزء من الحديث) رواه البخارى، باب قول الله تعالى: لما خلقت بيدي، رقم: ٧٤١٠

ဟရေသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူတို့အား ဂျဟန္နမ်ငရဲဘုံမှ ထုတ်ယူတော်မူမည်။ ၎င်းတို့သည် ကလိမဟ် $\text{لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ}$ ကို ရွတ်ဆိုယုံကြည်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့၏ နှလုံးသားထဲ၌ ကောင်းမှု(ဆိုလိုသည်မှာ) အီမာန်သည် မုရောစေ့ခန့်ပင်ရှိပေသည်။ ပြီးနောက် အကြင်သူတို့အားလည်း ဂျဟန္နမ်ငရဲဘုံမှ ထုတ်ယူတော်မူမည်။ ၎င်းတို့သည် ကလိမဟ် $\text{لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ}$ ကို ရွတ်ဆိုယုံကြည်လက်ခံခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့၏ နှလုံးသားထဲ၌ ဂျုံစေ့ခန့်မျှသာ ကောင်းမှု (ဆိုလိုသည်မှာ) အီမာန်ရှိနေကြသည်။ ပြီးနောက် အကြင်သူတို့အားလည်း ဂျဟန္နမ်ငရဲဘုံမှ ထုတ်ယူတော်မူပေမည်။ ၎င်းတို့သည် ကလိမဟ် $\text{لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ}$ ကို ရွတ်ဆိုယုံကြည်လက်ခံခဲ့ကြသည်။ ထိုသူတို့၏ နှလုံးသားထဲတွင် မြူမှုန်ခန့်မျှပင် ကောင်းခြင်းများ ရှိနေပေသည်။ (ဗုခါရ်)

၁၃။ အိမ်တိုင်းစေ့ညို့

﴿ 13 ﴾ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: لَا يَنْتَقِي عَلَى ظَهْرِ الْأَرْضِ بَيْتٌ مَذْرُوبٌ وَلَا وَبَرٌ إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ كَلِمَةَ الْإِسْلَامِ بِعِزِّ عَزِيزٍ أَوْ ذَلِ ذَلِيلٍ إِمَّا يَعِزُّهُمْ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فَيَجْعَلُهُمْ مِنْ أَهْلِهَا أَوْ يَذِلُّهُمْ فَيَذِلُّونَ لَهَا. رواه احمد 4/6

ဟဇရသ် မဏ်ကံဒါဒ်ဗန်အပ်စ်ဝဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ ဤလောကမြေပြင်တစ်လွှား၏ ရှိရှိသမျှသော မြို့များ၊ ရွာများ၊ တောများ၌ ရှိနေကြသော အိမ်တိုင်းတွင် အစ္စလာမ်ကလိမတ်မရောက်ရှိသေးသော အိမ် သို့မဟုတ် တဲအိမ်ဟူ၍ မကျန်ရှိအောင် အိမ်တိုင်းစေ့ညို့ ဤကလိမတ်တော်ကို ရောက်ရှိစေ တော်မူမည်။ လက်ခံယုံကြည်လိုက်နာကြသူများအဖို့ အိမာန်ရှင်များအဖြစ် ဂုဏ်ပေးတော်မူမည်။ ၎င်းမနာခံ၊ မယုံကြည်သူများကိုမူ ဂုဏ်သိက္ခာ သေးသိမ်စေတော်မူ၍ တစ်ဖန် ၎င်းတို့အား မွတ်စ်လင်မ်များ၏ လက်အောက်ခံများအဖြစ်နှင့် ထားရှိတော်မူပေမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၄။ အိမာန်ရှင်သည် ကြောက်ရွံ့လျက်သာနေသည်

﴿ 14 ﴾ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ السَّيِّئِي قَالَ: خَضَرْنَا عُمُرَ بَيْنِ الْعَاصِ وَهُوَ فِي سِيَا قَةِ الْمَوْتِ يَسْكُنُ طَوِيلًا وَحَوْلَ وَجْهِهِ إِلَى الْجِدَارِ، فَجَعَلَ ابْنُهُ يَقُولُ: يَا أَبَتَاهُ! أَمَا بَشَّرَكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِكَذَا؟ أَمَا بَشَّرَكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِكَذَا؟ قَالَ: قَالَ: إِنْ أَفْضَلَ مَا نَعُدُّ شَهَادَةً أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، إِنِّي قَدْ كُنْتُ عَلَى أَطْبَاقِ ثَلَاثٍ، لَقَدْ رَأَيْتُنِي وَمَا أَخَذْتُ أَشَدَّ بَغْضًا لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنِّي، وَلَا أَحَبَّ إِلَيَّ أَنْ أَكُونَ قَدْ اسْتَمَنْكُنْتُ مِنْهُ فَقَتَلْتُهُ مِنْهُ، فَلَوْ مُتُّ عَلَى تِلْكَ الْحَالِ لَكُنْتُ مِنَ أَهْلِ النَّارِ، فَلَمَّا جَعَلَ اللَّهُ الْإِسْلَامَ فِي قُلُوبِ آتِيَةِ النَّبِيِّ ﷺ فَقُلْتُ: أُبَسِّطُ يَمِينَكَ فَلَا بَايِعَكَ فَبَسَّطَ يَمِينَهُ، قَالَ: فَقَبَضْتُ يَدِي قَالَ: مَا لَكَ يَا عُمَرُ؟ قَالَ قُلْتُ: أَرَدْتُ أَنْ أَشْتَرِطَ قَالَ: تَشْتَرِطُ بِمَاذَا؟ قُلْتُ: أَنْ يُغْفَرَ لِي قَالَ: أَمَا عَلِمْتَ يَا عُمَرُ أَنَّ الْإِسْلَامَ يَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهُ؟ وَأَنَّ الْهَيْجْرَةَ تَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلُهَا؟ وَأَنَّ الْحَجَّ يَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهُ؟ وَمَا كَانَ أَحَدٌ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَلَا أَجَلَ فِي عَيْنِي مِنْهُ، وَمَا كُنْتُ أَطِيقُ أَنْ أَمْلَأَ عَيْنِي مِنْهُ إِجْلَالًا لَهُ وَلَوْ سَبَلْتُ أَنْ أَصْفَهُ مَا أَطْفَقْتُ لِأَنِّي لَمْ أَكُنْ أَمْلَأُ عَيْنِي مِنْهُ وَلَوْ مُتُّ عَلَى تِلْكَ الْحَالِ لَرَجَعْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ أَهْلِ الْجَنَّةِ ثُمَّ وَلَيْنَا أَشْيَاءَ مَا أَذْرَى مَا حَالِي فِيهَا فَإِذَا أَنَا مُتُّ فَلَا تَضَحْنِي نَابِحَةً وَلَا نَارَ فَإِذَا دَفَنْتُمُونِي فَسُتُوا عَلَى التُّرَابِ سَنًا ثُمَّ أَقِيمُوا حَوْلَ قَبْرِي قَدَرًا مَا تَنْخَرُ جُزُورٌ وَيَقْسَمُ لَحْمُهَا حَتَّى اسْتَأْنَسَ بِكُمْ، وَأَنْتُمْ مَاذَا أَرَأَيْتُمْ بِهِ رَسُولَ رَبِّي.

ဟဇရသ် အစ်ဗ်နေရှေ့မာစဟ်မဲဟ်ရီ(❧) က ဆင့်ပြန်သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဟဇရသ် အမ်ရ်ဗင်န်အားဆွဲ(❧) ကွယ်လွန်ကာနီးအချိန်၌ ၎င်းထံသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ၎င်းသည် နံရံ ဖက်သို့ မျက်နှာမူ၍ ရှိက်ကြီးတင်ငိုကြွေးသည်။ ၎င်း၏သားသမီးများက အို ခမည်းတော်၊ နဗီတမန်တော်မြတ်(❧) က ဖခင်အား သတင်းကောင်းမပေးခဲ့ပါသလော။ နဗီတမန်တော် မြတ်(❧) က ဖခင်အား အဘယ်မည်သော သတင်းကောင်းကို မပေးခဲ့ပါသလော။ ဆိုလို သည်မှာ သတင်းကောင်းများစွာပေးခဲ့သည်ကို ပြောဆိုဖြေသိမ့်နေကြသည်။ ထိုစကားကို ကြားရသောအခါ ၎င်းသည် (နံရံဘက်မှ) မိမိ၏ မျက်နှာကို ပြန်လှည့်၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အဖို့ (အာခိရသ်နောင်ရေးအတွက်) အကောင်းဆုံးသော ကြိုဆိုပြင်ဆင်ထားသည့် အရာမှာ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သည်မျှ ခဝပ်ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ၊ မုဟမ္မဒ် (❧) သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ ရုဏ်တမန်တော်ဖြစ်တော်မူသည်ဟူသော ကလီမဟ် တော်ကို သက်သေခံထားခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ် သက်တမ်းတစ်လျှောက်လုံးတွင် ခေတ် သုံးခေတ်ကို ဖြတ်သန်းခဲ့ဖူးသည်။

ပထမခေတ်မှာ တမန်တော်မြတ်(❧) အား အမျက်ထား ရန်ငြိုးပွားသူများအနက် ကျွန်ုပ်ထက် သာပိုသောသူဟူ၍ မရှိခဲ့ချေ။ ထိုအချိန်က ကျွန်ုပ်သည် အဘယ်ကဲ့သို့ ကိုယ်တော် အား အနိုင်ယူလွှမ်းမိုး၍ သတ်ဖြတ်ပစ်ရမည်နည်းဟု ကြံစည်ကြိုးပမ်းခဲ့ဖူးပါသည်။ ထိုကာလ သည် ကျွန်ုပ်အဖို့ အယုတ်ညံ့ဆုံးသော ကာလဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ အကယ်၍သာ (အလ္လာဟ်အရှင် မြတ် ဤသို့ပြုတော်မမူပါစေနှင့်) ကျွန်ုပ်သည် ထိုအဖြစ်၌ သေဆုံးခဲ့ပါမူ ဂျဟန္နမ်ငရဲသို့ ကျရောက်ရပေလိမ့်မည်။

ဒုတိယခေတ်တွင် အလ္လာဟ်(❧) သည် ကျွန်ုပ်၏ နှလုံးသားထံသို့ အစွလာမ် သာသနာသည်သာ အမှန်တရားဖြစ်သည်ဟူသော အသိကိုထည့်ပေးလိုက်တော်မူသောအခါ ကျွန်ုပ်သည် ကိုယ်တော်၏လက်ပေါ်၌ ဗိုင်အသ်ယူ ကတိပြုလိုပါသည်ဟု လျှောက်ထားခဲ့ သည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(❧) က မိမိလက်တော်ကို ကျွန်ုပ်ဘက်သို့ ဆန့်တန်းပေး တော်မူသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က မိမိ၏ လက်ကိုဆွဲယူလိုက်သည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ် (❧) က အမ်ရ်၊ အသင်အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ပြုပါသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ကျွန်ုပ်က စည်းကမ်းအချို့ကို သတ်မှတ်လို၍ ဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားလိုက်သည်။ ထိုအခါ အဘယ် စည်းကမ်းမျိုးကို ပြုလိုပါသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ဤဝန်ခံချက်သည် ကျွန်ုပ်ကျူးလွန်သမျှ သော အပြစ်ဂိုဏ်ာဟ်များကို ပယ်ဖျက်စေမည်လောဟု လျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ် (❧) က အမ်ရ်၊ အသင်မသိလေသလော။ အစွလာမ်သာသနာသည် ကာဖီရဘဝက ကျူးလွန်ခဲ့သမျှသော အပြစ်များအားလုံးကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးလိုက်သည်။ ၎င်းဟိရ်ရသ် ပြုခြင်းသည်လည်း ၎င်းအလျင်က တင်ရှိသမျှသော အပြစ်အားလုံးကို ပယ်ဖျက်ပေးလေသည်။

ထို့အပြင် ဟဂျ်သည်လည်း ဟဂျ်မပြုမီကျူးလွန်ထားသော အပြစ်များကို ချုပ်ငြိမ်းစေလိုက်သည်။ ဤခေတ်အခါသမယသည် ကျွန်ုပ်အဖို့ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ထက်သာပို၍ ချစ်မြတ်နိုးရမည့်သူ၊ ကိုယ်တော်မြတ်ထက် သာပို၍ ကြီးကျယ်မွန်မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ အခြားမည်သူမျှ မရှိတော့ချေ။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)၏ မွန်မြတ်ကြီးကျယ်မှုကြောင့်ပင် ကျွန်ုပ်သည် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) အား မည်သည့်အခါ၌မျှ မျက်နှာချင်းဆိုင်၍လည်းကောင်း၊ မျက်လုံးချင်းဆိုင်၍လည်းကောင်း၊ မျက်လုံးမော့၍ပင် မကြည့်နိုင်တော့ချေ။ ထိုအခါကာလက အကယ်၍သာ ကိုယ်တော်မြတ်၏ ရွှေမျက်နှာတော်၊ ခန္ဓာကိုယ်ပုံပန်းသဏ္ဌာန်နှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ်အား မေးမြန်းခဲ့ပါမူ၊ ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းအား အလုံးစုံပြောပြနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ အကြောင်းမှာ ကျွန်ုပ်သည် ကိုယ်တော်အား မည်သည့်အခါကမျှ စိုက်၍ မကြည့်ဖူးခဲ့ချေ။ အကယ်၍ ကျွန်ုပ်သည် ထိုအချိန်ကာလက သေဆုံးခဲ့ပါမူ အဘယ်မျှကောင်းလိမ့်မည်နည်း။ ကျွန်ုပ်သည် မုချကေနံ ဂျန္ဓသီတစ်ဦးဖြစ်မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

ထိုနောက် ယခုမူ (ကျွန်ုပ်အဖို့ တတိယခေတ်သမယပင်ဖြစ်ချေသည်) ဤခေတ်တွင် ကျွန်ုပ်အား ဥစ္စာပစ္စည်းအချို့နှင့် ပတ်သက်၍ (မုသဝလ္လီ) အုပ်ထိန်းစောင့်ရှောက်သူ တာဝန်ခံအဖြစ် ရောက်ရှိနေပေရာ ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းဥစ္စာပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့်အခြေအနေမျိုးရှိခဲ့သည်ကို မပြောနိုင်ချေ။ ကောင်းစွာမှတ်ထားလေကုန်။ ကျွန်ုပ်သေဆုံးသောအခါ ကျွန်ုပ်၏ (ဂျနာဇာ) အနီးသို့ ငိုကြွေးချက်မနှင့် ငိုယိုမြည်တွန်နေကြမည့် အမျိုးသမီးများမလာကြစေနှင့်။ (၎င်းအမှောင်ခေတ်ကဲ့သို့) ကျွန်ုပ်၏ အနီးသို့မီးမယူလာစေနှင့်၊ ၎င်းနောက် ကျွန်ုပ်အား မြေမြှုပ်ဒဗန်လုပ်သောအခါ၌ ကောင်းမွန်ကျနစွာ မြေဖြင့်ဖုံးကြလေကုန်။ ဤသို့မြှုပ်နှံပြီးသောအခါ ကုလားအုတ်တစ်ကောင်ကို ဇေဟ်ပြုပြီး အသားများဝေငှပြီးဆုံးသည်ခန့် အချိန်မျှ ကျွန်ုပ်အနီး၌ အသင်တို့စောင့်ဆိုင်းနေကြလေကုန်။ ဤသို့ဖြင့် ကျွန်ုပ်အား မိမိအရှင်ဘက်မှ စေလွှတ်သော ဖရစ်ရှ်သဟ်များ၏ မေးခွန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဖြေကြားပြီးဆုံးသည်အထိ ကျွန်ုပ်၏ စိတ်သည် တည်ကြည်စွာရှိနေပေမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၅။ ဂျန္ဓသီဝင်

﴿ 15 ﴾ عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : يَا ابْنَ الْخَطَّابِ ! إِذْهَبْ فَتَدْرِ فِي النَّاسِ إِنَّهُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا الْمُؤْمِنُونَ . رواه مسلم . باب غنظ تحريم الغلول رقم : 309

ဟဇရသ် အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ခသ်သွာဗ်၏သား၊ သွားလော့ လူအများအား ဤသို့ကြေငြာလိုက်လေကုန်။ ဂျန္ဓသီသို့ အိမာန်ရှင်များသာ ဝင်ရောက်ကြရပေလိမ့်မည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၆။ အေးချမ်းမှု

﴿ 16 ﴾ عَنْ أَبِي لَيْلَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : وَيَحْكُ يَا أَبَا سُفْيَانَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَأَسْلِمُوا تَسْلِمُوا .
(وهو بعض الحديث) رواه الطبراني وفيه حرب

بن الحسن الطحان وهو ضعيف وقد وثق، مجمع الزوائد ٢٥٠/٦

ဟဇရသ် အဗူလိုင်လာ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က (အဗူ စွဖ်ယာန်အား) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဗူစွဖ်ယာန် အသင်၏ အခြေအနေနှင့် ပတ်သက်၍ ဝမ်းနည်းမိပါသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်သည် အသင့်ထံသို့ ဒွန္နယာနှင့်အာခေရသ်နှစ်ဌာန၏ (အောင်မြင်မှု)ကို ယူဆောင်၍လာသည်။ အသင်အစွလာမ်သာသနာကို လက်ခံလော့။ အသင်ငြိမ်းချမ်းမှုကို ရရှိသွားပေလိမ့်မည်။

(တွပ်ရာနီ)

၁၇။ ရှုဖွယ်အသိ

﴿ 17 ﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ : إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ شَفَعْتُ، فَقُلْتُ : يَا رَبِّ ! أَذْ خَلِ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ خَرٌّ دَلَّةٌ فَيَدْخُلُونَ، ثُمَّ أَقُولُ أَذْ خَلِ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ أَذْنَى شَيْءٍ .

رواه البخارى، باب كلام الرب تعالى يوم القيامة رقم : ٧٥٠٩

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ ကြားခဲ့သည်။ ကိယာမသ်နေ့ ရောက်ရှိလာသောအခါ၌ ငါ့ကိုယ်တော်အား (ရှုဖွယ်အသိ)ကြားဝင် အသနားခံမှုပြုရန် အခွင့်ပေးတော်မူမည်။ ၎င်းငါ့ကိုယ်တော်က လျှောက်ထားမည်။ အို ကျွန်တော်မျိုးအား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်၊ အကြင်သူ၏ စိတ်နှလုံးထဲ၌ မုန့်ညှင်းစေခန့် မျှပင် အိမာန်ရှိသူများကိုလည်း ဂျန္နသ်သို့ ဝင်ခွင့်ပြုတော်မူပါ။ (အရှင်မြတ်က အထက်ပါ လျှောက်ထားချက်ကိုလည်း လက်ခံတော်မူလိမ့်မည်) အထက်ပါ အိမာန်ရှင်များသည်လည်း ဂျန္နသ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားကြလိမ့်မည်။ ပြီးနောက် ငါ့ကိုယ်တော်က ထပ်မံ၍ အကြင်သူ၏ စိတ်နှလုံးသားထဲ၌ မြူမှုန့်ခန့်မျှပင် အိမာန်ရှိသူများအားလည်း ဂျန္နသ်အထဲသို့ ဝင်ခွင့်ပြုတော် မူပါဟု လျှောက်ထားတော်မူမည်။

(ဗုခါရီ)

၁၈။ ဂျဟန္နုမ်မှ ကယ်ဆယ်ခံရမည့်သူ

﴿ 18 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: يَدْخُلُ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ وَأَهْلُ النَّارِ النَّارَ ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: أَخْرِجُوا مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيْمَانٍ فَيُخْرِجُونَ مِنْهَا قَدْ اسْوَدُّوا، فَيُلْقَوْنَ فِي نَهْرِ الْحَيَاةِ فَيَنْبُتُونَ كَمَا تَنْبُتُ الْحَبَّةُ فِي جَانِبِ السَّيْلِ، أَلَمْ تَرَ أَنَّهَا تَخْرُجُ صَفْرَاءَ مُلْتَوِيَةً؟

رواه البخارى، باب تفاضل اهل الايمان فى الاعمال، رقم: ၂၂

ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(رضي الله عنه) က ဆင်ပြန်သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဂျန္နုသီများအားလုံးသည် ဂျန္နုသ်ထဲသို့ ဝင်ရောက်သွားကြပြီ။ ဂျဟန္နုမိများအားလုံးလည်း ဂျဟန္နုမိအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားကြပြီးသောအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အမိန့်ရှိတော်မူမည်။ အကြင်သူ၏ စိတ်နှလုံးထဲ၌ မုန့်ညှင်းစေ့ခန့်မျှပင် အိမာန်ရှိသူများကိုလည်း ဂျဟန္နုမိငရဲမီးမှ ထုတ်ယူလေကုန်။ သို့ရှိရာ ဤသို့သောသူများလည်း ဂျဟန္နုမိမှ ထွက်လာကြမည်။ ၎င်းတို့၏ အခြေအနေမှာ မီးလောင်ထားသော ဒဏ်ကြောင့် မဲနက်နေပေလိမ့်မည်။ ပြီးနောက် ၎င်းတို့အား (ဟယာသ်) မည်သော စမ်းချောင်းထဲ၌ဆင်းစေရာ ၎င်းတို့သည် (ရုတ်တရက်ချက်ချင်းပင် ၎င်းတို့၏ အသားအရည်များ စိုပြေလန်းဆန်းလာကြပေလိမ့်မည်) ပမအားဖြင့် ရေကြီးရာတွင် မျှော်၍ပါလာသော အမှိုက်များကြားရှိ မျိုးစေ့သည် ရေနင့်မြေဩဇာတို့၏ ထိတွေ့မှုကြောင့် ရုတ်တရက်ချက်ချင်းပေါက်လာသကဲ့သို့ဖြစ်၏။ ၎င်းတို့သည် အဘယ်ကဲ့သို့ လန်းဆန်း၍ ထွက်ပေါ်လာကြသည်ဟူမူ အသင်တို့ တစ်ခါတစ်ရံစဉ်းစားမိကြသလော။ (ဗုခါရီ)

၁၉။ အိမာန်ဟူသည်

﴿ 19 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ سَأَلَ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا الْإِيْمَانُ؟ قَالَ: إِذَا سَرَّتْكَ حَسَنَتُكَ وَسَاءَتْكَ سَيِّئَتُكَ فَأَنْتَ مُؤْمِنٌ.

(الحديث) رواه الحاكم و صححه، ووافقه الذهبي ١٤٠١٣/١

ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ်(رضي الله عنه) က ဆင်ပြန်သည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူက တမန်တော်မြတ်(ﷺ)အား အိမာန်ဟူသည် အဘယ်အရာနည်းဟု မေးတော်မူရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အကယ်၍ အသင်သည် ကောင်းမှုလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ခွင့်ရရှိသောအခါ၌ ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်မှုကို ခံစားရပြီး မကောင်းမှု အကုသိုလ်လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ရသောအခါ၌ ဝမ်းနည်းပူဆွေးမှုခံစားရပါမူ အသင်သည် မုအ်မင်နီဖြစ်ပေပြီ။ (ဟာကင်မ်)

၂၀။ အိမာန်အရသာ

﴿ 20 ﴾ عَنْ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ
ذَا قَامَ الْإِيمَانُ مِنْ رَضَى بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ ﷺ رَسُولًا .

رواه مسلم، باب الدليل على أن من رضى بالله رباً رقم: ၁၀၁

ဟဇရတ် အဗ္ဗ ၁၈ပင်နအဗ်ဒုလ်မုသ်သွလိဗ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းက ကျွန်ုပ်
သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)
အား ရပ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အစ္စလာမ်ကို မိမိဒီးနိသာသနာအဖြစ်လည်းကောင်း၊ မုဟမ္မဒ်
(ﷺ) အား ရှုလ်တမန်တော်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ယုံကြည်လက်ခံခဲ့ပါမူ ၎င်းသည် အိမာန်၏
အရသာကို မြည်းစမ်းခွင့်ရရှိပေမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ အရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓဟ်ကျေးကျွန်အဖြစ် အစ္စလာမ့်ကျင့်စဉ်များ
အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဟဇရတ် မုဟမ္မဒ်(ﷺ) အား အနှံ့အတာ
ခံခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အရှင်မြတ်၊ အရှင်ရုရှလ်တမန်တော်နှင့် အစ္စလာမ်သာသနာ
တော်အား လေးစားမြတ်နိုးကြည်ညိုခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် မုချကေန် အိမာန်၏ အရသာကို ရရှိ
ခံစားရပေလိမ့်မည်။

၂၁။ မုဒ်မင်န်၏ စက်ဆုတ်ရွံ့ရွာမှု

﴿ 21 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ حَلَاوَةَ
الْإِيمَانِ : أَنْ يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولَهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا ، وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ ،
وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يُغَادِيَ فِي الْكُفْرِ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُغَادِيَ فِي النَّارِ .

رواه البخاري، باب حلاوة الإيمان، رقم: ၁၆

ဟဇရတ်အနတ်စ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူ
သည်။ အကြင်သူသည် အရည်အချင်းသုံးခုမွေးမြူပါမူ ၎င်းသူသည် အိမာန်၏အရသာကို
ခံစားရပေလိမ့်မည်။ ပထမတစ်ခုမှာ ၎င်းသူ၏ နှလုံးသား၌ အခြားအရာများ အားလုံးထက်သာ
ပို၍ အရှင်မြတ်နှင့် အရှင်ရုရှလ်အား ချစ်မြတ်နိုးရပေမည်။ ဒုတိယအချက်မှာ အခြားသူများ
အား အရှင်မြတ်အတွက်ကြောင့်သာ ချစ်ခင်မှုထားရမည်။ တတိယအချက်မှာ ၎င်းသူသည်
အိမာန်ရှင်အဖြစ်ကို ရရှိပြီးနောက် ကွပ်ကဲအဖြစ်သို့ ပြန်လှည့်ရမည်ကို မိမိအားမီးပုံထဲပစ်ချမည်
ထက်ပင် သာပို၍ စက်ဆုတ်မှုနှင့် အနာတရဖြစ်မှုခံစားရမည်။ (ဗုခါရီ)

၂၂။ ပြည့်စုံသော အိမာန်

﴿ 22 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: مَنْ أَحَبَّ لِلَّهِ، وَأَبْغَضَ لِلَّهِ، وَأَعْطَى لِلَّهِ، وَمَنَعَ لِلَّهِ فَقَدْ اسْتَكْمَلَ الْإِيمَانَ.

رواه ابو داؤد، باب الدليل على زيادة الايمان و نقصانه، رقم: 4681

ဟရေသ်အဗူအုမာမတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် သူတစ်ပါးအား အလွှာဟ်(ﷺ) အတွက်သာ ချစ်ခင်မိတ်ဖွဲ့လျှင်လည်းကောင်း၊ အရှင်မြတ်အတွက်သာ အမုန်းထားလျှင်လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးအား ပေးကမ်းရာတွင်လည်း အရှင်မြတ်အတွက်သာပေးကမ်း၍ မပေးကမ်းဘဲ နေခဲ့ပါမူလည်း အရှင်မြတ်အတွက်သာ ဤကဲ့သို့ မပေးကမ်းခဲ့ပါမူ ဤသူသည် မိမိအိမာန်ကို ပြည့်စုံခိုင်မာအောင် ပြုသူမည်၏။ (အဗူဒါဝူးဒ်)

၂၃။ အိမာန်၏ ခိုင်မာသော ကွင်းဆက်

﴿ 23 ﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ لِأَبِي ذَرٍّ: يَا أَبَا ذَرٍّ! أَيُّ عَرَى الْإِيمَانِ أَوْثَقُ؟ قَالَ: اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَرَسُولُهُ أَغْلَمُ، قَالَ: الْمُوَالَاةُ فِي اللَّهِ وَالْحُبُّ فِي

اللَّهُ وَالْبُغْضُ فِي اللَّهِ . رواه البيهقي فى شعب الإيمان 707

ဟရေသ် အိဗ်နေအဗ္ဗာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဟရေသ်အဗူဇရ်(ﷺ) အား အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ပြောပြပါလေ။ အိမာန်တွင် မည်သည့်ကွင်းဆက်သည် အခိုင်အမာဖြစ်သနည်း။ ထိုအခါ ဟရေသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က အရှင်မြတ်နှင့် အရှင်ရုဗ်လ်သာ အသိဆုံးဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားလိုက်လေသည်။ (သို့ရှိရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ကသာ ဖြေကြားတော်မူသည်) ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်အတွက်သာ အချင်းချင်းဆက်ဆံမှုပြုခြင်း၊ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းအဖွဲ့ခြင်း၊ အရှင်မြတ်အတွက်သာ အခြားသူများအား ချစ်ခင်မှုထားခြင်း၊ အရှင်မြတ်အတွက်သာ သူတစ်ပါးအား ရန်ငြိုးထား၊ အမုန်းပွားခြင်းဖြစ်သည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ အိမာန်၏အကိုင်အခက်များအနက် အရေးကြီးဆုံးသော၊ အသက်ဝိညာဉ်ပမာ တည်တံ့စေသောအကိုင်အခက်မှာ ဗန္ဓဟ်ကျေးကျွန်သည်လောက၌ မည်သူနှင့်ပေါင်းသင်းဆက်ဆံသည်ဖြစ်စေ၊ မိတ်ဆွေဖွဲ့ရင်းနှီးသည်ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် ရန်ငြိုးထား၊ အမုန်းပွားသည်ဖြစ်စေ၊ (အချစ်ထားရှိသည်ဖြစ်စေ၊ အငြိုးထားသည်ဖြစ်စေ) ၎င်းအရာများအားလုံးကို မိမိ၏ စိတ်အလိုအတိုင်းမပြုမူဘဲ အရှင်မြတ်အတွက်သာ အရှင်မြတ်၏အမိန့်တော်အတိုင်းသာ နာခံကျင့်သုံးခြင်းဖြစ်၏။ (ဗိုင်ဟကီ)

၂၄။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဂုဏ်ယူစရာ

﴿ 24 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: طُوبَى لِمَنْ آمَنَ بِنَبِيِّ رَأَى مَرَّةً وَطُوبَى لِمَنْ آمَنَ بِنَبِيِّ وَلَمْ يَرِنِ سِنْعَ مِرَارٍ.
رواه احمد ١٥٥/٣

ဟဇရသ် အနတ်စင်နိမာလစ်က(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ငါကိုယ်တော်မြတ်အား ဖူးမြော်ရပြီး ငါကိုယ်တော်အပေါ်၌ အီမာန်ယူ သက်ဝင်ယုံကြည်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူအပေါ်သို့ တစ်ကြိမ်မျှသာ ဂုဏ်ယူဝမ်းမြောက်ပါသည်။ အကြင်သူသည် ငါကိုယ်တော်မြတ်အား မမြင်တွေ့ဖူးပါလျက်နှင့် ၎င်းသည် ငါကိုယ်တော်မြတ် အပေါ် အီမာန်ယူ သက်ဝင်ယုံကြည်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူအား (၇)ကြိမ် ဂုဏ်ယူဝမ်းမြောက်ပါသည်။ (ဗရ်ကသ်မင်္ဂလာ ဖြစ်ထွန်းပါစေဟု ဒိုအာပြုတော်မူသည်။) (မွတ်စန်ဒ်အဟ်မဒ်)

၂၅။ အမွန်မြတ်ဆုံး အီမာန်

﴿ 25 ﴾ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: ذَكَرُوا عِنْدَ عَبْدِ اللَّهِ أَصْحَابَ مُحَمَّدٍ ﷺ وَإِيمَانَهُمْ قَالَ: فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ إِنَّ أَمْرَ مُحَمَّدٍ ﷺ كَانَ بَيْنَا لِمَنْ رَأَاهُ وَالَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُهُ مَا آمَنَ مُؤْمِنٌ أَفْضَلَ مِنْ إِيْمَانٍ بِغَيْبٍ ثُمَّ قَرَأَ: "أَلَمْ ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ إِلَى قَوْلِهِ تَعَالَى يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ".
رواه الحاكم وقال هذا حديث صحيح على شرط الشيخين ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٢٦٠/٢

ဟဇရသ် အဗ်ဒုရ်ရဟ်မာန်ဗင်နိယဒီးဒ်(رضي الله عنه) အမိန့်ရှိသည်။ ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) ရှေ့တွင် အချို့လူများက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ဆွဟာဗဟ်များနှင့် ၎င်းတို့၏ အီမာန်ယူကြပုံများ အကြောင်းကို ဆွေးနွေးပြောဆိုနေကြသည်။ ၎င်းအပေါ် ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ မှန်ကန်မှု အခြေအနေ အလုံးစုံသည် ကိုယ်တော်မြတ်အား ဖူးမြင်ခဲ့ရသူများအားလုံးထံ၌ ရှင်းလင်းထင်ရှားစွာရှိနေပေသည်။ အရှင်မြတ်၏ကစမ်၊ ထိုအရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ ၎င်းနောက် အကြင်သူသည် မမြင်တွေ့ရဖူးသော်လည်း အီမာန်ယူ သက်ဝင်ယုံကြည်ပါမူ ၎င်းသူ၏ အီမာန်သည် အမွန်မြတ်ဆုံးဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းနောက် အထက်ပါစကားကို အထောက်အထား ပြရန်အတွက် ၎င်းက ဤအာယသ်တော်ကို ဖတ်ကြားတော်မူသည်။

أَلَمْ ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ تَا يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ

“အလိဖ် လာမ် မိမ်” ဤကျမ်းသည် (ထုတ်ပြန်ပို့ချပြီးသော ကျမ်းအသီးသီးတို့၌ အမိန့်ပေးထားပြီးဖြစ်သောကုရ်အာန်) တရားကျမ်းတည်း။ ယင်းကျမ်းမြတ်နှင့်

စပ်လျဉ်း၍ ယုံမှားသံသယဖြစ်ဖွယ်ရာအကြောင်း အလျဉ်းမရှိပြီ။ ယင်းကျမ်းမြတ်သည် သူတော်စင်များအဖို့ လမ်းမှန်တရားကို ညွှန်ကြားပြသသော တရားတော်ဖြစ်သတည်း။

(ကုရ်အာန် ၂ - ၂)

အကြင်သူတော်စင်များသည် (ကုရ်အာန်ကျမ်းလာ) အကွယ်၌ တည်ရှိသောအရာများကို အမှန်ဖြစ်သည်၊ ရှိသည်ဟု (ခိုင်ခံ့မြဲမြံစွာဖြင့်) ယုံကြည်ကြသည်။

(ဟာကင်မ်)

၂၆။ တမန်တော်မြတ်၏ ညီနောင်များ

﴿ 26 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَدِدْتُ أَنِّي لَقَيْتُ إِخْوَانِي، قَالَ فَقَالَ أَصْحَابُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ لَيْسَ نَحْنُ إِخْوَانُكَ قَالَ أَنْتُمْ أَصْحَابِي وَلَكِنْ إِخْوَانِي الَّذِينَ آمَنُوا بِي وَلَمْ يَرَوْْنِي.

رواه احمد ၁၀၄/၃

ဟဇရသ်အနတ်စင်ပင်နီမာလစ်က(ﷺ) က ပြောပြခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်သည် မိမိ၏ညီနောင်များနှင့် ဆုံတွေ့ရန်ဆန္ဒရှိသည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်များ(ﷺ) က အကျွန်ုပ်တို့သည် ကိုယ်တော်မြတ်၏ ညီနောင်များ မဟုတ်ကြပြီလောဟု မေးလျှောက်ကြလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့သည် ငါ့ကိုယ်တော်၏ ဆွဟာဗဟ်များဖြစ်ကြပြီး ၎င်းနောက် ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်၏ ညီနောင်များမှာမူကား ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်အား မဖူးမြင်ခဲ့ကြရဘဲလျက်နှင့် ငါ့ကိုယ်တော်အပေါ် အီမာန်ယူသက်ဝင်ယုံကြည်ကြသူများဖြစ်ကြသည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၇။ မင်္ဂလာရှိပါစေ

﴿ 27 ﴾ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ إِذْ طَلَعَ رَاكِبَانِ، فَلَمَّا رَأَاهُمَا قَالَ: كِنْدِيَّانِ مَذْجِيَّانِ حَتَّى آتِيَاهُ، فَإِذَا رَجُلَانِ مِنْ مَذْجِجٍ، قَالَ فَذَنَا إِلَيْهِ أَحَدُهُمَا لِيَبَايَعَهُ، قَالَ فَلَمَّا أَخَذَ بِيَدِهِ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَرَأَيْتَ مَنْ رَأَاكَ فَأَمَّنَ بِكَ وَاتَّبَعَكَ وَاتَّبَعَكَ مَاذَا لَهُ؟ طُوبَى لَهُ، قَالَ: طُوبَى لَهُ، قَالَ فَمَسَحَ عَلَى يَدِهِ فَانْصَرَفَ، ثُمَّ أَقْبَلَ الْآخَرَ حَتَّى أَخَذَ بِيَدِهِ لِيَبَايَعَهُ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَرَأَيْتَ مَنْ آمَنَ بِكَ وَصَدَّقَكَ وَاتَّبَعَكَ وَلَمْ يَرَكَ قَالَ: طُوبَى لَهُ، ثُمَّ طُوبَى لَهُ، ثُمَّ طُوبَى لَهُ، قَالَ فَمَسَحَ عَلَى يَدِهِ فَانْصَرَفَ.

رواه احمد ၁၀၂/၄

ဟဇရသ် အဗူအဓ်ဒွရ်ရဟ်မာန်ဂျဟနီ(ﷺ) က ပြောပြခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) အနီး၌ ခစားနေကြသည်။ ထိုစဉ်၌ ကျွန်ုပ်တို့ရှေ့၌ အစီးအနင်းနှင့် လူနှစ်ဦး

လာနေသည်ကို တွေ့ကြရသည်။ ၎င်းလူနှစ်ဦးကို ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) မြင်တွေ့တော်မူသော အခါ၌ ဤလူနှစ်ဦးသည် ကင်န်ဒတ်မျိုးနွယ်နှင့် မင်ဟ်ဂျီမျိုးနွယ်မှ လူများဖြစ်ကြမည်ဟု ထင်ရသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ၎င်းတို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံတော်သို့ ရောက်ရှိလာပြီးနောက် အခစားဝင်သောအခါ၌ ၎င်းတို့သည် မင်ဟ်ဂျီမျိုးနွယ်များဖြစ်သည်ကို တွေ့ကြရသည်။ ရာဝီဆင့်ပြန်သူက ဆိုသည်။ ၎င်းတို့အနက်မှ တစ်ဦးသောသူက ဗိုဉ်အသ်ယူကတိသစ္စာခံရန် အတွက် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) အနီးသို့ချဉ်းကပ်လာသည်။ ၎င်းသည် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ လက်တော်ကို ဆွဲကိုင်ပြီးသောအခါ၌ ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) အကြင်သူသည် ကိုယ်တော်အား ဖူးမြော်ကြည်ညို၍လည်းကောင်း၊ ကိုယ်တော်အပေါ် အိမာန်ယူ၍လည်းကောင်း၊ ကိုယ်တော်အား ထောက်ခံ၍လည်းကောင်း၊ ကိုယ်တော်အား အနှံ့တာခံယူသည်။ သို့ရှိရာ ၎င်းသည် မည်သည့်အကျိုးရရှိပါမည်နည်းဟု မေးလျှောက်တော်မူရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းသူအတွက် မင်ဟ်ဂျီပါစေဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤသည်ကို ကြားရပြီး ၎င်းသူသည် (ဗရ်ကသ် ရရှိရန်အတွက်) ကိုယ်တော်မြတ်၏ လက်တော်ကို မိမိ၏လက်ဖြင့်ပွတ်သပ်ပြီးနောက် ကတိသစ္စာခံယူ၍ ထွက်သွားလေသည်။ နောက်တစ်ဦးက ကိုယ်တော်မြတ်၏ လက်တော်ကိုဆွဲကိုင်လိုက်သည်။ ပြီးနောက် ယာရုလလ္လာဟ် အကြင်သူသည် ကိုယ်တော်မြတ်အား မမြင်မတွေ့ရပါဘဲ လျက်နှင့် ကိုယ်တော်မြတ်အပေါ် အိမာန်ယူသက်ဝင်ယုံကြည်၍လည်းကောင်း၊ ကိုယ်တော်အား ထောက်ခံ၍လည်းကောင်း၊ ကိုယ်တော်အား အနှံ့အတာခံပါမူ ၎င်းသူအား အဘယ်ကဲ့သို့သော အကျိုးရရှိပါမည်နည်းဟု မေးလျှောက်တော်မူရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)က ၎င်းသူအား မင်ဟ်ဂျီပါစေ၊ မင်ဟ်ဂျီပါစေ၊ မင်ဟ်ဂျီပါစေဟု မိန့်တော်မူ၏။ ၎င်းသူသည်လည်း ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ လက်ပေါ်၌ မိမိလက်တင်၍ ဗိုဉ်အသ်ယူပြီးပြန်သွားလေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၈။ နှစ်ဆသောအကျိုး

﴿ 28 ﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : ثَلَاثَةٌ لَهُمْ أَجْرَانِ : رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمَنَ بِنَبِيِّهِ وَآمَنَ بِمُحَمَّدٍ ﷺ ، وَالْعَبْدُ الْمَمْلُوكُ إِذَا أَدَّى حَقَّ اللَّهِ تَعَالَى وَحَقَّ مَوْلَاهُ ، وَرَجُلٌ كَانَتْ عِنْدَهُ أَمَةٌ فَأَدَّبَهَا فَأَحْسَنَ تَأْدِيبَهَا وَعَلَّمَهَا فَأَحْسَنَ تَعْلِيمَهَا ثُمَّ اغْتَنَمَهَا فَتَزَوَّجَهَا فَلَهُ أَجْرَانِ . رواه البخاري ، باب تعذيب الرجل أمته وأهله ، رقم : ٩٧٠

ဟရေသ် အမူမူစာ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသုံးဦးအပေါ် အကျိုးဆင်းငံ့နှစ်ဆရှိပေသည်။ ပထမတစ်ဦးမှာ ယခင်ကျမ်းရပုဂ္ဂိုလ်များမှဖြစ်သည်။ (ယဟူဒီ သို့မဟုတ် အီစာအီဖြစ်သည်။) မိမိတို့၏ နဗီများပေါ်၌ အိမာန်ယူပြီးနောက် (မုဟမ္မဒ်(ﷺ)) အပေါ်၌လည်း ထပ်မံ၍ အိမာန်ယူခဲ့သည်။ ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်မှာ ထိုကျွန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏အပေါ်၌လည်း တာဝန်ကျေပွန်ခဲ့သည်သာမက

မိမိ၏ပိုင်ရှင် သခင်၏ ဝတ္တရားပေါ်၌လည်း တာဝန်ကျေပွန်ခဲ့ပေသည်။ တတိယပုဂ္ဂိုလ်မှာမူကား အကြင်သူ၌ ကျွန်,မ ရှိခဲ့ရာ ၎င်းကျွန်,မအား ကောင်းမွန်စွာ ပြုစုဆက်ဆံခဲ့သည်။ ၎င်းနောက် ကောင်းမွန်စွာ ပညာသင်ကြားပေးခဲ့သည်။ ၎င်းသူမအား ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်ကင်းခွင့်ပြုပြီးနောက် ၎င်းသူမနှင့် နေကဟ်ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခဲ့သည်။ သို့ရှိရာ ၎င်းသူအဖို့ အကျိုးနှစ်ဆရှိပေသည်။

(ဗုခါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်၏အလိုမှာ ၎င်းသူတို့၏ အမလ်ကောင်းမှုစာရင်းတွင် အခြား သူများ၏ အမလ်နှင့်နှိုင်းယှဉ်လိုက်ပါက အကျိုးနှစ်ဆရေးမှတ်ခြင်းခံရမည်။ အခြားသူများ နမာဇ်တစ်ကြိမ်ဖတ်ပါက အကျိုးဆဝါးပင်(၁၀)ဆ ရေးမှတ်ခြင်းခံရလျှင် ၎င်းအကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦး အနက်မှ တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် အထက်ပါနမာဇ်ကို ဖတ်ရွတ်သောအခါ၌ အကျိုးဆဝါးပင် အဆ(၂၀)ရေးမှတ်ခြင်း ခံရလေသည်။

(မစ္စာဟစ်ရ်ဟပ်က)

၂၉။ အေးချမ်းသာယာမှု

﴿ 29 ﴾ عَنْ أَوْسَطَ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: حَظَبْنَا أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ: قَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَقَامِي هَذَا غَامَ الْأَوَّلِ، وَبَكَى أَبُو بَكْرٍ، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: سَلُوا اللَّهَ الْمُعَافَاةَ أَوْ قَالَ الْعَافِيَةَ فَلَمْ يُوْتِ أَحَدٌ قَطُّ بَعْدَ الْيَقِينِ أَفْضَلَ مِنَ الْعَافِيَةِ أَوِ الْمُعَافَاةِ.

رواه احمد ٣/١

ဟဇရသ်အောင်ဆပ်သ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ ဟဇရသ် အဗူဗကရ်(رضي الله عنه) သည် ကျွန်ုပ်တို့အား တရားဟောကြားရင်းဖြင့် အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ လွန်ခဲ့သည့် တစ်နှစ်အလျင်က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်ယခုရပ်နေသော နေရာ၌ပင် (ခွယ်ဗဟ်) တရားဟောကြားရန် အတွက် ရပ်ခဲ့သည်။ ဤသို့အမိန့်ရှိရင်း ဟဇရသ် အဗူဗကရ်(رضي الله عنه) သခင်သည် ဝိုတော်မူသည်။ ပြီးနောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) အထံတော်၌ (မိမိအတွက်) အေးချမ်းသာယာမှု တောင်းခံကြလေကုန်။ အကြောင်းမှာ အိမာန်နှင့် ယကီးနီ၏နောက် အေးချမ်းသာယာမှုထက်သာပိုသော နီအ်မသ်စည်းစိမ်ဟူသည်မရှိချေ။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၃၀။ အွမ္မသ်၏ ပျက်စီးရာပျက်စီးကြောင်း

﴿ 30 ﴾ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: أَوَّلُ صَلَاحٍ هَذِهِ الْأُمَّةِ بِالْيَقِينِ وَالزُّهْدِ وَأَوَّلُ فَسَادِهَا بِالْبُخْلِ وَالْأَمَلِ.

رواه البيهقي ٤٢٧/٧

ဟဇရသ် အမ်ရ်ဗင်နီရှအိုဝ်(رضي الله عنه) သည် မိမိ၏ ဖခင်နှင့် အဖိုးများထံမှ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤအွမ္မသ်၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုရရှိရန်အတွက် ပထမဦးဆုံးသောအရာမှာ ယကီးနီယုံကြည်ချက်ရရှိရန်နှင့် လောကီဒွန္နယာအား အလေးမထား

ဂရုမစိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းအွမ္မသ်၏ ပျက်စီးရာပျက်စီးကြောင်းအတွက် ပထမဦးဆုံးသော အချက်မှာ စေးနဲတွန့်တိုမှုနှင့် ဒွန္နယာဇာဏ်မက်မောမှုများ ရှည်လျားထွေပြားခြင်းဖြစ်သည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၃၁။ သဝပ်ကံကွလ်နှင့်ရိုဇီ

﴿ 31 ﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : لَوْ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَوَكَّلُونَ عَلَى اللَّهِ حَقَّ تَوَكُّلِهِ لَرُزِقْتُمْ كَمَا تَرْزُقُ الطَّيْرُ تَعْدُو حِمَاً وَتَرُوحُ بِطَانًا .

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب فی التوکل علی الله، رقم: ۲۳۴۴

ဟဇရသ် အုမရ်ပင်ခသ်သွားဗ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အပေါ်၌ သဝပ်ကံကွလ် ယုံပုံအားကိုးထိုက်သည်နှင့်အညီ သဝပ်ကံကွလ် ယုံပုံအားကိုးခဲ့ပါမူ အသင်တို့သည် ယုံသန်း နေကြသော ကျေးငှက်များ ရိုဇီရိက္ခာရရှိကြသကဲ့သို့ပင် ရိုဇီရိက္ခာများ ရရှိကြပေလိမ့်မည်။ ၎င်းငှက်များသည် နံနက်ယံ၌ ဝမ်းဟောင်းလောင်းဖြင့် (မိမိတို့၏ အသိုက်အမြုံများမှ) ယုံသန်း ထွက်ခွာသွားကြပြီး ညနေချမ်းအချိန်တွင်မူ ဝမ်းဝလင်စွာဖြင့် ပြန်ရောက်လာလေ့ရှိကြပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၃၂။ အဘယ်သူက ကယ်တင်နိုင်အံ့နည်း

﴿ 32 ﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَخْبَرَهُ أَنَّ عَزَامَةَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قِيلَ نَجِدُ، فَلَمَّا قَفَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَفَلَ مَعَهُ فَأَذَرَ كُنْهَهُمُ الْقَائِلَةَ فِي وَادٍ كَثِيرِ الْعِصَاهِ، فَنَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَتَفَرَّقَ النَّاسُ يَسْتَظِلُّونَ بِالشَّجَرِ، فَنَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ تَحْتَ شَجَرَةٍ وَعَلَّقَ بِهَا سَيْفَهُ، وَبِمَنَا نَوْمَةً فَإِذَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدْعُونَا وَإِذَا عِنْدَهُ أَعْرَابِيٌّ، فَقَالَ إِنَّ هَذَا اخْتَرَطَ عَلَيَّ سَيْفِي وَأَنَا نَائِمٌ، فَاسْتَيْقَظْتُ وَهُوَ فِي يَدِي صَلَآءٌ، فَقَالَ : مَنْ يَمْنَعُكَ مِنِّي؟ فَقُلْتُ : اللَّهُ، ثَلَاثًا، وَلَمْ يَغَابِهِ وَجَلَسَ .

رواه البحارى، باب من علق سيفه بالشجر.....، رقم: ۲۹۱۰

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်ပင်နီအဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းသည် နဂျဒ်ဘက်သို့ စစ်ချီတက်စဉ်အခါက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူ ဂဇ်ဝဟ်၌ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၎င်းနောက် ဂဇ်ဝဟ်မှအပြန်တွင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူ ပြန်လာခဲ့သည်။ ထိုဂဇ်ဝဟ်မှအပြန်တွင် ဤအဖြစ်အပျက် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ဆွဟာဗဟ်များသည် မွန်းတည့်ချိန်၌ ဆူးပင်များပေါများသော တောတစ်ခုသို့ ရောက်ရှိလာကြ၏။ ၎င်းနေရာ၌ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ခေတ္တ

အမောဖြေရန်အတွက် ရပ်နားလိုက်၏။ ဆွဟာဗဟ်များကလည်း နားခိုရန်အတွက် အရိပ်
 ကောင်းကောင်းကို ရှာဖွေရင်းဖြင့် လူစုပြန့်ကျဲသွားခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) လည်း ဆူးပင်
 အောက်၌ နားခိုရန်အတွက် ရပ်နားလိုက်ပြီး မိမိဓားလွယ်ကို သစ်ပင်၌ ချိတ်ဆွဲလိုက်ပြီးနောက်
 ခေတ္တလဲလျောင်းလိုက်သည်။ ရုတ်တရက် ကျွန်ုပ်တို့ကြားရသည်မှာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)
 က ကျွန်ုပ်တို့အား ဟစ်ခေါ်နေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုနေရာသို့ စုရုံး ရောက်ရှိသောအခါ၌
 ကိုယ်တော်မြတ်အနီးတွင် ကာဖိရ်တောသားတစ်ဦးကို တွေ့မြင်ရသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)
 က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်အိပ်မောကျနေစဉ် ငါကိုယ်တော်မြတ်၏ ဓားဖြင့်
 ငါကိုယ်တော်အပေါ် ချိန်ရွယ်ထားခဲ့သည်။ ငါကိုယ်တော်မျက်စိဖွင့်ကြည့်လိုက်သောအခါ၌
 ငါကိုယ်တော်၏ ဓားသည် ဓားအိမ်မှချွတ်လျက်သား ၎င်းသူ၏ လက်ထဲ ရောက်ရှိနေပေသည်။
 ၎င်းကအသင့်ကို ကျွန်ုပ်၏လက်မှ အဘယ်သူကယ်တင်နိုင်အံ့နည်းဟု မေးလေသည်။
 ငါကိုယ်တော်ကလည်း သုံးကြိမ်တိုင် အလ္လာဟ်(ﷻ) ဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားလိုက်သည်။
 တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ၎င်းတောသားအား မည်သို့မျှ အပြစ်ဒဏ်ခတ်တော်မမူဘဲ
 လဲလျောင်းနေရာမှ ထ၍ထိုင်တော်မူသည်။ (ဗုခါရီ)

၃၃။ အိမာန်၏ နူးရ်ဝင်ရောက်သော အခြေအနေ

﴿ 33 ﴾ عَنْ صَالِحِ بْنِ مِسْمَارٍ وَجَعْفَرِ بْنِ بُرْقَانَ رَحِمَهُمَا اللَّهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ
 لِلْحَارِثِ بْنِ مَالِكٍ: مَا أَنْتَ يَا حَارِثُ بْنُ مَالِكٍ؟ قَالَ: مُؤْمِنٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: مُؤْمِنٌ
 حَقًّا؟ قَالَ: مُؤْمِنٌ حَقًّا. قَالَ فَإِنَّ لِكُلِّ حَقٍّ حَقِيقَةً، فَمَا حَقِيقَةُ ذَلِكَ؟ قَالَ: عَزَفْتُ نَفْسِي
 مِنَ الدُّنْيَا، وَأَسْهَرْتُ لَيْلِي، وَأَطْمَأَنْتُ نَهَارِي، وَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى عَرْشِ رَبِّي جِئْتُ يُجَاءُ بِهِ
 وَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى أَهْلِ الْجَنَّةِ يَتَزَاوَرُونَ فِيهَا، وَكَأَنِّي أَسْمَعُ عَوَاءَ أَهْلِ النَّارِ، فَقَالَ النَّبِيُّ
 ﷺ: مُؤْمِنٌ نُورَ قَلْبِهِ. رواه عبد الرزاق في مصنفه، باب الايمان والاسلام ١٢٩/١١

ဟဇရသ် ဆွာလေဟ်ဗင်နိမိမာရ်နှင့် ဟဇရသ် ဂျအ်ဖရ်ဗင်နိဘွတ်ရ်ကားနိ(ﷺ) နှစ်ပါး
 က ပြောပြသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဟဇရသ် ဟာရိဗ်ဗင်နိမာလစ်က်(ﷺ) အား
 မေးတော်မူသည်။ ဟာရိဗ်အသင့်အခြေအနေ အဘယ်သို့ရှိနေသနည်း။ ၎င်းက အလ္လာဟ်(ﷻ)
 ၏ အသနားတော်ဖြင့် အိမာန်ရှင်အဖြစ်နှင့် ရှိနေပါသည်ဟု ဖြေကြားလိုက်သည်။ ကိုယ် တော်က
 ထပ်မံ၍ အဘယ်အသင်သည် စစ်မှန်သော မုအ်မင်နိအဖြစ်နှင့် ရှိနေပါ၏လောဟု မေးတော်မူရာ
 ၎င်းက စစ်မှန်သောမုအ်မင်နိအဖြစ်နှင့်ပင် ရှိနေပါသည်ဟု ဖြေကြားလိုက်သည်။ ထိုအခါ
 ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က (စဉ်းစား၍ပြောလေကုန်) အရာရာတိုင်းတွင် ၎င်းတို့၏ အနှစ်သာရ
 အသက်ဝိညာဉ်ရှိစမြဲဖြစ်သည်။ ၎င်းအသင်၏ အိမာန်တွင် အဘယ်ကဲ့သို့သော အနှစ်သာရ
 အသက်ဝိညာဉ်ရှိလေသနည်း။

ဆိုလိုသည်မှာ အသင်သည် အဘယ်ကဲ့သို့သော အကြောင်းခံအထောက်အထားကြောင့် မိမိကိုယ်မိမိစစ်မှန်သော မုအ်မင်နီဟု သတ်မှတ်ရပါသနည်းဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုအခါ ၎င်းက (ကျွန်ုပ်၏ စကားအတွက် အထောက်အထားမှာ) ကျွန်ုပ်သည် မိမိ၏စိတ်နှလုံးသားကို လောကီဒွန္နယာမှ ဖယ်ရှားထားသည်။ ၎င်းညများတွင် နိုးကြားစွာဖြင့် အချိန်ကုန်လွန်စေသည်။ နေ့များတွင် ဆာလောင်မွတ်သိပ်စွာဖြင့် နေထိုင်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ရိုဖော်ဥပုသ်စောင့်ထိန်းပါသည်။ ၎င်းပြင် မိမိအား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်မြတ်၏ အရပ်ရှိပလ္လင်တော်ယူဆောင်လာသည်ကို ရှုမြင်နေရပါသည်။ ဂျန္နသီများတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးတွေ့ဆုံနေကြသည့် မြင်ကွင်းကို ကျွန်တော်မြင်နေဘိအလားဖြစ်သည်။ ၎င်းပြင်ဂျဟန္နမိများ ဂျဟန္နမ်ထဲ၌ အော်ဟစ်ငိုကြွေးနေကြသောအသံများကို (မိမိ၏နားဖြင့် ကြားရဘိအလား) အာရုံ၌ ထင်ပေါ်နေပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဂျန္နသီနှင့် ဂျဟန္နမ်အကြောင်းများကို အမြဲအာရုံ၌ အသိတရားထားရှိနေပါသည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)က ၎င်း၏ ပြောဆိုတင်ပြချက်များကို ကြားနာ၍ အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ (ဟာရိစ်)သည် ဤကဲ့သို့သော မုအ်မင်နီဖြစ်သည်။ ၎င်းသူ၏ နှလုံးသည် အိမာန်၏ နူးရ်အလင်းရောင်ဖြင့် လင်းဝင်းတောက်ပနေပေသည်။ (အပ်ဒုရ်ရစ်ဇာက)

၃၄။ အရှေ့အရပ်နှင့် အနောက်အရပ် ကွာဝေးသမျှ

﴿ 34 ﴾ عَنْ مَاعِزٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ سُئِلَ أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟ قَالَ :
 إِيْمَانٌ بِاللَّهِ وَخِدْهُ، ثُمَّ الْجِهَادُ، ثُمَّ تَفْضُلُ سَائِرِ الْعَمَلِ كَمَا بَيَّنَّ مَطْلَعُ الشَّمْسِ
 إِلَى مَغْرِبِهَا.
 رواه احمد ٣٤٢/٤

ဟရေသ် မာအိစ်ဇ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား မည်သည့် အမတ်သည် အမွန်မြတ်ဆုံးသော အမတ်ကောင်းမှုဖြစ်ကြောင်း မေးမြန်းလျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (အမတ်များအနက် အမွန်မြတ်ဆုံးသော အမတ်ကောင်းမှုမှာ) တစ်ပါးတည်းတည်ရှိတော်မူသော အလ္လာဟ်(ﷻ) အပေါ် အိမာန်ယူသက်ဝင် ယုံကြည်ခြင်းပြီးနောက် ဂျဟာဒ်စစ်ပွဲတွင် ပါဝင်ဆင်နွှဲခြင်းနှင့် ကမူလ်လက်ခံခြင်းခံရသော ဟဂျီပြုလုပ်ခြင်းတို့ဖြစ်၏။ ၎င်းအမတ်များသည် ကျန်ရှိသော အမတ်ကောင်းမှုများနှင့် မွန်မြတ် မူအဆင့်အတန်းအရ ကွာခြားမှုမှာ အရှေ့အရပ်နှင့် အနောက်နေဝင်ရာအရပ်နှစ်ခုဝေးကွာသကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၃၅။ ရိုးသားမှုသည် အိမာန်

﴿ 35 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : ذَكَرَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَوْمًا عِنْدَهُ الدُّنْيَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : أَلَا تَسْمَعُونَ؟ إِنَّ الْبِدَاذَةَ مِنَ الْإِيمَانِ، إِنَّ الْبِدَاذَةَ مِنَ الْإِيمَانِ يَعْنِي: التَّقَلُّلُ.

رواه ابو داؤد، باب النهى عن كثير من الافراء رقم: ٤١٦١

ဟဇရတ် အဗူအုမာမဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်နေ့တွင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ဆွဟာဗဟ်များက ကိုယ်တော်မြတ်ရှေ့မှောက်၌ပင် ဒွန္နယာအကြောင်းများ ပြောဆိုနေကြ၏။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က စဉ်းစားဆင်ခြင်၍ နားဆင်ကြလေကုန်။ အာရုံစိုက်ဂရုပြုကြလေကုန်။ မုချကေန် ‘စါဒဂီ’ ရိုးသားစွာနေထိုင်ခြင်းသည် အိမာန်၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုဖြစ်ပေသည်ဟု နှစ်ကြိမ်မိန့်ကြားတော်မူခဲ့သည်။ (အဗူဒါဂူးဒ်)

ရှင်လင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ အဆောင်အယောင်ပကာသနနှင့် အလှအပအရှိန်အဝါတို့ကို စွန့်လွှတ်ရန်ဖြစ်သည်။

၃၆။ ဟိဂျ်ရယ်ဟူသည်

﴿ 36 ﴾ عَنْ عُمَرَوِ بْنِ عَبْسَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : فَأَيُّ الْإِيمَانِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: الْهَجْرَةُ، قَالَ: فَمَا الْهَجْرَةُ؟ قَالَ: تَهْجُرُ السُّوءَ.

(وهو بعض الحديث) رواه احمد ١١٤/٤

ဟဇရတ် အမ်ရုဗင်န်အဗစဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား မည်သည့်အိမာန်သည် အမွန်မြတ်ဆုံးဖြစ်သနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားလေရာ ဖြေကြားမိန့်ဆိုတော်မူသည်မှာ ဟိဂျ်ရယ်နှင့်အတူရှိသော အိမာန်ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ ၎င်းက ဟိဂျ်ရယ်ဟူသည် အဘယ်အရာနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားလေရာ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဟိဂျ်ရယ်ဟူသည် အသင်မကောင်းမှုများကို စွန့်လွှတ်ဖယ်ရှားခြင်းဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၃၇။ အစ္စလာမ်၏ အနှစ်ချုပ်

﴿ 37 ﴾ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ التَّمِيمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ! قُلْ لِي فِي الْإِسْلَامِ قَوْلًا لَا أَسْأَلُ عَنْهُ أَحَدًا بَعْدَكَ، وَفِي حَدِيثِ أَبِي أُسَامَةَ: غَيْرِكَ، قَالَ: قُلْ آمَنْتُ بِاللَّهِ ثُمَّ اسْتَقِمَ.

رواه مسلم، باب جامع اوصاف الاسلام، رقم: ١٥٩

ဟဇရတ် စွဖ်ယာန်ဗင်န်အဗ်ဒုလ္လာဆကမီ(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်က ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်တော်မျိုးအား ကိုယ်တော်၏ ဖြေကြားရှင်းလင်းချက်ကို ကြားသိပြီးနောက် အခြားမည်သူ့ကိုမှ ထပ်မံမေးမြန်းရန်ပင် မလိုလောက်အောင် အစ္စလာမ်သာသနာတော်နှင့် ပတ်သက်၍

၎င်း၏ အနှစ်ချုပ်တစ်စုံတစ်ရာကို သင်ပြပေးတော်မူပါဟု လျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ် (ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်သည် မိမိကိုယ်တိုင် အလ္လာဟ် (ﷻ) အား အိမာန် ယူသက်ဝင်ယုံကြည်ပါသည်ဟု မြွက်ဆိုဝန်ခံလေကုန်။ ပြီးနောက် ၎င်းဝန်ခံချက်အပေါ် အပြည့်အဝ ရပ်တည်လေကုန်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

‘ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ ပထမဦးစွာ စိတ်နှလုံးမှာ အရှင်မြတ်၏ ဇာသ်တော်နှင့် ဆွေဖာသ်တော်များအပေါ် အိမာန်ယူခြင်း ပြီးနောက် အရှင်မြတ်နှင့် အရှင်ရုဏ်တမန်တော် မြတ်၏ အမိန့်ပညတ်ချက်များအပေါ် နာခံကျင့်သုံးဆောက်တည်ခြင်း၊ ၎င်းပြင် ဤကဲ့သို့ အိမာန် နှင့်အမလ်များကို အချိန်အပိုင်းအခြားဖြင့်သာမဟုတ်ဘဲ မြဲမြံစွာရပ်တည်နေရန်ဖြစ်သည်။ (မစ္စာဟစ်ရ်ဟပ်က်)

၃၈။ အိမာန်လန်းဆန်းဒောင်

﴿ 38 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ الْإِيمَانَ لَيَخْلُقُ فِي جَوْفِ أَحَدِكُمْ كَمَا يَخْلُقُ الثَّرْبُ الْخَلْقُ فَاسْتَأْذِنُوا اللَّهَ أَنْ يُجَدِّدَ الْإِيمَانَ فِي قُلُوبِكُمْ. رواه الحاكم وقال هذا حديث لم يخرج في الصحيحين ورواه مصريون

ثقات، وقد احتج مسلم في الصحيح، ووافقه الذهبي ٤/١

ဟဇရသ်အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်ဗင်န်အာဆ် (ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဝတ်အထည်များ ဟောင်းနွမ်းသွားသကဲ့သို့ အသင်တို့၏ စိတ် နှလုံးသားများတွင် အိမာန်သည်လည်း ဟောင်းနွမ်း(အားနည်း) သွားတတ်ပေသည်။ သို့ပါ၍ အသင်တို့၏ စိတ်နှလုံးသားများတွင် အိမာန်များအမြဲစိမ်းလန်းနေကြရန် ဒိုအာပြုကြ လေကုန်။ (ဟာကင်မ်)

၃၉။ သံသယနှင့်လက်တွေ့

﴿ 39 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: إِنْ اللَّهُ تَجَاوَزَ لِي عَنْ أَمْتِي مَا رَسُولَتْ بِهِ صُدُورَهَا مَا لَمْ تَعْمَلْ أَوْ تَكُنْ.

رواه البخارى، باب الخطا والنسيان فى العتاقة.....، رقم: ٢٥٢٨

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ် (ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အလ္လာဟ် (ﷻ) သည် ငါကိုယ်တော်အွမ္မသ်များ၏ အိမာန်နှင့်ယကီးန်ကို ဆန့်ကျင်ရန်၊ အပြစ်ရှိနာဟ်များကို ကျူးလွန်မိရန်၊ သတိမထားမိဘဲ စိတ်ထဲ၌ ပေါ်ပေါက်လာတတ်သော သံသယများကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူထားပေသည်။ အဘယ်မျှတိုင်ဟူမူ ၎င်းသံသယ

စိတ်အတိုင်း လက်တွေ့မကျင့်သုံးသေးသရွေ့ သို့မဟုတ် နှုတ်လျှာမှ ဖွင့်ဟမပြောသရွေ့ဖြစ်သည်။
(ဗုဒ္ဓါရုံ)

၄၀။ မကောင်းသည်ကို မကောင်းဟု နှာခံနေသမျှ

﴿ 40 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ فَسَأَلُوهُ: إِنَّا نَجِدُ فِي أَنْفُسِنَا مَا يَتَعَاطَمُ أَحَدُنَا أَنْ يَتَكَلَّمَ بِهِ قَالَ: أَوْقَدْ وَجَدْتُمْوه؟ قَالُوا: نَعَمْ، قَالَ: ذَلِكَ صَرِيحُ الْإِيمَانِ. رواه مسلم، باب بيان الوسوسة في الإيمان رقم: ٣٤٠

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အချို့သော ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ အခစားဝင်၍ ယာရုဏ္ဏလလ္လာဟ် ကျွန်ုပ်တို့၏ စိတ်နှလုံးများ၌ နှုတ်လျှာ မှ ဖွင့်ဟပြောဆိုရန်ပင် အလွန်ကြောက်ရွံ့ စိုးရိမ်ဖွယ်ကောင်းသော မှားယွင်းနေသည့် အတွေး အထင်များ သံသယစိတ်များဝင်လာကြသည် ဟု လျှောက်ထားကြလေရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အဘယ်အသင်တို့သည် ဖော်ပြပါသံသယစိတ်ရိုင်းများကို ဖွင့်ဟပြောဆိုခြင်းမှာ မကောင်း ပါဟု နားလည်ကြပါ၏လော ဟု မေးလေရာ ၎င်းတို့က ‘ဟုတ်မှန်ပါကြောင်း’ လျှောက်ထားကြ၏။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသည်ပင် အိမာန်ဖြစ်သည်ဟုအမိန့် ရှိတော်မူသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ ဤသို့မကောင်းသော အတွေးအထင်များ သံသယစိတ် များသည် အသင်တို့အား ဤမျှတိုင် ဒုက္ခပင်ပန်းဆင်းရဲမှုကို ဖြစ်စေခဲ့ရာ ၎င်းအတွေးအထင် အမှားများအပေါ်၌ ယုံကြည်စိတ်ချရန်ပင် အသာထားဘိဦး၊ ၎င်းအကြောင်းတရားများကို နှုတ်မှ ဖွင့်ဟပြောပြရန်ပင် ရွံ့ရှာဖွယ်အဖြစ်ခံစားရပါမူ ဤသည်ပင်လျှင် အိမာန်ပြည့်ဝခြင်း၏ နိမိတ် လက္ခဏာဖြစ်ပေသည်။ (နဝဝီ)

၄၁။ အချိန်မလင့်မီရွတ်ကြ

﴿ 41 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَكْثَرُوْا مِنْ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَبْلَ أَنْ يُحَالَ بِبَيْنِكُمْ وَبَيْنَهَا. رواه ابو يعلى باسناد جيد قوى، الترغيب ١٦/٢

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ لا اله الا الله ကို အသင်တို့ (သေခြင်းတရားနှင့် ရောဂါဝေဒနာများဖိစီးခံနေရမှု ကြောင့်) မရွတ်ဆိုနိုင်ကြတော့သည်အချိန်သို့ မဆိုက်ရောက်မီ မြားမြောင်စွာ ရွတ်ဆိုသက်သေ ခံကြကုန်လော့။ (သရ်ဂီးဗ်)

(သရ်ဂီးဗ်)

၄၂။ ယကီးနံစစ်ဂျင်

﴿ 42 ﴾ عَنْ عُثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ.
رواه مسلم، باب الدليل على أن من مات، رقم: ١٣٦

ဟဇရသ် အွစ်မာန်ဗင်နံအိမ်ဟာန်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) မှတစ်ပါး အခြားကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက် သောသူမရှိကြောင်းကို ယကီးနံနှင့်တကွ လက်ခံယုံကြည်ထားသောအဖြစ်နှင့် သေခြင်းတရား ဆိုက်ရောက်လာခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ရပေမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၄၃။ ဂျန္နသ်အတည်

﴿ 43 ﴾ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ حَقٌّ دَخَلَ الْجَنَّةَ.
رواه ابو يعلى فى مسنده ١/ ١٥٩

ဟဇရသ် အွစ်မာန်ဗင်နံအိမ်ဟာန်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) (တည်ရှိတော်မူသည်မှာ) အမှန်ပင်ဖြစ် ကြောင်း ယကီးနံယုံကြည်ချက် အပြည့်အဝရှိနေသောအဖြစ်နှင့် သေဆုံးကွယ်လွန်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူ သည် ဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ရပေမည်။ (အဗူယအ်လာ)

၄၄။ အရှင်မြတ်၏ခံတပ်

﴿ 44 ﴾ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا مَنْ أَقَرَّ لِي بِأَلْتَوْجِيدِ دَخَلَ حِصْنِي وَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي أَمِنَ مِنْ عَذَابِي.

رواه الشيرازى وهو حديث صحيح، الجامع الصغير ٢/ ٢٤٣

ဟဇရသ်အလီ(ﷺ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ မိန့်ကြားချက်ကို ပြောပြခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါအရှင်မြတ်သည်သာ အလ္လာဟ်ဖြစ်တော်မူ၏။ ငါအရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ အကြင်သူသည် သောင်ဟီးဒ် တစ်ပါးတည်းသော အရှင်မြတ်အပေါ် သက်ဝင်ယုံကြည်ပါမူ ၎င်းသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ခံတပ်ထဲသို့ ရောက်လာသူဖြစ်သည်။ ငါအရှင်မြတ်၏ ခံတပ်ထဲတွင် ရှိနေကြသူများသည် ငါအရှင်မြတ်၏ အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်မှ လွတ်ကင်းခွင့်ရရှိသူများဖြစ်ပေသည်။ (ဂျာမေအ်ဆွဂီးရ်)

၄၅။ အဖိုးဒိုက် ဂိုနာဟ် ပ,လပ်နည်း

45 ﴿ عَنْ مَكْحُولٍ رَحِمَهُ اللَّهُ يُحَدِّثُ قَالَ: جَاءَ شَيْخٌ كَبِيرٌ هَرِمٌ قَدْ سَقَطَ حَاجِبَاهُ عَلَى عَيْنَيْهِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! رَجُلٌ غَدَرَ وَفَجَرَ وَلَمْ يَدَعْ حَاجَةً وَلَا دَاجَةً إِلَّا اقْتَطَفَهَا بِمِيزَانِهِ، لَوْ قُسِمَتْ خَطِيئَتُهُ بَيْنَ أَهْلِ الْأَرْضِ لَا وَبَقَتْهُمْ، فَهَلْ لَهُ مِنْ تَوْبَةٍ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: أَسَأَلْتُمْ؟ فَقَالَ: أَمَا أَنَا فَأَشْهَدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: فَإِنَّ اللَّهَ غَافِرٌ لَكَ مَا كُنْتَ كَذَلِكَ وَمُبْدِلٌ سَيِّئَاتِكَ خَسَنَاتٍ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَغَدَرَاتِي وَفَجَرَاتِي؟ فَقَالَ: وَغَدَرَاتِكَ وَفَجَرَاتِكَ، قَوْلِي الرَّجُلُ يَكْبَرُ وَيُهْلَلُ-

التفسير لابن كثير ٢٤٠/٣

တရသ်မက္ကဟူလ် ﴿ﷺ﴾ က အမိန့်ရှိသည်။ မျက်ခုံးများသည် မျက်လုံးများကို ဖုံးအုပ်လောက်အောင် တွဲကျနေသော အဖိုးအိုတစ်ဦးသည် လာရောက်၍ ယာရုလလွှာဟ် ﴿ﷺ﴾ လူတစ်ဦးသည် အလွန်စိတ်ထားယုတ်ညံ့၍ ကိုယ်ကျင့်တရားလည်း ယုတ်ညံ့သိမ်ဖျင်းလှသည် သာမက တရားတော်အရ ပြုပိုင်၊ မပြုပိုင်ကိုပင် မရွေးချယ်၊ မိမိစိတ်ကြိုက်ကိုသာလုပ်ကိုင်သည်။ ထို့ပြင် ၎င်း၏ အပြစ်ဂိုနာဟ်များသည်လည်း ဤမျှများပြားလှပေရာ အကယ်၍ ၎င်းအပြစ် များကို ဤလောကမြေပြင်ရှိ လူအားလုံးကို ခွဲပေးလိုက်လျှင်ပင် ၎င်းလူအားလုံးပျက်စီးသွား ကြပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်လေရာ ၎င်းသူအဖို့ သောင်ဗဟ်ပြုလျှင် မျှော်လင့်ချက်ရှိပါဦးမည်လောဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားလေရာ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်သည် မွတ်စ်လင်မ်အဖြစ်သို့ ခံယူပြီးပြီလား။ ၎င်းသူက မှန်ပါ။ ကျွန်ုပ်သည် ကလိမဟ်ရဟာဒ်ကို ဝန်ခံသက်သေပြပါ၏။

၎င်းနောက် တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်သည် အထက်ပါ ကလိမဟ်တော်အား ဝန်ခံသက်သေပြနေသရွေ့ ကာလပတ်လုံး အလွှာဟ် ﴿ﷺ﴾ သည် အသင်၏ မကောင်းဆိုးယုတ်မှုများ၊ ယုတ်ညံ့သိမ်ဖျင်းမှုအားလုံးကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာ ပေးသနား တော်မူမည်။ အသင်၏ မကောင်းမှုများကို ကောင်းမှုဖြင့် အစားထိုးပေးသနားတော်မူမည်။ ၎င်းအဖိုးအိုက ယာရုလလွှာဟ်အဘယ်ကျွန်တော်မျိုး၏ အပြစ်ဂိုနာဟ်များ ခွင့်လွှတ်ပေးခြင်းခံရ မည်လောဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားလေရာ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဟုတ်ပါ၏။ အသင်၏ မကောင်းဆိုးယုတ်မှုများအားလုံး ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေမည်။ ဤစကားကို ကြားနာရပြီးနောက် အဖိုးအိုသည် **اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** ကို ရွတ်ဆိုလျက် ကျောပေး၍ ဝမ်းမြောက်စွာ ပြန်ထွက်သွားခဲ့လေသည်။ (သပ်ဖ်စီရ်အိဗ်နေကစီရ်)

၄၆။ အရှင်မြတ်၏ နာမတော် ကြီးကျယ်ခမ်းနားပုံ

﴿ 46 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ سُبْحَانَهُ رَجُلًا مِنْ أُمَّتِي عَلَى رُؤُوسِ الْخَلَائِقِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَنْشُرُ عَلَيْهِ تِسْعَةَ وَتِسْعِينَ سِجِلًّا، كُلُّ سِجِلٍّ مِثْلُ مَدِّ الْبَصَرِ ثُمَّ يَقُولُ: أَتَنْكِرُونَ مِنْ هَذَا شَيْئًا؟ أَظْلَمَكُمْ كَتَبْتَنِي الْحَافِظُونَ؟ يَقُولُ: لَا، يَارَبِّ! فَيَقُولُ: أَفَلَمْ غُذِرْ؟ فَيَقُولُ: لَا، يَارَبِّ! فَيَقُولُ: بَلَى، إِنَّ لَكَ عِنْدَنَا حَسَنَةً فَإِنَّهُ لَا ظُلْمَ عَلَيْكَ الْيَوْمَ، فَيُخْرَجُ بِطَاقَةٍ فِيهَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، فَيَقُولُ: أَحْضِرْ وَزَنِّكَ، فَيَقُولُ: يَارَبِّ! مَا هَذِهِ الْبِطَاقَةُ مَعَ هَذِهِ السِّجِلَّاتِ؟ فَقَالَ: فَإِنَّكَ لَا تَظْلَمُ قَالَ: فَتُوضَعُ السِّجِلَّاتُ فِي كِفَّةٍ وَالْبِطَاقَةُ فِي كِفَّةٍ فَطَاشَتِ السِّجِلَّاتُ وَتَقَلَّتِ الْبِطَاقَةُ، وَلَا يَنْقُلُ مَعَ اسْمِ اللَّهِ شَيْءٌ

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ما جاء فيمن يموت.....، رقم: ၃၆၃၉

ဟရေသ် အမ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်ဗင်န်အာဆွံ(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ငါကိုယ်တော်မြတ်၏ အွမ္မသ်သားထဲမှ တစ်ဦးကိုရွေးချယ်၍ လူသား အားလုံး၏ ရှေ့မှောက်သို့ခေါ်ယူတော်မူမည်။ ပြီးနောက် ၎င်း၏ရှေ့မှောက်တွင် ၎င်း၏စာရင်း စာအုပ် ကိုးဆယ့်ကိုးအုပ်ကို ဖွင့်ပြတော်မူမည်။ စာအုပ်တစ်အုပ်စီတိုင်းသည် ဤသို့ဖွင့်လိုက် သောအခါ၌ မျက်စိတစ်ဆုံးကျယ်ဝန်းသွားပေမည်။ ပြီးနောက် ၎င်းသူအား အသင်သည် ဤစာရင်းစာအုပ်မှ မည်သည့်အချက်ကို ငြင်းပယ်ရန်ဆန္ဒရှိပါသနည်း။ အသင်၏အမတ်များ ကို ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ရန် ငါအရှင်မြတ်၏ ဖရစ်ရှ်သတ်များက အသင့်အပေါ် မတရားပြု ခဲ့ပါ၏လော။ (၎င်းတို့သည် မကျူးလွန်ဘဲလျက်နှင့် ရေးသားခဲ့သည် သို့မဟုတ် ပြုလုပ်ခဲ့သည် ထက်သာပို၍ များစွာ ရေးသားခဲ့သည်လော)ဟု မေးမြန်းတော်မူမည်။ ၎င်းက ဤသို့မဟုတ်ပါ။ (ဖရစ်ရှ်သတ်များက မတရားရေးမှတ်ခဲ့သည်ဟု ငြင်းဆိုရန်အကြောင်းမရှိချေ) ပြီးနောက် ဆက်လက်၍ အမိန့်ရှိသည်မှာ အဘယ်အသင့်ထံ၌ ဤသို့အပြစ်ကျူးလွန်ခဲ့သည်များအတွက် မည်သို့သောအကြောင်းပြချက်များရှိပါ၏လော။ ထိုအခါ ၎င်းက ကျွန်တော်မျိုးထံ၌ ဤသို့ ကျူးလွန်ရန်အတွက် သီးခြားသော အကြောင်းပြချက်လည်းမရှိပါဟု ဖြေကြားမည်။ မိန့်တော် မူမည်မှာ အသင့်ကောင်းမှုတစ်ခု ကျွန်ုပ်ထံရှိနေသည်။ ယခုသင့်အပေါ် မည်သည့်မတရားမှုမျှ ပြုမည်မဟုတ်။ ပြီးနောက် ကလိမဟ်တော်ရေးသားထားသော စာရွက်တစ်ရွက်ကို ယူလာစေ မည်။ ပြီးနောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) က အမိန့်ရှိတော်မူမည်။ ၎င်းစာရွက်ကို ချိန်ခွက်ထဲ၌ ထည့်၍ ချိန်လေကုန်။ ထိုအခါ ၎င်းသူက ဤမျှကြီးမားလှသော စာရင်းစာအုပ်များနှင့် နှိုင်း

ယှဉ်ပါက ၎င်းစာရွက်အပိုင်းလေးတစ်ခုသည် အဘယ်ကဲ့သို့ အသုံးဝင် အကျိုးပြုနိုင်ပါမည် နည်းဟု လျှောက်ထားလေရာ အရှင်မြတ်က အသင့်အပေါ် မတရားမှု ပြုတော်မူမည်မဟုတ်။ ပြီးနောက် ၎င်းစာရင်းစာအုပ်အားလုံးကို ချိန်ခွင်တစ်ဖက်၌ထား၍ ကျန်ချိန်ခွင်တစ်ဖက်တွင်မူ ၎င်းစာရွက်ကိုထားတော်မူမည်။ ထိုအခါ စာရွက်ပိုင်းရှိသော ချိန်ခွက်က လေး၍ အောက်သို့ ကျသွားပြီးနောက် ၎င်းစာရင်းစာအုပ်များထည့်ထားသော ချိန်ခွက်က အပေါ်ကြွတက်လာချေမည်။ (အမှန်မှာ ဤသို့ဖြစ်၏။) အရှင်မြတ်၏ နာမတော်နှင့် ယှဉ်လိုက်ပါက အခြားမည်သည့် အရာမျှ ၎င်းထက်သာပို၍ လေးလံနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၄၇။ အကာအကွယ်ပေးသောခိုင်း

﴿ 47 ﴾ عَنْ أَبِي عُمَرَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ اللَّهِ لَا يَلْقَى اللَّهُ عَبْدٌ مُؤْمِنٌ بِهَا إِلَّا حَبَّتْهُ عَنِ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَبَيَّاتٍ: لَا يَلْقَى اللَّهُ بِهِمَا أَحَدٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا أُدْخِلَ الْجَنَّةَ عَلَى مَا كَانَ فِيهِ.

رواه احمد و الطبراني في الكبير و الاوسط و رجاله ثقات، مجمع الزوائد ١٦٥/١

ဟဇရတ် အဗူအမ်ရဟ်အန်ဆွာရီ(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) မှလွဲ၍ အခြားမည်သူကိုမျှ ခဝပ်ကိုးကွယ် ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ၊ ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရုစုလ်တမန်တော်ဖြစ်တော် မူကြောင်းကို ယုံကြည်သက်သေခံပြီး ၎င်းကလိမဟ်တော်အပေါ် ယုံကြည်ချက်အပြည့်အဝ ဖြင့် ကိယာမသ်နေ၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် ပြန်လည်တွေ့ဆုံခဲ့ပါမူ ၎င်းကလိမဟ်တော်သည် မုချ ၎င်းသူအား ဂျဟန္နမ်၏ မီးမှ အကာအကွယ်ပေးသော ခိုင်းအဖြစ်နှင့်ရရှိပေမည်။ အခြား သော ဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင် အကြင်သူသည် ၎င်းအချက်နှစ်ခု (အလ္လာဟ်(ﷻ) ကို တစ်ပါးတည်းတည်ရှိတော်မူကြောင်းနှင့် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ရုစုလ်တမန်တော်ဖြစ် ကြောင်း)ကို ဝန်ခံကတိပြု၍ ကိယာမသ်နေ့တွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် ပြန်လည်တွေ့ဆုံခဲ့ပါက ၎င်းသူသည် အဘယ်မျှပင် အပြစ်ရှိနာဟ်များ တင်ရှိခဲ့ပါသော်ငြားလည်း ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်ရပေမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်ကို အကျယ်ပြန့်ဆိုရှင်းလင်းကြသော ဟဒီးဆ်ပညာရှင်များ ထံ၌ အထက်ပါဟဒီးဆ်တော်နှင့်ပတ်သက်၍ ဤသို့ဖွင့်ဆိုကြ၏။ အကြင်ဝန်ခံချက်နှစ်ခုဖြစ် သော အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်တစ်ပါးတည်း တည်ရှိတော်မူခြင်းနှင့် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရုစုလ်တမန်တော်ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံကတိပြုပြီး အရှင်မြတ်ထံတော်သို့ ဝင်ရောက်ခစားခဲ့ပါက ၎င်းသူထံတွင် အပြစ်ရှိနာဟ်များရှိနေသော်ငြားလည်း အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူအား ဂျန္နုသ်သို့ မုချဝင်ရောက်ခွင့်ပေးတော်မူမည်။ မိမိ၏အသနားတော်မြတ်ဖြင့်

ခွင့်လွှတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် အပြစ်ရှိနာဟ်များအတွက် အစားပေးပြီးသော် လည်းကောင်းဖြစ်၏။

(မအာရိဖွတ်လ်ဟဒီးဆ်)

၄၈။ မီးမဟောင်နိုင်

﴿ 48 ﴾ عَنْ عُبَّانَ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: قَالَ: لَا يَشْهَدُ أَحَدٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّي رَسُولُ اللَّهِ فَيَدْخُلَ النَّارَ، أَوْ تَطْعَمَهُ.

(وهو بعض الحديث) رواه مسلم، باب الدليل على أن من مات رقم: ၁၄၉

ဟဇရသ် အစ်သ်ဗာန်ဗင်နီမာလစ်က်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ကိုးကွယ်ခြင်း ခံထိုက်သူမရှိ၊ ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ရုစုလ်တမန်တော် ဖြစ်တော်မူကြောင်း ကို ယုံကြည်သက်သေခံထားပါလျက်နှင့် ၎င်းသူဂျပာနွမ်ငရဲတုံသို့ ကျရောက်ခံစားရမည် သို့မဟုတ် ၎င်းသူအား ဂျပာနွမ်၏မီးက လောင်ကျွမ်းစေလိမ့်မည်ဆိုသည်မှာ မည်သို့မျှ မဖြစ်နိုင်ချေ။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၄၉။ စိတ်နှလုံးလည်း ရွတ်နေလျှင်

﴿ 49 ﴾ عَنْ أَبِي قَنَادَةَ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ فَقَدْ لَبَّى لِسَانَهُ وَاطْمَأَنَّ بِهَا قَلْبُهُ لَمْ تَطْعَمَهُ النَّارُ.

رواه البيهقي في شعب الایمان ၄၁/၁

ဟဇရသ် အဗူကသာဒဟ်(ﷺ) သည် မိမိ၏ဖခင်မှတစ်ဆင့် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ အမိန့်ကို ဤသို့ကြားနာခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) မှလွဲ၍ အခြားမည် သူမျှ ခဝပ်ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ ၎င်းငါကိုယ်တော်မြတ် မဟာမွဒ်(ﷺ) သည် အလ္လာဟ် (ﷻ) ၏ ရုစုလ်တမန်တော်ဖြစ်တော်မူကြောင်းကို လက်ခံယုံကြည်ပြီးနောက် ၎င်းသူ၏ နှုတ်လျှာတွင်လည်း ၎င်းကလိမတ်တော်ကို မြားမြောင်စွာ ရွတ်ဆိုခြင်းဖြင့် ကျင့်သားကျနေပြီး စိတ်နှလုံးသားမှလည်း ကလိမတ်တော်ကို ရွတ်ဆိုခြင်းဖြင့် အေးချမ်းပျော်ရွှင်မှုခံစားနေရပါမူ ဤသို့သောသူအား ဂျပာနွမ်၏မီးက လောင်ကျွမ်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (ဗိုင်ဟကီ)

၅၀။ နှလုံးသား၏ ယုံကြည်ချက်

﴿50﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : مَا مِنْ نَفْسٍ تَمُوتُ وَهِيَ تَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّي رَسُولُ اللَّهِ يَرْجِعُ ذَلِكَ إِلَى قَلْبٍ مُؤَقِّنٍ إِلَّا غُفِرَ اللَّهُ لَهَا

رواه احمد ٢٢٩/٥

ဟဇရသ် မုအာဇ်ဗင်နီဂျဗလ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ခဝပ်ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ ၎င်းငါကိုယ်တော်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရစူလ်တမန်တော်ဖြစ်တော်မူကြောင်းကို နှလုံးသားမှ ပြည့်ဝသော ယုံကြည်ချက်ဖြင့် သေဆုံးကွယ်လွန်ခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူအား မုချခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူပေမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၅၁။ ဟဇရသ် မုအာဇ်(ﷺ) နောက်ဆုံးသက်တမ်းမှ ဆင့်ပြန်သောဟဒီးဆ်

﴿51﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَمُعَاذٌ رَدِيفُهُ عَلَى الرَّحْلِ قَالَ : يَا مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ! قَالَ : لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ، قَالَ يَا مُعَاذُ! قَالَ : لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ ثَلَاثًا قَالَ : مَا مِنْ أَحَدٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، صِدْقًا مِنْ قَلْبِهِ إِلَّا حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ . قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَلَا أُخْبِرُ بِهِ النَّاسَ فَيَسْتَبْشِرُوا؟ قَالَ : إِذَا تَبَكَّلُوا، وَأَخْبَرَ بِهَا مُعَاذٌ عِنْدَ مَوْتِهِ تَأْتُمَا .

رواه البخارى، باب من خص بالعلم قوما...، رقم: ١٢٨

ဟဇရသ် အနပ်ဗင်နီမာလစ်က်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်နေ့တွင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မိမိနှင့်အစီးအနင်းတစ်ခုတွင် အတူလိုက်ပါစီးနင်းလာသော ဟဇရသ် မုအာဇ်(ﷺ) အား မုအာဇ်ဗင်နီဂျဗလ်ဟု ခေါ်လေရာ ၎င်းက لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ (အရှင်မြတ်၏ ရစူလ်တမန်တော် ကျွန်တော်မျိုး အသင့်ရောက်ရှိနေပါသည်)ဟု လျှောက်ထားလိုက်သည်။ တစ်ဖန် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မုအာဇ်ဗင်နီဂျဗလ်ဟု ခေါ်လေရာ ၎င်းက لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ (အရှင်မြတ်၏ ရစူလ်တမန်တော် ကျွန်တော်မျိုး အသင့်ရောက်ရှိနေပါသည်)ဟု သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်ဖြေကြားခဲ့သည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိ၏ နှလုံးသား၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ခဝပ်ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ၊ မုဟမ္မဒ်(ﷺ) သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရစူလ်တမန်တော်ဖြစ်တော်မူသည်ကို အပြည့်အဝယုံကြည်လက်ခံခဲ့ပါမူ အရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူအား

ဂျပာနွမ်၏မီးမှ ဟရာမ်အဖြစ်တားမြစ်တော်မူပေမည်။ ဟဇရတ် မုအာဇ်(ﷺ) သည် (ဤဝမ်းမြောက်ဖွယ်သတင်း စကားကိုကြားနာရ၍) အဘယ်ကျွန်တော်မျိုးသည် အခြားသူများလည်း ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်နိုင်ကြစေရန်အတွက် လိုက်လံအသိပေး ကြေငြာရပါမည်လောဟု မေးတော်မူရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းတို့သည် ဤသတင်းစကားကို ကြားနာပြီးနောက် ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်စွာဖြင့်ပင် ထိုင်နေကြလိမ့်မည် (၎င်းအမလ်ကောင်းမှုလုပ်ငန်းများကို စွန့်ပစ်ဖယ်ရှားထားကြလိမ့်မည်) ၎င်းနောက် ဟဇရတ် အနတ်စ်(ﷺ) အမိန့်ရှိသည်။ ဟဇရတ် မုအာဇ်(ﷺ) သည် မိမိနောက်ဆုံးအချိန်၌ ဤဟဒီးဆ်ကို ဖုံးကွယ်ထိန်ချန်ခဲ့မှု အပြစ်ကို စိုးရိမ်ကြောင့်ကျသဖြင့်သာ မိမိမကွယ်လွန်မီ ဤဟဒီးဆ်တော်ကို လူအများအား ဆင့်ပြန်တင်ပြခဲ့သည်။ (ဗုခါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤဟဒီးဆ်တော်၌ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ ကို ဝန်ခံသက်သေပြုရုံမျှဖြင့်ပင် ဂျပာနွမ်ငရဲမီးဘေးမှ လွတ်ကင်းမှုရရှိမည်ဟု ဆိုထားပေသည်။ ဟဒီးဆ်ပါမောက္ခများသည် ဤကဲ့သို့သော ဟဒီးဆ်တော်များနှင့် ပတ်သက်၍ အဆိုနှစ်ခုတင်ပြခဲ့ကြသည်။ ပထမတစ်ခုမှာ ဂျပာနွမ်ငရဲမီး၌ အမြဲထားဝရမနေရပေ။ ဆိုလိုသည်မှာ ကာဖိရ် မွန်ရိုက်များကဲ့သို့ ဂျပာနွမ်ငရဲမီး၌ အမြဲထားဝရ အပြစ်ဒဏ်ကျခံမနေရ။ သို့ရာတွင် ဂျပာနွမ်ငရဲမီး၌ ထိုက်တန်သည်ခန့် အပြစ်ဒဏ်ကျခံရပေမည်။ ဒုတိယအချက်မှာ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ ကို ဝန်ခံသက်သေပြုခြင်းသည်ပင်လျှင် အစ္စလာမ့်အမိန့်တော်အားလုံး မိမိအတွင်း၌ စုစည်းလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းသူသည် စဉ်းစားဆင်ခြင်တုံတရားဖြင့် မိမိနှလုံးသားမှ ပြည့်ဝစွာ ယုံကြည်လက်ခံ၍ သက်သေပြုလိုက်ပါမူ ၎င်းသူသည် မိမိသက်တမ်းတစ်ခုလုံးကို အစ္စလာမ့်သာသနာမှ ပြဋ္ဌာန်းထားသော အမိန့်တော်များအတိုင်း ရပ်တည်ကြိုးပမ်းသွားပေတော့သည်။ (မဇ္ဈာဟစ်ရ်ဟပ်က်)

၅၂။ ဂျပာနွမ်အများဆုံး ရရှိသူ

﴿ 52 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : أَسْعَدُ النَّاسِ بِشَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خَالِصًا مِنْ نَفْسِهِ .

(وهو بعض الحديث) رواه البخارى، باب صفة الجنة والنار، رقم: ၆၀၇၀

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဂျပာအသ်ကို အများဆုံး အကျိုးခံစားရမည့်သူမှာ မိမိ၏ နှလုံးသား၌ ဖြူစင်သန့်စင်စွာဖြင့် لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ကို ရွတ်ဆိုဝန်ခံသူပင်ဖြစ်သည်။

၅၃။ အမလ်ကောင်းမွန် မှန်ကန်လျှင်

﴿ 53 ﴾ عَنْ رِفَاعَةَ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : أَشْهَدُ عِنْدَ اللَّهِ لَا يَمُوتُ عَبْدٌ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ صِدْقًا مِنْ قَلْبِهِ، ثُمَّ يُسَدِّدُ إِلَّا سَلَكَ فِي الْخَنَةِ .
 (الحديث) رواه أحمد ٤ / ٦٧

ဟဇရသ် ရေဖာအဟ်ဂျဟနီ(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် ဤသည်နှင့်ပတ်သက်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရှေ့မှောက်၌ သက်သေပြပါ၏။ ၎င်းမှာ အကြင်သူသည် မိမိစိတ်နှလုံးမှ ယုံကြည်မှု ပြည့်ဝစွာဖြင့် အလ္လာဟ်(ﷻ)မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ ငါကိုယ်တော်မြတ် (ဆိုလိုသည်မှာ မုဟမ္မဒ်(ﷺ)သည်) အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရစုလ်တမန်တော် ဖြစ်တော်မူသည်ကို ဝန်ခံသက်သေပြု၏။ ပြီးနောက် မိမိအမလ်များကို ကောင်းမွန်မှန်ကန်အောင် ပြုမူဆောက်တည် ကြိုးပမ်းသော အခြေအနေမျိုးတွင် သေခြင်းတရားဆိုက်ရောက်လာသော် ၎င်းသူသည် မချရသည့်သို့ဝင်ရောက်ရပေမည်။

၅၄။ ဂျဟန္နမ် မီးဟရာမ်

﴿ 54 ﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : إِنِّي لَا غَلَمٌ كَلِمَةً لَا يَقُولُهَا عَبْدٌ حَقًّا مِنْ قَلْبِهِ فَيَمُوتُ عَلَى ذَلِكَ إِلَّا حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ .

رواه الحاكم وقال : هذا حديث صحيح على شرط الشيخين ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٧ / ٧٦

ဟဇရသ် အုမရ်ပင်န်ခသ်သွားမ်(ﷺ) အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ ငါကိုယ်တော် ဤသို့သော ကလိမတ်တစ်ပုဒ် ကို သိထားတော်မူသည်။ ၎င်းကို အကြင်မည်သူမဆို စိတ်နှလုံးမှ မှန်ကန်သည်ဟု ယုံကြည်စွာ ဖြင့် ရွတ်ဆိုလက်ခံခဲ့ပြီး ၎င်းအဖြစ်နှင့်ပင် ကွယ်လွန်သေဆုံးပါက အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူအား မုချကေနံ ဂျဟန္နမ်၏မီးမှ ဟရာမ်အဖြစ် သတ်မှတ်တော်မူမည်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းကလိမတ်တော်မှာ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ပင်ဖြစ်၏။

(ဟာကင်မ်)

၅၅။ စေတနာဖြူစင်မှုမရှိက ဤလောက၌ လုံခြုံမှုရနိုင်သော်လည်း

﴿ 55 ﴾ عَنْ عِيَّاضِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَفَعَهُ قَالَ: إِنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ كَلِمَةٌ، عَلَى اللَّهِ كَرِيمَةٌ، لَهَا عِنْدَ اللَّهِ مَكَانٌ، وَهِيَ كَلِمَةٌ مَنْ قَالَهَا صَادِقًا أَذْخَلَهُ اللَّهُ بِهَا الْجَنَّةَ وَمَنْ قَالَهَا كَاذِبًا حَقَّنَتْ دَمَهُ وَأَخْرَزَتْ مَالَهُ وَلَقِيَ اللَّهَ عَذَابًا فَحَاسِبُهُ.

رواه البيهقي ورجاله، صحيح، مجمع الزوائد ١٧٤

ဟဇရတ် အေယာဇ်အန်ဆွာရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ နဗီတမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကလိမဟ် لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ အလွန် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်ပြီး အလွန်အဖိုးအနုဂ္ဂထိုက်တန်တော်မူ၏။ ၎င်းကလိမဟ်တော်ဖြင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ အလွန်မြင့်မားသော အဆင့်အတန်းများနှင့် နေရာထိုင်ခင်းများကို ရရှိပေသည်။ အကြင်သူသည် ၎င်းကလိမဟ်တော်အား ယုံကြည်သဒ္ဓါတရားမှန်ကန်စွာဖြင့် ရွတ်ဆိုလက်ခံပါမူ အရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူအား ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်ခွင့်ချီးမြှင့်တော်မူမည်။ ၎င်းအကြင်သူသည် စိတ်တွင်းမှ စေတနာဖြူစင်မှုမရှိဘဲ တမင်လိမ္မော်၍ ရွတ်ဆိုခဲ့ပါမူ ဤကလိမဟ်တော်သည် ၎င်းသူအတွက် ဤလောကတွင်မူ ၎င်း၏အသက်နှင့် အိုးအိမ်စည်းစိမ်တို့ကို လုံခြုံမှုပေးပေမည်။ သို့ရာတွင် ကိယာမသ်နေ့တွင်မူ ၎င်းသူအား အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ စုံစမ်းမေးမြန်းစစ်ဆေးခြင်းကို ခံရပေမည်။ (ဝေါအိဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ လိမ်ညာရွတ်ဆိုခဲ့သူ၏ အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ်တို့ကို လုံခြုံမှုပေး မည်ဆိုသည်မှာ ဤသူသည် အပြင်ပန်းအားဖြင့် မွတ်စလင်မ်တစ်ဦးဖြစ်နေပေသည်။ သို့ဖြစ်ပေရာ ဆန့်ကျင်သွေဖည်နေကြသော ကာဖီရ်များကဲ့သို့ သတ်ဖြတ်ခံရခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ဥစ္စာပစ္စည်းများကို သိမ်းယူခံရခြင်းမှလည်းကောင်း ကင်းဝေးစေမည်ဖြစ်သည်။

၅၆။ ဆန္ဒရှိရာ တံခါးမှဝင်ခွင့်

﴿ 56 ﴾ عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يُصَدِّقَ قَلْبُهُ لِسَانَهُ دَخَلَ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ شَاءَ.

رواه ابو يعلى ٦٨/١

ဟဇရတ် အဗူဗက္ကရ်ဆိုဒ်အီးက(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ နဗီတမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကလိမဟ် لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ကို နှုတ်လျှာမှ ဝန်ခံထွက်ဆိုသည့်အတိုင်း နှလုံးသားမှလည်း ယုံကြည်လက်ခံခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ဂျန္နုသ်သို့ မိမိဆန္ဒရှိရာ တံခါးမှ ဝင်ရောက်ခွင့်ရရှိမည်ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဗူယအ်လာ)

၅၇။ ဝမ်းမြောက်ဖွယ်သတင်းကောင်း

﴿ 57 ﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: أَبَشِّرُوا وَبَشِّرُوا مَنْ وَرَاءَكُمْ أَنَّهُ مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ صَادِقًا بِهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ.

رواه احمد والطبرنى فى الكبير ورجاله ثقات، مجمع الزوائد ١٥٩/١

ဟဇရသ် အဗူမူစာ(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်ဖွယ်သတင်းကောင်းကို နားဆင်ကြလေကုန်။ ၎င်းအပြင် အခြားသူများအား လည်း အသိပေးကြေငြာလေကုန်။ အကြင်သူသည် မိမိစိတ်နှလုံးမှ ယုံကြည်မှုပြည့်ဝစွာဖြင့် ကလိမဟ် لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ကို ရွတ်ဆိုဝန်ခံခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ဂျန္နုသ်သို့ဝင်ရောက်ရပေမည်။
(မှတ်စိန်ဒ်အဟ်မဒ်)

၅၈။ အိမ်လားဆွဲဝန်ခံ

﴿ 58 ﴾ عَنْ أَبِي الدُّدَايَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ مُخْلِصًا دَخَلَ الْجَنَّةَ.

مجمع البحرين فى زوائد المعجمين ٦/١ ٥ قال المحقق: صحيح لجميع طرق

ဟဇရသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူ သည်။ အကြင်သူသည် (အိမ်လားဆွဲ) စိတ်စေတနာဖြူစင်စွာဖြင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ခဝပ်ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ မဟမ္မဒ်(ﷺ) သည် ၎င်းအရှင်၏ ရစုလ် တမန်တော်ဖြစ်တော်မူသည်ကို ဝန်ခံရွတ်ဆိုခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ဂျန္နုသ်သို့ဝင်ရောက်ရပေမည်။
(မဂ်္ဂ်မအွလ်ဗဟ်ရှိုင်န့်)

၅၉။ ဂျန္နုသ်နံရံ၌ ရွှေမင်ရည်ဖြင့် ရေးထား

﴿ 59 ﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَرَأَيْتُ فِي غَارِصَتِي الْجَنَّةِ مَكْتُوبًا ثَلَاثَةً أَسْطُرٍ بِالذَّهَبِ: السَّطْرُ الْأَوَّلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ، وَالسَّطْرُ الثَّانِي مَا قَدْ مَنَّا وَجَدْنَا وَمَا أَكَلْنَا رَبِّحْنَا وَمَا خَلَقْنَا خَسِرْنَا، وَالسَّطْرُ الثَّالِثُ

أُمَّةٌ مُدْنِبَةٌ وَرَبِّ غَفُورٌ. رواه الرافعى وابن النجار وهو حديث صحيح، الجامع الصغير ٦٤٥/١

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်သည် ဂျန္နုသ်သို့ရောက်ခဲ့စဉ်က အောက်ပါကလိမဟ်တော်သုံးခုကို ရွှေမင်ရည်

ဖြင့် ရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ပထမတစ်ကြောင်းမှာ **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ** ဖြစ်ပြီး ဒုတိယတစ်ကြောင်းမှာ ကျွန်ုပ်သည် တင်ကြို၍ ပို့နှင့်ခဲ့သောအရာများ၊ ဆိုလိုသည်မှာ ဆွဒကတ်အလှူဒါနစသည်များ၏ အကျိုးဆင်းငံ့များကို ကျွန်ုပ်ရရှိလိုက်ပါပြီ။ ကျွန်ုပ်လောက၌ စားသောက်သုံးစွဲခဲ့သည်များ၏ အကျိုးအမြတ်များကို ကျွန်ုပ်ခံစားခဲ့ရပြီးဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်လောက၌ ချန်ထားခဲ့သည်များကား ဆုံးရှုံးလက်လွှတ်ခဲ့သည်သာဖြစ်၏။ တတိယစာကြောင်းသည် အွမ္မသ်မှာ အပြစ်ကိုနာဟ်များ၌ နစ်မွန်းနေကြသူများဖြစ်၍ ၎င်းတို့အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်မှာကား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူ၏။

(ရာဇေအီ)

၆၀။ ကျေနပ်စေရန် ယုံကြည်လျှင်

﴿ 60 ﴾ عَنْ عِثَانَ بْنِ مَالِكٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: لَنْ يُرَافِيَ عَبْدٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَتَّبِعُنِي بِهَا وَجْهَ اللَّهِ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ النَّارَ.

رواه البخارى، باب العمل الذى يتبعى به وجه الله تعالى، رقم ٦٤٢٣

ဟရေသ် အစိသ်ဗာန်ဗင်န် မာလစ်က်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ(ﷻ) ကျေနပ်နှစ်သက်တော်မူစေရန် အတွက်သာ ရည်စူး၍ **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** ကို ရွတ်ဖတ်ဝန်ခံယုံကြည်ခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ကိယာမသ်နေ့တွင် ၎င်းသူအား ဂျဟန္နမ်၏မီးမှ မချလွှတ်ကင်းချမ်းသာပေးသနားတော်မူမည် ဖြစ်၏။

(ဗုခါရီ)

၆၁။ အိမာန်၊ နမာဇ်၊ ဇကားသ်

﴿ 61 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ فَرَاقَ الدُّنْيَا عَلَى الْإِخْلَاصِ لِلَّهِ وَخِذَّةٍ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ، فَارَقَهَا وَاللَّهُ عَنْهُ

رَاضٍ. رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٣٣٢/٢

ဟရေသ် အနတ်စ်(ﷺ) သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်ခွန်းကို ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့၏။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ကို အိမ်လာဆွဲဖြင့် ကိုးကွယ်ပါ၏။ အရှင်သည် တစ်ပါးတည်းတည်ရှိတော်မူ၏။ ၎င်းအရှင်နှင့် တုဖက်နှိုင်းယှဉ်နိုင်သူ အခြားမည်သူမျှ မရှိ။ ၎င်းမိမိ၏ သက်တမ်းတစ်လျှောက်လုံးတွင် နမာဇ်ကိုစွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်ခဲ့၏။ (အကယ်၍ ဥစ္စာပစ္စည်းကြွယ်ဝချမ်းသာခဲ့ပါမူ) ဇကားသ်ဒါနကြေးကိုလည်း ပေးဆောင်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် လောကမှ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကျေနပ်နှစ်သက်မှုခံယူရရှိသူအဖြစ်နှင့် ကွယ်လွန်သေဆုံးခဲ့သူမည်၏။

(ဟာကင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) တစ်ပါးတည်းကိုသာ ကိုးကွယ်ခဲ့သူဆိုသည်မှာ မိမိစိတ်နှလုံး မှ အမိန့်တော်များအပေါ် နာခံလိုက်နာခြင်းကို လိုလားနှစ်သက်သူကိုခေါ်၏။

၆၂။ အောင်မြင်မှုရသွားပြီ

﴿ 62 ﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: قَدْ أَفْلَحَ مَنْ أَخْلَصَ قَلْبَهُ لِلْإِيمَانِ وَجَعَلَ قَلْبَهُ سَلِيمًا وَلِسَانَهُ صَادِقًا وَنَفْسَهُ مُطْمَئِنَّةً وَخَلِيقَتَهُ مُسْتَقِيمَةً وَجَعَلَ أُذُنَهُ مُسْتَمِعَةً وَعَيْنَهُ نَاطِقَةً.
(الحديث) رواه احمد ١٤٧/٥

ဟဇရတ် အဗူဇရ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဧကန်မုချ အောင်မြင်မှု ရရှိသွားပြီဖြစ်သည်။ ၎င်းသူသည် မိမိ၏စိတ်နှလုံးသားကို အီမာန်အတွက်သာ သီးသန့်နေရာပေးစေပြီး မိမိ၏ စိတ်နှလုံးကို (ကုမ်ရ်နှင့်ရှိရ်)များမှ သန့်ရှင်းအောင်ထားခဲ့သည်။ မိမိ၏ နှုတ်လျှာကိုလည်း မှန်ကန်သောစကားများကို ပြောဆိုစေခဲ့သည်။ ၎င်းပြင် မိမိ၏နစ်ကိုလည်း သူတော်ကောင်းများကဲ့သို့ ကောင်းမွန်အောင်ထားရှိသည်။ (မိမိနစ်စိတ်ကို အရှင်မြတ်အား သတိရတသခြင်း၊ အရှင်မြတ်၏ ကျေနပ်နှစ်သက်မှုများကို ရှာဖွေကြိုးပမ်းခြင်းတို့၌ ပျော်မွေ့စေခဲ့သည်။) ၎င်းမိမိ၏ အကျင့်အမူများကို ကောင်းမွန်မှန်ကန်အောင်ပြုပြင်ခဲ့သည်။ (၎င်းမကောင်းမှုများမှ ရှောင်ကြဉ်စေခဲ့သည်။) ၎င်းမိမိ၏ နားများကို ကောင်းသောစကားများသာကြားစေ၍ မျက်စေ့များကိုလည်း (အီမာန်၏အရှုဖြင့်သာ) ကြည့်ရှုစေခဲ့သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၆၃။ ရှိရ်က

﴿ 63 ﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ لَقِيَ اللَّهَ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ لَقِيَهِ يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ.
رواه مسلم، باب الدليل على من مات رقم ٢٧٠

ဟဇရတ် ဂျာဗီရ်ဗင်န်အဗ်ဒူလ္လာဟ်(رضي الله عنهما) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် ရှိရ်ကအမှုမှ ကင်းစင်သောအဖြစ်နှင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် တွေ့ဆုံခွင့်ရရှိခဲ့မှု ၎င်းသူသည် ဂျန္နုသ်သို့ဝင်ရောက်ခွင့်ရရှိပေမည်။ ၎င်းအကြင်သူသည် ရှိရ်ကပြုလျက် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ဂျဟန္နမ်သို့ ကျရောက်ခံစားရပေမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၆၄။ ဂျဟန္နမ်မီး

﴿ 64 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ

مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ النَّارَ. غسل اليوم واللبية للنسائي رقم: ၁၁၂

ဟဇရသ် အဟဒဟ်ဗင်နိဆွာမစ်သ် ﴿ﷺ﴾ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ နှင့် ဖက်စပ်ယှဉ်တွဲ၍ အခြားမည်သူ့ကိုမျှ ကိုးကွယ်ခြင်းမပြုသောအဖြစ်နှင့် ကွယ်လွန်သေဆုံးခဲ့ပါမူ ၎င်းသူအပေါ် ဂျဟန္နမ်၏ မီးကိုဟရာမ်အဖြစ် သတ်မှတ်စေတော်မူမည်။

(အမလွတ်လ်ယောင်မိလ်လိုင်လ်)

၆၅။ ခွင့်လွှတ်

﴿ 65 ﴾ عَنِ السَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: مَنْ مَاتَ

وَهُوَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا فَقَدْ حُلَّتْ لَهُ مَغْفِرَتُهُ.

رواه الطبرانی في الكبير واسناده لا بأس به، مجمع الزوائد ١/١٦٤

ဟဇရသ် နဝါစ်ဗင်နိစမ္မအာန် ﴿ﷺ﴾ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းက တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ ထံမှ ဤသို့ကြားခဲ့ကြောင်း ပြောပြသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ နှင့် တုဖက်ယှဉ်တွဲ၍ အခြားမည်သူ့ကိုမျှ ကိုးကွယ်ခြင်းမပြုဘဲ သေဆုံးကွယ်လွန်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည်မချကေန်ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေမည်။

(သွင်ရာနီ)

၆၆။ အပြိုင်အဆိုင်

﴿ 66 ﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: يَا مُعَاذُ! هَلْ سَمِعْتَ مِنْهُ اللَّيْلَةَ

حَسًّا؟ قُلْتُ: لَا. قَالَ: إِنَّهُ آتَانِي آتٍ مِنْ رَبِّي، فَيُبَشِّرُنِي أَنَّهُ مِنْ مَاتَ مِنْ أُمَّيْنِ لَا يُشْرِكُ

بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَفَلَا أَخْرُجُ إِلَى النَّاسِ فَأُبَشِّرُهُمْ، قَالَ:

دَعُهُمْ فَلْيَسْتَبِقُوا الصِّرَاطَ.

رواه الطبرانی في الكبير ٥٩/٢٠

ဟဇရသ် မုအားဇ် ﴿ﷺ﴾ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုအားဇ် အသင်သည် ညကတစ်စုံတစ်ရာသောအသံကို ကြားခဲ့ပါ၏လောဟု မေးတော်မူရာ ၎င်းက မကြားခဲ့ပါကြောင်း လျှောက်ထားလိုက်သည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က ငါတမန်တော်မြတ်ထံပါးသို့ ငါ့အားဖန်ဆင်းမွေးမြူသော အရှင်မြတ်ဘက်တော်မှ ဖရစ်ရှိသဟ်

ကောင်းကင်တမန်တစ်ပါးကြွလာခဲ့သည်။ ၎င်းက ငါကိုယ်တော်မြတ်အား ဤသတင်းကောင်းကို ပေးခဲ့သည်။ ၎င်းမှာ ငါကိုယ်တော်၏ အွမ္မသ်သားများအနက်မှ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ နှင့် တွဲဖက်ယှဉ်တွဲ၍ အခြားမည်သူ့ကိုမျှ ကိုးကွယ်ခြင်းမပြုဘဲလျက် ကွယ်လွန်သေဆုံးခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ဂျန္နသ်သို့ဝင်ရောက်ရပေမည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က ယာရုလလ္လာဟ် ကျွန်တော်မျိုးသည် ဤသတင်းကောင်းကို လူအများတို့အား ပြောပြရမည်လောဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ် ﴿ﷻ﴾ က ၎င်းတို့ကို လက်ရှိအနေအထားအတိုင်း ဆက်လက်ထားရှိလေကုန်။ သို့မှသာ (အမတ်ကောင်းမှုနှင့် ပတ်သက်၍) ၎င်းတို့သည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အပြိုင်အဆိုင် ကြိုးစားအားထုတ်နေကြပေလိမ့်မည်။ (သွင်ရာနီ)

၆၇။ တာဝန်ဝတ္တရား

﴿ 67 ﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: يَا مُعَاذُ! اتَذَرِ مَا حَقَّقَ اللَّهُ عَلَى الْعِبَادِ وَمَا حَقَّقَ الْعِبَادُ عَلَى اللَّهِ؟ قَالَ قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ: فَإِنَّ حَقَّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يُعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا، وَحَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ أَنْ لَا يُعَذِّبَ مَنْ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا. (الحديث) رواه مسلم، باب الدليل على أن من مات رقم: ١٤٤

ဟဇရသ် မုအားဇ်ဗင်နီဂျဗလ် ﴿ﷺ﴾ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷻ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုအားဇ် ဗန္ဓဟ်ပေါ်၌ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ၏ တာဝန်ဝတ္တရားအဘယ်သို့ရှိ၍ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ အပေါ်၌ ဗန္ဓဟ်တို့၏ ဝတ္တရားအဘယ်သို့ရှိသည်ကို အသင်သိရှိနားလည်ပါ၏လော။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က အရှင်မြတ်နှင့် အရှင်၏ ရုဏ်ကသာ အသိဆုံးဖြစ်တော်မူပါသည်ဟု လျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ် ﴿ﷻ﴾ က ဗန္ဓဟ်အပေါ်အရှင်မြတ်နှင့် ပတ်သက်၍ တင်ရှိသော ဝတ္တရားများမှာ ၎င်းအရှင်မြတ်အား အိဗာဒယ်ပြုခြင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်နှင့် အခြားမည်သည်ကိုမျှ တုဖက်ယှဉ်တွဲ ကိုးကွယ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းတို့ဖြစ်၍ ၎င်းဗန္ဓဟ်များနှင့် ပတ်သက်၍ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ အပေါ်၌ တင်ရှိနေသော တာဝန်ဝတ္တရားများမှာကား အရှင်မြတ်နှင့် အခြားအရာများကို တုဖက်ယှဉ်တွဲကိုးကွယ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခဲ့သောသူအား အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်များမှ လွတ်ကင်းခွင့်ပေးခြင်းပင်ဖြစ်၏။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၆၈။ ဝန်ပေါ့သူ

﴿ 68 ﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ لَقِيَ اللَّهَ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَقْتُلْ نَفْسًا لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ خَفِيفُ الظَّهْرِ.

رواه الطبرانی في الكبير وفي إسناده ابن لهيعة، مجمع الروايات ١/٦٧ ابن لهيعة صدوق، تقريب التهذيب

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗ ၁၈ ﴿﴾ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ် ﴿﴾ အား အခြားအရာနှင့် တုဖက်ယှဉ်တွဲကိုးကွယ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခဲ့သောအဖြစ်နှင့်လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးအား သတ်ဖြတ်ခြင်းအမှုမပြုဘဲ လျက်လည်းကောင်း၊ ဤအဖြစ်မျိုးနှင့် အလ္လာဟ် ﴿﴾ နှင့် ဆုံတွေ့ခွင့်ရရှိခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် အရှင်မြတ်၏ ရှေ့တော်မှောက်၌ (ဤအပြစ်ဒုစရိုက်နှစ်မျိုး၏ ဝန်ထုတ်များမပါရှိသဖြင့်) ဝန်ပေါ့သူအဖြစ်နှင့် ဝင်ရောက်ခွင့်ရရှိမည်။ (သွဗ်ရာနီ)

၆၉။ သွေးမစွန်းမိသူ

﴿ 69 ﴾ عَنْ جَرِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : مَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَمْ يَتَّخِذْ بِذِمِّهِ حَرَامًا أَذْجَلَ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ شَاءَ .

رواه الطبراني في الكبير و رجاله موثقون، مجمع الزوائد ١٦٥/١

ဟဇရသ် ဂျရီးရ် ﴿﴾ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အရှင်မြတ်အား အခြားအရာနှင့် တုဖက်ယှဉ်တွဲကိုးကွယ်ခြင်းမပြုဘဲ ရှောင်ရှားခဲ့၏။ ထို့ပြင် သူတစ်ပါးအား မတရားသတ်ဖြတ်မှုဖြင့် မိမိ၏လက်အား သွေးမစွန်းမိစေရန် ရှောင်ရှားခဲ့သော အခြေအနေမျိုးနှင့် ကွယ်လွန်သေဆုံးခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ဂျန္နုသ်၏တံခါးပေါက်များအနက်မှ မိမိနှစ်သက်ရာတံခါးပေါက်မှ ဝင်ရောက်ခွင့်ရရှိပေမည်။ (သွဗ်ရာနီ)

အကွယ်မှ အကြောင်းတရားများအပေါ်

အိမာန်ယူ သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်းအကြောင်း

အရှင်မြတ်အပေါ်လည်းကောင်း၊ မမြင်ရသောအကွယ်များအပေါ်လည်းကောင်း အိမာန်ယူသက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်း၊ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ ၏ သတင်းပေးဟဒီးစ်တော်များကို မတွေ့မမြင်ရဘဲလျက် တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အပေါ်ထားရှိသော ယုံကြည်စိတ်ချမှုကြောင့် ယတိပြတ်မှန်ကန်သည်ဟု လက်ခံယုံကြည်ခြင်း၊ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ ၏ ဟဒီးစ်တော်နှင့် ယှဉ်ပါလျှင် လူ့အတွေးအမြင် ယူဆချက်များကိုလည်းကောင်း၊ မတည်မြဲသော ရသအာရုံများကိုလည်းကောင်း၊ ဒွန္နုယာရေးရာ လက်တွေ့အတွေ့အကြုံများကိုလည်းကောင်း စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ အရှင်မြတ်နှင့် အရှင်မြတ်၏ဆွေဖယ်တော်၊ ရစ္စုလ်တမန်တော်များ၊ သပိက်ဒီးရ်ကို လည်းကောင်း၊ သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်းအကြောင်း။

ကုရ်အာနီ၏ အာယသ်ကော်မ္ပာ:

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿لَيْسَ الْبِرُّ أَنْ تُولُواْ وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ
الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى
حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ
وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُواْ وَالصَّابِرِينَ فِي
الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَآءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُواْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ﴾

[البقرة: ၁၇၇]

- ၁) အရှေ့အရပ်ဘက်သို့သော်လည်းကောင်း၊ အနောက်အရပ်ဘက်သို့သော်လည်းကောင်း၊
မျက်နှာမူခြင်းသည်(သာလျှင်) အသင်တို့အဖို့ ကောင်းမြတ်သော အခံလာက်အကျင့်အမှု
မဟုတ်သေးပေ။ ကောင်းမြတ်သော အခံလာက်အကျင့်အမှုရှိသူတို့ ဟူသည်ကား
အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ကိုလည်းကောင်း၊ နောက်ဆုံးနေ့ကိုလည်းကောင်း၊ ကောင်းကင်
တမန်တော်များကိုလည်းကောင်း၊ (အလ္လာဟ်﴿ﷻ﴾ ထံတော်မှ ကျရောက်သော)
ကျမ်းတော်များကိုလည်းကောင်း၊ နဗီတမန်တော်များကိုလည်းကောင်း၊ ယုံကြည်မြတ်နိုး
ကြသောသူများတည်း။ ၎င်းပြင် ယင်းသူတို့သည် မိမိတို့၏ဥစ္စာပစ္စည်းများကို စုံမက်
နှစ်သက်ကြပါလျက်နှင့်ပင် (တစ်နည်း အလ္လာဟ်﴿ﷻ﴾ကို မြတ်နိုးကြ၍) ဆွေမျိုး
ဥာတိများအားလည်းကောင်း၊ မိတဆိုး၊ ဖတဆိုးများအားလည်းကောင်း၊
အထီးကျန်သူဆင်းရဲများအားလည်းကောင်း၊ ခရီးသည်များအားလည်းကောင်း၊ ဖုန်း
တောင်းယာစကားများအားလည်းကောင်း၊ ကျေးကျွန်များကို ကျွန်ဘဝမှလွတ်မြောက်
စေရာ၌လည်းကောင်း ပေးကမ်းလှူဒါန်းစွန့်ကြဲကြ၏။ ထို့ပြင် ယင်းသူတို့သည်
ဆွလာသ်ဝတ်ပြုကြ၏။ ကေးသ်တရားဝင်ဒါနကြေးကိုလည်း ပေးလှူကြ၏။ ယင်းသူ
တို့သည် ကတိပြုသောအခါ၌ မိမိတို့၏ ပဋိညာဉ်ဝန်ခံချက်များကို အတည်ပြုကြ၏။
ဆင်းရဲဒုက္ခကျရောက်သည့်အခါ၌လည်းကောင်း၊ သည်းခံမှုတရားကို ခိုင်မြဲစွာစောင့်
စည်းကြ၏။ ဤတရားကိုလိုက်နာကျင့်သုံးကြသော သူမွန်သူမြတ်များသည်သာလျှင်
မှန်ကန် တိကျသူများဖြစ်ကြကုန်၏။ သူမွန်သူမြတ်တို့သည်သာလျှင် (အလ္လာဟ်﴿ﷻ﴾
ကို) ကြောက်ရွံ့ရိုသေမြတ်နိုးသူများဖြစ်ကြကုန်၏။

(ကုရ်အာန်၊ ၂-၁၇၇)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ ط هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ط لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآتَنِي تَوْفُكُونَ﴾ (فاطر: ٣)

- (၂) အို လူခပ်သိမ်းတို့၊ အသင်တို့သည် မိမိတို့အပေါ်၌ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ကပြုတော်မူခဲ့သော ကျေးဇူးတော်များကို ပြန်လည်အောက်မေ့သတိရကြလေကုန်။ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ အပြင် အသင်တို့အား မိုးကောင်းကင်မှလည်းကောင်း၊ ပထဝီမြေမှလည်းကောင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာပေးသည့် ဖန်ဆင်းသောသူဟူ၍ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှပင် ရှိသေးသလော။ ထိုအရှင်မြတ်တစ်ပါးမှ ကိုးကွယ်ရာအရှင်ဟူ၍ အလျဉ်းမရှိပြီ။ သို့ပါလျက် အသင်တို့သည် အဘယ်သို့ ပြန်လည်သွားလေသနည်း။ (ကုရ်အာန်၊ ၃၅-၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿يَدْبِغُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ ط أَنَّى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةً ط وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ ج وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ [الانعام: ١٠١]

- (၃) (ထိုအရှင်မြတ်သည်) မိုးများနှင့် မြေပထဝီကို စတင်ဖန်ဆင်းတီထွင်တော်မူသော အရှင်မြတ်ပင်ဖြစ်တော်မူပေသည်။ ထိုအရှင်မြတ်၌ ကြင်ယာကြင်ဖက်မရှိဘဲလျက် အဘယ်မှာလျှင် ထိုအရှင်မြတ်၌ သားသမီးရှိနိုင်ပါအံ့နည်း။ စင်စစ်သော်ကား ထိုအရှင်မြတ်သည်ပင်လျှင် အရာခပ်သိမ်းတို့ကို ဖန်ဆင်းတော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းပြင် ထိုအရှင်မြတ်သည်ပင်လျှင် အရာခပ်သိမ်းတို့ကို အကြွင်းမဲ့သိတော်မူသောအရှင်မြတ် ဖြစ်တော်မူပေသည်။ (ကုရ်အာန်၊ ၆-၁၀၁)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ ۚ أَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ﴾

[الواقعة: ၈၀-၈၁]

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ ۚ أَأَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ﴾

[الواقعة: ၁၁၃-၁၁၄]

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ۚ أَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنْزِلُونَ ۚ لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ۚ أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ۚ أَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنْشِئُونَ﴾ [الواقعة: ၆၈-၇၂]

- (၄) အသင်တို့ပြောပြကြကုန်။ အသင်တို့သည် မိမိသက်ရည်ကို အစက်ချကြသည်။ (၅၆:၅၈)

ယင်းသုက်ရည်ကို အသင်တို့ကိုယ်တိုင် (လူဖြစ်အောင်) ဖန်ဆင်းကြလေသလော။ သို့တည်းမဟုတ် ငါအရှင်မြတ်ပင် ဖန်ဆင်းတော်မူပါသလော။ (၅၆:၅၉)

အသင်တို့သည် မိမိတို့ စိုက်ပျိုးကြသည်များကို မြင်ခဲ့ကြလေသလော။ (၅၆:၆၃)

ထိုစိုက်ပျိုးထားသည့်မျိုးစေ့ကို အသင်တို့ကိုယ်တိုင် ပေါက်ရောက်စေကြလေသလော။ သို့တည်းမဟုတ် ငါအရှင်မြတ်သည် ပေါက်ရောက်စေတော်မူသော အရှင်မြတ်ဖြစ်တော်မူပါသလော။ (၅၆:၆၄)

အသင်တို့သည် မိမိတို့သောက်သုံးကြသော ရေကိုမြင်ခဲ့ကြလေသလော။ (၅၆:၆၈)

ထိုရေကို အသင်တို့ကိုယ်တိုင် မိုးတိမ်မှရွာသွန်းစေကြသလော။ သို့တည်းမဟုတ် ငါအရှင်မြတ်ပင် ရွာသွန်းစေတော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူပါသလော။ (၆၆:၆၉)

အကယ်၍သာ ငါအရှင်မြတ်သည် အလိုရှိတော်မူပါလျှင် ထိုရေကို ရေငန်ရေခါး ပြုလုပ်တော်မူမည်သာ။ သို့ပါလျက် အသင်တို့သည် မည်သည့်အတွက်ကြောင့် ကျေးဇူးမတင်ကြပေသနည်း။ (၅၆:၇၀)

အသင်တို့သည် မိမိတို့မွေးကြသော မီးကိုမြင်ခဲ့ကြလေသလော။ (၆၆:၇၁)

ထိုမီးထွက်သောသစ်ပင်ကို အသင်တို့ကိုယ်တိုင် ပေါက်စေခဲ့ကြလေသလော။ သို့တည်းမဟုတ် ငါအရှင်မြတ်သည်ပင် ပေါက်ရောက်စေတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူပါသလော။ (ကုရ်အာန် ၅၆-၇၇)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّ اللَّهَ فُلِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى ط يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ ط ذَلِكَمُ اللَّهُ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ﴾ ۝ فَالِقَ الْإِصْبَاحِ ۖ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا ۚ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ حُسْبَانًا ط ذَلِكَ تَفْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ۝ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ط قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۝ وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ ط قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ۝ وَهُوَ الَّذِي أَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً ط فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ ۖ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًا ۖ وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ ۖ وَجَنَّاتٍ مِنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ ط انظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَيَنْعِهِ ط إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿الانعام: ٩٥-٩٩﴾

၅) ဧကန်စင်စစ် အလ္လာဟ် (ﷻ) သည် မျိုးစေ့များနှင့် သစ်စေ့များကို (အညွှာက အတက်ထွက်စေရန်) အက်ကွဲစေတော်မူသောအရှင်မြတ်ဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုအရှင်မြတ်

သည်သာလျှင် သက်မဲ့အရာများမှ သက်ရှိသတ္တဝါများကို ထုတ်တော်မူ၏။ ထို့ပြင်တဝ
 ထိုအရှင်မြတ်သည် သက်ရှိသတ္တဝါများမှ သက်မဲ့အရာများကို ထုတ်တော်မူသော
 အရှင်မြတ်လည်း ဖြစ်တော်မူ၏။ ယင်းသို့ပြုစွမ်းနိုင်တော်မူသောအရှင်သည် အလ္လာဟ်
 ﴿ﷻ﴾ပင် ဖြစ်တော်မူ၏။ သို့ဖြစ်ပေရာ အသင်တို့သည် (ထိုအရှင်မြတ်အားကိုးကွယ်
 ခြင်းကိုစွန့်၍) အဘယ်သို့ပြန်လှည့်သွားကြလေသနည်း။ (၆:၉၅)

ထိုအရှင်မြတ်သည် (ညဉ့်၏အမိုက်မှောင်အတွင်းမှ) နံနက်မိုးသောက်ချိန်ကိုခွဲ၍
 ထုတ်တော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူ၏။ ၎င်းပြင် ထိုအရှင်မြတ်သည်ပင်လျှင် ညဉ့်၏
 အချိန်ကို (လူသတ္တဝါအပေါင်းတို့အနားယူရန် ပြုလုပ်ထားတော်မူ၏။) နေနှင့်လကို
 (နေ့ရက်လများတွက်ချက်နိုင်ရန်အတိုင်းအတာနှင့် ပြုလုပ်ထားတော်မူသည်။ ဤသည်
 တန်ခိုးတော်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောအရှင်၊ အလုံးစုံတို့ကို အကြွင်းမဲ့သိတော်မူသော
 အရှင်မြတ်၏ စီမံခန့်ခွဲမှုပင်တည်း။ (ကုရ်အာန်၊ ၆-၉၆)

၎င်းပြင် ထိုအရှင်မြတ်သည်ပင်လျှင်၊ အကြင်အရှင်မြတ်ဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုအရှင်မြတ်
 သည် အသင်တို့အဖို့ နက္ခတ်တာရာများကို ကုန်းမြေနှင့် သမုဒ္ဒရာပင်လယ်၏
 အမှောင်များတွင် လမ်းမှန်သိရစေခြင်းငှာ ပြုလုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။ စင်စစ်ဧကန်
 ငါအရှင်မြတ်သည် (မိမိ)သက်သေသာခံကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားသိနားလည်သောသူတို့
 အဖို့ အသေးစိတ်ရှင်းလင်းဖော်ပြထားတော်မူခဲ့လေသည်။ (၆:၉၇)

၎င်းအပြင် ထိုအရှင်မြတ်သည်ပင်လျှင် အကြင်အရှင်မြတ်တည်း။ ထိုအရှင်မြတ်သည်
 အသင်(လူသား)တို့အား တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်းမှ ပေါက်ဖွား ရှင်သန်စေတော်မူ
 ခဲ့လေသည်။ တစ်ဖန် (အသင်တို့)အဖို့ ကြာရှည်နေကြရန် နေရာတစ်ခု (မိခင်တို့၏
 သားအိမ်)လည်းရှိ၏။ ၎င်းပြင် ခေတ္တနေကြရန် နေရာတစ်ခု (ဖခင်တို့၏ကျောကုန်း)
 လည်းရှိ၏။ အမှန်စင်စစ် ငါအရှင်မြတ်သည် အသိဉာဏ်ရှိသော သူတို့အဖို့(မိမိ)
 သက်သေသာခံများကို အသေးစိတ်ရှင်းလင်းဖော်ပြတော်မူခဲ့ပြီး ဖြစ်လေသတည်း။ (၆:၉၈)

၎င်းပြင် ထိုအရှင်မြတ်သည် အကြင်အရှင်မြတ်ပင်တည်း။ ထိုအရှင်မြတ်သည်
 မိုးကောင်းကင်မှ (မိုး)ရေကို ရွာသွန်းချတော်မူခဲ့လေသည်။ ထို့နောက် ငါအရှင်မြတ်
 သည် ထိုရေဖြင့် ကောက်ပဲသီးနှံမှ အညှောက်အတက်၊ ထိုမှစိမ်းစိုသော အကိုင်းအလက်
 ကို ထွက်စေတော်မူခဲ့၏။ ထိုအရှင်မြတ်သည် အကိုင်းအလက်မှ အထပ်ထပ်ပြုတ်လျက်

ရှိသော အစေ့၊ အဆံတို့ကို ထွက်စေတော်မူ၏။ ထို့ပြင် စွန်ပလွံပင်များမှ (၀၁) ၎င်း၏အဖူးဝတ်ဆံများမှ တွဲလွဲကျနေသောအခိုင်များ၊ (ထွက်လေ၏) ထိုမှတစ်ပါး (ငါအရှင်မြတ်သည်) စပျစ်ခြံများကိုလည်းကောင်း၊ သံလွင်သီး၊ သလဲသီးများကိုလည်းကောင်း၊ (ဖန်ဆင်းတော်မူခဲ့လေသည်။) အချို့မှာ အချင်းချင်းတူ၏။ အချို့မှာမတူချေ။ အသင်တို့သည် ထိုအသီးများ သီးချိန်၌လည်းကောင်း၊ မှည့်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကြည့်ရှုကြလေကုန်။ ဧကန်စင်စစ် ဤသည်တို့၌ သက်ဝင်ယုံကြည်လိုသောသူတို့အဖို့ သက်သေသာကေများ ရှိကြကုန်သတည်း။ (ကုရ်အာန်၊ ၆-၉၉)

وَقَالَ تَعَالَى : ﴿فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ وَلَهُ الْكِبَرُ يَاءُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾
[الجنات: ٢٦، ٢٧]

- (၆) စင်စစ်မှာကား ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းတို့သည် မိုးကောင်းကင်များကို ဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ ကမ္ဘာမြေကို ဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ စကြဝဠာခပ်သိမ်းတို့ကို ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်အဖို့ ဖြစ်တော်မူသည်။ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ နှင့်သာလျှင် အပ်စပ်ပေသည်။ (၄၅:၃၆)

ထိုမှတစ်ပါး မိုးကောင်းကင်များ၌လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာမြေ၌လည်းကောင်း၊ ထူးကဲကြီးမြတ်ခြင်းသည် ထိုအရှင်မြတ်၌သာရှိပေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး ထိုအရှင်မြတ်သည် သာလျှင် လွန်စွာနိုင်နင်းလွှမ်းမိုးတော်မူသောအရှင်၊ နက်နဲသိမ်မွေ့သော ဆင်ခြင်တုံတရားနှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူပေသတည်း။

(ကုရ်အာန်၊ ၄၅-၃၇)

وَقَالَ تَعَالَى : ﴿قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ ۖ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ ۖ بِيَدِكَ الْخَيْرُ ۖ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۖ تُنْزِلُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُنْزِلُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ ۖ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَمِيتِ وَتُخْرِجُ الْمَمِيتَ مِنَ الْحَيِّ ۖ وَتَرُزُّ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾
[إلى عمران: ٢٦، ٢٧]

- (၇) “အို နဗီတမန်တော်” အသင်သည် (အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ အထံတော်၌ ဤသို့) လျှောက်ထားပန်ကြားပါလေ။ အာဏာတန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို စိုးပိုင်တော်မူသော အို အလ္လာဟ် အရှင်မြတ်၊ အရှင်မြတ်သည် မိမိနှစ်လိုတော်မူသောသူအား တန်ခိုးအာဏာကို ပေးသနားတော်မူ၏။ ထိုနည်းတူစွာ အရှင်မြတ်သည် မိမိအလိုတော်ရှိတော်မူသောသူ၏ထံမှ ဩဇာအာဏာကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းတော်မူ၏။ ထိုနည်းပမာ အရှင်မြတ်သည် မိမိ

အလိုရှိတော်မူသောသူကို ဂုဏ်အင်ဒြပ်ချီးမြှင့်တော်မူ၏။ ထိုနည်းအတိုင်းဝင် အရှင် မြတ်သည် မိမိအလိုရှိတော်မူသောသူကို ဂုဏ်အင်ဒြပ်ချီးမြှင့် ယုတ်လျော့စေတော်မူ၏။ ကောင်းမြတ်ခြင်းအဖြာဖြာတို့သည် အရှင်မြတ်၏လက်တော်၌သာလျှင်ရှိ၏။ မုချဧကန် ကိုယ်တော်အရှင်မြတ်သည်အရာခပ်သိမ်းတို့ကိုစွမ်းဆောင်နိုင်တော်မူသောအရှင်ပင်တည်း။

(ကုရ်အာန် ၃-၂၆)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿رَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلْمَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ۚ وَهُوَ الَّذِي يَتَرَفُّكُمْ بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَّخْتُمْ بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ۖ ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾

[الانعام: ၆၀၀-၆၀၁]

- (၈) ၎င်းအပြင် ထိုအရှင်မြတ်ထံတော်တွင် အကွယ်၌ရှိသောအရာများ၏ (သော့များသည် ရှိ၏) (တစ်နည်းဘဏ္ဍာတော်များသည်ရှိ၏) ယင်း(သော့များဘဏ္ဍာတော်များကို) ထိုအရှင်မြတ်မှတစ်ပါး မည်သူမျှမသိချေ။ ၎င်းပြင်ထိုအရှင်မြတ်သည်သာလျှင် ပထဝီ မြေ၌ရှိရှိသမျှသောအရာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သမုဒ္ဒရာပင်လယ်၌ရှိရှိသမျှသော အရာတို့ကိုလည်းကောင်း သိရှိတော်မူ၏။ ထိုမျှမက သစ်ရွက်တစ်ရွက်ကြွေကျသည်ကို လည်း ထိုအရှင်မြတ်သည် သိရှိတော်မူ၏။ ၎င်းပြင် ပထဝီမြေ၏အမှောင်အထပ်ထပ် တွင် ကျနေသော (သစ်)စေ့ဟူသရွေ့တို့သည်လည်းကောင်း၊ စိမ်းစိုသောအရာဝတ္ထု ဟူသရွေ့တို့သည်လည်းကောင်း၊ ခြောက်သွေ့သောအရာဝတ္ထုဟူသရွေ့တို့သည်လည်း ကောင်း ရှင်းလင်းထင်ရှားသော (မှတ်တမ်း)တော် စာအုပ်တွင်ရှိကုန်၏။

(ကုရ်အာန်၊ ၆-၅၉)

၎င်းပြင် ထိုအရှင်မြတ်သည်ပင်လျှင် အကြင်အရှင်မြတ်ပင်တည်း။ ထိုအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အား ညဉ့်အချိန်၌ အိပ်စက်စေတော်မူ၏။ ၎င်းနောက် အသင်တို့နေ့၌ပြုသမျှ ကိုလည်း ထိုအရှင်မြတ်သည် သိရှိတော်မူ၏။ ထိုနောက်တစ်ဖန် ထိုအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အား ထိုနေ့၌ ပြန်ထစေတော်မူ၏။ (တစ်နည်း) ယင်းအိပ်စက်ခြင်းမှ ပြန်နိုးစေတော်မူ၏။ သို့မှသာလျှင် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားသော သက်တမ်းသည် စေ့သွားပေမည်။ တစ်ဖန် အသင်တို့သည် ထိုအရှင်မြတ်အထံတော်ဘက်သို့သာလျှင် ပြန်လည် ရောက်ရှိကြကုန်အံ့။ ထို့နောက် အသင်တို့ကို အသင်တို့၏ အမလ်များနှင့် ပတ်သက်၍ အသိပေးအံ့။

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ اتَّخِذُوا لِيَا قَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ﴾
 [الانعام: ١٤]

- (၉) “အို နဗီတမန်တော်” အသင်ပြောကြားပါလေ။ ကျွန်ုပ်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) မှတစ်ပါး အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်ကို ကိုးကွယ်ရာအရှင် ပြုလုပ်ရမည်လော။ ထိုအရှင်မြတ် သည် မိုးများနှင့်မြေကို စတင်ဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်ဖြစ်၏။ ထိုအရှင်မြတ်သည် (သူတစ်ပါးတို့ကို) ကျွေးမွေးတော်မူ၏။ ထိုအရှင်မြတ်သည်(သူတစ်ပါးတို့၏)ကျွေးမွေးခြင်းကိုမူကား ခံရတော်မူသည်မဟုတ်ချေ။ (ကုရ်အာန်၊ ၆-၁၄)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَأَن مِّن شَيْءٍ إِلَّا عِندَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَّعْلُومٍ﴾
 [الحجر: ၂၁]

- (၁၀) စင်စစ်သော်ကား မည်သည့်အရာဝတ္ထုမျိုးမဆို ငါအရှင်မြတ်ထံတော်၌ ထိုအရာဝတ္ထု အစုလိုက်အပုံလိုက်(အပြည့်)ရှိပေသည်။ သို့ရာတွင် ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုအရာဝတ္ထု ကို သတ်မှတ်ထားသော အတိုင်းအတာ အချိန်အဆနှင့်အညီသာလျှင် ချပေးတော် မူပေသတည်း။

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿أَيَتَغَوَّنَ عِندَهُمُ الْعِزَّةُ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾
 [النساء: ၁၃၉]

- (၁၁) ၎င်းတို့သည် (ကာဖီရ်)တို့ထံတွင် ဂုဏ်အင်ကို ရှာဖွေကြလေသလော။ သို့ဖြစ်လျှင် ဂုဏ်အင်ဒြပ်ဟူသမျှတို့သည် ဧကန် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၌သာ ရှိသည်သာတည်း။ (ကုရ်အာန် ၄-၁၃၉)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَكَايْنِ مِّن دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رَزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ ذ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾
 [العنكبوت: ၆၀]

- (၁၂) စင်စစ်သော်ကား မြောက်မြားစွာသော တိရစ္ဆာန်တို့မှာ မိမိတို့၏ စားနပ်ရိက္ခာကို သယ်ပိုးထားကြသည်မဟုတ်ပေ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည်ပင် ထိုတိရစ္ဆာန်တို့အားလည်းကောင်း၊ အသင်တို့အားလည်းကောင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာကို ပေးသနားတော်မူ၏။ စင်စစ်သော်ကား ထိုအရှင်မြတ်သည် အလုံးစုံတို့ကို အကြွင်းမဲ့ကြားတော်မူသော၊ အလုံးစုံတို့ကို အကြွင်းမဲ့သိတော်မူသော အရှင်မြတ်ပင်ဖြစ်တော်မူပေသတည်း။

(ကုရ်အာန် ၂၉-၆၀)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ عَلَى قُلُوبِكُمْ ۖ مِنْ إِلَهِ غَيْرِ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِهِ ۚ انْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِمَنْ هُمْ يَصْدِفُونَ﴾

[الانعام: ၁၆]

(၁၃) “ အို နဗီတမန်တော် ” အသင်ပြောပါလေ။ (အချင်းတို့) အသင်တို့ပြောပြကြကုန်။ အကယ်၍ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ သည် အသင်တို့၏ ကြားခြင်းသတ္တိနှင့်မြင်ခြင်းသတ္တိတို့ကို ရုပ်သိမ်းတော်မူသော်၊ ၎င်းပြင် ထိုအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့၏ နှလုံးသားများကို တံဆိပ်ခပ်နှိပ်တော်မူသော် အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ မှတစ်ပါး ထိုသတ္တိများကို အသင်တို့အား ပြန်လည်ပေးမည့် ကိုးကွယ်ရာအရှင်ကား မည်သူရှိသနည်း။ အို နဗီတမန်တော် ငါအရှင်မြတ်သည် သောင်ဝ်ဟီးဒ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ သက်သေသာဓကများကို မည်သို့မည်ပုံ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ပြသတော်မူလျက်ရှိသည်ကို အသင်ရှုပါလေ။ သို့ပါလျက် ထိုသူတို့သည် သွေဖည်လျက်ရှိကြသည်။ (ကုရ်အာန် ၆-၄၆)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ ۖ مَنْ إِلَهِ غَيْرِ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِضِيَاءٍ ۚ أَفَلَا تَسْمَعُونَ ۚ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ ۖ مَنْ إِلَهِ غَيْرِ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِاللَّيْلِ ۖ تَسْكُنُونَ فِيهِ ۚ أَفَلَا تَنْصُرُونَ﴾

[الفصل: ၇၁: ၇၂]

(၁၄) “ အို နဗီတမန်တော် ” အသင်သည် (၎င်းတို့အား ဤသို့)ပြောကြားပါလေ။ (အချင်းတို့) အသင်တို့သည် (ငါ့အား) ပြောပြကြလေကုန်။ အကယ်၍သာ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ သည် ကိယာမသ်ရှင်ပြန်ထရမည့်နေ့တိုင်အောင် ညဉ့်ကိုအသင်တို့အပေါ်၌ အမြဲထားစဉ်တည်စေတော်မူခဲ့ပါလျှင် အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ အပြင် အသင်တို့ထံသို့ အလင်းရောင်ကို ဆောင်ကြဉ်းအံ့သော အခြားကိုးကွယ်ရာဟူ၍ မည်သူရှိပါသနည်း။ သို့ပါလျက် အသင်တို့သည် မကြားကြသလော။

“ အို နဗီတမန်တော် ” အသင်သည် (၎င်းတို့အား) ပြောကြားပါလေ။ (အချင်းတို့) အကယ်၍သာ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ သည် ကိယာမသ်ရှင်ပြန်ထမည့်နေ့တိုင်အောင်နေ့ကို အသင်တို့အပေါ်၌ အမြဲထားစဉ်တည်စေတော်မူခဲ့ပါလျှင် အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ အပြင် အသင်တို့အနားယူကြအံ့သောငှာ ညဉ့်ကို အသင်တို့ထံသို့ ဆောင်ကြဉ်းအံ့သော အခြားကိုးကွယ်ရာဟူ၍ မည်သူရှိပါသနည်း။ သို့ပါလျက် အသင်တို့သည် မမြင်ကြလေသလော။ (ကုရ်အာန်၊ ၂၈-၇၁)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمِنَ الْإِنْبَاءِ الْبَحْرَ كَالْأَغْلَامِ ۖ إِنْ يَشَأْ يُسْكِنِ الرِّيحَ فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلَى ظَهْرِهِ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ۝ أَوْ يُزِيلَهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيُغْفِرُ عَنْ كَثِيرٍ﴾
 [الشورى: ٣٢-٣٤]

(၁၅) ထိုမှတစ်ပါး သမုဒ္ဒရာပင်လယ်၌ တောင်များပမာ လှုပ်ရှားသွားလာလျက် (ရှိနေကြသော) ရွက်သင်္ဘောများမှာလည်း ထိုအရှင်မြတ်၏ သက်သေလက္ခဏာတော်တို့တွင် အပါအဝင်ဖြစ်ကြကုန်၏။ (၄၂:၅၂)

အကယ်၍ ထိုအရှင်မြတ်သည် အလိုရှိတော်မူပါလျှင် လေကိုငြိမ်သက်စေတော်မူမည်သာ။ ထိုအခါ ယင်းသင်္ဘောများမှာ သွားလာလှုပ်ရှားခြင်းမရှိတော့ဘဲ သမုဒ္ဒရာ ပင်လယ်၏ မျက်နှာပြင်ဝယ် ရပ်တန့်လျက်ပင်ရှိနေကြပေမည်။ ဧကန်မလွဲ ဤတွင် အလွန်တရာ ကျေးဇူးသိတတ်သော အလွန်တရာသည်းခံခြင်းတရား ထားရှိသူတိုင်းအဖို့ အမှန်ပင် သက်သေလက္ခဏာများရှိကြကုန်၏။ (၄၂:၃၃)

သို့တည်းမဟုတ် ထိုအရှင်မြတ်သည် (အလိုတော်ရှိတော်မူပါလျှင်) ထိုသင်္ဘောသားတို့အား ၎င်းတို့၏ ပြုမူဆည်းပူးချက်တို့ကြောင့် ဖျက်ဆီးတော်မူပေမည်။ သို့တစေလည်း ထိုအရှင်မြတ်သည် များစွာတို့အား ခွင့်လွှတ်တော်မူလေ့ရှိ၏။

(ကုရ်အာန် ၄၂-၃၄)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ مِنَّا فَضْلًا ۖ يَلْجِإُ إِلَىٰ رَبِّهِ مَعَهُ الطَّيْرُ وَالْأَنْجِلُ ۚ وَآلُ لَهُ الْحَدِيدِ﴾
 [سبا: ١٠]

(၁၆) မလွဲဧကန် ငါအရှင်မြတ်သည် (နဗီတမန်တော်) ဒါဝုဒ်အား မိမိထံတော်မှ ကျေးဇူးတော်ကို ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူခဲ့၏။ (ထို့အပြင် ငါအရှင်မြတ်သည်တောင်များကို) အို တောင်တို့ အသင်တို့သည် ဒါဝုဒ်နှင့်အတူ (ငါအရှင်မြတ်) စင်ကြယ်သန့်ရှင်းတော်မူကြောင်း မြွက်ဆိုကြကုန်လေ့ဟု မိန့်ကြားတော်မူခဲ့၏။ ထိုနည်းတူစွာ ၎င်းတိရစ္ဆာန်များကိုလည်း ငါအရှင်မြတ်သည် ဤအတိုင်းပင် မိန့်ကြားတော်မူခဲ့၏။ ထိုမှတစ်ပါး ငါအရှင်မြတ်သည် ဒါဝုဒ်အဖို့သံကို ဖယောင်းကဲ့သို့ ပျော့ပျောင်းစေတော်မူခဲ့၏။ (ကုရ်အာန် ၃၄-၁၀)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿فَاحْشِنَا بِهِ وَبَدَارِهِ الْأَرْضُ نَدَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِينَ﴾
 [الفصص: ٨١]

- (၁၇) ထို့နောက် ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုကာရုန်းအား ၎င်း၏အိမ်နှင့်တကွ မြေမျိုစေတော်မူခဲ့ရာ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ နှင့် ယှဉ်ပြိုင်၍ ၎င်းအား ကူညီစောင့်မမည့် အစုလည်း မရှိခဲ့ပေ။ ၎င်းကိုယ်တိုင်လည်း (မိမိကိုယ်ကို) ကယ်တင်နိုင်ခဲ့သည်မဟုတ်ပေ။
 (ကုရ်အာန် ၂၈-၈၁)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿فَإِزْ حَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ طَ فَاَنْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ﴾
 [الشعراء: ٦٣]

- (၁၈) ထိုအခါ ငါသည် မူစာ၏ထံသို့ အသင်သည် မိမိတောင်ရေးဖြင့် ပင်လယ်ကို ရိုက်ခတ်ပါလေဟု အမိန့်ထုတ်ပြန်တော်မူခဲ့၏။ သို့ဖြစ်လေရာ (မူစာသည် အမိန့်တော်အတိုင်း ရိုက်ခတ်လေသော်) ထိုပင်လယ်မှာ (နှစ်ခြမ်း)ကွဲ၍သွားပြီးလျှင် (ရေ၏) အစုအပုံအသီးသီးတို့မှာ ကြီးမားလှစွာသော တောင်ကြီးများပမာဖြစ်သွားခဲ့ကြလေ၏။
 (ကုရ်အာန် ၂၆-၆၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ﴾
 [القمر: ٥٠]

- (၁၉) စင်စစ်သော်ကား ငါအရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်မှာ တစ်ကြိမ်တည်း အမိန့်ရှိရုံမျှဖြင့် မျက်စိတစ်မှိတ်အတွင်း ဖြစ်သွားပေမည်။
 (ကုရ်အာန် ၅၄-၅၀)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ﴾
 [الاعراف: ٥٤]

- (၂၀) ဖန်ဆင်းမှုသည်လည်းကောင်း၊ အမိန့်အာဏာတော်သည်လည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်၌သာလျှင် ရှိသည်ကို ကောင်းစွာမှတ်ယူကြလေကုန်။ (ကုရ်အာန် ၇-၅၄) နဖီတိုင်းသည် ကြွရောက်လာပြီးနောက် မိမိအမျိုးသားများအား အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ကိုသာ ကိုးကွယ်ကြရန် သတင်းကောင်းပါးကြလေ၏။ အသင်တို့၌ ထိုအရှင်မြတ်မှ တစ်ပါး အခြားကိုးကွယ်ရာ အလျဉ်းမရှိပြီ။ (ကုရ်အာန် ၇-၅၉)

وَقَالَ تَعَالَى: (وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) [لقمن: ٢٧]

- (၂၁) စင်စစ်သော်ကား အကယ်၍ ဧကန်အမှန် ပထဝီမြေပြင်၌ရှိသော သစ်ပင်အသီးသီးတို့

သည် ကလောင်များဖြစ်ခဲ့၍ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာသည် မင်ဖြစ်ခဲ့ပြီး ယင်းပင်လယ်ရေ ကုန်ခမ်းပြီးနောက် (သမုဒ္ဒရာနှစ်ခုသည် ယင်းခမ်းခြောက်ပြီးဖြစ်သော) ပင်လယ်ကို ထပ်မံ၍ ဖြည့်အံ့ငြားလည်း အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အာယသ်တော်များကား ကုန်ဆုံး မည်မဟုတ်ပေ။ မချွတ်မလွဲ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် တန်ခိုးတော်နှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော ဆင်ခြင်တုံတရားနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော အရှင်မြတ်ပင် ဖြစ်တော်မူ၏။

(ကုရ်အာန် ၃၁-၂၇)

وَقَالَ تَعَالَى : (قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ)

[التوبة : ١٥]

- (၂၂) “ အို နဗီတမန်တော် ” အသင်သည် (၎င်းတို့အား ဤသို့) ပြောကြားပါလေ။ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်က အကျွန်ုပ်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ စီရင်ရေးသားတော်မူခဲ့သည်မှ အပ အခြားမည်သည့်တစ်စုံတစ်ရာမျှ အကျွန်ုပ်တို့၌ အလျဉ်းဆိုက်ရောက်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ထိုအရှင်မြတ်သည် အကျွန်ုပ်တို့၏ အရှင်သခင်ဖြစ်တော်မူပေသည်။ သို့ဖြစ်လေရာ မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သော သူတို့သည် ထိုအရှင်မြတ်အပေါ်၌ ယုံကြည်စိတ်ချ လွဲအပ်ကြရာကုန်သတည်း။

(ကုရ်အာန် ၉-၅၁)

وَقَالَ تَعَالَى : (وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ)

[يونس : ١٠٧]

- (၂၃) စင်စစ်သော်ကား အကယ်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အသင့်၌ အန္တရာယ်တစ်စုံ တစ်ရာကို သက်ရောက်စေတော်မူပါလျှင် ထိုအရှင်မြတ်မှတစ်ပါး ထိုအန္တရာယ်ကို ကင်းဝေးစေသူဟူ၍ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှရှိမည်မဟုတ်ပေ။ ထိုနည်းတူစွာ အကယ်၍ ထိုအရှင်မြတ်သည် အသင့်၌ တစ်စုံတစ်ရာ အကျိုးကျေးဇူးကို (ဖြစ်ထွန်းစေရန်) ရည်စူးတော်မူပါလျှင် ထိုအရှင်မြတ်၏ ကျေးဇူးတော်ကို တွန်းလှန်ပယ်ရှားနိုင်သူ ကား တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှပင်မရှိချေ။ ထိုအရှင်မြတ်သည် မိမိကျွန်များအနက်မှ မိမိအလိုရှိတော်မူသောသူ၌ ထိုကျေးဇူးတော်ကို သက်ရောက်စေတော်မူသည်။ စင်စစ် တော်မူကား ထိုအရှင်မြတ်သည် အလွန်တရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပေးသနားတော် မူသောအရှင်၊ အလွန်တရာသနား ကြင်နာတော်မူသော အရှင်မြတ်ပင်ဖြစ်တော်မူ ပေသည်။

(ကုရ်အာန်၊ ၁၀-၁၀၇)

အကွယ်မှ အကြောင်းတရားများအပေါ် အိမာန်ယူ သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်းအကြောင်း

ဟဒီးဆ်တော်များ

၇၀။ အိမာန်အကျယ်

﴿ 70 ﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ جَبْرِيلَ قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: حَدِّثْنِي مَا الْإِيمَانُ؟ قَالَ: الْإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَتُؤْمِنَ بِالْمَوْتِ وَبِالْحَيَاةِ بَعْدَ الْمَوْتِ وَتُؤْمِنَ بِالْجَنَّةِ وَالنَّارِ وَالْحِسَابِ وَالْمِيزَانِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدْرِ كُلِّهِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ قَالَ: فَإِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ فَقَدْ آمَنْتَ؟ قَالَ: إِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ فَقَدْ آمَنْتَ

(وهو قطعة من حديث طويل). رواه احمد ٣١٩/١

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗ ဘးစ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဟဇရသ် ဂျိဗ်ရာအီးလ်(ﷺ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား အိမာန်ဟူသည် အဘယ်အရာပါနည်းဟူသည်ကို ကျွန်တော်မျိုး အား ရှင်းပြတော်မူပါဟု လျှောက်ထားခဲ့ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အိမာန်၏ (အကျယ်ဖွင့် ဆိုချက်မှာ) ဤသို့ဖြစ်သည်။ အသင်သည် အလ္လာဟ(ﷻ) ကိုလည်းကောင်း၊ နောင်အာခီရသ်၏ သက်တမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ဖရစ်ရှ်သဟ်ကောင်းကင်တမန်များကိုလည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်က ချပေးသနားတော်မူသော ကျမ်းစာတော်များကိုလည်းကောင်း၊ ထို့ပြင် ထိုအရှင်မြတ်က စေလွှတ်တော်မူသော ရုဗူလ်တမန်တော်များအပေါ်၌လည်းကောင်း၊ အိမာန်ယူ သက်ဝင် ယုံကြည်ရပေမည်။ ထို့ပြင် သေခြင်းတရားနှင့် ထိုသို့သေဆုံးပြီးနောက်တစ်ဖန် ပြန်လည် ရှင်သန်ထရမည်ကိုလည်း အိမာန်ယူသက်ဝင်ယုံကြည် ရပေမည်။ ဂျန္နုသ်သုခဘုံကိုလည်းကောင်း၊ ဂျဟန္နုမ်ငရဲဘုံကိုလည်းကောင်း၊ စာရင်းအင်းများနှင့်တကွ အမလ်ကိုချိန်တွယ်စစ်ဆေးမှုများကို လည်းကောင်း၊ သပ်ကီဒီရ်၏ စီမံမှုကိုလည်းကောင်း၊ အိမာန်ယူ သက်ဝင်ယုံကြည်ရပေမည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုအခါ ဂျိဗ်ရာအီးလ်(ﷺ) က အကယ်၍ ကျွန်တော်မျိုးသည် အထက်ပါ အကြောင်းအရာများအားလုံးကို အိမာန်ယူ သက်ဝင်ယုံကြည်ခဲ့ပါက အဘယ်ကျွန်တော်မျိုးသည် အိမာန်ရှင်တစ်ဦးဖြစ်သွားမည်လောဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အကယ်၍သာ အသင်သည် အထက်ပါအကြောင်းအရာအားလုံးကို အိမာန်ယူ သက်ဝင် ယုံကြည်ခဲ့ပါလျှင် အသင်သည် အိမာန်ရှင်တစ်ယောက်ဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။
(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၇၁။ အိမာန်ဟူသည်

﴿ 71 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: الْإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ
وَمَلَائِكَتِهِ، وَبِلِقَائِهِ، وَرُسُلِهِ، وَتُؤْمِنَ بِالْبُغْتِ.

(الحديث) رواه البخارى، باب سؤال جبريل النسخة النبوية، ... رقم: ၈

ဟဇရသ်အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်
မူသည်။ ‘အိမာန်ဟူသည် ဤသို့ဖြစ်၏။ အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ကိုလည်းကောင်း၊
ထိုအရှင်မြတ်၏ ဖရစ်ရှ်သဟ်ကောင်းကင်တမန်များကိုလည်းကောင်း၊ နောင်အာခေရသ်လောက
၌ ထိုအရှင်မြတ်နှင့်တစ်ဖန် ပြန်လည်ဆုံတွေ့ရဦးမည်ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်က စေလွှတ်
တော်မူသော ရုစုလ်တမန်တော်များအပေါ်၌လည်းကောင်း၊ အမှန်ပင်ဖြစ်ကြောင်းယုံကြည်ခြင်း၊
အမှန်ပင်ဖြစ်ကြောင်း လက်ခံနာယူခြင်း (၎င်းအပြင် သေပြီးနောက်တစ်ဖန် ပြန်လည်ရှင်ပြန်
ထရမည်ကိုလည်း အမှန်ဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်ခြင်း၊ ၎င်းအမှန်ပင်ဖြစ်ကြောင်း လက်ခံနာယူခြင်း)
တို့ဖြစ်၏။ (ဗုခါရီ)

၇၂။ ဂျန္နသ်တံခါးဖွင့်

﴿ 72 ﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: مَنْ مَاتَ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، قِيلَ لَهُ أُدْخَلُ مِنْ أَى أَبْوَابِ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةِ شِئْتُ.

رواه احمد وفى اسناده شهر بن حوشب وقد وثق، مجمع الزوائد ١/ ١٨٢

ဟဇရသ် အုမရ်ဗင်န်ခသ်သွာပ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်
ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အပေါ်၌လည်းကောင်း၊ ကိယာမသ်နေ့ပေါ်
လည်းကောင်း၊ အိမာန်ယူသက်ဝင်ယုံကြည်သောအဖြစ်နှင့်ပင် ကွယ်လွန်သေဆုံးခဲ့ပါက
၎င်းသူအား ဂျန္နသ်ရှိတံခါးပေါက်ရှစ်ခုအနက်မှ အသင်နှစ်သက်ရာတံခါးပေါက်မှ (၎င်းဂျန္နသ်သို့)
ဝင်ရောက်ရန် အမိန့်ရှိတော်မူပေမည်။ (မွတ်စ်နဒဟ်အဟ်မဒ်)

၇၃။ မဟဒီကဟ်န့ၣ် ရှိုင်သွာန်တွန်းအား

﴿ 73 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ لِلشَّيْطَانِ لَمَمَةً بَابِنِ آدَمَ وَلِلْمَلِكِ لَمَمَةٌ، فَأَمَّا لَمَمَةُ الشَّيْطَانِ فَإِنْعَادُ بِالشَّرِّ وَتَكْذِيبُ بِالْحَقِّ، وَأَمَّا لَمَمَةُ الْمَلِكِ فَإِنْعَادُ بِالْخَيْرِ وَتَضْيِيقُ بِالْحَقِّ، فَمَنْ وَجَدَ ذَلِكَ فَلْيَعْلَمْ أَنَّهُ مِنَ اللَّهِ فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ، وَمَنْ وَجَدَ الْآخِرَى فَلْيَتَعَوَّذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ثُمَّ قَرَأَ: ﴿الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ﴾ الآية.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح غريب، باب ومن سورة البقرة، رقم: ٢٩٨٨

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်မတ်စ်အူးဒ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသား၏ နှလုံးသားထဲသို့ ရှိုင်သွာန်ဘက်မှ အတွေးတစ်ခုထည့်သွင်း၍ ဖရစ်ရှ်သဟ်များဘက်မှလည်း အတွေးတစ်ခုထည့်သွင်းပေးလေသည်။ ရှိုင်သွာန်ဘက်မှ ထည့်သွင်းပေးသော အတွေးမှာ ဂိုနာမကောင်းမှုများ ကျူးလွန်ရန်နှင့် အမှန်တရားကို ငြင်းပယ်ဖိဆန်ရန်အတွက် သွေးထိုးလှုံ့ဆော်မှုပြုပေသည်။ ဖရစ်ရှ်သဟ်များဘက်မှ ထည့်သွင်းပေးသော အတွေးမှာမူ ကောင်းမှုများကို ပြုကျင့်ကြိုးပမ်းရန်နှင့် အမှန်တရားကို သက်သေခံရန်အတွက် လှုံ့ဆော်မှုပြုပေသည်။ သို့ရှိလေရာ အကြင်သူ၏ စိတ်နှလုံးထဲ၌ ကောင်းမှုများပြုကျင့်ရန်နှင့် အမှန်တရားအပေါ် သက်သေခံရန်အတွက် စိတ်ဆန္ဒ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါမူ ဤသည်အလွှာဟ်(ﷺ) ဘက်တော်မှ ချီးမြှင့်တော်မူသော (ဟောဒါယသ်) ပင်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိမှတ်သားစေလိုသည်။ ၎င်းပြင် ဤအခွင့်ထူးပေါ်၌လည်း ကျေးဇူးတရားကို သိတတ်စေလိုသည်။ အကြင်သူ၏ စိတ်နှလုံး၌ အခြားသောအတွေးအခေါ်များ (ရှိုင်သွာန်၏အယူ အဆများ) ဝင်ရောက်လာခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ဤသို့သော ရှိုင်သွာန်၏ဘေးရန်မှ လွတ်ကင်းရန်အတွက် အလွှာဟ်(ﷺ) အထံတော်၌ အကာအကွယ်ယူ ခိုလှုံဆည်းကပ်မှု တောင်းခံစေလိုသည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ)က ဆက်လက်၍ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ အာယသ်တော်တစ်ပုဒ်ကို ရွတ်ဖတ်တော်မူသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ရှိုင်သွာန်သည် အသင်တို့အား ဆင်းရဲမွဲတေမှုအပေါ် ကြောက်ရွံ့စေသည်သာမက အပြစ်ဂိုနာဟ်များဘက်သို့လည်း ဖြားယောင်းသွေးဆောင်ထားပေသည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၇၄။ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှု

﴿74﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أَجَلُ اللَّهِ يُغْفِرُ لَكُمْ

رواه احمد ١٩٩

ဟဇရသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ(ﷻ) ၏ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှု အသင်တို့၏ နှလုံးသားထဲ၌ ထားရှိကြလေကုန်။ ၎င်းသည် အသင်တို့အား လွတ်မြောက်အောင်မြင်မှုကို ရရှိပေလိမ့်မည်။

၇၅။ ဟဒီဆေကွန်ဒီ

﴿ 75 ﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ فِيمَا رَوَى عَنِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنَّهُ قَالَ : يَا عِبَادِي ! إِنِّي خَرَمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي ، وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا ، فَلَا تَظَالُمُوا ، يَا عِبَادِي ! كُلُّكُمْ ضَالٌّ إِلَّا مَنْ هَدَيْتُهُ ، فَاسْتَهْدُونِي أَهْدِيكُمْ ، يَا عِبَادِي ! كُلُّكُمْ جَائِعٌ إِلَّا مَنْ أَطْعَمْتُهُ ، فَاسْتَطْعِمُونِي أُطْعِمَكُمْ ، يَا عِبَادِي ! كُلُّكُمْ غَارٍ إِلَّا مَنْ كَسَوْتُهُ ، فَاسْتَكْسُونِي اكْسُوكُمْ ، يَا عِبَادِي ! أَنْتُمْ تُخْطِئُونَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ ، وَأَنَا أَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ، فَاسْتَغْفِرُونِي اغْفِرْ لَكُمْ ، يَا عِبَادِي ! أَنْتُمْ لَنْ تَبْلُغُوا صِرَافِي فَتَضُرُّوْنِي ، وَلَنْ تَبْلُغُوا نَفْعِي فَتَنْفَعُونِي ، يَا عِبَادِي ! لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ ، وَأَنْسَكُمْ وَجَنْتَكُمْ ، كَانُوا عَلَى اتَّقَى قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ ، مَا زَادَ ذَلِكَ فِي مُلْكِي شَيْئًا ، يَا عِبَادِي ! لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ ، وَأَنْسَكُمْ وَجَنْتَكُمْ ، كَانُوا عَلَى أَفْجَرِ قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنْ مُلْكِي شَيْئًا ، يَا عِبَادِي ! لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ ، وَأَنْسَكُمْ وَجَنْتَكُمْ ، قَامُوا فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ فَسَالُونِي ، فَأَعْطَيْتُ كُلَّ إِنْسَانٍ مَسْأَلَتَهُ ، مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِمَّا عِنْدِي إِلَّا كَمَا يَنْقُصُ الْمَخِيطُ إِذَا أُذْخِلَ الْبَحْرَ ، يَا عِبَادِي ! إِنَّمَا هِيَ أَعْمَالُكُمْ أُخْصِنُهَا لَكُمْ ، ثُمَّ أَوْفِيكُمْ بِهَا ، فَمَنْ وَجَدَ خَيْرًا فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ ، وَمَنْ وَجَدَ غَيْرَ ذَلِكَ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ .

ဟဇရသ် အဗူဒရ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မှ တစ်ဆင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

အို ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုတ်တို့၊ ငါအရှင်မြတ်သည် မိမိအပေါ်၌ (စွလမ်)မတရားမှုကို ဟရာမ်အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းထားတော်မူသည်။ ၎င်းအပြင် အသင်တို့အပေါ်လည်း ဟရာမ်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်။ အသင်တို့အချင်းချင်း တစ်ဦးပေါ်တစ်ဦး မတရားမှုမပြုကြလေနှင့်။

အို ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုတ်တို့၊ ငါအရှင်မြတ်မှ ဟဒီယသ်လမ်းမှန်တရားကို ချီးမြှင့်ခြင်း

ခံရသူတို့မှလွဲ၍ အသင်တို့အားလုံးသည် လမ်းမှား၌ကျရောက်နစ်မွန်းနေကြသူများ ဖြစ်ကြပေသည်။ သို့ရှိလေရာ ငါအရှင်မြတ်ထံတော်မှ ဟိဒါယသ်လမ်းမှန်တရားကို တောင်းဆိုအသနားခံကြလေကုန်။ ငါအရှင် အသင်တို့အား ဟိဒါယသ်ချီးမြှင့်တော်မူမည်။

အို ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုဟ်အပေါင်းတို့၊ ငါအရှင်မြတ်မှ ကျွေးမွေးပြုစုခြင်းခံကြရသူတို့မှလွဲ၍ အသင်တို့အားလုံးသည် ဆာလောင်မွတ်သိပ်နေကြသူများဖြစ်ကြပေသည်။ သို့ရှိလေရာ အသင်တို့ ငါအရှင်ထံတော်၌ စားသောက်ဖွယ်ရာများကို တောင်းဆိုအသနားခံကြလေကုန်။ ငါအရှင်အသင်တို့အား ကျွေးမွေးပြုစုတော်မူမည်။

အို ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုဟ်တို့၊ ငါအရှင်မြတ်မှ အဝတ်အထည်များ ဆင်မြန်းပေးခြင်းခံကြရသူတို့မှလွဲ၍ အသင်တို့အားလုံးသည် အဝတ်အစားကင်းမဲ့နေကြသူများ ဖြစ်ကြပေသည်။ သို့ရှိလေရာ အသင်တို့ ငါအရှင်ထံတော်မှ အဝတ်အစားများ တောင်းဆိုအသနားခံကြလေကုန်။ ငါအရှင်အသင်တို့အား အဝတ်အစားများ ဆင်မြန်းပေးတော်မူမည်။

အို ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုဟ်တို့၊ အသင်တို့အားလုံးသည် နေ့ည အပြစ်ဂိုနာဟ်များ၌ နစ်မွန်းနေကြသူများဖြစ်ကြပေသည်။ ငါအရှင်မြတ်သည် အပြစ်ဂိုနာဟ်များအားလုံးကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာ ပေးနိုင်စွမ်းရှိတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူသည်။ သို့ရှိလေရာ (အသင်တို့) ငါအရှင်မြတ်ထံတော်မှ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးမှုကို တောင်းဆိုအသနားခံကြလေကုန်။ ငါအရှင် အသင်တို့အား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူမည်။

အို ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုဟ်တို့၊ အသင်တို့သည် ငါအရှင်မြတ်အား ဆုံးရှုံးနစ်နာစေလိုသော်လည်း ငါအရှင်မြတ်အား နစ်နာစေနိုင်မည်မဟုတ်။ ထို့အတူ အသင်တို့သည် ငါအရှင်မြတ်အား အကျိုးအမြတ်ဖြစ်ထွန်းစေလိုသော်လည်း ငါအရှင်မြတ်အား လုံးဝအကျိုးဖြစ်ထွန်းစေလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။

အို ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်တို့၊ အသင်တို့၏ အလျင်ကရှိခဲ့ကြသော၊ ၎င်းပြင် အသင်တို့၏နောက်တွင် ရှင်သန်ပေါက်ဖွားလာကြဦးမည့် လူသားများအားလုံးနှင့် ဂျင်နီများအားလုံးတို့သည် အတူစုပေါင်း၍ အသင်တို့အနက် ငါအရှင်မြတ်အား အကြောက်ရွံ့ဆုံးသော သူကဲ့သို့ဖြစ်နေကြလျှင်လည်း ဤအဖြစ်သည် ငါအရှင်မြတ်၏ နိုင်နင်းစွာ လွှမ်းမိုး အုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်းသော ဆွေဖယံတော်အား မည်သို့မျှ သာပိုမြင့်မားကြီးကျယ်စေနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။

အို ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုဟ်တို့ အသင်တို့၏အလျင်ကရှိခဲ့ကြသော၊ ၎င်းအသင်တို့၏နောက်၌ ရှင်သန်ပေါက်ဖွားလာကြဦးမည့် လူသားများအားလုံးနှင့် ဂျင်နီများအားလုံးတို့သည် စုပေါင်း၍ အသင်တို့အနက် အဆိုးသွမ်းဆုံး၊ အယုတ်မာဆုံးသောသူကဲ့သို့ ဆိုးသွမ်းယုတ်မာကြလျှင်လည်း ဤအဖြစ်သည် ငါအရှင်မြတ်၏ နိုင်နင်းစွာ လွှမ်းမိုးအုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်းတော်မူသော

ဆွေဖသ်တော်အား မည်သို့မျှ ထိခိုက်လျော့ပါးစေနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။

အို ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုတ်တို့၊ အကယ်၍ အသင်တို့၏ အလျင်ကရှိခဲ့ကြသော ၎င်း အသင်တို့၏နောက်တွင် ရှင်သန်ပေါက်ပွားလာကြဦးမည်ဖြစ်သော လူသားအားလုံးနှင့် ဂျင်နများ အားလုံးတို့သည် ကွင်းပြင်တစ်ခု၌ စုရုံးလာကြပြီးနောက် ငါအရှင်မြတ်ထံတော်မှ တောင်းဆို အသနားခံကြလေရာ ၎င်းငါအရှင်မြတ်က ၎င်းတို့တစ်ဦးတိုင်း၏ တောင်းဆိုမှုများကို ပေးကမ်း စွန့်ကြဲလိုက်လျှင်လည်း ဤသို့ပေးကမ်းမှုကြောင့် ငါအရှင်မြတ်၏ ဘဏ္ဍာတိုက်တွင် ပင်လယ် ထဲသို့ အပ်တစ်ချောင်းကို နှစ်လိုက်ပြီး ပြန်၍ထုတ်ယူလိုက်သောအခါ ၎င်းအပ်၌ ကပ်ရန်ပါလာ သော ရေပမာဏာခန့်သာ လျော့နည်းပေလိမ့်မည်။ (၎င်းဤလျော့နည်းမှုမျှကို လျော့နည်း သွားသည်ဟု မဆိုသာချေ။ ထိုနည်းအတိုင်းပင် အရှင်မြတ်၏ ဘဏ္ဍာတော်တိုက်မှ လူအားလုံးကို ဝေငှပေးကမ်းစွန့်ကြဲလိုက်သော်လည်း လျော့နည်းသွားလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။)

အို ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုတ်တို့၊ ငါအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အဖို့သာ အသင်တို့၏ အမလ်ကောင်းမှုများကို ထိန်းသိမ်းထားလေသည်။ ပြီးနောက် အသင်တို့အား ၎င်းအမလ် ကောင်းမှုများအတွက် ပြည့်ပြည့်ဝဝ အကျိုးအစားပေးသနားတော်မူမည်။ သို့ရှိလေရာ အကြင် သူတို့သည် (အရှင်မြတ်၏ သောင့်ဖီးက်စွမ်းအားပေးသနားခြင်းခံရသဖြင့်) အမလ်ကောင်းမှု များကို ပွားများကျင့်ဆောက်တည်နိုင်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် အလ္လာဟ် ﷻ အား များစွာ ချီးကျူးကျေးဇူးတင်ထိုက်ပေသည်။ ၎င်းအကြင်သူသည် အပြစ်ဂိုနာဟ်တစ်စုံတစ်ရာ ကျူးလွန် စည်းဖောက်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် မိမိကိုယ်မိမိ အပြစ်တင်ရှုံ့ချထိုက်ပေသည်။ (အကြောင်းမှာ ၎င်းသူသည် မိမိစိတ်၏ အလိုဆန္ဒကို လိုက်လျော၍သာ ဤသို့အပြစ်ဂိုနာဟ်များကို ကျူးလွန် ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်ကျမ်း)

၇၆။ စကားအချို့

76 ﴿ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَامَ فِينَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِخَمْسِ كَلِمَاتٍ فَقَالَ : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَا يَنَامُ وَلَا يَنُغْنِي لَهُ أَنْ يَنَامَ ، يَخْفِضُ الْقِسْطَ وَيَرْفَعُهُ ، يَرْفَعُ إِلَيْهِ عَمَلُ اللَّيْلِ قَبْلَ عَمَلِ النَّهَارِ ، وَعَمَلُ النَّهَارِ قَبْلَ عَمَلِ اللَّيْلِ ، حِجَابُهُ التَّوَرُّدُ كَشَفَهُ لَا خَرَفَتْ سُبُحَاتُ رُوحِهِ مَا انْتَهَى إِلَيْهِ بَصَرُهُ مِنْ خَلْقِهِ

رواه مسلم، باب في قوله عليه السلام: ان الله لا ينام..... رقم: ၄၄၀၁

ဟဇရတ် အဗူမူစာအရှ်အရီ(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် တစ်ခါက ကျွန်ုပ်တို့အား စကား(၅)ခွန်းကို မိန့်ကြားခဲ့ပေသည်။

- (၁) အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မည်သည့်အခါမျှတွင်မျှ ငိုက်မြည်းအိပ်စက်တော်မမူပေ။ ၎င်းဤသို့ ငိုက်မြည်းအိပ်စက်ခြင်းသည်လည်း ထိုအရှင်မြတ်၏ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှု ဆွေဖယ်တော်နှင့် မည်သို့မျှ မအပ်စပ်ချေ။
- (၂) ရိုဖီရိုကွာကို ကြပ်တည်းစေခြင်း၊ ၎င်းကျယ်ဝန်းများပြားစေခြင်းပြုပေးနိုင်တော်မူသည်။
- (၃) ညဉ့်ပြုခဲ့သော ကောင်းမှုအမလ်များသည် နေ့အချိန်သို့ မဆိုက်ရောက်မီအလျင်နှင့်၊
- (၄) နေ့အချိန်ပြုခဲ့သော ကောင်းမှုအမလ်များသည် ညအချိန်သို့မဆိုက်ရောက်မီအလျင် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံပါးသို့ ရောက်ရှိသွားသည်။
- (၅) အရှင်မြတ်နှင့် မခံလူးက်၏ အကြားတွင် အရှင်မြတ်၏ နှုတ်တော်ဖြင့်သာ ကာဆီးထား ပေသည်။ အကယ်၍ ၎င်းအကာအဆီးကို ဖယ်ရှားလိုက်ပါမူ အဖန်ဆင်းခံများ၏ မျက်စေ့တစ်ဆုံး ရှိရှိသမျှသောအရာများအားလုံးသည် ထိုအရှင်မြတ် ဇာသ်တော်၏ ရောင်ခြည်တော်ထိမိသဖြင့် လောင်ကျွမ်းသွားပေလိမ့်မည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၇၇။ နူးရ်တော်

﴿ 77 ﴾ عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ إِبْرَاهِيمَ مِنْ نُورٍ خَلَقَهُ صَافًا قَدْ مَنِيَهُ لَا يَرْفَعُ بَصَرَهُ، بَيْنَهُ وَبَيْنَ الرَّبِّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى سَبْعُونَ نُورًا، مَا مِنْهَا مِنْ نُورٍ يَدْنُو مِنْهُ إِلَّا اخْتَرَقَ.

مصابيح السنة للبيهقي وعده من الحسان ٣١/٤

အိမ်နေအဗ္ဗ ၁၈(ﷻ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မိန့်တော်မူသည်။ အရှင်မြတ်သည် အစ္စရာဖီးလ်(ﷺ) ကို ဖန်ဆင်းချိန်မှစ၍ ၎င်းသည် မိမိ၏ခြေနှစ်ဖက်ပေါ်၌ စုံရပ်၍ရှိနေသည်။ ၎င်းသည်အပေါ်သို့မော်၍မကြည့်ပေ။ ၎င်းနှင့်အရှင်မြတ်အကြား နူးရ် ရောင်ခြည်တော်(၇၀) ကာဆီးနေပေသည်။ အကားအဆီးတိုင်းသည် ဤသို့ရှိ၏။ ၎င်းအနီးသို့ အစ္စရာဖီးလ်(ﷺ) ကပ်သွားပါက လောင်ကျွမ်း၍ ပြာဖြစ်သွားပေမည်။ (မစ်ရှ်ကာသ်)

၇၈။ ဟီဂျာပ်တော်

﴿ 78 ﴾ عَنْ زُرَّاءَةَ بْنِ أَوْفَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ لِجَبْرِئِيلَ: هَلْ رَأَيْتَ رَبَّكَ؟ فَانْقَضَ جَبْرِئِيلُ وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ! إِنَّ بَيْنِي وَبَيْنَهُ سَبْعِينَ حِجَابًا مِنْ نُورٍ لَوْ دَنَوْتُ مِنْ بَعْضِهَا لَا اخْتَرَقْتُ.

مصابيح السنة للبيهقي وعده من الحسان ٣٠/٤

ဟဇရတ် ဇရာရဟ်ဗင်န်အောင်ဖွာ(ﷻ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဟဇရတ် ကျိပ်ရအီးလ်(ﷺ) အား အဘယ်အသင်သည် မိမိအားဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်မြတ်အား မြင်တွေ့ခဲ့ဖူးပါ၏လောဟု မေးမြန်းတော်မူရာ ၎င်းက ဤစကားကို ကြားပြီး

အလွန်ကြောက်ရွံ့ တုန်လှုပ်သွားခဲ့သည်။ ပြီးနောက် အို မဟမ္မဒ်(ﷺ) ကျွန်ုပ်နှင့် ထိုအရှင်မြတ်၏ အကြားတွင် နူးရ်နှင့်အတိပြီးသော ပရိဒတ်အကာအဆီးပေါင်း(၇၀)ရှိပေသည်။ အကယ်၍ ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းပရိဒတ်များအနက်မှ တစ်ခုခု၏ အနီးသို့ ချဉ်းကပ်မိခဲ့ပါမူ ကျွန်ုပ်မီးလောင် ပြာကျသွားပေမည်။
(မဆွာဗေဟွတ်စ်စနဟ်)

၇၉။ ဘဏ္ဍာတော်

﴿ 79 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَنْفِقْ أَنْفِقْ عَلَيْكَ، وَقَالَ: يَدُ اللَّهِ مَلَأَتْ لَا يَغْنَصُهَا نَفَقَةٌ، سَحَاءَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَقَالَ: أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْفَقَ مِنْهُ خَلْقَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ فَإِنَّهُ لَمْ يَعْصُ مَا فِي يَدِهِ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ، وَيَبْدُو الْمِيزَانَ يُخْفِضُ وَ يُرْفَعُ.
رواه البخارى، باب قوله: وكان عرشه على الماء، رقم: ٤٦٨٤

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) က မိန့်မှတ်ထားတော်မူသည်။ အသင်တို့ လှူဒါန်းသုံးစွဲကြ လေကုန်။ ငါအရှင် အသင်တို့အား စွန့်ကြပေးကမ်းတော်မူပေမည်။ ပြီးနောက် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) က ဆက်လက်၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လက်တော် (ဆိုလို သည်မှာ) ထိုအရှင်မြတ်၏ ဘဏ္ဍာတော်တိုက်သည် ပြည့်နက်လျက်သာရှိတော်မူသည်။ နေ့ည အဆက်မပြတ် ပေးကမ်းစွန့်ကြနေသော်ငြားလည်း ၎င်းဘဏ္ဍာတော်တိုက်သည် လျော့နည်း သွားသည်ဟူ၍ အလျဉ်းမရှိ။ အဘယ်အသင်တို့ မမြင်တွေ့မစဉ်းစားခဲ့လေသလော။ ၎င်းမှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မိုးနှင့်မြေကို ဖန်ဆင်းတော်မူခဲ့စဉ်က (ထိုထက်အလျင် ယင်းအချိန် အရရှိတော်သည် ရေပြင်ပေါ်၌ရှိစဉ်က) အဘယ်မျှသုံးစွဲစွန့်ကြပေးကမ်းသော်လည်း ထိုအရှင် မြတ်၏ ဘဏ္ဍာတော်တိုက်၌ မည်သို့မျှ လျော့နည်းခဲ့သည်ဟူ၍ မရှိခဲ့ချေ။ (သင်္ဂဟီဒ်) ဖူးစား ကံ၌ရှိသော အကောင်းအဆိုး ဆုံးဖြတ်ချက် ချိန်ခွင်သည် ထိုအရှင်မြတ်၏ လက်တော်၌သာ တည်ရှိတော်မူသည်။

၈၀။ ဘုရင်ကြွေးကြော်သူတို့

﴿ 80 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: يَقْبِضُ اللَّهُ الْأَرْضَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَ يَطْوِي السَّمَاءَ بِمِثْنَيْهِ ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا الْمَلِكُ، أَيْنَ مُلْكُكَ الْأَرْضُ؟
رواه البخارى، باب قول الله تعالى ملك الناس، رقم: ٣٣٨٢

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ မိန့်ခွန်းတော်ကို ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည်

ကိယာမသ်နေ၌ ဤပထဝီမြေလွှာကို မိမိလက်ဝယ်ထားတော်မူမည်။ မိုးကောင်းကင်ကိုလည်း မိမိ၏ ညာဖက်လက်တော်၌ လိပ်ခေါက်ထားတော်မူလိမ့်မည်။ ပြီးနောက်တွင် ငါအရှင်မြတ် သည်သာ စိုးပိုင်တော်မူသော လွှမ်းမိုးအုပ်ချုပ်တော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူပေသည်။ ၎င်းမြေပထဝီထက်၌ မိမိကိုယ်မိမိ ဘုရင်အုပ်စိုးသူဟု ကြွေးကြော်ခဲ့သူတို့၊ အဘယ်သို့ ရောက်ရှိနေကြလေပြီနည်းဟု အမိန့်ရှိတော်မူပေမည်။ (ဗုခါရီ)

၈၁။ ခုတ်လွဲခံရသော သစ်ပင်သားဖြစ်ခဲ့လျှင်

﴿ ၈၁ ﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنِّي أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ وَأَسْمَعُ مَا لَا تَسْمَعُونَ، أَطَابَ السَّمَاءُ وَحَقٌّ لَهَا أَنْ تَبْطَأَ مَا فِيهَا مَوْضِعَ أَرْبَعِ أَصَابِعٍ إِلَّا وَمَلَكَ وَاصِعٌ جَنَّتَهُ اللَّهُ سَاجِدًا، وَاللَّهُ لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمَ لَصَحَّحْتُمْ قَلِيلًا وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا، وَمَا تَلَدَّدْتُمْ بِالْبَيْسَاءِ عَلَى الْفَرَّاشِ، وَلَخَرَجْتُمْ إِلَى الصُّعَدَاتِ تَجَارُونَ إِلَى اللَّهِ، لَوْ دِدْتُ أَنِّي كُنْتُ شَجَرَةً تُعْضَدُ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ما جاء في قول النبي ﷺ لو تعلمون . رقم: ۲۳۱۲

ဟရေသ် အဗူဇရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်ထိုအရာများကို မြင်တွေ့နေတော်မူသည်။ ၎င်းအရာများကို အသင်တို့ မမြင်တွေ့မသိရှိခဲ့ကြချေ။ ၎င်းထိုစကားသံများကိုလည်း ကြားသိနေတော်မူသည်။ ၎င်းကို အသင်တို့ မကြားသိခဲ့ကြချေ။ မိုးကောင်းကင်ကြီးသည် (အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှု တန်ခိုးဂုဏ်အရှိန်အဝါကြောင့်) အသံမြည်လျက်ရှိနေပေသည်။ (ပမာဆိုသော်) ကုတင်စသည့်အရာများသည် ၎င်းအပေါ်၌ရှိနေသောအရာ၏ အလေးချိန်ကြောင့် အသံမြည်လျက်ရှိနေသကဲ့သို့ပင်ဖြစ်၏။ မိုးကောင်းကင်သည်လည်း အသံမြည်ရန်ထိုက်ပေသည်။ အရှင်၏ ကြီးကျယ်သော အရှိန်အဝါ၏ လေးလံမှုသည်များပြားလှပေသည်။ ၎င်းမိုးကောင်းကင်ထက်၌ ဖရစ်ရှိသဟ်များသည် အရှင်မြတ်ရှေ့မှောက်၌ မိမိတို့၏ နဖူးများကို နှိမ့်ချ၍ စဂျ်ဒဟ်ပြုဦးချလျက်ရှိနေကြရာ လက်လေးလုံးခန့်ပင် နေရာလွတ်များမကျန်ရှိကြချေ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ကစမ်၊ အကယ်၍သာ အသင်တို့သည် ငါကိုယ်တော်မြတ်သိရှိသောအကြောင်းအရာများကို သိရှိကြပါမူ အသင်တို့အနည်းငယ်မျှသာ ရယ်မောနိုင်ကြပြီး မြားမြောင်စွာ ငိုကြွေးနေကြပေလိမ့်မည်။ အိပ်ယာများထက်၌ မိမိတို့၏ ဇနီးကြင်ယာတို့ဖြင့် အိပ်စက်အနားယူ နိုင်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်ချေသာမက အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ တိုးလျှိုးတောင်းပန် အသနားခံကြရင်းဖြင့် လွင်တီးခေါင်ကွင်းပြင်သို့ ထွက်ပြေးသွားကြမည်သာဖြစ်ပေသည်။ ထို့ပြင် မိမိတို့ ကိုယ်ကိုမိမိတို့ ငါတို့သည် အမြစ်မှပင်ခုတ်လွှဲဖြတ်တောက်ခြင်းခံရသော သစ်ပင်ဖြစ်ခဲ့လျှင် အဘယ်မျှ ကောင်းလိမ့်မည်နည်းဟု မြည်တမ်းနေကြပေလိမ့်မည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၈၂။ ဆွေဖယ်တော် ဥဉ် သွယ်

82 6 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةً غَيْرَ وَاحِدَةٍ مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهِيمُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ الْغَفَّارُ الْقَهَّارُ الْوَهَّابُ الرَّزَّاقُ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ الْحَافِظُ الرَّافِعُ الْمُعِزُّ الْمُنْدِلُ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ الْحَكَمُ الْعَدْلُ الْطَّيِّفُ الْخَبِيرُ الْحَلِيمُ الْعَظِيمُ الْغَفُورُ الشَّكُورُ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ الْحَفِيطُ الْمُقْنِتُ الْحَسِبُ الْجَلِيلُ الْكَرِيمُ الرَّقِيبُ الْمُجِيبُ الْوَاسِعُ الْحَكِيمُ الْوَدُودُ الْمَجِيدُ الْبَاعِثُ الشَّهِيدُ الْحَقُّ الْوَكِيلُ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ الْمُنْخَصِي الْمُبْدِئُ الْمُعِيدُ الْمُخْيِي الْمُمِيتُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الْوَاحِدُ الْمَجِيدُ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الْقَادِرُ الْمُقْتَدِرُ الْمُقَدِّمُ الْمُؤَخَّرُ الْأَوَّلُ الْآخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ الْوَالِي الْمُتَعَالَى الْبَرُّ النَّوَّابُ الْمُنتَقِمُ الْعَفُوُّ الرَّؤُوفُ مَالِكُ الْمُلْكِ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ الْمُقْسِطُ الْجَامِعُ الْغَنِيُّ الْمَغْنَى الْمَنَاعُ الضَّارُّ النَّافِعُ النَّوَّارُ الْهَادِي الْبَدِيعُ الْبَاقِي الْوَارِثُ الرَّشِيدُ الصُّبُّورُ .

رواه الترمذی وقال : هذا حديث غريب، باب حديث فی اسماء الله.....، رقم: ۳۵۰۷

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ တစ်ရာပြည့်ရန် တစ်ခုလျော့လျက် ဆွေဖယ်တော်နာမတော် ကိုးဆယ့်ကိုးပါးရှိပေသည်။ အကြင်သူသည် ၎င်းဆွေဖယ်တော်နာမတော်များကို ကောင်းမွန်ကျနစွာ အလွတ်ကျက်မှတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရပေလိမ့်မည်။

အဓိပ္ပာယ် ။ ။ ထိုအရှင်မြတ်သည် အလ္လာ(က)အရှင်မြတ်ပင် ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထိုအရှင် မြတ်မှလွဲ၍ မည်သူမျှစိုးပိုင်ခြင်းနှင့်ကိုးကွယ်ခြင်း ခံထိုက်သူမရှိ။ (ထိုအရှင်မြတ်၏ ဆွေဖယ် တော်ကိုးဆယ့်ကိုးပါးမှာ ဤသို့ဖြစ်၏)။

- الرَّحْمَنُ အလွန်တရာသနားကြင်နာတော်မူသောရှင်၊
- الرَّحِيمُ အလွန်တရာသနားကြင်နာတော်မူသောအရှင်၊
- الْمَلِكُ အစစ်အမှန် စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်၊
- الْقُدُّوسُ အပြစ်များမှ ကင်းစင်သန့်စင်တော်မူသောအရှင်၊
- السَّلَامُ နစ်နာဆုံးရှုံးမှုအပေါင်းမှ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူသောအရှင်။

الْمُؤْمِنُ	ငြိမ်းအေးချမ်းသာမှုအပေါင်းနှင့် အိမာန်ကို ချီးမြှင့်တော်မူသောအရှင်။
الْمُهَيِّمُ	ပြည့်ဝစုံလင်စွာဖြင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူသောအရှင်။
الْعَزِيزُ	အဖန်ဆင်းခံအားလုံးတို့အပေါ်ဝယ် လွှမ်းမိုးတော်မူသောအရှင်။
الْجَبَّارُ	ပျက်စီးယိုယွင်းမှုအပေါင်းကို ပြုပြင်တော်မူသောအရှင်။
الْمُتَكَبِّرُ	ထူးကဲမြင့်မြတ်တော်မူသောအရှင်။
الْخَالِقُ	အရာခပ်သိမ်းကိုဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်။
الْبَارِئُ	အရာရာတိုင်းကို နေသားတကျတီထွင်ဖန်တီးတော်မူသောအရှင်။
الْمُصَوِّرُ	ပုံပန်းသဏ္ဌာန်အမျိုးမျိုးကို ဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်။
الْغَفَّارُ	အပြစ်ဂိုဏ်ဟ်များမှ အလွန်တရာခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးတော်မူသောအရှင်
الْقَهَّارُ	အရာအားလုံးကို နိမ်နင်းလွှမ်းမိုးတော်မူသောအရှင်။
الْوَهَّابُ	အလုံးစုံကို ပေးကမ်းချီးမြှင့်နိုင်တော်မူသောအရှင်။
الرَّزَّاقُ	ရိုဇီရိုကွာများကို အလွန်တရာချီးမြှင့်တော်မူသောအရှင်။
الْفَتَّاحُ	အဖန်ဆင်းခံအားလုံးအတွက်ရဟ်မသ်၏တံခါးကိုဖွင့်ထားတော်မူသောအရှင်
الْعَلِيمُ	အကြောင်းအရာအလုံးစုံတို့ကို အကြွင်းမဲ့သိတော်မူသောအရှင်။
الْقَابِضُ	အရာခပ်သိမ်းတို့ကို တားဆီးချုပ်ထိန်းတော်မူသောအရှင်။
الْبَاسِطُ	ချောင်ချိပြေလည်စေတော်မူသောအရှင်။
الْخَافِضُ	အဆင့်အတန်း နှိမ့်ချနိုင်တော်မူသောအရှင်။
الرَّافِعُ	အဆင့်အတန်းမြင့်မားစေတော်မူသောအရှင်။
الْمُعِزُّ	အိမ်ဇေသ်ချီးမြှင့်တော်မူသောအရှင်။
الْمُذِلُّ	ဇိလ်လသ်သေးသိမ်စေတော်မူသောအရှင်။
السَّمِيعُ	အကြွင်းမဲ့ကြားတော်မူသောအရှင်။
الْبَصِيرُ	အရာခပ်သိမ်းကို အကြွင်းမဲ့မြင်တော်မူသောအရှင်။

الْحَكَمُ	မှန်ကန်စွာစီရင်ဆုံးဖြတ်တော်မူသောအရှင်။
الْعَدْلُ	အမြဲအစဉ်တရားမျှတစွာဖြင့် စီရင်ဆုံးဖြတ်တော်မူသောအရှင်။
اللطيفُ	လျှို့ဝှက်စုံကွယ်နေသောအရာအပေါင်းကို သိရှိတော်မူသောအရှင်။
الخبيرُ	အကြောင်းသတင်းအားလုံးကို သိရှိနေတော်မူသောအရှင်။
الحليمُ	အလွန်တရာသည်းခံမျှိုသိပ်တော်မူသောအရှင်။
العظيمُ	အလွန်တရာမြင့်မားတော်မူသောအရှင်။
الغفورُ	အလွန်တရာခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးတော်မူသောအရှင်။
الشكورُ	အလွန်တရာကျေးဇူးသိတော်မူသောအရှင်။
العليُّ	အလွန်တရာအဆင့်မြင့်မားတော်မူသောအရှင်။
الكبيرُ	အလွန်တရာကြီးကဲတော်မူသောအရှင်။
الحفيظُ	ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူသောအရှင်။
المقيتُ	အဖန်ဆင်းခံအပေါင်းတို့အားရိုဇီရိက္ခာအပြည့်အစုံချီးမြှင့်တော်မူသောအရှင်
الحسيبُ	အဖန်ဆင်းခံအားလုံးတို့အတွက် လုံလောက်ပြည့်စုံစေတော်မူသောအရှင်
الجليلُ	ဂျလာလီတော်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောအရှင်။
الكريمُ	အသနားခံတောင်းပန်မှုမရှိဘဲလျက် ပေးကမ်းစွန့်ကြဲတော်မူသောအရှင်။
الرقيبُ	စောင့်ကြပ်အုပ်ထိန်းတော်မူသောအရှင်။
المجيبُ	လက်ခံကဗူလ်ပြုတော်မူသောအရှင်။
الواسعُ	အတိုင်းအဆမရှိ ကျယ်ဝန်းတော်မူသောအရှင်။
الحكيمُ	ဆင်ခြင်တုံတရားနှင့် ပြည့်ဝတော်မူသောအရှင်။
الودودُ	မိမိ၏အဖန်ဆင်းခံပစ္စဟ် ကျေးကျွန်တို့အပေါ်၌ လိုလားနှစ်သက်တော်မူသောအရှင်။
المجيدُ	မြင့်မြတ်သောဂုဏ်အပေါင်းနှင့်ပြည့်စုံတော်မူသောအရှင်။
الباعثُ	ကဗရ်မှတစ်ဖန်ပြန်လည်၍ ရှင်ပြန်ထစေတော်မူသောအရှင်။

الشَّهِيدُ

နေရာတိုင်း၌အခါခပ်သိမ်းမြင်နေ၊ ကြားနေတော်မူသောအရှင်

الْحَقُّ

မိမိ၏ဆွေဖသ်တော်အလုံးစုံနှင့်အတူ တည်ရှိတော်မူသောအရှင်။

الْوَكِيلُ

အမှုကိစ္စအပေါင်းကိုပြီးမြောက်စေတော်မူသောအရှင်။

الْقَوِيُّ

ခွန်အားဗလကြီးမားတော်မူသောအရှင်။

الْمَتِينُ

အလွန်တရာတည်ကြည်ခိုင်မြဲတော်မူသောအရှင်။

الْوَلِيُّ

ချစ်မြတ်နိုးတော်မူသော၊ ကူညီရိုင်းပင်းတော်မူသောအရှင်။

الْحَمِيدُ

ချီးကျူးခြင်းအပေါင်းကို ခံယူထိုက်တော်မူသောအရှင်။

الْمُحْصِي

ခပ်သိမ်းသောအဖန်ဆင်းခံတို့နှင့်ပတ်သက်၍ မိမိအသိဖြင့်လွှမ်းခြုံထား
တော်မူသောအရှင်

الْمُبْدِئُ

ပထမဦးဆုံးသောအကြိမ်ဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်။

الْمُعِيدُ

ဒုတိယအကြိမ် ဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်။

الْمُحْيِي

အသက်ထင်ရှားရှိစေတော်မူသောအရှင်။

الْمُمِيتُ

သေဆုံးကွယ်လွန်စေတော်မူသောအရှင်။

الْحَيُّ

အမြဲရှင်သန်စေတော်မူသောအရှင်။

الْقَيُّومُ

အဖန်ဆင်းခံအပေါင်းတို့အားတည်ရှိစေတော်မူသောအရှင်။

الْوَاحِدُ

အရာခပ်သိမ်းတို့ကို မိမိထံပါး၌ထားရှိတော်မူသောအရှင်။

الْمَاجِدُ

အလွန်မြင့်မြတ်တော်မူသောအရှင်။

الْوَاحِدُ

တစ်ပါးတည်းတည်ရှိတော်မူသောအရှင်။

الْأَحَدُ

တစ်ပါးတည်းတည်ရှိတော်မူသောအရှင်။

الْصَّمَدُ

လိုလားတောင့်တခြင်း ကင်းရှင်းတော်မူသောအရှင်၊ ၎င်းအဖန်ဆင်းခံ
အပေါင်းတို့၏ အမှီသဟဲဖြစ်တော်မူသောအရှင်။

الْقَادِرُ

အလွန်တရာစွမ်းနိုင်တော်မူသောအရှင်။

- الْمُقْتَدِرُ

အဖန်ဆင်းခံအားလုံးတို့အပေါ်သို့တန်ခိုးတော်ကိုထင်ရှားတော်မူသောအရှင်။
- الْمُقَدِّمُ

ရှေ့သို့တိုးပေးတော်မူသောအရှင်။
- الْمُوَخِّرُ

နောက်သို့ချန်ထားတော်မူသောအရှင်။
- الْأَوَّلُ

အဦးအစဖြစ်တော်မူသောအရှင်။
- الْآخِرُ

အဆုံး၌လည်းတည်ရှိတော်မူသောအရှင်။
- الظَّاهِرُ

အထင်အရှားတည်ရှိတော်မူသောအရှင်။
- الْبَاطِنُ

အကွယ်၌တည်ရှိတော်မူသောအရှင်။
- الْوَالِي

အရာခပ်သိမ်းတို့အား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်တော်မူသောအရှင်။
- الْمُتَعَالَى

အဖန်ဆင်းခံအပေါင်း၏ဂုဏ်ဒြပ်နှင့်လုံးဝကင်းရှင်းတော်မူသောအရှင်။
- الْبَرُّ

အလွန်တရာအကျိုးပြုတော်မူသောအရှင်။
- التَّوَّابُ

ဝန်ချတောင်းပန်နိုင်စွမ်းချီးမြှင့်တော်မူသော၊ ဝန်ချတောင်းပန်မှုကိုလည်း လက်ခံတော်မူသောအရှင်။
- الْمُنْتَقِمُ

အပြစ်ကျူးလွန်သူအပေါင်းတို့အား လက်စားချေတုံ့ပြန်တော်မူသောအရှင်။
- الْعَفْوُ

အလွန်တရာခွင့်လွှတ်တော်မူသောအရှင်။
- الرَّؤُوفُ

အလွန်တရာကရုဏာရှိတော်မူသောအရှင်။
- مَلِكُ الْمَلِكِ

စကြဝဠာခပ်သိမ်းတို့ကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်။
- ذَوُ الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

ကျက်သရေအပေါင်းနှင့်ပြည့်စုံတော်မူသောအရှင်။
- الْمُقْسِطُ

အခွင့်အရေးများကိုပေးစွမ်းတော်မူသောအရှင်။
- الْجَامِعُ

ကိယာမသ်နေ့တွင် အဖန်ဆင်းခံအပေါင်းတို့အားတစ်စုတစ်စည်းတည်း စုရုံးစေတော်မူသောအရှင်။
- الْغَنِيُّ

လိုလားတောင့်တခြင်းအပေါင်းမှ ကင်းတော်မူသောအရှင်။
- الْمَغْنِيُّ

မိမိ၏ချီးမြှင့်ပေးကမ်းမှုအပေါင်းဖြင့် ကျေးကျွန်အပေါင်းတို့အား ပြည့်စုံစေတော်မူသောအရှင်။

الْمَانِعُ	တားမြစ်ပိတ်ပင်တော်မူသောအရှင်။
الْصَّارُ	မိမိ၏ဟစ်ကံမသံဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကြီးကျယ်မှုဖြင့်လည်းကောင်း မုချမလွဲ ဆိုးကျိုးဆိုက်ရောက်စေတော်မူသောအရှင်။
النَّافِعُ	အကျိုးအမြတ်ကိုသက်ရောက်စေတော်မူသောအရှင်။
النُّورُ	အလင်းရောင်တော်အရှင်၊ ၎င်းလင်းဝင်းစေတော်မူသောအရှင်။
الْهَادِي	တရားလမ်းမှန်ကို ညွှန်ကြားပြသတော်မူသောအရှင်။
الْبَدِيعُ	နမူနာပုံစံမလိုအပ်ဘဲ ဖန်ဆင်းနိုင်စွမ်းတော်မူသောအရှင်။
الْبَاقِي	အမြဲထားဝရကည်ရှိတော်မူသောအရှင်၊ ဘယ်သောအခါမှ ပျက်စီးခြင်းမှ ကင်းစင်တော်မူသောအရှင်။
الْوَارِثُ	အရာခပ်သိမ်းတို့ပျက်စီးသွားပြီးနောက်လည်း တည်ရှိတော်မူသောအရှင်။
الرَّشِيدُ	မှန်ကန်သော လမ်းစဉ်ကို ညွှန်ကြားပြသတော်မူသောအရှင်။
الصَّبُورُ	သည်းခံခြင်းတရားနှင့်ပြည့်စုံတော်မူသောအရှင်။

အကြောင်းမှာ ဗန္ဓဟ်ကျေးကျွန်များ၏ အမိန့်ဖိဆန်မှုကြီးမားများပြားနေသည်ကို
တွေ့မြင်သိရှိနေပါလျက်နှင့် ချက်ချင်း အရေးယူဖျက်စီးခြင်းမပြုချေ။

(သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ မြောက်မြားစွာသော နာမတော်များကို ကုန်အာန်နှင့်
အခြားသောဆင့်ပြန်ချက်များအရ သိရှိရပေသည်။ ၎င်းတို့အနက်မှ နာမတော်ပေါင်း ကိုးဆယ့်
ကိုးပါးကို ဤဟဒီးဆ်တော်၌ ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပေသည်။ (မဇ္ဈဟစ်ရ်ဟပ်က)

၈၃။ အရှင်၏ နှစ်တော်

83 ﴿ عَنْ أَبِي بَرْكَاتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ الْمُشْرِكِينَ قَالُوا لِلنَّبِيِّ ﷺ: يَا مُحَمَّدُ! ائْسِبْ لَنَا رَبَّكَ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ- اللَّهُ الصَّمَدُ - لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾.

(رواه أحمد ၁၃၄၀)

ဟဇရသ် အုဗိုင်ယ်ဗင်နီကအမ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ခါက မွတ်ရှ်ရစ်ကံများ

သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား အို မုဟမ္မဒ် ကျွန်ုပ်တို့အား မိမိကိုးကွယ်သောအရှင်မြတ်၏ ဆွေမျိုးစဉ်ဆက်များကို ပြောပြပါဟု မေးမြန်းကြလေရာ ထိုမေးခွန်းအပေါ် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ဤစူရဟ်(အိမ်လားဆွဲ)ကို ချပေးတော်မူခဲ့ပေသည်။ ၎င်း၏အဓိပ္ပါယ်မှာ အသင်ပြောကြား ပါလေ။ ၎င်းမှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် တစ်ပါးတည်းတည်ရှိတော်မူ၏။ ထိုအရှင်မြတ်သည် လိုလားတောင့်တခြင်းအပေါင်းမှ ကင်းတော်မူ၏။ ထိုအရှင်မြတ်၌ သားသမီးဟူ၍ အလျဉ်းမရှိ။ ၎င်းအရှင်မြတ်သည်လည်း မည်သူ၏ သားသမီးမှမဟုတ်ချေ။ ၎င်းထိုအရှင်မြတ်နှင့် တန်းတူ ဟူ၍လည်း မည်သူမျှ မရှိချေ။

(မှတ်စံနဒ်အဟ်မဒ်)

၈၄။ ဟဒီဆေကွဒ်စီ

84 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ): كَذَّبَنِي ابْنُ آدَمَ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذَلِكَ، وَشَتَمَنِي وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذَلِكَ، أَمَا تَكْذِبُنِي يَا أَيُّهَا أَنْ يَقُولَ: إِنِّي لَنْ أُعِيدَهُ كَمَا بَدَأْتَهُ، وَأَمَا شَتَمُهُ يَا أَيُّهَا أَنْ يَقُولَ: اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا، وَأَنَا الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لِي كُفُؤًا أَحَدٌ. رواه البخاري، باب قوله الله الصمد، رقم: ٤٩٧٥

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဟဒီဆေကွဒ်စီ တော်တစ်ပုဒ်မှ မိမိအား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်ကို ဤသို့ ပြောပြခဲ့သည်။ အာဒမ်၏သားမြေးတို့က ငါအရှင်မြတ်အား လိမ်ညာစွပ်စွဲပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့အဖို့ ဤသို့ပြောဆိုရန် မသင့်လျော်ချေ။ ၎င်းပြင် ငါအရှင်မြတ်အား မကောင်းပြောဆို ကြသည်။ အကယ်စင်စစ်မှာ ၎င်းတို့အဖို့ ဤသို့ပြောဆိုရန်လည်း အခွင့်အရေးမရှိချေ။ ထိုသူတို့က ငါအရှင်မြတ်အား လိမ်လည်စွပ်စွဲပြောဆိုခဲ့သည်မှာ ငါအရှင်မြတ်သည် အစပထမက ဖန်ဆင်း တော်မူခဲ့သည်ကဲ့သို့ ဒုတိယအကြိမ်တွင်လည်း ထပ်မံဖန်ဆင်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်။ ၎င်းထိုသူတို့က ငါအရှင်မြတ်အား မကောင်းပြောဆိုခဲ့သည်မှာ ငါအရှင်မြတ်သည် တစ်ဦးဦးကို မိမိသားအဖြစ် သတ်မှတ်လိုက်သည်။ စင်စစ်မှာ ငါအရှင်မြတ်သည် တောင့်တမှုအပေါင်းမှ ကင်းတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူ၏။ ငါအရှင်မြတ်၌လည်း သားသမီးဟူ၍ အလျဉ်းမရှိချေ။ ငါအရှင်မြတ် ကိုယ်တော်တိုင်လည်း မည်သူ၏ သားသမီးမှမဟုတ်ချေ။ ၎င်းမည်သူမျှလည်း ငါအရှင်မြတ်နှင့် အဆင့်အတန်း တူညီသည်ဟူ၍ မရှိချေ။

(ဗုခါရီ)

၈၅။ မိတ်ဆက်ပုံ

﴿ 85 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: لَا يَزَالُ النَّاسُ يَتَسَاءَلُونَ حَتَّى يَقَالَ: هَذَا خَلَقَ اللَّهُ الْخَلْقَ فَمَنْ خَلَقَ اللَّهُ؟ فَإِذَا قَالُوا ذَلِكَ فَقُرْلُوا: اللَّهُ اخَذَ اللَّهُ الصَّمَدَ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، ثُمَّ لِيَنْفُلَ عَنْ يَسَارِهِ ثَلَاثًا وَلِيَسْتَعِذَّ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ .
 رواه ابو داؤد، مشكوة المصابيح، رقم: ٧٥

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်ခွန်းတော်ကို ဤသို့ ကြားနာခဲ့ရကြောင်း ပြောပြခဲ့သည်။ လူတို့သည် အမြဲတမ်း(အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ဇာသ်တော် နှင့် ပတ်သက်၍) တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦးစူးစမ်းမေးမြန်းနေကြပေလိမ့်မည်။ အဘယ်သို့တိုင်ဟူမူ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မခံလူးကံအားလုံးကို ဖန်ဆင်းတော်မူသည်။ သို့သော် အလ္လာဟ် (ﷻ) အား အဘယ်သူက ဖန်ဆင်းခဲ့လေသနည်း။ (نعوذ بالله) ဤအဖြစ်ဆိုးမှ ကင်းဝေးရန် အရှင်မြတ်ထံတော်၌ ခိုလှုံပါ၏။) အကယ်၍ လူတို့က ဤသို့သော စကားများကို ပြောဆိုခဲ့ကြပါမူ အသင်တို့က ကလိမဟ်တော်များကိုသာ ပြောဆိုကြလေကုန်။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် တစ်ပါးတည်းတည်ရှိတော်မူ၏။ အလ္လာဟ်အရှင် မြတ်သည် လိုလားတောင့်တခြင်းအပေါင်းမှ ကင်းတော်မူသည်သာမက အဖန်ဆင်းခံအပေါင်းက သာ ထိုအရှင်မြတ်အား လိုလားတောင့်တကြပေသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မည်သူ့ကိုမျှ မွေးဖွားခဲ့သည်ဟူ၍မရှိ။ ၎င်းအရှင်မြတ်ကလည်း မည်သူ၏မွေးဖွားခြင်းကို မခံယူခဲ့ရချေ။ ၎င်း မည်သူမျှလည်း အလ္လာဟ်(ﷻ)နှင့် တန်းတူညီတူဟူ၍ အလျဉ်းမရှိ။ ပြီးနောက်မိမိ၏ ဘယ်ဘက်သို့ တံတွေးသုံးကြိမ်ထွေးပြီးနောက် ရှိင်သွာန်၏နှောင့်ယှက် ဖျက်ဆီးမှုမှ ကင်းဝေး ရန်အတွက် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ ခိုလှုံကြလေကုန်။ (အဗူဒါဂူးဒ်)

၈၆။ ဟဒီးဆ်ကွဒ်စီ

﴿ 86 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: يُؤْذَنِي ابْنُ آدَمَ، يَسُبُّ الدَّهْرَ وَأَنَا الدَّهْرُ، يَبْدِي الْأَمْرَ، أَقْلِبُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ.
 رواه البخارى، باب قول الله تعالى يريدون أن يبدلوا كلام الله، رقم: ٢٤٩١

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဟဒီးဆ် ကွဒ်စီတော်တစ်ပုဒ်တွင် မိမိအားဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်မြတ်၏ မိန့်ခွန်းတော်ကို ဤသို့ပြောပြခဲ့သည်။ အာဒမ်၏သားမြေးတို့က ငါအရှင်မြတ်အား ဒုက္ခပေးရန် လိုလားကြသည်။ ခေတ်အခါသမယကို မကောင်းပြောဆိုဝေဖန်ကြသည်။ အကယ်စင်စစ်မူ ခေတ်ကာလဟူသည်

(အခြားမည်သို့မျှမဟုတ်) ၎င်းသည် ငါအရှင်မြတ်ကိုယ်တော်တိုင်သာဖြစ်တော်မူ၏။ ခေတ်ကာလတိုင်းရှိ အခြေအနေအလုံးစုံသည် ငါအရှင်မြတ်၏ လက်တော်၌သာ တည်ရှိတော်မူ၏။ အလိုဆန္ဒရှိတော်မူသည့်အတိုင်း နေ့နှင့်ညကို ပြောင်းလဲပေးတော်မူ၏။ (အဗူဒါဗူးဒ်)

၈၇။ မျိုသိပ်နိုင်မှု

﴿ 87 ﴾ عَنْ أَبِي مُرْسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: مَا أَحَدٌ أَضْبَرَ عَلَى أَدَى سَمْعِهِ مِنَ اللَّهِ، يَدْعُوَنَّ لَهُ الْوَلَدَ ثُمَّ يُعَافِيهِمْ وَيَرْزُقُهُمْ .

رواه البخارى، باب قول الله تعالى ان الله هو الرزاق رقم: ٧٣٧٨

ဟဇရသ် အဗူမူစာအရှ်အရီ(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ စိတ်ဒုက္ခဖြစ်ဖွယ်စကားများကို ကြားရပြီးနောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထက်သာပို၍ သည်းခံမျိုသိပ်နိုင်သူ အခြားမရှိ။ မွတ်ရှိရစ်က်များက ၎င်းအရှင်မြတ်၏ သားသမီးရှိကြောင်း စွပ်စွဲကြပါလျက်နှင့်ပင် ၎င်း(စွပ်စွဲကြသူများ)အား အေးချမ်းသာယာမှုနှင့် ရှိစီးစားနပ်ရိက္ခာများကို ချီးမြှင့်ပေးကမ်းသနားတော်မူသည်။ (ဗုခါရီ)

၈၈။ အရရှ်ပေါ်ရှိစာတမ်း

﴿ 88 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ الْخَلْقَ كَتَبَ فِي كِتَابِهِ فَهُوَ عِنْدَهُ فَرَقَ الْعَرْشِ: إِنَّ رَحْمَتِي تَغْلِبُ غَضَبِي .

رواه مسلم، باب فى سعة رحمة الله تعالى.....رقم: ٦٩٦٩

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အဖန်ဆင်းခံများအာလုံးကို ဖန်ဆင်းတော်မူချိန်၌ (လောင်ဟေမဟ်ဖူးဖ်) သင်ပုန်းတော်၌ ငါအရှင်မြတ်၏ ရဟ်မသ်မဟာကရုဏာတော်သည် ငါအရှင်မြတ်၏ အမျက်ဒေါသထက် သာပိုတော်မူသည်ဟူ၍ ရေးသားတော်မူခဲ့သည်။ ပြီးနောက် သင်ပုန်းတော်ကို အရရှိတော်ထက်၌ ထိုအရှင်မြတ်၏ ရှေ့တော်မှောက်၌ပင် ထားရှိတော်မူသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၈၉။ ရဟ်မသ်နှင့်အလင်

﴿ 89 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعُقُوبَةِ، مَا طَمِعَ بِجَنَّتِهِ أَحَدٌ، وَلَوْ يَعْلَمُ الْكَافِرُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ، مَا قِطَعَ مِنْ جَنَّتِهِ أَحَدٌ .

رواه مسلم، باب فى سعة رحمة الله تعالى رقم: ٦٩٧٩

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ် ﴿ﷺ﴾ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍သာ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ထံတော်၌ အမိန့်ဖီဆန်ကြသူများအား ပေးမည့် အပြစ်တော်များအကြောင်းကို မုအ်မင်န်များ အမှန်အတိုင်းသာသိရှိခဲ့ကြပါမူ မည်သူမျှ ဂျန္နုသ်ကို မက်ထားဝံ့ကြမည်မဟုတ်ချေ။ ၎င်းနောက် အကယ်၍ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ၏ ရဟ်မသ်တော်နှင့် ပတ်သက်၍ ကာဖီရ်များသည် အမှန်အတိုင်းသာ သိရှိခဲ့ကြပါမူ ထိုအရှင်မြတ်၏ ဂျန္နုသ်ကို မည်သူမျှ မက်ကင်းကြလိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၉၀။ ရဟ်မသ်ပေါင်းတစ်ရာ

﴿90﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ بِأَنَّهُ رَحْمَةٌ، أَنْزَلَ مِنْهَا رَحْمَةً وَاحِدَةً بَيْنَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ وَالنَّهَائِمِ وَالْهَوَامِ، فِيهَا يَتَعَاطَفُونَ، وَبِهَا يَتَرَاحُمُونَ، وَبِهَا تَغْطِفُ الْوُخْشُ عَلَى وَلَدِهَا، وَآخِرُ اللَّهِ تَسْعًا وَتِسْعِينَ رَحْمَةً، يَرْحَمُ بِهَا عِبَادَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. رواه مسلم، باب في سعة رحمة الله تعالى... (رقم: ٦٩٧٤)
وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ: فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ اكْمَلَهَا بِهَذِهِ الرَّحْمَةِ. (رقم: ٦٩٧٧)

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ် ﴿ﷺ﴾ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ ထံမှ ဤသို့ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ထံတော်၌ ရဟ်မသ်ပေါင်းတစ်ရာရှိပေသည်။ အရှင်မြတ်က ၎င်းရဟ်မသ်တော်များအနက်တစ်ခုကို လူသားနှင့်ဂျင်နများ၊ တိရစ္ဆာန်များနှင့် ပိုးမွှားများအားလုံး အပေါ်သို့ ချပေးတော်မူခဲ့သည်။ ထိုရဟ်မသ်တော်တစ်ခုကြောင့်ပင် သားရီးတိရစ္ဆာန်များသည် ပင်လျှင် မိမိ၏ရင်သွေးများကို ကရုဏာဖြင့် ကြင်နာစွာ ပြုစုကြပေသည်။ ၎င်းနောက် အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ သည် ကိုးဆယ့်ကိုးခုသော ရဟ်မသ်တော်ကို ကိယာမသ်နေ့တွင် အသုံးပြုရန်အတွက် ချန်လှပ်ထားတော်မူသည်။ ထိုရဟ်မသ်တော်ဖြင့် အရှင်မြတ်သည် မိမိ၏ဗန္ဓုတ်များအား သနားကြင်နာတော်မူပေမည်။ အခြားသော ဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင်မူ ကိယာမသ်နေ့ရောက်ရှိလာသောအခါ၌ အရှင်မြတ်သည် မိမိထံ၌ ရှိနေသော ရဟ်မသ်တော် ကိုးဆယ့်ကိုးခုကို လောက၌ ချပေးထားသော ရဟ်မသ်တော်တစ်ခုနှင့် ပေါင်း၍ ဖြည့်စွက်တော်မူမည်။ (ပြီးနောက် ၎င်းရဟ်မသ်တော်ပေါင်းတစ်ရာဖြင့် မိမိ၏ဗန္ဓုတ်များ အပေါ်၌ သနားကြင်နာတော်မူပေလိမ့်မည်)

၉၁။ သနားကြင်နာမှု

﴿ 91 ﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُدِّمَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِسَبْيٍ، فَإِذَا امْرَأَةٌ مِنَ السَّبْيِ، تَبْتَغِي، إِذَا وَجَدَتْ صَبِيًّا فِي السَّبْيِ، أَخَذَتْهُ فَالْصَّقْنَةُ بِطَظْئِهَا وَأَرْضَعَتْهُ، فَقَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: اتَّزَوْنَ هَذِهِ الْمَرْأَةَ طَارِحَةً وَلَدَهَا فِي النَّارِ؟ قُلْنَا: لَا وَاللَّهِ إِنْ لَا تَطْرَحْهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: اللَّهُ أَرْحَمُ بِعِبَادِهِ مِنْ هَذِهِ بَوْلَدِهَا.

رواه مسلم، باب في سعة رحمة الله تعالى، رقم: ٦٩٧٨

ဟဇရသ် အုမရ်ဗင်နိသ်သွာဗ်(ﷺ) သခင် ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံတော်ပါးသို့ စစ်သုံ့ပန်းအကျဉ်းသားအချို့ကို ယူဆောင်လာခဲ့သည်။ ထိုအထဲမှ အမျိုးသမီး တစ်ဦးသည် မိမိ၏ ရင်သွေးငယ်ကို ရှာဖွေနေသည်။ ထို့နောက် ကလေးအားပြန်တွေ့ရသော အခါ ရင်ခွင်၌ ပိုက်ထွေး၍ နို့ချိုတိုက်ကျွေးနေပေသည်။ ထိုအဖြစ်ကို မြင်တွေ့ရသောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်တို့အား အသင်တို့ ဤအမျိုးသမီးသည် မိမိရင်သွေးငယ်အား မီးပုံထဲသို့ ပစ်ချလိမ့်မည်ဟု ယူဆကြလေသလောဟု မေးလေရာ ကျွန်ုပ်တို့က အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကစမ်း မပစ်ချရန် အခွင့်အလမ်းရှိပါလျက်နှင့် ဤသို့ပစ်ချလိမ့်မည်မဟုတ်ဟု ဖြေကြား လျှောက်ထားကြလေသည်။ ထိုအပေါ် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ ဤအမျိုးသမီးက မိမိရင်သွေးအပေါ်ထားရှိသော သနားကြင်နာမှုနှင့် အချစ်များထက် မြောက်မြား စွာ သာပိုသော သနားကြင်နာမှုနှင့်အချစ်များကို အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မိမိပန္နက်များအပေါ်၌ ထားရှိတော်မူပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၉၂။ ကျယ်ပြန့်သောရဟ်မသ်

﴿ 92 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي صَلَوةٍ وَقُمْنَا مَعَهُ، فَقَالَ أَغْرَابِيْ وَهُوَ فِي الصَّلَوةِ: اَللّٰهُمَّ اَرْحَمْنِيْ وَمُحَمَّدًا وَلَا تَرْحَمْ مَعَنَا اَحَدًا فَلَمَّا سَلَّمَ النَّبِيُّ ﷺ قَالَ لِلْاَغْرَابِيْ: لَقَدْ حَجَرْتَ وَاسِعًا يُرِيدُ رَحْمَةَ اللَّهِ.

رواه البخارى، باب رحمة الناس والبهائم، رقم: ٦٠١٠

ဟဇရသ်အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ခါက တမန်တော်မြတ်(ﷺ)သည် နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက် ရပ်နေတော်မူသည်။ ထိုအခါ၌ ကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူ ရပ်နေကြသည်။ ထိုစဉ်၌ တောသားတစ်ဦး (နောက်ပိုင်းမှ အိမာန်ယူခဲ့သူ)သည် နမာဇ်အတွင်း၌ အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးနှင့် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ပေါ်သို့သာ သနားကြင်နာမှု ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ ၎င်းအခြားမည်သူ့အပေါ်သို့မျှ သနားကြင်နာတော်မမူပါနှင့်ဟု

ရွတ်ဆိုနေသည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) နမာဇ်အဆုံးတွင် စလောင်လှည့်ပြီးနောက် ၎င်းတောသားအား ခေါ်ယူတော်မူသည်။ အသင်သည် အလွန်တရာကြီးမားကျယ်ပြန့်လှသည့် အရာကို အလွန်ကျဉ်းမြောင်းအောင်ပြုခဲ့ပေသည်။ (အသင်မစိုးရိမ်လေနှင့်၊ ဤရဟ်မသ်တော်သည် အဖန်ဆင်းခံအားလုံးအပေါ်သို့ လွှမ်းခြုံတော်မူလိုက်လျှင်လည်း လျော့နည်းသွားလိမ့် မည်မဟုတ်။ အသင်ကသာ ဤရဟ်မသ်တော်များ လျော့နည်းသွားမည်ကို စိုးရိမ်နေပေသည်။

(ဗုဒ္ဓါရီ)

၉၃။ ဂျဟန္နမ်ကျသော ယဟူဒီ၊ အီစာအီ

﴿ 93 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ إِلَّا يَسْمَعُ بَنِي أَحَدٍ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ يَهُودِيٍّ وَلَا نَصْرَانِيٍّ، ثُمَّ يَمُوتُ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ، إِلَّا كَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ. رواه مسلم، باب وجوب الإيمان رقم: ၃၈၆

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုဟမ္မဒ်(ﷺ) ၏ အသက်ဝိညာဉ်ကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်၏ ကစမ်၊ ငါ၏အွမ္မသ်သားများအနက်မှ ဤသို့ ငါကိုယ်တော်မြတ် (နမီဖြစ်ကြောင်း) သိရှိရပါလျက် ငါကိုယ်တော်ယူဆောင်လာခဲ့သော အီမာန်ကို လက်မခံငြင်းပယ်ခဲ့ကြသော ယဟူဒီများ အီစာအီတို့သည် (ဤအဖြစ်နှင့်) သေဆုံးကွယ်လွန်ခဲ့ကြပါမူ မုချကေန် ဂျဟန္နမ်သို့လားကြပေလိမ့်မည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၉၄။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ဥပမာ

﴿ 94 ﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: جَاءَتْ مَلَائِكَةُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ نَائِمٌ فَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّهُ نَائِمٌ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّ الْغَيْنَ نَائِمَةٌ وَالْقَلْبَ يَقْظَانُ، فَقَالُوا: إِنَّ لِبَصَاحِكُمْ هَذَا مَثَلًا، قَالَ: فَاضْرِبُوا لَهُ مَثَلًا، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّهُ نَائِمٌ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّ الْغَيْنَ نَائِمَةٌ وَالْقَلْبَ يَقْظَانُ، فَقَالُوا: مَثَلُهُ كَمَثَلِ رَجُلٍ بَنَى دَارًا وَجَعَلَ فِيهَا مَادَبَّةً وَبَعَثَ دَاعِيًا، فَمَنْ أَحَابَ الدَّاعِيَ دَخَلَ الدَّارَ وَآكَلَ مِنَ الْمَادَبَّةِ، وَمَنْ لَمْ يُجِبِ الدَّاعِيَ لَمْ يَدْخُلِ الدَّارَ وَلَمْ يَأْكُلْ مِنَ الْمَادَبَّةِ، فَقَالُوا: أَوَلَوْهَا لَهُ يَفْقَهُهَا، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّهُ نَائِمٌ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّ الْغَيْنَ نَائِمَةٌ وَالْقَلْبَ يَقْظَانُ، فَقَالُوا: فَالِدَّارُ: الْجَنَّةُ، وَالدَّاعِيَ: مُحَمَّدٌ ﷺ، فَمَنْ أَطَاعَ مُحَمَّدًا ﷺ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ، وَمَنْ عَصَى مُحَمَّدًا ﷺ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ، وَمُحَمَّدٌ ﷺ فَرَقَ بَيْنَ النَّاسِ. رواه البخاري، باب الإقتداء بسنن رسول الله ﷺ رقم: ၇၂၈၁

ဟရေသ် ဂျာဗိရ်ပင်နီအမ်ဒွလ္လာဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဖရစ်ရှ်သဟ်အချို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အိပ်နေတော်မူစဉ် အနီးသို့ဝင်ရောက်ခစားခဲ့ကြသည်။ ပြီးနောက် အချင်းချင်း ကိုယ်တော်မြတ်သည် အိပ်စက်နေပေသည်ဟု ပြောဆိုကြသည်။ ထိုအခါ အခြားသော ဖရစ်ရှ်သဟ်များက မျက်လုံးများကမူ အိပ်စက်နေပြီး နှလုံးသားမှာမူ နိုးကြားနေပါသည်ဟု ပြောကြသည်။ တစ်ဖန် အချင်းချင်း ဆက်လက်၍ပြောဆိုနေကြသည်မှာ အသင်တို့၏မိတ်ဆွေ မုဟမ္မဒ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဥပမာပုံဆောင်ချက်တစ်မျိုးပြရန်ရှိသည်။ ၎င်းကို ထိုသူအား ပြောပြပါလေဟု ပြောလေရာ တစ်ဦးသောသူက ၎င်းမှာ အိပ်စက်နေပေသည်။ (သို့ရှိရာ ၎င်းအနီး၌ ဤသို့ပြောဆိုခြင်းဖြင့် မည်သို့အကြောင်းထူးပါမည်နည်း) ထိုအခါ ၎င်းတို့အနက်မှ တစ်ချို့သောသူက မချမျက်လုံးများသာ အိပ်စက်နေပေသည်။ သို့ရာတွင် နှလုံးသားမှာမူ နိုးကြားလျက်ရှိနေပေသည်ဟု ပြောကြသည်။ ပြီးနောက် ဖရစ်ရှ်သဟ်များ အချင်းချင်းဆက်လက်၍ ပြောဆိုကြသည်မှာ ၎င်း၏ပုံပမာဏ၍သို့ရှိသည်။ ၎င်းမှာတစ်ဦးသောသူသည် အိမ်တစ်ဆောင်ဆောက်လုပ်သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းအိမ်တွင် ဒေအ်ဝမ်ကျွေးမွေးရန်အတွက် လူအများအား ဖိတ်ခေါ်ရန် လူတစ်ဦးကို စေလွှတ်၍ ဖိတ်ခေါ်စေခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် ထိုဖိတ်ခေါ်သူ၏ စကားကို ယုံကြည်လက်ခံခဲ့ရာ ထိုသူသည် ၎င်းအိမ်သို့ ဝင်ရောက်ခွင့်ရရှိသည့်အပြင် ၎င်းတည်ခင်းဧည့်ခံသော အစားအသောက်များကိုလည်း စားသောက်ခွင့်ရရှိခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် ထိုဖိတ်ခေါ်သူ၏ စကားကို မယုံကြည်လက်မခံဘဲနေခဲ့ပါမူ ထိုသူသည် ၎င်းအိမ်သို့ ဝင်ရောက်ခွင့်မရခဲ့သည်သာမက ၎င်းတည်ခင်းဧည့်ခံသော အစားအသောက်ကိုလည်း စားသောက်ခွင့်ရရှိလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ ဤစကားကို ကြားရပြီး ဖရစ်ရှ်သဟ်များက အချင်းချင်းပြောဆိုကြသည်မှာ ဤဥပမာပုံဆောင်ချက်ကို ထပ်မံ၍ ရှင်းပြပါဦး။ သို့မှသာ ၎င်းသူက ကောင်းမွန်ရှင်းလင်းစွာ နားလည်သဘောပေါက်ပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါ အချို့က ၎င်းသူမှာ အိပ်စက်နေပေသည်။ (ဤသို့ရှင်းပြနေခြင်းဖြင့် မည်သို့အကျိုးဖြစ်ထွန်းပါမည်နည်း) ထိုအခါ အခြားသူများက မျက်လုံးများကသာ အိပ်စက်နေပေသည်။ သို့သော် နှလုံးသားကမူ နိုးကြားလျက်ရှိနေပေသည်ဟု ပြောကြသည်။ ပြီးနောက် ဆက်လက်၍ ပြောဆိုကြသည်မှာ ၎င်းအိမ်ဟူသည် ဂျန္နုသ်ပင်ဖြစ်၏။ (၎င်းကို အလ္လာဟ်(ﷻ) က ဖန်ဆင်းတော်မူခဲ့ပြီး ၎င်းအထဲ၌ အမျိုးစုံသော စည်းစိမ်ချမ်းသာများကို ထည့်သွင်း စီမံထားပေသည်။ ပြီးနောက် ၎င်းစည်းစိမ်များကို ခံစားရယူကြစေရန်အတွက် ၎င်းထိုဂျန္နုသ်သို့ ဖိတ်ခေါ်သူမှာ မုဟမ္မဒ်(ﷺ) ပင်ဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် မုဟမ္မဒ်(ﷺ)၏ ဖိတ်ခေါ်မှုကို လက်ခံနာယူပါလျှင် ၎င်းသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အမိန့်ကို နာခံသူမည်၏။ (သို့ဖြစ်လေရာ ၎င်းသူသည် ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်ရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းဂျန္နုသ်ထဲရှိ စည်းစိမ်ချမ်းသာများကို ခံစားရပေမည်။) အကြင်သူသည် မုဟမ္မဒ်(ﷺ) အား ဖိဆန်ငြင်းပယ်ပါမူ ၎င်းသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ဖိဆန်ငြင်းပယ်သူမည်၏။ (သို့ဖြစ်လေရာ ၎င်းသူ

သည် ဂျန္နုသ်၏အရသာ စည်းစိမ်အပေါင်းမှ လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးရပေမည်။ မုဟမ္မဒ်(ﷺ) မှာမူကား အုပ်စုနှစ်စုအဖြစ် ခွဲခြားပေလိမ့်မည်။ (ယုံကြည်နာခံသူနှင့် မယုံကြည်ငြင်းပယ်သူတို့ဖြစ်၏) (ဗုခါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အမ်ဗိယာ(عليه السلام)များ၏ ဆွေဖေများပင်ဖြစ်၏။ ၎င်းတို့အိပ်စက်ခြင်းသည် လူသားများ၏ အိပ်စက်ခြင်းနှင့် ကွဲပြားခြားနားပေသည်။ လူသားများမှာမူ အိပ်စက်သည့် အခါ၌ လုံးဝသတိလက်လွှတ်မေ့မောသွားကြသည်။ သို့ရာတွင် အန်(မ)ဗိယာ(عليه السلام) များ၏ အိပ်စက်မှု၌ကား လုံးဝသတိလက်လွှတ်မေ့မောမှုမရှိချေ။ ၎င်းတို့၏အိပ်စက်မှုများသည် မျက်လုံးများနှင့်သာ သက်ဆိုင်ပြီး နှလုံးသားမှာမူကား ဤသို့အိပ်စက်နေသည့်အချိန်၌ပင်လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် အဆက်အသွယ်အမြဲပြုလျက်ရှိနေပေသည်။ (ဗဇလွလ်မာဂ်ဟူးဒ်)

၉၅။ တမန်တော်မြတ်၏(ﷺ) သောက

﴿ 95 ﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : إِنَّمَا مَثَلِي وَمَثَلُ مَا بَعَثَنِي اللَّهُ بِهِ كَمَثَلِ رَجُلٍ أَتَى قَوْمًا فَقَالَ : يَا قَوْمِي إِنِّي رَأَيْتُ الْجَيْشَ بَعِثْنِي ، وَإِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْعَرَبِيَانِ . فَالْتَّجَاءُ ، فَاطَاعَهُ طَائِفَةٌ مِنْ قَوْمِهِ فَادْلَحُوا فَأَنْطَلَقُوا عَلَى مَهْلِهِمْ فَجَرَأُوا ، وَكَذَّبَتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ فَاصْبَحُوا مَكَانَهُمْ ، فَصَبَّحَهُمُ الْجَيْشُ فَأَهْلَكَهُمْ وَاجْتَنَحَهُمْ ، فَذَلِكَ مَثَلُ مَنْ أَطَاعَنِي فَاتَّبَعَ مَا جِئْتُ بِهِ ، وَمَثَلُ مَنْ عَصَانِي وَكَذَّبَ بِمَا جِئْتُ بِهِ مِنَ الْحَقِّ .

رواه البخارى باب الإقتداء بسنن رسول الله ﷺ، رقم: ٧٢٨٣

ဟဇရတ် အဗူမူစာ(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်၏ အရှင်မြတ်က ကျွန်ုပ်အားချီးမြှင့်၍ စေလွှတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သော အစွလာမ်သာသနာတော်၏ ပမာမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် မိမိ၏မျိုးနွယ်များထံသို့ လာရောက်၍ အိုကျွန်ုပ်၏ အမျိုးသားတို့၊ ကျွန်ုပ်သည် မိမိ၏မျက်လုံးအစုံဖြင့် ရန်သူ၏စစ်တပ်ကို တွေ့မြင်ခဲ့ရသည်။ ကျွန်ုပ်သည် အမှန်စင်စစ် အန္တရာယ်များမှ သတိပေးဆော်ကြသူသာဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်လေရာ အသင်တို့ သည် ရန်သူ့လက်မှ လွတ်မြောက်ရန်အတွက် သောကထား စိုးရိမ်ပူပန်ကြလေကုန်ဟု ပြော လေသည်။ ဤသို့သတိပေးမှုအပေါ် ၎င်း၏အချို့မျိုးနွယ်စုဝင်များက လက်ခံယုံကြည်၍ ညတွင်းချင်းပင် တိုးတိုးတိတ်တိတ် မိမိတို့နေရပ်မှ ထွက်ခွာသွားကြသည်။ ၎င်းနောက် ရန်သူတို့၏ ဘေးအန္တရာယ်မှ လွတ်မြောက်သွားခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် အချို့သောသူများကမူ ၎င်း၏စကားကို မုသားစကားဟု ထင်မှတ်ယူဆကြပြီး နံနက်မိုးလင်းသည်အထိ မိမိတို့နေအိမ်များ၌ အိပ်စက်နေခဲ့ကြပေသည်။ နံနက်လင်းသောအခါ၌ ရန်သူ့စစ်တပ်သည် ၎င်းတို့၏ မြို့ရွာနေအိမ်များသို့ ဝင်ရောက်လာကြပြီးနောက် တိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီးလိုက်ကြသည်။ ဤဥပမာသည် အကြင်သူကဲ့သို့

ပင်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းသူသည် ငါကိုယ်တော်၏ စကားကို နာခံပြီး ငါကိုယ်တော် ယူဆောင်လာသော ဒီးနီအပေါ်နာခံပြီး လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရရှိသွားကြသည်။ အကြင်သူသည် ငါကိုယ်တော်၏ စကားကိုလည်း မယုံကြည်လက်မခံရုံသာမက ၎င်းငါကိုယ်တော် ယူဆောင်လာသော အစ္စလာမ်သာသနာတော်ကို မမှန်မကန်ဟု ပြောဆိုပြီး နာခံကျင့်သုံးမှုမပြုခဲ့လေရာ ၎င်းသူသည် ပျက်စီးဆုံးရှုံးသွားခဲ့လေသည်။ (၇၁၆)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အကြောင်းမှာ အရပ်လောကတွင် နံနက်စောစောဝေလီဝေလင်း အချိန်၌ပင် စစ်ပွဲကို စတင်တိုက်ခိုက်လေ့ရှိကြပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ရန်သူတို့၏ တိုက်ခိုက်မှုမှ လွတ်မြောက်ရန်အတွက် ညဦးကပင် ပြောင်းရွှေ့ထွက်ခွာလေ့ရှိကြပေသည်။

၉၆။ ရှေးကျမ်းကိုယ်

96 ﴿ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ لِقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي مَرَرْتُ بِأَخٍ لِي مِنْ قُرَيْظَةَ فَكَتَبَ لِي جَوَامِعَ مِنَ التَّوْرَةِ، أَلَا غَرَضُهَا عَلَيَّ؟ قَالَ: فَتَغَيَّرَ وَجْهُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ يَغْنِي ابْنُ ثَابِتٍ، فَقُلْتُ لَهُ: أَلَا تَرَى مَا بِوَجْهِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رَضِينَا بِاللَّهِ تَعَالَى رَبَّنَا وَبِالْإِسْلَامِ دِينَنَا وَبِمُحَمَّدٍ ﷺ رَسُولَنَا، قَالَ: فَسَرَى عَنِ النَّبِيِّ ﷺ وَقَالَ: وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَوْ أَصْبَحَ فِيكُمْ مُوسَى ثُمَّ اتَّبَعْتُمُوهُ وَتَرَكْتُمُونِي لَضَلَلْتُمْ، إِنَّكُمْ حَطَى مِنْ الْأَمِّ وَأَنَا حَظُّكُمْ مِنَ النَّبِيِّينَ

رواه احمد 4/ 265

ဟဇရတ် အဗ်ဒူလ္လာဟ်ဗင်နီဆာဗစ်သ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဟဇရတ် အုမရ်ဗင်နီသ်သွမ်(رضي الله عنه) သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံသို့ ဝင်ရောက်ခစား၍ လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ယာရုလ္လာဟ်(عليه السلام) ကျွန်တော်မျိုးသည် ဗနီကုရိုင်ဇွတ်မျိုးနွယ်ဝင် ညီနောင်တစ်ဦးထံသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ၎င်းက (ကျွန်တော်မျိုးအဖို့ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေရန် ရည်စူး၍) သောင်ရသ်ကျမ်းမှ စကားအချို့ကို ရေးပေးခဲ့သည်။ ခွင့်ပြုမည်ဆိုက ကျွန်တော်မျိုးသည် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)အား ဖတ်ကြားပြလိုပါသည်။ ဟဇရတ် အဗ်ဒူလ္လာဟ်(رضي الله عنه) က ဆက်လက်အမိန့်ရှိသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ မျက်နှာအရောင် ပြောင်းသွားခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်က အုမရ်၊ အသင်သည် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)မျက်နှာတော်၌ ဒေါသဖြစ်သည့်အရိပ်ယောင် မမြင်တွေ့ရလေသလောဟု ပြောပြရာ ဟဇရတ် အုမရ်(رضي الله عنه)သည် ချက်ချင်းပင် မိမိ၏အမှားကို ရိပ်မိသွားခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၎င်းကလျှောက်ထားသည်မှာ

ကျွန်တော်မျိုးသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အစ္စလာမ်ကို မိမိ၏သာသနာတော်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မုဟမ္မဒ်(ﷺ)ကို

ရုဏ်တမန်တော်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ယုံကြည်လက်ခံ၍ သဘောတူကျေနပ်ပါ၏။ ဤကလိမဟ် တော်ကို ကြားရသည့်အခါမှသာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)၏ ဒေါသဖြစ်နေသည့် အရိပ်အယောင်များ ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့ပေသည်။ ပြီးနောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မဟမ္မဒ်၏အသက်ကို စိုးပိုင်တော် မူသော အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ကစမ်း အကယ်၍ မူစာ(الشُّعْرَا) ကိုယ်တိုင် အသင်တို့ထံ ရောက်ရှိလာ ပြီးနောက် အသင်တို့ငါကိုယ်တော်မြတ်အား ကျောခိုင်း၍ ၎င်း၏အနွံအတာခံလိုက်သွားပါမူ မချကေနံ အသင်တို့လမ်းမှားသို့ ရောက်ရှိသွားကြပေလိမ့်မည်။ အွမ္မသ်သားများ၌ အသင်တို့သည် ငါကိုယ်တော်၏ အွမ္မသ်များမှဖြစ်ကြပြီး နဗီများတွင် ငါကိုယ်တော်သည် အသင်တို့၏နဗီအဖြစ်နှင့် သတ်မှတ်ခြင်းခံခဲ့ရပြီ။ (သို့ဖြစ်ပေရာ အသင်တို့၏အောင်မြင်မှုသည် ငါကိုယ်တော်အား အနွံ အတာခံခြင်း၌သာရှိပေသည်။)

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၉၇။ ကိုယ်တော်အား မနာခံလျှင်

﴿ 97 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبَى، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَنْ يَأْبَى؟ قَالَ: مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى.

رواه البخاري، باب الإفتاء، بسنن رسول الله ﷺ، رقم: ٧٢٨٠

ဟဇရသ် အဗူဟူရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ ငါကိုယ်တော်မြတ်၏ အွမ္မသ်သားများအားလုံးအနက် ငြင်းပယ်သူများမှလွဲ၍ ကျန် အားလုံးတို့သည် ဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ကြရပေမည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်သခင်များက ယာရုဏ်လလ္လာဟ်(ﷻ) (ဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ရန်အတွက်) အဘယ်သို့သော သူများက ငြင်းပယ် ကြနိုင်မည်နည်းဟု မေးမြန်းကြလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အကြင်သူသည် ငါကိုယ် တော်မြတ်အား အနွံအတာခံခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ဂျန္နသ်သို့ဝင်ရမည်။ ၎င်းအကြင်သူသည် ငါကိုယ်တော်အား ဖိဆန်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ရန်အတွက် ငြင်းဆန်သူပင် ဖြစ်ပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၉၈။ စိတ်ဆန္ဒလည်း အနွံအတာခံ

﴿ 98 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يَكُونَ هَوَاهُ تَبَعًا لِمَا جِئْتُ بِهِ.

رواه البغوي في شرح السنة ٢/١، قال

النووي: حديث صحيح، رويناه في كتاب الحجة باسناد صحيح، جامع العلوم والحكم ص ٣٦٤

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီအမ်ရ်(رضي الله عنهما) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ နဗီတမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မည်သူမဆို ၎င်းသူ၏ နှစ်စိတ်ဆန္ဒအပေါင်းသည် ငါကိုယ်တော်ယူ

ဆောင်လာခဲ့သော အစ္စလာမ်သာသနာအပေါ် အနှံ့အတာမခံသရွေ့ ၎င်းသူ၏ အိမာန်သည် ပြည့်ဝမည် မဟုတ်ချေ။ (ရှုဟုတ်စွနွှတ်)

၉၉။ စွန့်သိစလေ့တော်

﴿ 99 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَا بُنَيَّ إِنْ قَدَرْتَ أَنْ تُضَيِّحَ وَتُتَمِّسَ لَيْسَ فِي قَلْبِكَ غِشٌّ لِأَخِيذٍ فافْعَلْ، ثُمَّ قَالَ لِي: يَا بُنَيَّ وَذَلِكَ مِنْ سُنَّتِي، وَمَنْ أَحْيَا سُنَّتِي فَقَدْ أَحْيَانِي وَمَنْ أَحْيَانِي كَانَ مَعِيَ فِي الْحَيَّةِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب: ما جاء في الأخذ بالسنة..... رقم: ၂၆၇၈

ဟဇရသ် အနတ်စိပင်နိမာလစ်က်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ နဗီတမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်အား ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ အို ငါကိုယ်တော်၏ သားတော်မောင်၊ အသင် သည် နံနက်၊ ည(အချိန်တိုင်း၌) မိမိ၏ စိတ်နှလုံးသားထဲတွင် သူတစ်ပါးနှင့်ပတ်သက်၍ အနည်း ငယ်မျှပင် မကောင်းသောညှဉ်ဖြင့် ဆိုးယုတ်သော ကြံစည်စိတ်ကူးမှုများ မဝင်ရောက်စေနိုင်က အသင် ဤသို့မုချကျင့်သုံးလေကုန်။ ပြီးနောက် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ဆက်လက်၍ အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်၏ သားတော်မောင်၊ ဤအချက်သည် ငါကိုယ်တော်၏ စွန့်သိ စလေ့တော်ဖြစ်ပေသည်။ အကြင်သူသည် ငါကိုယ်တော်၏ စွန့်သိစလေ့တော်များကို ရှင်သန် အောင်ပြုကျင့်ကြိုးပမ်းပါမူ ၎င်းသည် ငါကိုယ်တော်မြတ်အား ချစ်ခင်သူမည်၏။ ၎င်းအကြင် သူသည် ငါကိုယ်တော်အား ချစ်ခင်စွဲလန်းပါမူ ၎င်းသူသည် ငါကိုယ်တော်နှင့်အတူ ဂျနွှတ် သို့ ဝင်ရောက်ရပေမည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၀၀။ ကိုယ်တော်လူနေမှုကို စွန့်ပယ်လျှင်

﴿ 100 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: جَاءَ ثَلَاثَةٌ رَهْطًا إِلَى بَيْتِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ ﷺ يَسْأَلُونَ عَنْ عِبَادَةِ النَّبِيِّ ﷺ، فَلَمَّا أُخْبِرُوا كَانَهُمْ تَقَالُوهَا فَقَالُوا: وَإِنْ نَحْنُ مِنَ النَّبِيِّ ﷺ؟ قَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ، فَقَالَ أَحَدُهُمْ: أَمَا أَنَا فَإِنَّا أَصْلَى اللَّيْلِ أَبَدًا، وَقَالَ آخَرُ: أَنَا أَصَوْمُ الدَّهْرِ وَلَا أَفْطِرُ، وَقَالَ آخَرُ: أَنَا أَغْتَرِلُ الْبَسَاءَ فَلَا أَتَزَوَّجُ أَبَدًا، فَجَاءَ إِلَيْهِمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: أَنْتُمْ الَّذِينَ قُلْتُمْ كَذَا وَكَذَا؟ أَمَا وَاللَّهِ إِنِّي لَا أَخْشَاكُمْ لِلَّهِ وَاتَّقَاكُمْ لَهُ، لَكِنِّي أَصُومُ وَأَفْطِرُ، وَأَصْلَى وَأَرْفُدُ، وَاتَزَوَّجُ الْبَسَاءَ، فَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي.

رواه البخارى، باب: الترغيب في النكاح، رقم: ၅၀၆၃

ဟဇရသ် အနတ်စိပင်နိမာလစ်က်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ နဗီတမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ အိမာဒသ်ပြုမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းစုံစမ်းရန်အတွက် လူသုံးဦးသည် ကိုယ်တော်၏

ဇနီး ကြင်ယာများထံသို့ ဝင်ရောက်ခစားခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့အား တမန်တော်မြတ်(ﷺ)၏ အိမာဒ်ဝတ်ပြုမှုများသည် နည်းပါးသေးသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆ၍ ယခုကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် အဘယ်သို့ယှဉ်နိုင်အံ့နည်း။ အရှင်မြတ်သည် ချို့ယွင်းမှုအပေါင်းကို (အကယ်၍ ရှိခဲ့လျှင်လည်း) ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးပြီးဖြစ်ပေသည်ဟု အချင်းချင်းပြောဆိုကြလေ၏။ ထိုအခါ တစ်ဦးသောသူက ကျွန်ုပ်သည် တစ်ညလုံး နမာန်ဆောက်တည်နေပါတော့မည်ဟု ပြောလေ၏။ ထိုအခါ ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း ကျွန်ုပ်သည် အမြဲတမ်းရိုဇော်ဆောက်တည်နေပါမည်။ မည်သည့်အခါတွင်မှ လွှတ်တော့မည်မဟုတ်ပါဟု ပြောလေ၏။ ထိုအခါ တတိယပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း ကျွန်ုပ်သည် အမျိုးသမီးများနှင့် ကင်းဝေးစွာနေပါတော့မည်။ မည်သည့်အခါမျှ နေကာဟ်ပြု ထိမ်းမြားလက်ထပ်တော့မည်မဟုတ်ပါဟု ပြောလေ၏။ (ထိုကဲ့သို့သော ၎င်းတို့အချင်းချင်း ဤသို့ပြောဆိုတိုင်ပင်နေကြစဉ်ပင်) တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ရောက်လာတော်မူပြီးနောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့သည် ဤကဲ့သို့ ပြုကျင့်ဆောက်တည်ကြတော့မည်ဟု ပြောဆိုဆွေးနွေးနေကြလေသလော။ နားထောင်ကြလေကုန်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကစမ်၊ ငါကိုယ်တော်သည် အသင်တို့အနက် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား အကြောက်ရှုံ့ဆုံးသောသူဖြစ်သည်။ ၎င်းနောက် အသင်တို့အနက်မှ သက်ဝင်အရှိဆုံးသောသူဖြစ်ပေသည်။ သို့တိုင်လည်း ငါကိုယ်တော်သည် ရိုဇော်လည်း ဆောက်တည်သည်။ ၎င်းနောက်အချို့ရက်များ၌လည်း ၎င်းရိုဇော်ကိုလွှတ်သည်။ ၎င်းနောက် နမာန်ဝတ်ပြုမှုကိုလည်း ဆောက်တည်ကျင့်သုံးသည်။ ၎င်းည၌လည်း အိပ်စက်အနားယူပေသည်။ ၎င်းပြင် အမျိုးသမီးများနှင့်လည်း နေကာဟ်ပြုလက်ထပ်သည်။ (ဤသည် ငါကိုယ်တော်၏ လမ်းစဉ်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်ပေရာ) အကြင်သူသည် ငါကိုယ်တော်မြတ်၏ လမ်းစဉ်ကိုလက်မခံခဲ့ပါမူ ၎င်းသည် ငါကိုယ်တော်၏ အွမ္မသ်မှ မဟုတ်ချေ။

၁၀၁။ ရူဟီးဒ်

﴿101﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ تَمَسَّكَ بِسُنَّتِي عِنْدَ فَسَادِ أُمَّتِي فَلَهُ أَجْرُ شَهِيدٍ.
 رواه الطبرانی باسناد لا بأس به، الترغيب ٨٠ / ١

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ နဗီတမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ အကြင်သူသည် ငါတမန်တော်မြတ်လမ်းစဉ်ကို ငါ၏အွမ္မသ်များ ပျက်စီးနေချိန်၌ ကြံ့ခိုင်စွာ စွဲကိုင်ထားပါက ၎င်းသူအား ရူဟီးဒ်အကျိုးချီးမြှင့်တော်မူမည်။ (သွပ်ရာနီ)

၁၀၂။ လမ်းမှားမရောက်နိုင်

﴿102﴾ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ رَحِمَهُ اللَّهُ أَنَّهُ بَلَغَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: تَرَكْتُ فِيكُمْ أَمْرَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا كِتَابُ اللَّهِ وَسُنَّةُ نَبِيِّهِ.

رواه الإمام مالك في الموطأ، النهي عن القول في القدر ص ٢٠٢

မာလစ်ကအိမ်နေအနတ်စ်(رحمته عليه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်ထံသို့ ဤရီဝါယသ်ဆင့်ပြန်ချက်ရောက်ရှိခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်သည် အသင်တို့ထံ၌ အရာနှစ်ခုကိုထားရစ်ခဲ့သည်။ အသင်တို့ ၎င်းအရာနှစ်ခုကို စွဲမြဲစွာ လက်ကိုင်ပြုနေသရွေ့ အသင်တို့သည် မည်သည့်အခါမျှ လမ်းမှားသို့ ရောက်လိမ့်မည်မဟုတ်။ ၎င်းအရာနှစ်ခုမှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) ချပေးသနားတော်မူခဲ့သော ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်နှင့် အရှင်မြတ်ကစေလွှတ်ခဲ့သော ရုခုလ်တမန်တော်မြတ်၏ စွန္နသ်ခလေ့တော်များပင်ဖြစ်ပေသည်။
(မှအသ်သွာအေမာမ်မာလစ်က)

၁၀၃။ ခိုလှုံရာများ၏ စွန္နသ်

﴿103﴾ عَنِ الْعِزِّ بْنِ سَارِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: وَعَظَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَوْمًا بَعْدَ صَلَوةِ الْعَدَاةِ مَوْعِظَةً دَرَفَتْ مِنْهَا الْعُيُونُ وَوَجَلَتْ مِنْهَا الْقُلُوبُ، فَقَالَ رَجُلٌ: إِنَّ هَذِهِ مَوْعِظَةٌ مُؤَدِّعٌ فِيمَاذَا تَعْهَدُ الْبَيْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: أَوْصِيكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ، وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ وَإِنْ عَبْدٌ حَبَشِيٌّ، فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ بِرَ اخْتِلَافًا كَثِيرًا، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّهَا ضَلَالَةٌ فَمَنْ أَدْرَكَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ، عَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِدِ.

رواه الترمذی، وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء في الاخذ بالسنة الجامع الترمذی

٥٢/٢ طبع فاروقی کتب خانہ، ملتان

ဟဇရသ် အစ်ရ်ဗာသွံဗင်နီစာရီယဟ်(رحمته عليه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်နေ့သောအခါ နဗီတမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် နံနက်နမာဇ်အပြီးတွင် ဆုံးမသည့်မှာတမ်းစကားအချို့ကို အမိန့်ရှိလေရာ ၎င်းစကားများသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ နှလုံးသား၌ အလွန်စူးရှသဖြင့် မျက်လုံးအစုံမှ မျက်ရည်များပင် ယိုစီးကျလာပြီး နှလုံးသား၌ အလွန်ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်မှုများပင် ခံစားရပေသည်။ ထိုအခါ တစ်ဦးသောသူက ဤစကားသည် ခွဲခွာတော့မည့်သူ၏ နောက်ဆုံးမှာတမ်းစကားကဲ့သို့ ယူဆရပေသည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်တို့အား မည်သည့်အကြောင်းအရာများကို မှာတမ်းလေသနည်းဟု လျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ငါကိုယ်

တော် အသင်တို့ကို အလ္လာဟ်(ﷻ)အား အမြဲကြောက်ရွံ့လျက်ရှိနေကြရန်နှင့် (အမီးရ်ခေါင်းဆောင်၏စကားကို) အကယ်၍ ၎င်းအမီးရ်သည် အသားမဲသော ကျွန်တစ်ယောက်ပင် ဖြစ်သော်ငြားလည်း ၎င်း၏စကားကို ဂရုစိုက်နားထောင်ကြရန်နှင့် နာခံကျင့်သုံးကြရန် မှာတမ်းလိုပေသည်။

ငါကိုယ်တော်မရှိပြီးသည့်နောက် အသက်ရှင်ကျန်ရှိနေကြဦးမည့် အသင်တို့သည် အမျိုးမျိုးသော အကွဲအလွဲများကို တွေ့ကြုံကြပေလိမ့်မည်။ အသင်တို့ ဤအစွလာမ်သာသနာတော်၌ အမျိုးမျိုးသော ထုံးတမ်းစေလွှဲ အသစ်အဆန်းများကို တီထွင်ဖန်တီးကြခြင်းမှ ရှောင်ကြလေကုန်။

အကြောင်းမှာ တရားအသစ်အဆန်းဟူသမျှတို့သည် လမ်းမှားများသာဖြစ်ကြ၏။ သို့ဖြစ်လေရာ အသင်တို့သည် ဤသို့သော ခေတ်သမယနှင့်ကြုံကြုံကပ်ခဲ့ကြပါမူ ငါကိုယ်တော်နှင့် ငါကိုယ်တော်၏ ဟိဒါယသ်လမ်းမှန်တရား ရရှိခဲ့ကြသော ကိုယ်စားလှယ်တော်ကြီးများ (ခိုလဟအရာယေဒီးနီများ)၏ စွန္နသ်စေလွှဲတော်များကို စွဲမြဲစွာဖြင့် လက်ကိုင်ပြုထားကြလေကုန်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၁၀၄။ ရွှေလက်စွပ်သည် ငရဲမီး

﴿104﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ رَأَى خَاتَمًا مِنْ ذَهَبٍ فِي يَدِ رَجُلٍ، فَتَزَعَهُ فطَرَحَهُ وَقَالَ : يَغْمِدُ أَخَذَكُمْ إِلَى جَمْرَةٍ مِنْ نَارٍ فَيَجْعَلُهَا فِي يَدِهِ فَقِيلَ لِلرَّجُلِ بَعْدَ مَا ذَهَبَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : خُذْ خَاتَمَكَ انْتَفِعْ بِهِ، قَالَ : لَا، وَاللَّهِ ! لَا آخُذُهُ أَبَدًا، وَقَدْ طَرَحَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

رواه مسلم، باب تحريم خاتم الذهب رقم: ٥٤٧٢

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီအဗ္ဗ ၁၈(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ နဗီတမန်တော်မြတ်(ﷺ)သည် တစ်ဦးသောသူအား ရွှေလက်စွပ်ဝတ်ဆင်ထားသည်ကို တွေ့မြင်တော်မူလေရာ၊ ၎င်းအား ချွတ်ယူတော်မူပြီးနောက် အဝေးသို့လွှင့်ပစ်တော်မူလိုက်သည်။ ပြီးနောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (အဘယ်မျှအံ့ဩဖွယ်ကောင်းဘိသနည်း) အသင်တို့အနက်မှ မည်သူသည် မီးရဲရဲတောက်နေသော မီးသွေးတုံးကို မိမိလက်ထဲ၌ ကိုင်ထားလိုကြသနည်း။ ဆိုလိုသည်မှာ အကြင်သူသည် မိမိလက်၌ ရွှေဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော အရာတစ်ခုခုကိုဝတ်ဆင်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူ၏လက်သည် ဂျဟန္နမ်၏ငရဲမီးထဲသို့ ကျရောက်ပေမည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ပြန်သွားတော်မူပြီးနောက် လူတို့က ၎င်းသူအား မိမိ၏လက်စွပ်ကို ပြန်ကောက်ယူ၍ အခြားအကျိုးရှိမည့်နေရာ၌ (ဟဒ်ယဟ်လက်ဆောင်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် ရောင်းချ၍) အသုံးပြုရန် ပြောကြလေရာ ၎င်းက အလ္လာဟ် (ﷻ) ၏ကစမ်၊ ဤသို့ပြုမည်မဟုတ်။ အကြင်အရာကို တမန်တော်မြတ်(ﷺ)က စွန့်ပစ် ခဲ့ပြီးဖြစ်လေရာ ၎င်းအရာကို ကျွန်ုပ်မည်သည့်အခါမျှ ပြန်၍ကောက်ယူလိမ့်မည် မဟုတ်ဟု ပြန်ပြောလေ၏။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၀၅။ ကြင်ယာတော်၏ စွန့်သလေးစားမှု

﴿105﴾ قَالَتْ زَيْنَبُ: دَخَلْتُ عَلَى أُمِّ حَبِيبَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ حِينَ تُوقَى أَبُوهَا أَبُو سُفْيَانَ بْنِ خَرْبٍ فَدَعَتْ أُمَّ حَبِيبَةَ بِطَيْبٍ فِيهِ صُفْرَةٌ خَلُوقُ أَوْغْبَرُهُ فَدَهَنْتُ مِنْهُ جَارِيَةً ثُمَّ مَسَّتُ بِعَارِضِهَا ثُمَّ قَالَتْ: وَاللَّهِ مَا لِي بِالطَّيِّبِ مِنْ حَاجَةٍ غَيْرَ أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ ﷺ يَقُولُ: لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تُجِدَّ عَلَى مِيتٍ فَوْقَ ثَلَاثِ يَوْمٍ إِلَّا عَلَى زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا. رواه البخاري، باب تعد المتوفى عنها المرأة أشهر وعشر. رقم: ٦١٧١

ဟဇရသ်ခိုင်နမ်(ﷺ) ပြောပြခဲ့သည်။ ကျွန်မသည် နဗီတမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ကြင်ယာတော် ဟဇရသ်အွမ္မေဟဘီဗဟ်(ﷺ) သခင်မထံသို့ ၎င်း၏ဖခင် ဟဇရသ် အဗူစွတ်ဖ်ယာန် ဗင်န်ဟရစ်(ﷺ) ကွယ်လွန်ခဲ့စဉ်အချိန်က ရောက်ရှိသွားခဲ့သည်။ ထိုအချိန်၌ ဟဇရသ် အွမ်မ္မဟဗီဗဟ်(ﷺ) သည် အမွှေးနံ့သာများကို သုတ်လိမ်းထားသည်။ ၎င်းအမွှေးနံ့သာ၌ ခလူးက် သို့မဟုတ် အခြားအရာတစ်ခုခု ရောစပ်ထားသဖြင့် အဝါရောင်သန်းနေသည်။ ၎င်းအမွှေးနံ့သာ အချို့ကို အခိုင်းအစေ ကျွန် , မ အားလည်း သုတ်လိမ်းပေးခဲ့သည်။ ထို့ပြင် မျက်နှာ၌လည်း သုတ်လိမ်းထားသည်။ ပြီးနောက် အမိန့်ရှိသည်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကစမ်၊ ကျွန်မသည် ဤအမွှေးနံ့သာများ သုတ်လိမ်းရန်အတွက် အခြားမည်သည့် အကြောင်းမျှ မရှိပါ။ ဤသို့သုတ်လိမ်းခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ ကျွန်မသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ကြားသိခဲ့ရသည်။ အကြင်အမျိုးသမီးသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် နောင်အာခိုရသ်အပေါ် အီမာန်ယူယုံကြည်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူမသည် မည်သည့်နာရေးကိစ္စ၌ သုံးရက်ထက်ပို၍ ဝမ်းနည်းမှု အထိမ်းအမှတ်မပြုထိုက်ချေ။ သို့ရာတွင် ခင်ပွန်းသည်၏ နာရေးကိစ္စဖြစ်လာမူ လေးလနှင့် ဆယ်ရက်ပြုပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၀၆။ ချစ်သူနှင့် အတူရှိမည်

﴿106﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ: مَتَى السَّاعَةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: مَا أَغْدُثُ لَهَا؟ قَالَ: مَا أَغْدُثُ لَهَا مِنْ كَثِيرٍ صَلَوةٍ وَلَا صَوْمٍ وَلَا صَدَقَةٍ، وَلَكِنِّي أُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ، قَالَ: أَنْتَ مَعَ مَنْ أَحَبَّيْتَ.

رواه البخاري، باب علامة الحب في الله، رقم: ٦١٧١

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်န်မာလစ်က်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ဦးသောသူက နဗီတမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ကိယာမသ်သည် မည်သည့်အခါ၌ ဆိုက်ရောက်မည်နည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်သည် ကိယာမသ်နေအတွက် မည်သို့

ပြင်ဆင်ထားလေသနည်းဟု ပြန်လည်မေးမြန်းတော်မူ၏။ ၎င်းက ကျွန်တော်မျိုးထံ၌ ကိယာမသ် နေ့အတွက် (နဖိလ်)နမာဇ်များလည်း များစွာမရှိပါ။ (နဖိလ်)ရိုဇ်လည်း များစွာမရှိပါ။ ဆွဒကဟ် အလှူဒါနလည်း များစွာမရှိပါ။ သို့ရာတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ)နှင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရုစုလ်တမန်တော်မြတ်အပေါ် ချစ်ခင်စွဲလန်းမှုတစ်ခုသာရှိပါသည်ဟု ဖြေကြားလေ၏။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤသို့ဆိုလျှင် (ကိယာမသ်နေ့တွင်) အသင်သည်(လောက၌) ချစ်ခင်စွဲလန်းခဲ့သူများနှင့်အတူ ရှိလိမ့်မည်။

(ဗုခါရီ)

၁၀၇။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ချစ်ကြပုံ

﴿107﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّكَ لَا حُبَّ إِلَيَّ مِنْ نَفْسِي، وَإِنَّكَ لَا حُبَّ إِلَيَّ مِنْ أَهْلِي وَمَالِي، وَإِنَّكَ لَا حُبَّ إِلَيَّ مِنْ وَلَدِي، وَإِنِّي لَا أَكُونُ فِي الْبَيْتِ فَأَذْكُرُكَ فَمَا أَضْبِرُ حَتَّى آتِيَ فَأَنْظُرَ إِلَيْكَ، وَإِذَا ذُكِرْتُ بِكَ فَمِنْ أَهْلِي أَدْخُلُهَا وَأَخْبِرُهَا بِمَا بَيْنَ يَدَايِكَ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: شَيْئًا حَتَّى تَزُولَ جَبْرِيْلُ دَخَلَكَ الْجَنَّةَ خَبِيرًا أَنْ لَا أَرَاكَ، فَلَمْ يَزِدْ عَلَيْهِ النَّبِيُّ ﷺ شَيْئًا حَتَّى تَزُولَ جَبْرِيْلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِهَذِهِ الْآيَةِ: ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا﴾ رواه الطبرانی في الصغير الأوسط ورجاله رجال الصحيح غير عبد الله بن عمران العابدی وهو ثقة، مجمع الروايد ٦٣/٧

ဟရေသ် အာအေရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဆွဟာဗီတစ်ပါးသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံသို့ ဝင်ရောက်ခစား၍ ယာရုစုလ္လာဟ်။ ကိုယ်တော့်အား ကျွန်တော်မျိုးသည် မိမိ၏ အသက်ထက်ပင် သာပို၍ ချစ်မြတ်နိုးပါသည်။ မိမိ၏ သားသမီး၊ ဇနီး၊ ပစ္စည်းဥစ္စာထက် ပို၍ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ချစ်ခင်မြတ်နိုးပါ၏။ ကျွန်တော်မျိုး မိမိအိမ်၌ရှိနေစဉ် ကိုယ်တော့် အား သတိရမိပါက ကိုယ်တော့်ထံပါးသို့ ဝင်ရောက်ခစား၍ ကိုယ်တော့်အား မတွေ့မြင်ရပါဘဲ လျက်နှင့် သည်းခံ၍မနေနိုင်ပါ။ ကျွန်တော်မျိုး စိုးရိမ်မှုတစ်ခုခံစားမိပါသည်။ ၎င်းမှာ ဤလောက မှ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် ကျွန်တော်မျိုးတို့ ခွဲခွာသွားကြမည့်သူများဖြစ်ပါသည်။ ပြီးနောက်တွင် ကိုယ်တော်မြတ်သည် အမိဗိယာ(عليها السلام) များ၏ အဆင့်အတန်းသို့ ရောက်ရှိသွားမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်း(ကျွန်တော်မျိုးမူကား ဂျန္နုသ်သို့ရောက်မည် မရောက်မည်ကိုပင် မပြောနိုင်သေးပါ) အကယ်၍ ကျွန်တော်မျိုးဂျန္နုသ်သို့ ရောက်ရမည်ဖြစ်လျှင်လည်း (ကျွန်တော်မျိုး၏အဆင့်အတန်းသည် ကိုယ်တော်မြတ်၏ အဆင့်အတန်းထက်များစွာ နိမ့်ကျနေပါမည်။) သို့ရှိရာ ကျွန်တော် မျိုးသည် ၎င်းနေရာ၌ ကိုယ်တော်မြတ်အား မတွေ့ရပါလျှင် အဘယ်ကဲ့သို့ သည်းခံမျှသိပ်နိုင်ပါမည်နည်း။

ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းစကားကို ကြားရပြီးနောက် မည်သို့မျှ ပြောဆိုခြင်းမပြုဘဲ ဆိတ်ဆိတ်ပင်နေခဲ့ရာ ဟဇရသ် ဂျစ်ဗ်ရာအီးလ်(عليه السلام) သည် အောက်ပါ အာယသ်တော်ကို ယူဆောင်လာခဲ့သည်။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အကြင်သူတို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် ၎င်း၏ရစူလ်တမန်တော်၏ စကားကို နာယူလက်ခံခဲ့သည်ရှိသော် ဤသို့သောသူသည်လည်း ၎င်းတို့နှင့် အတူတကွ တည်ရှိနေပေမည်။ ထိုသူများကား အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကျေးဇူးတော်ကို ခံစားခွင့်ရသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အမ်ဗီယာ၊ ဆွိဒ်ဒီကီးနီ၊ ရှိုဟဒါများနှင့် ဆွာလေဟီးနီများ ဖြစ်ကြ သည်။ ၎င်းတို့သည် အလွန်ကောင်းမွန်သော အဖော်မိတ်ဆွေများဖြစ်ကြပေသည်။

(သင်္ဂဟစီရ်အိဗ်နောကဆီရ်)

၁၀၈။ နောက်ပိုင်းအဖွဲ့သစ် စွဲလန်းမှု

﴿108﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ أَشَدَّ أُمْتِي إِلَى حَبَا، نَاسٌ

كُونُوا بَعْدِي، يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ رَأَى بِأَهْلِهِ وَمَالِهِ. رواه مسلم، باب فيمن يود رؤية نبي ﷺ رقم: ၄၁၆၄

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်၏ အဖွဲ့သစ်များအနက် ငါ့ကိုယ်တော်အား အလွန်ချစ်ခင်စွဲလန်းမြတ်နိုး ကြသူများတွင် ထိုသူများလည်း ပါဝင်သည်။ ၎င်းတို့သည် ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်မရှိပြီးနောက် တွင် ပေါ်ပေါက်လာကြပေလိမ့်ဦးမည်။ ၎င်းတို့သည် အိုးအိမ်စည်းစိမ်အားလုံးကိုပင် စွန့်လွှတ်၍ ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်အား တွေ့ခွင့်ရမည်ဆိုလျှင် အဘယ်မျှကောင်းလိမ့်မည်နည်းဟု တမ်းတ ကြပေလိမ့်မည်။

(မွတ်စလင်ဗ်)

၁၀၉။ အချက်(၆)ချက်ဖြင့် သာပိုမွန်မြတ်ခြင်း

﴿109﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لُفِضْتُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ

سِتٌّ: أُعْطِيتُ جَوَامِعَ الْكَلِمِ، وَنُصِرْتُ بِالرُّغْبِ، وَأُجِلْتُ لِي الْمَغَائِمُ، وَجُعِلَتْ لِي الْأَرْضُ طَهْرًا وَمَسْجِدًا، وَأُرْسِلَتْ إِلَى الْخَلْقِ كَافَّةً، وَخُتِمَ بِي السُّيُُُونُ.

رواه مسلم، باب المساجد و مواضع الصلوة، رقم: ၁၁၆၇

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်သည် အခြားသော နဗီများထက် အချက်(၆)ခုဖြင့် သာပိုမွန်မြတ် ရပေသည်။ ၎င်းတို့မှာ-

- (၁) ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် ကလေးမတ်တော်၏ အနှစ်ချုပ်တစ်နည်းအားဖြင့် အမျိုးမျိုးသော အဓိပ္ပါယ်နှင့်ပြည့်စုံသော စကားများ ချီးမြှင့်ခြင်း ခံခဲ့ရပေသည်။
- (၂) အရှိန်အဝါအားဖြင့် ငါကိုယ်တော်မြတ်အား အကူအညီပြုခဲ့သည်။ (အလ္လာဟ်ﷻ) သည် ရန်သူများ၏စိတ်နှလုံးထဲ၌ ငါကိုယ်တော်မြတ်အား အရှိန်အဝါဖြင့် ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်စေခြင်းများ ထည့်ပေးထားသည်။)
- (၃) ဂနီမသ် စစ်သုံ့ပန်းပစ္စည်းများကို ငါကိုယ်တော်မြတ်အတွက် ဟလာလ်(သုံးစွဲခွင့်)ပြုပေးထားသည်။ (အလျင်က အွမ္မသ်သားများအဖို့ စစ်သုံ့ပန်းပစ္စည်းများကို မီးဖြင့်လောင်မြိုက်စေခဲ့သည်။)
- (၄) ငါကိုယ်တော်မြတ်အတွက် ဤမြေပထဝီအားလုံးကို ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်အဖြစ်ပြုပေးထားပေသည်။ (ယခင်အွမ္မသ်များအဖို့ အိဗာဒမ်ပြုရန်အတွက် သီးသန့်သတ် မှတ်ထားသောနေရာများ၌သာ ဝတ်ပြုခွင့်ရှိပေသည်။) ၎င်းပြင် ဤမြေပထဝီရှိ (မြေအားလုံးကိုလည်း) ငါကိုယ်တော်မြတ်အတွက် သန့်ရှင်းမှုပြုထားပေသည်။ (မြေဖြင့် သယမ်မုမ်ပြု၍လည်း သန့်ရှင်းမှုပြုနိုင်သည်။)
- (၅) ငါကိုယ်တော်မြတ်အား အဖန်ဆင်းခံအားလုံးတို့အပေါ်၌ နဗီအဖြစ်နှင့် ခန့်အပ်စေလွှတ်တော်မူခဲ့သည်။ (ယခင်က ပေါ်ထွန်းလေသမျှသော နဗီရုလ်တမန်တော်များမှာမူကား သတ်မှတ်ထားသော မျိုးနွယ်များအတွက်သာ စေလွှတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။)
- (၆) နဗီရုလ်ပေါ်ထွန်းခြင်းအစဉ်အလာကိုလည်း ငါကိုယ်တော်မြတ်အားဖြင့် အဆုံးသတ်စေခဲ့သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ငါကိုယ်တော်မြတ်၏ နောက်တွင် မည်သည့်နဗီရုလ်တမန်တော်မျှ ပေါ်ထွန်းလာတော့မည်မဟုတ်ချေ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ စကားများ၏ အနှစ်ချုပ်ဟူသည် ဝါကျသဘောအရ တိုတောင်းသော်လည်း အဓိပ္ပါယ်အမျိုးမျိုး သက်ရောက်သော ကျယ်ပြန့်နက်ရှိုင်းခြင်းကို ဆိုလိုပေသည်။

၁၁၀။ နောက်ဆုံးနဗီ

﴿110﴾ عَنْ عَرَبَاضِ بْنِ سَارِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ صَاحِبِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ وَخَاتَمُ النَّبِيِّينَ.

وقال: هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٤١٨/٢

ဟရေသ် အစ်ရ်ဗာဇ်ဗင်နီစာရိယဟ်ﷺ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်ﷺ ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကိုကြားခဲ့သည်။ အမှန်ပင် ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် အလ္လာဟ်ﷻ ၏ ဗန္ဓုဟ်နှင့် နောက်ဆုံးနဗီတမန်တော်ဖြစ်တော်မူ၏။ (ဟာကင်မ်)

၁၁၁။ လစ်လပ်နေသော အုတ်ချပ်

﴿111﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : إِنَّ مَثَلِي وَمَثَلَ الْأَنْبِيَاءِ مِنْ قَبْلِي كَمَثَلِ رَجُلٍ بَنَى بَيْتًا فَأَحْسَنَهُ وَأَجْمَلَهُ إِلَّا مَوْضِعَ لَبْنَةٍ مِنْ زَاوِيَةٍ فَجَعَلَ النَّاسُ يَطْرُقُونَ بِهِ وَيَعْجَبُونَ لَهُ وَيَقُولُونَ : هَلَا وَضِعَتْ هَذِهِ اللَّبْنَةُ؟ قَالَ : فَأَنَا اللَّبْنَةُ، وَأَنَا خَاتَمُ النَّبِيِّينَ .

رواه البخارى، باب خاتم النبيين، رقم: ၃၀၃၀

ဟရေသ် အဗူဟူရိုင်ရဟ်(ﷺ)က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ မိန့်ခွန်းတော်ကို ဤသို့ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ငါ့ကိုယ်တော်နှင့် ယခင်ကပေါ်ထွန်းပြီးသမျှသော နဗီတမန်တော်များ၏ပမာ ဤသို့ရှိသည်။ လူတစ်ဦးသည် အိမ်တစ်ဆောင်ကို ဆောက်လုပ်၍ ၎င်းအိမ်ထဲ၌ အမျိုးမျိုးသော အဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့် လှပအောင်ခြယ်သပြင်ဆင်လေ၏။ သို့ရာတွင် အိမ်၏ထောင့်တစ်နေရာတွင် အုတ်တစ်ချပ်လှပ်နေ၏။ ပြီးနောက် ၎င်းအိမ်ကိုလူတို့က လာရောက်လည်ပတ်၍ အရပ်လေးမျက်နှာကို ကြည့်ရှုလေ့လာကြရာ ၎င်းအိမ်၏လှပတင့်တယ်မှုအဖုံဖုံကို မြင်တွေ့ကြရလေ၏။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့က ဤအိမ်၏ချို့ယွင်းချက်အနေဖြင့် အုတ်တစ်ချပ် လပ်နေကြောင်း ပြောကြလေရာ ၎င်းလပ်နေသော အုတ်တစ်ချပ်မှာ ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်ပင်ဖြစ်၍ ၎င်းငါ့ကိုယ်တော်မြတ်သည်ပင် နောက်ဆုံးပေါ်ထွန်းသော နဗီတမန်တော်ဖြစ်တော်မူ၏။ (ဗုခါရီ)

၁၁၂။ ခါလစ်က မာလစ်ကအပေါ် ထားရှိရမည့် ယုံကြည်ချက်

﴿112﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : كُنْتُ خَلْفَ النَّبِيِّ ﷺ يَوْمًا، فَقَالَ : يَا غُلَامُ! إِنِّي أَعْلَمُكَ كَلِمَاتٍ : احْفَظِ اللَّهَ يَحْفَظْكَ، احْفَظِ اللَّهَ تَجِدْهُ تُجَاهَكَ، إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ، وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ، وَاعْلَمْ أَنَّ الْأُمَّةَ لَوِ اجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْفَعُوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَنْفَعُوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَيْكَ، وَإِنْ اجْتَمَعُوا عَلَى أَنْ يَضُرُّوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَيْكَ، رُفِعَتِ الْأَفْلامُ وَجَفَّتِ الصُّحُفُ .

رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب حديث حنظلة.....، رقم: ၂၀၂၀

ဟရေသ် အစ်မိနေအဗ္ဗာစ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တစ်နေ့တွင် (အစီးအနင်းတစ်ခုတွင်) တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ နောက်မှလိုက်၍ အတူစီးနင်းခဲ့၏။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က သားတော်မောင်၊ ငါ့ကိုယ်တော်အသင့်အား (အရေးကြီးသော) စကားများကို မိန့်ကြားတော်မူမည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ (အမိန့်တော်များ)ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်လေကုန်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အသင့်အား ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူမည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဂရုစိုက်လေကုန်။ ၎င်းအရှင်မြတ်က အသင်နှင့်အတူရှိနေလိမ့်မည်။

(၎င်းအရှင်မြတ်၏ ကူညီရိုင်းပင်းမှုသည် အသင်နှင့်အတူရှိနေပေမည်။) တောင်းခံလိုသည့်အခါ တိုင်း၌ အရှင်မြတ်ထံတော်မှသာ တောင်းခံမှုပြုလေကုန်။ အကူအညီလိုအပ်သည့် အခါတိုင်း၌ အရှင်မြတ်ထံမှသာ ရယူလေကုန်။ ၎င်းအချက်ကိုလည်း အထူးမှတ်သားထားလေကုန်။ အကယ်၍ အွမ္မသ်သားအားလုံးသည် စုရုံး၍ အသင့်အတွက် အကျိုးအမြတ်တစ်စုံတစ်ရာကို ပေးလိုလျှင် လည်း ဤသည်အလွှာဟ် ﴿١١٣﴾ က အသင်၏ သပ်ကံဒီရ်၌ သတ်မှတ်ထား သမျှခန့်သာ အသင့်အား အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမည်။ အကယ်၍ လူသားအားလုံးက စုပေါင်း၍ အသင့်အား ဆုံးရှုံးနှစ်နာမူတစ်စုံတစ်ရာကို ဖြစ်ပေါ်စေရန်အတွက် ကြိုးပမ်းကြပါကလည်း ဤသည်အရှင်မြတ်က အသင့်နဖူးစားကံ၌ ရေးသားထားသည်ခန့်မျှသာ ဆိုက်ရောက်ပေလိမ့်မည်။ (သပ်ကံဒီရ်နဖူးစားကို) ကလောင်တံဖြင့် (ရေးထိုးမှတ်တမ်းတင်ပြီး၍) ၎င်းကိုလာယူသွားခဲ့ချေပြီ။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းသပ်ကံဒီရ်နဖူးစား၌ ရေးထိုးမှတ်တမ်းတင်ထားသည့်အရာများသည် မြူမှုန်တစ်မှုန်ခန့်မျှပင် လွဲချော်တိမ်းပါးမှုမဖြစ်နိုင်တော့ချေ။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၁၁၃။ အီမာန်၏အနှစ်သာရ

﴿113﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لِكُلِّ شَيْءٍ حَقِيقَةٌ وَمَا يَلْعَ عَبْدٌ حَقِيقَةَ الْإِيمَانِ حَتَّى يَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَهُ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَهُ وَمَا أَخْطَأَهُ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبَهُ.

رواه أحمد والطبرانی ورجالہ ثقات، رواه الطحاوی، في الآسط، مجمع الزوائد ٤/ ٤٠٤

ဟဇရတ် အဗူဒရ်ဒါ ﴿ؓ﴾ သခင် ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အရာရာတိုင်း၌ အနှစ်သာရဟူသည် ရှိစမြဲဖြစ်၏။ မည်သည့်ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်မျှမဟူ မိမိတို့အပေါ်သို့ဆိုက်ရောက်လာသည်ဖြစ်သော အခြေအနေအကြောင်းအရာတို့သည် မုချဆိုက် ရောက်လာမည်သာဖြစ်ပြီး ၎င်းမဆိုက်ရောက်သည့် အခြေအနေအကြောင်းတရားတို့သည် မည်သို့မျှ ဆိုက်ရောက်လာလိမ့်မည်မဟုတ်ကြောင်းတို့ကို ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ယုံကြည်၍ နှလုံးမသွင်းသမျှ ကာလပတ်လုံး ထိုသူသည် အီမာန်၏အနှစ်သာရကို ခံစားရလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ လူသားသည် မည်သည့်အခြေအနေမျိုးနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည်ဖြစ်စေ၊ ၎င်းအခြေ အနေတို့ကို အလွှာဟ် ﴿١١٣﴾ က သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားပြီးဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်ထားသင့်ပေ သည်။ ၎င်းအခြေအနေတွင် မိမိအတွက် မည်သို့သောကောင်းခြင်းများ လျှို့ဝှက်ဖုံးကွယ်၍ ပါရှိလာကြောင်း မသိနိုင်ချေ။ သပ်ကံဒီရ်နဖူးစားကံအပေါ် အီမာန်ယုံကြည်သက်ဝင်ခြင်းသည် အီမာန်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် သံသယပွားခြင်းများမှ ကာကွယ်ပေးသော အကြောင်းခံ များပင်ဖြစ်ပေသည်။

၁၁၄။ နှစ်(၅)သောင်းအာပျင်

﴿114﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: كَتَبَ اللَّهُ مَقَادِيرَ الْخَلَائِقِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِخَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ، قَالَ: وَعَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ. رواه مسلم، باب حجاج آدم وموسى صلى الله عليهما وسلم، رقم: ٦٧٤٨

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိသည်ကိုကြားခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မိုးနှင့်မြေကို မဖန်ဆင်းမီ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း(၅)သောင်းအလျင်ကပင် အဖန်ဆင်းခံအားလုံး၏ သက်ကံဒီရ်နဖူးစာကို ရေးထိုးမှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပြီးဖြစ်၏။ ထိုအချိန်က အရရှိတော်သည် ရေပြင်ထက်၌ တည်ရှိနေပေ၏။
(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၁၅။ သပ်ကံဒီရ်သတ်မှတ်ချက်

﴿115﴾ عَنْ أَبِي الدُّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ فَرَعَ إِلَى كُلِّ عَبْدٍ مِنْ خَلْقِهِ خَمْسَ: مِنْ أَجَلِهِ وَعَمَلِهِ وَمُضْجِعِهِ وَآثَرِهِ وَرِزْقِهِ. رواه احمد ١٩٧/٥

ဟဇရသ် အဗူဒုရဒါအ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် နဗီတမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ဗန္ဓုဟ်တစ်ဦးတိုင်းစီ၏ အကြောင်းရပ်(၅)ခုကို သတ်မှတ်ပြဌာန်းထားပြီးဖြစ်တော်မူ၏။ ၎င်းသူသေဆုံးကွယ်လွန်မည့် အချိန်၊ ၎င်းသူ၏အမလ်(အကောင်းအဆိုး)၊ ၎င်းသူအား မြှုပ်နှံရမည့်နေရာ၊ ၎င်းသူ၏ သက်တမ်း၊ ၎င်းသူ၏ ရိုဇီရိကွာစသည်တို့ဖြစ်သည်။
(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၁၆။ အကောင်းအဆိုး၏ အိမာန်

﴿116﴾ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَا يُؤْمِنُ الْمَرْءُ حَتَّى يُؤْمِنَ بِالْقَدْرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ. رواه احمد ١٨١/٢

ဟဇရသ် အမ်ရ်ဗင်န်ရှိအိုင်းဗ်(ﷺ) သည် မိမိ ဖခင်၊ အဖိုးတို့မှ တစ်ဆင့် ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မည်သူမဆို အကောင်းအဆိုးနှင့် ပတ်သက်၍ သပ်ကံဒီရ်အပေါ် ၎င်းသည် အရှင်မြတ်ဘက်မှ ဖြစ်သည်ဟု အိမာန်မယူသေးသရွေ့ ၎င်းသူသည် မုအ်မင်န်မဖြစ်သေးပေ။

၁၁၇။ သေပြီးရှင်ပြန်ထရမည်ကိုပါ အိမာန်ယူရမည်

﴿117﴾ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يُؤْمِنُ عَبْدٌ حَتَّى يُؤْمِنَ بِأَرْبَعٍ: يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّي رَسُولُ اللَّهِ بَعَثَنِي بِالْحَقِّ، وَيُؤْمِنُ بِالْمَوْتِ، وَيُؤْمِنُ بِالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ، وَيُؤْمِنُ بِالْقَدَرِ. رواه الترمذی، باب ما جاء ان الإيمان بالقدر رقم ۲۱۴۰

ဟဇရသ်အလီ(ခ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ခ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မည်သည့်ဗန္ဓုတ်မဆို ဤအရာ(၄)ခုနှင့် ပတ်သက်၍ အိမာန်မယူလျှင် ၎င်းသူသည် မုအ်မင်န် မဖြစ်နိုင်ချေ။

- (၁) အလ္လာဟ်(ခ) မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ ၎င်းငါကိုယ် တော်မြတ် (မဟမ္မဒ်(ခ)) ကို အစွဲလာမိသာသနာတော်ချီးမြှင့်၍ စေလွှတ်ခြင်းခံရသော ရုစူလ် တမန်တော်ဖြစ်ကြောင်းကို သက်သေခံခြင်း။
- (၂) သေခြင်းတရားကို ယုံကြည်လက်ခံခြင်း။
- (၃) သေပြီးနောက် တစ်ဖန်ပြန်လည်၍ ရှင်ပြန်ထရဦးမည်ကိုလည်း ယုံကြည်လက်ခံခြင်း။
- (၄) သပ်ကံဒီရ် နဖူးစာကံကြမ္မာအပေါ် ယုံကြည်လက်ခံခြင်း။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၁၈။ ကဟောင့်တံ

﴿118﴾ عَنْ أَبِي خَفْصَةَ رَجَمَهُ اللَّهُ قَالَ: قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الصَّامِتِ لِأَخِيهِ: يَا بَنِي! إِنَّكَ لَنْ تَجِدَ طَعْمَ حَقِيقَةِ الْإِيمَانِ حَتَّى تَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَكَ وَمَا أَخْطَاكَ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبَكَ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ أَوَّلَ مَا خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى الْقَلَمَ فَقَالَ لَهُ: اكْتُبْ، فَقَالَ: رَبِّ وَمَاذَا أَكْتُبُ؟ قَالَ: اكْتُبْ مَقَادِيرَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى تَقْرَمَ السَّاعَةُ، يَا بَنِي! إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ مَاتَ عَلَى غَيْرِ هَذَا فَلَيْسَ مِنِّي.

رواه ابو داؤد باب فى القدر، رقم: ၄၇၀၀

ဟဇရသ် အဗူဟမ်ဆွာဟ်(ခ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဟဇရသ် အုဟဒဟ်ဗင်န်ဆွာမစ်သ် (ခ) က မိမိ၏ သားအားဆုံးမတော်မူသည်မှာ အို သားတော်မောင်၊ အသင်သည် အသင့်ပေါ် ၌ ဆိုက်ရောက်လာခဲ့သမျှသော အရာအပေါင်းမှ အသင်သည် ရှောင်လွဲ၍ရလိမ့်မည်မဟုတ် ကြောင်းနှင့် အသင့်ထံသို့ မရောက်ရှိလာသည့် အရာအပေါင်းကိုလည်း အသင်ကြုံတွေ့ရလိမ့် မည်မဟုတ်ကြောင်းတို့ကို မယုံကြည်နိုင်သေးသရွေ့ အသင်သည် စစ်မှန်သည့် အိမာန်၏ အရသာကို ဖြည်းစမ်းရလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ခ) ဤသို့အမိန့် ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ခ) ပထမဦးဆုံး ဖန်ဆင်းတော်မူသောအရာမှာ

(ကလမ်) ကလောင်တော်ဖြစ်ပေသည်။ ပြီးနောက် ၎င်းကို ရေးကုန်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူရာ ၎င်းက ကျွန်တော်မျိုးအဘယ်အရာများကို ရေးသားရပါမည်နည်းဟု လျှောက်ထားတော်မူသည်။ ထိုအခါ အရှင်မြတ်က ကိယာမသ်နေ့အထိ ရှိလေသမျှသော အရာများအားလုံးအတွက် သတ်မှတ်ပြဌာန်းထားတော်မူသည်များကို ရေးလေကုန်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဟဇရသ် အုဟဒဟ်ပင်နိဆွာမစ်သ်(ﷺ) က ဆက်လက် အမိန့်ရှိသည်မှာ အို ငါ၏သားတော်မောင်၊ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူ သည် ဤယုံကြည်ချက်မပါဘဲလျက် အခြားမည်သည့်ယုံကြည်ချက်များနှင့်ပင်ဖြစ်စေ ကွယ်လွန် သေဆုံးခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ငါကိုယ်တော်မြတ်နှင့် မည်သို့မျှ မသက်ဆိုင်ချေ။

(အဗူဒါဝူဒ်)

၁၁၉။ မိခင်ဝမ်းဗွဲပင် ကလေးကံကြမ္မာအတည်ဖြစ်ခြင်း

﴿119﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: وَكَلَّ اللَّهُ بِالرَّحِمِ مَلَكًا، فَيَقُولُ: أَيُّ رَبِّ نُطْقَةً، أَيُّ رَبِّ غَلَقَةً، أَيُّ رَبِّ مُضْغَةً، فَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَقْضِيَ خَلْقَهَا، قَالَ: أَيُّ رَبِّ ذَكَرٌ أَمْ أُنْثَى؟ أَشَقِيٌّ أَمْ سَعِيدٌ؟ فَمَا الرِّزْقُ؟ فَمَا الْآجَلُ؟ فَيَكْتُبُ كَذَلِكَ فِي بَطْنِ أُمِّهِ.

رواه البخارى، كتاب القدر، رقم: ٦٠٩٥

ဟဇရသ် အနတ်စ်ပင်နိမာလစ်ကံ(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ကိုယ်ဝန်တည်သည့်အချိန် သားအိမ်၌ ဖရစ်ရှ်သဟ်တစ်ပါးကို ခန့်အပ်တာဝန်ပေးတော်မူသည်။ ၎င်းက အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ ယခုသားမျိုးဥတည်စအချိန် ဘဝမှာပင် ရှိနေပါသေးသည်။ အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင် ယခုမူသွေးတုံး၊ သွေးခဲ ဘဝသို့ ရောက်ရှိပြီ။ အိုအရှင် ယခုမူအသားတုံးဘဝသို့ ရောက်ရှိနေပေပြီ။ (အရာရာကို အရှင်မြတ်သည် အကြွင်းမဲ့ သိမြင်တော်မူသော်ငြားလည်း ဖရစ်ရှ်သဟ်က အရှင်မြတ်အား ကလေး၏ဘဝဖြစ်စဉ် အဆင့်ဆင့်နှင့် ပတ်သက်၍ အစီရင် ခံနေတော်မူပေသည်။) ပြီးနောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ၎င်းအား လူသားအဖြစ်နှင့် ဖန်ဆင်းရန် ဆန္ဒထားတော်မူရာ ဖရစ်ရှ်သဟ်က ၎င်းကလေးနှင့် ပတ်သက်၍ ယောက်ျားလော၊ မိန်းမလော၊ ၎င်းနဖူးစာကောင်းသူလော၊ နဖူးစာဆိုးသူလော၊ ၎င်း၏ ရိုဖီ ရိက္ခာအဘယ်မျှနည်း။ ၎င်း၏သက်တမ်းအဘယ်မျှနည်းဟု မေးမြန်းတော်မူ၏။ သို့ဖြစ်လေရာ ၎င်းသူမိခင်ဝမ်းဗွဲရှိနေ စဉ်တွင်ပင် ၎င်းသူ၏ ဒွန္နုယာသက်တမ်းနှင့်ပတ်သက်၍ အသေး စိတ်အလုံးစုံတို့ကို ရေးသားပြဌာန်းတော်မူပြီးဖြစ်ပေသည်။

(ဗုခါရီ)

၁၂၀။ စမ်းသပ်မှုကို ကျေနပ်စေလို

﴿120﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ عِظَمَ الْجَزَاءِ مَعَ عِظَمِ الْبَلَاءِ، وَإِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ قَوْمًا ابْتَلَاهُمْ، فَمَنْ رَضِيَ فَلَهُ الرِّضَا وَمَنْ سَخِطَ فَلَهُ السُّخْطُ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ما جاء في الصبر على البلاء، رقم: ၂၃၉၆

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ စမ်းသပ်စစ်ဆေးမှုအဘယ်မျှ ပြင်းထန်လေမည်နည်း။ ထိုမျှခန့်ပင် အကျိုးအခ အစားပေးမှု သည်လည်း ကြီးမားများပြားပေမည်။ ၎င်းပြင်အရှင်မြတ်သည် အကြင်မျိုးနွယ်အား နှစ်သက် တော်မူလျှင် ၎င်းမျိုးနွယ်အား စမ်းသပ်စစ်ဆေးမှုအခက်အခဲဘေးဒုက္ခ၌ နှစ်မွန်းစေတော်မူသည်။ ပြီးနောက် ၎င်းတို့က ဤစမ်းသပ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ အရှင်မြတ်အပေါ် ကျေနပ်နှစ်သက်တော်မူ လျှင် ၎င်းသူတို့အပေါ်ဝယ် ကျေနပ်နှစ်သက်တော်မူပေသည်။ ၎င်းသူတို့က ဤစမ်းသပ်မှု ဘေးဒုက္ခများနှင့် ပတ်သက်၍ မကျေနပ်မနှစ်သက်ခဲ့ပါမူ အရှင်မြတ်ကလည်း ၎င်းသူတို့အပေါ် ဝယ် ကျေနပ်နှစ်သက်တော်မမူချေ။ (သစ်ရ်မေစိ)

၁၂၁။ ကပ်ရောဂါနှင့် ရှုဟိဒ်

﴿121﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا رَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَتْ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنِ الطَّاعُونَ فَأَخْبَرَ نَبِيَّ أَنَّهُ عَذَابٌ يَبْعَثُهُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ، وَأَنَّ اللَّهَ جَعَلَهُ رَحْمَةً لِلْمُؤْمِنِينَ، لَيْسَ مِنْ أَحَدٍ يَقَعُ الطَّاعُونَ فَيَمُوتُ فِي بَلَدِهِ صَابِرًا مُخْتَبِئًا يَعْلَمُ أَنَّهُ لَا يُصِيبُهُ إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ إِلَّا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ شَهِيدٍ.

رواه البخاري، كتاب احاديث الانبياء، رقم: ၃၄၇၄

တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ကြင်ယာတော် ဟဇရသ် အာအိရှဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်မက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ကပ်ရောဂါဆိုက်ရောက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်း တော်မူရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ဘက် တော်မူလာသော အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်တစ်မျိုးပင်ဖြစ်ပေသည်။ အလိုတော်ရှိတော်မူသောသူတို့ အပေါ်ဝယ် ချပေးတော်မူသည်။ (သို့ရာတွင်) ဤကပ်ရောဂါကို အရှင်မြတ်က မုအ်မင်န်တို့ အပေါ်ဝယ် ရဟ်မသ်တော်တစ်ခုအဖြစ် ပြောင်းပေးလိုက်တော်မူလေသည်။ အကယ်၍ အကြင်သူ သည် နေရာဒေသတစ်ခု၌ ကပ်ရောဂါပြန့်နှံ့နေပေရာ ၎င်းသူသည် ဆွဗ်ရ်သည်းခံ၍ အကျိုး ဆဝါးဗ်ကို မျှော်ကိုးမက်ထားပြီး ၎င်းနေရာ၌ပင် မရွှေ့မပြောင်းဘဲနေမြဲနေလျက် အလ္လာဟ် (ﷻ) က သတ်မှတ်ထားတော်မူသည့်အတိုင်းသာ ကြုံတွေ့ရမည်ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်

နှလုံးပိုက်ခဲ့ပါမူ (ပြီးနောက် ၎င်းသူသည် သပ်ကံဒီရ်၏ သတ်မှတ်ချက်အတိုင်း ၎င်းကပ်ရောဂါ ဖြင့် ကွယ်လွန်သေဆုံးခဲ့ပါမူ) ၎င်းသူသည် ရှဟီဒီတစ်ယောက်နှင့်ညီမျှသော အကျိုးဆေးဝါးခံကို ရရှိပေမည်။ (ဗုရ်ရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ပေါင်၊ ချိုင်းကြား သို့မဟုတ် ဂုတ်ပေါ်တွင် အလွန်ပူလောင်သော အနာ ပဆုပ်ပမာရောဂါဖြစ်လာလျှင် ဒုတိယသို့မဟုတ် တတိယရက်တွင် ထိုရောဂါကြောင့် သေဆုံး သွားတတ်သည်။ ဤသို့ကပ်ရောဂါကို ‘သွာအူန့်’ ဟုခေါ်သည်။ ရှရီအသ်အမိန့်တော်မှာ ၎င်းကပ်ရောဂါ ဆိုက်ရောက်နေသော အရပ်ဒေသမှ အခြားဒေသတစ်ခုသို့ ရှောင်ပြေးမသွား ရချေ။ ဤအတွက်ကြောင့်ပင် ဟဒီးဆ်တော်မြတ်က အကျိုးဆေးဝါးခံကို မျှော်ကိုးမက်ထား၍ ဆက်လက်နေထိုင်ရန် အမိန့်ရှိတော်မူခြင်းဖြစ်ပေသည်။

၁၂၂။ ကလေးအပြုအမူကို သပ်ကံဒီရ်ဖြင့်ဖြေပုံ

﴿122﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَدَمْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَأَنَا ابْنُ ثَمَانٍ سِنِينَ خَدَمْتُهُ عَشَرَ سِنِينَ فَمَا لَأَمْنِي عَلَى شَيْءٍ قَطُّ أَتَى فِيهِ عَلَى يَدَيَّ فَإِنْ لَأَمْنِي لَا يَمُّ مِنْ أَهْلِهِ قَالَ: دَعُوهُ فَإِنَّهُ لَوْ قُضِيَ شَيْءٌ كَانَ. مصابيح السنة للبغوي وعده من الحسان ٥٧/٤

ဟဇရတ် အနတ်စ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ရှစ်နှစ်သားအရွယ်ကပင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ပြုစုရင်း အနီး၌ခစားနေထိုင်ခဲ့ရာ ဆယ်နှစ် တိုင်တိုင် ဤအတိုင်းပြုစုခဲ့သည်။ ယင်း(အချိန်ကာလများအတွင်း၌) ကျွန်ုပ်သည် တစ်စုံ တစ်ရာ ဆုံးရှုံးနှစ်နာအောင် အမှားအယွင်းပြုမိလေတိုင်း ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ် အပေါ်သို့ မည်သည့်အခါမျှ အပြစ်ပြောခြင်း၊ စိတ်ဆိုးခြင်းများ မပြုခဲ့သည်သာမက အကယ်၍ အိမ်သူအိမ်သားများအနက်မှ တစ်စုံတစ်ယောက်က ဤသို့ အပြစ်ပြောလျှင်လည်း ကိုယ်တော် မြတ်(ﷺ) က ရှိပါစေ (ဘာမျှမပြောလေနှင့်) အကြောင်းမှာ ဆုံးရှုံးရန် သပ်ကံဒီရ်၌ သတ်မှတ် ပြီးဖြစ်ပါက မချ ဤအတိုင်းပင် ဖြစ်ပျက်ကြုံတွေ့ရမည်သာဖြစ်လေသည်ဟု ပြောဆိုဆုံးမလေ၏။ (မဆွာဗီဟွတ်လ်ဂျန္နုသ်)

၁၂၃။ ကျမ်းကျင့်ခြင်းသည်လည်း သပ်ကံဒီရ်အရပင်

﴿123﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: كُلُّ شَيْءٍ بِقَدَرٍ، حَتَّى الْعَجْزُ وَالْكَجْسُ. رواه مسلم، باب كل شيء - رقمه ٦٧٥٠

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်အုမရ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဖြစ်အပျက်အလုံးစုံတို့သည် သပ်ကံဒီရ်၌ ရေးထိုးမှတ်တမ်းတင်ပြီး

ဖြစ်ပေသည်။ အဘယ်မျှတိုင်ဟူမူ (လူသားသည်) အသိမရှိသူ၊ ၎င်းအချည်းအနီး၊ အလဟဿ ဖြစ်မည့်သူ သို့မဟုတ် အသိဉာဏ်ပညာနှင့်ပြည့်စုံသူ၊ ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်သူ စသည်ဖြင့် သပ်ကံဒီရ်၌ ရေးမှတ်ထားသည့်အတိုင်းသာဖြစ်လာရပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၂၄။ ‘အကယ်၍သာ’ ကို မသုံးနှင့်

﴿124﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ، وَفِي كُلِّ خَيْرٍ، إِخْرَاضٌ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ وَاسْتَعْنِ بِاللَّهِ، وَلَا تَفْجُرْ، وَإِنْ أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقُلْ: لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَذَا وَكَذَا، وَلَكِنْ قُلْ: قَدَّرَ اللَّهُ، وَمَا شَاءَ فَعَلَ، فَإِنَّ لَوْ تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ. رواه مسلم، باب الإيمان بالقدر..... رقم: ၆၇၇၄

ဟူသော အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အင်အားပြည့်ဝသော မုအ်မင်န်သည် ချည့်နဲ့အားနည်းသော မုအ်မင်န်ထက်မြတ်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ပို၍ချစ်ခင်နှစ်သက်တော်မူသည်။ မုအ်မင်န်တိုင်းတွင် ကောင်းချီးမင်္ဂလာ အဖြာဖြာလည်းရှိပေသည်။ (သတိမူကြလေကုန်) အသင့်အားအကျိုးပြုသောအရာအပေါ် တပ်မက်မှုထားကြလေကုန်။ ၎င်းထိုအရာကို ရရှိခံစားနိုင်ရန်အတွက်လည်း အလ္လာဟ် (ﷻ) ထံတော်မှ အကူအညီတောင်းခံကြလေကုန်။ ၎င်းပြင် ဝိရိယ မလျော့လေနှင့်။ ၎င်းအကယ်၍ အသင်တို့အပေါ်သို့ ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုတစ်စုံတစ်ရာ ဆိုက်ရောက်လာပါမူ အကယ်၍ ကျွန်ုပ်သည် ဤကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခဲ့ပါမူ ဤသို့ထိုသို့ဖြစ်လာပေလိမ့်မည်ဟု မပြောဆိုလေနှင့်။ သို့သာမက အလ္လာဟ်(ﷻ) က ကျွန်ုပ်အပေါ်ဝယ် ဤသို့ဤသို့သတ်မှတ်တော်မူပြီးဖြစ်ပါတကား။ ထိုအရှင်မြတ်သည် မိမိဆန္ဒရှိတော်မူသည့်အတိုင်းသာ ပြုတော်မူပေသည်ဟု ဆိုလေကုန်။ အကြောင်းမှာ ‘အကယ်၍သာ’ ဟူသည့် စကားလုံးသည် ရှိုင်သွာန် လုပ်ရပ်အားလုံး၏ တံခါးပေါက်ကို ဖွင့်ပေးလိုက်လေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ လူသားတို့၏ အသုံးအနှုန်းတစ်ခုဖြစ်သော (အကယ်၍သာ ကျွန်ုပ်သည် ဤကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခဲ့ပါမူ ဤသို့ထိုသို့ဖြစ်လာပေလိမ့်မည်)ဟူသောစကားကို သပ်ကံဒီရ်နဖူးစာ၏ အဆုံးအဖြတ်နှင့် ဆန့်ကျင်ယှဉ်ပြိုင်ကာ မိမိ၏အကြံအစည် အပေါ်၌သာ ယုံကြည်မှုအားသန် နေသောအခါ၌လည်းကောင်း၊ သပ်ကံဒီရ်ဟူသည် ဘာမျှမဟုတ်ဟု အထင်ရောက်လာသော အခါ၌လည်းကောင်း၊ ထိုအခါမျိုးတွင် အထက်ပါအတိုင်း မိမိနှုတ်မှမပြောမိရန် တားမြစ်ထားပေ သည်။ အကြောင်းမှာ ထိုအခြေအနေမျိုးတွင် ရှိုင်သွာန်အဖို့ လူသား၏ သပ်ကံဒီရ်အပေါ်ထား ရှိရမည့် ယုံကြည်ချက်ကို ဖယ်ရှားပစ်ရန် အခွင့်အရေး ရရှိသွားပေသည်။ (မစ္စာဟစ်ရ်ဟပ်ကံ)

၁၂၅။ ရှိဗမကုန်သရွေ့ မသေနိုင်

﴿125﴾ عَنْ أَبِي مُسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَلَا وَإِنَّ الرُّوحَ الْأَمِينَ نَفْتُ بَنِي رُوَيْحٍ أَنَّهُ لَيْسَ مِنْ نَفْسٍ تَمُوتُ حَتَّى تَسْتَوِيَّ رِزْقَهَا، فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَجْمِلُوا فِي الطَّلَبِ وَلَا يَحْمِلَنَّكُمْ اسْتِطَاءُ الرِّزْقِ أَنْ تَطْلُبُوا بِمَعَاصِي اللَّهِ فَإِنَّهُ لَا يُدْرِكُ مَا عِنْدَ اللَّهِ إِلَّا بِطَاعَتِهِ.

(وهو طرف من الحديث) شرح السنة للديلمي ٣٠٥/١٤، قال المحشم: رجاله ثقات وهو مرسل

ဟဇရသ်အိမ်နေမတ်စ်အားဒ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျိမ်ရာအီးလ်(ﷺ) သည် (အလ္လာဟ်(ﷻ) အမိန့်တော်ဖြင့်) ငါကိုယ်တော်မြတ်၏ နှလုံးသားထဲသို့ ဤအသိတရားကို ထည့်ပေးတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိ၏ သပ်ကံဒီရ်နဖူးစာ၌ ရေးမှတ်ထားသော ရှိဗမားနပ်ရိက္ခာကို အကုန်အစင်မရရှိသေးသရွေ့ ၎င်းသူသည် သေဆုံးကွယ်လွန်လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ သို့ရှိရာ အလ္လာဟ်(ﷻ) အား အမြဲတစေ ကြောက်ရွံ့လေကုန်။ ၎င်းပြင် ရှိဗမားနပ်ရိက္ခာရှာဖွေစုဆောင်းရာ၌ ရိုးသားဖြူစင်မှန်ကန်သော နည်းစနစ်ကိုသာ ကျင့်သုံးလေကုန်။ ရှိဗမိက္ခာ အခက်အခဲကြုံနေစဉ် အသင်သည် ၎င်းရှိဗမိက္ခာကို ရှာဖွေစုဆောင်းရာ၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အမိန့်ပညတ်ချက်များကို ချိုးဖောက်ကျူးလွန်မှုဘက်သို့ အသာမပေးလေနှင့်။ အကြောင်းမှာ အသင်၏ ရှိဗမိက္ခာသည် အရှင်မြတ်၏ လက်တော်၌သာ ရှိနေပေသည်။ ထိုအရှင်မြတ်၏ လက်တော်၌ရှိနေသော အရာများကို ထိုအရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်များကို နာခံကျင့်သုံးခြင်းနည်းဖြင့်သာ ရရှိနိုင်ပေသည်။

(ရှုရိဟ်တုတ်လ်စွန္နဟ်)

၁၂၆။ အရှင်မြတ်အားလွှဲအပ်ဖြေသိမ့်ချိန်

﴿126﴾ عَنْ عَوْبٍ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَضَى بَيْنَ رَجُلَيْنِ فَقَالَ الْمَفْضِيُّ عَلَيْهِ لَمَّا أَذْبَرَ: حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَلُومُ عَلَى الْعَجْزِ وَلَكِنْ عَلَيْكَ بِالْكَفَافِ فَإِذَا غَلَبَكَ أَمْرٌ فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ.

رواه ابو داؤد، باب الرجل يحلف على حقه، رقم: ٣٦٢٧

ဟဇရသ် အောင်ဖ်ဗင်နိမာလစ်က်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် လူနှစ်ဦးကြား၌ အဆုံးအဖြတ်တစ်ခုပေးခဲ့ရာ ၎င်းအဆုံးအဖြတ်သည် တစ်ဦးသောသူ၏ ဆန္ဒနှင့် ဆန့်ကျင်နေခဲ့သည်။ ၎င်းတို့ပြန်ကြသောအခါ ၎င်းက(ဝမ်းနည်းစွာဖြင့်) အလ္လာဟ်(ﷻ) သည်သာ ကျွန်တော်မျိုးအဖို့ လုံလောက်တော်မူပါ၏။ ၎င်းအရှင်မြတ်သည်သာ အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင်

လုပ်ဆောင်နိုင်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်ပေ၏ဟု ရွတ်ဆိုလေရာ ဤသည်ကိုကြားပြီး တမန်တော် မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ စဉ်းစားဆင်ခြင်သုံးသပ်သည့်ပုံစံဖြင့် မလုပ်သည့် အပေါ် အရှင်မြတ်က ကဲ့ရဲ့တော်မူပေသည်။ သို့ဖြစ်လေရာ မိမိ၏လုပ်ငန်းဆောင်တာတိုင်း၌ အမြဲတမ်းကောင်းမွန် သေချာကျနစွာ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ပြီးမှ ပြုမူဆောင်ရွက်ကြလေကုန်။ ထိုသို့ ပြုမူဆောင်ရွက်ပြီးနောက်လည်း အခြေအနေမှာ မိမိလိုလားသည့်အတိုင်း မဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါ။ ထိုအခါမှသာ **حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** အလ္လာဟ်(ﷻ) သည်သာ ကျွန်တော်မျိုးအဖို့ လုံလောက် တော်မူပါ၏။ ထိုအရှင်မြတ်သည်သာ ဤအခြေအနေ၌လည်း မိမိ၏လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက် ပေးနိုင်တော်မူပေ၏ဟု ရွတ်ဆို၍ မိမိ၏စိတ်နှလုံးကို ဖြေသိမ့်ကြလေကုန်။

(အဗူဒါဂူဒ်)

ကွယ်လွန်သေဆုံးပြီးနောက် ရင်ဆိုင်တွေ့ကြုံရမည့် အခြေအနေများနှင့် ပတ်သက်၍ အီမာန်ယူခြင်းအကြောင်း

ကုရ်အာနိ၏အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ۝ يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَرَىٰ وَمَا هُمْ بِسُكَرَىٰ وَلَٰكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ﴾
[الحج: ٢٠١]

- (၁) အို လူခပ်သိမ်းတို့၊ အသင်တို့သည် မိမိတို့ကို ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်မြတ် အား ကြောက်ရွံ့ကြကုန်။ စကန်စင်စစ် ကိယာမသ်၏ မြေငလျင်လှုပ်ခြင်းသည် အကြီးအကျယ် ကြောက်မက်ဖွယ်ကိစ္စတစ်ရပ်ပင်။ (ကုရ်အာန်- ၂၂: ၁-၂)
- ယင်းငလျင်လှုပ်ခြင်းကို အသင်တို့တွေ့မြင်ကြသောနေ့တွင် နို့တိုက်သောမိခင်တိုင်း သည် မိမိတိုက်လျက်ရှိသောကလေးကို (လုံးဝ)မေ့လျော့၍ သွားပေမည်။ ၎င်းပြင် ကိုယ်ဝန်ရှိသူတိုင်းသည်လည်း (ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ကာ) မိမိ၌ရှိသော ကိုယ်ဝန်လျော့ ကျပေမည်။ ထိုမှတစ်ပါး အသင်တို့သည် လူတို့အား မူးယစ်တွေဝေ မိန်းမောနေ သူများအဖြစ် တွေ့မြင်ရပေမည်။ စင်စစ် ၎င်းတို့သည် မူးယစ်တွေဝေမိန်းမောနေသူ များ (အလျဉ်း) မဟုတ်။ သို့ရာတွင် (သူတို့အပေါ်၌) အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ပြစ်ဒဏ်ကား ပြင်းထန်လှပေလိမ့်မည်။

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَا يَسْأَلُ حَمِيمٌ حَمِيمًا ۖ يُصَرُّوهُمْ ط يَرُدُّ الْمُجْرِمَ لَوْ يَفْتَدِي
 مِنْ عَذَابٍ يَرْوِيهِ ۖ وَصَاحِبَتِهِ وَبَيْنَهُ ۖ وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُنْزِلُهَا ۖ وَمَنْ فِي
 الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ ۖ كَلَّا ۖ﴾
 [المعارج: ၁၀-၁၉]

(၂) ၎င်းပြင် အဆွေခင်ပွန်းတစ်ယောက်မျှပင် မည်သည့်အဆွေခင်ပွန်းကိုမျှပင် မေးမြန်း
 မည်မဟုတ်။ (၇၀ : ၁၀)

စင်စစ် ၎င်းတို့သည် အချင်းချင်းပြသခြင်းကိုလည်း ခံကြရပေမည်။ (ထိုနေ့တွင်)အပြစ်
 ရှိသောသူတို့သည် ထိုနေ့ပြစ်ဒဏ်မှ (လွတ်မြောက်ရန်) မိမိသားများအားလည်းကောင်း။
 (၇၀ : ၁၁)

မိမိကြင်ဖော်အားလည်းကောင်း၊ မိမိညီအစ်ကိုများအားလည်းကောင်း၊ (၇၀ : ၁၂)

မိမိအား ခိုလှုံရန်နေရာပေးသော ဆွေမျိုးဆွေမျိုးသားချင်းကိုလည်းကောင်း၊(၇၀:၁၅)

မြေပထဝီဝယ်ရှိကုန်သောသူတို့အားလည်းကောင်း၊ အစားထိုးလျော်ကြေးပေးပြီးနောက်
 ထိုလျော်ကြေးသည် မိမိအားလွတ်မြောက်စေလျှင် ကောင်းလေစွဟု အာသာဆန္ဒရှိ
 ပေမည်။ (ကုရ်အာန် ၇၀:၁၀-၁၄)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَا تَحْسَبِ اللَّهُ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ ط إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِیَوْمٍ
 تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ ۖ مُطَّعِينَ مُقْسَعِينَ رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ ۖ
 وَأَفْنَدْتُهُمْ فِئَاءً ۖ﴾
 [الزمر: ၄၆-၄၉]

(၃) အို တမန်တော် အသင်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား မတရားသောသူများ ကျင့်မှုကြ
 ကုန်သော အမှုကိစ္စတို့မှ အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့နေတော်မူသောအရှင်မြတ်ဟူ၍ အလျဉ်း
 မထင်မှတ်လေနှင့်။ ထိုအရှင်မြတ်သည် ၎င်းတို့အား အကြင်နေ့တိုင်အောင် ရွှေ့ဆိုင်း
 ခွင့်ပေးထားတော်မူခြင်းသာလျှင် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုနေ့တွင် (ကာဖိရ်သွေဖည် ငြင်းပယ်
 ကြသူတို့၏) မျက်စေ့မျက်စံများသည် (မျက်တောင်မခတ်) စူးစိုက်လျက်ပင် ရှိကြ
 ကုန်သတည်း။ (ကုရ်အာန် - ၁၄ : ၄၂)

(ထိုနေ့တွင် ၎င်းတို့သည်) မိမိတို့၏ ဦးခေါင်းများကို မော့၍ပြေးလွှားလျက်ပင်
 ရှိကြပေမည်။ (ထိုနေ့တွင်) ၎င်းတို့၏မျက်စေ့များသည် ၎င်းတို့ဘက်သို့ ပြန်လည်
 မည်မဟုတ်ပေ။ (၀၁) ၎င်းတို့သည် မျက်တောင်မခတ်ဘဲ ရှိကြမည်။ ထိုမှတစ်ပါး
 ၎င်းတို့၏ စိတ်နှလုံးများသည်လည်း လွင့်ဖျံ့လျက်ပင် ရှိနေကြပေမည်။ (၀၁)သတိရှိ
 ကြမည်မဟုတ်ပေ။ (ကုရ်အာန် - ၁၄ : ၄၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَالرُّزْقُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ ۚ فَمَنْ تَقَلَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ﴾
 [الاعراف: ၁၀၈]

- (၄) ၎င်းပြင် ထိုနေ့တွင် (ကောင်းမှု၊မကောင်းမှုများကို) ချိန်စက်မည်မှာလည်း လုံးဝ မှန်ကန်၏။ သို့ဖြစ်လေရာ အကြင်သူ၏ အလေးချိန်သည် အချိန်စီးအံ့။ ထိုကဲ့သို့သော သူတို့သည်ပင်လျှင်အောင်မြင်သောသူများဖြစ်ကြလတ္တံ့။ (ကုရ်အာန် ၇:၈) သို့ရာတွင်မူကား အကြင်သူ၏ အလေးချိန်ပေါ့ပါးအံ့။ ထိုကဲ့သို့သောသူသာလျှင် မိမိတို့ကိုယ်ကို (မိမိတို့ပင်) နစ်နာဆုံးရှုံးအောင် ပြုလုပ်ခဲ့သောသူများဖြစ်ကြ၏။ အကြောင်းမူကား ၎င်းတို့သည် ငါအရှင်မြတ်၏ သက်သေလက္ခဏာများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မတရားပြုလုပ်ခဲ့သောကြောင့်ပင်တည်း။ (ကုရ်အာန် ၇:၉)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَجَنَّتْ عَذَنُ يَدِهَا حُلُوتُهَا يَحْلُونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرٍ مِنْ ذَهَبٍ وَاللُّؤْلُؤَاتِ وَبَنَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ۝ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْخَزْنَ ۖ إِنْ رَأَيْنَا لِلْعَمُورِ شُكُورًا ۝ الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ ۚ لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا لُغُوبٌ﴾
 [طاهر: ၃၃-၃၅]

- (၅) ထာဝစဉ်နေထိုင်ရအံ့သောဥယျာဉ်များပင်။ ၎င်းတို့သည် ယင်းဥယျာဉ်များ၌ပင် ရောက်ကြပေမည်။ ထိုသူတို့သည် ယင်းဥယျာဉ်များ၌ ရွှေလက်ကောက်များဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပုလဲများဖြင့်လည်းကောင်း၊ တန်ဆာဆင်ယင်ပေးခြင်းကို ခံကြရ ပေမည်။ ထိုမှတစ်ပါး ယင်းဥယျာဉ်များ၌ ၎င်းတို့၏ ဝတ်စားတန်ဆာမှာ ပိုးအဝတ် အထည်များပင်ဖြစ်ပေမည်။ (ကုရ်အာန် ၃၅:၃၃) ထိုမှတစ်ပါး ၎င်းတို့သည် (ဤသို့) ပြောဆိုကြပေမည်။ ချီးမွမ်းမှုအပေါင်းတို့သည် ကျွန်တော်မျိုးတို့မှ ပူပင်သောကကို ပပျောက်စေတော်မူသော အလ္လာဟ် ﴿၁၆﴾ နှင့်သာ သက်ဆိုင်၏။ မလွဲဧကန် ကျွန်တော်မျိုးတို့အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်မြတ်သည် အလွန်တရာခွင့်လွှတ်တော်မူသောအရှင်၊ အလွန်တရာ ရက်ရောစွာ ကျေးဇူးတုံ့ပြန်တော်မူသော အရှင်အမှန်ပင်ဖြစ်တော်မူပေ၏။ (ကုရ်အာန် ၃၅:၅၄)

အကြင်အရှင်မြတ်သည် မိမိကျေးဇူးတော်နှင့် ကျွန်တော်မျိုးတို့အား အမြဲထာဝရနေအံ့

သော နေရာ၌ နေရာချပေးတော်မူ၏။ ထိုဌာနတွင် ကျွန်တော်မျိုးတို့၌ မည်သည့် ပင်ပန်းမှုမျှလည်း သက်ရောက်မည်မဟုတ်ပေ။ ထိုမှတစ်ပါး ကျွန်တော်မျိုးတို့၌ ထိုဌာနတွင် မည်သည့်ငြီးငွေ့မှုမျှလည်း သက်ရောက်မည်မဟုတ်ပေတကား။

(ကုရ်အာန် ၃၅:၃၅)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ آمِنٍ ۝ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ۝ يَلْبَسُونَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ ۝ كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۝ يَدْخُلُونَ فِيهَا بِكُلِّ قَاكِهَةٍ آمِنِينَ ۝ لَا يَدْخُلُونَ فِيهَا الْمَوْتُ إِلَّا الْمَوْتُ الْأُولَىٰ ۝ وَوَفَّاهُمُ عَذَابٌ الْجَنَّةِ ۝ فَضْلًا مِّن رَّبِّكَ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾
[الدخان: ၅၁-၅၇]

- (၆) စကန်အမှန် မွန်သကီသုတော်စင်တို့မှာ ငြိမ်းချမ်းသာယာသော ဌာနတွင် ရှိကြပေမည်။ (၄၄:၅၁) ဥယျာဉ်များ၌လည်းကောင်း၊ စမ်းချောင်းများ၌လည်းကောင်း၊ (၄၄:၅၂) ၎င်းတို့သည် ဝိုးထည်အပါးစားကိုလည်းကောင်း၊ ဝိုးထည်အထူစားကိုလည်းကောင်း၊ ဝတ်ဆင်လျက် မျက်နှာချင်းဆိုင်ထိုင်လျက်ရှိကြပေမည်။ (၄၄:၅၃) ဤဖြစ်ရပ်မှာ ဤအတိုင်းဖြစ်၏။ ထိုမှတစ်ပါး ငါအရှင်မြတ်သည် ၎င်းတို့အား ဖြူ၍လှပတင့်တယ်သော၊ မျက်လုံးကျယ်၍ လှပသောမိန်းမများနှင့် ထိမ်းမြား၍ပေးတော်မူမည်။ (၄၄:၅၄) ၎င်းတို့သည် ယင်းဥယျာဉ်များ၌ အလုံးစုံသော သစ်သီးဝလံများကို အေးချမ်းစွာမှာယူကြပေမည်။ (၄၄:၅၄) ၎င်းတို့သည် ပထမဦးဆုံးအကြိမ်သေဆုံးခဲ့ကြသည်မှတစ်ပါး ယင်းဥယျာဉ်များတွင် သေခြင်းတရား၏အရသာကို မြည်းစမ်းကြမည်မဟုတ်ပြီ။ ထိုမှတစ်ပါး ၎င်းတို့အား ထိုအရှင်မြတ်သည် ဂျဟန္နမ်ငရဲဘုံ၏ ပြစ်ဒဏ်မှလည်း လွတ်ကင်းစေတော်မူပေမည်။ (၄၄:၅၆) ဤသည်တို့ကား အသင့်အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်မြတ်၏ ကျေးဇူးတော်ကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ ဤသည်ပင်လျှင် ကြီးကျယ်လှစွာသော အောင်မြင်မှုပင်။
- (ကုရ်အာန် ၄၁:၅၁-၅၇)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الْآبِرَارَ يُشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ۝ عَنَّا يُشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ۝ يُؤْفُونَ بِالنُّذُرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ۝ وَيُطْعَمُونَ أَلْفَ طَعَامٍ عَلَىٰ حَبِّهِ مَسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ۝ إِنَّمَا نَطْعِمُكُمْ لِرِجَاءِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا ۝ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَمْطَرِيرًا ۝ فَوَقَّهَهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَٰلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّهْمُ نَضْرَةً وَسُرُورًا ۝ وَجَزَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَخَرِيرًا ۝ مُسْكِنِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرْآئِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا

زَمْهَرِيرًا ۝ وَذَانِبَةٌ عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا ۝ وَذَلِكَ قُطُوفُهَا تَذْلِيلًا ۝ وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِانِيَّةٍ
 مِنْ فِضَّةٍ ۝ وَأَنْخَوَابٍ كَانَتْ قَوَرِيرًا ۝ قَوَارِيرًا مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ۝ وَيَسْقُونَ
 فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا ۝ غِنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا ۝ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ
 وَلِلَّذَانِ مُخَلَّدُونَ ۝ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَنثورًا ۝ وَإِذَا رَأَيْتَ ثُمَّ رَأَيْتَ
 نَعِيمًا ۝ وَمُلْكًا كَبِيرًا ۝ عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُدُوسٌ خُضَرٌ ۝ وَاسْتَبْرَقُ ۝ وَخُلُوعًا ۝ وَأَسَاوِرَ مِنْ
 فِضَّةٍ ۝ وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ۝ إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً ۝ وَكَانَ سَعْيُكُمْ
 مُشْكُورًا ﴿٢٢﴾

[الدهر: ၅-၂၂]

- (၇) ဧကန်စင်စစ် သူတော်သူမြတ်တို့သည် ပရုပ်ရောစပ်ထားသောအရက် အပြည့်အလျှံ ရှိသောခွက်မှ သောက်သုံးကြပေမည်။ (၇၆:၅) အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ (ထူးကဲမြင့် မြတ်သော) ကျွန်တို့သည် အကြင်စမ်းမှသောက်သုံးကြပေမည်။ ၎င်းတို့သည် ယင်းစမ်း ကို (အလိုရှိရာသို့) လွယ်လင့်တကူ စီးဆင်းစေကြပေမည်။ (၇၆:၆) ထို(ထူးကဲမြင့် မြတ်သော) ကျွန်တို့မှာ မိမိတို့၏ တာဝန်များကို ကျေပွန်စွာဆောင်ရွက်လေ့ရှိကြသည့် အပြင် အကြင်နေ့ကိုလည်း စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့လေ့ရှိကြကုန်၏။ ထိုနေ့၏ ဘေးအန္တရာယ် မှာ ကျယ်ပြန့်စွာ ပျံ့နှံ့လျက်ရှိပေမည်။ (၇၆:၇) ထိုမှတစ်ပါး ထိုသူတို့သည် အစားအစာကို ခုံမင်စုံမက်ကြလျက်နှင့်ပင် ထိုအရှင်မြတ်ကို ချစ်ကြည်မြတ်နိုးသော ကြောင့် သူဆင်းရဲတို့အားလည်းကောင်း၊ ဘမဲ့ကလေးသူငယ်တို့အားလည်းကောင်း၊ သုံ့ပန်းတို့အားလည်းကောင်း၊ ကျွေးမွေးကြကုန်၏။ (၇၆:၈) (ထိုကျွန်များက) ကျွန်ုပ် တို့သည် အသင်တို့အား၊ အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ရည်စူး၍သာလျှင် ကျွေးမွေးကြ ၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အသင်တို့ထံမှ မည်သည့်အကျိုးကျေးဇူးကိုမျှလည်းကောင်း၊ မည်သည့်ကျေးဇူးတင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ရည်စူးကြသည်မဟုတ်ပေ။

(ကုရ်အာန် ၇၆ : ၅-၉)

ဧကန်မလွဲ ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်မြတ် ထံတော်မှဖြစ်သော ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန်လှစွာသောနေ့ကို ကြောက်ရွံ့စိုးရိမ်ကြကုန်၏။ (ဟု ပြောကြကုန်၏။) (၇၆:၁၀) သို့ဖြစ်ပေရာ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းတို့အား ထိုနေ့၏ ဘေးအန္တရာယ်မှ လွတ်ကင်းစေတော်မူပေမည်။ ၎င်းပြင်ထိုအရှင်မြတ်သည် ထိုသူတို့အား ရွှင်လန်းမှုနှင့်လည်းကောင်း၊ ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်မှုနှင့်လည်းကောင်း၊ တွေ့ကြုံစေတော်မူပေမည်။ (၇၆:၁၁) ထိုမှတစ်ပါး (၎င်းတို့အား ထိုအရှင်မြတ်သည်

ဒီးနဲအပေါ်ကြံ့ခိုင်၊ သည်ခံခြင်းတရားထားရှိခဲ့ကြသောကြောင့် ဂျန္နသ်သုခဘုံသို့လည်းကောင်း၊ ပိုး(အဝတ်အစားများ)ကိုလည်းကောင်း၊ အစားပေးတော်မူအံ့သတည်း။ (၇၆:၁၇) (၎င်းတို့သည်) ယင်းဂျန္နသ်သုခဘုံ၌ ဂျင်းရောစပ်ထားသော အရက်အပြည့်အလျှံပါသော ခွက်များဖြင့် တိုက်ကျွေးခြင်းကို ခံကြရပေမည်။ (၇၆:၁၇) ယင်းဂျန္နသ်သုခဘုံထဲရှိသော စလံစဗီးလ်ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ခြင်းခံရသောစမ်းမှ။ (ကုရ်အာန် ၇၆:၈)

ထိုမှတစ်ပါး ၎င်းတို့ထံတွင် အသက်သေဆုံးခြင်းမရှိဘဲ အမြဲထာဝစဉ်နုငယ်လျက်ရှိကြသောသူငယ်တို့သည် လှည့်ပတ်သွားလာ (ပြုစုလျက်) ရှိကြပေမည်။ အသင်သည် ၎င်းတို့အားတွေ့မြင်သောအခါ ၎င်းတို့မှာ ကြဲဖြန့်ထားသော ပုလဲများဖြစ်သည်ဟူ၍ ပင် ထင်မှတ်ပေမည်။(၇၆:၁၉) ၎င်းပြင်အသင်တို့သည် ထိုနေရာတွင်ကြည့်သောအခါ ထူးကဲကြီးကျယ်လှစွာသော စည်းစိမ်ကိုလည်းကောင်း၊ စိုးမိုးအုပ်ချုပ်မှုဂုဏ်ရည်အဆင့်အတန်းကိုလည်းကောင်း တွေ့ရှိရပေမည်။ (၇၆:၂၀) ၎င်းတို့၏ခန္ဓာကိုယ်များပေါ်၌ အစိမ်ရောင်ပိုးထည် အပါးစားအဝတ်များသည်လည်းကောင်း၊ ပိုးထည်အထူစားရွှေချည်ဖြင့်ထိုးထားသော ပိုးဗရီကိတ်အဝတ်များသည်လည်းကောင်း ရှိကြပေမည်။ ထို့ပြင် ငွေလက်လက်ကြပ်များဖြင့် တန်ဆာဆင်ယင်ပေးခြင်းကိုလည်း ခံကြရပေမည်။ ထိုမှတစ်ပါး ၎င်းတို့ကို ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်မြတ်သည် ၎င်းတို့အား လွန်စွာသန့်ရှင်း စင်ကြယ်သောအရက်ကို တိုက်ကျွေးတော်မူပေမည်။ (၇၆:၂၁) ဧကန်မလွဲဤသည်ကား အသင်တို့အား (ချီးမြှင့်တော်မူသော) အကျိုးကျေးဇူးပင်ဖြစ်၏။ စင်စစ်သော်ကား အသင်တို့၏ကြိုးပမ်းမှုသည် အရှင်မြတ်ထံတော်၌ကျေနပ် လက်ခံပြီးဖြစ်ပေသတည်းဟု ဂျန္နသီများကို ပြောဆိုမည်။

(ကုရ်အာန် ၇၆ : ၅-၂၂)

وَقَالَ تَعَالَى ﴿وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ لَا مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ ۝ فِي سِدْرٍ مَّخْضُودٍ
وَّطَلْحٍ مَّنْضُودٍ ۝ وَطَلْحٍ مَّنْضُودٍ ۝ وَمَاءٌ مَّسْكُوبٍ ۝ وَقَافٍ هَٰئِهِ كَنِيزَةٍ ۝ لَا مَقْطُوعَةٍ
وَّ لَا مَمْنُوعَةٍ ۝ وَلُفْرُشٍ مَّرْفُوعَةٍ ۝ إِنَّا أَنشَأْنَهُمْ إِنِشَاءً ۝ فَجَعَلْنَهُمْ أَكْبَارًا ۝ غُرُبَا
آتْرَابًا ۝ لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ ۝ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأُولَىٰ ۝ وَثَلَاثَةٌ مِنَ الْآخِرِينَ ۝﴾

[الواقعة: ၂၇-၄၀]

၈) ထို့ပြင် လက်ယာဘက်သားတို့ကား ထိုလက်ယာဘက်သားတို့မှာ အဘယ်မျှလောက်ကောင်းမြတ်ကြပေသနည်း။ (၂၅:၂၇) (၎င်းတို့မှာ) ဆူးများရှင်းထားပြီးဖြစ်သော ဆီးပင်များရှိရာ၌ ရှိကြပေမည်။ (၅၆:၂၈) ၎င်းပြင် အခိုင်လိုက်သီးသော ငှက်ပျော

ပင်များရှိရာ၌ ရှိကြပေမည်။ (၅၆:၂၉) ထို့ပြင် ကျယ်ဝန်းပြန့်ပြူး၍မြဲသော အရိပ်
 အာဝါသ၌ ရှိကြပေမည်။ (၅၆:၃၀) ထိုမှတစ်ပါး မြေပေါ်အမြဲ စီးတွေလျက်ရှိသော
 ရေရှိရာ၌ ရှိကြပေမည်။ (၅၆:၃၁) ထို့ပြင်မြောက်မြားစွာသော သစ်သီးဝလံများ ရှိရာ၌
 ရှိနေကြပေမည်။ (၅၆:၃၂) (ထိုသစ်သီးဝလံများမှာ) မည်သည့်ဥတုရာသီ၌မျှ ကုန်ခမ်း
 သော သစ်သီးဝလံများမဟုတ်ပေ။ (မည်သို့မျှ) ပိတ်ပင်တားမြစ်ခြင်းခံရအံ့သော
 သစ်သီးဝလံများလည်းမဟုတ်ပေ။ (၅၆:၃၃) ထိုမှတစ်ပါး (၎င်းတို့သည်) မြင့်စွင့်လှသော
 သလွန်များ အခင်းအကျင်းများမွေ့ယာများပေါ်၌ ရှိနေကြပေမည်။ (၅၆:၃၄) ဧကန်မလွဲ
 ငါအရှင်မြတ်သည် ဂျန္နသ်၌ရှိကုန်သော ထိုမိန်းမတို့အား အထူးဖန်ဆင်း တော်မူခဲ့၏။
 (၅၆:၃၅) တစ်ဖန်ငါအရှင်မြတ်သည် ၎င်းတို့အားပျိုကဉာများ ပြုလုပ်တော်မူခဲ့၏။
 (၅၆:၃၆) (လင်ယောကျ်ားတို့အား) ချစ်ခင်စုံမက်ကြသော သက်တူရွယ်တူ များဖြစ်
 ကြသော(၅၆:၃၇)လက်ယာဘက်သားတို့အဖို့ (၆၆:၃၈) (ထိုလက်ယာဘက်သားတို့တွင်)
 ရှေးသူဟောင်းတို့အနက်မှ ကြီးကျယ်လှစွာသော အုပ်စုကြီးတစ်ခုသည် လည်းကောင်း၊
 (၅၆:၃၉) နောင်လာနောက်သားတို့အနက်မှ ကြီးကျယ်လှစွာသော အုပ်စုကြီးတစ်ခု
 သည်လည်းကောင်း ပါဝင်ကြကုန်အံ့သတည်း။ (ကုရ်အာန် ၅၆:၄၀)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ရှေးသူဟောင်းတို့ဟူသည် ယခင်အွမ္မသ်သားတို့ကိုဆိုလို၍ နောင်လာ
 နောက်သားတို့ဟူသည် ဤအွမ္မသ်သားတို့ကို ဆိုလို၏။ (ဗယာနွတ်လ်ကုရ်အာန်)

وَقَالَ تَعَالَى ﴿وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُىٰ أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ﴾ نَزْلًا مِّنْ
 غَفُورٍ رَّحِيمٍ ﴿٣١﴾
 [حم السجدة: ၃၁-၃၂]

(၉) ထို့ပြင် အသင်တို့အဖို့ ယင်းဂျန္နသ်၌ အသင်တို့၏ အလိုဆန္ဒရှိသော အရာဟူသမျှ
 ရှိကြမည့်ပြင် အသင်တို့အဖို့ပင် ယင်းဂျန္နသ်သုခဘုံ၌ အသင်တို့တောင်းဆိုသော အရာဟူသမျှတို့
 သည်လည်းရှိကြပေမည်။ (၄၁:၃၁) ဤသည် အလွန်တရာ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာ ပေးတော်မူသော
 လွန်စွာသနားညာတာတော်မူသော အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ဧည့်ခံတော်မူခြင်းပင် ဖြစ်ပေသတည်း။
 (ကုရ်အာန် ၄၁:၃၂)

وَقَالَ تَعَالَى ﴿وَإِنَّ لِلطَّغْيَةِ لَشَرَّ مَا بَ ِحَهُمْ ِيَضْلُوْنَهَا َفَيَنَسُ الْهَآذِلَ
 هَٰذَا فَلْيَذُوقُوْهُ حِمِيمٍ َّوْغَسَاقٍ َّوَآخِرُ مِنْ سُكُلَةٍ آٰزَآجٍ﴾
 [ص: ၀၀-၀၁]

(၁၀) ၎င်းပြင် ဧကန်စင်စစ် ဆိုးသွမ်းသောသူယုတ်မာ (အကြီးအကဲ)တို့အဖို့ ဆိုးရွားလှစွာ

သော ပြန်လည်ရာစခန်းသည် အမှန်ပင်ရှိ၏။ (၃၈:၅၅) (ယင်းသို့ဆိုးသွမ်းလှစွာသော ပြန်လည်ရာစခန်းမှာ) ဂျဟန္နမ်ပင်ဖြစ်၏။ ၎င်းတို့သည် ယင်းဂျဟန္နမ်သို့ ဝင်ရောက် ကြရပေမည်။ စင်စစ် ယင်းအပန်းဖြေစခန်းမှာ လွန်စွာဆိုးရွားလှ၏။ (၃၈:၅၆) ဤသည် ကျိုက်ကျိုက် ဆူပွက်လျက်ရှိသော ရေပူနှင့်ပြည်ပုပ်ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်ပေရာ ၎င်းတို့သည် ဤသည်ကိုမြည်းစမ်းကြပါစေ။ (၃၈:၅၇) ထိုမှတစ်ပါး ဤသည်အမျိုးအစားထဲမှပင် အခြားသော (မြည်းစမ်းဖွယ်ရာ) အမျိုးမျိုးလည်း ရှိကြလိမ့်မည်။ (ကုရ်အာန် ၃၈:၅၅)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿اَنْطَلِقُوا إِلَى مَا كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ﴾ اَنْطَلِقُوا إِلَى طَلِّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ۚ لَا ظَلِيلٍ وَلَا يُغْنِي مِنَ الْهَبِّ ۚ اِنَّهَا تَرْمِي بِشَرَرٍ كَالْقَصْرِ ۚ كَاَنَّهُ جَمَلٌ صُفْرٌ

[المرسلات: ၂၉-၃၃]

(၁၁) အသင်တို့သည် မဟုတ်မမှန်ဟူ၍ မိမိတို့စွပ်စွဲငြင်းပယ်လျက်ရှိခဲ့ကြသော ပြစ်ဒဏ်ရှိရာသို့ လျှောက်၍သွားကြလေကုန်။ (၇၇:၂၇) အသင်တို့သည် အကိုင်းသုံးကိုင်းခွဲထွက်လျက်ရှိသော အရိပ်ဆာယာ(အောက်)သို့ လျှောက်သွားကြလေကုန်။ (၇၇:၃၀) ယင်းအရိပ်တွင် သက်သာမှုလည်းရရှိမည်မဟုတ်ပေ။ မီးတောက်မီးလျှံ၏အရှိန်မှ အကာအကွယ်ရမည်လည်းမဟုတ်ပေ။ (၇၇:၃၁) ဧကန်အမှန် ယင်းမီးသည် အဆောက်အအုံကြီးများပမာရှိသော မီးပွင့်မီးပွားများကို ပေါက်ထွက်စေမည်။ (၇၇:၃၂) ယင်းမီးပွင့်များမှာ အမဲရောင်ရှိသော ကုလားအုတ်များကဲ့သို့ရှိကြပေမည်။ (ကုရ်အာန် ၇၇:၃၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿لَهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ﴾ ذٰلِكَ يُخَوِّفُ اِلٰهَ بِهِ عِبَادَهُ ط يَعْبَادُوْنَ فَاَتَقُونَ

[الزمر: ၁၆]

(၁၂) ၎င်းတို့သည် ၎င်းတို့၏ အထက်တွင်လည်း မီးဖြင့်ပြီးသော အမိုးများရှိကြပေမည်။ ၎င်းတို့အောက်တွင်လည်း (မီးဖြင့်ပြီးသော) အခင်းများရှိကြပေမည်။ ဤသည် (အကြင်) ပြစ်ဒဏ်ပင်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မိမိကျွန်တို့အား ယင်းပြစ်ဒဏ်ကို ကြောက်ရွံ့စေတော်မူ၏။ သို့ဖြစ်ပေရာ အို ငါအရှင်မြတ်၏ ကျွန်အပေါင်းတို့၊ အသင်တို့သည် ငါအရှင်မြတ်အား ကြောက်ရွံ့ကြလေကုန်။ (ကုရ်အာန် ၃၉:၁၆)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّ شَجَرَتَ الرَّقْمِ طَعَامُ الْإِنْسِمِ ۝ كَالْمُهْلِ ۝ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ ۝
 كَغَلِي الْحَمِيمِ ۝ خُذُوهُ فَاعْتِلُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ ۝ ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ
 عَذَابِ الْحَمِيمِ ۝ ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ۝ إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ ۝﴾

[الدخان: ၄၃-၅၀]

- (၁၃) ဧကန်မလွဲ ဧက္ကူးမိရှားစောင်းပင်ကြီးမှာ (၄၄:၄၃) လွန်စွာပြစ်မှုကျူးလွန်သူ၏ အစားအစာဖြစ်သည်။ (၄၄:၄၄) ဆီအနယ်ကဲ့သို့၊ ကြေးနီ၊ ကြေးဝါ၊ ငွေစသော အရည်ကျိုထားသော တွင်းထွက်သတ္တုကဲ့သို့၊ ဝမ်းဗိုက်များတွင် ကျိုက်ကျိုက်ဆူလျက် ရှိကြပေမည်။ (၄၄:၄၅) ရေနွေးပွက်ပွက်ဆူသကဲ့သို့ပင်။ (၄၄:၄၆) သို့ဖြစ်ပေရာ အသင်တို့သည် ၎င်းအား ဖမ်းဆီးပြီးလျှင် ဂျဟန္နမ်ငရဲဘုံ အလယ်သို့ တစ်ခွက်တိုက် ဆွဲချကြလေကုန်။ (၄၄:၄၇) ထို့နောက် အသင်တို့သည် ၎င်း၏ ဦးခေါင်းထက်ဝယ် ပွက်ပွက်ဆူသော ရေနွေး၏ ပြစ်ဒဏ်ကို သွန်းလောင်းကြလေကုန်။ (၄၄:၄၈) (ထိုအခါ ၎င်းတို့မှာ ဤသို့ပြောဆိုခြင်းကို ခံရပေမည်။) အသင်သည် (ဤပြစ်ဒဏ်၏အရသာကို) မြည်းစမ်းလော့။ မလွဲဧကန် ဤသည်ကား အသင်တို့ ယုံမှားသံသယဖြစ်လျက် ရှိခဲ့ကြသော အရာပင်ဖြစ်ချေသတည်း။ (၄၄: ၄၃-၅၀)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿مِنْ وَرَائِهِ جَهَنَّمُ وَيُسْقَى مِنْ مَاءٍ صَدِيدٍ ۝ يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ
 يُسَبِّغُهُ وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَمَيَّتٍ ۝ وَمِنْ وَرَائِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ ۝﴾

[ابراهيم: ၁၇-၁၉]

- (၁၄) ၎င်း၏ရှေ့ဝယ် ဂျဟန္နမ်ငရဲဘုံသည်ရှိပေသည်။ ယင်းသည် ပြည်ပုပ်ရေ တိုက်ကျွေး ခြင်းကို ခံရပေမည်။ (၁၄:၁၆) ၎င်းသည် ယင်းပြည်ပုပ်ရေကို တစ်ကျိုက်စီသောက် မျိုအံ့။ သို့ရာတွင် ၎င်းသည် ယင်းပြည်ပုပ်ရေကို လည်ချောင်းအောက်ခဲယဉ်းစွာ သောက်မျိုရလတ္တံ့။ ၎င်းပြင် သေခြင်းတရားသည် အဘက်ဘက်မှ ယင်း၏ထံသို့ ရောက်ရှိလာပေအံ့။ သို့ရာတွင် ၎င်းမှာမူကား သေဆုံးနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ထိုမှတစ်ပါး ၎င်း၏ရှေ့၌ ပြင်းထန်စွာသော (အခြား)ပြစ်ဒဏ်တစ်မျိုးလည်းရှိအံ့သတည်း။ (ကုရ်အာန် ၁၄:၁၇)

ကွယ်လွန်သေဆုံးပြီးနောက် ရင်ဆိုင်တွေ့ကြုံရမည့်
အခြေအနေများနှင့် ပတ်သက်၍အိမာန်ယူခြင်းအကြောင်း

ဟဒီးဆ်တော်များ

၁၂၇။ စူရဟ်အချို့

﴿127﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَدْ بَيَّتُ قَالَ: شَيْئَتْنِي هُوَذٌ وَالْوَاقِعَةُ وَالْمُرْسَلَاتُ وَعَمَّ يَتَسَاءَلُونَ وَإِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ومن سورة الواقعة، رقم: ۳۲۹۷

ဟဇရသ် အိမ်နေအပ္ပ ဘးစ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဟဇရသ် အဗူဗကာရ(رضي الله عنه) က ယာရုစူလလ္လာဟ်(ﷺ) ကိုယ်တော်သည် အိုမင်းရင့်ရော်သည့် သဏ္ဌာန်ဖြစ်နေပါသည်ဟု လျှောက် တင်ရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ငါကိုယ်တော်အား စူရဟ်ဟူးဒ်၊ စူရဟ်ဝါကီအဟ်၊ စူရဟ် မွရ်စလာသ်၊ စူရဟ်အမ္မာယသစာအလူန်နှင့် စူရဟ်အိဇ်ရ်ရမ်ဆုကုဝီရသ်တို့က အိုမင်းရင့်ရော် စေခဲ့ပါသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူလေသည်။ (သစ်ရ်မေဖီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤစူရဟ်များ၌ ကိယာမသ်၊ အာခိရသ်နှင့် တရားခံအပြစ်ကျူးလွန်သူများ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အရှင်မြတ်၏ ကြောက်မက်ဖွယ်အဖော်ပြစ်ဒဏ်များ အကြောင်းကို ဖော်ပြထား သဖြင့် ဇရာထောင်း၍ အိုမင်းရင့်ရော်စေခြင်းဖြစ်သည်။

၁၂၈။ ကုန်ဆုံးနေသော ဒွန္နယာသက်တမ်း

﴿128﴾ عَنْ خَالِدِ بْنِ عَمْرِوٍ الْعَدَوِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَطَبَنَا عُثْبَةُ بْنُ غَزْوَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: أَمَّا بَعْدُ، فَإِنَّ الدُّنْيَا قَدْ آذَنْتُ بِضُرْمٍ، وَوَلْتُ حَذَاءً، وَلَمْ يَنْقُ مِنْهَا إِلَّا صَبَابَةٌ كَصَبَابَةِ الْإِنَاءِ يَتَصَابُهَا صَاحِبُهَا، وَإَنْكُمْ مُتَنَقِّلُونَ مِنْهَا إِلَى دَارٍ لَا زَوَالَ لَهَا، فَانْتَقِلُوا بِخَيْرٍ مَا بِحَضْرَتِكُمْ، فَإِنَّهُ قَدْ ذُكِرَ لَنَا أَنَّ الْحَجَرَ يُلْقَى مِنْ شَفَةِ جَهَنَّمَ فَيَهْرِي فِيهَا سَبْعِينَ عَامًا، لَا يُدْرِكُ لَهَا قَعْرًا، وَاللَّهُ لَتَمْلَأَنَّ، أَفَعَجِبْتُمْ؟ وَلَقَدْ ذُكِرَ لَنَا أَنَّ مَا بَيْنَ مِصْرَاعَيْنِ مِنْ مَصَارِيعِ الْجَنَّةِ مَسِيرَةُ أَرْبَعِينَ سَنَةً، وَلَيَأْتِيَنَّ عَلَيْهَا يَوْمٌ

وَهُوَ كَظِيمٍ مِنَ الرِّحَامِ، وَلَقَدْ رَأَيْتَنِي سَابِعَ سَبْعَةٍ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، مَا لَنَا طَعَامٌ إِلَّا وَرَأَى
 الشَّجَرِ، حَتَّى قَرِحَتْ أَشْدَاقُنَا فَالْتَقَطْتُ بُرْدَةً فَشَقَّقْتُهَا بَيْنِي وَبَيْنَ سَعْدِ بْنِ مَالِكٍ،
 فَأَتَرَزْتُ بِبِضْفِهَا، وَأَتَرَزَّ سَعْدٌ بِبِضْفِهَا، فَمَا أَصْبَحَ الْيَوْمَ مِنَّا أَحَدٌ إِلَّا أَصْبَحَ أَمِيرًا عَلَى
 مِضْرٍ مِنَ الْأَمْصَارِ، وَإِنِّي أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ فِي نَفْسِي عَظِيمًا وَعِنْدَ اللَّهِ صَغِيرًا، وَإِنِّي
 لَمْ تَكُنْ نُبْرَةً قَطُّ إِلَّا تَنَاسَخْتُ، حَتَّى تَكُونَ آخِرُ عَاقِبَتِهَا مُلْكًا، فَسْتَخْبِرُونَ وَتُجَرَّبُونَ
 الْأَمْرَاءَ بَعْدَنَا.

رواه مسلم، باب الدنيا سجن للمؤمن وجنة للكافر، ١٠٧٠

ဟဇရတ် ခါလစ်ဗင်န်အုဏ်ရ်အဒီ(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဟဇရတ် အွတ်သ်ဗဟ်ဗင်န်
 ဂဇ်ဝါန်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်တို့အား ဟောကြားတင်ပြသည်။ ဦးစွာ ၎င်းက အလ္လာဟ်(ﷻ)
 အား ဟမ်ဒိုစနာ ချီးမွမ်းမှုပြုပြီးနောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ မုချကေန် ဤဒွန္နုယာလောကသည်
 မိမိကိုယ်တိုင်ပျက်စီးယိုယွင်းမှုနှင့် နောက်ဆုံးအချိန်သို့ ဆိုက်ရောက်နေကြောင်း ကို
 ကြွေးကြော်ခဲ့ပေပြီ။ ပြီးနောက် ၎င်းသည် အလွန်လျင်မြန်သော အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ကျောပေး
 ၍ ပြေးနေပေပြီ။ ၎င်းဒွန္နုယာသည် အနည်းအကျဉ်းမျှသာ ကျန်နေပေတော့သည်။ ပမာဆိုသော်
 ခွက်တစ်ခုတွင် သောက်ရန် အရည်အနည်းငယ်ကျန်ရှိနေခဲ့သည်။ ၎င်းကို လူတို့သည် စုပ်ယူ
 လိုက်သကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ အသင်သည် ဤဒွန္နုယာလောကမှ ကျောခိုင်းပြီး အမြဲတည်
 နေမည့်နေအိမ်ဌာနသို့ ထွက်ခွာ ပြောင်းရွှေ့ရပေဦးမည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အသင်တို့ထံ၌ရှိသော
 အကောင်းဆုံးအရာများ (ကောင်းမှု)ကို ယူဆောင်၍ အသင်တို့ ၎င်းဌာနသို့ သွား ကြလေကုန်။
 ဂျဟန္နမ်၏ နှုတ်ခမ်းဝမှ ကျောက်ခဲတစ်လုံးကိုယူ၍ ဂျဟန္နမ်ထဲသို့ ပစ်ချလိုက်ပါမူ ကျောက်ခဲသည်
 နှစ်(၇၀)ကျော်တိုင် ကျဆင်းနေသော်လည်း ၎င်း၏အောက်ဆုံးသို့ ဆိုက်ရောက်ဦးမည်
 မဟုတ်သေးကြောင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့အား အသိပေးခြင်းခံခဲ့ရပေသည်။ အသင်တို့သည် အံ့သြနေကြ
 ပါ၏လော။ ၎င်းထိုမျှ နက်ရှိုင်းသော ဂျဟန္နမ်သည် အရှင့်ကစမ်း တစ်နေသောအခါ လူများဖြင့်
 ပြည့်နက်သွားကြပေလိမ့်မည်သာ။ ၎င်းပြင် ဂျန္နုသ်ရှိ တံခါးပေါက်တစ်ခုရှိ တံခါးရွက်နှစ်ခု
 အကွာအဝေးသည် နှစ်ပေါင်း(၄၀) ခရီးမျှကွာဝေးပေသည်။ သို့သော်လည်း ဤမျှကျယ်ဝန်းသော
 တံခါးပေါက်သည်လည်း လူတို့ဖြင့် ပြည့်နက်နေပေဦးမည်သာ။ ကျွန်ုပ်သည် ထိုခေတ်အခါ
 ကိုလည်း မိခဲ့ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ခုနှစ်ဦးသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် အတူရှိနေခဲ့သည်။
 ၎င်းကျွန်ုပ်တို့ စားသောက်ရန်အတွက်လည်း သစ်ရွက်များသာရှိခဲ့သည်။ ၎င်းသစ်ရွက်များကိုသာ
 နေ့စဉ်ရက်ဆက် စားသောက်ရသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ပါးစောင်များသည်ပင် ဒဏ်ရာများ
 ရရှိလာပေသည်။ ကျွန်ုပ်သည် စောင်တစ်ထည်ရှိလေရာ တစ်ပိုင်းကို ကျွန်ုပ်က ပုဆိုးအဖြစ်
 အသုံးပြုရ၏။ ကျန်တစ်ပိုင်းကို စအဒ်ဗင်န်မာလစ်ကက ပုဆိုးအဖြစ်အသုံးပြုလေ၏။ ယခု
 အခါတွင်မူ ကျွန်ုပ်တို့အနက် တစ်ဦးစီတိုင်းသည် မြို့တစ်မြို့၏ မြို့ပိုင်များအဖြစ် ခန့်အပ်

ခံကြရပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် မိမိကိုယ်ကို မိမိကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆနေပြီး အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံ၌ သေးသိမ်ယုတ်ညံ့နေသည့်အဖြစ်မျိုးမှ ကင်းဝေးရန် အရှင်မြတ်ထံတော်၌ ခိုလှုံပါ၏။ နဗူဝသ်၏ နည်းစနစ်သည် ချုပ်ငြိမ်းကုန်ဆုံးသွားခဲ့ပေပြီ။ ၎င်းနေရာသို့ ဘုရင်စနစ် အစားထိုး ဝင်ရောက်လာခဲ့ပေပြီ။ ကျွန်ုပ်မရှိပြီးသည့်နောက် အသင်တို့သည် အခြားဦးစီးခေါင်း ဆောင်များကိုလည်း တွေ့ကြုံကြရပေလိမ့်မည်။ (လက်တွေ့မြင်ကြရပေမည်။)

(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၂၉။ ညတိုင်းဗကီးအ်သွား

﴿129﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ كُلَّمَا كَانَ لَيْلَتُهَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَخْرُجُ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ إِلَى الْبَيْتِ فَيَقُولُ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ، وَأَنَا كُمْ مَاتُوا عَدُوْنَ غَدَا مُرْجَلُونَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَا حِقْوْنَ، اللَّهُمَّ! اغْفِرْ لَأَهْلِ بَيْتِ بَيْتِ الْغُرَقَةِ.

رواه مسلم، باب ما يقال عند دخول القبور.....، رقم: ٢٢٥٥

ဟဇရတ် အာအေရုဟ်(ﷺ)က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ညအချိန် အိပ်စက်ရန်အတွက် ကျွန်မထံသို့ ကြွမြန်းလာသည့်အခါတိုင်း ညဇာနောက်ဆုံးယံ၌ ကိုယ်တော် မြတ်(ﷺ) သည် ဗကီးအ်(ကဗရ်စသား)သို့ သွားရောက်လေ့ရှိပေသည်။ ပြီးနောက် အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အို မွတ်စ်လင်မ် ရွာသူရွာသားအပေါင်းတို့၊ အပ်စွာလာမုအလိုင်ကွန်၊ အသင်တို့ အား ကြိုတင်အသိပေးခြင်းခံခဲ့ရသောသေခြင်းတရားသည် အသင်တို့၏ အပေါ်သို့ လုံးဝအပြည့် အစုံဆိုက်ရောက်ခဲ့ချေပြီ။ အင်န်ရှာအလ္လာဟ်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း တစ်နေ့အသင်တို့နှင့် ဆုံတွေ့ ရချေဦးမည်သာ။ အိုအလ္လာဟ်အရှင်မြတ် ဗကီးအ်၌ ရှိနေကြသူအားလုံးကို မဂ်ဖီရသ်လွတ် ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၃၀။ လက်ညှိုးကပ်သောရေ

﴿130﴾ عَنْ مُسْتَوْرِدِ بْنِ شَدَّادٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَ اللَّهُ مَا الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مِثْلُ مَا يَجْعَلُ أَحَدُكُمْ أَضْبَعَهُ هَذِهِ فِي الْبَيْمِ، فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ بِمَ تَرَجُعُ؟

رواه مسلم، باب فناء الدنيا.....، رقم: ٧١٩٧

ဟဇရတ် မွတ်စ်သောင်ရစ်ဒ်ဗင်န်ရှဒ်ဒါဒ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ကစမ်း နောင်တမလွန် အာခိရသ်နှင့်နှိုင်းယှဉ်လိုက် ပါက ဤဒွန္နုယာလောက၏ဗမာ ဤသို့ရှိသည်။ ၎င်းမှာ အသင်တို့အနက် တစ်ဦးသောသူသည် မိမိ၏ လက်ညှိုးတစ်ချောင်းကို မြစ်ရေထဲ၌နှစ်၍ ပြန်ထုတ်ယူလိုက်သောအခါ ၎င်းလက်ညှိုး၌

ကပ်၍ ပါလာသော ရေပမာဏသည် မြစ်ထဲ၌ရှိနေသော ရေပမာဏနှင့် နှိုင်းယှဉ်လိုက်ပါက အလွန်ပင်နည်းပါးလှပေသည်။ ဤနည်းအတိုင်းပင် ဤဒွန္နယာလောက၌ ပိုင်ဆိုင်ရရှိသော သက်တမ်းသည် နောင်တမလွန် အာခိုရည်၏ သက်တမ်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်လိုက်ပါက အလွန်ပင် တိုတောင်းလှပေသည်။

၁၃၁။ အသိတရားရှိသူနှင့်မရှိသူ

﴿131﴾ عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: الْكَبِيرُ مَنْ دَانَ نَفْسُهُ وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ، وَالْفَاجِرُ مَنْ اتَّبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا وَتَمَنَّى عَلَى اللَّهِ.

رواه الترمذی وقال هذا حديث حسن، باب حديث الكبیر من دان نفسه..... رقم: ۲۴۵۹

ဟူရည် ရှုဒါဒိပင်န်အောင်စ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူခဲ့သည်။ အသိတရားရှိသူသည် မိမိ၏နစ်နာစိတ်ရိုင်းကို အမြဲတမ်းစမ်းစစ်နေသူသာဖြစ် သည်သာမက သေပြီးနောက် အသုံးဝင်မည့်အမတ်များကို ပြုကျင့်ဆောက်တည်နေသူဖြစ်၏။ ၎င်းအသိတရားမရှိသူမှာ မိမိ၏စိတ်အလိုဆန္ဒနောက်သို့ လိုက်ပါဖြည့်စွမ်းနေသူဖြစ်ပြီး အလ္လာဟ် (ﷻ) ထံတော်၌ မျှော်လင့်မက်ထားနေသူ (အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အလွန်တရာ ခွင့်လွှတ် ချမ်းသာပေးသနားတော်မူသော အရှင်ဖြစ်ပေသည်)သာဖြစ်၏။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၃၂။ ဝိရိယအရှိဆုံး

﴿132﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: آتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ عَشْرَ عَشْرَةٍ فَقَامَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ فَقَالَ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ! مَنْ أَكْبَسُ النَّاسَ، وَأَخْزَمُ النَّاسَ؟ قَالَ: أَكْثَرُهُمْ ذِكْرًا لِلْمَوْتِ، وَأَكْثَرُهُمْ اسْتِعْدَادًا لِلْمَوْتِ قَبْلَ نُزُولِ الْمَوْتِ، أُولَئِكَ هُمُ الْأَكْيَاسُ، ذَهَبُوا بِشَرْفِ الدُّنْيَا وَكَرَامَةِ الْآخِرَةِ.

رواه ابن ماجه باختصار، رواه الطبرانی فی الصغير واسناده حسن، مجمع الزوائد ۵: ۶۰

ဟူရည် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ပင်န်အုမရ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်အပါအဝင် လူဆယ်ဦး သည် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ ဝင်ရောက်ခစားကြ၏။ ထို့နောက် ပါလာသောအန်ဆွာရီများ ထဲမှ တစ်ဦးက အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ နဗီတမန်တော်၊ လူများအနက် အသိတရားအရှိဆုံး သော ၎င်းပြင် သတိဝိရိယ အရှိဆုံးသောသူဟူသည် အဘယ်သို့သောသူပါနည်းဟု မေးမြန်း လျှောက်ထားလေရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် သေခြင်း တရားကို အများဆုံးသတိရနေသောသူ ၎င်းသေခြင်းတရားမဆိုက်ရောက်မီအလျှင် ၎င်းသေခြင်း တရားအတွက် အများဆုံး ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားသောသူသာ (၎င်းသူသာလျှင် အသိတရား

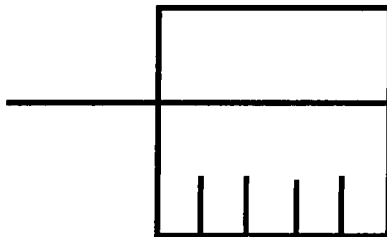
အရှိဆုံးသောသူ)ဖြစ်သည်။ ဤသို့သောသူများသာ ဤဒွန္နုယာလောက၏ ကောင်းချီးမင်္ဂလာ အပေါင်းနှင့် နောင်အာခါရသ်၏ ဂုဏ်သိက္ခာမြင့်မြတ်မှု အပေါင်းကို ရရှိခံစားကြပေသည်။
(တွမ်ရာနီ)

၁၃၃။ လူ့ဘားနှင့်ဒုက္ခ

﴿133﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَطَّ النَّبِيُّ ﷺ خَطًّا مَرْبَعًا، وَخَطَّ خَطًّا فِي الْوَسْطِ خَارِجًا مِنْهُ، وَخَطَّ خَطًّا صِغَارًا إِلَى هَذَا الَّذِي فِي الْوَسْطِ مِنْ جَانِبِهِ الَّذِي فِي الْوَسْطِ، فَقَالَ: هَذَا الْإِنْسَانُ، وَهَذَا أَجَلُهُ مُحِيطٌ بِهِ. أَوْ قَدْ أَحَاطَ بِهِ. وَهَذَا الَّذِي هُوَ خَارِجٌ أَمْلُهُ، وَهَذِهِ الْخُطُوطُ الصِّغَارُ الْأَغْرَاضُ، فَإِنْ أَخْطَأَ هَذَا نَهَشَهُ هَذَا، وَإِنْ أَخْطَأَ هَذَا نَهَشَهُ هَذَا.

رواه البخارى، باب فى الامل وطوله، رقم: ٦٤١٧

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ခါက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် စတုရန်းပုံလေးထောင့်ကွက်တစ်ခု (မျဉ်းလေးကြောင်းပါ) ကို ရေးဆွဲပြသည်။ ထို့နောက် ၎င်းအကွက်ထဲ၌ မျဉ်းတစ်ကြောင်းကို ထပ်မံရေးဆွဲရာ ၎င်းမျဉ်းကြောင်းသည် လေးထောင့်ကွက် ကို ကျော်လွန်သွားပေသည်။ ထို့နောက် ၎င်းလေးထောင့်ကွက်ထဲ၌ပင် မျဉ်းကြောင်းအတိုလေး များကို ရေးဆွဲပြန်သည်။ ၎င်းရေးဆွဲသော ပုံသဏ္ဌန်ကို အာလင်မ်ပညာရှင်များက အမျိုးမျိုး ရေးဆွဲပြသည်။ ၎င်းတို့အနက် ပုံသဏ္ဌန်တစ်ခုမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

ထို့နောက် တမန်တော်မြတ် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤလေးထောင့်အကွက်သည် လူသားပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းအနားလေးဘက်ဖြစ်သော မျဉ်းများသည် ၎င်း၏ သေခြင်းတရားပင် ဖြစ်၏။ လူသားသည် ၎င်းသေခြင်းတရား၏ ဘောင်အတွင်းမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ပေ။ ၎င်းလေး ထောင့်ကွက်အပြင်ဘက်ကျော်၍ထွက်နေသော မျဉ်းသည် လူသား၏ မျှော်လင့်ချက်မက်ဆန္ဒ များဖြစ်သည်။ ၎င်းမက်ဆန္ဒသည် ၎င်း၏သက်တမ်းထက်ပင် သာပိုရှည်လျားပေသည်။ လေးဘက် ၌ရှိနေသော မျဉ်းကြောင်းအသေးများသည် ၎င်းလူသား၏သက်တမ်း၌ ရင်ဆိုင်တွေ့ကြုံရမည့် ရောဂါဝေဒနာများ၊ ဘေးဒုက္ခအန္တရာယ်များဖြစ်ကြပေသည်။ ၎င်းမျဉ်းကြောင်းတစ်ခုစီသည်

ဘေးဒုက္ခတစ်ခုစီကို ရည်ညွှန်းပေသည်။ ၎င်းလူသားသည် ဘေးဒုက္ခတစ်ခုမှ လွတ်မြောက်သွားလျှင်လည်း နောက်ထပ်ဘေးဒုက္ခတစ်ခုနှင့် ထပ်မံကြုံတွေ့ရပေသည်။ လူသားသည် ဒုက္ခတစ်ခုကို ကျော်လွှားလွတ်မြောက်ခဲ့လျှင်လည်း အခြားဘေးဒုက္ခတစ်ခုက ထပ်မံ၍ဖမ်းဆီးထားလိုက်ပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၃၄။ လူသားတို့ မနှစ်သက်သောအရာနှစ်ခု

﴿134﴾ عَنْ مَحْمُودِ بْنِ لَبِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : اِثْنَانِ يَكْرَهُهُمَا ابْنُ آدَمَ الْمَوْتُ، وَالْمَوْتُ خَيْرٌ مِنَ الْفِتْنَةِ وَيَكْرَهُهُ قِلَّةُ الْمَالِ، وَقِلَّةُ الْمَالِ أَقْلٌ لِلْحِسَابِ.

رواه احمد با سنادين ورجال احدهما رجال الصحيح، مجمع الزوائد ١٠/ ٤٥٣

ဟဇရတ် မဟ်မူးဒ်ဗင်န်လဗီဒ်(ﷺ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ မိန့်ခြွေချက်ကို ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အရာနှစ်ခု ဤသို့ရှိသည်။ ၎င်းကို လူသားတို့ မနှစ်သက်ကြချေ။ (ပထမတစ်ခုမှာ) သေခြင်းတရားဖြစ်သည်။ အမှန်မှာ ဤသေခြင်းတရားသည် ၎င်းအဖို့ ဖစ်သ်နဟ် ပြဿနာဘေးဒုက္ခမျိုးစုံတို့ထက် သာပိုကောင်းမွန်ပေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သေခြင်းတရားကြောင့် လူသားသည် အစွလာမ်သာသနာနှင့်ပတ်သက်၍ နစ်နာဆုံးရှုံးဖွယ်ရာ ဘေးရန်မျိုးစုံမှ ကင်းဝေးရပေသည်။ ၎င်း(ဒုတိယတစ်ခု)မှာ ဥစ္စာပစ္စည်းနည်းပါးခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းကိုလည်း လူသားတို့ မနှစ်သက်ကြချေ။ အမှန်မှာ ဤသို့ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်း၊ ဥစ္စာနေနည်းပါးခြင်းတို့သည် အာခိရသ်၏စာရင်းအင်းတို့ကို လျော့နည်းစေသောအရာပင်ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၃၅။ ဟောင်ပ်ဟီးဒ်၊ ရိစာလသ်နှင့် အိမာန်

﴿135﴾ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : مَنْ لَقِيَ اللَّهَ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَآمَنَ بِالْبَغْيِ وَالْحِسَابِ دَخَلَ الْجَنَّةَ.

ذكر الحافظ ابن كثير هذا الحديث يطوله في البداية والنهاية ٣٠ ٤/ ٥

ဟဇရတ် အဗူစလမဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) မှလွဲ၍ အခြားကိုးကွယ် ခြင်းခံထိုက်သူမရှိကြောင်းနှင့် ဟဇရတ် မုဟမ္မဒ်(ﷺ) သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရုဗ်လ်တမန်တော်ဖြစ်ကြောင်းကို သက်သေခံခဲ့၏။ ၎င်းပြင် ကွယ်လွန်သေဆုံးပြီးနောက် ပြန်လည်ရှင်ပြန် ထရီးမည်ကိုလည်းကောင်း၊ စာရင်းအင်းအစစ်ဆေးခံရပြီးမည်ကိုလည်းကောင်း၊ အိမာန်ယူ သက်ဝင်ယုံကြည်ကာ အရှင်မြတ်နှင့်ဆုံစည်းခဲ့ပါလျှင် ၎င်းသူသည် ဂျန္နသ်သို့ဝင်ရောက်ရပေမည်။

(ဗိဒါယဟ်ဝါန်နီဟာယဟ်)

၁၃၆။ ဝန်ပေါ့သူဖြစ်စေလို

﴿136﴾ عَنْ أُمِّ الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قُلْتُ لِأَبِي الدَّرْدَاءِ: أَلَا تَبْتَغِي لِأَضْيَافِكَ مَا يَبْتَغِي الرِّجَالُ لِأَضْيَافِهِمْ فَقَالَ: إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ أَمَامَكُمْ عَقَبَةً كُرُودًا لَا يَجَاوِزُهَا الْمُتَقَلِّوْنَ فَأَجِبْ أَنْ اتَّخَفْتُ لِيَتْلِكَ الْعَقَبَةَ.

رواه البيهقي في شعب الإيمان ٣٠٩/٧

ဟဇရတ် အွမ္မဒ်ဒါအ်(رضي الله عنه) အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်မသည် ဟဇရတ်အဟူဒ်ဒါအ်(رضي الله عنه) အား ရှင်သည် အခြားသူများကဲ့သို့ ညှော်သည်အား ညှော်ဝတ်ပြုစုနိုင်ရန်အတွက် အဘယ်ကြောင့် ဥစ္စာပည်းများ ရှာဖွေစုဆောင်းမှုမပြုလေသနည်းဟု မေးလေရာ ၎င်းကဖြေကြားသည်မှာ ကျွန်ုပ် သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အသင်တို့၏ ရှေ့ခရီး၌ အလွန်ခက်ခဲကြမ်းတမ်းသော ချောက်တစ်ခုရှိသည်။ ၎င်းချောက်အတွင်း၌ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး လေးလံသူများသည် လွယ်ကူစွာဖြင့် ဖြတ်သန်းနိုင်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်။ သို့ဖြစ်လေရာ ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းချောက်အတွင်း၌ လွယ်ကူစွာဖြင့် ဖြတ်သန်းနိုင်ရန်အတွက် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးပေါ့ပါးသူအဖြစ်နှင့် ရှိစေလိုသောကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားခဲ့သည်။ (ဗိုင်းဟကီ)

၁၃၇။ ကဗရ်မြင်ကွင်း

﴿137﴾ عَنْ هَانِيٍّ مَوْلَى عُثْمَانَ رَحِمَهُ اللَّهُ أَنَّهُ قَالَ: كَانَ عُثْمَانُ إِذَا وَقَفَ عَلَى قَبْرِ بَكِي حَتَّى يَبْلُغَ لَيْتَهُ، فَقِيلَ لَهُ تَذَكَّرُ الْجَنَّةَ وَالنَّارَ فَلَا تَبْكِي وَتَبْكِي مِنْ هَذَا؟ فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ الْقَبْرَ أَوَّلُ مَنْزِلٍ مِنْ مَنَازِلِ الْآخِرَةِ فَإِنْ نَجَا مِنْهُ فَمَا بَعْدَهُ أَيْسَرُ مِنْهُ، وَإِنْ لَمْ يَنْجُ مِنْهُ فَمَا بَعْدَهُ أَشَدُّ مِنْهُ قَالَ: وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا رَأَيْتُ مَنْظَرًا قَطُّ إِلَّا وَالْقَبْرُ أَقْطَعُ مِنْهُ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ما جاء في فظاعة القبر.....، رقم: ၂၃၀၈

ဟဇရတ် အုစ်မာန်(رضي الله عنه) ၏ သူကောင်းပြခြင်းခံခဲ့ရသောကျွန် ဟဇရတ် ဟာနီ(رضي الله عنه) သခင်က အမိန့်ရှိသည်။ ဟဇရတ် အုစ်မာန်(رضي الله عنه) သည် ကဗရ်တစ်ခုခုအနီးသို့ ရောက်ရှိ သည့်အခါတိုင်း အလွန်ငိုယိုလေ့ရှိပေသည်။ သို့ရှိရာ ဤသို့ငိုယိုလွန်းသဖြင့် မုတ်ဆိတ်တော် များပင် မျက်ရည်များဖြင့် စိန္တသွားလေ့ရှိပေသည်။ ၎င်းအား (ဤအပြုအမူသည် အဘယ်ကြောင့် ပါနည်း) အကြောင်းမှာ အသင်သည် ဂျန္နသ်နှင့် ဂျဟန္နမ်အကြောင်းများကို ကြားနာရစဉ်အခါ ၌ ဤသို့ငိုယိုလေ့မရှိပါဘဲလျက် ကဗရ်ကိုမြင်သောအခါ၌မူ ဤမျှငိုယိုလေ့ရှိပါသနည်းဟု မေး

လျှောက်လေရာ ၎င်းကဖြေကြားသည်မှာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကဗရ်သည် နောင်အာခါရသ်ခရီးစဉ်၏ စခန်းများအနက် ပထမဦးဆုံးကြုံတွေ့ရမည့် စခန်းဖြစ်ပေသည်။ အကယ်၍ လူသားသည် ဤစခန်း၌ အောင်မြင်လွတ်မြောက်မှုရရှိသွားခဲ့ပါလျှင် ကျန်သည့် စခန်းအားလုံး၌ ၎င်းသူအဖို့ ပို၍ပင် လွယ်ကူစွာဖြင့် ဖြတ်သန်းနိုင်ပေလိမ့်မည်။ အကယ်၍ ဤစခန်း၌ လွတ်မြောက်အောင်မြင်မှုမရရှိခဲ့ပါမူ ကျန်ရှိသည့်စခန်းများ၌ ၎င်းသူအဖို့ ပို၍ပင် ခက်ခဲသွားလိမ့်မည်။ (ထို့အပြင်) တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်မြတ်(ﷻ) သည် ကဗရ်၏မြင်ကွင်းထက်သာပို၍ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ဖွယ်ကောင်းသော အခြားမြင်ကွင်းကို မမြင်တွေ့ခဲ့ဖူးချေ။ (သစ်ရမေဖီ)

၁၃၈။ ဒဗန်ပြီးသည်နှင့် မေးမြန်းမည်

﴿138﴾ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا فَرَغَ مِنْ دَفْنِ الْمَيِّتِ وَقَفَّ عَلَيْهِ فَقَالَ: اسْتَغْفِرُوا لِأَخِيكُمْ وَاسْأَلُوا لَهُ بِالسَّيِّئَاتِ فَإِنَّهُ الْآنَ يُسْأَلُ.

رواه ابو داؤد، باب الاستغفار عند القبر..... رقم: ၃၂၂၁

ဟဇရတ် အုစ်မာန်ဗင်န်အဖွား(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် မိုင်ယသ်ဒဗန်မြှုပ်နှံမှု ပြီးသောအခါတိုင်းတွင် ၎င်းကဗရ်အနီး၌ရပ်၍ ဤသို့မိန့်ကြားလေ့ ရှိခဲ့၏။ မိမိ၏ညီနောင်အတွက် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်တွင် မဂ်ဖီရသ်ဒိုအာများကို ပြုပေး ကြလေကုန်။ ၎င်းဤသို့လည်း ဒိုအာပြုပေးကြလေကုန်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူအား (ကဗရ်အထဲတွင် မေးမြန်းသည့်မေးခွန်းများကို ဖြေဆိုရာ၌) လွယ်ကူစွာ ဖြေကြားနိုင်စေရန် ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ ဤအချိန်၌ပင်ကဗရ်ထဲ၌ ဤအမေးအဖြေများ စတင်မေးမြန်း စစ်ဆေးနေပေသည်။ (အဗူဒါူဒ်)

၁၃၉။ ကဗရ်၏ ဟစ်ကြွေးသံ

﴿139﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مُصَلًّا فَرَأَى نَاسًا كَانَهُمْ يَكْتَشِرُونَ قَالَ: أَمَا إِنَّكُمْ لَوَ أَكْثَرْتُمْ ذِكْرَ هَٰذِهِمُ اللَّذَاتِ لَشَغَلَكُمْ عَمَّا أَرَى الْمَوْتَ فَاتَّخِرُوا مِنْ ذِكْرِ هَٰذِهِمُ اللَّذَاتِ الْمَوْتَ، فَإِنَّهُ لَمْ يَأْتِ عَلَى الْقَبْرِ يَوْمٌ إِلَّا تَكَلَّمَ يَقُولُ: أَنَا بَيْتُ الْعُرْبَةِ، وَأَنَا بَيْتُ الْوَحْدَةِ وَأَنَا بَيْتُ التَّرَابِ وَأَنَا بَيْتُ الدُّودِ، فَإِذَا دُفِنَ الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ قَالَ لَهُ الْقَبْرُ: مَرْحَبًا وَاهْلًا، أَمَا أَنْ كُنْتُ لَا حَبَّ مَنْ يَمْشِي عَلَى ظَهْرِي إِلَى فَإِذَا وَلَيْتُكَ الْيَوْمَ وَصِرْتُ إِلَيَّ فَسَتَرَى صَنِيعِي بِكَ، قَالَ: فَيَتَّبِعُ لَهُ مَدَّ بَصَرِهِ وَيَفْتَحُ لَهُ بَابٌ إِلَى الْجَنَّةِ، وَإِذَا دُفِنَ الْعَبْدُ الْفَاجِرُ الْكَافِرُ قَالَ لَهُ الْقَبْرُ لَا مَرْحَبًا وَلَا اهْلًا، أَمَا أَنْ كُنْتُ

لَا نَبْعُضُ مَنْ يَمْسُشُ عَلَى ظَهْرِي إِلَى فَإِذَا وَلَيْتَكَ الْيَوْمَ وَ حِزْتُ إِلَى فَسْتَرَى صَنِيعِي بِكَ،
 قَالَ: فَلَيْتَنِي عَلَيْهِ حَتَّى يَلْتَقَى عَلَيْهِ وَتَخْتَلِفَ أَضْلَاعُهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِأَصَابِعِهِ
 فَإِذَا خَلَّ بَعْضُهَا فِي جَوْفِ بَعْضٍ قَالَ: وَيُقَيِّضُ اللَّهُ لَهُ سَبْعِينَ تَبِينًا لَوْ أَنَّ وَاحِدًا مِنْهَا نَفَخَ
 فِي الْأَرْضِ مَا أَتَيْتُ شَيْئًا مَا بَقِيَتْ الدُّنْيَا، فَيَنْهَسُنَّ وَيَخْدِشُنَّ حَتَّى يُفْضَى بِهِ إِلَى
 الْحِسَابِ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّمَا الْقَبْرُ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ، أَوْ حُفْرَةٌ مِنْ
 حُفْرِ النَّارِ. رواه الترمذی وقال: هذا: باب حسن غريب، باب حديث اكثر واذكر هاذم اللغات، رقم: ٢٤٦٠

တစ်ခါက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့ ကြွမြန်းတော်မူစဉ် လူအချို့သည် သွားများပေါ်လောက်အောင် ရယ်မောနေသည်ကို တွေ့မြင်ရလေသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အကယ်၍သာ အသင်တို့သည် အရသာအလုံးစုံကို ပြတ်တောက်စေသည့် သေခြင်းတရားကို မြားမြောင်စွာ သတိရခဲ့ကြပါမူ ယခုငါ့ကိုယ်တော်မြတ်မြင်တွေ့နေရသည့် အခြေအနေအတိုင်း အသင်တို့ရှိနိုင်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ သို့ရှိရာ အသင်တို့သည် အရသာအပေါင်းကို ဖြတ်တောက်စေသည့် သေခြင်းတရားကို များမြောင်စွာ သတိရကြလေကုန်။ အကြောင်းမှာ ကဗရ်သည် ဤသို့နေ့စဉ်မကြွေးကြော်ဘဲ ကုန်လွန်စေခဲ့သော နေ့ဟူ၍မရှိချေ။ ၎င်းမှာ ကျွန်ုပ်သည် သီးခြားသောနေရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တစ်ကိုယ်တည်း အဖော်မဲ့ နေရမည့်အိမ်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်သည် မြေကြီးနှင့်ပြုလုပ်ထားသော အိမ်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ပိုးမွှားများ၏ အိမ်ဖြစ်သည်ဟူ၍ နေ့စဉ်ကြွေးကြော်နေပေသည်။ မှအိမ်တစ်ယောက်ကို မြှုပ်နှံသဂြိုဟ်ပြီးသောအခါ ၎င်းကဆိုသည်။ အသင်ရောက်လာခြင်းသည် ဗရ်ကသ်ရှိပါပေသည်။ အသင် ရောက်လာခြင်းသည် အလွန်ကောင်းမွန်လှသည်။ ကျွန်ုပ်၏ ကျောပေါ်သွားလာနေကြသူများတွင် ကျွန်ုပ်သည် အသင့်ကိုအနှစ်သက်ဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့အသင့်ကို အပ်နှင်းလိုက်ပြီဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်ထံသို့ရောက်ရှိလာပေပြီ။ အသင်သည် ကျွန်ုပ်၏ အကောင်းမွန်ဆုံးသော ဆက်ဆံမှုကို တွေ့မြင်ရပေမည်။ ထို့နောက် ကဗရ်သည် သေသူ၏ မျက်စိတစ်ဆုံးကျယ်ဝန်းသွားပေသည်။ ၎င်းပြင် သေသူအဖို့ ဂျန္နုသ်မှတံခါးပေါက် တစ်ပေါက်ပွင့်လာပေသည်။ အကယ်၍ အပြစ်ရှိနာဟ်၌ နစ်မွန်းနေခဲ့သူ သို့မဟုတ် ကာဖိရ်သွေဖည်ငြင်းပယ်ခဲ့သူအား လာရောက်မြှုပ်နှံကြသောအခါ၌ ကဗရ်ကပြောမည်မှာ အသင်၏လာရောက်ခြင်းသည် ဗရ်ကသ်မှခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ အသင်ရောက်လာခြင်းသည် အလွန်ဆိုးဝါးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်၏ကျောပေါ်၌ သွားလာနေကြသူများအနက် အသင့်ကို ကျွန်ုပ်အရှံ့မှန်းဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့အသင့်အား ကျွန်ုပ်ထံအပ်နှင်းလိုက်ပြီဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်၏ အဆိုးဝါးဆုံးအကြမ်းတမ်းဆုံး ဆက်ဆံမှုကို အသင်ကြုံတွေ့ရပေမည်။ ထို့နောက် ကဗရ်က ဤကဲ့သို့ ညှစ်ပစ်လိုက်လေရာ နံရိုးများသည် အချင်းချင်းတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ယှက်ဝင်သွားခဲ့ပေသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က လက်နှစ်ဖက်ကို ဤအတိုင်းယှက်ဝင်သွား

ကြသည်ဟုပြသခဲ့သည်။ ၎င်းနောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ၎င်းသူအပေါ်သို့ မြွေအကောင် (၇၀)ကို စေလွှတ်ပေးခဲ့ရာ ၎င်းအနက်မှ တစ်ကောင်သည် ဤပထဝီမြေပေါ်သို့ တစ်ချက်မှုတ် လိုက်လျှင် (၎င်း၏အဆိပ်ပြင်းထန်မှုကြောင့်)ပင် မြေပထဝီပေါ်၌ ကိယာမသ်နေ့တိုင် မြက်ပင် များပင် ပေါက်ရောက်နိုင်ကြတော့မည်မဟုတ်။ ၎င်းမြွေများသည် ထိုသူအား ကိယာမသ်နေ့ တိုင် ကိုက်ပေါက်နေကြပေလိမ့်မည်။ ၎င်းနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကဗရ်သည် ဂျန္နုမ်၏ဥယျာဉ်တစ်ခုသော်လည်းကောင်း၊ ဂျဟန္နုမ်၏ချောက်တစ်ခုသော်လည်း ကောင်းဖြစ်သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၄၀။ ဒမန်ပြီးသည်နှင့် မေးမြန်းမည့်မေးခွန်းများ

﴿140﴾ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي جَنَازَةٍ وَرَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ فَأَتَيْنَا إِلَى الْقَبْرِ وَلَمَّا يُلْخَدُ فَجَلَسَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَجَلَسْنَا حَوْلَهُ كَأَنَّمَا عَلَى رُؤُوسِنَا الطَّيْرُ وَفِي يَدِهِ عُودٌ يَنْكُثُ بِهِ فِي الْأَرْضِ، فَرَفَعَ رَأْسَهُ فَقَالَ: اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا قَالَ: وَيَأْتِيهِ مَلَكَانِ فَيُجْلِسَانِهِ فَيَقُولَانِ لَهُ: مَنْ رَبُّكَ؟ فَيَقُولُ: رَبِّي اللَّهُ، فَيَقُولَانِ لَهُ: مَا دِينُكَ؟ فَيَقُولُ: دِينِي الْإِسْلَامُ، فَيَقُولَانِ لَهُ: مَا هَذَا الرَّجُلُ الَّذِي بُعِثَ فِيكُمْ؟ قَالَ فَيَقُولُ: هُوَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَيَقُولَانِ: وَمَا يُدْرِيكَ؟ فَيَقُولُ: قَرَأْتُ كِتَابَ اللَّهِ فَأَمَنْتُ بِهِ وَصَدَّقْتُ قَالَ: فَيُنَادِي مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ أَنْ قَدْ صَدَّقَ عَبْدِي فَأَفْرِشُوهُ مِنَ الْجَنَّةِ وَالْبِسُوهُ مِنَ الْجَنَّةِ وَافْتَحُوا لَهُ بَابًا إِلَى الْجَنَّةِ قَالَ: فَيَأْتِيهِ مِنْ رَوْحٍهَا وَطِبِّهَا قَالَ وَيُفْتَحُ لَهُ فِيهَا مَدُّ بَصَرِهِ قَالَ: وَإِنَّ الْكَافِرَ، قَدْ كَرَّ مَوْتَهُ قَالَ: وَتَعَادُ رَوْحُهُ فِي جَسَدِهِ وَيَأْتِيهِ مَلَكَانِ فَيُجْلِسَانِهِ فَيَقُولَانِ لَهُ: مَنْ رَبُّكَ؟ فَيَقُولُ: هَاهُ هَاهُ لَا أَذْرِي، فَيَقُولَانِ لَهُ: مَا دِينُكَ؟ فَيَقُولُ: هَاهُ هَاهُ لَا أَذْرِي، فَيَقُولَانِ لَهُ: مَا هَذَا الرَّجُلُ الَّذِي بُعِثَ فِيكُمْ؟ فَيَقُولُ: هَاهُ هَاهُ لَا أَذْرِي، فَيُنَادِي مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ أَنْ كَذَبَ فَأَفْرِشُوهُ مِنَ النَّارِ وَالْبِسُوهُ مِنَ النَّارِ وَافْتَحُوا لَهُ بَابًا إِلَى النَّارِ قَالَ: فَيَأْتِيهِ مِنْ حَرِّهَا وَسُمْومِهَا قَالَ: وَيُضَيَّقُ عَلَيْهِ قَبْرُهُ حَتَّى تَخْتَلِفَ فِيهِ أَضْلَاعُهُ.

رواه ابو داؤد، باب المسألة في القبر.....، رقم: ၄၇၀၃

ဟူသော ဗရာအိဗင်နီအာဇ်ဗ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ် (ﷺ) နှင့်အတူ အန်ဆွာရီဆွဟာဗိတစ်ပါး၏ ဂျနာဇတ်ကို လိုက်ပါပို့ဆောင်ကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ ကဗရ်စတာန်သို့ ရောက်ရှိကြသောအခါ၌ ကဗရ်မှာမတူးရသေးချေ။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ၎င်းကဗရ်တူးပြီးသည့်အထိ စောင့်ဆိုင်းနေခဲ့ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း တမန်တော် မြတ် (ﷺ) အနီးအပါး၌ပင် စုရုံး၍ ငှက်များပင် ကျွန်ုပ်တို့အပေါ် လာရောက်ရပ်နားနိုင်သကဲ့သို့

ဆိတ်ငြိမ်စွာ ထိုင်နေကြသည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ လက်တော်၌ တုတ်တစ်ချောင်းရှိနေရာ ၎င်းတုတ်ချောင်းဖြင့် မြေပြင်၌ တစ်စုံတစ်ရာရေးခြစ်နေပေသည်။ (အလေးအနက် စဉ်းစားခန်း ဝင်နေသည့်အခါမျိုးတွင် ပြုလုပ်နေကျအကျင့်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်) ပြီးနောက် ကိုယ်တော်မြတ် (ﷺ) သည် မိမိဦးခေါင်းကို မော့၍ နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်ခန့်မျှ ဤသို့ကဗရ်၏ အဇာဗ်နှင့် ပတ်သက်၍ ကင်းဝေးရန် အရှင်မြတ်ထံ ခိုလှုံကြလော့ဟု မိန့်ကြားတော်မူ၏။ ပြီးနောက် အမိန့်ရှိတော်မူ သည်။ (အရှင်မြတ်၏ မုအ်မင်နီဗန္ဓဟ်တစ်ဦးတစ်ယောက် ဤလောကမှ ကွယ်လွန်သေဆုံး၍ အာလမေဗရ်ဇင်သို့ ရောက်ရှိလာသောအခါ၌ ဆိုလိုသည်မှာ ကဗရ်၌မြှုပ်နှံသင်္ဂြိုဟ်လိုက် သောအခါ) ၎င်းထံသို့ ဖရစ်ရှ်သဟ်နှစ်ပါးရောက်ရှိလာသည်။ ၎င်းတို့က ထိုသူ့အား ထိုင်စေ လိုက်သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းအား မေးမြန်းစစ်ဆေးသည်မှာ အသင့်အား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော် မူသောအရှင်သည် မည်သူနည်း။ ထိုအခါ ၎င်းသူက ကျွန်ုပ်ကိုမွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင် မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) ဖြစ်တော်မူ၏။ ပြီးနောက် ၎င်းအား ဆက်လက်၍ အသင်ယုံကြည် ကိုးကွယ်သော ဒီန့်မှာ အဘယ်အရာနည်းဟု မေးလေရာ ၎င်းကျွန်ုပ်ယုံကြည် ကိုးကွယ် သောဒီန့်မှာ အစ္စလာမ်သာသနာဖြစ်၏ဟု ဖြေကြားလေ၏။

ပြီးနောက် ၎င်းအား ဆက်လက်၍ ဤပုဂ္ဂိုလ်မြတ်(နဗီအဖြစ်ခန့်အပ်၍) အသင်တို့ထံ စေလွှတ်ခြင်းခံရသူ ဆိုလိုသည်မှာ ဟဇရတ် မုဟမ္မဒ်(ﷺ) နှင့် ပတ်သက်၍ အသင်အဘယ်သို့ ထင်မြင်ယူဆသနည်း။ ၎င်းက ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ရုစူလွလ္လာဟ်(ﷺ) ဖြစ်ပြီး၊ အရှင်မြတ်၏ ရုစူလ်တမန်တော်ဖြစ်သည်။ ဖရစ်ရှ်သဟ်က အသင်သည် ရုစူလ်တမန်တော်ဖြစ်ကြောင်း မည်သည့်အကြောင်းခံဖြင့်သိရှိခဲ့ပါသနည်းဟု မေးလေရာ ၎င်းက ကျွန်ုပ်သည် အရှင်မြတ်၏ ကျမ်းတော်မြတ်ကို ရွတ်ဖတ်ပါသည်။ ၎င်းပြင်ထိုကျမ်းတော်မြတ်ပါ အချက်အလက် အလုံးစုံကို အိမာန်ယူသက်ဝင်ယုံကြည်ပါသည်။ ၎င်းကျမ်းတော်ပါ အချက်အလက်အလုံးစုံကိုလည်း အမှန် ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံပါသည်ဟု ဖြေကြားလေ၏။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဆက်လက်၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (မုအ်မင်နီဗန္ဓဟ်သည်) ဖရစ်ရှ်သဟ်များ၏ မေးမြန်း စစ်ဆေးမှုကို ဤကဲ့သို့ မှန်မှန်ကန်ကန်တိတိကျကျပြန်၍ ဖြေကြားလေရာ အသံပြုသူတစ်ဦးက မိုးပေါ်မှ ဤသို့အသံပြုလေ၏။ ဆိုလိုသည်မှာ အရှင်မြတ်ဘက်တော်မှ မိုးပေါ်မှနေ၍ ဤသို့ကြွေးကြော် လေ၏။ ငါအရှင်မြတ်၏ဗန္ဓဟ်သည် အမှန်ကိုပင် ဖြေကြားခဲ့လေသည်။ သို့ရှိလေရာ ၎င်းသူ အတွက် ဂျန္နုသ်မှအိပ်ရာကို ခင်းပေးကြလေကုန်။ ၎င်းဂျန္နုသ်မှ အဝတ်အထည်များကို ဝတ်ဆင်ပေး လေကုန်။ ထို့ပြင် ၎င်းသူအတွက် ဂျန္နုသ်တံခါးပေါက်များ ဖွင့်ပေးလေကုန်။ (ထို့ကြောင့်ပင် ဂျန္နုသ်မှတံခါးပေါက်တစ်ပါးပွင့်လာလေ၏) ၎င်းမှမွေးကြိုင်သော၊ အေးမြသော လေများဝင်လာ ကြသည်။ ထို့နောက် နေရာအနှံ့မွေးကြိုင်လန်းဆန်းသွားပေသည်။ ၎င်းနောက် ကဗရ်သည် မျက်စေ့တစ်ဆုံးကျယ်ဝန်းသွားလေသည်။ (ဤအခြေအနေသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က

ကွယ်လွန်သွားသော မုအ်မင်နိဗန္ဓဟ်နှင့်ပတ်သက်၍ မိန့်ကြားခဲ့ ခြင်းဖြစ်ပေသည်။) ပြီးနောက် ဆက်လက်၍ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကာဖိရ်တစ်ဦး၏ ကွယ်လွန်သေဆုံးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဆက်လက်မိန့်ကြားလေ၏။ ကွယ်လွန်သေဆုံးပြီးနောက် (ကဗရ်အတွင်းသို့ ရောက်လေသော်) ၎င်း၏ဝိညာဉ်သည် တစ်ဖန်ပြန်လာလေ၏။ ၎င်းထိုသူ့ အနီးသို့ ဖရစ်ရှ်သဟ်နှစ်ပါးလည်း ရောက်လာကြ၏။ ပြီးနောက် ၎င်းအား ထိုင်စေသည်။ ပြီးနောက် ၎င်းအား မေးမြန်းစစ်ဆေး ကြသည်။ အသင့်အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်မှာ အဘယ်သူနည်းဟု မေးလေရာ ၎င်းက ဝမ်းနည်းဖွယ်ကောင်းလေစွတကား။ ကျွန်ုပ်သည် အဘယ်အရာကိုမျှ မသိနားမလည်ခဲ့ ပါဟု ဖြေကြားလေ၏။ တစ်ဖန် ဖရစ်ရှ်သဟ်များက အသင်ယုံကြည် ကိုးကွယ်သော သာသနာ အဘယ်အရာဖြစ်သနည်းဟု မေးလေရာ ၎င်းက ဝမ်းနည်းဖွယ် ကောင်းလေစွတကား။ ကျွန်ုပ်သည် ထိုအကြောင်းကို မသိနားမလည်ခဲ့ပါဟု ဖြေကြားလေ၏။ ပြီးနောက်တစ်ဖန် ဖရစ်ရှ်သဟ်များက ဤပုဂ္ဂိုလ်မြတ် (နဗီအဖြစ်ခန့်အပ်၍) အသင်တို့ထံ စေလွှတ်ခြင်းခံရသူနှင့် ပတ်သက်၍ အသင်အဘယ်သို့ ထင်မြင်ယူဆလေသနည်းဟု မေးမြန်းလေရာ ၎င်းက တစ်ဖန်ဆက်လက်၍ ဝမ်းနည်းဖွယ်ကောင်းလေစွတကား။ ကျွန်ုပ်ဘာမျှနားမလည် မသိရှိပါဟု ဖြေကြားလေ၏။ (၎င်းအမေးအဖြေနှင့် ပတ်သက်၍) မိုးကောင်းကင်ထက်မှ အသံပြုသူတစ်ဦးက အရှင်မြက်ဘက်တော်မှ ဤသူသည် လိမ်လည်စကားဆိုသူဖြစ်လေ၏ဟု အသံပြုလေ၏။ ပြီးနောက် (အရှင်မြတ်ဘက်တော်မှ) အသံပြုသူတစ်ဦးက ဤသို့အသံပြုလေ၏။ မီးဖြင့်ပြုလုပ် ထားသော အိပ်ရာကို ခင်းပေးကြလေကုန်။ ၎င်းမီးဖြင့် အတိပြီးသော အဝတ်အထည်များ ဆင်မြန်း ပေးကြလေကုန်။ ၎င်းပြင် ဂျဟန္နမ်မှ တံခါးပေါက်ဖွင့်ပေးလေကုန်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့က ဤအတိုင်းပြုလုပ်ပေးကြလေ၏။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဂျဟန္နမ်မှတံခါး ပေါက်ဖွင့်လာလေရာ ၎င်းတံခါးပေါက်မှ ဂျဟန္နမ်ငရဲတုံ၏ ပူပြင်း လောင်မြိုက်မှုနှင့် အပူရှိန်များ ၎င်းသူထံသို့ ဝင်ရောက်လာကြ၏။ ပြီးနောက် ကဗရ်ကို ၎င်းအပေါ် ကျဉ်းမြောင်း သွားစေသည့် အတွက် ၎င်းသူ၏နိရိုးများ တစ်ဖက်မှတစ်ဖက်သို့ ယှက်ဝင်သွားပေသည်။

(အဗူဒါဝူးဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဖရစ်ရှ်သဟ်များက ၎င်းကာဖိရ်အား ဤသူသည် လိမ်ညာစကားဆိုသူဖြစ်၏ ဟု ဆိုရခြင်းမှာ ၎င်းကာဖိရ်သည် ဖရစ်ရှ်သဟ်များ၏အမေးကို မိမိမသိနားမလည်လေဟန် ဆောင်ခြင်းမှာ လိမ်လည်လှည့်ဖြားမှုသာဖြစ်သည်။ အမှန်မှာ ၎င်းသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) တစ်ပါးတည်း တည်ရှိတော်မူကြောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်၏ ရုစူလ်တမန်တော်နှင့် အစွလာမ် သာသနာကို သိလျက်နှင့် ငြင်းပယ်ခဲ့ခြင်းသာဖြစ်ပေသည်။

၁၄၁။ ကဗရ်မှ ဂျန္နသ်မြင်ကွင်း

﴿141﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا وَضَعَ فِي قَبْرِهِ وَتَوَلَّى عَنْهُ أَصْحَابُهُ، وَأَنَّهُ لَيَسْمَعَنَّ قَرْعَ نَعَالِهِمْ، آتَاهُ مَلَكَانِ فَيَقْعِدَانِهِ فَيَقُولَانِ: مَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ لِمُحَمَّدٍ ﷺ؟ فَأَمَّا الْمُؤْمِنُ فَيَقُولُ: أَشْهَدُ أَنَّهُ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ، فَيَقَالُ لَهُ: انْظُرْ إِلَى مَقْعَدِكَ مِنَ النَّارِ قَدْ أَبَدَلَكِ اللَّهُ بِهِ مَقْعَدًا مِنَ الْجَنَّةِ، فَيَرَاهُمَا جَمِيعًا وَأَمَّا الْمُنَافِقُ وَالْكَافِرُ فَيَقَالُ لَهُ: مَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ؟ فَيَقُولُ: لَا أَذْرِي، كُنْتُ أَقُولُ مَا يَقُولُهُ النَّاسُ، فَيَقَالُ: لَا ذَرَيْتَ وَلَا تَلَيْتَ، وَيُضْرَبُ بِمِطْرَاقٍ مِنْ حَدِيدٍ ضَرْبَةً فَيَصْنَعُ صَيْحَةً يَسْمَعُهَا مَنْ بَلَدِهِ غَيْرَ الثَّقَلَيْنِ.

رواه البخارى، باب ماجاء فى عذاب القبر، رقم: 1374

ဟရေသ် အနတ်စ်ဗင်န်မာလစ်က်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဗန္ဓုတ်အား ကဗရ်ထဲ၌မြှုပ်နှံလေသောအခါ ၎င်း၏အဖော်မိတ်ဆွေ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းအား လိုက်လံပို့ဆောင်ကြသောသူများ ပြန်လည်ထွက်ခွာသွားရာ (ထိုသူတို့ပင် အဝေးသို့ မရောက်မီ) ၎င်းတို့၏ခြေသံများပင် ကြားနေရဆဲအချိန်တွင် ၎င်းသူထံသို့ ဖရစ်ရှ်သဟ်နှစ်ပါး ဆိုက်ရောက်လာ၏။ ပြီးနောက် ၎င်းအားထိုင်စေသည်။ ပြီးနောက် ၎င်းအား မေးမြန်းစစ်ဆေးကြ၏။ အသင် ၎င်းသူမဟုတ်(ﷺ) နှင့် ပတ်သက်၍ အဘယ်သို့ယူဆထင်မြင်လေသနည်း။ ထိုအခါ ၎င်းသူက မုအ်မင်န်ဖြစ်လေရာ ၎င်းကဏ္ဍာသို့ဆိုလေ၏။ ကျွန်တော်မျိုး သက်သေခံပါ၏။ ၎င်းသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ဗန္ဓုတ်နှင့်ရစူလ်တမန်တော်ဖြစ်တော်မူ၏။ (ဤစကားကိုကြားရပြီးနောက်) ၎င်းအား ပြောပြသည်မှာ (အသင်အီမာန်မယူခဲ့ပါက) အသင်နေထိုင်ရမည့် ဂျဟန္နမ်ကို ကြည့်လေကုန်။ ယခုမူအသင့်အား အလ္လာဟ်(ﷻ) က ဤသည့် အစား ဂျန္နသ်၌ နေရာထိုင်ခင်း ချီးမြှင့်တော်မူပေသည်။ (ဂျဟန္နမ်နှင့် ဂျန္နသ်နှစ်ဌာနစလုံးကို ၎င်းရှေ့မှောက်၌ ပြသထားလေသည်) သို့ဖြစ်လေရာ ၎င်းသူသည် နှစ်ဌာနစလုံးကို အတူတကွ မြင်တွေ့ရလေ၏။ ၎င်းနောက် မုနာဖစ်က်။ ကာဖိရ်ဖြစ်မူ (ဤကဲ့သို့ကွယ်လွန်ပြီးနောက်တွင်) ၎င်းသူအားလည်း (တမန်တော်မြတ်(ﷺ)နှင့်ပတ်သက်၍) မေးမြန်းလေ၏။ ၎င်းသူနှင့် ပတ်သက်၍ အသင်အဘယ်သို့ယူဆထင်မြင်လေသနည်း။ ၎င်းမုနာဖစ်က်ကာဖိရ်ကဆိုသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဘာမှသိနားမလည်ပါ။ အခြားသူက ၎င်းအား ထင်မြင်ယူဆသကဲ့သို့ပင် ကျွန်ုပ်လည်း ထင်မြင်ယူဆပါ၏။ (၎င်းသူ၏ဤသို့ဖြေကြားမှုအပေါ်) ၎င်းသူအား အသင်သည် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း မသိနားမလည်ခဲ့ပါ။ ၎င်း(သိနားမလည်သူတို့၏) နောက်သို့လည်း လိုက်ပါနာခံခြင်းမပြုခဲ့ချေဟု ပြောပေမည်။ (ပြီးနောက် ပြစ်ဒဏ်ခတ်သောအနေဖြင့်) သံဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော တင်းပုတ်ဖြင့်

၎င်းသူအား ထုထောင်းပေလိမ့်မည်။ ၎င်းသူသည်လည်း ဤသို့အော်ဟစ်ငိုကြွေးလေရာ လူသားနှင့် ဂျင်နမှလွဲ၍ ၎င်းသူအနီးပါးရှိ အရာများအားလုံးကပင် ကြားနေရပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၄၂။ အရှင်မြတ်အား တသည့်နှင့် ကိယာမသ်

﴿142﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَا تَقْرُمُ السَّاعَةَ حَتَّى لَا يَقَالَ فِي الْأَرْضِ: اللَّهُ اللَّهُ وَبَنِي رَوَاحٍ لَا تَقْرُمُ السَّاعَةَ عَلَى أَحَدٍ يَقُولُ: اللَّهُ، اللَّهُ

رواه مسلم، باب ذهاب الإيمان آخر الزمان، رقم: ၃၇၆၀، ၃၇၇၀

ဟရေသ် အနတ်စ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဒွန္နုယာလောကတစ်ခွင်လုံး၌ အလ္လာဟ်ဟူ၍ တသမူမရှိတော့သည့် အချိန်မဆိုက်ရောက်သေးသမျှ ကိယာမသ်နေ့ဖြစ်ပေါ်လာဦးမည်မဟုတ်ချေ။ အခြားသော ဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင်မူ ဤကဲ့သို့ အလ္လာဟ်၊ အလ္လာဟ်ဟူ၍ တသနေသူတစ်ဦးတစ်ယောက်တည်ရှိနေသေးသရွေ့ ကိယာမသ်ဖြစ်ပေါ်ဦးမည်မဟုတ်ချေ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ လောက ကမ္ဘာတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား သတိရတသခြင်းမှာ လုံးဝမရှိတော့သည့်အခါ ကိယာမသ်ကျရောက်လာမည်။ ကမ္ဘာတွင် အို လူသားတို့ အရှင်မြတ်အား ကြောက်ရွံ့ကြကုန်။ အရှင်မြတ်၏ ကျွန်ခံကြကုန်ဟု ပြောသူတစ်ဦးမျှပင် ရှိနေသရွေ့ ကိယာမသ်ကျရောက်မည်မဟုတ်ပေဟူ၍လည်း ဖွင့်ဆိုကြသည်။

၁၄၃။ အယုတ်ညံ့ဆုံးသူနှင့်ကိယာမသ်

﴿143﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: قَالَ لَا تَقْرُمُ السَّاعَةَ إِلَّا عَلَى شِرَارِ

رواه مسلم، باب قرب الساعة، رقم: ၇၄၀၂

الناس .

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဆိုးသွမ်းဆုံး အယုတ်ညံ့ဆုံးသူများအပေါ်သို့သာ ကိယာမသ်နေ့ဆိုက်ရောက်လာပေလိမ့်မည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၄၄။ ဒဂျဂျာလ် - ကိယာမသ် ၁၀၀၀ မှ ၉၉၉ ဦးသည် ဂျဟန္နမဂျဟည်

﴿144﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَخْرُجُ الدَّجَالُ فِي أُمْتِي فَيَمُكُّكُمْ أَرْبَعِينَ: لَا أَذَرِي أَرْبَعِينَ يَوْمًا، وَأَرْبَعِينَ شَهْرًا، وَأَرْبَعِينَ عَامًا، فَيَنْتَعِكُ اللَّهُ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ كَأَنَّهُ عُزْرَةُ بْنُ مَسْعُودٍ، فَيَطْلُبُهُ فَيَهْلِكُهُ ثُمَّ يَمُكُّكَ النَّاسُ سَبْعَ سَبْعِينَ، لَيْسَ بَيْنَ اثْنَيْنِ عِدَاوَةٌ، ثُمَّ يُرْسِلُ اللَّهُ رِيحًا بَارِدَةً مِنْ قَبْلِ الشَّامِ، فَلَا يَنْقَى عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ أَحَدٌ فِي قَلْبِهِ مِنْقَالٌ ذَرَّةٍ مِنْ خَيْرٍ أَوْ إِيْمَانٍ إِلَّا قَبَضَتْهُ، حَتَّى لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ دَخَلَ فِي كَبِدِ جَبَلٍ لَدَخَلَتْهُ عَلَيْهِ، حَتَّى تَقْبِضَهُ قَالَ: فَيَنْقَى شِرَارُ النَّاسِ فِي خِفَّةِ الطَّيْرِ وَأَخْلَامِ السَّبْحِ لَا يَغْرِفُونَ مَغْرُوفًا وَلَا يُنْكِرُونَ مُنْكَرًا، فَيَمَثُلُ لَهُمُ الشَّيْطَانُ فَيَقُولُ: أَلَا تَسْتَجِيبُونَ؟ فَيَقُولُونَ: فَمَا تَأْمُرُنَا؟ فَيَأْمُرُهُمْ بِعِبَادَةِ الْأَوْثَانِ، وَهُمْ فِي ذَلِكَ دَارٍ رِذْلُهُمْ، خَسَنَ غَيْثُهُمْ، ثُمَّ يَنْفُخُ فِي الصُّورِ، فَلَا يَسْمَعُهُ أَحَدٌ إِلَّا أَصْغَى لِنَاثٍ وَرَفَعَ لِنَاثٍ، قَالَ: وَأَوَّلُ مَنْ يَسْمَعُهُ رَجُلٌ يَلُوطُ حَوْضَ إِبِلِهِ قَالَ: فَيَضَعُ، وَيَضَعُ النَّاسُ، ثُمَّ يُرْسِلُ اللَّهُ مَطَرًا كَأَنَّهُ الطَّلُّ فَتُبْتُ بِهِ أَجْسَادُ النَّاسِ، ثُمَّ يَنْفُخُ فِيهِ أُخْرَى فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ، ثُمَّ يَقَالُ: أَخْرِجُوا بَعَثَ النَّارِ، فَيَقَالُ: مِنْ كَمْ؟ فَيَقَالُ: مِنْ كُلِّ أَلْفٍ تَسْعِمَانِيَّةٌ وَتِسْعَةٌ وَتِسْعِينَ قَالَ: فَذَلِكَ يَوْمٌ يُجْعَلُ الْوِلْدَانُ شَيْبًا، وَذَلِكَ يَوْمٌ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ.

رواه مسلم، باب في خروج الدجال.....، رقم: ၄၃၈၁
وَبِإِسْنَادٍ فَشَقَّ ذَلِكَ عَلَى النَّاسِ حَتَّى تَغَيَّرَتْ وَجُوهُهُمْ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ:
مَنْ يَأْجُوجُ وَمَا يَأْجُوجُ تِسْعِمَانِيَّةٌ وَتِسْعَةٌ وَتِسْعِينَ وَمِنْكُمْ وَاحِدٌ

(الحديث) رواه البخاري، باب قوله: وترى الناس سكارى، رقم: ၄၇၄၁

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (ကိယာမသ်နေမဆိုက်ရောက်လာမည်အလျှင်) ဒဂျဂျာလ်ထွက်ပေါ်လာ လိမ့်မည်။ ၎င်းဒဂျဂျာလ်သည် (၄၀)ခန့်နေထိုင်မည်။ ဤဟဒီးဆ်ကို ဆင့်ပြန်သောဆွဟာဗိ ဟဇရသ်အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ရည်ညွှန်း သော(၄၀)ဟူသည် ရက်ပေါင်း(၄၀)လော။ သို့မဟုတ် လပေါင်း(၄၀)လော။ သို့မဟုတ်နှစ် ပေါင်း(၄၀)လော ဟူသည်ကို ကျွန်ုပ်မသိပါ။ ဟဒီးဆ်တော်ကို ဆက်လက်၍ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ပြီးနောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ဟဇရသ် အီစာ ဗင်န် မရ်ယမ်(ﷺ)ကို ဤဒုန္နယာ

လောကသို့ စေလွှတ်တော်မူမည်။ ၎င်းသည် အွရ်ဝဟ်ဗင်န်မတ်စ်အူးဒ်(ﷺ) နှင့် ဆင်တူမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်း၏ပုံပန်းသဏ္ဌာန်သည် အွရ်ဝဟ်ဗင်န်မတ်စ်အူးဒ်(ﷺ)နှင့် ဆင်တူမည်။ ၎င်းသည် ဒဂျ်ဂျာလ်ကို လိုက်လံရှာဖွေမည်။ (၎င်းဒဂျ်ဂျာလ်၏နောက်သို့ လိုက်လံခံမည်။ ပြီးနောက် ၎င်းအား ဖမ်းဆီးလိမ့်မည်။) ၎င်းအား အဆုံးစီရင်လိမ့်မည်။ ပြီးနောက်(၇)နှစ်တိုင်တိုင် ဤသို့တည်ငြိမ် အေးချမ်းသော အခြေအနေများကို ကြုံတွေ့ရမည်။ ထိုအချိန်ကာလသည် အဘယ်မျှအေးချမ်း တည်ငြိမ်လှသည်ဟူမူ ထိုကာလများ၌ လူနှစ်ဦးကြားတွင် ရန်ဖြစ် အငြင်းပွားမှုကိုပင် တွေ့ရလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ ပြီးနောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် (ရှာမ်)ဆီးရီးယား နိုင်ငံဘက်မှနေ၍ သီးသန့်ထူးခြားသော လေနုအေးတစ်မျိုးကို တိုက်ခတ်စေလိမ့်မည်။ ၎င်းလေသည် ဤသို့ အစရစူးရှမှုရှိမည်ဖြစ်ရာ ဤလောကမြေပြင် တစ်ခုလုံး၌ မြူမှုခန့်မျှပင် အိမာန်ရှိသောသူများပင် ကျန်ရစ်တော့မည်မဟုတ်ချေ။ (ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းလေနုအေးကို ရှုရှိုက်မိပြီးနောက် အိမာန်ရှင်များအားလုံး ကွယ်လွန်သေဆုံးကြပေလိမ့်မည်။) အဘယ်မျှတိုင်မူ အသင်တို့အနက် အကြင်သူသည် တောင်၏အတွင်း၌ ရောက်ရှိနေလျှင်လည်း ၎င်းလေသည် ၎င်းသူထံသို့ အရောက်သွား၍ ၎င်းသူအား သေဆုံးစေလိမ့်မည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထို့နောက်တွင်မူ ဤဒွန္နယာလောက၌ မကောင်းဆိုးယုတ်သူများသာ ကျန်ရစ်ကြပေမည်။ (၎င်းသူတို့၏ နှလုံးသား၌ အိမာန်လုံးဝရှိကြမည်မဟုတ်ချေ) ၎င်းတို့သည် ငှက်များကဲ့သို့ လျင်မြန်စွာ လှည့်လည် ပြေးလွှားကြပေမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ငှက်များပျံသန်းရာတွင် လျင်မြန်ပေါ့ပါးသကဲ့သို့ပင် ၎င်းတို့သည် မိမိတို့၏ မှားယွင်းနေသော မက်ဆန္ဒများကို ဖြည့်စွမ်း ကြရန်အတွက် ပေါ့ပါးလျင်မြန်စွာ ပြေးလွှားလှုပ်ရှားကြလိမ့်မည်။ ၎င်းပြင် (သူတစ်ပါးအား မတရားမှု၊ ညှဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်မှု ကျူးလွန်ရာ၌လည်း) သားရဲတိရစ္ဆာန်များကဲ့သို့ ပြုကျင့်ကြပေ လိမ့်မည်။ ၎င်းတို့သည် အကောင်းကိုအကောင်းဟုပင် မမြင်နိုင်ကြတော့ပေ။ ၎င်းမကောင်းမှု ကိုလည်း မကောင်းမှုဟု မမြင်နိုင်ကြတော့ချေ။ ထိုကာလ၌ ရှိုင်သွာန်သည် ရုပ်သဏ္ဌာန်တစ်ခု ကိုဆောင်၍ လူတို့ထံလာမည်။ ပြီးနောက် အသင်တို့ကျွန်ုပ်၏ အမိန့်ကို မနာခံလိုကြပြီလောဟု ပြောမည်။ ထိုအခါ လူတို့က ကျွန်ုပ်တို့အား အဘယ်အမိန့်များကို ပေးလိုပါသနည်း ဆိုလိုသည်မှာ အသင်ကျွန်ုပ်တို့အား မည်သို့အမိန့်ပေးသည်ဖြစ်စေ၊ နာခံလိုက်နာကြပါမည်ဟု ဖြေကြားပေမည်။ ထိုအခါ ရှိုင်သွာန်က ၎င်းတို့အား ဘုသ်များကို ကိုးကွယ်ကြရန် အမိန့်ပေးမည်။ (၎င်းသူတို့က လည်း ထိုအတိုင်းပင်ပြုကြပေမည်) ထိုကာလများတွင် ၎င်းတို့အပေါ်၌ စားနပ်ရိက္ခာများလည်း ပေါများကြပေမည်။ ထို့ပြင် သက်တမ်းသည်လည်း (အပေါ်ယံအမြင်အားဖြင့်) အလွန်ကောင်းမွန် (စည်းစိမ်ချမ်းသာများဖြင့်) ပြည့်ဝစုံလင်ကြပေမည်။ ပြီးနောက်တွင်မူ စူရိတ်ပိုးမှုတ်ပေလိမ့်မည်။ အကြင်စူရိတ်ပိုးမှုတ်သံကို ကြားရသူတိုင်းသည် (၎င်းအသံ၏ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့် စိုးရိမ်ဖွယ် ကောင်းမှုကြောင့် သတိလက်လွတ်ဖြစ်သွားကြပေမည်။ ထိုကြောင့်ပင် ၎င်းတို့၏ ဦးခေါင်းများသည်

လည်ပင်းပေါ်၌ တည့်မတ်စွာ ရပ်တည်နိုင်ကြ လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ ၎င်းတို့၏ လည်ပင်းများသည် ဟိုဟိုဒီဒီ ယိမ်းယိုင်နေကြပေလိမ့်မည်။ ၎င်းစုရ်တံပိုးမှုတ်သံကို ပထမဦးဆုံးကြားရသူတို့သည် အားလုံး ထက်အလျင် ထိုသို့ခံစားရပေမည်။) ၎င်းဤသို့သောသူတစ်ဦးလည်းပါရှိဦးမည်။ ၎င်းသည် ကုလားအုတ်၏ ရေကန်ကို မြေဖြင့် မွမ်းမံနေစဉ် ဤအသံကိုကြား၍ သတ်လက်လွတ် ဖြစ်ပြီးနောက် သေဆုံးကာ အောက်သို့ကျသွားပေလိမ့်မည်။ အခြားသူများလည်း ဤသို့ပင် အသက်ပျောက်သွားကြမည်။ ပြီးနောက်တွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မြူနှင်းကဲ့သို့သော မိုးဖွားကလေးများကို ရွာသွန်းစေ၍ ၎င်းမိုးရေမှန်၏ အစရ်စူးရှမှုဖြင့် လူသားတို့၏ ရုပ်ကလပ် ခန္ဓာကိုယ်၌ တစ်ဖန် အသက်ပြန်ဝင်လာကြမည်။ ပြီးနောက် ဒုတိယအကြိမ် စုရ်တံပိုး မှုတ်ပြန်လေသောအခါ လူအားလုံးသည် တစ်ယောက်မကျန် ချက်ချင်းထ၍ ရပ်ကြပေလိမ့်မည်။ ပြီးနောက် လူသားတို့သည် အရပ်လေးမျက်နှာသို့ စူးစမ်းသောအကြည့်ဖြင့် ကြည့်ကြပေလိမ့်မည်။ ပြီးနောက် လူသား အပေါင်းတို့ မိမိတို့အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်မြတ်ဘက်သို့ သွားကြလေကုန်ဟု အမိန့်ပေးခြင်းခံရပေမည်။ ဖရစ်ရှ်သဟ်များကို အမိန့်ရှိမည်မှာ ထိုသူများအား (စာရင်းစစ်ဆေး မည့်ကွင်းပြင်သို့) ခေါ်ဆောင်သွားလေကုန်။ (အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်) ၎င်းတို့အား သူတို့၏ (အမလ်များနှင့် ပတ်သက်၍) စစ်ဆေးမေးမြန်းရပေမည်။

ပြီးနောက် ဂျဟန္နမ်သို့လားရမည့်သူများကို ထုတ်ယူကြကုန်ဟု အမိန့်ပေးခြင်းခံရသော အခါ ၎င်းတို့က အဘယ်အမျိုးအစားအတိုင်း ထုတ်ယူရပါမည်နည်းဟု ပြန်လည်မေးမြန်းကြ လေရာ လူတစ်ထောင်၌ ကိုးရာကိုးဆယ့်ကိုးယောက်ကို ထုတ်ယူလေကုန်ဟု အမိန့်ပေးခြင်း ခံရပေမည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤနေ့သည် ကလေးသူငယ်များ ကိုပင် အိုမင်းရင့်ရော်စေသောနေ့ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ (အမှန်တကယ်အဖြစ်၌ ကလေး သူငယ်များသည် အိုမင်းရင့်ရော်နေသူများ မဟုတ်ကြသော်လည်း) ဤနေ့၏ ရှည်လျားပြင်းထန် ဆိုးဝါးမှုက ကလေးသူငယ်များပါမကျန် ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်နေမှုကြောင့် အိုမင်းရင့်ရော်နေသူ များသဏ္ဌာန်ဖြစ်သွားကြပေမည်။ ၎င်းနေ့တွင် ခြေသလုံးတော်ကို ဖော်ပြပေမည်။ ဆိုလိုသည် မှာ ၎င်းနေ့တွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ သီးခြားသော တွေ့မြင်ခွင့်တစ်မျိုးကို ချီးမြှင့်တော်မူမည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

နောက်ထပ်ဆင့်ပြန်ချက်တစ်ခုတွင်လာရှိသည်မှာ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များသည် ဤ ၉၉၉ ယောက် ဂျဟန္နမ်သို့သွားမည်ဆိုသည် ကိုကြားရပြီးနောက် အလွန်စိတ်ပူပင်ကာ ၎င်းတို့၏ မျက်နှာများ အရောင်ပြောင်းသွားလေသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိသည်မှာ ဂျဟန္နမ်သို့လားရမည့် ၉၉၉ ယောက်မှာ ယာဂျူဂျုံ၊ မာဂျူဂျုံနှင့် ထိုကဲ့သို့ (ကာဖိရ်မွတ်ရှ်ရစ်က်)များမှ ဖြစ်လိမ့်မည်။ (ထို့နောက် ဂျန္နုသ်သို့သွားရမည့်သူ) ၁၀၀၀ မှ တစ်ယောက်သည် အသင်တို့ (အသင်တို့နည်းအတိုင်းလိုက်နာသူများ)ထဲမှ ဖြစ်လိမ့်မည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၄၅။ စူရ်အထွက် အသင့်

﴿145﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: كَيْفَ أَنْعَمَ وَصَاحِبُ الْقُرْنِ قَدْ انْقَمَ الْقُرْنُ وَاسْتَمَعَ الْأَذُنُ مَتَى يُؤْمَرُ بِالنَّفْحِ فَيَنْفُخُ فَكَانَ ذَلِكَ ثَقُلَ عَلَى أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ لَهُمْ: قُولُوا: حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن، باب ماجاء فى شان الصور، رقم: ၂၄၃၁

ဟရေသ် အဗူစအီးဒ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်အဘယ်ကဲ့သို့ ပျော်ရွှင်အေးချမ်းစွာဖြင့် နေထိုင်ရပါမည်နည်း။ အကြောင်းမှာ စူရ်တံပိုးမှုတ်မည့်သူသည် ၎င်းစူရ်တံပိုးကို မိမိနှုတ်ခမ်းထက်၌ တင်ထားပြီးပေပြီ။ ထို့နောက် နားစွင့်လျက် ရှိနေပေသည်။ ၎င်းအား စူရ်တံပိုးမှုတ်ရန် အမိန့်ပေးလျှင် ၎င်းကစူရ်တံပိုးမှုတ်ပေတော့မည်။ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များက ၎င်းစကားကြောင့်ပင် အလွန်ပင်ဝမ်းနည်းပူဆွေးကြပေသည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူပေသည်။

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا

ဟူသော ကလိမတ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်လေ့နေပါ။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည်သာ ကျွန်တော်မျိုးတို့အဖို့ လုံလောက်တော်မူပါ၏။ ၎င်းအရှင်မြတ်ကသာ အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် စီမံဆောင်ရွက်ပေးတော်မူ၏။ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ထံ၌သာ ယုံပုံအားကိုးကြပါ၏။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၄၆။ ချွေးပင်လယ်

﴿146﴾ عَنْ الْمُقَدَّادِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: تُذَلِّى الشَّمْسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْخَلْقِ، حَتَّى تَكُونَ مِنْهُ كَمُقَدَّارِ مِزِلٍ فَيَكُونُ النَّاسُ عَلَى قَدْرِ أَعْمَالِهِمْ فِي الْعَرَقِ، فَمِنْهُمْ مَنْ يَكُونُ إِلَى كَعْبِيهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَكُونُ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَكُونُ إِلَى خَفَرَيْهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يُلْجَمُ الْعَرَقُ الْجَامَا قَالَ: وَأَشَارَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَبْدُهُ إِلَى فِيهِ.

رواه مسلم، باب فى صفة يوم القيامة، رقم: ၇၂၀၆

ဟရေသ် မတ်ကဒ်ဒ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် နေမင်းကို လူသားတို့နှင့် အလွန်နီးကပ်စွာရှိစေမည်ဖြစ်ရာ ၎င်းနေမင်းနှင့် လူသားတို့သည် တစ်မိုင်ခန့်မျှသာ ဝေးကွာတော့မည်ဖြစ်ပေသည်။ (၎င်းအလွန်နီးကပ်

နေသည့် နေမင်း၏အပူရှိန်ကြောင့်ပင်) လူသားတို့သည် မိမိတို့၏အမလ်များနှင့်အမျှ ချွေးပင်လယ်များတွင် နစ်မြုပ်နေကြပေမည်။ မကောင်းမှုနှင့်အမျှအချို့မှာ ခြေမျက်စေ့ခန့်နစ်မြုပ်နေကြပြီး အချို့မှာမူကား ၎င်းတို့၏ ဒူးဆစ်ခန့် နစ်မြုပ်နေကြပေမည်။ ၎င်းအချို့တို့သည် မိမိတို့၏ခါးအထိ နစ်မြုပ်နေကြမည်ဖြစ်ပြီး အချို့မှာမူ ၎င်းတို့၏ပါးစပ်ထိတိုင် နစ်မြုပ်နေကြပေလိမ့်မည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် မိမိ၏ နှုတ်ခမ်းတော်အထိ လက်ဖြင့်ညွှန်ပြ၍ (၎င်းတို့သည် ချွေးပင်လယ်များ၌ ဤမျှအထိပင် နစ်မြုပ်နေကြမည်ဖြစ်သည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။)

၁၄၇။ ကိယာမသ်နေ့၏ သုံးမျိုးသုံးစား

﴿147﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يُخْسَرُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثَلَاثَةً أَصْنَافٍ: صِنْفًا مُشَاةً وَصِنْفًا رُكْبَانًا وَصِنْفًا عَلَى وَجْهِهِمْ قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَكَيْفَ يَمْسُونَ عَلَى وَجْهِهِمْ؟ قَالَ: إِنَّ الَّذِي أَمْسَاهُمْ عَلَى أَعْدَائِهِمْ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُمْسِيَهُمْ عَلَى وَجْهِهِمْ، أَمَا إِنَّهُمْ يَتَفَوَّنُونَ بِوُجُوهِهِمْ كُلَّ حَدَبٍ وَشَوْكَةٍ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن، باب ومن سورة بنی اسرائیل، رقم: ۳۱۴۲

ဟရေသ် အမှုဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် လူတို့သည် သုံးမျိုးသုံးစားကွဲပြား၍ ထွက်လာကြပေမည်။ ၎င်းတို့မှာ ခြေလျင်သွားကြသူများ၊ အစီးအနင်းဖြင့်သွားကြသူများ၊ မျက်နှာမှောက်လျက်သွားကြသူများဖြစ်သည်။ မျက်နှာမှောက်လျက် အဘယ်ကဲ့သို့သွားလာနိုင်ကြပါသနည်းဟု မေးလျှောက်ရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်တို့အား ခြေနှစ်ဖက်အပေါ် ရပ်လျက်သာ သွားလာနိုင်စွမ်းချီးမြှင့်တော်မူခဲ့သော အရှင်မြတ်က မိမိ၏ကွဒ်ရသ်တန်ခိုးတော်ဖြင့် ၎င်းသူတို့အား မျက်နှာမှောက်လျက်သား လမ်းလျှောက်နိုင်ကြစေရန်လည်း ပြုပေးနိုင်တော်မူသည်။ ကောင်းစွာ သိမှတ်ထားကြလေကုန်။ ၎င်းသူတို့သည် မိမိတို့၏ မျက်နှာဖြင့် မြေပြင်ပေါ်ရှိကုန်းကမူများ၊ ဆူးငြောင့်ခလုတ်များ ရှောင်ကွင်း၍သွားကြပေလိမ့်မည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၄၈။ ကိယာမသ်နေ့ကိုယ့်ရှေ့၌ အမလ်နှင့်ဂျဟန္နမ်

﴿148﴾ عَنْ عَبْدِ بْنِ خَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا سَيُكَلِّمُهُ رَبُّهُ لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ نَزْجَمَانٌ، فَيَنْظُرُ أَيَمَنَ مِنْهُ فَلَا يَرَى إِلَّا مَا قَدَّمَ مِنْ عَمَلِهِ، وَيَنْظُرُ أَشْأَمَ مِنْهُ فَلَا يَرَى إِلَّا مَا قَدَّمَ، وَيَنْظُرُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَلَا يَرَى إِلَّا النَّارَ تِلْقَاءَ وَجْهِهِ، فَاتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ.

رواه البخارى، باب كلام الرب تعالى.....رقم: ٧٥١٢

ဟဇရသ် အဒီးဗင်န်ဟာသင်မ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (ကိယာမသ်နေ့တွင်) အသင်တို့အနက် လူတိုင်းနှင့် ဘာသာပြန်ပေးမည့် ကြားလူမရှိဘဲ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် တိုက်ရိုက်စကားပြောပေလိမ့်မည်။ (ထိုအချိန်၌ လူသားသည် အလွန်ကြောက်ရွံ့လွန်းသဖြင့် အကူအညီပေးမည့်သူ တွေ့လိုတွေ့ငြား ဟိုဟိုဒီဒီ ရှာဖွေကြည့်ရှုနေပေလိမ့်မည်။) မိမိညာဘက်သို့ ကြည့်သောအခါ၌လည်း မိမိပြုခဲ့သော အမလ်များမှလွဲ၍ အခြားမည်သည့် အရာကိုမျှ တွေ့ရလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ ထိုနည်းတူ မိမိဘယ်ဘက်သို့ ကြည့်သောအခါ၌လည်း မိမိပြုခဲ့သော အမလ်များမှလွဲ၍ အခြားမည်သည်ကိုမျှ တွေ့ရမည်မဟုတ်ပေ။ မိမိ၏ရှေ့သို့ကြည့်သောအခါ၌မူ မီးတောက်မီးလျှံမှလွဲ၍ အခြားမည်သည့် အရာကိုမျှ တွေ့ရလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ သို့ဖြစ်လေရာ စွန့်ပလွံခြောက်အစိတ်အပိုင်း တစ်စပင် ဖြစ်ပါစေ (ဆွဒကဟ်လျူဒါန်းမှု)ဖြင့် အကြောင်းပြု၍ လွတ်မြောက်မှုရရှိနိုင်စေရန် (အသင်တို့သည်) ဂျဟန္နမ်၏ မီးလျှံများမှ ရှောင်ရှားကြလေကုန်။ (ဗုခါဒီ)

၁၄၉။ ဟေစာဝေယစီးရ်

﴿149﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ فِي بَعْضِ صَلَاتِهِ: أَلَهُمْ حَاسِبِي حِسَابًا يَسِيرًا فَلَمَّا انْصَرَفَ قُلْتُ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ! مَا الْحِسَابُ الْيَسِيرُ؟ قَالَ: أَنْ يُنْظَرَ فِي كِتَابِهِ فَيَتَجَاوَزَ عَنْهُ إِنَّهُ مَنْ نُوَفِّسَ الْحِسَابَ يَوْمَئِذٍ يَاعَائِشَةُ هَلْكَ.

(الحديث) رواه احمد ٤٨/٦

ဟဇရသ် အာအေရှဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်မသည် အချို့သော နမာဇ်များ၌ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ ဒိုအာပြုလေ့ရှိသည်ကိုကြားခဲ့သည်။

အို အလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုး၏ စာရင်းအင်းကို လွယ်ကူစေတော်မူပါ။ ထိုအခါ ကျွန်မက အို အရှင်မြတ်၏ နဗီတမန်တော်၊ လွယ်ကူသောစာရင်းဆိုသည်မှာ အဘယ်သို့ပါနည်းဟု မေးလျှောက်လေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဗန္ဓဟ်များ၏ အမလ်စာရင်းအင်းများကို အပေါ်ယံသာ ကြည့်ရှုတော်မူပြီး ခွင့်လွှတ်ပလပ်တော်မူခြင်းဖြစ်သည်။

အကြောင်းမှာ အို အာအေရှဟ်၊ ၎င်းနေ့တွင် အကြင်သူသည် စာရင်းအင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး မေးမြန်းခြင်းခံရပြီ ဆိုလျှင် ၎င်းသူ မချပျက်စီးမည်ဖြစ်၏။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၅၀။ ဟရှ်ရ်န့မတ်တတ်ရပ်ပုံ

﴿150﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ أَتَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: أَخْبِرْنِي مَنْ يَفْزَى عَلَى الْقِيَامِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الَّذِي قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ﴿يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ فَقَالَ: يُخَفَّفُ عَلَى الْمُؤْمِنِ حَتَّى يَكُونَ عَلَيْهِ كَالصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ.

رواه البيهقي في كتاب البعث والنشور، مشكوة المصابيح، رقم: ٥٥٦٣

ဟရေသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ အခစားဝင်၍ လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် (၎င်းနေ့သည် နှစ်ပေါင်းငါးသောင်းနှင့် ညီမျှသည်) အဘယ်ကဲ့သို့ရပ်နိုင်ကြပါမည်နည်း။ ၎င်းနှင့်ပတ်သက်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုနေ့တွင် လူသားအပေါင်းတို့သည် လောကအပေါင်းကို စိုးပိုင်တော်မူသော အရှင်မြတ်၏ ရှေ့တော်မှောက်၌ ရပ်နေကြရပေမည်ဟု မိန့်တော်မူထားသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုအ်မင်န်များအဖို့မူ ဤရပ်တန့်မှုကို လွယ်ကူစေမည်ဖြစ်ရာ ၎င်းသူ ဖရပ်ဇ်နမာဇ်ဝတ်ပြုသည်ခန့်သာ ကြာမြင့်မည်ဖြစ်သည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၁၅၁။ ရှုဟအသ်အခွင့်အရေးသည် အားလုံးအတွက်

﴿151﴾ عَنْ عَزَبِ بْنِ مَالِكٍ الْأَشْجَعِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَتَانِي أَبُو مِنْ عِنْدِ رَبِّي فَخَبَّرَنِي بَيْنَ أَنْ يَدْخُلَ نِصْفَ أُمِّي الْجَنَّةِ وَبَيْنَ الشُّفَاعَةِ، فَاخْتَرْتُ الشُّفَاعَةَ وَهِيَ لِمَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا.

رواه الترمذي، باب منه حديث تخيير النبي ﷺ،، رقم: ၂၄၄၁

ဟရေသ် အောင်ဖ်ဗင်န်မာလစ်က်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်မှ ဖရစ်ရှ်သဟ်တစ်ပါးသည် ငါကိုယ် တော်ထံသို့ လာရောက်၍ (အရှင်မြတ်ဘက်တော်မှ) ချီးမြှင့်သော အခွင့်အရေးနှစ်ရပ်အနက် အခွင့်အရေးတစ်ရပ် ကို ရွေးချယ်ရန်တင်ပြသည်။ ၎င်းတို့မှာ အရှင်မြတ်က ငါကိုယ်တော်မြတ် ၏ အွမ္မသ်သားအားလုံးမှ ထက်ဝက်ကို ဂျန္နသ်ချီးမြှင့်တော်မူရန် သို့မဟုတ်က (အွမ္မသ်သား အားလုံးအတွက်) ငါကိုယ်တော်မြတ်အား ရှုဟအသ်ကြားဝင် အသနားခံပေးရန် အခွင့်အရေး ပေးရန်အတွက်ဖြစ်သည်။ သို့ရှိရာ ငါကိုယ်တော်မြတ်က ရှုဟအသ်ပြုပေးရန် အခွင့်အရေးကို

ရွေးချယ်ခဲ့ပေသည်။ (သို့မှသာ မွတ်စ်လင်မ်အားလုံးသည် ၎င်းအခွင့်အရေးဖြင့် အကျိုးခံစားရပေမည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှပင် လက်မဲ့ဖြစ်ကျန်ရစ်ခဲ့လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။) သို့ဖြစ်ရာ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် အခြားတစ်စုံတစ်ရာကို ရှစ်ရက်တုဖက်ယှဉ်တွဲ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုမပြုဘဲ ကွယ်လွန်သေဆုံးခဲ့ပါမူ ၎င်းသူအား ငါကိုယ်တော်မြတ် ရှုဖာအသ်ကြားဝင်အသနားခံပေးတော်မူမည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၅၂။ ရှုဖာအသ်သည် ဒုဗ္ဗသီများအတွက်သာ

﴿152﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: شَفَاعَتِي لِأَهْلِ

الْكَبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح غريب، باب منه حديث

شفاعتي.....، رقم: ၂၆၃၁

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလစ်က်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘ဂိုနာဟ်ကဗီရဟ်ကြီးလေးသော အပြစ်ဂိုနာဟ်များကို ကျူးလွန်ပြစ်မှားခဲ့ကြသူများအနက် ငါကိုယ်တော်မြတ် ရှုဖာအသ်ကြားဝင် အသနားခံပေးရန် တာဝန်မှာ ငါကိုယ်တော်မြတ်၏ အွမ္မသ်သားများအတွက်သာဖြစ်သည်။ (အခြားသော အွမ္မသ်သားများအတွက်မူ တာဝန်မရှိချေ။) (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၅၃။ ရှုဖာအသ်အတွက် နဝီများ မထုံမရဲ့

တမန်တော်မြတ်တစ်ပါးတည်းသာ

﴿153﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا كَانَ يَوْمُ

الْقِيَامَةِ مَآجَ النَّاسِ بَعْضُهُمْ فِي بَعْضٍ، فَيَأْتُونَ آدَمَ فَيَقُولُونَ: اشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، فَيَقُولُ: لَسْتُ لَهَا، وَلَكِنْ عَلَيْكُمْ بِإِبْرَاهِيمَ فَإِنَّهُ خَلِيلُ الرَّحْمَنِ، فَيَأْتُونَ إِبْرَاهِيمَ فَيَقُولُ: لَسْتُ لَهَا، وَلَكِنْ عَلَيْكُمْ بِمُوسَى فَإِنَّهُ كَلِيمُ اللَّهِ، فَيَأْتُونَ مُوسَى فَيَقُولُ: لَسْتُ لَهَا، وَلَكِنْ عَلَيْكُمْ بِمُحَمَّدٍ بَعِثْنِي فَإِنَّهُ رُوحُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ، فَيَأْتُونَ عِيسَى فَيَقُولُ: لَسْتُ لَهَا، وَلَكِنْ عَلَيْكُمْ بِمُحَمَّدٍ ﷺ فَيَأْتُونِي فَأَقُولُ: أَنَا لَهَا، فَاسْتَأْذِنْ عَلَى رَبِّي فَيُؤْذَنُ لِي وَيُلْهِمُنِي مَحَامِدَ أَحْمَدَهُ بِهَا لَا تَخْضَرُنِي الْآنَ، فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ، وَأَخْرُ لَهٗ سَاجِدًا، فَيَقَالُ: يَا مُحَمَّدُ! اِرْقَعْ رَأْسَكَ وَقُلْ يُسْمِعْ لَكَ، وَسَلْ تُعْطَ، وَاشْفَعْ تُشْفَعْ، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ! أُمِّتِي أُمِّتِي، فَيَقَالُ: اِنْطَلِقْ فَأَخْرِجْ مِنْهَا مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ شَعِيرَةٍ مِنْ إِيْمَانٍ، لَأَنْطَلِقَ فَأَفْعَلَ ثُمَّ أَغْوَدُ فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ، ثُمَّ أَخْرُ لَهٗ سَاجِدًا فَيَقَالُ: يَا مُحَمَّدُ! اِرْقَعْ رَأْسَكَ وَقُلْ يُسْمِعْ

لَكَ، وَسَلْ تَعْطَ، وَاشْفَعْ تُشَفِّعْ، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ اأُمِّي أُمِّي، فَيَقَالَ: انْطَلِقْ فَأَخْرِجْ مِنْهَا مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِنْقَالٌ دَرَّةٌ أَوْ خَرْدَلَةٌ مِنْ إِيْمَانٍ، فَانْطَلِقْ فَأَفْعَلْ ثُمَّ أَعُوذُ فَأَحْمَدُهُ بِبَيْتِكَ الْمَحَامِدِ، ثُمَّ أَخِرُّ لَهُ سَاجِدًا فَيَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ! ارْفَعْ رَأْسَكَ وَقُلْ يَسْمَعُ لَكَ، وَسَلْ تَعْطَ، وَاشْفَعْ تُشَفِّعْ، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ اأُمِّي أُمِّي، فَيَقُولُ: انْطَلِقْ فَأَخْرِجْ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ أَذْنَى أَذْنَى أَذْنَى مِنْقَالٍ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيْمَانٍ فَأَخْرِجْهُ مِنَ النَّارِ مِنَ النَّارِ، فَانْطَلِقْ فَأَفْعَلْ، ثُمَّ أَعُوذُ الرَّابِعَةَ فَأَحْمَدُهُ بِبَيْتِكَ الْمَحَامِدِ، ثُمَّ أَخِرُّ لَهُ سَاجِدًا فَيَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ! ارْفَعْ رَأْسَكَ، وَقُلْ يَسْمَعُ، وَسَلْ تَعْطَ، وَاشْفَعْ تُشَفِّعْ، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ! إِنَّكَ لِي فِيمَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَيَقُولُ: وَعِزَّتِي وَجَلَالِي وَكِبْرِيَانِي وَعَظَمَتِي لَا أُخْرِجَنَّ مِنْهَا مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.

رواه البخارى، باب كلام الرب تعالى رقم: ٧٥١٠

(وَبِئْسَ حَدِيثٌ طَوِيلٌ) عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَيَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: شَفَعَتِ الْمَلَائِكَةُ وَشَفَعَ النَّبِيُّونَ وَشَفَعَ الْمُؤْمِنُونَ، وَلَمْ يَبْقَ إِلَّا أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، فَيَقْبِضُ قَبْضَةً مِنَ النَّارِ فَيَخْرِجُ مِنْهَا قَوْمًا لَمْ يَعْمَلُوا خَيْرًا قَطُّ، قَدْ عَادُوا حُمَمًا فَيُلْقِيهِمْ فِي نَهْرٍ فِي أَفْوَاهِ الْجَنَّةِ يَقَالُ لَهُ نَهْرُ الْحَيَاةِ، فَيَخْرُجُونَ كَمَا تَخْرُجُ الْحَبَّةُ فِي حِمْلٍ السَّيْلِ قَالَ: فَيَخْرُجُونَ كَاللُّوْلُؤِ فِي رِقَابِهِمُ الْخَوَاتِمُ، يَعْرِفُهُمْ أَهْلُ الْجَنَّةِ، هُوَ لَا عِتْقَاءَ اللَّهُ الَّذِينَ أَدْخَلَهُمُ اللَّهُ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ عَمَلٍ عَمِلُوهُ وَلَا خَيْرٍ قَدَّمُوهُ، ثُمَّ يَقُولُ: أَدْخِلُوا الْجَنَّةَ قَمَا رَأَيْتُمُوهُ فَهَؤُلَاءِ كُمْ، فَيَقُولُونَ: رَبَّنَا أَعْطَيْنَا مَا لَمْ تُعْطِ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ، فَيَقُولُ: لَكُمْ عِنْدِي أَفْضَلُ مِنْ هَذَا، فَيَقُولُونَ: يَا رَبَّنَا! أَيُّ شَيْءٍ أَفْضَلُ مِنْ هَذَا؟ فَيَقُولُ: رِضَائِي فَلَا اسْتَخْطَ عَلَيْكُمْ بَعْدَهُ أَبَدًا.

رواه مسلم، باب معرفة طريق الرؤية، رقم: ٤٥٤

ဟဇရသ် အနတ်စင်နိမာလစ်က်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမသ်နေ့ဆိုက်ရောက်လာသောအခါ လူတို့သည် (အလွန်ဝမ်းနည်းပူဆွေးလျက်) တစ်ဦးထံမှ တစ်ဦးပြေးလွှားလှည့်ပတ်နေကြပေလိမ့်မည်။ သို့ရှိလေရာ(ဟဇရသ်) အာဒမ်(ﷺ) ထံသို့ ရောက်ရှိလေသောအခါ အသင်မိမိ၏ အရှင်သခင်ထံတော်၌ ကျွန်ုပ်တို့အား အသနားခံပေးပါရန် လျှောက်ထားကြလေရာ ၎င်းက ကျွန်ုပ်ထံ၌ ၎င်းအခွင့်အရေးမျိုးမရှိကြောင်းနှင့် အသင်တို့ အိမ်ရာဟီးမ်(ﷻ) ထံသို့ သွားရောက်၍ အကူအညီတောင်းခံလေကုန်။ ၎င်းသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ မိတ်ဆွေဖြစ်ပေသည်ဟု ပြောမည်။ ထိုအခါ လူတို့က ၎င်းထံသို့ သွားကြမည်။ ၎င်းကလည်း တစ်ဖန် မိမိ၌ ဤသို့သော အခွင့်အရေးမျိုးမရှိ။ သို့ရာတွင် အသင်တို့ မူစာ(ﷻ) ထံသို့သွား၍ အကူအညီတောင်းခံလေကုန်။ ၎င်းသည် ကလီမ္မလ္လာဟ်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် စကားပြောခွင့်ရသူဖြစ်ပေသည်။

ဟု ပြောမည်။ ထိုအခါ လူတို့က ၎င်းထံသို့သွားကြမည်။ ထိုအခါ၎င်းကလည်း တစ်ဖန် ကျွန်ုပ်တို့၌ ဤသို့သော အခွင့်အရေးမျိုးမရှိချေ။ သို့ရာတွင် အသင်တို့ အီစာ(عِيسَى) ထံသို့ သွားကြလေကုန်။ ၎င်းသည် ရှုဟွလ္လာဟ် ၎င်းကလိမာသွလ္လာဟ်ဖြစ်ပေသည်ဟု ပြောပေမည်။ ထိုအခါ လူတို့က ၎င်းနဗီထံသို့ သွားကြလေရာ ၎င်းကလည်း တစ်ဖန် ကျွန်ုပ်တို့၌ ဤသို့သော အခွင့်အရေးမရှိချေ။ သို့ရာတွင် အသင်တို့သည် မုဟမ္မဒ်(ﷺ) ထံသို့ သွားကြလေကုန်ဟု ပြောမည်။ လူတို့က ငါကိုယ်တော်မြတ်ထံသို့ လာရောက်လေရာ ထိုအခါ ငါကိုယ်တော်မြတ် မြတ်က (အလွန်ကောင်းမြတ်လှပေ၏) ရှုဟအသ်ပြုရန် အခွင့်အရေးသည် ငါကိုယ်တော်မြတ် ထံတော်၌ ရှိပေ၏ဟု ပြောမည်။ ပြီးနောက် ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် မိမိ၏ အရှင်သခင်ထံ၌ အခွင့်ပြုပေးရန် တောင်းခံလေရာ အခွင့်ရရှိတော်မူမည်။ ၎င်းပြင် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ငါကိုယ်တော်၏ နှလုံးသားထံသို့ အရှင်မြတ်အား ချီးကျူးမှုပြုသည့် ကလိမဟ်တော်များ ချီးမြှင့်တော်မူမည်။ ၎င်းကလိမဟ်များကို ငါကိုယ်တော်မြတ် ယခုအချိန်၌ မရရှိသေးချေ။ ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် ၎င်းကလိမဟ်စာလုံးများဖြင့် အရှင်မြတ်အား ချီးကျူးမှုပြုတော်မူမည်။ ပြီးနောက် စဂျိဒဟ်ပြုတော်မူမည်။ ထိုအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) အမိန့်ရှိတော်မူမည်။ မုဟမ္မဒ်(ﷺ) ဦးခေါင်းကြွလေကုန်။ ပြောလေကုန်။ အသင့်စကားကို ကြားနာလက်ခံတော်မူမည်။ တောင်းဆို လေကုန် (ငါအရှင်မြတ်) ချီးမြှင့်တော်မူပေမည်။ ရှုဟအသ်ပြုပေးကုန်။ (ငါအရှင်) လက်ခံတော် မူပေမည်။ ထိုအခါ ငါကိုယ်တော်မြတ်က အို ကျွန်တော်မျိုးအား ဖန်ဆင်းမွေးမြူ တော်မူသော အရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုး၏အဖွဲ့မ္ဗယ်၊ ကျွန်တော်မျိုး၏အဖွဲ့မ္ဗယ်၊ ဆိုလိုသည်မှာ ကျွန်တော်မျိုး၏ အဖွဲ့မ္ဗယ်အား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူပါဟု လျှောက်ထားလေရာ အမိန့်တော်ချမှတ် တော်မူမည်မှာ သွားရောက်လေကုန်။ အကြင်သူ၏ နှလုံးသား၌ ဂျုံစေ့ခန့်မျှ အိမာန်ရှိလျှင်လည်း ၎င်းသူအားလုံးကို ဂျဟန္နမ်မှထုတ်ယူလေကုန်။ ငါကိုယ်တော်သွား ရောက်ကာ အမိန့်တော်အတိုင်း ပြုလုပ်ပေလိမ့်မည်။ ပြီးနောက် တစ်ဖန် ပြန်လာ၍ အထက်ပါ ကလိမဟ်တော်ဖြင့် အရှင်မြတ်အား ချီးမွမ်းမှုပြုတော်မူမည်။ ပြီးနောက် စဂျိဒဟ် ဦးချတော်မူမည်။ တစ်ဖန် အမိန့်တော်ချမှတ်တော် မူမည်မှာ မုဟမ္မဒ် ဦးခေါင်းကြွလေကုန်။ ပြောလေကုန်။ အသင့်စကားကို ကြားနာတော်မူမည်။ တောင်းဆိုလေကုန်။ ချီးမြှင့်တော်မူမည်။ ရှုဟအသ်ပြုလေကုန်။ လက်ခံတော်မူပေမည်။ ထိုအခါ ငါကိုယ်တော်မြတ်က အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုး၏ အဖွဲ့မ္ဗယ်၊ ကျွန်တော်မျိုး၏အဖွဲ့မ္ဗယ်၊ ထိုအခါ (ငါကိုယ်တော်အား) အမိန့်ပေးတော်မူမည်။ သွားရောက် လေကုန်။ အကြင်သူ၏နှလုံးသား၌ မြူမှုန်ခန့် သို့မဟုတ် မုန်ညင်းစေ့ခန့်ပင် အိမာန်ရှိသောသူများ အားလည်း ထုတ်ယူလေကုန်။ ထို့နောက် ငါကိုယ်တော်မြတ် သွားရောက်တော်မူမည်။ ပြီးနောက် အမိန့်တော်မြတ်အတိုင်း ထုတ်ယူတော်မူပေမည်။

တစ်ဖန်ပြန်လာ၍ အထက်ပါ ကလိမတ်တော်အတိုင်း အရှင်မြတ်အား ချီးမွမ်းမှုပြုတော်မူမည်။ ပြီးနောက် စဂျီဒ်ဗီးချတော်မူမည်။ ထိုအခါ အမိန့်တော်မြတ် ချမှတ်တော်မူပေမည်။ မုဟမ္မဒ် ဦးခေါင်းကြွလေကုန်၊ ပြောလေကုန်၊ အသင့်စကားကို ကြားနာတော်မူမည်။ တောင်းဆိုလေကုန်၊ ချီးမြှင့်တော်မူပေမည်။ အို ကျွန်တော်မျိုးအား ဖန်ဆင်းမွေးမြူ တော်မူသော အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုး၏ အမွှာသ် ကျွန်တော်မျိုး၏ အမွှာသ်၊ ထိုအခါ (ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်အား) အမိန့်ချမှတ်တော်မူပေမည်။ သွားရောက်လေကုန်၊ အကြင်သူ၏ နှလုံးသား၌ မန်ညင်းစေ့ ထက်ပင်သေးငယ် လွန်းလှသော အိမာန်ရှိလျှင်လည်း ၎င်းသူတို့အား ထုတ်ယူလေကုန်။ ထိုအခါ ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်ကလည်း သွားရောက်၍ အရှင်မြတ် အမိန့်တော်အတိုင်း ထုတ်ယူတော်မူပေမည်။ တစ်ဖန်စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ပြန်လာ၍ အထက်ပါကလိမတ်တော်များဖြင့် အရှင်မြတ်အား ချီးမွမ်းမှုပြုတော်မူမည်။ ထိုအခါအမိန့်တော် ချမှတ်တော်မူပေမည်။ မုဟမ္မဒ် ဦးခေါင်းကြွလေကုန်၊ ပြောလေကုန်၊ အသင့်စကားကို ကြားနာ တော်မူပေမည်။ တောင်းဆိုလေကုန်၊ ချီးမြှင့်တော်မူမည်။ ရှာအသ်ပြုပေးလေကုန်၊ လက်ခံတော်မူမည်။ ထိုအခါ ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်က အိုကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုးအား ဤသို့သော သူများကိုလည်း ထုတ်ယူရန် ခွင့်ပြုတော်မူပါ။ ၎င်းသူတို့မှာ ကလိမတ် ﷻ ကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့ကြပါသည်ဟု လျှောက်ထားလေရာ အရှင်မြတ်က အမိန့်ရှိတော်မူမည်။ ငါအရှင်မြတ်ဆွေဖယ်တော်၏ကစမ်၊ ငါအရှင်မြတ်၏ မြင့်မြတ်မှု၏ ကစမ်၊ ငါအရှင်မြတ်၏ ကြီးကျယ်မြင့်မားမှု၏ကစမ်၊ ငါအရှင်မြတ်၏ ကြီးကဲထွတ်မြတ်မှု၏ ကစမ်၊ အကြင်သူတို့သည် ဤကလိမတ်တော်ကို ရွတ်ဆိုခဲ့ကြပါမူ ၎င်းသူတို့အား မချကေန် (ငါအရှင်မြတ်ကိုယ်တော်တိုင်) ဂျဟန္နမ်မှ ထုတ်ယူတော်မူမည်။ (ဗုခါရီ)

ဟဇရသ် အပူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ ﴿﴾ ၏ ရိဝါယသ်တွင် ဤသို့လာရှိသည်။ စတုတ္ထအကြိမ် တမန်တော်မြတ်၏ လျှောက်ထားမှုကို အရှင်မြတ်က ဤသို့မိန့်ကြားတော်မူမည်။ ဖရစ်ရှ်သဟ်များလည်း ရှာအသ်ပြုပြီးကြပြီး၊ အမ်ဗီယာများနှင့် မုအ်မင်န်များလည်း ရှာအသ်ပြုပြီးကြပြီး اَرَحِمَ الرَّاحِمِينَ အပြင်နောက်ထပ်မည်သူမျှ မကျန်တော့ပါ။ သို့ရှိရာ အရှင်မြတ်သည် ယခင် မည်သည့်အခါမျှ ကောင်းမှုတစ်ခုတရာကိုမျှမပြုခဲ့သူတို့အား လက်ဆုပ်အပြည့်ဖြင့် ထုတ်ယူတော်မူမည်။ မီးသွေးခဲပမာဖြစ်နေသည့် ၎င်းတို့အား ဂျန္နသ်အဝင်တွင်ရှိနေသည့် လန်းဆန်းစေသည့် ‘ဟယာသ်’ မြစ်ချောင်းတွင် ချပေးလိမ့်မည်။ ထိုမြစ်ချောင်းများမှ ချက်ချင်းလန်းဆန်း၍ ထွက်လာလိမ့်မည်။ ရေစီးသန်ရာတွင် ကျနေသည့်သစ်စေ့သည် ရေနင့်မြေဩဇာတို့ကိုထိတွေ့သည်နှင့် ပေါက်ရောက်လာသည့်ပမာ ဖြစ်လိမ့်မည်။ ပုလဲများပမာ ကြည်လင်တောက်ပနေမည်။ ၎င်းတို့၏ဂုတ်များတွင် ရွှေလည်ပတ်တစ်ခုစီရှိနေသည်ကို ဂျန္နသ်များကမြင်ပြီး ဂျဟန္နမ်မှ မည်သည့်အမလ်မျှ မဆောင်ရွက်ရဘဲ အရှင်မြတ်က ၎င်းတို့ကို ဂျန္နသ်သို့ ပို့ဆောင်တော်မူမည်။

ကြောင်း သိကြပေမည်။ ထို့နောက် အရှင်မြတ်က ထိုသူတို့အား မိန့်တော်မူမည်။ အသင်တို့ ဂျန္ဓာသံဝင်ကြလော့။ မြင်တွေ့သမျှ အသင်တို့အတွက်သာဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့က ပြောကြမည်မှာ ဒုန္နယာတွင် မည်သူ့ကိုမျှ မချီးမြှင့်သည်များကို ကျွန်တော်မျိုးတို့အား ချီးမြှင့်ထားတော်မူပြီဟု ဖြေကြသဖြင့် အရှင်မြတ်က ယခုရရှိထားသည်ထက် သာမြတ်သောအရာ အသင်တို့အဖို့ ရှိသေးကြောင်း မိန့်တော်မူမည်။ ၎င်းတို့က ဤသည်ထက် ထူးမြတ်သော နိဗ္ဗာန်မသိသည် ဘာများလဲဟု မေးကြရာ အရှင်မြတ်က ကျွန်ုပ်၏ ကျေနပ်မှုဖြစ်သည်။ နောက်နောင်တွင် အသင်တို့အား လုံးဝအမျက်တော်ရှမည်မဟုတ်။ သဘောတူ ကျေနပ်တော်မူမည်ဖြစ်ကြောင်း မိန့်တော်မူသည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်တွင် တမန်တော်အိစာအား **كَلِمَةُ اللَّهِ** နှင့် **رُوحُ اللَّهِ** ဟု ခေါ်ဝေါ် ရခြင်းငှာ ဖခင်ကြားခံမပါဘဲ အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော် **كُنْ** ဖြစ်စေအရ ဖန်ဆင်းတော်မူသည်။ အရှင်(၂)တ် အမိန့်တော်အရ ဂျစ်ဗ်ရာအီးလ် **(الْعَلِيِّ)** သည် ၎င်း၏ မိခင်ရင်ခွင်တွင် မှုတ်လိုက်ရာ သက်ရှိတစ်ဦး ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။

၁၅၄။ ရုဗ္ဗလ္လာဟ် **(ﷺ)** ၏ ရူပာဘသ်

﴿154﴾ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: يُخْرَجُ قَوْمٌ مِنَ النَّارِ بِشَفَاعَةِ مُحَمَّدٍ ﷺ فَيَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُسَمُّونَ الْجَهَنَّمِيِّينَ.

رواه البخارى، باب صفة الجنة والنار، رقم: ၇၀၆၆

ဟဇရသ် အင်မ်ရာန်ဗင်န်ဟုစိုင့်နံ **(ﷺ)** ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းက တမန်တော်မြတ် **(ﷺ)** အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူတို့၌ အုပ်စုတစ်စုရှိမည်။ ၎င်းအုပ်စု၏ ဘွဲ့အမည်မှာ ဂျဟန္နမီ ဟူ၍ ဖြစ်ပေမည်။ ၎င်းတို့သည် ဟဇရသ် မုဟမ္မဒ် **(ﷺ)** ၏ ကြားဝင် အသနားခံပေးမှုဖြင့် ဂျဟန္နမီမှ ထုတ်ယူခြင်းခံရပြီးနောက် ဂျန္ဓာသံဝင်ရောက်ကြပေမည်။ (ဗုခါရီ)

၁၅၅။ ရူပာဘသ်ပြုသူအဖုံဖုံ

﴿155﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ مِنْ أُمَّتِي مَنْ يَنْفَعُ لِنَفْسِهِ مِنَ النَّاسِ، مِنْهُمْ مَنْ يَنْفَعُ لِلْقَبِيلَةِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْفَعُ لِلْعُصْبَةِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْفَعُ لِلرَّجُلِ حَتَّى يَدْخُلُوا الْجَنَّةَ.

رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن، باب منه دخول سبعين الفا.....، رقم: ၃၄၄၀

ဟဇရသ် အဗူဇအီးဒ် **(ﷺ)** ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် **(ﷺ)** အမိန့်ရှိတော်မူ သည်။ ငါ့ကိုယ်တော်၏ အွမ္မသ်သားများအနက် အချို့သောသူများသည် ဤသို့ရှိကြပေမည်။

၎င်းတို့သည် လူမျိုးစုတစ်စုကို ရှုဖွယ်အသိတောင်းပန်အသနားခံပေးကြလိမ့်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းတို့သည် ဤသို့မြင့်မားသည့် အဆင့်အတန်း၌ ရှိနေကြပေရာ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ၎င်းတို့အား လူမျိုးစုတစ်စုကို ရှုဖွယ်အသိကြားဝင်အသနားခံပေးနိုင်စွမ်း ချီးမြှင့်တော်မူပေမည်။ အချို့သောသူများမှာမူ မျိုးနွယ်စုတစ်စုကိုသာ ရှုဖွယ်အသိပြုပေးနိုင်ခွင့်ရရှိကြပေမည်။ ၎င်းအချို့သောသူများမှာမူကား အုပ်စုတစ်စုကို ရှုဖွယ်အသိပြုပေးကြလိမ့်မည်။ ၎င်းအချို့သောသူများမှာမူကား လူတစ်ဦးကိုသာ ရှုဖွယ်အသိပြုပေးနိုင်ကြပေလိမ့်မည်။ (အလ္လာဟ်(ﷻ) က ၎င်းတို့၏ ရှုဖွယ်အသိကြားဝင်အသနားခံပေးမှုကို လက်ခံတော်မူပေလိမ့်မည်) အဘယ်မျှတိုင် ဟူမူ ၎င်းတို့အား ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်သွားကြသည်အထိ ဖြစ်ပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ) ။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ တစ်ဆယ်မှ လေးဆယ်အထိ အရေအတွက်ရှိသော အုပ်စုကို ‘အုပ်စု’ ဟုခေါ်သည်။

၁၅၆။ လူအုပ်စုအသီးသီးအား ရှုဖွယ်အသိပြုကြမည်

﴿156﴾ عَنْ حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا (فِي حَدِيثِ طَوِيلٍ) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : وَتُرْسَلُ الْأَمَانَةُ وَالرَّحِمُ فَتَقُومَانِ جَنْبَي الصِّرَاطِ يَمِينًا وَشِمَالًا، فَيَمُرُّ أَوْلَاكُمْ كَالْبَرْقِ قَالَ قُلْتُ: يَا أَبَى أَنْتَ وَأُمِّي أَتَى شَيْءٌ كَمَرِ الْبَرْقِ؟ قَالَ: أَلَمْ تَرَوْا إِلَى الْبَرْقِ كَيْفَ يَمُرُّ وَيَرْجِعُ فِي طَرْفَةِ عَيْنٍ؟ ثُمَّ كَمَرِ الرِّيحِ، ثُمَّ كَمَرِ الطَّيْرِ وَشِدِّ الرَّجَالِ، تَجْرِي بِهِمْ أَعْمَالُهُمْ، وَنَبِيُّكُمْ فَإِنَّمَا عَلَى الصِّرَاطِ يَقُولُ: رَبِّ سَلِّمْ سَلِّمْ، حَتَّى تَعْجَرَ أَعْمَالُ الْعِبَادِ، حَتَّى يَجِيءَ الرَّجُلُ فَلَا يَسْتَطِيعُ السَّيْرَ إِلَّا زُخْفًا قَالَ: وَفِي خَافَتِي الصِّرَاطُ كَلَابِيبَ مُعَلَّقَةً مَأْمُورَةٌ تَأْخُذُ مَنْ أَمَرَتْ بِهِ فَمَحْدُوشٌ نَاجٍ وَمَحْدُوشٌ فِي النَّارِ وَاللَّيْثُ نَفْسُ أَبِي هُرَيْرَةَ بِيَدِهِ إِنَّ قَعْرَ جَهَنَّمَ لَسَبْعِينَ خَرِيفًا.

رواه مسلم، باب ادنى اهل الجنة منزلة فيها، رقم: ٤٨٢

ဟဇရတ် ဟုဒိုင်ဖတ်(ﷺ) နှင့် ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရတ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် (ဆွေဖာသေ့အမာနသ်) အပ်နှံထားသည်ကို ကတိတည်စွာဖြင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းဂုဏ်နှင့် ဆွေမျိုးဆက်ခြင်း ဂုဏ်တို့ကို ရုပ်သဏ္ဌာန်တစ်ခုပြုလုပ်၍ လွှတ်လိုက်မည်။ ၎င်းအရာနှစ်ခုက ဆွေရာသ်တံတား၏ တစ်ဖက်တစ်ချက်စီ၌ ရပ်နေကြမည်။ (သို့ဖြစ်လေရာ ၎င်းတို့က မိမိတို့အား ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကျင့်သုံးခဲ့သောသူတို့အား ရှုဖွယ်အသိအသနားခံပေးမည်ဖြစ်၍ မိမိတို့အား ဂရုမစိုက်မကျင့်သုံးခဲ့သောသူအား အရေးယူပေးပါရန် တိုင်ကြားကြမည်ဖြစ်ပေသည်။) အသင်တို့၏ ပထမဦးဆုံးသော အဖွဲ့သည် လျှပ်စီးလက်သကဲ့သို့ လျင်မြန်စွာ ဖြတ်သန်းသွားကြပေလိမ့်မည်။ ရာဝီဆင့်ပြန်

သူကဆိုသည်။ ကျွန်ုပ်က လျှောက်ထားသည်။ ကျွန်တော်မျိုး၏ မိဘနှစ်ပါးအား ကိုယ်တော်မြတ် ﴿ﷻ﴾ အပေါ် စွန့်လှူပါ၏။ လျှပ်စီးကဲ့သို့ လျင်မြန်စွာ ဖြတ်သန်းသွားသည်ဆိုသည်မှာ အဘယ်သို့ပါနည်း။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ် ﴿ﷻ﴾ က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဘယ်အသင်တို့ လျှပ်စီးလက်သည်ကို မမြင်ဘူးပါ၏လော။ ၎င်းသည် မျက်စိတစ်မှိတ် အတွင်းဖြတ်သန်း သွားပြီးနောက် ပြန်လှည့်ခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် ဖြတ်သန်းသွားလာကြသောသူများမှာမူ လေတိုက် သကဲ့သို့ လျင်မြန်စွာ ဖြတ်သန်းသွားကြပေမည်။ ထို့နောက်တစ်အုပ်စုမှာ လျင်မြန်စွာ ပျံသန်း သော ငှက်များပမာ ဖြတ်သန်းသွားကြလိမ့်မည်။ ပြီးနောက် တစ်အုပ်စုမှာ သန်မာဖြတ်လတ်သော အမျိုးသားတစ်ဦး ပြေးလွှားသည်ခန့်မျှ လျင်မြန်စွာ ဖြတ်သန်းသွားကြပေမည်။ အချုပ်မှာ လူတိုင်း သည် မိမိတို့ပြုကျင့်ခဲ့သော အမတ်နှင့်ညီမျှသော စံချိန်များဖြင့်ပင် ဖြတ်သန်းသွားကြပေမည်။ ၎င်းအသင်တို့၏ နဗီတမန်တော်မြတ် ﴿ﷻ﴾ က ဆွေရာသ်တံတားအနီး၌ ရပ်၍ အို ကျွန်တော် မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရင်၊ ၎င်းသူအား အေးချမ်းစွာဖြင့် ဖြတ်သန်းခွင့် ချီးမြှင့် တော်မူပါ။ ၎င်းသူအား အေးချမ်းစွာဖြင့် ဖြတ်သန်းသွားနိုင်စွမ်း ချီးမြှင့်တော်မူပါဟူ၍ ပန်ကြား အသနားခံနေတော်မူပေမည်။

ဤသို့အသနားခံပေးခြင်းခံရသူတို့တွင် ဤသို့သောသူလည်း ပါဝင်ပေလိမ့်မည်။ ၎င်းသူ သည် မိမိ၏အမတ်ကောင်းမှု နည်းပါးလွန်းသဖြင့် ဆွေရာသ်တံတားပေါ်၌ ခြေကိုဒရွတ်ဆွဲ လျက်သာ သွားနေပေလိမ့်မည်။ ဆွေရာသ်တံတား၏ တစ်ဖက်တစ်ချက်စီ၌ သံနှင့်ပြုလုပ်ထား သော လက်ကိုင်ကွင်းများထားရှိပေမည်။ ၎င်းအကြင်သူနှင့် ပတ်သက်၍ အမိန့်ပေးပါက ၎င်း သံကွင်းများက ထိုသူအား ဖမ်းလိုက်လိမ့်မည်။ အချို့သောသူများသည် ထိုသံကွင်းကြောင့် အနည်းငယ် အခြစ်သာခံရပြီး လွတ်မြောက်သွားလိမ့်မည်။ အချို့ကိုမူ ဂျပာနွမ်အတွင်းသို့ တွန်းချပေမည်။ ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိသည်။ အဗူဟုရိုင်ရဟ်၏ အသက် ၆၀ နှစ်ကို စိုးပိုင်တော်မူသော အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ၏ ကစမ်၊ သံသယမရှိ ဂျပာနွမ်သည် နှစ်ပေါင်း(၇၀)ခရီးနှင့်အမျှ နက်ရှိုင်းလှပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၅၇။ ကောင်စရ်ရေကန်

﴿157﴾ عَنْ أَنَسٍ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: بَيْنَمَا أَنَا أَسِيرُ فِي الْجَنَّةِ إِذَا أَنَا بِسَهْرٍ حَافَتَاهُ قِيَابُ الدَّرِّ الْمُخَوِّفِ، قُلْتُ: مَا هَذَا يَا جَبْرِيلُ؟ قَالَ: هَذَا الْكَوْثَرُ الَّذِي أَغْطَاكَ رَبُّكَ، فَإِذَا طَيَّبُهُ بِمِسْكِ أَذْفَرُ.

رواه البخاري، باب في الحوض رقم: ٦٥٨١

ဟဇရတ် အနတ်စ်ဗင်နီဟလစ်က် ﴿ﷺ﴾ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷻ﴾ အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ဂျပာနွမ်၌ ဖြတ်သန်းသွားနေစဉ် ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်သည် ချောင်းတစ်ခုကို တွေ့ခဲ့ သည်။ ၎င်းချောင်း၏ ဘေးဘောင်နှစ်ဖက်ကို ပုလဲလုံးများဖြင့် စီချယ်၍ ပြုလုပ်ထားသည်။

၎င်းမုခ်ဦးကိုလည်း ပြုလုပ်ထားပေသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်က ဂျိဗ်ရာအီးလ်(ﷺ) သခင်အား ဤချောင်းသည် အဘယ်အရာပါနည်းဟု မေးတော်မူရာ ဂျိဗ်ရာအီးလ်(ﷺ) က ဤချောင်းသည် ကောင်ဝံစရန်ကန်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းချောင်းကို အသင်၏ အရှင်မြတ်သည် အသင့်အား ချီးမြှောက်တော်မူခဲ့သည်။ ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်တွေ့သည်မှာ ၎င်းရေ၏ အောက်ခြေမြေကြီးသည် အလွန်မွှေးကြိုင်သင်းပျံ့သော အမွှေးနံ့သာများဖြစ်ပေသည်။

၁၅၈။ ကောင်ဝံစရ် ကန်ဆိုသည်မှာ

﴿158﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: حَوْضِي مَسِيرَةُ شَهْرٍ، وَزَوَائِبُهُ سَوَاءٌ، وَمَاؤُهُ أَيْضٌ مِنَ الْوَرِقِ، وَرِيحُهُ أَطْيَبُ مِنَ الْمِسْكِ، وَكَيْزَانُهُ كُنُجُومُ السَّمَاءِ، فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَا يَظْمَأُ بَعْدَهُ أَبَدًا.

رواه مسلم، باب اثبات حوض نبينا رقم: ၈၇၇၁

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်ဗင်န်အားဆွဲ(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်ရရှိသော ရေကန်တော်၏ အကျယ်အဝန်းသည် တစ်လခရီးခန့်ရှိပေသည်။ ၎င်းကန်တော်၏ အနားနှစ်ဖက်သည်အညီအမျှရှိပေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းကန်တော်၏ အရှည်နှင့်အကျယ်သည် အညီအမျှရှိနေပေသည်။ ၎င်းကန်တော်မှရေသည် ငွေသတ္တုထက်သာပို၍ ဖြူဖွေးသည်။ ၎င်း၏အမွှေးရနံ့သည် ကတိုးထက်ပင် သာပိုမွှေးကြိုင်သည်။ ၎င်းကန်တော်ရှိ ရေခွက်များမှာ မိုးကောင်းကင်ရှိ ကြယ်တာရာများ ပမာ (မရေတွက်နိုင်လောက်အောင်)များပြားလှပေသည်။ အကြင်သူသည် ၎င်းကန်တော်မှ ရေကို သောက်သုံးပြီးသောအခါ၌ မည်သည့်အခါမျှ ရေငတ်မွတ်ခြင်း ဝေဒနာကို ခံစားရလိမ့် မည်မဟုတ်ချေ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ကန်တော်၏ အကျယ်အဝန်းသည် တစ်လခရီးခန့်ရှိပေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ချီးမြှင့်တော်မူခဲ့သော ကောင်ဝံစရ်ကန်တော်သည် ဤမျှခန့်ကြီးမားကျယ်ဝန်းလှပေရာ တစ်ဖက်မှ တစ်ဖက်သို့ တစ်လခရီးတာမျှ ဝေးကွာပေသည်။

၁၅၉။ နဝီတိုင်းအတွက် ကန်တော်

﴿159﴾ عَنْ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوْضًا وَإِنَّهُمْ يَتَبَاهَوْنَ فِيهِمْ أَكْثَرُ وَارِدَةً وَإِنِّي أَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَكْثَرَهُمْ وَارِدَةً.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ماجاء في صفة الحوض، رقم: ၂၄၄၃

ဟဇရတ် စမုရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (နောင်အာခိရသ်လောက၌) နဝီတမန်တော်တိုင်းသည် ရေကန်တစ်ခုစီ ချီးမြှင့်ခြင်းခံကြရပေမည်။ ၎င်းနဝီတိုင်းသည် မည်သူ့ရေကန်၌ ရေသောက်သုံးသူဦးရေပိုများကြောင်း တစ်ဦးအပေါ် တစ်ဦး ဂုဏ်ယူဝံ့ကြားကြပေမည်။ ငါကိုယ်တော်မြတ်၏ ရေကန်သို့ ရေသောက်သုံးရန်လာရောက်ကြသူ လူဦးရေမှာအများဆုံးဖြစ်လိမ့်မည်။ (ငါကိုယ်တော်မြတ်၏ ရေကန်တော်မှ ရေသောက် သုံးသူအများ ဆုံးဖြစ်လိမ့်မည်)ဟု ယုံကြည်မျှော်လင့်မိပါသည်။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၁၆၀။ သက်သေခံရာ အခြားအချက်အလက်များ

﴿160﴾ عَنْ عَبْدِ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَذَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَأَنَّ عِيسَى عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ وَكَلِمَتُهُ أَلْفَاها إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحَ مِنْهُ وَالْجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ حَقٌّ، أَذْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ عَلَى مَا كَانَ مِنَ الْعَمَلِ. رَزَاذُ جُنَادَةَ: مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةِ أَيَّهَا شَاءَ.

رواه البخارى، باب قوله تعالى يا أهل الكتاب رقم: ၃၄၃၀

ဟဇရတ် အုဟဒဟ်ဗင်န်ဆွာမစ်သ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ မိန့်ခွန်းတော်ကို ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ ၎င်းအရှင်မြတ်သည် တစ်ပါးတည်းတည်ရှိတော်မူ၏။ ၎င်းအရှင်မြတ်နှင့် တူဖက်နှိုင်းယှဉ်ရန် အခြားမည်သူမျှမရှိ။ ၎င်းပြင် ဟဇရတ် မုဟမ္မဒ်(ﷺ) သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကျေးကျွန်နှင့် ၎င်းအရှင်မြတ်၏ ရစုလ်တမန်တော်ဖြစ်တော်မူကြောင်းကို သက်သေခံခဲ့မည်။ ၎င်းပြင် ဟဇရတ် အီစာ(ﷺ) သည်လည်း အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရစုလ်တမန်တော်ဖြစ်တော်မူကြောင်း သက်သေခံခဲ့မည်။ ၎င်းထိုအရှင်မြတ်၏ ကလိမဟ်တော်ဖြစ်သည်။ (၎င်းမှာ ထိုတမန်တော်၏ ဖွားမြင်သန့်စင်မှုတွင် ဖခင်မပါဘဲ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အမိန့်တော် ၎င်းကလိမဟ် ‘ကွန်နီ’ဖြင့် ဖွားသန့်စင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေ၏။) အလ္လာဟ်(ﷻ) ဘက်တော်မှ ချီးမြှင့်တော်မူသော ရှက်ဝိညာဉ်တော်တစ်ခုဖြစ်ပေ၏။ (၎င်းဝိညာဉ်ကို ဟဇရတ် ဂျစ်ဗ်ရာအီးလ်(ﷺ) က ဟဇရတ် မရ်ယမ်(ﷺ) ၏ ရင်ခွင်ကို မှုတ်သွင်းပေးမှုဖြင့်

ဟဇရသ် မရ်ယမ်(ﷺ) သခင်မ၏ ဝမ်းတွင်းသို့ ရောက်ရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။) ၎င်းပြင် ဂျန္နသ် တည်ရှိကြောင်း အမှန်ပင်ဖြစ်၏။ ဂျဟန္နမ်တည်ရှိကြောင်းသည်လည်း အမှန်ပင်ဖြစ်၏။ (အကြင် သူ အထက်ပါအကြောင်းအရာ အားလုံးသက်သေခံခဲ့ပါမူ) ၎င်းသူ၏ အမလ်သည် အဘယ် သို့ပင်ဖြစ်နေပါစေ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူအား မုချဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ခွင့် ချီးမြှင့် တော်မူမည်။ ဟဇရသ် ဂျီနာဒဟ် (ﷺ) က ဤအကြောင်းကိုလည်း ထည့်သွင်း ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းသူသည် ဂျန္နသ်၏ တံခါးရှစ်ပေါက်အနက် မိမိကြိုက်နှစ်သက်ရာ တံခါးပေါက်မှ ဝင်ရောက် ခွင့်ရရှိပေသည်။

၁၆၁။ မကြားဖူးသော နိဒါမသ်

﴿161﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: قَالَ اللَّهُ: أَغْدُثُ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ مَا لَا غَيْنَ رَأَتْ، وَلَا أَذُنٌ سَمِعَتْ، وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبٍ بَشَرٍ، فَأَقْرَأُ وَإِنْ شِئْتُمْ ﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ﴾

رواه البخارى، باب ماجاء فى صفة الجنة، رقم: ၃၂၄၄

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဟဒီးဆေ ကွဒ်စီတော်ကို ဤသို့မိန့်ကြားခဲ့သည်။ ငါအရှင်မြတ်သည် မိမိ၏ကောင်းမြတ်သော ဗန္ဓုဟ် များအတွက် ဤသို့ နိဒါမသ်စည်းစိမ်တော်များကို ပြင်ဆင်မွမ်းမံထားတော်မူသည်။ ၎င်းစည်းစိမ်တော်များကို မည်သည့်မျက်လုံးများကလည်း မမြင်တွေ့ခဲ့ဖူးချေ။ မည်သည့် နားများကလည်း မကြားခဲ့ ဖူးသည်သာမက မည်သည့်လူသားများကပင် မိမိတို့၏ စိတ်ကူး အာရုံ၌ ပုံဖော်၍ မခံစားမိခဲ့ဖူးချေ။ အကယ်၍ အသင်တို့ဆန္ဒရှိပါက ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်၏ အောက်ပါအာယသ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်ကြည့်လေကုန်။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ မည်သူမျှ ၎င်းစည်းစိမ်ချမ်းသာများကို မသိရှိနိုင်ကြချေ။ ၎င်းအကြင် ဗန္ဓုဟ် ကျေးကျွန်များအတွက် လျှို့ဝှက်ဖုံးကွယ်ထားပေသည်။ ထိုအထဲတွင် ၎င်းတို့၏ မျက်လုံး အေးမြစေမည့်အရာများလည်း ပါဝင်ကြပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၆၂။ ဂျန္နသ်၏အသေးဆုံးနေရာ

﴿162﴾ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَوْضِعُ سَوَاطِ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.

رواه البخارى، باب ماجاء فى صفة الجنة، رقم: ၃၂၀၀

ဟဇရသ် စဟလ်ဗင်န်စအဒ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ

တော်မူသည်။ ဂျန္နသ်၌ရှိသော ထောင့်တစ်ထောင့်၊ ဆိုလိုသည်မှာ အသေးတကာအသေးဆုံး သောနေရာတစ်ခုသည်ပင် ဒွန္နယာနှင့်၎င်းဒွန္နယာလောက၌ ရှိသမျှသောအရာအားလုံးထက် သာပိုမွန်မြတ်ကောင်းမွန်ပေသည်။ (၎င်းထက်ပင်သာပို၍ အဖိုးထိုက်တန်ပေသည်။) (ဗုခါရီ)

၁၆၃။ ခြေတစ်လှမ်းစာမျှ

﴿163﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَلَقَابُ قَوْسٍ أَحَدُكُمْ أَوْ مَوْضِعُ قَدَمٍ مِنَ الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا، وَلَوْ أَنَّ امْرَأَةً مِنْ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَطْلَعَتْ إِلَى الْأَرْضِ لَأَصَانَتْ مَا بَيْنَهُمَا، وَلَمَّا لَثَ مَا بَيْنَهُمَا رِنَحًا، وَلَتَصْنِفُهَا بَعْضُ الْحِمَارِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.

رواه البخارى، باب صفة الجنة والنار، رقم: ٦٥٦٨

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဂျန္နသ်ထဲ၌ အသင်တို့၏ လေးကိုင်းတစ်ခုစာမျှနေရာ သို့မဟုတ် ၎င်းခြေတစ်လှမ်းစာမျှသော နေရာသည် ဤလောကနှင့် ဤလောကအတွင်း၌ ရှိနေသမျှသော အရာအပေါင်းထက် သာပို မွန်မြတ်ပေသည်။ ၎င်းအကယ်၍ ဂျန္နသ်ထဲ၌ စံမြန်းနေကြသော အမျိုးသမီးများအနက် တစ်ဦး တစ်ယောက်က ဤလောကမြေပြင်သို့ ချောင်းကြည့်ခဲ့ပါမူ၊ ၎င်းဂျန္နသ်မှ ဤမြေပြင်အထိရှိ သော (နေရာအားလုံးကို) လင်းဝင်းသွားစေမည်ဖြစ်သည်။ အမွှေးရနံ့များဖြင့်လည်း နေရာအနံ့ မွှေးကြိုင်သွားစေမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့၏ ခြုံထည်သည်လည်း ဤလောကနှင့် ဤလောကရှိ အရာအပေါင်းထက် သာပိုမွန်မြတ်သည်။ (ဗုခါရီ)

၁၆၄။ ဂျန္နသ်ရှိသစ်ပင်၏အရိပ်

﴿164﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيُّ ﷺ قَالَ: إِنَّ فِي الْجَنَّةِ شَجَرَةً، يُسِيرُ الرَّائِبُ فِي ظِلِّهَا مِائَةَ عَامٍ، لَا يَقْطَعُهَا، وَاقْرَأْ وَالْإِنْ شِئْتُمْ ﷻ وَظِلٌّ مُمْدُودٌ.

رواه البخارى، باب قوله وظل ممدود، رقم: ٤٨٨١

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ ဂျန္နသ်၌ သစ်ပင်တစ်ပင် ဤသို့ရှိသည်။ အစီးအနင်းစီးသူ တစ်ယောက်သည် ၎င်း သစ်ပင်၏ အရိပ်ထဲ၌ နှစ်ပေါင်းတစ်ရာ ခရီးနှင်သော်လည်း ၎င်းအရိပ်၏တစ်ဖက်စွန်းကို ကျော် လွန်နိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ အသင်တို့ဆန္ဒရှိပါက အောက်ပါအာယသ်တော်ကို ဖတ်ကြည့် လေကုန်။ ဂျန္နသ်သည် ရှည်လျားသည့်အရိပ်အတွင်း၌သာ တည်ရှိနေပေမည်။ (ဗုခါရီ)

၁၆၅။ ဂျန္နသ် အစားအစာ

﴿165﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَبِعَتْ النَّبِيُّ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ يَأْكُلُونَ فِيهَا وَيَشْرَبُونَ، وَلَا يَتَغَلَّوْنَ وَلَا يَبُولُونَ، وَلَا يَتَغَوَّطُونَ وَلَا يَمْتَخِطُونَ قَالُوا: فَمَا بَالُ الطَّعَامِ؟ قَالَ: جُشَاءٌ وَرَشْحٌ كَرَشَحِ الْمَسْكِ، يُلْهَمُونَ التَّسْبِيحَ وَالْتَحْمِيدَ، كَمَا يُلْهَمُونَ النَّفْسَ.

رواه مسلم، باب فى صفات الجنة واهلها، رقم: ٧١٥٢

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ ဂျန္နသီများသည် ဂျန္နသ်အတွင်း၌ စားကြမည်။ သောက်ကြမည်။ (သို့ရာတွင်) ၎င်းတို့တံထွေးထွေးကြလိမ့်မည်မဟုတ်။ အခင်းကြီးအခင်းလေးလည်း သွားကြမည်မဟုတ်။ ၎င်းပြင် နှပ်ညှစ်ကြမည်လည်းမဟုတ်ချေ။ ထိုအခါ ဆွဟာဗတ်(رضي الله عنه) များက ၎င်းတို့၏ အစာများသည် အဘယ်ကဲ့သို့ဖြစ်ကြမည်နည်း။ ဆိုလိုသည်မှာ အစာမည်ကဲ့သို့ချေမည်နည်းဟု မေးလျှောက်ကြရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လေချဉ်တက်ပေမည်။ ချွေးထွက်မည်။ ၎င်းချွေးများသည် ကတိုးကဲ့သို့ဖြစ်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ စားသောက်ပြီးသော အစာများပြန်ထွက်လာသောအခါ လေချဉ်တက်လာမည်။ ချွေးများအဖြစ်နှင့် ထွက်လာကြပေမည်။ ၎င်းပြင်(လူသား၌) အသက်ရှူခြင်း အဆက်မပြတ်ဖြစ်ပေါ်နေသကဲ့သို့ ၎င်းဂျန္နသီများ၏ နှုတ်လျှာထက်၌ အရှင်မြတ်အား ချီးကျူးမှု သပ်ပ်ဗိတ်များ အဆက်မပြတ်ထွက်ပေါ်နေပေမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၆၆။ ဂျန္နသ်တွင် နုပျိုလျက်

﴿166﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: يُنَادِي مُنَادٍ: إِنَّ لَكُمْ أَنْ تَصِحُّوا فَلَا تَسْقُمُوا أَبَدًا، وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَحْيُوا فَلَا تَمُوتُوا أَبَدًا، وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَشَبَّهُوا فَلَا تَهْرَمُوا أَبَدًا، وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَنْعَمُوا فَلَا تَبَاسُوا أَبَدًا، فَذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَلَوْ دُودُوا أَنْ تِلْكَ الْجَنَّةُ أَوْرَثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾

رواه مسلم، باب فى دوام نعيم اهل الجنة، رقم: ٧١٥٧

ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်ဒ်ရီနှင့် ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရတ်(رضي الله عنه) နှစ်ပါးမှ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကြွေးကြော်သူတစ်ဦးက ဂျန္နသီများထံလာရောက်၍ ကြွေးကြော်မည်မှာ အသင်တို့သည် ကျန်းမာစွာဖြင့်နေထိုင်ကြရမည်၊ မည်သည့်အခါမျှ ရောဂါဝေဒနာခံစားကြရမည် မဟုတ်ချေ။ အသင်တို့သည် အမြဲတာဝရ သက်တမ်းကို ရရှိကြပေမည်၊ မည်သည့်အခါမျှ ကွယ်လွန်သေဆုံးကြလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ အသင်တို့သည် နုပျို

လန်းဆန်းလျက်သာ ရှိနေကြမည်။ မည်သည့်အခါမျှ အိုမင်းရင့်ရော်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ အသင်တို့အဖို့ ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်ဖွယ်သာရှိမည်။ မည်သည့်အခါမျှ ဝမ်းနည်းပူဆွေးကြရလိမ့် မည်မဟုတ်။ ဤဟဒီးဆ်တော်သည် အောက်ပါအာယသ်တော်၏ အကျယ်ပြန့်ချက်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းအာယသ်တော်၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ ၎င်းထိုသူတို့အား ဟစ်အော်၍ ပြောဆိုခြင်းခံရမည်။ ဤဂျန္နသ်သည် အသင်တို့ အဖို့ အသင်တို့ပြုခဲ့သော ကောင်းမှုအမတ်များ၏အစား ချီးမြှင့်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၆၇။ အရှင်မြတ်၏ ဒီဒါရ်

﴿167﴾ عَنْ صُهَيْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ، قَالَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: تُرِيدُونَ شَيْئًا أَزِيدُكُمْ؟ فَيَقُولُونَ: أَلَمْ تُبَيِّضْ وُجُوهَنَا؟ أَلَمْ تَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ وَتَنْجِنَا مِنَ النَّارِ؟ قَالَ: فَيُكْشَفُ الْحِجَابُ، فَمَا أُعْطُوا شَيْئًا أَحَبَّ إِلَيْهِمْ مِنَ النَّظَرِ إِلَى رَبِّهِمْ عَزَّ وَجَلَّ.

رواه مسلم، باب الثبات رؤية المؤمنين في الآخرة رقم: ٤٤٩

ဟဇရသ် ဆုဟိုက်မ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ ဂျန္နသီများ ဂျန္နသ်အတွင်းသို့ ရောက်ရှိလာကြသောအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ၎င်းတို့အား အမိန့်ရှိတော်မူမည်။ ငါအရှင်မြတ်က အသင်တို့အဖို့ နောက်ထပ်အရာ တစ်ခုကို ချီးမြှင့်ပေးကမ်းတော်မူရန် အသင်တို့လိုလားကြပါ၏လော။ ဆိုလိုသည်မှာ အသင်တို့ ယခုအချိန်အထိ ရရှိခံစားနေကြရသော စည်းစိမ်ချမ်းသာအလုံးစုံတို့အပြင် နောက်ထပ်သီးသန့် အရာ နေအိမ်တစ်ခုကို မချီးမြှင့်ရပြီလော။ ထိုအခါ ၎င်းတို့က အရှင်မြတ်သည် ကျွန်တော် မျိုးတို့၏ မျက်နှာများကို လင်းဝင်းတောက်ပအောင် မပြုပေးခဲ့ပြီလော။ ၎င်းအရှင်မြတ်သည် ကျွန်တော်မျိုးတို့အား ဂျဟန္နမ်မှ လွတ်မြောက်စေခဲ့ပြီးနောက် ဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ခွင့် မချီးမြှင့် ခဲ့ပြီလော။ (ယခုထိုစည်းစိမ်များမှလွဲ၍ အခြားမည်သည့်အရာများ ကျွန်ုပ်တို့အဖို့ ထပ်မံလိုလား နှစ်သက်ဖွယ် ကျန်ရှိနေပါသေး၏လော။ ဗန္ဓုတ်များ၏ ဤသို့ ဖြေကြားပြီးနောက်) အလ္လာဟ်(ﷻ) က ပရ်ဒဗ်များကို ဖယ်ရှားပေးတော်မူလိမ့်မည်။ (ထို့နောက်တွင်မူ ၎င်းတို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ဒီဒါရ်ဖူးမြော်ခွင့်ကို ရရှိကြပေမည်။) ယခုအချိန်အထိ ခံစားခဲ့ရသော စည်းစိမ်ချမ်းသာ များထက်သာပို၍ လိုလားနှစ်သက်ဖွယ် ဝမ်းသာကြည်နူးဖွယ် စည်းစိမ်ချမ်းသာအဖြစ် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ဒီဒါရ်ဖူးမြော်ခွင့်ရရှိခြင်း ပင်ဖြစ်ပေသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၆၈။ ဂိုနဟ်ဂါရ်န့စဉ်းစိမ်

﴿168﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا تَغِطُوا فَاجِرًا بِبَغْمَةٍ، إِنَّكَ لَا تَذَرِي مَا هُوَ لَا يَبْغِدُ مَوْتَهُ، إِنَّ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ قَاتِلًا لَا يَمُوتُ.

رواه الطبراني في الاوسط ورجاله ثقات، مجمع الروايد ٦٤٣/١٠

الْقَاتِلُ: النَّارُ

(شرح السنة ٢٩٥/١٤)

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့သည် အပြစ်ရှိနာဟ်၌ နစ်မွန်းနေသူ၏ စည်းစိမ်ချမ်းသာများကိုမြင်တွေ့ရ၍ အားကျမက်မောမှုမပြုလေနှင့်။ ကွယ်လွန်သေဆုံးပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ၎င်းသူ၏အခြေအနေ အဘယ်သို့ရှိနေမည်ကို အသင်တို့မသိချေ။ ၎င်းသူအဖို့ အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ မည်သည့်အခါမျှ ကွယ်လွန်သေဆုံးမည်မဟုတ်သော လူသတ်သမားအာဏာပါးကွက်သားများ ရှိနေပေသည်။ (လူသတ်သမားဟူသည် ဂျဟန္နမ်၏ မီးတောက်မီးလျှံများပင်ဖြစ်သည်။) ၎င်းသူသည် ထိုနေရာ၌ နေထိုင်ရပေမည်။ (တုခါရီ)

၁၆၉။ မီးရှိန် ၆၉-ဆပို

﴿169﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: نَارُكُمْ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنْ كَانَتْ لَكَافِيَةً، قَالَ: فَضِلْتُ عَلَيْهِمْ بِتِسْعَةِ وَسَتَيْنَ جُزْءًا كُلُّهُمْ مِثْلُ حَرِّهَا.

رواه البخاري، باب صفة النار وانها مخلوقة، رقم: ٣٢٦٥

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) သခင် ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤလောကရှိမီးသည် ဂျဟန္နမ်၏ အပုံ(၇၀)၏တစ်ပုံသာရှိပေသည်။ ထိုအခါ ယာရုလလ္လာဟ်(ﷻ) ဤဒွန္နယာရှိ မီးသည်ပင် လုံလောက်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဂျဟန္နမ်၏မီးသည် ဒွန္နယာရှိ မီးထက်(၆၉)ဆသာပိုပြင်း ထန်ပေသည်။ ၎င်းအဆတစ်ဆတိုင်း၏ အပူရှိန်သည် ဒွန္နယာရှိ မီးအပူရှိန်နှင့်အညီအမျှဖြစ်ပေသည်။ (တုခါရီ)

၁၇၀။ စည်းစိမ်ခံဒွန္ဒယာလူသားနှင့် ဘေးတွေဒွန္ဒယာလူသား

﴿170﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يُؤْتَى بِأَنْعَمِ أَهْلِ الدُّنْيَا، مِنْ أَهْلِ النَّارِ، يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَيُضْغَعُ فِي النَّارِ صَبْغَةً، ثُمَّ يُقَالُ: يَا ابْنَ آدَمَ أَهْلُ رَأَيْتَ خَيْرًا قَطُّ؟ هَلْ مَرَّبِكَ نَعِيمٌ قَطُّ؟ فَيَقُولُ: لَا، وَاللَّهِ يَا رَبِّ! وَيُؤْتَى بِأَشَدِّ النَّاسِ بُؤْسًا فِي الدُّنْيَا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، فَيُضْغَعُ فِي الْجَنَّةِ، فَيَقَالُ لَهُ: يَا ابْنَ آدَمَ أَهْلُ رَأَيْتَ بُؤْسًا قَطُّ؟ هَلْ مَرَّبِكَ شِدَّةٌ قَطُّ؟ فَيَقُولُ: لَا، وَاللَّهِ يَا رَبِّ! مَأْمَرْتُ بِبُؤْسٍ قَطُّ، وَلَا رَأَيْتُ شِدَّةً قَطُّ.

رواه مسلم، باب صنع انعم اهل الدنيا في النار، رقم: ٧٠٨٨.

ဟဇရတ် အနတ်စ်ဗင်န်မာလစ်က(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမတ်နေ့တွင် ဂျဟန္နမီများအနက်မှ ဤသို့သောသူတစ်ဦးကို ခေါ်ယူ လာပေမည်။ ၎င်းသူသည် ဒွန္ဒယာလောက၌ရှိစဉ်အခါက အလွန်ချမ်းသာကြွယ်ဝသူ စည်းစိမ် ဥစ္စာပြည့်စုံသူအဖြစ်နှင့် နေခဲ့ရပေသည်။ ၎င်းသူအား ဂျဟန္နမီ၏မီးထဲ၌ တစ်ကြိမ်နှစ်မြုပ်စေပြီး နောက် ပြန်ဖော်၍ အို အာဒမ်၏သား၊ အဘယ်အသင်သည် စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့ကို ခံစားခဲ့ ဖူးပါ၏လော။ ကောင်းမွန် အေးချမ်းသော အခြေအနေများကို တွေ့မြင်ခဲ့ဖူးပါ၏လောဟု မေးလေ ရာ ၎င်းကလျှောက်ထားမည်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကစမ်၊ ကျွန်တော်မျိုးအား ဖန်ဆင်း မွေးမြူတော်မူသောအရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုး မည်သည့်အခါမျှ မတွေ့မြင်မခံစားခဲ့ဖူးပါ။ ဤနည်း အတိုင်းပင် ဂျန္နသီများအနက်မှ လောကတွင် အခက်အခဲဆုံး၊ အကြမ်းတမ်းဆုံးဘဝတွင် နေထိုင် ခဲ့ဖူးသူ တစ်ဦးအားခေါ်တော်မူ၍ ဂျန္နသ်အတွင်းသို့ ခေတ္တဝင်ရောက်စံစားစေပြီးနောက် ပြန် ထုတ်ယူ၍မေးမည်မှာ အာဒမ်၏သားတော်၊ အသင်သည် ခက်ခဲကြမ်းတမ်းလှသော ဘဝခရီးကို ကြုံဆုံခဲ့ဖူးပါ၏လောဟု မေးလေရာ ၎င်းက အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကစမ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် မည်သည့်အခါမျှ မကြုံခဲ့ဖူးပါ။ ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် မည်သည့်အခါမျှ ဘေးဒုက္ခအပေါင်းကို မကြုံတွေ့မရင်ဆိုင်ခဲ့ဖူးပါ။ ကျွန် တော်မျိုးသည် မည်သည့်အခါမျှ မည်သည့်အကျပ်အတည်း ဆင်းရဲမှုကိုမျှ မတွေ့ခဲ့ရပါဟု လျှောက်ထားပေလိမ့်မည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၇၁။ မီးအဆင့်ဆင့်

﴿171﴾ عَنْ سَمُرَةَ بِنْتِ جُنْدَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُهُ النَّارُ إِلَى كَعْبَتِهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُهُ النَّارُ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُهُ النَّارُ إِلَى حُجْرَتِهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُهُ النَّارُ إِلَى تَرْقُوتِهِ .
 رواه مسلم، باب جهنم، رقم: ٧١٧٠

ဟဇရသ် စမုရဟ်ဗင်နီဂျန်ဒုတ်ဗ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အချို့သော ဂျဟန္နမိများကို မီးက ၎င်းတို့၏ ခြေမျက်စေ့အထိ လောင်မြိုက်ဝါးမျိုထားပေမည်။ အချို့ကိုမူ ၎င်းတို့၏ဒူးအထိ လောင်မြိုက်ဝါးမျိုထားမည်။ အချို့ကိုမူ ၎င်းတို့၏ခါးအထိ လောင်မြိုက်ဝါးမျိုထားမည်။ အချို့ကိုမူ ၎င်းတို့၏ ရင်ညွန့်ရိုးအထိ (လည်ပင်း၏အောက်ခြေအထိ လောင်မြိုက်ဝါးမျိုထားပေမည်။) (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၇၂။ ဇင်ကာမ္မ ရေတစ်စက်

﴿172﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَرَأَ هَذِهِ الْآيَةَ ﴿اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ (البقرة: ၁၇၇) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَوْ أَنَّ قَطْرَةً مِنَ الزُّقُومِ قُطِرَتْ فِي دَارِ الدُّنْيَا لَافْسَدَتْ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا مَعَايِسُهُمْ، فَكَيْفَ بِمَنْ يَكُونُ طَعَامُهُ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء في صفة شراب أهل النار، رقم: ၃၀၈၀

ဟဇရသ် အစ်ဗ်နေအဗ္ဗာစ်(رضي الله عنهما) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဤအာယသ်တော်ကို ဖတ်ကြားတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ကြောက်ရွံ့ကြလေကုန်။ အဘယ်သို့ဟူမူ ထိုအရှင်မြတ်အား ကြောက်ရွံ့ထိုက်သည်နှင့်အမျှ ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းပြင် ပြည့်ဝသော အစွလာမ်အဖြစ်နှင့် ကွယ်လွန်သေဆုံးစေကြလေကုန်။ (အလ္လာဟ်(ﷻ) ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်၏ အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်များကိုလည်းကောင်း၊ ကြောက်ရွံ့ကြရန်အတွက် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဇင်ကာမ္မ၏ အရည်တစ်စက်သည် အကယ်၍ သာ ဤလောကသို့ကျလာခဲ့မူ ဤလောကရှိ လူသားအပေါင်းတို့၏ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ ပျက်စီးသွားကြပေမည်။ သို့ဖြစ်လေရာ ၎င်းဇင်ကာမ္မကိုသာ စားသောက်ကြရမည်ဖြစ်သော သူတို့၏ အခြေအနေအဘယ်သို့ရှိလေမည်နည်း။ (ဇင်ကာမ္မသည် ဂျဟန္နမိ၌ ပေါက်ရောက်သော သစ်ပင်တစ်ပင်ဖြစ်သည်။) (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၇၃။ ဂျစ်ဗရာအီးလ်ကောင်းကင်တမန်မြင်ခဲ့သော ဂျဉ်သ်နှင့် ဂျဟနုမ်မြင်ကွင်း

﴿173﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ الْجَنَّةَ قَالَ لِيَجْبِرِيلُ: اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا، فَذَهَبَ فَانْظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ: أَيْ رَبِّ وَعِزَّتِكَ! لَا يَسْمَعُ بِهَا أَحَدٌ إِلَّا دَخَلَهَا ثُمَّ حَفَفَهَا بِالْمَكَارِهِ، ثُمَّ قَالَ: يَا جِبْرِيلُ! اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا فَذَهَبَ فَانْظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ: أَيْ رَبِّ وَعِزَّتِكَ! لَقَدْ حَشِيتُ أَنْ لَا يَدْخُلَهَا أَحَدٌ، قَالَ: فَلَمَّا خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى النَّارَ قَالَ: يَا جِبْرِيلُ! اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا، فَذَهَبَ فَانْظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ: أَيْ رَبِّ وَعِزَّتِكَ! لَا يَسْمَعُ بِهَا أَحَدٌ فَيَدْخُلَهَا، فَحَفَفَهَا بِالشَّهَوَاتِ، ثُمَّ قَالَ: يَا جِبْرِيلُ! اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا فَذَهَبَ فَانْظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ: أَيْ رَبِّ وَعِزَّتِكَ! لَقَدْ حَشِيتُ أَنْ لَا يَنْقَى أَحَدٌ إِلَّا دَخَلَهَا.

رواه ابو داود، باب نى خلق الجنة والنار: ٤٧٤٤

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ် ﴿ﷺ﴾ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ သည် ဂျဉ်သ်ကို ဖန်ဆင်းတော်မူပြီးနောက် ဂျစ်ဗရာအီးလ် ﴿ﷻ﴾ အား ဂျဉ်သ်သို့သွားရောက်ကြည့်ရှုလေကုန်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူရာ ၎င်းက သွားရောက်ကြည့်ရှုခဲ့သည်။ ၎င်းက ပြန်လည်၍ အရှင်မြတ်အား လျှောက်ထားသည်။ အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ အရှင်မြတ်အိဇဇေတ်တော်၏ကစမ်၊ အကြင်သူသည် ယင်းဂျဉ်သ်အကြောင်းကို ကြားသိခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် မုချယင်းဂျဉ်သ်ကို လိုလားတောင့်တပေလိမ့်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ယင်းဂျဉ်သ်ကို ရရှိရန်အတွက် ကြိုးစားပေလိမ့်မည်။ ပြီးနောက် အရှင်မြတ်သည် ၎င်းကို မနှစ်သက်မလိုလားသည့်အရာများနှင့် ဝန်းရံထားလိုက်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ရှရီအသ်၏ အမိန့်ပညတ်တော်များကို မြဲမြံစွာကျင့်သုံးဆောက်တည်ခြင်းများဖြင့် ဝန်းရံထားသည်။ ၎င်းအမိန့်တော်များကို ကျင့်သုံးဆောက်တည်ခြင်းသည် နှစ်စိတ်ရိုင်းကို မလိုလားမနှစ်မြို့မှုများ ခံစားစေသည်။ ပြီးနောက် ဂျစ်ဗရာအီးလ် ﴿ﷻ﴾ အား ယခုတစ်ဖန် သွားရောက်ကြည့်ရှုလေကုန်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုကြောင့်ပင် ၎င်းကထပ်မံ၍ သွားရောက်ကြည့်ရှုပြန်သည်။ တစ်ဖန်ပြန်လာ၍ လျှောက်ထားသည်။ အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ အရှင်မြတ်အရှင်မြတ်အိဇဇေတ်တော်၏ကစမ်၊ ၎င်းဂျဉ်သ်ထဲသို့ မည်သူမျှဝင်ရောက်နိုင်မည်မဟုတ်ကို ကျွန်တော်မျိုး စိုးရိမ်မိပါသည်။ ပြီးနောက် အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ သည် ဂျဟနုမ်ကို ဖန်ဆင်းတော်မူပြီးနောက် ဂျစ်ဗရာအီးလ် ﴿ﷻ﴾ အား သွားရောက်ကြည့်ရှုလေ့လာရန် အမိန့်ပေးတော်မူသည်။ ပြီးနောက် ပြန်လာ၍ လျှောက်ထားသည်။ အို ကျွန်တော်မျိုးအား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်မြတ် အိဇဇေတ်တော်၏ကစမ်၊ မည်သူမဆို ယင်းဂျဟနုမ်၏ အခြေ

အနေအလုံးစုံကို သိရှိခဲ့မည်ဆိုပါက ၎င်းမှကင်းဝေးရန်အတွက် ရှောင်ရှားကြပေလိမ့်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းမှကင်းဝေးရန်အတွက် ကြိုးစားကြပေမည်။ ထို့နောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ၎င်းဂျပာန္ဒမ်အား နပ်စ်စိတ်ရိုင်း၏ အလိုများဖြည့်ဆည်းခြင်း၊ အနှံ့အတာခံခြင်း များဖြင့် ဝန်းရံထားလိုက်သည်။ ပြီးနောက် တစ်ဖန်ဂျစ်ရာအီးလ်(ﷺ) အား ယခုတစ်ဖန် သွားရောက်၍ ကြည့်ရှုလေဟု အမိန့်ရှိတော်မူရာ ၎င်းကသွားရောက် ကြည့်ရှုပြီး ဤသို့လျှောက်ထားသည်။ အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ အရှင်မြတ်အိဇ်ဇေသ်တော်၏ ကစမ်၊ အရှင်မြတ်၏ မြင့်မြတ်မှု၏ ကစမ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် မည်သူမျှ ၎င်းဂျပာန္ဒမ်မှ လွတ်မြောက် နိုင်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်ကြောင်း စိုးရိမ်မိပါသည်။ (အဗူဒါဝူးဒ်)

အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ဇာသ်တော်မှ

တိုက်ရိုက်အကျိုးအမြတ်ခံစားရယူနိုင်ရန်အတွက် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အမိန့်တော်များကို ဟရေသ် မုဟမ္မဒ်(ﷺ)၏ နည်းစနစ်အတိုင်း အပြည့်အဝလိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းအားဖြင့် ဒွနူယာ၊ အာခိရသ် နှစ်ဌာနစလုံး၌ အောင်မြင်မှုရရှိမည်ကို အပြည့်အဝယုံကြည်ခြင်း

ကုရ်အာနီ၏ အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ ۗ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا﴾
[الاحزاب: ٣٦]

- (၁) မည်သည့်မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူ ယောက်ျားတစ်ဦးဖြစ်စေ၊ မည်သည့်သက်ဝင် ယုံကြည်သူ မိန်းမတစ်ဦးဖြစ်စေ၊ အရေးကိစ္စတစ်စုံတစ်ရာကို အလ္လာဟ်(ﷻ) သည်လည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်၏ ရစူလ်တမန်တော်မြတ်သည်လည်းကောင်း၊ အမိန့်ချမှတ်တော်မူလိုက်ပါလျှင် ၎င်းတို့၏ ထိုအရေးကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့၌ ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်သည် လုံးဝ မရှိတော့ပြီ။ စင်စစ်သော်ကား အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော် ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်၏ ရစူလ်တမန်တော်မြတ် အမိန့်ကိုလည်းကောင်း၊ ဖီဆန်သည်ဆိုသော် ဧကန်မလွဲ ထိုသူသည် ထင်ရှားလှစွာသော လမ်းလွဲခြင်းသို့ ရောက်ရှိခဲ့ချေပြီတကား။ (ကုရ်အာန် ၃၃:၃၆)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ [النساء: ၆၄]

- (၂) အမှန်စင်စစ် ငါအရှင်မြတ်သည် ရုလ်တမန်တော်အပေါင်းတို့အား (လူတို့ထံ) စေလွှတ်တော်မူခဲ့ခြင်းမှာ အလ္လာဟ် (ﷻ) ၏ အမိန့်တော်ဖြင့် (လူခပ်သိမ်းတို့သည်) ထိုရုလ်တမန်တော်များ၏ မိန့်ကြားချက်များကို နာခံကြရန်အတွက်သာလျှင်ဖြစ်ပေသည်။
(ကုရ်အာန် ၄ : ၆၄)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا اتَّكُمْ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ [الحشر: ၇]

- (၃) ထို့ပြင် အသင်တို့သည် မိမိတို့အား ရုလ်တမန်တော်မြတ်က ပေးခဲ့သည်ကို ယူကြချေကုန်။ ထိုနည်းတူစွာ ထိုရုလ်တမန်တော်မြတ်က တားမြစ်တော်မူသည်မှ ရှောင်ကြဉ်ကြလေကုန်။
(ကုရ်အာန် ၅၉ : ၇)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾ [الاحزاب: ၂၁]

- (၄) ဧကန်မလွဲ အသင်တို့အဖို့ (ဝါ) အလ္လာဟ် (ﷻ) ကိုလည်းကောင်း၊ နောက်ဆုံးနေ့ကိုလည်းကောင်း၊ ကြောက်ရွံ့သည့်အပြင် အလ္လာဟ် (ﷻ) အား များစွာ အောက်မေ့တသတိရလျက်ရှိသူအဖို့ အလ္လာဟ် (ﷻ) ၏ ရုလ်တမန်တော်မြတ်၌ များစွာသော စံနမူနာများရှိပေသည်။
(ကုရ်အာန် ၃၃ : ၂၁)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ [التور: ၇၃]

- (၅) အကြင်မည်သူတို့သည် အလ္လာဟ် (ﷻ) ၏ အမိန့်များကို ဆန့်ကျင်ပုန်ကန်ကြသည်။ ၎င်းသူများထံ ဘေးဒုက္ခအန္တရာယ်တစ်စုံတစ်ရာ ဆိုက်ရောက်လာမည်။ (သို့မဟုတ်) ပြင်းထန်ဆိုးရွားလှစွာသော ပြစ်ဒဏ်တော်များ ကျရောက်လာမည်။
(ကုရ်အာန် ၂၄ : ၆၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْفَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [النحل: ၉၄]

- (၆) မည်သူမဆို ယောက်ျားဖြစ်စေ၊ မိန်းမဖြစ်စေ ကောင်းမြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်မှုဆောက်တည်ခဲ့သော် ၎င်းပြင် ထိုသူသည် မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူလည်း

ဖြစ်ခဲ့သော် မလွဲစကန် ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုသူအား သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော အသက်ရှင်ခြင်းမျိုးဖြင့် အသက်ရှင်စေတော်မူမည်။ ထိုမှတစ်ပါး မုချစင်စစ် ငါအရှင် မြတ်သည် ထိုသူတို့အား ၎င်းတို့၏အကျိုးကို ၎င်းတို့ကျင့်မှုဆောက်တည်လျက် ရှိခဲ့ကြကုန်သော ကောင်းမြတ်သော အကျင့်နှင့် လျော်ညီစွာ ချီးမြှင့်တော်မူပေမည်။

(ကုရ်အာန် ၁၆ : ၉၇)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾ [الاحزاب: ၁၇]

- (၇) စင်စစ်သော်ကား မည်သူမဆို အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အမိန့်တော်ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်၏ ရစုလ်တမန်တော်ကိုလည်းကောင်း၊ လိုက်နာပါမူ မလွဲစကန် ထိုသူ သည် ကြီးကျယ်စွာ အောင်မြင်ပြီးဖြစ်မည်တကား။ (ကုရ်အာန် ၃၃ : ၇၁)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ [آل عمران: ၃၂]

- (၈) အို နဗီတမန်တော် အသင်သည် လူခပ်သိမ်းတို့အား ဤသို့ပြောကြားပါလေ။ အကယ် ၍ အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ချစ်ကြည်မြတ်နိုးကြပါမူ ငါ၏အမိန့်များကို အစဉ်တစိုက်လိုက်နာကြကုန်။ (သို့မှသာ) အသင်တို့အား အလ္လာဟ် (ﷻ) သည် ချစ်ကြည်မြတ်နိုးတော်မူအံ့။ ထို့ပြင်တဝ ထိုအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့၏ ပြစ်မှုများ ကိုလည်း လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးသနားတော်မူအံ့။ စင်စစ်တမူကား အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် (အပြစ်များမှ) အကြိမ်ကြိမ် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာ ခွင့် ပေးသနားတော်မူသောအရှင်၊ အစဉ်သနားညာတာတော်မူသော အလွန်တရာသနားကြင်နာတော်မူသောအရှင် ဖြစ် တော်မူသတည်း။ (ကုရ်အာန် ၃ : ၃၁)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا﴾ [مريم: ၉၆]

- (၉) စကန်စင်စစ် အကြင်သူတို့သည် သက်ဝင်ယုံကြည်ကြကုန်၏။ ၎င်းပြင် ထိုသူတို့ သည် ကောင်းမြတ်သော အကျင့်များကို ကျင့်မှုဆောက်တည်ကြကုန်၏။ ထိုသူ တို့သည် (ရဟ်မာန်) အစဉ်အမြဲသနားကြင်နာတော်မူသောအရှင်၏ ချစ်ကြည်မြတ်နိုးခြင်း ဆုတော်ကို ရကြလတ္တံ့။ (ကုရ်အာန် ၁၉ : ၉၆)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَفُ ظُلُمًا وَلَا نَضًا﴾

[၁၁၃: ၃]

- (၁၀) သို့ရာတွင် အကြင်သူသည် ကောင်းမြတ်သော အကျင့်အမူများကို ကျင့်မှုဆောက်တည်ရုံမက ထိုသူသည် မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူလည်းဖြစ်ခဲ့မှု ထိုသူကား မတရားမှုကိုလည်းကောင်း၊ အခွင့်အရေးလျော့နည်းစေခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ စိုးရိမ်ရမည်မဟုတ်ချေတကား။ (ကုရ်အာန် ၂၀ : ၁၁၂)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَنْ يَتَّبِعِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ﴾ [الطلاق: ၂, ၃]

- (၁၁) စင်စစ်သော်ကား မည်သူမဆို အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ကြောက်ရွံ့သည်ရှိသော် ထိုအရှင်မြတ်သည် ထိုသူအဖို့ လွတ်မြောက်ရာနည်းလမ်းကို ပြုလုပ်၍ ပေးသနားတော်မူပေမည်။ (၆၅:၂) ထိုမှတစ်ပါး ထိုအရှင်မြတ်သည် ထိုသူအား ထိုသူမထင်မှတ်သောနေရာမှ စားနပ်ရိက္ခာချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပေမည်။ (ကုရ်အာန် ၆၅:၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿الَّذِينَ يَرْوَوْا كُمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّنْهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَكُمْ لَمْ تُكُنْ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ فَاهْلَكْنَاهُمْ بِدُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ﴾ [الانعام: ၆]

- (၁၂) ငါအရှင်မြတ်သည် ၎င်းတို့အလျင် အဘယ်မျှလောက်သော လူမျိုးတို့အား ပျက်စီးစေတော်မူခဲ့သည်ကို ထိုသူတို့မမြင်ခဲ့လေသလော။ ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုလူမျိုးတို့အား ကမ္ဘာမြေပြင်ဝယ် အကြင်နည်းမျိုးဖြင့် အခြေစိုက်စေတော်မူခဲ့၏။ ထိုနည်းမျိုးဖြင့် ငါအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အား အခြေစိုက်စေတော်မူခဲ့သည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ပြင်တဝ ငါအရှင်မြတ်သည် ၎င်းတို့အပေါ်၌ မိုးများကို သည်းထန်စွာ ရွာသွန်းစေတော်မူခဲ့၏။ ၎င်းပြင် ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုသူတို့၏ဥယျာဉ်များ၊ လယ်မြေများအောက်မှ စမ်းရေချောင်းများကိုလည်း စီးဆင်းတော်မူမည်။ ထို့နောက် ငါအရှင်မြတ်သည် ယင်းသူတို့အား ယင်းသူတို့၏ ပြစ်မှုများကြောင့် ပျက်စီးစေတော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းပြင် ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုသူတို့နောက်တွင် အခြားလူမျိုးတို့ကို ဖန်ဆင်းတော်မူခဲ့လေသည်။ (ကုရ်အာန် ၆ : ၆)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَةُ الصَّالِحَةُ خَيْرٌ
عِنْدَ رَبِّكَ تَوَّابًا وَخَيْرُ أَمَلًا﴾
[الكهف: ၄၆]

- (၁၃) ဥစ္စာပစ္စည်းများသည်လည်းကောင်း၊ သားသမီးချွေရံသင်းပင်းများသည်လည်းကောင်း၊ ဘဝ၏ တင့်တယ်မှုမျှပင်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဆက်လက်၍ အမြဲတစေ တည်တံ့သော ကောင်းမြတ်သော အကျင့်တို့မှာမူကား အသင့်အား ဖန်ဆင်း မွေးမြူ တော်မူသော အရှင်မြတ်ထံတော်တွင် အကျိုးဆဝါမ်အားဖြင့်လည်း အကောင်းဆုံးပင်ဖြစ် ကြပေ သည်။ မျှော်လင့်ချက်အားဖြင့်လည်း အကောင်းဆုံးပင်ဖြစ်ပေသတည်း။

(ကုရ်အာန် ၁၅ : ၄၆)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ ط وَلَنُخْرِجَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوا وَآخَرَهُمْ
بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾
[النحل: ၉၆]

- (၁၄) အသင်တို့ထံ၌ရှိသောအရာများသည် ကုန်ခမ်းသွားမည်သာတည်း။ သို့ရာတွင် အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ အထံတော်၌ ရှိသောအရာတို့မှာမူကား အမြဲရှိနေမည့်အရာများပင်ဖြစ်ကြကုန် သတည်း။ ထို့ပြင် ဧကန်အမှန် ငါအရှင်မြတ်သည် ကြံ့ခိုင်စွာရပ်တည်ခဲ့ကြကုန်သော ကောင်းမြတ်သည့် အကျင့်နှင့်လျော်ညီစွာ ပေးဆပ်တော်မူပေမည်။

(ကုရ်အာန် ၁၆ : ၉၆)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا أَرْبَيْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَّاعِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَبُّنَّهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ
خَيْرٌ وَأَبْقَى ط أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾
[القصص: ၆၀]

- (၁၅) စင်စစ်အသင်တို့ပေးသနားတော်မူခြင်းခံကြရသောအရာများမှာ ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၏ အသုံးအဆောင်နှင့် တင့်တယ်မှုမျှသာဖြစ်ကြပေသည်။ သို့ရာတွင် အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ အထံတော်၌ရှိသော အရာများမှာမူကား အကောင်းဆုံးဖြစ်ကြသည့်အပြင် အခိုင်မြဲဆုံး လည်းဖြစ်ကြကုန်၏။ သို့ပါလျက် အသင်တို့သည် (ဤမျှပင်) မသိနားမလည်ကြ လေသလော။

(ကုရ်အာန် ၂၈ : ၆၀)

အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ၏ အမိန့်တော်များကို
 နာခံကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် အောင်မြင်မှုရရှိခြင်းအကြောင်း
 ဟဒီးဆ်တော်များအကြောင်း

၁၇၄။ အခြေအနေ (၇)မျိုး မကျမီ

﴿174﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: بَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ سُبُعًا، هَلْ تَنْتَظِرُونَ إِلَّا فَقْرًا مُنْسِيًا، أَوْ غِنًى مُضْعِفًا، أَوْ مَرَضًا مُفْسِدًا، أَوْ هَرَمًا مُفْنِدًا، أَوْ مَوْتًا مُجْهِزًا أَوْ الدَّجَالَ فَتُسَرُّ غَائِبٌ يَنْتَظَرُ أَوِ السَّاعَةَ؟ فَالسَّاعَةُ أَذْهَلِي وَأَمْرٌ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ما جاء في المبادرة بالعمل رقم: ۲۳۰۶
 الجامع الصحيح وهو سنن الترمذی طبع دارالناز

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ် ﴿ﷺ﴾ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြောင်း(၇)မျိုး မဆိုက်ရောက်မီအလျင် တင်ကြို၍ ကောင်းမှုများကို ပြုမူဆောက်တည်ထားကြလေကုန်။ အဘယ်အသင်တို့သည် ဤသို့ကျဉ်းကျပ် ခက်ခဲသော အခြေအနေများကို (စောင့်မျှော်နေကြပါ၏လော) ၎င်းသည် အရာအားလုံးကို မေ့လျော့စေမည်။ သို့မဟုတ် ဆန့်ကျင်ပုန်ကန်ဖိဆန်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေမည့် ဥစ္စာပစ္စည်းကြွယ်ဝချမ်းသာမှုကိုလည်း ကောင်း၊ သို့မဟုတ် မည်သို့မျှ မလှုပ်ရှားမဆောင်ရွက်နိုင်အောင် အခြေအနေမျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေမည့် ရောဂါဝေဒနာဖိစီးမှုများ သို့မဟုတ် ဦးနှောက်အသိဉာဏ်ကို ဆုတ်ယုတ်လျော့ပါးစေသော အိုမင်းရင့်ရော်မှု သို့မဟုတ် ရုတ်တရက် မမျှော်လင့်ဘဲ ဆိုက်ရောက်လာမည့် သေခြင်းတရား (၎င်းသည် တစ်ခါတစ်ရံ သောင်ဗဟ်အမှားဝန်ချတောင်းပန်ရန်ပင် အခွင့်အရေးမပေးချေ။) သို့မဟုတ် ဆိုက်ရောက်လာမည်ဖြစ်သော ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုထဲတွင် အကြီးမားဆုံးသော ပျက်စီးဆုံးရှုံးနစ်နာမှုကိုဖြစ်ပေါ်စေမည့် ဒဂျ်ဂျာလ်များပေါ်လာမှု သို့မဟုတ် ကိယာမသ်နေ့၊ ၎င်းကိယာမသ်နေ့သည် ဆိုးဝါးပြင်းထန်လှသော ခါးသီးမှုအရသာကို ပေးစွမ်းမည်ဖြစ်သောနေ့ပင်။ (၎င်းအခြေအနေများကို) စောင့်မျှော်နေကြပါသလော။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ လူသားသည် ၎င်းအခြေအနေဆိုး (၇)မျိုးအနက် တစ်ခုခု ဆိုက်ရောက်မလာမီအလျင် ကြိုတင်၍ မိမိနောင်အာဒိရသ်ကောင်းစားရေးအတွက် ကောင်းမှု

အမလ်များကို ဆောက်တည်ထားကြစေလိုသည်။ အကယ်၍ လူသားသည် အထက်ပါအဟန့် အတားများအနက် အဟန့်အတားတစ်စုံတစ်ရာနှင့် ကြုံကြိုက်ရပါက ကောင်းမှုများမဆောက် တည်နိုင်ဘဲ လက်မဲ့ဖြစ်ရပေမည်။

၁၇၅။ မိုဏ်းနှင့်အတူ (၃)ခု

﴿175﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَتَّبِعُ الْمَمَيَّتَ ثَلَاثَةٌ: فَيَرْجِعُ اثْنَانِ وَيَبْقَى وَاحِدٌ، يَتَّبِعُهُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ، فَيَرْجِعُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَيَبْقَى عَمَلُهُ.

رواه مسلم، كتاب الزهد: ٧٤٢٤

ဟဇရတ် အနတ်စ်ဗင်န်မာလစ်က(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ သူသေနှင့်အတူ အရာသုံးခုလိုက်ပါသွားကြသည်။ ပြီးနောက် အရာနှစ်ခုပြန် လာ၍ ကျန်တစ်ခုကား သေသူနှင့်အတူ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ အိမ်သူအိမ်သားများ၊ ဥစ္စာပစ္စည်းများ နှင့် အမလ်များဖြစ်ကြသည်။ ပြီးနောက် အိမ်သူအိမ်သားများနှင့် ဥစ္စာပစ္စည်းများက ပြန်လာ ကြ၍ အမလ်သည် ၎င်းနှင့်အတူ ကျန်နေရစ်ခဲ့သည်။ (မှတ်စလင်မ်)

၁၇၆။ ဒွန္ဒဟနှင့် အာဒီရည်

﴿176﴾ عَنْ عُمَرَ وَرَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ خَطَبَ يَوْمَافَقَالَ فِي خُطْبَتِهِ: أَلَا إِنَّ الدُّنْيَا عَرَصٌ حَاضِرٌ يَأْكُلُ مِنْهَا الْبَرُّ وَالْفَاجِرُ أَلَا وَإِنَّ الْآجِرَةَ أَجَلٌ صَادِقٌ يَقْضَى فِيهَا مَلِكٌ قَادٍ، أَلَا وَإِنَّ الْحَيْرَ كُلَّهُ بِحِذَائِهِ فِي الْجَنَّةِ، أَلَا وَإِنَّ الشَّرَّ كُلَّهُ بِحِذَائِهِ فِي النَّارِ أَلَا فَاغْمَلُوا وَأَنْتُمْ مِنَ اللَّهِ عَلَى حَذَرٍ، وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ مَعْرُوضُونَ عَلَى أَعْمَالِكُمْ، فَمَنْ يَغْمَلْ مُثْقَلًا ذَرَّةً خَيْرًا يَرَهُ، وَمَنْ يَغْمَلْ مُثْقَلًا ذَرَّةً شَرًّا يَرَهُ.

مسند الشافعي ١/ ١٤٨

ဟဇရတ် အမ်ရ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် တစ်နေ့ ခွယ်ဗဟ် တရားမိန့်ကြားရင်း ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူ၏။ စဉ်းစားချင့်ချိန်၍ နားဆင်ကြလေကုန်။ ဒွန္ဒဟာ လောကသည် မတည်မြဲသော ၎င်းခေတ္တခဏသာအကျိုးပြုသော ကုန်ပစ္စည်းဖြစ်သည်။ (၎င်းတွင် စင်စစ် တန်ဖိုးမရှိချေ။) သို့ဖြစ်လေရာ ၎င်းတွင် အဆိုးနှင့်အကောင်းတို့၏ ဝေစုရှိနေပေသည်။ ၎င်းမှအားလုံး စားသောက်မှီဝဲနေကြသည်။ မုချကေန် နောင်အာဒီရည်လောကသည် သတ်မှတ်ထားသောအချိန်၌ အမှန်တကယ်ဆိုက်ရောက်လာမည်သာ။ ၎င်းနှင့်ပတ်သက်၍ ကုန်ရည် တန်ခိုးတော်ရှိတော်မူသော အရှင်ဘုရင်သာဆုံးဖြတ်တော်မူလိမ့်မည်။ စဉ်းစား၍ နားဆင်ကြ လေကုန်။ ကောင်းကျိုးချမ်းသာအလုံးစုံနှင့် စည်းစိမ်အမျိုးစုံသည် ဂျန္ဓသ်ဌိသာ တည်ရှိပေ

သည်။ ၎င်းဘေးအလုံးစုံနှင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုအလုံးစုံတို့သည် ဂျဟန္နမ်၌သာ တည်ရှိပေသည်။ ကောင်းမွန်သေချာစွာ နားဆင်ကြလေကုန်။ အဘယ်အရာကိုလုပ်သည်ဖြစ်စေ အလ္လာဟ် (ﷻ) အား ကြောက်ရွံ့လျက်သာ ပြုလုပ်ကြလေကုန်။ ၎င်းသိမှတ်ထားကြလေကုန်။ အသင်တို့သည် မိမိတို့ပြုကျင့်သော အမတ်အသီးသီးဖြင့် အလ္လာဟ် (ﷻ) ထံတော်သို့ ဝင်ရောက်ခစားကြရမည်သာဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် မြူမှုန်ခန့်ကောင်းမှုပြုကျင့်ခဲ့လျှင်လည်း ၎င်းသူသည် ထိုအရာကို ပြန်၍တွေ့ရမည်သာဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် မြူမှုန်ခန့်မျှ မကောင်းမှုပြုခဲ့လျှင်လည်း ၎င်းသူသည် ထိုမကောင်းမှုကို ပြန်၍ တွေ့ရမည်သာဖြစ်သည်။

(မွတ်စ်နဒ်ရှာဖီအီ)

၁၇၇။ အစ္စလာမ်၏ ကောင်းခြင်းများ ဝင်ရောက်သည်နှင့် မဂ်ဖီရသ်ရ

﴿177﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِذَا أَسْلَمَ الْعَبْدُ فَحَسَنَ إِسْلَامُهُ يَكْفِرُ اللَّهُ عَنْهُ كُلَّ سَنَةٍ كَانَ زَلَفَهَا وَكَانَ بَعْدَ ذَلِكَ الْقِصَاصُ الْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِ مِائَةِ ضِعْفٍ وَالسَّيِّئَةُ بِمِثْلِهَا إِلَّا أَنْ يَتَجَاوَزَ اللَّهُ عَنْهَا.

رواه البخاري، باب حسن إسلام المرء، رقم: ٤١

ဟရေသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ (رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) သည် ဤသို့ မိန့်ကြားတော်မူကြောင်းပြောပြခဲ့သည်။ အကြင်ဗန္ဓုတ်သည် အစ္စလာမ်သာသနာကို လက်ခံယုံကြည်ခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းအစ္စလာမ်သာသနာတော်၏ ကောင်းခြင်းများသည် ၎င်းသူအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားခဲ့ပါမူ ၎င်းသူယခင်က ပြုလုပ်ကျူးလွန်ခဲ့သည့် မကောင်းမှုအားလုံးကို အလ္လာဟ် (ﷻ) သည် အစ္စလာမ်သာသနာတော်၏ ဗရ်ကသ်တော်ဖြင့် ခွင့်လွှတ် ချမ်းသာပေးသနားတော်မူသည်။ ထို့နောက်ပိုင်းတွင်မူ ၎င်းသူ၏ကောင်းမှုနှင့် မကောင်းမှု၏ စာရင်းအင်းများသည် ဤသို့လာရှိပေသည်။ ၎င်းမှာ ကောင်းမှုတစ်ခုအတွက် အကျိုးဆယ်ဆမှ အဆပေါင်း ခုနစ်ရာ(၇၀၀)အထိ ရေးမှတ်ခြင်းခံရပေမည်။ ၎င်းမကောင်းမှုတစ်ခုအတွက်မူ အပြစ်ဒဏ်တစ်ခုသာ အစားပေးရန်ထိုက်တန်ပေသည်။ အကယ်၍ အလ္လာဟ် (ﷻ) က ၎င်းအပြစ်ဒဏ်ကိုလည်း ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခဲ့ပါမူ ဤသည်သီးခြားအကြောင်းတစ်ခု ဖြစ်ပေသည်။ (ဗုခါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ သက်တမ်းအတွင်း၌ အစ္စလာမ်၏ကောင်းခြင်းများ ဝင်ရောက်ခြင်းဟူသည် နှလုံးသားတွင် အိမာန်၏ နူးရ်ဖြင့် လင်းဝင်းစေလျက် ၎င်းခန္ဓာကိုယ်၌ အလ္လာဟ် (ﷻ) ၏ အမိန့်တော်များကို နာခံကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် မွမ်းမံခြယ်သထားခြင်းဖြစ်သည်။

၁၇၈။ အစ္စလာမ့်ပညတ်ချက်

﴿178﴾ عَنْ غَمْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَتَقِيمَ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ، وَتَحُجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا.

(وهو جزء من حديث) رواه مسلم، باب بيان الإيمان والإسلام..... رقم: ၄၃

ဟဇရသ် အုမရ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အစ္စလာမ်၏ (အမိန့်ပညတ်ချက်များအနက်) ဤအရာများသည် ပါဝင်ပေသည်။ (စိတ်နှလုံးသားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နှုတ်လျှာဖြင့်လည်းကောင်း) အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) မှလွဲ၍ အခြားကိုးကွယ်ရာအရှင်မရှိ။ (အခြားကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ) ၎င်းမှဟမ္မဒ်(ﷺ) သည် ထိုအရှင်မြတ်၏ ရုဏ်တမန်တော်ဖြစ်ကြောင်းကို သက်သေခံခြင်း၊ နမာဇ်ဝတ်ပြုဆောက်တည်ခြင်း၊ ကောသ်ဒါနကြေးပေးဆောင်ခြင်း၊ ရမဇာန်လမြတ်၌ ရိုဇဟ်ဥပုသ်စောင့်ထိန်းခြင်းနှင့် အကယ်၍ ဟဂျ်ပြုမူဆောက်တည်ရန် တတ်စွမ်းနိုင်ပါမူ ဟဂျ်ပြုမူဆောက်တည်ခြင်းတို့ဖြစ်၏။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၇၉။ အစ္စလာမ့်ဟူသည်

﴿179﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: الْإِسْلَامُ أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ لَا تُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَتَقِيمَ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ وَتَصُومَ رَمَضَانَ وَتَحُجَّ الْبَيْتَ، وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتَسْلِيْمُكَ عَلَى أَهْلِكَ فَمَنْ انْتَقَصَ شَيْئًا مِنْهُنَّ فَهُوَ سَهْمٌ مِنَ الْإِسْلَامِ يَدْعُهُ، وَمَنْ تَرَكَهُنَّ كُلَّهُنَّ فَقَدْ وَلَّى الْإِسْلَامَ ظَهْرَهُ.

رواه الحاكم في المستدرک ٢/١ وقال: هذا الحديث مثل الاول في الاستقامة

ဟဇရသ် အမူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အစ္စလာမ့်ဟူသည် ဤသို့ဖြစ်၏။ အသင်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ကိုးကွယ်မူပြုလေကုန်။ ၎င်းထိုအရှင်မြတ်ကို အခြားအရာများနှင့် ရော၍ တုဖက်နှိုင်းယှဉ်မှုမပြုလေနှင့်။ နမာဇ်ဝတ်ပြုလေကုန်။ ကောသ်ဒါနကြေးပေးဆောင်လေကုန်။ ရမဇာန်လမြတ်၏ ရိုဇဟ်ကို ဆောက်တည်လေကုန်။ ဟဂျ်ပြုမူဆောက်တည်လေကုန်။ ကောင်းမှုလုပ်ငန်းများအတွက် ဖိတ်ခေါ်တိုက်တွန်းလေကုန်။ မကောင်းမှုများမှ တားဆီးပိတ်ပင်လေကုန်။ မိမိ အိမ်သူအိမ်သားများအား စလာမ်မေတ္တာပို့သလေကုန်။ အကြင်သူသည် အထက်ပါလုပ်ငန်းများမှ တစ်စုံတစ်ရာကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် အစ္စလာမ်သာသနာတော်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု

ကို စွန့်လွှတ်သူမည်၏။ အကြင်သူသည် အထက်ပါလုပ်ငန်းအားလုံးကို လုံးဝ စွန့်လွှတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် အစွလာမ်သာသနာတော်ကို မျက်နှာလွှဲကျော့ခိုင်းသွားသူမည်၏။ (ဟာကင်မ်)

၁၈၀။ အစ္စဟမ်ဒါစိတ်အပိုင်း ၈-ခု

﴿180﴾ عَنْ حَدِيفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: الْإِسْلَامُ ثَمَانِيَةٌ سَهْمٌ، الْإِسْلَامُ سَهْمٌ وَالصَّلَاةُ سَهْمٌ وَالزَّكَاةُ سَهْمٌ وَحَجُّ الْبَيْتِ سَهْمٌ وَالصِّيَامُ سَهْمٌ وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ سَهْمٌ وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ سَهْمٌ وَالْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ سَهْمٌ وَقَدْ خَابَ مَنْ لَا سَهْمَ لَهُ.

رواه البيهقي وفيه يزيد بن عطاء وثقه احمد وغيره وضعفه جماعة وبقي رجاله ثقات، مجمع الزوائد ١/ ١٩١

ဟရေသ် ဟုခိုင်ဖတ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အစ္စလာမ်သာသနာတော်၌ အစိတ်အပိုင်းရှစ်ခုသည် အလွန်အရေးကြီး၏။ အိမာန်သည် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်၏။ နမာဇ်ဝတ်ပြုခြင်းသည် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်၏။ ကောသ်ပေးဆောင်ခြင်းသည် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်၏။ ဟဂ်ျုလုပ်ခြင်းသည် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်၏။ အလ္လာဟ်(ﷻ) လမ်းတော်၌ ကိုဟာဒ် သာသနာ့စစ်ပွဲဆင်နွှဲခြင်းသည် အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုဖြစ်၏။ ရမဇ္ဇာန်လမြတ်၌ ရိုဇ်ဟ်စောင့်ထိန်းခြင်းသည် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်၏။ ကောင်းရာညွှန်ကြားခြင်းသည်လည်း အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်၏။ မကောင်းမှုတားမြစ်ခြင်းသည် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်၏။ သံသယမရှိ အကြင်သူသည် (အစ္စလာမ်သာသနာတော်၏ ၎င်းအရေး ကြီးဆုံးသော အစိတ်အပိုင်းများမှ မည်သည့်အစိတ်အပိုင်းမျှကိုပင်) တာဝန်မကျေခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် မအောင်မြင်သူဖြစ်သည်။ (ဇေဒါဒ်)

၁၈၁။ အစ္စဟမ်ဟူသည်

﴿181﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: الْإِسْلَامُ أَنْ تُسْلِمَ وَجْهَكَ لِلَّهِ وَتَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ.

(الحديث) رواه احمد ١/ ٣١٩

ဟရေသ် အစ်ဗ်နေအဗ္ဗ ဘစ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အစ္စလာမ်ဟူသည် ဤသို့ဖြစ်၏။ အသင်သည် မိမိကိုယ်မိမိ (ယုံကြည်ချက်နှင့် ကျင့်ဝတ်တရားများတွင်) အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ အပ်နှံလိုက်လေကုန်။ ၎င်း(စိတ်နှလုံးနှင့် နှုတ်လျှာတို့ဖြင့်) အသင်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) မှလွဲ၍ အခြားကိုးကွယ်ရာအရှင်မရှိ။ (အခြားကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ) မဟမ္မဒ်(ﷺ)သည် ထိုအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုတ်နှင့်ရစူလ်တမန်တော်ဖြစ်ကြောင်း အသင်သက်သေခံလေကုန်။ နမာဇ်ကို စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်လေကုန်။ ၎င်းကောင်းသ်ပေးဆောင်လေကုန်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၈၂။ ဖရပ်င်ဆောက်တည်သူ ဂျန္ဓသီ

﴿182﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ أَعْرَابِيًّا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ : دُلَّنِي عَلَى عَمَلٍ إِذَا عَمِلْتُهُ دَخَلْتُ الْجَنَّةَ ، قَالَ : تَعْبُدُ اللَّهَ لَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا ، وَتُقِيمُ الصَّلَاةَ الْمَكْتُوبَةَ ، وَتُرِذِي الزَّكَاةَ الْمَفْرُوضَةَ ، وَتَصُومُ رَمَضَانَ ، قَالَ : وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ! لَا أَزِيدُ عَلَى هَذَا ، فَلَمَّا رَأَى قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى هَذَا .

رواه البخارى، باب وجوب الزكاة، رقم: ၁၃၉၇

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျေးတောသားတစ်ယောက်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံတော်သို့ ဝင်ရောက်ခစား၍ လျှောက်ထားသည်။ ယာရုစ္စလလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်တော်မျိုးအား ဂျန္ဓသီသို့ဝင်ရောက်နိုင်စေမည့် ဤသို့သော အမလ်ကောင်းမှုတစ်စုံတစ်ရာကို ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ကိုးကွယ်မှုကို ပြုလေကုန်။ အခြားမည်သည့်အရာကိုမျှ ၎င်းအရှင်နှင့် တုဖက် ယှဉ်တွဲ၍ မကိုးကွယ်လေနှင့်။ ဖရပ်င်ဇနမာန်များကို ဆောက်တည်လေကုန်။ ဖရပ်င်ဇကာသ်များကိုလည်း တာဝန်ကျလေကုန်။ ၎င်းရမဇာန်လမြတ်၏ ရိုဖော်ကိုလည်း ဆောက်တည်လေကုန်။ ထိုအခါ ၎င်းသူက ကျွန်တော်မျိုး၏အသက်ကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်မြတ်၏ကစမ်၊ (ကိုယ်တော်မြတ် ပြဿညွန်ကြားသော အမလ်ကောင်းမှုများကိုသာ ပြုကျင့်ဆောက်တည်ပါမည်။) ထိုအမလ်များတွင် မည်သို့မှ အတိုးအလျှော့ ပြုကျင့်ဆောက်တည်မည်မဟုတ်ပါဟု လျှောက်ထားလေ၏။ ၎င်းသူပြန်သွားသောအခါ၌ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အကြင်သူသည် ဂျန္ဓသီကို မြင်တွေ့လိုမှ ၎င်းသူအား ကြည့်လေကုန်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၈၃။ ဖရပ်င်နှင့် နဖိဂ်

﴿183﴾ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدٍ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنْ أَهْلِ نَجْدٍ فَأَبْرَأَ الرَّأْسَ تَسْمَعُ دَوَى صَوْتِهِ وَلَا نَفَقَهُ مَا يَقُولُ حَتَّى دَنَا فَإِذَا هُوَ يَسْأَلُ عَنِ الْإِسْلَامِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : خَمْسُ صَلَوَاتٍ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ ، فَقَالَ : هَلْ عَلَى غَيْرِهَا؟ قَالَ : لَا ، إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : وَصِيَامُ رَمَضَانَ ، قَالَ : هَلْ عَلَى غَيْرِهَا؟ قَالَ : لَا ، إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ ، قَالَ : وَذَكَرَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الزَّكَاةَ ، قَالَ : هَلْ عَلَى غَيْرِهَا؟ قَالَ : لَا ، إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ ، قَالَ : فَأَذْبَرَ الرَّجُلُ وَهُوَ يَقُولُ : وَاللَّهِ لَا أَزِيدُ عَلَى هَذَا وَلَا أَنْقُصُ ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : أَفْلَحَ إِنْ صَدَقَ .

رواه البخارى، باب الزكاة من الاسلام، رقم: ၁၆၁

ဟရေသ် တွလ်ဟဟ်ဗင်န်အုပိုင်ဒွလ္လာဟ်(၁၆၆) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ နဂျဒ်နယ်သားများ အနက်မှ တစ်ဦးသောသူက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံသို့ ဝင်ရောက်ခစားသည်။ ၎င်းသူ၏ ဦးခေါင်းမှ ဆံပင်များသည် ရှုပ်ပွနေပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ၎င်းသူတိုးညှင်းစွာ ပြောနေသော အသံကိုကြားနေရပေသည်။ (သို့ရာတွင် အနည်းငယ်ဝေးနေသည့်အတွက်ကြောင့်ပင်) ၎င်းသူ၏စကားများကို ရှင်းလင်းစွာမသိရချေ။ ၎င်းသူ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အနီးသို့ ရောက်ရှိလာသောအခါမှသာ ၎င်း၏စကားကိုရှင်းလင်းစွာ ကြားရပေသည်။ ၎င်းသူက ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) အား အစ္စလာမ်သာသနာ၏အမလ်များနှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းလျှောက်ထားလေသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က (၎င်းအားဖြေကြားရင်း) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နေနှင့်ညပေါင်း၍ (ဖရပ်စ်) နမာဇ်ငါးကြိမ်ရှိသည်။ ၎င်းနမာဇ်များအပြင် ကျွန်တော်မျိုးတို့အပေါ်၌ အခြားသော ဖရပ်စ်နမာဇ်များလည်း ကျန်ရှိပါ၏လောဟု ၎င်းကမေးလျှောက်လေ၏။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အခြားဖရပ်စ်နမာဇ်များမရှိပါ။ သို့ရာတွင် အသင်ဆန္ဒရှိပါက နဖိလ်နမာဇ်များကို ဝတ်ပြုနိုင်ပါသည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဆက်လက်၍ ရမဇာန်လ၏ ရိုဇဟ်များသည် ဖရပ်စ်ဖြစ်၏ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုအခါ ၎င်းက ၎င်းရိုဇဟ်များအပြင် ကျွန်တော်မျိုးတို့အပေါ်၌ အခြားသော ဖရပ်စ်ရိုဇဟ် ကျန်ရှိပါ၏လောဟု မေးလျှောက်လေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က မရှိပါ။ သို့ရာတွင် နဖိလ်ရိုဇဟ်စောင့်ထိန်းလိုက စောင့်နိုင်ပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ၎င်းနောက် တမန်တော်မြတ်က ဇကားသ်အကြောင်း အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုအမိန့်အပေါ်၌လည်း ၎င်းသူက ၎င်းဇကားသ်အပြင် ကျွန်တော်မျိုးအပေါ်၌ ဖရပ်စ်ထိုက်သော အခြားဆွဒကဟ်များလည်း ကျန်ရှိပါ၏လောဟု မေးလျှောက်လေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က မရှိပါ။ သို့ရာတွင် နဖိလ်ဆွဒကဟ် လှူဒါန်းလိုက လှူဒါန်းနိုင်ကြောင်း အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ပြီးနောက်တွင် ၎င်းသူက အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကစမ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် ၎င်းအမလ်များကို ပို၍လည်းပြုကျင့်မည်မဟုတ်၊ ၎င်းလျှော့၍လည်း ပြုကျင့်မည်မဟုတ်ဟု ပြောဆို၍ ပြန်သွားလေ၏။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍သာ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် အမှန်အတိုင်းသာ ပြောဆိုခဲ့ပါမူ အောင်မြင်မှု ရရှိသွားပေပြီ။

(ဗုခါရီ)

၁၈၄။ ဗိုင်းအသ်စည်းကမ်း

﴿184﴾ عَنْ عَبْدِ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ وَحَوْلَهُ عَصَابَةٌ مِنْ أَصْحَابِهِ: يَا يُعُوزُنِي عَلَى الْأَلَا تُشْرِكُوا بِاللَّهِ شَيْئًا، وَلَا تَسْرِقُوا، وَلَا تَزْنُوا، وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ، وَلَا تَأْتُوا بَبْهَنَانٍ تَفْتَرُونَهُ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلِكُمْ، وَلَا تَغْضُوا فِي مَعْرُوفٍ، فَمَنْ وَفَى مِنْكُمْ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ، وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا فَعُوقِبَ فِي الدُّنْيَا فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ، وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا ثُمَّ سَتَرَهُ اللَّهُ فَهُوَ إِلَى اللَّهِ، إِنْ شَاءَ عَفَا عَنْهُ، وَإِنْ شَاءَ عَاقَبَهُ، فَبَايَعْنَاهُ عَلَى ذَلِكَ.

رواه البخارى، كتاب الايمان، رقم: ١٨٠٠

ဟဇရသ် အုဗာဒဟ်ဗင်န်ဆွာမစ်သ် ﴿﴾ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ သည် ကိုယ်တော်မြတ်အနီး စုရုံးထိုင်နေကြသောသူများအား ရည်ညွှန်း၍ မိန့်ကြားတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်မြတ်အပေါ် အောက်ပါစည်းကမ်းချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဗိုင်းအသ်ကတိသစ္စာ ပြုကြလေကုန်။ ၎င်းမှာ အလ္လာဟ် ﴿﴾ နှင့် တုဖက်ယှဉ်တွဲ၍ အခြားမည်သူကိုမျှ မကိုးကွယ်ကြရန်၊ ခိုးဝှက်သည့်အမှုမပြုမူကြရန်၊ ဇနာမူမကျူးလွန်ကြရန်၊ (ဆင်းရဲမည်ကို ကြောက်ရွံ့သဖြင့်) မိမိသားသမီးတို့ကို မသတ်ဖြတ်ကြရန် သူတစ်ပါးအား တမင်သက်သက်လုပ်ကြံ၍ မစွပ်စွဲကြရန်၊ ၎င်းပြင်ရှုရိအသ်အမိန့် ပညတ်ချက်များအပေါ် သွေဖည်ငြင်းဆန်မှုမပြုကြရန်တို့ ဖြစ်၏။ အသင်တို့အနက်မှ အကြင်သူသည် အထက်ပါကတိတော်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်စည်းခဲ့ပါမူ ၎င်း၏အစားကို အလ္လာဟ် ﴿﴾ က တာဝန်ခံတော်မူပေမည်။ ၎င်းအကြင်သူသည် (ရှစ်ရက်အမှုမှလွဲ၍) ၎င်းစည်းကမ်းများအနက် တစ်ခုခုကို ကျူးလွန်စည်းဖောက်ခဲ့ပါမူ ပြီးနောက် ၎င်းအပြစ်ဂိုနာဟ်၏အစား ဤဒွန္နုယာလောကဌ်ပင် အပြစ်ပေးခြင်းခံခဲ့ရပြီးဖြစ်လျှင် ရှုရိအသ် တရားတော်အရ အပြစ်ပေးမှုခံယူခဲ့ရပြီးဖြစ်လျှင် ၎င်းအစားသည် ၎င်းအပြစ်ဂိုနာဟ်အတွက် ကမ်ဖာရဟ်အပြစ်ဒဏ်ကြေး(ပေးလျော်ပြီး) ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းအကယ်၍ အလ္လာဟ် ﴿﴾ သည် ၎င်းစည်းကမ်းချက်များအနက်မှ ကျူးလွန်မိသော အပြစ်ဂိုနာဟ်အစားပေးမှုကို မခံစားခဲ့ရပါမူ ၎င်းအပြစ်ဂိုနာဟ်နှင့်ပတ်သက်၍ အလ္လာဟ် ﴿﴾ ၏ ဆန္ဒတော်အတိုင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။ ဆန္ဒရှိတော်မူလျှင် (အလ္လာဟ် ﴿﴾ သည် မိမိ၏အသနားတော်ဖြင့်) အာခီရသ်လောကဌ်လည်း ဆက်လက်၍ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးတော်မူမည်။ ၎င်းဆန္ဒရှိတော်မူလျှင် အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ် ပေးတော်မူမည်။ (ဟဇရသ် အုဗာဒဟ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိသည်။) ကျွန်ုပ်တို့သည် ၎င်းစည်းကမ်းချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ ကိုယ်တော်မြတ် ﴿﴾ အပေါ် ဗိုင်းအသ်ပြု ကတိသစ္စာခံယူခဲ့ပေသည်။

(ဗုခါရီ)

၁၈၅။ ဆုံးမစကား ၁၀-ခွန်း

﴿185﴾ عَنْ مُعَاذِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَوْصَانِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِعَشْرِ كَلِمَاتٍ قَالَ: لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ وَإِنْ قُتِلْتَ وَحُرِّقْتَ، وَلَا تَعَنَّ وَالْبَذِيكَ وَإِنْ أَمْرًا أَنْ تَخْرُجَ مِنْ أَهْلِكَ وَمَالِكَ، وَلَا تُسْرُكَنَّ صَلَاةُ مَكْتُوبَةٍ مُتَعَمِّدًا، فَقَدْ بَرَأْتَ مِنْهُ ذِمَّةُ اللَّهِ، وَلَا تُشْرِبَنَّ خَمْرًا فَإِنَّهُ رَأْسُ كُلِّ فَاحِشَةٍ، وَإِيَّاكَ وَالْمَغْصِيَةَ فَإِنَّ بِالْمَغْصِيَةِ حَلَّ سَخَطِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، وَإِيَّاكَ وَالْفِرَارَ مِنَ الرَّخْبِ وَإِنْ هَلَكَ النَّاسُ، وَإِذَا أَصَابَ النَّاسَ مَوْتُ وَأَنْتَ فِيهِمْ فَأُتْبِثْ، وَأَنْفِقْ عَلَى عِيَالِكَ مِنْ حَوْلِكَ وَلَا تَرْفَعْ عَنْهُمْ عَصَاكَ أَدْبًا وَأَخْفُهُمْ فِي اللَّهِ. رواه احمد ٢٣٨/٥

ဟရေသ် မုအာဇ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်တို့အား ဆုံးမ စကားဆယ်ခွန်းကို မြွက်ကြားခဲ့ပါသည်။

(၁) အကယ်၍အသင့်အား သတ်ဖြတ်သုတ်သင်ကြသည်ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် မီးလောင်တိုက်သွင်းကြသည်ဖြစ်စေ၊ အသင်တို့အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် အခြားအရာများကို ရှစ်ရက်တုဖက်ယှဉ်တွဲမကိုးကွယ်လေနှင့်။

(၂) အကယ်၍ အသင့်အား ဇနီးသည်များကို ကွာရှင်းပစ်ရန်သော်လည်းကောင်း၊ ဥစ္စာပစ္စည်းအားလုံးကို သုံးပစ်ရန်သော်လည်းကောင်း၊ အမိန့်ပေးခဲ့ပါမူလည်း မိဘနှစ်ပါး၏ စကားကို မဖီဆန်ကြလေနှင့်။

(၃) ဖရပ်ဇ်နမာဇ်များကို တမင်သက်သက် မစွန့်လွှတ်လေနှင့်။ အကြောင်းမှာ ဖရပ်ဇ်နမာဇ်များကို တမင်သက်သက်စွန့်လွှတ်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ တာဝန်ယူထားခြင်းမှ လက်မဲ့ဖြစ်ရပေသည်။

(၄) အရက်သေစာသောက်စားမှုယစ်မှု မပြုလေနှင့်။ ဤသည် မကောင်းမှုအားလုံး၏ အရင်းအမြစ်ဖြစ်ပေသည်။

(၅) အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အမိန့်တော်များကို မဖီဆန်လေနှင့်။ အကြောင်းမှာ ဤသို့အမိန့်ကို ဖီဆန်မှုကြောင့်ပင် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ မျက်မာန်တော်ရှုမှုကို ခံစားကြရပေသည်။

(၆) အကယ်၍ အသင်၏ အဖော်မိတ်ဆွေများအားလုံး သေဆုံးသွားကြပါမူလည်း (အသင်) စစ်မြေပြင်မှ ထွက်မပြေးလေနှင့်။

(၇) အကယ်၍ လူအများသည် (ကပ်ရောဂါဘေးတစ်စုံတစ်ရာကြောင့်) ကွယ်လွန် သေဆုံးသွားကြသော်လည်း (ဥပမာ ကာလဝမ်းရောဂါစသည်များ) အသင် ထိုနေရာ၌ရှိနေပါမူ ၎င်းအရပ်ဒေသမှ ထွက်မပြေးလေနှင့်။

- (၈) မိမိ၏ အိမ်သူအိမ်သားများအပေါ် တတ်စွမ်းနိုင်သမျှ သုံးစွဲပေးကမ်းလေကုန်။
- (၉) ၎င်းတို့မှ (ဆုံးမသွန်သင်သည့်သဘောမျိုးဖြင့်) တုတ်ကို ဖယ်မထားလေနှင့်။
- (၁၀) ၎င်းတို့အား အလ္လာဟ်(ﷻ) အပေါ် ကြောက်ရွံ့စေကြလေကုန်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤဟဒီးဆ်တော်မြတ်သည် မိဘနှစ်ပါး၏ စကားကို နာခံခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ နာခံမှု၏အမြင့်ဆုံးသော အဆင့်အတန်းကို ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ပမာဆိုသော် ဤဟဒီးဆ်တော်မြတ်၌ပင် မိန့်ထားတော်မူသည်။ အကယ်၍ အသင်တို့အား သတ်ဖြတ်ကြသည်ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် မီးလောင်တိုက်သွင်းကြသည်ဖြစ်စေ၊ အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား အခြားအရာများနှင့် ရှစ်ရက် တုဖက်ယှဉ်တွဲမကိုးကွယ်လေနှင့်။ ၎င်းသည်အမြင့်ဆုံးသော အဆင့်အတန်းပင်ဖြစ်ပေသည်။ အကြောင်းမှာ ဤသို့သော်အခြေအနေမျိုး၌ နှလုံးသားထဲတွင် အိမာန်သည် တည်ကြည်ခိုင်မြဲစွာ ရှိနေသဖြင့် နှုတ်လျှာမှာမူ ကုမိရ်၏ စကားကိုပြောဆိုရန် အခွင့်အရေးရှိပေသည်။

(မစ်ရှ်ကားသ်)

၁၆။ အလ္လာဟ်လမ်းဂျီဟားဒ်၏ အကျိုး

﴿186﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ، وَصَامَ رَمَضَانَ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَدْخُلَهُ الْجَنَّةَ، جَاهِدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ جَلَسَ فِي أَرْضِهِ الَّتِي وَلَدَ فِيهَا فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَفَلَا تُبَشِّرُ بِهِ النَّاسَ؟ قَالَ: إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ أَعَدَّهَا اللَّهُ لِلْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، مَا بَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، فَإِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَاسْأَلُوهُ الْفَرْدَوْسَ فَإِنَّهُ أَوْسَطُ الْجَنَّةِ وَأَعْلَى الْجَنَّةِ وَفَوْقَهُ عَرْشُ الرَّحْمَنِ وَمِنْهُ تَفَجَّرُ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ. رواه البخاري، باب درجات المجاهدين في سبيل الله، رقم: ٢٧٩٠

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် ၎င်း၏ရရူလ်တမန်တော်အပေါ် အိမာန်ယူသက်ဝင်ယုံကြည်ခဲ့ပါလျှင်၊ နမာဇ်ကို စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်ခဲ့ပါလျှင်၊ ရမဇာန်လမြတ်၏ ရိုဇဟ်ကို စောင့်ထိန်းခဲ့ပါလျှင်၊ အကယ်၍ ၎င်းသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လမ်းတော်တွင် ဂျီဟာဒ်၌ ပါဝင်ဆင်နွှဲသည်ဖြစ်စေ၊ အကယ်၍ ၎င်းသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လမ်းတော်တွင် ဂျီဟာဒ်၌ မပါဝင်ဘဲ မိမိ၏မွေးရာအရပ်တွင် နေရစ်ခဲ့သည်ဖြစ်စေ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူအား ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်စေရန် တာဝန်ယူတော်မူသည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်(رضي الله عنه) များက ယာရရူလ္လာဟ်(ﷻ) ဤဝမ်းမြောက်ဖွယ်စကားတို့ကို လူအများတို့အား သွားရောက်၍

အသိပေးရမည်လောဟု မေးလျှောက်ကြလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (မပေးလေနှင့်) အကြောင်းမှာ ဂျန္နသ်၌ အဆင့်အတန်းပေါင်းတစ်ရာရှိပေသည်။ ၎င်းကို အလ္လာဟ်(ﷻ) က မိမိ၏ လမ်းတော်၌ ဂျီဟာဒ်ဆင်နွှဲနေကြသောသူများအတွက် ပြုပြင်မွမ်းမံထားပေသည်။ ၎င်းတို့တွင် အဆင့်အတန်းတစ်ခုနှင့် တစ်ခုအကြားအကွာအဝေးသည် မိုးနှင့် မြေခန့်ကွာဝေးကြပေသည်။ အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်မှ ဂျန္နသ် တောင်းဆိုကြသောအခါ၌ ဂျန္နသွလ်ဖစ်ရ်ဒေါစ်ကို တောင်းဆိုကြလေကုန်။ အကြောင်းမှာ ၎င်းသည် ဂျန္နသ်ထဲတွင် အကောင်းဆုံးနှင့် အမြင့်မားဆုံးသော အဆင့်အတန်းပင်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်း၏ အထက်တွင် ရဟ်မာန်ဆွေဖသ်တော်အရှင်၏ အရရှိတော်သာ တည်ရှိပေသည်။ ၎င်းမှပင် ဂျန္နသ်၏ စမ်းရေမြောင်းများ စတင် စီးဆင်းကြပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၈၇။ အမလ်ကောင်းမှု ၅-ခု

﴿187﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: خَمْسٌ مِنْ جَاءِ بِهِنَّ مَعَ إِيْمَانٍ دَخَلَ الْجَنَّةَ مَنْ حَافِظٌ عَلَى الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ عَلَى وَضُوئِهِنَّ وَرُكُوعِهِنَّ وَسُجُودِهِنَّ وَمَوَاقِيْتِهِنَّ وَصَامَ رَمَضَانَ وَحَجَّ الْبَيْتِ إِنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَآتَى الزَّكَاةَ طَيِّبَةً بِهَا نَفْسُهُ وَأَدَّى الْأَمَانَةَ، قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَا أَدَاءُ الْأَمَانَةِ؟ قَالَ الْغُسْلُ مِنَ الْجَنَابَةِ إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَأْمُرْ ابْنَ آدَمَ عَلَى شَيْءٍ مِنْ دِينِهِ غَيْرَهَا. رواه الطبرانی بإسناد جيد، الترغيب ٢٤١/١

ဟဇရတ် အဗုဒ်ဒါအ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အိမာန်နှင့်တကွ အမလ်ကောင်းမှု(၅)ခုကို ပြုကျင့်ဆောက်တည်ရင်း အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရှေ့တော်မှောက်သို့ ဝင်ရောက်ခစားခဲ့ပါမူ၊ ၎င်းသူဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ရပေမည်။ နမာဇ်ငါးကြိမ်ကို သတ်မှတ်သည့်အချိန်အတွင်း ကောင်းမွန်သေချာစွာဖြင့် ပိုဇူရုကူအ်နှင့် စဂျ်ဒဟ်တို့ကို ပြုလုပ်၍ ဖတ်ရွတ်ခြင်း၊ ရမဇာန်လမြတ်၌ ရိုဇဟ်စောင့်ထိန်းခြင်း၊ အကယ်၍ တတ်စွမ်းနိုင်ခဲ့ပါမူ ဟဂျ်ပြုလုပ်ခြင်း၊ လိုလားနှစ်သက်စွာဖြင့် ဇကားသ်ပေးဆောင်ခြင်း၊ (အမာနသ်) အပ်နှံထားသည့်အရာများကို ပိုင်ရှင်ထံသို့ မှန်ကန်စွာဖြင့် ပြန်လည် ပေးခြင်းတို့ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ယာရုလလ္လာဟ်(ﷻ) အပ်နှံထားသည့်အရာများကို အမှန်အတိုင်း ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်းဟူသည် အဘယ်အရာကို ဆိုလိုပါသနည်းဟု မေးမြန်းကြလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ဂျနာဗသ်ဂိုစွလ်ပြုခြင်းဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ အလ္လာဟ် (ﷻ) သည် အာဒမ်၏ သားမြေးတို့ ပြုကျင့်ဆောက်တည်သော အစွလာမ်သာသနာ့ကျင့်ဝတ်များအနက် ဂျနာဗသ်ဂိုစွလ်မသန်ဖြစ်သောအခါ၌ ရေချိုး၍ သန့်စင်အောင်ပြုလုပ်ခြင်းမှတစ်ပါး အခြားသော မည်သည့် အမလ်ကောင်းမှုများကိုမျှ မယုံကြည်စိတ်မချပေ။ (အကြောင်းမှာ ဤသို့သော ဂျနာဗသ်ဂိုစွလ်မှာမူကား အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ကြောက်ရွံ့၍သာ ပြုလုပ်ရသော လူအများ မမြင်နိုင်ရသော အမလ်ဖြစ်ပေသည်) (တွဗ်ရာနီ)

၁၈၈။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) တာဝန်ယူသော ဂျန္နသ်

﴿188﴾ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: أَنَا رَاعِيكُمْ لِمَنْ آمَنَ بِي وَأَسْلَمَ وَهَاجَرَ بَيْتِي فِي رَبْضِ الْجَنَّةِ، وَبَيْتِي فِي وَسْطِ الْجَنَّةِ، وَأَنَا رَاعِيكُمْ لِمَنْ آمَنَ بِي وَأَسْلَمَ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بَيْتِي فِي رَبْضِ الْجَنَّةِ، وَبَيْتِي فِي وَسْطِ الْجَنَّةِ وَبَيْتِي فِي أَعْلَى غُرَفِ الْجَنَّةِ، فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ لَمْ يَدْعَ لِلْخَيْرِ مُطْلَبًا وَلَا مِنَ الشَّرِّ مَهْرَبًا يَمُوتُ حَيْثُ شَاءَ أَنْ يَمُوتَ. رواه ابن حبان، قال المحقق: إسناده صحيح ٤٨٠/١٠

ဟဇရသ် ဖသွာလဟ်ဗင်န်အပိုင်ဒ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရိုတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ငါကိုယ်တော်မြတ်အပေါ် အိမာန်ယူသက်ဝင်ယုံကြည်ခဲ့ပါမူ၊ လိုလားနှစ်သက်စွာဖြင့် အမိန့်တော်များကို နာခံကျင့်သုံးခဲ့ပါမူ၊ အရှင်မြတ်လမ်းတော်၌ ဟိဂျ်ရသ်ပြုလုပ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူအဖို့ ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် ဂျန္နသ်၏အနီး၌ အဆောင်တစ်ဆောင်၊ ၎င်းဂျန္နသ်၏ အလယ်၌ အဆောင်တစ်ဆောင်ရရှိစေရန် တာဝန်ယူတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အထက်ပါအတိုင်း ပြုကျင့်ဆောက်တည်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ကောင်းခြင်းအဖြာဖြာတို့ကို ရရှိပိုင်ဆိုင်သွားပေသည်။ ၎င်းပြင်ဆုံးရှုံးနှစ်နာမူအပေါင်းမှလည်း ကင်းဝေးသွားပေသည်။ ယခုမူ ၎င်းသူအဖို့ သေခြင်းမည်သို့ပင်လာသည်ဖြစ်စေ (၎င်းသူအဖို့ ဂျန္နသ်ထိုက်တန်သွားပေသည်) (အိဗ်နေဟစ်ဗ်ဗာန်)

၁၈၉။ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရမည့်သူ

﴿189﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ لَقِيَ اللَّهَ لَا يَشْرِكُ بِهِ شَيْئًا يُصَلِّيَ الْخُمْسَ وَيَصُومَ رَمَضَانَ غُفِرَ لَهُ.

(الحديث) رواه احمد ٢٣٢/٥

ဟဇရသ် မုအာဇဗင်န်ဂျဗလ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရိုတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် အခြားအရာများကို ရှစ်ရက်တုဖက်နှိုင်းယှဉ်ကိုးကွယ်မှုမပြုခဲ့မူ၊ ငါးကြိမ်နမာဇ်ကို စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးခဲ့မူ၊ ရမဇာန်လမြတ်၏ ရိုဇဟ်ကိုလည်း ဆောက်တည်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် ဆုံတွေ့ရသောအခါ၌ မဂ်ဖေရသ်လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ကို ချီးမြှင့်ခြင်းခံရပေမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၉၀။ အော့ဟာဒ်

﴿190﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ لَقِيَ اللَّهَ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا وَأَدَّى زَكَاةَ مَالِهِ طَيِّبًا بِهَا نَفْسُهُ مُحْتَسِبًا وَسَمِعَ وَأَطَاعَ فَلَهُ الْجَنَّةُ.

(الحديث) رواه احمد ٢/ ٣٦١

ဟဇရသ် အမူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် အခြားအရာများကို ရှုရစ်ကံတုဖက်ယှဉ်တွဲကိုးကွယ်မှုမပြုခဲ့ပါ။ ၎င်းမိမိပိုင် ဥစ္စာပစ္စည်းများအတွက် ဇကာသ်ကိုလည်း ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်စွာဖြင့် အကျိုးဆဝါးမ်ကို မျှော်ကိုး၍ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခဲ့ပါ။ (မွတ်စ်လင်မ်တို့၏) အေမာမ်ဦးစီးဦးဆောင်၏ စကားကိုနားထောင်ခြင်း၊ နာခံကျင့်သုံးခြင်းပြုခဲ့ပါ။ ၎င်းသူ အရှင်မြတ်နှင့် ပြန်လည်ဆုံတွေ့ရသောအခါ ဂျန္နသ်ကိုချီးမြှင့်ခြင်းခံရပေမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၉၁။ နုမ်စ်ဂျီဟာဒ်

﴿191﴾ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: الْمُجَاهِدُ مَنْ جَاهَدَ نَفْسَهُ.

رواه الترمذی وقال: حديث فضالة حديث حسن صحيح، باب ما جاء في فضل من مات

مرابطاً، رقم: ၁၆၃၁

ဟဇရသ် ဖသ္မာလဟ်ဗင်န်အုဗိုင်ဒ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ (မုဂျာဟိဒ်)ဟူသည် မိမိစိတ်ရိုင်းနှင့် ဂျီဟာဒ်ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်သူကို ခေါ်တွင်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မိမိနုမ်စ်စိတ်ရိုင်း၏ အလိုဆန္ဒများနှင့် ဆန့်ကျင်၍ ပြုကျင့်ဆောက်တည်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်းကိုခေါ်သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၉၂။ အမာန်နည်းပါးသည့်ဟာ

﴿192﴾ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَبْدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَوْ أَنَّ رَجُلًا يَخْرُ عَلَى وَجْهِهِ مِنْ يَوْمٍ وَلِدَ إِلَى يَوْمٍ يَمُوتُ فِي مَرْضَاةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَحَقَرَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

رواه احمد والطبرانی في الكبير وفيه: بقیة وهو مدلس ولكنه صرح بالتحديث وبقية رجاله

وثقوا، مجمع الزوائد ١/ ٢١٠

ဟဇရသ် အွတ်သ်ဗဟ်ဗင်န်အမ်ဒ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိမွေးဖွားသန့်စင်ခဲ့သည့်အချိန်မှစတင်၍ ကွယ်လွန်သေဆုံးသည့်အချိန်အထိ အလ္လာဟ်(ﷻ) ကျေနပ်နှစ်သက်ရန်အတွက် ရည်စူး၍ မျက်နှာမှောက်

လျက် (စက်ဒဟ်ဦးချလျက်) တစ်သက်တာလုံးနေခဲ့ပါလျှင်လည်း ကိယာမသ်နေ့တွင် ၎င်းသူသည် မိမိ၏ပြုခဲ့သော အမလ်ကောင်းမှုမှာ နည်းပါးသေးသည်ဟုပင် ထင်မြင်ယူဆနေပေမည်။
(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၇၃။ ကျေးဇူးသိတတ်သူနှင့် မသိတတ်သူ

﴿193﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ غَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: خَضَلَتَانِ مَنْ كَانَتْ فِيهِ كُتْبَةُ اللَّهِ شَاكِرًا صَابِرًا، وَمَنْ لَمْ تَكُنَا فِيهِ لَمْ يَكُنْهُ اللَّهُ شَاكِرًا وَلَا صَابِرًا: مَنْ نَظَرَ فِي دِينِهِ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَهُ فَأَقْتَدَى بِهِ، وَمَنْ نَظَرَ فِي دُنْيَاهُ إِلَى مَنْ هُوَ دُونَهُ فَحَمِدَ اللَّهَ عَلَى مَا فَضَّلَهُ بِهِ عَلَيْهِ، كُتِبَ اللَّهُ شَاكِرًا وَصَابِرًا وَمَنْ نَظَرَ فِي دِينِهِ إِلَى مَنْ هُوَ دُونَهُ وَنَظَرَ فِي دُنْيَاهُ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَهُ فَأَسْفَ عَلَى مَا فَاتَهُ مِنْهُ، لَمْ يَكُنْهُ اللَّهُ شَاكِرًا وَلَا صَابِرًا. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب انظروا الى من هو اسفل منكم، رقم: ۲۵۱۲

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အရည်အချင်းနှစ်ခုရှိခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူအား ကျေးဇူးသိတတ်သူများ၊ သည်းခံမျှီသိပ်တတ်သူများ စာရင်း၌ ရေးမှတ်တော်မူပေမည်။ ၎င်းအကြင်သူသည် ထိုအရည်အချင်းနှစ်ခုမရှိခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူအား ကျေးဇူးသိတတ်သူများ၊ သည်းခံမျှီသိပ်တတ်သူများ စာရင်း၌ ရေးမှတ်တော်မူမည်မဟုတ်ပေ။ ၎င်းအရည်အချင်းများမှာ အကြင်သူသည် ဒီးနံသာသနာတော်နှင့် ပတ်သက်၍ မိမိထက် အဆင့်အတန်းမြင့်မားသူများကို ကြည့်၍ အားကျအတုယူပြီး ထိုကဲ့သို့ပင် ကြိုးပမ်းအားထုတ်သည်။ ၎င်းဒွန္နုယာလောကနှင့် ပတ်သက်လာလျှင်မူ မိမိထက် အဆင့်နိမ့်သူများအားကြည့်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) ကို ကျေးဇူးတင်ချီးကျူးသည်။ (အလ္လာဟ်(ﷻ) က မိမိ၏ကျေးဇူးတော်သက်သက်ဖြင့်ပင်) မိမိအား ထိုသူများထက်သာပိုမြင့်မားသာယာသော အဆင့်အတန်းချီးမြှင့်ခဲ့ပေသည်ဟု ခံယူခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ၎င်းသူအား ကျေးဇူးသိတတ်သူများ၊ သည်းခံမျှီသိပ်တတ်သူများစာရင်း၌ ရေးမှတ်တော်မူသည်။ ၎င်းအကြင်သူသည် ဒီးနံသာသနာတော်နှင့် ပတ်သက်၍ မိမိထက်အဆင့်အတန်းနိမ့်သူများကို ကြည့်ပြီး ဒွန္နုယာနှင့်ပတ်သက်၍ မိမိထက် အဆင့်မြင့်သူများကိုကြည့်ကာ မိမိ၏နိမ့်ပါးနေသော အခြေအနေများအပေါ် ဝမ်းနည်း စိတ်အားငယ်မှုထားရှိခဲ့ပါလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူအား သည်းခံမျှီသိပ်သူများ၊ ကျေးဇူးသိတတ်သူများ စာရင်း၌ ရေးမှတ်တော်မူလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (သစ်ရ်မေစီ)

၁၉၄။ အကျဉ်းထောင်နှင့် ဂျန္နသ်

﴿194﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ.

رواه مسلم: باب الدنيا سجن للمؤمن . . . رقم: ٧٤١٧

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ခန္ဓဿာလောကသည် မုအ်မင်န်များအဖို့ အကျဉ်းထောင်များသဖွယ်ဖြစ်၍ ကာဖစ်ရ်ငြင်းပယ်သူများအဖို့မူ ဂျန္နသ်သုခဘုံသဖွယ်ဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဂျန္နသ်ရှိ စည်းစိမ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ခန္ဓဿာသည် မုအ်မင်န်အတွက် အကျဉ်းထောင်ဖြစ်သည်။ အစဉ်အမြဲ အဇာဗ်ခံရမည့် ကာဖစ်ရ်အတွက် ခန္ဓဿာသည် ဂျန္နသ်ဖြစ်သည်။

၁၉၅။ ကိယာမသ် နီးကပ်လာသည့် ဖစ်သ်နဟ်များ

﴿195﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا اتَّخَذَ الْفَقِيُّ دَوْلًا، وَالْأَمَانَةُ مَغْنَمًا، وَالرَّيْكَاءُ مَغْرَمًا، وَتُعَلِّمُ لِغَيْرِ الدِّينِ، وَأَطَاعَ الرَّجُلُ أَمْرًا تَهُ وَعَقَى أُمَةً، وَأَذْنَى صَدِيقَهُ وَأَفْضَى أَبَاهُ وَظَهَرَتِ الْأَصْوَاتُ فِي الْمَسَاجِدِ، وَسَادَ الْقَبِيلَةَ فَاسِقُهُمْ، وَكَانَ زَعِيمُ الْقَوْمِ أَرْذَلَهُمْ، وَأَكْرَمَ الرَّجُلُ مَخَافَةَ شَرِّهِ وَظَهَرَتِ الْقَيْنَاتُ وَالْمَعَارِفُ، وَشَرِبَتِ الْخُمُورُ، وَلَعَنَ آخِرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَوَّلَهَا فَلْيَنْتَفِعُوا عِنْدَ ذَلِكَ رِيحًا حَمْرَاءَ وَرَزَلَةً وَخَسْفًا وَمَسْحًا وَقَذًا، وَأَيَّابَ تَتَابَعَ كِبَاطُ قُطْعَ سِلْكُهُ فَتَنَابَعَ.

رواه الترمذی وقال:

هذا حديث غريب، باب ما جاء في علامة حلول المسيح والخسف، رقم: ٢٢١١

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ သုံ့ပန်းပစ္စည်းများကို မိမိအမွေပိုင်ပစ္စည်းများအဖြစ်လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးအပ်နှံထားသော ဥစ္စာပစ္စည်းများကိုလည်း လက်ရသုံ့ပန်းပစ္စည်းများအဖြစ်လည်းကောင်း ယူဆထင်မြင်ခဲ့ပါမူ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းအပ်နှံထားသော ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ပိုင်ရှင်ထံ ပြန်လည်အပ်နှံခြင်းမပြုဘဲ မိမိစိတ်ထင်ရာအလွဲသုံးစားပြုကြမှု ဇနားသ်ကိုလည်း အခွန်ငွေသဖွယ် ယူဆခဲ့သော အဖြစ်မျိုးနှင့်သာ ပေးကမ်းခဲ့ကြမှု အိလင်မ်အသိပညာများကိုလည်း သာသနာ့အကျိုးအတွက် မရည်စူးဘဲ အကျိုးစီးပွားအတွက်သာ ရည်စူး၍ လေ့လာဆည်းပူးခဲ့ကြမှု၊ လူတို့သည် မိမိတို့၏ အိမ်သူဇနီးသည်များ၏ အမိန့်စကားကို နာခံကြပြီး မိခင်၏အမိန့်စကားကို ဖိဆန်ငြင်းပယ်ခဲ့ကြမှု၊ သူငယ်ချင်းအပေါင်းအသင်းများကို လူရင်းများအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဖခင်ကိုမူ သူစိမ်းများသဖွယ်

ယူဆထင်မြင်ခဲ့ကြမှု၊ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်များ၌ ရဲရဲတင်းတင်း အော်ဟစ်ဆူညံပျော်ပါးနေကြမှု၊ လူဆိုးလူမိုက် (ဖာစစ်က်၊ ဖာဂျစ်ရ်)များသည် ခေါင်းဆောင် များအဖြစ် ဦးဆောင်လာကြမှု၊ ‘ဖိလ်လသ်’သေးသိမ်ဆုံးသောသူများက လူတို့၏စီမံခန့်ခွဲမှု၊ အုပ်ချုပ်မှုတို့ကို ပြုလုပ်လာကြမှု၊ အန္တရာယ် ဘေးရန်ပြုမည်ကို စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့သဖြင့်သာ လူတို့သည် ဂုဏ်ပေးလေးစားမှုပြုကြလျှင်၊ အမျိုးသမီးများတွင် သီဆိုတီးမှုတ်ကခုန်ခြင်းလေ့ ဖြစ်ပေါ်လာလျှင်၊ အရက်သေစာသောက်စားမှူးယစ်မှု များပြားလွှမ်းမိုးလာလျှင်၊ ၎င်းအွမ္မသ်၏နောက်ပိုင်း ရှိသူများက ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီးသောသူများအား မကောင်းပြောဆိုရှုတ်ချမှုပြုလာကြလျှင် ထိုအချိန်၌ လေနီကြမ်းကျခြင်း၊ မြေငလျင်လှုပ်ခြင်း၊ မြေမျိုခြင်း၊ လူတို့၏ရပ်သဏ္ဌာန် ပြောင်းလွဲသွားခြင်းနှင့် ကျောက်ခဲမိုးရွာသွန်းခြင်းတို့ကို စောင့်မျှော်ကြလေကုန်။ ၎င်းထိုသဘာဝဘေးအန္တရာယ် အလုံးစုံတို့သည် လည်ဆွဲမှကြိုးပြတ်၍ ပုတီးလုံးများသည် တစ်လုံးပြီးတစ်လုံးဆက်တိုက် အဆက်မပြတ် ပြုတ်ကျလာသကဲ့သို့ပင် ကျရောက်လာကြပေလိမ့်မည်။ (သစ်ရ်မေစီ)

၁၇၆။ ဂိုနာဟ်သံကွင်း

﴿196﴾ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ مَثَلَ الَّذِي يَغْمَلُ السَّيِّئَاتِ، ثُمَّ يَغْمَلُ الْحَسَنَاتِ، كَمَثَلِ رَجُلٍ كَانَتْ عَلَيْهِ دِرْعٌ صَبْقَةٌ قَدْ خَنَقَتْهُ، ثُمَّ عَمِلَ حَسَنَةً فَأَنْفَكْتُ حَلَقَةً ثُمَّ عَمِلَ حَسَنَةً أُخْرَى فَأَنْفَكْتُ حَلَقَةً أُخْرَى، حَتَّى يَخْرُجَ إِلَى الْأَرْضِ.

رواه احمد ١٤٥/٤

ဟဇရသ် အွတ်က်ဗဟ်ဗင်န်အာမစ်ရ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အပြစ်ဂိုနာဟ်ကျူးလွန်ခဲ့ပြီးနောက် ကောင်းမှုအမလ်များကို ဆောက်တည်နေပါမူ ၎င်းသူ၏ပမာသည် ကွင်းဆက်သံကြိုးဖြင့် လည်ပင်းညှစ်ခံထားရသူပမာဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ၎င်းသူသည် ကောင်းမှုအမလ်ပြုလိုက်သောအခါ ထိုကောင်းမှုကြောင့် ၎င်းသံကွင်းဆက်တစ်ခုပြုတ်သွားပေသည်။ တစ်ဖန်ဒုတိယအကြိမ် ကောင်းမှုထပ်မံပြုလုပ်လိုက်သောအခါ ထိုကောင်းမှုကြောင့် သံကွင်းဆက်နောက်ထပ်တစ်ခုပြုတ်သွားပြန်သည်။ (ဤနည်းအတိုင်း ကောင်းမှုပြုလုပ်လေတိုင်း ၎င်းသံကွင်းတစ်ခုပြီး တစ်ခုပြုတ်သွားလေရာ အဆုံးတွင် ၎င်းသံကြိုးတစ်ခုလုံးပြုတ်ကျသွားပေတော့သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ အပြစ်ဂိုနာဟ်ကျူးလွန်သူများသည် ၎င်းအပြစ်ဂိုနာဟ်များ၌ နစ်မြုပ်နေကြ၍ ဝမ်းနည်းပူဆွေး သောကရောက်နေကြသည်။ ကောင်းမှုအမလ်များ ပြုမူဆောက်တည်ခြင်းအားဖြင့် ၎င်းဂိုနာဟ်ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးသည် လျော့နည်းသွားပြီး ဝမ်းနည်းပူဆွေးမှုများလည်း ကင်းဝေးသွားကြပေသည်။

၁၉၇။ မကောင်းမှုများ၏ ဆိုးကျိုး

﴿197﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ قَالَ: مَا ظَهَرَ الْغُلُولُ فِي قَوْمٍ قَطُّ إِلَّا أَلْقَى فِي قُلُوبِهِمُ الرُّغْبَ وَلَا فَنَى الزَّيْنَةَ فِي قَوْمٍ قَطُّ إِلَّا كَثُرَ فِيهِمُ الْمَوْتُ وَلَا نَقَصَ قَوْمٌ الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ إِلَّا قُطِعَ عَنْهُمْ الرِّزْقُ وَلَا حَكَمَ قَوْمٌ بغيرِ الْحَقِّ إِلَّا فَنَى فِيهِمُ الدَّمُ وَلَا خَتَرَ قَوْمٌ بِالْعَهْدِ إِلَّا سَلِطَ عَلَيْهِمُ الْعَدُوُّ.

رواه الإمام مالك في الموطأ، باب ماجاء في الغلول ص ٤٧٦

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အဗ္ဗ ၁၈(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အကြင်မျိုးနွယ်စုတစ်စု အတွင်း၌ သို့ပန်းပစ္စည်းများကို အလွဲသုံးစားမှု ထင်ရှားပေါ်လွင်စွာ များပြားလွှမ်းမိုးလာသော အခါ ၎င်းတို့၏ နှလုံးသားထဲ၌ ရန်သူများအပေါ် စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့မှုခံစားရစေမည်။ အကြင် မျိုးနွယ်စုတစ်စုအတွင်း၌ ဇနောကျူးလွန်မှုများပြားလွှမ်းမိုးလာသောအခါ၌ ၎င်းတို့တွင် အသေ အပျောက်များပြားလာစေလိမ့်မည်။ အကြင်မျိုးနွယ်စုတစ်စုအတွင်း၌ အလေး၊ တင်း၊ တောင်းချိန်တွယ်ရာ၌ လျော့နည်းခိုးဝှက်မှုများ ပြုလုပ်လာကြလျှင် ၎င်းတို့၏ ရိစိရိကွာများကို ရုပ်သိမ်းခြင်းခံကြရပေမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းတို့၏ ရိစိရိကွာ၌ ဗရ်ကသ်ကို ကုန်ဆုံးစေမည်။ အကြင်မျိုးနွယ်စုတစ်စုအတွင်း၌ မတရားစီရင်ဆုံးဖြတ်မှုပြုလုပ်ကြမှု ၎င်းအတွင်း၌ သွေးထွက်သံယို များပြားလာစေလိမ့်မည်။ အကြင်အမျိုးသားများအတွင်း၌ ကတိကဝတ်များကို ကျူးလွန် ချိုးဖောက်မှု များပြားလာလျှင် ၎င်းသူများအပေါ်သို့ ၎င်းတို့၏ ရန်သူများကို လွှမ်းမိုးစေသည်။ (မုအသ်သွာအိမာမ်မာလစ်က်)

၁၉၈။ မတရားသူ၏ ဆိုးကျိုး

﴿198﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَجُلًا يَقُولُ: إِنَّ الظَّالِمَ لَا يَضُرُّ إِلَّا نَفْسَهُ فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: بَلَى وَاللَّهِ حَتَّى الْخَبَارَى لَتَمُوتَ فِي وَحْزِهَا هَزْلًا لِّظُلْمِ الظَّالِمِ.

رواه البيهقي في شعب الایمان ٥/٦

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ဦးသောသူက ဤသို့ပြောဆိုသည် ကို ကြားခဲ့ရသည်။ ဇွာလင်မ်မတရားနိုင်စက် ကျူးလွန်သူသည် မိမိကိုယ်ကို မိမိပျက်စီးအောင် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ပေသည်ဟုဆိုလေရာ ၎င်းစကားကို ကြားရသော ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ မိမိကိုယ်ကိုသာ ပျက်စီးစေသည်သာမက အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကစမ်၊ မတရားမှုပြုသောသူ၏ မတရားမှုကြောင့်ပင်၊ စူရ်ခါဗ်(ငှက်တစ်မျိုး)သည်ပင်လျှင် မိမိတို့၏ အသိုက်အမြုံအတွင်း၌ အစာရေစာငတ်ပြတ်၍ သေဆုံးသွားရပေသည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ မတရားမှုပြုခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆုံးရှုံးပျက်စီးမှုများသည် ၎င်း မတရားမှုပြုသောသူအပေါ်၌သာမက ထို့ထက်ပင်ကျော်လွန်၍ အမျိုးမျိုးသော ပျက်စီးမှု အဖုံဖုံကျရောက်လာပေသည်။ မိုးခေါင်ရေရှားဘေးကျရောက်လာရာ ကျေးငှက် တိရစ္ဆာန်များ သည် တောတောင်ထဲတွင် မိမိတို့စားသောက်ရန် အသီးအနှံများမရရှိတော့သဖြင့် အစာရေ စာငတ်မွတ်ခေါင်းပါးသောအဖြစ်နှင့် မိမိတို့၏အသိုက်အမြွှာများအတွင်း၌ပင် သေဆုံး ကြပေသည်။

၁၉၉။ အဂျရ် - စဇာ၏ ဒီပဲယက်

﴿ ၁၉၉ ﴾ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَغْنِي مِمَّا يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ لِأَصْحَابِهِ: هَلْ رَأَى أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنْ رُؤْيَا؟ قَالَ: فَيَقْصُصُ عَلَيْهِ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقْصُصَ، وَإِنَّهُ قَالَ ذَاتَ غَدَاةٍ إِنَّهُ آتَانِي اللَّيْلَةَ آتِيَانِ، وَإِنَّهُمَا ابْتَعَانِي وَإِنَّهُمَا قَالَا لِي: انْطَلِقْ، وَإِنِّي انْطَلَقْتُ مَعَهُمَا، وَإِنَّا آتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ مُضْطَجِعٍ وَإِذَا آخِرُ قَائِمٍ عَلَيْهِ بِصَخْرَةٍ وَإِذَا هُوَ يَهْوِي بِالصَّخْرَةِ لِرَأْسِهِ فَيَنْلُعُ رَأْسَهُ فَيَتَذَهَّدُ الْحَجَرُ هَاهُنَا، فَيَنْتَعِ الْحَجَرُ فَيَأْخُذُهُ فَلَا يَرْجِعُ إِلَيْهِ حَتَّى يَصْبَحَ رَأْسُهُ كَمَا كَانَ، ثُمَّ يَغْوُذُ عَلَيْهِ فَيَفْعَلُ بِهِ مِثْلَ مَا فَعَلَ الْمَرَّةَ الْأُولَى، قَالَ: قُلْتُ سُبْحَانَ اللَّهِ، مَا هَذَا؟ قَالَ: قَالَا لِي: انْطَلِقْ انْطَلِقْ، فَانْطَلَقْنَا فَآتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ مُسْتَلْقٍ لِقَفَاهُ وَإِذَا آخِرُ قَائِمٍ عَلَيْهِ بِكُلُوبٍ مِنْ حَدِيدٍ، وَإِذَا هُوَ يَأْتِي أَحَدَ شِقْقِي وَجْهِهِ فَيُشْرِبُهُ شِدْقَهُ إِلَى قَفَاهُ، وَمَنْحَرَهُ إِلَى قَفَاهُ، وَغَيْنَهُ إِلَى قَفَاهُ، قَالَ وَرَبُّمَا قَالَ أَبُو رَجَاءٍ: فَيُسْقَى. قَالَ: ثُمَّ يَتَحَوَّلُ إِلَى الْجَانِبِ الْآخِرِ فَيَفْعَلُ بِهِ مِثْلَ مَا فَعَلَ بِالْجَانِبِ الْأَوَّلِ، فَمَا يَفْرُغُ مِنْ ذَلِكَ الْجَانِبِ حَتَّى يَصْبَحَ ذَلِكَ الْجَانِبُ كَمَا كَانَ ثُمَّ يَغْوُذُ عَلَيْهِ فَيَفْعَلُ مِثْلَ مَا فَعَلَ الْمَرَّةَ الْأُولَى، قَالَ: قُلْتُ لَهُمَا: سُبْحَانَ اللَّهِ، مَا هَذَا؟ قَالَ: قَالَا لِي: انْطَلِقْ انْطَلِقْ، فَانْطَلَقْنَا فَآتَيْنَا عَلَى مِثْلِ التَّنُورِ، قَالَ وَأَخْسِبُ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ: فَإِذَا فِيهِ لَغَطٌ وَأَصْوَاتٌ، قَالَ: فَاطْلَعْنَا فِيهِ فَإِذَا فِيهِ رِجَالٌ وَنِسَاءٌ عُرَاةٌ، وَإِذَا هُمْ يَأْتِيهِمْ لَهَبٌ مِنْ أَسْفَلٍ مِنْهُمْ، فَإِذَا آتَاهُمْ ذَلِكَ اللَّهَبُ صَوَّضُوا، قَالَ: قُلْتُ لَهُمَا: مَا هُوَ لَآءٍ؟ قَالَ: قَالَا لِي: انْطَلِقْ انْطَلِقْ، قَالَ: فَانْطَلَقْنَا فَآتَيْنَا عَلَى نَهَرٍ، حَسِبْتُ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ: أَخْمَرَ مِثْلَ الدَّمِ، وَإِذَا فِي النَّهْرِ رَجُلٌ سَابِحٌ يَسْبَحُ، وَإِذَا عَلَى شَطِّ النَّهْرِ رَجُلٌ قَدْ جَمَعَ عِنْدَهُ حِجَارَةٌ كَثِيرَةٌ، وَإِذَا ذَلِكَ السَّابِحُ مَسَّحَ مَا سَبَحَ، ثُمَّ يَأْتِي ذَلِكَ الْبَدْنِ قَدْ جَمَعَ عِنْدَهُ الْحِجَارَةَ فَيَقْفَرُ لَهُ فَاهُ فَيُلْقِمُهُ حَجَرًا فَيَنْطَلِقُ يَسْبَحُ، ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَيْهِ، كُلَّمَا رَجَعَ إِلَيْهِ فَقَرَّ لَهُ فَاهُ فَالْقَمَهُ حَجَرًا، قَالَ: قُلْتُ لَهُمَا: مَا هَذَا؟ قَالَ: قَالَا لِي: انْطَلِقْ انْطَلِقْ، قَالَ: فَانْطَلَقْنَا فَآتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ كَرِيهِهِ الْمَرَاةَ كَأَكْرَهُ مَا أَنْتَ رَأَيْتَ رَجُلًا مَرَاةً، فَإِذَا عِنْدَهُ نَارٌ يَحْشُهَا وَيَسْخِي حَوْلَهَا، قَالَ: قُلْتُ لَهُمَا:

မြတ်(ﷺ)က ၎င်းအိပ်မက်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းပြလေ့ရှိပေသည်။) တစ်နေ့နံနက်တွင် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ညက ငါကိုယ်တော်မြတ် အိပ်မက်မြင်မက်တော်မူသည်။ ၎င်းအိပ်မက်၌ ဖရစ်ရှ်သဟ်နှစ်ပါးသည် ငါကိုယ်တော်မြတ်ထံရောက်လာသည်။ ငါကိုယ်တော် မြတ်အား အိပ်ယာမှထစေ၍ ကျွန်ုပ်တို့နှင့်အတူ လိုက်ခဲ့ပါလော့ဟု ပြောသည်။ ငါကိုယ်တော် ၎င်းတို့နှင့်အတူ လိုက်ပါသွားခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် လဲနေသောသူတစ်ယောက်အနီးမှ ဖြတ်သွားခဲ့ကြသည်။ အခြားသောသူတစ်ဦးက ၎င်းအနီး၌ ကျောက်ခဲတစ်လုံးကိုကိုင်၍ ရပ်နေ သည်။ ၎င်းကလဲနေသောသူ၏ ဦးခေါင်းကို ကျောက်တုံးဖြင့် အရှိန်နှင့်ပေါက်လိုက်ရာ ဦးခေါင်း မှာ ကြေမွသွားလေသည်။ ကျောက်တုံးမှာလည်း အဝေးသို့လွင့်စင်သွားလေသည်။ ထိုသူက ၎င်းကျောက်တုံးကို ပြန်၍ကောက်နေစဉ် ထိုသူပြန်မရောက်မီပင် ဦးခေါင်းမှာ မူလကအတိုင်း အကောင်းပကတိပြန်ဖြစ်သွားလေသည်။ တစ်ဖန်ပြန်၍ ကျောက်တုံးဖြင့် ထုလိုက်ပြန်သည်။ ယခင်အတိုင်း အဖြစ်အပျက်များဆက်တိုက်ဖြစ်ပြန်သည်။ ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် ဤလူနှစ်ဦး၏ အဖြစ်အပျက်ကို အံ့ဩလျက် နှုတ်လျှာမှ **سُبْحَانَ اللَّهِ** ဤနှစ်ဦးမှာ အဘယ်သူများပါနည်း (ဘာတွေများဖြစ်ပျက်ကြသနည်း)ဟု မေးလေရာ ၎င်းတို့က ရှေ့ကိုဆက်၍ သွားပါဦးဟု ပြော ကြ၏။ သို့ဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ ရှေ့ဆက်သွားကြလေရာ ပက်လက်လှန်၍ အိပ်နေသော လူတစ်ဦး အနီးသို့ရောက်ကြလေ၏။ တစ်ဦးသောသူက လက်၌ (သံနှုတ်သောကိရိယာ)တစ်ခုကို ကိုင်၍ ရပ်နေ၏။ ၎င်းက လဲအိပ်နေသောလူ၏ မျက်နှာဘေးတစ်ဖက်သို့လာ၍ သွားဖုံး၊ နှာခေါင်းနှင့် မျက်လုံးတို့ကို လည်ပင်းနားအထိ ၎င်းသံနှုတ်ဖြင့် စုတ်ဖြဲနေလေ၏။ ပြီးနောက် အခြားတစ်ဖက် သို့သွားရပ်ပြန်၍ အထက်ပါအတိုင်း ပြုလုပ်ပြန်၏။ ၎င်းသည် အခြားတစ်ဖက် ၌ပြုလုပ်နေစဉ် မျက်နှာ၏ပထမတစ်ခြမ်းသည် မူလကအတိုင်း အကောင်းပကတိဖြစ်နေပြန်၏။ သို့ဖြင့် မျက်နှာ၏ တစ်ဖက်တစ်ချက်စီမှ ဤသို့အဆက်မပြတ် ပြုလုပ်နေလေ၏။ ငါကိုယ်တော်က အဖော်နှစ်ဦး အား **سُبْحَانَ اللَّهِ** ဤနှစ်ဦးမှာ အဘယ်သူများပါသနည်းဟု မေးလေရာ ၎င်းတို့က ရှေ့ကိုဆက်၍သွားပါဦးဟု ပြောကြ၏။ သို့ဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ရှေ့ဆက်သွားကြပြန်ရာ မုန့်ဖိုတစ်ခုအနီးသို့ ရောက်ကြလေ၏။ ၎င်း၌ ဆူဆူညံညံအသံများကိုကြားရသဖြင့် ငါကိုယ်တော်ငဲ့ကြည့်လိုက်ရာ ၎င်းမုန့် ဖိုအတွင်း၌ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများစွာတို့သည် ကိုယ်လုံးတီးဖြစ်နေကြ၏။ ၎င်းတို့၏ အောက်ခြေမှ မီးတောက်တစ်ခုတက်လာ၏။ ၎င်းတို့အားဟပ်လိုက်ရာ ၎င်းတို့မှာ မခံမရပ် နိုင်ကြတော့ဘဲ အော်ဟစ်ငိုယိုဆူညံကြတော့၏။ ငါကိုယ်တော်မြတ်က အဖော်နှစ်ဦးအား ဤသူ များသည် အဘယ်သို့သောသူများပါနည်းဟု မေးလေရာ ၎င်းတို့က ရှေ့သို့ဆက်၍ သွားပါဦးဟု ပြောကြ၏။ သို့ဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ရှေ့ဆက်သွားကြပြန်ရာ သွေးကဲ့သို့ နီရဲနေသော ရေများစီးတွေ နေသည့် ရေချောင်းတစ်ခုအနီးသို့ ရောက်ကြလေ၏။ ၎င်းရေချောင်းအတွင်း လူတစ်ဦးသည် ကူးခပ်နေပြီး ကမ်းခြေ၌ အခြားလူတစ်ဦးက ကျောက်ခဲများ စုပုံ၍ရပ်နေလေ၏။ ၎င်းရေချောင်း

အတွင်း၌ ကူးခပ်နေသူက ကမ်းခြေရှိလူအနီးသို့ မိမိ၏ပါးစပ်ဟ၍ ကူးခပ်လျက် ချဉ်းကပ်လာ ၏။ အနီးသို့ရောက်သောအခါ ကမ်းပေါ်မှလူက ကျောက်ခဲဖြင့် ၎င်း၏ပါးစပ်ထဲသို့ ပစ်ပေါက် လေရာ ၎င်းသူသည် အဝေးသို့ရောက်ရှိသွားသည်။ ၎င်းသည် တစ်ဖန်ကမ်းခြေသို့ ပါးစပ်ဟ လျက် ကူးလာပြန်ရာ ကမ်းခြေမှလူက ခဲဖြင့်ပါးစပ်ထဲသို့ ပစ်ပေါက်ပြန်၏။ သို့ဖြင့် ကမ်းခြေမှ ဝေးရာသို့ ရောက်သွားပြန်၏။ ငါကိုယ်တော်မြတ်က အဖော်နှစ်ဦးအား ဤသူများသည် အဘယ် သို့သော သူများပါနည်းဟု မေးလေရာ ၎င်းတို့က ရှေ့သို့ဆက်၍သွားပါဦးဟု ပြောကြ၏။ သို့ဖြင့်ကျွန်ုပ်တို့ရှေ့ဆက်သွားကြရာ အသင်တို့တွေ့မြင်ဖူးသမျှသော ရုပ်ဆိုးသည့်သူများထက် သာပို၍ ရုပ်ဆိုးအကျည်းတန်သော လူတစ်ဦးကို တွေ့ကြ၏။ ၎င်းသူအနီး၌ မီးများသည် ရဲရဲ တောက်လောင်ကျွမ်းနေသည်။ ၎င်းသူကလည်း ထိုမီးများအရှိန်ပိုပြင်းစေရန်အတွက် ယပ်ခပ် ပေးနေရင်း ၎င်းမီး၏ လေးဘက်လေးရံမှ ပတ်၍ ပြေးနေသည်။ ငါကိုယ်တော်မြတ်က အဖော် နှစ်ဦးအား ဤသူသည် အဘယ်သူပါနည်းဟု မေးလေရာ ၎င်းတို့က ရှေ့သို့ဆက်၍ သွားပါဦး ဟု ပြောကြ၏။ သို့ဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ရှေ့ဆက်သွားကြရာ ဥယျာဉ်တစ်ခုသို့ရောက်ရှိသွားကြ၏။ ၎င်းဥယျာဉ်၌ ပန်းမျိုးစုံပွင့်လန်းနေကြ၏။ ၎င်းဥယျာဉ်၏အလယ်၌ အလွန်အရပ်ရှည်သော လူတစ်ဦးအား တွေ့ရ၏။ ၎င်းသည် အလွန်အရပ်ရှည်လွန်းသဖြင့် ၎င်း၏ဦးခေါင်းကို မြင်တွေ့ ရန် ခဲယဉ်းပေသည်။ ၎င်းသူအနီး၌ အလွန်များပြားစွာသော ကလေးသူငယ်များ ဝန်းရံနေ ကြ၏။ ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် ဤသို့မြှောက်မြားစွာသော ကလေးသူငယ်များကို ယခင်က မတွေ့မြင်ဖူးခဲ့ချေ။ ငါကိုယ်တော်က ဤသူသည် မည်သူပါနည်း။ ၎င်းကလေးသူငယ်များ သည်လည်း အဘယ်သူများပါနည်းဟု မေးလေရာ ၎င်းတို့က ငါကိုယ်တော်မြတ်အား ရှေ့သို့ ဆက်၍သွားပါဦးဟု ပြောကြ၏။ သို့ဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ ရှေ့ဆက်သွားကြလေရာ အလွန်ကြီးမား ကျယ်ဝန်းပြီး အလွန်လှပသော ဥယျာဉ်တစ်ခုသို့ ရောက်ကြပြန်၏။ ငါကိုယ်တော်မြတ်က ဤသို့ကြီးမားကျယ်ဝန်းပြီး ဤမျှလှပခမ်းနားသော ပန်းဥယျာဉ်ကို ယခင်က တစ်ကြိမ်မျှ မမြင် ဖူးချေ။ အဖော်များက ငါကိုယ်တော်မြတ်အား အထက်သို့ တက်ရန် ပြောကြရာ အထက်ဘက် သို့ တက်သွားလေ၏။ ရွှေအုတ်၊ ငွေအုတ်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော မြို့ရိုးတစ်ခုအနီးသို့ ရောက်ရှိ သွားလေ၏။ ၎င်းမြို့ရိုးအနီးသို့ရောက်သောအခါ တံခါးကိုဖွင့်ခိုင်းလေရာ ၎င်းတို့က ဖွင့်ပေး ကြလေ၏။ ၎င်းမြို့ရိုးအတွင်း၌ ဤသို့သော သူများကို တွေ့ရလေ၏။ ၎င်းတို့၏ခန္ဓာကိုယ် တစ်ခြမ်းသည် အလွန်ချောမောလှပလေရာ ဤသို့ချောမောလှပသောသူများကို အသင်တို့ မြင်ဖူးကြလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ ၎င်းတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခြမ်းမှ အလွန်ရုပ်ဆိုးအကျည်းတန်လှ ပေရာ အသင်တို့ ထိုကဲ့သို့သော ရုပ်ဆိုးအကျည်းတန်သူကို မြင်ဖူးကြလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ အဖော်နှစ်ဦးက ၎င်းတို့အား ရေချောင်းအတွင်းသို့ဆင်း၍ ရေချိုးကြရန်အမိန့်ပေးရာ ၎င်း ရေချောင်းသည် ကျယ်ဝန်း၍ ရေမှာနီကဲ့သို့ဖြူဖွေးလေ၏။ ၎င်းတို့သည် ထိုရေချောင်းအတွင်း

သို့ဆင်း၍ ရေကူးကြပြီးနောက် ကျွန်ုပ်တို့ထံသို့ ပြန်ရောက်လာကြသောအခါ၌ ၎င်းတို့၏ ရုပ်ဆိုး အကျည်းတန်မှုများ ပျောက်ကွယ်သွား၏။ တစ်ကိုယ်လုံးသည် အလွန်ချောမော လှပနေပေ၏။ ထိုအခါ အဖော်ပါလာသော ဖရစ်ရှ်သဟ်နှစ်ပါးက ငါကိုယ်တော်မြတ်အား ဤသည် ဂျန္ဓသေအဒန်ဖြစ်သည်။ ငါကိုယ်တော်၏ အိမ်ဂေဟာပင်ဖြစ်၏။ ငါကိုယ်တော်မြတ် သည် အပေါ်သို့ မော့ကြည့်လေရာ ဖြူဖွေးသော တိမ်သားကဲ့သို့ အဆောင်တစ်ဆောင်ကို တွေ့မြင်ရလေ၏။ ၎င်းတို့က ဤသည် ငါကိုယ်တော်မြတ်၏ အိမ်တော်ပင်ဖြစ်သည်ဟု ပြောလေ၏။ ထိုအခါ ငါကိုယ်တော်မြတ်က ၎င်းတို့အား **بَارَكَ اللهُ فِيكُمْ** အလ္လာဟ် (ﷻ) သည် အသင်တို့နှစ်ဦး အား ဗရ်ကသ်ချီးမြှင့်တော်မူပါစေ။ ငါကိုယ်တော်မြတ်အား ခွင့်ပြုပါ။ ငါကိုယ်တော်မြတ် ၎င်း အိမ်သို့ ဝင်လိုပါသည်ဟု အမိန့်ရှိလေရာ ၎င်းတို့က ယခုမဟုတ် နောင်အခါတွင်မှသာ သွားကြ ပါမည်ဟု ပြောကြလေ၏။ ငါကိုယ်တော်မြတ်က အဖော်နှစ်ဦးအား ယခုညတွင် ထူးဆန်း အံ့ဖွယ်ရာများသာ တွေ့မြင်ခဲ့ရပါသည်။ ၎င်းတို့သည် အဘယ်သို့ပါနည်းဟု မေးလေရာ ၎င်းတို့က ငါကိုယ်တော်မြတ်အား ဖြေကြားကြ၏။ ကိုယ်တော်မြတ် (ﷻ) ပထမဆုံးတွေ့မြင်ခဲ့ရသော ဦးခေါင်းကို ကျောက်တုံးနှင့် ကြေမွအောင်ထုခြင်းခံရသူမှာ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို သင်ယူဆည်းပူး ခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းကျမ်းမြတ်ကို စွန့်ပစ်ထားသည် (ဖတ်ရွတ်ခြင်းလည်းမပြု၊ လက်တွေ့လိုက်နာခြင်းလည်းမပြုချေ)။ သာမက ဖရပ်ဇ်နမာဇ်များကို စွန့်လွှတ်၍ အိပ်စက်နေခဲ့ပေသည်။ ဒုတိယ ကိုယ်တော်မြတ် (ﷻ) မြင်တွေ့ခဲ့ရသူမှာ နှုတ်ခမ်းများ၊ နှာခေါင်းများနှင့် မျက်လုံးများကို လည်ပင်းအထိ ဆုတ်ဖြဲခြင်းခံနေရသူဖြစ်၏။ ၎င်းသည် နံနက်ခင်းအိမ်မှ ထွက်လာသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မုသားစကားပျံ့နှံ့သွားအောင် ပြုလုပ်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ တတိယ ကိုယ်တော်မြတ် (ﷻ) တွေ့မြင်ခဲ့ရသူမှာ ကိုယ်လုံးတီးဖြစ်နေသော အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးများ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ဇိနာကျူးလွန်ခဲ့သူများဖြစ်ကြသည်။ စတုတ္ထ ကိုယ်တော် (ﷻ) တွေ့မြင်ခဲ့ရသောသူမှာ ပါးစပ်အတွင်းသို့ ကျောက်ခဲများဖြင့် ပစ်ပေါက်ခြင်း ခံနေရသော ရေကူးနေသူ ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် လောက၌ အတိုးစားခဲ့သူဖြစ်သည်။ ပဉ္စမမြောက် ကိုယ်တော်မြတ် (ﷻ) တွေ့မြင်ခဲ့ရသောသူမှာ မီးမွှေးနေသော အလွန်ရုပ်ဆိုးအကျည်းတန်နေသူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ဂျဟန္နမ်ကို စောင့်ထိန်းရသော အစောင့်ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏အမည်မှာ မာလစ်က် ဖြစ်သည်။ ဆဌမ ကိုယ်တော်မြတ် (ﷻ) တွေ့မြင်ခဲ့ရသော ပန်းဥယျာဉ်အတွင်း၌ ဝိုင်းရံလျက်ရှိသည့် အလွန်အရပ်မြင့်သောသူမှာ ဟဇရတ် အိမ်ရာဟီးမ် (عليه السلام) ဖြစ်သည်။ ၎င်းအနီး၌ ဝိုင်းအံ့နေကြသော ကလေးသူငယ်များမှာ အစ္စလာမ်အဖြစ်နှင့် ကွယ်လွန်ခဲ့ကြသော ကလေးသူငယ်များ ဖြစ်ကြသည်။ ဤမိန့်ကြားချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆွဟာဗဟ်များက ယာရုလ္လလ္လာဟ် (ﷻ) မွတ်ရှ်ရစ်က်များ၏ သားသမီးများမှာမူကား အဘယ်သို့ဖြစ်ကြမည်နည်းဟု မေးလျှောက်လေရာ မွတ်ရှ်ရစ်က်များ၏ သားသမီးများသည်လည်း ထိုသူတို့ကဲ့သို့ပင်ဖြစ်ကြသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူ၏။ ၎င်းနောက် ဆက်လက်၍ ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခြမ်းမှာ အလွန်လှပပြီး ကျန်တစ်ခြမ်း

မှာ အလွန်ရပ်ဆိုင်း အကျည်းတန်သော လူများမှာ ကောင်းမှုလုပ်ငန်းများကိုလည်း ပြုကျင့်လုပ်ဆောင်ကြပြီး မကောင်းမှုများကိုလည်း ကျူးလွန်ခဲ့ကြသူများဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ အပြစ်ရှိနာဟ်များကို အလွှာဟ် ﴿﴾ က ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးပြီးဖြစ်၏။

၂၀၀။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ နှစ်ပါးအား သိရှိခြင်း

﴿200﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ وَأَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنِّي لَا أَعْرِفُ أُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بَيْنَ الْأُمَمِ، قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَكَيْفَ تَعْرِفُ أُمَّتَكَ؟ قَالَ: أَعْرِفُهُمْ يُؤْتُونَ كُتُبَهُمْ بِأَيْمَانِهِمْ وَأَعْرِفُهُمْ بِسَيِّمَاتِهِمْ فِي وُجُوهِِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ وَأَعْرِفُهُمْ بِنُورِهِمْ يَسْعَى بَيْنَ أَيْدِيهِمْ.

رواه احمد ٥/ ١٩٩

ဟရေသ် အဗူဇရ် ﴿﴾ နှင့် အဗူဒရ်ဒါအ် ﴿﴾ နှစ်ပါးက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် အွမ္မသ်သားများအားလုံးအနက်မှ ငါကိုယ်တော်မြတ်၏ အွမ္မသ်သားများကို ခွဲခြား၍ သိနိုင်ပေမည်။ ဆွဟာဗဟ် ﴿﴾ သခင်များက ယာရုလလွှာဟ် ﴿﴾ ကိုယ်တော်သည် မိမိ၏အွမ္မသ်သားများကို အဘယ်ကဲ့သို့ ခွဲခြား၍ သိနိုင်ပါမည်နည်းဟု မေးလျှောက်လေရာ ကိုယ်တော်မြတ် ﴿﴾ က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် ၎င်းတို့အား ညာဖက်လက်တွင် အမလ်၏စာရင်းအင်များ ပေးအပ်ခံရခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့၏မျက်နှာများသည် စဂျ်ဒဟ်များစွာပြုခြင်းကြောင့် နူးရ်ဖြင့်လင်းဝင်းတောက်ပနေခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း သိရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။

၎င်းပြင် ထိုသူတို့အား ၎င်းတို့၏ ရှေ့မှလမ်းပြသွားနေသော သီးခြားနူးရ်ရောင်ခြည်တော်တစ်ခုကြောင့်လည်းကောင်း၊ ခွဲခြားသိရှိနိုင်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤနှစ်ရောင်တော်သည် မုအ်မင်န်တိုင်း၏ အိမာန်၏အလင်းရောင်ပင်ဖြစ်ပေ၏။ လူတိုင်းသည် အိမာန်အဆင့်အတန်းအလိုက်ပင် ဤအလင်းရောင်ကို ရရှိကြပေမည်။

(ကရှုဖွင့်ရဟ်မာန်)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

နမာဇ်

အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ (ကွတ်ဒ်ရည်) တန်ခိုးတော်မှ တိုက်ရိုက်အကျိုးအမြတ်
ရယူခံစားနိုင်ရန်အတွက် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ အမိန့်တော်များကို တမန်တော်မြတ်(ﷺ)၏
နည်းစနစ်အတိုင်း အပြည့်အဝ
လိုက်နာကျင့်သုံးရာ၌ အရေးကြီးဆုံးသော
အမလ်သည်“နမာဇ်”ပင်ဖြစ်သည်။

ဖရပ်စ်နမာဇ်များ

ကုရ်အာန်၏ အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾ [النكبات: ၁၀]

- (၁) ဧကန်မလွဲ နမာဇ်ဝတ်ပြုမှုသည် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာသောအမှုကိစ္စများမှလည်း
ကောင်း၊ မဖွယ်ရာသော အမှုကိစ္စများမှလည်းကောင်း ပိတ်ပင်တားဆီးလေသည်။

(ကုရ်အာန် ၂၉ : ၄၅)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا الزَّكَاةَ
لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ (البقرة: ၂၇၇)

- (၂) မုချကေန် အကြင်သူတို့သည် ယုံကြည်သဒ္ဓါတရားထားရှိကြ၍ ကောင်းသောအကျင့် အမှုကိုလည်း ဆောက်တည်ကြကုန်၏။ ထို့ပြင် ယင်းသူတို့သည် နမာဇ်ဝတ်ပြု ကြကုန်၏။ ၎င်းပြင်ထိုသူတို့သည် ဧကသ်ကိုလည်း ပေးဆောင်ကြကုန်၏။ ၎င်းသူတို့ ၏ အကျိုးဆုလာဘ်သည် ၎င်းသူတို့အား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသော အရှင်မြတ်ထံ တော်၌ (အသင့်)ရှိပေ၏။ ထို့ပြင် ၎င်းသူတို့အဖို့ မည်သည့်စိုးရိမ် ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ရာ မျှမရှိချေ။ ထို့ပြင် ၎င်းသူတို့သည် ဝမ်းနည်းပူဆွေးကြရမည်လည်း မဟုတ်ချေ။

(ကုရ်အာန် ၂ : ၂၇၇)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ لِّلْعِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا
وَعَلَا نِيَّةٍ مِّنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خِلَالٌ﴾ [البرهيم: ၃၁]

- (၃) အို နဗီတမန်တော် အသင်သည် သက်ဝင်ယုံကြည်ကြကုန်သော ငါအရှင်မြတ်၏ ကျွန်များအား ထိုသူတို့သည် နမာဇ်ဝတ်ပြုမှုကို ဆောက်တည်ကြရမည်။ ထို့ပြင် ငါအရှင်မြတ်က ထိုသူတို့အား ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူခဲ့သည့် ဥစ္စာပစ္စည်းများ အနက်မှ လျှို့ဝှက်စွာလည်းကောင်း၊ ထင်ရှားစွာလည်းကောင်း ပေးကမ်းစွန့်ကြဲ သုံးစွဲကြရမည်ဟု ပြောကြားပါလေ။ ထိုကောင်းမှု၏ ကုန်သွယ်မှုသည် လည်းကောင်း၊ မိတ်ဖွဲ့ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုသည်လည်းကောင်း ရှိလိမ့်မည်မဟုတ်သော ထိုနေ့သို့မဆိုက် ရောက်မီ ပြုကျင့်ကြရပေမည်။

(ကုရ်အာန်၊ ၁၄ : ၃၁)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءً﴾ [البرهيم: ၄၀]

- (၄) အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးအား အမြဲတစေ နမာဇ်ဝတ်ပြုသူအဖြစ် တည်စေတော်မူပါ။ ထိုနည်းတူစွာ ကျွန်တော်မျိုး၏ သားမြေးတို့မှလည်း (နမာဇ်ဝတ်ပြုသူများအဖြစ် ပြုပေးသနားတော်မူပါ။) အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်မြတ်၊ အရှင်မြတ်သည် ကျွန်တော် မျိုး၏ ဤတောင်းဆိုတော်ကို သဘောတူလက်ခံပေးသနားတော်မူပါ။

(ကုရ်အာန် ၁၄ : ၄၀)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿اَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ ط إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾
 [بنی اسرائیل: ۷۸]

- (၅) အို နဗီတမန်တော် အသင်သည် နေ့မွန်းလွဲချိန်မှစ၍ ညအမှောင်ချိန်ထိ နမာဇ် ဝတ်ပြုဆောက်တည်ပါလေ။ ၎င်းပြင် မိုးသောက်ချိန် နမာဇ်ဝတ်ပြုမှုကိုလည်း ဆောက်တည်ပါလေ။ ဧကန်မလွဲ မိုးသောက်ချိန် နမာဇ်ဝတ်ပြုဆောက်တည်မှုသည် (အမလ်များကို မှတ်တမ်းရေးကြကုန်သော) ဖရစ်ရှ်သဟ်များလာရောက်ကြသော အချိန်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ (ကုရ်အာန် ၁၇ : ၇၈)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ﴾ [المؤمنون: ၄]

- (၆) ထို့ပြင် (ထိုမှအမင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်)သူတို့သည် မိမိတို့၏ နမာဇ်ဝတ်ပြုမှုတာဝန် ကို မပျက်မကွက်ဆောက်တည်ကြကုန်၏။ (ကုရ်အာန် ၂၃ : ၉)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ط ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [الجمعة: ၉]

- (၇) အို မှအမင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူအပေါင်းတို့ (ဂျူမုအဟ်)သောကြာနေ့တွင် နမာဇ် ဝတ်ပြုအံ့သောငှာ အဇာန်ပေးသောအခါ အသင်တို့သည် အရှင်မြတ်အား တသ သတိရရှိရာသို့ အဆောတလျင်သွားကြလေကုန်။ ထိုမှတစ်ပါး အသင်တို့သည် ရောင်းဝယ်မှုကို စွန့်ကြလေကုန်။ ထိုသည် အသင်တို့သိရှိထားသည်ဖြစ်မှု အသင်တို့ အဖို့ အကောင်းဆုံးပင်။ (ကုရ်အာန် ၆၂ : ၉)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၁။ အစ္စဟမ္မုအခြေခံတိုင်ငါးလုံး

﴿ 1 ﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامُ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ، وَالْحَجَّ، وَصَوْمَ رَمَضَانَ
 رواه البخارى، باب دعاءكم إيمانكم.....رقم: ၈

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်အိဗ်နေအုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အစ္စလာမ်၏အခြေခံကို တိုင်ငါးလုံးဖြင့် အခြေတည်ထားသည်။

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ကို သက်သေခံခြင်း၊ ဤအချက်ကို သက်သေခံခြင်းဆိုသည်မှာ အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူအဖြစ်၊ မှီခိုအားကိုးထိုက်သူအဖြစ် မရှိ။ ၎င်းနောက် မုဟမ္မဒ်(ﷺ) သည် အရှင်မြတ်၏ ကျေးကျွန်နှင့်ရုဏ်တမန်တော်ဖြစ်ပေသည်။ နမာဇ်ဆောက်တည်ခြင်း၊ ဇကာသ်ဆောင်ခြင်း၊ ဟဂျ်ပြုခြင်း ရမ်ဇာန်လမြတ်၏ ရိုဇဟ်ကို စောင့်ထိန်းခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၂။ ကုန်သည်အဖြစ်အမိန့်မပေး

﴿ 2 ﴾ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ نَفِيرٍ رَحِمَهُ اللَّهُ مَرْسَلًا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا أَوْحَى إِلَيَّ أَنْ أَجْمَعَ الْمَالَ، وَأَكُونَ مِنَ التَّاجِرِينَ، وَلَكِنْ أَوْحَى إِلَيَّ أَنْ: سَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ، وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ.

رواه البغوى فى شرح السنة، مشكاة المصابيح، رقم: ၅၂၀၆

ဟဇရတ် ဂျုပိုင်ရ်ဗင်နီနုဗိုင်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်အား ဥစ္စာပစ္စည်းစုဆောင်းရန်နှင့် ကုန်ပစ္စည်းများရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသူဖြစ်ရန်ကို အမိန့်ပေးတော်မမူပေ။ သို့ရာတွင် ငါ့ကိုယ်တော်အား မိမိ၏ အရှင်သခင်ကို သတိရရန်၊ ချီးမွမ်းမှုပြုရန်လည်းကောင်း၊ နမာဇ်ဖတ်သူများထဲ၌ ပါဝင်ရန်လည်းကောင်း၊ မိမိ၏အရှင်သခင်အား ကိုးကွယ်ရာ၌လည်းကောင်း သေဆုံးကွယ်လွန်သည့် အချိန်အထိ လုံးပန်းကြိုးစားရန်ကိုသာ အမိန့်ပေးပါသည်။ (ရှရ်ဟုစ်စွန္နုသ်)

၃။ မှတ်စုလင်္လိမ္မာတစ်ယောက်

﴿ 3 ﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ فِي سُؤَالِ جُبَيْرِ بْنِ إِيَّاهُ عَنِ الْإِسْلَامِ فَقَالَ: الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَأَنْ تُقِيمَ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ، وَتَحُجَّ الْبَيْتَ، وَتَعْتَمِرَ، وَتَغْتَسِلَ مِنَ الْجَنَابَةِ، وَأَنْ تُتِمَّ الْوُضُوءَ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ قَالَ: فَإِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ فَأَنَا مُسْلِمٌ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: صَدَقْتَ.

رواه ابن خزيمة ၄/၁

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီအုမရ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ ကောင်းကင်တမန်တော်ကြီး ဂျိဗ်ရာအီးလ်(ﷺ) က သူစိမ်းတစ်ယောက်အသွင်ဖြင့် လာရောက်တွေ့ဆုံ၍ အစ္စလာမ်သာသနာတော်နှင့် ပတ်သက်ပြီး မေးမြန်းလျှောက်ထားခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အစ္စလာမ်ဟူသည် အသင်(စိတ်နှလုံးဖြင့်လည်းကောင်း၊ နှုတ်လျှာဖြင့်လည်းကောင်း) ဤစကားကို သက်သေခံခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းမှာ အရှင်မြတ်မှလွဲ၍

အခြားမည်သူမျှ ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ၊ မဟမ္မဒ်(ﷺ) သည် အရှင်မြတ်၏ ရှုလင်တမန် တော်ဖြစ်တော်မူ၏။ နမာဇ်ဝတ်ပြုကြ၊ ဇကာသ်ပေးဆောင်ကြ၊ ဟဂျ်နှင့်အွမ္မရဟ် ပြုလုပ်ကြ၊ ခန္ဓာကိုယ်မသန့်ရှင်းသောအဖြစ်၌ သန့်ရှင်းမှုကို ရယူရန်ရေချိုးကြ ပိုဇူ(ခြေလက်သုတ်သင်မှု)ကို ပြည့်ဝစွာပြုလော့၊ ၎င်းနောက် ရမဇာန်လမြတ်၏ ရိုဇဟ်စောင့်ထိန်းကြ၊ ဟဇရသ် ကျိပ်ရာအီးလ် (ﷺ) က ဆက်၍မေးမြန်းသည်မှာ အကယ်၍ ကျွန်တော်မျိုး ဤအမလ် ကောင်းမှုအားလုံးကို လိုက်နာခဲ့ပါက အဘယ်ကျွန်ုပ်သည် မွတ်စ်လင်မ် တစ်ယောက်ဖြစ်ပြီလော၊ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)က ဟုတ်ပါသည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ ထိုအခါ ကျိပ်ရာအီးလ် (ﷺ) က ကိုယ်တော်မြတ်သည် အမှန်အတိုင်း အမိန့်ရှိခဲ့ပါသည်ဟု မိန့်ကြားတော်မူသည်။

(အိဗ်နေဒိုဇိုင်မဟ်)

၄။ ကိုယ်စွမ်းညက်စွမ်းရှိသူမျှ ကြိုးစားကြ

﴿ 4 ﴾ عَنْ قُرَّةِ بْنِ دَعْمُوسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَلْفَيْنَا النَّبِيَّ ﷺ فِي حِجَّةِ الْوَدَاعِ فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا تَعْهَدُ إِلَيْنَا؟ قَالَ: أَعْهَدُ إِلَيْكُمْ أَنْ تَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَتُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَتَحُجُّوا الْبَيْتَ الْحَرَامَ وَتَصُومُوا رَمَضَانَ فَإِنَّ فِيهِ لَيْلَةً خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ وَتَحَرِّمُوا دَمَ الْمُسْلِمِ وَمَالَهُ وَالْمُعَاهِدَ إِلَّا بِحَقِّهِ وَتَعْتَصِمُوا بِاللَّهِ وَالطَّاعَةِ.

رواه البيهقي في شعب الایمان ٣٤٢/٤

ဟဇရသ် ကုရ်ရဟ်ဗင်နီအိဗ်မူးဆ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) နှင့် နောက်ဆုံးဟဂျ်၌ ဆုံစည်းခွင့်ရခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်က လျှောက်ထားသည်။ ယာ ရှုလလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်တော်မျိုးအား မည်သည့်အရာများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆုံးမစကားပြောကြား လိုပါသနည်း။ ထိုအခါ ရှုလ်ကိုယ်တော်က အသင့်အား ဤအချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဆုံးမသတိပေးလိုပါသည်။ ၎င်းမှာ နမာဇ်ကို အပြည့်အဝဆောက်တည်ကြ၊ ဇကာသ်ပေးဆောင်ကြ၊ အရှင်အိမ်တော်သို့သွား၍ ဟဂျ်ပြုလုပ်ကြ၊ ၎င်းနောက် ရမဇာန်လမြတ်၏ ရိုဇဟ်ကို စောင့်ထိန်းကြ၊ ၎င်းတွင် ထိုကဲ့သို့သော ညတစ်ညရှိပေသည်။ ၎င်းသည် လပေါင်းတစ်ထောင်ထက် သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။ မွတ်စ်လင်မ်များ ၎င်းနောက် ဇင်မိမီ (ကတိခံထားသူ၊ အခွန်ဆောင်ထားသူ) များအား သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ဥစ္စာပစ္စည်းများ သိမ်းပိုက်ခြင်းများကို ဟရာမ်(တားမြစ်ထား သောအချက်)အဖြစ် လက်ခံကြ၊ သို့ရာတွင် ပြစ်မှု တစ်စုံတစ်ရာ ကျူးလွန်ခဲ့မှု အရှင်မြတ်၏ ပြဌာန်းထားသော ဥပဒေနှင့်အညီ အပြစ်ပေးရမည်။ ၎င်းနောက်အသင့်အား ဆုံးမလိုသည်မှာ အသင်သည် အရှင်မြတ်အားလည်းကောင်း၊ အရှင်မြတ်၏အမိန့်တော်များကို နာခံကျင့်သုံးခြင်း ကိုလည်းကောင်း မြဲမြံစွာကိုင်ထားပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ မိမိ၏ ကိုယ်စွမ်းညက်စွမ်းရှိသူမျှ ဇွဲမာန်ဖြင့်

အစ္စလာမ်သာသနာ့လုပ်ငန်းများ၌ အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ လိုလားနှစ်သက်မှုကိုလည်းကောင်း၊ စိတ်ဆိုးမှုကိုလည်းကောင်း ဂရုမစိုက်ဘဲ ကြိုးစားပါ။
(ဗိုင်းဟကီ)

၅။ ဂျန္နသ်၏ သော့

﴿ 5 ﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: مِفْتَاحُ الْجَنَّةِ الصَّلَاةُ وَمِفْتَاحُ الصَّلَاةِ الطَّهُّورُ .
رواه احمد ٣/ ٣٤٠

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်ဗင်န် အမ်ဒွလ္လာဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဂျန္နသ်၏သော့တံသည် နမာဇ်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းနမာဇ်၏ သော့တံသည် ပိုမိုဖြစ်ပေသည်။
(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၆။ မျက်စိအေးမြမှု

﴿ 6 ﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: جُعِلَ قُرَّةُ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ .
(وهو بعض الحديث) رواه النسائي، باب حب النساء، رقم: ٣٣٩١

ဟဇရသ် အနတ်စ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်၏ မျက်လုံးအေးမြမှုသည် နမာဇ်၌ရှိပေသည်။
(နစာအီ)

၇။ အစ္စလာမ်သာသနာ့တိုင်

﴿ 7 ﴾ عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الصَّلَاةُ عُمُودُ الدِّينِ .
رواه ابو نعيم فى الحلية وهو حديث حسن، الجامع الصغير ٢/ ١٢٠

ဟဇရသ် အုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နမာဇ်သည် အစ္စလာမ်သာသနာတော်၏တိုင်ဖြစ်သည်။
(ဂျာမေအွစ်စ္စဂီးရ်)

၈။ ကြောက်ရွံ့ကြ

﴿ 8 ﴾ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ آخِرُ كَلَامِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: الصَّلَاةُ الصَّلَاةُ .
رواه ابو داود، باب فى حق المملوك، رقم: ٥١٥٦

ဟဇရသ် အလီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် နောက်ဆုံး အချိန်၌ ဤသို့မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။ နမာဇ်၊ နမာဇ် မိမိတို့၏ ကျွန်ုပ်များ ၎င်းလက်အောက်

ငယ်သားများနှင့် ပတ်သက်၍ ကြောက်ရွံ့ကြပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းတို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ကျေပွန်ကြပါ။ (အဗူဒါဂူဒ်)

၉။ နမာဇ်ကို မရိုက်နှင့်

﴿ 9 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَقْبَلَ مِنْ خَيْبَرَ، وَمَعَهُ غُلَامَانِ، فَقَالَ عَلِيٌّ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! اخْدِمْنَا، قَالَ: خُذْ إِلَيْهِمَا شِئْنًا، قَالَ: خِزْلِي قَالَ: خُذْ هَذَا وَلَا تَضْرِبْهُ، فَإِنِّي قَدْ رَأَيْتُهُ يُصَلِّي مُتَّقِلًا مِنْ خَيْبَرَ، وَإِنِّي قَدْ نَهَيْتُ عَنْ ضَرْبِ أَهْلِ الصَّلَاةِ.

(وهو بعض الحديث) رواه احمد والطبراني، مجمع الزوائد ٤/ ٤٣٣

ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ခိုင်ခံ့မှု ပြန်ကြွလာသောအခါ၌ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူ ကျွန်နှစ်ယောက်ပါလာခဲ့သည်။ ဟဇရသ် အလီ(رضي الله عنه) က ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်တော်မျိုးအား ဗဟိရလုပ်ငန်းများ ခိုင်းစေရန်အတွက် အခိုင်းအစေတစ်ဦးတစ်ယောက်ချီးမြှင့်တော်မူပါဟု လျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းတို့နှစ်ဦးအနက် တစ်ယောက်ကိုယူပါ။ ဟဇရသ် အလီ(رضي الله عنه) က ကိုယ်တော်နှစ်သက်ရာကိုသာပေးပါဟု လျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းတို့အထဲမှ တစ်ယောက်ကို ညွှန်ပြတော်မူ၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုလူကိုယူပါ။ သို့ရာတွင် သူ့အားမရိုက်ပါနှင့်။ အကြောင်းမှာ ခိုင်ခံ့မှုပြန်လာစဉ်အခါ၌ ငါ့ကိုယ်တော်သည် ၎င်းသူနမာဇ်ဖတ်နေသည်ကို မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ ကျွန်ုပ်ကို နမာဇ်အား မရိုက်ရန်တားမြစ်ထားပေသည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၀။ လွတ်ငြိမ်းခွင့်ကတိတော်

﴿ 10 ﴾ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: خَمْسُ صَلَوَاتٍ افْتَرَضَهُنَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ، مَنْ أَحْسَنَ رُضْوَاءَ هُنَّ وَصَلَّاهُنَّ لَوْ قِيَّهِنَّ وَأَتَمَّ رُكُوعَهُنَّ وَخُشُوعَهُنَّ، كَانَ لَهُ عَلَى اللَّهِ عَهْدٌ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ، وَمَنْ لَمْ يَفْعَلْ فَلَيْسَ لَهُ عَلَى اللَّهِ عَهْدٌ، إِنْ شَاءَ غُفِرَ لَهُ، وَإِنْ شَاءَ عَذِّبَهُ. رواه ابو داود، باب المحافظة على الصلوات، رقم: ٤٢٥

ဟဇရသ် အုဗာဒဟ်ဗင်န်ဆွာမစ်သ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့မိန့်တော်မူသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ အရှင်မြတ်သည် နမာဇ်(၅)ကြိမ်ကို ဖရစ်မပြုမနေရတာဝန်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားပေသည်။ အကြင်သူသည် ၎င်းနမာဇ်များအတွက် ကောင်းမွန်ကျနစွာ ပိုမိုရေသန့်စင်သည်။ ၎င်းကို မွတ်စ်သဟ်မ်အချိန်၌ ဆောက်တည်သည်။ ရုကူအ် (စဂျီဒဟ်)တို့ကိုလည်း အေးဆေးတည်ငြိမ်စွာပြုလုပ်သည်။ ၎င်းနောက် အပြည့်အဝ

ရိုသေသမှုပြု၍ ဖတ်သည်။ သို့ရှိရာ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ၎င်းသူ၏ အပြစ်များကို လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာ ခွင့်ပြုရန် ကတိပြုတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် နမာဇ်ကို အချိန်နှင့်မဖတ်၊ နမာဇ်၏ ရိုသေမှုစည်းကမ်းကိုလည်း မလိုက်နာခဲ့ပါမူ ၎င်းသူအတွက် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပြုရန် ကတိတော်မရှိချေ။ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပြုလိုက် ပြုပေမည်။ ၎င်းအား အပြစ်ဒဏ်ပေး လိုကလည်း ပေးပေမည်။ (အဗူဒါူဒ်)

၁၁။ အချိန်ကိုသတိပြု

﴿ 11 ﴾ عَنْ حَظَلَةَ الْأَسَدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ حَافَظَ عَلَى الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ عَلَى رُضْوَةٍ هَا وَمَوَاقِفَتِهَا وَرُكُوعِهَا وَسُجُودِهَا يَرَاهَا حَقًّا لِلَّهِ عَلَيْهِ حَرَّمَ عَلَى النَّارِ.

رواه احمد ၄/ ၂၆၇

ဟဇရတ် ဟန်ဇူလဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အကြင်သူသည် နမာဇ်(၅)ကြိမ်ကို ဤကဲ့သို့စွဲမြဲစွာ ဝတ်ပြုတော်မူသည်။ ၎င်းမှာ ဝီရိယ ကိုလည်းကောင်း၊ အချိန်ကိုလည်းကောင်း ဂရုစိုက်သည်။ ရုက္ခအနွယ်စုတို့ကို ကောင်းမွန် စွာ ပြုလုပ်သည်။ ၎င်းနောက်အရှင်မြတ်အတွက် ဤကဲ့သို့ နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်မှာလည်း မိမိ၏ အလွန်အရေးကြီးသော တာဝန်ဖြစ်ကြောင်း သတ်မှတ်ထားခဲ့လျှင် ဤသို့သောသူအဖို့ ဂျဟန္နမ် ၏မီးကို ဟရာမ်အဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းခံရပေမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၂။ အချိန်ကို အလေးမထားလျှင်

﴿ 12 ﴾ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ بْنِ رَبِيعٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: إِنِّي فَرَضْتُ عَلَى أُمَّتِكَ خَمْسَ صَلَوَاتٍ، وَعَهْدْتُ عِنْدِي عَهْدًا، أَنَّهُ مَنْ جَاءَ بِحَافِظٍ عَلَيْهِنَّ لَوْ قَبِيحٌ أَذْخَلْتُهُ الْجَنَّةَ، وَمَنْ لَمْ يُحَافِظْ عَلَيْهِنَّ فَلَا عَهْدَ لَهُ عِنْدِي.

رواه ابو داؤد، باب المحافظة على الصلوات، رقم: ၄၃၀

ဟဇရတ် အဗူကာသာဒဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါအရှင်သည် အသင်၏ အမွှာသားများ အပေါ် (၅)ကြိမ်နမာဇ်ကို ဖရစ်အဖြစ် သတ်မှတ်တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ၎င်းငါးကြိမ် နမာဇ်ကို သတ်မှတ်ချိန်များ၌ ဂရုတစိုက်ဆောက်တည်ကျင့်သုံးသည့်အဖြစ်နှင့် ငါအရှင်ထံတော်သို့ ပြန်လာခဲ့သောအခါ ၎င်းသူအား ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ခွင့်ပြုပါရန် ငါအရှင်တာဝန်ယူတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ငါးကြိမ်နမာဇ်ကို အလေးမထား ဂရုမစိုက်ဘဲနေခဲ့ပါမူ အရှင်မြတ်ထံ၌ ၎င်းသူ နှင့် ပတ်သက်၍မည်သို့သော တာဝန်မျှမရှိချေ။ (ခွင့်လွှတ်လိုက ခွင့်လွှတ်မည်။ သို့မဟုတ် အပြစ်ပေးလိုက အပြစ်ပေးမည်။) (အဗူဒါူဒ်)

၁၃။ အရေးကြီးသောတာဝန်

﴿ 13 ﴾ عَنْ غُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ عَلِمَ أَنَّ الصَّلَاةَ حَقٌّ وَاجِبٌ دَخَلَ الْجَنَّةَ. رواه عبد الله بن أحمد في زياداته و أبو يعلى إلا أنه قال: حَقٌّ مَكْتُوبٌ وَاجِبٌ.

واليزار بنحوه، ورجاله موثقون، مجمع الزوائد ١٥/٢

တမ္ပရသ် အွတ်စ်မာန်ပင်နိအဏ်ဟးနိ(ﷺ) ကဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် နမာဏ်ကို အရေးကြီးသောတာဝန်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားလျှင် ၎င်းသူဂျန္ဓသ်သို့ ဝင်ရောက်ရပေမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၄။ နမာဏ်အောင်မြင်လျှင်

﴿ 14 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قُرْطُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَوَّلُ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الصَّلَاةُ فَإِنْ صَلَحَتْ صَلَحَ سَائِرُ عَمَلِهِ، وَإِنْ فَسَدَتْ فَسَدَ سَائِرُ عَمَلِهِ.

رواه الطبراني في الأوسط ولا يأس باسناده انشاء الله، الترغيب ٢٤٥/١

တမ္ပရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ပင်နိကုရ်တွ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် အားလုံးထက်အလျှင် နမာဏ် စစ်ဆေးတော်မူလိမ့်မည်။ အကယ်၍ ၎င်းနမာဏ်တွင်အောင်မြင်ခဲ့လျှင် ကျန်သောအမလ်များသည် အောင်မြင်မှု ရရှိပေလိမ့်မည်။ အကယ်၍ ၎င်းနမာဏ်တွင် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရလျှင် ကျန်ရှိသော အမလ်အားလုံးတွင်လည်း ဆုံးရှုံးမှုနှင့် ရင်ဆိုင်ရပေလိမ့်မည်။

၁၅။ နမာဏ်ကတားမြစ်

﴿ 15 ﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ ﷺ: إِنْ فَلَانًا يُصَلِّيَ فَإِذَا أَصْبَحَ سَرَقَ قَالَ: سَيِّئُهَا مَا يَقُولُ.

رواه اليزار ورجاله ثقات، مجمع الزوائد ٥٣١/٢

တမ္ပရသ် ဂျာဗိရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား လျှောက်ထားသည်။ ယာရုလ္လာဟ် အကြင်သူသည် ညတွင်နမာဏ်ကို များစွာဖတ်ပါသည်။ သို့သော် နံနက်မိုးလင်းသည်နှင့် ခိုးဝှက်သော အမှုကိုကျူးလွန်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားလေရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မကြာမီ ကာလအတွင်း ထိုသူ၏နမာဏ်က ထိုသူအား ယင်းမကောင်းမှုမှတားမြစ်ပေးလိမ့်မည်။

၁၆။ သစ်ရွက်များကြွေကျသကဲ့သို့

﴿ 16 ﴾ عَنْ سَلْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ الْمُسْلِمَ إِذَا تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الوُضُوءَ، ثُمَّ صَلَّى الصَّلَاةَ الْخَمْسَ، تَحَاتَّتْ خَطَايَاهُ كَمَا يَتَحَاتُّ هَذَا الْوَرَقُ، وَقَالَ: ﴿وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفَا مِنَ اللَّيْلِ ط إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ط ذَلِكَ ذِكْرِي لِلَّذِ كَرِهَ﴾ [أبو داود: 1149] (وهو جزء من الحديث) رواه أحمد 5/437

ဟရေသ် စလ်မာန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်မွတ်စလင်မ်သည် ကောင်းမွန်ကျနစွာ ဝိုဏ်းရသန့်စင်သည်။ ပြီးလျှင် နမာဇ် (၅)ကြိမ် ဝတ်ပြုခဲ့လျှင် ၎င်း၏ အပြစ်ဂိုဏ်းများသည် သစ်ရွက်များကြွေကျသကဲ့သို့ကျသွားပေသည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်မှ ဤအာယသ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်တော်မူသည်။ ၎င်းမှာ

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفَا مِنَ اللَّيْلِ ط إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرِي لِلَّذِ كَرِهَ

အို မဟမ္မဒ်၊ အသင်သည် နေ့၏အစွန်းနှစ်ဖက်အကြားနှင့် ည၏အချို့သော အစိတ်အပိုင်းများ၌ နမာဇ်ကိုဆောက်တည်ပါ။ မုချဧကန်ကောင်းမှုသည် မကောင်းမှုကိုဝေးကွာသွားစေပါသည်။ ဤသည်ကား ပြည့်စုံသော ဆုံးမစကားဖြစ်သည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အချို့သော အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များထံတွင် အစွန်းနှစ်ဖက်ဟူသည်မှာ အချိန်ပိုင်းနှစ်ခုကိုဆိုလိုပေသည်။ ပထမအချိန်ပိုင်းမှာ ဖျရ်နမာဇ်ဖြစ်၍ ဒုတိယအချိန်ပိုင်းမှာ ဖိုဟိုရ်နှင့် အဆွရ်နမာဇ်များကို ဆိုလိုပေသည်။ ည၏ အချို့အချိန်ပိုင်းနမာဇ်ဆိုသည်မှာ မဂ်ရိပ်နှင့် အိရှာနမာဇ်များကို ဆိုလိုပေသည်။ (အိမ်နေကစီးရ်)

၁၇။ ကမီရဟ်မကျူးလွန်ထားလျှင်

﴿ 17 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَقُولُ: الصَّلَاةُ الْخَمْسُ، وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ، وَرَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ، مُكْفِرَاتٌ لِمَا بَيْنَهُنَّ إِذَا جُتِبَ الْكِبَائِرُ. رواه مسلم، باب الصلوات الخمس، رقم: 552

ဟရေသ် အဟူရိုရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါးကြိမ်နမာဇ်၊ ဂျုမုအဟ်နေ့၏နမာဇ်သည် နောက်အပတ်ဂျုမုအဟ်နေ့အထိလည်းကောင်း၊ ရမ်ဇာန်လမြတ်၏ ရိုဖတ်သည် နောက်နှစ် ရမ်ဇာန်လမြတ်၏ ရိုဖတ် အထိကြားကာလအချိန်များ၌ တင်ရှိခဲ့သော ဂိုဏ်းများအားလုံးကို ပယ်ဖျက်ပေးသည်။ သို့ရာ

တွင် ဤသို့ ကျင့်သုံးဆောက်တည်သူသည် ဂိုနာဟ်ကဗီရဟ်(ကြီးလေးသောအပြစ်)များမှ ရှောင်ကြဉ်သူဖြစ်ရမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၈။ မေ့လျော့သူမဖြစ်

﴿ 18 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ حَافَظَ عَلَى هَذِهِ الصَّلَوَاتِ الْمَكْتُوباتِ لَمْ يَكُتَبْ مِنَ الْغَافِلِينَ.

(الحدِيث) رواه ابن خزيمة في صحيحه، ١٨٠/٢

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဖရပ်ဇ်နမာဇ်(၅)ကြိမ်ကို စွဲမြဲစွာဆောက်တည်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် အရှင်မြတ်၏ အိဗာဒသ်မူများ၌ မေ့လျော့ပေါ့ဆသူများတွင်မပါဝင်တော့ချေ။

(အိမ်နေခိုခိုင်မတ်)

၁၉။ ဖစ်ရ်အောင်၊ ဟာမာန်တို့နှင့်အတူ

﴿ 19 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهُ ذَكَرَ الصَّلَاةَ يَوْمًا، فَقَالَ: مَنْ حَافَظَ عَلَيْهَا كَانَتْ لَهُ نُورًا وَبُرْهَانًا، وَنَجَاةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ لَمْ يَحَافِظْ عَلَيْهَا لَمْ يَكُنْ لَهُ نُورٌ وَلَا بُرْهَانٌ، وَلَا نَجَاةٌ، وَكَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ الْفُرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَأَبِي بَنِي خَلْفٍ.

رواه احمد والطبراني في الكبير والوسط، ورجال احمد ثقات، مجمع الزوائد ٢١/٢

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီအမ်ရ်(رضي الله عنهما) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်နေ့တွင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် နမာဇ်၏အကြောင်း ဟောကြားရင်းဖြင့် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် နမာဇ်ကို အထူးဂရုစိုက်ခဲ့လျှင် ထိုနမာဇ်သည် ထိုသူအတွက် ကိယာမသ်နေ့တွင် နူးရ်အလင်း ရောင်ဖြစ်လာပေမည်။ ၎င်းသူ၏ (အီမာန်ပြည့်စုံကြောင်း) အထောက်အထားဖြစ်ပေမည်။ ၎င်းပြု ထိုသူအဖို့ ကိယာမသ်နေ့တွင် အပြစ်ဒဏ်မှ လွတ်ကင်းရန် အကြောင်းခံဖြစ်ပေမည်။ အကြင် သူသည် နမာဇ်ကို ဂရုမစိုက်ခဲ့ပါလျှင် ထိုနမာဇ်သည် ထိုသူအဖို့ ကိယာမသ်နေ့တွင် နူးရ်အလင်း ရောင်ဖြစ်မည်မဟုတ်။ (ထိုသူ၏ အီမာန်ပြည့်စုံကြောင်း) မည်သည့်အထောက်အထားမျှ ရရှိမည် မဟုတ်ချေ။ အပြစ်ဒဏ်မှ လွတ်ကင်းရန် မည်သည့်အကြောင်းခံမျှ ရရှိမည်မဟုတ်။ ၎င်းနောက် ထိုသူသည် ကိယာမသ်နေ့တွင် ဖစ်ရ်အောင်၊ ဟာမာန်၊ ၎င်းပြင် အုဗိုင်ဗင်နီခလစ်တို့နှင့်အတူ ရှင်ပြန်ထရမည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၀။ ပထမဦးဆုံးနမာန်သင်

﴿ 20 ﴾ عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْجَعِيِّ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ الرَّجُلُ إِذَا أَسْلَمَ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ عَلَّمُوهُ الصَّلَاةَ. رواه الطبرانی في الكبير ٣٨٠/٨ وفي الحاشية:

قال في المجموع ٢٩٣/١: رواه الطبرانی والبيهقي ورجال الصريح

ဟရေသ် အဗူမာလစ်ကံ အရှ်ဂျအီ(ﷺ) သည် မိမိဖခင်မှ တစ်ဆင့် ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ခေတ်သမယတွင် အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်မ်အဖြစ်ခံယူလိုက်လျှင် ဆွဟာဗဟ်များက ပထမဦးဆုံး နမာန်ကို သင်ကြားပေးလေ့ရှိပေသည်။ (တွင်ရာနီ)

၂၁။ ညနောက်ဆုံးယံ

﴿ 21 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَيُّ الدُّعَاءِ أَسْمَعُ؟ قَالَ: جَوْفَ اللَّيْلِ الْآخِرِ، وَدُبُرَ الصَّلَوَاتِ الْمَكْتُوباتِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن، باب حديث ينزل ربنا كل ليلة رقم: ٣٤٩٩

ဟရေသ် အဗူအုမာမဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) မည်သည့်အချိန်၌ပြုသော ဒိုအာဆုမွန်သည် လက်ခံကုလ်ပြုခြင်း ခံရသနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ည၏နောက်ဆုံးပိုင်း အချိန်နှင့် ဖရပ်ဇ်နမာန်များ ဝတ်ပြုပြီးနောက် ဖြစ်ပေသည်ဟု မိန့်ကြားပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၂။ ရောင်းရေ (၅)ခု

﴿ 22 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: الصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهَا، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَرَأَيْتَ لَوْ أَنَّ رَجُلًا كَانَ يَغْتَمِلُ فَكَانَ بَيْنَ مَنْزِلِهِ وَمُعْتَمِلِهِ خَمْسَةُ أَنْهَارٍ، فَإِذَا أَتَى مُعْتَمِلَهُ عَمِلَ فِيهِ مَا شَاءَ اللَّهُ فَأَصَابَهُ الرِّسْخُ أَوِ الْغَرَقُ فَكُلَّمَا مَرَّ بِنَهْرٍ اغْتَسَلَ مَا كَانَ ذَلِكَ يُبْقِي مِنْ دَرْنِهِ، فَكَذَلِكَ الصَّلَاةُ كُلَّمَا عَمِلَ خَطِيئَةً فَدَعَا وَاسْتَغْفَرَ غُفِرَ لَهُ مَا كَانَ قَبْلَهَا. رواه البيهقي والطيبراني في الاوسط والكبير وزاد به ثُمَّ صَلَّى صَلَاةً اسْتَغْفَرَ غُفِرَ اللَّهُ لَهُ مَا كَانَ قَبْلَهَا وفيه: عبد الله بن قريظ

ذكره ابن حبان في الثقات، بقية رحاله رجال الصريح، مجمع الزوائد ٣٢/٢

ဟရေသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့မိန့်တော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ နမာန်ငါးကြိမ်သည် ကြားကာလအချိန်များ၌ တင်ရှိခဲ့သော ဂိုနာဟ်များကို ပယ်ဖျက်ပေးသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ နမာန်တစ်ကြိမ်နှင့် အခြားနမာန်

အကြား တင်ရှိခဲ့သော (ဆွဂီရဟ်) သေးငယ်သော အပြစ်ရှိနာဟ်များသည် နမာန်၏ပရ်ကသ် ဖြင့် ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာရရှိပေသည်။ ၎င်းနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူတစ်ဦးထံ အလုပ်ရုံရှိသည်။ ၎င်းအလုပ်ရုံ၌ လုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်သည်။ ထိုသူ၏ အလုပ်ရုံနှင့် အိမ်၏အကြား၌ ရေချောင်း(၅)ခုရှိသည်။ ထိုသူသည် အလုပ်ရုံ၌ လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သောအခါ၌ ထိုသူ၏ ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်၌ အညစ်အကြေးများစွန်းပေသွားသည်။ သို့မဟုတ် ချွေးများဖြင့် စိုရွှဲသွားသည်။ ပြီးနောက် အိမ်သို့ပြန်ရာတွင် ၎င်းရေချောင်း(၅)ခုစလုံး၌ ရေချိုး သန့်စင်ရင်းဖြင့် ပြန်လာသည်။ ဤကဲ့သို့ (အကြိမ်ကြိမ် ရေချိုးခဲ့သဖြင့်) ၎င်းသူ၏ခန္ဓာကိုယ်၌ အညစ်အကြေးများမကျန်ရှိတော့ပေ။ ဤအခြေအနေမျိုးသည် နမာန်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းမှာ အပြစ်ရှိနာဟ်တစ်စုံတစ်ရာ ကျူးလွန် ပြစ်မှားမိခဲ့လျှင် ဒိုအာအစ္စသစ်ဟ်ပြုလုပ်သဖြင့် အလ္လာဟ် (ﷻ) က နမာန်မဖတ်မီအလျင်က ကျူးလွန်ပြစ်မှားမိခဲ့သော အပြစ်ရှိနာဟ်များကို ခွင့်လွှတ် ချမ်းသာပေးတော်မူပေသည်။ (တွစ်ရာနီ)

၂၃။ သပ်စ်ဗီးဟ်(၂၅)ကြိမ်

﴿ 23 ﴾ عَنْ زَيْدِ بْنِ نَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أُمِرْنَا أَنْ نَسَبِّحَ دُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَنَحْمَدَهُ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَنُكَبِّرَهُ أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ قَالَ: فَرَأَى رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ فِي الْمَنَامِ، فَقَالَ: أَمَرَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ تَسَبِّحُوا فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَنَحْمَدُوا اللَّهَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَنُكَبِّرُوا أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: فَاجْعَلُوا خَمْسًا وَعِشْرِينَ وَاجْعَلُوا التَّهْلِيلَ مَعَهُنَّ فَعَدَا عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَحَدَّثَهُ فَقَالَ: افْعَلُوا.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث صحيح، باب منه ماجاء فی

التسبیح والتكبير والتحميد عند المنام، رقم: ۳۴۱۳، الجامع الصحيح وهو سنن الترمذی، طبع دار

الكتب العلمية

ဟရေသ်ဗိုင်ဒ်ဗင်န်စာပစ်သ်(ﷻ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့အား (နဗီတမန်တော် မြတ်(ﷺ) ဘက်မှ) နမာန်တိုင်း၏နောက်တွင် **سُبْحَانَ اللَّهِ** (၃၃)ကြိမ်၊ **الْحَمْدُ لِلَّهِ** (၃၃)ကြိမ်၊ **اللَّهُ أَكْبَرُ** (၃၄)ကြိမ် ဖတ်ကြရန် အမိန့်ပေးတော်မူသည်။ အန်ဆွာရီ ဆွဟာဗီ(ﷻ) တစ်ပါးက အိပ်မက်မြင်မက်သည်မှာ တစ်ဦးသောသူက အဘယ်အသင်တို့အား တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က နမာန်တိုင်း၏ နောက်တွင် **سُبْحَانَ اللَّهِ** (၃၃)ကြိမ်၊ **الْحَمْدُ لِلَّهِ** (၃၃)ကြိမ်၊ **اللَّهُ أَكْبَرُ** (၃၄)ကြိမ် ဖတ်ကြရန် အမိန့်ပေးခဲ့ပါသလောဟုမေးရာ ၎င်းက ဟုတ်မှန်ကြောင်းဖြေကြားသည်။ ထိုအခါ ၎င်းအိပ်မက်အတွင်းမှလူက ၎င်းကလိမဟ်တိုင်းကို (၂၅)ကြိမ်စီဖတ်ပြီးလျှင် ဤကလိမဟ်တော် **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** ကိုလည်း (၂၅)ကြိမ်ထည့်၍ ဖတ်ရန် အမိန့်ပေးသည်။ ထို့ကြောင့် နံနက်လင်းသော

အခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါး ဝင်ရောက်ခစား၍ အိပ်မက်အကြောင်းကို တင်ပြသည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤအတိုင်းပြုလုပ်ပါလော့။ ဆိုလိုသည်မှာ မိမိဘက်မှလည်း အခွင့်ပေးပါသည်။

၂၄။ ဆင်းရဲသားမုဟာဂျစ်ရ်များ၏ သောက

﴿ 24 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ فُقَرَاءَ الْمُهَاجِرِينَ اتَّوَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَقَالُوا: قَدْ ذَهَبَ أَهْلُ الدُّنْيَا بِالْذَرَاجَاتِ الْعُلَى وَالنَّعِيمِ الْمُقِيمِ فَقَالَ: وَمَا ذَاكَ؟ قَالُوا: يُصَلُّونَ كَمَا نُصَلِّي، وَيُصُومُونَ كَمَا نَصُومُ، وَيَتَصَدَّقُونَ وَلَا تَتَصَدَّقُ، وَيُعْتِقُونَ وَلَا نُعْتِقُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَفَلَا أُعَلِّمُكُمْ شَيْئًا تَذَرُكُمْ بِهِ مِنْ سَبَقُكُمْ، وَتَسْبِقُونَ بِهِ مَنْ بَعْدَكُمْ؟ وَلَا يَكُونَ أَحَدٌ أَفْضَلَ مِنْكُمْ إِلَّا مَنْ صَنَعَ مِثْلَ مَا صَنَعْتُمْ. قَالُوا: بَلَى، يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: تُسَبِّحُونَ وَتُكَبِّرُونَ وَتُحَمِّدُونَ فِي ذُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ، ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ مَرَّةً، قَالَ أَبُو صَالِحٍ: فَرَجَعَ فُقَرَاءُ الْمُهَاجِرِينَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالُوا: سَمِعَ إِخْوَانُنَا أَهْلَ الْأَمْوَالِ بِمَا فَعَلْنَا، فَقَعَلُوا مِثْلَهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ.

رواه مسلم، باب استحباب الذكر بعد الصلاة.....، رقم: ၁၃၄၇

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ခါက ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော မုဟာဂျစ်ရ်များသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ ဝင်ရောက်ခစား၍လျှောက်ထားသည်။ သူဌေးများ သည် မြင့်မားသော အဆင့်အတန်းများနှင့် အမြဲတည်ရှိနေမည့် စည်းစိမ်ချမ်းသာများကို ရယူကြပေ သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အဘယ်အရာကိုဆိုလိုပါသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ၎င်းတို့က လျှောက်ထားကြလေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ နမာန်ဖတ်ကြသကဲ့သို့ ၎င်းတို့ကလည်းဖတ် ကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ရိုဖော်စောင့်ထိန်းကြသကဲ့သို့ပင် ၎င်းတို့က ရိုဖော်စောင့်ထိန်းကြသည်။ (သို့ရာတွင်) ၎င်းတို့က ဆွဒကဟ်အလှူဒါနများပေးလှူကြသောအခါများတွင် ကျွန်ုပ်တို့မှာ ၎င်းတို့ကဲ့သို့ မပေးလှူနိုင်ကြပါ။ ၎င်းတို့သည် ကျေးကျွန်များကို သူကောင်းပြု ကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် မပြုနိုင်ကြပါ။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဘယ်ငါ့ကိုယ်တော်အသင်တို့အား ဤသို့သောအရာကို မပြသရပေသလော။ ထိုအရာကြောင့် ပင် အသင်တို့သည် မိမိတို့၏ရှေ့မှသွားနေကြသူတို့၏ အဆင့်အတန်းများကို ရောက်ရှိသွားကြပေ လိမ့်မည်။ ၎င်းနောက် မိမိထက်အဆင့်နိမ့်သူများအား ကျော်လွန်သွားကြပေလိမ့်မည်။

ဤကောင်းမှုကို မပြုသရွေ့ကာလပတ်လုံး အဘယ်သူမျှပင် အသင်တို့ထက် သာပိုမွန်မြတ်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ ထိုအခါ ၎င်းတို့က ယာရုရှလလွှာဟ်၊ မုချသင်ပြတော်မူပါဟု လျှောက်တင်ကြရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က နမာန်ပြီးတိုင်း **سُبْحَانَ اللَّهِ** (၃၃)ကြိမ်၊ **الْحَمْدُ لِلَّهِ** (၃၃)ကြိမ်၊ **اللَّهُ أَكْبَرُ** (၃၄)ကြိမ်စီ ဖတ်ကြပါ။ (ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့က ဤအတိုင်းပြုမှု ဆောက်တည်ကြသည်။ သို့ရာတွင် သူဌေးများကလည်း တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ဤမိန့်ခွန်းတော်ကို ကြားသွားကြရာ ၎င်းတို့ကလည်း ဤအတိုင်းပင် ပြုမှုဆောက်တည်ကြပြန်သည်။) ထိုအခါ ထိုဆင်းရဲနွမ်းပါးသော မဟာဂျစ်ရ်များက ထပ်မံခစား၍ ကျွန်တော်တို့၏ သူဌေးများကလည်း ဤသို့ကြားသွားသဖြင့် ၎င်းတို့ကလည်း ထိုသို့ပြုမှုကျင့်သုံးနေကြပါသည်ဟု လျှောက်ထားကြရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အရှင်မြတ်၏ ရဟ်မသ်တော်ပင်ဖြစ်ချေသည်။ အကြင်သူကို အလိုတော်ရှိတော်မူလျှင် ပေးကမ်းစွန့်ကြပေးသနားတော်မူသည်ဟု ဖြေကြားတော်မူပေသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၂၅။ ပင်လယ်ရေမြှုပ်

﴿ 25 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: مَنْ سَبَّحَ اللَّهَ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ، وَحَمِدَ اللَّهَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَكَبَّرَ اللَّهَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ، فَلَيْكَ تِسْعَةُ وَتِسْعُونَ، وَقَالَ: تَمَامُ الْمَاءَةِ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، غُفِرَتْ خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ.

رواه مسلم باب استحباب الذكر بعد الصلاة، وبيان صفته، رقم: ၁၃၀၃

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် နမာန်၏နောက်တွင် **سُبْحَانَ اللَّهِ** (၃၃)ကြိမ်၊ **الْحَمْدُ لِلَّهِ** (၃၃)ကြိမ်၊ **اللَّهُ أَكْبَرُ** (၃၄)ကြိမ် အားလုံးပေါင်း (၉၉)ကြိမ်ဖြစ်သွားပေသည်။ ၎င်းနောက်(၁၀၀)ကြိမ်ပြည့်ရန် အတွက်

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

ကို (၁)ကြိမ် ရွတ်ဖတ်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူ၏ အပြစ်ဂိုနာဟ်များသည် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ၏ ရေမြှုပ်နှင့်အမျှ တင်ရှိနေသော်လည်း အားလုံးကိုခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေမည်။

၂၆။ အခိုင်းအစေ

﴿ 26 ﴾ عَنْ الْفَضْلِ بْنِ الْحَسَنِ الضَّمَرِيِّ أَنَّ أُمَّ الْحَكَمِ أَوْضَاعَةً ابْنَتِي الرَّبِيعِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا حَدَّثَنِي عَنْ إِخْدَاهُمَا أَنَّهَا قَالَتْ: أَصَابَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ سَبِيًّا فَلَذَهَبْتُ أَنَا وَأَخْتِي وَقَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَشَكُونَا إِلَيْهِ مَا نَخُنُ فِيهِ وَسَأَلْنَاهُ أَنْ يَأْمُرَنَا بِشَيْءٍ مِنَ السُّبْحِيِّ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: سَبَقَكُنَّ يَتَامَى بَذَرٍ، وَلَكِنْ سَادَلُكُنَّ عَلَى مَا هُوَ خَيْرٌ لَكُنَّ مِنْ ذَلِكَ، تُكَبِّرْنَ اللَّهَ عَلَى إِنْشَاءِ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ تَكْبِيرَةً وَثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ تَسْبِيحَةً وَثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ تَحْمِيدَةً وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخُذْهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

رواه ابو داود، باب فى مواضع قسم الخمس رقم: 2987

ဟဇရသ် ဖလေဗင်နဟဇနဇ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဇုပိုင်ရ်ဗင်နအဗ်ဒုလ် မုသ်သုလ်ဇ်၏ သမီးနှစ်ယောက်အနက်မှ ဟဇရသ် အွဇ္ဇဟကီးမ် သို့မဟုတ် ဟဇရသ် ဒုဗာအဟ် (ﷺ) သခင်မက ဤအကြောင်းကို တင်ပြခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံသို့ သို့ပန်း အချို့ရောက်ရှိလာသည်။ ကျွန်မနှင့်တကွ ကျွန်မ၏ညီမနှင့် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ သမီးတော် ဟဇရသ် ဖာသွေမဟ်တို့ သုံးဦးသား ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ ဝင်ရောက်ခစား၍ မိမိတို့၏ အခက်အခဲများကို တင်ပြပြီး အိမ်တွင်ခိုင်းစေရန်အတွက် ခါဒင်မ်အခိုင်းအစေ တောင်းဆိုကြ သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အခိုင်းအစေအဖြစ်ပေးရန်မှာ ဗဒရ်စစ်ပွဲကြောင့် ယသီးမ်ဖြစ်သွားခဲ့ကြသူများအား အသင်မတို့ထက် ဦးစားပေးရပေမည်။ သို့သော်လည်း အသင်မတို့အား အခိုင်းအစေထက်သာပိုကောင်းမွန်သောအရာကို သင်ပြပေး မည်။ နမာဇ်ပြီးတိုင်း ကလိမဟ်သုံးခုတို့ကို (၃၃)ကြိမ်၊ الْحَمْدُ لِلَّهِ (၃၃)ကြိမ်၊ سُبْحَانَ اللَّهِ (၃၃)ကြိမ်စီနှင့် (၁)ကြိမ်ကိုမူ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخُذْهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

ကို တစ်ကြိမ် ဖတ်ပါ။

(အဗူဒါဝူးဒ်)

၂၇။ လက်မွဲမြစ်စေသောကလိမဟ်တော်

﴿ 27 ﴾ عَنْ كَنْبِ بْنِ عُجْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مُعَقَّاتٌ لَا يَجِيبُ قَائِلُهُنَّ أَوْ فَاعِلُهُنَّ: ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ تَسْبِيحَةً، وَثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ تَحْمِيدَةً، وَآرَبَعًا وَثَلَاثِينَ تَكْبِيرَةً فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ.

رواه مسلم، باب استحباب الذكر بعد الصلاة رقم: 1350

ဟဇရသ် ကအမ်ပင်န့်အွဂျီရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နမာဇ်ဖတ်ပြီးသောအခါ၌ ဖတ်ရသောအချို့ကလိမဟ်တော်များသည် ဤသို့ရှိသည်။ ၎င်းကိုဖတ်ရွတ်သောသူများသည် မည်သည့်အခါမျှလက်မဲ့ဖြစ်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။ ၎င်းကလိမဟ်တော်များသည် ဖရစ်နမာဇ်ဖတ်ပြီးတိုင်း: سُبْحَانَ اللَّهِ (၃၃)ကြိမ်၊ (၃၃)ကြိမ်، اللَّهُ أَكْبَرُ (၃၄)ကြိမ်တို့ ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၈။ ဟဇရသ် အာလီ(ﷺ) နှင့် ဟသျှမဟ်(ﷺ) တို့၏ ဒီမိုကရေစီ

﴿ 28 ﴾ عَنْ السَّائِبِ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَمَّا رَوَّجَهُ فَاطِمَةُ بَعَثَتْ مَعَهُ بِحَمِيلَةٍ، وَوَسَادَةً مِنْ أَدَمٍ حَشَوْهَا لَيْفٌ، وَرَحِييْنِ وَسِقَايَ، وَجَرَّتَيْنِ، فَقَالَ عَلِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لِفَاطِمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ذَاتَ يَوْمٍ: وَاللَّهِ لَقَدْ سَنَوْتُ حَتَّى لَقَدْ اسْتَكْنَيْتُ صَدْرِي، قَالَ: وَقَدْ جَاءَ اللَّهُ أَبَاكَ بِسَنِي فَأَذْهَبِي فَاسْتَخْدِمِيهِ، فَقَالَتْ: وَأَنَا وَاللَّهِ قَدْ طَحَنْتُ حَتَّى مَجَلَّتْ يَدَايَ، فَاتَتْ النَّبِيَّ ﷺ، فَقَالَ: مَا جَاءَ بِكَ أَى بُنْيَةٍ؟ قَالَتْ: جِئْتُ لِأَسَلِمَ عَلَيْكَ وَاسْتَحْيَيْتُ أَنْ تَسْأَلَهُ وَرَجَعْتُ فَقَالَ: مَا فَعَلْتِ، قَالَتْ: اسْتَحْيَيْتُ أَنْ أَسْأَلَهُ، فَاتَيْنَاهُ جَمِيعًا، فَقَالَ عَلِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! لَقَدْ سَنَوْتُ حَتَّى اسْتَكْنَيْتُ صَدْرِي، وَقَالَتْ فَاطِمَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: قَدْ طَحَنْتُ حَتَّى مَجَلَّتْ يَدَايَ، وَقَدْ جَاءَكَ اللَّهُ بِسَنِي وَسَعَةِ فَأَخَذْنَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَاللَّهِ لَا أُعْطِيكُمْ وَأَدْعُ أَهْلَ الصُّفَةِ تَطْلُوْا بُطُوْنَهُمْ لَا أَجِدُ مَا نَفِيقُ عَلَيْهِمْ، وَلَكِنِّي أَبِيعُهُمْ وَأَنْفِيقُ عَلَيْهِمْ أَثْمَانَهُمْ، فَرَجَعَا فَاتَاهُمَا النَّبِيُّ ﷺ، وَقَدْ دَخَلَا فِي قَطِيفَتِهِمَا إِذَا غَطِيَا رُؤُوسَهُمَا تَكْشَفَتْ أَقْدَامُهُمَا وَإِذَا غَطِيَا أَقْدَامَهُمَا تَكْشَفَتْ رُؤُوسُهُمَا فَتَارَا، فَقَالَ: مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ قَالَ: أَلَا أَخْبَرُكُمْ بِخَيْرٍ مِمَّا سَأَلْتُمَانِي؟ قَالَا: بَلَى، فَقَالَ: كَلِمَاتٍ عَلَّمْنِيهِنَّ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ: تُسَبِّحَانِ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ عَشْرًا، وَتُحَمِّدَانِ عَشْرًا، وَتُكَبِّرَانِ عَشْرًا، وَإِذَا أَوَيْتُمَا إِلَى فِرَاشِكُمَا فَسَبِّحَا ثَلَاثًا وَتَلَايْنِ، وَاحْمَدَا ثَلَاثًا وَتَلَايْنِ، وَكَبِّرَا أَرْبَعًا وَتَلَايْنِ قَالَ: فَوَاللَّهِ مَا تَرَكَتُهُنَّ مِنْهُ عَلَّمْنِيهِنَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَالَ: فَقَالَ لَهُ ابْنُ الْكَوَّاءِ: وَلَا لَيْلَةَ صِفَيْنَ، فَقَالَ: قَاتِلْكُمْ اللَّهُ يَا أَهْلَ الْبِرَاقِ نَعَمْ، وَلَا لَيْلَةَ صِفَيْنَ.

ဟဇရသ် စာအစ်မ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ ၎င်းကို ဟဇရသ်အလီ(ﷺ) က တင်ပြ ခဲ့သည်။ ကျွန်တော်သည် ဟဇရသ် ဟသျှမဟ်(ﷺ) နှင့် နေကာဟ်(လက်ထပ်ထိမ်းမြား) သောအခါ၌ ဟဇရသ် ဟသျှမဟ်(ﷺ) အား တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က စောင်တစ်ထည်၊ သားရေနှင့်ပြုလုပ်ထားပြီး စွန်ပလွံလျှော်များဖြင့် ဖြည့်ထားသော ခေါင်းအုံးတစ်လုံး၊ ကြိတ်ဆုံ

رواه احمد 1/ 106

နှစ်ခု၊ ရေအိတ်တစ်ခုနှင့် ရေအိုးနှစ်လုံးတို့ကို ထည့်ပေးလိုက်သည်။ ဟဇရတ် အလီ(ခ) အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် တစ်နေ့သောအခါ၌ ဟဇရတ် ဖာသွေမဟ်(ခ) အား အလ္လာဟ်(ခ) ၏ ကစမ်၊ ရေတွင်းမှ ရေပုံးဖြင့် ရေငင်ရလွန်းသဖြင့် ကျွန်ုပ်ရင်ဘတ်နာကျင်နေပါသည်။ အလ္လာဟ်(ခ) သည် သခင်မ၏ ဖခင်ထံ သံ့ပန်းအချို့ ချီးမြှင့်လိုက်သည်။ အသင်မ ဖခင်ထံ ခစား၍ အခိုင်းအစေ တစ်ယောက်လောက် တောင်းပါဟုပြောသည်။ ဖာသွေမဟ်(ခ) ကလည်း ကျွန်မသည် ကြိတ်ဆုံကို လှည့်ရင်းလှည့်ရင်း လက်များတွင် အသားမာများဖြစ်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် သူမသည် တမန်တော်မြတ်(ခ) ထံ ဝင်ရောက်ခစားသည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ခ) က ချစ်သမီး အဘယ်ကြောင့် များလာရသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ဟဇရတ် ဖာသွေမဟ်က စလာမ်ပေးရန်အတွက်သာ ရောက်လာရပါသည်ဟု ဖြေကြားသည်။ ၎င်းနောက် ရှက်သည့်အတွက်ကြောင့်ပင် လာရင်းကိစ္စကိုမတင်ပြတော့ဘဲ ပြန်လာခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်က သူမအား အဘယ်ကဲ့သို့ဖြစ်လာရပါသနည်းဟု မေးရာ သူမကရှက်သည့်အတွက်ကြောင့် အခိုင်းအစေ မတောင်းဘဲ ပြန်လာခဲ့ပါသည်ဟု ဖြေသည်။ ထို့နောက် ကျွန်ုပ်တို့ ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ဦးစလုံးအတူတကွ တမန်တော်မြတ်(ခ) ထံ ဝင်ရောက်ခစား၍ ကျွန်ုပ်က လျှောက်တင်သည်။ ယာရုလလ္လာဟ် (ခ) ရေတွင်းမှ ရေငင်ရင်းနှင့် ကျွန်တော်မျိုး၏ ရင်ဘတ်တွင် နာကျင်နေပါသည်။ ၎င်းနောက် ဟဇရတ်ဖာသွေမဟ်(ခ) ကလည်း ကြိတ်ဆုံကို လှည့်ရလွန်းသဖြင့် ကျွန်တော်မျိုးမ၏ လက်များတွင် အသားမာများဖြစ်နေပါသည်။ အရှင်မြတ်သည် ကိုယ်တော်မြတ်ထံသို့ သံ့ပန်းအချို့ ချီးမြှင့်ပေးလိုက်သည်။ ချောင်လည်မှုရရှိတော်မူပေသည်။ သို့ဖြစ်ပေရာ ကျွန်တော်မျိုးအတွက် အခိုင်းအစေတစ်ဦး ချီးမြှင့်တော်မူပါဟု လျှောက်တင်ကြရာ တမန်တော်မြတ်(ခ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်၏ကစမ်၊ ဆွမ်ဖဟ်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဆာလောင်မွတ်သိပ်လွန်းသဖြင့် ပိုက်ချပ်၍ နေကြရပေသည်။ ၎င်းတို့အတွက် သုံးစွဲရန်မှတစ်ပါး ငါကိုယ်တော်၌ အခြားမည်သည့် အရာမျှမရှိချေ။ သို့ဖြစ်၍ ကျွန်များကို ရောင်းချပြီး ရရှိလာသောငွေဖြင့် ၎င်းဆွမ်ဖဟ်ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် သုံးစွဲရပေလိမ့်မည်။ ဤစကားကိုကြားပြီး ကျွန်ုပ်တို့နှစ်ဦးစလုံး ပြန်လာခဲ့ကြသည်။ ညရောက်သောအခါ ကျွန်ုပ်တို့နှစ်ဦးစလုံးသည် စောင်ပိုင်းလေးတစ်ခုတည်းဖြင့် အိပ်စက်ကြရသည်။ ၎င်းစောင်ဖြင့် ဦးခေါင်းကို လုံအောင် ခြုံလိုက်လျှင် ခြေထောက်များပေါ်သွားသည်။ ခြေထောက်ကို လုံအောင်ဖုံးလိုက်လျှင် ဦးခေါင်းပေါ်သွားသည်။ ရုတ်တရက် တမန်တော်မြတ်(ခ)သည် ကျွန်ုပ်တို့ထံသို့ ရောက်တော်မူလာခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့နှစ်ဦးစလုံးက လျင်မြန်စွာ အိပ်ရာမှထလိုက်ကြသည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ခ) က မိန့်တော်မူသည်။ မိမိတို့အိပ်ရာ၌ပင်လဲလျောင်းနေကြပါ။ အသင်တို့ငါကိုယ်တော်မြတ်ထံမှ အခိုင်းအစေတောင်းလိုကြပါ၏လော။ အဘယ်အသင်တို့အား ဤသည်ထက်သာပိုကောင်းမွန် သောအရာကို မသင်ပြရပေဘူးလား။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်တို့က မုချသင်ပြတော်မူပါဟု လျှောက်တင်ကြလေရာ အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ ငါကိုယ်တော်မြတ်အား ဤကလိမဟ်တော်

အချို့ကို ဂျိဗ်ရာအီးလ် ﴿الجبّار﴾ က သင်ပြပေးခဲ့သည်။ အသင်တို့ နှစ်ဦးစလုံး နမာဇ်ဖတ်ပြီးတိုင်း
 اللَّهُ سُبْحَانَ (၁၀)ကြိမ်၊ الْحَمْدُ لِلَّهِ (၁၀)ကြိမ်၊ اللَّهُ أَكْبَرُ (၁၀)ကြိမ် ဖတ်ကြကုန်။ ထို့နောက်
 အိပ်ယာပေါ်လဲလျောင်းသောအခါ اللَّهُ سُبْحَانَ (၃၃)ကြိမ်၊ الْحَمْدُ لِلَّهِ (၃၃)ကြိမ်၊ اللَّهُ أَكْبَرُ
 (၃၄)ကြိမ် ဖတ်ကြပါ။ ဟဇရတ် အလီ ﴿عليه السلام﴾ က ဆက်လက်အမိန့်ရှိသည်။ အရှင်မြတ်၏ကစမ်
 တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က ကျွန်ုပ်တို့အား ဤကလိမဟ်တော်ကို သင်ပြပေးခဲ့သည့်နောက်ပိုင်း
 ၎င်းကိုဖတ်ရွတ်ရာတွင် ကျွန်ုပ်သည် မည်သည့်အခါမျှ မပျက်ကွက်ခဲ့ချေ။ အိမ်နေကဝါအ် ﴿الحسين عليه السلام﴾
 က ဟဇရတ်အလီ ﴿عليه السلام﴾ အား (အဘယ် အသင်သည်) ဆွိဖ်ဖီးန်စစ်ပွဲဆင်နွှဲစဉ်က ညတွင်လည်း
 ဤကလိမဟ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်ရန် မပျက်ခဲ့ပေသလောဟုမေးရာ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။
 အီရာက်နိုင်ငံသားတို့ အသင်တို့အပေါ် အရှင်မြတ်ဒဏ်ခတ်တော်မူပါစေ။ ဆွိဖ်ဖီးန်စစ်ပွဲဆင်နွှဲနေစဉ်
 ညအခါ၌လည်း ကျွန်ုပ်သည် ဤကလိမဟ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်ခြင်းအမှုကို မပျက်ကွက်ခဲ့ချေ။
 (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၉။ နေ့စဉ်ကောင်းမှု ၂၅၀၀

﴿ 29 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: خَصَلَتَانِ لَا يُخَصِّنُهُمَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ، هُمَا يَسِيرٌ، وَمَنْ يَعْمَلْ بِهِمَا قَلِيلٌ: يَسْبَحُ اللَّهَ ذُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ عَشْرًا، وَيُحَمِّدُهُ عَشْرًا، وَيُكَبِّرُ عَشْرًا قَالَ: فَأَنَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ، يَفْعَلُهَا بِيَدِهِ قَالَ: فَقَالَ: حَمْسُونَ وَمِائَةً بِاللِّسَانِ، وَآلْفٌ وَخَمْسُمِائَةٍ فِي الْمِيزَانِ، وَإِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ سَبَّحَ وَحَمِدَ وَكَبَّرَ مِائَةً، فَبَلَكَ مِائَةً بِاللِّسَانِ، وَآلْفٌ فِي الْمِيزَانِ، فَأَيُّكُمْ يَعْمَلُ فِي الْيَوْمِ الْوَاحِدِ أَلْفَيْنِ وَخَمْسِمِائَةِ سَيِّئَةٍ، قَالَ: كَيْفَ لَا يُخَصِّنُهُمَا؟ قَالَ: يَأْتِي أَحَدُكُمْ الشَّيْطَانُ، وَهُوَ فِي صَلَاةٍ، فَيَقُولُ: اذْكُرْ كَذَا، اذْكُرْ كَذَا، حَتَّى شَغَلَهُ وَلَعَلَّهُ أَنْ لَا يَفْعَلَ، وَيَأْتِيهِ فِي مَضْجَعِهِ فَلَا يَزَالُ يَتَوَمَّعُ حَتَّى يَنَامَ. رواه ابن حبان، قال المحقق: حديث صحيح ٣٥٤/٥

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီအမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကျင့်ကောင်းနှစ်ခုရှိပေသည်။ ၎င်းကို မည်သည့်မွတ်စ်လင်မ်ပင်ဖြစ်စေ လိုက်နာကျင့်သုံးပါက ၎င်းသူဂျန္ဓာသို့ဝင်ရောက်ရပေမည်။ ၎င်းအကျင့်နှစ်ခုသည် လွယ်ကူသည်။ သို့ရာတွင် လိုက်နာကျင့်သုံးသူမှာ နည်းပါးလှပါသည်။ ပထမအကျင့်မှာ နမာဇ်ပြီးတိုင်း **سُبْحَانَ اللَّهِ** (၁၀)ကြိမ်၊ **الْحَمْدُ لِلَّهِ** (၁၀)ကြိမ်၊ **اللَّهُ أَكْبَرُ** (၁၀)ကြိမ်စီ ဖတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိမိလက်ချောင်းများဖြင့် ရေတွက်တော်မူသည်ကို မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ ဤကလိမဟ်တော်သုံးခုကို(၁၀)ကြိမ်စီဖြင့် နမာဇ်(၅)ကြိမ်တွင် အကြိမ်ပေါင်း (၁၅၀)ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အမလ်ကောင်းမှု၏ ချိန်ခွင်၌

(၁၀-ဆ တိုးသွားသည့် အတွက်ကြောင့် ၁၅၀၀)ဖြစ်သည်။ ဒုတိယ ကျင့်စဉ်တစ်ခုမှာ အိမ်ယာ ဝင်သောအခါ **سُبْحَانَ اللَّهِ** (၃၃)ကြိမ်၊ **الْحَمْدُ لِلَّهِ** (၃၃)ကြိမ်၊ **اللَّهُ أَكْبَرُ** (၃၄)ကြိမ်စီ ဖတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖတ်ခြင်းဖြင့် (၁၀၀) ပြည့်သွားပေသည်။ ၎င်းတို့၏အကျိုးဆေးဗိမာ (၁၀၀၀) ဖြစ်သွားပေသည်။ (ဤအမလ်နှင့် နမာန်ပြီးတိုင်း ဖတ်သည့် အမလ်တို့ကိုပေါင်းလိုက်လျှင် စုစုပေါင်း(၂၅၀၀)သော ကောင်းမှုရရှိပေသည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နေ့စဉ် အပြစ်ရှိနာဟ်ပေါင်း(၂၅၀၀) အဘယ်သူကျူးလွန်ပါမည်နည်း။ ဆိုလိုသည်မှာ ဤမျှ ခန့်အပြစ်ရှိနာဟ် မကျူးလွန်ကြပေ။ ၎င်းနောက်(၂၅၀၀)သော ကောင်းမှုများ စာရင်းဝင်သွား ပေသည်။ (အိမ်နေဟမ်ဗားနီ)

၃၀။ တမန်တော်မြတ် ချီးမြှင့်သော အထူးဒိုဒါ

﴿ 30 ﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَخَذَ بِيَدِهِ وَقَالَ: يَا مُعَاذُ! وَاللَّهِ إِنِّي لَا جَبَلَكَ، فَقَالَ: أَوْصِيكَ يَا مُعَاذُ! لَا تَدْعَنَّ فِي ذُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ تَقُولُ: اَللّهُمَّ! اَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ. رواه ابو داود، باب في الاستغفار، رقم: ١٥٢٢

ဟရေသ် မုအာဇ်ဗင်နီဂျဗလ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ၎င်း၏လက်ကိုကိုင်တော်မူ၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုအာဇ် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ကစမ်၊ ငါကိုယ်တော်မြတ် အသင့်အား ချစ်ခင်နှစ်သက်တော်မူသည်။ ပြီးနောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်မြတ် အသင့်အား မှာတမ်းတော်မူမည်။ မည်သည့်နမာန်များ၏ နောက်တွင်မဆို ဤသည်ကို ဖတ်ခြင်းမှ မစွန့်ထားလေနှင့်။ (သဘောမှာဖတ်စေလိုသည်။)

اَللّهُمَّ اَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

အို အလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးအား အရှင်မြတ်ကို ဖိတ်ရတသရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ အရှင်မြတ်၏ ကျေးဇူးတင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ အရှင်မြတ်၏ အိဗာဒမ်များကို ကောင်းမွန်စွာ ပြုကျင့်ဆောက်တည်နိုင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ ကူညီစောင့်မတော်မူပါ။ (အဗူအီဇူးဒ်)

၃၁။ အာယသျှုဂ်ကုရ်စီနှင့် ဂျဗ္ဗာ်

﴿ 31 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ فِي ذُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ، لَمْ يَمْنَعْهُ مِنْ دُخُولِ الْجَنَّةِ إِلَّا أَنْ يَمُوتَ. رواه النسائي في عمل اليوم والليلة، رقم: ١٠٠، وفي رواية: وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

رواه الطبراني في الكبير والواسط باسانيد واحدها جيد، مجمع الزوائد ١٠/ ١٢٨

ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် နမာန်ပြီးတိုင်း အာယသွလ်ကုရ်စီကို ဖတ်ရွတ်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူ ဂျန္နသ်သို့ဝင်ရောက်ရန်အတွက် သေခြင်းတရားဟူသော အတားအဆီးတစ်ရပ်သာရှိပေတော့ သည်။ အခြားဆင့်ပြန်ချက်တစ်ခုတွင်မူ ၎င်းအာယသွလ်ကုရ်စီနှင့်တကွ စူရဟ်အစ်ခ်လာဆွ်ကို လည်း ဖတ်ရန်လာရှိပေသည်။ (တွမ်ရာနီ)

၃၂။ အရှင်မြတ်၏ စောင့်ရှောက်မှု

﴿ 32 ﴾ عَنْ حَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ فِي ذُبُرِ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ كَانَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ إِلَى الصَّلَاةِ الْآخِرَى.

رواه الطبراني واسناده حسن، مجمع الزوائد ١٢٨/١٠

ဟဇရသ် ဟစန်ဗင်အလီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဖရပ်စ်နမာန်၏နောက်တွင် အာယသွလ်ကုရ်စီဖတ်ခဲ့လျှင် နောက် နမာန်အချိန်အထိ ကြားကာလအချိန်တွင် အရှင်မြတ်၏ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအောက်၌ ရှိနေလေသည်။ (တွမ်ရာနီ)

၃၃။ နမာန်ပြီးတိုင်းဒီအာ

﴿ 33 ﴾ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَا صَلَّيْتُ خَلْفَ نَبِيِّكُمْ ﷺ إِلَّا سَمِعْتُهُ يَقُولُ جِئْتُ بِبَصَالِحِ الْأَعْمَالِ وَالْأَخْلَاقِ، لَا يَهْدِي لِصَالِحِهَا، وَلَا يَصْرِفُ سَيِّئِهَا إِلَّا أَنْتَ.

رواه الطبراني في الصغير والوسط واسناده جيد، مجمع الزوائد ١٤٥/١٠

ဟဇရသ် အဗူအိုင်းယူဗ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ နောက်မှလိုက်၍ နမာန်ဖတ်သောအခါတိုင်း နမာန်ပြီးသောအခါတွင် ဤသို့ဒီအာပြုလေ့ရှိ သည်ကို ကြားခဲ့သည်။

اللَّهُمَّ اغْفِرْ خَطَايَايَ كُلَّهَا، اللَّهُمَّ وَأَنْعَشْنِي وَاجْبُرْنِي وَاهْدِنِي بِصَالِحِ الْأَعْمَالِ وَالْأَخْلَاقِ، لَا يَهْدِي لِصَالِحِهَا، وَلَا يَصْرِفُ سَيِّئِهَا إِلَّا أَنْتَ

ယာ အလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုး၏ မှားယွင်းချွတ်ချော်မှုများနှင့် အပြစ်ဒိုနာဟ်များအား လုံးကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူပါ။ ယာအလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးအား အဆင့်အတန်း မြင့်မားမှုကိုလည်း ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ မိမိ၏ချို့ယွင်းအားနည်းချက်များကိုလည်း ဖယ်ရှားပေး

သနားတော်မူပါ။ ကျွန်တော်မျိုးအား ကောင်းမြတ်သော အမလ်များနှင့် ကောင်းမြတ်သော ကိုယ်ကျင့်သီလများ ဆောက်တည်နိုင်စွမ်း ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါ။ အကြောင်းမှာ ဤသို့ သော ကောင်းမြတ်သော အမလ်များနှင့် ကောင်းမြတ်သော ကိုယ်ကျင့်တရားများ ဆောက်တည် ပွားများနိုင်စေရန်အတွက် (ဟိဒါယတ်) စွမ်းအားကို အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သူကမျှ မပေး စွမ်းနိုင်ပါ။ ထို့နောက် မကောင်းသော အလုပ်များနှင့် မကောင်းသော အကျင့်စရိုက်များကို လည်း အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သူကမျှ ဖယ်ရှားနိုင်စွမ်းမရှိပါ။ (တွင်ရာနီ)

၃၄။ ဒေးသောနမာန်

﴿ 34 ﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ صَلَّى الْبُرْدَيْنِ دَخَلَ الْجَنَّةَ.
رواه البخارى، باب فضل صلاة الفجر، رقم: ၈၇၄

ဟရေသ် အဗူမူစာ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အကြင်သူသည် ချမ်းအေးသော နမာန်နှစ်ခုကို ဆောက်တည်ခဲ့လျှင် ၎င်းထိုသူသည် ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်ရပေမည်။ (ဗုခါရီ)

ရှင်လင်းချက်။ ။ ချမ်းအေးသော နမာန်နှစ်ခုဟူသည် ဖျရ်နှင့် အဆွရ်နမာန်ဖြစ်သည်။ ချမ်းအေး သော အချိန်ကုန်ဆုံးချိန်၌ ဖျရ်နမာန်ကို ဝတ်ပြုရပြီး အဆွရ်နမာန်ကို ချမ်းအေးမှု၏ အစပိုင်း တွင် ဝတ်ပြုရပေသည်။ ၎င်းနမာန်နှစ်ကြိမ်ကို အထူးပြု၍ ရည်ညွှန်းခြင်းအကြောင်းမှာ ဤသို့ ဖြစ်ပေသည်။ ဖျရ်နမာန်ကို အိပ်မောကျနေသည့်အတွက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဆွရ်နမာန် ကို တစ်နေ့တာလုပ်ငန်းများ၌ နှစ်မွန်းနေရသည့်အတွက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝတ်ပြုရန် အတွက် ခဲယဉ်းလှပေသည်။ သို့ဖြစ်ပေရာ ၎င်းနမာန်နှစ်ကြိမ်ကို ဂရုစိုက်သူမှာမူ ကျန်ရှိသော နမာန်သုံးကြိမ်စလုံးကိုလည်း ဂရုစိုက်၍ မြဲမြံစွာဝတ်ပြုကြမည်။ (မစ်ရှ်ကားသ်)

၃၅။ နေမထွက်မီနှင့်နေမဝင်မီ

﴿ 35 ﴾ عَنْ رُوَيْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: لَنْ يَلِجَ النَّارَ أَحَدٌ صَلَّى قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا، يَغْنِي الْفَجْرَ وَالْعَصْرَ.

رواه مسلم، باب فضل صلاتي الصبح والعصر رقم: ၁၄၃၆

ဟရေသ်ရုဝိုင်ဗဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် နေမထွက်မီအလျင်နှင့် နေမဝင်မီအလျင် နမာန်ဖတ်ခဲ့လျှင် ဆိုလိုသည်မှာ ဖျရ်နှင့်အဆွရ်နမာန်တို့ကို ဆောက်တည်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူ ဂျဟန္နမ်ခရဲဘုံသို့ ကျရောက်လိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၆။ နမာဇ်နှစ်ကြိမ်အပြီး ကလိမဟ်သောင်ဟီးဒ်

﴿ 36 ﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ قَالَ فِي دُبُرِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَهُوَ تَائِبٌ رَجُلِيهِ قَبْلَ أَنْ يَتَكَلَّمَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، عَشْرَ مَرَّاتٍ كُتِبَتْ لَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ وَمُحِىَ عَنْهُ عَشْرُ سَيِّئَاتٍ وَرُفِعَ لَهُ عَشْرُ دَرَجَاتٍ وَكَانَ يَوْمَهُ ذَلِكَ فِي جَزَاءِ مَنْ كُلِّ مَكْرُوهٍ وَحَرَسَ مِنَ الشَّيْطَانِ وَلَمْ يَنْبَغِ لِدُنْبٍ أَنْ يُذِرْكَهُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ إِلَّا الشِّرْكَ بِاللَّهِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح غريب، باب فى ثواب كلمة التوحيد

رقم: ၃၆၇၄ ورواه النسائى فى عمل اليوم والليلة، رقم: ၁၁၇ وذكر بيده الخَيْرُ مكان يُحْيِي

وَيُمِيتُ، وزاد فيه: وَكَانَ لَهُ بِكُلِّ وَاحِدَةٍ قَالَهَا عَنُقُ رَقَبَةٍ، رقم: ၁၂၇ ورواه النسائى ايضا فـ

عمل اليوم والليلة، من حديث معاذ، وزاد فيه: وَمَنْ قَالَهُنَّ جِئْنَ يَنْصَرِفْ مِنْ صَلَاةٍ أَلـ

رقم: ၁၂၆

أَعْطِيَ مِثْلَ ذَلِكَ فِي لَيْلَتِهِ.

ဟဇရသ် အမူဇရ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဖဂ္ဂရ်နမာဇ်ပြီးနောက် (နမာဇ်တွင်ထိုင်သကဲ့သို့ပင် ဆက်၍ထိုက်လျက်) ခြေနှစ်ဖက်ပေါ်ထိုင်၍ စကားမပြောမီအလျင် အောက်ပါ(ကလိမဟ်တော်ကို ၁၀-ကြိမ်) ရွတ်ဖတ်ခဲ့လျှင်လည်းကောင်း၊ အခြားဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင်မူ အဆွရ်နမာဇ်ပြီးနောက်လည်း(၁၀)ကြိမ် ရွတ်ဖတ်ခဲ့လျှင်၊ ၎င်းသူအတွက် ကောင်းမှု(၁၀)ခု ရေးမှတ်ခြင်းခံရပေသည်။ ၎င်းနောက်မကောင်းမှု(၁၀)ခု ပယ်ဖျက်ပေးခြင်းခံရပေသည်။ ၎င်းနောက်အဆင့်အတန်း(၁၀)ခု တိုးမြှင့်သွားပေသည်။ ၎င်းပြင်တစ်နေ့တာလုံး မလိုလားမနစ်သက်ဖွယ် အမှုကိစ္စများမှလည်း ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းခံရပေသည်။ ဤကလိမဟ်တော်သည် ရှိုင်သွာန်၏ရန်မှ ကာကွယ်ပေးရန်အတွက်လည်း အစောင့်အဖြစ် တာဝန်ယူပေသည်။ ၎င်းပြင် ထိုသူအား ရှိရက်ကိစ္စမှလွဲ၍ အခြားမည်သည့်အမှုကိစ္စကမှ ပျက်စီးစေလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ အခြားဆင့်ဆိုချက်တစ်ရပ်တွင်မူ ဤကလိမဟ်တော်အား ဖတ်ရွတ်သူတိုင်းကို ဤကလိမဟ်တော်၏ စာလုံးတိုင်းအပေါ် ကျွန်တစ်ယောက်သူကောင်းပြုသည့် အကျိုးဆေးဝါးကို ရေးမှတ်ခြင်းခံရပေသည်။ ၎င်းနောက်အဆွရ်နမာဇ်ပြီးမှဖတ်ခဲ့လျှင် ဤဆေးဝါးကို တစ်ညတာလုံးရရှိပေသည်။ ၎င်းဖဂ္ဂရ်နမာဇ်ပြီးနောက် ဖတ်ရွတ်ခဲ့လျှင် တစ်နေ့တာလုံး ဤဆေးဝါးကို ရရှိနေပေသည်။ ထိုကလိမဟ်တော်မှာ -

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

အခြားဆင့်ဆိုချက်တစ်ရပ်တွင်မူ နေရာ၌ ပِيَدِهِ الْخَيْرُ ဟု လာရှိပေသည်။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားသောကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။

ထိုအရှင်မြတ်သည် ဇာသ်တော်အရလည်းကောင်း၊ ဆွေဖာသ်တော်အရလည်းကောင်း၊ တစ်ပါးတည်းတည်ရှိတော်မူ၏။ ၎င်းအရှင်မြတ်နှင့် တုဖက်နိုင်ယှဉ်နိုင်သူ အခြားမရှိ။ ဒုန္နယာ လောကနှင့် အာခိရသ်နောင်တမလွန်လောကတို့ကို ၎င်းအရှင်မြတ်ကသာ စိုးပိုင်တော်မူ၏။ ရှိရှိသမျှသော ကောင်းမှုအပေါင်းသည် ထိုအရှင်မြတ်၏ လက်တော်၌သာရှိပေသည်။ ၎င်းပြင် ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် ထိုအရှင်မြတ်အဖို့သာဖြစ်တော်မူပေသည်။ ထိုအရှင်မြတ်ကသာ ရှင်စေသေစေနိုင်တော်မူပေသည်။ ထိုအရှင်မြတ်ကသာ အရာအပေါင်းကို စွမ်းနိုင်တော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၃၇။ ဖျရ်နမာန်ဖတ်သူကို ဂုဏ်ပေးမှု

﴿ 37 ﴾ عَنْ جُنْدَبِ الْفَسْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ صَلَّى صَلَاةَ الصُّبْحِ فَهُوَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ، فَلَا يَطْلُبُكُمُ اللَّهُ مِنْ ذِمَّتِهِ بِشَيْءٍ فَإِنَّهُ مَنْ يَطْلُبُهُ مِنْ ذِمَّتِهِ بِشَيْءٍ يُدْرِكْهُ، ثُمَّ يَكْبَهُ عَلَى وَجْهِهِ فِي نَارٍ جَهَنَّمَ. رواه مسلم، باب فضل صلاة العشاء رقم: ၁၆၇၆

ဟဇရသ် ဂျန်ဒုဗ်ကတ်စ်ရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဖျရ်နမာန်ကို ဝတ်ပြုဆောက်တည်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် အရှင် မြတ်၏ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအောက်၌ ရောက်ရှိလာပေသည်။ (သို့ရှိရာ ၎င်းသူအား ဒုက္ခ ပေး ဆဲရေးတိုင်းထွာခြင်း မပြုကြနှင့်) ၎င်းနောက် ဤအချက်ကိုလည်း သတိပြုကြလော့။ ၎င်းမှာအရှင်မြတ်က မိမိ၏ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအောက်၌ ထားရှိသောသူအား ဒုက္ခပေး ဆဲရေးတိုင်းထွာမှုပြုသည့်အတွက်ကြောင့် အသင်တို့အား အရေးကိစ္စတစ်ခုခုအတွက် မေးမြန်း တောင်းဆိုကောင်း တောင်းဆိုလိမ့်မည်။ ဤသို့ဒုက္ခပေးဆဲရေးတိုင်းထွာသူအား အရှင်မြတ်၏ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအောက်၌ရှိနေသူကို ဆဲရေးတိုင်းထွာခဲ့မှုနှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်း စစ်ဆေးတော်မူလိမ့်မည်။ ၎င်းနောက် ဤသူအား ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်စေ၍ မှောက်လျက် သားပုံစံဖြင့် ဂျဟန္နမ်သို့ ပစ်ချလိမ့်မည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၈။ မင်ရိပ်ပြီး(၇)ကြိမ်

﴿ 38 ﴾ عَنْ مُسْلِمِ بْنِ النَّحَارِثِ التَّمِيمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ أَسْرَأَ إِلَيْهِ فَقَالَ: إِذَا انْصَرَفْتَ مِنْ صَلَاةِ الْمَغْرِبِ فَقُلْ: اَللَّهُمَّ اجْزِنِي مِنَ النَّارِ سَبْعَ مَرَّاتٍ فَإِنَّكَ إِذَا قُلْتَ ذَلِكَ ثُمَّ مَبَّ فِي لَيْلِكَ كُتِبَ لَكَ جَوَارٌ مِنْهَا، وَإِذَا صَلَّيْتَ الصُّبْحَ فَقُلْ كَذَلِكَ، فَإِنَّكَ إِذَا مَبَّ فِي يَوْمِكَ كُتِبَ لَكَ جَوَارٌ مِنْهَا.

رواه ابو داؤد، باب ما يقول اذا أصبح، رقم: ၈၀၇၇

ဟဇရသ် မွတ်စ်လင်မ်ဗင်န်ဟာရိစ်သမီမီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်

﴿ ၃၉ ﴾ က ကျွန်ုပ်အား တိုးတီးစွာဖြင့် ဤသို့အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ အသင်သည် မဂ်ရိပ်နမာန်ဖတ်ပြီးသောအခါ ဤဒိုအာကို(၇)ကြိမ်ဖတ်ပါ။ **اللَّهُمَّ اجْزِنِي مِنَ النَّارِ** ယာ အလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးအား ဒိုဇ်ဇရဲမီးဘေးမှ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူပါ။ အကယ်၍ အသင်သည် အထက်ပါဒိုအာကို ဖတ်ရွတ်ပြီးနောက် ၎င်းညတွင် ကွယ်လွန်သေဆုံးခဲ့ပါမူ ဂျဟန္နမ်မှ လွတ်ကင်းမှုရပေမည်။ ၎င်းနောက် အထက်ပါဒိုအာကို နံနက်ဖဂျရ်နမာန်ဖတ်ပြီးနောက် ဖတ်ရွတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းနေ့တွင် အသင်ကွယ်လွန်ခဲ့ပါက ဂျဟန္နမ်မှ လွတ်ကင်းမှုရပေမည်။ (အဗူဒါူဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ တမန်တော်မြတ်﴿ ၃၉ ﴾ က ဤသို့တိုးတီးစွာမိန့်ဆိုခြင်းအကြောင်းမှာ နားထောင်နေသူအဖို့ ဤစကားကို ဂရုစိုက်စေရန်အတွက်ဖြစ်ပေသည်။ (ဗလွတ်လ်မဂျ်ဟူဒ်)

၃၉။ အစဦးပိုင်းနမာန်

﴿ 39 ﴾ عَنْ أُمِّ قُرْثُومَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟

قَالَ: الصَّلَاةُ فِي أَوَّلِ وَقْتِهَا. رواه ابو داؤد، باب المحافظة على الصلوات، رقم: ၄၂၆

ဟဇရတ် အွမ္မေဖရဝဟ်﴿ ၃၉ ﴾ သခင်မက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်﴿ ၃၉ ﴾ အား အမြတ်ဆုံးသော အမလ်ကောင်းမှုသည် အဘယ်အရာပါနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်မြတ်﴿ ၃၉ ﴾ က နမာန်ကိုအချိန် အစဦးပိုင်းတွင် ဝတ်ပြုဆောက်တည်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (အဗူဒါူဒ်)

၄၀။ ဝိသစ်ရ်နမာန်

﴿ 40 ﴾ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَا أَهْلَ الْقُرْآنِ! أَوْتِرُوا فَإِنَّ

اللَّهُ وَتَرٌ يُحِبُّ الْوَتَرَ. رواه ابو داؤد، باب استحباب الوتر، رقم: ၁၄၁၆

ဟဇရတ် အလီ﴿ ၄၀ ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်﴿ ၄၀ ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကုရ်အာန်ကျမ်းရပုဂ္ဂိုလ်တို့၊ မွတ်စ်လင်မ်အပေါင်းတို့၊ ဝိသစ်ရ်နမာန်ကိုဖတ်ကြပါ။ အကြောင်းမှာ အလ္လာဟ်﴿ ၄၀ ﴾ သည် ဝိသစ်ရ်ဖြစ်ပေသည်။ အရှင်မြတ်သည် ၎င်းဝိသစ်ရ်နမာန်ဖတ်သူတို့အား နှစ်သက်ကျေနပ်တော်မူပေသည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဝိသစ်ရ်ဟူသည် ဆက်တွဲမှုမရှိသော ကိန်းဂဏန်းကိုဆိုလိုသည်။ အရှင်မြတ်သည် ဝိသစ်ရ်ဟု ညွှန်းဆိုခြင်းအကြောင်းမှာ အလ္လာဟ်﴿ ၄၀ ﴾ သည် မည်သည်နှင့်မှ ဆက်တွဲနေသည်မရှိချေ။ ဝိသစ်ရ်ဖတ်သူတို့အား နှစ်သက်ကျေနပ်တော်မူသည်ဟု ဆိုခြင်းမှာ ဤသည့်အတွက်ကြောင့်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းနမာန်၏ အရေအတွက်မှာ (မ)ဂဏန်းဖြစ်ပေသည်။

(မဂျ်မအ်ဗိဟာရွတ်လ်အန်ဝါရ်)

၄၁။ ကုလားအုတ်အနီ

﴿ 41 ﴾ عَنْ خَارِجَةَ بِنِ حُذَافَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ أَمَدَّكُمْ بِصَلَاةٍ، وَهِيَ خَيْرُكُمْ مِنْ حُمْرِ النَّعَمِ، وَهِيَ الْوُتْرُ، فَجَعَلَهَا لَكُمْ فِيمَا بَيْنَ الْعِشَاءِ إِلَى طُلُوعِ الْفَجْرِ.

رواه ابو داؤد، باب استحباب الوتر، رقم: ١٤١٨

ဟဇရသ် ခါရေဂျဟ်ဗင်န့်ဟုဇာဖဟ် (ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်နေ့သောအခါ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်ထံသို့ ရောက်တော်မူလာသည်။ ပြီးနောက် ဤသို့အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ် (ﷻ) သည် အသင့်အား နောက်ထပ်နမာန်တစ်ခုကိုလည်း ချီးမြှင့်ထား တော်မူသည်။ ၎င်းနမာန်သည် အသင့်အတွက် အနီရောင်ကုလားအုတ်တစ်ကောင်ခြင်းထက် သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။ ၎င်းနမာန်သည် ဝိသစ်ရန်နမာန်ဖြစ်ပေသည်။ အရှင်မြတ်သည် အသင့်အဖို့ ၎င်းနမာန်၏အချိန်ကို အိရ္ရာနမာန်ပြီးနောက်မှစ၍ နံနက်အာရုံတတ်အချိန်မတိုင်မီအထိ သတ်မှတ်ထားတော်မူပေသည်။ (အဗူဒါရူဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အရပ်လောက၌ ကုလားအုတ်အနီရောင်သည် အလွန်တန်ဖိုးကြီးမားသော ပစ္စည်းတစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပေသည်။

၄၂။ စကားသုံးခွန်း

﴿ 42 ﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَوْصَانِي خَلِيلِي ﷺ بِثَلَاثٍ: بِصَوْمٍ ثَلَاثَةٍ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ، وَالْوُتْرَ قَبْلَ النَّوْمِ، وَرَكَعَتَيِ الْفَجْرِ.

رواه الطبرانی في الكبير رجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٤/٢٠٠

ဟဇရသ် အဗူဒရ်ဒါအ် (ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်အား ကျွန်ုပ်၏ချစ်နပ်တမန် တော်မြတ် (ﷺ) က စကားသုံးခွန်းကို မှာတမ်းခဲ့တော်မူခဲ့ပေသည်။

- (၁) လစဉ်သုံးရက် ရိုဇဟ်စောင့်ထိန်းရန်။
- (၂) မအိပ်မီအလျင် ဝိသစ်ရန်နမာန်ဖတ်ရန်နှင့်
- (၃) ဖဂျရ်၏စွန္နသ်နှစ်ရကအသ်ကို ဖတ်ရန်တို့ဖြစ်ပေသည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အကြင်သူ၌ နီးထသောအကျင့်ရှိမှ၊ ၎င်းသူအဖို့ ဤသို့တစ်ဖန်ထ၍ ဝိသစ်ရ် ဖတ်ခြင်းသည် သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အိပ်ရာမှတစ်ရေးနီးထသောအကျင့်မရှိသူ အဖို့ မအိပ်မီအလျင်ဖတ်လိုက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ (တွဗ်ရာနီ)

၄၃။ ဦးခေါင်းအဆင့်

﴿ 43 ﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا إِيمَانَ لِمَنْ لَا أَمَانَةَ لَهُ، وَلَا صَلَاةَ لِمَنْ لَا طَهْرَ لَهُ، وَلَا دِينَ لِمَنْ لَا صَلَاةَ لَهُ، إِنَّمَا مَوْضِعُ الصَّلَاةِ مِنَ الدِّينِ كَمَوْضِعِ الرَّأْسِ مِنَ الْجَسَدِ.

رواه الطبراني في الأوسط والصغير وقال: تفرد به الحسين بن الحكم الجبيري، الترغيب ٢٤٦/١

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် သူတစ်ပါးက လာရောက်အပ်နှံထားသော အမာနသ် ဥစ္စာပစ္စည်းကို ကောင်းမွန်လုံခြုံစွာ ထိန်းသိမ်းထားခြင်းမရှိသမျှ ၎င်းသူအီမာန်သည်လည်း ပြည့်စုံနိုင်မာလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ အကြင်သူထိုရေသ်နှင့်စင်ခြင်းမရှိလျှင် နမာဇ်လည်း အထမြောက် မည်မဟုတ်ပေ။ အကြင်သူသည် နမာဇ်ဖတ်ခြင်းမရှိသေးသမျှ ၎င်းသူသည် ဒီးနိသာသနာ ဝင်ဖြစ်မည်မဟုတ်သေးချေ။ ဒီးနိသာသနာတော်၌ နမာဇ်၏အဆင့်အတန်းသည် ကိုယ်ခန္ဓာ၌ ဦးခေါင်းအဆင့်အတန်းကဲ့သို့ဖြစ်ပေသည်။

ဆိုလိုသည်မှာ ဦးခေါင်းမပါရှိဘဲနှင့် ၎င်းလူသား၌ အသက်ရှင်သန်နိုင်လိမ့်မည်မဟုတ် သကဲ့သို့ပင် နမာဇ်မဖတ်ဘဲနှင့် ၎င်းလူ၌ အစ္စလာမ်သာသနာတော်သည် ရှင်သန်ကျန်ရှိမည် မဟုတ်ချေ။ (တွင်ရာနီ)

၄၄။ ကွမ်းပိုးခြင်း

﴿ 44 ﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ وَالْكُفْرِ تَرَكُّ الصَّلَاةِ.

رواه مسلم، باب بيان اطلاق اسم الكفر، رقم: ၂၄၇

ဟရေသ် ဂျာဗရ်ဗင်န်အဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ဤသို့မိန့်သည်ကို ကြားခဲ့သည်။ နမာဇ်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်းသည် မွတ်စ်လင်မ်ကို ကွမ်းပိုးနှင့် ရှိရက်ဘက်သို့ တွန်းပို့ပေးလေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များက ဤဟဒီးစ်တော်ကို အမျိုးမျိုးဖွင့်ဆိုကြ ပေသည်။ ၎င်းတို့အနက်မှာ နမာဇ်မဖတ်သောသူသည် အပြစ်ရှိနာဟ်များကို ကျူးလွန်ရန်အတွက် အတင့်ရဲလာတတ်ပေသည်။ ဤအတွက်ကြောင့်ပင် ၎င်းသူအဖို့ ကွမ်းပိုးအဖြစ် ရောက်ရှိသွား မည်ကိုပင် စိုးရိမ်ရပေသည်။ ဒုတိယတစ်ခုမှာ နမာဇ်မဖတ်သောသူအဖို့ ဘဝနိဂုံးချုပ်ချိန်တွင် စိုးရိမ်ဖွယ်ရာရှိပေသည်။

၄၅။ မနှစ်မြို့သောအဖြစ်

﴿ 45 ﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ تَرَكَ الصَّلَاةَ لَفَى اللَّهُ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانُ. رواه البيهقي والطبراني في الكبير، وفيه: سهل بن محمود ذكره ابن أبي حاتم، وقال: روى عنه أحمد بن إبراهيم الدورقي وسعدان بن يزيد، قلت: وروى عنه محمد بن عبد الله المحمري ولم يذكره فيه أحد، وفيه رجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٢٦/٢

ဟဇရသ် အိပ်နေအပ္ပဘ်း(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် နမာဇ်ကို စွန့်လွှတ်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် အရှင်မြတ်မနှစ်မြို့သော အဖြစ်နှင့် တွေ့ဆုံရပေမည်။ (တွင်ရာနီ)

၄၆။ ပျက်ဆီးဆုံးရှုံး

﴿ 46 ﴾ عَنْ نَوْفَلِ بْنِ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: مَنْ فَاتَتْهُ الصَّلَاةُ، فَكَانَتْهَا وَتَرَ أَهْلَهُ وَمَالَهُ. رواه ابن حبان (وإسناده صحيح) ٣٣٠/٤

ဟဇရသ် နှောင်ဖယ်ပင်နိမုအာဝေယဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူနမာဇ်တစ်ကြိမ် ပျက်ကွက်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် မိမိ၏ မိသားစုများ၊ ဥစ္စာပစ္စည်းများအားလုံး လုယက်ခံရ၍ ဆုံးရှုံးသွားသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ချေသည်။ (အိပ်နေဟိပ်ဟနီ)

၄၇။ ၁၀-နှစ် အရွယ်သို့ရောက်လျှင်

﴿ 47 ﴾ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعِ سِنِينَ، وَاضْرِبُوهُمْ عَلَيْهَا وَهُمْ أَبْنَاءُ عَشْرِ سِنِينَ، وَفَرِّقُوا بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ. رواه أبو داود، باب متى يؤمر الغلام بالصلاة، رقم: ၄၉၀

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ပင်နိအမ်ရ်ပင်နိအားဆွ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မိမိ၏သားသမီးများအား(၇)နှစ် အရွယ်သို့ရောက်လျှင် နမာဇ်ဖတ်ရန် အမိန့်ပေးကုန်။ (၁၀)နှစ် အရွယ်သို့ရောက်လာမူ နမာဇ်မဖတ်လျှင် ရိုက်နှက်လေကုန်။ ၎င်းအရွယ်သို့ရောက်သောအခါ၌ သားသမီးများကို သီးခြားစီခွဲ၍ အိပ်စေကုန်။ (အဗူဒါဝူဒ်) မှတ်ချက်။ ။ ဤသို့ရိုက်နှက်ရာ၌ ကြိမ်ခန္ဓာတွင် မည်သည့်အနာဒဏ်ရာမျှမဖြစ်စေနှင့်။ ထို့အပြင် မျက်နှာပေါ် မရိုက်ရ။

နမာန်ကို ဂျပာအသ်ဖြင့် ဝတ်ပြုခြင်း

ကုရ်အာန်၏အာယသ်တော်

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿رَأَيْبُكُمْ الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [البقرة: ٤٣]

- (၁) နမာန်ဝတ်ပြုကြကုန်လော့။ ၎င်းကောင်းအလှူဒါနပြုကြကုန်လော့။ ၎င်းပြင် ရကူအ် ပြုကြသူများနှင့်အတူ ရကူအ်ပြုကြကုန်လော့။ ဆိုလိုသည်မှာ ဂျပာအသ်နှင့်အတူတကွ နမာန်ဝတ်ပြုကြကုန်လော့။ (စုရဟ်ဗကရဟ်၊ ၄၅)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၄၈။ အသံရောက်ရှိသောအတိုင်းအတာ

﴿ 48 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: الْمُؤَذِّنُ يُغْفَرُ لَهُ مَدَى صَوْتِهِ، وَيَسْتَهْدُ لَهُ كُلُّ رَطْبٍ وَبَابِسٍ، وَشَاهِدُ الصَّلَاةِ يُكْتَبُ لَهُ خَمْسٌ وَعِشْرُونَ صَلَاةً، وَيُكَفَّرُ عَنْهُ مَا بَيْنَهُمَا.

رواه ابو داود، باب رفع الصوت بالاذان، رقم: ၁၂၀

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ မုအ်ဇင်နီ၏ အပြစ်ဂိုနာဟ်သည် ၎င်းသူ၏ အဇာန်သံရောက်ရှိသောအတိုင်း အတာအထိ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ (ဆိုလိုသည်မှာ ဤမျှခန့်ကျယ်ပြန့်သော နေရာအထိ ၎င်းသူ၏ အပြစ်ဂိုနာဟ်များကို စုပုံလိုက်လျှင် ၎င်းဂိုနာဟ်အစုအပုံအားလုံးကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရသည်။) ၎င်း၏အဇာန်ဖိတ်ခေါ်သံကိုကြားရသော သက်ရှိသက်မဲ့ အရာအားလုံးက မုအ်ဇင်နီအား ကိယာမသ်နေ့တွင် သက်သေခံပေးကြမည်ဖြစ်ပေသည်။ မုအ်ဇင်နီ၏ အဇာန်ဖိတ်ခေါ်သံကို ကြား၍ နမာန်ကိုဖတ်ကြသောသူများအဖို့မှာ နမာန်(၂၅)ကြိမ် ၏ဆဝါးဗ်ကို ရေးမှတ်ခြင်းခံကြရပေသည်။ ၎င်းပြင် ပထမနမာန်မှ နောက်နမာန်အထိ ကြား ကာလတွင်ရှိသော အပြစ်ဂိုနာဟ်များအားလုံးကိုလည်း ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အချို့သော အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များကမူ ၎င်း(၂၅)ကြိမ်သော နမာန်၏ ဆဝါးဗ်ကို မုအ်ဇင်နီက ရရှိပေသည်။ ၎င်းပြင် ပထမအဇာန်မှ နောက်တစ်ကြိမ် အဇာန်အထိ ကြားကာလတွင်ရှိသော အပြစ်ဂိုနာဟ်များကိုလည်း ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်း ခံရပေသည်။ (ဗဇူဟ်တလ်မဂ်ဟ်ဟူးဒ်)

၄၉။ သက်ရှိသက်မဲ့၏ ဒိုအာ

﴿ 49 ﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يُغْفَرُ لِلْمُؤَذِّنِ مُتْنَهِي أَذَانِهِ، وَيَسْتَغْفِرُ لَهُ كُلُّ رَطْبٍ وَيَابِسٍ سَمِعَ صَوْتَهُ. رواه احمد والطبرانی فى الكبير والبخارى
 الا انه قال: وَيُجَنَّبُهُ كُلُّ رَطْبٍ وَيَابِسٍ وَرَجَالَهُ رَجَالُ الصَّحِيحِ، مجمع الزوائد ٨١/٢

ဟဇရသ် အဗ်ဗုဒ္ဓလ္လာဟ်ဗင်နီအုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုအင်ဇင်နီ၏အသံ မည်သည့်နေရာအထိတိုင် ရောက်ရှိသွားသည်ဖြစ်စေ၊ ၎င်းနေရာအထိ ထိုမုအင်ဇင်နီ၏အပြစ်ကိုနာဟ်များ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ ၎င်း၏ အဇာနီဖိတ်ခေါ်သံကိုကြားရသော သက်ရှိသက်မဲ့အရာအားလုံး ထိုမုအင်ဇင်နီအတွက် မဂ်ဖိရသ် ဒိုအာပြုပေးကြပေသည်။ အခြားသော ဆင့်ဆိုချက်တစ်ရပ်တွင်မူ ၎င်းသက်ရှိသက်မဲ့ အရာ အားလုံးက ၎င်း၏အဇာနီဖိတ်ခေါ်သံကို အဖြေပေးကြသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၅၀။ တောတောင်၌ အဇာနီ

﴿ 50 ﴾ عَنْ أَبِي صَفْصَعَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ أَبُو سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: إِذَا كُنْتُ فِي الْبَوَادِي فَارْفَعْ صَوْتَكَ بِالْبَيْدَاءِ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: لَا يَسْمَعُ صَوْتَهُ شَجَرٌ، وَلَا مَذْرٌ، وَلَا حَجَرٌ، وَلَا جَنْ، وَلَا إِنْسٌ إِلَّا شَهِدَ لَهُ. رواه ابن خزيمة ٢٠٣/١

ဟဇရသ် အဗူဆုတ်ဆွအဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်အား ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်(ﷺ) အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ အကယ်၍ အသင်တောတောင်ထဲသို့ ရောက်ရှိနေမူ အသံကျယ်လောင်စွာဖြင့် အဇာနီပေးကုန်။ အကြောင်းမှာ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ မုအင်ဇင်နီ၏အဇာနီဖိတ်ခေါ်သံကိုကြားရသော သစ်ပင်၊ မြေစိုင်ခဲ၊ ကျောက်တုံးကျောက်ခဲ၊ ဂျင်နီနှင့် လူသားများအားလုံးက ကိယာမသ်နေ့တွင် ၎င်းမုအင်ဇင်နီအား သက်သေခံပေးကြမည်ဖြစ်ပေသည်။ (အိဗ်နေဒီဇ်ဖဟ်)

၅၁။ ပထမအာတန်းပေါ် ရဟ်မသ်

﴿ 51 ﴾ عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى الصَّبِّ الْمَقْدَمِ، وَالْمُؤَذِّنِ يُغْفَرُ لَهُ بِمَدِّ صَوْتِهِ، وَيُصَدِّقُهُ مَنْ سَمِعَهُ مِنْ رَطْبٍ وَيَابِسٍ، وَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ صَلَّى مَعَهُ. رواه النسائي، باب رفع الصوت بالاذان، رقم: ၆၄၇

ဟဇရသ် ဗရာအ်ဗင်နီအာဇ်ဗ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုချကေန် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် နမာဇ်၏ ရှေ့ဆုံးတန်း၌ ရှိနေကြ

သောသူများအပေါ် ရဟ်မသ်တော်များ ချီးမြှင့်တော်မူပေသည်။ ဖရစ်ရှ်သဟ်များကလည်း ၎င်းသူ တို့အတွက် ရဟ်မသ်၏ ဒိုအာများတောင်းပေးကြသည်။ ၎င်းပြင် အဘယ်အထိ မိမိ၏အသံကို ကျယ်လောင်စွာဖြင့် အဇာန်ပေးဖိတ်ခေါ်ခဲ့မှု ထိုမျှအထိ ၎င်း၏အပြစ်ဂိုနာဟ်များ ခွင့်လွှတ်ချမ်း သာပေးခြင်းခံရသည်။ ၎င်း၏အဇာန်ကြားသမျှသော သက်ရှိသက်မဲ့အရာ အားလုံးကလည်း ၎င်းသူအား သက်သေခံကြပေမည်။ ၎င်းအဇာန်သံကိုကြား၍ လာရောက်နမာန် ဝတ်ပြုကြသော နမာဇီများနှင့်အမျှ ၎င်းမုအဇ်ဇင်န်လည်း အကျိုးဆဝါးဗ်အစားရပေသည်။

(နစာအီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အချို့သော အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များက ဟဒီးဆ် ဒုတိယပိုင်း၏ ဆိုလိုချက်ကို ဤသို့ဆိုကြပေသည်။ မုအဇ်ဇင်န်၏ အဇာန်ပေးဖိတ်ခေါ်သည့်နေရာမှ ၎င်း အဇာန်သံရောက်ရှိသော အစွန်ဆုံးနေရာအထိ ကြား၌ရှိ နေရာအကျယ်အဝန်း၌ ထားရှိနိုင် လောက်၊ ၎င်း အပြစ်ဂိုနာဟ်အစုအပုံများ အားလုံးခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ နောက်၁။ ၎င်းလိုလိုချက်တစ်ရပ်မှာမူ မုအဇ်ဇင်န်၏ အဇာန်သံရောက်ရှိသော နယ်မြေတစ်လျှောက် လုံး ရှိနေကြသောသူများအားလုံး၏ အပြစ်ဂိုနာဟ်များအားလုံးကို ၎င်းမုအဇ်ဇင်န်၏ ကြားဝင် အသနားခံပေးမှုကြောင့် ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေမည်။

(ဗလွတ်လ်မဂ်ဟူဒ်)

၅၂။ လည်ပင်းရှည်ရသည့်အကြောင်း

﴿ 52 ﴾ عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: الْمُرْدُ تَوْنُ أَطْوَلُ

النَّاسِ أَغْنَاءًا بِرِزْمِ الْقِيَامَةِ. رواه مسلم، باب فضل الاذان رقم: ၈၀၃

ဟဇရသ် မုအာဝေယဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ မုအဇ်ဇင်န်သည် ကိယာမသ်နေ့၌အများထက်သာပို၍ လည်ပင်းပိုရှည်သော အဖြစ်နှင့်ရှိနေမည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များက အထက်ပါဟဒီးဆ်ကို အမျိုးမျိုးဖွင့်ဆိုကြ ပေသည်။ ၎င်းတို့အနက် ပထမအဆို တစ်ခုမှာ မုအဇ်ဇင်န်၏ အဇာန်ပေးဖိတ်ခေါ်သံကိုကြား၍ လူတို့သည် နမာဇ်ဖတ်ရန်အတွက် ဗလီသို့သွားကြပေသည်။ ထိုကြောင့်ပင် နမာဇီများသည် နောက်လိုက်များဖြစ်ကြ၍ မုအဇ်ဇင်န်မှာ အရင်းမူလအကြောင်းခံဖြစ်ရပေသည်။ ၎င်းနောက် အရင်းမူလသည်ပင် ဦးစီးခေါင်းဆောင်ပမာဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းသူ၏လည်ပင်း ရှည်ရပေသည်။ သို့မှသာ ၎င်းသည် ပတ်ဝန်းကျင်အလုံးစုံကို မြင်တွေ့နိုင်ရပေသည်။ ဒုတိယ အဆိုတစ်ခုမှာ မုအဇ်ဇင်န်သည် အကျိုးဆဝါးဗ်အပို များပြားစွာရမည်ဖြစ်ရာ ၎င်းဆဝါးဗ်များအပေါ် လိုလားတပ်မက်စိတ်အပြည့်ဖြင့် ဦးခေါင်းမော်၍ကြည့်ရင်းဖြင့် ဤသို့လည်ပင်းရှည်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တတိယအဆိုတစ်ခုမှာ မုအဇ်ဇင်န်၏ဦးခေါင်းသည် မော်၍နေပေသည်။ အကြောင်း

မှာ မိမိပြုခဲ့သော အမတ်ကောင်းမှုကုသိုလ်အပေါ် နောင်တရမည်မဟုတ်ပေ။ ၎င်းဤကဲ့သို့ နောင်တရ၍ ရှက်ရွံ့နေသူအဖို့မှ ဦးခေါင်းငိုက်စိုက်ချလျက်သား အဖြစ်မျိုးနှင့်သာတွေ့ရပေသည်။

●တုတ္ထအဆိုတစ်ခုမှာ ဤသို့လည်းရှည်နေခြင်း၏ အလိုသဘောမှာ မုအင်ဇင်နီသည် ဟရှင်ကွင်းပြင်၌ အားလုံးထက်သာပို၍ ဂုဏ်ရှိသူအဖြစ်နှင့် မြင်တွေ့ရမည်ဖြစ်ပေသည်။ အချို့သော အာလင်မ်ပညာရှင်များက အထက်ပါဟဒီးဆ်ကို ဤသို့အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုကြပေသည်။ ကိယာမသ် နေ့တွင် ဂျန္နသ်ဘက်သို့ အလွန်လျင်မြန်စွာ သွားနေမည်ဖြစ်ပေသည်။ (နဝဝီ)

၅၃။ (၁၂)နှစ် အဖန်

﴿ 53 ﴾ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: مَنْ أَذِنَ تَتَنَّى عَفْرَةً مَنَةً، وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ، وَكُتِبَ لَهُ فِي كُلِّ مَرَّةٍ بِتَأْذِينِهِ مِائَتُونَ حَسَنَةً وَبِإِقَامَتِهِ ثَلَاثُونَ حَسَنَةً.

رواه الحاكم وقال هذا حديث صحيح على شرط البخاري ووافقه الذهبي ٢٠٠/١

ဟရေသ် အဓိဒ္ဓလ္လာဟ်ဗင်နီအုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် (၁၂)နှစ်တာ ကာလပတ်လုံးအဖန်ပေးခဲ့လျှင် ထိုသူ အဖို့ ဂျန္နသ်သည် ဝါဂျစ်မဖြစ်သွားပေသည်။ ၎င်းသူအဖို့ အဖန်တစ်ကြိမ်တိုင်းတွင် ကောင်းမှု ခြောက်ဆယ်ရေးမှတ်ခြင်းခံရသည်။ ထို့အပြင် အေကာမသ်တစ်ကြိမ်တိုင်းတွင် ကောင်းမှု အကြိမ်ပေါင်း သုံးဆယ်ရေးမှတ်ခြင်းခံရသည်။ (ဟာကင်မ်)

၅၄။ လူသုံးမျိုးကို သီးခြားဂုဏ်ပေး

﴿ 54 ﴾ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ثَلَاثَةٌ لَا يَهْوُلُهُمُ الْفَرَعُ الْاَكْبَرُ، وَلَا يَنَالُهُمُ الْحِسَابُ، هُمْ عَلَى كَيْفٍ مِنْ مِسْكٍ حَتَّى يُفْرَغَ مِنْ حِسَابِ الْخَلَاقِ: رَجُلٌ قَرَأَ الْقُرْآنَ ابْتِغَاءً وَجْهَ اللَّهِ، وَأَمَّ بِهِ قَوْمًا وَهُمْ رَاضُونَ بِهِ، وَدَاعٍ يَدْعُو إِلَى الصَّلَاةِ ابْتِغَاءً وَجْهَ اللَّهِ، وَعَبْدٌ أَحْسَنَ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ رَبِّهِ وَفِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ مَوَالِيهِ.

رواه الترمذى باختصار، وقد رواه الطبرانى فى الاوسط والصغير،

وفيه: عبد السميد بن عبد العزيز المقرئ ذكره ابن حبان فى الثقات، مجمع الزوائد ٨٥/٢

ဟရေသ် အဓိဒ္ဓလ္လာဟ်ဗင်နီအုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသုံးမျိုးသည် ဤသို့ရှိကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ကိယာမသ်နေ၏ တုန်လှုပ် ချောက်ချားဖွယ်အဖြစ်များမှ စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့နေကြမည်လည်းမဟုတ်။ ၎င်းတို့သည် စာရင်းအင်း များစစ်ဆေးခြင်းလည်း ခံကြရမည်မဟုတ်။ သို့သာမက အဖန်ဆင်းခံအားလုံး မိမိတို့၏ စာရင်းအင်းများကို စစ်ဆေးခံရခြင်းများ အားလုံးပြီးစီးသွားကြသည့်အချိန်အထိ

၎င်းတို့သည် ကတိုးအတိပြီးသော တောင်ကမူလေးအပေါ်၌ သွားလာလည်ပတ်နေကြပေလိမ့်မည်။ ၎င်းတို့အနက် ပထမတစ်ဦးမှာ ထိုသူဖြစ်၏။ ၎င်းသူသည် အရှင်မြတ် ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက်သာ ရည်စူး၍ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ဖတ်ရွတ်ခဲ့သည်။ ၎င်းဤကဲ့သို့ပင် အိမာမသ်(နမာဇ်၌လည်း ဦးဆောင်ဦးရွက်)ပြုခဲ့ရာ နောက်လိုက်မွတ်ကံသဒီတို့၏ ကျေနပ်နှစ်သက်မှုကိုလည်းခံခဲ့ရသည်။ ဒုတိယတစ်ဦးမှာ အကြင်သူဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အရှင်မြတ်နှစ်သက်ကျေနပ်စေရန်အတွက်သာ ရည်စူး၍ လူများအား နမာဇ်ဝတ်ပြုကြရန် ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။ တတိယတစ်ဦးမှာ အကြင်သူဖြစ်လေသည်။ ၎င်းသူသည် မိမိ၏အရှင်မြတ်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း တာဝန်ကျေပွန်ခဲ့သည့် အပြင် မိမိလက်အောက်ငယ်သားများနှင့် ပတ်သက်၍လည်း တာဝန်ကျေပွန်ခဲ့သူဖြစ်သည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၅၅။ ကတိုးတောင်ပေါ်တွင်ရှိမည့်သူ

﴿ 55 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ثَلَاثَةٌ عَلَى كُتُبَانِ الْمِسْكِ. أَرَاهُ قَالَ. يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَغْطِيهِمُ الْآوُزُونَ وَالْأَخْرُزُونَ: رَجُلٌ يَنَادِي بِالصَّلَاةِ الْخَمْسِ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ، وَرَجُلٌ يَوْمَ قَوْمًا وَهُمْ بِهِ رَاضُونَ، وَعَبْدٌ أَدَّى حَقَّ اللَّهِ وَحَقَّ مَوْلَاهُ.

رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن غريب، باب احاديث فى صفة

الثلاثة الذين يحبهم الله، رقم: ၂၀၆၆

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသုံးမျိုးသည် ကိယာမသ်နေ့၌ ကတိုးအတိပြီးသော တောင်ကမူလေးများအပေါ်၌ ရှိနေကြပေမည်။ ၎င်းတို့အပေါ် ၎င်းတို့၏ရှေ့နောက်ရှိကြသူများအားလုံးအားကျအံ့ဩနေကြပေလိမ့်မည်။ ပထမတစ်ဦးမှာ နေ့စဉ်နမာဇ်ငါးကြိမ်အတွက် အဇာန်ဆိုသောသူ၊ ဒုတိယတစ်ဦးမှာ အိမာမသ်(နမာဇ်အတွက်ရှေ့ဆောင်) ပြုသောသူ ၎င်းသူအား လူအများကလည်း ကျေနပ်နှစ်သက်ကြပေသည်။ တတိယတစ်ဦးမှာ ကျေးကျွန်အခိုင်းအစေဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကိုလည်း ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်သည့်အပြင် ထိုသူသည် မိမိသခင်တို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကိုလည်း ကျေပွန်စွာထမ်းရွက်ခဲ့ပေသည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၅၆။ မုအင်ဇင်နည် ယုံကြည်ခြင်းခံရသူ

﴿ 56 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْإِمَامُ ضَامِنٌ
وَالْمُؤَدِّنُ مُؤْتَمَنٌ، أَلَا يُشَدُّ الْإِيْمَةُ وَأَغْفِرَ لِلْمُؤَدِّينَ.

رواه ابو داؤد باب ما يجب على المؤذن رقم: ၁၇၅

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်
မူသည်။ အိမာမ်သည် တာဝန်ခံဖြစ်ပေသည်။ မုအင်ဇင်န်မှာမူ ယုံကြည်ခြင်းခံရသူဖြစ်ပေသည်။
အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ အိမာမ်ကို လမ်းညွှန်မှုပေးတော်မူပါ။ မုအင်ဇင်န်ကိုလည်း ခွင့်လွှတ်
ချမ်းသာပေးသနားတော်မူပါ။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အိမာမ်သည် တာဝန်ခံဖြစ်သည်ဟုဆိုရာ၌ အိမာမ်သည် မိမိ၏နမာဇ်
အတွက် သာမက နောက်လိုက်များ၏ နမာဇ်များအတွက်လည်း တာဝန်ယူရသည်။ ထို့ကြောင့်
အိမာမ်များသည် အတွင်းအပြင် နှစ်ရပ်စလုံးများဖြင့် အကောင်းဆုံးသောနမာဇ်ဖတ်နိုင်ရန်အတွက်
အစွမ်းကုန်ကြိုးစားရန်လိုအပ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ)ကလည်း ဟဒီးဆ်
တော်၌ အိမာမ်များအတွက် ဒိုအာပြုပေးခဲ့သည်။ မုအင်ဇင်န်များသည် ယုံကြည်မှုခံရသူ
ဖြစ်ပေသည်ဟုဆိုရာ၌ လူတို့သည် နမာဇ်၏အချိန်၊ ရိုဇဟ်အချိန်နှင့် ပတ်သက်၍သော်လည်း
ကောင်း၊ ၎င်းသူအပေါ်၌ပင် ယုံကြည်ကိုးစားကြရပေသည်။ သို့ဖြစ်ပေရာ မုအင်ဇင်န်များ၌
အချိန်ကိုမှန်ကန်စွာဖြင့် အဇာန်ဆိုကြရန် အလွန်အရေးကြီးပေသည်။ အကြောင်းမှာ မုအင်ဇင်န်
များသည် တစ်ခါတစ်ရံ အချိန်မှား၍ အဇာန်ဆိုတတ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ)
က ၎င်းတို့အတွက် မဂ်ဖီရသ်ဒိုအာပြုပေးခဲ့ပေသည်။ (ဗလွတ်လ်မဂ်ဟူးဒ်)

၅၇။ အဇာန်သံကြားသည်နှင့် ရှိုင်သွန်ထွက်ပြေး

﴿ 57 ﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ الشَّيْطَانَ إِذَا
سَمِعَ الْبَدَاءَ بِالصَّلَاةِ، ذَهَبَ حَتَّى يَكُونَ مَكَانَ الرَّوْحَاءِ قَالَ سُلَيْمَانُ رَحِمَهُ اللَّهُ: فَسَأَلْتُهُ
عَنِ الرَّوْحَاءِ؟ فَقَالَ: هِيَ مِنَ الْمَدِينَةِ بَسَّةٌ وَثَلَاثُونَ مِيلًا.

رواه مسلم، باب فضل الاذان رقم: ၈၀၄

ဟဇရတ်ဂျာဗရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့မိန့်သည်ကို
ကြားခဲ့သည်။ ရှိုင်သွန်သည် နမာဇ်အတွက် အဇာန်ဖိတ်ခေါ်သံကိုကြားရသောအခါ၌
(ရောင်ဟအ်)မည်သောအရပ်သို့တိုင် ထွက်ပြေးသွားသည်။ ဟဇရတ် ဆုလိုင်မာန်(رحمته الله)
အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဟဇရတ် ဂျာဗရ်(رضي الله عنه) အား (ရောင်ဟအ်)မည်သောအရပ်နှင့်

ပတ်သက်၍ မေးမြန်းရာ ၎င်းကဖြေကြားသည်မှာ မဒီနဟ်မြို့တော်နှင့် (၃၆)မိုင်ခန့်ကွာဝေးသော အရပ်ဟု ဖြေကြားခဲ့သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၅၈။ နမာဇ်အတွင်း၌ ရှိင်သွာန်၏ အနှောင့်အယှက်

﴿ 58 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: إِذَا نُزِدَى لِلصَّلَاةِ أَذْبَرَ الشَّيْطَانُ لَهُ ضُرَاطٌ حَتَّى لَا يَسْمَعَ التَّائِذِينَ، فَإِذَا قُضِيَ التَّائِذِينَ أَقْبَلَ، حَتَّى إِذَا نُوبَ بِالصَّلَاةِ أَذْبَرَ، حَتَّى إِذَا قُضِيَ التَّنَوُّبُ أَقْبَلَ، حَتَّى يَخْطُرَ بَيْنَ الْمَرْءِ وَنَفْسِهِ يَقُولُ لَهُ: أَذْكَرَ كَذَا، وَآذْكَرَ كَذَا، لِمَا لَمْ يَكُنْ يَذْكُرُ مِنْ قَبْلُ، حَتَّى يَظُلَّ الرَّجُلُ مَا يَذِرُ كَيْفَ صَلَّى.

رواه مسلم، باب فضل الاذان رقم: ၈၀၉

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက် အဇာန်ဖိတ်ခေါ်သံကြားသောအခါ ရှိင်သွာန်သည် လေပန်းလျက်ကျောပေး၍ ထွက်ပြေးသွားပေသည်။ သို့မှသာ အဇာန်သံမကြားရပေမည်။ ပြီးနောက် အဇာန်သံပြီးဆုံးသွားသောအခါမှသာ ပြန်လာပေသည်။ နောက်တစ်ဖန် အေကာမသ် ဆိုသံကြားသောအခါ၌ ထွက်ပြေးသွားပြန်ရာ ၎င်းအေကာမသ်ပြီးဆုံးသွားသောအခါမှသာ ပြန်လာပေသည်။ ထို့နောက်တွင်မူ နမာဇီများအား စိတ်အာရုံလှည့်ဖြားမှုပြုပေတော့သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် နမာဇီများအား ဤကိစ္စကို သတိရပါလော့။ ထိုကိစ္စကိုစဉ်းစားပါလော့ဟု ဖျားယောင်းသတိပေးနေရာ နမာဇီများသည် နမာဇ်မဖတ်မီအလျင်က မစဉ်းစားမိ၊ သတိပင် မထားမိခဲ့သော အမှုကိစ္စအကြောင်းအရာများကို သတိပေးအစဖော်ပေးနေတော့သည်။ ဤသို့ပင် အဆုံးတွင် ၎င်းနမာဇီသည် မိမိဖတ်သော နမာဇ်ရကအသ် မည်မျှရှိသွားသည်ဆိုသည်ကိုပင် မေ့လျော့ သွားပေတော့သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၅၉။ မဲစနစ်

﴿ 59 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي الْبَيْتِ وَالصَّفَةِ الْأُولَى لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ لَاسْتَهْمُوا.

(وهو جزء من الحديث) رواه البخارى، باب الاستهمام فى الاذان، رقم: ၆၁၀

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကယ်၍သာ လူအများသည် အဇာန်ဆိုခြင်းနှင့် ရှေ့ဆုံးအတန်း၌ နမာဇ်ဖတ်ခြင်းတို့၏ အကျိုးဆေးဝါးမကိုသာ သိရှိခဲ့မည်ဆိုလျှင် ၎င်းတို့၌ ဤသို့သော အဇာန်ဆိုခြင်းနှင့် ရှေ့ဆုံးအတန်း၌ နမာဇ်ဖတ်ခြင်းကို မဲစနစ်ဖြင့် မပြုလုပ်ဘဲ မရရှိနိုင်သော် မုချကေန်မဲစနစ်ဖြင့် ရယူကြလိမ့်မည်။ (ဗုခါရီ)

၆၀။ မရေမတွက်နိုင်သောဖရစ်ရှ်သဟ်

﴿ 60 ﴾ عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا كَانَ الرَّجُلُ بِأَرْضٍ قَبِيٍّ فَخَانَتِ الصَّلَاةَ فَلْيَتَوَضَّأْ، فَإِنْ لَمْ يَجِدْ مَاءً فَلْيَتَيَمَّمْ، فَإِنْ أَقَامَ صَلَاتَهُ مَعَ مَلَكَاةٍ، وَإِنْ أَذِنَ وَأَقَامَ صَلَاتَهُ خَلْفَهُ مِنْ جُنُودِ اللَّهِ مَا لَا يُرَى طَرَفَاهُ. رواه عبد الرزاق في مصنفه ١٠/١

ဟရေသ်စလ်မာန်ဖာရစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ အကြင်သူသည် တောထဲသို့ရောက်ရှိနေရာ အချိန်ကျသောအခါ၌ ဝီရိယပြုလုပ်သည်။ ရေမရှိလျှင်လည်း သယံဇာတပြုလုပ်သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းသူသည် အိကာမသ်ဆို၍ တစ်ဦးတည်း နမာန်ဝတ်ပြုလျှင် ၎င်းသူ၏ (မှတ်တမ်းရေးသော) ဖရစ်ရှ်သဟ်နှစ်ပါးက ၎င်းသူနှင့်အတူ ဝင်ရောက်၍ နမာန်ဝတ်ပြုကြပေသည်။ အကယ်၍ ၎င်းသူသည် အဇာန်လည်းဆို၍ အိကာမသ်လည်းဆိုပြီး နမာန်ဝတ်ပြုလျှင်မူ ၎င်းသူ၏နောက်မှ အရှင်မြတ်၏တပ်ဖွဲ့ဝင်များ ဆိုလိုသည်မှာ ဖရစ်ရှ်သဟ်များသည် ဤမျှခန့်များပြားစွာ အတူပါဝင်၍ ဝတ်ပြုကြရာ ၎င်းဖရစ်ရှ်သဟ်အုပ်စု၏ အစွန်းနှစ်ဖက်ကိုပင် မမြင်ရတော့ချေ။ (မုစန်နဖ်အဗ္ဗဗွရ်ရဟ်ဇာကံ)

၆၁။ အရှင်မြတ် ကျေနပ်နှစ်သက်တော်မူသောသူ

﴿ 61 ﴾ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ غَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: يَغْجَبُ رَبُّكَ عَزَّوَجَلَّ مِنْ رَأْيِ غَنَمٍ فِي رَأْسِ شَظِيَّةٍ بِحَبْلِ يُؤْذِنُ لِلصَّلَاةِ وَيُصَلِّي، فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ: انْظُرُوا إِلَى عَبْدِي هَذَا يُؤْذِنُ وَيُقِيمُ لِلصَّلَاةِ يَخَافُ مِنِّي قَدْ غَفَرْتُ لِعَبْدِي وَأَدْخَلْتُهُ الْجَنَّةَ. رواه ابوداؤد، باب الاذان في السفر، رقم: ١٢٠٣

ဟရေသ် အွတ်ကံဗဟ်ဗင်န်အာမိရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အသင်တို့၏ အရှင်မြတ်သည် ၎င်းဆိတ်ကျောင်းသားများအား အလွန်နှစ်သက်တော်မူသည်။ မြင့်သောတောင်ထိပ်ပေါ်သို့တက်၍ အဇာန်ဆိုပြီး နမာန်ဖတ်သည်။ အရှင်မြတ်က ဖရစ်ရှ်သဟ်များအား အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါအရှင်မြတ်၏အကြင် ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်အားရှုလော့။ ၎င်းသည် အဇာန်ဆို၍ နမာန်ဝတ်ပြုနေသည်။ ဤအပြုအမူအားလုံးကို ငါအရှင်မြတ်အား ကြောက်ရွံ့ရှိသောသောကြောင့် ပြုနေခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ငါအရှင်မြတ်သည် ၎င်းဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်၏ အပြစ်ငရဲများကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူသည်။ ၎င်းပြင် ဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ရန် ခွင့်ပြုတော်မူလိုက်သည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၆၂။ ဒိုအာကဏ္ဍလ်ဖြစ်ချိန်

﴿ 62 ﴾ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: بُتَانٍ لَا تَرُدَّانِ أَوْ قَلَمَا تَرُدَّانِ: الدُّعَاءُ عِنْدَ الْيَدَاءِ، وَعِنْدَ النَّاسِ حِينَ يُلْجِمُ بَعْضُهُ بَعْضًا.

رواه أبو داود، باب الدعاء عند اللقاء، رقم: ٢٥٤٠

ဟဇရသ် စဟလ်ဗင်နစ်အဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်တော်မူသည်။ အချိန်နှစ်ချိန်၌ တောင်းဆိုသောဒိုအာသည် အတားအဆီးမခံရချေ။ တစ်ခုမှာ အဇာန်ဆိုသောအချိန်နှင့် ဒုတိယတစ်ခုမှာ ပြင်းထန်သော စစ်ပွဲစတင်သောအချိန်တို့ဖြစ်သည်။
(အဗူဒါဝူဒ်)

၆၃။ အဇာန်အချိန်ဒိုအာ

﴿ 63 ﴾ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ الْمُؤَذِّنَ: وَأَنَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، غُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ.

رواه مسلم، باب استحباب القول مثل قول المؤذن لمن سمعه.....، رقم: ٨٥١

ဟဇရသ် စအဒ်ဗင်နစ်အဗီဝက္ကာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မုအဇ်ဇင်နစ်က အဇာန်ဆိုသောအသံကိုကြား၍ အောက်ပါ ဒိုအာကို ရွတ်ဆိုပါမူ ၎င်းသူ၏ အပြစ်ဂိုနာဟ်များသည် ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။

وَأَنَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ကျွန်တော်မျိုးလည်း သက်သေခံအပ်ပါသည်။ အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ ၎င်းအရှင်သည် တစ်ပါးတည်းသာရှိတော်မူ၏။ ၎င်းအရှင်မြတ်နှင့် တုဖက်နှိုင်းယှဉ်သူမည်သူမျှ မရှိချေ။ ၎င်းပြင် မုဟမ္မဒ်(ﷺ) သည် အရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုဟ်နှင့် ရှုလ်တမန်တော်ဖြစ်တော်မူကြောင်းကိုလည်း ကျွန်တော်မျိုးသက်သေခံအပ်ပါသည်။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုးသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား မိမိ၏အရှင်သခင်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မုဟမ္မဒ်(ﷺ) အား မိမိ၏ရှုလ်တမန်တော်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အစ္စလာမ်သာသနာတော်ကို မိမိ၏ သာသနာအဖြစ်လည်းကောင်း ကျေနပ်စွာ လက်ခံသဘောတူပါ၏။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၆၄။ အဇာန်စာပိုဒ်၏ ဖြေကြားချက်

﴿ 64 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَامَ بِلَالٌ يُنَادِي قَلَمًا سَكَتَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَالَ مِثْلَ هَذَا يَقِينًا دَخَلَ الْجَنَّةَ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه هكذا ووافقه الذهبي ٢٠٤/١

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ် (ﷺ) နှင့် အတူတကွရှိနေခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် ဟဇရသ် ဗိလာလ်(ﷺ) သည် အဇာန်ဆိုရန်အတွက် မတ်တတ်ရပ်လိုက်သည်။ အဇာန်ဆိုပြီးသောအခါ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ယကီးန့်ယုံကြည်မှုအပြည့်အဝဖြင့် မုအင်ဇင်နီက အဇာန်ဆိုသောအခါ ရွတ်ဆိုရသော ကလီမဟ်စာပိုဒ်များကို ရွတ်ဆိုလျှင် ၎င်းသူသည် ဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ရပေမည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤဆင့်ပြန်ချက်ဖြင့် သိရသည်မှာ အဇာန်သံကိုအဖြေပေးသူသည် မုအင်ဇင်နီရွတ်ဆိုခဲ့သော ကလီမဟ်စာပိုဒ်အတိုင်းပင် လိုက်ဆိုရပေမည်။ သို့ရာတွင် ဟဇရသ် အုမရ်(ﷺ) ၏ ဆင့်ပြန်ချက်တွင် **حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ** တွင်မူ **لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ** တွင်မူ ရွတ်ဆိုရပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၆၅။ မုအင်ဇင်နီကဲ့သို့အကျိုး

﴿ 65 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ الْمُؤَذِّنِينَ يَفْضُلُونَنَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: قُلْ كَمَا يَقُولُونَ فَإِذَا انْتَهَيْتَ فَسَلْ تُعْطَهُ.

رواه ابوداؤد، باب ما يقول اذا سمع المؤذن، رقم: ၅၂၄

ဟဇရသ် အဗ်ဒူလ္လာဟ်ဗင်နီအမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ လူတစ်ဦးက ယာရုလ္လာဟ်၊ အဇာန်ဆိုသူသည် အကျိုးဆင်းပင်တွင် ကျွန်ုပ်တို့ထက်သာပိုနေသည်။ (အဘယ်အဇာန်ဆိုသော သူက ရရှိခံစားရသော အကျိုးအမြတ်များ နည်းတူ အကျိုးရရှိစေမည့် အမလ်ကောင်းမှုရှိပါ၏ လော)ဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ် (ﷺ)က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုအင်ဇင်နီက ရွတ်ဆိုသော ကလီမဟ်စာပိုဒ်များကိုပင်ရွတ်ဆိုပါလေ။ အသင်တို့သည် အဇာန်၏အဖြေကို ရွတ်ဆိုပြီးသောအခါ ခိုအာပြုကြလော့။ (အဘယ်အရာကို အသင်တို့တောင်းဆိုကြမည်နည်း) ၎င်းကိုရရှိခံစားကြရပေမည်။

(အဗူဒါူဒ်)

၆၆။ ဝစီလဟ်ဒိုအာ

﴿ 66 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ غَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ : إِذَا سَمِعْتُمُ الْمُؤَذِّنَ ، فَقُولُوا بِمِثْلِ مَا يَقُولُ ، ثُمَّ صَلُّوا عَلَيَّ ، فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا ، ثُمَّ سَلُوا اللَّهَ لِيَ الْوَسِيلَةَ ، فَإِنَّهَا مَنْزِلَةٌ فِي الْجَنَّةِ لَا تَنْبَغِي إِلَّا لِعَبْدٍ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ ، وَأَرَجُ أَنْ أَكُونَ أَنَا هُوَ ، فَمَنْ سَأَلَ لِيَ الْوَسِيلَةَ حَلَّتْ عَلَيْهِ الشُّفَاعَةُ .

رواه مسلم، باب استحباب القول مثل قول المؤذن لمن سمعه رقم: ၈၆၉

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ပင်န်အမ်ရ်ပင်န်အားဆွဲ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့ကြောင်းတင်ပြသည်။ မုအဇ်ဇင်န်၏ အဇာန်ဖိတ်ခေါ်သံကိုကြားမူ ၎င်းမုအဇ်ဇင်န်က ရွတ်ဆိုသော ကလိမဟ်အတိုင်းပင် ရွတ်ဆိုကြလော့။ ပြီးနောက် ကိုယ်တော်မြတ်အပေါ် ဒရူးဒ်မေတ္တာပို့သလော့။ အကြင်သူသည် ငါကိုယ်တော်မြတ်အပေါ် ဒရူးဒ်တစ်ကြိမ်ပိုလျှင် ဤအစားအလ္လာဟ်(ﷻ) က ၎င်းသူအပေါ်သို့ ရဟ်မသ်တော်ဆယ်ကြိမ်ပို့တော်မူမည်။ ပြီးနောက် ငါကိုယ်တော်မြတ်အဖို့ ဝစီလဟ်(အကြောင်းခံအမှီသဟ်အဖြစ် ပြုတော်မူရန်)ကို အရှင်မြတ်ထံတော်တွင် ဒိုအာပြုကြလော့။ အကြောင်းမှာ ဝစီလဟ်သည် ဂျန္နုသ်တွင်ရှိသော သီးသန့်နေရာတစ်ခုဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ဗန္ဓုဟ်များအနက်မှ ဗန္ဓုဟ်တစ်ယောက်အတွက်သာ သီးသန့်သတ်မှတ်ထားပေသည်။ ငါကိုယ်တော်မြော်လင့်မက်ထားပါသည်။ ၎င်းဗန္ဓုဟ်သည် ငါကိုယ်တော်မြတ်ပင်ဖြစ်မည်။ အကြင်သူသည် ငါကိုယ်တော်မြတ်အဖို့ ဝစီလဟ်ဒိုအာပြုပေးလျှင် ၎င်းသူသည် ငါကိုယ်တော်မြတ်၏ ကြားဝင်အသနားခံမှုကို ရထိုက်သူဖြစ်သွားပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၆၇။ အဇာန်ဒိုအာဂျာဟ်

﴿ 67 ﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ النِّدَاءَ : اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّائِمَةُ وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ ، آتَ مُحَمَّدٌ الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ ، وَابْتَعَنَهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتُهُ ، حَلَّتْ لَهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

رواه البخاري، باب الدعاء عند النداء، رقم: ၇၁၄ ورواه البيهقي في سننه

الكبرى، وزاد في آخره: إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ၁/ ၁၀

ဟဇရသ် ဂျာဟ်ပင်န်အဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အဇာန်ဖိတ်ခေါ်သံကြားသောအခါ၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်တွင် အောက်ပါဒိုအာကို တောင်းဆိုခဲ့လျှင် ထိုသူအတွက် ကိယာမသ်နေ့တွင်

ရှာအသ်ကြားဝင်အသနားခံပေးရန် ငါကိုယ်တော်မြတ်အပေါ် ဝါဂျိပ်တာဝန်ထိုက်သွားပေမည်။

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّامَّةُ وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ، آتِ مُحَمَّدَ بْنَ الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ
وَابْعَثْهُ مَقَامًا مُحْمُودًا لِدَيْ وَعَدْتُهُ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အို အရှင်မြတ်၊ ဤပြည့်ဝသောဖိတ်ခေါ်မှု၊ ၎င်း(အဇာန်ပြီးနောက်)ဝတ်ပြု
ကြမည့် ဆွလ္လာသ်နမာဇ်၏အရှင်သခင်၊ မုဟမ္မဒ်(ﷺ)အား ဝစီလဟ် အမှီသဟ် အကြောင်းခံ
အဖြစ် ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းပြင် မွန်မြတ်ထူးကဲမှုကိုလည်း ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ ၎င်းပြင်
ကိုယ်တော်အား မကာမေမဟ်မူးဒ်နေရာသို့ ပို့ဆောင်ပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းနေရာသည်
အရှင်မြတ်က ကိုယ်တော်အား ချီးမြှင့်ရန် ကတိပြုထားခဲ့သော နေရာဖြစ်တော်မူပါသည်။ မုချ
ကေန်အရှင်မြတ်သည် ကတိပြုတော်မူထားသည်တို့ကို ဖျောက်ဖျက်တော်မူလိမ့်မည်မဟုတ်ပါ။

(ဗုခါရီ)

၆၈။ ဒိုအာကဗူလ်ဖြစ်

﴿ 68 ﴾ عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ قَالَ جِئْتُ بِمَا دَعَى الْمُنَادِي:
اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّامَّةُ، وَالصَّلَاةُ النَّافِعَةُ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَارْضَ عَنْهُ رِضًا
لَا تَسْخَطُ بَعْدَهُ، اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ دَعْوَتُهُ.

رواه احمد ၃/ ၃၃၇

ဟဇရသ် ဂျာဗရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်
မူသည်။ အကြင်သူသည် အဇာန်ဖိတ်ခေါ်သံကိုကြားပြီးနောက် အောက်ပါဒိုအာကို ရွတ်ဆိုလျှင်
အရှင်မြတ်သည် ၎င်း၏ဒိုအာကို လက်ခံတော်မူလိမ့်မည်။

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّامَّةُ وَالصَّلَاةُ النَّافِعَةُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَارْضَ عَنْهُ رِضًا لَا تَسْخَطُ بَعْدَهُ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အိုအလ္လာဟ်၊ အို ပြည့်ဝစုံလင်သော၊ ဒဇ်ဝသ်ဖိတ်ခေါ်မှု(အဇာန်)နှင့်
အကျိုး အမြတ်ဖြစ်ထွန်းစေသော နမာဇ်ဝတ်ပြုမှုတို့၏ အရှင်သခင်၊ ဟဇရသ် မုဟမ္မဒ်(ﷺ)
အပေါ် ရက်မသ်ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းပြင် အရှင်မြတ်သည် ကိုယ်တော်မြတ်အပေါ်သို့
ဤသို့ သော ကျေနပ်နှစ်သက်မှုကို ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ ၎င်းနောက်တွင် မည်သည့်အခါတွင်မျှ
အရှင်မြတ်၏ မနှစ်သက်မှုကို မခံစားရတော့ပေ။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၆၉။ အဇာန်နှင့် အိကာမသ်အကြားဒိုအာ

﴿ 69 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الدُّعَاءُ لَا يُرَدُّ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ قَالُوا: فَمَاذَا نَقُولُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: سَلُوا اللَّهَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن، باب في العفو والعافية، رقم: ۳۵۹۴

ဟဇရသ် အနတ်စင်နိမာလစ်ကံ ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဇာန်နှင့် အိကာမသ်နှစ်ရပ်၏ ကြားကာလအချိန်တွင် ဒိုအာတောင်းဆိုများသည် အတားအဆီးများမရှိချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ လက်ခံကမူလပြုခြင်းခံရပေသည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ် ﴿﴾ များက ယာရုစူလလ္လာဟ် ﴿﴾ ကျွန်ုပ်တို့သည် အဘယ်ကဲ့သို့သော ဒိုအာများပြုကြရပါမည်နည်းဟု မေးလျှောက်ရာ ကိုယ်တော်မြတ် ﴿﴾ က အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ဒွန္နယာနှင့် အာဆီရသ်နှစ်ဌာနစလုံး၌ ငြိမ်းချမ်းသာယာမှုရရှိရန်အတွက် ဒိုအာပြုကြပါဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၇၀။ ကောင်းကင်တံခါးပွင့်

﴿ 70 ﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِذَا تَوَلَّى بِالصَّلَاةِ فَبَحَثْ أَبْوَابَ السَّمَاءِ وَاسْتَجِيبِ الدُّعَاءَ.

رواه احمد ۳/ ۳۴۲

ဟဇရသ် ဂျာဗရ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နမာဇ်ဝတ်ပြုကြရန်အတွက် အိကာမသ်ဆိုသောအခါ၌ မိုးကောင်းကင်၏တံခါးသည် ပွင့်သွားပေသည်။ ၎င်းနောက် တောင်းဆိုသောဒိုအာများ လက်ခံခြင်းခံရပေသည်။ (မွတ်စန်ဒ်အဟ်မဒ်)

၇၁။ ဟဗီဝေးသည့်နှင့်အမျှ ဆဝါးစ်

﴿ 71 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: مَنْ تَوَضَّأَ فَأَخْسَنَ وَضُوءَهُ، ثُمَّ خَرَجَ عَامِدًا إِلَى الصَّلَاةِ فَإِنَّهُ فِي صَلَاةٍ مَا كَانَ يَغْمِذُ إِلَى الصَّلَاةِ، وَإِنَّهُ يَكْتُبُ لَهُ بِإِخْدَى خُطْوَتَيْهِ حَسَنَةً، وَيُنْمَحَى عَنْهُ بِالْأُخْرَى سَيِّئَةٌ، فَإِذَا سَمِعَ أَحَدُكُمْ الْإِقَامَةَ فَلَا يَسْمَعْ، فَإِنَّ أَغْظَمَكُمْ أَجْرًا أَبْعَدَكُمْ دَارًا قَالُوا: لِمَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟ قَالَ: مِنْ أَجْلِ كَثْرَةِ الْحَدِّ.

رواه الإمام مالك في الموطأ، جامع الوضوء ص ۲۲

ဟဇရသ် အဟူရိုင်ရဟ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် ကောင်းမွန်ကျနစွာ ပိုမိုရေသန့်စင်သည်။ ပြီးနောက် နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက်သာ ရည်စူး၍ ဗလီဝတ်ကျောင်း

တော်သို့သွားရာတွင် အခြားမည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်မျှမပါရှိသရွေ့ ၎င်းသူသည် နမာဇ်၏ ဆဝါးဗ်ကို ရရှိနေပေသည်။ ၎င်းသူ၏ခြေတစ်လှမ်းတွင် ကောင်းမှုတစ်ခုရရှိပြီး ဒုတိယခြေ တစ်လှမ်း တွင် မကောင်းမှုတစ်ခုပယ်ဖျက်ပေးခြင်းခံရပေသည်။ အကယ်၍ အသင်တို့အနက် တစ်စုံ တစ်ယောက်သောသူသည် အိကာမသ်သံကိုကြားမှု အပြေးအလွှားမသွားလေနှင့်။ ၎င်းနောက် အသင်တို့အနက်မှ အကြင်သူ၏အိမ်သည် ဗလီနှင့်ဝေးသည်နှင့်အမျှ ၎င်း၏ဆဝါးဗ် လည်း များပြားပေသည်။ ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) အိမ်ဝေးသည့်အတွက်ကြောင့် ဆဝါးဗ်များ ပြားသွားသည်မှာ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ ခြေလှမ်းပိုများ သွားသည့် အတွက်ကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ (မုအတ်တွာဟ် အိမာမ်မာလစ်က)

၇၂။ ဗလီတွင် လက်မယှက်ရ

﴿ 72 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ أَبُو الْقَاسِمِ عليه السلام: إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ فِي بَيْتِهِ، ثُمَّ أَتَى الْمَسْجِدَ كَانَ فِي صَلَاةٍ حَتَّى يَرْجِعَ فَلَا يَقُلْ هَكَذَا، وَشَبَّكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح على شرط الشيخين ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٢٠٦/١

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကယ်၍ အသင်တို့အထဲမှ အကြင်သူသည် ပိုမိုပြု ခြေလက်သန့်စင်၍ ဗလီ ဝတ်ကျောင်းတော်သို့ (နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက်) သွားလျှင် မိမိအိမ်သို့ ပြန်ရောက်သည့် အချိန်အထိ ၎င်းသူသည် နမာဇ်ဝတ်ပြုသည့်အကျိုးစဝါးဗ်ကို ရရှိနေပေသည်။ ပြီးနောက် တမန် တော်မြတ်(ﷺ) က မိမိ၏ လက်နှစ်ဖက်မှ လက်ချောင်းများကို တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် လက်ယှက် ထိုးလိုက်သည်။ ပြီးနောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ၎င်းသူသည် ဤသို့ပြုမူရန် မသင့်တော်ပေ။

(ဟာကင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ နမာဇ်ဝတ်ပြုသောအချိန်၌ ဤသို့တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် လက်ယှက်ထိုးခြင်း မသင့်လျော်သည်သာမက အကြောင်းမဲ့ ဤကဲ့သို့ပြုခြင်းသည်လည်း နှစ်သက်ဖွယ် အလုပ်မဟုတ်ချေ။ ထိုကဲ့သို့ပင် အကြင်သူသည် ပိုမိုပြုလုပ်၍ နမာဇ်ဝတ်ပြုရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့သွားရာ ၎င်းသူအဖို့လည်း ဤအပြုအမူသည် မသင့်လျော်ချေ။ အကြောင်းမှာ နမာဇ်၏အကျိုးဆဝါးဗ်ကို ရရှိနေသောကြောင့် ဤသို့သွား နေခြင်းသည်ပင်လျှင် နမာဇ်အတွင်းရှိသကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။ နောက်ဟဒီးဆ်တော်၌ ဤအကြောင်း အကျယ်တဝင့်ပါရှိပေသည်။

၇၃။ ခြေလှမ်းတိုင်းမှာ မကောင်းမှုကို ပယ်ဖျက်

﴿ 73 ﴾ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ رَحِمَهُ اللَّهُ عَنْ رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ فَأَخْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ، لَمْ يَفْعَلْ قَدَمَهُ الْيُمْنَى إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ حَسَنَةً، وَلَمْ يَضَعْ قَدَمَهُ الْيُسْرَى إِلَّا حَطَّ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عَنْهُ سَيِّئَةً، فَلْيَقْرَبْ أَحَدُكُمْ أَوْ لِيَبْعِدْ، فَإِنْ أَتَى الْمَسْجِدَ فَصَلَّى فِي جَمَاعَةٍ غَيْرِ لَهْ فَإِنَّ إِلَى الْمَسْجِدِ وَقَدْ صَلُّوا بَعْضًا وَبَقِيَ بَعْضٌ صَلَّيْ مَا أَذْرَكَ وَأَتَمَّ مَا بَقِيَ، كَانَ كَذَلِكَ، فَإِنْ أَتَى الْمَسْجِدَ وَقَدْ صَلُّوا فَأَتَمَّ الصَّلَاةَ، كَانَ كَذَلِكَ.

رواه أبو داود، باب ماجاء في الهدى في المشى الى الصلاة، رقم: ၈၆၃

ဟရေသ် အဗူစအီးဒ်ပင်နမုစိုင်ယမ်(رحمته عليه) က အန်ဆွာရီ ဆွဟာဗီတစ်ပါးမှ တစ်ဆင့် ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းက အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မှ ဤသို့ အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အသင်တို့အထဲမှ အကြင်သူသည် ကောင်းမွန်ကျနစွာ ဝိုဏ်းရသန့်စင်၍ နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက် သွားလျှင် ၎င်းသူ၏ ညာဖက်ခြေတစ်လှမ်းတိုင်းအပေါ်၌ အရှင်မြတ်က ၎င်းသူအပေါ် ကောင်းမှုတစ်ခုစီရေးမှတ်စေတော်မူ၍ ဘယ်ဖက်ခြေတစ်လှမ်းတိုင်းအပေါ်၌ မကောင်းမှုတစ်ခုစီ ပယ်ဖျက်ပေးသနားတော်မူပေသည်။ (ယခု၎င်းဆန္ဒရှိသလို) ခြေလှမ်းစိပ်စိပ်လှမ်းလိုက လှမ်းစေ သို့မဟုတ် ခြေလှမ်းကြကြလှမ်းလိုကလှမ်းစေ၊ အကယ်၍ ၎င်းသူသည် ဗလီသို့ရောက်၍ ဂျမာအသ်နှင့်တကွ နမာဇ်ဝတ်ပြုလျှင်မူ ၎င်းသူ၏ အပြစ်ဂိုဏ်းများ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ အကယ်၍ ဗလီသို့ရောက်သောအခါ၌ ဂျမာအသ် ဝတ်ပြုနေကြောင်း တွေ့ရပြီး လူများသည် နမာဇ်၏အချို့ရကအသ်များကို ဖတ်ရွတ်မှုပြီးဆုံးသွား၍ ကျန်ရှိနေသည့်ရကအသ်များကို ဆက်လက်ဖတ်ရွတ်နေကြောင်းတွေ့ရမူ ၎င်းသူသည် (ဂျမာအသ်နှင့်အတူ ဝင်ရောက်၍) မိမိမိသမျှကို အတူလိုက်ဖတ်ရမည်။ ပြီးနောက် လွတ်ခဲ့သော ရကအသ်များကို မိမိဖာသာဖြည့်၍ ပြီးပြည့်စုံအောင် ဖြည့်စွက်လျှင် ၎င်းသူအားလည်း အပြစ်များမှာ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ အကယ်၍ ဤသူသည် ဗလီသို့ရောက်၍ ဂျမာအသ်နှင့်နမာဇ် ဝတ်ပြုမှုပြီးဆုံးနေကြောင်း တွေ့ရသည်။ သို့ရှိရာ နမာဇ်ကို မိမိဖာသာ ဖတ်လျှင်လည်း ၎င်းသူအပေါ်၌ ခွင့်လွှတ်ပေးခြင်းခံရပေသည်။ (အဗူဒါူဒ်)

၇၄။ အိမ်မှ ပိုလှေ့ထွက်ခဲ့လျှင်

﴿ 74 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ مُتَطَهِّرًا إِلَى صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ فَأَخْرَعَهُ كَأَجْرِ الْحَاجِّ الْمُحْرِمِ، وَمَنْ خَرَجَ إِلَى تَسْبِيحِ الصُّحَى لَا يَتَّصِبُهُ إِلَّا آيَةٌ فَأَخْرَعَهُ كَأَجْرِ الْمُعْتَمِرِ، وَصَلَاةٌ عَلَى آثَرِ صَلَاةٍ لَا لَعْنُ بَيْنَهُمَا كِتَابٌ فِي عَيْنَيْنِ.

رواه أبو داود، باب ما جاء في فضل المشي إلى الصلوة، رقم: ٥٥٧.

ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိအိမ်မှ ကောင်းမွန်ကျနစွာ ပိုလှေ့သန့်စင်၍ ဖရပ်ဇ်နမာဇ်ဝတ်ပြုရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ထွက်လာလျှင် ၎င်းသူသည် အဲဟ်ရာမ်ဝတ်ရုံကို ဆင်မြန်း၍ ဟရီပြုရန်ထွက်ခွာသကဲ့သို့ အကျိုးဆဝါးဗ်ရရှိပေသည်။ ထို့နောက် အကြင်သူသည် ကျားရုံ(မွန်းမတည့်မီ) နမာဇ်ဖတ်ရန်အတွက် ဒုက္ခခံ၍ မိမိနေရာမှ ထွက်ခွာခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် အွမ္မရဟ်ပြုလုပ်သူကဲ့သို့ အကျိုးဆဝါးဗ်ရရှိပေသည်။ နမာဇ်တစ်ကြိမ်ဝတ်ပြုပြီးနောက် ဒုတိယတစ်ကြိမ် နမာဇ်ဝတ်ပြုသည့်အချိန်အထိ ကြားကာလ၌ အကျိုးမဲ့အလဟဿ စကားပြောခြင်းနှင့် အလဟဿအလုပ်လုပ်ခြင်းများမရှိစေရန် ကြိုးစားကြစေလိုသည်။ ဤအမလ်သည် အဆင့်အတန်း အလွန်မြင့်မားသော အမလ်များစာရင်း၌ ရေးမှတ်ခြင်းခံရပေသည်။

(အဗူဒါဝူဒ်)

၇၅။ ခရီးမှပြန်ခဲ့သော သားချင်း

﴿ 75 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يَتَوَضَّأُ أَحَدُكُمْ فَيُخْبِسُنْ وَضْءَهُ وَيُسْبِغُهُ، ثُمَّ يَأْتِيَ الْمَسْجِدَ لَا يُرِيدُ إِلَّا الصَّلَاةَ فِيهِ إِلَّا تَبَشَّشَ اللَّهُ إِلَيْهِ كَمَا يَتَبَشَّشُ أَهْلُ الْغَائِبِ بِطَلْعَتِهِ.

رواه ابن خزيمة في صحيحه ٣٧٤/٢

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အထဲမှ အကြင်သူသည် ကောင်းမွန်ကျနစွာ ပိုလှေ့သန့်စင်ရာ၌ အာဒါဗ်စည်းကမ်းကိုပါလိုက်နာ၍ အဆင့်အတန်းမြင့်မားသော ပိုလှေ့အဆင့်ကို ရောက်ရှိစေပြီးနောက် နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက်သာ ရည်စူး၍ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့ ထွက်လာလျှင် အရှင်မြတ်သည် ၎င်းဗန္ဓုဟ်အား အလွန်ဝမ်းမြောက်ကြည်နူးတော်မူသည်။ ပမာဆိုရသော် ခရီးဝေးသို့ထွက်ခွာသွားသော ဆွေမျိုးသားချင်း ရုတ်တရက်ပြန်ရောက်လာသောအခါ အိမ်သူအိမ်သားများက ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်သွားကြသကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။

(အိဗ်နေဒိုဒိုင်မဟ်)

၇၆။ ညွှသည်တော်

﴿ 76 ﴾ عَنْ سَلْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ تَوَضَّأَ فِي بَيْتِهِ فَأَحْسَنَ الوُضُوءَ، ثُمَّ أَتَى الْمَسْجِدَ، فَهُوَ زَائِرُ اللَّهِ، وَحَقَّ عَلَى الْمَرْوَرِ أَنْ يُكْرِمَ الزَّائِرَ.

رواه الطبرانی في الكبير واحد اسناديه رجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٢ / ١٤٩

ဟဇရသ် စလ်မာန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိအိမ်၌ ကောင်းမွန်ကျနစွာ ဝိုဏ်းရသန့်စင်၍ ဗလီသို့ထွက်လာလျှင် ၎င်းသူသည် အရှင်မြတ် ညွှသည်တော်ပမာဖြစ်သည်။ (အရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူအတွက် အိမ်ရှင်ပမာ)ဖြစ်သည်။ ၎င်းနောက် ညွှသည်အား ဂုဏ်ပြုညွှခံရန် အိမ်ရှင်၏တာဝန်သာ ဖြစ်ပေသည်။ (တွင်ရာနီ)

၇၇။ ဗလီဝေးလံ

﴿ 77 ﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: خَلَّتِ الْبَقَاعُ حَوْلَ الْمَسْجِدِ، فَأَرَادَ بَنُو سَلَمَةَ أَنْ يَنْتَقِلُوا إِلَى قُرْبِ الْمَسْجِدِ، فَبَلَغَ ذَلِكَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ لَهُمْ: إِنْهُ بَلَّغَنِي أَنَّكُمْ تُرِيدُونَ أَنْ تَنْتَقِلُوا قُرْبَ الْمَسْجِدِ، قَالُوا: نَعَمْ، يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَدْ أَرَدْنَا ذَلِكَ لَقَالَ: يَا بَنِي سَلَمَةَ! دِيَارَكُمْ! تَكْتَبُ آبَاؤُكُمْ، دِيَارَكُمْ! تُكْتَبُ آبَاؤُكُمْ.

رواه مسلم، باب فضل كثرة الخطا الى المساجد، رقم: ၁၀၁၉

ဟဇရသ် ဂျာဗရ်ဗင်္ဂအဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ နဗဝီ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌ မြေလွတ်အချို့ရှိနေပေသည်။ ဗနူစလ်မဟ်မျိုးနွယ် (၎င်းတို့သည်မဒီနာမြို့၌နေထိုင်ကြသော မျိုးနွယ်စုတစ်ခုဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းတို့၏ အိမ်များသည် ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်နှင့် ဝေးလံနေပေသည်။ ၎င်းတို့က) ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်နှင့် နီးသောနေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့ကြရန်အတွက် ဆန္ဒပြုကြသည်။ ဤစကားကို တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ကြားသိတော်မူသောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်သည် အသင်တို့ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်နှင့် နီးသောနေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့ကြရန် ရည်ရွယ်နေကြောင်း ကြားသိရသည်။ ထိုအခါ ၎င်းတို့က ယာရုဏ်လ္လာဟ်၊ မုချကေန် ကျွန်တော်မျိုးတို့ ဤအတိုင်းဆန္ဒရှိနေကြပါသည်ဟု ဖြေကြားကြသည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ဗနူစလ်မဟ်မျိုးနွယ်ဝင်တို့၊ အသင်တို့မူလနေရာ၌ပင်နေကြကုန်။ အသင်တို့ (ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့အရောက်) လာသောခြေလှမ်းတိုင်းကို ရေးမှတ်ခြင်းခံရပေသည်။ ၎င်းနေရာ၌ပင်နေကြကုန်လော့။ အသင်တို့ (ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့အရောက်) လာသော ခြေလှမ်းတိုင်းကို ရေးမှတ်ခြင်းခံရပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၇၈။ ခြေတစ်လှမ်းစီတိုင်း

﴿ 78 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ جِئَ يَخْرُجُ أَحَدَكُمْ مِنْ مَنْزِلِهِ إِلَى مَسْجِدِي فَرَجَلَ تَكْتَبُ لَهُ حَسَنَةٌ، وَرَجَلَ تَحُطُّ عَنْهُ سَيِّئَةٌ حَتَّى يَرْجِعَ.

رواه ابن حبان، قال المحقق: إسناده صحيح ٥٠٣/٤

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အထဲမှ အကြင်သူသည် မိမိအိမ်မှ ငါကိုယ်တော်၏ ဗလီဝတ်ကျောင်း တော်သို့ ထွက်လာခဲ့သော် ၎င်းသူမိမိအိမ်သို့ ပြန်ရောက်သည့်အချိန်အထိ ခြေတစ်လှမ်းတိုင်း အပေါ်၌ ကောင်းမှုတစ်ခုကျစီရေးမှတ်ခြင်းခံရပြီး အခြားခြေတစ်လှမ်းတိုင်းအပေါ်၌မူ မကောင်းမှု တစ်ခုကျစီ ပယ်ဖျက်ပေးခြင်းခံရပေသည်။ (အိမ်နေဟိဗ်ဟန်)

၇၉။ ဆွဒကဟ်တာဝန်

﴿ 79 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: كُلُّ سَلَامِي مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ كُلُّ يَوْمٍ تَطْلُعُ فِيهِ الشَّمْسُ. قَالَ: تَعْدِلُ بَيْنَ الْإِثْنَيْنِ صَدَقَةٌ، وَتُعِينُ الرَّجُلَ فِي ذَاتِهِ فَنَخْلَعُ عَنْهَا، أَوْ تَرْفَعُ لَهُ عَلَيْهَا مَنَاعَهُ، صَدَقَةٌ، قَالَ: وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ خُطْوَةٍ تَمْشِيهَا إِلَى الصَّلَاةِ صَدَقَةٌ، وَتُمِيطُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ.

رواه مسلم، باب بيان ان اسم الصدقة يقع على كل نوع من المعروف رقم: ٢٣٣٥

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ လူသားတိုင်းအပေါ်၌ တာဝန်ရှိသည်မှာ နေ့စဉ်နေ့တိုင်းနေထွက်လာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မိမိ၏ ကိုယ်ခန္ဓာအဆစ်အပိုင်းတိုင်းအပေါ် (၎င်းအဆစ်အပိုင်းများကောင်းမွန်ပြေပြစ် စွာရှိနေခြင်းအပေါ် ကျေးဇူးတင်ကြရန်အတွက်) ဆွဒကဟ်တစ်ခုစီပေးလှူကြရန်ဖြစ်ပေသည်။ လူတို့နှစ်ဦးအကြား၌ တရားသဖြင့် သင့်မြတ်အောင် ပြုပေးခြင်းသည် ဆွဒကဟ်ဖြစ်ပေသည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်အား အစီးအနင်းအပေါ်၌တိုင်နိုင်ရန်ကူညီခြင်း၊ သို့မဟုတ် ၎င်း၏ ကုန်ပစ္စည်း များကို အစီးအနင်းပေါ် မ,တင်၍ နေရာချပေးခြင်းမျိုးဖြင့် ကူညီခြင်းတို့သည် ဆွဒကဟ်ဖြစ် ပေသည်။ ကောင်းသောစကားကို ပြောဆိုခြင်းသည်လည်း ဆွဒကဟ်ဖြစ်ပေသည်။ နမာန် ဝတ်ပြုရန်အတွက် သွားသောခြေလှမ်းတိုင်းသည်လည်း ဆွဒကဟ်ဖြစ်ပေသည်။ လမ်းမှဒုက္ခ ဖြစ်စေသော ဆူးငြောင့်ခလုတ်များကို ဖယ်ရှားပေးခြင်းသည်လည်း ဆွဒကဟ်ဖြစ်ပေသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၈၀။ အမှောင်ထဲဝင်လျက်ခြင်း

﴿ 80 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ لَيُصِىءُ لِلَّذِينَ يَتَخَلَّلُونَ إِلَى الْمَسَاجِدِ فِي الظُّلَمِ بِنُورٍ سَاطِعٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

رواه الطبرانی في الأوسط و إسناده حسن، مجمع الزوائد ١٤٨/٢

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မှောင်မဲနေသောအချိန်များ၌ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့ သွားလေ့ရှိသူများအား အရှင်မြတ်သည် ကိယာမသ်နေ၌ (အရပ်လေးမျက်နှာသို့) ဖြာထွက်စေသော နူးရ်အလင်းရောင်ဖြင့် လင်းဝင်းတောက်ပစေတော်မူမည်ဖြစ်သည်။ (တွင်ရာနီ)

၈၁။ ရဟ်မသ်တွင်ကူးခတ်

﴿ 81 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْمَشَاءُ وَنَ إِلَى الْمَسَاجِدِ فِي الظُّلَمِ، أَوْ نَبِكَ الْخَوَاضُونَ فِي رَحْمَةِ اللَّهِ.

رواه ابن ماجه وفي

إسناده إسماعيل بن رافع تكلم فيه الناس، وقال الترمذی: ضعفه بعض أهل العلم وسمعت محمداً يعنى

البخارى يقول هو ثقة مقارب الحديث الترغيب ٢١٣/١

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မှောင်မဲနေသောအခါများ၌ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့ အမြဲမပြတ်သွားလေ့ရှိသူများသည် အရှင်မြတ်၏ ရဟ်မသ်တော်၌ ကူးခတ်နေကြသူများဖြစ်ပေသည်။ (တွင်ရာနီ)

၈၂။ ရောင်ခြည်တော်

﴿ 82 ﴾ عَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: يُبَشِّرُ الْمَشَائِبِلَ فِي الظُّلَمِ إِلَى الْمَسَاجِدِ بِالنُّورِ النَّامِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

رواه ابن خزيمة، باب ما جاء في المشي إلى الصلوة في الظلم، رقم: ٥٦١

ဟဇရသ် ဗုရိုင်ဒဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မှောင်မဲနေသောအချိန်များ၌ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့ အများအပြားသွားလေ့ရှိလျှင် ထိုသူအား ကိယာမသ်နေ၌ နှုတ်ရောင်ခြည်တော် အပြည့်အဝရရှိစေမည်ဖြစ်ကြောင်း သတင်းကောင်းပေးကြပါ။ (အဗူဒါူဒ်)

၈၃။ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာနှင့် ရဟ်မသ်ကရုဏာ

﴿ 83 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى شَيْءٍ يَكْفُرُ الْخَطَايَا، وَيَرْيُدُ فِي الْحَسَنَاتِ؟ قَالُوا: بَلَى، يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: إِسْبَاحُ الرُّضْوَاءِ، أَوْ الطُّهُورِ. فِي الْمَكَارِهِ وَكَفَرَةُ الْخَطَا إِلَى هَذَا الْمَسْجِدِ وَالصَّلَاةُ بَعْدَ الصَّلَاةِ، وَمَا مِنْ أَحَدٍ يَخْرُجُ مِنْ بَيْتِهِ مُنْتَظَرًا حَتَّى يَأْتِيَ الْمَسْجِدَ فَيُصَلِّيَ مَعَ الْمُسْلِمِينَ، أَوْ مَعَ الْإِمَامِ، ثُمَّ يَنْتَظِرُ الصَّلَاةَ الَّتِي بَعْدَهَا، إِلَّا قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ، اللَّهُمَّ ارْحَمْهُ.

(الحديث) رواه ابن حبان، قال المحقق: إسناده صحيح ၁၂၇/၂

အဗူစအီးဒ်ခွင့်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဘယ် ငါကိုယ်တော်သည် အသင်တို့အား ဤသို့သောအရာကို မပြသရပေသလော။ ၎င်းအရာ၏ အကြောင်းခံဖြင့် အရှင်မြတ်က အပြစ်များအား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူပြီး ကောင်းမှုများ တိုးပွားများပြားစေတော်မူပေသည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များက ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) မချကေန်အမိန့်ရှိတော်မူပါဟု ဖြေကြားကြသည်။ ထိုအခါ အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ စိတ်ကမနစ်သက်သော်လည်း (ဥပမာ ဆောင်းရာသီ၌) ကောင်းမွန်ကျနစွာ ပိုဇူရေသန့်စင်ခြင်း၊ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့ အမြဲမပြတ်သွားလေ့ရှိခြင်း၊ နမာဇ်တစ်ကြိမ်ဖတ်ပြီး နောက်တစ်ကြိမ်ဖတ်ရန်အတွက် စောင့်ဆိုင်းနေခြင်းများဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် မိမိအိမ်မှ ပိုဇူရေသန့်စင်၍ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့လာသည်။ ၎င်းနောက် မွတ်စ်လင်မ်များနှင့်အတူ စုပေါင်း၍ နမာဇ်ဝတ်ပြုသည်။ ၎င်းပြင်နောက်တစ်ကြိမ် နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက်လည်း ထိုင်၍ စောင့်ဆိုင်းနေလျှင် ဖရစ်ရှ်သဟ်များက ၎င်းသူအတွက် ယာအလ္လာဟ် ၎င်းသူအပေါ် ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူပါ။ ယာအလ္လာဟ်၊ ၎င်းသူအပေါ် ကြီးမားသော ရဟ်မသ်တော်ချီးမြှင့်ပေးတော်မူပါဟူ၍ ဒိုအာတောင်းပေးနေကြပေသည်။ (အိဗ်နေဟ်ဗ်ဟန်)

၈၄။ အဆင့်အတန်းမြင့်စေသောအရာ

﴿ 84 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى مَا يَمْحُو اللَّهُ بِهِ الْخَطَايَا وَيَرْفَعُ بِهِ الدَّرَجَاتِ؟ قَالُوا: بَلَى، يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: إِسْبَاحُ الرُّضْوَاءِ عَلَى الْمَكَارِهِ، وَكَفَرَةُ الْخَطَا إِلَى الْمَسَاجِدِ، وَانْتِظَارُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ، فَذَلِكَ الرِّبَاطُ.

رواه مسلم، باب فصل إسباح الرضوء على المكاه، رقم: ၈၇

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဘယ်ငါကိုယ်တော်သည် အသင်တို့အား ဤသို့သောအရာကို မပြသရပေ

သလော။ ၎င်းအမလ်များကြောင့် အရှင်မြတ်က အပြစ်ဂိုနာဟ်များကို လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးပြီးနောက် အဆင့်အတန်းကိုလည်း မြင့်မားစေတော်မူမည်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ် ﴿﴾ များက ယာရစ္စလလ္လာဟ် ﴿﴾ မုချသင်ပြတော်မူပါဟု လျှောက်ထားကြသည်။ ထိုအခါ အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ စိတ်မပါသော်လည်း ၎င်းပြင် အခက်အခဲများရှိနေသော်ငြားလည်း ပိုမိုရေသန့်စင်မှုကို စည်းကမ်းချက်အပြည့်အဝ လိုက်နာ၍ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ဗလီဝတ်ကျောင်းသို့ အမြဲမပြတ်သွားလေ့ရှိခြင်းနှင့် နမာဇ်တစ်ကြိမ်ဖတ်ပြီး နောက်တစ်ကြိမ်အတွက် စောင့်ဆိုင်းနေခြင်းတို့သည်သာ အစစ်အမှန် ရိဗာသွံ ဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စလင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ရိဗာသွံ၏ထင်ရှားသော အဓိပ္ပာယ်မှာ အစွလာမ်၏နယ်နိမိတ်တစ်လျှောက်၌ ရန်သူများ ဝင်ရောက်ကျူးကျော်မှုမပြုနိုင်ကြစေရန်အတွက် စောင့်ရှောက်ထားခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းသည်အလွန်ကြီးကျယ်သောအမလ်ဖြစ်ပေသည်။ ဤဟဒီးဆ်တော်၌ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ က ဤအမလ်များကို ရိဗာသွံနှင့် ခိုင်းနှိုင်းတင်ပြထားရခြင်းအကြောင်းမှာ နယ်ခြားတစ်လျှောက် ရန်သူများဝင်ရောက်နိုင်ရန် စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းနေသကဲ့သို့ပင် အထက်ပါအမလ်အားဖြင့် လူသားအား နှစ်ခြိုက်နှိုင်းသွားနိုင်က ဝင်ရောက်နှောင့်ယှက်ဖျက်စီးခြင်းမပြုနိုင်ရန် မိမိကိုယ်မိမိကာကွယ်စောင့်ရှောက်နေခြင်းဖြစ်ပေသည်။

၈၅။ နမာဇ်အတွက် စောင့်ဆိုင်းလျှင်

﴿ 85 ﴾ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ غَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يُحَدِّثُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: إِذَا نَظَرَهُ الرَّجُلُ لَمْ أَتَى الْمَسْجِدَ يَرْغَى الصَّلَاةَ كَتَبَ لَهُ كَاتِبَاهُ. (أَوْ كَاتِبَةٌ). بِكُلِّ خُطْوَةٍ يَخْطُوهَا إِلَى الْمَسْجِدِ عَشْرَ حَسَنَاتٍ، وَالْقَاعِدُ يَرْغَى الصَّلَاةَ كَالْقَانِتِ، وَيُكْتُبُ مِنَ الْمُصَلِّينَ مِنْ حِينَ يَخْرُجُ مِنْ بَيْتِهِ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَيْهِ.

رواه احمد ١٥٧/٤

ဟရေသ် အွတ်ကဗဟ်ပင်နီအာမစ်ရ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကောင်းမွန်ကျနစွာ ပိုမိုရေသန့်စင်သည်။ ပြီးနောက် ဗလီသို့လာ၍ ဂျမာအသ်နှင့်နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက် စောင့်ဆိုင်းနေလျှင် ထိုသူ၏ အမလ်စာရင်းမှတ်တမ်းရေးသော ဖရစ်ရှ်သဟ်က ၎င်းသူလျှောက်ခဲ့သော ခြေတစ်လှမ်းတိုင်းအပေါ်၌ ကောင်းမှုဆယ်ခုရေးမှတ်တော်မူသည်။ ၎င်းနောက် ဂျမာအသ်နှင့်တကွ နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက် စောင့်ဆိုင်းနေသူသည် အိဗာဒသ်လုပ်သူပမာဖြစ်လေသည်။ ၎င်းနောက်အိမ်မှထွက်လာခဲ့သည့်အချိန်မှစ၍ အိမ်သို့ပြန်ရောက်သည့်အချိန်အထိ နမာဇ်ဝတ်ပြုနေသူများစာရင်း၌ ရေးမှတ်တော်မူသည်။ (မွတ်စနဒီအဟ်မဒီ)

၈၆။ အရှင်မြတ်က မေး၍ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဖြေကြားခဲ့သည်

﴿ 86 ﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ (قَالَ اللَّهُ تَعَالَى): يَا مُحَمَّدُ! قُلْتُ: لَتَيْكَ رَبِّ، قَالَ: فِيمَ يَخْتَصِمُ الْمَلَأُ الْأَعْلَى؟ قُلْتُ: فِي الْكُفَّارَاتِ، قَالَ: مَا هُنَّ؟ قُلْتُ: مَسَى الْأَفْذَامُ إِلَى الْجَمَاعَاتِ، وَالْجُلُوسُ فِي الْمَسَاجِدِ بَعْدَ الصَّلَاةِ، وَإِسْتِغَاةُ الْوُضُوءِ فِي الْمَكْرُوهَاتِ، قَالَ: ثُمَّ فِيمَ؟ قُلْتُ: إِطْعَامُ الطَّعَامِ، وَلَيْسُ الْكَلَامُ، وَالصَّلَاةُ بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ، قَالَ: سَلْ، قُلْتُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ، وَتَرْكَ الْمُنْكَرَاتِ، وَحُبَّ الْمَسَاكِينِ، وَأَنْ تَغْفِرَ لِي وَتَرْجِمَنِي، وَإِذَا أَرَدْتُ فِتْنَةً فِي قَوْمٍ فَتَوَفَّنِي غَيْرَ مُفْتُونٍ، وَأَسْأَلُكَ حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ وَحُبَّ عَمَلٍ يُقَرِّبُ إِلَى حُبِّكَ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّهَا حَقٌّ فَأَذْرُسُوهَا ثُمَّ تَعَلَّمُوهَا.

(وهو بعض الحديث) رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ومن سورة ص، رقم: ۳۲۳۵

ဟရသ်မုအာဇ်ဗင်နီဂျဗလ်(ﷺ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မှ တစ်ဆင့် အမိန့်ရှိခဲ့ပါသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က (တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား အိပ်မက်၌) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အို မုဟမ္မဒ်၊ ထိုအခါ ငါကိုယ်တော်က အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုး အသင့်ရှိနေပါသည်ဟု လျှောက်ထားသည်။ ထိုအခါ အရှင်မြတ်က အနီး၌ ခစားနေကြသော ဖရစ်ရှ်သဟ်များသည် မည်သည့်အမလ်ကောင်းမှုများက သာဗိုမွန်မြတ်ကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အချင်းချင်း ငြင်းနေကြသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ငါကိုယ်တော်မြတ်က အပြစ်ရှိနာဟ်များကို(ကမ်ဖာရဟ်) ပယ်ဖျက်ပေးသော အမလ်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြားတော်မူသည်။ ထိုအခါ အရှင်မြတ်က ၎င်းအမလ်ကောင်းမှုများသည် အဘယ်အရာပါနည်းဟု မေးတော်မူရာ ငါကိုယ်တော်က ဂျမာအသ်ဖြင့် နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက် သွားခြင်း၊ နမာဇ်တစ်ကြိမ်ဖတ်ပြီး နောက်တစ်ကြိမ်အတွက် ထိုင်၍စောင့်ဆိုင်းနေခြင်းနှင့် စိတ်မပါသော်လည်း (အေးသောရာသီဥတု၌)ကောင်းမွန်ကျနစွာ ဝိုဏ်းရသေ့နံ့စပ်ခြင်းတို့ဖြစ်ကြောင်း မိန့်ကြားတော်မူသည်။ ထိုအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ပြီးနောက် မည်သည့်အမလ်ကောင်းမှုများသည် အမွန်မြတ်ဆုံးဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အချင်းချင်း ငြင်းခုံနေကြသနည်းဟု မေးတော်မူပြန်ရာ ငါကိုယ်တော်က ကျွေးမွေးပြုစုခြင်း၊ နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာ စကားပြောဆိုဆက်ဆံခြင်းနှင့် ညတွင် လူအများအိပ်မောကျနေချိန်၌ထ၍ နမာဇ်ဝတ်ပြုခြင်းတို့ဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြားတော်မူသည်။ ပြီးနောက် အရှင်မြတ်က အသင်အိအာတောင်းဆုပြုလော့ဟု အမိန့်ရှိတော်မူရာ ငါကိုယ်တော်က ဤသို့အိအာပြုတော်မူသည်။

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ، وَتَرْكَ الْمُنْكَرَاتِ، وَحُبَّ الْمَسَاكِينِ، وَأَنْ
تَغْفِرَ لِي وَتَرْحَمَنِي، وَإِذَا أَرَدْتَ فِتْنَةً، فَيُ قَوْمٍ فَتَوَفَّنِي غَيْرَ مَفْتُونٍ، وَأَسْأَلُكَ حُبَّكَ
وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ وَحُبَّ عَمَلٍ يَقْرِبُ إِلَى حُبِّكَ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ယာအလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ကောင်းမှုအမလ်
များကို ပြုကျင့်ဆောက်တည်နိုင်ခြင်းနှင့် မကောင်းမှုအလုပ်များမှ ရှောင်ကြဉ်နိုင်ခြင်း၊ ၎င်းမရှိ
ဆင်းရဲသားအပေါ် ချစ်ခင်နှစ်သက်မှုကို တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။ ၎င်းပြင် အရှင်မြတ်က
ကျွန်တော်မျိုးအား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းကိုလည်း တောင်းဆိုပါ၏။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်
မျိုးအပေါ် ရဟ်မသ်တော်ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ အရှင်မြတ်က တစ်စုံတစ်ခုသော အမျိုးအနွယ်အပေါ်သို့
စမ်းသပ်စစ်ဆေးရန်သော်လည်းကောင်း၊ အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရန် သော်လည်းကောင်း
ဆုံးဖြတ်တော်မူပါလျှင် ထိုအခါ၌ ကျွန်တော်မျိုးအား စမ်းသပ်စစ်ဆေး တော်မမူပါဘဲနှင့်
အရှင်မြတ်ထံတော်သို့ ခေါ်ယူတော်မူပါ။ ယာအလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုး တောင်းဆိုအသနားခံ
အပ်ပါသည်။ အရှင်မြတ်၏ချစ်ခင်နှစ်သက်မှုခံရခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ထို့အပြင် အရှင်မြတ်က
နှစ်သက်ကျေနပ်ခြင်းခံရသော သူများ၏ ချစ်ခင်နှစ်သက်မှုကိုလည်းကောင်း၊ ထို့အပြင်အရှင်မြတ်
၏ နှစ်သက်ကျေနပ်မှုဖြင့် ကျွန်တော်မျိုးအား နီးကပ်စား ခွင့်ရရှိစေမည့် အမလ်ကောင်းမှုများ၏
အချစ်ကိုလည်း ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါ။

တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤဒိုအာကို ဆည်းပူးကျက်မှတ်၍ အကြိမ်ကြိမ် ရွတ်ဆို
တောင်းခံကြလော့ဟု မိန့်တော်မူသည်။

၈၇။ စောင့်ဆိုင်းနေသော်လည်း အကျိုးရ

87 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: أَحَدُكُمْ فِي صَلَاةٍ مَا دَامَتْ
الصَّلَاةُ تَخْبِسُهُ، وَالْمَلَائِكَةُ تَقُولُ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، مَا لَمْ يَقُمْ مِنْ صَلَاتِهِ أَوْ
رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ، بَابُ إِذَا قَالَ: أَحَدُكُمْ آمِينَ..... رَقْمٌ: ၃၂၂၉ يُخَدِّثُ.

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ
တော်မူသည်။ အသင်တို့အထဲမှ အကြင်သူသည် နမာဒ်ဝတ်ပြုရန်အတွက် စောင့်ဆိုင်းနေ
သမျှ ကာလပတ်လုံး ၎င်းသူသည် နမာဒ်ဝတ်ပြုနေသကဲ့သို့ပင် အကျိုးဆင်းရဲရှိနေသည်။
ဖရစ်ရှ်သဟ်များကလည်း ယာအလ္လာဟ်၊ ၎င်းသူအပေါ်၌ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်
မူပါ။ ၎င်းပြင် ရဟ်မသ်တော်ကိုလည်း ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါဟူ၍ ဒိုအာပြုပေးကြသည်။
(နမာဒ်ဖတ်ပြီးနောက်လည်း) ၎င်းနေရာ၌ပင် ဆက်လက်၍ ပိုမိုနှင့်တကွ ထိုင်နေပါမူ ဖရစ်ရှ်သဟ်
များက အထက်အပါအတိုင်း ဒိုအာပြုပေးနေကြသည်။ (ဗုခါရီ)

၈၈။ ရှိုင်သွာန်ကို တွန်းပွန်သော်

﴿ 88 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مُنْتَظَرُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ، كَفَّارِسٍ اشْتَدَّ بِهِ فَرَسُهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، عَلَى كَشْحِهِ وَهُوَ فِي الرِّبَاطِ الْأَكْبَرِ.

رواه احمد والطبرانی في الاوسط، واسناد احمد صالح، الترغيب، ٢٨٤/١

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နမာန်တစ်ကြိမ်ဖတ်ပြီး နောက်ထပ်နမာန်တစ်ကြိမ်အတွက် စောင့်ဆိုင်းနေသူသည် မြင်းစီးနေသူပမာဖြစ်သည်။ ၎င်း၏မြင်းသည် အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်၌ အလွန်လျင်မြန်စွာဖြင့် ပြေးလွှားနေပေသည်။ နမာန်အတွက် စောင့်ဆိုင်းနေသူသည် (နစ်နပ်နှင့် ရှိုင်သွာန်တို့ကို ဆန့်ကျင်ရာ၌) အကြီးမားဆုံးသော စောင့်ကြပ်စခန်းဖြစ်ချေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၈၉။ ရှေ့တန်းဒါကျိုး

﴿ 89 ﴾ عَنْ عُرْبَاضِ بْنِ سَارِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يُسْتَغْفِرُ لِلصَّفِّ الْمَقْدَمِ، ثَلَاثًا، وَلِلثَّانِي مَرَّةً.

رواه ابن ماجه، باب فضل الصف المقدم، رقم: ٩٩٦

ဟဇရသ် အိရ်ဗာဇ်ဗင်နီစာရီယတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ရှေ့ဆုံးတန်းမှ နမာန်ဝတ်ပြုသူများအတွက် သုံးကြိမ်၊ ဒုတိယတန်းမှ နမာန်ဝတ်ပြုသူများအတွက်တစ်ကြိမ် မဂ်ဖီရသ်အတွက် ဒိုအာတောင်းလေ့ရှိခဲ့သည်။ (အိဗ်နေမာဂျဟ်)

၉၀။ ရှိုင်သွာန်သည် သိုးငယ်ပမာဆောင်

﴿ 90 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ اللَّهُ وَمَلَائِكَتُهُ يَصَلُّونَ عَلَى الصَّفِّ الْأَوَّلِ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَعَلَى الثَّانِي؟ قَالَ: وَعَلَى الثَّانِي، وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: سَرُّوا صُفُوفَكُمْ وَخَاضُوا بَيْنَ مَنَاكِبِكُمْ، وَلْيُنُوا فِي أَيْدِي إِخْوَانِكُمْ، وَسُدُّوا الْخَلَلَ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَدْخُلُ فِيمَا بَيْنَكُمْ بِمَنْزِلَةِ الْحَذَفِ. يَغْنِي. أَوْلَادَ الضَّانِ الصِّغَارَ.

رواه احمد والطبرانی في الكبير و رجال احمد موثقون، مجمع الزوائد ٢٥٢/٢

ဟဇရသ် အဗူအုမာမတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်သည် ရှေ့ဆုံးတန်းမှ နမာန်ဝတ်ပြုသူများအပေါ်သို့ ရဟ်မသ်တော်ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူသည်။ ထို့ပြင် ဖရစ်ရှ်သဟ်များကလည်း ၎င်းသူများအတွက်

ရဟ်မသ်မဟာကရဏာတော်ရရှိစေရန် ဆုမွန်ဒိုအာပြုပေးကြပေသည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်
 ﴿ﷻ﴾ များက ယာရဏလလ္လာဟ်(ﷺ) ဒုတိယတန်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်များအပေါ်၌လည်း ဤကဲ့သို့သော
 ထူးမြတ်မှုများရရှိကြပါ၏လောဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားကြရာ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က
 ဒုတိယတန်းမှနေ၍ ဖတ်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များအပေါ်၌လည်း ဤကဲ့သို့သော ထူးမြတ်မှုများ
 ရရှိကြပေသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ထပ်ဆင့်၍ ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူလေသည်။
 မိမိတို့ရပ်နေသော အတန်းများကို ဖြောင့်တန်းအောင်ပြုကြကုန်။ ပခုံးချင်းလည်း ဖြောင့်တန်းအောင်
 ပြုကြကုန်။ အတန်းကိုဖြောင့်တန်းစေရန် ပြုကြရာတွင် မိမိတို့၏ ညီနောင်များအပေါ် နူးညံ့
 သိမ်မွေ့ပါစေ။ ၎င်းနောက်အတန်းကြား၌ နေရာလွတ်များ မကျန်စေရန်အတွက်လည်း ဖြည့်စွက်
 ကြပါကုန်။ အကြောင်းမှာ ရှိုင်သွာန်သည်(အတန်းကြား၌ ရှိနေသော နေရာလွတ်များ)ကို
 တွေ့ရှိရလျှင် သိုးငယ်ကလေးများပမာ အသင်တို့ကြား၌ ဝင်ရောက် နေရာယူလိုက်ကြသည်။
 (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ မိမိတို့ညီနောင်များအပေါ်၌ နူးညံ့သိမ်မွေ့စေပါဟု ဆိုရာ၌ အကယ်၍
 တစ်စုံ တစ်ယောက်က အတန်းဖြောင့်စေရန်အတွက် အသင့်ပခုံးပေါ်လက်တင်၍
 ရှေ့တိုးနောက်ဆုတ်ပြုရန် ပြောလာလျှင် ၎င်းသူ၏စကားကို နာခံလိုက်ပါ။

၉၁။ နောက်ဆုံးအတန်းသည် မည်သူ့အတွက်မြတ်သနည်း

﴿ 91 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: خَيْرُ صُفُوفٍ الرِّجَالِ
 أَوَّلُهَا، وَشَرُّهَا آخِرُهَا، وَخَيْرُ صُفُوفِ النِّسَاءِ آخِرُهَا، وَشَرُّهَا أَوَّلُهَا.

رواه مسلم، باب تسوية الصفوف.....، رقم: ၅၈၀

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်
 ရှိတော်မူသည်။ အမျိုးသားများ၏ အတန်း၌ အာလုံးထက်ဆဝါးဗ်အများဆုံးရသောသူများမှာ
 ရှေ့ဆုံးတန်းမှဖြစ်ကြပေသည်။ ၎င်းနောက် အားလုံးထက်ဆဝါးဗ်နည်းဆုံးသောသူများမှာ
 နောက်ဆုံးတန်းမှဖြစ်ပေသည်။ အမျိုးသမီးများအနက် ဆဝါးဗ်အများဆုံးရသောသူများမှာ
 နောက်ဆုံးတန်းမှဖြစ်ကြပြီး အားလုံးထက် ဆဝါးဗ်အနည်းဆုံးရသောသူများမှာ ရှေ့ဆုံးတန်းမှ
 ဖတ်ကြသောသူများဖြစ်ပေသည်။
 (မွတ်စ်လင်မ်)

၉၂။ စိတ်နှလုံးဖြောင့်ရေး

﴿ 92 ﴾ عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَتَخَلَّلُ الصُّفَّ مِنْ نَاحِيَةِ إِلَى نَاحِيَةٍ، يَمْسَحُ صُدُورَنَا وَمَنَاكِبَنَا وَيَقُولُ: لَا تَخْتَلِفُوا فَتَخْتَلِفَ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ يَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَمَلَائِكَتُهُ يَصْلُونَ عَلَى الصُّفُوفِ الْأُولَى.

رواه ابوداؤد، باب تسوية الصفوف، رقم: ၆၆၄

ဟဇရသ် ဗရာအ်ပင်န်အာဇိမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အတန်း၌ တစ်ဖက်စွန်းမှ အခြားတစ်ဖက်စွန်းအထိ လျှောက်ကြည့်တော်မူသည်။ ပြီးနောက် ရင်ဘတ်များ၊ ပခုံးများပေါ်သို့ မိမိ၏လက်တော်ကိုတင်တော်မူ၍ အတန်းများဖြောင့်စေ ရန်အတွက် ပြုပေးတော်မူသည်။ ပြီးနောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (အတန်းများတွင်) ရှေ့တိုး နောက်ဆုတ်မဖြစ်ကြစေနှင့်၊ အကယ်၍သာ ဤကဲ့သို့ဖြစ်လာခဲ့ပါမူ အသင်တို့၏ စိတ်နှလုံး များသည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ကွဲလွဲမှုများဖြစ်လာကြပေလိမ့်မည်။ ထို့နောက် ဆက်လက်၍ အမိန့်ရှိတော်မူပြန်သည်။ ရှေ့ဆုံးတန်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အပေါ်သို့ အရှင်မြတ်၏ ရဟ်မသ်တော်များ ကျရောက်ပေသည်။ ထို့အပြင် ဖရစ်ရှ်သဟ်များကလည်း ၎င်းသူများအတွက် မဂ်ဖီရသ်ဒိုအာ များပြုပေးကြပေသည်။ (အဗူဒါဂူးဒ်)

၉၃။ လစ်ဟနေသောနေရာ

﴿ 93 ﴾ عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَمَلَائِكَتُهُ يَصْلُونَ عَلَى الَّذِينَ يَلُونَ الصُّفُوفِ الْأُولَى، وَمَا مِنْ خُطْوَةٍ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ خُطْوَةٍ يَمْشِيهَا يَصِلُ بِهَا صَفًّا.

رواه ابوداؤد، باب فى الصلوة تمام.....، رقم: ၅၄၃

ဟဇရသ် ဗရာအ်ပင်န်အာဇိမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်သည် ရှေ့ဆုံးတန်းနှင့် နီးကပ်သောအတန်း၌ ရှိသူများအပေါ် သို့လည်း ရဟ်မသ်တော် ချီးမြှင့်တော်မူပေသည်။ ၎င်းပြင် ဖရစ်ရှ်သဟ်များကလည်း ၎င်းသူများ အတွက် ဒိုအာပြုပေးကြပေသည်။ အရှင်မြတ်သည် ဤကဲ့သို့သော ခြေလှမ်းများ ထက်သာပို၍ အခြားမည်သည့်ခြေလှမ်းများကိုမှ နှစ်သက်တော်မမူချေ။ ၎င်းခြေလှမ်းများကား နမာဒ်၏အတန်း များအကြား၌ လစ်ဟနေသော နေရာများကို ဖြည့်စွက်ရန်အတွက် သွားသော ခြေလှမ်းများ ဖြစ်ပေသည်။ (အဗူဒါဂူးဒ်)

၉၄။ လက်ယာဘက်ရပ်သူ

﴿ 94 ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ

يُصَلُّونَ عَلَى مَيَّامِنِ الصُّفُوفِ. رواه أبو داود، باب من يستحب أن يلي الإمام في الصف رقم: ၁၇၆

ဟရေသ် အာအိုရုဟ်(ﷺ) သခင်မက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်သည် အတန်း၏ ညာဖက်၌ရပ်နေကြသောသူများအပေါ်သို့ တော်များ ချီးမြှင့်တော်မူပေသည်။ ၎င်းဖရစ်ရှ်သဟ်များကလည်း ထိုသူတို့အတွက် မင်္ဂလိယသီအာ များပြုပေးတော်မူပေသည်။ (အဗူဒါဝူးဒ်)

၉၅။ ဘယ်ဘက်ရပ်သူလည်း အကျိုးရ

﴿ 95 ﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ عَمَرَ جَانِبَ

الْمَسْجِدِ الْأَيْسَرِ لِقَلَّةِ أَهْلِهِ فَلَهُ أَجْرَانِ.

رواه الطبراني في الكبير، وفيه: بغيره، وهو مدلس وقد عتبه، ولكنه ثقة، مجمع الروايات ၂/ ၃၅၇

ဟရေသ် အိမ်နေအဗ္ဗဘစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဗလီ၌အတန်း၏ဘယ်ဖက်တွင် ရပ်သူများနည်းပါးသည့် အတွက်ကြောင့် ၎င်းဘယ်ဖက်အတန်း၌ရပ်လျှင် ၎င်းသူသည် အကျိုးဆပ်းမိနှစ်ဆရရှိသည်။ (တွပ်ရာနီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များက အတန်း၏ ညာဘက်ခြမ်းသည် ဘယ်ဘက် အခြမ်းထက် ထူးမြတ်ရာတွင် သာပိုကြောင်းသိရှိကြသောအခါ၌ ညာဖက်ခြမ်းတွင်သာ ရပ်ကြ ရန် စိတ်အားထက်သန်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဘယ်ဘက်ခြမ်း၌ နေရာလွတ်များဖြစ်ပေါ်လာ ပေတော့သည်။ ထို့ကြောင့် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဘယ်ဘက်ခြမ်း၌ ရပ်ခြင်း၏အကျိုး အမြတ်ကိုလည်း အမိန့်ရှိတော်မူခြင်းဖြစ်ပေသည်။

၉၆။ မဟာဒီကဟ်၏ ဒီအာ

﴿ 96 ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ

عَلَى الَّذِينَ يَصَلُّونَ الصُّفُوفَ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح على شرط مسلم ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ၁/ ၂၁၄

ဟရေသ် အာအေရုဟ်(ﷺ) သခင်မက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်သည် အတန်းများကြား၌ လစ်ဟနေသောနေရာလွတ်များ

ကို ဝင်ရောက်ဖြည့်စွက်ကြသောသူများအပေါ်သို့ ရဟ်မသ်တော်များ ချီးမြှင့်တော်မူပေသည်။
ဖရစ်ရှ်သဟ်များကလည်း ၎င်းသူများအတွက် အစွသစ်ဂ်ဖာရ်ပြုပေးကြသည်။ (တွဗ်ရာနီ)

၉၇။ တစ်ဆက်တည်းအတန်း

﴿ 97 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَا يَصِلُ عَبْدٌ صَفًّا إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ بِهِ دَرَجَةً، وَذُرَّتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ مِنَ الْبِرِّ.

(وهو بعض الحديث) رواه الطبراني في الأوسط ولا بأس بإسناده، الترغيب ٣٢٢/١

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အတန်းကို တစ်ဆက်တည်းဖြစ်သွားအောင် ပြုခဲ့လျှင် အရှင်မြတ်သည် ဤအတွက်ကြောင့် ၎င်းသူအား အဆင့်အတန်းတစ်ခုတိုးမြှင့်ပေးတော်မူသည်။ ဖရစ်ရှ်သဟ်များကလည်း ထိုသူအပေါ်သို့ ရဟ်မသ်တော်များကို ဖြန့်ကြဲပေးတော်မူကြသည်။ (တွဗ်ရာနီ)

၉၈။ ရိုကျိုးနှိမ့်ချသူ

﴿ 98 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: خِيَارُكُمْ أَلْيَنُكُمْ مَنَاقِبَ فِي الصَّلَاةِ، وَمَا مِنْ خَطْوَةٍ أَغْظَمَ أَجْرًا مِنْ خَطْوَةٍ مَشَاهَا رَجُلٌ إِلَى فُرْجَةٍ فِي الصَّغْرِ فَسَدَّهَا.

رواه البزار بإسناد حسن، وابن حبان في صحيحه

كلاهما بالشطر الاول، ورواه بنماه الطبراني في الأوسط، الترغيب ٣٢٢/١

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နမာဇ်၌ မိမိပရုံးကို ရိုကျိုးနှိမ့်ချစွာထားရှိသူများသည် အသင်တို့အထဲ၌ အကောင်းဆုံးသောသူများဖြစ်ကြသည်။ အတန်းများကြား၌ လစ်ဟနေသောနေရာလွတ်များကို ဖြည့်စွက်ရန်အတွက် သွားသောခြေလှမ်းများသည် အာလုံးထက်သာပို၍ အကျိုးဆင်းဝင်ရရှိစေသော ခြေလှမ်းများဖြစ်ပေသည်။

(တွဗ်ရာနီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ နမာဇ်၌ မိမိ၏ပရုံးကို ရိုကျိုးနှိမ့်ချစွာ ထားရှိသူဟုဆိုရာ၌ အလိုသဘောမှာ အကယ်၍ နမာဇ်အတန်းသို့ ဝင်ရောက်လိုသူ ညာဖက်(သို့မဟုတ်) ဘယ်ဘက်မှ နမာဇ်များအတွက် မိမိ၏ပရုံးကို ရိုကျိုးနှိမ့်ချထားသင့်ပေသည်။ သို့မှသာ ဝင်ရောက်လာသူအဖို့ နေရာရပေမည်။

၉၉။ မဂ်ဖီရသ်ဒိုအာ

﴿ 99 ﴾ عَنْ أَبِي جَحِيْفَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: مَنْ سَدَّ فَرْجَهُ فِي الصَّفِّ غُفِرَ لَهُ.
رواه البيهقي واسناده حسن، مجمع الزوائد ٢/٢٥١

ဟဇရသ် အဗူဂျူဟိုဇ်ဖတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အတန်းများကြား၌ လစ်ဟနေသော နေရာလွတ်များကို ဖြည့်စွက်ရပ်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူအဖို့ မဂ်ဖီရသ် ဒိုအာပြုပေးခြင်းခံရပေသည်။ (ဇဝါအိဒ်)

၁၀၀။ အတန်းပြတ်အောင်ပြုသူ

﴿ 100 ﴾ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ قَالَ: مَنْ وَصَلَ صَفًّا وَصَلَهُ اللهُ وَمَنْ قَطَعَ صَفًّا قَطَعَهُ اللهُ. (وهو بعض الحديث) رواه ابو داؤد، باب تسوية الصفوف، رقم: ٦٦٦

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် နမာဇ်၏အတန်းကို တစ်ဆက်တည်းဖြစ်သွားအောင် ပြုပေးလျှင် ထိုသူသည် အရှင်မြတ်၏ ရဟ်မသ်တော်နှင့် ဆက်သွယ်သွားပေသည်။ အကြင်သူသည် နမာဇ်၏အတန်းကို ပြတ်တောက်လစ်ဟသွားအောင်ပြုလျှင် အရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူအား မိမိ၏ရဟ်မသ်တော်မှ ဝေးကွာစေတော်မူသည်။ (အဗူဒါဟုဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ နမာဇ်၏အတန်းကို ပြတ်တောက်လစ်ဟအောင် ပြုလုပ်ခြင်းဆိုသည်မှာ နမာဇ်အတန်းကြား၌ ဥစ္စာပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ရာကို နေရာချထားလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက်တစ်ဆက်တည်း မရပ်နိုင်တော့ချေ။ (သို့မဟုတ်) နမာဇ်အတန်းများကြား၌ လစ်ဟနေသော နေရာလွတ်များကို တွေ့ရသော်လည်း ဖြည့်စွက်မှုမပြုခြင်းတို့ ဖြစ်ပေသည်။ (မစ်ရှ်ကားသ်)

၁၀၁။ နမာဇ်ကောင်းမွန်စေရန်

﴿ 101 ﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: سَوُّوا صُفُوفَكُمْ فَإِنَّ تَسْوِيَةَ الصُّفُوفِ مِنْ إِقَامَةِ الصَّلَاةِ.
رواه البخاري، باب إقامة الصف من تمام الصلاة، رقم: ٧٢٣

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နမာဇ်၏အတန်းများကို ဖြောင့်တန်းအောင် ပြုကြကုန်။ အကြောင်းမှာ နမာဇ်ကို ကောင်းမွန်ကျနစွာ ဖတ်ခြင်း၌ အတန်းများကို ဖြောင့်တန်းအောင်ပြုခြင်းလည်းပါဝင်ပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၀၂။ အိမ်မှပို့လှပြု

﴿102﴾ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ تَوَضَّأَ لِلصَّلَاةِ فَاسْتَبْعَ الْوُضُوءَ، ثُمَّ مَشَى إِلَى الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ، فَصَلَّاهَا مَعَ النَّاسِ، أَوْ مَعَ الْجَمَاعَةِ، أَوْ فِي الْمَسْجِدِ، غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَهُ.

رواه مسلم باب فصل الوضوء والصلوة عقبه، رقم: ၈၄၉

ဟဇရသ် အွတ်စ်မားနိဗင်အဗ်မားနိ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ပိုဇ်ကို ကောင်းမွန်ကျနစွာပြုလုပ်သည်။ ပြီးနောက် ဖရပ်ဇ်နမာန်ဝတ်ပြုရန်အတွက် ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့လမ်းလျှောက်၍သွားသည်။ ပြီးနောက် ဗလီတွင် ဂျမာအသ်အစုအဝေးဖြင့် နမာန်ဝတ်ပြုလျှင် အရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူ၏အပြစ်ကိုနုတ် များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၀၃။ နှစ်သက်

﴿103﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَيَغْجَبُ مِنَ الصَّلَاةِ فِي الْجَمْعِ.

رواه احمد واسناده حسن، مجمع الزوائد ١٦٣/٢

ဟဇရသ် အုမရ်ဗင်နိသ်သွားဗ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အရှင်မြတ်သည် ဂျမာအသ်နှင့်တကွ နမာန်ဝတ်ပြုခြင်းကို နှစ်သက်တော်မူသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၀၄။ အဆ(၂၀)သက်

﴿104﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: فَضْلُ صَلَاةِ الرَّجُلِ فِي الْجَمَاعَةِ عَلَى صَلَاتِهِ وَخَدِّهِ بِضْعٌ وَعِشْرُونَ دَرَجَةً.

رواه احمد ٣٧٦/١

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နိမတ်စ်အူးဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသား၏ဂျမာအသ်နှင့်အတူတကွ နမာန်ဝတ်ပြုခြင်းသည် တစ်ကိုယ်တည်းနမာန်ဝတ်ပြုခြင်းထက် အဆပေါင်း(၂၀)ထက် သာပိုထူးမြတ်ပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၀၅။ ၂၅ ဆ

﴿105﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: صَلَاةُ الرَّجُلِ فِي الْجَمَاعَةِ تَضَعُفُ عَلَى صَلَاتِهِ فِي بَيْتِهِ وَفِي سُوْقِهِ خَمْسًا وَعِشْرِينَ ضِعْفًا.

(الحديث) رواه البخارى، باب فضل صلاة الجماعة، رقم: ၆၄၇

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသား၏ဂျမာအသ်နှင့်အတူတကွ နမာဇ်ဝတ်ပြုခြင်းသည် မိမိအိမ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဈေး၌သော်လည်းကောင်း တစ်ကိုယ်တည်း နမာဇ်ဝတ်ပြုခြင်းထက် အဆပေါင်း(၂၅)ဆ သာပိုထူးမြတ်ပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၀၆။ ၂၇ ဆ

﴿106﴾ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاةِ الْفَلَدِ بِسَنَعٍ وَعِشْرَيْنِ دَرَجَةً. رواه مسلم، باب فضل صلاة الجماعة، رقم: ၁၄၇၇

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဂျမာအသ်နှင့်တကွ ဝတ်ပြုသော နမာဇ်သည် တစ်ကိုယ်တည်းဝတ်ပြုသော နမာဇ်ထက်အဆပေါင်း(၂၇)ဆသာပို၍ အကျိုးဆဝါးဗ်ရရှိပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၀၇။ တစ်ကိုယ်တည်းထက်သာ

﴿107﴾ عَنْ قُتَيْبِ بْنِ أَشِيْمٍ اللَّيْثِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: صَلَاةُ الرَّجُلَيْنِ يَوْمٌ أَحَدُهُمَا صَاحِبُهُ أَزْكَى عِنْدَ اللَّهِ مِنْ صَلَاةِ آخَرِهِ تَتَرَى، وَصَلَاةُ آخَرِهِ يَوْمٌ أَحَدُهُمْ أَزْكَى عِنْدَ اللَّهِ مِنْ صَلَاةِ تَمَانِيَةِ تَتَرَى، وَصَلَاةُ تَمَانِيَةِ يَوْمٌ أَحَدُهُمْ أَزْكَى عِنْدَ اللَّهِ مِنْ مِائَةِ تَتَرَى. رواه البزار والطبراني في الكبير ورجال الطبراني موثقون، مجمع الزوائد ၁၆၃/၂

ဟဇရသ် ကုတစ်ဗင်န်အရှ်ယမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူနှစ်ဦးပါသော ဂျမာအသ်နမာဇ်တွင် တစ်ဦးက အိမာမ်လုပ်၍ ကျန်တစ်ဦးက မွတ်ကံသဒီအဖြစ်နှင့်ဖတ်သည်။ ထိုဂျမာအသ်သည် အရှင်မြတ်ထံတော်၌ လူလေးဦးတစ်ကိုယ်ချင်းဝတ်ပြုသည်ထက်သာပိုနှစ်သက်တော်မူပေသည်။ ဤနည်းအတိုင်းပင် လူလေးဦးပါသော ဂျမာအသ်နမာဇ်ကို လူရှစ်ဦးတစ်ကိုယ်ချင်းဝတ်ပြုသည်ထက်သာပိုနှစ်သက်တော်မူပေသည်။ လူရှစ်ဦးပါသော ဂျမာအသ်နမာဇ်ကို လူတစ်ရာတစ်ကိုယ်ချင်းဝတ်ပြုသည်ထက်သာပိုနှစ်သက်တော်မူပေသည်။ (တွမ်ရာနီ)

၁၀၈။ များလှသောနမာဇ်

﴿108﴾ عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ صَلَاةَ الرَّجُلِ مَعَ الرَّجُلِ أَزْكَى مِنْ صَلَاتِهِ وَخَذَهُ، وَصَلَاتُهُ مَعَ الرَّجُلَيْنِ أَزْكَى مِنْ صَلَاتِهِ مَعَ الرَّجُلِ، وَمَا كَثُرَ فَهُوَ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ. (وهو بعض الحديث) رواه ابو داؤد، باب في

فضل صلوة الجماعة، رقم: ၈၈၄ سنن ابى داؤد طبع دار الباز للنشر والتوزيع

ဟရေသ် အပိုင်ယံဗင်နကအမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူတစ်ဦးသည် အခြားသူနှင့်ပေါင်း၍ ဂျမာအသ်ပြုလုပ်ပြီး နမာဇ်ဖတ်ခြင်းက တစ်ဦးတည်းဝတ်ပြုသည်ထက် သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။ လူသုံးဦးဂျမာအသ်လုပ်၍ နမာဇ်ဖတ်ခြင်းက လူနှစ်ဦးဂျမာအသ်ဖြင့် ဝတ်ပြုသည်ထက်သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။ ဤနည်းအတိုင်းပင် ဂျမာအသ်ဖြင့် ဝတ်ပြုသော နမာဇ်တွင် လူများလေ ထိုမျှခန့်ပင် အရှင်မြတ်ထံ တော်၌ သာပိုနှစ်သက်မှုကို ခံရပေသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၁၀၉။ ၂၅-ကြိမ် အကျိုးထက်သာ

﴿109﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الصَّلَاةُ فِي جَمَاعَةٍ تَغْدِلُ خَمْسًا وَعِشْرِينَ صَلَاةً، فَإِذَا صَلَّاهَا فِي قَلَاةٍ فَاتَمَّ رُكُوعُهَا وَسُجُودُهَا بَلَغَتْ خَمْسِينَ صَلَاةً. رواه ابو داؤد، باب ماجاء في فضل المعشى الى الصلوة، رقم: ၈၆၀

ဟရေသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဂျမာအသ်ဖြင့် ဝတ်ပြုသော နမာဇ်သည် နမာဇ်(၂၅)ကြိမ် ဝတ်ပြုသည်နှင့်အမျှ အကျိုးဆေးဝါးမိတူညီပေသည်။ ၎င်းနောက် အကြင်သူသည် တောခေါင်ခေါင်၌ နမာဇ်ဝတ်ပြုရာတွင် ရုက္ခအစစ်ကိုဒဟ်တို့ကို အေးဆေးတည်ငြိမ်စွာဖြင့် ပြုလုပ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သစ်စီးဟ်များကို တည်ငြိမ်စွာဖြင့် ဖတ်သည်ဖြစ်ခဲ့လျှင် ၎င်းနမာဇ်၏ဆေးဝါးမိသည် နမာဇ်အကြိမ်ပေါင်း(၅၀)ဝတ်ပြုသည်နှင့် ညီမျှပေသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၁၁၀။ အဟော်မဲ့ဆိတ်

﴿110﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَا مِنْ ثَلَاثَةٍ فِي قَرْيَةٍ وَلَا بَدْوٍ لَا تَقَامُ فِيهِمُ الصَّلَاةُ إِلَّا قَدْ اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ، فَعَلَيْكَ بِالْجَمَاعَةِ، فَإِنَّمَا يَأْكُلُ الذُّنْبَ الْقَاصِمَةُ. رواه ابو داؤد، باب التشديد في ترك الجماعة، رقم: ၈၄၇

ဟရေသ် အဗူဒရီဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်ရွာ သို့မဟုတ် တော၌လူသုံးဦးရှိနေပါလျက် ၎င်းနေရာ၌ ဂျမာအသ်ဖြင့်

နမာန်ဝတ်မပြုခဲ့ပါ။ ၎င်းသူတို့အပေါ် ရှိသောသွန်သည် လုံးဝအနိုင်ယူလွှမ်းမိုးသွားသည်။ သို့ရှိရာ ဂျမာအသ်ဖြင့် နမာန်ဝတ်ပြုခြင်းကို အလွန်အရေးကြီးသော တာဝန်အဖြစ် သိမှတ်ကြစေလို သည်။ ဝံပုလွေသည် တစ်ကောင်တည်း အဖော်မဲ့နေသောဆိတ်ကို သတ်ဖြတ်စားသောက် တတ်ပေသည်။ (၎င်းလူအဖို့ ဝံပုလွေမှာ ရှိသောသွန်ဖြစ်ပေသည်။) (အဗူဒါူဒ်)

၁၁၁။ နှစ်ဦးတွဲလျက်

﴿111﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: لَمَّا قُلَّ النَّبِيُّ ﷺ وَاشْتَدَّ بِهِ وَجَعُهُ اسْتَأْذَنَ أَزْوَاجَهُ فَبَيْنَ أَنْ يُعْرَضَ فِي بَيْتِي فَأَذِنَ لَهُ فَخَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ بَيْنَ رَجُلَيْنِ تَخَطَّى رَجُلَاهُ فِي الْأَرْضِ. رواه البخارى، باب الغسل والوضوء فى المخصب رقم: ١٩٨.

ဟဇရသ် အာအေရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မကျန်းမမာ ဖြစ်နေစဉ်အခါက ဝေဒနာပိုမိုဆိုးရွာလာသောအခါ၌ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်မအိမ် ၌ပင် ဆက်လက်၍နေထိုင်၍ ဆေးဝါးကုသမှုခံယူရန် အခြားဇနီးများထံတွင် ခွင့်တောင်းတော် မူသည်။ ဇနီးအားလုံးကလည်း ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) အား ခွင့်ပြုကြသည်။ (ဤအဖြစ်အပျက် ၌လည်း နမာန်အချိန်ကျရောက်လာသောအခါ၌ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် လူနှစ်ဦးကို တွဲလျက် (ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့ ဤအတိုင်း) ထွက်လာတော်မူသည်။ (အလွန်အားနည်း နေသည့်အတွက်ကြောင့်) ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ခြေနှစ်ဖက်စလုံး မြေ၌ဒရွတ်ဆွဲလျက် လိုက်ပါလာခဲ့သည်။ (ဗုခါရီ)

၁၁၂။ အဆွဲဟာပေစွမ်းဖတ်

﴿112﴾ عَنْ فَصَالَةَ بِنِ غُبَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا صَلَّى بِالنَّاسِ يَحْرُ رَجُلًا مِنْ قَامَتِهِمْ فِي الصَّلَاةِ مِنَ الْخِصَاصَةِ وَهُمْ أَصْحَابُ الصُّفَةِ حَتَّى تَقُولَ الْغُرَابُ: هَؤُلَاءِ مَجَابِلُ أَوْ مَجَانُونُ، فَإِذَا صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ انْصَرَفَ إِلَيْهِمْ، فَقَالَ: لَوْ تَعْلَمُونَ مَا لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ لَأَخْبَيْتُمْ أَنْ تَزْدَادُوا فِاقَةً وَحَاجَةً قَالَ فَصَالَةُ: وَأَنَايَوْمَئِذٍ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ. رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء فى معيشة

اصحاب النبى ﷺ، ٢: ٢٣٦٧

ဟဇရသ် ဖဇာလဟ်ဗင်န်အုပိုင်ဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် (နမာန်သင်သောအခါ အတန်း၌ရပ်နေသော အချို့သော အဆွဲဟာပေ စွမ်းဖတ်များသည် ဆာလောင်မွတ်သိပ်လွန်းသဖြင့် မရပ်နိုင်တော့ဘဲ လဲကျသွားကြသည်။ ဤအဖြစ်ကို အကယ်၍ သာ အပြင်မှလာသော လူစိမ်းတစ်ဦးကမြင်ရလျှင် ဤသူများကို ရူးသွပ် နေသူများလောဟုပင် အထင်ခံရလိမ့်မည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က နမာန်ဝတ်ပြုတော်မူပြီးသောအခါ၌

၎င်းသူများဘက်သို့ မျက်နှာမူ၍ အကယ်၍သာ အသင်တို့အတွက် အရှင်မြတ် ထံတော်၌ စုဆောင်းထားသော အကျိုးဆင်းရဲများကိုသာ အသင်တို့သိရှိခဲ့ကြမည်ဆိုလျှင် အသင် တို့သည် ဤသည်ထက်ပင် သာပိုပြင်းထန်ခက်ခဲသော ဒုက္ခနှင့်ဆာလောင်မွတ်သိပ်မှုတို့ကို အသင်တို့ နှစ်သက်လိုလားကြပေလိမ့်မည်ဟု မိန့်တော်မူခဲ့ကြောင်း ဟဇရတ် ဖဇာလဟ်(رحمته) က ဆင့်ပြန် ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ထိုနေ့က ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)နှင့် အတူရှိနေခဲ့သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၁၃။ တစ်ညလုံးဒါတဒ်

﴿113﴾ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ صَلَّى الْعِشَاءَ فِي جَمَاعَةٍ فَكَأَنَّمَا قَامَ بِضَافَ اللَّيْلِ، وَمَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فِي جَمَاعَةٍ فَكَأَنَّمَا صَلَّى اللَّيْلَ كُلَّهُ. رواه مسلم، باب فصل صلاة العشاء والصبح في جماعة، رقم: ၁၆၇၁

ဟဇရတ် အွတ်စ်မားနီပင်န့်အဖ်ဖားနီ(رحمته) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန် တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အိရှာနမာဇ်ကို ဂျမာအသ်ဖြင့် ဝတ်ပြုလျှင် ၎င်းသူသည် ညတစ်ဝက်အိဗာဒ်ပြုသကဲ့သို့ဖြစ်ပေသည်။ အကယ် ၍ ၎င်းသူသည် ဖဂျရ်နမာဇ်ကိုလည်း ဂျမာအသ်ဖြင့်ပင် ဝတ်ပြုလျှင် ၎င်းသူသည် တစ်ည တာလုံး အိဗာဒ်ပြုသကဲ့သို့ဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၁၄။ မုနာဖ်ဇ်

﴿114﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ أَقْبَلَ صَلَاةً عَلَى الْمُسَافِقِينَ صَلَاةُ الْعِشَاءِ وَصَلَاةُ الْفَجْرِ. (الحديث) رواه مسلم، باب فصل صلاة الجماعة، رقم: ၁၆၈၂

ဟဇရတ် အဟူရိုင်ရဟ်(رحمته) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူခဲ့သည်။ မုနာဖ်ဇ်(ဘာသာရေးအရေးခြုံ)များအပေါ်၌ အိရှာနှင့် ဖဂျရ်နမာဇ်တို့သည် အလေးလံဆုံးသော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးတစ်ခုဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၁၅။ နေပူကျဲကျဲ

﴿115﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي النَّهْجِ لَاسْتَبَقُوا إِلَيْهِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي الْعَتَمَةِ وَالصُّبْحِ لَآتَوْهُمْ مَا وَلَوْ حَبْوًا. (وهو طرف من الحديث) رواه البخاري، باب الاستهام في الاذان، رقم: ၆၁၀

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍သာ လူတို့သည် ဖိုဟိုရ်နမာဇ်အတွက် နေပူကျဲကျဲ၌ ဗလီသို့သွားခြင်း၏ အကျိုးဆဝါးမ်ကို သိရှိကြမည်ဆိုလျှင် ၎င်းတို့သည် ဖိုဟိုရ်နမာဇ်အတွက် ဗလီသို့အပြေးအလွှားသွားကြပေလိမ့်မည်။ ၎င်းနောက် အကယ်၍သာ ၎င်းတို့သည် အိရှာနှင့်ဖုရ်နမာဇ်များ၏ အကျိုးဆဝါးမ်များကို သိရှိကြမည်ဆိုလျှင် ၎င်းတို့သည် ထိုနမာဇ်များအတွက် (ရောဂါဝေဒနာတစ်စုံတစ်ခုကြောင့်) ခြေတရွတ်ဆွဲလျက်သွားနေရသည်ဖြစ်သော်လည်း ဗလီသို့သွားကြပေလိမ့်မည်။ (ဗုခါရီ)

၁၁၆။ မှောက်လျက်သားဆွဲချ

﴿116﴾ عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فِي جَمَاعَةٍ فَهُوَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ فَمَنْ أَخْفَرَ ذِمَّةَ اللَّهِ كَبَّهُ اللَّهُ فِي النَّارِ لَوَجْهِهِ.

رواه الطبراني في الكبير ورجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٢/٢٩

ဟဇရသ် အဗူဗကာရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဖုရ်နမာဇ်ကို ဂျမာအသ်နှင့်တကွ ဝတ်ပြုလျှင် ၎င်းသူသည် အရှင်မြတ်၏ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအောက်၌ရှိနေပေသည်။ အကြင်သူသည် ထိုအရှင်မြတ်၏ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအောက်၌ရှိနေသောသူအား နှောင့်ယှက်ဒုက္ခပေးလျှင် ၎င်းသူအား အရှင်မြတ်က မှောက်လျက်သား တရွတ်ဆွဲ၍ ဂျဟန္နမ်ငရဲမီးသို့ ပစ်ချတော်မူမည်။ (တွဗ်ရာနီ)

၁၁၇။ သပ်ကံဗီရေအူလာနှင့် လက်မှတ်နှစ်စောင်

﴿117﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ صَلَّى اللَّهُ أَرْبَعِينَ يَوْمًا فِي جَمَاعَةٍ يُذَرِّكَ التَّكْبِيرَةَ الْأُولَى كُتِبَتْ لَهُ بَرَاءَةٌ تَانٍ: بَرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ، وَبَرَاءَةٌ مِنَ النِّفَاقِ.

رواه الترمذی، باب ماجاء فی فضل التكبيرة الاولى، رقم:

٢٤١ قال الحافظ المنذرى: رواه الترمذی وقال: لا اعلم احدا رفعه الا ما روى مسلم بن قتيبة عن طعمة

بن عمر وقال المعلى رحمه الله: ومسلم وطعمة وبقيّة رواه ثقات، الترغيب ١/٢٦٣

ဟဇရသ် အနုတ်စ်ဗင်နီမာလစ်ကံ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် စိတ်စေတနာဖြူစင်စွာဖြင့် သပ်ကံဗီရေအူလာနှင့်တကွ ဂျမာအသ်ဖြင့် ရက်ပေါင်း(၄၀)တိတိ နမာဇ်ဝတ်ပြုခဲ့လျှင် ၎င်းသူအား လက်မှတ်နှစ်ခုချီးမြှင့်

ခြင်းခံရပေသည်။ တစ်ခုမှာ ဂျပာနွမ်ငရဲမီးမှ လွတ်ကင်းသည့်လက်မှတ်နှင့် ဒုတိယလက်မှတ်မှာ နိဗ္ဗာန်(မသမာသူအရေခြုံ)များ စာရင်းမှ လွတ်ကင်းသော လက်မှတ်တို့ဖြစ်သည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၁၁၈။ အိမ်များ မီးရှို့စေလို

﴿118﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمُرَّ بِنِسِيِّ فَيَجْمَعَ خَرْمًا مِنْ حَطَبٍ ثُمَّ أَتَى قَوْمًا يُصَلُّونَ فِي بُيُوتِهِمْ لَيْسَتْ عَلَيْهِمْ عِلَّةٌ فَأُحَرِّقُهَا عَلَيْهِمْ.
رواه أبو داود، باب التشديد في ترك الجماعة، رقم: ٥٤٩.

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်သည် အချို့သောလူပျိုများအား ထင်းအမြောက်အမြား စုဆောင်းယူဆောင်လာစေ၍ မည်သည့်ခိုင်လုံသောအကြောင်းပြချက်မှမရှိဘဲ အိမ်၌ပင် နမာဇ်ဝတ်ပြုကြသူတို့ထံသွားရောက်၍ ၎င်းတို့၏အိမ်များကို မီးရှို့ပစ်ရန်ဆန္ဒဖြစ်မိသည်။ (အဗူဒါဝုဒ်)

၁၁၉။ ကြိုတင်မင်္ဂလာ ၁၀-ရက်

﴿119﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ تَوَضَّأَ فَأَخْسَنَ الرُّسُوءَ، ثُمَّ أَتَى الْجُمُعَةَ فَاسْتَمَعَ وَأَنْصَتَ، غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ، وَزِيَادَةُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ، وَمَنْ مَسَّ الْخَصْيَ فَقَدْ لَغَا. رواه مسلم، باب فضل من استمع وانصت في الخطبة، رقم: ၁၉၈၈.

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကောင်းမွန်ကျနစွာ ပိုဇူရေသန့်စင်၍ ဂျူမုအဟ်နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက်သွားသည်။ ပြီးနောက် ခွသ်ဗဟ်ဖတ်နေစဉ်၌ ဆိတ်ငြိမ်စွာထိုင်၍ ၎င်းခွသ်ဗဟ်ကို အာရုံစိုက်ပြီး နားထောင်လျှင် ၎င်းသူသည် ယခင်ဂျူမုအဟ်မှ ယခုဂျူမုအဟ်အထိသာမက နောက်ထပ်အပိုသုံးရက်အတွင်းရှိ အပြစ်ရှိနာဟ်များအား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ ထိုင်နေစဉ်အတွင်း ကျောက်စရစ်ခဲကလေးများဖြင့် ဆော့ကစားနေသည်။ (သို့မဟုတ်၊ လက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဖျာများဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဝတ်စဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆော့ကစားနေသည်) ဖြစ်လျှင် ၎င်းသူသည် အလဟဿအကျိုးမဲ့သောအလုပ်ကို လုပ်မိသည်။ (ဤအတွက်ကြောင့်ပင် ဂျူမုအဟ်နေ့မြတ်၏ ထူးမြတ်သောအကျိုးဆင်းပါးများမှ လက်မဲ့ဖြစ်ရပေသည်။)

(မှတ်စလင်မ်)

၁၂၀။ ဂျုမုအဟ်နု၏ အာဒါမ်

﴿120﴾ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، وَمَسَّ مِنْ طَيِّبٍ إِنْ كَانَ عَنْدَهُ، وَلَبَسَ مِنْ أَحْسَنِ ثِيَابِهِ ثُمَّ خَرَجَ حَتَّى يَأْتِيَ الْمَسْجِدَ فَيَرُكَعَ إِنْ بَدَأَ لَهُ وَلَمْ يُؤْذِ أَحَدًا، ثُمَّ انْصَبَتْ إِذَا خَرَجَ إِمَامُهُ حَتَّى يُصَلِّيَ كَانَتْ كَفَّارَةً لِمَا بَيْنَهَا وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ الْأُخْرَى.

رواه احمد ٤٢٠/٥

ဟဇရသ် အဗူအိုင်ယုဗ်အန်ဆွာရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် သောကြာနေ့၌ ရေချိုးပြီးနောက် ရေမွှေးရှိလျှင် ၎င်းရေမွှေးကိုလည်းသုတ်လိမ်းသည်။ ကောင်းသောအဝတ်ကို ဝတ်ဆင်သည်။ ပြီးနောက် ဗလီသို့သွားသည်။ အခွင့်အရေးရလျှင် နဖိလ်နမာန်ဖတ်သည်။ ပြီးနောက် အခြားသူများ၏ ဦးခေါင်းထက်မှကျော်လွှား၍ သွားခြင်းမျိုးလည်းမပြုချေ။ ပြီးနောက် အိမာမ်က ခွယ်ဗဟ်ဖတ်ရန်အတွက်ရောက်ရှိလာသောအခါ ထိုအချိန်မှစ၍ နမာန်ဝတ်ပြုသည့်အချိန်ထိ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်စွာနေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အခြားသူနှင့် စကားစမြည်ပြောဆိုခြင်းလည်း မပြုချေ။ သို့ရှိရာ ဤအမလ်ကောင်းမှုသည် ၎င်းသူအား ဤဂျုမုအဟ်မှ ယခင်အပတ် ဂျုမုအဟ် အထိရှိသည့် အပြစ်ကိုနုတ်များအား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာခြင်းခံရရန်အတွက်အကြောင်းခံဖြစ်ပေသည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၂၁။ နှစ်ဦးကြားတိုးမဝင်ရ

﴿121﴾ عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: لَا يَغْتَسِلُ رَجُلٌ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَيَتَطَهَّرُ مَا اسْتَطَاعَ مِنَ الطَّهْرِ، وَيَذْهَبُ مِنْ دُهْنٍ أَوْ يَمَسُّ مِنْ طَيِّبٍ بَيْتِهِ، ثُمَّ يَخْرُجُ فَلَا يَفْرُقُ بَيْنَ اثْنَيْنِ، ثُمَّ يُصَلِّيَ مَا كَتَبَ لَهُ، ثُمَّ يَنْصَبُ إِذَا تَكَلَّمَ إِلَّا مَامَ إِلَّا غَفَرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ الْأُخْرَى.

رواه البخاري، باب الدهن للجمعة، رقم: ٨٨٣

ဟဇရသ် စလ်မာန်ဖာရီ(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဂျုမုအဟ်နေ့၌ ရေချိုးသန့်စင်သည်။ ၎င်းနောက်ဖြစ်နိုင်သမျှ အသန့်ရှင်းဆုံးဖြစ်အောင်ကြိုးစားသည်။ ထို့နောက်ဆံပင်ကိုလည်း ဆီလိမ်းသည်။ သို့မဟုတ် မိမိအိမ်မှပင် ရေမွှေးသုတ်လိမ်းသည်။ ပြီးနောက်ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့သွားသည်။ ဗလီသို့ရောက်သောအခါ ဦးစွာရောက်နှင့်နေသော လူနှစ်ဦးကြား၌ နေရာဖယ်ခိုင်း၍ ထိုင်ခြင်းမျိုး မပြုလုပ်ပေ။ ဂျုမုအဟ်နမာန်မတိုင်မီ တတ်နိုင်သမျှ နမာန်များဖတ်သည်။ ပြီးနောက် အိမာမ်က

ခွယ်ဗဟ်ဖတ်သောအခါ ဆိတ်ငြိမ်စွာ အာရုံစူးစိုက်၍ နားထောင်သည်။ သို့ရှိရာ ၎င်းသူသည် ယခင်ဂျူမုအဟ်မှ ဤအပတ်ဂျူမုအဟ်အထိကြား၌ရှိသော အပြစ်ဂိုနာဟ်များအား ခွင့်လွှတ် ချမ်းသာခြင်းခံရပေမည်။ (ဗုခါရီ)

၁၂၂။ ဂျူမုအဟ်နေ့မစ္စဝါးကံ

﴿122﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي جُمُعَةٍ مِنَ الْجُمُعِ: مَغَابِرُ الْمُسْلِمِينَ إِنَّ هَذَا يَوْمٌ جَعَلَهُ اللَّهُ لَكُمْ عِيْدًا فَأَغْتَسِلُوا وَعَلَيْكُمْ بِالسَّوَالِكِ.
رواه البخاري في الأوسط والصغير ورجاله ثقات، مجمع الزوائد ٢: ٢٨٨

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် တစ်ခါက ဂျူမုအဟ်နေ့တွင် ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မွတ်စ်လင်အပေါင်းတို့၊ အရှင်မြတ် သည် အသင်တို့အဖို့ ဤနေ့ကို အီးဒ်နေ့အဖြစ် ချီးမြှင့်တော်မူထားသည်။ သို့ရှိပေရာ အသင်တို့ ဤနေ့မျိုးတွင် ရေချိုးကြလေကုန်။ ၎င်းနောက် မစ္စဝါးကံတံပူလည်း မြဲမြံစွာတိုက်ကြလေကုန်။ (တွမ်ရာနီ)

၁၂၃။ ရေချိုးခြင်းအကျိုး

﴿123﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ الْغُسْلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ يُسَوِّدُ الْخَطَأَ مِنَ أَصْوَابِ الشَّعْرِ إِسْبِلًا. رواه صحيح مسلم في صحيحه، صحيح البخاري، صحيح ابن ماجه، صحيح أبي داود، صحيح ترمذ، صحيح ابن خزيمة، صحيح ابن حبان، صحيح عاصم، صحيح زرارة، صحيح شريك، صحيح ياقوت، صحيح طبع مؤسسة المعارف بيروت

ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ သောကြာနေ့၌ ကောင်းမွန်ကျနစွာ ရေချိုးခြင်းသည် ဆံခြည်မျှင်အရင်း၌ပင် ရှိသော အပြစ်ဂိုနာဟ်များကို ဖယ်ရှားပစ်လေသည်။ (တွမ်ရာနီ)

၁၂၄။ အစောတလျင်ဖလီဟသည့်အကျိုး

﴿124﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: إِذَا كَانَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ وَتَفَتِ الْمَلَائِكَةُ عَلَى بَابِ الْمَسْجِدِ يَكْتُمُونَ الْأَوَّلَ فَالْأَوَّلَ، وَمِثْلُ الْمُهْجَرِ كَمِثْلِ الذِّبْنِ يَهْدِي بَدَنَةً، ثُمَّ كَالِدِي يَهْدِي بَقَرَةً، ثُمَّ كَيْشًا، ثُمَّ دَحَاجَةً، ثُمَّ بَيْضَةً، فَإِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ طَرَوْا صُحُفَهُمْ وَيَسْتَمِعُونَ الدُّكْرَ. رواه البخاري، باب الاستماع إلى الخطبة يوم الجمعة، رقم: ٩٢٩

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ ဂျူမုအဟ်နေ့သို့ရောက်သောအခါ၌ ဖရစ်ရှ်သဟ်များသည် ဗလီ၏တံခါးဝ၌ရပ်

နေကြပေသည်။ ပထမဦးဆုံးရောက်လာသောသူ၏အမည်ကို ပထမဦးဆုံး၊ ၎င်း၏နောက်မှ ရောက်လာသောသူ၏ အမည်ကို ဆင့်ကဲဆင့်ကဲရေးမှတ်ကြပေသည်။ (ဤနည်းအတိုင်းရောက် လာကြသောသူများ၏ အမည်များကို ၎င်းတို့ရောက်လာသည့်အစဉ်အတိုင်းပင် ရေးမှတ်ကြ ပေသည်။) ဂျူမုအဟ်နမာဇ်အတွက် အစောဆုံးရောက်လာသူသည် ကုလားအုတ်တစ်ကောင် (ဆွဒကဟ်) အလှူဒါနပြုလုပ်သည့် အကျိုးဆင်းငံ့ရရှိပေသည်။ ၎င်း၏နောက်ရောက်လာသော သူမှာ နွားတစ်ကောင်(ဆွဒကဟ်) အလှူဒါနပြုလုပ်သည့် အကျိုးဆင်းငံ့ရရှိပေသည်။ ၎င်း၏ နောက် ရောက်လာသောသူမှာ သိုးတစ်ကောင်၊ ၎င်း၏နောက်မှရောက်လာသောသူမှာ ကြက် တစ်ကောင်၊ ၎င်း၏နောက်မှရောက်လာသောသူမှာ ကြက်ဥတစ်လုံး(ဆွဒကဟ်) အလှူဒါန ပြုလုပ်သည့် အကျိုးဆင်းငံ့ရရှိပေသည်။ အိမာမ်က ခွသ်ဗဟ်ဖတ်ရန်ရောက်ရှိလာသောအခါ တွင်မူ ဖရစ်ရှ်သဟ်များသည် ဗလီလာသောသူများ၏ အမည်များကို ရေးမှတ်ထားသော ၎င်းတို့ ၏ စာအုပ်များကို ပိတ်လိုက်ကြပေသည်။ ၎င်းနောက် ခွသ်ဗဟ်ဖတ်သည်ကို စိတ်ဝင်စား၍ နားထောင်ကြပေတော့သည်။

(ဗုခါရီ)

၁၂၅။ လူမှုအဟိတ်ခြေလှမ်းသည် အရှင်လမ်း

﴿125﴾ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي مَرْثَمٍ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: لِحَقْنِي عَبَّيَّةَ بْنِ رِفَاعَةَ بْنِ رَافِعٍ رَحِمَهُ اللَّهُ، وَأَنَا مَاشٍ إِلَى الْجُمُعَةِ فَقَالَ: أَبَشِّرْ، فَإِنَّ خَطَاكَ هَذِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، سَمِعْتُ أَبَا عَنِيسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ اغْتَابَتْ قَدَمَاهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَهُمَا حَرَامٌ عَلَى النَّارِ

بعض من اعمدات فقهه و آراءه في تفسيره، ق ١٠٣٣

ဟဇရသ် ယဇီးဒ်ပင်နီအဗိမရ်ယမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဂျုမအဟ် နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက် ခြေလျင်ထွက်လာခဲ့သည်။ ဟဇရသ် အဗာယာပင်နီရိဟအဟ်(ﷺ) နှင့် တွေ့ဆုံသောအခါ ၎င်းကဆိုသည်။ အသင့်အဖို့ဝမ်းမြောက်ဖွယ်စကားကို နာယူလော့။ ဤခြေလှမ်းများသည် အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်၌ရှိသော ခြေလှမ်းများဖြစ်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဟဇရသ် အဗူအပပ်စ်(ﷺ) ဤသို့ဆင့်ပြန်သည်ကို ကျွန်ုပ်ကြားခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်၌ အကြင်သူ၏ခြေထောက်များတွင် ဖုန်များ လူးပေခဲ့လျှင် ၎င်းခြေထောက်များအပေါ် ဂျဟန္နမ်၏မီးသည် ဟရမ်ဖြစ်သွားပေသည်။

(သစ်ရှ်မေဇီ)

၁၂၆။ တစ်နှစ်ပတ်လုံး အိဗာဒ်အကျိုး

﴿126﴾ عَنْ أَوْسِ بْنِ أَوْسٍ الثَّقَفِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ غَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاغْتَسَلَ ثُمَّ بَكَرَ وَابْتَكَرَ وَمَسَى، وَلَمْ يَزُكْ، وَدَنَا مِنَ الْإِمَامِ فَاسْتَمَعَ وَلَمْ يَنْفُغْ كَانَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ عَمَلُ سَنَةِ آجُرٍ صَيَّامِهَا وَقِيَّامِهَا.

رواه ابن داود، باب في الغسل للجمعة، رقم: ၃၄၈

ဟရေသ် အောင်စံပင်န့်အောင်စံစကမိ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် ဂျမုအဟ်နေ၌ ကောင်းမွန်ကျနစွာ ရေချိုးသန့်စင်သည်။ စောစီးစွာ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့သွားသည်။ အစီးအနင်းမစီးဘဲ ခြေလျင်လျှောက်၍သွားသည်။ အိမာမ်နှင့်နီးကပ်စွာ ထိုင်ပြီးနောက် ခွသ်ဗဟ်ကို ဂရုတစိုက်နားထောင်သည်။ ထိုအချိန်၌ အခြားမည်သည့်စကားမျှပြောဆိုခြင်းမပြုခဲ့ချေ။ တိတ်ဆိတ်စွာနေသည်။ သို့ရှိရာ ၎င်းသူသည် ဂျမုအဟ်နမာဇ်အတွက် လျှောက်၍လာသော ခြေလှမ်းတိုင်းအတွက် တစ်နှစ်ပတ်လုံးရိုဖော်စောင့်သည့်အကျိုးနှင့် တစ်နှစ်ပတ်လုံးအိဗာဒ်ပြုလုပ်သည့် အကျိုးစဝါးခံရရှိပေသည်။ (အဗူဒါူဒ်)

၁၂၇။ တစ်နှစ်တာ သဟဂျ်ဂျွဒ်အကျိုး

﴿127﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ غَسَلَ وَاغْتَسَلَ، وَغَدَا وَابْتَكَرَ وَدَنَا، فَاسْتَمَعَ وَأَنْصَتَ كَانَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ يُخْطُوهَا آجُرُ قِيَامِ سَنَةٍ وَصِيَّامِهَا.

رواه احمد ၂/ ၄၀၉

ဟရေသ် အဗ်ဒူလ္လာဟ်ဗင်န့်အဗ်ရ်ဗင်န့်အားဆွဲ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် ဂျမုအဟ်နေတွင် ကောင်းမွန်ကျနစွာ ရေချိုးသန့်စင်သည်။ ပြီးနောက် စောစီးစွာ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့ သွားသည်။ ပြီးနောက် အိမာမ်နှင့်အနီးဆုံးနေရာ၌ထိုင်သည်။ ပြီးနောက် ခွသ်ဗဟ်ဖတ်နေစဉ် တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်စွာနေ၍ အာရုံစိုက်ပြီးနားထောင်သည်။ သို့ရှိရာ ၎င်းသူအဖို့ ဗလီသို့လာသော ခြေလှမ်းတိုင်းအတွက် တစ်နှစ်တာပတ်လုံးသဟဂျ်ဂျွဒ်နမာဇ်ဖတ်သည့် အကျိုးဆဝါးခံနှင့်တစ်နှစ်တာပတ်လုံး ရိုဖော်စောင့်ထိန်းသည့် အကျိုးဆဝါးခံကို ရရှိပေသည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၂၈။ ဒီးဒ်နှစ်ဒီးဒ်ထက်သဟသောနေ့

၁၂၈။ အီးဒ်နုစ်အီးဒ်ထက်သဟောနေ

﴿128﴾ عَنْ أَبِي لُبَابَةَ بْنِ عَبْدِ الْمُنْذِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: إِنَّ يَوْمَ الْجُمُعَةِ سَيِّدُ الْأَيَّامِ، وَأَعْظَمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَهُوَ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ يَوْمِ الْأَضْحَى وَيَوْمِ الْفِطْرِ وَفِيهِ خَمْسُ جَلَالٍ: خَلَقَ اللَّهُ فِيهِ آدَمَ وَأَهْبَطَ اللَّهُ فِيهِ آدَمَ إِلَى الْأَرْضِ وَفِيهِ تَوَفَّى اللَّهُ آدَمَ وَفِيهِ سَاعَةٌ لَا يَسْأَلُ اللَّهُ فِيهَا الْعَبْدُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ، مَا لَمْ يَسْأَلْ خَرَامًا وَفِيهِ تَقْرَأُ السَّاعَةُ مَا مِنْ مَلَكٍ مُقَرَّبٍ وَلَا سَمَاءٍ وَلَا أَرْضٍ وَلَا رِيَّاحٍ وَلَا جَبَالٍ وَلَا بَحْرٍ إِلَّا وَهْنُ يُشْفِقُنْ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ.

رواه ابن ماجه، باب في فضل الجمعة، رقم: ١٠٨٤

ဟရေသ် အဟူလုဟဗဟ်ပင်န်အိဒ်လုန်အီးလ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော် မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ သောကြာနေ့သည် နေ့အပေါင်း၏ ဦးစီးခေါင်းဆောင်ဖြစ် သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ထံတော်၌တွင် နေ့အပေါင်းတွင် အမွန်မြတ်ဆုံးဖြစ်ပေသည်။ ဤနေ့သည် အရှင်မြတ်ထံတွင် အီဒ်လ်အသွဟာနှင့် အီဒ်လ်ဖိသ်ရ်နေ့ထက်ပင် အဆင့်အတန်း ပိုမိုမြင့်မားပေသည်။ ဤနေ့၌ပင်အဖြစ်အပျက်(၅)ခုဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ၎င်းမှာ-

- 🕌 ဤနေ့၌ပင် ဟရေသ်အာဒမ်(عليه السلام) ကို ဖန်ဆင်းတော်မူခဲ့ပေသည်။
- 🕌 ဤနေ့၌ပင် ဟရေသ်အာဒမ်(عليه السلام) အား လောကမြေပေါ်သို့ချပေးတော်မူခဲ့ပေသည်။
- 🕌 ဤနေ့၌ပင် ဟရေသ်အာဒမ်(عليه السلام) ကွယ်လွန်တော်မူခဲ့ပေသည်။
- 🕌 ဤနေ့၌ပင် အချိန်တစ်ချိန်ရှိပေသည်။ ၎င်းအချိန်၌ ဗန္ဓုဟ်သည် မည်သည့်အရာကို တောင်းဆိုအသနားခံသည်ဖြစ်စေ၊ ၎င်းအရာကို အလ္လာဟ်(ﷻ)က မုချဖြည့်ဆည်း ပေးလေသည်။ ခြွင်းချက်မှာ ဟရမ်ဖြစ်သောအရာကို မတောင်းဆိုရပေ။
- 🕌 ဤနေ့တွင် ကိယာမသ်နေ့ဖြစ်လိမ့်မည်။ အရှင်မြတ်နှင့် အနီးကပ်စားခွင့်ရှိကြသော ဖရစ်ရှ်သဟ်များအားလုံး၊ မိုးနှင့်မြေအပါအဝင် လေနှင့်တောင်များ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ တို့သည် ဤနေ့ကိုပင် ကြောက်ရွံ့နေကြပေသည်။ (အကြောင်းမှာ ဤနေ့သည်ပင် ကိယာမသ်ကမ္ဘာပျက်မည့်နေ့ဖြစ်ပေသတည်း။) (အိဗ်နောမာဂျဟ်)

၁၂၉။ ကြောက်ရွံ့ရဆုံးနေ့

﴿129﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَا تَطْلُعُ الشَّمْسُ وَلَا تَغْرُبُ عَلَى يَوْمٍ أَفْضَلَ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ، وَمَا مِنْ ذَاتَةٍ إِلَّا وَهِيَ تَفْرُعُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِلَّا هَذَيْنِ الثَّقَلَيْنِ الْحَجَّ وَالْإِنْسَ.

رواه ابن حبان، قال المحقق: استاده صحيح ٥/٧

ဟရေသ် အဟူဟူရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ နေ့ထွက်ပေါ်မှုနှင့် နေဝင်မိုးချုပ်မှုတို့ပါရှိသောနေ့များအနက် ဤသောကြာနေ့ထက်

သာပိုမွန်မြတ်သောနေ့ဟူ၍မရှိချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ သောကြာနေ့သည် နေ့အားလုံးထက် အမွန်မြတ်ဆုံးနေ့ဖြစ်ပေသည်။ လူသားနှင့် ဂျင်နများမှလွဲ၍ အဖန်ဆင်းခံသက်ရှိများအားလုံး သည် ဤနေ့ကိုပင်ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်နေကြပေပြီ။ (အကြောင်းမှာ ဤနေ့တွင် ကိယာမသ် များဖြစ်သွားမည်လော။) (အိဗ်နေမာဂျဟ်)

၁၃၀။ ကဗူဟ်ပြုသောအဆွရ်ချိန်

﴿130﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ وَابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ:
إِنَّ فِي الْجُمُعَةِ سَاعَةً لَا يَأْتِيهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ يَسْأَلُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِيهَا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ وَهِيَ
بَعْدَ الْعَصْرِ.
رواه احمد، الفتح الثربانى ١٣/٦

ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(رضي الله عنه) နှင့် ဟဇရသ်အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) တို့က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။
တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ သောကြာနေ့တွင် အချိန်တစ်ချိန်ဤသို့ရှိသည်။
၎င်းအချိန်၌ မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ မည်သည်ကိုမဆို
တောင်းဆိုအသနားခံသည်ဖြစ်စေ အရှင်မြတ်က ၎င်းသူတောင်းဆိုသောအရာကို မုချချီးမြှင့်
ပေးသနားတော်မူပေသည်။ ၎င်းအချိန်သည် အဆွရ်နမာဇ်၏နောက်ပိုင်း၌ရှိနေပေသည်။
(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၃၁။ ခွသ်ဗဟ်စတင်ခြင်း

﴿131﴾ عَنْ أَبِي مُوَسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:
هِيَ مَا تَبَيَّنَ أَنْ يَجْلِسَ الْإِمَامُ إِلَى أَنْ تُقْضَى الصَّلَاةُ.
رواه مسلم، باب في الساعة التي في يوم الجمعة، رقم: ၁၅၇၀

ဟဇရသ် အဗူမူစာအရ်အရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်
(ﷺ) ထံတော်မှ သောကြာနေ့ရှိ အချိန်တစ်ချိန်နှင့်ပတ်သက်၍ ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်
ကို ကြားခဲ့သည်။ ၎င်းအချိန်သည် ခွသ်ဗဟ်စတင်သည့်အချိန်မှစ၍ နမာဇ်ပြီးဆုံးသည့်အချိန်
အထိ ကြား၌ရှိသော အချိန်တစ်ချိန်ဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)
ရှင်းလင်းချက်။ ။ သောကြာနေ့ရှိ ဒိုအာကဗူလ်လက်ခံသော အချိန် သတ်မှတ်ချက်နှင့်
ပတ်သက်၍ အခြားသောဆင့်ပြန်ချက်များလည်းလာရှိပေသည်။ သို့ရှိရာ ၎င်းနေ့တွင် တစ်နေ့
တာလုံးသာပို၍ ဆုမွန်ဒိုအာတောင်းဆိုခြင်းနှင့် အိဗာဒသ်မူများကို ဂရုတစိုက်ပြုကြရန်
သင့်ပေသည်။ (နဝဝီ)

ခွန္နသ်နှင့်နဖိလ်နမာန်များအကြောင်း

ကုရ်အာနီ၏အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا

[بنی اسرائیل: ၇၉]

مُحَمَّدًا ﴿

- (၁) ထိုမှတစ်ပါး (အို - နဗီတမန်တော်) ညဉ့်၌တစ်ဖန် သဟဂျ်ဂျွဒ်ဆွလာသ်ကိုလည်း အသင်၏အပို(တာဝန်)အဖြစ်တည်ဆောက်ပါလေ။ အမှန်ပင် အသင့်အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်မြတ်သည် မကာမေမဟ်မူဒ်သို့ အသင့်အားပို့တော်မူအံ့သတည်း။

(ကုရ်အာန် ၁၇ : ၁၉)

ရှင်၊လင်းချက် ကိယာမသ်နေ့တွင် လူအများသောကဆိုက်ပြီး စိတ်မချမ်းမြေ့ကြသောအခါ တမန်တော်မြတ်၏ ရူဖာအသ်ဖြင့် ထိုသောကဆိုက်ရခြင်းမှ လွတ်မြောက်ကြပေမည်။ ထို့နောက် စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းစတင်ပေမည်။ ယင်းရူဖာအသ်အခွင့်အရေးကို မကာမေမဟ်မူဒ်ဟုခေါ်သည်။

[الفرقان: ၆၄]

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَالَّذِينَ يَبْتُغُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا

- (၂) ၎င်းပြင် ထိုသူတို့သည် မိမိတို့အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်မြတ်၏ ရှေ့တော်မှောက်ဝယ် စဂျ်ဒဟ်ဦးချကြလျက်လည်းကောင်း၊ မတ်တတ်ရပ်ကြလျက်လည်းကောင်း၊ ညဉ့်ကိုကုန်လွန်စေကြကုန်၏။

(ကုရ်အာန် ၂၅ : ၆၄)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا

وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ۚ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ ۚ جَزَاءُ ۚ بِمَا

[السجدة: ၁၇၊ ၁၈]

كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿

- (၃) ထိုသူတို့၏နံဘေးများသည် အိပ်ယာများမှ ခွဲခွာလျက်ရှိကြပေသည်။ ထိုသူတို့သည် မိမိတို့အရှင်အား ကြောက်ရွံ့စွာဖြင့်လည်းကောင်း ဟစ်အော်တသကြသည့်အပြင် ၎င်းတို့အား ငါအရှင်မြတ်ပေးသနားတော်မူခဲ့သည်များအနက်မှ သုံးစွဲလျူဒါန်းခြင်းကိုလည်း ပြုလုပ်ကြသည်။

(ကုရ်အာန် ၃၂ : ၁၆)

- (၄) စင်စင်သော်ကား မိမိတို့အဖို့ မိမိတို့ပြုမူလျက်ရှိကြသည်များ၏ အကျိုးကျေးဇူး

အဖြစ် လျှို့ဝှက်စွာထားရှိပြီးဖြစ်သော မျက်စိအေးမြကြည်လင်မှုကို မည်သူတစ်ဦး
တစ်ယောက်မျှပင် မသိရှိပါတကား။ (ကုရ်အာန် ၃၂ : ၁၇)

وَقَالَ تَعَالَى إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ أَجْدَدِينَ مَا لَهُمْ مِنْ شَرَابٍ إِلَّا
كَأَنَّهُمْ يُغْرِقُونَ - كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ - وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ
يَسْتَغْفِرُونَ

(၅) ဧကန်မလွဲ ‘မွန်သကီ’ အပြစ်ရှောင်ကြဉ်သူတို့မှာ ဥယျာဉ်များနှင့် စမ်းချောင်းများ
၌ ရှိနေကြပေမည်။ (ကုရ်အာန် ၅၁ : ၁၅)

(၆) ၎င်းတို့သည် မိမိတို့အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်မြတ်က မိမိတို့အား
ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူသည်တို့ကို ယူငင်လျက်ရှိကြပေမည်။ စင်စစ်ဧကန် ၎င်းတို့
မှာ ထိုသည့်အလျင်ကောင်းမှုပြုသူများပင် ဖြစ်ခဲ့ကြကုန်၏။ (ကုရ်အာန် ၅၁:၁၆)
၎င်းတို့သည် ညဉ့်တွင် အနည်းငယ်မျှသော အချိန်၌သာ အိပ်စက်လေ့ရှိကြကုန်၏။
(ကုရ်အာန် ၅၁ : ၁၇)

ထို့ပြင် ၎င်းတို့သည် ညဉ့်၏နောက်ဆုံးယံများတွင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်များကို
ပန်ကြားအသနားခံလေ့ရှိကြကုန်၏။ (ကုရ်အာန် ၅၁ : ၁၈)

وَقَالَ تَعَالَى يَا أَيُّهَا الْمَرْءُ أَفَمِ الْبَيْتِ الْأَوْفَىٰ أَفَمِ الْبَيْتِ الْأَوْفَىٰ أَوْ الْقَصْرِ مِنْهُ قَلِيلًا - أَمْ
رَدُّ عَلَيْهِ وَرَدٌّ الْقُرْآنُ تَرْجِيًّا - إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَلَاثِينَ إِنَّ أَوْلَىٰ بِالْبَيْتِ الْأَوْفَىٰ
أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْرَبُ قِيلًا - إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا

(၇) အို အဝတ်ခြုံထားသူ၊ (ကုရ်အာန် ၇၃ : ၃) အသင်သည် ညဉ့်၌ထ၍ ဆွလာသံဝတ်ပြု
ပါလေ။ သို့ရာတွင် အနည်းငယ်(အနားယူ အိပ်စက်ပါလေ) (ကုရ်အာန် ၇၃ : ၂)
(၈) ညဉ့်ဝက် သို့တည်းမဟုတ် ညဉ့်ဝက်ထက်အနည်းငယ်လျော့၍ (ကုရ်အာန်
၇၃:၃) သို့တည်းမဟုတ် ညဉ့်ဝက်ထက်ပို၍ (အနားယူအိပ်စက်ပါလေ) ၎င်းပြင်
အသင်သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို အလွန်ကောင်းမွန်စွာ ကွဲပြားခြားနား
ရှင်းလင်းပီသအောင် အေးအေးဆေးဆေးဖြည်းဖြည်းမှန်မှန် ဌာန်ကရိုဏ်းကျကျ ရွတ်ဖတ်
ပါလေ။ (ကုရ်အာန် ၇၃ : ၄)

ဧကန်အမှန် ငါအရှင်မြတ်သည် အသင့်အပေါ်ဝယ် လေးလံသော အာယသံတော်ကို
မကြာမြင့်မီပင် ပို့ချပေးတော်မူပေမည်။ (ကုရ်အာန် ၇၃ : ၅)

စင်စစ်ဧကန် ညဉ့်၌(အိပ်ယာမှ)ထခြင်းသည် (ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံးတို့ကို) ပိုမို၍
သင့်လျော်စေသည်။ စကားပြောဆိုရာတွင်လည်း ပိုမို၍ပင် တိကျမှန်ကန်စေသည်။
ဧကန်မလွဲ နေ့တွင် အသင်၌ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရန် ကိစ္စများပြားစွာရှိပေ၏။
(ကုရ်အာန် ၇၃ : ၆)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၁၃၂။ နှစ်ရကဒာသ်ဖတ်ခွင့်

﴿132﴾ عَنْ أَبِي أَمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: مَا أَذِنَ اللَّهُ لِعَبْدٍ فِي شَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ رَكَعَتَيْنِ يُصَلِّيَنِيهِمَا، وَإِنَّ الْبِرَّ لَيُذَرُّ عَلَى رَأْسِ الْعَبْدِ مَا دَامَ فِي صَلَاتِهِ وَمَا تَقَرَّبَ الْعِبَادُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِمِثْلِ مَا خَرَجَ مِنْهُ. قَالَ أَبُو النَّضْرِ: يَعْنِي الْقُرْآنَ.

رواه الترمذی، باب ما تقرب العباد الى الله بمثل ما خرج منه، رقم: ၂၉၁၁

ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်
ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်သည် အကြင် ဗန္ဓုတ်တစ်စုံတစ်ယောက်အား နမာဇ်(၂)ရကအသ်
ဖတ်နိုင်စွမ်း ချီးမြှင့်ခြင်းထက် သာပိုမွန်မြတ်သော ပေးကမ်းခြင်းဟူသည်မရှိချေ။ အကြင်ဗန္ဓုတ်
သည် နမာဇ်၌ အာရုံဝင်စားနေသမျှကာလပတ်လုံး ဗရ်ကသ်အပေါင်းသည် ၎င်းသူ၏
ဦးခေါင်းပေါ်၌ ပြန့်ကျဲနေပေသည်။ ထို့အပြင် ဗန္ဓုတ်သည် အရှင်မြတ်နှင့် နီးကပ်မှုရရှိရန်အတွက်
ဤသည်ထက်သာပိုကောင်းမွန်သော အကြောင်းခံဟူ၍မရှိချေ။ ဤသည် အရှင်မြတ်၏ ဇားသ်
တော်မှလာသောအရာဖြစ်ပေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ဖြစ်ပေသည်။
(သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်၏ ဆိုလိုရင်းမှာ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်ခြင်းသာလျှင်
အရှင်မြတ်နှင့် (အားလုံးထက်) သာပိုနီးကပ်စေနိုင်ကြောင်းဖြစ်ပေသည်။

၁၃၃။ ကပရ်ထဲရောက်မှ နမာဇ်နှစ်ရကဒာသ်တန်ဖိုးသ်

﴿133﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَرَّ بِقَبْرِ فَقَالَ: مَنْ صَاحِبُ هَذَا الْقَبْرِ؟ فَقَالُوا: فُلَانٌ فَقَالَ: رَكَعَتَانِ أَحَبُّ إِلَيَّ هَذَا مِنْ بَقِيَّةِ دُنْيَاكُمْ.

رواه الطبرانی في الاوسط ورجاله ثقات، مجمع الزوائد ၁၆/ ၁၇

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကဗရ်တစ်ခုအနီးမှ ဖြတ်သွားခဲ့ရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသည် မည်သူ၏ ကဗရ်ဖြစ်သနည်းဟု မေးတော်မူရာ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များက ဤသည် အဘယ်မည်သော သူ၏ ကဗရ်ဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြားကြသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤကဗရ်၌ နေရသူအဖို့ ဤလောကဒွန္ဒုယာ၌ ရှိရှိသမျှသော အရာအားလုံးထက် နမာန်နှစ်ရကအသံဝတ်ပြုခြင်းကို ပိုမိုနှစ်သက်ဖွယ်ရာဖြစ်သည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (တွဗ်ရာနီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဆိုလိုတော်မူသည်မှာ နမာန်နှစ်ရကအသံ၏ တန်ဖိုးသည် ဤဒွန္ဒုယာရှိ အရာအားလုံး၏ တန်ဖိုးထက် သာပို၍ပင် ကြီးမားပေသည်။ ဤသို့ တန်ဖိုးကြီးမားကြောင်းကို ကဗရ်ထဲရောက်သောအခါမှသာ သိပေမည်။

၁၃၄။ အပြစ်များကြွ

﴿134﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ خَرَجَ زَمَنَ الشِّتَاءِ، وَالْوَرَقُ يَتَهَافَتُ فَأَخَذَ بَعْضُنَا مِنْ شَجَرَةٍ قَالَ: فَجَعَلَ ذَلِكَ الْوَرَقُ يَتَهَافَتُ، قَالَ: فَقَالَ: يَا أَبَا ذَرٍّ! قُلْتُ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: إِنَّ الْعَبْدَ الْمُسْلِمَ لِيُصَلِّيَ الصَّلَاةَ يُرِيدُ بِهَا وَجْهَ اللَّهِ فَتَهَافَتَ عَنْهُ دُنُوبُهُ كَمَا يَتَهَافَتُ هَذَا الْوَرَقُ عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ.

رواه احمد ၁၇၇/၅

ဟဇရသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ချမ်းအေးသော ဆောင်းရာသီ၌ အပြင်သို့ထွက်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်၌ သစ်ရွက်များလည်း သစ်ကိုင်းများမှ ကြွေကျနေပေသည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) သည် သစ်ပင်တစ်ပင်၏ သစ်ကိုင်းနှစ်ကိုင်းကို ကိုင်တော်မူလိုက်ရာ ၎င်းသစ်ကိုင်းများမှ သစ်ရွက်များအားလုံးကြွေကျကုန်၏။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အဗူဇရ် ဟု ခေါ်လိုက်ရာ ကျွန်ုပ်က ယာရုဗူလလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုး အသင့်ရောက်ရှိနေပါသည်ဟု ဖြေကြားလိုက်သည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က မွတ်စ်လင်မ်ဗန္ဓုတ်သည် အရှင်မြတ်ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက် နမာန်ဝတ်ပြုခဲ့လျှင် ၎င်းသူထံမှ ၎င်းသူ၏ အပြစ်ဂိုနာဟ်များသည် ဤသစ်ပင်မှ သစ်ရွက်ကြွေကျသကဲ့သို့ ကြွေကျသွားပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၃၅။ (၁၂) ရကအသ်

﴿135﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ صَابَرَ عَلَى اثْنَتَيْ عَشْرَةَ رُكْعَةً بَنَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ، أَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الظُّهْرِ وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرَبِ وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْعِشَاءِ وَرَكْعَتَيْنِ قَبْلَ الْفَجْرِ.

رواه النسائي، باب ثواب من صلى في اليوم والليلة اثنتي عشرة ركعة، رقم: ၁၇၉၆

ဟဇရသ် အာအေရှဟ်﴿ﷺ﴾ သည် တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ ၏ မိန့်ကြားချက်ကို ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ နမာဇ်(၁၂)ရကအသ်ကို စွဲမြဲစွာ ကျင့်သုံးဆောက်တည်သူအတွက်အရှင် မြတ်သည် ဂျန္နုသ်၌ နန်းဆောင်တစ်ဆောင် ချီးမြှင့်တော်မူမည်။ ဖိုဟ်ရ်နမာဇ်အလျင်(၄)ရကအသ်၊ ဖိုဟ်ရ်နမာဇ်ပြီးနောက် (၂)ရကအသ်၊ မဂ်ရိပ်နမာဇ်ပြီးနောက်(၂)ရကအသ်၊ အေရှာနမာဇ်ပြီးနောက် (၂)ရကအသ်နှင့် ဖရုရ်နမာဇ်အလျင် (၂)ရကအသ်တို့ဖြစ်ပေသည်။ (နစာအီ)

၁၃၆။ ဖရုရ်စွန္နသ်

﴿136﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمْ يَكُنْ عَلَى شَيْءٍ مِنَ النَّوَافِلِ أَشَدَّ مُعَاهَدَةً مِنْهُ عَلَى رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ الصُّبْحِ.

رواه مسلم، باب استحباب ركعتي سنة الفجر، رقم: ၁၆၈၆

ဟဇရသ် အာအေရှဟ်﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ သည် (နဖိုလ်နှင့်စွန္နသ်နမာဇ်များ)အနက် ဖရုရ်နမာဇ်အလျင် စွန္နသ်(၂)ရကအသ်ကို အထူးဂရုစိုက်၍ ဖတ်တော်မူခဲ့သည်မှာ အခြားနမာဇ်များကို ဤမျှမြဲခြင်းမရှိခဲ့ချေ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၃၇။ လောကထက်သာပို့နှစ်သက်

﴿137﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ فِي شَأْنِ الرُّكْعَتَيْنِ عِنْدَ طُلُوعِ الْفَجْرِ: لَهَا أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الدُّنْيَا جَمِيعًا.

رواه مسلم، استحباب ركعتي سنة الفجر، رقم: ၁၆၈၉

ဟဇရသ် အာအေရှဟ်﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ သည် ဖရုရ်၏ စွန္နသ်(၂)ရကအသ်နှင့် ပတ်သက်၍ ငါကိုယ်တော်သည် ဤ(၂)ရကအသ်ကို ဒွန္နယာ တစ်လောကလုံးထက်သာပို၍ နှစ်သက်တော်မူသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၃၈။ ဇိုဟ်ရ်စွဲဒ်

﴿138﴾ عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ بِنْتِ أَبِي سُفْيَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ حَافَظَ عَلَى أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ قَبْلَ الظُّهْرِ وَأَرْبَعٍ بَعْدَهَا حَرَّمَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى النَّارِ.

رواه النسائي، باب الاختلاف على اسماعيل بن ابي خالد، رقم: ၁၈၁၇

ဟရေသ် အွမ္မေဟဗိဗဟ် ﴿ﷺ﴾ သခင်မက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဇိုဟ်ရ်နမာန်အလျင်(၄)ရကအသ်နှင့် ဇိုဟ်ရ်ပြီးနောက် (၄)ရကအသ်တို့ကို စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်ခဲ့လျှင် အရင်မြတ်သည် ၎င်းသူအပေါ်သို့ ဂျဟန္နမ် မီးကို ဟရမ်အဖြစ်ပြုပေးတော်မူပေသည်။ (နစာအီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဇိုဟ်ရ်အလျင်(၄)ရကအသ်ဟူသည် စွန္နသေမုအက္ကဒဟ်(၄)ရကအသ်ဖြစ် ပေသည်။ ဇိုဟ်ရ်နမာန်ပြီးနောက် (၄)ရကအသ်ဟူသည် စွန္နသေမုအက္ကဒဟ်(၂)ရကအသ်နှင့် နဖိလ်နှစ်ရကအသ်တို့ဖြစ်ပေသည်။

၁၃၉။ ဂျဟန္နမ်မီးမထိ

﴿139﴾ عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: مَا مِنْ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ يُصَلِّيَ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ بَعْدَ الظُّهْرِ فَتَمَسُّ وَجْهَهُ النَّارُ أَبَدًا إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ.

رواه النسائي، باب الاختلاف على اسماعيل بن ابي خالد، رقم: ၁၈၁၄

ဟရေသ် အွမ္မေဟဗိဗဟ် ﴿ﷺ﴾ သခင်မက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မည်သည့်မုအင်မင်နိဗန္ဓဟ်မဆို ဇိုဟ်ရ်နမာန်ပြီးနောက် လေးရကအသ် နမာန်ကို စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးခဲ့လျှင် အင်န်ရှာအလ္လာဟ် ထိုသူအား ဂျဟန္နမ်မီးသည် မည်သည့်အခါမှထိလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (နစာအီ)

၁၄၀။ ကောင်းကင်တံခါးပွင့်ချိန်

﴿140﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ السَّائِبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يُصَلِّيَ أَرْبَعًا بَعْدَ أَنْ تَزُولَ الشَّمْسُ قَبْلَ الظُّهْرِ وَقَالَ: إِنَّهَا سَاعَةٌ تُفْتَحُ فِيهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَأُجِبُ أَنْ يَضَعَهُ لِي فِيهَا عَمَلٌ صَالِحٌ.

رواه الترمذی وقال: حديث عبد الله بن السائب حديث

حسن غريب، باب ماجاء في الصلاة عند الزوال، رقم: ၄၇၈ الجامع الصحيح وهو سنن الترمذی

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီစာအိမ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မည်သည့်မုအင်မင်နိဗန္ဓဟ်မဆို ဇိုဟ်ရ်နမာန်ပြီးနောက် (၄)ရကအသ်ဖတ်တော်မူသည်။ ပြီးနောက်

ကိုယ်တော်မြတ် ﷺ သည် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤအချိန်သည် မိုးကောင်းကင်တံခါးများ ပွင့်သော အချိန်ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရှိရာ ဤအချိန်မျိုးတွင် ငါကိုယ်တော်၏ ကောင်းမှုအမင် တစ်ခုခုကို မိုးကောင်းကင်သို့ တက်ရောက်စေရန် ဆန္ဒရှိသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဖိုဟိုရ်နမာဇ်မတိုင်မီ ၄-ရကအသ်ဟူသည် ဖိုဟိုရ်အလျင် စွန္နသေမုအက္ကဒဟ် (၄)ရကအသ်ကို ဆိုလိုပေသည်။ အချို့သော အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များထံ၌မူ ဤသို့ မွန်းတည့်ပြီးနောက် ဖတ်ရသော (၄)ရကအသ်ဟူသည် ဖိုဟိုရ်အလျင်ဖတ်သော စွန္နသေ မုအက္ကဒဟ်ကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်။ အခြားနမာဇ်ဖြစ်သည်ဟု အမိန့်ရှိကြသည်။

၁၄၁။ သဟဂျ်ဂျွန်နှင့်ညီမျှ

﴿141﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَرَبَعَ قَبْلَ الظُّهْرِ بَعْدَ الزَّوَالِ تُحْسَبُ بِمِثْلَيْنِ مِنْ صَلَاةِ السَّحْرِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَلَيْسَ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا وَهُوَ يُسَبِّحُ اللَّهَ تِلْكَ السَّاعَةُ ثُمَّ قَرَأَ: ﴿يَتَقَيُّوْا ظِلْمَ اللَّهِ عَنِ الْيَمِيْنِ وَالشَّمَاةِلِ سُجْدًا لِلَّهِ وَهُمْ دَاخِرُونَ﴾ [التحل: ၄၈] الْآيَةَ- كُلُّهَا رواه الترمذى وقال: هذا حديث غريب، باب ومن

سورة التحل، رقم: ၃၁၂၈

ဟဇရတ် အုမရ်ဗင်န်ခသ်သွားဗ် ﷺ က အမိန့်ရှိသည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ မွန်းတည့်ပြီးနောက် ဖိုဟိုရ်နမာဇ်အလျင်ဖတ်သော (၄)ရကအသ် နမာဇ်သည် သဟဂျ်ဂျွန်နမာဇ်(၄)ရကအသ်နှင့်ညီမျှသည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤအချိန်၌အရာအားလုံးသည် အရှင်မြတ်အား သပ်စိတ်ပြုနေကြသည်။ ပြီးနောက် အာယသ်တော်

يَتَقَيُّوْا ظِلْمَ اللَّهِ عَنِ الْيَمِيْنِ وَالشَّمَاةِلِ سُجْدًا لِلَّهِ وَهُمْ دَاخِرُونَ

အရိပ်အာဝါသရှိသော အရာတ္ထုများနှင့် ၎င်းတို့၏ အရိပ်အာဝါသများသည် (မွန်းတည့် ချိန်) တစ်ခါတစ်ရံ ဤဘက်သို့၊ တစ်ခါတစ်ရံထိုဘက်သို့ အလွန်တရာရိုကျိုးခယ စွာဖြင့် အရှင်အား စဂျ်ဒဟ်ဦးချလျက်ရှိပေသည်။)ဟူသော အာယသ်တော်ကို ရွတ်ဖတ် တော်မူသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၄၂။ အဆွရ်ဗူရ်၏ အထူးရုဟ်မဃ်

﴿142﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: رَحِمَ اللَّهُ أَمْرًا صَلَّى قَبْلَ الْعَصْرِ أَرْبَعًا. رواه ابو داؤد، باب الصلاة قبل العصر، رقم: ၁၂၇၁

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်သည် အကြင်သူအပေါ် သနားကြင်နာမှုချီးမြှင့်တော်မူပါစေ။ ၎င်းသူ အဆွရ်နမာဇ်မတိုင်မီ(၄)ရကအသ် နမာဇ်ဝတ်ပြုပေသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၁၄၃။ ရမ်ဇာန်ညနှင့် ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်း

﴿143﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاجْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. رواه البخارى، باب تطوع قيام رمضان من الايمان، رقم: ၁၇

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ရမ်ဇာန်လမြတ်၏ညများ၌ အရှင်မြတ်ကတိတော်များကို ယုံကြည်ချက်ပြည့်ဝစွာဖြင့် အကျိုးဆုလာဘ်တော်များကို မျှော်ကိုးမက်ထား၍ နမာဇ်ဝတ်ပြုဆောက်တည်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူ၏ပြီးခဲ့သော အပြစ်ကိုနာဟ်များအားလုံးကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၄၄။ သရာဝီဟ်နမာဇ်

﴿144﴾ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ذَكَرَ شَهْرَ رَمَضَانَ فَقَالَ: شَهْرٌ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ صِيَامَهُ، وَسَنَنْتُ لَكُمْ قِيَامَهُ فَمَنْ صَامَهُ وَقَامَهُ إِيمَانًا وَاجْتِسَابًا خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ. رواه ابن ماجه، باب ماجاء فى قيام شهر رمضان، رقم: ၁၃၂၈

ဟဇရသ် အဗ်ဒုရ်ရဟ်မာန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ခါက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ရမ်ဇာန်လမြတ်အကြောင်းကို မိန့်ကြားလျက် တစ်ဆက်တည်းအမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤလမြတ်သည် ဤကဲ့သို့သောလဖြစ်သည်။ ၎င်းလမြတ်၌ ရိုဟ်ဆောက်တည်ခြင်းကို အရှင်မြတ်က အသင်တို့အပေါ်၌ (ဖရပ်စ်)မပြုမနေရ တာဝန်အဖြစ်သတ်မှတ်တော် မူပေသည်။ ထို့အပြင် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)သည် သရာဝီဟ်နမာဇ်ကို သင်တို့အပေါ် စွန့်သ်အဖြစ် သတ်မှတ်တော်မူသည်။ သို့ရှိရာ အကြင်သူသည် အရှင်မြတ်က ချီးမြှင့်တော်မူသော ကတိတော်များကို ယုံကြည်မှုပြည့်ဝစွာဖြင့် ဤကောင်းမှုကုသိုလ်များ၏ အကျိုးဆုလာဘ်တော်များကို

မျှော်ကိုးမက်ထား၍ ဤလမြတ်၏ ရိုဇော်ကိုစောင့်ထိန်း၍ သရာဝီဟ်နမာဇ်ကိုလည်း ဆောက်တည် ကျင့်သုံးခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် မိခင်ဝမ်းမှ မွေးကင်းစကလေးကဲ့သို့ အပြစ်ရှိနာတ်များမှ သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သွားပေမည်။
(အိဗ်နေမာဂျဟ်)

၁၄၅။ များမြောင်စွာ နမာဇ်

﴿145﴾ عَنْ أَبِي فَاطِمَةَ الْأَزْدِيِّ أَوْ الْأَسَدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي النَّبِيُّ ﷺ: يَا أَبَا فَاطِمَةَ! إِنْ أَرَدْتَ أَنْ تَلْقَانِي فَأَكْثِرِ السُّجُودَ .
رواه احمد ٨٢٤/٣

ဟရေသ် အဗူဟသွေမဟ် (رضي الله عنه) သခင်က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်အား တမန်တော် မြတ် (ﷺ) က ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဗူဟသွေမဟ်၊ အကယ်၍ အသင်သည် ငါ့ကိုယ် တော်နှင့် (အာခိရသ်၌) ဆုံဆည်းခွင့်ရရန်ဆန္ဒရှိလျှင် စဂျ်ဒဟ်များစွာပြုလော့။ ဆိုလိုသည်မှာ မြားမြော်စွာ နမာဇ်ဝတ်ပြုလော့။
(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၄၆။ ဖရပ်ဇ်လျော့နည်းချက်ကို ဖြည့်စွက်စရာ

﴿146﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنْ أَوَّلَ مَا يُحَاسِبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عَمَلِهِ صَلَاتُهُ، فَإِنْ صَلَحَتْ فَقَدْ أَفْلَحَ وَأَنْجَحَ، وَإِنْ فَسَدَتْ فَقَدْ خَابَ وَخَسِرَ، فَإِنْ انْتَقَصَ مِنْ فَرِيضَتِهِ شَيْءٌ قَالَ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ: انْظُرُوا هَلْ لِعَبْدِي مِنْ تَطَوُّعٍ؟ فَيُكْمَلُ بِهَا مَا انْتَقَصَ مِنَ الْفَرِيضَةِ، ثُمَّ يَكُونُ سَائِرُ عَمَلِهِ عَلَى ذَلِكَ .
رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ما جاء ان اول ما

بحاسب به العبد يوم القيامة الصلاة، رقم: ၄၁၃

ဟရေသ် အဗူဟရိုင်ရဟ် (رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ် (ﷺ) ဤသို့မိန့်တော်မူသည်ကို ကြားသိခဲ့ရသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် လူသား၏အမတ်ကောင်းမှု များအနက်မှ အားလုံးထက်အလျှင် နမာဇ်ကိုစစ်ဆေးမေးမြန်းတော်မူပေလိမ့်မည်။ အကယ်၍ နမာဇ်၌ ပြည့်စုံစုံလင်ကောမူခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် အောင်မြင်၍ဆန္ဒပြည့်ဝသွားပေ မည်။ အကယ်၍ နမာဇ်တွင် ချို့ယွင်းချက်ရှိခဲ့ပါမူ ထိုသူသည် အောင်မြင်မည်လည်းမဟုတ်။ ဆန္ဒပြည့်ဝမည်လည်း မဟုတ်။ အကယ်၍ ဖရပ်ဇ်နမာဇ်များ၌ လျော့နည်းချို့ယွင်းခဲ့လျှင် အရှင်မြတ်က အမိန့်တော်ရှိ သည်မှာ ကြည့်ရှုကုန်။ ငါအရှင်မြတ်၏ဗန္ဓဟ်၌ နဖီလ်နမာဇ်များရှိနေသလော။ ၎င်းနမာဇ်များ ဖြင့် ဖရပ်ဇ်နမာဇ်များ၏ လျော့နည်းမှုများကို ဖြည့်စွက်တော်မူပေမည်။ ဤသည်၏နောက်တွင် အထက်ပါအတိုင်းပင် ကျန်ရှိနေသော ကောင်းမှုများ ရိုဇော်၊ ဇကာသ်များကို စာရင်းစစ်ဆေး တော်မူပေလိမ့်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဖရပ်ဇ်ရိုဇော်၏ချို့ယွင်းမှုများကို နဖီလ်ရိုဇော်များဖြင့်

အစားထိုးဖြည့်စွက်တော်မူပေလိမ့်မည်။ ၎င်းနောက်ကောင်းသော လျော့နည်း ချို့ယွင်းမှုများကိုလည်း နှိပ်စက်ဆွဲကပ်များဖြင့် ဖြည့်စွက်ပေးတော်မူလိမ့်မည်ဖြစ်၏။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၄၇။ အားကျရုဏ်ယူဖွယ်အကောင်းဆုံး

﴿147﴾ عَنْ أَبِي أَسَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ أَعْظَى أَوْلِيَانِي عِنْدِي لِمُؤْمِنٍ خَفِيفُ الْحَاذِ ذُو حَظٍّ مِنَ الصَّلَاةِ، أَحْسَنَ عِبَادَةِ رَبِّهِ وَأَطَاعَهُ فِي السِّرِّ وَكَانَ غَامِضًا فِي النَّاسِ لَا يُشَارُ إِلَيْهِ بِأَلَا صَابِعٍ، وَكَانَ رِزْقُهُ كَفَافًا فَصَبَرَ عَلَى ذَلِكَ ثُمَّ نَفَرَ بِإِضْبَاعِهِ فَقَالَ: عَجِلْتُ مِنْبَتَهُ قُلْتُ بَوَاكِئِهِ قُلْتُ تَرَاتُهُ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن، باب ماجاء فى الكفاف رقم: ၂၃၄၇

ဟူသော အဗူအာမတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်၏ အဖော်မိတ်ဆွေမွန်များအနက် ငါ့ကိုယ်တော်ထံပါးတွင် အားကျ ရုဏ်ယူဖွယ်အကောင်းဆုံးသူမှာ ထိုမုအ်မင်န်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းသူသည်ဝန်ပေါ့သူဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းသူထံ၌ စည်းစိမ်ဥစ္စာပစ္စည်းများနှင့် မိသားစု၊ ၎င်းဆွေမျိုးများ၏တာဝန် တွဲရားများ များစွာမတင်ရှိချေ။ ထိုသာမက နမာန်၏ဝေစုဝေပုံကိုလည်း များစွာရရှိခဲ့သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ နှိပ်စက်မှုများကိုလည်း များစွာဆောက်တည်ပွားများသည်။ မိမိအရှင်သခင်၏ အိပ်စက်မှုများကိုလည်း ကောင်းမွန်ကျနစွာပြုကျင့်သည်။ အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်များကို (လူအများနှင့်အတူရှိနေသောအခါ၌ ပြည့်ဝစွာ နာခံကျင့်သုံးသကဲ့သို့ပင်) တစ်ကိုယ်တည်းရှိနေ သောအခါများ၌လည်း အပြည့်အဝနာခံကျင့်သုံးပေသည်။ လူအများကြား၌လည်း မထင်ရှားခဲ့ ချေ။ ၎င်းသူဘက်သို့လက်ညှိုးညွှန်၍ ရုဏ်ပေးအလေးမူ၍ ဂရုစိုက်ခြင်းပင်မခံရချေ။ ဆိုလိုသည် မှာ လူအများကြား၌ ထင်ရှားကျော်ကြားမှုမရှိချေ။ ရှိဖို့ရှိကွာကိုလည်း လုံလောက်ရုံမျှသာ ရရှိ၍ ဤသည်အတွက်လည်း ဆွေရ်သည်းခံတရားထားရှိခဲ့သည်။ ပြီးနောက်ကိုယ်တော် မြတ်(ﷺ) က မိမိ၏လက်ချောင်းများဖြင့် လက်ဖျောက်တီး၍ (တစ်ခုတစ်ရာကို အစောတလျှင် ရရှိရန်အတွက် လက်ဖျောက်တီးသကဲ့သို့ပင်)အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ ၎င်းသူထံသို့ သေခြင်းတရားသည် အလျင် အမြန်ဆိုက်ရောက်လာချေမည်။ ထိုအခါ ၎င်းသူထံ၌ ငိုကြွေးမြည်တမ်းမည့် သူလည်း များစွာရှိလိမ့်မည်မဟုတ်သာမက အမွေပစ္စည်းများလည်း များစွာကျန်ရှိခဲ့မည်မဟုတ်ချေ။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၁၄၈။ အောင်ဂီယာ(၃၀၀)ထက်မြတ်စွန်း

﴿148﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَمَانَ رَحِمَهُ اللَّهُ أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ حَدَّثَهُ قَالَ:
 لَمَّا فَتَحْنَا خَيْبَرَ أَخْرَجُوا غَنَائِمَهُمْ مِنَ الْمَتَاعِ وَالسِّنِيِّ فَجَعَلَ النَّاسُ يَتَنَاعُونَ غَنَائِمَهُمْ
 فَجَاءَ رَجُلٌ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! لَقَدْ رِبَحْتُ رِبْحًا مَارِيحَ الْيَوْمِ مِثْلَهُ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ هَذَا
 الرَّادِي قَالَ: وَيَحْكُ وَمَا رِبِحُكَ؟ قَالَ: مَا زِلْتُ أَبِيعُ وَابْتَاَعُ حَتَّى رِبِحْتُ ثَلَاثَ مِائَةِ
 أُوقِيَةٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَنَا أُتْبِئُكَ بِخَيْرِ رَجُلٍ رِبِحَ، قَالَ: مَا هُوَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ:
 رَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الصَّلَاةِ.

رواه ابو داؤد، باب فى التجارة فى الغزو، رقم: ၂၆၆၇ مختصر سنن ابى داؤد للمنزرى

ဟရေသ် အဗိဒ္ဓလ္လာဟ်ဗင်နိစလ်မာန် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဆွဟာဗီ ﴿ﷺ﴾ တစ်ပါးတင်ပြခဲ့သည်။ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ခိုင်ခံ့စစ်ပွဲကိုအောင်မြင်သောအခါ၌ လူအများသည် မိမိတို့ရရှိခဲ့သော သုံ့ပန်းပစ္စည်းများနှင့် ကျေးကျွန်များကို ယူလာခဲ့ကြသည်။ ၎င်းနောက် အရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်းစတင်လေတော့သည်။ (လူအများသည် မိမိတို့လိုအပ်သည့် အရာများကို ဝယ်ယူကြ၍ မိမိတို့မလိုအပ်သည့်အရာများကို ရောင်းပစ်ကြသည်။) ထိုအချိန်၌ ဆွဟာဗီ တစ်ပါးသည် ဝင်ရောက်ခစား၍ ယာရုလ္လာဟ် ﴿ﷺ﴾ ကျွန်တော်မျိုးသည် ယနေ့ပြုလုပ်ကြသော ရောင်းဝယ်မှုလုပ်ငန်းမှ ဤမျှခန့်အကျိုးအမြတ်ရရှိခဲ့ရာ အခြားမည်သူမျှပင် ဤမျှအကျိုးအမြတ် မရရှိခဲ့ကြကြောင်း လျှောက်ထားသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ သည် အံ့သြတော်မူလျက်၊ အသင်အဘယ်မျှမြတ်စွန်းခဲ့ပါသနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ ၎င်းက ပြန်လျှောက်ထားသည်မှာ ကျွန်တော်မျိုးသည် ဥစ္စာပစ္စည်းများကိုဝယ်သည်။ ပြီးနောက် ပြန်၍ရောင်းချသည်။ ဤသို့ဖြင့် အောက်ကီယဟ်သုံးရာမြတ်စွန်းခဲ့ပါသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က ငါကိုယ်တော် အသင့်အား အကောင်းဆုံးအမြတ်အစွန်း ရရှိသူကို ပြပေမည်ဟု မိန့်ရာ ၎င်းကယာရုလ္လာဟ် ﴿ﷺ﴾ ထိုသူရရှိသောအမြတ်အစွန်းသည် အဘယ်အရာများပါနည်းဟူ၍ လျှောက်ထားလိုက်သည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်က ဖရပ်ဇ်နမာန်များ၏နောက် နဖိလ်နှစ်ရကအသ်ဖတ်ခြင်းဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အောက်ကီယဟ်တစ်ပြားသည် ဒီရ်ဟမ်လေးဆယ်ပြားဖြစ်သည်။ ၎င်းဒီရ်ဟမ်တစ်ပြားသည် ငွေသုံးဂရမ်ခန့်ရှိသည်။ ဤသို့အားဖြင့် ငွေသိုလာပေါင်း သုံးထောင်မျှဖြစ်သည်။

၁၄၉။ အထုံး(၃)ထုံးပြေသော နမာန်

﴿149﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: يَعْقِدُ الشَّيْطَانُ عَلَى قَائِمَةِ رَأْسِ أَحَدِكُمْ. إِذَا هُوَ نَامَ. ثَلَاثَ عُقَدٍ يَضْرِبُ مَكَانَ كُلِّ عُقْدَةٍ: عَلَيْكَ لَيْلٌ طَوِيلٌ فَارْقُدْ فَإِنْ اسْتَيْقَظَ فَذَكَرَ اللَّهَ انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَإِنْ تَوَضَّأَ انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَإِنْ صَلَّى انْحَلَّتْ عُقْدُهُ، فَأَصْبَحَ نَشِيطًا طَيِّبَ النَّفْسِ وَإِلَّا أَصْبَحَ خَبِيثَ النَّفْسِ كَسَلَانَ. رواه ابو داود، باب قيام الليل، رقم: 1306 وفى رواية ابن ماجه: فَيُضَيِّحُ نَشِيطًا طَيِّبَ النَّفْسِ قَدْ أَصَابَ خَيْرًا وَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ، أَصْبَحَ كَسِلًا خَبِيثَ النَّفْسِ لَمْ يُصِبْ خَيْرًا. باب ماجاء فى قيام الليل، رقم: 1329

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အထဲမှ အကြင်သူသည် အိပ်စက်သောအခါ၌ ရှိင်သွာန်သည် ၎င်း၏လည်ကုတ်တွင် အထုံးသုံးထုံးပြုလိုက်သည်။ အထုံးတစ်ခုတိုင်းအပေါ်၌ ယခုအချိန်သည် အလွန်ညဉ့်နက်နေပေသေးသည်။ ဆက်လက်၍ အိပ်စက်ပါလေဟု မန်းမှုတ်ထားသည်။ အကယ်၍ လူသားသည် အိပ်ယာမှန်းသောအခါ၌ အရှင်မြတ်၏ နာမတော်ကို တသလိုက်လျှင် ၎င်းပထမအထုံးတစ်ခုပြတ်သွားလေသည်။ ဆက်လက်၍ ၎င်းသူသည် အိပ်ယာမှထ၍ ပိုမိုရေသန့်စင်လိုက်သောအခါ ဒုတိယအထုံးတစ်ခုသည်လည်းပြတ်သွားပြန်လေသည်။ ပြီးနောက် ၎င်းသူသည် သဟဂျ်ဂျွန်နမာန်ကို ဝတ်ပြုလိုက်သောအခါ၌မူ ကျန်သောအထုံးအားလုံးသည် လုံးဝပြတ်သွားလေသည်။ ထို့ကြောင့် နံနက်မိုးလင်းလာသောအခါ၌ ၎င်းသူ၏နှလုံးသားသည် လုံးဝကြည်လင် သန့်ရှင်းနေပေတော့သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းသူသည် အလွန်ကြီးမားသော ဗရ်ကသ်အပေါင်းတို့ကို ခံစားပြီးဖြစ်သည်။ အကယ်၍ သဟဂျ်ဂျွန်နမာန်မဖတ်ခဲ့ပါလျှင် စိတ်နှလုံးသားသည် မကြည်မလင်ဖြစ်လျက် ခန္ဓာကိုယ်သည်လည်း လေးလံထိုင်းမှိုင်းနေသကဲ့သို့ခံစားရပေသည်။ ပြီးနောက် အလွန်ကြီးမားသော ဗရ်ကသ်အပေါင်းမှလည်း လက်မဲ့ဖြစ်ရပေသည်။

(အဗူဒါဂျွဒ်)

၁၅၀။ တောင်းသမျှပေးမည်

﴿150﴾ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: رَجُلَانِ مِنْ أُمَّتِي يَقُومُ أَحَدُهُمَا مِنَ اللَّيْلِ فَيُعَالِجُ نَفْسَهُ إِلَى الطُّهُورِ، وَعَلَيْهِ عُقْدَةٌ فَيَتَرَضَّأُ، فَإِذَا وَضَأَ يَدَيْهِ انْحَلَّتْ عُقْدَتُهُ، وَإِذَا وَضَأَ وَجْهَهُ انْحَلَّتْ عُقْدَتُهُ، وَإِذَا مَسَحَ رَأْسَهُ انْحَلَّتْ عُقْدَتُهُ، وَإِذَا وَضَأَ رِجْلَيْهِ انْحَلَّتْ عُقْدَتُهُ، فَيَقُولُ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ لِلَّذَيْنِ وَرَاءَ الْحِجَابِ: انْظُرُوا إِلَى عَبْدِي هَذَا يُعَالِجُ نَفْسَهُ مَا سَأَلَنِي عَبْدِي هَذَا فهُوَ لَهُ. رواه احمد، الفتح الرباني، ٣٠٤/١.

ဟဇရတ် အွတ်ကဗဟ်ဗင်န်အာမိရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ဤသို့မိန့်ကြားတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်၏ အွယ်သားနှစ်ယောက် အနက် တစ်ယောက်သောသူသည် မိမိစိတ်ကအလိုမတူသော်လည်း ညဉ့်အိပ်ယာမှထသည်။ ပြီးနောက် မိမိကိုယ်မိမိ ဝိဇ္ဇာရေသန့်စင်လိုက်သည်။ ၎င်းသည် ရှိသွား၏ အထုံးများ ထုံးဖွဲ့ခြင်းခံထားရသူဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ဝိဇ္ဇာပြုသောအခါ၌ လက်နှစ်ဖက်ကို ဆေးကြော လိုက်သောအခါ အထုံးတစ်ခုပြတ်သွားသည်။ ပြီးနောက် မျက်နှာကိုဆေးကြောလိုက်သောအခါ ၌လည်း အထုံးတစ်ခုပြတ်သွားပြန်သည်။ ပြီးနောက် ဦးခေါင်းကိုမစဟ်ပြုသောအခါ၌လည်း အထုံးတစ်ခုပြတ်သွားပြန်သည်။ ပြီးနောက် ခြေနှစ်ဖက်ကို ဆေးကြောသောအခါ၌လည်း အထုံး တစ်ခုပြတ်သွားပြန်သည်။ ပြီးနောက်အရှင်မြတ်က လူတို့၏အမြင်မှ ပျောက်ကွယ်နေသော ဖရစ်ရှ်သဟ်များအား အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါအရှင်မြတ်၏ အကြင်ဗန္ဓဟ်အား ကြည့်ရှုကြလေ ကုန်။ ၎င်းသည် အဘယ်မျှခုကွခံ၍ ကြိုးပမ်းအားထုတ်နေပါဘိသနည်း။ ငါအရှင်မြတ်၏ဤဗန္ဓဟ် သည် ငါအရှင်ထံတော်မှမည်သည့်အရာကို တောင်းဆိုအသနားခံသည်ဖြစ်စေ၊ ၎င်းအရာများ ကို ငါအရှင်မြတ်မှ ၎င်းသူအား ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၅၁။ မျက်လုံးပွတ်သည်နှင့်

﴿151﴾ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ تَعَارَّ مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسُبْحَانَ اللَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، أَوْ دَعَا اسْتَجِيبْ، فَإِنْ تَوَضَّأَ وَصَلَّى قُبِلَتْ صَلَاتُهُ.

رواه البخارى، باب فضل من تعار من الليل فصلى، رقم: ၁၁၀၄

ဟဇရတ်အုဗာဒဟ်ဗင်န်ဆွာမစ်သ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ညအခါ၌ အိပ်ယာမှ မျက်လုံးပွတ်လာသောအခါ၌-

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ،
الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسُبْحَانَ اللَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

တို့ကို ရွတ်ဆိုသည်။ ပြီးနောက် တစ်ဖန် اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِي ကို ဖတ်သည်။ အို အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးအား အပြစ်များမှ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးသနားတော်မူပါဟု တောင်းဆိုလျှင် သို့မဟုတ် အခြားမည်သည့်အာတစ်စုံတစ်ရာကို တောင်းဆိုလျှင် ၎င်းသူ၏အာသည် လက်ခံ ကမူလပြုတော်မူခြင်းခံရပေသည်။ ပြီးနောက်ထ၍ ဝိဇ္ဇာရေသန့်စင်ပြီးနောက် နမာဇ်ဖတ်ပါက ၎င်း၏နမာဇ်များကိုလည်း လက်ခံခြင်းခံရပေသည်။ (ဗုဒ္ဓါရုံ)

၁၅၂။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သဟဂျ်ဂျွန်ဖတ်ရန်ထစဉ် ဖတ်သောဒီအာ

﴿152﴾ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يَتَهَجَّدُ قَالَ: اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ، اَنْتَ قَيِّمُ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَنْ فِيْهِنَّ وَلَكَ الْحَمْدُ لَكَ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَنْ فِيْهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ، اَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ، وَلَكَ الْحَمْدُ اَنْتَ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ، وَلَكَ الْحَمْدُ اَنْتَ الْحَقُّ وَوَعْدُكَ الْحَقُّ، وَلِقَاءُكَ حَقٌّ وَقَوْلُكَ حَقٌّ، وَالْجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ حَقٌّ، وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ وَمُحَمَّدٌ ﷺ حَقٌّ، وَالسَّاعَةُ حَقٌّ اَللّٰهُمَّ لَكَ اَسْلَمْتُ وَبِكَ اَمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَإِلَيْكَ اَنْبْتُ، وَبِكَ خَاصَمْتُ، وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ، فَاغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ، اَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ - أَوْ - لَا إِلَهَ غَيْرُكَ، قال سفيان: وزاد عبد الكريم ابو امية: وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ .

رواه البخارى، باب التهجد بالليل، رقم: ١١٢٠

ဟမရသ် အိပ်နေအဗ္ဗ ၁၈(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ညဉ့်သဟဂျ်ဂျွန်နမာဇ်ဖတ်ရန်အတွက် အိပ်ယာရမှထသောအခါ၌ အောက်ပါဒီအာကို တောင်းဆို လေ့ရှိသည်။

اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ، اَنْتَ قَيِّمُ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَنْ فِيْهِنَّ وَلَكَ
 الْحَمْدُ لَكَ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَنْ فِيْهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ، اَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ
 وَالْاَرْضِ، وَلَكَ الْحَمْدُ اَنْتَ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ، وَلَكَ الْحَمْدُ اَنْتَ الْحَقُّ وَوَعْدُكَ
 الْحَقُّ، وَلِقَاءُكَ حَقٌّ وَقَوْلُكَ حَقٌّ، وَالْجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ حَقٌّ، وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ، وَمُحَمَّدٌ ﷺ
 حَقٌّ، وَالسَّاعَةُ حَقٌّ اَللّٰهُمَّ لَكَ اَسْلَمْتُ وَبِكَ اَمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَإِلَيْكَ اَتَّبْتُ،
 وَبِكَ خَاصَمْتُ، وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ، فَاغْفِرْ لِيْ مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا
 أَعْلَنْتُ، اَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَاَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ - يَا لَا اِلٰهَ غَيْرُكَ

အဓိပ္ပာယ်

အိုအလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် အရှင်မြတ်အဖို့သာ ဖြစ်တော်မူပါသည်။ အရှင်မြတ်သည်သာလျှင် မိုးများနှင့်မြေများကိုလည်းကောင်း၊ ထို့ပြင် ၎င်းမိုးနှင့် မြေအကြား၌ ရှိရှိသမျှသော အဖန်ဆင်းခံအားလုံးကိုလည်းကောင်း၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် တော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထိုအရှင်မြတ်ကသာ မိုးမြေနှင့် ၎င်းမိုးမြေအကြား၌ ရှိရှိသမျှသော အဖန်ဆင်းခံအပေါင်းတို့အား စိုးမိုးအုပ်ချုပ်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ချီးမွမ်းခြင်း အပေါင်းသည် အရှင်မြတ်အဖို့သာဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထိုအရှင်မြတ်ကသာ မိုးနှင့်မြေကို လင်းဝင်းစေတော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထိုအရှင်မြတ်ကသာ မိုးနှင့်မြေများကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် အရှင်မြတ်အဖို့သာ ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထိုအရှင်မြတ်သည်သာ အမှန်တကယ်တည်ရှိနေတော်မူသော အရှင်ဖြစ် တော်မူပါသည်။ ထို့ပြင်အရှင်မြတ်၏ ကတိတော်များသည်လည်း အမှန်ပင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ (တိမ်းစောင်းပြောင်းလဲနိုင်မည်မဟုတ်ချေ) ထိုအရှင်မြတ်နှင့် မုချအမှန်ပင် ပြန်လည်ဆုံတွေ့ရပေ လိမ့်ဦးမည်။ အရှင်မြတ်၏အမိန့်တော်များသည်လည်း အမှန်ပင်ရှိနေတော်မူပါသည်။ အရှင်မြတ် စေလွှတ်တော်မူသော နဗီတမန်တော်အားလုံးသည်လည်း အမှန်ပင် ဖြစ်တော်မူပါသည်။ မုဟမ္မဒ်(ﷺ) ရှုလ်သည်လည်း အမှန်ပင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ၎င်းပြင် ကိယာမသ်နေသည်လည်း မုချကေနဆိုက်ရောက်လာပေလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ အိုအရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် မိမိကိုယ်ကို အရှင်မြတ်အား အပ်နှံတော်မူပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်အား စိတ်နှလုံးသားဖြင့်လည်း အီမာန်ယူယုံကြည်အပ်ပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ကိုသာ ယုံပုံအားကိုးပါသည်။ အရှင်မြတ်ဘက်သို့သာ အာရုံပြုဦးလှည့်ပါ၏။ (အရှင်မြတ်အား လက်မခံငြင်းပယ်ကြသူများ အနက်မှ) မည်သူမဆို အတိုက်အခံပြုလျှင်လည်း အရှင်မြတ်၏အကူအညီအထောက်အမံဖြင့်သာ ၎င်းအားရင်ဆိုင်ပါ၏။ ၎င်းပြင် အရှင်မြတ်ထံတော်သို့သာ တိုင်တန်း လျှောက်ထားအသနားခံပါ

သည်။ သို့ရှိရာ ကျွန်တော်မျိုး ယခင်ကုန်လွန်ပြီးခဲ့သော သက်တမ်းမှ ကျူးလွန်ခဲ့ပြီးသော အပြစ်ရှိနာတ်များအားလုံးမှလည်းကောင်း၊ ကျန်ရှိသောသက်တမ်း၌ ကျူးလွန်မိမည့် အပြစ်ရှိနာတ်များအားလုံးမှလည်းကောင်း၊ ၎င်းပြင်ကျွန်တော်မျိုးဖုံးကွယ်၍ တိတ်တဆိတ်ကျူးလွန်ခဲ့မိသော အပြစ်ရှိနာတ်များ အားလုံးမှလည်းကောင်း ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူပါ။ အရှင်မြတ်သည်သာ မိမိ၏ကူညီစောင့်မမှုဖြင့် အစွလာမ်သာသနာ့လုပ်ငန်းများ၌ ကြိုးပမ်းစေ၍ အဆင့်အတန်းမြင့်မား စေတော်မူသကဲ့သို့ပင် မိမိ၏အကူအညီစောင့်မမှုများကို ရှုတ်သိမ်း၍လည်း အစွလာမ်သာသနာ့လုပ်ငန်းများမှ နောက်ကျကျန်ရစ်စေတော်မူသောအရှင်မြတ်တော်မူပါသည်။ ၎င်းအရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြား မည်သည်မျှ ကိုးကွယ်ခံထိုက်သူဟူ၍မရှိချေ။ ကောင်းမှုလုပ်ငန်းများကို ပြုကျင့် ဆောက်တည်နိုင်စွမ်းနှင့် မကောင်းမှုများမှ ရှောင်ကြဉ်နိုင်စွမ်းတို့သည်လည်း အရှင်မြတ်ဘက်တော်မှပင်ဖြစ်ပါချေသတည်း။ (ဗုခါရီ)

၁၅၃။ ညဉ့်ဝတ်ပြုသောနမာဇ်

﴿153﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَفْضَلُ الصَّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ، شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمُ، وَأَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ، صَلَاةُ اللَّيْلِ.

رواه مسلم، باب فضل صوم المحرم، رقم: ၂၇၀၀

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ရမ်ဇာန်လမြတ်၌ စောင့်ထိန်းရသော ရိုဇဟ်များ၏နောက် အမြတ်ဆုံးသော ရိုဇဟ်မှာ မုဟရ်ရမ်လ၌ စောင့်ထိန်းသော ရိုဇဟ်ပင်ဖြစ်ချေ၏။ ၎င်းနောက် ဖရပ်ဇ်နမာဇ်များ၏နောက် အမြတ်ဆုံးသော နမာဇ်မှာ ညဉ့်ထ၍ ဝတ်ပြုရသော နမာဇ်(သဟဂျ်ဂျွဒ်)ပင်ဖြစ်ချေ၏။ (မွတ်စလင်မ်)

၁၅၄။ “ဆိတ်မ”နို့ ညဉ့်သည့်ခန့်

﴿154﴾ عَنْ إِبْنِ عَبَّاسٍ بْنِ مُعَاوِيَةَ الْمُرْنَبِيِّ رَحِمَهُ اللَّهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَا بُدَّ مِنْ صَلَاةِ بَلِيلٍ وَلَوْ حَلَبَ شَاةٌ، وَمَا كَانَ بَعْدَ صَلَاةِ الْعِشَاءِ فَهُوَ مِنَ اللَّيْلِ.

رواه الطبراني في الكبير وفيه: محمد بن اسحاق وهو مدلس وبقية

رجاله ثقات، مجمع الزوائد ٢/ ٥٢١، وهو ثقة، ٩٢/ ١٠

ဟရေသ် အိယားစ်ဗင်နီမုအာဝိယာ မုဇနီ(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ သဟဂျ်ဂျွဒ်နမာဇ်ကို အထူးဂရုစိုက်၍ ဖတ်ရွတ်ကြလေကုန်။ အကယ်၍ ဆိတ်မ၏ နို့အုံမှ နို့ညှစ်သည်ခန့်ပင် အချိန်တိုတောင်းလှသည်ဖြစ်ပါစေ။ ၎င်းနောက် အိရှာနမာဇ် ဝတ်ပြုပြီးသည့်နောက် မည်သည့်နမာဇ်ပင်ဖြစ်ပါစေ၊ ၎င်းသည် သဟဂျ်ဂျွဒ်နမာဇ်၌

အကျုံးဝင်ပေသည်။

(တွင်ရာနီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အိပ်ယာထကပ်၌ အိပ်စက်ပြီးသည့်နောက်မှထ၍ ဝတ်ပြုသောနဖီလ်နမာဇ်များကို သဟဂျီဂျွန်နမာဇ်ဟုခေါ်၏။ အချို့သော အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များက အိရာနမာဇ်ပြီးသည့်နောက် မအိပ်မီအလျင်ဝတ်ပြုသောနမာဇ်များကို သဟဂျီဂျွန်နမာဇ်ဟုပင်သတ်မှတ်ကြပေသည်။ (အေအ်လာအစွဲစိန်နီ)

၁၅၅။ နေ့ထက်ညနမီဂ်

﴿155﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: فَضْلُ صَلَاةِ اللَّيْلِ عَلَى صَلَاةِ النَّهَارِ كَفَضْلِ صَدَقَةِ السِّرِّ عَلَى صَدَقَةِ الْعَلَانِيَةِ.

رواه الطبرانی في الكبير ورجاله ثقات، مجمع الزوائد ٩/٢

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ည၌ဝတ်ပြုရသော နဖီလ်နမာဇ်များသည် နေ့၌ဝတ်ပြုရသော နဖီလ်နမာဇ်များထက် ထူးကဲမြင့်မြတ်ပုံမှာ တိတ်တဆိတ်လျှို့ဝှက်စွာ လှူဒါန်းသော ဆွဒကဟ်အလှူဒါနသည် လူသိရှင်ကြား လှူဒါန်းသော အလှူဒါနထက် သာပိုမွန်မြတ်သကဲ့သို့ဖြစ်ချေသည်။ (တွင်ရာနီ)

၁၅၆။ သူတော်စင်တို့၏ လမ်းစဉ်

﴿156﴾ عَنْ أَبِي أَمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: عَلَيْكُمْ بِقِيَامِ اللَّيْلِ، فَإِنَّ ذَا أَبِ الصَّالِحِينَ قَبْلُكُمْ، وَهُوَ قُرْبَةٌ لَكُمْ إِلَى رَبِّكُمْ، وَمَكْفَرَةٌ لِلْسَّيِّئَاتِ، وَمَنْهَاةٌ عَنِ الْإِنْتِم.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح على شرط البخاري ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٣٠٨/١

ဟဇရသ် အာမာမဟ်ဗာဟီလီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ သဟဂျီဂျွန်နမာဇ်ကို အထူးဂရုစိုက်၍ ဖတ်ရွတ်ကြလေကုန်။ ၎င်းသည် အသင် တို့အလျင်က သူတော်စင်များ၏ လမ်းစဉ်ပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းနမာဇ်ဖြင့်အသင်တို့သည် မိမိတို့၏ အရှင်မြတ်နှင့်နီးကပ်မှုကို ရရှိစေမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းပြင် အပြစ်ရှိနာဟ်များမှလည်း လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်ကို ရရှိစေ၍ ဒုစရိုက်လုပ်ငန်းများမှလည်း ရှောင်ရှားစေနိုင်မည်ဖြစ်၏။ (ဟာကင်မ်)

၁၅၇။ သုံးဦးသောသူကို ဂုဏ်ယူ

﴿157﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: ثَلَاثَةٌ يُجِبُهُمُ اللَّهُ، وَيَضْحَكُ إِلَيْهِمْ، وَيَسْتَبْشِرُ بِهِمُ الَّذِي إِذَا انْكَشَفَتْ فِتْنَةٌ، قَاتَلَ وَرَاءَهُمَا بِنَفْسِهِ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ، فَمَاذَا أَنْ يُقْتَلَ، وَإِنَّمَا أَنْ يَنْصُرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَيَكْفِيَهُ، فَيَقُولُ: انْظُرُوا إِلَى عَبْدِي هَذَا كَيْفَ صَبَرْتُ بِنَفْسِي؟ وَالَّذِي لَهُ امْرَأَةٌ حَسَنَةٌ، وَلِفِرَاشٍ لَتَيْنِ حَسَنَتَيْنِ، فَيَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ يَقُولُ: يَذُرُ شَهْوَتَهُ، وَيَذْكُرُنِي، وَلَوْ شَاءَ رَفَدَهُ، وَالَّذِي إِذَا كَانَ فِي سَفَرٍ، وَكَانَ مَعَهُ رُكْبٌ فَسَهَرُوا ثُمَّ هَجَعُوا فَقَامَ مِنَ السَّحَرِ فِي صَرَاءٍ وَسَرَاءٍ. رواه الطبرانی في الكبير باسناد حسن، الترغيب ١/٢٤٤

ဟရေသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် သုံးဦးသောသူကို ချစ်ခင်နှစ်သက်တော်မူသည်။ ၎င်းပြင် ထိုသူတို့ကို ကြည့်ရှု၍ အလွန်ဝမ်းမြောက်ကြည်နူးတော်မူပေသည်။

မဏမ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ - အဖော်မိတ်ဆွေ အားလုံးက ထွက်ပြေးသွားကြသော်လည်း စစ်မြေပြင်၌ တစ်ကိုယ်တည်းကျန်ခဲ့၍ အရှင်မြတ်နှစ်သက်စေရန်အတွက် ရည်စူး၍ ဆက်လက်တိုက်ပွဲဝင်နေသောသူ၊ ၎င်းသူအား ရှုဟီးဒ်အဖြစ်ကျဆုံးစေမည်။ သို့မဟုတ်က အရှင်မြတ်ဘက်တော်မှ အကူအညီများရောက်ရှိလာပြီး ထိုစစ်ပွဲတွင် အောင်မြင်မှုကို ခံစားစေမည်ဖြစ်သည်။ အရှင်မြတ်က (ဖရစ်ရှ်သဟ် ကောင်းကင်တမန်များအား) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကြည့်ရှုကြလေကုန်။ ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓဟ်သည် ငါအရှင်မြတ် ကျေနပ်နှစ်သက်လက်ခံစေရန်အတွက် သက်သက်ရည်စူး၍ စစ်မြေပြင်၌ (ရန်သူများနှင့်) ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်နေပေသည်။

ဒုတိယ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ - ၎င်းသည် နူးညံ့ကောင်းမွန်လှသော ဖဲမွေ့ယာထက်၌ လှပခန့်ညားသော ဇနီးသည်အတူရှိနေပါလျက် ၎င်းသည်အရာအားလုံးကို စွန့်လွှတ်၍ သဟဂျ်ဂျွဒ်နမာဇ်၌ မွေ့လျော်နေသောသူဖြစ်သည်။ အရှင်မြတ်က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကြည့်ရှုကြလေကုန်။ မိမိ၏ဆန္ဒများ အားလုံးကိုစွန့်၍ ငါအရှင်မြတ်အား သတိရတသနေပေသည်။ ၎င်းသည် အကယ်၍သာ ဆန္ဒရှိပါက ဆက်လက်၍ အိပ်စက်နေနိုင်ပေသည်။

တတိယ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ - အကြင်သူဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းသည် အဖော်မိတ်ဆွေများနှင့် အတူတကွ ခရီးထွက်နေရာ အတော်ညဉ့်နက်သောအခါ၌ အားလုံးအိပ်မောကျသွားသည်။ ထိုအချိန်၌ ဤသူသည် မိမိ၏စိတ်ဆန္ဒက လိုလားသည်ဖြစ်စေ၊ မလိုလားသည်ဖြစ်စေ ည၏နောက်ဆုံးယံ၌ထ၍ သဟဂျ်ဂျွဒ်နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက် ရပ်နေသောသူဖြစ်သည်။ (တွမ်ရာနီ)

၁၅၈။ ဂျန္နသ်၏အဆောင်

﴿158﴾ عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ فِي الْجَنَّةِ غُرَفًا يُرَى ظَاهِرُهَا مِنْ بَاطِنِهَا، وَبَاطِنُهَا مِنْ ظَاهِرِهَا، أَعَدَّهَا اللَّهُ لِمَنْ أَطْعَمَ الطَّعَامَ، وَأَفْشَى السَّلَامَ، وَصَلَّى بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ.

رواه ابن حبان، قال المحقق: اسناده قوى ٢٦٢/٢

ဟဇရသ် အဗူမာလစ်က်အရှ်အရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဂျန္နသ်၌ ဤကဲ့သို့သော အဆောင်တစ်ဆောင်ရှိသည်။ ၎င်းအဆောင်၌ရှိသောအရာများအားလုံးကို အပြင်မှအတိုင်းသားမြင်နေရသည်သာမက အပြင်မှရှိနေသော အရာများ အားလုံးကိုလည်း အတွင်းမှအတိုင်းသားမြင်နေရပေသည်။ ဤအဆောင်ကို အရှင်မြတ်သည် ၎င်းတို့အဖို့ စီရင်ဆောက်လုပ်စေခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းသူတို့သည် လူအများအား ကျွေးမွေးပြုစုကြသည်။ ၎င်းပြင် မြောက်များစွာ စလမ်မေတ္တာပေးပို့နေလေ့ရှိကြပေသည်သာမက လူအများ အိပ်စက်နားနေကြသော ညအခါတွင် အိပ်ယာမှထ၍ နမာဇ်ဝတ်ပြုနေလေ့ရှိကြပေသည် (အိပ်နေဟင်္ဂဟနီ)

၁၅၉။ မုအ်မင်န်၏ ထူးကဲမှု

﴿159﴾ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: جَاءَ جِبْرِيلُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ: عِشْ مَا شِئْتَ فَإِنَّكَ مَيِّتٌ، وَاعْمَلْ مَا شِئْتَ فَإِنَّكَ مَجْزِيٌّ بِهِ، وَأَخْبِبْ مَنْ بَشَتْ فَإِنَّكَ مُفَارِقُهُ، وَاعْلَمْ أَنَّ شَرَفَ الْمُؤْمِنِ قِيَامُ اللَّيْلِ، وَعِزُّهُ اسْتِغْنَاءُ عَنِ النَّاسِ.

رواه الطبرانی في الاوسط واسناده حسن، الترغيب ٤٣١/١

ဟဇရသ် စဟလ်ဗင်နစ်အဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဂျိဗ်ရာအီးလ်ကောင်းကင် တမန်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ ဝင်ရောက်စား၍ အို-မုဟမ္မဒ်(ﷺ) အသင်သည် အဘယ်မျှတိုင် အသက်ရှင်နေထိုင်ရသည်ဖြစ်သော်လည်း တစ်နေ့သေဆုံးကွယ်လွန်ရချေမည်။ အသင်ဆန္ဒရှိရာ မည်သည့်အလုပ်ကိုပင် ပြုမူကျင့်သုံးခဲ့သည်ဖြစ်စေ ၎င်း၏အစားကိုသာ အသင်ခံစားရရှိချေမည်။ အသင်ဆန္ဒရှိရာ မည်သူ့ကိုပင်မဆို စွဲလန်းနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အဆုံးတစ်နေ့တွင် ၎င်းသူနှင့် အသင်ခွဲခွာရချေမည်သာ။ အသင်ကိုသဘောပေါက် နားလည် စေလိုသည်မှာ မုအ်မင်န်တို့၏ မွန်မြတ်ထူးကဲမှုသည် သဟဂျ်ဈဒ်နမာဇ်ဝတ်ပြုမှု၌ ရှိပေသည်။ ၎င်းနောက် မုအ်မင်န်တို့၏ ဂုဏ်အိမ်ဇယပ်သည်လည်း လူတို့ထံမှ မက်ဆန္ဒကင်းရှင်းစွာဖြင့် နေထိုင်ခြင်း၌သာရှိပေသည်။ (တွဗ်ရာနီ)

၁၆၀။ သဟဂျ်ဂျွန်ကို မစွန့်နှင့်

﴿160﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَا عَبْدَ اللَّهِ لَا تَكُنْ مِثْلَ فُلَانٍ كَانَ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ فَتَرَكَ قِيَامَ اللَّيْلِ.

رواه البخارى، باب ما يكره من ترك قيام الليل لمن كان يقومه، رقم: ၁၁၀၂

ဟဇရသ် အမ်ဒုလ္လာဟ်ပင်န့်အမ်ရ်ပင်အားဆွဲ ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော် မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အို အမ်ဒုလ္လာဟ်၊ အသင်သည် အကြင်သူကဲ့သို့ မပြုကျင့် လေနှင့်။ ၎င်းသူသည် ညဉ့်သဟဂျ်ဂျွန်နမာန်ကို ဝတ်ပြုလေ့ရှိ၏။ နောက်ပိုင်းတွင် ၎င်းနမာန် ဝတ်ပြုမှု အလေ့အထကို စွန့်လွှတ်လိုက်လေသည်။ (ဗုခါဇ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ ရှုရီအသ်အရ မည်သည့်အကြောင်းပြချက်မှ အခိုင်အလုံ မရှိဘဲလျက်နှင့် မိမိ၏ကျင့်သားရနေပြီးဖြစ်သော သာသနာ့ကျင့်စဉ်ကျင့်ရပ်များကို စွန့်လွှတ် လိုက်ခြင်းသည် ကောင်းသောလုပ်ရပ်တော့မဟုတ်ချေ။ (မဇ္ဈာဟ်ရ်ဟတ်ကတ်)

၁၆၁။ နှစ်ရကအသ်စီ

﴿161﴾ عَنِ الْمُطَّلِبِ بْنِ رَبِيعَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: صَلَاةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى وَإِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَتَشَهَّدْ فِي كُلِّ رُكْعَتَيْنِ ثُمَّ لِيُحِفِّ فِي الْمَسْئَلَةِ ثُمَّ إِذَا دَعَا فَلْيَتَسَاءَلْ وَلْيَتَضَعَّفْ فَمَنْ لَمْ يَفْعَلْ ذَلِكَ قَدْ أَكَّ الْخِدَاجُ أَوْ كَالْخِدَاجِ.

رواه احمد ၁/ ၁၆၇

ဟဇရသ် မုသ်သွလ်လိမ်ပင်န့်ရဗီအဟ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ညဉ့်ဝတ်ပြုရသောနမာန်များသည် နှစ်ရကအသ်စီသာရှိကြ၏။ သို့ရှိရာ အသင်တို့အနက်မှ မည်သူမဆို နမာန်ဝတ်ပြုလျှင် နှစ်ရကအသ်ပြည့်သောအခါ၌ သရဟ်ဟွဒ်ဖတ်ပါ။ ပြီးနောက် ဒိုအာကိုရိုကျိုးစွာဖြင့် စနစ်ကျအောင်တောင်းပါ။ တိတ်ဆိတ် ငြိမ်သက်မှုကို ကျင့်သုံးပါ။ မတတ်စွမ်းနိုင်ခြင်းနှင့် အင်အားချည့်နဲ့ခြင်းကို ဖော်ထုတ်ပါ။ အကြင်သူသည် ဤကဲ့သို့ မလိုက်နာပါမူ ၎င်း၏နမာန်၌ လျော့နည်းမှုဖြစ်ချေမည်သာ။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ သရဟ်ဟွဒ်ဖတ်ပြီးနောက် ဒိုအာကို နမာန်အတွင်း၌ရော နမာန်အပြင်၌ပါ ဖတ်ခြင်းကို ဆိုလိုပေသည်။

၁၆၂။ စူရဟ်ဗကရဟ်ဗု စူရဟ်အန်အာမ်အထီ

﴿162﴾ عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ مَرَّ بِالنَّبِيِّ ﷺ لَيْلَةً وَهُوَ يُصَلِّي فِي الْمَسْجِدِ فِي الْمَدِينَةِ قَالَ: فَقُمْتُ أَصَلِّي وَرَاءَهُ يُحِيلُ إِلَيَّ أَنَّهُ لَا يَعْلَمُ، فَاسْتَفْتَحَ سُورَةَ الْبَقَرَةِ، فَقُلْتُ إِذَا جَاءَ مِائَةَ آيَةٍ رَكَعَ، فَجَاءَ هَا فَلَمْ يَرَكَعَ، فَقُلْتُ إِذَا جَاءَ مِائَتِي آيَةٍ رَكَعَ، فَجَاءَ هَا فَلَمْ يَرَكَعَ، فَقُلْتُ إِذَا خَتَمَهَا رَكَعَ، فَخَتَمَ فَلَمْ يَرَكَعَ، فَلَمَّا خَتَمَ قَالَ: االلَّهُمَّ! لَكَ الْحَمْدُ، االلَّهُمَّ! لَكَ الْحَمْدُ، وَتَرَانِمْ افْتَتَحَ آلَ عِمْرَانَ، فَقُلْتُ إِنَّ خَتَمَهَا رَكَعَ، فَخَتَمَهَا وَلَمْ يَرَكَعَ، وَقَالَ: االلَّهُمَّ! لَكَ الْحَمْدُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ افْتَتَحَ سُورَةَ الْمَائِدَةِ، فَقُلْتُ: إِذَا خَتَمَ رَكَعَ، فَخَتَمَهَا فَرَكَعَ، فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ: سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ، وَيَرْجِعُ شَفْتِيهِ فَأَعْلَمُ أَنَّهُ يَقُولُ غَيْرَ ذَلِكَ، ثُمَّ سَجَدَ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ: سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى، وَيَرْجِعُ شَفْتِيهِ فَأَعْلَمُ أَنَّهُ يَقُولُ غَيْرَ ذَلِكَ فَلَا أَفْهَمُ غَيْرَهُ ثُمَّ افْتَتَحَ سُورَةَ الْاِنْعَامِ فَتَرَكَتُهُ وَذَهَبَ.

رواه عبد الرزاق في مصنفه ၂/ ၁၄၇

တမရသ် ဟုစိုင်ဖတ်ဗင်နိယမာန်(ﷻ)က ဆင်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ညတွင် ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) အနီးမှဖြတ်သွားခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)သည် မဒီနဟ်မြို့တော်၏ နေဝိဝတ်ကျောင်း တော်၌ နမာဇ်ဝတ်ပြုနေပေရာ ကျွန်ုပ်လည်းအတူလိုက် ဖတ်ရန်ဆန္ဒဖြင့် တမန်တော်မြတ်(ﷺ)၏နောက်မှ ရပ်လိုက်သည်။ ကျွန်ုပ်၏ စိတ်ထဲ၌မူ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)သည် ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ အနောက်မှလိုက်ဖတ်နေ ကြောင်း သိမည်မဟုတ်ဟု ယူဆခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)သည် စူရဟ်ဗကရဟ်ကို အစပြုတော်မူလိုက်သည်။ ကျွန်ုပ်က (မိမိစိတ်ထဲမှ) ဤစူရဟ်အာယသ်တော်တစ်ရာပြည့်လျှင် ရုကူအ်ဦးညွတ်လိမ့်မည်ဟု ယူဆမိသည်။ သို့ရာတွင် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)သည် အာယသ်တော်တစ်ရာပြည့်သော်လည်း ရုကူအ်မပြုသေးပေ။ သို့ရှိရာ ကျွန်ုပ်က အာယသ်တော်နှစ်ရာပြည့်လျှင် ရုကူအ်ဦးညွတ်လိမ့်မည်ဟု ယူဆမိပြန်သည်။ သို့ရာတွင် ကိုယ်တော်မြတ် (ﷺ)သည် အာယသ်တော်နှစ်ရာပြည့်သော်လည်း ရုကူအ်မပြုသေးပေ။ သို့ရှိရာ ကျွန်ုပ်က ဤစူရဟ်အဆုံးတိုင် ဖတ်ပြီးနောက်မှသာ ရုကူအ်ဦးညွတ်လိမ့်မည်ဟု ယူဆမိပြန်သည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)သည် ဤစူရဟ် အဆုံးတိုင်ဖတ် ပြီးသောအခါ၌ **اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ** ဟူ၍ သုံးကြိမ်ဖတ်တော်မူသည်။ ပြီးနောက် စူရဟ်အာလေအင်မ်ရာန်ကို အစပြုတော်မူသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က ဤစူရဟ်အဆုံး၌ ရုကူအ် ဦးညွတ်လိမ့်မည်ဟု ယူဆမိပြန်သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဤစူရဟ်ဆုံးသောအခါ ၌လည်း ရုကူအ်မပြုသေးချေ။ ပြီးနောက် **اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ** ကို သုံးကြိမ်ဖတ်တော်မူပြီးနောက် စူရဟ်မာအ်ဒါကို အစပြုတော်မူပြန်သည်။ ထိုကြောင့် ကျွန်ုပ်က ဤစူရဟ် သာအခါ ရုကူအ် ဦးညွတ်လိမ့်မည်ဟု ယူဆမိသည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) သည် စူရဟ်ဆုံးသောအခါ ရုကူအ် ဦးညွတ်တော်မူသည်။ ရုကူအ်၌လည်း **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ** ကို ရွတ်ဖတ် နေကြောင်းကြားနေရသည်။ ပြီးနောက် ကိုယ်တော်မြတ်သည် နှုတ်ခမ်းတော်အစုံကို လှုပ်ရှားနေကြောင်းကြား နေရသဖြင့် ကိုယ်တော်သည် အခြားအရာများကို ရွတ်ဖတ်နေကြောင်းသိရသည်။ ပြီးနောက် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)

သည် စဂျီဒဟ်ပြုတော်မူသည်။ စဂျီဒဟ်၌ **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى** ကို ရွတ်ဖတ် နေကြောင်းကြားနေရသည်။ ပြီးနောက် ကိုယ်တော်မြတ်သည် အခြားအရာများလည်း ရွတ်ဖတ်နေပေရာ ၎င်းအရာများကိုမူ ကျွန်ုပ်မသိရပေ။ ထို့နောက် ဒုတိယရကအသံတွင် စုရဟ်အန်အာမ် အစပြုတော်မူရာ ကျွန်ုပ်သည် ကိုယ်တော်မြတ် **ﷻ** ၏ နောက်မှ ဆက်မလိုက်နိုင်တော့သဖြင့် ထွက်ခွာလာခဲ့ရသည်။ (အကြောင်းမှာ ကျွန်ုပ်သည် အမှန်တကယ် ကိုယ်တော်မြတ် **ﷻ** နှင့်အတူ နမာန်လိုက်ဖတ်နိုင်စွမ်းမရှိသောကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။) (မှစန်နစ်အမ်ဒုရ်ရစ်ဇာက)

၁၆၃။ သဟဂျ်ဂျွန်ပြီးတောင်းခံရန် ပြည့်စုံသောဒိုအာတစ်ပုဒ်

﴿163﴾ عَنْ بَنِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ لَيْلَةَ حَجِّينَ فَرَعَ مِنْ صَلَاتِهِ: **اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِكَ تَهْدِي بِهَا قَلْبِي، وَتَجْمَعُ بِهَا أَمْرِي، وَتُلْهِمُ بِهَا شَعْنِي، وَتُصْلِحَ بِهَا غَائِبِي، وَتَرْفَعُ بِهَا شَاهِدِي، وَتُزَكِّيَ بِهَا عَمَلِي، وَتُلْهِمْنِي بِهَا رَشِيدِي، وَتُرُدَّ بِهَا الْفِتْنَى، وَتُعْصِمْنِي بِهَا مِنْ كُلِّ سُوءٍ، اللَّهُمَّ أَغْنِنِي إِمَامًا وَيَقِينًا لَيْسَ بَعْدَهُ كُفْرٌ، وَرَحْمَةً أَنَالُ بِهَا شَرَفَ كَرَامَتِكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْقُورُ فِي الْقَضَاءِ وَنُزُلَ الشُّهَدَاءِ وَغِيْشَ السَّعْدَاءِ، وَالنَّصْرَ عَلَى الْأَعْدَاءِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَنْزِلْ بِكَ حَاجَتِي وَإِنْ قَصُرَ رَأْيِي وَضَعُفَ عَمَلِي إِفْتَقَرْتُ إِلَى رَحْمَتِكَ، فَاسْأَلُكَ بِأَفَاضِي الْأُمُورِ، وَبِأَسَافِي الصُّدُورِ، كَمَا تُجِيرُ بَيْنَ الْبُحُورِ، أَنْ تُجِيرَنِي مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ، وَمِنْ دَعْوَةِ الثُّبُورِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْقُبُورِ. اللَّهُمَّ مَا قَصُرَ عَنْهُ رَأْيِي وَلَمْ تَبْلُغْهُ يَتْنِي، وَلَمْ تَبْلُغْهُ مَسْأَلَتِي مِنْ خَيْرٍ وَعَذْتُهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ خَيْرٍ أَنْتَ مُعْطِيهِ أَحَدًا مِنْ عِبَادِكَ الرَّشِيدِ، أَسْأَلُكَ الْأَمْنَ يَوْمَ الْوَعِيدِ، وَالْجَنَّةَ يَوْمَ الْخُلُودِ مَعَ الْمُقَرَّبِينَ الشُّهُودِ، الرَّكْعِ السُّجُودِ، الْمُؤَفِّينَ بِالْعَهْدِ، أَنْتَ رَحِيمٌ وَدُودٌ، وَإِنَّكَ تَفْعَلُ مَا تُرِيدُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا هَادِينَ مُهْتَدِينَ غَيْرَ ضَالِّينَ وَلَا مُضِلِّينَ سَلْمًا لَاؤِلِيَانِكَ وَعَدُوًّا لِأَعْدَانِكَ نَحْبُ بِحَبِّكَ مَنْ أَحَبَّكَ وَنُعَادِي بِعَدَاوَاتِكَ مَنْ خَالَفَكَ، اللَّهُمَّ هَذَا الدُّعَاءُ وَعَلَيْكَ الْإِجَابَةُ وَهَذَا الْجُهِدُ وَعَلَيْكَ التَّكْلَانُ. اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي نُورًا فِي قَلْبِي وَنُورًا فِي قَبْرِي وَنُورًا مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ، وَنُورًا مِنْ خَلْفِي، وَنُورًا عَنْ يَمِينِي، وَنُورًا عَنْ شِمَالِي، وَنُورًا مِنْ فَوْقِي، وَنُورًا مِنْ تَحْتِي، وَنُورًا فِي سَمْعِي، وَنُورًا فِي بَصَرِي، وَنُورًا فِي شَعْرِي، وَنُورًا فِي بَشَرِي، وَنُورًا فِي لَحْمِي، وَنُورًا فِي دَمِي، وَنُورًا فِي عِظَامِي، اللَّهُمَّ أَغْظِمْ لِي نُورًا وَأَعْظِمْ نُورًا وَاجْعَلْ لِي نُورًا، سُبْحَانَ الَّذِي تَعَطَّفَ الْعَرْزَ وَقَالَ بِهِ، سُبْحَانَ الَّذِي لَيْسَ الْمَخْدُ وَتَكْرَمَ بِهِ، سُبْحَانَ الَّذِي لَا يَنْبَغِي التَّسْبِيحُ إِلَّا لَهُ، سُبْحَانَ ذِي الْفَضْلِ وَالْبَعْمِ، سُبْحَانَ ذِي الْمَجْدِ وَالْكَرَمِ، سُبْحَانَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ.** رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب،

ဟူသောအခါအားဖြင့် နာမည်တော်မြတ် (ဗုဒ္ဓ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ညတွင် တမန်တော်မြတ် (ဗုဒ္ဓ) သည် သဟဂျိဝုဒ္ဓနမာဇ်ဖတ်ပြီးနောက် အောက်ပါဒီအာကို တောင်းဆိုနေသည်ကို ကျွန်ုပ် ကြားခဲ့ရသည်။

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِكَ تَهْدِي بِهَا قَلْبِي، وَتَجْمَعُ بِهَا أَمْرِي، وَتُلْمَ بِهَا شَغْنِي، وَتُضْلِحُ بِهَا غَائِبِي، وَتَرْفَعُ بِهَا شَاهِدِي، وَتُرَكِّي بِهَا عَمَلِي، وَتُلْهِمْنِي بِهَا رُشْدِي، وَتُرُدُّ بِهَا الْفِتْنِي، وَتَعْصِمْنِي بِهَا مِنْ كُلِّ سُوءٍ، اللَّهُمَّ أَغْطِنِي إِيْمَانًا وَبَقِيْنًا لَيْسَ بَعْدَهُ كُفْرٌ، وَرَحْمَةً آتَالُ بِهَا شَرَفَ كَرَامَتِكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْفَوْزَ فِي الْقَضَاءِ وَنُزُلَ الشُّهَدَاءِ وَعَيْشَ السُّعْدَاءِ، وَالنَّصْرَ عَلَى الْأَعْدَاءِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَنْزِلْ بِكَ حَاجَتِي وَإِنْ قَصُرَ رَأْيِي وَضَعُفَ عَمَلِي افْتَقَرْتُ إِلَى رَحْمَتِكَ، فَاسْأَلْكَ يَا قَاضِيَ الْأُمُورِ، وَيَا شَافِيَ الصُّدُورِ، كَمَا تُجِيرُ بَيْنَ الْبُحُورِ، أَنْ تُجِيرَنِي مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ، وَمِنْ دَغْوَةِ الشُّبُورِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْقُبُورِ. اللَّهُمَّ مَا قَصُرَ عَنْهُ رَأْيِي وَلَمْ تَبْلُغْهُ نِيَّتِي، وَلَمْ تَبْلُغْهُ مَسَائِلِي مِنْ خَيْرٍ وَعَدْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ خَيْرٍ أَنْتَ مُعْطِيهِ أَحَدًا مِنْ عِبَادِكَ فَإِنِّي أَرْغُبُ إِلَيْكَ فِيهِ وَاسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ ذَا الْحَبْلِ الشَّدِيدِ، وَالْأَمْرِ الرَّشِيدِ، أَسْأَلُكَ الْأَمْنَ يَوْمَ الْوَعْدِ، وَالْجَنَّةَ يَوْمَ الْخُلُودِ مَعَ الْمُقَرَّرِينَ الشُّهَدَاءِ، الرُّسُومِ السُّجُودِ، الْمُؤَفِّقِينَ بِالْعُهُودِ، أَنْتَ رَحِيمٌ وَدُودٌ، وَأَنْتَ تَفْعَلُ مَا تُرِيدُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا هَادِينَ مُهْتَدِينَ غَيْرَ ضَالِّينَ وَلَا مُضِلِّينَ سَلَامًا لِأَوْلِيَائِكَ وَعَدُوًّا لِأَعْدَائِكَ نُحِبُّ بِحُبِّكَ مَنْ أَحَبَّكَ وَنُعَادِي بِعَدَاوَتِكَ مَنْ خَالَفَكَ، اللَّهُمَّ هَذَا الدُّعَاءُ وَعَلَيْكَ الْإِجَابَةُ وَهَذَا الْجُهْدُ وَعَلَيْكَ التُّكْلَانِ. اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي نُورًا فِي قَلْبِي وَنُورًا فِي قَبْرِي وَنُورًا مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ، وَنُورًا مِنْ خَلْفِي، وَنُورًا عَنْ يَمِينِي، وَنُورًا عَنْ شِمَالِي، وَنُورًا مِنْ فَوْقِي، وَنُورًا مِنْ تَحْتِي، وَنُورًا فِي سَمْعِي، وَنُورًا فِي بَصَرِي، وَنُورًا فِي شَعْرِي، وَنُورًا فِي بَشَرِي، وَنُورًا فِي لَحْمِي، وَنُورًا فِي دَمِي، وَنُورًا فِي عِظَامِي، اللَّهُمَّ أَغْظِمْ لِي نُورًا وَأَغْطِنِي نُورًا وَاجْعَلْ لِي نُورًا، سُبْحَانَ الَّذِي تَعَطَّفَ الْبَرُّ وَقَالَ بِهِ، سُبْحَانَ الَّذِي لَيْسَ الْمَجْدُ وَتَكْبَرُ بِهِ، سُبْحَانَ الَّذِي لَا يَنْبَغِي التَّسْبِيحُ إِلَّا لَهُ، سُبْحَانَ ذِي الْفَضْلِ وَالْيَعْمِ، سُبْحَانَ ذِي الْمَجْدِ وَالْكَرَمِ، سُبْحَانَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ.

အဓိပ္ပါယ်

အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ အရှင်မြတ်၏ သီးခြားသော မဟာရဟ်မသ်တော်ကို တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။ ၎င်းမဟာရဟ်မသ်တော်ဖြင့် အရှင်မြတ်သည် ကျွန်တော်မျိုး၏ စိတ်နှလုံးသားကို (ဟိဒါယသ်) လမ်းမှန်တရားချီးမြှင့် ပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းထိုရဟ်မသ်တော်၏ အမှီသဟဲဖြင့် ကျွန်တော်မျိုး၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ၌ လွယ်ကူချောမောမှုချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ထိုရဟ်မသ်တော်၏ အမှီသဟဲဖြင့် ကျွန်တော်မျိုး၏ ဝမ်းနည်းကြေကွဲဖွယ်အခြေအနေများကို ဖယ်ရှားပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းပြင်ကျွန်တော်မျိုး ကိုယ်တိုင်မကြပ်မတ်နိုင်သော လုပ်ငန်းများကို ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းနောက် ကျွန်တော်မျိုးထံ၌ရှိနေသော အရာအားလုံးကိုလည်း ဤမဟာရဟ်မသ်တော်၏ အကြောင်းခံဖြင့် အဆင့်အတန်းမြင့်မားမှုနှင့် အိမ်ဇာတ်ကိုလည်း ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုး ပြုကျင့်ဆောက်တည်သော (အမလ်)ကောင်းမှုများကိုလည်း ဤမဟာရဟ်မသ်တော်၏အကြောင်းခံဖြင့် (ရိုရ်ကံနှင့် ရေယာပြစားမှုတို့မှ) သန့်ရှင်းအောင်ပြုပေးတော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ဤမဟာရဟ်မသ်တော်၏ အမှီသဟဲဖြင့် ကျွန်တော်မျိုး၏ စိတ်နှလုံးသားထဲ၌ ကျွန်တော်မျိုးအဖို့ မှန်ကန်သော သင့်လျော်သော စကားများကို ထည့်ပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုး ချစ်ခင်နှစ်သက်သောအရာများကိုလည်း ဤရဟ်မသ်တော်၏ အမှီသဟဲဖြင့်ပင် ကျွန်တော်မျိုးအား ချီးမြှင့်ပေးကမ်းသနားတော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ဤမဟာရဟ်မသ်တော်၏ အမှီသဟဲဖြင့် ကျွန်တော်မျိုးအား မကောင်းမှုအားလုံးမှ ကင်းဝေးစေတော်မူပါ။

အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးအား မည်ကဲ့သို့သော ကွပ်ရံငြင်းဆန်မှုမျိုး မရှိစေနိုင်သော အိမာန်နှင့်ယကီးန်ခံယူချက်မျိုးကို ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုးအား၊ ဒုန္နယာအာခေရသ်နှစ်ဌာနစလုံး၌ အရှင်မြတ်ထံမှအိမ်ဇာတ်တော်နှင့် ကြီးကဲမြင့်မြတ်မှုကို ရရှိစေနိုင်သော ရဟ်မသ်တော်များကိုလည်း ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါ။

အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ထံမှ မှန်ကန်စွာစီရင်ဆုံးဖြတ်တတ်သူအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အရှင်မြတ်ထံတော်၌ ရှဟ်ဒီကဲ့သို့ ဧည့်သည်အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ နဖူးစာကောင်းသူ၏ သက်တမ်းမျိုးကိုလည်းကောင်း၊ ရန်သူများနှင့် ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်သောအခါ၌လည်း အရှင်မြတ်၏ကူညီစောင့်မမှုများကိုလည်းကောင်း တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။

အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်၏ ရှေ့တော်မှောက်သို့ မိမိ၏ လိုလားချက်များကို တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော်မျိုး၏ အသိဉာဏ်

သည်လည်း လျော့နည်းပါသည်။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုးဆောက်တည်ခဲ့သော အမလ်ကောင်းမှုများသည်လည်း အားနည်းချဉ်းနေပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်၏ ရဟ်မသ်အသနားတော်ကိုသာ လိုလားတောင့်တပါသည်။ အို လုပ်ငန်းများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးသနားတော်မူသောအရှင်၊ စိတ်နှလုံးများကို ကျန်းမာခိုင်ခန့်စေတော်မူသောအရှင်၊ အရှင်မြတ်သည် မိမိ၏ ကွဒ်ရသ်တန်ခိုးတော်ဖြင့် (အတူတကွ စီးတွေနေသော) ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာရေများကို တစ်ခုနှင့်တစ်ခုမရောနှောစေဘဲ ခွဲခြားစီးတွေစေ (သို့ရှိရာ ရေနှင့်ရေချိုသည် သီးခြားစီဖြစ်နေ) သကဲ့သို့ပင် ကျွန်တော်မျိုးသည်လည်း အရှင်မြတ်ထံတော်မှ တောင်းဆိုအသနားခံအပ်ပါသည်။ အရှင်မြတ်က ကျွန်တော်မျိုးအား ဂျဟန္နမ်၏မီးဘေးမှလည်းကောင်း၊ မြင်ရသူတိုင်းကပင် ထိတ်လန့်လွန်းသော (ဤဘေးဒုက္ခအစား သေခြင်းကိုပင် လိုလားကြမည်ဖြစ်သော) အဇာမ်အပြစ်ဒဏ်များမှလည်းကောင်း၊ ကဗရ်သချိုင်း၏ အပြစ်ဒဏ်များမှလည်းကောင်း၊ ကင်းဝေးချမ်းသာမှု ခိုးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါ။

၃။ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် မိမိ၏ဉာဏ်အမြော်အမြင်ဖြင့် လက်လှမ်းမမှီနိုင်သော၊ မိမိ၏ကိုယ်ကျင့်တရားများဖြင့် မရောက်ရှိနိုင်သော၊ မိမိ၏စိတ်နှလုံးမှ နီယသ်ပြုနိုင်ခြင်းထက်ပင် သာပိုကြီးမားသော၊ ၎င်းပြင် မိမိ၏နှုတ်လျှာဖြင့် တောင်းဆိုပင်မပြုနိုင်လောက်အောင် ကြီးကျယ်သော ကောင်းမှုများ၊ ထိုအရာများကို အရှင်မြတ်က မိမိ၏အဖန်ဆင်းခံများထဲမှ တစ်စုံတစ်ယောက်ကို ချီးမြှင့်ပေးကမ်းရန် ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ထားပြီးဖြစ်လျှင်၊ သို့မဟုတ် ဤသို့သော ကောင်းမှုများကို အရှင်မြတ်က မိမိ၏ဗန္ဓုတ်များအနက်မှ တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ချီးမြှင့်ပေးကမ်းရန်ရှိနေလျှင် အို တစ်လောကလုံးကို ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်တော်မူသောအရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည်လည်း အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ထိုကဲ့သို့ ကြီးကျယ်လှစွာသော ကောင်းမှုချမ်းသာကို လိုလားတောင့်တပါ၏။ ထိုအရာများကို အရှင်မြတ်၏ မဟာရဟ်မသ်တော်၏ အမှီသဟဲဖြင့်ပင် တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။

အို ကတိတော်ကို အလွန်တည်ကြည်စွာ စောင့်ထိန်းတော်မူသောအရှင်၊ ကောင်းမှုများအားလုံးကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်၊ အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ အဇာမ်အပြစ်ဒဏ်တော်များကျရောက်မည့်နေ့၌ အေးချမ်းသာယာမှုကိုလည်းကောင်း၊ ထို့ပြင် ကိယာမသ်နေ့၌ ဂျန္နသ်ထဲတွင် အရှင်မြတ်နှင့် အလွန်နီးကပ်စွာ နေထိုင်ရမည့်သူများနှင့်အတူတကွ နေထိုင်ခွင့်ရရှိရန် တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။ ထိုသူများသည် အရှင်မြတ်ရှေ့တော်မှောက်တွင် ဝင်ရောက်ခစားခွင့် ရရှိကြသူများ၊ ရုက္ကအ်စဂျ်ဒဟ်ပြုကြသူများ၊ ထားရှိခဲ့သော ကတိတော်များကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခဲ့ကြသူများဖြစ်ကြပါသည်။ သံသယမရှိအရှင်မြတ်သည် အလွန်တရာ သနားကြင်နာတော်မူသောအရှင်၊ ၎င်းပြင်အလွန် တရာချစ်ကြည်တော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။

အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးအား အခြားသူများကို ကောင်းမြတ်သော လမ်းသို့ဖိတ်ခေါ်ပြသနိုင်သောသူ၊ ၎င်းပြင် ဟိဒါယသ်လမ်းမှန်တရား ရရှိခံစားရသောသူအဖြစ် ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါ။ သို့သော်လည်း ကိုယ်တိုင်လည်း လမ်းမှားနေပြီး အခြားသူများကို လည်း လမ်းမှားသို့ ကျရောက်စေသောသူအဖြစ် ပြုတော်မမူပါနှင့်။ အရှင်မြတ်၏ အချစ်တော် များနှင့် ကျွန်တော်မျိုးအား ချစ်ခင်မှုကိုလည်းကောင်း၊ အရှင်မြတ်၏ ရန်သူများနှင့် ကျွန်တော် မျိုးကို ရန်သူအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ အရှင်မြတ်အား ချစ်ခင်မြတ်နိုးသူတို့အား ထိုသူတို့က အရှင်မြတ်အပေါ်ထားသော အချစ်ကြောင့်ပင် ကျွန်တော်မျိုးအားလည်း ထိုသူတို့ အပေါ် ချစ်ခင်မြတ်နိုးမှုချီးမြှင့်တော်မူပါ။ ထို့ပြင် အရှင်မြတ်အား ဖီဆန်ငြင်းပယ်သူများအား ၎င်းတို့က အရှင်မြတ်အပေါ်ထားရှိသော ရန်လိုအမုန်းပွားမှုကြောင့်ပင် ကျွန်တော်မျိုးအား ထိုသူအပေါ် ရန်လိုအမုန်းပွားမှုချီးမြှင့်တော်မူပါ။

အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ဤဒိုအာတောင်းဆုပြုရန်မှာ ကျွန်တော်မျိုး၏ အလုပ်တာဝန် ဖြစ်၍ ဤတောင်းဆုများကို လက်ခံကဗူလ်ပြုရန်မှာ အရှင်မြတ်၏ တာဝန်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ၎င်းပြင် ဤသည် ကျွန်တော်မျိုး၏ ကြိုးစားအားထုတ်မှုဖြစ်၍ ယုံပုံအားကိုးမှုကိုမူ အရှင်မြတ် အပေါ်သို့သာ ထားရှိပါ၏။

အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုး၏ စိတ်နှလုံး၌ နှစ်ရောင်ခြည်ကို ချီးမြှင့်ပေး သနားတော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုး၏ ကဗရ်ကိုလည်း နှစ်ဖြင့်လင်းဝင်းမှု ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုး၏ ရှေ့မှလည်းကောင်း၊ နောက်မှလည်းကောင်း၊ လက်ယာဘက်မှလည်း ကောင်း၊ လက်ဝဲဘက်မှလည်းကောင်း၊ အပေါ်မှလည်းကောင်း၊ အောက်မှလည်းကောင်း၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ကျွန်တော်မျိုးအား အဖက်ဖက်မှ အရှင်မြတ်၏ နှစ်ရောင်ခြည်တော်ဖြင့် လင်းဝင်းမှုချီးမြှင့်တော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုး၏ နားထဲ၌လည်းကောင်း၊ မျက်လုံး များ၌လည်းကောင်း၊ အမွှေးအမှင်များအားလုံး၌လည်းကောင်း၊ အရေပြား၌လည်းကောင်း၊ အသား ထဲ၌လည်းကောင်း၊ သွေးထဲ၌လည်းကောင်း၊ အရိုးများအားလုံး၌လည်းကောင်း၊ နှစ်ရောင် ခြည်တော်များဖြင့် ပြည့်လျှံစေတော်မူပါ။

အို အလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးအပေါ် ဤနှစ်ရောင်ခြည်တော်များကို တိုးပွားများပြားစေ တော်မူပါ။ ကျွန်တော်မျိုးအား နှစ်ရောင်ခြည်တော်များကို ပေးကမ်းသနားတော်မူပါ။ ကျွန်တော်မျိုး အပေါ် နှစ်ရောင်ခြည်တော်များကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးသနားတော်မူပါ။ ထိုအရှင်မြတ်၏ ဆွေဖဿ်တော်များသည် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တော်မူပါသည်။ အိဇ်ဇဿ်တော်များသည်လည်း ထိုအရှင် မြတ်၏ ဝတ်ရုံတော်များပင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထိုအရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်များသည် အိဇ်ဇဿ် တော်များနှင့် ပြည့်စုံပေ၏။ ကြီးကဲမြင့်မြတ်မှုနှင့် မွန်မြတ်မှုများသည် ထိုအရှင်မြတ်၏ ဝတ်ရုံတော် များဖြစ်၍ ထိုအရှင်မြတ်၏ ချီးမြှင့်ပေးကမ်းမှုများပင်ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုအရှင်မြတ်သည် သန့်ရှင်း

စင်ကြယ်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူ၏။ ချို့ယွင်းမှုအပေါင်းမှ ကင်းရှင်းသန့်စင်ခြင်းသည်ပင် ထိုအရှင်မြတ်၏ ဂုဏ်အရှိန်အဝါများဖြစ်ကြပေသည်။ ထိုအရှင်မြတ်သည် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုအရှင်မြတ်ကသာ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲမှုအပေါင်း၊ ထို့ပြင် စည်းစိမ်ချမ်းသာများကို ချီးမြှင့်နိုင်စွမ်းရှိသောအရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထိုအရှင်မြတ်သည်သာ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုအရှင်မြတ်သည်သာ အလွန်တရာ ကြီးကျယ်လှစွာသော မွန်မြတ်ကြီးကဲ့မူနှင့် သနားကြင်နာတော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူ၏။ ၎င်းပြင် ထိုအရှင်မြတ်သည်သာ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တော်မူ၏။ ၎င်းပြင် အရှင်မြတ်သည်သာ ထွန်းလင်းထင်ရှားသော ဂုဏ်အရှိန်အဝါတော်နှင့်တကွ ကြီးမားသောရဟ်မသ်တော်များကို ဖိုးပိုင်တော်မူသောအရှင် ဖြစ်တော်မူပါ၏။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၆၄။ အာယသ်တော်နှစ်ရာ

﴿164﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ صَلَّى فِي لَيْلَةٍ بِمِائَةِ آيَةٍ لَمْ يَكُتَبْ مِنَ الْغَافِلِينَ، وَمَنْ صَلَّى فِي لَيْلَةٍ بِمِائَتَيْ آيَةٍ فَإِنَّهُ يَكُتَبُ مِنَ الْقَائِنِينَ الْمُخْلِصِينَ. رواه الحاكم وقال: صحيح على شرط مسلم ووافقه الذهبي ٣٠٩/١

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ညတွင် နမာဇ်၌ အာယသ်တော်တစ်ရာရွတ်ဖတ်လျှင် ထိုသူသည် ထိုညဖို့ အရှင်မြတ်အား အိဗာဒသ်ကိုးကွယ်မှုမှ မေ့လျော့နေသူများစာရင်း၌ မပါဝင်တော့ချေ။ အကြင်သူသည် ညတွင် နမာဇ်၌ အာယသ်ပေါင်းနှစ်ရာရွတ်ဖတ်လျှင် ထိုသူသည် ထိုညအဖို့ အရှင်မြတ်အား စိတ်စေတနာဖြူစင်စွာဖြင့် အိဗာဒသ်ဝတ်ပြုနေကြသူများ စာရင်း၌ ရေးမှတ်ခြင်းခံရပေသည်။ (ဟာကင်မ်)

၁၆၅။ မေ့လျော့သူမဖြစ်

﴿165﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: مَنْ قَامَ بِعَشْرِ آيَاتٍ لَمْ يَكُتَبْ مِنَ الْغَافِلِينَ، وَمَنْ قَامَ بِمِائَةِ آيَةٍ كُتِبَ مِنَ الْقَائِنِينَ، وَمَنْ قَرَأَ بِأَلْفِ آيَةٍ كُتِبَ مِنَ الْمُقْنَطَرِينَ. رواه ابن خزيمة في صحيحه ١٨١/٢

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ပင်နီအဗ်ရ်ပင်နီအားဆွဲ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် သဟဂျ်ဩဒ်နမာဇ်၌ အာယသ်တော်ဆယ်ပိုဒ် ရွတ်ဖတ်ခဲ့လျှင် ထိုသူအား ထိုညအဖို့ မေ့လျော့နေကြသူများ စာရင်း၌မပါဝင်တော့ချေ။ အကြင်သူသည် အာယသ်တော်တစ်ရာရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါမူ ထိုသူအား အိဗာဒသ်ပြုနေကြသူများစာရင်း၌ ရေးမှတ်တော်မူခြင်းခံရပေသည်။ အကြင်သူသည် အာယသ်တော်ပေါင်း တစ်ထောင်

ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူအား ကင်န်သာရ်နှင့်အညီအမျှ အကျိုးဆဝါးငံရရှိကြသူများစာရင်း၌ ရေးမှတ်တော်မူခြင်းခံရပေသည်။ (အိမ်နေခိုခိုင်မဟ်)

၁၆၆။ ကင်န်သာရ် ဆိုသည်မှာ

﴿166﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: الْفَيْطَارُ اثْنَا عَشَرَ أَلْفَ أُوقِيَةٍ، كُلُّ أُوقِيَةٍ خَيْرٌ مِمَّا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ .
رواه ابن حبان، قال المحقق: إسناده حسن ٣١١/٦

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ ကင်န်သာရ်သည် အောင်ကီယဟ်တစ်သောင်းနှစ်ထောင်ရှိသည်။ အောင်ကီယာ တိုင်းသည် မိုးနှင့်မြေအကြား၌ရှိနေသမျှ အရာအားလုံးထက် သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။ (အိမ်နေဟ်ငံဟန်)

၁၆၇။ သဟဂျ်ဂျွဒ်အတွက် နှိုးကြသောဇနီးမောင်နှံ

﴿167﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: رَجِمَ اللَّهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى ثُمَّ انْقَطَعَ أَمْرَاتُهُ فَصَلَّتْ، فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ، وَرَجِمَ اللَّهُ امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ ثُمَّ انْقَطَعَتْ رَوْجَهَا فَصَلَّى، فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَتْ فِي وَجْهِهِ الْمَاءَ .
رواه النسائي، باب الترغيب في قيام الليل، رقم: ١٦١١

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အရှင်မြတ်သည် ထိုသူအပေါ်သို့ ရဟ်မသ်ချီးမြှင့်တော်မူပါစေ။ ၎င်းသူသည် ည၌ထ၍ သဟဂျ်ဂျွဒ်နမာန်ဝတ်ပြုသည်။ ၎င်းပြင် မိမိဇနီးသည်အားလည်းနှိုး၍ သူမအား ၎င်းနမာန်ကို ဝတ်ပြုစေသည်။ အကယ်၍ သူမက (အိပ်ချင်လွန်းသဖြင့်) အိပ်ယာမှ မထခဲ့သော် သူမ၏မျက်နှာပေါ်သို့ ရေအနည်းငယ်ဖြင့်တောက်၍ နိုးထစေသည်။ ဤနည်းအတိုင်းပင် အရှင်မြတ်သည် ၎င်းအမျိုးသမီးအပေါ်သို့ ရဟ်မသ်ချီးမြှင့်တော်မူပါစေ။ ၎င်းသူမသည် ထ၍ သဟဂျ်ဂျွဒ်နမာန်ဝတ်ပြုသည်။ ထို့ပြင်မိမိ၏ခင်ပွန်းသည်အားလည်းနှိုး၍ နမာန်ဝတ်ပြုစေသည်။ အကယ်၍ ၎င်းသူအိပ်ယာမှ မထနိုင်ခဲ့သော် မျက်နှာအားရေအနည်းငယ်တောက်၍ နိုးထစေသည်။ (နစာအီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤဟဒီးဆ်သည် ထိုဇနီးမောင်နှံတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည်။ ၎င်းတို့သည် သဟဂျ် ဂျွဒ်ဖတ်ရန် စိတ်အားထက်သန်သည်။ ဤသို့နှိုးဆော်ခြင်းသည် အချင်းချင်းမနှစ်မြို့ဖွယ် ရာ မဖြစ်စေရပေ။

၁၆၈။ ဇိက်ရ်များစွာပြုသူ

﴿168﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَأَبْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا
 انْقَضَ الرَّجُلُ أَهْلَهُ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى أَوْصَلَّى رَكَعَتَيْنِ جَمِيعًا كُتِبَ فِي الذَّاكِرِينَ
 وَالذَّاكِرَاتِ.
 رواه ابوداؤد، باب قيام الليل، رقم: ၁၃၀၉

ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) နှင့် ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) နှစ်ပါးမှ ဆင့်ပြန်
 ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်အခါ လူသားသည် အိမ်၌ မိမိ
 အိမ်သူအိမ်သားများကို နှိုးထစေ၍ ဇနီးမောင်နှံနှစ်ပါးစလုံး(အနည်းဆုံး) သဟဂျ်ဂျွဒ်နမာဇ်
 နှစ်ရကအသ်ဝတ်ပြုလျှင် ထိုနှစ်ဦးစလုံးသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ဇိက်ရ်သတိရတသ
 မူများမြောင်စွာ ပြုသောသူစာရင်း၌ ရေးမှတ်ခြင်းခံရပေသည်။ (အဗူဒါူဒ်)

၁၆၉။ တမန်တော်မြတ် သဟဂျ်ဂျွဒ်နမာဇ်ဖတ်ပုံ

﴿169﴾ عَنْ عَطَاءٍ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: قُلْتُ لِعَائِشَةَ: أَخْبِرِينِي بِأَعَجَبٍ مَا رَأَيْتِ مِنْ رَسُولِ
 اللَّهِ ﷺ، قَالَتْ: وَأَيُّ شَأْنٍ لَمْ يَكُنْ عَجَبًا؟ إِنَّهُ أَتَانِي لَيْلَةً فَدَخَلَ مَعِيَ لِخَافِي ثُمَّ قَالَ:
 ذَرْنِي أَتَعْبُدَ لِرَبِّي، فَقَامَ فَتَوَضَّأَ ثُمَّ قَامَ يُصَلِّي، فَبَكَى حَتَّى سَالَتَ دُمُوعُهُ عَلَى صَدْرِهِ، ثُمَّ
 رَكَعَ فَبَكَى، ثُمَّ سَجَدَ فَبَكَى ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَبَكَى، فَلَمْ يَزَلْ كَذَلِكَ حَتَّى جَاءَ بِإِلَّاءِ يَوْمَئِذٍ
 بِالصَّلَاةِ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَا يَبْكُوكَ وَقَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ؟
 قَالَ: أَفَلَا أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا، وَلَمْ يَلَمْ لَا أَفْعَلْ وَقَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيَّ هَذِهِ اللَّيْلَةَ: ﴿إِنَّ فِي خَلْقِ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَا يَتَّ لَآوِلَى الْآلِبَابِ﴾ الْآيَاتِ.

اخرجه ابن حبان في صحيحه اقامة الحجة ص ၁၁၂

ဟဇရသ် အသွာအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဟဇရသ် အာအေရဟ်
 (ﷺ) အား သခင်မ တွေ့ဖူးသော တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော အမည်
 လုပ်ဆောင်ချက်ကို သင်ပြပေးပါဟု လျှောက်ထားခဲ့ရာ သခင်မကြီးက တမန်တော်မြတ်(ﷺ)
 ၏ မည်သည့်လုပ်ဆောင်ချက်များသည် အံ့ဩချီးကျူးဖွယ်မဖြစ်ဘိသနည်း။ တစ်ညတွင်
 ကိုယ်တော်သည် ကျွန်မထံသို့လာ၍ ခြုံစောင်ထဲတွင် လဲလျောင်းတော်မူသည်။ ပြီးနောက်
 ငါကိုယ်တော်အားလွှတ်လော့။ ငါသည် မိမိအရှင်သခင်အတွက် အိဗာဒ်သ်မူပြုတော်မူမည်
 ဟု မိန့်တော်မူပြီး အိပ်ယာမှထွက်ခွာသွားသည်။ ပြီးနောက် နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက် ရပ်တော်
 မူသည်။ ပြီးနောက် ငိုယိုတော်မူရာ မျက်ရည်များသည် ရင်ဘတ်ပေါ်သို့ပင် စီးကျတော်မူသည်။
 ပြီးနောက် ရုက္ကအ်ဦးညွတ်နေတော်မူစဉ်လည်း အထက်ပါအတိုင်းပင် ငိုယိုနေတော်မူသည်။

ထို့နောက် စဂျ်ဒဟ်ဦးချသောအခါ၌လည်း အထက်ပါအတိုင်း ငိုယိုနေတော်မူသည်။ စဂျ်ဒဟ် မှ အထတွင်လည်း အထက်ပါအတိုင်း ငိုယိုတော်မူသည်။ ဤသို့ငိုယိုနေတော်မူရာ နံနက် နမာဇ်အတွက် ဟဇရသ် ဗီလာလ်(ﷺ) လာရောက် အသံပြုသည့်အချိန်ထိပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ ကျွန်မက ယာရုလလွှာဟ် ကိုယ်တော်သည် အဘယ့်ကြောင့် ထိုမျှအထိငိုယိုနေပါ သနည်း။ အကယ်၍ ကိုယ်တော်၏ ရှေ့နောက် အပြစ်ကိုနာဟ်ရှိခဲ့လျှင်လည်း အရှင်မြတ်က ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးပြီးဖြစ်သည်ဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ငါကိုယ်တော် သည် ကျေးဇူးတင်သူမဖြစ်ရပေဘူးလား။ အဘယ့်ကြောင့် ငါကိုယ်တော်သည် ဤကဲ့သို့ မပြု ကျင့်မဆောက်တည်ရလေမည်နည်း။ ငါကိုယ်တော်ထံ ဤအာယသ်တော်-

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ

ရှုရဟ်အာလေအစ်မ်ရာန်အဆုံးတိုင် အာယသ်တော်များကျရောက်လာခဲ့သည်။

(အိမ်နေဟ်ဗီဟန်)

၁၇၀။ လွတ်သော်လည်း ဆဝါးဗ်ရ

﴿170﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَا مِنْ أَمْرٍ إِذْ تَكُونُ لَهُ صَلَاةٌ بِلَيْلٍ فَغَلَبَهُ عَلَيْهَا نَوْمٌ إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَجْرَ صَلَاتِهِ وَكَانَ نَوْمُهُ صَدَقَةً عَلَيْهِ.

رواه النسائي، باب من كان له صلاة بالليل..... رقم: ၁၇၈၀

ဟဇရသ် အာအေရှဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် သဟဂျ်ဂျွဒ်နမာဇ်ကို အမြဲဖတ်သည့် အကျင့်ရှိသည်။ ၎င်းနောက် တစ်ခါတစ်ရံ အလွန်အိပ်မောကျသွားသဖြင့် မနီးနိုင်ဘဲ အိပ်ပျော်သွားခဲ့သော် အရှင်မြတ်သည် ထိုသူအား သဟဂျ်ဂျွဒ် နမာဇ်ဖတ်သည့် အကျိုးဆဝါးဗ်ကို ရေးမှတ်စေတော်မူသည်။ ဤသို့ အိပ်မောကျသွားခြင်းသည်လည်း အရှင်မြတ်မှ ချီးမြှင့်သော ဆုလာဘ်တစ်ခုပင်ဖြစ်ပေသည်။ သဟဂျ်ဂျွဒ်နမာဇ်ဖတ်လိုက်ရသော်လည်း (ထိုညအဖို့) သဟဂျ်ဂျွဒ်နမာဇ်ဖတ်သော အကျိုး ဆဝါးဗ်ကို ရရှိသွားပေသည်။

(နစာအီ)

၁၇၁။ အိပ်မောကျခြင်း

﴿171﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيُّ ﷺ قَالَ: مَنْ أَتَى فِرَاشَهُ وَهُوَ يَنْوِي أَنْ يَقْرَأَ، يُصَلِّيَ مِنَ اللَّيْلِ فَلَعَبَتْهُ غَيَّاهُ حَتَّى أَصْبَحَ، كُتِبَ لَهُ مَا نَوَى وَكَانَ تَوَمُّهُ صَدَقَةً عَلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ. رواه النسائي، باب من أتى فراشه وهو ينوي القيام فنام، رقم: ١٧٨٨

ဟဇရသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ည၌အိပ်စက်ရန်အတွက် အိပ်ရာထက်၌လဲလျောင်းလိုက်သည်။ ပြီးနောက်ည၌ထ၍ သဟဂျုဉ်နမာဏ်ဖတ်ရန်အတွက် နီယသ်ပြုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် နံနက်ကျမှ နီးလာသည့်တိုင် အိပ်မောကျသွားသည်။ ၎င်းသူသည် မိမိပြုခဲ့သည့် နီယသ်အတွက်ကြောင့်ပင် သဟဂျုဉ်နမာဏ်၏ ဆဝါးဗ်ကို ရရှိသွားပေသည်။ ထို့ပြင် ဤသို့နှစ်ခြိုက်စွာအိပ်မောကျသွားခြင်းသည် အရှင်မြတ်ဘက်တော်မှ ထိုသူရရှိလိုက်သော ဆုလာဘ်တစ်ခုဖြစ်သွားပေသည်။ (နစာအီ)

၁၇၂။ အစ်ရှ်ရာက်နမာန်

﴿172﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ أَنَسٍ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ قَعَدَ فِي مُصَلَّاهُ حِينَ يَنْصَرِفُ مِنْ صَلَاةِ الصُّبْحِ حَتَّى يَسْتَبِحَ رُكْعَتِي الصُّحَى لَا يَقُولُ إِلَّا خَيْرًا غَيْرَ لَهُ خَطَايَاهُ، وَإِنْ كَانَتْ أَكْثَرَ مِنْ زَبَدِ الْبَحْرِ. رواه أبو داود، باب صلاة الصبح، رقم: ١٢٨٧

ဟဇရသ် မုအာဇဗင်န်အနတ်စ်ဂျူဟနီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဖရုန်နမာဏ်ဝတ်ပြုပြီးနောက် ထိုနေရာ၌ပင် ဆက်လက်၍ ထိုင်နေခဲ့သည်။ ကောင်းမြတ်သော စကားများမှလွဲ၍ အခြားမည်သည်ကိုမျှ မပြောဆိုချေ။ ပြီးနောက် အစ်ရှ်ရာက် နှစ်ရကအသ် နမာဏ်ဝတ်ပြုလိုက်လျှင် ထိုသူ၏ အပြစ်ဂိုနာဟ်များသည် မြစ်ပင်လယ်၏ ရေမြှုပ်ခန့်မှုများပြားပါသောကြားလည်း ၎င်းအပြစ်ဂိုနာဟ်များအားလုံးကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေး ခြင်းခံရပေမည်။ (အဗူဒါဂူဒ်)

၁၇၃။ ငရဲမီး မတိုးနိုင်

﴿173﴾ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ صَلَّى الْغَدَاةَ ثُمَّ ذَكَرَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ، ثُمَّ صَلَّى رُكْعَتَيْنِ أَوْ أَرْبَعَ رُكْعَاتٍ لَمْ تَمَسَّ جِلْدُهُ النَّارَ. رواه البيهقي في شعب الإيمان ٤٢٠/٣

ဟဇရသ် ဟစန်ဗင်န်အလီ(ﷺ) ထံမှ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်ခွန်းတော်ဤသို့ပါ

ရှိ၏။ အကြင်သူသည် ဖဂျန်နမာဇ်ဝတ်ပြုပြီးနောက် နေထွက်လာသည့်တိုင် အရှင်မြတ်၏ ဇိက်ရ်များကို တသနေသည်။ ပြီးနောက် (အစ်ရှ်ရာက်နမာဇ်) နှစ်ရကအသ် သို့မဟုတ် လေးရကအသ် ဝတ်ပြုလိုက်လျှင် ထိုသူ၏အရေပြားကိုပင် ဂျဟန္နမ်မီးသည် လောင်ကျွမ်း မည်မဟုတ်ပေ။ (ဗိုင်ဟကီ)

၁၇၄။ ဟဂျ်နှင့် အွမ္မရဟ်

﴿174﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ صَلَّى الْفَجْرَ فِي جَمَاعَةٍ ثُمَّ قَعَدَ يَذْكُرُ اللَّهَ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ كَانَتْ لَهُ كَأَجْرِ حُجَّةٍ وَ عُمْرَةٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: تَامَّةٌ تَامَّةٌ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، بات ما ذكر معا يستحب من الجلوس رقم: ۵۸۶

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလစ်က်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် ဖဂျန်နမာဇ်ကို ဂျမာအသ်အစုအဝေးဖြင့် ဖတ်ခဲ့သည်။ ပြီးနောက် နေထွက်လာသည့်တိုင် အရှင်မြတ်၏ဇိက်ရ်တော်၌ မွေ့လျောနေခဲ့သည်။ ပြီးနောက် နဖိလ်နှစ်ရကအသ်ဝတ်ပြုခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် ဟဂျ်နှင့်အွမ္မရဟ်ပြုလုပ်သည့် အကျိုးဆဝါးမ် ရရှိပေသည်။ ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆက်လက်၍ အမိန့်ရှိသည်မှာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် သုံးကြိမ်သုံးခါတိတိ ပြည့်စုံသည့် ဟဂျ်နှင့်အွမ္မရဟ်၏ဆဝါးမ်၊ ပြည့်စုံသည့် ဟဂျ်နှင့် အွမ္မရဟ်၏ဆဝါးမ်၊ ပြည့်စုံသည့် ဟဂျ်နှင့်အွမ္မရဟ်၏ ဆဝါးမ်ကိုရရှိပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၇၅။ တစ်နေ့တာ လုပ်ငန်းအတွက် တာဝန်ယူ

﴿175﴾ عَنْ أَبِي الدُّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ: ابْنِ آدَمَ لَا تَعْجِزَنَّ مِنْ أَرْبَعٍ رَكَعَاتٍ مِنْ أَوَّلِ النَّهَارِ أَكْفِكَ آخِرَهُ.

رواه احمد و رجاله ثقات، مجمع الزوائد ۴/ ۲: ۴۹۲

ဟဇရသ် အဗုဒ်ရဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အို အာဒမ်၏သားမြေးအပေါင်းတို့၊ နေ့၏အစတွင် လေးရကအသ်ဝတ်ပြုခြင်းမှ မပျင်းရိကြလေနှင့်။ ငါအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့ ၏ တစ်နေ့တာလုပ်ငန်းကိစ္စအဝဝကို တာဝန်ယူတော်မူမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤအကျိုးဆဝါးမ်သည် အစ်ရှ်ရာက်နမာဇ်ကို ရည်ညွှန်းပါသည်။ ထို့အပြင် ကျားရှန်မာဇ်ကို ရည်ညွှန်းသည်လည်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။

၁၇၆။ တိုတောင်းသောကာလအတွင်း

﴿176﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَعَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بَعَثًا فَأَعْظَمُوا الْغَنِيمَةَ، وَأَسْرَعُوا الْكُرَّةَ، فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا رَأَيْنَا بَعَثًا قَطُّ أَسْرَعَ كُرَّةً وَلَا أَعْظَمَ غَنِيمَةً مِنْ هَذَا الْبَعَثِ! فَقَالَ: أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَسْرَعَ كُرَّةٍ مِنْهُ، وَأَعْظَمَ غَنِيمَةً؟ رَجُلٌ تَوَضَّأَ فِي بَيْتِهِ فَأَخْسَنَ التَّوَضُّؤَ ثُمَّ عَمِدَ إِلَى الْمَسْجِدِ فَصَلَّى فِيهِ الْغَدَاةَ، ثُمَّ عَقَّبَ بِصَلَاةِ الصُّخْرَةِ فَقَدْ أَسْرَعَ الْكُرَّةَ، وَأَعْظَمَ الْغَنِيمَةَ.

رواه أبو يعلى ورجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٤/ ١١

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဂျမာအသ်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကိုစေလွှတ်ခဲ့ရာ ၎င်းဂျမာအသ်သည် အလွန်တိုတောင်းသော အချိန်ကာလအတွင်း အလွန်များပြားသော စစ်သုံ့ပန်းပစ္စည်းများကို ယူဆောင်၍ ပြန်လာခဲ့ကြသည်။ ဆွဟာဗီတစ်ပါးက ယာရစ္စလလ္လာဟ်၊ ကျွန်ုပ်သည် ဤကဲ့သို့ အလွန်တိုတောင်းသော အချိန်ကာလအတွင်း ဤမျှများပြားသော စစ်သုံ့ပန်းပစ္စည်းများဖြင့် ပြန်လာခဲ့သော ဂျမာအသ်အဖွဲ့မျိုးကို မတွေ့ခဲ့ရပူးပါဟု လျှောက်ထား၏။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အဘယ်ငါ့ကိုယ်တော်မြတ် အသင့်အား ဤသည်ထက်ပင် အချိန်တိုတောင်းပြီး ဤသည်ထက်ပင် ပို၍များပြားသော သုံ့ပန်းပစ္စည်းများကို ရရှိသောသူကို မပြရပြီလော။ ဤသူမှာထိုသူပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် မိမိအိမ်မှ ကောင်းမွန်ကျနစွာ ပိုဇရေသန့်စင်၍ ဗလီသို့သွားခဲ့သည်။ ဖဂျရ်နမာဇ်ဝတ်ပြုသည်။ ထို့နောက် (နေထွက်လာပြီးနောက်) အစ်ရှ်ရက်နမာဇ်ကိုဝတ်ပြုသည်။ ဤသူသည်ပင် အလွန်တိုတောင်းသောအချိန်အတွင်း အလွန်မြားမြောင်စွာသော အကျိုးအမြတ်များကို စုဆောင်းသွားသူဖြစ်သည်။ (ဝေါအိဒ်)

၁၇၇။ ခန္ဓာကိုယ်အဆစ်အပိုင်းတိုင်းအတွက် ဆွဒကဟ်

﴿177﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: يُصْبِحُ عَلَى كُلِّ سَلَامَةٍ مِنْ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ، فَكُلُّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ، وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ، وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ، وَلِيُجْزَى مِنْ ذَلِكَ رَكْعَتَانِ يَرْكَعُهُمَا مِنَ الصُّحَى.

رواه مسلم، باب استحباب صلاة الصبحي ... رقم: ١٦٧١

ဟရေသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အနက်မှ လူတိုင်းသည် မိမိတို့၏ခန္ဓာကိုယ်အဆစ်ပိုင်းတစ်ခုစီ ကောင်းကျိုး

ချမ်းသာရရှိမှုအပေါ် ကျေးဇူးတင်ရှိသည့်အနေဖြင့် ဆွဒကဟ်အလှူဒါနတစ်ခုကျစီ ပြုလုပ်ကြရန် တာဝန်ရှိသည်။ **سُبْحَانَ اللَّهِ** တစ်ကြိမ်တိုင်းသည် ဆွဒကဟ်ဖြစ်သည်။ **الْحَمْدُ لِلَّهِ** တစ်ကြိမ်တိုင်းသည် ဆွဒကဟ်ဖြစ်သည်။ **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** တစ်ကြိမ်တိုင်းသည် ဆွဒကဟ်ဖြစ်သည်။ **اللَّهُ أَكْبَرُ** တစ်ကြိမ်တိုင်းသည် ဆွဒကဟ်ဖြစ်သည်။ ကောင်းမှုဘက်သို့ ဖိတ်ခေါ်ခြင်းသည် ဆွဒကဟ်ဖြစ်သည်။ မကောင်းမှုများမှ တားမြစ်ခြင်းသည် ဆွဒကဟ်ဖြစ်သည်။ အဆစ်အပိုင်းအစုတိုင်းအတွက် ကျေးဇူးတင်သည့်အနေဖြင့် ကျားရှိန်မာဇ်နှစ်ရကအသံဝတ်ပြုခြင်းသည် ပြည့်စုံလုံလောက်ပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၇၈။ ကောင်းမှုတိုင်းသည် ဆွဒကဟ်ဖြစ်သည်

﴿178﴾ عَنْ بَرْزِيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: فِي الْإِنْسَانِ ثَلَاثُمِائَةٍ وَسِتُّونَ مَقْصِلًا، فَعَلَيْهِ أَنْ يَتَصَدَّقَ عَنْ كُلِّ مَقْصِلٍ مِنْهُ بِصَدَقَةٍ قَالُوا: وَمَنْ يُطِيقُ ذَلِكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ؟ قَالَ: الْتَّحَاةُ فِي الْمَسْجِدِ تَذْكُفُهَا، وَالشُّيْءُ تَجْنِيهِ عَنِ الطَّرِيقِ، فَإِنْ لَمْ تَجِدْ فَرَكْعَتَا الصُّحَى تُجْزِيكَ. رواه أبو داود، باب في إمطة الادي عن الطريق رقم: ٥٢٤٢

ဟရေသ် ဗုရိုင်ဒတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသား၌ အဆစ်ပိုင်းပေါင်း သုံးရာခြောက်ဆယ်ရှိပေသည်။ ၎င်းအဆစ်အပိုင်းတစ်ခုစီ၌ ကောင်းကျိုးချမ်းသာရရှိမှုအတွက် ကျေးဇူးတင်သည့်အနေဖြင့် ဆွဒကဟ်အလှူဒါနတစ်ခုကျစီ ပြုလုပ်ပေးရန် ၎င်းသူအပေါ်၌ အလွန်အရေးကြီးသော တာဝန်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗတ်(رضي الله عنه) များက ယာရုလလ္လာဟ်၊ ဤမျှများပြားသော ဆွဒကဟ်အလှူဒါနကို အဘယ်သူပြုလုပ်နိုင်ပါမည်နည်းဟု လျှောက်ထားကြရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အကယ်၍ ဗလီ၌ ချွဲ၊ သလိပ်ကျနေလျှင် ၎င်းကိုဖုံးဖိဖျောက်ဖျက်လိုက်ခြင်းဖြင့် ဆွဒကဟ်၏အကျိုးကျေးဇူးရရှိပေသည်။ လမ်းမှဆူးငြောင့်ခလုပ်များကို ဖယ်ရှားပစ်ခြင်းသည်လည်း ဆွဒကဟ်အလှူဒါနပြုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ အထက်ပါကဲ့သို့ အခွင့်အရေးမရရှိခဲ့ပါမူ ကျားရှိန်မာဇ်နှစ်ရကအသံကို ဝတ်ပြုလိုက်ခြင်းသည်ပင် အထက်ပါ ဆွဒကဟ်များအားလုံးအစား အသင်တို့အဖို့ လုံလောက်သွားပေသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၁၇၉။ ကျားရှိန်မာဇ်

﴿179﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ حَافَظَ عَلَى شُعْبَةِ الصُّحَى غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ، وَإِنْ كَانَتْ بِمِثْلِ زَبْدِ الْبَحْرِ.

رواه ابن ماجه، باب ما جاء في صلوة الصُّحَى رقم: ١٣٨٢

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် (ဆွလာသွယ်ဒိုဟာ)ကျားရှိနမာန်နစ်ရကအသ်ဝတ်ပြုခြင်းအမှုကို အထူးဂရုစိုက်ခဲ့လျှင် အကယ်၍ ၎င်းသူ၏ အပြစ်ကိုနာဟ်များသည် ပင်လယ်ရေမြှုပ်နှံအမှုများစွာ တင်ရှိနေသော်လည်း ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ (အိမ်နေမာကျဟ်)

၁၈၀။ ဂျန္နသ်အဆောင်တော်

﴿180﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ صَلَّى الصُّحَى رَكَعَتَيْنِ لَمْ يَكُتَبْ مِنَ الْغَافِلِينَ، وَمَنْ صَلَّى أَرْبَعًا كُتِبَ مِنَ الْعَابِدِينَ، وَمَنْ صَلَّى سِتًّا كُفِيَ ذَلِكَ الْيَوْمَ، وَمَنْ صَلَّى ثَمَانِيًا كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْعَابِدِينَ، وَمَنْ صَلَّى ثِنْتَيْ عَشْرَةً بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ، وَمَا مِنْ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ إِلَّا اللَّهُ مَنَّ يَمْنًا بِهٖ عَلَى عِبَادِهِ وَصَدَقَةً، وَمَا مِنْ اللَّهِ عَلَى أَحَدٍ مِنْ عِبَادِهِ أَفْضَلُ مِنْ أَنْ يُلْهِمَهُ ذِكْرَهُ.

رواه الطبرانی في الكبير وفيه: موسى بن يعقوب الرمعي، وثقه ابن معين

وابن حبان، وضعفه ابن المديني وغيره، وبقيّة رجاله ثقات، مجمع الزوائد ٢/٤٩٤

ဟရေသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကျားရှိသ်နဖိလ်နမာန်နစ်ရကအသ်ကို ဝတ်ပြုလျှင် ထိုသူသည် အရှင်မြတ်၏ အိဗာဒသ်ကိုးကွယ်မှုများမှ မေ့လျော့နေကြသူများစာရင်း၌ မပါဝင်တော့ချေ။ အကြင်သူသည် နဖိလ်နမာန်လေးရကအသ်ကို ဝတ်ပြုပါမူ ထိုသူသည် အိဗာဒသ်ဝတ်ပြုနေကြသူများ စာရင်းတွင် ပါသွားသည်။ အကြင်သူသည် နဖိလ်နမာန် ခြောက်ရကအသ်ကို ဝတ်ပြုပါမူ ထိုသူ၏ တစ်နေ့တာလုပ်ငန်းဆောင်တာများ၌ ကူညီစောင့်မတော်မူမည်။ အကြင်သူသည် နဖိလ်နမာန်ရှစ်ရကအသ်ကို ဝတ်ပြုပါမူ ထိုသူသည် အမိန့်နာခံသူများ စာရင်းတွင် ရေးမှတ်ခြင်းခံရပေမည်။ ၎င်းနောက် အကြင်သူသည် နဖိလ်နမာန် တစ်ဆယ့်နှစ် ရကအသ်ကို ဝတ်ပြုပါမူ အရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူအဖို့ ဂျန္နသ်တွင် အဆောင်တစ်ဆောင် ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပေမည်။ နေ့၌ဖြစ်စေ၊ ည၌ဖြစ်စေ၊ အချိန်တိုင်း၌အရှင်မြတ်သည် ကျေးဇူး ပြုလျက်ရှိပေသည်။ အရှင်မြတ်၏ အကြီးမားဆုံးသော ကျေးဇူးတော်မှာ ၎င်းဗန္ဓုတ်ကို မိမိ၏ ဇိက်ရိပြုတသရန် စွမ်းအားချီးမြှင့်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

၁၈၁။ (၁၂)နစ် ဒိုဟဒ်

﴿181﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ صَلَّى بَعْدَ الْمَغْرِبِ سِتَّ رَكَعَاتٍ لَمْ يَكُتَبْ فِيهَا بَيْنَهُنَّ بِسُوءٍ عُدْلُنَ لَهُ بِعِبَادَةِ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ سَنَةً.

رواه الترمذی وقال: حديث أبي هريرة حديث غريب، باب ماجاء في فضل التطوع، رقم: ٤٣٥

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မဂ်ရိမ်နမာန်ဝတ်ပြုပြီးနောက် ထပ်မံ၍ (နဖိလ်နမာန်) ခြောက်ရကအသ်ကို တစ်ဆက်တည်းကြားကာလ၌ အပိုစကား၊ အလဟဿစကားများ၊ ပြောဆိုခြင်းမပြုဘဲ ဖတ်ရွတ်လျှင် ထိုသူသည် (၁၂)နှစ် အေဗာဒသ်နှင့်ညီမျှသော အကျိုး ဆဝါးမိကိုရရှိပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ မဂ်ရိမ်နမာန်ပြီးနောက် စွန္နသေမုအက္ကဒဟ်မပါဘဲ နောက်ထပ်နမာန်လေး ရကအသ်ဝတ်ပြုခြင်းဖြင့် စုစုပေါင်းခြောက်ရကအသ်ဖြစ်သွားပေသည်။ အချို့သော အာလင်မ် သာသနာ့ပညာရှင်များထံတွင် မဂ်ရိမ်နမာန်၏နောက် စွန္နသေမုအက္ကဒဟ်မပါဘဲ သီးသန့် ခြောက်ရကအသ်ဖတ်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ (မစ်ရှ်ကာသ်)

၁၈၂။ ဗီဟာလ်(ﷺ) ၏ အဆင့်

﴿182﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لِبِلَالٍ عِنْدَ صَلَاةِ الْفَجْرِ: يَا بِلَالُ، حَدِّثْنِي بِأَرْجَى عَمَلٍ بَلَّغْتَهُ فِي الْإِسْلَامِ، فَإِنِّي سَمِعْتُ ذَكَرَ نَعْلِكَ بَيْنَ يَدَيَّ فِي الْحَسَةِ قَالَ: مَا عَمِلْتُ عَمَلًا أَرْجَى عِنْدِي أَنِّي لَمْ أَطْهَرُ طَهُورًا فِي سَاعَةِ لَيْلٍ أَوْ نَهَارٍ إِلَّا صَلَّيْتُ بِذَلِكَ الطَّهُورِ مَا كَتَبَ لِي أَنْ أَصَلِّيَ.

رواه البخارى. باب فضل الطهور بالليل والنهار رقم: ၁၁၄၄

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်နေ့တွင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဟဇရသ် ဗီဟာလ်(ﷺ) အား နံနက်ဖုရုရ်အချိန်၌ အို- ဗီဟာလ်၊ အသင် အစွလာမ်ကို လက်ခံပြီးနောက် အားလုံးထက်သာပို မျှော်လင့်စရာ အကျိုးကိုရရှိစေနိုင်သော အသင်၏အမလ် တစ်စုံတစ်ရာကို ပြောပြပါ။ အကြောင်းမှာ ညက ငါကိုယ်တော်သည် အိပ်မက်၌ ဂျန္နုသ်သို့ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ဂျန္နုသ်တွင် ငါကိုယ်တော်၏ရှေ့မှ အသင်၏ဖိနပ် ရှပ်တိုက်သံကို ကြားရသောကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု မိန့်တော်မူရာ ဟဇရသ် ဗီဟာလ်(ﷺ) က ကျွန်တော်မျိုး၏ အမလ်များအနက် မျှော်လင့်ဖွယ်အကောင်းဆုံးအမလ်မှာ ကျွန်တော်မျိုးသည် နေ့၌ဖြစ်စေ၊ ည၌ဖြစ်စေ၊ ကျွန်တော်မျိုးအပေါ် အရှင်မြတ်မှ သောင်ဝံဖီးက်စွမ်းအားပေးသမျှဖြင့် ဝိုဏ်းပြုသည့် အခါတိုင်း ၎င်းဝိုဏ်းဖြင့် (သဟီယသွလ်ဝိုဏ်း) နမာန်ကို ဖတ်နိုင်သမျှ အမြဲတမ်းဖတ်လေ့ရှိသည်ဟု ဖြေကြားခဲ့သည်။ (ဗုခါရီ)

၁၈၃။ ဆူဟာသွယ်သပ်စီဟ်နမာဏ်

﴿183﴾ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ لِلْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ: يَا عَبَّاسُ! أَلَا أَعْطِيكَ؟ أَلَا أَمْحُكَ؟ أَلَا أَخْبُوكَ؟ أَلَا أَفْعَلُ بِكَ عَشْرَ خِصَالٍ إِذَا أَنْتَ فَعَلْتَ ذَلِكَ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ ذَنْبَكَ أَوَّلَهُ وَآخِرَهُ قَدِيمَهُ وَحَدِيثَهُ خَطَاةَ وَعَمْدَهُ، صَغِيرَةً وَكَبِيرَةً سِرَّةً وَعَلَانِيَةً. عَشْرَ خِصَالٍ. أَنْ تُصَلِّيَ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ تَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَسُورَةً، فَإِذَا فَرَعْتَ مِنَ الْقِرَاءَةِ فِي أَوَّلِ رَكَعَةٍ وَأَنْتَ قَائِمٌ قُلْتَ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ خَمْسَ عَشْرَةَ مَرَّةً، ثُمَّ تَرَكْعُ فَتَقُولُهَا وَأَنْتَ رَاكِعٌ عَشْرًا ثُمَّ تَرْفَعُ رَأْسَكَ مِنَ الرُّكُوعِ فَتَقُولُهَا عَشْرًا ثُمَّ تَهْوِي سَاجِدًا فَتَقُولُهَا وَأَنْتَ مُسَاجِدٌ عَشْرًا ثُمَّ تَرْفَعُ رَأْسَكَ مِنَ السُّجُودِ فَتَقُولُهَا عَشْرًا ثُمَّ تَسْجُدُ فَتَقُولُهَا عَشْرًا ثُمَّ تَرْفَعُ رَأْسَكَ فَتَقُولُهَا عَشْرًا فَذَلِكَ خَمْسُ وَسَبْعُونَ، فِي كُلِّ رَكَعَةٍ تَفْعَلُ ذَلِكَ فِي أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ، إِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تُصَلِّيَهَا فِي كُلِّ يَوْمٍ مَرَّةً فَافْعَلْ، فَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَبِئْسَ كُلِّ جُمُعَةٍ مَرَّةً، فَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَبِئْسَ كُلِّ شَهْرٍ مَرَّةً، فَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَبِئْسَ كُلِّ سَنَةٍ مَرَّةً، فَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَبِئْسَ عُمْرُكَ مَرَّةً.

رواه ابو داود، باب صلوة التيسيع، رقم: ١٢٩٧

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗ ဘစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဟဇရသ် အဗ္ဗ ဘစ်(ﷺ) အား အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အို အဗ္ဗ ဘစ်၊ ကျွန်ုပ်၏ဦးရီးတော်၊ ငါကိုယ် တော်မြတ်သည် အသင့်အား အကျိုးဆုလာဘ်တော်တစ်ခု မချီးမြှင့်ရပေသလော။ ၎င်းလက်ဆောင်တစ်ခု မချီးမြှင့်ရပေသလော။ ငါကိုယ်တော်သည် အသင့်အား ဤကဲ့သို့သော အမလ်ကောင်းမှုတစ်ခုကို မသင်ပြရပေသလော။ ၎င်းအမလ်ကို အသင်ဆောက်တည်ကျင့်သုံးခြင်းအားဖြင့် ကောင်းကျိုးဆယ်ခုရရှိပေသည်။ (ဆိုလိုသည်မှာ အရှင်မြတ်သည် အသင်၏ ရှေ့နောက်၊ အဟောင်းအသစ် ၎င်းပြင် မေ့မှား၍ကျူးလွန်မိခဲ့သော၊ သိလျက်နှင့်ကျူးလွန်မိခဲ့သော အပြစ်များ၊ သေးငယ်သောအပြစ်များ၊ ကြီးမားသောအပြစ်များ၊ လျှို့ဝှက်ဖုံးကွယ်၍ ပြုခဲ့ သော အပြစ်များနှင့် အထင်အရှားပြခဲ့သော အပြစ်များအားလုံးကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်း ခံရပေမည်။) ၎င်းအမလ်မှာ ဤသည်ပင်ဖြစ်သည်။ အသင်သည် နမာဏ်လေးရကအသ် (ဆွလာသွယ်သတ်စ်ဗိဟ်)ဖတ်ပါလေ။ ၎င်းရကအသ်တိုင်း၌ စူရဟ်ဖာသ်ဟဟ်နှင့် အခြားစူရဟ် တစ်ပုဒ်ကို ဖတ်ပါ။

အသင်ပထမရကအသ်၌ ကိရာအသ်ပြီးဆုံးသောအခါ ရပ်လျက်နှင့်ပင် ရုကူအ် ဦးမညွတ်မိ **سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ** ကို (၁၅)ကြိမ် ဖတ်ပါ။

ပြီးနောက် ရုက္ခအိဦးညွတ်ပါ။ ၎င်းရုက္ခအိဦးလည်း ဤကလိမတ်တော်ကို (၁၀)ကြိမ်ဖတ်ပါ။
ရုက္ခအိဦးမှ ပြန်ရပ်သောအခါ ၎င်း‘ကောင်မတ်’၌လည်း ဤကလိမတ်တော်ကို (၁၀)ကြိမ်ဖတ်ပါ။

ထို့နောက် စဂျိဒဟ်ပြုပါ။ ၎င်းစဂျိဒဟ်၌လည်း ဤကလိမတ်တော်ကို (၁၀)ကြိမ်ဖတ်ပါ။
ပြီးနောက် စဂျိဒဟ်မှ ပြန်ထိုင်သောအခါ ဂျလ်စဟ်၌လည်း ဤကလိမတ်တော်ကို (၁၀)ကြိမ်ဖတ်ပါ။

ပြီးနောက် ဒုတိယအကြိမ် စဂျိဒဟ်ပြုပါ။ ၎င်းစဂျိဒဟ်၌လည်း ဤကလိမတ်တော်ကို (၁၀)ကြိမ် ဖတ်ပါ။

ပြီးနောက် စဂျိဒဟ်မှပြန်ထ၍ ဒုတိယရကအသ်သို့ ပြန်မရပ်မီအလျင် ထိုင်လျက်နှင့်ပင် ဤကလိမတ်တော်ကို (၁၀)ကြိမ်ဖတ်ပါ။

ဤနည်းအတိုင်း လေးရကအသ်ဖတ်ပါ။ တစ်ရကအသ်တိုင်းစီတွင် ဤကလိမတ်တော်ကို (၃၅)ကြိမ်ဖတ်ပါ။ (ကျွန်ုပ်၏ဦးရီးတော်) အကယ်၍ တတ်စွမ်းနိုင်ပါမူ နေ့စဉ်တစ်ကြိမ်ဝတ်ပြုပါ။ အကယ်၍ အသင်သည် နေ့စဉ်မဖတ်နိုင်ပါမူ သောကြာနေ့တိုင်းဝတ်ပြုပါ။ အသင်သည် ဤမျှခန့်လည်း မတတ်စွမ်းနိုင်ပါမူ တစ်နှစ်လျှင်တစ်ကြိမ် ဤနမာန်ကိုဝတ်ပြုပါ။ အကယ်၍ ဤသို့လည်း မတတ်စွမ်းနိုင်ပါမူ သင်သည် တစ်သက်တာတွင် တစ်ကြိမ်မျှဖြင့် ဝတ်ပြုပါဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (အဗူဒါဂူဒ်)

၁၈၄။ လက်ဆောင်တစ်ခု

﴿184﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: وَجَّهَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ إِلَى بِلَادِ الْحَبَشَةِ فَلَمَّا قَدِمَ اغْتَنَّقَهُ، وَقَبَّلَ بَيْنَ عَيْنَيْهِ ثُمَّ قَالَ: أَلَا أَحَبُّ لَكَ، أَلَا أَبْشُرُكَ أَلَا أَمْنُحُكَ أَلَا أَتَحِفُّكَ؟ قَالَ: نَعَمْ. يَا رَسُولَ اللَّهِ ثُمَّ ذَكَرَ نَحْوَ مَا تَقَدَّمَ.

أَخْرَجَهُ الْحَاكِمُ وَقَالَ: هَذَا اسْنَادٌ صَحِيحٌ لَا غِبَارَ عَلَيْهِ وَمِمَّا يَسْتَدِلُّ بِهِ عَلَى صِحَّةِ هَذَا الْحَدِيثِ اسْتِعْمَالُ الْإِنَّمَةِ مِنْ اتِّبَاعِ التَّائِعِينَ إِلَى عَصْرَتِهَا هَذَا آيَاهُ وَمَوَاطِنُهُمْ عَلَيْهِ وَتَعْلِيمُهُمُ النَّاسَ مِنْهُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْمَارِكِ رَحِمَهُ اللَّهُ. قَالَ الدَّهْلِيُّ: هَذَا اسْنَادٌ صَحِيحٌ لَا غِبَارَ عَلَيْهِ ٣١٩/١

ဟဇရသ် အဓိဒ္ဓလ္လာဟ်ပင်နီအုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဟဇရသ် ဂျာဖရ်ပင်နီအဓိသွာလစ်ဗ်(ﷺ) အား ဟဗ်ရှဟ်နိုင်ငံသို့ စေလွှတ်တော်မူခဲ့သည်။ ၎င်းသည် မဒီနဟ်သို့ ပြန်ရောက်လာသောအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းအား လည်ပင်းကိုဖက်၍ နဖူးကို နမ်းရှုပ်ပြီးနောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ အဘယ်ငါ့ကိုယ်တော်

မြတ်သည် အသင့်အား လက်ဆောင်တစ်ခု မချီးမြှင့်ရပေလော့။ အဘယ်ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်သည် အသင့်အား သတင်းကောင်းတစ်ခု မသင်ပြရပေသလော့။ ၎င်းက ချီးမြှင့်တော်မူပါဟု လျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဆွလာသွတ်သ်သပ်စ်ဗီးဟ်အကြောင်းကို အကျယ်တဝင့် ရှင်းပြတော်မူသည်။ (ဟာကင်မ်)

၁၈၅။ အကျဉ်းစာလုံးပြုအပ်

﴿185﴾ عَنْ فَصَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَاعًا إِذْ دَخَلَ رَجُلٌ فَصَلَّى فَقَالَ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَأَرْحَمْنِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: عَجَلْتَ أَيُّهَا الْمُصَلِّي إِذَا صَلَّيْتَ فَتَقَعْدْتَ فَاحْمَدِ اللَّهَ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ وَصَلِّ عَلَى ثَمِّ أَذْعُهُ، قَالَ: ثُمَّ صَلَّيْتُ رَجُلٌ آخَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: أَيُّهَا الْمُصَلِّي إِذَا عُرِجْتَ

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن، بات في إيجاب الدعاء ... رقم: ۳۴۷۶

ဟဇရတ် ဖဇာလဟ်ဗင်န်အုပိုင်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ရောက်လာတော်မူစဉ် လူတစ်ယောက်သည် ဗလီထဲသို့ဝင်၍ နမာဇ်ဝတ်ပြုသည်။ ပြီးနောက် အိုအလ္လာဟ်ကျွန်တော်မျိုးအား၊ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းနောက် အလွန်ကြီးမားသည့် ရဟ်မသ်တော်ကိုလည်း ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါဟု ဒိုအာပြုလေသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်သည် ဒိုအာတောင်းဆိုပြုရာ၌ အလျင်စလိုပြုသည်။ အသင်နမာဇ်ဝတ်ပြုပြီးနောက် ထိုင်သောအခါ ဦးစွာ အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ချီးမွမ်းမှုပြုပါ။ ပြီးနောက် ငါ့ကိုယ်တော်အပေါ် ဒရူးဒ် မေတ္တာပို့ပါ။ ပြီးမှ ဒိုအာတောင်းဆိုပြုပါဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

ဟဇရတ် ဖဇာလဟ်(ﷺ) က ဆက်လက်၍ အမိန့်ရှိသည်။ ပြီးနောက် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် နမာဇ်ဝတ်ပြုပြီး ၎င်းသည် အရှင်မြတ်အား ချီးမွမ်းမှုပြုကာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အပေါ် ဒရူးဒ်မေတ္တာပို့သသည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်အား အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ ယခုအသင်သည် ဆန္ဒရှိရာ ဆုမွန်ဒိုအာပြုလော့။ လက်ခံကဗျာပြုခြင်းခံရပေမည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၈၆။ ကျေးတောသား၏ ပြည့်စုံသောဒုန္တာ

﴿186﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَرَّ بِأَغْرَابِيٍّ، وَهُوَ يَدْعُو فِي صَلَاتِهِ، وَهُوَ يَقُولُ: يَا مَنْ لَا تَرَاهُ الْعُيُونُ، وَلَا تُحَالِطُهُ الطُّنُونُ، وَلَا يَصِفُهُ الْوَاصِفُونَ، وَلَا تُغَيِّرُهُ الْحَوَادِثُ، وَلَا يَخْشَى الدَّوَابِّرَ، يَعْلَمُ مَثَاقِيلَ الْجِبَالِ، وَمَكَائِلَ الْبِحَارِ، وَعَدَدَ قَطْرِ الْأَمْطَارِ، وَعَدَدَ وَرَقِ الْأَشْجَارِ، وَعَدَدَ مَا أَظْلَمَ عَلَيْهِ اللَّيْلُ، وَأَشْرَقَ عَلَيْهِ النَّهَارُ، وَلَا تُوَارِي مِنْهُ سَمَاءَ سَمَاءٍ، وَلَا أَرْضَ أَرْضَاءَ، وَلَا بَحْرَ مَا فِي قَعْرِهِ، وَلَا جَبَلَ مَا فِي وَغْرِهِ، اجْعَلْ خَيْرَ عُمْرِي آجِرَهُ، وَخَيْرَ عَمَلِي خَوَاتِيمَهُ، وَخَيْرَ أَيَّامِي يَوْمَ الْقَاكَ فِيهِ، فَوَكَّلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْأَغْرَابِيِّ رَجُلًا فَقَالَ: إِذَا صَلَّى فَأَنْتَبِئْ بِهِ، فَلَمَّا صَلَّى آتَاهُ، وَقَدْ كَانَ أَهْدَى لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَهَبٌ مِنْ بَعْضِ الْمَعَادِنِ، فَلَمَّا آتَاهُ الْأَغْرَابِيُّ وَهَبَ لَهُ الذَّهَبَ، وَقَالَ: مِمَّنْ أَنْتَ يَا أَغْرَابِيُّ؟ قَالَ: مِنْ بَنِي غَامِرِ بْنِ صَفْصَعَةَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: هَلْ تَدْرِي لِمَ وَهَبْتُ لَكَ الذَّهَبَ؟ قَالَ: لِلرَّجَمِ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: إِنَّ لِلرَّجَمِ حَقًّا، وَلَكِنْ وَهَبْتُ لَكَ الذَّهَبَ بِحَسَنِ ثَنَاءِكَ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ.

رواه الطبراني في الأوسط ورجاله رجال الصحيح غير عبد الله بن

محمد بن أبي عبد الرحمن الأذرمي وهو ثقة، مجمع الزوائد. ٢٤٢/١

တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျေးတောသား တစ်ဦး၏အနီးမှ ဖြတ်သွားနေစဉ် ၎င်းက နမာန်အတွင်း၌ ဤသို့ဆိုအပြုနေသည်။

يَا مَنْ لَا تَرَاهُ الْعُيُونُ، وَلَا تُحَالِطُهُ

الطُّنُونُ، وَلَا يَصِفُهُ الْوَاصِفُونَ، وَلَا تُغَيِّرُهُ الْحَوَادِثُ، وَلَا يَخْشَى الدَّوَابِّرَ، يَعْلَمُ مَثَاقِيلَ الْجِبَالِ، وَمَكَائِلَ الْبِحَارِ، وَعَدَدَ قَطْرِ الْأَمْطَارِ، وَعَدَدَ مَا أَظْلَمَ عَلَيْهِ اللَّيْلُ، وَأَشْرَقَ عَلَيْهِ النَّهَارُ، وَلَا تُوَارِي مِنْهُ سَمَاءَ سَمَاءٍ، وَلَا أَرْضَ أَرْضَاءَ، وَلَا بَحْرَ مَا فِي قَعْرِهِ، وَلَا جَبَلَ مَا فِي وَغْرِهِ، اجْعَلْ خَيْرَ عُمْرِي آجِرَهُ، وَخَيْرَ عَمَلِي خَوَاتِيمَهُ،

အဓိပ္ပာယ်

အို ထိုဇာသ်တော်ကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်၊ ၎င်းဇာသ်တော်ကို မည်သည့်မျက်လုံး နှင့်မျှ မြင်တွေ့ကြည့်ရှုနိုင်စွမ်းမရှိပါ။ မည်သည့်ဦးနှောက်အတွေးအထင်နှင့်မျှပင် တွေးထင် မှတ်ယူနိုင်စွမ်းမရှိအောင် ကြီးမားမြင့်မြတ်လှပေသည်။ မည်သည့်ချီးမွန်မှုပြုသည်နှင့် ထိုဆွေဖသ်တော်ရှင်အား အပြည့်အစုံချီးကျူးမှုပြုနိုင်စွမ်းမရှိပါ။ ၎င်းပြင် အချိန်ကာလ၏ ဘေးဒုက္ခမှလည်း ကင်းရှင်းသန့်စင်တော်မူပါသည်။ ထို့ပြင် အချိန်ကာလ၏ ဆိုးကျိုးများမှလည်း

ပူနံကြောင့်ကြခြင်း ကင်းတော်မူသောအရှင်၊ ထိုဆွေဖော်တော်ဇာသံတော်ကို စိုးပိုင်တော်မူသော အရှင်၊ ထိုအရှင်သည် တောင်များ၏ အလေးချိန်၊ မြစ်ချောင်းများရှိ ရေ၏ပမာဏာ၊ ရွာသွန်း နေသော မိုး၏မိုးစက်မိုးပေါက်နှင့် သစ်ရွက်များ၏ အရည်အတွက်ကို သိရှိတော်မူသည်။ ၎င်းပြင် ထိုအရှင်မြတ်သည် ည၏အမှောင်ထု လွှမ်းမိုးခြင်းခံရသည့် အရာများအားလုံးကိုလည်း ကောင်း၊ နေ၏အလင်းရောင်ဖုံးလွှမ်းထားသောအရာများအားလုံးကိုလည်းကောင်း သိရှိတော်မူ သည်။ ထိုအရှင်မြတ်၏ အသိဉာဏ်တော်မှ ဤအရာများအားလုံးကို မိုးကောင်းကင်တစ်ထပ်က ဒုတိယမိုးကောင်းကင်တစ်ထပ်ကို ဖုံးကွယ်မထားနိုင်ချေ။ ၎င်းပြင် မြေဆီလွှာတစ်ထပ်က အခြားမြေဆီလွှာတစ်ထပ်ကို ဖုံးကွယ်မထားနိုင်ချေ။ ၎င်းနောက် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာကြမ်းပြင်၌ ရှိနေသော အရာများကိုလည်း ၎င်းပင်လယ်သမုဒ္ဒရာက ဖုံးကွယ်မထားနိုင်ချေ။ ၎င်းနောက် တောင်တန်း များကလည်း ၎င်းအရာများကို ၎င်းရှိကြီးမားလှသော ကျောက်စိုင်ကျောက်တုံးများဖြင့် ဖုံးဖိ မထားနိုင်ချေ။ အို အရှင်၊ ကျွန်ုပ်၏ ဘဝနိဂုံးပိုင်းကို အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် ပြုပေးသနား တော်မူပါ။ ကျွန်တော်မျိုး၏ နောက်ဆုံးအမတ်ကို အကောင်းဆုံးအမတ်အဖြစ် သတ်မှတ် တော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုး အရှင်မြတ်ရှေ့တော်မှောက်သို့ ဝင်ရောက်ခစားရမည့်နေ့ ဆိုလိုသည်မှာ သေဆုံးကွယ်လွန်ရမည့်နေ့ကိုလည်း အကောင်းဆုံးနေ့တစ်နေ့ဖြစ်အောင် ပြုလုပ် ပေးသနားတော်မူပါ။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအား ခေါ်ပူတော်မူ၍ ဤသူ နမာဇ်ဝတ်ပြုမှုပြီးဆုံးသောအခါ၌ ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်ထံသို့ ခေါ်လာစေရန် တာဝန်ပေးလိုက် သည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းသူသည် နမာဇ်ပြီးဆုံးသောအခါ၌ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံသို့ ဝင်ရောက်ခစားသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မိမိထံသို့ ရွှေတွင်းတစ်တွင်းမှ ဟဒ်ယဟ်အဖြစ် ရောက်ရှိနေသော ရွှေများကို ၎င်းသူအား ဟဒ်ယဟ်အဖြစ်ပေးလိုက်လေသည်။ ပြီးနောက် ၎င်း ကျေးတောသားအား အဘယ်မျိုးနွယ်မှဖြစ်ကြောင်း မေးတော်မူရာ ၎င်းသူက ယာရုလလ္လာဟ် ကျွန်တော်မျိုးသည် ဗနူအာမိရ်မျိုးနွယ်မှဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြားလိုက်လေသည်။ ကိုယ်တော် မြတ်(ﷺ) က အသင်သိပါ၏လော။ ငါ့ကိုယ်တော်သည် အသင့်အားအဘယ့်ကြောင့် ဤရွှေ များကို ဟဒ်ယဟ် လက်ဆောင်အဖြစ် ချီးမြှင့်ရသည်ကို မေးတော်မူရာ ၎င်းက ယာရုလလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုး ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်ဆွေမျိုးတော်စပ်၍ဖြစ်ပါသည်ဟု ဖြေကြားလိုက် လေသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဆွေမျိုးတော်စပ်မှု၏ တာဝန်ကြောင့်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်သည် ရွှေများကိုလက်ဆောင်အဖြစ်ပေးခြင်းမှာ အသင်သည် အလွန်ကောင်းမွန်ပြည့်စုံသောနည်းဖြင့် အရှင်မြတ်အား ချီးမွမ်းမှု ပြုခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (တွပ်ရာနီ)

မှတ်ချက်။ ။ နဖိလ်နမာဇ်များ၏ ရကွန်တိုင်းတွင် ဤကဲ့သို့ဒီအာပြုခြင်းပိုင်ပေသည်။

၁၈၇။ နမာဇ်နှစ်ရကအသ်

﴿187﴾ عَنْ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَا مِنْ عَبْدٍ يُذْنِبُ ذَنْبًا فَيُحْسِنُ الطُّهُورَ ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ، ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ، ثُمَّ قَرَأَ هَذِهِ آيَةَ: ﴿وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ﴾ إِلَى آخِرِ آيَةِ

[ال عمران: ၁၃၅] رواه أبو داود، باب في الاستغفار، رقم: ၁၀၃၁

ဟရေသ် အဗူဗကရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အပြစ်တစ်စုံတစ်ရာကျူးလွန်မိခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းသူသည် ကောင်းမွန်ကျနစွာ ဝိရုဓရသန့်စင်ပြီးနောက် ရပ်၍ နမာဇ်နှစ်ရကအသ်ဝတ်ပြုသည်။ ပြီးနောက် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးရန် လျှောက်ထားအသနားခံလျှင် အရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူအား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူသည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အောက်ပါအာယသ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်တော်မူသည်။

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ

အဓိပ္ပာယ် - ၎င်းဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်သည် ၎င်း၏အခြေအနေ ဤသို့ရှိသည်။ ၎င်းမှာအကြင်အခါ ၎င်းသူသည် အပြစ်တစ်စုံတစ်ရာကျူးလွန်မိသောအခါ သို့မဟုတ် မကောင်းမှုတစ်စုံတစ်ရာကျူးလွန်မိပြီးနောက် မိမိကိုယ်မိမိ ကျူးလွန်မှိုက်မှားစေခဲ့သောအခါ ချက်ချင်းမဆိုးမတွတ် ၎င်းသူသည် အရှင်မြတ်အား သတိရခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းသူသည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ မိမိအပြစ်များကို လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပြုတော်မူရန်လည်း တောင်းဆိုအသနားခံသည်။ ပြီးနောက် မိမိနှုတ်လျှာမှလည်း ဤသို့ဆိုသည်။ အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သူသည် အပြစ်ဂိုဏ်းများကို လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပေးနိုင်စွမ်းရှိပါသနည်း။ ၎င်းနောက် မကောင်းမှုမှ ရှောင်ကြဉ်လိုက်သည်။ ၎င်းပြင် ထိုသူသည် မိမိ၏အပြစ်ဂိုဏ်းများမှ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရမည်ဟု ယုံကြည်လိုက်သည်။ (အဗူဒါူဒ်)

၁၈၈။ လွင်ပြင်ထွက်၍ နမာဇ်ဖတ်

﴿188﴾ عَنْ الْحَسَنِ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا أَذْنَبَ عَبْدٌ ذَنْبًا ثُمَّ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الرُّضُوءَ ثُمَّ خَرَجَ إِلَى بَرَازٍ مِنَ الْأَرْضِ فَصَلَّى فِيهِ رُكْعَتَيْنِ، وَاسْتَغْفَرَ اللَّهَ مِنْ ذَلِكَ الذَّنْبِ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ.

رواه البيهقي في شعب الإيمان ၄/ ၁၀၃

ဟရေသ် ဟစန်(رحمته الله) သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ မိန့်ခွန်းတော်ကို ဤသို့တစ်ဆင့်ပြောပြခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အပြစ်ဂိုဏ်းတစ်စုံတစ်ရာကို ကျူးလွန်မိသည်။ ပြီးနောက် ကောင်းမွန်ကျနစွာ ဝိရုဓရသန့်စင်၍ လွင်ပြင်တစ်ခုသို့သွားပြီး နမာဇ်နှစ်ရကအသ်

ဝတ်ပြုကာ အရှင်မြတ်ထံမှ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ကို တောင်းဆိုအသနားခံခဲ့သည်။ အရှင်မြတ်သည် မုချကေန် ၎င်းသူ၏ အပြစ်ရှိနာတ်များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူသည်။ (မိုင်ဟကီ)

၁၈၉။ အစ္စသီခါရဟ် နမာန်ဖတ်နည်း

﴿189﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُعَلِّمُنَا الْإِسْتِخَارَةَ فِي الْأُمُورِ كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ، يَقُولُ: إِذَا هُمْ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ فَلْيَرْكَعْ رَكَعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْقَرِئَةِ، ثُمَّ لْيَقُلْ: اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْتَخِيْرُكَ بِعِلْمِكَ، وَاسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَاسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَامُ الْغُيُوبِ، اَللّٰهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِّىْ فِيْ دِينِيْ وَمَعَاشِيْ وَعَاقِبَةِ أَمْرِيْ. أَوْ قَالَ: عَاجِلِ أَمْرِيْ وَآجِلِهِ. فَاقْدُرْهُ لِيْ وَيَسِّرْهُ لِيْ ثُمَّ بَارِكْ لِيْ فِيْهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِّىْ فِيْ دِينِيْ وَمَعَاشِيْ وَعَاقِبَةِ أَمْرِيْ. أَوْ قَالَ: فِيْ عَاجِلِ أَمْرِيْ وَآجِلِهِ. فَاصْرِفْهُ عَنِّيْ وَاصْرِفْنِيْ عَنْهُ، وَاقْدِرْ لِيْ الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِيْ بِهِ، قَالَ: وَيُسَمَّى حَاجَتَهُ.

رواه البخارى، باب ما جاء فى التطوع مشئى مشئى، رقم: ١١٦٢

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်ဗင်နီအဗ်ဒူလ္လာဟ် (ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်တို့အား မိမိ၏လုပ်ငန်းများ၊ ကိစ္စရပ်များ၌ အစ္စသီခါရဟ်ပြုလုပ်နည်းကို ကုန်အာန် ကျမ်းတော်မြတ်မှ အာယသ်တော်များအား ဂရုစိုက်၍ သင်ပြပေးသကဲ့သို့ပင် သင်ပြပေးခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ အသင်တို့အနက်မှ မည်သူမဆို လုပ်ငန်းတစ်စုံတစ်ရာကို ပြုလုပ်ရန်ဆန္ဒရှိလျှင် (၎င်းပြင် ထိုလုပ်ငန်း၏ အကျိုးအမြတ်နှင့်ပတ်သက်၍) စိုးရိမ်ပူပန်လျှင် ထိုသူ့အနေဖြင့် ဤကဲ့သို့ အစ္စသေခါရဟ်ပြုလုပ်သင့်ပေသည်။) ၎င်းမှာ ပထမဦးစွာ နဖီလ်နှစ်ရကအသ်ဝတ်ပြုပါ။ ပြီးနောက် အောက်ပါဒီအာကိုတောင်းဆိုပါ။

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْتَخِيْرُكَ بِعِلْمِكَ

وَاسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَاسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَامُ الْغُيُوبِ، اَللّٰهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِّىْ فِيْ دِينِيْ وَمَعَاشِيْ وَعَاقِبَةِ أَمْرِيْ. (أَوْ قَالَ: عَاجِلِ أَمْرِيْ وَآجِلِهِ). فَاقْدُرْهُ لِيْ وَيَسِّرْهُ لِيْ ثُمَّ بَارِكْ لِيْ فِيْهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِّىْ فِيْ دِينِيْ وَمَعَاشِيْ وَعَاقِبَةِ أَمْرِيْ. (أَوْ قَالَ: فِيْ عَاجِلِ أَمْرِيْ وَآجِلِهِ). فَاصْرِفْهُ عَنِّيْ وَاصْرِفْنِيْ عَنْهُ، وَاقْدِرْ لِيْ الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِيْ بِهِ،

အဓိပ္ပာယ်

အိုအလ္လာဟ် ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ အရှင်မြတ်၏ အိလင်မ် ပညာတော်၏ အမှီသဟဲဖြင့် ကောင်းခြင်းများကို လိုလားပါသည်။ အရှင်မြတ် ကုဒ်ရသ်တန်ခိုး တော်များ၏ အမှီသဟဲဖြင့် စွမ်းအားများကို လိုလားပါသည်။ ထို့ပြင် အရှင်မြတ်၏ ကြီးမားလှ သော ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်းများကိုလည်း အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်မှပင် တောင်းဆိုအသနား ခံအပ်ပါသည်။ အရှင်မြတ်သည် အရာအားလုံးအပေါ် စွမ်းနိုင်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးမှာမူကား မည်သည့်အရာမျှပင် တတ်စွမ်းနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ အရှင်မြတ်သည် အရာအားလုံးကို သိရှိနိုင်တော်မူသော အရှင်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးမှာမူကား မည်သည့်ကိုမျှ တတ်စွမ်းနားလည်နိုင်ခြင်းမရှိနိုင်ပါ။ ၎င်းပြင်အရှင်မြတ်သည် အရာအားလုံးကို သိရှိနားလည်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးမှာမူကား မည်သည့်အရာကိုမျှ သိရှိ နားလည်ခြင်းမရှိပါ။ ၎င်းပြင်အရှင်မြတ်သည် နောက်ကွယ်အကြောင်းများကို သိရှိနားလည်သော အရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။

အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ အကယ်၍ အရှင်မြတ်၏ အသိတော်၌ ဤလုပ်ငန်း ကိစ္စသည် ကျွန်တော်မျိုး၏ ဒီးန်သာသနာရေးကိစ္စဖြစ်စေ၊ ဒွန္နုယာရေး၌ဖြစ်စေ၊ နောက်ဆုံး နိဂုံးချုပ်၌ ကျွန်တော်မျိုးအဖို့ ကောင်းခြင်းများရှိနေပါလျှင် ၎င်းလုပ်ငန်းများကို ကျွန်တော်မျိုးအပေါ် သတ်မှတ်ပြဌာန်းပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းနောက် ဤလုပ်ငန်း၌ ကျွန်တော်မျိုးအပေါ် လွယ်ကူမှုနှင့် ဗရ်ကသ်လည်း ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါ။ အကယ်၍ အရှင်မြတ်၏ အသိတော်၌ ဤလုပ်ငန်း သည် ကျွန်တော်မျိုး၏ ဒီးန်သာသနာနှင့် ကျွန်တော်မျိုး၏ ဒွန္နုယာအရေးနှင့်ဖြစ်စေ၊ နောက်ဆုံးနိဂုံးချုပ်၌ ကျွန်တော်မျိုးအဖို့ ကောင်းခြင်းများမရှိခဲ့ပါလျှင်မူ ၎င်းလုပ်ငန်းကိစ္စကို ကျွန်တော်မျိုးမှ ဖယ်ရှားပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းနောက် မည်သည့် နေရာ၌ဖြစ်စေ၊ မည်သည့် လုပ်ငန်း၌ဖြစ်စေ၊ ကျွန်တော်မျိုးအဖို့ ကောင်းခြင်းများရှိနေပါမူ ၎င်းအရာကို ကျွန်တော်မျိုးအပေါ် ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါ။ ကျွန်တော်မျိုးကလည်း ၎င်းလုပ်ငန်းအပေါ် ကျေနပ်နိုင်စွမ်းချီးမြှင့်ပေး သနားတော်မူပါ။

ဒိုအာ နှစ်နေရာစလုံး ھٰذَا لَا مَرَّ သို့ ရောက်တိုင်း မိမိအစွဲသိခါရတ်ပြုလုပ်ရန် ရည်ရွယ်သည့် လုပ်ငန်းများအပေါ်သို့ အာရုံပြုပါ။ (ဗုခါရီ)

၁၉၀။ နေကြတ် နမာဇ်

﴿190﴾ عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَسَفَتِ الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ فَخَرَجَ يَجْرُ رِذَاءً هُ حَتَّى انْتَهَى إِلَى الْمَسْجِدِ وَثَابَ النَّاسُ إِلَيْهِ فَصَلَّى بِهِمْ رَكَعَتَيْنِ، فَأَنْجَلَتِ الشَّمْسُ فَقَالَ: إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ آيَتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَإِنْهُمَا لَا يَخْسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ، وَإِذَا كَانَ ذَلِكَ فَصَلُّوا وَادْعُوا حَتَّى يَنْكَشِفَ مَا بَيْنَكُمْ، وَذَلِكَ أَنَّ ابْنًا لِلنَّبِيِّ ﷺ مَاتَ يُقَالُ لَهُ: إِبْرَاهِيمُ فَقَالَ النَّاسُ فِي ذَلِكَ

رواه البخارى، باب الصلاة فى كسوف القمر، رقم: ၁၀၆၃

ဟရေသ် အဗူဗကရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ခေတ်သမယက နေကြတ်ခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) သည် မိမိ၏စောင်ကို ဆွဲယူရင်း ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့ (အလျင်အမြန်)သွားခဲ့သည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်များက ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) အနီးသို့ စုရုံးရောက်ရှိလာကြသည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ၎င်းတို့အား နမာဇ်နှစ်ရက်အသံဝတ်ပြုပေးခဲ့သည်။ ၎င်းနောက် နေကြတ်ခြင်းလည်း ပြီးဆုံးသွားခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က နေနှင့်လနစ်ခုစလုံးသည် အရှင်မြတ်၏ နိမိတ်လက္ခဏာတော်များအနက်မှ လက္ခဏာနှစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤသို့နေကြတ်ခြင်းသည် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက် သေဆုံးကွယ်လွန်သောကြောင့်မဟုတ်ချေ။ မိုးမြေသည် အခြားသော အဖန်ဆင်းခံများကဲ့သို့ပင် အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်အတိုင်းသွားလာနေရသည်။ ၎င်း၏ အလင်းရောင်နှင့် အမှောင်ထုနှစ်ခုစလုံးသည် အရှင်မြတ်၏ လက်တော်၌ပင်ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် နေကြတ်လကြတ်ဖြစ်သောအခါ ၎င်းနေကြတ်လကြတ်မှုမပြီးဆုံးမချင်း နမာဇ်နှင့်ဒိုအာများ၌ရှိနေကြပါ။

အကြောင်းမှာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ သားတော် ဟရေသ် အိဗ်ရာဟီးမ(ﷺ) သည်(ထိုနေ့၌ပင်) ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များက ၎င်းကွယ်လွန်သည့်အတွက်ကြောင့် ဤသို့ဖြစ်ရသည်ဟု ပြောကြသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသို့မိန့်ဆိုတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ (ဗုခါရီ)

၁၉၁။ မိုးဆုပန်နမာဇ်

191 ع. عَبْدُ اللَّهِ بْنُ زَيْدٍ الْمَازِنِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَى الْمُصَلَّى فَاسْتَسْقَى، وَحَوْلَ رِذَاءً هُ حِينَ اسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ.

رواه مسلم، باب كتاب صلاة الاستسقاء، رقم: ၂၀၇၀

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နိုဇ်ဒ်မာဇ်နီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်

﴿﴾ သည် မိုးဆုပန်ရေးအတွက် အိဒ်ဂါကွင်းပြင်သို့ကြွမြန်းခဲ့သည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်
 ﴿﴾ သည် ကိမ်လဟ်ဘက်သို့ မျက်နှာမူ၍ မိမိခြုံစောင်ကို လှန်လိုက်သည်။ (ဤသည်
 ကောင်းသောနိမိတ်လက္ခဏာ တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ အရှင်မြတ်သည် ကျွန်ုပ်တို့၏အခြေအနေ
 ကို ဤကဲ့သို့လှည့်ပေးရန် ရည်ရွယ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၉၂။ အရေးပေါ်လျှင်

﴿192﴾ عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا حَزَبَهُ أَمْرٌ صَاحِبًا

رواه ابو داؤد، باب وقت قيام النبي ﷺ من الليل، (၁/၂၃၁)

ဟရေသ်ဟုခိုင်ဖတ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ ၏ ဓလေ့တော်
 မှာ မည်သည့်အရေးကြီးသော အကြောင်းကိစ္စတစ်စုံတစ်ရာ ပေါ်ပေါက်လာလျှင် ကိုယ်တော်
 မြတ် ﴿﴾ သည် ချက်ချင်းမဆိုင်းမတွပင် နမာန်၌ အာရုံဝင်စားလိုက်တော်မူသည်။

(အဗူဒါဝုဒ်)

၁၉၃။ စားဝတ်နေရေးအခက်အခဲ

﴿193﴾ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ رَجُلٍ مِنْ قُرَيْشٍ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا دَخَلَ عَلَى أَهْلِهِ بَعْضُ

الصَّبَقِ فِي الرِّزْقِ أَمَرَ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ ثُمَّ قَرَأَ هَذِهِ الْآيَةَ ﴿وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ﴾

اتحاف السلف: المتقين عن مصنف عبد الرزاق وعبد بن

ဟရေသ် မအိမရ် ﴿﴾ သည် ကုရ်ဒ်ရှိတစ်ဦးထံမှတစ်ဆင့် ဤသို့ဆင့်ပြန်သည်။
 တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ ၏ အိမ်သူအိမ်သားများပေါ် သုံးစွဲရာ၌ ကျပ်တည်းမှုတစ်စုံတစ်ရာ
 ပေါ်ပေါက်လာလျှင် ကိုယ်တော်မြတ် ﴿﴾ သည် ၎င်းတို့အား နမာန်ဖတ်ရန် အမိန့်ပေးတော်
 မူသည်။ ပြီးနောက် အောက်ပါ အာယသ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်တော်မူလေ့ရှိသည်။

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْأَلُكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى

အဓိပ္ပါယ်

၎င်းမိမိ၏ အိမ်သူအိမ်သားများအား နမာန်ဝတ်ပြုကြရန် အမိန့်ပေးကြကုန်။ မိမိကိုယ်
 တိုင်လည်း နမာန်ဝတ်ပြုကြကုန်။ ငါအရှင်သခင်သည် အသင်တို့ထံမှ စားနပ်ရိက္ခာအလိုမရှိ။
 ၎င်းစားနပ်ရိက္ခာကို ငါအရှင်ချီးမြှင့်တော်မူမည်။ ၎င်းအဆုံးကောင်းခြင်းသည် အပြစ်ရှောင်ကြဉ်
 သူများ အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဗ်ဒူရ်ရစ်ဇာက်)

၁၉၄။ ဆွဟသ္မုဟ်ဟဂျသ်ဒိုအာ

194 عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: مَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ إِلَى اللَّهِ أَوْ إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ فَلْيَتَوَضَّأْ وَلْيُصَلِّ رُكْعَيْنِ ثُمَّ لِيَقُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَغَرَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ، أَسْأَلُكَ إِلَّا تَدْعَ لِي ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ وَلَا هُمْ إِلَّا مُرْجِنَهُ وَلَا حَاجَةَ هِيَ لَكَ رِضًا إِلَّا قَضَيْتَهَا لِي، ثُمَّ يَسْأَلُ اللَّهَ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَا شَاءَ فَإِنَّهُ يَقْدَرُ. رواه

ابن ماجه، باب ماجاء في صلوة الحاجة، رقم: 1348 قال البوصيري: قلت: رواه الترمذی من طريق فائدة به دون قوله. ثُمَّ يَسْأَلُ اللَّهَ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا إِلَى آخِرِهِ وَرَوَاهُ الْحَاكِمُ فِي الْمُسْتَدْرَكِ بِإِخْتِصَارٍ وَزَادَ بَعْدَ قَوْلِهِ: وَغَرَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ، وَلَهُ شَاهِدٌ مِنْ حَدِيثِ أَنَسٍ رَوَاهُ الْإِسْبَاهَانِيُّ

و رواه ابو يعلى الموصلى في مسنده من طريق فائدة به مصباح الزجاجة 1/ 242

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အဗိအောင်ဟ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်တို့ထံသို့ကြွမြန်းလာတော်မူ၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မည်သူပင်ဖြစ်စေ၊ အခက်အခဲတစ်စုံတစ်ရာပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါမူ၊ ၎င်းသည်အရှင်မြတ်နှင့် ပတ်သက်သည်ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် အဖန်ဆင်းခံတစ်ဦးဦးနှင့် ပတ်သက်နေသည်ဖြစ်စေ ၎င်းသူသည် ပိုမိုရေသန့်စင်၍ နမာန်(၂) ရကအသ် ဝတ်ပြုပြီးနောက် အောက်ပါဒိုအာကိုတောင်းခံပါလေ။

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَغَرَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ، أَسْأَلُكَ إِلَّا تَدْعَ لِي ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ وَلَا هُمْ إِلَّا مُرْجِنَهُ وَلَا حَاجَةَ هِيَ لَكَ رِضًا إِلَّا قَضَيْتَهَا لِي

အဓိပ္ပာယ်

အို အလ္လာဟ်၊ အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ ၎င်းအရှင်မြတ်သည် အလွန်တရာမျိုးသိပ်သည်းခံတော်မူသော အလွန်တရာသနားတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူပေသည်။ အရှင်မြတ်သည် ချီးမွမ်းချက်အပေါင်းမှ လုံးဝကင်းစင်သန့်ရှင်း စင်ကြယ်တော်မူသော အရှင်၊ ၎င်းအရရှိတော်ကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူသည်။ ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် အရှင်မြတ်အဖို့ဖြစ်တော်မူပေသည်။ ၎င်းအရှင်သည် လောကအားလုံးကို စိုးပိုင်တော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူသည်။ အိုအလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ် ထံတော်မှ အရှင်မြတ်၏

ရဟ်မသ်တော်များ ရရှိခံစားစေမည့် အရာများကို တောင်းဆိုပါ၏။ ၎င်းအရာများဖြင့် အရှင်မြတ်၏ မဂ်ဖီရသ်လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အကျိုးကို မချရရှိခံစားရပေမည်။ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ် ထံတော်မှ ကောင်းမှုတိုင်း၏ ဝေစုဝေပုံများနှင့် မကောင်းမှုများမှ ကင်းဝေးစေရန်တို့ကိုလည်း တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ထံမှ ခွင့်လွှတ်ခြင်းမခံရသော အပြစ်ကိုနာဟ်များ ကျန်ရှိနေခြင်း၊ ၎င်းပြင် အရှင်မြတ်ထံ၌ ကင်းဝေးမှုပြုပေးခြင်းခံရသော ပူပန်မှုများ တည်ရှိနေခြင်းများမှလည်း ကင်းဝေးရန်ဆုတောင်းပါ၏။ ၎င်းပြင်လိုအပ်ချက်များ မပြည့်စုံသော အဖြစ်မျိုးနှင့် အရှင်မြတ်၏ ကျေနပ်နှစ်သက်မှုများကို အပြည့်အဝ မခံစားရသော အဖြစ်မျိုးမှလည်း ကင်းဝေးရန်ဆုတောင်းပါ၏။

၎င်းဒီအာကို ပြုပြီးနောက် အရှင်မြတ်ထံမှ နှစ်ဌာနစလုံး၏ လိုအပ်ဆန္ဒများကို တောင်းဆိုပါလေ။ ၎င်းအရာများကို ရရှိပေမည်။ (အိမ်နေမာကျဟ်)

၁၉၅။ ခရီးမထွက်မီ နှစ်ရကအသ်

﴿195﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ: إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَخْرُجَ إِلَى الْبَحْرَيْنِ فِي تِجَارَةٍ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: صَلِّ رَكْعَتَيْنِ.

رواه الطبراني في الكبير ورواهه مؤلفون، مجمع الزوائد ٥٧٢/٢

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နမတ်စ်အူးဒ်(رضي الله عنه) က ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ လူတစ်ဦး သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံတော်သို့ ဝင်ရောက်ခစား၍ ယာရစ္စလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုး သည် ဗဟ်ရိုင်းသို့ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရန်အတွက်သွားရန် ဆန္ဒရှိပါသည်ဟု လျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က (ခရီးမထွက်မီအလျင်) နဖီလ်နှစ်ရကအသ်ဝတ်ပြုလော့ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (တွပ်ရာနီ)

၁၉၆။ အိမ်ဝင်တိုင်း နမာန်

﴿196﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِذَا دَخَلْتَ مَنْزِلَكَ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ تَمَعَاتِكَ مَدْخَلَ السُّورِ، وَإِذَا خَرَجْتَ مِنْ مَنْزِلِكَ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ تَمَعَاتِكَ مَخْرَجَ السُّورِ.

رواه البزار ورواهه مؤلفون، مجمع الزوائد ٥٧٢/٢

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့ မိမိတို့၏အိမ်များသို့ ဝင်သောအခါ နမာန်နှစ်ရကအသ်ဝတ်ပြုလော့။ ဤနှစ်ရကအသ်သည် အသင်တို့အိမ်သို့ရောက်ရှိပြီး နောက်ပိုင်း၏မကောင်းခြင်းများမှ ဖယ်ရှား ပေးလိမ့်မည်။ ဤနည်းအတိုင်းပင် အသင်တို့မိမိအိမ်များမှ အပြင်သို့မထွက်မီအလျင် နမာန်

နှစ်ရကအသ် ၀တ်ပြုလော့။ ဤနှစ်ရကအသ်သည် အသင်တို့အား ပြင်ပ၌ရှိနေစဉ်ကာလ မကောင်းခြင်းများမှ ဖယ်ရှားပေးလိမ့်မည်။ (ဝေါအိဒ်)

၁၉၇။ သောင်ရာသ်၊ ဇူးရ်၊ အင်န်ဂျီလ်ထက် မြတ်

﴿197﴾ عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَهُ: كَيْفَ تَقْرَأُ فِي الصَّلَاةِ، فَقَرَأْتُ عَلَيْهِ أُمَّ الْقُرْآنِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِي التَّوْرَةِ وَلَا فِي الْإِنْجِيلِ وَلَا فِي الزُّبُورِ وَلَا فِي الْقُرْآنِ مِثْلَهَا وَإِنَّهَا لَسَعُ الْمَنَانِ.

رواه احمد، الفتح الرباني ٦٥/١٨

ဟဇရတ် အုပိုင်အိမ်နေကအမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်အား ဤသို့အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ အသင်နမာဇ်၏အစတွင် အဘယ်အရာကိုဖတ်သနည်း။ ဟဇရတ်ကအမ်(ﷺ) က ကျွန်တော်မျိုး စူရဟ်ဖာသ်ဟတ်ကိုဖတ်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ငါ့ကိုယ်တော်၏ အသက်ကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်၏ကစမ်း အရှင်မြတ်သည် သောင်ရာသ်၊ ဇူးရ်၊ အင်န်ဂျီလ်နှင့် ကုရ်အာန်၏ အခြားမည်သည့်နေရာ၌ မျှ ဤကဲ့သို့သော စူရဟ်ကိုချပေးခဲ့သည်မရှိချေ။ ၎င်းစူရဟ်(စူရဟ်ဖာသ်ဟတ်)တွင် အာယသ် တော်ခုနစ်ပိုဒ်ပါရှိသည်။ ၎င်းသည် နမာဇ်တိုင်း၏ရကအသ်တိုင်းတွင် ထပ်ခါထပ်ခါ ဖတ်ရွတ် ရပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၉၈။ စူရဟ်ဖာသ်ဟတ်သည် အလ္လာဟ်နှင့် ဝန္ဒဟ်ကြား စကားပြောခန်း

﴿198﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: قَسَمْتُ الصَّلَاةَ بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي نَضَعِيْنِ، وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ، فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: حَمِدَنِي عَبْدِي، وَإِذَا قَالَ: ﴿الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: أَثْنَى عَلَيَّ عَبْدِي، فَإِذَا قَالَ: ﴿مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾ قَالَ: مَحَدَنِي عَبْدِي. وَقَالَ: مَرَّةً: فَرَضَ إِلَيَّ عَبْدِي. فَإِذَا قَالَ: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ قَالَ: هَذَا بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ، فَإِذَا قَالَ: ﴿اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾ قَالَ: هَذَا لِعَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ.

وهو جزء من الحديث، رواه مسلم، باب وجوب قراءة الفاتحة في كل ركعة..... رقم: ၈၇၈

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رض) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) အမိန့်တော်ရှိတော် မူသည်။ ငါအရှင်မြတ်သည် စူရဟ်ဖာသ်ဟတ်ကို ငါအရှင်မြတ်နှင့် ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓဟ်ကြား

တစ်ဝက်စီခွဲပေးထားသည်။ (စူရဟ်၏ပထမပိုင်းတစ်ဝက်သည် ငါအရှင်မြတ်အတွက်ဖြစ်ပြီး ကျန်သော တစ်ဝက်မှာမူ ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုတ်အတွက်ဖြစ်ပေသည်။) ငါအရှင်မြတ်သည် မည်သည့်အရာကိုတောင်းဆိုသည်ဖြစ်စေ၊ ငါအရှင်ချီးမြှင့်တော်မူမည်။ ငါအရှင်ဗန္ဓုတ်က ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် အရှင်မြတ်အဖို့ ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ၎င်းအရှင်မြတ်သည် လောကအပေါင်းကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်ဟု ရွတ်ဆိုသောအခါ ငါအရှင်မြတ်က ငါအရှင်ဗန္ဓုတ်က ငါအရှင်၏ကောင်းခြင်းများကို မြှောက်ဟုနေပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူပေ၏။ ၎င်းနောက် ဗန္ဓုတ်က ၎င်းအရှင်မြတ်သည် အလွန်တရာသနားကြင်နာတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူပေသည်ဟု ရွတ်ဆိုသောအခါ ငါအရှင်မြတ်က ငါ၏ဗန္ဓုတ်သည် ငါအရှင်မြတ်အား ချီးမွမ်းမှုပြုနေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူ၏။ ၎င်းဗန္ဓုတ်က ကောင်းမှု၏အစားနှင့်အပြစ်ဒဏ်ကို စီရင်တော်မူမည့်နေ့ကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင် ဖြစ်တော်မူပါသည်ဟု ရွတ်ဆိုတော်မူသောအခါ အရှင်မြတ်က ငါ၏ဗန္ဓုတ်က ငါအရှင်၏ကြီးကျယ်ထွတ်ထွတ်မှုကို ရွတ်ဆိုနေပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူ၏။ ၎င်းဗန္ဓုတ်က ကျွန်တော်မျိုး အရှင်မြတ်ကိုသာ ကိုးကွယ်ပါ၏။ ၎င်းအရှင်မြတ်ထံမှ ကူညီစောင့်မမှုကို တောင်းခံပါ၏ဟု ရွတ်ဆိုသောအခါ အရှင်မြတ်က ငါအရှင်မြတ်နှင့်ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုတ်အကြား (ထက်ဝက်စီ) ဖြစ်ပေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အိဗာဒသ်ပြုခြင်းမှာ ငါအရှင်မြတ်အတွက်ဖြစ်၍ အကူအညီတောင်းခံခြင်းမှာမူ ၎င်းဗန္ဓုတ်၏လိုအပ်ချက် ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းငါအရှင်ဗန္ဓုတ်က မည်သည်ကိုတောင်းဆိုသည်ဖြစ်စေ၊ ငါအရှင်ချီးမြှင့်တော် မူပေမည်ဟု အမိန့်တော်ရှိတော်မူပေသည်။ ၎င်းဗန္ဓုတ်က ကျွန်တော်မျိုးအား တရားလမ်းမှန်ပေါ် လျှောက်လှမ်းနိုင်စွမ်း ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ ၎င်းသည် အရှင်မြတ်က ဆုလာဘ်ချီးမြှင့်မြှောက်စားတော်မူခြင်း ခံကြရသူများ၏ လမ်းဖြစ်ပေသည်။ အရှင်မြတ်၏ အမျက်တော်စူးရှခြင်း ခံကြရသောသူများနှင့် မှားယွင်းသောလမ်းကို လျှောက်သူမှ ဖယ်ရှားပေးသနားတော်မူပါဟု ရွတ်ဆိုသောအခါ အရှင်မြတ်က စူရဟ်၏ ဤအပိုဒ်များသည် ငါအရှင်ဗန္ဓုတ်အတွက် သက်သက်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းငါအရှင် ဗန္ဓုတ်က တောင်းဆိုသည့်အရာများကို ရရှိသွားပေပြီဟု အမိန့်တော်ရှိတော်မူသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၉၉။ အာမီးန်

﴿199﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا قَالَ الْإِمَامُ: رَبِّهِ
 الْمَغْضُوبُ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ) فَقُولُوا: آمِينَ، فَإِنَّهُ مَنْ رَافَقَ قَوْلَهُ قَوْلَ الْمَلَائِكَةِ
 غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. رواه البخاري، باب جهر المأموم بالصَّحَابِ.

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အိမာမ်(စူရဟ်ဟာသိဟတ်အဆုံး၌) غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ဟု ရွတ်ဆို

ပြီးသောအခါ အသင်တို့ အာမီးနီဟုလိုက်ဆိုကြလေကုန်။ အကြင်သူ၏ အာမီးနီဆိုသံနှင့်ဖရစ်ရှ် သတ်များ၏ အာမီးနီဆိုသံ ဆုံစည်းသွားလျှင် ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းအာမီးနီဆိုသံနှစ်ခုစလုံးသည် အချိန်တစ်ခုတည်း၌ တစ်ထပ်တည်းကျသွားခဲ့လျှင် ၎င်းသူ ယခင်က ကျူးလွန်မိခဲ့သော သက်တမ်းမှ အပြစ်ဂိုဏ်းများ အားလုံးခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ (ဗုဒ္ဓါရုံ)

၂၀၀။ ဒို့အာလက်ခံရခြင်း

﴿200﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ (فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ) : وَإِذَا قَالَ: غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ، فَقُولُوا آمِينَ، يُجِبْكُمْ اللَّهُ.

رواه مسلم، باب التشهد في الصلاة، رقم: ၅၀၄

ဟဇရသ် အမူမူစာအရှ်အရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အိမာမ်က غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ဟု ရွတ်ဆိုပြီးသောအခါ အာမီးနီဟု လိုက်ဆိုကြပါ။ အရှင်မြတ်သည် အသင်တို့၏ တောင်းဆုဒိုအာကို လက်ခံတော်မူမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၀၁။ ကြီးမားဝဖြိုးပြီး ဇီးရှိသော ကုလားအုတ်မ

﴿201﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَيُّحُبُّ أَحَدُكُمْ إِذَا رَجَعَ إِلَى أَهْلِهِ أَنْ يَجِدَ فِيهِ ثَلَاثَ خَلْفَاتٍ عِظَامِ سِمَانٍ؟ قُلْنَا: نَعَمْ، قَالَ: ثَلَاثَ آيَاتٍ يَقْرَأُ بِهِنَّ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاتِهِ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ ثَلَاثِ خَلْفَاتٍ عِظَامِ سِمَانٍ.

رواه مسلم، باب فضل قراءة القرآن.....، رقم: ၁၈၇၃

ဟဇရသ် အမူဟုရှင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အသင်တို့အထဲမှ အဘယ်သူသည် မိမိတို့အိမ်ပြန်ရောက်သောအခါ အိမ်၌ ကြီးမားဝဖြိုး၍ ဇီးရှိသော ကုလားအုတ်မ(၃)ကောင်ရောက်ရှိနေသည်ကို လိုလားကြပါသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးက လိုလားကြပါကြောင်း လျှောက်ထားကြ၏။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အကြင်သူသည် နမာဇ်၌ အာယသ်တော်(၃)ပိုဒ်ကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့သော် ၎င်းသည် အဆိုပါကြီးမားဝဖြိုး၍ ဇီးရှိသော ကုလားအုတ်မ(၃)ကောင်ထက် သာပိုမွန်မြတ်ပေ သည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်မင်းချက်။ ။ အကြောင်းမှာ အရစ်လောက၌ ကုလားအုတ်သည် အလွန်နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းသောအရာဖြစ်ပေသည်။ အထူးသဖြင့် ဘို့ကြီး၍ ဝဖြိုးသော ကုလားအုတ်မကို ပို၍ နှစ်သက်ကြသည် ထို့ကြောင့်ပင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ)က ကုလားအုတ်နှင့်ပမာတင်စာဆိုင်းရှင်၍

မိန့်ဆိုတော်မူခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ကုန်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်ခြင်းသည် ၎င်းအရာများထက် သာပိုထူးကဲမွန်မြတ်လှပေသည်။

၂၀၂။ ရုက္ခဒိဋ္ဌိသတ်အကျိုး

﴿202﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ رَكَعَ رُكْعَةً أَوْ سَجَدَ سَجْدَةً، رَفَعَ بِهَا دَرَجَةً وَحُطُّ عَنْهَا خَطِيئَةٌ. رواه كله احمد والبخاري بنحوه

باسانيد وبعضها رجاله رجال الصحيح ورواه الطبراني في الاوسط، مجمع الزوائد ٥/١٠

ဟဇရသ် အဗူဇရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် ရုက္ခဒိဋ္ဌိသတ်အကျိုးတစ်ခုခုမဟုတ် စကျိတ်တစ်ခုပြုလျှင် ၎င်းသူ၏ အဆင့်အတန်းတစ်ခုတိုးမြှင့်သွားပေသည်။ ၎င်းပြင်ထိုသူ၏ အပြစ်ကိုနုတ်တစ်ခုသည်လည်း ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၀၃။ ဖရစ်ရှ်သတ် (၃၀)ကျော်

﴿203﴾ عَنْ رِفَاعَةَ بْنِ رَافِعٍ الزُّرْقِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نَصَلِّي يَوْمًا وَرَاءَ النَّبِيِّ ﷺ فَلَمَّا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكْعَةِ قَالَ: سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، قَالَ رَجُلٌ: رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مَبَارَكًا فِيهِ، فَلَمَّا انْصَرَفَ قَالَ: مَنْ الْمُتَكَلِّمُ؟ قَالَ: أَنَا، قَالَ: رَأَيْتُ بِضْعَةَ ثَلَاثِينَ مَلَكًا يَتَنَادَرُونَهَا، أَيُّهُمْ يَكْتُبُهَا أَوَّلُ. رواه البخاري، كتاب الاذان، رقم: ٧٩٩

ဟဇရသ် ရီဖာအဟ်ဗင်နီရာဖီအိုဇရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တစ်နေ့သောအခါ၌ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ နောက်မှ နမာဇ်ဖတ်နေခဲ့ကြသည်။ ကိုယ်တော် မြတ်(ﷺ) က ရုက္ခဒိဋ္ဌိသတ် ဦးခေါင်းတော်ကို ပြန်ကြွသောအခါ၌ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ကို ဆိုတော် မူရာ ကျွန်ုပ်တို့အထဲမှ တစ်ယောက်က رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مَبَارَكًا فِيهِ ဟု ရွတ်ဆို လိုက်၏။ နမာဇ်ပြီးဆုံးသောအခါ၌ ဤကလိမဟ်တော်ကို မည်သူဆိုသနည်းဟု ကိုယ်တော်မြတ် (ﷺ) က မေးတော်မူရာ ၎င်းသူက ကျွန်တော်မျိုးဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားလိုက်၏။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ် (ﷺ) က ဖရစ်ရှ်သတ်ပေါင်း အပါး(၃၀)ကျော်က ဤကလိမဟ်တော်၏ အကျိုးဆုပါးမိအား သူ့ထက်ငါသာအောင် အပြိုင်အဆိုင်ရေးမှတ်နေကြသည်ကို ငါကိုယ်တော် တွေ့မြင်သည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။ (ဗုခါရီ)

၂၀၄။ အသံချင်းထပ်

﴿204﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِذَا قَالَ الْإِمَامُ: سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، فَقُولُوا: اللَّهُمَّ! رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ، فَإِنَّهُ مَنْ وَافَقَ قَوْلَهُ قَوْلَ الْمَلَائِكَةِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ.

رواه مسلم، باب التسميع والتحميد والتأمين، رقم: ၅၁၃.

ဟဇရသ်အဗူဟရိုင်ရဟ်(ﷺ)ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အိမာမ်က اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ ဟု လိုက်ဆိုကြပါ။ အကြင်သူ ဤသို့ဆိုသံနှင့် ဖရစ်ရှ်သဟ်များ၏ဆိုသံတို့ တစ်ထပ်တည်း ကျသွားခဲ့ပါမူ ၎င်းသူ၏ပြီးခဲ့သော သက်တမ်းမှ အပြစ်ရှိနာဟ်များအားလုံး ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာ ပေးခြင်းခံရပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၀၅။ အနီးဆုံး

﴿205﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ، فَأَكْثِرُوا الدُّعَاءَ. رواه مسلم، باب ما يقال في الركوع والسجود، رقم: ၅၁၄.

ဟဇရသ် အဗူဟရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဗန္တဟ်သည် နမာန်အတွင်း၌ စဂျ်ဒဟ်ပြုနေသောအခါတွင် အရှင်မြတ်နှင့်အနီးဆုံးဖြစ်ပေသည်။ သို့ရှိရာ (၎င်းအခြေအနေ၌) ကောင်းစွာဒိုအာပြုကြလော့။ (မွတ်စ်လင်မ်) ။ နဖိလ်နမာန်များ၌ စဂျ်ဒဟ်များတွင် အထူးဂရုပြု၍ ဒိုအာများတောင်းဆိုကြရန် သင့်ပေသည်။

၂၀၆။ များမြှောင်စွာဝတ်ပြုကြ

﴿206﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَا مِنْ عَبْدٍ يَسْجُدُ لِلَّهِ سَجْدَةً إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا حَسَنَةً، وَمَحَا عَنْهُ بِهَا سَيِّئَةً، وَرَفَعَ لَهُ بِهَا دَرَجَةً، فَاسْتَكْبِرُوا مِنَ السُّجُودِ.

رواه ابن ماجه، باب ما جاء في كثرة السجود، رقم: ၁၄၂၄.

ဟဇရသ် အုဗာဒဟ်ဗင်န်ဆွာမစ်သ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့မိန့်ကြားသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်ဗန္တဟ်သည် အရှင်မြတ်အတွက် ရည်စူး၍ စဂျ်ဒဟ်ပြုလျှင် မချကေန်အရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူအဖို့ ကောင်းမှုတစ်ခုရေးမှတ်စေတော်မူသည်။ ၎င်းနောက်မကောင်းမှုတစ်ခုကို ပယ်ဖျက်ပေးပြီးနောက် အဆင့်အတန်းတစ်ခု တိုးမြှင့်

ပေးသနားတော်မူသည်။ သို့ရှိရာ ကောင်းမွန်ကျနစွာဖြင့် စဂျိဒဟ်အမြောက်အမြားပြုကြလေကုန်။ ဆိုလိုသည်မှာ မြားမြောင်စွာ နမာတ်ဝတ်ပြုကြလေကုန်။ (အိမ်နေမာဂျဟ်)

၂၀၇။ စဂျိဒဟ်သီဟဝသ်

﴿207﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا قَرَأَ ابْنُ آدَمَ السُّجْدَةَ فَسَجَدَ، اغْتَرَزَ الشَّيْطَانُ بَيْنَكَ، يَقُولُ: يَا وَيْلَى! أَمْرًا ابْنُ آدَمَ بِالسُّجُودِ فَسَجَدَ فَلَهُ الْجَنَّةُ، وَأَمْرًا بِالسُّجُودِ فَأَبَيْتُ فَلِيَ النَّارُ.

رواه مسلم، باب بيان اطلاق اسم الكفر.....، رقم: ၂၄၄

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်အခါ၌ အာဒမ်(عليه السلام) ၏ သားမြေးတို့သည် စဂျိဒဟ်ထိုက်သော အာယသ်တော်ကို ဖတ်ပြီးနောက် စဂျိဒဟ်သီဟဝသ်ဦးချကြသောအခါ ရှိုင်သွန်သည် ဝိုယိုလေသည်။ ပြီးနောက် တစ်ဖက်သို့ ရှောင်ထွက်သွားလေတော့သည်။ နှုတ်မှလည်းဖြစ်ရလေခြင်း၊ အာဒမ်၏ သားမြေးများအပေါ်သို့ စဂျိဒဟ်ပြုရန် အမိန့်ကျရောက်လာသောအခါ ၎င်းကစဂျိဒဟ်ပြုလိုက်သည်။ ထိုသူအဖို့ ဂျန္နသ်သို့ဝင်ရန် ထိုက်သွားချေပြီဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်မူကား စဂျိဒဟ်ပြုရန် အမိန့်ကျရောက်လာသောအခါ၌ ငြင်းဆန်မိသဖြင့် ဂျဟန္နမ်သို့ ကျရောက်ပျက်စီးရန် သေချာသွားပြီတကားဟု ပြောဆိုလေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၀၈။ စဂျိဒဟ်အမှတ်အသား

﴿208﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ (فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ): إِذَا فَرَغَ اللَّهُ مِنَ الْقَضَاءِ بَيْنَ الْعِبَادِ، وَأَرَادَ أَنْ يُخْرِجَ بِرَحْمَتِهِ مَنْ أَرَادَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ، أَمَرَ الْمَلَائِكَةَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ النَّارِ مَنْ كَانَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا. مِمَّنْ أَرَادَ اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يَرْحَمَهُ. مِمَّنْ يَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَيَعْرِفُونَهُمْ فِي النَّارِ، يَعْرِفُونَهُمْ بِأَثَرِ السُّجُودِ. تَأْكُلُ النَّارُ مِنْ ابْنِ آدَمَ إِلَّا أَثَرَ السُّجُودِ. حَرَّمَ اللَّهُ عَلَى النَّارِ أَنْ تَأْكُلَ أَثَرَ السُّجُودِ، فَيُخْرِجُونَ مِنَ النَّارِ.

رواه مسلم، باب معرفة طريق الرؤية، رقم: ၄၀၁

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်သည် လူသားအားလုံး၏ စာရင်းအင်းများကို စစ်ဆေးစီရင်ပြီးနောက် မိမိ၏ရဟ်မသ်တော်ဖြင့် မိမိဆန္ဒရှိသူကို ဂျဟန္နမ်မှ ကယ်ထုတ်ရန်အတွက် ဖရစ်ရှ်သဟ်များအား အကြင်သူသည် သောကဌ်ရှိစဉ်က ရှိရိုက်အလုပ်ကိုမလုပ်ဘဲ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ကို ရွတ်ဆိုခဲ့မှု ၎င်းသူများအားလုံးကို ဂျဟန္နမ်ငရဲမီးမှ ကယ်ထုတ်စေဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဖရစ်ရှ်သဟ်များ

က ဤသူများကို စဂျီဒဟ်၏အမှတ်အသားဖြင့် မှတ်မိသိရှိကြပေမည်။ ဂျဟန္နမ်၏မီးသည် စဂျီဒဟ်၏အမှတ်အသား နေရာမှလွဲ၍ တစ်ကိုယ်လုံးလောင်မြိုက်စေလိမ့်မည်။ အကြောင်းမှာ အရှင်မြတ်က ဤအမှတ်အသား နေရာများကို ဂျဟန္နမ်၏မီးအပေါ် ဟရာမ်ပြုထားတော်မူသည်။ ၎င်းနောက် ဤလူများသည် (၎င်းတို့နှင့်ပတ်သက်၍ ဖရစ်ရှ်သဟ်များအား အမိန့်ပေးထားသည့်အတွက်ကြောင့်) ဂျဟန္နမ်ငရဲမီးမှ ကယ်ထုတ်ခြင်းခံကြရပေမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်) ရှင်လင်းချက်။ ။ စဂျီဒဟ်ပြုသောအမှတ်အသား နေရာများဟူသည် စဂျီဒဟ်ပြုရာတွင် အမှီပြုရသော အစိတ်အပိုင်းခုနှစ်ခုကိုဆိုလိုသည်။ ထိုအစိတ်အပိုင်းခုနှစ်ခုမှာ နဖူး(နှာခေါင်းအပါဝင်)၊ လက်နှစ်ဖက်၊ ဒူးနှစ်ဖက် နှင့် ခြေထောက်နှစ်ဖက်တို့ဖြစ်ကြသည်။ (နဝဝီ)

၂၀၉။ သရဟ်ဟွဒ်သင်ပြပုံ

﴿209﴾ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُعَلِّمُنَا التَّشَهُّدَ كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ .
 رواه مسلم، باب التشهد في الصلاة، رقم: ٩٠٣ .

ဟရေသ် အိမ်နေအဗ္ဗ ၁၈ (ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) က ကျွန်ုပ်တို့အား သရဟ်ဟွဒ်ကို သင်ပြပေးပုံမှာ ကုရ်အာန်မှ စူရဟ်တစ်ပုဒ်ကို သင်ပြပေးသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၁၀။ လက်ညှိုးညွှန်

﴿210﴾ عَنْ خُفَّاءِ بْنِ إِيمَاءَ بْنِ رَحْضَةَ الْغِفَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا جَلَسَ فِي آخِرِ صَلَاتِهِ يُشِيرُ بِأَصْبَعِهِ السَّيِّئَةِ، وَكَانَ الْمُتَمَسِّرُ كَوْنًا يَقُولُونَ يَسْحَرُ بِهَا، وَكَذَبُوا وَلَكِنَّهُ التَّوْحِيدُ .

رواه احمد مطولا، والطبرانی في الكبير ورجاله ثقات، مجمع الزوائد ٣٣/٢

ဟရေသ် ခမ်ဖာမ်ဗင်နီအီမာအ် (ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) သည် နမာန်၏အဆုံးတွင် ဆိုလိုသည်မှာ နောက်ဆုံးကာအိဒဟ်ထိုင်သောအခါ မိမိ၏ လက်ညှိုးတော်ဖြင့် အီရှာရဟ်ပြုတော်မူသည်။ ဤသည်ကို မွတ်ရှ်ရစ်က်များက **الْعِيَاذُ بِاللَّهِ** ဂျာဒူပယောဂါ ပြုလုပ်နေသည်ဟု စွပ်စွဲခဲ့ကြသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဝါဒဖြန့်ချိ ကြခြင်းသာ ဖြစ်၏။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) ကမူ သောင်ပ်ဟီးဒ်တစ်ပါးတည်းရှိတော်မူကြောင်း သက်သေခံခြင်း ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မစ်)

၂၁၁။ ရှိုင်သွာန်နာကြင်

﴿211﴾ عَنْ نَافِعٍ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: كَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا إِذَا جَلَسَ فِي الصَّلَاةِ وَضَعَ يَدَيْهِ عَلَى رُكْبَتَيْهِ وَأَشَارَ بِإِصْبَعِهِ وَاتَّبَعَهَا بَصَرَهُ ثُمَّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَهِيَ أَشَدُّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنَ الْخَلْدِ يُدْغِبُنِي السَّيَّاتُ.

رواه احمد ٢/ ١١٩

ဟဇရသ် နာဖိအ်(ﷺ) က ဆင်ပြန်ခဲ့သည်။ ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) သည် နမာဒ်၏ ကာအိဒဟ်ဌ်ထိုင်သောအခါ မိမိ၏လက်နှစ်ဖက်ကို မိမိ၏ ဒူးနှစ်ဖက်ပေါ်၌ ပင် ထားရှိသည်။ ရှဟာဒသ် လက်ညှိုးထောင်၍ ထိုလက်ချောင်းအပေါ် အာရုံပြုထားတော်မူ၏။ နမာဒ်ဝတ်ပြုပြီးနောက် အမိန့်ရှိသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (ရှဟာဒသ် ၏ လက်ညှိုးသည်) ရှိုင်သွာန်အပေါ်၌ သံထက်ပင်ပိုမိုပြင်းသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သရူဟ်ဟွဒ် ပြုသောအချိန်၌ ဤရှဟာဒသ်၏ လက်ညှိုးဖြင့် အရှင်မြတ်သည် တစ်ပါးတည်းတည်ရှိတော်မူ နေကြောင်း သက်သေပြုရာ ဤသည်ရှိုင်သွာန်အပေါ် လုံတံစသည်တို့ဖြင့် ပစ်ပေါက်သည်ထက် သာပိုဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်နစ်နာစေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ခိုရှုအ်(ကြောက်ရွံ့ရိုသေမှု) နှင့် ခိုရုအ်(အောက်ကြိုရိုကျိုးမှု)အကြောင်း

ကုရ်အာန်၏ အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ ذِكْرُوا اللَّهَ تَعَالَىٰ﴾ [البقرة: ٢٣٨]

- (၁) အသင်သည် (ယေဘုယျအားဖြင့်) အားလုံးသော ဆွလာသ်ဝတ်ပြုခြင်းတို့ကိုလည်း ကောင်း၊ (အထူးသဖြင့်) အလယ်ဖြစ်သော ဆွလာသ်ဝတ်ပြုမှုတို့ကိုလည်းကောင်း၊ စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းကြလေကုန်။ ထို့ပြင် အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရှေ့တော်ဝယ် ရိုကျိုးသောအဖြစ်နှင့် ရပ်ကြကုန်လော့။

(ကုရ်အာန် ၂ : ၃၈)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ﴾ [البقرة: ၁၀၃]

- (၂) အသင်တို့သည်သည်ခံခြင်းတရားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆွလာသ်ဝတ်ပြုခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း

ကောင်း၊ (အလ္လာဟ်ﷻ ထံတော်မှ) အကူအညီအထောက်အပံ့ကိုပန်ကြားကြလေကုန်။
ဧကန်မှချ ထိုဆွလာသ်ဝတ်ပြုခြင်း၌ ကျိုးနွံနီမ့်ချခြင်းတရားထားရှိကြကုန်သော
သူတော်စင်များမှအပ (အခြားသူများအဖို့) အလွန်တရာမျှပင် ကြီးလေးသော တာဝန်
တစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။ (ကုရ်အာန် ၂ : ၄၅)

ရှင်၊လင်းချက် သည်းခံခြင်းတရားဟုဆိုရာ၌ လူသားသည် မိမိနဖ်၏ အလိုကြီးမှုများမှ ဖယ်ကြဉ်၍
အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်များကို အပြည့်အဝနာခံရတတ်ခြင်းဖြစ်၏။ သာမန်ဆင်းရဲ
အကျပ်အတည်းများမှ ကြံ့ကြံ့ခံရပ်တည်ခြင်းသည်လည်း သည်းခံခြင်းတရား (ဆွဗရ်)ပင်
ဖြစ်သည်။ (ကရှုဖွရ်ရဟ်မာန်)

ဤအာယသ်တော်၌ (ဒီးနအပေါ်အမလ်ပြုရန်အတွက် ဆွဗရ်နှင့် နမာန်ဖြင့် အရှင်မြတ်
ထံတော်မှ အကူအညီတောင်းခံကြကုန် အမိန့်ပေးထားလေသည်။ (ဖသဗွတ်လ်မွတ်လ်ဟင်မ်)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ﴾ [المؤمنون: ၁-၂]

(၃) အကြင်မုအ်မင်နသက်ဝင်ယုံကြည်သူတို့သည် ဧကန်မလွဲအောင်မြင်ခဲ့ကြလေပြီ။ ထို
(မုအ်မင်နသက်ဝင်ယုံကြည်သူ)သူတို့သည် ဆွလာသ်ဝတ်ပြုရာ၌ မိမိကိုယ်ကို ကျိုးနွံ
နီမ့်ချသူများဖြစ်ကြကုန်၏။ (ကုရ်အာန် ၂၃ : ၁၂)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၂၁၂။ ရိုကျိုးစွာ နမာန်ဖတ်နည်း

﴿212﴾ عَنْ غُثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَا مِنْ أَمْرٍ
مُسْلِمٍ تَخْضَرُهُ صَلَاةٌ مَكْتُوبَةٌ، فَيُحْسِنُ وُضُوءَهَا وَخُشُوعَهَا وَرُكُوعَهَا، إِلَّا كَانَتْ كَفَّارَةً
لِمَا قَبْلَهَا مِنَ الذُّنُوبِ مَا لَمْ يَأْتِ بِكَبِيرَةٍ، وَذَلِكَ الدَّهْرُ كُلُّهُ.

رواه مسلم، باب فضل الوضوء صحيح مسلم ၂/၁ ၂၀၆ طبع دار احياء التراث العربى

ဟရေသ် အွတ်စ်မားန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့
မိန့်တော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်မွတ်စ်လင်မ် မည်သူပင်ဖြစ်စေ ဖရပ်စ်နမာန်
အချိန်ရောက်လာသောအခါ ကောင်းမွန်ကျနစွာ ဝိုဠ်ရေသန့်စင်၍ အောက်ကြို့ရိုကျိုးမှုအပြည့်အဝ
ဖြင့် နမာန်ဝတ်ပြုရာ ရုက္ခအ်ကိုလည်းကောင်းမွန်ကျနစွာ ပြုပါမူ၊ ၎င်းသူသည် ကြီးလေးသော

အပြစ်ဂိုနာဟ်(ဂိုနာဟ်ကဗီရဟ်)မပြုပါမူ ဤနမာန်သည် ၎င်းသူကျူးလွန်ခဲ့မိလေသမျှသော အပြစ်ဂိုနာဟ်အားလုံး၏ (ကဗီဖာရဟ်)အစားပေးလျော်မှုပင်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းပြင် ဤနမာန် ၏အကျိုးကိုလည်း အမြဲတာဝရ ရရှိခံစားနေရပေမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက် ။ ။ နမာန်၌ အောက်ကြို့ရိုကျိုးမှုဟူသည် စိတ်နှလုံး၌ အရှင်မြတ်၏ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်မှုနှင့်တကွ ကြောက်ရွံ့ရိုသေမှုရှိနေသည့်အပြင် ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းများ၌လည်း တည်ငြိမ်မှုရှိနေခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ၎င်းနောက် အောက်ကြို့ရိုကျိုးမှု၌ ရပ်နေစဉ် မျက်လွှာကို စဂျီဒဟ်ပြုမည့်နေရာ၌ ကြည့်နေခြင်း၊ ရုက္ခအံဦးညွှတ်နေသောအခါ ခြေချောင်းများကို ကြည့်နေခြင်း၊ စဂျီဒဟ်ဦးချသောအခါ၌ နှာခေါင်းကို ကြည့်နေခြင်းနှင့် ထိုင်သောအခါ၌ ရင်ခွင်ကိုကြည့်နေခြင်းတို့လည်းပါဝင်ပေသည်။ (မအာရီဖ်လ်ကုရ်အာန်)

၂၁၃။ မွေလျော့မှုမပါသော နမာန်

﴿213﴾ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: مَنْ تَوَضَّأَ فَأَخْسَنَ وَضُوءَهُ، ثُمَّ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ لَا يَنْهَوُ فِيهِمَا غَيْرُهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ.

رواه ابوداؤد، باب كراهية الرسوسة.....، رقم: ၅၀၀

ဟဇရသ် ဇိုင်ဒ်ဗင်နိုခါလစ်ဒ်ဂျူဟနီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကောင်းမွန်ကျနစွာ ဂိုဏ်းရသန့်စင်သည်။ ပြီးနောက် နမာန်နှစ်ရကအသ်ကို မေ့လျော့ပေါ့ဆမှုမပါရှိစေဘဲ ဆိုလိုသည်မှာ အရှင်မြတ်ဘက်သို့ အပြည့်အဝ အာရုံစူးစိုက်၍ ဖတ်ရွတ်ပါမူ ၎င်းသူကျူးလွန်မိခဲ့သမျှသော အပြစ်ဂိုနာဟ်များ အားလုံး ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၂၁၄။ ကိုယ်ဖတ်နေသောအရာကို သိနေလျှင်

﴿214﴾ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَتَوَضَّأُ فَيَسْبِغُ الْوُضُوءَ، ثُمَّ يَقُومُ فِي صَلَاتِهِ فَيَعْلَمُ مَا يَقُولُ إِلَّا انْقَلَبَ كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ مِنَ الْخَطَايَا لَيْسَ عَلَيْهِ ذَنْبٌ.

(الحدیث) رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح وله طرق

عن ابی اسحاق ولم یخرجاه ووافقه الذهبی ۳۹۹/۲

(ဟဇရသ် အွတ်ကဲဗဟ်ဗင်နိုအာမစ်ရ်ဂျူဟနီ(ﷺ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏မိန့်ကြား ချက်ကို ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အကြင်မည်သည့် မွတ်စ်လင်မ်ပင်ဖြစ်စေ၊ အချက်အလက် ပြည့်စုံစွာဖြင့် ဂိုဏ်းပြုသန့်စင်ပြီးနောက် ဤသို့အာရုံစူးစိုက်၍ နမာန်ဝတ်ပြုရာ မိမိအဘယ်အရာ ကို ဖတ်ရွတ်နေကြောင်း သိရှိနေသည်ဖြစ်လျှင် ဤနမာန်သည် ၎င်းသူ၌ မည်သည့်အပြစ်

ဂိုနာဟ်များပင် မတင်ရှိသူကဲ့သို့ဖြစ်စေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မိခင်ဝမ်းမှကျွတ်ခါစ ကလေးငယ် ကဲ့သို့ ဖြစ်လေသည်။

၂၁၅။ ပြည့်ဝဆုံးသော ဝိုဏ်း

﴿215﴾ عَنْ حُمْرَانَ مَوْلَى عُثْمَانَ أَنَّ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ دَعَا بِوَضُوءٍ تَوَضَّأَ، فَعَسَلَ كَفَّيْهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ مَضْمَضَ وَاسْتَنْشَرَ، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ غَسَلَ يَدَهُ الْيُمْنَى إِلَى الْبِرْفَقِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ غَسَلَ يَدَهُ الْيُسْرَى مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ مَسَحَ بِرَأْسِهِ، ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَهُ الْيُمْنَى إِلَى الْكَعْبَيْنِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ غَسَلَ الْيُسْرَى مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ تَوَضَّأَ نَحْوَ وَضُوءِي هَذَا، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ تَوَضَّأَ نَحْوَ وَضُوءِي هَذَا، ثُمَّ قَامَ فَرَكَعَ رَكْعَتَيْنِ، لَا يُحْدِثُ فِيهِمَا نَفْسَهُ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ قَالَ ابْنُ شِهَابٍ: وَكَانَ عَلَمًا وَأَنَا يَقُولُونَ: هَذَا الْوَضُوءُ أَسْبَغُ مَا يَتَوَضَّأُ بِهِ أَحَدٌ لِلصَّلَاةِ.

رواه مسلم، باب صفة الوضوء، وكنهه، رقم: ၁၃၈

ဟဇရတ် ဟုန်မရာန်(رحمته الله عليه) (ဟဇရတ် အုဆ်မာန်း(عليه السلام) ၏ သူကောင်းပြုခံရသူကျွန်)က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဟဇရတ် အုဆ်မာန်းနီဗင်နီအမ်ဖားနီ(عليه السلام) သည် ဝိုဏ်းပြုရန်ရေတောင်းသည်။ ပြီးနောက် ဝိုဏ်းပြုရာ ပထမဦးစွာ လက်နှစ်ဖက်ကို (လက်ကောက်ဝတ်အထိ) သုံးကြိမ်ဆေးသည်။ ပြီးနောက် နှုတ်ကျင်းသည်။ ထို့နောက် မျက်နှာကိုသုံးကြိမ်ဆေးကြောသည်။ ပြီးနောက် ညာဖက်လက်ကို တံတောင်ဆစ်အထိ သုံးကြိမ်ဆေးသည်။ ပြီးနောက် ဘယ်ဘက်လက်ကို လည်း ဤနည်းအတိုင်း သုံးကြိမ်ဆေးသည်။ ပြီးနောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ကို ဤနည်းအတိုင်း ဝိုဏ်းပြုသည်ကို တွေ့ခဲ့ရသည်။ ဝိုဏ်းပြုပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိသည်မှာ အကြင်မည်သူမဆို ငါကိုယ်တော်မြတ်ကဲ့သို့ ဝိုဏ်းပြုလုပ်ကာ နမာဇ်နှစ်ရကအသ်ကို စိတ်ထဲ၌ အခြားမည်သည့်အတွေးမျှမဝင်ရောက်စေဘဲ ဖတ်လျှင် ၎င်းသူ ကျူးလွန်ခဲ့မိသမျှသော အပြစ်ဂိုနာဟ်များအားလုံး ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ ဟဇရတ် အိမ်နေရှေဟာဗ်(رحمته الله عليه) က အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ အာလင်မ်သာသနာ့ ပညာရှင်များက အမိန့်ရှိခဲ့ကြသည်မှာ ဤသည်နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက် ပြည့်ဝဆုံးသော ဝိုဏ်းပင်ဖြစ်ချေသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၂၁၆။ အောက်ကြိုစွာ ဖတ်ခဲ့ရပြန်

﴿216﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ تَوَضَّأَ فَأَخْسَنَ الوُضْوءَ، ثُمَّ قَامَ فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ أَوْ أَرْبَعًا. شَكَ سَهْلٌ. يُحْسِنُ فِيهِمَا الرُّكُوعَ وَالْحُسُوعَ، ثُمَّ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ غُفِرَ لَهُ.

رواه احمد واسناده حسن، مجمع الزوائد ٢/ ٦٤

ဟဇရသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားနာခဲ့ရသည်။ အကြင်သူသည် ကောင်းမွန်ကျနစွာ ဝိုဏ်းရသန့်စင်သည်။ ပြီးနောက် နမာဇ်နှစ်ရက်အသ်(သို့) လေးရက်အသ်ဖတ်ရာ ၎င်းနမာဇ်တွင် ကောင်းမွန်ကျနစွာ ရကူအ်ပြုသည်။ ၎င်းနမာဇ်အား အောက်ကြိုရှိကျိုးမှုဖြင့် ဝတ်ပြုသည်။ ပြီးနောက် အရှင်မြတ်ထံမှ မဂ်ဖီရသ်ရ်လည်းတောင်းခံလျှင် ၎င်းသူ၏ အပြစ်ဂိုနာဟ်များအားလုံး ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၁၇။ နမာဇ်ထဲသို့ စိတ်ကိုင်နှစ်မြှုပ်

﴿217﴾ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَا مِنْ أَحَدٍ يَتَوَضَّأُ فَيُحْسِنُ الوُضْوءَ وَيُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ يُقْبَلُ بِقَلْبِهِ وَوَجْهِهِ عَلَيْهِمَا إِلَّا وَجِبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ.

رواه ابو داود، باب كراهة الوسوسة..... رقم: ٩٠٦

ဟဇရသ် အွတ်က်ဗဟ်ဗင်န်အာမစ်ရ်ဂျူဟနီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်မည်သူမဆို ဝိုဏ်းကို ကောင်းမွန်ကျနစွာ ပြုလုပ်သည်။ ပြီးနောက် နမာဇ်နှစ်ရက်အသ်ကို ဝတ်ပြုရာစိတ်ကို ဤနမာဇ်၌ပင် နှစ်မြှုပ်ထားသည်။ ၎င်းပြင် ခန္ဓာကိုယ်သည်လည်း တည်ငြိမ်စွာရှိနေခဲ့ပါမူ ၎င်းသူအဖို့ မုချကောန်ဂျန္ဓသ်သည် ဝါကိုင်ဖြစ်သွားပေသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၂၁၈။ ရှည်သောကိယာမ်

﴿218﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَيُّ الصَّلَاةِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: طَوَّلُ الْقُنُوتِ. رواه ابن حبان، صحيح ٤: ٤٠

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်(رضي الله عنه) က အမိန့်ရှိသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ ဝင်ရောက်စား၍ ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) မည်သည့်နမာဇ်သည် အားလုံးထက်သာမြတ်ပါသနည်းဟု မေးလျှောက်ရာ ကိယာမ်၌ အချိန်ကြာမြင့်စွာရပ်သော နမာဇ်ဖြစ်သည်ဟု မိန့်ကြားတော်မူသည်။ (အိဗ်နေဟ်ဗ်ဟန့်)

၂၁၉။ ကျေးဇူးသိသော ဗဒ္ဒဟ်

﴿219﴾ عَنْ مُغِيرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَامَ النَّبِيُّ ﷺ حَتَّى تَوَرَّعَتْ قَدَمَاهُ فَقِيلَ لَهُ: غَفَرَ اللَّهُ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ، قَالَ: أَفَلَا أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا؟

رواه البخارى، باب قوله: لبغفرلك الله ما تقدم من ذنبك رقم: ٤٨٣٦

ဟဇရသ် မုဂီရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် (နမာန်တွင် ဤမျှအထိ အချိန်ကြာမြင့်စွာ) ရပ်တော်မူရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ခြေတော်များပင် ရောင်ကိုင်းလာတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်သည် ကိုယ်တော်၏ ရှေ့နောက်အပြစ်ဂိုဏ်ာဟ်များ (အကယ်၍ တင်ရှိခဲ့လျှင်လည်း ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးပြီးဖြစ်ပါသည်။ သို့ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ဤမျှတိုင် ဒုက္ခခံရပါသနည်းဟု တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူက မေးမြန်းရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ အဘယ်ငါ့ကိုယ်တော်က (အထက်ပါအခွင့်အရေးများအတွက်) ကျေးဇူးသိတတ်သော ဗဒ္ဒဟ်မဖြစ်ရတော့ပြီလော။ (ဗုဒ္ဓါရုံ)

၂၂၀။ စွန့်သန့်ရှင်းကိုက်ညီသောနမာန်

﴿220﴾ عَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ الرَّجُلَ لَيَنْصَرِفَ وَمَا كُتِبَ لَهُ إِلَّا عَشْرُ صَلَاةٍ تُسَبِّحُهَا سُبْحًا سُبْحًا سُبْحًا وَرُبْعًا ثَلَاثًا يَصُفُّهَا.

رواه ابو داود، باب ما جاء في نقصان الصلوة، رقم: ၇၄၇

ဟဇရသ် အမွားရ်ပင်နီယာစီးရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ လူသားသည် နမာန်ဝတ်ပြုပြီးသောအခါ၌ ၎င်းသူအတွက် အကျိုးဆင်းပင်ဆယ်ပုံတစ်ပုံရေးမှတ်ခြင်းခံရသည်။ ဤနည်းအတိုင်းအချို့သူများမှာ ကိုးပုံတစ်ပုံ၊ ရှစ်ပုံတစ်ပုံ၊ ခုနစ်ပုံတစ်ပုံ၊ ခြောက်ပုံတစ်ပုံ၊ ငါးပုံတစ်ပုံ၊ လေးပုံတစ်ပုံ၊ သုံးပုံတစ်ပုံနှင့် ထက်ဝက်ရေးမှတ်ခြင်းခံရသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်က ဆိုလိုသည်မှာ နမာန်၌ အဘယ်မျှအထိ အတွင်းအပြင် အခြေအနေနှင့် ပုံသဏ္ဌာန်သည် စွန့်သန့်ရှင်းနှင့်ကိုက်ညီခဲ့လျှင် ထိုမျှခန့်ပင် အကျိုးဆင်းပင်နှင့် အစားပေးခြင်းခံရပေသည်။ (ဗလွတ်လ်မဂျီဟူရီ)

၂၂၁။ လက်၊ မျက်နှာဘက်လှည့်၍တောင်း

﴿221﴾ عَنْ الْفَضْلِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: الصَّلَاةُ مَشَى مَشًى، تَشْهَدُ فِي كُلِّ رُكْعَتَيْنِ، وَتَضَرُّعٌ، وَتَسَاكُنٌ ثُمَّ تَقْنَعُ بِدَيْكَ يَقُولُ تَرَفَعُهَا إِلَى رَبِّكَ عَزَّ وَجَلَّ مُسْتَقْبِلًا يَطْوِيْنَهُمَا وَجْهَكَ تَقُولُ: يَا رَبِّ يَا رَبِّ ثَلَاثًا فَمَنْ لَمْ يَفْعَلْ كَذَلِكَ فَمَيَّ خَدَّاهُ

رواه احمد ١٦٧/٤

ဟရေသ် ဖရုလ်ဗင်န်အဗ္ဗ ၁၈ ﴿﴾ က ဆင်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နမာဇ်နှစ်ရကအသ်တိုင်းကို ဤနည်းအတိုင်းဖတ်ကြပါ။ ၎င်းနှစ်ရကအသ်တိုင်း၏ အဆုံးတွင် သရုလ်ဟွဒ်ကိုလည်းဖတ်ကြပါ။ နမာဇ်တွင် အောက်ကြိုရိုကျိုးမှုနှင့်တည့်ငြိမ်မှု၊ ၎င်းပြင်စိတ်အာရုံဝင်စားမှု အပြည့်အဝထားရှိပါ။ နမာဇ်ဝတ်ပြုပြီးသောအခါ၌ အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ဆုမွန်ဒိုအာတောင်းခံရန်အတွက် မိမိတို့လက်နှစ်ဖက်၏ လက်ဖဝါးများသည် မျက်နှာဘက်သို့ လှည့်ထားစေလျက် မြှောက်၍ဒိုအာပြုကြပါ။ ၎င်းပြင်(ယာရဗ်) အို-အရှင်ဟု သုံးကြိမ်မျှ တသ၍ ဒိုအာပြုကြပါ။ အကြင်သူသည် အထက်ပါအတိုင်း မပြုကျင့်ပါမူ ၎င်းသူ၏နမာဇ်သည် (အကျိုးဆုဝါးဗ်အားဖြင့်) လျော့နည်းပေမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၂၂။ အခြားဘက်အာရုံမပြု

﴿222﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يَزَالُ اللَّهُ مُقْبِلًا عَلَى الْعَبْدِ فِي صَلَاتِهِ مَا لَمْ يَلْتَفِتْ، فَإِذَا صَرَفَ وَجْهَهُ انْصَرَفَ عَنْهُ.

رواه النسائي، باب التشديد في الالتفات في الصلاة، رقم: ١١٩٦

ဟရေသ် အဗ္ဗရေရ် ﴿﴾ က ဆင်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဗန္ဓုဟ်သည် နမာဇ်အတွင်း၌ မည်သည့်ဘက်ကိုမျှ အာရုံမစိုက်သေးသရွေ့ အရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူအပေါ်သို့ အာရုံစိုက်နေတော်မူမည်။ ၎င်းသည် နမာဇ်မှလွဲ၍ အခြားဘက်သို့ အာရုံရောက်သွားသောအခါ၌မူ အရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူအပေါ်မှ အာရုံဖယ်ရှားတော်မူသည်။ (နစာအီ)

၂၂၃။ ရိုကျိုးမှု

﴿223﴾ عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا قَامَ يُصَلِّيَ أَقْبَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ بِوَجْهِهِ حَتَّى يَنْقَلِبَ أَوْ يُخْدِتَ حَدَثَ سُرْعَى.

رواه ابن ماجه، باب المصلى يتنخم، رقم: ١٠٢٣

ဟရေသ် ဟုဒိုင်ဖဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသားသည် နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက် ရပ်လိုက်သောအခါ ၎င်းသူနမာဇ်ပြီးဆုံးသည့်အချိန်ထိ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ၎င်းသူအပေါ် အပြည့်အဝအာရုံစိုက် ဂရုပြုတော်မူသည်။ (နမာဇ်အတွင်း၌) အောက်ကြိုရိုကျိုးမှုနှင့် ဆန့်ကျင်နေသော အပြုအမူများပါဝင်လာလျှင်မူ ဂရုပြုတော်မမူချေ။

(အိဗ်နေမာဂျဟ်)

၂၂၄။ ကျောက်စရစ်ခဲဖယ်ရှားခြင်း

﴿224﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ إِلَى الصَّلَاةِ

فَلَا يَمْسَحُ الْحَصَى فَإِنَّ الرِّحْمَةَ تَوَاجَهُهُ . رواه الترمذی وقال: حديث أبي ذر حديث حسن،

باب ماجاء فی كراهية مسح الحصى رقم: ၃၇၇

ဟရေသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အထဲမှ အကြင်မည်သူမဆို နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက်ရပ်ကြမူ၊ ဤသို့နမာဇ်ဝတ်ပြုနေစဉ်အတွင်း မည်သို့သော အကြောင်းကိစ္စမျှမရှိဘဲလျက် လက်ဖြင့် ကျောက်စရစ်ခဲများကို ဖယ်ရှားပစ်ခြင်းမပြုကြလင့်။ အကြောင်းမှာ ဤအချိန်သည် အရှင်မြတ်၏ အထူးရဟ်မသ်တော်များ ကျရောက်နေသောအချိန်ဖြစ်ပေသည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အစ္စလာမ်သာသနာတော်၏ အစပိုင်းခေတ်ကာလက ဗလီအတွင်းနမာဇ်ဝတ်ပြုသော နေရာများ၌ ကျောက်စရစ်ခဲလေးများ ခင်းထားလေ့ရှိခဲ့သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ထိုကျောက်စရစ်ခဲလေးများ ထိုးထောင်နေသဖြင့် စဂျ်ဒဟ်ဦးချသောအခါများ၌ခက်ခဲနေပေသည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) ကလည်း အရှင်မြတ်၏ ရဟ်မသ်တော်များ ကျရောက်နေသောအချိန်ဖြစ်၍ ဤသို့လက်များဖြင့် ဖယ်ရှားပစ်နေခြင်းကို အကြိမ်ကြိမ် တားမြစ်တော်မူခဲ့ပေသည်။ ဤသို့ကျောက်စရစ်ခဲများ ဖယ်ရှားနေမှုတွင် စိတ်အာရုံဝင်စားမိသဖြင့် အရှင့်ရဟ်မသ်တော်မှ လက်မဲ့ဖြစ်သွားမည်ကို စိုးရိမ်တော်မူခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။

၂၂၅။ ခြေဖနောင့်ပေါ်ထိုင်

﴿225﴾ عَنْ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَأْمُرُنَا إِذَا كُنَّا فِي الصَّلَاةِ

وَرَفَعْنَا رُؤُوسَنَا مِنَ السُّجُودِ أَنْ نَطْمِئِنَّ عَلَى الْأَرْضِ جُلُوسًا وَلَا نَسْتَوْفِرَ عَلَى أَظْرَافِ

الْأَقْدَامِ . رواه بتمامه هكذا الطبرانی في الكبير وإسناده حسن، وقد تكلم

الازدی وابن حزم فی بعض رجاله بما لا یقدح: مجمع الزوائد ۲/ ۳۲۵

ဟရေသ် စမုရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်တို့အား

နမာန်အတွင်း၌ စဂျီဒဟ်မှဦးခေါင်းကိုပြန်ကြသောအခါ၌ အေးဆေးတည်ငြိမ်စွာဖြင့် ခြေဖနောင့် ပေါ်ထိုင်ကြရန်နှင့် ခြေချောင်းနှစ်ဖက်ထောက်၍ မထိုင်ကြရန် မိန့်တော်မူလေ့ရှိခဲ့သည်။

(တွင်ရာနီ)

၂၂၆။ ခြေဒုလ္လတ်ဆွဲ၍သွားဖတ်

﴿226﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حِينَ حَضَرَتْهُ الْوُفَاةُ قَالَ: أَحَدْتُكُمْ حَدِيثًا سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: أَعْبُدِ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ، وَاعْلُذْ نَفْسَكَ فِي الْمَوْتَى، وَإِيَّاكَ وَذُغْرَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهَا تُسْتَجَابُ، وَمَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَشْهَدَ الصَّلَاةَيْنِ الْعِشَاءَ وَالصُّبْحَ وَلَمْ يَخْبُوا فَلْيَفْعَلْ .

رواه الطبراني في الكبير والرجل الذي من الشيع لم اجد من ذكره

وقد ورد من وجه آخر وسماه جابرًا. وفي الحاشية: وله شواهد يتقوى به، مجمع الزوائد ٢/ ١٦٥

ဟရေသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(رضي الله عنه) သည် ကွယ်လွန်ခါနီးအချိန်တွင် ဤသို့အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်အသင်တို့အား ဟဒီးဆ်တော်တစ်ပုဒ်ဆင့်ပြန်မည်။ ၎င်းကို ကျွန်ုပ်တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ကြားသိခဲ့ရသည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့သည် အရှင်မြတ်ကို မြင်တွေ့နေရသကဲ့သို့ အာရုံပြု၍ အိဗာဒသ်ကိုပြုကျင့်ကြပါ။ ဤသို့မတတ်စွမ်းနိုင်ပါမူ အသင်တို့ကို အရှင်မြတ်က ကြည့်ရှုနေတော်မူသည်ဟူ၍ အာရုံစိုက်ကြပါ။ မိမိကိုယ်မိမိ သေသူများစာရင်းတွင် ထည့်သွင်းထားကြပါ။ (မိမိကိုယ်မိမိ ရှင်နေသူများစာရင်း၌ မသွင်းလေနှင့်။ သို့မှသာ အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာဖြင့် ဝမ်းမြောက်ကြည်နူးနေခြင်း၊ ဝမ်းနည်းပူဆွေးနေခြင်း ဖြစ်မည်မဟုတ်ပေ။) မတရားနိုင်စက်ညှင်းပမ်းခံရသူများ၏ မကောင်းဆုတောင်းခြင်းမှ မိမိကိုယ်ကို မိမိကာကွယ်ပါ။ အကြောင်းမှာ ဤသို့သောသူ၏ တောင်းဆုများသည် ချက်ချင်းလက်ခံအတည်ပြုခြင်းခံရတတ်ပေသည်။ အသင်တို့အထဲမှ အိရှာနှင့်ဖဂျရ်နမာန်ကို ဂျမာအသ်ဖြင့် ဝတ်ပြုရန် အတွက် ခြေဒုလ္လတ်ဆွဲ၍သွားနိုင်ပါမူ ထိုသို့သွားရောက်ပြီး ဂျမာအသ်တွင်ပါဝင်လိုက်ပါ။

(တွင်ရာနီ)

၂၂၇။ နောက်ဆုံးနမာန်

﴿227﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: صَلِّ صَلَاةَ مَوْدِعَ

كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ كُنْتَ لَا تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ. (الحديث) رواه ابو محمد الابراهيمي في كتاب

الصلوة وابن النجار عن ابن عمرو هو حديث حسن، الجامع الصغير ٢/ ٦٩

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)

အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ တစ်လောကလုံးကို စွန့်လွှတ်ကျောခိုင်းမည့်သူကဲ့သို့ နမာဇ်ဝတ်ပြုကြလေကုန်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဤနမာဇ်သည် မိမိသက်တမ်း၏နောက်ဆုံးနမာဇ်ဖြစ်ချေသည်ဟု သဘောထားရမည်။ မိမိသည်အလ္လာဟ်(ﷻ) အား မြင်နေသည်။ အကယ်၍ ဤသို့မတတ်စွမ်းနိုင်ပါမူ အနည်းဆုံး၊ အနိမ့်ဆုံးအနေနှင့် အရှင်မြတ်က အသင့်အား ကြည့်ရှုနေသည်ဟူသော အသိတရားမျိုးထားရှိရပေမည်။ (ဂျာမေဆွဂီးရ်)

၂၂၈။ ဖတ်ဆဲနမာဇ်ကိုသာ အာရုံစိုက်

﴿228﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نُسَلِّمُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ فِي الصَّلَاةِ، فَيَرُدُّ عَلَيْنَا، فَلَمَّا رَجَعْنَا مِنْ عِنْدِ النَّجَاشِيِّ، سَلَّمْنَا عَلَيْهِ فَلَمْ يَرُدِّ عَلَيْنَا، فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! كُنَّا نُسَلِّمُ عَلَيْكَ فِي الصَّلَاةِ، فَتَرُدُّ عَلَيْنَا، فَقَالَ: إِنَّ فِي الصَّلَاةِ شُغْلًا.

رواه مسلم، باب تحريم الكلام في الصلاة..... رقم: ၁၂၀၁

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အစွလွှမ်းအစပိုင်းခေတ်ကာလက ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား နမာဇ်ဝတ်ပြုနေစဉ်အတွင်း စလမ်းဆိုလေ့ရှိပေသည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ကလည်း ကျွန်ုပ်တို့၏ စလမ်းကို တုံ့ပြန်လေ့ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ နဂျ်ဂျာရှိ ဘုရင်ထံမှ ပြန်လာသောအခါ၌ ကျွန်ုပ်တို့သည် (ယခင်ခလေ့အတိုင်းပင်) ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ကို စလမ်းဆိုကြလေရာ ကိုယ်တော်က ၎င်းစလမ်းကို မတုံ့ပြန်တော့ချေ။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်တို့က ယာရုဗူလ္လာဟ် ယခင်ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တော်အား နမာဇ်ဖတ်နေစဉ်၌လည်း စလမ်းဆိုလေ့ရှိပါသည်။ ကိုယ်တော်ကလည်း ကျွန်ုပ်တို့အား စလမ်းတုံ့ပြန်လေ့ရှိပါသည်။ (သို့ရာတွင် ယခု တစ်ကြိမ်တွင်မူ ကိုယ်တော်က မတုံ့ပြန်တော့ပြီတကား) ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နမာဇ်ဖတ်နေစဉ်အခါ၌ ၎င်းဖတ်နေသော နမာဇ်ကိုသာ အာရုံစိုက်ရမည် ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၂၉။ ငိုယိုသံ

﴿229﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يُصَلِّي وَفِي صَدْرِهِ أَزْيَرٌ كَأَزْيَرِ الرَّحَى مِنَ الْبُكَاءِ ﷻ.

رواه ابو داود، باب البكاء في الصلاة، رقم: ၄၀၆

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နမာဇ်ဝတ်ပြုနေသည်ကို တွေ့မြင်ခဲ့ဖူးသည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ရင်ဘတ်မှ ငိုယိုနေသည့် အသံသည် (အသက်ရှူရပ်သွားသည့်အတွက်ကြောင့်) ဆက်တိုက်ထွက်ပေါ်နေပေသည်။ ၎င်းအသံမှာ ကြိတ်ဆုံမှ ပွတ်ကြိတ်သံပမာဖြစ်သည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၂၃၀။ ချိန်ခွင်

﴿230﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا مَرْفُوعًا قَالَ: مَثَلُ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ كَمَثَلِ الْمِيزَانِ مَنْ أَوْفَى اسْتَوْفَى .

رواه البيهقي هكذا ورواه غيره عن الحسن مرسلًا وهو الصواب، الترغيب ٣٥١/١

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗ ဘစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဖရပ်ဇ်နမာဇ်သည် ချိန်ခွင်ပမာဖြစ်သည်။ နမာဇ်ကို ပြည့်စုံအောင် ဆောက်တည်သည်နှင့်အမျှ ထိုအတိုင်းပင် ပြည့်ပြည့်ဝဝ အစားရရှိမည်ဖြစ်သည်။ (ပိုင်ဟက်)

၂၃၁။ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ အာရုံ

﴿231﴾ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي ذَهْرٍش رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مَرْسَلًا (قَالَ) لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْ عَبْدٍ عَمَلًا حَتَّى يُخْضِرَ قَلْبَهُ مَعَ بَدَنِهِ .

انحاف السادة ١/٢/٣، قال المنذرى: رواه محمد بن نضر

المرزوقى فى كتاب الصلاة هكذا مرسلًا ووصله ابو منصور اندليعى فى مسند الفردوس من حديث

ابى ابن كعب والمرسل اصح، الترغيب ٣٤٦/١

ဟဇရသ် အုဆ်မားနီဗင်နီအဗီဒဟ်ရီရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ဗန္ဓဟ်ကျေးကျွန်၏ ထိုအမလ်ကောင်းမှုကိုသာ လက်ခံတော်မူသည်။ ခန္ဓာကိုယ်နှင့် စိတ်အာရုံကိုအတူပူးပေါင်းစေ၍ အာရုံထားပြီး ပြုကျင့်သော အမလ်ဖြစ်သည်။ (အိသ်သေဟာဇ်)

၂၃၂။ နမာဇ် အပိုင်းသုံးပိုင်း

﴿232﴾ عَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الصَّلَاةُ ثَلَاثَةٌ أَثَلَاثٌ: الطُّهُورُ ثَلَاثٌ، وَالرُّكُوعُ ثَلَاثٌ، وَالسُّجُودُ ثَلَاثٌ، فَمَنْ آدَاَهَا بِحَقِّهَا قُبِلَتْ مِنْهُ، وَقَبِلَ مِنْهُ

سَائِرُ عَمَلِهِ، وَمَنْ رَدَّتْ عَلَيْهِ صَلَاتُهُ رَدَّ عَلَيْهِ سَائِرُ عَمَلِهِ .

رواه البيهقي لا نعلمه مرفوعاً .

الا عن المعيرة بن مسلم، قلت: إنا المعيرة ثقة واصله حسن، مجمع الزوائد ٣/٢/٣٤٥

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နမာဇ်၌ အပိုင်းသုံးပိုင်းပါဝင်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းနမာဇ်၏အကျိုးဆင်းသက်အပြည့်အဝရရှိမှုသည် ၎င်းအပိုင်းသုံးပိုင်းအား မှန်ကန်တိကျစွာ ကျင့်သုံးခြင်းအပေါ်၌သာ မူတည်ပေသည်။ သန့်ရှင်းခြင်းသည် နမာဇ်၏သုံးပုံတစ်ပုံဖြစ်သည်။ ရုက္ခအံဦးညွှတ်ခြင်းသည်လည်း သုံးပုံတစ်ပုံဖြစ်သည်။ ၎င်းနောက် စဂျီဒဟ်ဦးချခြင်းသည်လည်း နမာဇ်၏ သုံးပုံတစ်ပုံဖြစ်သည်။

အကြင်သူသည် နမာဇ်၏ ရိုသေမှုကျင့်ဝတ်စည်းကမ်းများကို အပြည့်အဝလိုက်နာ၍ ဖတ်ရွတ် ခဲ့ပါမူ ၎င်းနမာဇ်ကို ကမ္ဘာလပြုလက်ခံခြင်းခံရပေမည်။ ထို့အပြင် ထိုသူ၏အခြားအမယ်များလည်း လက်ခံခြင်းခံရပေသည်။ အကြင်သူသည် နမာဇ်ကို(ပေါ့ဆစွာဝတ်ပြုခဲ့သဖြင့်) ကမ္ဘာလပြု လက်ခံ ခြင်းမခံရသည့်အပြင် ကျန်သောအမယ်ကောင်းမှုများအားလုံးလည်း ကမ္ဘာလပြုလက်ခံခြင်း မခံရတော့ပေ။ (ဝေါအိဒ်)

၂၃၃။ နောက်ကျောမှလည်းမြင်ရ

﴿233﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْعَصْرَ فَبَصَرَ بِرَجُلٍ يَصَلِّي، فَقَالَ: يَا فُلَانُ اتَّقِ اللَّهَ، أَحْسِنْ صَلَاتَكَ أَتَرَوْنَ آتِي لَا أَرَاكُمْ، إِنِّي لَأَرَى مِنْ خَلْفِي كَمَا أَرَى مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ، أَحْسِنُوا صَلَاتَكُمْ وَاتَّقُوا رُكُوعَكُمْ وَسُجُودَكُمْ .

رواه ابن خزيمة ٣٣٢/١

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ် တို့အား ဦးဆောင်၍ အဆွရ်နမာဇ်ဝတ်ပြုတော်မူသည်။ ပြီးနောက် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးနမာဇ်ဝတ်ပြုနေပုံကို မြင်တွေ့ရတော်မူပြီးနောက် ၎င်းသူအား အသံပြု၍ခေါ်တော် မူပြီး အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မိတ်ဆွေ၊ အရှင်မြတ်အားကြောက်ရွံ့ပါလေ။ နမာဇ်ကိုကောင်းမွန် ကျနစွာ ဝတ်ပြုပါ။ အဘယ်ငါ့ကိုယ်တော်အသံအား မမြင်တွေ့ဟု ထင်နေပါသလား။ ငါ့ကိုယ် တော်သည် ရှေ့ရှိအရာများကို မြင်တွေ့ရသကဲ့သို့ပင် မိမိနောက်ဖက်ရှိ အရာများကိုလည်း မြင်တွေ့နေရပါသည်။ မိမိတို့၏နမာဇ်များကို ကောင်းမွန်ကျနစွာ ဝတ်ပြုကြလေကုန်။ ရုက္ကအ် နှင့်စဂျ်ဒဟ်ကိုလည်း ပြည့်ဝစွာ ပြုကြလေကုန်။ (အိမ်နေမာဂျဟ်)

မှတ်ချက်။ ။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် နောက်ကျောဘက်ရှိအရာများကိုလည်း ကောင်းမွန်သေချာစွာ မြင်နိုင်ခြင်းမှာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ မုအ်ဂျီဇဟ်တန်ခိုးတော်ပင် ဖြစ်သည်။

၂၃၄။ လက်ချောင်းများ ခဲ့ထားခြင်းနှင့်စုထားခြင်း

﴿234﴾ عَنْ وَائِلِ بْنِ حِجْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا رَكَعَ قَرَّحَ أَصَابِعَهُ وَإِذَا سَجَدَ ضَمَّ أَصَابِعَهُ. رواه الطبرانی في الكبير و إسناده حسن مجمع الروائد ٣٢٥/٢

رواه الطبرانی في الكبير و إسناده حسن مجمع الروائد ٣٢٥/٢

ဟဇရသ် ဝါအိုလ်ဗင်န်ဟ်ဂျ်ရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် နမာဇ်အတွင်း ရုက္ကအ်ဦးညွတ်သောအခါ၌ လက်ချောင်းများကို ခဲ့ထားတော်မူပြီး စဂျ်ဒဟ်ဦးချ သောအခါ၌ လက်ချောင်းများကို စုကပ်ထားတော်မူလေသည်။ (တွမ်ရာနီ)

၂၃၅။ မုချကဏ္ဍလ်ဖြဉ်

﴿235﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَنْ صَلَّى رُكْعَتَيْنِ يَتِمُّ رُكُوعَهُ وَ سُجُودَهُ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ عَاجِلًا أَوْ آجِلًا.

اتحاف السادة المتقين عن الطبراني في الكبير ၂/ ၃၁

ဟဇရသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(رضي الله عنه) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် နမာန် နှစ်ရကအသ်အား ရကူအ်၊ စဂျိဒ်ဟ်တို့ကိုလည်း ကောင်းမွန်ကျနစွာဖြင့် ဝတ်ပြုသည်။ ပြီးနောက် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ တစ်စုံတစ်ရာကို တောင်းဆိုအသနားခံလျှင် ချက်ချင်းသော်လည်းကောင်း၊ (ချင်းချက်တစ်စုံတစ်ရာကြောင့်) အချိန်အနည်းငယ်ဆိုင်းငံ့ထား၍သော်လည်းကောင်း မုချကေန် ချီးမြှင့်တော်မူသည်။ (တွပ်ရာနီ)

၂၃၆။ ကြမ်းခေါက်

﴿236﴾ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَثَلُ الَّذِينَ لَا يَتِمُّ رُكُوعَهُ وَيَنْقُرُ فِي سُجُودِهِ مَثَلُ الْجَانِعِ يَأْكُلُ الثَّمَرَةَ وَالتَّمْرَتَيْنِ لَا تَغْنِيَانِ عَنْهُ شَيْئًا.

رواه الطبراني في الكبير وأبو يعلى وإسناده حسن، مجمع الزوائد ၃/ ၃၀

ဟဇရသ် အဗူအဗ်ဒုလ္လာဟ်အရ်အရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်နမာန်၌ ရကူအ် တိကျစွာ မပြုသည်သာမက စဂျိဒ်ဟ်၌လည်း ကြမ်းကို တစ်ဒုန်းဒုန်းခေါက်နေခဲ့ပါမူ ၎င်းသူ၏ပမာသည် ဆာလောင်မွတ်သိပ်နေသူပမာ ဖြစ်သည်။ ၎င်းဆာလောင်နေသူသည် စွန်ပလွံသီးတစ်လုံးနှစ်လုံးစားရုံမျှဖြင့် မဝနိုင်သကဲ့သို့ပင် ပေါ့ဆစွာ ဖတ်လိုက်သောနမာန်သည် ၎င်းသူအဖို့ မည်သို့မျှ အသုံးဝင်အကျိုးပြုမည်မဟုတ်ချေ။ (တွပ်ရာနီ)

၂၃၇။ စိတ်ဝင်စားမှုကို ရုပ်သိမ်း

﴿237﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: أَوَّلُ شَيْءٍ يُرْفَعُ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ الْخُشُوعُ حَتَّى لَا تَرَى فِيهَا حَاشِعًا.

رواه الطبراني في الكبير وإسناده حسن، مجمع الزوائد ၃/ ၃၂

ဟဇရသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ ဤအွဗ္ဘသ်သားများထံမှ အားလုံးထက်အလျင် နမာန်အတွင်း ခိုရှုအ် စိတ်ဝင်စားမှုကို

ရုပ်သိမ်းခြင်းခံရမည်။ အဘယ်မျှဟူမူ ဤအမွှာသားများ၌ နမာဇ်အတွင်း စိတ်ဝင်စားမှုဖြင့် ဖတ်သူဟူ၍ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှပင် ရှိတော့မည်မဟုတ်ချေ။ (တွမ်ရာနီ)

၂၃၈။ အဆိုးရွားဆုံးသူခိုး

﴿238﴾ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَسْوَأُ النَّاسِ سَرِقَةً الَّذِي يَسْرِقُ مِنْ صَلَاتِهِ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَيْفَ يَسْرِقُ مِنْ صَلَاتِهِ؟ قَالَ: لَا يَتِمُّ رُكُوعَهَا وَلَا سُجُودَهَا، أَوْ لَا يَقِيْمُ صَلَاتَهُ فِي الرُّكُوعِ وَلَا فِي السُّجُودِ .

رواه احمد والطيبراني في الكبير والاولسط ورجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٣٠٠/٢

ဟဇရသ် အဗူကသားဒတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူခဲ့သည်။ နမာဇ်အတွင်း၌ ခိုးဝှက်သောသူသည် အဆိုးရွားဆုံးသော ခိုးဝှက်သူဖြစ်သည်။ ဆွဟာဗတ်(ﷺ) များက ယာရစ္စလလ္လာဟ်၊ နမာဇ်အတွင်း၌ အဘယ်သို့ခိုးဝှက်ပါသနည်းဟု မေးလျှောက်ကြရာ ရုက္ကအ်၊ စဂျိဒဟ်တို့ကို ကောင်းမွန်ကျနစွာ မပြုခြင်းပင်ဖြစ်သည်ဟု အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၃၉။ ခါးကိုဖြောင့်ဖြောင့်

﴿239﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَى صَلَاةِ رَجُلٍ لَا يَقِيْمُ صَلَاتَهُ بَيْنَ رُكُوعِهِ وَسُجُودِهِ .

رواه احمد، الفتح الرباني ٢٦٧/٣

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်သည် ရုက္ကအ်၊ စဂျိဒဟ်နှစ်ခုအကြား (တစ်နည်း) ကောင်ဝ်မဟ်၌ ခါးကိုဖြောင့်မတ်စွာ မထားသောသူ၏နမာဇ်ကို လှည့်၍ပင်ကြည့်ရှုတော်မမူချေ။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၄၀။ ရှိုင်းသွန်အလစ်သုတ်

﴿240﴾ عَنْ عَبْدِ سَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنِ الْإِلْفَاتِ فِي الصَّلَاةِ قَالَ: هُوَ اخْتِلَاسٌ يَخْتَلِسُهُ الشَّيْطَانُ مِنْ صَلَاةِ الرَّجُلِ .

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ما ذكر في الالتفات في الصلاة، رقم: ၈၇၀

ဟဇရသ် အာအိရုတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်မသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား နမာဇ်အတွင်း၌ ဟိုဟိုဒီဒီကြည့်ရှုခြင်း အဘယ်သို့ပါနည်းဟု မေးတော်မူရာ အမိန့်ရှိ

တော်မူသည်။ ဤသည် ရှိုင်သွာန်က လူသားအား နမာဇ်အတွင်းမှ အလစ်သုတ်ဖယ်ထုတ်
လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၄၁။ မော့လျက်သား

﴿241﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ
يَرَفَعُونَ أَبْصَارَهُمْ إِلَى السَّمَاءِ فِي الصَّلَاةِ، أَوْ لَا تَرْجِعَ إِلَيْهِمْ .

رواه مسلم، باب النهي عن رفع البصر..... رقم: ၉၆၆

ဟဇရသ်ဂျာဗိရ်ဗင်နစ်စမုရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ
တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် နမာဇ်အတွင်း၌ မိုးကောင်းကင်ဘက်သို့ မော့ကြည့်နေပါမူ
ရပ်တန့်လိုက်ပါ။ သို့မဟုတ်ပါက ဤအရှုသည် အထက်သို့ဆက်လက်၍ မော့လျက်သား
ဖြစ်နေပေမည်။ (မွတ်စလင်မ်)

၂၄၂။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ နမာဇ်

﴿242﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَخَلَ الْمَسْجِدَ فَدَخَلَ رَجُلٌ
فَسَلَّمَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَرَدَّ، فَقَالَ: ارْجِعْ فَصَلِّ فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ، فَرَجَعَ فَصَلَّى كَمَا صَلَّى،
ثُمَّ جَاءَ فَصَلَّى فَسَلَّمَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: ارْجِعْ فَصَلِّ فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ، ثَلَاثًا، فَقَالَ:
وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ مَا أَحْسَنُ غَيْرَهُ، فَعَلِمْنِي، أَلَا: إِذَا قُمْتَ إِلَى الصَّلَاةِ فَكَبِّرْ، ثُمَّ
اقْرَأْ مَا تيسَّرَ مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ، ثُمَّ ارْكَعْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ رَاكِعًا، ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَعْتَدِلَ قَائِمًا،
ثُمَّ اسْجُدْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ سَاجِدًا، ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ جَالِسًا وَافْعَلْ ذَلِكَ فِي صَلَاتِكَ
كُلِّهَا.

رواه البخاري، باب وجوب القراءة للامام و لماوم في الصلوات كلها..... رقم: ၇၀၇

ဟဇရသ် အဗူဟူရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဗလီသို့
လာရောက်တော်မူလာစဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ဗလီသို့လာ၍ နမာဇ်ဝတ်ပြုပြီးနောက် (တမန်တော်
မြတ်(ﷺ)ထံပါးသို့ ဝင်ရောက်ခစားသည်) တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား စလှာမိဆိုသည်။
တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ကလည်း ၎င်းစလှာမိကို တုံ့ပြန်သည်။ ၎င်းနောက် အသင်နမာဇ်ကို
ပြန်ဖတ်ပါ။ အကြောင်းမှာ အသင်နမာဇ်မဖတ်ခဲ့ချေဟု အမိန့်ရှိတော်မူ၏။ ၎င်းသူက ထသွား၍
ပထမက အတိုင်းပင် နမာဇ်ဝတ်ပြုပြန်သည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ)ထံလာ၍ စလှာမိ
ဆိုသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)ကလည်း အသင်နမာဇ်ပြန်ဖတ်ပါ။ အကြောင်းမှာ နမာဇ်မဖတ်ခဲ့
သော ကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု မိန့်တော်မူလိုက်သည်။ ဤသို့ဖြင့် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် အမိန့်ရှိခဲ့သည်။

ထိုအခါ ၎င်းသူက အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ကစမ်း၊ ၎င်းအရှင်က ကိုယ်တော်မြတ်(ﷻ)အား အမှန် တရားကိုပေး၍ စေလွှတ်တော်မူခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးသည် ဤသည်ထက်သာပိုကောင်းမွန် သော နမာဇ်မျိုးကိုမဖတ်တတ်သေးပါ။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷻ) ကျွန်တော်မျိုးအား သင်ကြားပြသ ပေးပါဟု လျှောက်ထားလေရာ၊ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷻ) က အမိန့်ရှိတော်မူလေသည်။ အသင် နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်ရပ်သောအခါ သပ်ကံဗီးရ်ဆိုပါ။ ၎င်းနောက်ကုန်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်မှ အသင် ဖတ်တတ်သောအရာကို ရွတ်ဖတ်ပါ။ ပြီးနောက် ရုကူအ်ဦးညွတ်သောအခါ တည်ငြိမ်အေးဆေး စွာ ပြုလုပ်ပါ။ ပြီးနောက် ရုကူအ်မှပြန်ထသောအခါ၌လည်း တည်ငြိမ်အေးဆေးစွာရပ်ပါ။ ပြီးနောက် စဂျိတ်ကို တည်ငြိမ်အေးဆေးစွာပြုလုပ်ပါ။ ပြီးနောက် ၎င်းစဂျိတ်မှ ဦးခေါင်းပြန်ကြွ သောအခါ၌လည်း တည်ငြိမ်အေးဆေးစွာဖြင့်သာ ထိုင်ပါလေ။ ဤပုံစံအတိုင်း မိမိနမာဇ်ပြီးဆုံး သည်အထိ ကျင့်သုံးပါလေ။ (ဗုခါရီ)

ဝိဇ္ဇာသန့်စင်ခြင်း၏ ထူးမြတ်မှုများအကြောင်း

ကုရ်အာန်၏အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ﴾ [المائدة: ၆]

- (၁) အို မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူအပေါင်းတို့၊ အသင်တို့သည် ဆွလာသ်ဝတ်ပြုရန် ရည်ရွယ်ကြသောအခါ မျက်နှာများကိုလည်းကောင်း၊ လက်များကိုတံတောင်ဆစ်ပါ လည်းကောင်း ဆေးကြောကြကုန်။ ၎င်းပြင် မိမိတို့၏ဦးခေါင်းကို မစဟ်ပြုလေကုန်။ အသင်တို့သည် မိမိတို့ခြေများကိုလည်း ခြေမျက်စိများပါဆေးကြောကြကုန်။

(ကုရ်အာန် ၅ : ၆)

[التوبة: ၁၀၈]

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهِّرِينَ﴾

- (၂) စင်စစ်သော်ကား အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် လွန်စွာသန့်ရှင်းသောသူတို့အား နှစ်မြို့ တော်မူသည်တကား။ (ကုရ်အာန် ၉ : ၁၀၈)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၂၄၃။ အီမာန်၏ထက်ဝက်

﴿243﴾ عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمَلُّهُ الْمِيزَانُ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمَلُّانِ. أَوْ تَمَلُّانِ مَابَيْنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَالصَّلَاةُ نُورٌ، وَالصَّدَقَةُ بُرْهَانٌ، وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ، وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ.

(الحديث) رواه مسلم، باب فضل الوضوء، رقم: ၁၃၄

ဟရေသ် အဗူမာလစ်က်အရှ်အရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဝိဇ္ဇာသည် အီမာန်ထက်ဝက်ဖြစ်သည်။ **سُبْحَانَ اللَّهِ** ဆိုခြင်းသည်(အမလ်၏) ချိန်ခွင့်၌ ဆဝါးမများဖြင့် အချိန်စီးစေသောအရာဖြစ်သည်။ **سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ** သည် မိုးနှင့် မြေအကြားရှိနေရာအားလုံးကို ၎င်း၏အကျိုးဆဝါးမဖြင့် ပြည့်နှက်စေသည်။ နမာဇ်သည် နှုတ်အလင်းရောင်ဖြစ်သည်။ ဆွဒကဟ်သည် အထောက်အထားဖြစ်သည်။ ဆွဗရ်သည်ခံမျိုးသိပ်ခြင်းသည် လင်းဝင်းတောက်ပစေသော အရာဖြစ်သည်။ ၎င်းပြင် ကုရ်အာန်သည် အသင်တို့၏ရပိုင်ခွင့်များအတွက် အထောက်အထားဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် အသင်တို့၏ဆန့်ကျင်ဘက်အထောက်အထားဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အကယ်၍ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်ခြင်းနှင့် ၎င်း၏အမိန့်တော်များကို နာခံကျင့်သုံးမှုပြုပါမူ ဤကျမ်းမြတ်သည် အသင်တို့လွတ်မြောက်မှုရရှိရန်အတွက် အထောက်အထားတစ်ခုဖြစ်မည်။ အကယ်၍ ဤအတိုင်း မဟုတ်ခဲ့ပါမူ အသင်တို့အား အပြစ်ငရဲ၌ ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်မှုခံရစေရန်အတွက် အကြောင်းတစ်ခုဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ (မှတ်စံလင်မိ) ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤဟဒီးဆ်တော်တွင် ဝိဇ္ဇာကိုအီမာန်၏ထက်ဝက်အဖြစ် ဖော်ပြရခြင်းမှာ အီမာန်ဖြင့် စိတ်နှလုံးသား၌ရှိနေသော ကုဖ်(ငြင်းပယ်မှု)နှင့် ရှိရ်(တုဖက်ယှဉ်တွဲယုံကြည်မှု) တည်းဟူသော အညစ်အကြေးများ ကင်းစင်သန့်ရှင်းသွားစေသကဲ့သို့ပင် ဝိဇ္ဇာဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်မှ အညစ် အကြေးများ ကင်းစင်သန့်ရှင်းစေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ နမာဇ်သည် နူးရ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်းတစ်ခုမှာ နမာဇ်သည် အပြစ်ဂိုဏ်းများနှင့် အရှက်တရားကင်းမဲ့မှုများကို ကင်းဝေး စေသကဲ့သို့ နူးရ်အလင်းရောင်သည် အမှောင်ထုကို ကင်းဝေးပပျောက်စေသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ဒုတိယအဆိုတစ်ခုမှာ ကိယာမသ်နေ့တွင် ဤနမာဇ်ကြောင့်ပင် နမာဇီ၏မျက်နှာသည် လင်းဝင်းတောက်ပနေမည်။ ထို့အပြင် ဤလောက၌လည်း ၎င်း၏မျက်နှာသည် လန်းဆန်း၍ ကျက်သရေ ရှိနေပေမည်။ တတိယအဆိုတစ်ခုမှာ နမာဇ်သည် ကဗရ်နှင့်ကိယာမသ်နေ့တွင် လင်းဝင်း စေမည့်အရာဖြစ်သည်။ ဆွဒကဟ်ပေးလျှူခြင်းသည် သက်သေခံအထောက်အထားဖြစ်

သည်ဟု ဆိုရခြင်းမှာ လူသားသည် ဥစ္စာပစ္စည်းများအပေါ် ချစ်ခင်စွဲလန်းမှုရှိနေသည်။ ၎င်းသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏လမ်းတော်၌ ဤသို့သုံးစွဲပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်းဖြင့် ဆွဒကဟ်ပြုလုပ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူ၏ အီမာန်ယုံကြည်ချက်မှန်ကန်ကြောင်းကို သက်သေခံပေးမည့် အထောက်အထား တစ်ခုဖြစ်သည်။ (ဆွပရ်)သည် လင်းဝင်းတောက်ပစေသောအရာဖြစ်သည်ဟုဆိုရာ၌ အမိန့်တော် များအားနာခံသူ၊ တားမြစ်ထားသောအမှုများမှ ဝေးစွာရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ဘေးဒုက္ခနှင့်အခက် အခဲများအပေါ် သည်းခံမြဲသိပ်ခြင်းများသည် မိမိအတွင်းသို့ ဟိဒါယသ်၏အလင်းရောင်များ ဖြင့် လင်းဝင်းတောက်ပစေသောအရာဖြစ်သည်။ (နဝဝီ)

၂၄၄။ လက်ဝတ်ရတနာ

﴿244﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ خَلِيلِي ﷺ يَقُولُ: تَبْلُغُ الْحَلْبَةَ مِنَ الْمُؤْمِنِ حَيْثُ يَبْلُغُ الْوُضُوءَ.

رواه مسلم، باب تبلغ الحلبه رقم: ၁၈၆

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့မိန့်ဆိုသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် မုအ်မင်န်၏လက်ဝတ်ရတနာ များသည် ဝုဇူရေရောက်သည့်နေရာအထိ ရှိနေမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်း များ၌ ဝုဇူရေဖြင့် သန့်ရှင်းခဲ့သည့်နေရာအထိ လက်ဝတ်ရတနာများ ဝတ်ဆင်ပေးခြင်းခံရလိမ့်မည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၄၅။ တောက်ပသော ခြွေလက်မျက်နှာ

﴿245﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ أُمَّتِي يُدْعَوْنَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ غُرًّا مُحَجَّلِينَ مِنْ آثَارِ الْوُضُوءِ، فَمَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يُطِيلَ غُرَّتَهُ فَلْيَفْعَلْ.

رواه البخارى، باب فضل الوضوء والغر المحجلون رقم: ၁၃၆

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့မိန့်ဆိုသည်ကိုကြားခဲ့ရသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် ငါ့ကိုယ်တော်၏ အွမ္မဿ် သားများကို ၎င်းတို့၏ခြေလက်များ၌ ဝုဇူပြုခဲ့သည့်အတွက်ကြောင့် လင်းဝင်းတောက်ပနေသော အဖြစ်နှင့် ခေါ်ယူခြင်းခံကြရပေမည်။ သို့ရှိရာ ဤသို့လင်းဝင်းတောက်ပမှုကို သာပိုစေလိုသူများ သည် ဤ(ဝုဇူ)ကို မြားမြောင်စွာ ပြုကြလေကုန်။ (ဗုခါရီ)

ရှင်လင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ ဝုဇူ၌ ဆေးကြောရသည့် မည်သည့်နေရာ၌မျှ ကွက်၍ မကျန် ရှိစေရန်အတွက် ဂရုစိုက်၍ ပြုကြစေလိုသည်။

၂၄၆။ ဝုဇ္ဈဖြင့် ဂိုနာဟ်များကျွတ်ခြင်း

﴿246﴾ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ تَوَضَّأَ فَأَخْسَنَ الْوُضُوءَ خَرَجَتْ خَطَايَاهُ مِنْ جَسَدِهِ حَتَّى تَخْرُجَ مِنْ تَحْتِ أَظْفَارِهِ.

رواه مسلم، باب خروج الخطايا.....، رقم: ၄၇၈

ဟဇရသ် အုဆ်မားနိဗင်နိအမ်ဟားနိ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကောင်းမွန်ကျနစွာ ဝုဇ္ဈပြုလုပ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်း၏စွန္နသ်များ၊ မွတ်စ်သဟမ်များပါမကျန်အောင် စည်းကမ်းတကျဂရုစိုက်၍ ပြုလုပ်လျှင် ၎င်းသူ၏ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းများနှင့် လက်သည်းများအောက်ကပင် အပြစ်ဂိုနာဟ်များ အားလုံးကျွတ်သွားပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များ၏ စူးစမ်းချက်အရ ဝုဇ္ဈ နမာန်စသည်များဖြင့် သေးငယ်သော အပြစ်ဂိုနာဟ်များ ကျွတ်လွတ်သွားပေမည်။ သို့သော် ကြီးမားသော အပြစ် ဂိုနာဟ်များမှာမူ သောင်ဗဟ်အမှားဝန်ချတောင်းပန်မှုမပြုမချင်း ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးမှုမရရှိပေ။ သို့ရှိရာ ဝိုဇ္ဈ နမာန်တို့နှင့်အတူ အစွသစ်ဂ်ဟရ်အမှားဝန်ချတောင်းပန်ရန်လည်း အရေးကြီး ပေသည်။ သို့ရာတွင် အရှင်မြတ်က ၎င်းသူ ဝန်ချတောင်းပန်မှုမပြုခဲ့ပါလျက်နှင့် ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာ ပေးပါမူ အရှင်မြတ်၏ မဟာအသနားတော်သက်သက်သာဖြစ်ပေသည်။ (နဝဝီ)

၂၄၇။ သုံးကြိမ်ဆေးလျှင်

﴿247﴾ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: لَا يَسْبِغُ عَبْدُ الْوُضُوءِ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ.

رواه البيهقي، صحيحه، الحديث حسن ان شاء الله، مجمع الزوائد ٤/ ٢٠١

ဟဇရသ် အုဆ်မားနိဗင်နိအမ်ဟားနိ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်သည် ဝုဇ္ဈကို ပြည့်ဝစုံလင်စွာ ပြုလုပ်ခဲ့လျှင်၊ ဆိုလိုသည်မှာ အစိတ်အပိုင်းတိုင်းကို သုံးကြိမ်သုံးခါ ဆေးကြော သန့်စင်ခဲ့လျှင် အရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူ၏ရှေ့နောက် အပြစ်ဂိုနာဟ်များအားလုံးကို ခွင့်လွှတ် ချမ်းသာပေးသနားတော်မူသည်။ (ဝေါအစ်ဒ်)

၂၄၈။ ဝုဇ္ဈပြုပြီး ရဟန္တသံဃတ်ကျင့်

﴿248﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ يَتَوَضَّأُ فَيَبْلُغُ - أَوْ فَيَسْبِغُ - الْوُضُوءَ ثُمَّ يَقُولُ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَّةِ، يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ . رواه مسلم، باب الذكر المستحب عقب الوضوء، رقم: ၄၀၄၃، وفى رواية لمسلم عن عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: مَنْ تَوَضَّأَ فَقَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ (الحديث)، باب الذكر المستحب عقب الوضوء، رقم: ၄၀၄၄، وفى رواية لابن ماجه عن أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: ثُمَّ قَالَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، باب ما يقال بعد الوضوء، رقم: ၄၆၇، وفى رواية لاسى داؤد عن عُقْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ رَفَعَ نَظْرَهُ إِلَى السَّمَاءِ بِأَنَّهُ مَا يَقُولُ الرَّجُلُ إِذَا تَوَضَّأَ، رقم: ၁၇၀، وفى رواية للترمذى عن عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ قَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ، وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ .

(الحديث) باب فى ما يقال بعد الوضوء، رقم: ၄၀၀

ဟဇရသ် အုမရ်ပင်နိသ်သွားဗ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အနက် အကြင်သူသည် ဗွတ်စ်သဟဗ်အချက်များနှင့် အခြားသော ရိုသေမှုစည်းကမ်းချက်များကိုပါ အထူးဂရုစိုက်၍ ဝိဇ္ဇာကို ကောင်းမွန်ကျနစွာပြုသည်။ ပြီးနောက်

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

ကို ရွတ်ဆိုခဲ့လျှင် ၎င်းသူအဖို့ ကောန်အမှန်ပင် ဂျန္နသ်၏ တံခါးရှစ်ပေါက်စလုံးပွင့်သွားပေသည်။ သို့ရှိရာ မိမိဆန္ဒရှိရာ တံခါးပေါက်မှ ဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ရပေမည်။

ဟဇရသ် အွတ်က်ဗဟ်ပင်နိအာမိရ် ﴿ﷺ﴾ ၏ ဆင့်ပြန်ချက်တွင်

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

ဖတ်ရန်လာရှိသည်။ ဟဇရသ် အနတ်စ်ပင်နိမာလစ်က် ﴿ﷺ﴾ ၏ ဆင့်ပြန်ချက်တွင် သုံးကြိမ်ဖတ်ရန်လာရှိသည်။

အခြားသော ဆင့်ပြန်ချက် တစ်ခုတွင်မူ ဟဇရသ် အွတ်က်ဗဟ် ﴿ﷺ﴾ က ဝိဇ္ဇာပြုလုပ်ပြီးနောက် မိုးကောင်းကင်သို့မော့ကြည့်၍ အထက်ပါကလိမဟ်တော်ကို ရွတ်ဆိုရန်လာရှိသည်။

အခြားသော ဆင့်ဆိုချက်တစ်ရပ်တွင် ဟဇရသ် အုမရ်ဗင်နီသ်သွားဗ်(ﷺ) က အောက်ပါ ကလိမဟ်တော်ကို ဆင့်ပြန်ထားသည်။

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، اللَّهُمَّ
اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ

အဓိပ္ပါယ်

ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိကြောင်းကို သက်သေခံအပ်ပါသည်။ ထိုအရှင်သည် တစ်ပါးတည်းတည်ရှိတော်မူ၏။ ထိုအရှင်နှင့် မည်သူမျှ တုမက်နိုင်စွမ်းမရှိ။ ၎င်းပြင် မုဟမ္မဒ်သခင် (ﷺ) သည် အရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓဟ်ကျေးကျွန် နှင့် အရှင်မြတ်စေလွှတ်တော်မူသော ရစူလ်တမန်တော်တစ်ပါး ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ကျွန်တော် မျိုး သက်သေခံအပ်ပါသည်။ အို အရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုးအား အမှားဝန်ချတောင်းပန်သူများ၊ ၎င်းပြင် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သူများ စာရင်း၌ ပါဝင်ခွင့်ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၄၉။ တံဆိပ်ခတ်နှိပ်စေတော်မူခြင်း

﴿249﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ تَوَضَّأْتُمْ
قَالَ: سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ كُتِبَ فِي رَقِي تُمْ
طَبِعَ بِطَائِعٍ فَلَمْ يَكْسُرْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. (وهو جزء من الحديث) رواه الحاكم وقال

هذا حديث صحيح على شرط مسلم ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٥٦٤/١

ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ ဝိုဇူပြုပြီးနောက်

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

ကို ရွတ်ဆိုခဲ့လျှင် ၎င်းကလိမဟ်တော်ကို စာရွက်ပေါ်၌ ရေးသားစေတော်မူ၍ တံဆိပ် ခတ်နှိပ်စေတော်မူသည်ဖြစ်ရာ ကိယာမသ်နေ့တိုင် မပျက်မစီးတည်ရှိနေတော်မူသည်။ ဆိုလို သည်မှာ ၎င်းဆဝါးဗ်ကို အာခီရသ်အတွက် စုဆောင်းပေးတော်မူသည်။ (ဟာကင်မ်)

၂၅၀။ နဝီများ၏ဝိုဏ်း

﴿250﴾ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ تَوَضَّأَ وَاحِدَةً فَبَلَكَ وَظَيَّفَهُ الْوُضُوءَ الَّتِي لَا بُدَّ مِنْهَا، وَمَنْ تَوَضَّأَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُ كِفْلَانِ، وَمَنْ تَوَضَّأَ ثَلَاثًا فَلَهُ ثَلَاثُ كِفْلَانِ. وَزُؤْنِي وَزُؤْنُ الْأَنْبِيَاءِ قَبْلِي.

رواه احمد ٢/ ٩٨

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီအုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဝိုဏ်းပြုသောအစိတ်အပိုင်းများကို တစ်ကြိမ်တစ်ခါစီသာ ဆေးကြောခြင်းဖြင့် ဖရပ်ဇတာဝန်ကျသွားပေသည်။ ထို့ပြင် အကြင်သူသည် ဝိုဏ်းပြုသော အစိတ်အပိုင်းများကို နှစ်ကြိမ်နှစ်ခါစီ ဆေးကြောခဲ့လျှင် ၎င်းသည် အကျိုးဆင်းရဲခက်ဆဲလေသည်။ ထို့အပြင် အကြင်သူသည် ဝိုဏ်းပြုသောအစိတ်အပိုင်းများကို သုံးကြိမ်သုံးခါစီဆေးကြောပါမူ ဤသည် ငါကိုယ်တော်နှင့် ငါကိုယ်တော်မြတ်အလျှင် ပွင့်တော်မူခဲ့ကြသော နဝီရဟုလ်များ၏ ဝိုဏ်းဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၅၁။ ကိုယ်ခန္ဓာအစိတ်အပိုင်း၏ ဂိုဏ်းများပပပ်

﴿251﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الصَّنَابِجِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِذَا تَوَضَّأَ الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ فَنَمَضَ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ فِيهِ، فَإِذَا اسْتَنْشَرَتْ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ أُنْفِهِ، فَإِذَا غَسَلَ وَجْهَهُ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ وَجْهِهِ حَتَّى تَخْرُجَ مِنْ تَحْتِ أَظْفَارِ عَيْنَيْهِ، فَإِذَا غَسَلَ يَدَيْهِ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ يَدَيْهِ حَتَّى تَخْرُجَ مِنْ تَحْتِ أَظْفَارِ يَدَيْهِ، فَإِذَا مَسَحَ بِرَأْسِهِ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ رَأْسِهِ حَتَّى تَخْرُجَ مِنْ أُذُنَيْهِ، فَإِذَا غَسَلَ رِجْلَيْهِ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ رِجْلَيْهِ حَتَّى تَخْرُجَ مِنْ تَحْتِ أَظْفَارِ رِجْلَيْهِ، ثُمَّ كَانَ مَشْيُهُ إِلَى الْمَسْجِدِ وَصَلَاتُهُ نَافِلَةً لَهُ.

رواه النسائي، باب مسح الاذنين مع الراس..... رقم: ١٠٣

وَفِي حَدِيثِ طَوِيلٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْسَةَ السُّلَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَفِيهِ مَكَانٌ (ثُمَّ كَانَ مَشْيُهُ إِلَى الْمَسْجِدِ وَصَلَاتُهُ نَافِلَةً) فَإِنْ هُوَ قَامَ فَصَلَّى، فَحَمْدُ اللَّهِ وَاتِّسَالُ عَلَيْهِ، وَمَجْدُهُ بِالْيَدَيْنِ هُوَ لَهُ أَهْلٌ، وَفَرَّغَ قَلْبُهُ لِلَّهِ، إِلَّا انْصَرَفَ مِنْ خَطِيئَتِهِ كَهَيْئَتِهِ يَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ.

رواه مسلم، باب اسلام عمرو بن عبسة، رقم: ١٩٣٠

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဆိုနာဗီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုအ်မင်နီဗန္ဓုဟ်သည် ဝိုဏ်းပြုလုပ်နေစဉ်အခါ၌ နှုတ်ကျင်းသောအခါ ၎င်း နှုတ်လျှာမှ အပြစ်ဂိုဏ်းများအားလုံး ကျဆင်းသန့်ရှင်းသွားပေသည်။ နှာခေါင်းကို ဆေးကြော

သောအခါ ၎င်းနာခေါင်းမှ အပြစ်ဂိုနာဟ်များအားလုံးကျဆင်းသွားပေသည်။ မျက်နှာကိုဆေး
 ကြောသောအခါ၌ ၎င်းမျက်နှာမှသာမက မျက်တောင်မွှေးအရင်းမှပင် အပြစ်ဂိုနာဟ်အားလုံး
 ကျဆင်းသွားပေသည်။ လက်များကို ဆေးကြောသောအခါ၌ ၎င်းလက်များ၏ ဂိုနာဟ်များသည်
 လက်သည်းအောက်မှ ကျွတ်ထွက်သွားသည်။ ၎င်းနောက် ဦးခေါင်း၏ မစဟ်လုပ်သောအခါ
 ဦးခေါင်း၏ ဂိုနာဟ်များ နားမှတစ်ဆင့် ကျွတ်သွားလေသည်။ ၎င်းနောက် ခြေထောက်များကို
 ဆေးကြောသောအခါ၌ ခြေထောက်များမှ အပြစ်ဂိုနာဟ်များသည် ခြေသည်းများအောက်မှ
 အားလုံးကျဆင်းသွားပေသည်။ ပြီးနောက် ၎င်းသူသည် ဗလီသို့သွား၍ နမာဇ်ဝတ်ပြုလိုက်ပါမူ
 ၎င်းသူအဖို့ ဗရ်ကသ်မက်လာ (မွန်မြတ်ထူးကဲရန်အကြောင်းခံ)ဖြစ်သွားပေသည်။ (နစာအီ)

အခြားသောဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင် ဟဇရသ် အမ်ရ်ဗင်နီအဗဆဆိုလမီ(rah) က
 ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အကယ်၍ ဝိုဇူပြုပြီးနောက် မတ်တတ်ရပ်၍ နမာဇ်ဝတ်ပြုခဲ့ပါမူ ၎င်းနမာဇ်
 တွင် အရှင်မြတ်အား ၎င်း၏ထူးမြတ်ကြီးကျယ်မှုနှင့်အညီ ၎င်းအားချီးမွမ်းခြင်း၊ ၎င်းမွန်မြတ်ထူးကဲ
 ခြင်းများကို ရွတ်ဆိုခဲ့ပါမူ ၎င်းပြင် မိမိ၏စိတ်နှလုံးကိုလည်း (ဒွန္နုယာ၏ပုဂ္ဂိုလ်များမှ) ကင်းရှင်းစေ
 လျက် အရှင်မြတ်ဖက်သို့သာ တစ်စိတ်တစ်လက် အာရုံစိုက်၍ ဝတ်ပြုခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည်
 ဤနမာဇ်ကို ဝတ်ပြုပြီးသောအခါ၌ မိခင်ဝမ်းမှ ကျွတ်ခါစ ကလေးသူငယ်ကဲ့သို့ အပြစ်ဂိုနာဟ်များ
 လုံးဝကင်းလွတ်သန့်ရှင်းသွားပေသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ပထမဆင့်ပြန်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အချို့အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များက
 ဝိုဇူဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံးမှ အပြစ်ဂိုနာဟ်အားလုံး သန့်ရှင်းသွားပေသည်။ နမာဇ်ဖြင့် အတွင်း
 ဂိုနာဟ်များလည်း သန့်စင်သွားပေသည်။ (ကရှုဖွတ်လ်ဂိတ္တာ)

၂၅၂။ ဝိုဇူကြောင့် ဂိုနာဟ်များပယ်သွား

﴿252﴾ عَنْ أَبِي أَمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: أَيُّمَا رَجُلٍ قَامَ إِلَى وُضُوئِهِ
 يَرِيدُ الصَّلَاةَ، ثُمَّ غَسَلَ كَفَيْهِ نَزَلَتْ خَطِيئَتُهُ مِنْ كَفَيْهِ مَعَ أَوَّلِ قَطْرَةٍ، فَإِذَا مَضَمَضَ
 وَاسْتَنْشَقَ وَاسْتَنْشَرِ نَزَلَتْ خَطِيئَتُهُ مِنْ لِسَانِهِ وَشَفَتَيْهِ مَعَ أَوَّلِ قَطْرَةٍ، فَإِذَا غَسَلَ وَجْهَهُ
 نَزَلَتْ خَطِيئَتُهُ مِنْ سَمْعِهِ وَبَصَرِهِ مَعَ أَوَّلِ قَطْرَةٍ فَإِذَا غَسَلَ يَدَيْهِ إِلَى الْمِرْفَقَيْنِ وَرِجْلَيْهِ
 إِلَى الْكَعْبَيْنِ سَلِمَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ هُوَ لَهُ وَمِنْ كُلِّ خَطِيئَةٍ كُفِّتَتْ يَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ، قَالَ: فَإِذَا
 قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ رَفَعَ اللَّهُ بِهَا دَرَجَتَهُ وَإِنْ قَعَدَ قَعَدَ سَالِمًا .
 رواه احمد/ ٢٦٣

ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ်(rah) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်
 မူသည်။ အကြင်လူသားသည် နမာဇ်အတွက် ဝိုဇူလုပ်ရန် မတ်တတ်ရပ်လိုက်သည်။ ပြီးနောက်

လက်နှစ်ဖက်ကို လက်ကောက်ဝတ်အထိ ဆေးကြောလိုက်သောအခါ ၎င်း၏လက်ဖဝါးများမှ အပြစ်ရှိနာဟ်အားလုံးသည် ပထမဦးဆုံးကျဆင်းသော ရေစက်နှင့်အတူရော၍ ကျဆင်းသွားပေသည်။ ပြီးနောက် နှုတ်ကျင်းသောအခါ ၎င်းနာခေါင်းကို ဆေးကြောသောအခါ ၎င်း၏နှုတ်လျှာနှင့် နှုတ်ခမ်းများမှ အပြစ်ရှိနာဟ်များသည် ပထမဦးဆုံးကျဆင်းသော ရေစက်ရေပေါက်နှင့်အတူ ကျဆင်းသွားပေသည်။ ၎င်းနောက် မျက်နှာကိုဆေးကြောသောအခါ ၎င်း၏နားများနှင့် မျက်လုံးများမှ အပြစ်ရှိနာဟ်များသည် ပထမဦးဆုံး ကျဆင်းသော ရေစက်ရေပေါက်နှင့်အတူ ကျဆင်းသွားသည်။ ပြီးနောက် လက်နှစ်ဖက်ကို တံတောင်ဆစ်အထိ ဆေးကြောသောအခါနှင့် ၎င်းခြေထောက်များကို ခြေကျင်းဝတ်အထိ ဆေးကြောလိုက်သောအခါ ၎င်း၏အပြစ်ရှိနာဟ်အားလုံးသည် မိခင်ဝမ်းမှကျွတ်ခါစ ကလေးသူငယ်ကဲ့သို့ သန့်ရှင်းသွားပေသည်။ ပြီးနောက် နမာန်ဝတ်ပြုရန်အတွက် ရပ်လိုက်သောအခါ အရှင်မြတ်က ၎င်းနမာန်၏ အကြောင်းခံဖြင့် ထိုသူ့အား အဆင့်အတန်းမြင့်မားစေတော်မူသည်။ အကယ်၍ ထိုင်နေခဲ့ပါမူ (နမာန်မဖတ်သေးခဲ့ပါမူ)လည်း ၎င်းသည် သန့်ရှင်းသောအဖြစ်နှင့် ထိုင်နေသူပမာဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၅၃။ ဂုဏ်အသစ်ပြခြင်း

﴿253﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ تَوَضَّأَ عَلَى طَهْرٍ كَتَبَ لَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ. رواه أبو داود، باب الرجل يجدد الوضوء..... رقم: ၆၂

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီအုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဝိဇ္ဇာရှိနေလျက်ပင် အသစ်ထပ်မံပြုလုပ်လျှင် ၎င်းသည် ကောင်းမှုဆယ်ခုရေးမှတ်ခြင်းခံရပေသည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များက ဤကဲ့သို့ ဝိဇ္ဇာအသစ်ထပ်မံပြုလုပ်နိုင်ရန် အတွက် စည်းကမ်းတစ်ခုမှာ ၎င်းပထမဝိဇ္ဇာဖြင့် ကောင်းမှုအမတ်အိဗာဒသ်တစ်စုံတစ်ခု ဆောက်တည်ပြီး ဖြစ်ရပေမည်။ (ဗလွတ်လ်မဂျီဟူဒ်)

၂၅၄။ မစ္စဝါက်တံပူတိုက်ခြင်း

﴿254﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَوْلَا أَنِ أَشَقُّ عَلَى أُمَّيِّ لَا مَرْتَهُمْ بِالسَّوَالِكِ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ. رواه مسلم، باب السواك، رقم: ၈၈၉

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ ငါ့ကိုယ်တော်၏ အမွှာသ်များအပေါ်၌ ခက်ခဲပင်ပန်းမှုဖြစ်ပေါ်မည်ကို မစိုးရိမ်ခဲ့ပါမူ နမာန်တိုင်းအတွက် မစ္စဝါက်တိုက်ရန် အမိန့်ပေးလိုသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၅၅။ စွန္နသ်တော်

﴿255﴾ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَرْبَعٌ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ: الْحَيَاءُ وَالنَّعْظُ وَالسَّوَاكُ وَالنِّكَاحُ. رواه الترمذی وقال: حديث أبي أيوب

حديث حسن غريب، باب ماجاء في فضل التزويج والحث عليه، رقم: ၁၀၈၀

ဟရေသ် အဗူအိုင်ယူးဗ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အချက်လေးချက်သည် နဗီရုစူလ်အားလုံး၏ စွန္နသ်ခလေ့တော်ဖြစ်ပေသည်။

- (၁) အရှက်တရားရှိနေခြင်း။
- (၂) အမွှေးနံ့သာနှစ်သက်သုံးစွဲခြင်း။
- (၃) မစွဝါက်တိုက်ခြင်း နှင့်
- (၄) နေကာဟ်ပြုလက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းတို့ဖြစ်ပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၅၆။ နဗီဗျား၏ ဓလေ့တော်

﴿256﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: عَشْرٌ مِنَ الْفِطْرَةِ: قَصُّ الشَّارِبِ، وَإِعْقَاءُ اللَّيْحَةِ، وَالسَّوَاكِ، وَاسْتِنْشَاقُ الْمَاءِ، وَقَصُّ الْأَظْفَارِ، وَغَسْلُ الْبَرَاجمِ، وَتَنَفُّ الْإِبِطِ، وَحَلَقُ الْعَانَةِ، وَانْتِقَاصُ الْمَاءِ قَالَ زُكْرِيَّا: قَالَ مُضْعَبٌ: وَنَسِيتُ الْعَاشِرَةَ، إِلَّا أَنْ تَكُونَ الْمُضْمَضَةُ. رواه مسلم، باب خصال الفطرة، رقم: ၆၀၄

ဟရေသ် အာအေရှဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နဗီဗျား၌ စွန္နသ်တော်(၁၀)ချက်ရှိပေသည်။ နှုတ်ခမ်းမွှေးဖြတ်ခြင်း၊ မုတ်ဆိတ်မွှေးထားခြင်း၊ မစွဝါက်တိုက်ခြင်း၊ နှာခေါင်းတွင်ရေဝင်အောင်ဆေးကြောခြင်း၊ လက်သည်းညှပ်ခြင်း၊ လက်ချောင်းများကြား (ဤကဲ့သို့ပင် ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံးမှ အညစ်အကြေးများ တင်ကျန် နေတတ်သောနေရာများ ဥပမာ နားအတွင်း၊ နှာခေါင်းအတွင်း၊ ချိုင်းကြားများစသည်)တို့ကို ဂရုတစိုက် ဆေးကြောသန့်ရှင်းခြင်း၊ ချိုင်းမွှေးနှုတ်ခြင်း၊ ချက်အောက်အမွှေးအမှင်များရိတ်ခြင်း၊ ၎င်းအပေါ် အလေးသွားပြီးနောက် ရေဖြင့်ဆေးကြောသန့်ရှင်းခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ဟဒီးဆ်တော်ကို ဆင့်ပြန်သူ (ရာဝီ) ဟရေသ် မွတ်ဆွ်အမ်(رحمته الله عليه) သည် နံပါတ်(၁၀)မြောက်အချက်ကို မေ့နေခဲ့သည်။ ၎င်းက ထင်မြင်ယူဆသည်မှာ ဤအချက်သည် နှုတ်ကျင်းခြင်းဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၅၇။ နှုတ်လျာသန့်စင်ခြင်း

﴿257﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: السَّوَاكُ مَطَهْرَةٌ لِلْفَمِ مَرْصَاةٌ لِلرَّبِّ .
رواه الترمذی، باب التبرجیع من المداخن ۵

ဟဇရသ် အာအေရှဟ်﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မစ္စဝါက်သည် နှုတ်လျာကို သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေသောအရာဖြစ်သည်။ ၎င်းနောက်အလ္လာဟ်﴿ﷻ﴾ အား နှစ်သက်စေသောအရာလည်းဖြစ်သည်။ (နစာအီ)

၂၅၈။ မစ္စဝါးက်အတွက် အထူးတိုက်တွန်းမှု

﴿258﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَا جَاءَنِي جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَطُّ إِلَّا أَمَرَنِي بِالسَّوَاكِ، لَقَدْ خَشِيتُ أَنْ أَخْفِيَ مُقَدِّمَ فِيٍّ .
رواه احمد ۵/ ۲۶۳

ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ်﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဂျိဗရ်အီးလ်﴿ﷺ﴾ သည် ငါကိုယ်တော်မြတ်ထံလာသည့်အခါတိုင်း မစ္စဝါက်တံပူတိုက်ရန် အကြိမ်ကြိမ် တိုက်တွန်းလှသဖြင့် ငါကိုယ်တော်မစ္စဝါက်အကြိမ်ကြိမ်အခါခါ သုံးစွဲပြီး မိမိ၏သွားဖုံးများ ပွန်းပဲ့၍နာသွားမည်ကို စိုးရိမ်ခဲ့မိပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၅၉။ နေ့နှင့်ည တံပူတိုက်ခြင်း

﴿259﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ لَا يَرْفُذُ مِنْ لَيْلٍ وَلَا نَهَارٍ فَيَسْتَقِيطُ إِلَّا يَتَسَوَّكَ قَبْلَ أَنْ يَتَوَضَّأَ .
رواه ابو داود، باب السواك لمن قام بالليل، رقم: ၈۷

ဟဇရသ် အာအေရှဟ်﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ သည် နေ့ဖြစ်စေ၊ ညဖြစ်စေ၊ အိပ်ယာမှထပြီနောက် ဝိုဏ်မပြုမီအလျှင် မစ္စဝါက်တိုက်လေ့ရှိသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၂၆၀။ ဖရစ်ရှ်သဟ်များ နှုတ်ခမ်းချင်းထီတွေ့

﴿260﴾ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ الْعَبْدَ إِذَا تَسَوَّكَ ثُمَّ قَامَ يُصَلِّيَ قَامَ الْمَلِكُ خَلْفَهُ فَيَسْتَمِعُ لِقِرَاءَةِ رَبِّهِ فَيَذْنُوبُ مِنْهُ. أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا. حَتَّى يَضَعَ فَاهُ عَلَى فِيهِ، فَمَا يَخْرُجُ مِنْ فِيهِ شَيْءٌ مِنَ الْقُرْآنِ إِلَّا صَارَ فِي جَوْفِ الْمَلِكِ، فَطَهَّرُوا أَفْوَاهَكُمْ لِلْقُرْآنِ .
رواه البزار ورجالہ ثقات، مجمع الزوائد ۵/ ۲۶

ဟဇရသ် အလီ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

မူသည်။ ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်သည် မစ္စဝါက်တံပူစား သွားတိုက်ပြီးနောက် နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက် မတ်တတ်ထရပ်လိုက်သောအခါ ဖရစ်ရှ်သဟ်သည် ၎င်း၏နောက်မှလိုက်ရပ်သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းသူ၏ ကိရာအသ်ဖတ်ရွတ်မှုကို အာရုံစိုက်၍နားထောင်သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းသူနှင့် အလွန် နီးကပ်၍ ၎င်း၏ပါးစပ်ပေါ် မိမိ၏ပါးစပ်ကိုတေ့ထားလိုက်ရာ ၎င်းသူ၏နှုတ်လျှာမှထွက်လာ သော ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်၏ စကားလုံးတိုင်းသည် ၎င်းဖရစ်ရှ်သဟ်၏ ဝမ်းဗိုက်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားပေသည်။ (ဤနည်းဖြင့် ၎င်းသူသည် ဖရစ်ရှ်သဟ်များ၏ ချစ်သူဖြစ်သွားပေသည်) သို့ဖြစ်သောကြောင့် အသင်တို့သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်ရန်အတွက် မိမိတို့၏ နှုတ်လျှာများကို သန့်ရှင်းအောင်ထားကြလော့။ ဆိုလိုသည်မှာ မစ္စဝါက်တိုက်ခြင်း အလေ့အထကို အမြဲဂရုပြုကြလေကုန်။

(ဝေါအိဒ်)

၂၆၁။ မစ္စဝါက်ဖြင့် နမာဇ်ဖတ်ခြင်း

﴿261﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: رُكْعَتَانِ بِسَوَاكِ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رُكْعَةً بِغَيْرِ سَوَاكِ.
 رواه البزار ورجاله موثقون، مجمع الروايات ٢/٢٦٣

ဟရေသ် အာအေရူဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ မစ္စဝါက်တိုက်ပြီးဖတ်သော နမာဇ်နှစ်ရကအသ်သည် မစ္စဝါက်တိုက်ခြင်းမပြုဘဲ ဖတ်သော နမာဇ်ရကအသ်ပေါင်း ခုနစ်ဆယ်ထက် သာပိုမွန်မြတ်သည်။

(ဝေါအိဒ်)

၂၆၂။ သဟဂျ်ဂျွဒ်တွင် မစ္စဝါက်

﴿262﴾ عَنْ حَذِيفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا قَامَ لَيْتَهُ جَدٌّ، يُشْرُضُ قَاهُ بِالسَّوَاكِ.
 رواه مسلم، باب السواك، رقم: ၁၇၃

ဟရေသ် ဟုဇိုင်ဖတ်(ﷺ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် သဟဂျ်ဂျွဒ်နမာဇ်ဝတ်ပြု ရန်အတွက် အိပ်ယာမှထသောအခါတိုင်း မိမိ၏ပါးစပ်ကို မစ္စဝါက်ဖြင့် ကောင်းစွာတိုက်ပွတ် လေ့ရှိသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၂၆၃။ အိမ်တွင် ပထမအလုပ်

﴿263﴾ عَنْ سُرَيْحٍ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قُلْتُ: يَا سَيِّدِي كَيْفَ يَبْدَأُ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا دَخَلَ بَيْتَهُ؟ قَالَتْ: بِالسَّيِّئَاتِ.
رواه مسلم، باب السَّوَالِ، رقم: ၈၇၀

ဟရေသ် ရှုရိုင်းဟ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အွမ်မုလ်မုအ်မိနီးန့် ဟရေသ် အာအေရဟ် ﴿ﷺ﴾ အား တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ သည် အိမ်တော်သို့ ပြန်လာသည့်အခါတိုင်း မည်သည့် အလုပ်ကို ပထမဦးဆုံးပြုလုပ်လေ့ရှိသနည်းဟု မေးမြန်းတော်မူရာ သခင်မက အားလုံးထက်အလျင် မစ္စဝါက်တိုက်လေ့ရှိကြောင်း ဖြေကြားခဲ့သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၆၄။ အိမ်မှ ပထမ မစ္စဝါက်ပြုထွက်

﴿264﴾ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُخْرُجُ مِنْ بَيْتِهِ لَشَيْءٍ مِنَ الصَّلَوَاتِ حَتَّى يَسْتَاكَ.
رواه الطبراني في الكبير و رجاله موثقون، مجمع الزوائد ٢/ ٢٦٦

ဟရေသ် ဇိုင်ဒ်ဗင်နီခါလစ်ဒ်ဂျူဟနီ ﴿ﷺ﴾ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ သည် မိမိအိမ်တော်မှ မစ္စဝါက်တိုက်ခြင်းမပြုဘဲ မည်သည့်အခါမျှ နမာန်ဝတ်ပြုရန်အတွက် အပြင်သို့ ထွက်တော်မမူချေ။

၂၆၅။ မစ္စဝါက်လက်ဆောင်

﴿265﴾ عَنْ أَبِي خَيْرَةَ الصُّبَاخِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ فِي الْوُفْدِ الَّذِينَ آتَوْا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَرُودَنَا الْأَرَاكَ نَسْتَاكَ بِهِ، فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ عِنْدَنَا الْجَرِيدُ، وَلَكِنَّا نَقْبُلُ كَرَامَتِكَ وَعَطِيَّتِكَ.
(الحديث) رواه الطبراني في الكبير و إسناده حسن، مجمع الزوائد ٢/ ٢٦٨

ဟရေသ် အဗူခိုင်းရ်ရဟ်ဆိုဗာဟီ ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ ထံပါး၌ ခစားနေကြသော ကိုယ်စားလှယ် အုပ်စု၌ကျွန်ုပ်ရှိခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ သည် ကျွန်ုပ်တို့အား မစ္စဝါက်ပြုလုပ်ရန်အတွက် ပီလူးကိုင်းကို လက်ဆောင်ပေးသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်တို့က ယာရစ္စလလ္လာဟ် ﴿ﷺ﴾ ၊ ကျွန်ုပ်တို့ထံ၌ မစ္စဝါက်ပြုလုပ်ရန် စွန့်ပလွံ့ကိုင်းများရှိပါသည်။ သို့ပါသော်လည်း ကိုယ်တော်ချီးမြှင့်သော ဤလက်ဆောင်တော်ကို နှစ်သက်စွာဖြင့် လက်ခံကြပါမည်ဟု လျှောက်ထားခဲ့ကြသည်။ (တွမ်ရာနီ)

ပလီဝတ်ကျောင်းတော်များ၏ မြင့်မြတ်မှုနှင့် ကျင့်ဝတ်များ

ကုရ်အာနီအာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿ إِنَّمَا يَغْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ
وَأَتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَن يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴾

[التوبة: ၁၈]

- (၁) အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ပလီဝတ်ကျောင်းတော်များကို အကြင်သူတို့သည်သာလျှင် စည်ကားသာယာအောင်ပြုနိုင်ကြပေသည်။ ထိုသူတို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ)ကိုလည်းကောင်း၊ နောက်ဆုံးနေ့ကိုလည်းကောင်း ယုံကြည်သည့်အပြင် ထိုသူတို့သည် စွဲမြဲစွာ ဆွလာသ်ဝတ်ပြုခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကောင်းသ်တရားဝင်ဒါနကြေး ပေးဆောင်ခြင်းကိုလည်းကောင်းပြုကြကုန်သည်။ ထိုမှတစ်ပါး အလ္လာဟ်(ﷻ) အပြင် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ ကြောက်ရွံ့ကြသည်လည်းမရှိချေ။ သို့ဖြစ်လေရာ ၎င်းတို့သည် တရားလမ်းမှန်ရရှိရန် မျှော်လင့်နိုင်ကြပေသတည်း။ (ကုရ်အာန် ၉ : ၁၈)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿ فِي بُيُوتِ الَّذِينَ تُرْفَعُ وَيُذَكَّرُ فِيهَا اسْمُهُ لَا يَسْبَحُ لَهُ فِيهَا بِالْعَذْرِ وَالْأَصَالِ رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ زِكْرِ اللَّهِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ
وَأَتَى الزَّكَاةَ لَا يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ ﴾

[الزمر: ၂၁]

- (၂) (ယင်းမှန်အိမ်သည်) အကြင်အိမ်တော်များ၌ရှိသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အကြင်အိမ်တော်များကို ရိုသေချီးမြှောက်ရန်လည်းကောင်း၊ ထိုအိမ်တော်များ၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ နာမတော်များကို အောက်မေ့တသရန်လည်းကောင်း၊ အမိန့်တော်ထုတ်ပြန်တော်မူထားသည်။ ထိုအိမ်တော်များတွင် နံနက်ယံ၌လည်းကောင်း၊ ညနေခင်းများ၌လည်းကောင်း၊ အရှင်မြတ်အား ဝတ်ပြု၍ စင်ကြယ်သန့်ရှင်းကြောင်း မြှောက်ဆိုလျက်ရှိကြ၏။ အကြင်ကဲ့သို့သော ယောက်ျားတို့အား ကုန်သွယ်မှုနှင့် မည်သည့်ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုမျှပင် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား အောက်မေ့တသခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ဆွလာသ်ဝတ်ပြုဆောက်တည်ခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ကောင်းသ်ပေးဆောင်ခြင်းမှလည်းကောင်း၊ အာရုံပြောင်းစေခြင်းမရှိပေ။ ထိုယောက်ျားတို့သည်ကား စိတ်နှလုံးများနှင့် မျက်စေ့များယောက်ယက်ခတ်မည်နေ့ကို ကြောက်ရွံ့စိုးရိမ်လျက်ရှိကြ၏။

(ကုရ်အာန် ၂၄:၂၆-၃၇)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အကြင်အိမ်တော်များဆိုသည်မှာ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်များကို ဆိုလိုပေသည်။ ရိုသေချီးမြှောက်ရန် (အာဒါဝ်)ဆိုသည်မှာ (ဂျနာဗသ်) မသန့်သောအဖြစ်နှင့် မဝင်ရောက်ကြရန်လည်းကောင်း၊ မသန့်သော ဥစ္စာပစ္စည်းများကိုလည်း ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်အတွင်းသို့ မယူဆောင်လာကြရန်လည်းကောင်း၊ အတွင်း၌ ဆူညံခြင်းမပြုကြရန်လည်းကောင်း၊ ဒွန္နယာအလုပ်အကိုင်နှင့် စကားများမပြောဆိုကြရန်လည်းကောင်း၊ နံစော်သော အစားအစာများကို စားသောက်၍ မလာကြရန်လည်းကောင်းဖြစ်ပေသည်။ (ဗယာနွတ်လ်ကုရ်အာနီ)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၂၆၆။ အနှစ်သက်ဆုံးနေရာ

﴿266﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: أَحَبُّ الْبِلَادِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مَسَاجِدُهَا، وَأَبْغَضُ الْبِلَادِ إِلَى اللَّهِ أَسْوَاقُهَا.

رواه مسلم، باب فضل الجلوس في صلاة..... رقم: ၁၀၂၈

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ အရှင်မြတ်ထံတော်၌ နေရာဌာနအားလုံးအနက် အနှစ်သက်ဆုံးသော နေရာဌာနမှာ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်များဖြစ်ကြ၏။ မနှစ်သက်ဆုံးသော နေရာဌာနများမှာ ဈေးများဖြစ်၏။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၆၇။ ကြယ်တာယာ

﴿267﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: الْمَسَاجِدُ بَيُوتُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ تُصِىءُ لِأَهْلِ السَّمَاءِ كَمَا تُصِىءُ نُجُومُ السَّمَاءِ لِأَهْلِ الْأَرْضِ.

رواه الطبراني في الكبير ورجالته موثقون، مجمع الزوائد ١١ / ٢

ဟဇရတ် အိမ်နေအဗ္ဗ ၁၈(رضي الله عنه) က မိန့်ကြားတော်မူခဲ့သည်။ ဤကမ္ဘာမြေပေါ်၌ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်များသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အိမ်တော်များဖြစ်သည်။ မြေကမ္ဘာပေါ်ရှိ လူသားများအဖို့ မိုးကောင်းကင်ရှိ ကြယ်တာယာများလင်းလက်နေသကဲ့သို့ မိုးကောင်းကင်တွင် နေထိုင်ကြသူတို့ အမြင်၌လည်း မြေပြင်ရှိ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်များသည် လင်းဝင်းလျက်ရှိ၏။ (တွမ်ရာနီ)

၂၆၈။ ဗလီဆောက်ကျင်

﴿268﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ بَنَى مَسْجِدًا يَذْكُرُ فِيهِ اسْمُ اللَّهِ، بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ.

رواه ابن حبان، قال المحقق: استاده صحيح ٤٨٦/٤

ဟဇရသ် အုမရ်ပင်နိသ်သွားဗ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့မိန့်ဆိုသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် ဗလီဝတ်ကျောင်းတော် တစ်ဆောင်ကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသည်။ ၎င်းဝတ်ကျောင်းတော်၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ နာမတော်များကို တသကြလျှင် အရှင်မြတ်သည် ထိုအလှူရှင်ကို ဂျန္နသ်၌ အဆောင်တစ်ဆောင် ချီးမြှင့်တော်မူမည်။ (အိဗ်နေဟ်ဗ်ဗာန်)

၂၆၉။ ညွှေဝတ်ကြို

﴿269﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ غَدَا إِلَى الْمَسْجِدِ وَرَاحَ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ نَزْلَةً مِنَ الْجَنَّةِ كُلَّمَا غَدَا أَوْ رَاحَ.

رواه البخارى، باب فضل من غدا الى المسجد.....، رقم: ၆၆၂

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်ကြား တော်မူခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် နံနက်ညနေ အဘယ်အကြိမ်မျှပင် ဗလီဝတ်ကျောင်းတော် သို့သွားသည်ဖြစ်စေ၊ အရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူအား ဂျန္နသ်တွင်း၌ ညွှေဝတ်ကြိုဆိုတော်မူမည်။ ဤသို့ နံနက်ခင်းနှင့် ညနေခင်းအကြိမ်မည်မျှသွားသည်ဖြစ်စေ၊ ၎င်းအရေအတွက်နှင့်အမျှ ဤသို့ဂုဏ်ယူခြင်းခံရပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၂၇၀။ ဂျီဟာဒ်

﴿270﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْغَدَاُ وَالرَّوَاْحُ إِلَى الْمَسْجِدِ مِنَ الْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

رواه الطبرانى فى الكبير، وفيه: القاسم ابو عبد الرحمن

نقطة وفيه اختلاف، مجمع الزوائد ١٤٧/٢

ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ နံနက်ခင်းနှင့် ညနေခင်းများတွင်ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့သွားခြင်းသည် အရှင်မြတ် ၏လမ်းတော်သို့ထွက်၍ ရန်သူများနှင့် ဂျေဟာဒ်ပြုခြင်းတွင်ပါဝင်သည်။ (တွဗ်ရာနီ)

၂၇၁။ ဗလီဝင်ဒိုဒါက

﴿271﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ كَانَ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ قَالَ: أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ قَالَ: أَقْطُ؟ فُلْتُ: نَعَمْ، فَإِذَا قَالَ ذَلِكَ، قَالَ الشَّيْطَانُ: حَفِظَ مِنِّي سَائِرَ الْيَوْمِ.

رواه أبو داود، باب ما يقول الرجل عند دخوله المسجد، رقم: ၄၆၆

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်ဗင်န်အားဆွဲ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော် မြတ်(ﷺ) သည် ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်အတွင်းသို့ ဝင်သောအခါ၌ အောက်ပါဒိုအာကို ရွတ်ဆို လေ့ရှိသည်။

أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

ကျွန်တော်မျိုးသည် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်တော်မူသော အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ မဟာကရုဏာတော်နှင့်တကွ ထိုအရှင်မြတ်၏ အဆုံးအမရှိ စိုးမိုးအုပ်ချုပ်တော်မူသော ဆွေဖယ်တော်သဟ်ဖြင့် ရှိသွာန်၏ ဘေးရန်မှကင်းဝေးရန် ခိုလှုံချဉ်းကပ်ပါ၏။ အထက်ပါဒိုအာကို ရွတ်ဆိုလိုက်လျှင် ရှိသွာန်သည် ဤသူသည် ယနေ့တစ်နေ့တာလုံးအတွက် ငါ၏အနှောင့်အယှက်မှ ကင်းလွတ်သွားချေပြီဟု ဟစ်အော်လိုက်သည်။

၂၇၂။ ဗလီကိုချစ်ခင်

﴿272﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ أَلِفَ

الْمَسْجِدَ أَلِفَهُ اللَّهُ. رواه الطبراني في الأوسط وفيه: ابن لهيعة وفيه كلام، مجمع الزوائد، ၁၃၅/၂

ဟဇရသ် အဗူအီးဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်များကို ချစ်ခင်စွဲလန်းလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည်လည်း ၎င်းသူကို ချစ်ခင်စွဲလန်းတော်မူ၏။ (တွမ်ရာနီ)

၂၇၃။ ဗဟ်သကီ၏အိမ်

﴿273﴾ عَنْ أَبِي الدُّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: الْمَسْجِدُ

بَيْتُ كُلِّ تَقِيٍّ، وَكَفَّلَ اللَّهُ لِمَنْ كَانَ الْمَسْجِدُ بَيْتَهُ بِالرَّوْحِ وَالرَّحْمَةِ، وَالْجَوَارِ عَلَى

الصَّبَاطِ إِلَى رِضْوَانِ اللَّهِ إِلَى الْجَنَّةِ. رواه الطبراني في الكبير والأوسط والبيهقي وقال: إسناده

حسن، قلت: ورجال البرار كلهم رجال الصحيح، مجمع الزوائد ၁၃၄/၂

ဟဇရသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ)

ဤသို့မိန့်ဆိုသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်များသည် မွတ်သကီ အပြစ်ရှောင်ကြဉ်သူများ၏အိမ်ဖြစ်သည်။ အကြင်သူ၏ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်ဖြစ်လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းအဖို့ အေးချမ်းသာယာမှုကို ချီးမြှင့်တော်မူရန် တာဝန်ယူတော်မူသည်။ ၎င်းကို သုခချမ်းသာပေးသနားတော်မူမည်။ ၎င်းအပေါ် ကရုဏာပြုတော်မူမည်။ မိမိ၏ကျေနပ်နှစ်သက်မှုကိုရစေတော်မူမည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် ဆွေရာသ်တံတားပေါ်မှ လွယ်ကူစွာ ဖြတ်သန်းစေတော်မူမည်။ ၎င်းအား ဂျန္နသ်ချီးမြှင့်တော်မူမည်။ (တွဗ်ရာနီ)

၂၇၄။ ရှိုင်သွာန် (ဝံပုလွေ)၏ ဘားကောင်

﴿274﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ قَالَ : إِنَّ الشَّيْطَانَ ذُنُوبَ الْإِنْسَانِ، كَذُنُوبِ الْغَنَمِ، يَأْخُذُ الشَّاةَ الْقَاصِيَةَ وَالنَّاحِيَةَ، فَإِيَّاكُمْ وَالشَّعَابَ، وَعَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ وَالْعَامَّةِ وَالْمَسْجِدِ .
رواه احمد ၅/ ၂၃၂

ဟဇရတ် မုအားဇ်ဗင်န်ဂျဗလ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ဆိတ်များအဖို့ ဝံပုလွေသည် ရန်သူပမာဖြစ်သကဲ့သို့ပင် လူသားများအဖို့ ရှိုင်သွာန်သည် ရန်သူဖြစ်သည်။ ဝံပုလွေသည် အုပ်စုမှယ်ကြည့်၍ တစ်ကောင်တည်းသွားလာသော ဆိတ်များကို သတ်ဖြတ်စားသောက်တတ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ (အသင်တို့သည်) တစ်ကိုယ်တည်းခွဲထွက်၍ ရပ်နားစတည်းချခြင်းများ မပြုကြကုန်လင့်။ အစုအဖွဲ့နှင့်လည်းကောင်း၊ လူများနှင့်လည်းကောင်း ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်ကို အဆက်အသွယ်ထားခြင်းကိုလည်းကောင်း အထူးဂရုပြုကြလေကုန်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၇၅။ အီမာန်ရှင်ဖြစ်ကြောင်း ဘက်သေထူ

﴿275﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَغْتَدُّ الْمَسْجِدَ فَاشْهَدُوا لَهُ بِالْإِيمَانِ، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : ﴿إِنَّمَا يَغْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ .
رواه الترمذی و قال : هذا حديث حسن غريب، باب ومن سورة التوبة، رقم: ၃၀၉၃

ဟဇရတ် အဗူစအီးဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့သည် အကြင်သူအား ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့ အမြဲမပြတ်သွားလေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရလျှင် ၎င်းသူသည် အီမာန်ရှင်ဖြစ်ကြောင်း သက်သေခံကြလေကုန်။ အရှင်မြတ်အမိန့်တော်ရှိထားသည်မှာ - **إِنَّمَا يَغْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ** - အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် ကိယာမသ်နေ့ကို အီမာန်ရှိသူများသာ ဗလီများအား စည်ကား သိုက်မြိုက်အောင်ပြုကြ၏။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၇၆။ ဗလီနေရာဌာန

﴿276﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : مَا تَوَطَّنَ رَجُلٌ مُسْلِمٌ الْمَسَاجِدَ لِلصَّلَاةِ وَالذِّكْرِ، إِلَّا تَبَشَّشَ اللَّهُ لَهُ كَمَا تَبَشَّشُ أَهْلُ الْغَائِبِ بِغَائِبِهِمْ، إِذَا قَدِمَ عَلَيْهِمْ .
 رواه ابن ماجه، باب نزوم المساجد وانتظار الصلوة، رقم: ٨٠٠

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်မွတ်စ်လင်မိသည် နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်လည်းကောင်း၊ အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ဖိက်ရုံပြုတသရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်များကို မိမိတို့၏နေရာဌာနများအဖြစ် သတ်မှတ်ထားကြလျှင် အဝေးမှပြန်ရောက်လာသူအား မိသားစုများက ပြန်ဆုံတွေ့ကြသောအခါ ဝမ်းသာကြည်နူးကြသကဲ့သို့ပင် အရှင်မြတ်သည်လည်း ဤသို့သောသူများအပေါ် အလွန်ကြည်နူး နှစ်သက်တော်မူပေသည်။ (အိဗ်နေမာဂျဟ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဗလီကိုဌာနေသတ်မှတ်ခြင်းဟူသည်မှာ ဗလီနှင့် အထူးဆက်သွယ်ထားပြီး အသွားအလာအဝင်အထွက်များခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

၂၇၇။ အရှင်မြတ်နှစ်သက်သူ

﴿277﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : مَا مِنْ رَجُلٍ كَانَ يُوَطِّنُ الْمَسَاجِدَ فَسَعَلَهُ أَمْرٌ أَوْ عِلَّةٌ، ثُمَّ عَادَ إِلَى مَا كَانَ، إِلَّا تَبَشَّشَ اللَّهُ إِلَيْهِ كَمَا تَبَشَّشُ أَهْلُ الْغَائِبِ بِغَائِبِهِمْ إِذَا قَدِمَ .
 رواه ابن خزيمة ١٨٦/١

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်ကို စိတ်စွဲလန်းနေသည်။ (ဆိုလိုသည်မှာ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့ အမြဲမပြတ် ဝင်ထွက်သွားလာလေ့ရှိသည်။) ပြီးနောက် ၎င်းသူသည် လုပ်ငန်းကိစ္စတစ်စုံတစ်ရာကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဖျားနာနေသောကြောင့်သော်လည်းကောင်း ဗလီသို့မရောက်ဖြစ်တော့ချေ။ တစ်ဖန် ပြန်၍ ယခင်ကအတိုင်း ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်နှင့် အဆက်အသွယ်ထားလာရာ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ထိုသူအား မြင်တွေ့တော်မူပြီး ဝမ်းမြောက်ကြည်နူးတော်မူသည်မှာ မိသားစုတစ်စုက မိမိအိမ်မှ ပျောက်ဆုံးနေသူတစ်ယောက်အား ပြန်လည်၍ မြင်တွေ့ပြီး ပျော်ရွှင်သကဲ့သို့ပင်ဖြစ်လေသည်။ (အိဗ်နေဒ်ဒိုင်မဟ်)

၂၇၈။ ဖရစ်ရှ်သဟ်၏အဆွေတော်

﴿278﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ لِلْمَسَاجِدِ أَوْلَادًا، الْمَلَائِكَةَ جُلَسَاءُهُمْ، إِنْ غَابُوا يَفْتَقِدُونَهُمْ، وَإِنْ مَرَضُوا عَادُواهُمْ، وَإِنْ كَانُوا فِي حَاجَةٍ أَعَانَهُمْ وَقَالَ ﷺ: جَلِيسُ الْمَسْجِدِ عَلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ: آخٍ مُسْتَفَادٌ، أَوْ كَلِمَةٌ مُخَكَّمَةٌ، أَوْ رَحْمَةٌ مُنْتَظَرَةٌ.

رواه أحمد ٤١٨/٢

ဟရေသ် အဗူဟူရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူတို့သည် ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်၌ အချိန်များစွာပေးကြပါမူ ၎င်းသူတို့သည် ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်၏ တိုင်များပမာပင်ဖြစ်ကြပေသည်။ ဖရစ်ရှ်သဟ်များသည် ထိုသူတို့နှင့်အတူ ထိုင်နေကြသည်။ အကယ်၍ အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာကြောင့် ထိုသူတို့ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့ မရောက်ရှိခဲ့ကြပါက ဖရစ်ရှ်သဟ်များသည် ထိုသူတို့ကို လိုက်လံရှာဖွေကြသည်။ ၎င်းတို့ဖျားနာနေပါက ဖရစ်ရှ်သဟ်များသည် လူမမာမေးသွားရောက်ကြသည်။ လုပ်ငန်းကိစ္စတစ်စုံတစ်ရာအတွက် ထွက်ခွာသွားလျှင် လိုက်လံကူညီကြသည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသို့လည်း ထပ်ဆင့်မိန့်ကြားခဲ့ပေသည်။ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်၌ ထိုင်နေကြသူများသည် အကျိုးအမြတ်သုံးခုအနက် အနည်းဆုံးတစ်ခုခုကို ရရှိပေသည်။ မိတ်ဆွေတစ်စုံတစ်ယောက်နှင့် တွေ့ဆုံခွင့်ရမည်။ ၎င်းသူအား တွေ့ဆုံခြင်းဖြင့် ဒီးနိသာသနာအကျိုးတစ်စုံတစ်ခုခံစားရပေသည်။ သို့မဟုတ် ဟစ်ကံမသ် စကားများကို ကြားနာခွင့်ရရှိသည်။ သို့မဟုတ် အရှင်ရဟ်မသ်တော်ကို လက်ခံရရှိသည်။ ၎င်းရဟ်မသ်တော်ကို မွတ်စ်လင်မိတိုင်းပင် လိုလားတပ်မက်ကြပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၇၉။ နံ့သာဖြင့်သင်းစေ

﴿279﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِنَاءِ الْمَسَاجِدِ فِي الدُّورِ، وَأَنْ تُنْظَفَ وَتُطَيَّبَ.

رواه أبو داود، باب اتخاذ المساجد في الدور، رقم ٤٥٥

ဟရေသ် အာအေရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ရပ်ကွက်ထဲ၌ ဗလီဝတ်ကျောင်းများ ဆောက်လုပ်ကြရန်၊ ၎င်းဗလီဝတ်ကျောင်းများကို သပ်ရပ်သန့်ရှင်းစွာထားကြရန်၊ အမွှေးနံ့သာများဖြင့် မွှေးကြိုင်သင်းနေစေရန်မှာကြားတော်မူခဲ့သည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၂၈၀။ ဗလီကိုသန့်ရှင်းအောင် စီမံသူ

﴿280﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ امْرَأَةً كَانَتْ تَلْفُطُ الْقَدَى مِنَ الْمَسْجِدِ فَتَوَقَّيْتُ
 فَلَمْ يُوَظَّنَّ النَّبِيُّ ﷺ بِدَفْنِهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ : إِذَا مَاتَ لَكُمْ مَيِّتٌ فَأَذْنُوْنِي، وَصَلُّوْا
 عَلَيْهَا، وَقَالَ: إِنِّي رَأَيْتُهَا فِي الْجَنَّةِ لِمَا كَانَتْ تَلْفُطُ الْقَدَى مِنَ الْمَسْجِدِ.

رواه الطبرانی في الكبير و رجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ١١٥/٢

ဟဇရတ် အနတ်စ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် ဗလီဝတ်ကျောင်း
 တော်မှ အမှိုက်သရိုက်များကို အမြဲသန့်ရှင်းပေးလေ့ရှိသည်။ တစ်နေ့ထိုအမျိုးသမီးကွယ်လွန်
 သွားရာ ၎င်းသူမအား မြှုပ်နှံရာ၌ ကိုယ်တော်အား အသိမပေးခဲ့ချေ။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်
 (ﷺ) က အသင်တို့အနက် မည်သူပင်သေဆုံးကွယ်လွန်သည်ဖြစ်စေ၊ ငါ့ကိုယ်တော်အား
 အသိပေးကြလေကုန်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူပြီး ထိုသူမအတွက် ဂျနာဇတ်ဖတ်ပေးတော်မူသည်။
 ပြီးနောက် ငါ့ကိုယ်တော်သည် ယင်းသူမအား ဂျန္နုသ်၌ မြင်တွေ့ရပေသည်။ အကြောင်းမှာ
 ၎င်းသူမသည် ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်၌အမြဲတစေ အမှိုက်သရိုက်များကို သန့်ရှင်းလေ့ရှိသော
 ကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

(တွင်ရာနီ)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

အိလင်မ်နှင့် ဒိက်ရ်

အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်မှ တိုက်ရိုက်အကျိုးခံစားနိုင်ရန် အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်များကို တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ပြသခဲ့သော နည်းစနစ်အတိုင်းအပြည့်အဝနာခံကျင့်သုံးနိုင်ရန်အတွက် အရှင်မြတ်နှစ်သက်တော်မူသော အသိပညာကို ဆည်းပူးခြင်း၊ ဆိုလိုသည်မှာ အခြေအနေနှင့် အချိန်အခါတိုင်း၌အရှင်မြတ်၏ လိုလားနှစ်သက်မှုကို ဆန်းစစ်ဖော်ထုတ်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

အိလင်မ်သာသနာ့အသိပညာအကြောင်း

ကုရ်အာနီ၏အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ يَتْلُوا عَلَيْنَكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ﴾ (البقرة ١٢٩)

- (၁) (ငါအရှင်မြတ်သည်) ကအ်ဗဟ်ကျောင်းတော်ကို ကိဗ်လဟ်အဖြစ်သတ်မှတ်၍ပေးတော်မူသကဲ့သို့ပင် ငါအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့ထံဝယ် အသင်တို့အနက်မှ ရှုလ်တမန်တော်တစ်ပါးစေလွှတ်တော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုရှုလ်တမန်တော်သည် ငါအရှင်မြတ်

(ပိုချတော်မူသော)အာယသ်တော်များကို အသင်တို့ရှေ့ဝယ် ရွတ်ဖတ်သည်။ ထို့ပြင်တဝ
အသင်တို့၏ (စိတ်နှလုံးများ)ကို (မကောင်းမှုများမှ) သန့်ရှင်းအောင်ပြုပေးသည်။
ထိုမျှမက အသင်တို့အား ကုရ်အာန်နှင့် အသိအလိမ္မာ အမြော်အမြင်တရားများကိုလည်း
သင်ကြားပြသသည်။ ထိုမှတစ်ပါးအသင်တို့ မသိနားမလည်ခဲ့ကြသော အကြောင်းအရာ
အရပ်ရပ်တို့ကိုလည်း သင်ကြားပြသသည်။

(ကုရ်အာန် ၂ : ၁၅၁)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ ۖ
وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا﴾
[النساء: ၁၁၃]

- (၂) အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ သည် (တမန်တော်မြတ် ﷺ)အပေါ်ဝယ် ကျမ်းမြတ်ကိုလည်းကောင်း၊
ဉာဏ်ပညာကိုလည်းကောင်း ချပေးသနားတော်မူခဲ့၏။ ၎င်းပြင် အသင်မသိနားမလည်
ခဲ့သောအရာများကိုလည်း အသင့်အား သင်ကြားပြသတော်မူ၏။ အမှန်စင်စစ် အလ္လာဟ်
﴿ﷻ﴾ ၏ ကျေးဇူးတော်သည် အသင့်အပေါ်ဝယ်ကြီးလှပေသည်။

(ကုရ်အာန်၊ ၄ : ၁၁၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا﴾
[طه: ၁၁၄]

- (၃) ၎င်းပြင် အသင်သည် အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊
အရှင်မြတ်သည် ကျွန်တော်မျိုးအား အသိပညာကို တိုးပွားစေတော်မူပါဟု လျှောက်ထား
(အသနားခံ)ပါလေ။

(ကုရ်အာန် ၂၀ : ၁၁၄)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا ۖ وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا
عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ﴾
[النمل: ၁၀]

- (၄) ထိုမှတစ်ပါး မလွဲစကန် ငါအရှင်သည်ဒါရူးဒ်သခင်အားလည်းကောင်း၊ဆိုလိုင်မာန်သခင်
အားလည်းကောင်း၊ (အထူး) အသိပညာတစ်ရပ်ကို ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူခဲ့၏။
ထို့ပြင် ဒါရူးဒ်နှင့်ဆိုလိုင်မာန်နှစ်ဦးတို့က ကျွန်တော်မျိုးတို့အား မိမိ၏မြောက်မြားစွာ
သော မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်ကြကုန်သော ဗန္ဓဟ်တို့ထက် ထူးမြတ်စေတော်မူခဲ့သော
အရှင်မြတ်သည်သာလျှင်ချီးမွမ်းမှုအပေါင်းတို့ကိုခံယူထိုက်တော်မူသည်ဟုလျှောက်ထား
ကြကုန်၏။

(ကုရ်အာန် ၂၇ : ၁၅)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَبَلِّغْكَ الْأَمْثَالَ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعُلَمَاءُ﴾ [العنكبوت: ٤٣]

- (၅) ငါအရှင်သည် ဤဥပမာပုံဆောင်ချက်များကို လူတို့၏အကျိုးငှာ ခိုင်းနှိုင်းတော်မူခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အာလင်မ်ပညာရှင်တို့သည်သာလျှင် ယင်းဥပမာပုံဆောင်ချက်တို့ကို သိနားလည်ကြကုန်၏။ (ကုရ်အာန်၊ ၂၉ : ၄၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ﴾ [فاطر: ٢٨]

- (၆) အလ္လာဟ် (ﷻ) အား ထိုအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုတ်တို့အနက် အာလင်မ်ပညာရှင်များသာလျှင် ကြောက်ရွံ့ကြကုန်၏။ (ကုရ်အာန် ၃၅ : ၂၈)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ [الزمر: ٩]

- (၇) အို တမန်တော် အသင်ပြောကြားပါလေ။ (အချင်းတို့) အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာ ရှိသောသူတို့နှင့် အသိအလိမ္မာဉာဏ်ပညာကင်းမဲ့သောသူတို့သည် တူကြပါသလော။ (ကုရ်အာန် ၃၉ : ၉)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ ۚ وَإِذَا قِيلَ انشُرُوا فَانْشُرُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ ۖ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ [المجادلة: ١١]

- (၈) အို မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူအပေါင်းတို့၊ အသင်တို့သည် နေရာချဲ့ပေးကြလေကုန်ဟု ပြောဆိုကြခြင်းကို ခံကြရလေသောအခါ နေရာချဲ့၍ပေးကြလေကုန်။ အလ္လာဟ် (ﷻ) သည် အသင်တို့အဖို့ နေရာချဲ့ပေးတော်မူမည်။ ထိုနည်းတူစွာ အသင်တို့သည် မတ်တတ်ထကြလေကုန်ဟု ပြောဆိုခြင်းကိုခံကြရသောအခါ မတ်တတ်ထကြလေကုန်။ အလ္လာဟ် (ﷻ) သည် အသင်တို့အနက် မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူတို့အားလည်းကောင်း၊ အသိပညာချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူခြင်းခံခဲ့ရကြသောသူတို့အားလည်းကောင်း အဆင့်အတန်းများစွာ မြှင့်တင်ပေးသနားတော်မူမည်။ စင်စစ်သော်ငှာ အလ္လာဟ် (ﷻ) သည် အသင်တို့ကျင့်မူသမျှတို့ကို အကြွင်းမဲ့ကြားသိတော်မူသောအရှင်မြတ်ပင် ဖြစ်တော်မူပေသည်။ (ကုရ်အာန် ၅၈ : ၁၁)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْفُرُوا بِالْحَقِّ وَ أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [البقرة: ၁၇]

- (၉) အို အစ္စရာအီးလ်မျိုးနွယ်အပေါင်းတို့ အသင်တို့သည် တရားလမ်းမှန်ကို အယူမှားနှင့် မရောနှောကြကုန်လင့်။ အသင်တို့သည် တရားမှန်တရားစစ်ကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် သိရှိကြပါလျက် ဖုံးကွယ်ထိန်ချန်၍ မထားကြကုန်လင့်။ (ကုရ်အာန် ၂ : ၄၂)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿اتَّامِرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾ [البقرة: ၁၇]

- (၁၀) အို အစ္စရာအီးလ်မျိုးနွယ်အပေါင်းတို့ အသင်တို့သည် လူအများတို့ကို ကောင်းမှု တရားပွားများကြရန် ဆုံးမကြ၍ မိမိတို့ကိုယ်ကို မေ့လျော့နေကြကုန်သလော။ အမှန်မှာ အသင်တို့သည် (ငါအရှင်မြတ် ထုတ်ပြန်ပေးသနားတော်မူသော) ကျမ်းတော်များကို ရွတ်ဖတ်လျက်ရှိကြကုန်၏။ သို့ပါလျက် အသင်တို့နားမလည် ကြလေသလော။ (ကုရ်အာန် ၂ : ၄၄)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَمْلِكَكُمْ إِلَى مَا أَنهَكُمْ عَنْهُ﴾ [هود: ၈၈]

- (၁၁) တမန်တော် ရှိအိုင်ဗ် (عليه السلام) က မိမိ၏အမျိုးသားတို့အား ဤသို့ပြောဆိုခဲ့၏။ (၎င်းငါ သည် အသင်တို့အား ပြသညွှန်ကြားခဲ့သော ကိစ္စများကို ငါကိုယ်တိုင်လည်း ပြုကျင့် ဆောက်တည်ခဲ့၏) ၎င်းငါသည် အသင်တို့အား တားမြစ်ခဲ့သော ကိစ္စများကို ငါကိုယ် တိုင်ပြုလုပ်ရန်လည်း ဆန္ဒမရှိခဲ့ချေ။ (ကုရ်အာန် ၁၁ : ၈၈)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၁။ အိလင်မ်၊ ဟိဒါယာတ်၏ လူညံ့မျိုး

1 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَثَلُ مَا بَعَثَنِي اللَّهُ مِنَ الْهُدَى وَالْعِلْمِ كَمَثَلِ الْعَيْثِ الْأَخْضَرِ أَوْضَا، فَكَانَ مِنْهَا نَقِيَّةٌ، قِيلَبَ الْمَاءُ، فَأَتَتْهُ الْكَلَا وَالْعُشْبُ الْكَثِيرُ، وَكَانَتْ مِنْهَا أَجَادِبُ، أَمْسَكَبَ الْمَاءُ، فَفَعَّ اللَّهُ بِهَا النَّاسَ فَشَرِبُوا وَسَقَوْا وَزَرَعُوا، وَأَصَابَ مِنْهَا طَائِفَةٌ أُخْرَى، إِنَّمَا هِيَ قَيْعَانٌ لَا تُنْسَكُ مَاءٌ وَلَا تُنْبِتُ كَلًّا، فَذَلِكَ مَثَلُ سُنَنِ قِسْفَةٍ فِي دِينِ اللَّهِ وَنَفْعِهِ مَا بَعَثَنِي اللَّهُ بِهِ فَعَلِمَ وَعَلِمَ، وَمَثَلُ مَنْ لَمْ يَرْفَعْ بِذَلِكَ رَأْسًا وَلَمْ يَقْلِلْ هُدَى اللَّهِ الَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ.

ဟဇရသ် အဗူမူစာ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ငါတမန်တော်အား အကြင်အိလင်မ်သာသနာ့အသိပညာနှင့်တကွ ဟိဒါယသ်တည်းဟူသော တရားစစ်တရားမှန်ကို ချီးမြှင့်၍ စေလွှတ်တော်မူရာ ၎င်း၏ပမာမှာ ဤသို့ရှိသည်။ ၎င်းမှာ မြေပြင်ပေါ်သို့ ကောင်းစွာရွာသွန်းချလိုက်သော မိုးရေပေါက်များပမာ ဖြစ်၏။ (၎င်းမိုးရွာသွန်းခြင်းခံရသောမြေသည် သုံးမျိုးသုံးစားရှိပေသည်။) ပထမတစ်မျိုးမှာ မြေကောင်းမြေသန့်တစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ဤမိုးရေကို မိမိအတွင်းသို့ စုပ်ယူထားလိုက်သည်။ ပြီးနောက် မိမိ၏ကျောပေါ်၌ မြက်နှင့်အခြားသီးပင်စားပင်များကို ရှင်သန်ပေါက်ပွားစိမ်းလန်းစိုပြေစေ၏။ ဒုတိယတစ်မျိုးမှာ မြေရိုင်း (မာကျောသောမြေ)ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည်ဤမိုးရေကို မိမိအတွင်းသို့ စုပ်ယူခြင်းမပြုချေ။ သို့ရာတွင် ၎င်း၏ကျောပေါ်၌ ဤမိုးရေများကို စုဆောင်းသိုမှီးထားပေးသဖြင့် အရှင်မြတ်သည် ၎င်းမြေဖြင့် လူအများအား အကျိုးအမြတ်ဖြစ်ထွန်းစေ၏။ ၎င်းတို့သည် ဤမိုးရေကို ကိုယ်တိုင်လည်း သောက်သုံး၏။ တိရစ္ဆာန်များကိုလည်း တိုက်ကျွေးကြသည့်အပြင် လယ်မြေများကိုလည်း ရေပေးဝေနိုင်ကြသည်။ တတိယတစ်မျိုးမှာ လွင်ပြင်ဖြစ်၏။ ၎င်းသည် ဤရွာသွန်းလိုက်သောမိုးရေကို ကိုယ်တိုင်စုပ်ယူ၍ အပင်များကို ရှင်သန်လန်းဆန်းမှုမပြုနိုင်သည့်အပြင် ၎င်းမိုးရေကို စုဆောင်းသိုမှီးထားနိုင်စွမ်းလည်း မရှိချေ။

(ဤသို့ပင် လူသားများ၌လည်း သုံးမျိုးသုံးစားကွဲသွားပေသည်။) ပထမတစ်မျိုးသည် ဤသူများပင်တည်း။ ၎င်းတို့သည် အစ္စလာမ်သာသနာ့အသိပညာများကို ရှာဖွေဆည်းပူးသည်။ ပြီးနောက် အရှင်မြတ်က ငါ့အားချီးမြှင့်စေလွှတ်ခဲ့သော ဟိဒါယသ်တရားလမ်းမှန်ဖြင့် ၎င်းသူအား အကျိုးဖြစ် ထွန်းစေခဲ့သည်။ ၎င်းသူသည် ကိုယ်တိုင်လည်း သင်ယူဆည်းပူးပြီးနောက် အခြာသူများကိုလည်း တစ်ဆင့်ပြန်လည်ပို့ချသင်ကြားပေးခဲ့ကြသည်။ ဒုတိယပမာသည် ဤသို့သောသူဖြစ်သည်။ ၎င်းသူသည် ကိုယ်တိုင်မှာမူ အကျိုးအမြတ်မခံစားနိုင်သော်လည်း အခြားသူများမှာမူ ၎င်းသူကို အကြောင်းပြု၍ အကျိုးအမြတ်ခံစားရရှိသွား၏။ တတိယပမာသည် ဤသို့သောသူဖြစ်သည်။ ၎င်းသူသည် အစ္စလာမ်သာသနာဘက်သို့လှည့်၍ပင် မကြည့်ရှုမလေ့လာချေ။ အရှင်မြတ်က ငါ့အားချီးမြှင့် စေလွှတ်ခဲ့သော ဟိဒါယသ်လမ်းမှန်တရားကိုလည်း လက်မခံဘဲနေခဲ့သည်။

(ဗခါရီ)

၂။ အမွန်မြတ်ဆုံးသူ

عَنْ عِثْمَانَ بْنِ عَمَّارٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء في تعليم القرآن، رقم: ၂၇၁၀

ဟဇရသ် အုဆ်မားနီပင်နီအမ်ဖားနီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့ထဲမှ အမွန်မြတ်ဆုံးသောသူမှာ ကိုယ်တိုင်ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို သင်ယူဆည်းပူး၍ အခြားသူများကိုလည်း တစ်ဆင့်ပြန်လည်ပို့ချသင်ကြားပေးသူဖြစ်သည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၃။ သရဖူနှင့် ဝတ်စုံ

﴿ ၃ ﴾ عَنْ بُرَيْدَةَ الْأَسْلَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَتَعَلَّمَهُ وَعَمِلَ بِهِ، أَلْبَسَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَاجًا مِنْ نُورٍ ضَوْؤُهُ مِثْلُ ضَوْءِ الشَّمْسِ، وَيُكْسَى وَالْبَدِيهِ خِلْتَانِ لَا يَقُومُ بِهِمَا الدُّنْيَا، فَيَقُولَانِ بِمَا كَسَبَا هَذَا! فَيَقَالُ بِأَخَذٍ وَلَدِكُمَا الْقُرْآنَ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح عن شريك مسلم ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٥٦٨/١

ဟဇရသ် ဗုရိုင်ဒတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းကိုသင်ယူဆည်းပူးသည်။ ပြီးနောက် ၎င်းကျမ်းလာအမိန့်ပညတ်ချက်များအပေါ် လက်တွေ့လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့လျှင် ကိယာမသ်နေ့၌ ၎င်းသူအား နှုတ်ခမ်းအတိအကျသော သရဖူကို ဆောင်းပေးခြင်းခံရမည်။ ၎င်းသရဖူ၏ လင်းဝင်းတောက်ပမှုသည် နေကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ ၎င်းသူ၏မိဘနှစ်ပါးကိုလည်း ဝတ်စုံနှစ်စုံကို ဆင်မြန်းပေးမည်ဖြစ်ရာ ၎င်းဝတ်စုံများသည် တစ်လောကလုံးထက်သာမြတ်ပေသည်။ ၎င်းတို့က ဤဝတ်စုံကို အဘယ်ကြောင့်ဆင်မြန်းပေးရကြောင်း မေးမြန်းစုံစမ်းလေသောအခါ အသင်၏သားက ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူမည်။

(ဟာကင်မ်)

၄။ သင်ပေးသော မိဘ၏ ဆုဟာဘ်

﴿ 4 ﴾ عَنْ مُعَاذِ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَعَمِلَ سَلَامًا فِيهِ أَلْبَسَ وَالْإِلَٰهَ تَاجًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ، ضَوْؤُهُ أَحْسَنُ مِنْ ضَوْءِ الشَّمْسِ فِي بُيُوتِ الدُّنْيَا. لَوْ كَانَتْ فِيكُمْ فَمَا ظَنُّكُمْ بِالَّذِي عَمِلَ بِهِذَا.

رواه ابو داود، باب في ثواب قراءة القرآن، رقم: ١٤٥٣

ဟဇရသ် မုအားဇ်ဂျူဟနီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ရွတ်ဖတ်သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းကျမ်းလာအမိန့်ပညတ်ချက်များအတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့လျှင် ၎င်းသူ၏မိဘ နှစ်ပါးအား နေထက်သာပို လင်းဝင်းသော သရဖူများဆောင်းပေးခြင်းခံရမည်။ အကယ်၍ နေမင်းသည်

အသင်၏အိမ်ခေါင်မိုးထက်၌ ထွက်ပြုနေပါက (၎င်း၏အလင်းရောင်သည် အဘယ်မျှတိုင်လင်းဝင်းလက်ဖြာမည်နည်း။ ထိုထက်ပင်သာ၍ ၎င်းသရဖူက လင်းဝင်းလက်ဖြာနေမည်ဖြစ်၏) သို့ဖြစ်လျှင် ကိုယ်တိုင် ကုန်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ရွတ်ဖတ်၍ လက်တွေ့လိုက်နာကျင့်သုံးသူအပေါ်၌ မည်သို့အစားပေးခြင်းခံရမည်ဟု ထင်မြင်ယူဆကြပါသနည်း။ ဆိုလိုသည်မှာ အကယ်၍ ဤသို့သောသူ၏ မိဘနှစ်ပါးစလုံးကိုပင် ဤမျှကြီးမားသော အကျိုးဆုလာဘ်ကို အစားပေးခြင်းခံကြရသည်ဖြစ်လျှင် ၎င်းလက်တွေ့လိုက်နာကျင့်သုံးသူအဖို့မှာမူ ဤသည်ထက်ပင် သာပိုကြီးမားသော ဆုလာဘ်ပေးခြင်းခံရမည့်အကြောင်းကို ဆိုဖွယ်ပင်မရှိတော့ချေ။

(အဗူဒါဝူးဒ်)

၅။ ဟာဖ်ဇ်သည်ဘက်ပြိုင်၍ ဒေါသမဖြစ်သင့်

﴿ 5 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ فَلَمْ يَسْتَدْرِجَ النُّبُوَّةَ بَيْنَ جَنْبَيْهِ غَيْرَ أَنَّهُ لَا يُوحَى إِلَيْهِ، لَا يَنْبَغِي لِصَاحِبِ الْقُرْآنِ أَنْ يَجِدَ مَعَ مَنْ وَجَدَ، وَلَا يَجْهَلَ مَعَ مَنْ جَهَلَ، وَلَيْ جَوْ فِيهِ كَلَامُ اللَّهِ.

رواه الحاكم وقال: صحيح الإسناد، الترغيب ٣٥٢/٢

ဟဇရသ် အဗ်ဒူလ္လာဟ်ဗင်နီအဗ်ဇ်ဗင်နီအားဆွဲ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် (ကလာမ္မလ္လာ) ကုန်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ဝဟီအမိန့်တော်များကို သင်ပို့ခြင်းမခံရသော်လည်း နဗီများ၏ အိလင်မ်အသိပညာကို နံရိုးများအကြား၌ သိမ်းဆည်းထားသူပမာပင်ဖြစ်၏။ ကုန်အာန်ကျမ်းတော်ကို အလွတ်ကျက်မှတ်ထားသော ဟာဖ်ဇ်များအနေဖြင့် ဒေါသဖြစ်နေသူများနှင့် ဒေါသဖြင့်မဆက်ဆံရ။ ဂျာဟီလ် လူမိုက်များ၏ မိုက်မဲမှုနှင့်ဘက်ပြိုင်၍ ဂျာဟီလ် လူမိုက်အလုပ်များမလုပ်သင့်ချေ။ အကြောင်းမှာ မိမိအတွင်း၌ မွန်မြတ်ကြီးကျယ်သော အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ အမိန့်တော်များကို ထိန်းသိမ်းသိုမှီးထားသောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။

(ဟာကင်မ်)

၆။ အိလင်မ်နှစ်မျိုး

﴿ 6 ﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْعِلْمُ عِلْمَانِ: عِلْمٌ فِي الْقَلْبِ فَذَاكَ الْعِلْمُ النَّافِعُ، وَعِلْمٌ عَلَى اللِّسَانِ فَذَاكَ حُجَّةُ اللَّهِ عَلَى ابْنِ آدَمَ.

رواه الحافظ أبو بكر الخطيب في تاريخه باسناد حسن، الترغيب ١٠٣/١

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူ

သည်။ အိလင်မ်အသိပညာနှစ်မျိုးရှိပေသည်။ တစ်မျိုးသည် နှလုံးသားထဲသို့ ဝင်ရောက်သွားသော အိလင်မ်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းသည် အကျိုးပြုသောအိလင်မ်ဖြစ်ပေသည်။ ဒုတိယတစ်မျိုးမှာ နှုတ်လျှာအပေါ်၌သာရှိနေသော အိလင်မ်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အမလ်နှင့်အိခ်လားဆွဲမရှိသော အိလင်မ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းအိလင်မ်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ)ဘက်တော်မှ လူသားများနှင့်ဆန့်ကျင်သော (မကောင်းမှုကျူးလွန်သူဖြစ်ခြင်း၏) အထောက်အထားဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဤအိလင်မ်က အသင်သိလျက်နှင့် အဘယ်ကြောင့် လိုက်နာကျင့်သုံးမှုမပြုခဲ့သနည်း ဟု စွပ်စွဲပေလိမ့်မည်။

(သရ်ဂီးဗ်)

၇။ အနှစ်သက်ဆုံးပစ္စည်းထက်ပိုထွတ်မြတ်

﴿ 7 ﴾ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَنَحْنُ فِي الصُّفَةِ فَقَالَ: أَيُّكُمْ يُحِبُّ أَنْ يَغْدُوَ كُلَّ يَوْمٍ إِلَى بَطْحَانَ أَوْ إِلَى الْعَقِيقِ فَيَأْتِيَ مِنْهُ بِنَاقَتَيْنِ كَوْمَاوَيْنِ، فِي غَيْرِ إِيْمٍ وَلَا قِطْعٍ رَحِمٍ؟ فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! نَحْبُ ذَلِكَ قَالَ: أَفَلَا يَغْدُو أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَسْجِدِ فَيُعَلِّمُ أَوْ يَفْرَأُ آيَتَيْنِ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ خَيْرَ لَهُ، مِنْ نَاقَتَيْنِ، وَثَلَاثَ خَيْرَ لَهُ مِنْ ثَلَاثٍ، وَأَرْبَعَ خَيْرَ لَهُ مِنْ أَرْبَعٍ، وَمِنْ أَغْدَادٍ هُنَّ مِنَ الْإِبِلِ؟

رواه مسلم، باب فضل قراءة القرآن ... رقم: ၁၈၇၃

ဟရေသ် အွတ်ကံဗဟ်ဗင်န်အာမိရ်(ﷺ) က ဆဉ်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဆွတ်ဟဟ်၌ ထိုင်နေစဉ် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ရောက်လာတော်မူသည်။ ထို့နောက် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့ထဲမှ အဘယ်သူသည် နံနက်စောစော၌ ဗွယ်ဟာန်(သို့) အကီးက်ဈေးထဲမှ အကောင်းဆုံးသော ကုလားအုတ်မနှစ်ကောင်ကို အပြစ်မဖြစ်ဘဲ (ဦးဝက်လုယက်ခြင်းစသည်ဖြင့်) ဆွေမျိုးဖြတ်ခြင်းမပြုရဘဲနှင့် ရယူလိုကြသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ကျွန်ုပ်တို့က ‘ယာရုလ္လာဟ်(ﷻ) ၊ ကျွန်တော်မျိုးတို့အားလုံးက လိုလားကြပါသည်ဟု လျှောက် ထားကြပါသည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့ နံနက်စောစော ဗလီကျောင်းတော်သို့သွား၍ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်မှ အာယသ်တော်နှစ်ပိုဒ်ကို သင်ယူဆည်းပူးခြင်း (သို့မဟုတ်) ဖတ်ရွတ်ခြင်းသည် ကုလားအုတ်မနှစ်ကောင်၊ သုံးအာယသ်သည် သုံးကောင်၊ လေးအာယသ်သည် လေးကောင်ထက် သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။ အဘယ်မျှပင်ဖြစ်စေ၊ ထိုအာယသ်အရေအတွက်နှင့်အမျှ ကုလားအုတ်မများထက် သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်မုန်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်၏ ဆိုလိုချက်မှာ အာယသ်အရေအတွက်နှင့်အမျှ ကုလားအုတ် အထီးနှင့်အမအရေအတွက်ထက် သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။ ဥပမာ အာယသ်တော်တစ်ပိုဒ်သည် ကုလားအုတ်မတစ်ကောင်နှင့် အထီးတစ်ကောင်ထက်သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။

၈။ လိုဟးနွံသက်တော်မူပျင်

﴿ 8 ﴾ عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهُهُ فِي الدِّينِ، وَإِنَّمَا أَنَا قَاسِمٌ وَاللَّهُ يُعْطِي.

(الحديث) رواه البخاري، باب من يريد الله به خيرا - رقم: ၇၁

ဟဇရသ် မုအာဝီယဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားနာခဲ့ရသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် အကြင်သူအား ကောင်းစားစေလိုတော်မူလျှင် ၎င်းသူအား အစွလာမ်သာသနာအသိပညာကို ချီးမြှင့်တော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်မှာမူ ဝေငှသူသာဖြစ်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) ကမူ ချီးမြှင့်ပေးကမ်းတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူသည်။ (ဗုခါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်ဒုတိယအပိုဒ်၏ ဆိုလိုချက်မှာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အစွလာမ်သာသနာအသိပညာများကို ဝေငှပေးသူသာဖြစ်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) ကသာလျှင် ထိုသာသနာအသိပညာများကို တတ်ကျွမ်းနားလည်နိုင်စွမ်း၊ ၎င်းအသိပညာများအပေါ် တွေးခေါ် မြော်မြင်နိုင်စွမ်းနှင့် ၎င်းအသိပညာများအပေါ် လိုက်နာကျင့်သုံးနိုင်စွမ်းများကို ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူသည်။ (မစ်ရှ်ကာသ်)

၉။ ဒိုအာချီးမြှင့်

﴿ 9 ﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: قَالَ: اللَّهُمَّ عَلِّمْنِي الْكِتَابَ . رواه البخاري، باب قول النبي ﷺ اللهم علِّمني الكتاب، رقم: ၇၀

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗားစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ကြိမ်တစ်ခါက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်၏ ရင်ဘတ်ကို ကိုယ်တော့်ရင်ဘတ်နှင့် ဖိကပ်၍ ယာအလ္လာဟ်၊ ဤသူအား ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်၏ အသိပညာများကို ချီးမြှင့်တော်မူပါဟု ဒိုအာပြုပေးတော်မူသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၀။ ကိယာမသ်၏ လက္ခဏာ

﴿ 10 ﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يَرْفَعَ الْعِلْمُ، وَيَنْبُتَ الْجَهْلُ، وَيُسْرَبَ الْخَمْرُ، وَيُظْهَرَ الزِّنَا.

رواه البخاري، باب رفع العلم وظهور الزنا - رقم: ၇၀

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

မူသည်။ ကိယာမသ်ကမ္ဘာပျက်သုဉ်းချုပ်ငြိမ်းမည့်နေ့၏ နိမိတ်လက္ခဏာတစ်ခုမှာ အိလင်မ် သာသနာ့အသိပညာများ ရုပ်သိမ်းခံရခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။ မသိမိုက်မဲမှုများလွှမ်းမိုးလာမည်။ အရက်သေစာများကို ထင်ရှားပေါ်လွင်စွာပင် သောက်စားမှုယစ်ကြပေလိမ့်မည်။ ၎င်းပြင် ဇနော ကျူးလွန်မှုများ ပျံ့နှံ့သွားပေလိမ့်မည်။ (ဗုခါရီ)

၁၁။ နို့ကို အိလင်မ်နှင့် ပမာထား

عَنْ عِيسَى بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: بَيْنَا أَرْبَعٌ أَتَيْتُ بَنَدَاحَ لَبَنٍ، فَشَرِبْتُ مِنْهُ حَتَّى رَأَيْتُ لَوْنِي يَخْرُجُ فِي أَظْفَارِي، ثُمَّ أَغْطَيْتُ فَشَلَبْتُ يَعْنِي عَمْرٌو قَالَ: فَمَا أَوْلَيْتُهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: الْوَلِيمُ.

رواه البخاري، باب اللبن، رقم: ၇၀၀၆

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီအုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားနာခဲ့ရသည်။ ငါကိုယ်တော်သည် အိပ်စက်နေ တော်မူစဉ် (အိပ်မက်၌) နို့တစ်ခွက်လာပေးသည်။ ငါကိုယ်တော်သည် ၎င်းနို့ခွက်မှနို့များကို ဝလင်အောင်သောက်သုံးတော်မူလိုက်ရာ ၎င်းနို့များသည် လက်သည်းများကြားမှ စိမ့်ထွက်လေ ပြီလောဟု ခံစားမိသည်အထိဖြစ်သည်။ ပြီးနောက် ထိုနို့ခွက်မှ ကျန်သောနို့များကို အုမရ်အား ပေးလိုက်တော်မူသည်။ ထိုအခါဆွဟာဗဟ်များက ကိုယ်တော် ဤအိပ်မက်ကို အဘယ်သို့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပါသနည်းဟု မေးလျှောက်ကြရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အိလင်မ်အသိပညာ (ဆိုလိုသည်မှာ) အုမရ်(رضي الله عنه) သည် တမန်တော်မြတ်၏ အိလင်မ်များမှ ပြည့်ဝစွာရရှိမည်ဖြစ်သည်။ (ဗုခါရီ)

၁၂။ ဝမ်းမဝသောအရာ

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَيْسَ يَسْمُو السُّؤْمُنُ مِنْ خَيْرٍ يَسْتَعْلَهُ، حَتَّى يَكُونَ مِنْهَا الْجَنَّةُ.

رواه الترمذي وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ما جاء في فضل الغفقه على العبادة، رقم: ၃၆၈၆

ဟဇရတ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ မုအ်မင်နီသည် ကောင်းမှု (ဆိုလိုသည်မှာ အိလင်မ်သာသနာ့အသိပညာ)များမှ မည်သည့်အခါမျှ ဝမ်းဝနိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ ၎င်းသည်ကြားသိသမျှသော အစ္စလာမ်သာသနာ့ အသိပညာများကို ရှာဖွေဆည်းပူးရင်းဖြင့် (ကွယ်လွန်သေဆုံးချိန်အထိရောက်ရှိသွားချေမည်) ၎င်းနောက် ဂျန္နသ်ဥယျာဉ်သို့ ဝင်ရောက်သွားကြမည်သာဖြစ်ပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၃။ ရုကအသ်တစ်ထောင်

﴿ 13 ﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَا أَبَا ذَرٍّ! لَا تَغْدُو
 فَتَعْلَمَ آيَةً مِنْ كِتَابِ اللَّهِ، خَيْرٌ لَكَ مِنْ أَنْ تُصَلِّيَ مِائَةَ رَكْعَةٍ، وَلَا تَغْدُو فَتَعْلَمَ بَابًا مِنْ
 الْعِلْمِ، غَيْرَ بِهِ أَوْ لَمْ يُعْمَلْ، خَيْرٌ مِنْ أَنْ تُصَلِّيَ أَلْفَ رَكْعَةٍ.

رواه ابن ماجه، باب فضل من تعلم القرآن وعلمه، رقم: 219

ဟဇရသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်အား အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ အဗူဇရ်၊ အကယ်၍ အသင်သည် နံနက်စောစောသွား၍ ကုရ်အာန် ကျမ်းမြတ်မှ တစ်အာယသ်ကို သင်ယူခဲ့သည်ရှိသော် ဤသည် နဖီလ်ရကအသ်ပေါင်း တစ်ရာ ထက်သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။ ၎င်းနောက် အစွလာမ်သာသနာ့အသိပညာတစ်ခန်းကို လက် တလော အသုံးချသည်ဖြစ်စေ၊ အသုံးမချသေးသည်ဖြစ်စေ သင်ယူဆည်းပူးခဲ့လျှင် (ဥပမာ သယမ်မွမ် ပြုနည်း ဥပဒေ) နီဖလ်ရကအသ်ပေါင်း တစ်ထောင်ဖတ်သည်ထက် သာပိုမွန်မြတ် ပေသည်။ (အိမ်နေမာဂျဟ်)

၁၄။ ဗလီဟသည့် ရည်ရွယ်ချက်

﴿ 14 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ جَاءَ
 مُسْجِدِي هَذَا، لَمْ يَأْتِهِ إِلَّا لِيُخَيَّرَ بَيْنَ عِلْمِهِ أَوْ يُعَلِّمَهُ، فَهُوَ بِسُنَّةِ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَمَنْ
 جَاءَ لِغَيْرِ ذَلِكَ فَهُوَ بِسُنَّةِ الرَّجُلِ يَنْظُرُ إِلَى مَتَاعٍ غَيْرِهِ.

رواه ابن ماجه، باب فضل العلماء، رقم: 227

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ် (ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် ငါ့ကိုယ်တော်၏ဗလီ ဆိုလိုသည်မှာ နဗီ ဝတ်ကျောင်းတော်သို့ ကောင်းသောအသိပညာများကို ဆည်းပူးသင်ယူရန် သို့မဟုတ် သင်ကြားပို့ချပေးရန်အလို့ငှာ လာရောက်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူ၏ (အကျိုးဆုဝါးဗ်မှာ) အရှင်မြတ်လမ်းတော်၌ ဂျီဟာဒ်သာသနာ့စစ်ဆင်နွှဲနေသူကဲ့သို့ပင်ဖြစ်၏။ ၎င်းနောက် အကြင်သူ သည် အထက်ပါရည်ရွယ်ချက်အတွက်မဟုတ်၊ အခြားသောရည်ရွယ်ချက်များအတွက်လာခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် အခြားသူများ၏ ဥစ္စာစည်းစိမ်ပစ္စည်းများကို ကြည့်ရှုငေးမောသူပမာဖြစ်ပေသည်။ (ဤသည်မှာ ရှင်းနေပေသည်။ သူတစ်ပါးဥစ္စာပစ္စည်းများ၊ စည်းစိမ်ရတနာများကို ငေးမော ကြည့်ရှုရုံမျှဖြင့် မိမိမှာဘာမျှအကျိုးမဖြစ်ထွန်းနိုင်ချေ။)

(အိမ်နေမာဂျဟ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဖော်ပြပါ ထွတ်မြတ်ချက်သည် ဗလီအားလုံးနှင့်သက်ဆိုင်ပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဗလီများအားလုံးသည် နဗဝီဗလီ၏လက်အောက်ခံများဖြစ်သည်။

(အန်ဂျာအွလ်ဟာဂျဟ်)

၁၅။ အကောင်းဆုံး

﴿ 15 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: سَمِعْتُ أَبَا الْقَاسِمِ عليه السلام يَقُولُ: خَيْرُكُمْ

أَحَابِئُكُمْ أَخْلَاقًا إِذَا فَقَّهُوا. رواه ابن حبان، قال المحقق: إسناده صحيح على شرط مسلم ၂၄၄/၁

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ် عليه السلام က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အဗွလ်ကာစင်မ် عليه السلام မိန့်ဆိုသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ အသင်တို့အနက်မှ အမွန်မြတ်ဆုံးသောသူမှာ အကောင်းဆုံးသော ကိုယ်ကျင့်တရားများနှင့်အတူ သာသနာ့အသိပညာကိုပါ ပိုင်ဆိုင်ထားသူဖြစ်သည်။

(အိဗ်နေဟတ်ဗာန်)

၁၆။ လူသားကို သတ္တုတွင်းနှင့် ပမာပြ

﴿ 16 ﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: النَّاسُ مَعَادِنُ كَمَعَادِنِ

الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ، فَاخْتَارَهُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خِيَارُهُمْ فِي الْإِسْلَامِ إِذَا فَقَّهُوا.

(الحديث) رواه أحمد ၁၃၉/၂

ဟဇရတ် ဂျာဗိရ်ဗင်န်အိဗ်ဒုလ္လာဟ် عليه السلام က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် صلى الله عليه وسلم အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသားများသည် တွင်းများပမာဖြစ်၏။ ၎င်းတွင်းများသည် ရွှေတွင်း၊ ငွေတွင်းများပမာဖြစ်၏။ အကြင်သူသည် အစွလာမ်ကို လက်မခံမီက ကောင်းမွန်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသည် အစွလာမ်သာသနာတော်ကို လက်ခံခဲ့ပြီးနောက် ၎င်းသူ၌ အစွလာမ့်အသိပညာများရရှိပိုင်ဆိုင်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ကောင်းမွန်မြင့်မြတ်သွားမည်သာဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်မြတ်၌ လူသားများကိုတွင်းများနှင့် ပမာနှိုင်းထားလေသည်။ ၎င်းတွင်းအမျိုးမျိုး၌ သတ္တုပစ္စည်းအမျိုးမျိုးအစားစားရှိကြသည်။ အချို့သတ္တုပစ္စည်းများမှာ ဥပမာ ရွှေ၊ ငွေစသည်တို့သည် အလွန်အဖိုးထိုက်တန်လှပေသည်။ အချို့တွင်းများမှာမူ ထုံး၊ ကျောက်မီးသွေး စသည့် တန်ဖိုးနည်းသော သတ္တုပစ္စည်းများသာ ထွက်ရှိပေသည်။ ထိုနည်းအတိုင်းပင် လူသားများ၌ အမျိုးမျိုးသော အကျင့်စရိုက်များနှင့် အကျင့်အမူများရှိကြပေသည်။ ၎င်းအကျင့်

အမူအားဖြင့် အချို့သူများသည် အဆင့်အတန်းမြင့်မားကြ၍ အချို့သည် အဆင့်အတန်းနိမ့်ပါးကြပေသည်။ ပြီးနောက် တစ်ဖန် ကျိချက်သန့်စင်ပြီးသော သတ္တုပစ္စည်း ဥပမာ ရွှေငွေတို့၏ တန်ဖိုးသည် ၎င်းတွင်းထဲ၌ရှိနေစဉ်က တန်ဖိုးမသိသော်လည်း တွင်းမှထုတ်ယူပြီးပါက သတ္တုရိုင်းတန်ဖိုးထက်မြင့်မားကြသကဲ့သို့ပင် လူတို့၌လည်း အစွလာမ်သာသနာကို လက်ခံယုံကြည်ပြီးနောက် အစွလာမ်သာသနာ့အသိပညာများကို ရရှိပိုင်ဆိုင်ခဲ့သူ၏ တန်ဖိုးအဆင့်အတန်းသည် ထိုသူကွမ်ရ်၏ မိုက်မဲမှုအောက်တွင် မည်မျှပင်ရက်ရောသူ၊ ရဲစွမ်းသတ္တိရှိသူ၊ တန်ဖိုးရှိသူ ဖြစ်သော်လည်း ၎င်းထက်များစွာ သာပိုမွန်မြတ်သွားပေသည်။ (မစ္စာဟ်ရ်ဟတ်က်)

၁၇။ ဟဂျ်အကျိုး

﴿ 17 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ غَدَا إِلَى الْمَسْجِدِ لَا يُرِيدُ إِلَّا أَنْ يَتَعَلَّمَ خَيْرًا، أَوْ يُعَلِّمَهُ، كَانَ لَهُ كَأَجْرِ حَاجٍّ تَامًا حُجَّتَهُ.

رواه الطبراني في الكبير ورجاله موثقون كلهم، مجمع الزوائد ٣٢٩/١

ဟဇရတ် အဗူအုမာမဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အိလင်မ်သာသနာ့အသိပညာများကို သင်ယူဆည်းပူးရန်အတွက် သော်လည်းကောင်း၊ သင်ကြားပို့ချပေးရန်အတွက်သော်လည်း ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်ပါမူ ထိုသူရရှိသည့် အကျိုးဆေးဝါးမိသည် ပြည့်စုံသောဟဂျ်ကို ပြုလုပ်ဆောက်တည်ခဲ့သည့် ဟာဂျ်တစ်ဦး၏အကျိုးဆေးဝါးမိပမာပင်ဖြစ်သည်။ (တွမ်ရာနီ)

၁၈။ ယဉ်ကျေးစွာဆက်ဆံ

﴿ 18 ﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: عَلِّمُوا وَيَسِّرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا.

(الحديث) رواه احمد ٢٨٣/١

ဟဇရတ် အိဗ်နေအဗ္ဘာစ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူတို့အား ဒီးန့်သာသနာ့ပညာ သင်ကြားပေးလော့၊ ဒီးန့်နှင့်ပတ်သက်ပြီး လွယ်ကူမှု ဖန်တီးပေးလော့၊ အခက်အခဲ အကျပ်အတည်းဖြစ်အောင် မပြုလုပ်လေနှင့်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၃။ အမ္မ

﴿ 19 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ مَرَّ بِسُوقِ الْمَدِينَةِ فَوَقَفَ عَلَيْهَا وَقَالَ يَا أَهْلَ السُّوقِ مَا أَغْجَزَكُمْ؟ قَالُوا: وَمَا ذَاكَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟ قَالَ: ذَاكَ مِيرَاثُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يُقَسَّمُ، وَأَنْتُمْ هَهُنَا، أَلَا تَذْهَبُونَ فَتَأْخُذُونَ نَصِيبَكُمْ مِنْهُ؟ قَالُوا: وَآيِنْ هُوَ؟ قَالَ: فِي الْمَسْجِدِ، فَخَرَجُوا سِرَاعًا، وَوَقَفَ أَبُو هُرَيْرَةَ لَهُمْ حَتَّى رَجَعُوا، فَقَالَ لَهُمْ: مَا لَكُمْ؟ قَالُوا: يَا أَبَا هُرَيْرَةَ! فَقَدْ آتَيْنَا الْمَسْجِدَ فَدَخَلْنَا فَلَمْ نَرَفِيهِ شَيْئًا يُقَسَّمُ! فَقَالَ لَهُمْ أَبُو هُرَيْرَةَ: وَمَا زَأْنُكُمْ فِي الْمَسْجِدِ أَحَدًا؟ قَالُوا: بَلَى إِرَائِنَا قَوْمًا يُصَلُّونَ، وَقَوْمًا يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ، وَقَوْمًا يَتَدَاكُرُونَ الْحَلَالَ وَالْحَرَامَ، فَقَالَ لَهُمْ أَبُو هُرَيْرَةَ: وَيَحْكُمُ فُذَّاكَ مِيرَاثُ مُحَمَّدٍ ﷺ.

رواه الطبرانی في الأوسط واسناده حسن، مجمع الزوائد ٣٣١/١

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) သည် ဈေးအတွင်းမှ ဖြတ်သန်းသွားနေစဉ် ရပ်တန့်၍ အို ဈေးသူဈေးသားအပေါင်းတို့၊ အသင်တို့ကို မည်သည့်အရာက ဆွဲဆောင်၍ ချည့်နဲ့အောင် ပြုထားကြသနည်းဟု မိန့်လေရာ လူတို့က အဗူဟုရိုင်ရဟ်၊ အသင်အဘယ်အရာကို ဆိုလိုနေပါ သနည်းဟု ပြန်၍မေးကြ၏။ ထိုအခါ အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က အသင်တို့ ဤနေရာ၌ ထိုင်နေ ကြစဉ် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ အမွေများကို ဝေငှပေးနေသည်။ အဘယ်အသင်တို့ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ အမွေများအနက်မှ ကိုယ့်ဝေစုကို အလိုမရှိကြပြီလောဟု အမိန့်ရှိ သည်။ ထိုအခါ လူတို့က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ အမွေများကို အဘယ်နေရာ၌ ဝေငှနေ သနည်းဟု မေးကြပြန်ရာ သခင်ကြီးက ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်၌ဟု ဖြေကြားသည်။ ထိုအခါ လူတို့က ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့ အပြေးအလွှားသွားကြရာ ၎င်းတို့ပြန်ရောက်လာသည့်အချိန် အထိ ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) သည် ထိုနေရာ၌ပင်ထိုင်၍ စောင့်ဆိုင်းနေတော်မူသည်။ ၎င်းတို့သည် ပြန်ရောက်လာသောအခါ ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က အသင်တို့အဘယ် ကြောင့်ပြန်လာကြသနည်းဟု မေးရာ ၎င်းတို့က အဗူဟုရိုင်ရဟ် ကျွန်ုပ်တို့ဗလီသို့သွားကြပါသည်။ ဗလီသို့ ရောက်သောအခါ၌မူ မည်သည့်အရာကိုမျှ ဝေငှပေးကမ်းနေသည်ကို မတွေ့ကြပါဟု အဖြေပေးကြသည်။ ထိုအခါ ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က အသင်တို့ဗလီကျောင်းတော်၌ အဘယ်အရာကိုမျှ မမြင်ခဲ့ရပါသလောဟု မေးရာ ၎င်းတို့က ကျွန်ုပ်တို့သည် လူအချို့ကို တွေ့ရပါသည်။ ၎င်းတို့အထဲမှ အချို့သောသူများသည် နမာဇ်ဝတ်ပြုနေကြပါသည်။ အချို့ကမူ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ရွတ်ဖတ်နေကြပြီး အချို့ကမူ ဟလာလ်၊ ဟရာမ် အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အချင်းချင်းပြောဆိုဆွေးနွေးနေကြသည်ကို တွေ့ခဲ့ရပါသည်ဟု အဖြေပေးခဲ့ကြသည်။ ထိုအခါ ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က အသင်တို့အဖို့ ဝမ်းနည်း ဖွယ်တကား။ ယင်းအချက် များသည်ပင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ အမွေများဖြစ်ကြပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

(တွင်ရာနီ)

၂၀။ ကောင်းစားစေလိုလျှင်

﴿ 20 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ يَغْنِي ابْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بَعْدَ خَيْرٍ فَقَهَّهُ فِي الدِّينِ ، وَالْهَمَّهُ رُسْدَهُ .

رواه البزارو الطبراني في الكبير ورجالهم موثقون، مجمع الزوائد ٣٢٧/١

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နမတ်စ်အူးဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် အကြင်ဗန္ဓဟ်တစ်ဦးအား ကောင်းစားစေလိုတော်မူသောအခါ ၎င်းအား အိလင်မ်သာသနာ့အသိပညာကို ချီးမြှင့်တော်မူသည်။ ၎င်းနောက်ထိုသူ၏ နှလုံးသားအတွင်းသို့ အမှန်တရားများကို ထည့်သွင်းပေးတော်မူသည်။ (တွမ်ရာနီ)

၂၁။ ထိုင်ဝိုင်းသို့ရောက်လာသူသုံးဦး

﴿ 21 ﴾ عَنْ أَبِي وَاقِدٍ اللَّيْثِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بَيْنَمَا هُوَ جَالِسٌ فِي الْمَسْجِدِ وَالنَّاسُ مَعَهُ إِذْ أَقْبَلَ ثَلَاثَةٌ تَقَرُّ ، فَأَقْبَلَ اثْنَانِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَذَهَبَ وَاحِدٌ ، قَالَ : فَرَفَعْنَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَأَمَّا أَحَدُهُمَا فَرَأَى فُرْجَةً فِي الْحَلْقَةِ فَجَلَسَ فِيهَا ، وَ أَمَّا الْآخَرُ فَبَجَلَسَ خَلْفَهُمْ ، وَأَمَّا الثَّالِثُ فَادْبَرَ ذَائِبًا فَلَمَّا فَرَّغَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَالَ : أَلَا أُخْبِرُكُمْ عَلَى الثَّلَاثَةِ ؟ أَمَّا أَحَدُهُمْ فَأَوَى إِلَى اللَّهِ تَعَالَى فَأَوَاهُ اللَّهُ إِلَيْهِ ، وَأَمَّا الْآخَرُ فَاسْتَحْيَا فَاسْتَحْيَا اللَّهُ مِنْهُ ، وَأَمَّا الْآخَرُ فَأَغْرَضَ فَأَغْرَضَ اللَّهُ عَنْهُ .

رواه البخاري، باب من فعند حيث ينتهي به المجلس.....رقم: ٦٦

ဟဇရသ် အဗူဝါကစ်ဒ်လိုင်စီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ခါက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်၌ စံမြန်းနေစဉ် လူများကလည်း ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) အနီး၌ ဝိုင်းအုံခစားနေကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် လူသုံးယောက်ရောက်ရှိလာရာ ၎င်းတို့အနက် နှစ်ဦးသည် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ဘက်သို့ အာရုံပြုပြီး တစ်ဦးမှာ ပြန်လှည့်ထွက်သွားခဲ့သည်။ ၎င်းကျန်ခဲ့သော နှစ်ဦးသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အနီး၌ ရပ်နေပြီး တစ်ဦးသည် ထိုင်ဝိုင်း၌ နေရာလွတ်တွေ့ရှိပြီး ထိုင်လိုက်သည်။ ကျန်တစ်ဦးသည် ထိုင်ဝိုင်း၏နောက်၌ ထိုင်လိုက်သည်။ တတိယပုဂ္ဂိုလ်မှာမူ (အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့ပြီး) ကျောပေး၍ ပြန်လှည့်ထွက်သွားခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ထိုထိုင်ဝိုင်းမှ ပြန်တော်မူသောအခါ၌ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဘယ်ငါကိုယ်တော် အသင်တို့အား ဤပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးနှင့်ပတ်သက်၍ မတင်ပြရပေသလော။ တစ်ဦးသောသူမှာ အရှင်မြတ်ထံပါး၌ မိမိနေရာထိုင်ခင်းကို ပြုလုပ်နေရာယူခဲ့သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုင်ဝိုင်း၌ အတူပါဝင်၍ ထိုင်ခဲ့သည်။ သို့ရှိရာ အရှင်မြတ်က ၎င်းသူအား မိမိ၏ရဟ်

မသ်တော်အောက်သို့ ဆွဲယူတော်မူလိုက်ပေသည်။ ဒုတိယလူမှာ (ထိုင်ဝိုင်း၌ အတူပါဝင်ရန်) ရှက်မိသောကြောင့် အရှင်မြတ်သည်လည်း ၎င်းသူအား ရှက်ရွံ့တော်မူလိုက်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ရဟ်မသ်တော်မှ လက်မဲ့ပြုတော်မမူခဲ့ချေ။ ၎င်းနောက် တတိယလူမှာမူ မျက်နှာ လွှဲခဲ့သည့်အတွက် ကြောင့် အရှင်မြတ်သည်လည်း ၎င်းသူအပေါ် မျက်နှာလွှဲတော်မူလိုက်ပေသည်။ (ဗိုခါရီ)

၂၂။ ကောင်းမြတ်သောဟရောက်ခြင်း

﴿ 22 ﴾ عَنْ أَبِي هَارُونَ الْعَبْدِيِّ رَحِمَهُ اللَّهُ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: يَا بَنِيكُمْ رَجُلٌ مِنْ قَبْلِ الْمَشْرِقِ يَتَعَلَّمُونَ، فَإِذَا جَاؤُوكُمْ فَاسْتَرْصُوا بِهِمْ خَيْرًا قَالَ: فَكَانَ أَبُو سَعِيدٍ إِذَا رَأَى قَالَ: مَرْحَبًا بِوَصِيَّةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ.

رواه الترمذی، باب ماجاء فی الاستیصاء..... رقم: ۲۶۵۱

အဗူဟာရုန်အမ်ဒီ(رضی اللہ عنہ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဟဇရတ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(رضی اللہ عنہ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ မိန့်ခွန်းတော်ကို ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အသင်တို့ထံ အရှေ့ဘက်အရပ်မှ လူများသည် အစွလာမ်သာသနာ့အသိပညာများ သင်ယူဆည်းပူးရန်အတွက် လာကြပေလိမ့်မည်။ သို့ရှိရာ အသင်တို့သည် ၎င်းတို့အား ကောင်းမွန်စွာ ပြုစုဆက်ဆံကြပေလော့။ ဟဇရတ် အဗူစအီးဒ် ခွဒ်ရီ(رضی اللہ عنہ)၏တပည့်အရင်းဖြစ်သော အဗူဟာရုန်အမ်ဒီကဆိုသည်။ ဟဇရတ်အဗူစအီးဒ် သည် ကျွန်ုပ်တို့အားကြည့်၍ မိန့်တော်မူသည်။ ကောင်းသောလာရောက်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းနှင့်ပတ်သက်၍ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)က ကျွန်ုပ်တို့အား မှာတမ်းတော်မူခဲ့သည်ဟု အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၃။ ဆည်းပူးသော်လည်း မရလျှင်

﴿ 23 ﴾ عَنْ وَائِلَةَ بْنِ الْأَسْقَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ طَلَبَ عِلْمًا فَأَذْرَكَهُ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ كِفْلَيْنِ مِنَ الْآخِرِ، وَمَنْ طَلَبَ عِلْمًا فَلَمْ يَدْرِ كُنْهُ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ كِفْلًا مِنَ الْآخِرِ.

رواه الطبرانی فی الكبير ورجاله موثقون، مجمع الزوائد ۱/ ۳۳۰

ဟဇရတ် ဝါစေလဟ်ဗင်န်အပ်စ်ကအ်(رضی اللہ عنہ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အိလင်မ်သာသနာ့အသိပညာကို ရှာဖွေဆည်းပူး ရန်အတွက် အချိန်များစွာပေးခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းအိလင်မ်များကိုလည်း ရအောင် ဆည်းပူး ခဲ့လျှင် ထိုသူအတွက် အကျိုးဆဝါးဗိနုစ်ဆကို အလ္လာဟ်(ﷻ) က ရေးမှတ်စေတော် မူသည်။ ထို့နောက် အကြင်သူသည် အိလင်မ်အသိပညာကို လိုလားတပ်မက်ခဲ့သော်လည်း ရအောင်

မဆည်းပူးနိုင်ခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ၎င်းသူအတွက် အကျိုးဆဝါးမ်တစ်ဆကိုသာ ရေးမှတ်စေတော်မူသည်။ (တွပ်ရာနီ)

၂၄။ ဖရစ်ရှုသ်ဟ်များပင်ဂုဏ်ပေးကြ

﴿ 24 ﴾ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ عَسَّالٍ الْمُرَادِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ مُتَّكِئًا عَلَى بُرْدٍ لَهُ أَخْمَرٌ، فَقُلْتُ لَهُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي جُنْتُ أَطْلُبُ الْعِلْمَ، فَقَالَ: مُرَّحِبًا بِطَالِبِ الْعِلْمِ، إِنَّ طَالِبَ الْعِلْمِ لَتَحْفَهُ الْمَلَائِكَةُ بِأَجْحَتِهَا، ثُمَّ يَرْكَبُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا حَتَّى يَبْلُغُوا السَّمَاءَ الدُّنْيَا مِنْ مَحَبَّتِهِمْ لِمَا يَطْلُبُ.

رواه الطبرانی في الكبير ورجاله رجال الصحيح ، مجمع الزوائد ٣/ ٣٤٣

ဟဇရသ် ဆွဖ်ဝါန်ဗင်န်အပ်စ်စာလိလ်မုရာဒီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါးသို့ ဝင်ရောက်ခစားရာ ထိုအချိန်က ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အနီရောင် အစင်းကြောင်းများပါသော ခြုံစောင်ကိုခြုံ၍ မှီပြီးထိုင်နေတော်မူခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်က ယာရုလလ္လာဟ် (ﷻ) ကျွန်ုပ်သည် အိလင်အသိပညာများ ဆည်းပူး သင်ယူရန်အတွက် ခစားပါသည်ဟု လျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အိလင်မ်အသိ ပညာများကို ရှာဖွေဆည်းပူးနေသူအဖို့ ကောင်းသောလာရောက်ခြင်းဖြစ်သည်။ အိလင်မ်ကို ရှာဖွေနေသူအား ဖရစ်ရှုသ်ဟ်များက မိမိတို့၏ အတောင်များဖြင့် ဝိုင်းရံထားကြသည်။ ပြီးနောက် ဤသို့အမြောက်အမြားလာရောက်ဝန်းရံကြရာ ၎င်းဖရစ်ရှုသ်ဟ်များသည် မိုးကောင်းကင်အထိပင် ရောက်ရှိသွားကြပေသည်။ ၎င်းတို့သည် အိလင်မ်အသိပညာကို ချစ်မြတ်နိုးကြသဖြင့်သာ ဤသို့သော အိလင်မ်ကို ရှာဖွေဆည်းပူးနေကြသော သူတို့အား ဝန်းရံဂုဏ်ပေး နေကြခြင်း ဖြစ်သည်။ (တွပ်ရာနီ)

၂၅။ အိလင်မ်နုဒ် ဟိလင်မ်

﴿ 25 ﴾ عَنْ ثَعْلَبَةَ بْنِ الْحَكَمِ الصَّخَايِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَقُولُ عَزَّ وَجَلَّ لِلْعُلَمَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِذَا قُعِدَ عَلَى كُرْسِيِّهِ لِفَضْلِ عِبَادِهِ: إِنِّي لَمْ أَجْعَلْ عِلْمِي وَحَلِيمِي فِيكُمْ إِلَّا وَآأَا أُرِيدُ أَنْ أَغْفِرَ لَكُمْ عَلَى مَا كَانُوا فِيكُمْ وَلَا أَبَالِي.

رواه الطبرانی في الكبير ورواه ثقات، الترغيب ١/ ١٠١

ဟဇရသ် စအ်လဗဟ်ဗင်န်ဟကမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် လူသားများအား စာရင်းအင်းစစ် ဆေးတော်မူရန်အတွက် (မိမိ၏ဂုဏ်တော်အရှိန်အဝါနှင့်အညီ) မင်မ်ဗရ်တော်၌ ရှိနေတော်

မူမည်။ ပြီးနောက် အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များအား အမိန့်ရှိတော်မူမည်။ ငါအရှင်မြတ်သည် မိမိအိလင်မ်နှင့်ဟိလင်မ် ဆိုလိုသည်မှာ မျှိုသိပ်သည်းခံနိုင်မှုနှင့် သိမ်မွေ့မှုများကို အသင်တို့အား ချီးမြှင့်ထားတော်မူခြင်းမှာ အသင်တို့၏ မေ့မှားချွတ်ချော်မှုများကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးရန်အတွက်ဖြစ်သည်။ ၎င်းနောက် အသင်တို့အဘယ်မျှကြီးမားသော အပြစ်ကိုနာဟ်များကို ကျူးလွန်ထားသူဖြစ်ခဲ့ပါလည်း ငါအရှင်မြတ်သည် ဂရုမစိုက်ချေ။ ငါအရှင်မြတ် အသင်တို့အား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာ ပေးသနားတော်မူရန်အတွက်လည်း မည်သို့မျှမခက်ခဲပါချေ။ (တွင်ရာနီ)

၂၆။ အမွေစားအမွေခံ

﴿ 26 ﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَبْتَغِي فِيهِ عِلْمًا سَلَكَ اللَّهُ بِهِ طَرِيقًا مِنْ طُرُقِ الْجَنَّةِ، وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ أَجْنَاحَهَا رِضًا لِطَالِبِ الْعِلْمِ، وَإِنَّ الْعَالِمَ لَيَسْتَغْفِرُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَالْجَنَّةُ فِي جَوْفِ الْمَاءِ، وَإِنَّ فَضْلَ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ عَلَى سَائِرِ الْكَوَاكِبِ، وَإِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ، وَإِنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَمْ يَورَثُوا دِينَارًا وَلَا دِرْهَمًا، وَرُثُوا الْعِلْمَ، فَمَنْ أَخَذَهُ أَخَذَ بِحَبْطِ وَافِرٍ.

رواه أبو داود، باب في فضل العلم، رقم: ٣٦٤١

ဟရေသ် အဗူဒရ်ဒါအ် (رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ် (ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အစ္စလာမ်သာသနာ့အသိပညာများကို ရှာဖွေဆည်းပူးရန်အတွက် လမ်းကြောင်းတစ်ခုခုပေါ်လျှောက်လှမ်းလျှင် အလ္လာဟ် (ﷻ) ကလည်း ၎င်းသူအား ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်ရာလမ်းများအနက်မှ လမ်းတစ်ခုပေါ်၌ လျှောက်လှမ်းခွင့်ပေးတော်မူသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အိလင်မ်သာသနာ့ အသိပညာများကို ရှာဖွေဆည်းပူးခြင်းသည် ပင် ၎င်းသူအဖို့ ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်ခွင့်ရရန် အကြောင်းခံတစ်ရပ်ဖြစ်သွားပေသည်။ ဖရစ်ရှ် သဟ်များကလည်း ဤသို့ပညာရှာဖွေဆည်းပူးနေသောသူ၏ ကျေနပ်မှုယူသောအားဖြင့် မိမိ၏ အတောင်ပံများကို ခင်းပေးကြသည်။ ထိုအာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်အတွက် မိုးနှင့်မြေရှိ မှန်လူးကံများနှင့် ရေထဲမှငါးများပင်မကျန်အားလုံးက ၎င်းသူအတွက် မက်ဖီရသ်ဒိုအာများပြုပေးနေကြပေသည်။ သံသယမရှိ ဆယ့်လေးရက်ည၏လသည် ကြယ်တာယာများအားလုံးထက် သာပိုလင်းဝင်းတောက်ပနေသကဲ့သို့ပင် အာလင်မ် သာသနာ့ပညာရှင်များသည် အာဗစ်ဒ်တရားအားထုတ်နေကြသူများထက် သာပိုမွန်မြတ်ထူးကဲကြပေသည်။ ၎င်းပြင် အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များသည် အမ်ဗီယာ (عليه السلام) များ၏ အမွေစားအမွေခံများ ဖြစ်ကြပေသည်။ ၎င်းအမ်ဗီယာ (عليه السلام) များသည် ရွှေ၊ ငွေ (ဥစ္စာပစ္စည်းများ) ၏ အမွေခံမဖြစ်စေဘဲ အိလင်မ်သာသနာ့ပညာများ၏ အမွေခံသာဖြစ်စေသည်။ အိလင်မ်သာသနာ့အသိပညာများကို ရှာဖွေစုဆောင်းခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် (ဤအမွေအနှစ်များမှ) အပြည့်အစုံရရှိလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ (အဗူဒါဝူးဒ်)

၂၇။ ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုကြီး

﴿ 27 ﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: وَمَوْتُ الْعَالِمِ مُصِيبَةٌ لَا تُجْبَرُ وَتُلْمَةُ لَا تُسَدُّ وَهُوَ نَجْمٌ طُمِسَ، مَوْتُ قَبِيلَةٍ أَيْسَرُ مِنْ مَوْتِ عَالِمٍ.

(وهو بعض الحديث) رواه البيهقي في شعب الإيمان ٢/٢٦٤

ဟဇရသ် အဗုဒ်ဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်၏ ကွယ်လွန်သေဆုံးခြင်းသည် ဖြေသိမ့်၍မရနိုင်သော ပူဆွေးမှုဒုက္ခပင်ဖြစ်ပေသည်။ ဖြည့်စွက်၍ မရသော ဆုံးရှုံးမှုဖြစ်သည်။ ၎င်းပြင် (သေဆုံးကွယ်လွန်သွားမှုကြောင့်) ဤအာလင်မ်သည် အလင်းရောင်ကွယ်ပျောက်သွားသော ကြယ်တာယာပမာဖြစ်ပေသည်။ အာလင်မ်ပညာရှင်တစ်ပါး၏ ကွယ်လွန်ခြင်းသည် လူသားမျိုးနွယ်စုတစ်ခု သေဆုံးကွယ်ပျောက်သွားသည်ထက်ပင် သာပို၍ ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုဖြစ်သည်။ (ဗိုင်းဟကီ)

၂၈။ လမ်းလွဲရသည့်အကြောင်း

﴿ 28 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: إِنَّ مَثَلَ الْعُلَمَاءِ كَمَثَلِ النُّجُومِ فِي السَّمَاءِ يُهْتَدَى بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ، فَإِذَا انْطَمَسَتِ النُّجُومُ أَوْشَكَ أَنْ تَضِلَّ الْهُدَاةُ.

رواه احمد ٣/١٥٧

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်တော်မူသည်။ အာလင်မ်များသည် ကြယ်တာယာများပမာဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းတို့အားဖြင့် ကုန်းပိုင်း၊ ရေပိုင်း၏ အမှောင်တွင် လမ်းညွှန်မှုကိုရယူရပေသည်။ ကြယ်တာယာများ အလင်းရောင်မဲ့သွားသောအခါ လမ်းသွားသူများ လမ်းလွဲသွားနိုင်ပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်) ။ ဆိုလိုသည်မှာ အာလင်မ်ပညာရှင်ကြီးများမရှိလျှင် လူများလမ်းလွဲ လမ်းမှားသွားတတ်ကြပေသည်။

၂၉။ အာဗစ်ဒ် တစ်ထောင်ထက် ပို၍ပြင်းထန်

﴿ 29 ﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقِيهَةٌ أَشَدُّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنْ أَلْفِ غَائِبٍ.

رواه الترمذی و قال: هذا حديث غريب، باب ما جاء في فضل الفقه على العباد، رقم: ٢٦٨١

ဟဇရသ် အိဗ်နေအဗ္ဘာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်တစ်ပါးသည် အာဗစ်ဒ်တရားအားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ထောင်ထက်ပင်ပို၍ ရှိသွားန်အပေါ် ပြင်းထန်ပေသည်။

ရှင်လင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်၏ ဆိုလိုချက်မှာ ရှိသွာန်သည် အာဗ်ဒ်တစ်ထောင်ကို လှည့်ဖျားဖျက်ဆီးနိုင်ရန် လွယ်ကူသော်လည်း အစ္စလာမ်သာသနာ့အသိပညာများကို အပြည့်အစုံ တတ်သိနားလည်ထားသော အာလင်မ်တစ်ပါးကိုမူ လှည့်ဖျားဖျက်ဆီးရန် ခဲယဉ်းလှပေသည်။

၃၀။ သင်ကြားပို့ချပေးသူအတွက်ဒိုအာ

﴿ 30 ﴾ عَنْ أَبِي أَمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ رَجُلَانِ أَحَدُهُمَا عَابِدٌ وَالْآخَرُ عَالِمٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: فَضَّلْتُ الْعَالِمَ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِي عَلَى أَذْنَاكُمْ، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ وَأَهْلَ السُّلُوبِ وَالْأَرْضِينَ حَتَّى النُّعْلَةِ فِي جُحْرِهَا وَحَتَّى الْحَوْتَ لَيُصَلُّونَ عَلَى مُعَلِّمِ النَّاسِ الْخَيْرِ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب صحيح، باب ما جاء في فضل الفقه على العادة، رقم: ۲۶۸۵

ဟဇရတ် အဗူအာမာမဟ်ဗာဟေါ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ရှေ့မှောက်၌ လူနှစ်ဦးအကြောင်းကိုပြောကြရာ ပထမတစ်ဦးမှာ အာဗ်ဒ်တရားအားထုတ် သူဖြစ်၍ ဒုတိယတစ်ဦးမှာ အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် အသင်တို့အထဲမှ သာမန်မထင်ရှား သောသူတစ်ဦးထက် မွန်မြတ်ထူးကဲမှုအရာတွင် သာပိုသကဲ့သို့ ၎င်းအာလင်မ်သည်လည်း ထို အာဗ်ဒ်တရားအားထုတ်နေသူထက် မွန်မြတ်ထူးကဲရာတွင် သာပိုမြင့်မားပေသည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဆက်လက်၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကောင်းမြတ်သော အစ္စလာမ်သာသနာ့ အသိပညာများကို သင်ကြားပို့ချပေးနေသူအား အလ္လာဟ်(ﷻ)နှင့်အရှင် မြတ်၏ဖရစ်ရှ်သဟ် ကောင်းကင်တမန်များသည်လည်းကောင်း၊ မိုးနှင့်မြေရှိသက်ရှိသက်မဲ့ အဖန်ဆင်းခံဟူသမျှတို့သည်လည်းကောင်း၊ ယုတ်စွအဆုံး တွင်းထဲ၌ ခိုအောင်းနေသော ပုရွက်ဆိတ်များနှင့်ရေထဲရှိ ငါးများပင်ကျန် (မိမိတို့နည်း မိမိတို့ဟန်ဖြင့်) ထိုသူအား ရဟ်မသ် ရရှိစေရန်အတွက် ဆုမွန်ကောင်းများ တောင်းပေးနေကြသည်။ (သစ်ရှ်မေဖီ)

၃၁။ ရဟ်မသ်လက်မဲ့ဖြစ်

﴿ 31 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: أَلَا إِنَّ الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ وَمَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا ذَكَرَ اللَّهَ وَمَا وَالَاهُ وَعَالِمٌ أَوْ مُتَعَلِّمٌ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب منه حديث ان الدنيا ملعونة، رقم: ۲۳۲۲

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ ဂရုစိုက်၍ နားထောင်ကြလော့။ လောကနှင့် လောက

ရှိအရာအားလုံးသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ရဟ်မသ်တော်မှ ကင်းဝေးကြပေသည်။ သို့ရာတွင် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ ဖိက်ရ်၊ ၎င်းအရှင်မြတ်နှင့် နီးကပ်စေမည့်အရာ (ဆိုလိုသည်မှာ ကောင်းမှု လုပ်ငန်းများ)နှင့် အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များ၊ ၎င်းပြင် အစ္စလာမ်သာသနာ့ပညာများကို ရှာဖွေဆည်းပူးနေကြသူများသည်သာ အရှင်မြတ်၏ရဟ်မသ်တော်မှ လက်မဲ့မဖြစ်ကြချေ။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၃၂။ ပဉ္စမလူမဖြစ်နှင့်

﴿ 32 ﴾ عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: اُعْدُ عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا أَوْ مُسْتَمِيعًا أَوْ مُحِبًّا وَلَا تَكُنِ الْخَامِسَةَ فَتَهْلِكَ وَالْخَامِسَةُ أَنْ تَبْغِضَ الْعِلْمَ وَأَهْلَهُ

رواه الطبراني في الثلاثة والبراور رجاله موثقون، مجمع الزوائد ٣٢٨/١

ဟဇရသ် အဗူဗက္ကရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ကြားနာခဲ့ရသည်။ အသင် အာလင်မ်ပညာရှင်ဖြစ်လော့၊ သာသနာ့ပညာရှာဖွေ ဆည်းပူး နေသူဖြစ်လော့။ သို့မဟုတ်အစ္စလာမ်သာသနာ့စကားများကို ဂရုစိုက်၍ နားထောင် နေသူဖြစ်လော့။ သို့မဟုတ် အိလင်မ်သာသနာ့ပညာကိုသော်လည်းကောင်း၊ သာသနာ့ပညာရှင် များကိုသော်လည်းကောင်း ချစ်ခင်လေးစားသူဖြစ်လော့။ (၎င်းသူလေးမျိုးမှလွဲ၍) ပဉ္စမလူမျိုး မဖြစ်လေနှင့်။ သို့ဖြစ်လျှင် ပျက်စီးဆုံးရှုံးသွားမည်သာဖြစ်သည်။ ၎င်းပဉ္စမလူမျိုးမှာ အိလင်မ် ပညာနှင့် အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များကို အမုန်းထား ရန်ငြိုးပွားသူဖြစ်သည်။

(တွင်ရာနီ)

၃၃။ မနာလိုဝန်တိုစိတ်

﴿ 33 ﴾ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ: رَجُلٍ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَلَسَطَهُ عَلَى هَلَكِهِ فِي الْحَقِّ، وَرَجُلٍ آتَاهُ اللَّهُ حِكْمَةً فَهُوَ يَقْضِي بِهَا وَيَعْلَمُهَا.

رواه البخاري، باب انفاق المال في حقه، رقم: ١٤٠٩

ဟဇရသ် အိဗ်မေတ်စ်အူးဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားနာခဲ့ရသည်။ လူနှစ်ဦးမှလွဲ၍ အခြားမည်သူ့အပေါ်၌မဆို ဟစဒ် မနာလိုဝန်တို မကောင်းစိတ်ပွားခြင်းမပိုင်၊ ဆိုလိုသည်မှာ အကယ်၍ ဟစဒ် မနာလို ဝန်တိုစိတ်မွေးခြင်းပိုင်ခဲ့မည်ဆိုပါက ဤသို့သော လူနှစ်ဦးအပေါ်၌သာ မနာလိုဝန်တိုခြင်း ပြုပိုင်ခွင့်ရှိချေမည်။ တစ်ဦးသောသူမှာ ၎င်းသူအား အလ္လာဟ်(ﷻ)က ဥစ္စာပစ္စည်း အမြောက် အမြား ချီးမြှင့်ပေးကမ်းထား၍ ၎င်းကလည်း ဤရရှိပိုင်ဆိုင်ထားသော ဥစ္စာပစ္စည်းများကို

အရှင်မြတ်နှစ်သက်ကျေနပ်သော လုပ်ငန်းများ၌ သုံးစွဲလှူဒါန်းပေးကမ်းနေသူဖြစ်သည်။ ကျန်တစ်ဦးမှာ ၎င်းအားအရှင်မြတ်က အိလင်မ်သာသနာ့အသိပညာများ ချီးမြှင့်ပေးကမ်းခဲ့ရာ ထိုသူသည် ပညာအတိုင်းသာ ဆုံးဖြတ်လုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် ၎င်းပညာရပ်များကို တစ်ဆင့် ပို့ချဖြန့်ချိနေသူပင်ဖြစ်ပေသည်။ (ဗုဒ္ဓါရုံ)

၃၄။ ဟဒီးဆ်ကျမ်းဂါ

﴿ 34 ﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ، إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ، شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعْرِ، لَا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ، وَلَا يَغْرِفُهُ مَنَّا أَحَدٌ، حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى فَجْذِهِ، وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ! أَخْبِرْنِي عَنِ الْإِسْلَامِ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَتَقِيمَ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ، وَتُحِجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا، قَالَ: صَدَقْتَ، قَالَ: فَعَجَبْنَا لَهُ، يَسْأَلُهُ، وَيُصَدِّقُهُ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِيمَانِ؟ قَالَ: أَنْ تُؤْمَرَ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدْرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ، وَقَالَ: صَدَقْتَ، قَالَ فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِحْسَانِ؟ قَالَ: أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ، فَإِنَّهُ يَرَاكَ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ السَّاعَةِ؟ قَالَ: مَا الْمَسْئُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ آَمَارَاتِهَا؟ قَالَ: أَنْ تَلِدَ الْأُمَةُ رَبَّتَهَا، وَأَنْ تَرَى الْخُفَاةَ الْعُرَاةَ، الْعَالَةَ، رِعَاءَ الشَّيْءِ، يَتَطَاوَلُونَ فِي الْبُنْيَانِ، قَالَ: ثُمَّ انْطَلِقُ، فَلَبِثْتُ مَلِيًّا، ثُمَّ قَالَ لِي: يَا عُمَرُ! أَتَذَرُنِي مِنَ السَّائِلِ؟ قُلْتُ، اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: فَإِنَّهُ جَبْرِئِلُ، أَنَا كُمْ يُعَلِّمُكُمْ دِينَكُمْ.

رواه مسلم، باب بيان الايمان والاسلام..... رقم ၉၃

အုမရ်ပင်နိသ်သွားဗ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်နေ့တွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အနီး၌ ထိုင်နေကြသည်။ ထိုစဉ် ရုတ်တရက် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးရောက်ရှိလာသည်။ ၎င်းသူ၏ အဝတ်အစားများ အလွန်ဖြူဖွေးသန့်စင်နေပေသည်။ ပြီးနောက် ၎င်းသူ၏ ဆံပင်၊ မုတ်ဆိတ်မွှေးစသည်တို့သည်လည်း မည်းနက်နေသည်။ ၎င်းသူ၏အခြေအနေ ပုံပန်းသဏ္ဌာန်ကို လေ့လာကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ခရီးသည်တစ်ဦးမဟုတ်ကြောင်းထင်ရှားနေသည်။ ထို့ပြင် ထိုသူသည် မိမိတို့အထဲမှ မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ အသိအကျွမ်းမျှလည်းမဟုတ်ချေ။ (သို့မဟုတ်ပါက ဤသူသည် မဒီနာမြို့သားတစ်ဦးတစ်ယောက်အဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်ချေမည်) သို့သော် ၎င်းသူသည် တမန်တော်မြတ်နှင့် အလွန်နီးကပ်စွာ ထိုင်ရာ ထိုသူ၏ ဒူးသည် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ဒူးနှင့် ထိကပ်နေပေသည်။ ပြီးနောက် မိမိ၏လက်နှစ်ဖက်ကိုမိမိ၏

ပေါင်နှစ်ဖက်ပေါ်တင်ပြီးနောက် လျှောက်ထားသည်။ အို မဟမ္မဒ်(ﷺ) ၊ ကျွန်ုပ်အားပြောပြပါလေ။ အစ္စလာမ်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ထိုအခါ ရုဗူလ္လုဟ်(ﷺ) က အစ္စလာမ်၏ မဏ္ဍိုင်ကြီးများ မှာ ဤသည်တို့ပင်ဖြစ်သည်။ အသင်တို့ နှလုံးသားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ထို့ပြင် နှုတ်လျှာဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ဤသည်ကို သက်သေခံလော့၊ အလ္လာဟ်(ﷻ) မှလွဲ၍ အခြားမည်သူတစ်ဦး တစ်ယောက်မျှပင် ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ မဟမ္မဒ်(ﷺ) သည် ထိုအရှင်မြတ်၏ရုဗူလ် တမန်တော်ဖြစ်တော်မူ၏။ နမာဇ်ဝတ်ပြုကြ၊ ရမ်ဇာန်လမြတ်၌ ရိုဇ်ဟ်ဆောက်တည်ကြ၊ အကယ်၍ တတ်စွမ်းနိုင်ခဲ့မှု အရှင်မြတ်အိမ်တော်သို့သွားရောက်၍ ဟဂျ်ပြုလုပ်ကြ၊ ဤသည်ကို ကြားနာ ပြီးနောက် ၎င်းဧည့်သည်က အသင်သည် အမှန်ကို မိန့်ဆိုခဲ့သည်ဟု ပြောကြားသည်။ ထိုအခါ ဟဇရတ် အုမရ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုသူအား အံ့သြနေသည်။ ပထမ ထိုသူသည် မေးမြန်းလျှောက်ထားသည်။ (ပမာဆိုရသော် မိမိမသိရှိသေးကြောင်း ဖော်ပြ သည့်သဘောပင်) ထို့နောက် ကြားသိရသောအဖြေများပေါ်၌ ထောက်ခံနေပြန်ရာ (နဂိုမူလက ပင် မိမိသိရှိထားပြီးဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြသည့်သဘော)ဖြစ်နေပေသည်။ ပြီးနောက် ၎င်းသူက လျှောက်ထားသည်။ ကျွန်ုပ်အား အီမာန်ဟူသည် အဘယ်အရာဖြစ်သည်ကို ဖော်ပြပါလေဦး။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အီမာန်ဟူသည် ဤသည်ပင်။ အသင်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အားလည်းကောင်း၊ ဖရစ်ရှ်သဟ်များအားလည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်၏ ကျမ်းတော်များ အားလည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်စေလွှတ်တော်မူသော ရုဗူလ်များအားလည်းကောင်း၊ ကိယာမသ်နေ့ကိုလည်းကောင်း၊ စိတ်နှလုံးအားဖြင့် လက်ခံယုံကြည်ခြင်း အကောင်းနှင့်အဆိုး နှစ်ရပ်စလုံးသည် သက္ကဒီရ်အရဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်လက်ခံခြင်းဖြစ်ကြောင်း မိန့်ကြားသည်။ ထိုအခါ ၎င်းသူက အသင်သည် အမှန်ကိုပြောပြခဲ့သည်ဟု အမိန့်ရှိ၏။ ပြီးနောက် ၎င်းသူက ထပ်မံ၍ အဲဟ်စာန်ဟူသည် အဘယ်အရာနည်းဟူ၍ မေးရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အဲဟ်စာန်ဟူသည်ကား အသင်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အမိန့်ပညတ်ချက်များ၊ အိဗာဒမ် များကို အသင်ကိုယ်တိုင် အရှင်မြတ်အား ဖူးမြင်နေရဘိသကဲ့သို့ အာရုံပြု၍ ထမ်းဆောင် ကျင့်သုံးပါလေ။ အကယ်၍ ဤသို့မတတ်စွမ်းနိုင်ပါမူ အနည်းဆုံးအနေဖြင့် ထိုအရှင်မြတ်သည် မိမိအား မြင်တွေ့သိရှိနေကြောင်း အာရုံ၌ စွဲမှတ်ထင်ယူလျက် ထမ်းဆောင်ကျင့်သုံးပါလေဟု ဖြေကြားလေ၏။ ပြီးနောက် ၎င်းသူက ကျွန်ုပ်အား ကိယာမသ်(အဘယ်အခါ ဆိုက်ရောက် လာမည်)နှင့် ပတ်သက်၍ ပြောပြပါဟု ထပ်မံလျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)က ၎င်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဖြေကြားရမည့်သူက မေးမြန်းသူထက်ပို၍ သိရှိနားလည်ထားခြင်းမရှိပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ ဤအိလင်မ်နှင့်ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ်သည် အသင့်ထက်ပို၍မသိပါဟု ဖြေကြားတော် မူသည်။ ထိုအခါ ၎င်းသူက ကျွန်ုပ်အား ကိယာမသ်နေ့ရောက်ရှိလာမည်နှင့်ပတ်သက်၍ နိမိတ် လက္ခဏာအချို့ကို တင်ပြပါလေဟု လျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်း၏ နိမိတ် လက္ခဏာတစ်ခုမှာ ဤသို့ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်၊မများက မိမိတို့၏သခင်မများကို မွေးဖွားပေးကြ

လိမ့်မည်။ (ဒုတိယ နိမိတ်လက္ခဏာတစ်ခုမှာ) အသင် တွေ့မြင်ရပေလိမ့်မည်။ ၎င်းတို့၏ ခြေထောက်များ၌ ဖိနပ်များလည်းမရှိ။ ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်၌ အဝတ်အစားများလည်းရှိကြမည်မဟုတ်။ (သူဆင်းရဲသားများနှင့် ဆိတ်ကျောင်းသားများ ဖြစ်ကြသည်။) ၎င်းတို့သည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အပြိုင်အဆိုင် ကြိုးစား၍ အိမ်ကြီး အိမ်ကောင်းများကို ယှဉ်ပြိုင်ဆောက်လုပ်နေကြလိမ့်မည် ဟု ဖြေကြားတော်မူ၏။ ပြီးနောက် ၎င်းသူသည် ပြန်လည်ထွက်ခွာသွားခဲ့လေသည်။ ဟဇရတ် အုမရ်(ခ) သခင်က ပြောပြသည်။ (၎င်းလူစိမ်းပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းစုံစမ်းမှု မပြုခဲ့ ချေ။) ပြီးနောက် ကိုယ်တော်မြတ်(ခ) က ကိုယ်တိုင်ပင် ကျွန်ုပ်အား မေးတော်မူသည်။ အုမရ် ဤသူသည် အဘယ်သူဖြစ်သည်ကို အသင်သိပါ၏လော။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က အရှင် မြတ်နှင့် အရှင်ရုဇူလ်ကသာ အသိဆုံးဖြစ်တော်မူပါသည်ဟု လျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်မြတ် (ခ) က ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ဂျိမ်ရာအီလ်(ခ) ဖြစ်သည်။ သင်တို့အား အစွဲလမ်းသာသနာ့ အသိပညာများကို သင်ကြားပို့ချရန်အတွက် သင်တို့ထံလာခြင်းဖြစ်သည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

ရှင်လင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်၌ ကိယာမသ်နေ့၏ နိမိတ်လက္ခဏာများအနက်တစ်ခုဖြစ်သော ကျွန်ုပ်မများက မိမိတို့၏အရှင်သခင်မများကို မွေးဖွားပေးကြလိမ့်မည်ဆိုသည့်အချက်၏ ဆိုလို ချက်တစ်ခုမှာ ကိယာမသ်နီးကပ်လာသောအခါ မိဘစကားကို ဖီဆန်ငြင်းပယ်မှုများပြားလွှမ်းမိုး လာချေမည်။ အဘယ်မျှဟူမူ သမီးမိန်းကလေးများတွင် ဗီအေရ မိခင်၏ အမိန့်နာခံတတ်မှု အများဆုံး ပါဝင်နေပေသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းသမီးများသည်ပင် မိခင်၏ အမိန့်များကို မနာခံ ကြတော့သည့်အပြင် မိခင်ကိုပင်ပြန်လည်၍ ကျွန်ုပ်ပိုင်ရှင်က မိမိပိုင် ကျွန်ုပ်များကို အမိန့်ပေးစေ ခိုင်းသကဲ့သို့ အမိန့်ပေး၍ စေခိုင်းပေလိမ့်မည်။ ဤသည်ကို တမန်တော်မြတ်(ခ) က အထက်ပါ အတိုင်း ကျွန်ုပ် မများက မိမိ၏သခင်မများကို မွေးဖွားပေးကြလိမ့်မည်ဟု ခိုင်းနှိုင်းတင်ပြခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဒုတိယနိမိတ်လက္ခဏာ၏ ဆိုလိုချက်မှာ ကိယာမသ်နီးကပ်လာသောအခါ စည်းစိမ် ဥစ္စာပစ္စည်းများသည် မတိုက်တန်သူများလက်၌ များစွာစုဆောင်းမိချေမည်။ ၎င်းတို့ကလည်း မိမိတို့စိတ်ရှိတိုင်း မြင့်မားသည့်တိုက်တာ အဆောက်အဦးများကို တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အပြိုင် အဆိုင်ဆောက်လုပ်ခြင်းတို့၌ပင် နစ်မွန်းနေကြပေလိမ့်မည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၅။ အာလင်မ်နှင့် အာစ်ဒ် ကွာခြားပုံ

﴿ 35 ﴾ عَنْ الْحَسَنِ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ رَجُلَيْنِ كَانَا فِي بَيْتٍ إِسْرَائِيلَ، أَحَدُهُمَا كَانَ غَالِمًا يُصَلِّي الْمَكْتُوبَةَ ثُمَّ يَجْلِسُ فَيُعَلِّمُ النَّاسَ الْخَيْرَ، وَالْآخَرُ يَصُومُ النَّهَارَ وَيَقْرَأُ اللَّيْلَ، أَيُّهُمَا أَفْضَلُ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: فَضْلُ هَذَا الْعَالِمِ الَّذِي يُصَلِّي الْمَكْتُوبَةَ ثُمَّ يَجْلِسُ فَيُعَلِّمُ النَّاسَ الْخَيْرَ عَلَى الْعَابِدِ الَّذِي يَصُومُ النَّهَارَ وَيَقْرَأُ اللَّيْلَ كَفَضْلِي عَلَى أَذْنَا كُمْ رَجُلًا.

ဟစန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ဗနီအိစ္စရာအီလ် မျိုးနွယ်ဝင် လူနှစ်ဦးအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သူက သာပို၍ မွန်မြတ်သနည်းဟု မေးမြန်း လျှောက်ထားရာ ၎င်းတို့အနက်မှ တစ်ဦးမှာ အာလင်မ် သာသနာ့ပညာရှင်ဖြစ်၍ ၎င်းသည် ဖရပ်ဇ်နမာဇ်များကိုသာ ဝတ်ပြုပြီးနောက် လူအများအား သာသနာ့ပညာဖြန့်ဖြူးသင်ကြားပို့ချ ခြင်း၌သာ လုံးပန်းနေခဲ့ပေသည်။ အခြားတစ်ဦးမှာမူ နေ့တွင် ရိုဇဟ်ထား၍ တစ်ညလုံး အိဗာဒသ် ဝတ်ပြုခြင်းဖြင့်သာ အချိန်ကုန်လွန်စေခဲ့ပေသည်။ ထိုအခါ ရုဗူလ္လာဟ်(ﷺ) က ငါကိုယ် တော်မြတ်နှင့် အသင်တို့အထဲမှ အဆင့်အနိမ့်ဆုံးသောပုဂ္ဂိုလ်နှင့် အဘယ်မျှလောက် အဆင့် အတန်းမြင့်မားကွာခြား၍ မွန်မြတ်ထူးကဲသကဲ့သို့ ဖရပ်ဇ်နမာဇ်များကိုသာ ဝတ်ပြု၍ သာသနာ့ အသိပညာများ ဖြန့်ဖြူးသင်ကြားပို့ချပေးနေသော အာလင်မ်သည် နေ့များတွင် ရိုဇဟ်ထား၍ ညများတွင် အိဗာဒသ်ခဝပ်မှုများ၌ လုံးပန်းနေသော အာဗစ်ဒ်တရားအားထုတ်နေသူထက် သာပိုမွန်မြတ်သည်။ (ဒါရမီ)

၃၆။ ဖရပ်ဇ်ပင် သင်ပေးမည့်သူမရှိသည့်ခေတ်

﴿ 36 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: تَعَلَّمُوا الْقُرْآنَ وَعَلِمُوهُ النَّاسَ وَتَعَلَّمُوا الْعِلْمَ وَعَلِمُوهُ النَّاسَ وَتَعَلَّمُوا الْفَرَائِضَ وَعَلِمُوهُهَا النَّاسَ فَإِنِّي أَمُرُّ مَقْنُوسٌ وَإِنَّ الْعِلْمَ سَيَقْبَضُ حَتَّى يَخْتَلِفَ الرَّجُلَانِ فِي الْفَرِيضَةِ لَا يَجِدَانِ مَنْ يُخْبِرُهُمَا بِهَا.

رواه البيهقي في شعب الإيمان ٢/٢٥٥

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို သင်ယူဆည်းပူးကြ။ ၎င်းအပြင် လူအများအား သင်ကြား ပို့ချကြ။ အစ္စလာမ်သာသနာ့အသိပညာများကို သင်ယူဆည်းပူးကြ။ ၎င်းအပြင် အခြားသူများအားလည်း သင်ကြားပို့ချပေးကြ။ ဖရပ်ဇ်ထိုက်သော တာဝန်ဝတ္တရားများအား သင်ယူဆည်းပူးကြ။ ၎င်းပြင် အခြားလူများအားလည်း တစ်ဆင့်ပြန်လည်သင်ကြားပို့ချပေးကြ လေကုန်။ အကြောင်းမှာ ငါကိုယ်တော်အားလည်း မကြာမီကာလအတွင်း ဤလူ့ပြည်လောကမှ ပြန်လည်ထွက်ခွာစေမည်။ ၎င်းနောက်မကြာမီပင် အိလင်မ်သာသနာ့အသိပညာများသည်လည်း ပြန်လည်ရုတ်သိမ်းခြင်းခံရပေမည်။ အဘယ်မျှဟူမူ လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးသည် ဖရပ်ဇ်တာဝန် တစ်ခုနှင့်ပတ်သက်၍ ငြင်းခုံကွဲလွဲနေကြပေလိမ့်မည်။ (အိလင်မ်အသိပညာခေါင်းပါးမှုကြောင့်ပင်ဖြစ်ရ ပေမည်။) ဤဖရပ်ဇ် တာဝန်တစ်ခုကိုပင် အမှန်အတိုင်းသင်ပြနိုင်သူပင် ကျန်ရှိတော့မည်မဟုတ်ချေ။ (ဗိုင်ဟကီ)

၃၇။ အိလင်မ်မရုတ်သိမ်းမိဆည်းပူးကြ

﴿ 37 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ! خُذُوا مِنَ الْعِلْمِ قَبْلَ أَنْ يُقْبَضَ الْعِلْمُ وَقَبْلَ أَنْ يُرْفَعَ الْعِلْمُ. (الحديث) رواه احمد ၃၆၇/၁

ဟဇရသ် အဗူအမာမဟ် ဟဟေလီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူအပေါင်းတို့ အိလင်မ်အသိပညာသည် လူတို့မှ ပြန်လည် မထွက်ခွာမိလည်းကောင်း၊ ပြန်လည်၍ ရုတ်သိမ်းခြင်းမခံရမီအလျင် တင်ကြို၍လည်းကောင်း၊ အိလင်မ်အသိပညာကို ရှာဖွေဆည်းပူးကြလေကုန်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မင်)

၃၈။ ဆွဒကဟ်အေဂျာရီယဟ်

﴿ 38 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ مِمَّا يَلْحَقُ الْمُؤْمِنَ مِنْ عَمَلِهِ وَحَسَنَاتِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ عِلْمًا عَلَّمَهُ وَنَشَرَهُ، وَوَلَدًا صَالِحًا تَرَكَهُ، وَمُصْحَفًا وَرَّثَهُ أَوْ مَسْجِدًا بَنَاهُ أَوْ بِنَاءً لِابْنِ السَّبِيلِ بَنَاهُ، أَوْ نَهْرًا أَجْرَاهُ، أَوْ صَدَقَةً أَخْرَجَهَا مِنْ مَالِهِ فِي صِحَّتِهِ وَحَيَاتِهِ، يَلْحَقُهُ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهِ. رواه ابن ماجه، باب ثواب معلم الناس الخير، رقم: ၃၆၃

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုအ်မင်န့်တစ်ဦးတစ်ယောက် ကွယ်လွန်သွားပြီးနောက် ၎င်းသူရရှိမည့် အအ်မာလ်များ၏ အကျိုးစဝါးဗ်များအနက်တစ်ခုမှာ အိလင်မ်အသိပညာဖြစ်သည်။ ၎င်းက အခြားသူများအား သင်ကြားပို့ချပေးခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ ဒုတိယ တစ်ခုမှာ အကျင့်အမူကောင်းမြတ်သော သားသမီးများအား ထားရစ်ခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ တတိယမှာ အမွေစားအမွေခံများထံ၌ ထားရစ်ခဲ့သော ကုန်အာနိကျမ်းတော်မြတ်ပင်ဖြစ်သည်။ စတုတ္ထမှာ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့သော ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်များဖြစ်ပေသည်။ ပဉ္စမမှာ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့သော ဇရပ်များ၊ တည်းခိုဆောင်များဖြစ်ကြသည်။ ဆဋ္ဌမမှာ ၎င်းသူ ပြုလုပ်လှူဒါန်းခဲ့သော ရေတွင်းရေကန်နှင့် ချောင်းမြောင်းများဖြစ်ကြသည်။ သတ္တမမှာ သေပြီးနောက် အကျိုးရရှိခံစားရန် ရည်ရွယ်ပြီး လှူဒါန်းပေးကမ်းခဲ့သော ဆွဒကဟ်အလှူဒါန ကြေးများဖြစ်ကြပေသည်။ (ဝကမ်ဇာပုံစံဖြင့် ပေးကမ်းခဲ့သော အလှူဒါနများဖြစ်သည်။)

(အိဗ်နေမာဂျဟ်)

၃၉။ သုံးကြိမ်ဖန်ကြား

﴿ 39 ﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ كَانَ إِذَا تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ أَعَادَهَا ثَلَاثًا حَتَّى تَقْبَلَهُمْ.

(الحديث) رواه البخارى، باب من اعاد الحديث..... رقم: ၅၀

ဟေရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)သည် အကြောင်းတစ်ရပ်ကိုတင်ပြပြောဆိုသည့်အခါ၌ အနည်းဆုံး သုံးကြိမ်သုံးခါ ပြောလေ့ရှိပေသည်။ သို့မှသာ ထိုစကားကို သဘောပေါက်နားလည် မှတ်မိသွားရန်ဖြစ်သည်။ (ဗုခါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အရေးကြီးသော စကားတစ်ခွန်းကို မိန့်ဆိုသည့်အခါတိုင်း၌ ၎င်းစကားကိုပင် သုံးကြိမ်သုံးခါ မိန့်ဆိုတော်မူသည်။ သို့မှသာ ကြားရသူတိုင်းက ကောင်းစွာ နားလည်သဘောပေါက်သွားကြပေမည်။ (မစ္စာဟစ်ရ်ဟပ်က်)

၄၀။ ပညာမဲ့ခေါင်းဆောင်

﴿ 40 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ النَّعَّاسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْبِضُ الْعِلْمَ انْتِزَاعًا يَنْتَزِعُهُ مِنَ الْعِبَادِ، وَلَكِنْ يَقْبِضُ الْعِلْمَ بِقَبْضِ الْعُلَمَاءِ حَتَّى إِذَا لَمْ يَبْقَ عَالِمٌ اتَّخَذَ النَّاسُ رُؤُسًا جُهَالًا، فَسُئِلُوا فَأَفْتَوْا بِغَيْرِ عِلْمٍ فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا.

رواه البخارى، باب كيف يقبض العلم؟ رقم: ၁၀၀

ဟေရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အဗ်ရ်ဗင်န်အားဆို(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ရုဇူလုလ္လာဟ်(ﷺ) က ဤသို့မိန့်ကြားသည်ကိုကြားခဲ့ရသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် အိလင်မ်ကို နောက်ဆုံးခေတ်သမယ၌ လူတို့၏ဦးနှောက်၊ နှလုံးသားထဲမှ တစ်လုံးမကျန် နှုတ်သိမ်းခြင်းပုံစံမျိုးဖြင့် နှုတ်သိမ်းလိမ့်မည်မဟုတ်။ သို့ရာတွင် အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များအား တစ်ဦးပြီးတစ်ဦး ရုတ်သိမ်းခြင်းမျိုးဖြင့်သာ အိလင်မ်ကို ရုတ်သိမ်းတော်မူလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်ရာ နောက်ဆုံးအချိန်တွင် အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင် အစစ်အမှန်တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မကျန်ရှိတော့ချေ။ ထိုအချိန်သို့ရောက်သောအခါ လူတို့သည် ပညာမဲ့ဂျာဟစ်လ်များကို မိမိတို့၏ ခေါင်းဆောင်များအဖြစ် တင်မြှောက်ကြလိမ့်မည်။ ၎င်းတို့ထံမှ အစ္စလာမ်သာသနာ့အဆုံးအဖြတ်များကို တောင်းခံကြလိမ့်မည်။ ၎င်းတို့ကလည်း မည်သည့်အိလင်မ်အထောက်အထားမျှမရှိဘဲနှင့် အစ္စလာမ်သာသနာ့အဆုံးအဖြတ်များကို ပေးကြလိမ့်မည်။ ဤသို့ဖြင့် ရရှိမည့်အကျိုးမှာ ကိုယ်တိုင်လမ်းမှား ချွတ်ချော်နေရုံသာမကတော့ဘဲ လူအများကိုလည်း မိမိကဲ့သို့ပင် လမ်းမှားချွတ်ချော်စေလိမ့်မည်ဖြစ်၏။ (ဗုခါရီ)

၄၁။ အလ္လာဟ်(ﷻ) မုန်းတီးသူများ

﴿41﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ اللَّهَ يَغْضُ كُلَّ جَفْظَرِي جَوَاطٍ سَخَابٍ بِأَلْسَوَاقٍ، جِيفَةً بِاللَّيْلِ، جِمَارٍ بِالنَّهَارِ، غَالِمٍ بِأَمْرِ الدُّنْيَا، جَاهِلٍ بِأَمْرِ الْآخِرَةِ. رواه ابن حبان، قال المحقق: إسناده صحيح على شرط مسلم ٢٧٤/١

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ဤသို့သောလူများအား ရွံ့ရှာမုန်းတီးတော်မူသည်။ ၎င်းတို့မှာ စိတ်ဆတ်မာကျောသူ၊ အစားအစာလောဘကြီးသူ၊ ဈေးထဲ၌အကြောင်းမဲ့လည်ပတ်ရင်းဖြင့် အော်ဟစ်၍ စကားပြောနေသူ၊ ည၌အသေကောင်ကဲ့သို့ အိပ်စက်နေတတ်သူ၊ နေ့တွင် မြည်းကဲ့သို့ (ဒွန္နုယာလုပ်ငန်းများတွင် နစ်မွန်းနေသူ) ဒွန္နုယာအရေးကိစ္စများကိုသာ နားလည်တတ်ကျွမ်းပြီး အာခိရသ်အရေးကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်၍ (ဂျာဟီလ်) ဘာမျှနားလည်ခြင်းပင် မရှိသောသူတို့ဖြစ်ကြသည်။ (အိမ်နေဟိမ်ဗားန်)

၄၂။ သိသမျှကျင့်သုံး

﴿42﴾ عَنْ يَزِيدَ بْنِ سَلَمَةَ الْجُعْفِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي قَدْ سَمِعْتُ مِنْكَ حَدِيثًا كَثِيرًا أَخَافُ أَنْ يُنْسِيَ أَوَّلَهُ آخِرُهُ فَحَدِّثْنِي بِكَلِمَةٍ تَكُونُ جَمَاعًا، قَالَ: اتَّقِ اللَّهَ فِيمَا تَعْلَمُ. رواه الترمذی و قال: هذا حديث ليس إسناده بم متصل وهو عندی مرسل، باب ماجاء فی فضل الفقه علی العبادۃ، رقم: ۲۶۸۳

ဟဇရသ် ယဒီးဒ် ဗင်န် စလမဟ်ဂျီအိဖီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်က ယာရုစူလလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်ုပ်သည် ကိုယ်တော့်ထံမှ ဟဒီးဆ်များကို ကြားနာခဲ့ဖူးပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုး စိုးရိမ်နေမိသည်မှာ ယခုနောက်ပိုင်းကြားနာခဲ့ရသော ဟဒီးဆ်များကို ကောင်းစွာ မှတ်မိသိရှိနေသော်လည်း ယခင်ပထမပိုင်းက ကြားနာခဲ့ရသော ဟဒီးဆ်များကို မမှတ်မိတော့ပါ။ သို့ပါ၍ ကျွန်တော်မျိုးအား အနှစ်ချုပ်စကားတစ်ရပ် မိန့်ကြားတော်မူပါဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော် မြတ်(ﷺ) က အသင်သိရှိထားသော တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ပတ်သက်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ)အား ကြောက်ရွံ့စိုးရိမ်နေပါလော့။ ဆိုလိုသည်မှာ အသင်သိရှိထားသော အိလင်မ် အသိပညာများအတိုင်း လက်တွေ့လိုက်နာကျင့်သုံးပါ။ (သစ်ရှ်မေစီ)

၄၃။ မှားယွင်းသော ဆန္ဒဖြင့် ပညာမဆည်းပူးရ

﴿ 43 ﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: لَا تَعْلَمُوا الْعِلْمَ لِبَاهُهَا بِهِ الْعُلَمَاءُ وَلَا تَمَارُوا بِهِ السُّفَهَاءُ، وَلَا تَحِيرُوا بِهِ الْمَجَالِسَ فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ، فَالْأُتَارُ النَّارُ.

رواه ابن ماجه، باب الانتفاع بالعلم والعمل به، رقم: ٢٥٩

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်ဗင်န်အဗ်ဒွလ္လာဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အာလင်မ်ပညာရှင်များအပေါ် ဂုဏ်ပြိုင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ အသိပညာမဲ့များနှင့် နားမလည်သော ‘အဝါမ်’ သာမန်လူများနှင့် အချေအတင်ငြင်းခုံရန်လည်းကောင်း၊ ဆိုလိုသည်မှာ ပညာမဲ့များအား ၎င်းတို့၏ မဂ္ဂလိမ်များတွင် အရှိန်အဝါပြရန်သော်လည်းကောင်း အစွလာမ်သာသနာအသိပညာများကို မဆည်းပူးလေနှင့်။ အကြင်သူသည် ဤရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အိလင်မ် ပညာရှာဖွေဆည်းပူးခဲ့ပါမူ ၎င်းသူအတွက် (ဂျဟန္နမ်)၏မီးများ တစ်ခုပေါ်တစ်ခုဆင့်လျက် သား ကျရောက်သွားပေလိမ့်မည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အိလင်မ်အသိပညာကို ‘မဂ္ဂလိမ်’ လူအုပ်စုဖွဲ့စည်းရန်အတွက် ရည်ရွယ်၍ မဆည်းပူးလေနှင့်ဆိုခြင်းမှာဤအိလင်မ်၏အကြောင်းခံဖြင့်လူအများသည်မိမိပေါ်သို့သာတိမ်းညွှတ်နေကြစေရန် မိမိစကားကိုသာ လက်ခံကြစေရန် ရည်ရွယ်ချက်မထားလေနှင့်ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

၄၄။ အိလင်မ် မထိန်ချန်နှင့်

﴿ 44 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ سَلَّ عَنْ عِلْمٍ فَكَتَمَهُ الْجَمْعُ اللَّهُ بِلِجَامٍ مِنْ نَارٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. رواه ابو داود، باب كراهية منع العلم، رقم: ٣٦٥٨

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူထံ၌ အိလင်မ်အသိပညာတစ်စုံတစ်ခုကို လာရောက်မေးမြန်းသင်ယူရာ ၎င်းသည် (တမင်သိလျက်နှင့်) ထိန်ချန် လျှို့ဝှက်ဖုံးကွယ်ထားခဲ့ပါမူ ကိယာမသ်နေ၌ အလ္လာဟ်(ﷻ)က ၎င်းသူ၏ ပါးစပ်၌ မီးပါးချပ်ကို စွပ်ပေးတော်မူပေမည်။ (အဗူဒါူဒ်)

၄၅။ မသင်ကြားသူ၏ ပမာ

﴿ 45 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَثَلُ الَّذِي يَتَعَلَّمُ الْعِلْمَ ثُمَّ لَا يُحَدِّثُ بِهِ كَمَثَلِ الَّذِي يَكْتُمُ الْكَذِبَ ثُمَّ لَا يَنْفِقُ مِنْهُ.

رواه الطبراني في الأوسط وفي مسنده ابن لهيعة، الترغيب ١/ ١٢٢

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အိလင်မ်အသိပညာများကို ကိုယ်တိုင်သင်ယူဆည်းပူးပြီးနောက် အခြားသူများအား တစ်ဆင့်ပြန်လည်သင်ကြားပို့ချခြင်း မပြုခဲ့ပါ။ ၎င်းသူ၏ပမာသည် ကိုယ်တိုင်ပစ္စည်းဥစ္စာများကို အမြောက်အမြား ရှာဖွေစုဆောင်းထားပြီးနောက် မသုံးစွဲ အသုံးမချသူ ပမာပင်ဖြစ်ပေသည်။ (တွင်ရာနီ)

၄၆။ အကျိုးမပေးသော အိလင်မ်

﴿46﴾ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَقُولُ: اإِنِّى أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ، وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ، وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ، وَمِنْ دُعْوَةٍ لَا يُسْتَجَابُ لَهَا. (وهو قطعة من الحديث) رواه مسلم، باب فى الادعية، رقم: ၆၉၀၆.

ဟရေသ် ဇိုင်ဒ်ဗင်န်အရ်ကမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဤသို့ဒီအာပြုတော်မူခဲ့သည်။ အို အလ္လာဟ် ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်ထံတော်ပါး၌ တောင်းခံပါ၏။ အကျိုးမပြုသော အိလင်မ်မှ ကင်းဝေးစေရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ ကြောက်ရွံ့ရှိသေမှု ကင်းမဲ့နေသော နှလုံးသားမှလည်းကောင်း၊ ပြည့်စုံလုံလောက်မှု ကျေနပ်နိုင်စွမ်းကင်းမဲ့နေသော၊ မတင်းတိမ်သော နှစ်ဖက်ဘေးရန်မှလည်းကောင်း၊ လက်ခံကုလ်ပြုခြင်း မခံရသော ဒီအာဆုမွန်များမှလည်းကောင်း ကင်းဝေးရန် အရှင်မြတ်ထံ ခိုလှုံဆည်းကပ်ပါ၏။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၄၇။ မေးခွန်းများ၏ အဖြေမပေးမချင်း

﴿47﴾ عَنْ ابْنِ بَرَزَةَ الْأَسْلَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَا تَرْوُلُ قَدْماً عَبْدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ عُمرِهِ فِيمَا أَفْتَاهُ، وَ عَنْ عِلْمِهِ فِيمَا فَعَلَ، وَ عَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَ فِيمَا أَنْفَقَهُ وَ عَنْ جِسْمِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ.

رواه الترمذى و قال : هذا حديث حسن صحيح، باب فى القيامة، رقم: ၃၄၁၇.

ဟရေသ် အဗူဗရ်ဇဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် လူသားသည် အောက်ပါမေးခွန်းများကို မဖြေဆိုမချင်း စာရင်းအင်းစစ်ဆေးသောနေရာမှ မိမိခြေနှစ်ဖက်ကို လှုပ်ရှားနိုင်ဦးမည်မဟုတ်ချေ။ ၎င်းတို့မှာ မိမိသက်တမ်းကို မည်သို့သုံးစွဲခဲ့သနည်း။ မိမိတတ်သိနားလည်ခဲ့သော အိလင်မ်ပညာရပ်များအပေါ် မည်သို့အမလ်ကျင့်ဆောင်ခဲ့သနည်း။ ဥစ္စာပစ္စည်းကို အဘယ်ပုံစံဖြင့် ရှာဖွေ၍ အဘယ်

ပုံစံအသုံးပြုခဲ့သနည်း။ မိမိခန္ဓာကိုယ်၏စွမ်းအားကို မည်သည့်လုပ်ငန်းတွင် အသုံးပြုခဲ့သနည်း။
(သစ်ရ်မေဇီ)

၄၈။ ဆီမီးခွက်ပမာ

﴿ 48 ﴾ عَنْ جُنْدُبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَزْدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ صَاحِبِ النَّبِيِّ ﷺ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَثَلُ الَّذِي يُعْلِمُ النَّاسَ الْخَيْرَ وَيَنْسِي نَفْسَهُ كَمَثَلِ السِّرَاجِ يُضِيءُ لِلنَّاسِ وَيُحَرِّقُ نَفْسَهُ.
رواه الطبراني في الكبير و استناده حسن ان شاء الله

ဟရေသ် ဂျန်ဒုဗ်ဗင်န်အဗ်ဒွလ္လာဟ်အဇ်ဒီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အခြားသူများအား အစွလာမ်သာသနာ့ အသိပညာများကို သင်ကြားပို့ချပေးပြီး မိမိကိုယ်၌ကမူ မေ့လျော့ပေါ့ဆနေခဲ့မှု (ကိုယ်တိုင်မှာမူ အမလ်ကောင်းမှု ကုသိုလ်များကို ပြုကျင့်ဆောက်တည်မှုမရှိ) ထိုသူ၏ပမာသည် ဆီမီးခွက်ပမာ ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အခြားသူများအား အလင်းရောင်ပေးစွမ်းနိုင်သော်လည်း ကိုယ်တိုင်မှာမူ မီးလောင်ကျွမ်းခြင်း ခံနေရပေသည်။
(သစ်ရ်မေဇီ)

၄၉။ သင်ကြားပေးသော်လည်း မကျင့်သုံးလျှင်

﴿ 49 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: رُبُّ حَامِلٍ فِئَةٍ غَيْرِ فِقِيهِ، وَمَنْ لَمْ يَنْفَعَهُ عِلْمُهُ صَرَّهُ جَهْلُهُ، إِفْرَأَ الْقُرْآنَ مَا نَبَّأَكَ، فَإِنْ لَمْ يَنْهَكَ فَلَسْتَ تَقْرَأُهُ.
رواه الطبراني في الكبير وفيه شهر بن حوشب وهو ضعيف وقد وثق، مجتمع الروائد ٤/ ٤٠

ဟရေသ် အဗ်ဒွလ္လာဟ်ဗင်န်အဗ်ဒီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အချို့အိလင်မ်ရှင်များသည် ပညာအမြော်အမြင်မရှိကြ၊ အိလင်မ်နှင့်အတူ ရှိအပ်သည့် အမြော်အမြင်အနက်သဘောများမှ နားလည်မှုကင်းမဲ့နေကြ၏။

၎င်းနောက် အကြင်သူ၏ အိလင်မ်အသိပညာသည် ၎င်းသူအား အကျိုးမပြုခဲ့ပါ။ ၎င်းသူ၏ အသိတရားကင်းမဲ့မှုကပင် ၎င်းသူအား ဆုံးရှုံးပျက်စီးမှုထဲသို့ ကျရောက်စေမည်သာ ဖြစ်သည်။ ကုန်အာန်ကျမ်းမြတ်က အသင့်အား (မကောင်းမှုဒုစရိုက်များနှင့် အပြစ်ရှိနာဟ်များမှ) တားဆီးပိတ်ပင်နေသမျှကာလပတ်လုံး အသင်သည် ၎င်းကုန်အာန်ကို အမှန်စင်စစ်ဖတ်ရွတ် နေသူများစာရင်း၌ ပါဝင်နေပေသည်။ အကယ်၍ ဤကုန်အာန်က အသင့်အား မကောင်းမှုများမှ မတားဆီးနိုင်တော့ပြီဖြစ်လျှင် အသင်သည် ကုန်အာန်ကို တကယ်စင်စစ် ဖတ်သူများစာရင်း၌ မပါဝင်ချေ။
(တွဗ်ရာနီ)

၅၀။ ခေတ်တစ်ခေတ်

﴿ 50 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَامَ لَيْلَةً بِمَكَّةَ مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ: اللَّهُمَّ هَلْ بَلَغْتُ؟ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَقَامَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ، وَكَانَ أَوَّاهًا، فَقَالَ اللَّهُمَّ نَعَمْ، وَحَرَضْتُ وَجَهَدْتُ وَنَصَحْتُ، فَقَالَ: لَيُظْهَرَنَّ الْإِيمَانُ حَتَّى يَرُدَّ الْكُفْرُ إِلَى مَوَاطِنِهِ، وَلَتُخَاصِنَ الْبَحَارُ بِالْإِسْلَامِ، وَلَيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَتَعَلَّمُونَ فِيهِ الْقُرْآنَ يَتَعَلَّمُونَهُ وَيَقْرَأُونَهُ: قَدْ قَرَأْنَا وَعَلِمْنَا، فَمَنْ ذَا الَّذِي هُوَ خَيْرٌ مِنَّا؟ (رُفِعَ قَالُ لَا صَاحِبَ لَهُ) فَبُذِلَ فِي أَوَّلِكَ مِنْ خَيْرٍ؟ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنْ أَوْلَيْكَ؟ قَالَ أَوْلَيْكَ مِنْكُمْ وَأَوْلَيْكَ وَتَقَرَّدَ النَّارُ.

رواه الطبراني في الكبير ورجاله ثقات إلا أن هناد بن حارث الخثعمي التابعي لم أرمس وثقها ولا جرحها، مجمع الزوائد ١/ ١٩١ طبع مؤسسة المعارف، بيروت و هناد مقبولة - تقريب التهذيب

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အဗ္ဗ ၁၈ ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ သည် မက္ကာဟ်မြို့၌ ညတစ်ညတွင်ရပ်၍ သုံးကြိမ်သုံးခါ ဤသို့အမိန့်ရှိသည်။ ယာအလ္လာဟ်၊ အဘယ် ကျွန်တော်မျိုးသည် (အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်များကို) ဆင့်ပြန်ပို့ချမှုပြီးမြောက်ပါ၏ လောဟု မိန့်တော်မူရာ ဟဇရသ် အုမရ် ﴿﴾ က (၎င်းသည် အရှင်မြတ်အား အလွန်ငိုယိုတမ်းတ လေ့ရှိသူဖြစ်သည်) ထရပ်၍ ဟုတ်ပေ၏ဟု လျှောက်ထားသည်။ ဟဇရသ် အုမရ် ﴿﴾ က ကိုယ်တော်မြတ် ﴿﴾ သည် အမိန့်တော်များကို ဆင့်ပြန်ပို့ချပြီးကြောင်း အရှင်မြတ်အား သက်သေ ထားတော်မူ၏။ ကိုယ်တော်သည် လူအများအား အစ္စလာမ်သာသနာတော်အတွက် အလွန်ပင် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်မြတ် ﴿﴾ သည် ၎င်းတို့အပေါ် ကောင်းစွာကြိုးပမ်း အားထုတ်ခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ဆုံးမသွန်သင်မှုလည်းပြုခဲ့ပါသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုချကေန၊ အီမာန်သည် အရာအားလုံးအပေါ် လွှမ်းမိုးသွားမည်ဖြစ်ရာ ကုဖ်ရ်ကို ၎င်းမူလနေရာသို့ ပြန်ရောက်သွားသည်အထိ လွှမ်းမိုးသွားချေမည်။ မုချကေန အသင်တို့ အစ္စလာမ်သာသနာကို ဖြန့်ချိရန်အတွက် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာများကို ဖြတ်ကျော်ခရီးထွက် ကြရပေလိမ့်မည်။ လူတို့အပေါ်၌ ဤသို့သော ခေတ်သမယရောက်ရှိလာကြပေလိမ့်မည်။ ၎င်းခေတ်တွင် လူတို့သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို သင်ယူဆည်းပူးကြလိမ့်မည်။ ပြီးနောက်

ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်ကြပေလိမ့်မည်။ ပြီးနောက် ပြောကြမည်။ ယခု ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့ကြပြီ။ ၎င်းနောက် ဤကျမ်းမြတ်ကို တတ်ကျွမ်းနားလည်ခဲ့ကြပေပြီ။ ယခုသော်ကား ကျွန်ုပ်တို့ထက် သာပိုမွန်မြတ် ထူးကဲသူ မည်သူရှိအံ့နည်းဟု ကြွေးကြော်ကြပေလိမ့်မည်။ (တမန်တော်မြတ်ﷺ က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။) အဘယ် ဤသူများသည် ကောင်းမြတ်ကြပါသေး၏လော။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းတို့ထံတွင် မြူမှုန်ခန့်ပင် ကောင်းချီးမင်္ဂလာများ မကျန်ရှိတော့ပေ။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့ကမူ မိမိတို့ထက်သာပိုကောင်းမြတ်သောသူမည်သူ ရှိကြအံ့နည်းဟူ၍ပင် ကြွေးကျော်ဂုဏ်မောက် နေကြပေသည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်များက ယာရုလလ္လာဟ်ﷺ ဤသူများသည် အဘယ်သူ များဖြစ်ကြပါသနည်းဟု မေးလျှောက်ရာ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤသူများသည် အသင်တို့အထဲမှ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဤအွမ္မသ်များအထဲမှပင်ဖြစ်ကြပြီး ၎င်းတို့သည် ဂျဟန္နမ်၏ မီးခဲလောင်စာများ ဖြစ်ကြပေမည်။

(တွင်ရာနီ)

၅၁။ အငြင်းအခုံမပြုကြနှင့်

﴿ 51 ﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ بَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ تَذَاكَرُ بَيْنَهُ هَذِهِ بَايَةٌ وَتَبَرُّعٌ هَذَا بَايَةٌ فَخَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ كَأَنَّمَا يُفْقَأُ فِي وَجْهِهِ حَبُّ الرُّمَّانِ فَقَالَ: يَا هَؤُلَاءِ بِهَذَا بُعِثْتُمْ أَمْ بِهَذَا أُمِرْتُمْ؟ لَا تَرْجِعُوا بَعْدِي كَفَّارًا يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ. رواه الطبرانی في الأوسط ورجاله ثقات الباق، مجمع الروايات ٣٨٩/١

ဟဇရသ် အနတ်စ်ﷺ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ်ﷺ ၏ တံခါးအနီးစုဝေးထိုင်ကြ၍ အချင်းချင်း မုဇာကရာတိုင်ပင်ဆွေးနွေးနေကြရာ လူတို့မှတစ်ဦးသည် မိမိတင်ပြခဲ့သော စကားတစ်ခွန်းအတွက် ကုရ်အာန်၏ အာယသ်တော်တစ်ပုဒ်ကို အထောက်အထားပြလျှင် အခြားတစ်ဦးကလည်း မိမိတင်ပြခဲ့သော စကားတစ်ခွန်းအတွက် ကုရ်အာန်မှ အခြားအာယသ်တော်တစ်ပုဒ်ကို အထောက်အထားအဖြစ် တင်ပြပြန်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဤမုဇာကရာဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုသည် ငြင်းခုံနေသည့်ပုံစံသို့ ပြောင်းလဲလာသည်။ ထိုအချိန်တွင် တမန်တော်မြတ်ﷺ သည် ရောက်လာတော်မူသည်။ ကိုယ်တော်၏မျက်နှာတော်မှာ (စိတ်ဆိုးနေတော်မူသဖြင့်) နီးမြန်းလာလေရာ သလဲသီးအမှည့်ကို အရည်ညှစ်ထား သကဲ့သို့

ပင်ဖြစ်နေပေသည်။ ပြီးနောက် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူအပေါင်းတို့၊ အဘယ်အသင်တို့သည် ဤသို့အချင်းချင်း ငြင်းခုံဆူညံ နေကြရန်အတွက်သာ ဤလောကသို့ စေလွှတ်ခြင်းခံရသည်ဟု ထင်နေကြပါသလော။ သို့မဟုတ် ငြင်းခုံရန်အမိန့်ပေး ခြင်းခံခဲ့ရပါသလော။ ငါ့ကိုယ်တော်မရှိသည့်နောက် ဤသို့အချင်းချင်း ငြင်းခုံရန်ဖြစ်ကြပြီးနောက် တစ်ဦး၏လည်ပင်းကို တစ်ဦးက နင်းချေဖျက်ဆီးကြပြီး ကာဖစ်ရ်အဖြစ်သို့ မရောက်ရှိကြစေနှင့်။ (ဤသို့သော အမလ်လုပ်ဆောင်ချက်များက ကုဖ်ရ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိစေနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။) (တွမ်ရာနီ)

၅၂။ အာလင်မ်ကို မေးမြန်းလေကုန်

﴿ 52 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: إِنَّمَا الْأُمُورُ ثَلَاثَةٌ: أَمْرٌ تَبَيَّنَ لَكَ رُشْدُهُ فَاتَّبِعْهُ، وَأَمْرٌ تَبَيَّنَ لَكَ غِيٌّ فَاجْتَنِبْهُ، وَأَمْرٌ اخْتَلَفَ فِيهِ فَرُدُّهُ إِلَىٰ عَالِمِهِ.

رواه الطبرانی في الكبير ورجاله موثقون، مجمع الزوائد ١/ ٣٩٠.

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အဗ္ဗ ာစ်(رضي الله عنه) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်ဆိုချက်ကို ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဟဇရတ်အီစာဗင်န်မရ်ယမ် (عليه السلام) က အမိန့်ရှိသည်။ အလုပ်သုံးမျိုးတည်းသာရှိသည်။ ပထမတစ်ခုမှာ အကြင်အလုပ်သည် မှန်ကန်ကြောင်း သိသာထင်ရှားစွာ သိရှိရမူ ၎င်းအလုပ်ကိုသာ လုပ်ကိုင်ကုန်၊ ဒုတိယတစ်ခုမှာ အကြင်အလုပ်သည် မှားယွင်းနေကြောင်း သိသာထင်ရှားနေပါမူ ၎င်းအလုပ်မှ ရှောင်ကြဉ်လေကုန်။ တတိယမှာ အကြင်အလုပ်တစ်ခုသည် မှန်ကန်သည် (သို့မဟုတ်) မှားယွင်းနေသည်ကို ခွဲခြားဆုံးဖြတ်ရန် ခဲယဉ်းနေမူ ၎င်းအား တတ်သိနားလည်သူ တစ်နည်းအားဖြင့် အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များထံ၌ တင်ပြ၍ စုံစမ်းလေကုန်။ (တွမ်ရာနီ)

၅၃။ နေရပ်သည် ဂျဟန္နမ်

﴿ 53 ﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: اتَّقُوا الْحَدِيثَ عَنِّي إِلَّا مَا عَلِمْتُمْ، فَمَنْ كَذَّبَ عَلَىٰ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ، وَمَنْ قَالَ فِي الْقُرْآنِ بِرَأْيِهِ فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن باب ما جاء في الذى يفسر القرآن برأيه رقم: ٢٩٥١.

ဟဇရသ် အိဗ်နေအဗ္ဗ ဘ်(ﷺ) က ဆဋ်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်အားညွှန်းဆို၍ ဟဒီးဆ်တော်များကို တင်ပြရာ၌ သတိတရား၊ ဆင်ခြင်တုံတရားထားကြလေကုန်။ ဟဒီးဆ်ဖြစ်ကြောင်း အထင်အရှားသိထားသည်များကိုသာ တင်ပြကြလေကုန်။ အကြင်သူသည် မှားယွင်းနေသောဟဒီးဆ်ကို ငါကိုယ်တော်မိန့်ဆိုသည်ဟု တမင်သက်သက်ရည်ညွှန်းပြောဆိုပါမူ ၎င်းသူ၏နေရာဌာနကို ဂျဟန္နမ်၌သာဟု မှတ်ယူလိုက်လေကုန်။ အကြင်သူသည် ကုရ်အာန်ကို ဖွင့်ဆိုတင်ပြရာ၌ မိမိထင်မြင်ယူဆချက်အတိုင်းသာ တင်ပြပြောဆိုခဲ့မူ ၎င်းသူ၏နေရာဌာနသည် ဂျဟန္နမ်ငရဲဘုံ၌သာ မှတ်ယူလေကုန်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၅၄။ မှန်နေသော်ငြားလည်း

54 عَنْ جُنْدُبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَالَ فِي كِتَابِ اللَّهِ بِرَأْيِهِ فَاصَابَ فَقَدْ أَخْطَأَ. رواه أبو داود، باب الكلام في كتاب الله بلا علم، رقم: 3652

ဟဇရသ် ဂျန်ဒုဗ်(ﷺ) က ဆဋ်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်၏ အာယသ်တော်များ၏ သစ်စီးရ် (အဓိပ္ပာယ်နှင့် အကျယ်ဖွင့်ဆိုတင်ပြရာ၌) မိမိ၏ထင်မြင်ယူဆချက်အတိုင်းသာ တင်ပြပြောဆိုခဲ့ရာ ဤသို့အကယ်၍မှန်နေသော်ငြားလည်း မှားသည်ပင်ဖြစ်သည်။ (အဗူဒါဂူဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို အကျယ်ဖွင့်ဆိုတင်ပြရာ၌ မိမိ၏ အကြံဉာဏ်၊ မိမိ၏ ထင်မြင်ယူဆချက်အတိုင်းသာ တင်ပြပြောဆိုခဲ့ရာ မှန်နေသော်ငြားလည်း ဤသည်ပင် မှားယွင်းမှုဖြစ်နေပေသည်။ အကြောင်းမှာ ၎င်းသူသည် အကျယ် ဖွင့်ဆိုတင်ပြရာ၌ ဟဒီးဆ်တော်များ၏ အဆိုအမိန့်များကို အကိုးအကားအထောက်အထား မပြုခဲ့သည်သာမက အိုလမာအေအွမ္မသ် (သာသနာ့ပညာရှင်ကြီးများ)၏ အဆိုအမိန့်များကိုလည်း မှီငြမ်းကိုးကားမှု မပြုခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

(မစ္စာဟစ်ရ်ဟပ်က်)

ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်နွံ ဟဒီးဆ်မိန့်ခွန်းတော်များမှ အခရ်စူးရှသက်ဝင်မှုကိုရယူခြင်း

ကုရ်အာန်၏ အာယသ်တော်များ

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ
مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ﴾ [المائدة: ٨٣]

- (၁) ၎င်းပြင် ယင်းသူတို့သည် ရုစုလ်တမန်တော်၏ထံသို့ ကျရောက်လာသော အာယသ်တော်များကို ကြားနာကြရသောအခါလည်းကောင်း၊ အရှင်မြတ်အမိန့်တော်များကို စူးရှသက်ဝင်ယုံကြည်မှုကြောင့် အမှန်ကိုသိမြင်လာပြီး ၎င်းတို့၏ မျက်စိများမှ မျက်ရည်များ ယိုစီးလျက် ရှိကြသည်ကို အသင်တွေ့မြင်ရပေအံ့။ (ကုရ်အာန် ၅ : ၈၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [الاعراف: ၂၀၆]

- (၂) ၎င်းပြင် အသင်တို့သည် မိမိတို့ရှေ့ဝယ် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ဖတ်ရွတ်သောအခါ ထိုကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ဂရုပြု၍ ဆိတ်ငြိမ်စွာ နားစိုက်ကြလေကုန်။ သို့မှသာ အသင်တို့သည် (အလ္လာဟ်ﷻ ၏) ရဟ်မသ်တော်ကို ခံစားကြရပေမည်။

(ကုရ်အာန် ၇ : ၂၀၄)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ أُخْبِرَكَ مِنْهُ ذِكْرًا﴾ [الكهف: ၂၇]

- (၃) ၎င်းက တမန်တော်မူဆာအား ဤသို့ပြောကြားခဲ့၏။ အကယ်၍ အသင်သည် ကျွန်ုပ်နှင့် အတူလိုက်ခဲ့ပါလျှင် အသင်သည် ကျွန်ုပ်အား မည်သည့်အရာနှင့်မျှ စပ်လျဉ်း၍ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် အသင့်အား ထိုအရာကို စတင်ပြောဆိုရှင်းလင်းခြင်းမပြုသမျှ ကာလပတ်လုံး မေးမြန်းခြင်းကို မပြုပါလေနှင့်။ (ကုရ်အာန် ၁၈ : ၇၀)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿فَيَسِّرْ عِبَادَ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَىٰ اللَّهُ وَآوَلْنَا لَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْآلُفُونَ﴾ [الزمر: ၁၈]

- (၄) အရှင်မြတ်က မိမိ၏တမန်တော်မူဟမ္မဒ်ﷺ အား အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်သည်

ငါအရှင်မြတ်၏ အကြင်ကျွန်တို့အား ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ရာ သတင်းကောင်းကို ပြောကြားပါလေ။ ထိုကျွန်တို့သည် ဤအာယသ်တော်ကို အာရုံစိုက်၍ နားထောင်ကြကုန်၏။ ထို့နောက် ထိုအာယသ်တော်၏ အကောင်းဆုံးသောအချက်ကို လိုက်နာကြကုန်၏။ ထိုသူတို့ကား အကြင်သူတို့ပင်။ အလ္လာဟ် (ﷻ) သည် ၎င်းတို့အား တရားလမ်းမှန်သို့ ပို့ဆောင်တော်မူ၏။ ထိုမှတစ်ပါး ထိုသူတို့သည်ပင်လျှင် ဉာဏ်ပညာရှင်များ ဖြစ်ကြကုန်၏။ (ကုရ်အာန် ၃၉ : ၁၇-၁၈)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا ۖ فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ صَلَاتَكَ لِذِكْرِي﴾
 وَلَقَدْ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانِيَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ
 الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ۖ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ۚ (الزمر ٢٣)

(၅) အလ္လာဟ် (ﷻ) သည် အကောင်းဆုံးသော အာယသ်တော်၊ အချင်းချင်းတစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆင်တူရိုးမှားဖြစ်သော၊ အကြိမ်ကြိမ်မိန့်ကြားထားသော၊ ဒွန်တွဲလျက်ရှိသော ကျမ်းတော်တစ်စောင်ကို ချပေးတော်မူခဲ့၏။ ယင်းအာယသ်တော်ကို ကြားနာရသော ကြောင့် မိမိကိုဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်မြတ်အား ကြောက်ရွံ့ရုံသေကြလေသောသူတို့၏အသားအရေတို့မှာ ကြက်သီးမွေးညင်းထလာလေသည်။ ထို့နောက် ထိုသူတို့၏ အသားအရေတို့သည်လည်းကောင်း၊ ထိုသူတို့၏ စိတ်နှလုံးများသည်လည်းကောင်း၊ အလ္လာဟ် (ﷻ) အား အောက်မေ့တသ သတိရအံ့သောငှာ နူးညံ့သိမ်မွေ့ ပျော့ပျောင်း၍ လာကြလေကုန်၏။ (ကုရ်အာန် ၃၉ : ၂၃)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၅၅။ ကုရ်အာန်နားထောင်လို့

﴿55﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: اقْرَأْ عَلَيَّ، قُلْتُ: اقْرَأْ عَلَيْكَ وَعَلَيْكَ أَنْزَلَ؟ قَالَ فَإِنِّي أُحِبُّ أَنْ أَسْمَعَ مِنْ غَيْرِي، فَقَرَأْتُ عَلَيْهِ سُورَةَ النَّسَاءِ حَتَّى بَلَغْتُ ﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَىٰ هَؤُلَاءِ شَهِيدًا﴾ قَالَ: أَمْسِكْ، فَإِذَا عَيْنَاهُ تَدْرِفَانِ.

رواه البخاري، باب فكيف إذا جئنا من كل أمة بشهيد... الآية، رقم: ٤٥٨٢

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ပင်န် မတ်စ်အူးဒ် (ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) က ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်အား ကုရ်အာန်ဖတ်ပြပါလော့။ ကျွန်ုပ်က

ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) ဤကျမ်းမြတ်သည် ကိုယ်တော်အပေါ်သို့ ကျရောက်ခဲ့သည်ဖြစ်ပါ၍ ကျွန်တော်မျိုး ကိုယ်တော်အား ဖတ်ပြရပါဦးမည်လောဟု လျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်သည် အခြားတစ်စုံတစ်ဦးက ကုန်အာန်ကျမ်းမြတ်ဖတ်ပြသည်ကို နားထောင်ရန် လိုလားနှစ်သက်ပါသည်။ သို့ရှိရာ ကျွန်ုပ်က စူရဟ်နီစာအ်မှ အာယသ်တော်များကို ကိုယ်တော်အားဖတ်ပြတော်မူသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ တစ်ဖန် ငါအရှင်မြတ်သည် (ကိယာမသ် ရှင်ပြန်ထမည့်နေ့တွင်) သာသနာဝင်အသီးသီးတို့မှ သက်သေတစ်ဦးကျစီ ခေါ်ယူတော်မူအံ့။ ၎င်းပြင် ငါအရှင်မြတ်သည် အသင်မုဟမ္မဒ်အားလည်း ထိုသူတို့အတွက် သက်သေအဖြစ်ခေါ် ယူတော်မူအံ့။ ထိုအခါ ကာဖစ်ရ်ငြင်းဆန်သောသူတို့၏အဖြစ်သည် မည်ကဲ့သို့ဖြစ်ပေမည်နည်း။ (ကုရ်အာန် ၄ : ၄၁)

အထက်ပါအာယသ်ရောက်သောအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)က ရပ်(ဆက်မဖတ်)ရန် မိန့်ရာ ကျွန်ုပ်က ကိုယ်တော်အား ဂရုစိုက်မိသည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)၏ မျက်ဝန်းအစုံမှ မျက်ရည်များစီးကျနေသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၅၆။ ဝဟီ၏ကြီးကျယ်မှု

﴿ 56 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَتْلُغُ بِهِ النَّبِيُّ ﷺ قَالَ : إِذَا قَضَى اللَّهُ الْأَمْرَ فِي السَّمَاءِ صَرَّتْ الْمَلَائِكَةُ بِأَجْنِحَتِهَا خُضْعًا لِقَوْلِهِ ، كَأَنَّهُ سِلْسِلَةٌ عَلَى صَفْوَانٍ فَإِذَا فُرِغَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا : مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ ؟ قَالُوا : الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ .

رواه البخارى ، باب قول الله تعالى ولا تنفع الشفاعة عند الله الا لمن اذن لها الآية ، رقم : ٧٤٨١

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် မိုးကောင်းကင်၌ အမိန့်တော်တစ်စုံတစ်ခုကို ထုတ်ပြန် မိန့်ကြားတော်မူသောအခါ ထိုအမိန့်တော်၏ အရှိန်အဝါကြောင့် ဖရစ်ရှ်သဟ်များသည် ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်၍ အတောင်ပံများ လှုပ်ခါနေကြသည်။ ဖရစ်ရှ်သဟ်များသည် အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်များအား ကျောက်ချောကိုသံကြိုးဖြင့် ရိုက်ခတ်သကဲ့သို့ အသံမျိုးကို ကြားနာကြရသည်။ ပြီးနောက် ဤတုန်လှုပ်ခြောက်ခြားစိတ်များ ပျောက်ကွယ်သွားသောအခါ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ယခုအသင်တို့၏ အရှင်မြတ်က အဘယ်သို့သော အမိန့်တော်များကို ထုတ်ပြန်လေသနည်းဟု အချင်းချင်း ပြန်လည် မေးမြန်းကြပြီး ၎င်းတို့ကပင် တစ်ဖန် ‘ဟပ်က်’ မှန်ကန်သော စကားကို မိန့်မြှောက်တော်မူသည်။ ထိုအရှင်သည် အထင်အရှားကြီးကျယ်ထွတ်မြတ်တော်မူသော တန်ခိုးတော်၊ ဆွေဖ်သ်တော်အရှင် ဖြစ်တော်မူသည်။ အရာအားလုံးထက် ကြီးကျယ်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူသည်။

၅၇။ မြူမွန်ခန့် သကပ်တုရ်

﴿57﴾ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: إلتقى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَوْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ عَلَى الْمَرْوَةِ فَتَحَدَّثَا ثُمَّ مَضَى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ وَبَقِيَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ يَنْكِي فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: مَا يَنْكِيكَ يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ؟ قَالَ: هَذَا. يَعْنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ. زَعَمَ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ كِبَرٍ كَبِهَ اللَّهُ لَوَجْهَهُ فِي النَّارِ.

رواه احمد و الطبرانی في الكبير و رجاله رجال الصحيح ، مجمع الزوائد ٢٨٢/١

ဟဇရသ် အဗူစလမဟ်ဗင်န့်အဗ်ဒွရ်ရဟ်မန်ဗင်န့်အာဝ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။
 ဟဇရသ် အဗ်ဒွလ္လာဟ်ဗင်န့်အုမရ်နုင့် ဟဇရသ် အဗ်ဒွလ္လာဟ်ဗင်န့်အမ်ရ်ဗင်န့်အားဆွံ(ﷺ) နှစ်ပါး
 သည် မရ်ဝဟ်တောင်ပေါ်၌ အချင်းချင်းတွေ့ဆုံကြသည်။ ပြီးနောက် ခေတ္တခဏစကားစမြည်
 ပြောဆိုကြသည်။ ပြီးနောက် ဟဇရသ် အဗ်ဒွလ္လာဟ်ဗင်န့်အမ်ရ်(ﷺ) ထွက်ခွာသွားခဲ့သည်။
 ၎င်းနောက် ဟဇရသ် အဗ်ဒွလ္လာဟ်ဗင်န့်အုမရ်(ﷺ) သည် ထိုနေရာ၌ ထိုင်၍ ငိုယိုနေတော်
 မူသည်။ လူတစ်ဦးက လာရောက်၍ အဗူအဗ်ဒွရ်ရဟ်မန် အသင်အဘယ်ကြောင့် ငိုယိုနေရ
 ပါသနည်းဟု မေးမြန်းရာ အိမ်နေအုမရ်(ﷺ) က ဟဇရသ်အဗ်ဒွလ္လာဟ် ဗင်န့်အမ်ရ်က ယခုပင်
 ကျွန်ုပ်အား ပြောပြခဲ့သည်။ ၎င်းက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့မိန့်သည် ကိုကြားခဲ့သည်။
 အကြင်သူ၏နှလုံးသားထဲ၌ မြူမွန်ခန့်ပင် သကပ်ဗုရ်မာနတရားရှိနေမည်ဆိုက အလ္လာဟ်(ﷻ)
 သည် ၎င်းသူအား မှောက်လျက်ဂျပာနွမ်သို့ ပစ်ချတော်မူမည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ဇိကန်

အဋ္ဌဟာဉ်(ﷺ) ၏အမိန့်တော်များကို နာခံကျင့်သုံးရာ၌ အရှင်မြတ်နှင့်အတူ
 ရှိနေတိသကဲ့သို့ အာရုံစူးစိုက်၍ဆောင်ရွက်ကျင့်သုံးခြင်း၊ ဆိုလိုသည်မှာ
 အရှင်မြတ်သည် မိမိ၏ရှေ့မှောက်၌ ရှိနေတိအလား၊ ၎င်းပြင်
 မိမိအား ရှုမြင်နေသကဲ့သို့ အာရုံပြု၍
 နာခံကျင့်သုံးခြင်း။

ကူရ်အာန်ကျမ်းမြတ်၏ ထူးမြတ်မှုများ

ကူရ်အာန်၏ အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَا فِي
 الصُّدُورِ لَا وَهْدَى وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾ قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَاكَ
 فَلْيَعْرَضُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾

- ၁) အို လူအပေါင်းတို့၊ မုချကေန် အသင်တို့ထံသို့ အသင်တို့အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော
 အရှင်မြတ်ထံတော်မှ အဆုံးမတော်သည်လည်းကောင်း၊ ရင်များတွင်ရှိသောဝေဒနာများကို
 ပျောက်ကင်းစေသောဆေးသည်လည်းကောင်း၊ မုအ်မင်န့်သက်ဝင်ယုံကြည်သူတို့အဖို့ တရား

လမ်းညွန့်သည်လည်းကောင်း၊ ရဟ်မသ်တော်သည်လည်းကောင်း ရောက်ရှိလာခဲ့လေပြီ။

(ကုရ်အာန် ၁၀ : ၅၇)

အို နဗီတမန်တော် အသင်သည် (၎င်းတို့အား ဤသို့) ပြောကြားပါလေ။ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ၏ ကျေးဇူးတော်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်၏ ရဟ်မသ်တော်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဤသည်တို့ကို အကြောင်းပြု၍ လူသားတို့သည် ဝမ်းမြောက်သင့်ကြပေသည်။ ထို(ကုရ်အာန် တည်းဟူသော ကျေးဇူးတော်၊ ရဟ်မသ်တော်)သည်ကား ၎င်းတို့စုဆောင်းလျက် ရှိကုန်သော (ဒုန္နယာ၏)ဥစ္စာပစ္စည်းများထက် လွန်စွာပိုမို၍ ကောင်းမြတ်ပေသည်။

(ကုရ်အာန် ၁၀ : ၅၈)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى
وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ﴾ [النحل: ၁၀၂]

- (၂) အို နဗီတမန်တော်မြတ် အသင်သည် (၎င်းတို့အား ဤသို့) ပြောဆိုဖြေကြားပါလေ။ ထိုအာယသ်တော် ရူဟုလ်ကွဒ်စ် ကောင်းကင်တမန်ဂျိဗ်ရာအီးလ်သည် အသင့်အား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်မြတ်ထံတော်မှ မုခ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူတို့အား တည်တံ့ခိုင်မြဲစေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ (မွတ်စ်လင်မ်) အမိန့်တော်ကို လိုက်နာသူတို့အဖို့ တရားလမ်းညွန့်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ သတင်းကောင်းအဖြစ်လည်းကောင်း၊ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် (တိကျ) မှန်ကန်စွာ ချပေးတော်မူလေသည်။

(ကုရ်အာန် ၁၆ : ၁၀၂)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَنَزَّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾ [بنی اسرائیل: ၈၂]

- (၃) စင်စစ် ငါအရှင်မြတ်သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်တွင် မုခ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူတို့၏ ရောဂါပျောက်ကင်းစေသောဆေးနှင့် ရဟ်မသ်တော်ကို ချပေးတော်မူလေသည်။

(ကုရ်အာန် ၁၇ : ၈၂)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿أَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ﴾ [العنكبوت: ၄၀]

- (၄) အို နဗီတမန်တော် အသင်သည် မိမိထံ ထုတ်ပြန်ခြင်းခံရသော ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်ကို ရွတ်ဖတ်ပါလေ။

(ကုရ်အာန် ၂၉ : ၄၅)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَّنْ تَبُورَ﴾ [فاطر: ၂၉]

- (၅) ကေန်အမှန် အကြင်သူတို့သည် အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ၏ အမိန့်တော်ကျမ်းကို ရွတ်ဖတ်

ကြကုန်၏။ ၎င်းပြင် ဆွလာသ်ဝတ်ပြုမှုကို ဆောက်တည်ကြကုန်၏။ ထိုမှတစ်ပါး
 ထိုသူတို့အား ငါအရှင်မြတ်ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူခဲ့သည့် (ပစ္စည်းဥစ္စာ)များအနက်မှ
 လျှို့ဝှက်စွာလည်းကောင်း၊ ထင်ပေါ်စွာဖြင့်လည်းကောင်း လျှော့ဒါန်းကြကုန်၏။ ထိုသူတို့ကား
 အလျဉ်းဆုံးရှုံးပျက်စီးမည်မဟုတ်သော ရောင်းဝယ်ဖော်ကားမှုမျိုးကို မျှော်လင့်တောင့်တ
 လျက်ရှိကြကုန်၏။ (ကုရ်အာန် ၃၅ : ၂၉)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿فَلَا أُفْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ ۖ وَإِنَّهُ لَنَسَمٍ لَّو تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ۚ إِنَّهُ
 لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ۚ فِى كِتَابٍ مُّكْتُونٍ ۚ لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ۚ تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ
 الْعَالَمِينَ ☆ أَفَبِهَذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُذْهِبُونَ﴾
 [الرواقعه: ၇၀-၇၁]

- (၆) သို့ဖြစ်ပေရာ ငါအရှင်မြတ်သည် ကြယ်၊ နက္ခတ်တို့၏ ဝင်ရာ၊ စခန်းချရာများကို သက်သေထူ
 (ကျိန်ဆို)တော်မူ၏။ (၅၆: ၇၅) စင်စစ်ဆိုသော် ယင်းသို့သက်သေထူခြင်း (ကျိန်ဆိုခြင်း)
 မှာ အကယ်၍ အသင်တို့သိရှိကြလျှင် ကြီးကျယ်စွာ သက်သေထူမှု(ကျိန်ဆိုမှု)ပင်။
 (၅၆:၇၆) ဧကန်မလွဲ ယင်းသည် ကျက်သရေနှင့် ပြည့်စုံသော ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ပင်။
 (၅၆:၇၇) မှတ်တမ်းစာအုပ်တစ်အုပ်၌ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်၍ထားရှိပြီးဖြစ်သော(၅၆:၇၈)
 ယင်းမှတ်တမ်းစာအုပ်ကို စင်ကြယ်သန့်ရှင်းကြသောသူတို့မှတစ်ပါး မည်သူမျှပင်ထိတွေ့
 ကြသည်မရှိပြီ။ (၅၆:၇၉) စကြဝဠာခပ်သိမ်းတို့ကို ဖန်ဆင်းမွေးမြူသောအရှင်မြတ်ထံတော်
 မှ ချပေးတော်မူခြင်းခံရသော ကျမ်းဖြစ်သည်။ (၅၆:၈၀) သို့ပါလျက်၊ အသင်တို့သည်
 ဤအာယသ်တော်ကို မထိမဲ့မြင်ပြုကြလေသလော။ ပျင်းရိနေကြပေသလား။

(ကုရ်အာန် ၅၆ : ၈၁)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْنَهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةٍ ۚ
 [الحشر: ၁၂]

- (၇) အကယ်၍သာ ငါအရှင်မြတ်သည် ဤကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို တစ်စုံတစ်ခုသော
 တောင်ပေါ်၌ ချပေးတော်မူခဲ့ပါလျှင် အသင်သည် ထိုတောင်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) အား
 ကြောက်ရွံ့သောကြောင့် နိမ့်ကျလျက်၊ အပိုင်းပိုင်းဖြစ်လျက်ရှိသည်ကို အမှန်ပင်တွေ့မြင်ရ
 ပေမည်။ (ကုရ်အာန် ၅၉ : ၂၁)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၅၈။ ဒိုအာတောင်းသူထက်ပိုရ

﴿ 58 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَقُولُ الرَّبُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: مَنْ شَغَلَهُ الْقُرْآنُ عَنْ ذِكْرِي، وَمَسْأَلَتِي أَغْنَيْتُهُ أَفْضَلَ مَا أُعْطِيَ السَّائِلِينَ، وَفُضِّلَ كَلَامُ اللَّهِ عَلَى سَائِرِ الْكَلَامِ كَفَضْلِ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب فضائل القرآن، رقم: ၃၄၃၆

ကဇရသ် အဗူစအီးဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဤဟဒီးဆ်ကွဒ်စီတော်ကို ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ရွတ်ဖတ်ခြင်းအမှု၌ နစ်မွန်းမွေ့လျော်နေသဖြင့် ဇိက်ရ်နှင့် ဒိုအာဆုမွန်ပြုလုပ်ရန်အတွက် အခွင့်အရေးမရခဲ့ပါမူ ၎င်းသူအား ငါအရှင်မြတ်က ဒိုအာပြုလုပ်နေကြသူများထက်သာပို၍ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲတော်မူမည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် အဖန်ဆင်းခံများအားလုံးထက်သာပိုမွန်မြတ်သကဲ့သို့ပင် အရှင်မြတ်၏ကလာမ်တော်သည်လည်း အခြားသူများအားလုံး၏ ကလာမ်များထက်သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၅၉။ အရှင်မြတ်နှင့် အနီးကပ်ဆုံးဖြစ်ရန်

﴿ 59 ﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ الْغِفَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْكُمْ لَا تَزْجَعُونَ إِلَى اللَّهِ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ خَرَجٍ مِنْهُ يَغْنِي الْقُرْآنَ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح الإسناد لم يخرجاه ووافقه الذهبي ٥٥٥/١

ဟဇရသ် အဗူဇရ်ဂ်ဟရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် နီးကပ်မှုကို ဤအကြောင်းခံမှလွဲ၍ မည်သည့်အကြောင်းခံဖြင့်မျှ မရရှိနိုင်ချေ။ ၎င်းအကြောင်းခံမှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) ကိုယ်တော်တိုင် မိန့်မှာတော်မူထားသည်များဖြစ်၏။ ဆိုလိုသည်မှာ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ပင်ဖြစ်၏။

(ဟာကင်ဇ်)

၆၀။ အငြင်းအခုံပြုမည်သူ

﴿ 60 ﴾ عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: الْقُرْآنُ مُشَفَّعٌ وَمَا جَلَّ مُصَدِّقُ مَنْ جَعَلَهُ أَمَامَهُ فَأَدَّهُ إِلَى الْجَنَّةِ وَمَنْ جَعَلَهُ خَلْفَ ظَهْرِهِ سَاقَهُ إِلَى النَّارِ:

رواه ابن حبان وأسناده جيد ٣٣١/١

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်တော်မူခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်သည် လက်ခံတော်မူခြင်းခံရသည့် ကြားဝင်အသနား ခံပေးမည့်သူဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ပင် အတည်ပြုလက်ခံခြင်းခံရသော အချေအတင်ငြင်းခုံပေးမည့် သူဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် ဤကျမ်းမြတ်ကို ဘဝလမ်းညွှန်အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့လျှင် ဆိုလို သည်မှာ ၎င်းကျမ်းမြတ်အတိုင်း အမိန့်တော်များကို နာခံကျင့်သုံးခဲ့လျှင် ၎င်းကျမ်းမြတ်က ထိုသူအား ဂျန္နုသ်သို့ပို့ဆောင်ပေးမည်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ထိုကျမ်းမြတ်ကို ကျောခိုင်းမျက်နှာ လှဲခဲ့ပါမူ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းကျမ်းလာအတိုင်း နာခံကျင့်သုံးမှုမပြုခဲ့ပါမူ ၎င်းကျမ်းမြတ်က ထိုသူအား ဂျဟန္နုမ်ထဲသို့ ပစ်ချတော်မူပေမည်။ (အိဗ်နေဟ်ဗ်ဗာန်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်သည် ဤသို့ပင် အငြင်းအခုံပြုပေးမည့်သူဖြစ်သည်။ ၎င်း၏အငြင်းအခုံပြုပေးမှုကို အတည်ပြုပြီးဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ဆိုလိုချက်မှာ ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန် အား ရွတ်ဖတ်၍ ၎င်းကျမ်းလာအတိုင်း နာခံကျင့်သုံးခဲ့ပါမူ ထိုသူအား အဆင့်အတန်း မြင့်မားစေရန်အတွက် အရှင်မြတ်ထံတော်၌ အငြင်းအခုံပြုပေးတော်မူမည်။ ဤကျမ်းမြတ်၏ ‘ဟပ်က်’ အခွင့်အရေးများနှင့်ပတ်သက်၍ ကျောခိုင်းနေသူအပေါ်တွင်မူ အဘယ်ကြောင့် တာဝန်မကျေခဲ့ကြောင်းကို အရေးဆို မေးမြန်းပေလိမ့်မည်။

၆၁။ ရိုဟ်နှင့် ကုရ်အာန်တို့၏ ရူပာဘသ်

﴿ 61 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ غُمَرْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: الصَّيَامُ وَالْقُرْآنُ يَشْفَعَانِ لِلْعَبْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، يَقُولُ الصَّيَامُ: أَيْ رَبِّ مَنَعْتَهُ الطَّعَامَ وَالشَّهْوَةَ فَشَفِّعْنِي فِيهِ، وَيَقُولُ الْقُرْآنُ: مَنَعْتَهُ النَّوْمَ بِاللَّيْلِ فَشَفِّعْنِي فِيهِ، قَالَ: فَيُشَفَّعَانِ لَهُ.

رواه احمد والطيبري في الكبير ورجال الطبراني رجال الصحيح، مجمع الزوائد ١٩/٣

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အဗ်ရ်(رضي الله عنهما) ဆင့်ပြန်တော်မူခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ရိုဟ်နှင့်ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်သည် ကိယာမသ်နေ့တွင် လူသားအတွက် ကြားဝင်အသနားခံပေးမည့်အရာနှစ်ခုဖြစ်သည်။ ရိုဟ်က လျှောက်ထားတော်မူမည်မှာ အို ကျွန်တော်မျိုး၏အရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် ၎င်းအား စားသောက်ခြင်းအမှုနှင့် လိုအင်ဆန္ဒ

ဖြည့်ဆည်းခြင်းအမှုများမှ တားမြစ်ခဲ့ပါသည်။ သို့ပါ၍ ၎င်းအတွက် ကျွန်တော်မျိုး၏ ကြားဝင် အသနားခံပေးမှုကို လက်ခံတော်မူပါ။ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကလည်း ကျွန်တော်မျိုးသည် ၎င်းအား ညများတွင် အိပ်စက်ခြင်းမှတားမြစ်ခဲ့ပါသည်။ ညများတွင် နဖီလ်နမာဇ်များ၌ ကျွန်တော်မျိုးအား ဖတ်ရွတ်ခဲ့ပါသည်။ သို့ပါ၍ ၎င်းသူအတွက် ကျွန်တော်မျိုး၏ ကြားဝင်အသနားခံပေးမှုကို လက်ခံတော်မူပါဟု လျှောက်ထားတော်မူမည်။ ဤသို့ဖြင့် ၎င်းအရာနှစ်ခုက ထိုသူအား လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ကို ရရှိခံစားစေမည်ဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၆၂။ ကုရ်အာန်သည် အကြောင်းခံ

﴿62﴾ عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ يُرْفَعُ بِهِذَا الْكِتَابِ أَفَوََمَا

وَيَضَعُ بِهِ آخَرِينَ. رواه مسلم، باب فضل من يقوم بالقرآن..... رقم: ၁၈၇၇

ဟရေသ် အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်တော်မူခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ဤကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ အကြောင်းခံဖြင့် မြောက်မြားစွာသောသူများကို အဆင့်အတန်းမြင့်မားစေတော်မူသည်။ ၎င်းမြောက်မြားစွာသော သူများအား အဆင့်အတန်းနိမ့်ကျစေတော်မူသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အကြင်သူတို့သည် ၎င်းကျမ်းလာအတိုင်း နေထိုင်ကျင့်သုံးခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူတို့အား ဒွန္နုယာ၊ အာခေရသ် နှစ်ဌာနစလုံး၌ ဂုဏ်သိက္ခာမြင့်မားစေတော်မူသည်။ အကြင်သူတို့သည် ၎င်းကျမ်း လာအတိုင်း နေထိုင်ကျင့်သုံးမှုမပြုခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းတို့အား သေးသိမ်ဂုဏ်ငယ်စေ တော်မူသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၆၃။ ဟိဒါယတ်၏နှုတ်

﴿63﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (لَا بِيْ دَرٍ): عَلَيْكَ بِتِلَاوَةِ

الْقُرْآنِ، وَذَكَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فَإِنَّهُ ذَكَرَكَ لَكَ فِي السَّمَاءِ، وَنُورٌ لَكَ فِي الْأَرْضِ.

(وهو جزء من الحديث) رواه البيهقي في شعب الإيمان ٢٤٢/٤

ဟရေသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်တော်မူခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်အား ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်ခြင်းနှင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ဖိက်ရသတိရတသခြင်းတို့ကို အထူးဂရုစိုက်၍ပြုကြလေကုန်။ ဤကောင်းမှုများကြောင့်ပင် မိုးကောင်းကင်၌ အသင့်အကြောင်းအရာများကို ပြောနေကြပေလိမ့်မည်။ ၎င်းပြင် ဤကောင်းမှု သည် မြေပြင်၌ အသင့်အား ဟိဒါယတ်တရားလမ်းမှန်၏ နှုတ်အလင်းရောင်ကို ရရှိစေမည်ဖြစ် သည်။ (ဗိုင်းဟကီ)

၆၄။ အားကျစရာ

﴿64﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ، رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ، فَيَذَرُ يَقْرَأُ بِهِ آتَاءَ اللَّيْلِ وَآتَاءَ النَّهَارِ وَ رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا، فَهُوَ يُنْفِقُهُ آتَاءَ اللَّيْلِ وَآتَاءَ النَّهَارِ.

رواه مسلم، باب فضل من يقوم بالقرآن.....رقم: ၁၈၇၄

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်တော်မူသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူနှစ်ဦးအပေါ်၌သာ အားကျရကံယူထိုက်သည်။ တစ်ဦးမှာ ၎င်းအား အရှင်မြတ် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ချီးမြှင့်ခဲ့ရာ ၎င်းသည် ကျမ်းမြတ်ကို နေ့စဉ်ရွတ်ဖတ်၍သာ လုံးပမ်းနေသည်။ ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်မှာ ၎င်းသူအား အရှင်မြတ်က ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ချီးမြှင့်တော်မူခဲ့ရာ ၎င်းသူသည် ဤဥစ္စာပစ္စည်းများကို လှူဒါန်းပေးကမ်းသုံးစွဲနေပေသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၆၅။ ကုရ်အာန်ဖတ်သူနှင့် မဖတ်သူ

﴿65﴾ عَنْ أَبِي مُرْسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ مَثَلُ الْأُتْرَاجَةِ، رِيحُهَا طَيِّبٌ وَ طَعْمُهَا طَيِّبٌ، وَمَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ مَثَلُ التَّمْرَةِ، لَا رِيحَ لَهَا وَ طَعْمُهَا حُلْوٌ، وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ مَثَلُ الرَّيْحَانَةِ، رِيحُهَا طَيِّبٌ وَ طَعْمُهَا مُرٌّ، وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الْحَنْظَلَةِ، لَيْسَ لَهَا رِيحٌ وَ طَعْمُهَا مُرٌّ.

رواه مسلم، باب فضيلة حافظ القرآن.....رقم: ၁၈၆၀

ဟဇရသ် အဗူမူစာအရှ်အရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်တော်မူခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်မုအ်မင်န်သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ဖတ်ရွတ်လျှင် ၎င်းသူသည် ကျွဲကောသီးနှင့် အလားသဏ္ဌာန်တူသည်။ ကျွဲကောသီးသည် ရနံ့လည်း မွှေးကြိုင်သည်။ အရသာအားဖြင့် ချိုမြိန်သည်။ ၎င်းအကြင်မုအ်မင်န်သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို မဖတ်ဘဲနေခဲ့ပါမူ စွန်ပလွံသီးနှင့် အလားတူသည်။ ၎င်းမှာရနံ့မွှေးကြိုင်မှုမရှိသော်လည်း အရသာမှာ ချိုမြိန်သည်။ ၎င်းအကြင် မုနာဖစ်ကံသည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ဖတ်ရွတ်ပါမူ ၎င်းသည် မွှေးသောပန်းနှင့် အလားတူသည်။ ၎င်းမှာမွှေးကြိုင်သော်လည်း အရသာမှာမူ အလွန်ခါးသည်။ ၎င်းအကြင်မုနာဖစ်ကံသည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို မဖတ်ဘဲ နေပါမူ ၎င်းသည် အင်ဒရာအင်းအသီး(ကျီးအာသီး)ပမာဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ရနံ့လည်းမရှိ။ အရသာမှာလည်းခါးသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ၎င်းအင်ဒရာအင်းအသီးသည် သခွားကြောင်သီးနှင့်ပမာတူသော အသီး တစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ၎င်းအသီးသည် အပြင်ပန်းရုပ်သဏ္ဌာန်၌ အလွန်လှပသော်လည်း အရသာမှာမူ အလွန်ခါးသည်။

၆၆။ ကောင်းမှု ဆယ်ခု

﴿66﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ، وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا لَا أَقُولُ الْمَ حَرْفٌ وَلَكِنْ أَلِفٌ حَرْفٌ وَلَا مٌ حَرْفٌ وَمِمْ حَرْفٌ.

رواه الترمذی، وقال: هذا حديث حسن صحيح غريب، باب ما جاء في من قرأ حرفاً..... رقم: ۲۹۱۰

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နိမတ်စ်အူဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်၏ အက္ခရာတစ်လုံးကို ရွတ်ဖတ်လျှင် ၎င်းသည် ကောင်းမှုတစ်ခုရရှိပေသည်။ ၎င်းကောင်းမှုတစ်ခု၏အစား အကျိုး ဆဝါးမိဆယ်ခုဖြစ်သည်။ ﴿الم﴾ မှာ အက္ခရာတစ်လုံးဟု ကျွန်ုပ်မဆိုလို။ ﴿ا﴾ အလစ်ဖ် သည် အက္ခရာတစ်လုံး၊ ﴿ل﴾ လာမ်သည် အက္ခရာတစ်လုံး၊ ﴿م﴾ သည် အက္ခရာတစ်လုံး ဖြစ်ပေ သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းသည် အက္ခရာသုံးလုံးဖြစ်၍ ကောင်းမှုအကျိုးဆဝါးမိ သုံးဆယ်ရရှိ ပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၆၇။ ကတိုးအိတ်

﴿67﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: تَعَلَّمُوا الْقُرْآنَ، فَأَقْرَأُوا، وَهُوَ قَرَأَنَ مَثَلُ الْقُرْآنِ لِمَنْ تَعَلَّمَهُ فَقَرَأَهُ وَقَامَ بِهِ كَمَثَلِ جِرَابٍ مَحْشُورٍ مِنْكَأَيُّوْحَ رِيحِهِ فِي كُلِّ مَكَانٍ، وَمَثَلُ مَنْ تَعَلَّمَهُ فَبَرَفَلَهُ وَهُوَ فِي جُوفِهِ كَمَثَلِ جِرَابٍ أَوْكِيَ عَلَى مِسْكِ.

رواه الترمذی، وقال: هذا حديث حسن، باب ما جاء في سورة البقرة وآية الكرسي، رقم: ۲۸۷۶

ဟဇရတ် အဟူရရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို သင်ယူဆည်းပူးကြ။ အကြောင်းမှာ အကြင်သူ သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို သင်ယူဆည်းပူးပြီးနောက် ဖတ်ရွတ်သည်သာမက သဟဂျ်ဂျွဒ် နမာဇ်၌လည်း ဖတ်ရွတ်ပါမူ ၎င်းသူသည် ကတိုးဖြင့်ပြည့်၍ ပွင့်နေသော ကတိုးအိတ်နှင့် အလားတူသည်။ ၎င်း၏မွှေးကြိုင်ရနံ့သည် တစ်အိမ်လုံးသို့ ပျံ့နှံ့သွားပေသည်။ အကြင်သူသည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို သင်ယူဆည်းပူးခဲ့သည်။ ၎င်းပြင် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်သည်

ရင်ထဲတွင်ရှိနေပါလျက်နှင့် အိပ်စက်နေခဲ့သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သဟဂျ်ဂျွဒ်တွင်ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်မူမပြုခဲ့လျှင် ၎င်းသည်ပိတ်ထားသော ကတိုးအိတ်နှင့်အလား တူသည်။ သို့ရှိရာ ၎င်းကုရ်အာန်ကို ရွတ်ဖတ်သော ဟာဖစ်ဇ်သည် ပွင့်နေသော ကတိုးအိတ်နှင့် အလားတူသည်။ ကုရ်အာန်ကို မဖတ်ဘဲနေသောသူမှာ ပိတ်ထားသော ကတိုးအိတ်နှင့်အလားတူသည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၆၈။ ဂူတို့ထံတောင်းမည့်သူ

(68) عَنْ عِيسَى بْنِ حُضَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ فَلَيْسَ بِاللهِ بِهِ فَإِنَّهُ سَيَجِيءُ أَقْوَامٌ يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ يُسْأَلُونَ بِهِ النَّاسَ.

رواه الترمذی وقال هذا حديث حسن. باب من قرأ القرآن فليسال الله به. رقم: ۲۹۱۷

ဟဇရသ်အင်မ်ရာန်ဗင်နီဟုစိုင့်နီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ဤသို့မိန့်တော်မူသည်ကို ကြားသိရသည်။ အကြင်သူသည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော် မြတ်ကို ဖတ်ရွတ်ပါမူ ၎င်းသည် ဤကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်အကြောင်းခံဖြင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်မှသာ တောင်းခံသင့်ပေသည်။ မကြာမီကာလတွင် ဤသို့သောသူများ ပေါ်ပေါက်ကြ လိမ့်မည်။ ၎င်းတို့သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်ကြပြီးနောက် လူတို့ထံမှ တောင်းခံ ကြပေလိမ့်မည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၆၉။ ကုရ်အာန်ဖတ်သံကို ကြားနာရန် ရောက်လာကြသော ဖရစ်ရှ်သဟ်များ

(69) عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ أَسِيدَ بْنَ حُضَيْرٍ، بَيْنَمَا هُوَ لَيْلَةً، يَقْرَأُ فِي مَرْبِدِهِ، إِذْ جَاءَتْ فَرَسُهُ، فَقَرَأَ، ثُمَّ جَاءَتْ أُخْرَى. فَقَرَأَ، ثُمَّ جَاءَتْ أَيْضًا، قَالَ أَسِيدُ: فَخَشِيتُ أَنْ تَطَأَ بَحْيِي، فَقُتِلْتُ إِلَيْهَا، فَإِذَا بِمِثْلِ الظِّلَّةِ فَوْقَ رَأْسِي، فِيهَا أَمْثَالُ السُّرُجِ، عَرَجْتُ فِي الْجَوْ حَتَّى مَا أَرَاهَا، قَالَ: فَعَدَوْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ بَيْنَمَا أَنَا الْبَارِحَةَ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ أَقْرَأُ فِي مَرْبِدِي، إِذْ جَاءَتْ فَرَسِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (اقْرَأْ ابْنُ حُضَيْرٍ!) قَالَ: فَقَرَأْتُ، ثُمَّ جَاءَتْ أَيْضًا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (اقْرَأْ ابْنُ حُضَيْرٍ!) قَالَ: فَقَرَأْتُ، ثُمَّ جَاءَتْ أَيْضًا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (اقْرَأْ ابْنُ حُضَيْرٍ!) قَالَ: فَانْصَرَفْتُ، وَكَانَ بَحْيِي قَرِيبًا مِنْهَا، فَخَشِيتُ أَنْ تَطَأَهُ، فَرَأَيْتُ مِثْلَ الظِّلَّةِ، فِيهَا أَمْثَالُ السُّرُجِ، عَرَجْتُ فِي الْجَوْ حَتَّى مَا أَرَاهَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: تِلْكَ الْمَلَائِكَةُ كَانَتْ تَسْمِعُ لَكَ، وَلَوْ قَرَأْتَ لَا ضَبْحَ يَرَاهَا النَّاسُ، مَا تَسْتَبِيرُ مِنْهُمْ.

ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဟဇရသ် အုစိုင်းဒ်ဗင်န်ဟုဒိုင်ရ် (ﷺ) သည် တစ်ညတွင် မိမိ၏မြင်းစောင်း၌ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ရွတ်ဖတ်နေတော်မူစဉ် ၎င်း၏မြင်းသည် ခုန်ပေါက်နေပေသည်။ ၎င်းကဆက်၍ဖတ်နေသည်။ မြင်းကလည်း ဆက်၍ခုန်ပေါက်နေသည်။ ဟဇရသ် အုစိုင်းဒ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ ၎င်းမြင်း၏အနီး၌ရှိသော ကျွန်ုပ်၏သားယဟ်ယာကို မြင်းက နင်းမိမည်ကို စိုးရိမ်သဖြင့် ၎င်းမြင်းအနီးသို့ ချည်းကပ်သွားသောအခါ ကျွန်ုပ်၏ ဦးခေါင်းထက်၌ မိုးတိမ်ကဲ့သို့သော အရာတစ်ခုရောက်ရှိနေသည်။ ၎င်းမိုးတိမ်ထက်၌ ဆီမီးခွက်များပမာ လင်းလက်နေသောအရာများကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။ ပြီးနောက် ၎င်းမိုးတိမ်နှင့်ပမာတူသော အရာများသည် အထက်မိုးကောင်းကင်သို့ တက်သွားကြရာ ၎င်းသည် ကျွန်ုပ်၏ မြင်ကွင်းမှပျောက်ကွယ်သွားကြတော့သည်။ နံနက်လင်းသောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)ထံ ဝင်ရောက်ခစား၍ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ရစူလ်တမန်တော်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် လွန်ခဲ့သည့်ညက မိမိအိမ်၌ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ရွတ်ဖတ်နေစဉ် ရုတ်တရက် ကျွန်ုပ်၏မြင်းသည် ခုန်ပေါက်လေသည်ဟု လျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)က အိမ်နေဟုဒိုင်ရ်၊ ဆက်၍ဖတ်နေသင့်သည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုအခါ ၎င်းက ကျွန်တော်မျိုးဆက်၍ဖတ်နေသည်။ တစ်ဖန် မြင်းကလည်း ဆက်၍ခုန်ပေါက် နေပြန်သည်ဟု လျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အိမ်နေဟုဒိုင်ရ် ဆက်၍ဖတ်နေသင့်သည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူပြန်ရာ ၎င်းက ကျွန်ုပ်၏သားငယ် ယဟ်ယာသည် ၎င်းမြင်းအနီး၌ ရှိနေရာ ၎င်းမြင်းက နင်းမိမည်ကိုစိုးရိမ်သဖြင့် ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းမြင်းအနီးသို့ထ၍ သွားကြည့်မိသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်မြင်ရသည်မှာ ဆီမီးခွက်များပမာ လင်းဝင်းနေသောအရာများပါရှိသည့် မိုးသားတိမ်တိုက်ပမာအရာတစ်ခုသည် အထက်မိုးကောင်းကင်သို့ မြင့်တက်သွားနေသည်ကို တွေ့ခဲ့ရသည်။ ၎င်းတို့သည် ကျွန်ုပ်၏မြင်ကွင်းမှ တစ်ဖြည်းဖြည်းပျောက်ကွယ်သွားခဲ့သည်ဟု လျှောက်ထားလိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ၎င်းအရာများသည် ဖရစ်ရှ်သဟ်များဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ဖတ်ရွတ်နေသည်ကို ကြားနာကြရန်အတွက် လာရောက်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ အကယ်၍သာ အသင်သည် နံနက်မိုးသောက်ချိန်အထိ ဆက်၍ဖတ်နေခဲ့ပါမူ လူတို့သည် ၎င်းတို့အား မြင်တွေ့ကြရပေလိမ့်မည်။ ၎င်းတို့သည်လည်း လူတို့၏မြင်ကွင်းမှ ပျောက်ကွယ်သွားကြလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။

၇၀။ ဟာလ်ကာဝိုင်း

﴿ 70 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَلَسْتُ فِي عَصَابَةٍ مِنْ ضَعْفَاءِ الْمُهَاجِرِينَ، وَإِنْ بَعْضُهُمْ لَيَسْتَبِرُّ بَعْضٌ مِنَ الْعَرِيِّ، وَقَارِئٌ يَقْرَأُ عَلَيْنَا إِذْ جَاءَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَامَ عَلَيْنَا، فَلَمَّا قَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ سَكَتَ الْقَارِئُ فَسَلَّمَ ثُمَّ قَالَ: مَا كُنْتُمْ تَصْنَعُونَ؟ قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّهُ كَانَ قَارِئٌ لَنَا يَقْرَأُ عَلَيْنَا فَكُنَّا نَسْتَمِعُ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ تَعَالَى، قَالَ: فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ أُمَّتِي مَنْ أَمَرْتُ أَنْ أَصِيرَ نَفْسِي مَعَهُمْ قَالَ: فَجَلَسَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَسَطًا لِيُعْدِلَ بَيْنَهُ فِينَا، ثُمَّ قَالَ بِدِهِ هَكَذَا، فَتَحَلَّفُوا وَتَبَرَّاثَ وَخَوَّاهُمْ لَهُ قَالَ: فَمَا رَأَيْتُمْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَرَفَ مِنْهُمْ أَحَدًا غَيْرِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَلَيْسَ رُوِيََا مَعَشَرَ ضَعْفَاءِ الْمُهَاجِرِينَ بِالنُّورِ النَّامِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ أَغْيَابِ النَّاسِ بِسَبَبِ يَوْمٍ، وَذَلِكَ حَمْسُ سَائَةِ سَنَةٍ.

رواه أبو داود، باب في الضعفاء، رقم: 3676

ဟဇရသ် အဗူအီးဒ်ဒွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် မရှိဆင်းရဲ မဟာဂျစ်ရ် အုပ်စုတစ်စုနှင့်အတူထိုင်နေခဲ့သည်။ (၎င်းတို့တွင် အဝတ်အစားများပင် အလုံအလောက် မရှိကြချေ။) တစ်ချို့က တစ်ချို့ကို ကွယ်၍ထိုင်နေကြရသည်။ ၎င်းနောက် ဆွဟာဗီတစ်ပါးက ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ဖတ်ရွတ်နေသည်။ ထိုစဉ် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကြွမြန်းလာတော်မူသဖြင့် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်နေရာမှရပ်တန့်၍ ဆိတ်ငြိမ်စွာ ထိုင်နေလိုက်သည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က စလားဆီပြီးနောက် အသင်တို့ အဘယ်အရာပြုလုပ်နေကြပါသနည်းဟုမေးတော်မူရာ ကျွန်ုပ်တို့က ယာရုဗူလလ္လာဟ်(ﷺ)တစ်ဦးသောသူက ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်ပြီး ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးက ၎င်းကိုအာရုံစိုက်၍ နားထောင်နေကြပါသည်ဟုလျှောက်ထားလိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)က ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် အရှင်မြတ်အဖို့သာဖြစ်တော်မူသည်။ ၎င်းအရှင်မြတ်က ငါ့ကိုယ်တော်၏ အွမ္မသ်သားများအနက် ဤသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များအားဖန်ဆင်းချီးမြှင့်တော်မူသည်။ ၎င်းတို့နှင့်အတူ ထိုင်ရန် ငါ့ကိုယ်တော်အား အမိန့်ပေးခြင်းခံခဲ့ရပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ကြားအလယ်ဗဟို မည်သူနှင့်မျှ နီးသည်ဝေးသည် မဖြစ်စေဘဲလျက် ဝင်၍ထိုင်တော်မူသည်။ ပြီးနောက် အားလုံးကို မိမိလက်ဖြင့် ဟာလ်ကာ ဝိုင်းဖွဲ့၍ ထိုင်စေတော်မူသည်။ သို့ဖြစ်ရာ အားလုံးက ကိုယ်တော်အားမျက်နှာမူပြီး ဝိုင်း၍ ထိုင်လိုက်ကြသည်။ ဟဇရသ် အဗူအီးဒ်(ﷺ) အမိန့်ရှိသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဤထိုင်ဝိုင်း၌ ကျွန်ုပ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သူ့ကိုမျှ မှတ်မိသိရှိပုံမပေါ်ချေ။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အိုမရှိဆင်းရဲသား မဟာဂျစ်ရ်တို့၊ အသင်တို့သည် ကိယာမသ်နေ၌ ပြည့်ဝသောနှုတ်၏သတင်း

ကောင်းကို နားဆင်ကြလော့။ ၎င်းပြင်အသင်တို့သည် သူဌေးသူကြွယ် များထက် နေ့တစ်ဝက်စော၍
ဂျန္ဓသ်သို့ ဝင်ရောက်ကြရပေမည်ဟူသော သတင်းကိုလည်း နားဆင်ကြလော့။ ဤနေ့တစ်ဝက်
သည် နှစ်ပေါင်းငါးရာနှင့်ညီမျှသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဇရတ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(رضي الله عنه) မှ လွဲ၍ ကျန်လူများအာလုံးကို မှတ်မိသိရှိ
ပုံမပေါ်ဟူသည်မှာ ညဉ့်အလင်းရောင်မရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဟဇရတ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ
(رضي الله عنه) မှာမူ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် နီးသောကြောင့်သာ မှတ်မိသိရှိခြင်းဖြစ်ပေသည်။
(ဗလေ့လ်မဂျီဟူဒ်)

၇၁။ ကုရ်အာန်ဖြင့် အပူသောက

﴿ 71 ﴾ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:
إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ نَزَلَ بِحُزْنٍ فَإِذَا قُرَأْتُمُوهُ فَأَبْكُوا، فَإِنْ لَمْ تَبْكُوا فَاغْبَاكُوا، وَتَغْتَرَّ بِهَ فَمَنْ
لَمْ يَتَغَنَّ بِهَ فَلَيْسَ بِمُسْلِمٍ. رواه ابن ماجة، باب في حسن الصوت بالقرآن، رقم: ١٣٣٧

ဟဇရတ် စအိဗ်ခင်နီအဗီဝက္ကားစ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)
ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကျွန်ုပ်ကြားခဲ့သည်။ ဤကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်သည် အပူသောက
နှင့် စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်းများ (ခံစားကြစေရန်အတွက်) ကျရောက်လာခြင်းဖြစ်ပေသည်။ အသင်တို့
၎င်းကို ဖတ်ရွတ်ကြသောအခါ၌ ငိုယိုခြင်းအလေ့အထကိုပြုလေကုန်။ အကယ်၍ မငိုနိုင်ပါက
ငိုနေသူများပမာပြုကြလေကုန်။ ၎င်းကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ကောင်းမွန်သော အသံဖြင့်
ဖတ်ရွတ်ကြလေကုန်။ အကြောင်းမှာ အကြင်သူသည် ဤကဲ့သို့ကောင်းမွန်သောအသံဖြင့်
မဖတ်ရွတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ကျွန်ုပ်တို့အထဲမှမဟုတ်။ ဆိုလိုသည်မှာ ငါ့ကိုယ်တော်အား
အပြည့်အဝ အနွံအတာခံနောက်လိုက်သူများမှ မဟုတ်ချေ။ (အိဗ်နေမာဂျဟ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များက ဤဆင့်ပြန်ချက်ကို နောက်ထပ်တစ်မျိုး
အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူကြသည်မှာ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ ဗရ်ကသ်ဖြင့် လူများထံမှ
မက်ကင်းမှုမရရှိပါက ထိုသူသည် ကျွန်ုပ်ထဲကမဟုတ်ပါ။

၇၂။ အသံအနေအထား

﴿ 72 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا أَدْنَى اللَّهِ لِسَانِي مَا
أَدْنَى لِسَانِي حَسَنَ الصَّوْتِ يَتَغَنَّى بِالْقُرْآنِ. رواه مسلم، باب استحباب تحسين الصوت بالقرآن، رقم: ١٨٤٥

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ကောင်းမွန်တိကျမှန်ကန်သော အသံနေအသံထားဖြင့် ရွတ်ဖတ်နေသော နဗီအသံထက်သာပို၍ အခြားမည်သည့် အရာကိုမျှ အာရုံပြုတော်မမူချေ။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၇၃။ တန်ဆာဆင်

﴿ 73 ﴾ عَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: زَيَّنُوا الْقُرْآنَ بِأَصْوَاتِكُمْ فَإِنَّ الصَّوْتَ الْحَسَنَ يَزِيدُ الْقُرْآنَ حُسْنًا.

رواه الحاكم ၁/ ၁၇၀

ဟဇရသ် ဗရာအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကောင်းမွန်တိကျမှန်ကန်သော အသံနေအသံထားဖြင့် ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်ကို လှပအောင် တန်ဆာဆင်ကြလေကုန်။ အကြောင်းမှာ ကောင်းမွန်တိကျမှန်ကန်သော အသံနေအသံထားသည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ လှပဂုဏ်ကျက်သရေကို တိုးပွားစေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

(ဟာကင်မ်)

၇၄။ ကုရ်အာန်ကို တိုးတိုးစွာနှင့် ကျယ်လောင်စွာဖတ်ခြင်း

﴿ 74 ﴾ عَنْ عَفِيَّةَ بِنِ غَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: الْجَاهِرُ بِالْقُرْآنِ كَأَنَّهُ جَاهِرُ بِالصَّدَقَةِ وَالْمُسِرُّ بِالْقُرْآنِ كَأَنَّهُ مُسِرُّ بِالصَّدَقَةِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب من قرء القرآن فليسال الله به، رقم: ၃၇၁၇

ဟဇရသ် အွတ်က်ဗဟ်ဗင်န်အာမိရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို အသံကျယ်စွာဖြင့် ဖတ်ရွတ်သောသူ၏ အကျိုးဆုဝါးဗ်သည် လူသိရှင်ကြားအလှူဒါနပြုသူသကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ တီးတိုးစွာ ဖတ်ရွတ်သူ၏ အကျိုးဆုဝါးဗ်သည် လျှို့ဝှက်စွာ တိတ်တဆိတ်လှူဒါန်းပေးကမ်းသူကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်အားဖြင့် တီးတိုးစွာရွတ်ဖတ်သူ၏ မွန်မြတ်မှုကိုသိရပေသည်။ ဂီယာပြစားမှုဖြစ်ပေါ်မည်ကို စိုးရိမ်ရပါမူ ဤသို့တီးတိုးစွာဖတ်ရမည်။ အကယ်၍ ဂီယာပြစားမှု ဖြစ်မည်ကို မစိုးရိမ်ရသည်သာမက အနီးအနားရှိလူအများအား အနှောက်အယှက် ဖြစ်မည်ကို မစိုးရိမ်ရပါမူ အခြားဆင့်ပြန်ချက်ကြောင့် အသံကျယ်စွာဖြင့် ဖတ်ရွတ်ခြင်းက သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။ ၎င်းသည်အခြားသူများအားလည်း ဤသို့ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်ရန်အတွက် လှုံ့ဆော်တိုက်တွန်းပြီး ဖြစ်သွားပေသည်။

(ရှရ်ဟွတ်တိုင်းဗီ)

၇၅။ ဟဇရသ် ဒါဂူးဒ် ﴿السَّالِطِينَ﴾ ထံမှ စေရ

﴿75﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِأَبِي مُوسَى : لَوْ رَأَيْتَنِي وَأَنَا أَسْتَمِعُ قِرَاءَتَكَ الْبَارِحَةَ لَفَدْتُ مِزْمَارًا مِنْ مِزَامِيرِ آلِ دَاوُدَ .

رواه مسلم، باب استحباب تحسين الصوت بالقرآن، رقم: ၁၈၀၃

ဟဇရသ် အဗူမူစာ ﴿السَّالِطِينَ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က ၎င်းအား အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ အကယ်၍ လွန်ခဲ့သည့်ညက ငါ့ကိုယ်တော်သည် အသင်၏ ကုရ်အာန် ဖတ်ရွတ်နေသည့်အသံကို ဂရုစိုက်၍ နားထောင်နေကြောင်း အသင်တွေ့မြင်ခဲ့မည်ဆိုက (မုချကေန် အသင် ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်မည်သာဖြစ်သည်) အသင်သည် ဟဇရသ် ဒါဂူးဒ် ﴿السَّالِطِينَ﴾ ၏ နာပျော်ဖွယ်အသံစဉ်မှ ဝေစုအချို့ကို ရရှိထားသူဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၇၆။ ဟာမီဇကုရ်အာန်၏အဆင့်

﴿76﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : يُقَالُ يَغْنَى لِصَاحِبِ الْقُرْآنِ إِفْرًا وَارِقًا وَزَيْلٌ كَمَا كُنْتَ تُرْتَلُ فِي الدُّنْيَا، فَإِنْ مَنَرْتَكَ عِنْدَ آخِرِ آيَةِ تَفَرُّقُ بِهِمَا .

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ان الذي ليس في حوفه من القرآن..... رقم: ၂၉၁၄

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ် ﴿السَّالِطِينَ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (ကိယာမသ်နေ့တွင်) ဆွာဟ်ဗေကုရ်အာန်ဟာမီဇအား အမိန့်ရှိတော်မူ မည်မှာ အသင်ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကိုဖတ်၍ ဂျန္နသ်ထဲသို့ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့်တက်သွားလေ ကုန်။ အသင်သည် လောကဌ်နား၍နား၍ ရွတ်ဖတ်သကဲ့သို့ပင် ယခုလည်းနား၍ဖတ်သွားလေ ကုန်။ အသင်၏ ဖတ်ရွတ်မှုပြီးဆုံးသောအခါ၌ အသင်ရောက်ရှိနေမည့်နေရာသည် အသင်စံမြန်း မည့် နေရာပင်ဖြစ်ချေသည်။ (သစ်ရ်မေဖီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆွာဟ်ဗေကုရ်အာန်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို အလွတ်ကျက်မှတ် ထားသောပုဂ္ဂိုလ်၊ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို အမြဲမပြတ် ဖတ်ရွတ်လေ့ရှိခဲ့သောပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ၎င်း ကုရ်အာန်ကျမ်းလာအမိန့်အတိုင်း လက်တွေ့လိုက်နာကျင့်သုံးဆောက်တည်ခဲ့သောသူများကို ဆိုလိုပေသည်။ (မစ်ရ်ကားသ်)

၇၇။ အကျိုးနှစ်ဆရရှိသူ

﴿ 77 ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْمَاهِرُ بِالْقُرْآنِ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ، وَالَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَيَتَتَعَعَلُ فِيهِ، وَهُوَ عَلَيْهِ شَاقٌّ لَهُ أَجْرَانِ.

رواه مسلم، باب فضل الماهر بالقرآن والذي يتتبع فيه، رقم ၁၈၆၃

ဟရေသ် အာအေရှဟ် ﴿ ၇၇ ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ ၇၇ ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဟာဖီဇေကုရ်အာန် အလွတ်ကျက်မှတ်ထားသူတစ်ဦးသည် ကောင်းစွာကျက်မှတ်ထားရှိပြီးနောက် ကောင်းမွန်ကျနစွာ ဖတ်ရွတ်လေ့ရှိလျှင် ကိယာမသ်နေ့တွင် ထိုသူသည် ဤကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို လောင်ဟေမဟ်ဖူးသင်ပုန်းတော်မှ ကိုယ်တိုင် ကူးယူခဲ့ကြသော၊ အဆင့်အတန်းမြင့်မား၍ အမိန့်နာခံမှုအပြည့်အဝရှိကြသော ဖရစ်ရှ်သဟ်များနှင့်အတူ ရပ်ခွင့်ရရှိမည်။ အကြင်သူသည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ထစ်အ, ထစ်အနှင့် ဖတ်ရွတ်ရာတွင် ကြိုးစား ပမ်းစားဖြင့် ဒုက္ခခံအားထုတ်၍ ဖတ်ရွတ်ခဲ့မှု ၎င်းသူသည် အကျိုးဆင်းပင် နှစ်ဆရရှိပေမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အထစ်ထစ်အငေါ့ငေါ့နှင့် ဖတ်ရွတ်နေသူဟူသည် အကြင်ဟာဖ်ဇ်ကို ဆိုလိုပေသည်။ ၎င်းသူသည် ကောင်းစွာမရသူ၊ သို့ရာတွင် ကြိုးစား၍ ကျက်မှတ်နေသူဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဤသို့ကြည့်၍ ဖတ်နေသူကိုလည်း ဆိုလိုပေသည်။ ၎င်းသူသည် ဤသို့ကြည့်၍ ဖတ်ရာ၌ အထစ်ထစ် အငေါ့ငေါ့ဖြစ်နေသော်လည်း မှန်ကန်ပီသအောင်ကြိုးစား၍ ဖတ်ရွတ်နေသူဖြစ်သည်။ ဤသို့သောသူအတွက် အကျိုးနှစ်ဆရရှိမည်ဖြစ်သည်။ အကျိုးတစ်ဆမှာ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်သည့်အတွက်ကြောင့်ဖြစ်ပြီး နောက်ထစ်အကျိုးတစ်ဆမှာမူ ဤသို့ အထစ်ထစ်အငေါ့ငေါ့ဖြစ်နေ၍ ကြိုးစား၍ ဒုက္ခခံကာဖတ်ရွတ်သည့်အတွက်ကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ (မစ်ရှ်ကာသ်)

၇၈။ ကုရ်အာန်က ဂုဏ်ပေးရန် တောင်းဆို

﴿ 78 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: يَجِيءُ صَاحِبُ الْقُرْآنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقْرَأُ: يَا رَبِّ حَبِّهِ فَيُلْبِسُ تَاجَ الْكِرَامَةِ، ثُمَّ يَقُولُ: يَا رَبِّ زِدْهُ، فَيُلْبِسُ حُلَّةَ الْكِرَامَةِ، ثُمَّ يَقُولُ: يَا رَبِّ ارْضَ عَنْهُ، فَيَرْضَى عَنْهُ فَيَقَالُ لَهُ اقْرَأْ وَارْقُ وَيُرَادُ بِكُلِّ آيَةٍ حَسَنَةٌ.

رواه الترمذی و قال : هذا حديث حسن صحيح، باب ان الذي

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ကုရ်အာန်ကို အမြဲဖတ်ရွတ်လေ့ရှိသူ (ဆွာဟေဗေကုရ်အာန်)သည် ကိယာမသ် နေ့၌ (အရှင်မြတ်၏ ရှေ့တော်မှောက်သို့) ဝင်ရောက်ခစားသောအခါ ၎င်းကုရ်အာန်က အရှင် မြတ်အား ဝတ်စုံချီးမြှင့်တော်မူပါရန် လျှောက်ထားအသနားခံပေမည်။ အရှင်မြတ်က ၎င်းသူအား (ကရာမသ်)ဘန်ခိုးတော်၏သရဖူကို ပေးတော်မူမည်။ တစ်ဖန် ၎င်းကုရ်အာန်က ထပ်မံ၍ ဆင်မြန်းပေးတော်မူပါဟု လျှောက်ထားလေရာ အရှင်မြတ်က ၎င်းသူအား (အစ်က်ရာမ်) ဂုဏ်ပြု သောဝတ်စုံ အပြည့်အစုံကို ထပ်မံ၍ ဆင်မြန်းပေးတော်မူမည်။ တစ်ဖန် ၎င်းကုရ်အာန်က အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ ၎င်းသူအပေါ် ကျေနပ်နှစ်သက်တော် မူပါဟု ထပ်မံလျှောက်ထားလေရာ အရှင်မြတ်က ၎င်းသူအပေါ် ကျေနပ်နှစ်သက်တော်မူလိမ့် မည်ဟု မိန့်တော်မူသည်။ ပြီးနောက် ၎င်းသူအား ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ဖတ်ရွတ်လျက်နှင့် ဂျန္နသ်အတွင်းမှ အဆင့်အတန်းများကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု တက်သွားလေကုန်။ (၎င်းသူအား) အာယသ်တော်တစ်ပိုဒ်စီအစား ကောင်းမှုတစ်ခုကျစီတိုး၍ ချီးမြှင့်တော်မူပေမည်။(သစ်ရှ်မေဖီ)

၇၉။ ကုန်အန်သည် အဖော်မွန်

(79) عَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ جَالِسًا عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ: إِنَّ الْقُرْآنَ يَلْقَى صَاحِبَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِينَ يَنْشَأُ عَنْهُ قَبْرُهُ كَالرَّجُلِ الشَّاخِبِ فَيَقُولُ لَهُ: هَلْ تَعْرِفُنِي؟ فَيَقُولُ: مَا غَرَفَكَ، فَيَقُولُ لَهُ هَلْ تَعْرِفُنِي؟ فَيَقُولُ: مَا غَرَفَكَ، فَيَقُولُ: مَا غَرَفَكَ، فَيَقُولُ: أَنَا صَاحِبُكَ الْقُرْآنَ الَّذِي أَطْمَأَنَّنَكَ فِي الْهَوَاجِرِ وَ أَسَهَّرْتَ لَيْلِكَ وَإِنْ كُلُّ تَاجِرٍ مِنْ وَرَاءِ تِجَارَتِهِ وَأَنَّكَ الْيَوْمَ مِنْ وَرَاءِ كُلِّ تِجَارَةٍ تُعْطَى الْمُلْكُ بِمِثْنَيْهِ وَالْخُلْدُ بِشِمَالِهِ وَيُوضَعُ عَلَى رَأْسِهِ تَاجُ الْوَقَارِ وَيَكْسَى وَالِدَاهُ خَلَّتَيْنِ لَا يَقُومُ لَهُمَا أَهْلُ الدُّنْيَا فَيَقُولَانِ: بِمَ كَسَبْنَا هَذَا؟ فَيُقَالَ: بِاخْتِلَافِكُمَا الْقُرْآنَ ثُمَّ يُقَالُ لَهُ: اقْرَأُوا وَاضْعُدُوا فِي دَرَجَةِ الْجَنَّةِ وَغَرَفَهَا فَلَهُوَ فِي صُعُودٍ مَاذَامْ يَقْرَأُ هَذَا كَانَ أَوْ تَرْتِيلًا.

رواه أحمد، الفتح الربيعي، ٦٩/١٨

ဟဇရတ် ဗုရ်ဒ်ဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် ကုရ်အာန်အမြတ်လေ့ ရှိခဲ့သူသည် မိမိ၏ကဗရ်သင်္ချိုင်းမှ ပြန်ထလာသောအခါ၌ ကုရ်အာန်က ၎င်းသူနှင့် ဤအခြေ အနေမျိုးနှင့် တွေ့ဆုံလိမ့်မည်။ အားနည်းပိန်ချိုးနေသည့်အတွက်ကြောင့် မျက်နှာအရောင် ပြောင်းလျက် ရှိနေမည်။ ၎င်းကုရ်အာန်ဖတ်နေသူအား ဤကုရ်အာန်က လာရောက်တွေ့ဆုံ၍ အဘယ်အသင် ကျွန်ုပ်အားမှတ်မိပါ၏လောဟု မေးမြန်းရာ ၎င်းကလည်း မမှတ်မိ မသိရှိကြောင်း ဖြေကြားပေလိမ့်မည်။ ဒုတိယအကြိမ် အမေးအဖြေပြီးသွားသောအခါ ကုရ်အာန်က ကျွန်တော်

သည် အသင်၏ အဖော်မွန်မိတ်ဆွေ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသည် အသင့်အား နေခြစ်ခြစ်တောက်ပူပြင်းချိန်၌ ရေအငတ်ထား၍ ညများ၌ အသင့်အားနီးကြားနေစေခဲ့သူ (ဆိုလိုသည်မှာ ကုရ်အာန်ကျမ်းလာအမိန့်တော်များအတိုင်း အသင်သည်နေ့တွင် ရိုဖော်စောင့်ထိန်း၍ ညများ၌ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်နေခဲ့သည်) ကုန်ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားသူတိုင်းသည် မိမိတို့၏ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုမှ အကျိုးအမြတ်ကို လိုလားကြသူ ချည်းဖြစ်ကြပေသည်။ ယနေ့အသင်သည် မိမိ၏ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုမှ တန်ဖိုးအရှိဆုံး သော အကျိုးအမြတ်ကို ရရှိသူဖြစ်ပေသည်ဟု ဆိုမည်။ ပြီးနောက် ထိုသူအား ညာဘက်လက်၌ ဘုရင်၏အာဏာကို အပ်နှင်း၍ ဘယ်ဘက်လက်၌ (ဂျန္နသ်ထဲတွင်) အမြဲနေထိုင်ခွင့် လက်မှတ်ကို ချီးမြှင့်တော်မူမည်။ ၎င်းသူ၏ ဦးခေါင်းထက်တွင် ဂုဏ်သိက္ခာတင့်တယ်သော သရဖူကို ဆောင်းပေးတော်မူမည်။ ထို့နောက် ၎င်းသူ၏ မိဘနှစ်ပါးအားလည်း ဒွန္နုယာသား တန်ဖိုးမမြတ်နိုင်လောက်အောင် ကောင်းမွန်၍ တန်ဖိုးကြီးမားသော ဝတ်စုံနှစ်စုံကို ဆင်မြန်းပေးတော်မူမည်။ ၎င်းတို့က ဤဝတ်စုံ အဘယ်အတွက်ကြောင့် ဆင်မြန်းပေးသည်ကို မေးမြန်းကြသောအခါ ဤသည်အသင်၏သား သမီးက ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို အလွတ်ကျက်မှတ်ခဲ့သည့်အတွက်ကြောင့် ဖြစ်ပေသည်ဟု ဖြေကြားမည်။ ပြီးနောက် ဆွာဟီဗေကုရ်အာန်အား ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကိုရွတ်ဖတ်၍ ဂျန္နသ် အဆင့်အတန်းများကို တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့်တက်ကာ အဆောင်များ၌ နေလေကုန်ဟု အမိန့်ရှိ တော်မူမည်။ သို့ရှိရာ ၎င်းသူသည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို တစ်ဆက်တည်း မနားဘဲဖတ်သည် ဖြစ်စေ၊ နား၍ နား၍ဖတ်သည်ဖြစ်စေ ဤသို့ရွတ်ဖတ်လျက်ဖြင့် ဂျန္နသ်အတွင်းသို့ တစ်ဆင့်ပြီး တစ်ဆင့် တက်သွားပေမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ကျမ်းတော်မြတ်ကုရ်အာန်သည် အားနည်းပိန်ချုံးပြီး မျက်နှာ၏အရောင် ပြောင်းနေသော လူသား၏ အသွင်ဆောင်၍ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ဖတ်ရွတ်ခဲ့သူ ရှေ့ လာရောက်တွေ့ဆုံရသည့် အကြောင်းမှာ ဤသည်ပင် ကုရ်အာန်ကို အမြဲရွတ်ဖတ်လေ့ရှိသူ၏ ပုံသဏ္ဌာန်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းသည်ညများတွင် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို အမြဲရွတ်ဖတ်လေ့ ရှိပြီး နေ့များတွင် ၎င်းကျမ်းလာအမိန့်တော်များအတိုင်း နေထိုင်ကျင့်သုံးလေ့ရှိသဖြင့် အားနည်း ပိန်ချုံးနေခြင်းဖြစ်ပေသည်။ (အင်န်ဂျာဟွလ်ဟာဂျဟ်)

၈၀။ သီးခြားဟော ဒီမံသားများ

﴿ 80 ﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ لِلَّهِ أَهْلِينَ مِنَ النَّاسِ قَالُوا: مَنْ هُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: أَهْلُ الْقُرْآنِ هُمْ أَهْلُ اللَّهِ وَخَاصَّتُهُ.

رواه الحاكم، وقال الذهبي: روى من ثلاثة أوجه عن أنس هذا الجوده ٥٥٦/١

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်

မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)ထံတော်၌ အချို့သောသူများသည် မိသားစုတစ်စုတည်းမှ ထူးခြားထင်ရှားသောသူများပမာဖြစ်ကြသည်။ ဆွဟာဗဟ်(رضي الله عنه)များက ၎င်းတို့သည် အဘယ်သို့သောသူများပါနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ ၎င်းတို့သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို အမြဲတစေ ရွတ်ဖတ်လေ့ရှိပြီး ၎င်းကျမ်းလာအတိုင်း နေထိုင်ကျင့်ကြံသူများဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ မိတ်ဆွေများဖြစ်ကြသည့်အပြင် ထိုအရှင်မြတ်၏ ထူးခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြပေသည်။ (ဟာကင်မ်)

၈၁။ နှလုံးသား၏ လှပတင့်တယ်မှု

81 ﴿عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ الَّذِي لَيْسَ فِي جَوْفِهِ شَيْءٌ مِنَ الْقُرْآنِ كَأَنَّيْبِتَ الْحَرْبِ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ان الذي ليس في جوفه شئ..... رقم: ۲۹۱۳

ဟရေသ် အိမ်နေအဗ္ဗာစ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူ၏နှလုံးသား၌ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်၏ မည်သည့်အစိတ်အပိုင်းမျှပင် ထိန်းသိမ်းထားမှုမရှိလျှင် ၎င်းသူ၏နှလုံးသားသည် လူသူကင်းမဲ့နေသော အိမ်ပမာဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အိမ်တစ်အိမ်၏ လှပဂုဏ်ကျက်သရေရှိမှုသည် ၎င်းအိမ်၌လူအများဖြင့် သာယာစည်ပင်နေခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။ ဤအတိုင်းပင် လူသား၏ နှလုံးသား၏ လှပခန့်ညားမှု၊ တင့်တယ်မှုတို့သည် နှလုံးသား၌ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ထိန်းသိမ်းထားရှိမှုပင်ဖြစ်ပေသည်။ (သစ်ရ်မေစီ)

၈၂။ ကုရ်အာန်ဗွေသွားလျှင်

82 ﴿عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا مِنْ أَمْرٍ يُقْرَأُ الْقُرْآنَ ثُمَّ يَنْسَاهُ إِلَّا لَقِيَ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَجْذَمًا. رواه ابوداؤد، باب التشديد فيمن حفظ القرآن..... رقم: ۱۴۷۴

ဟရေသ် စအဒ်ဗင်န်အုဗာဒဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ဖတ်ရွတ်ခဲ့ပြီးနောက် မေ့လျော့ပေါ့ဆခဲ့မှု ၎င်းသူသည် ကိယာမသ်နေ့၌ နူနာရောဂါစွဲကပ်၍ ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းများ ပြုတ်ကျလျက်အဖြစ်မျိုးနှင့် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ရှေ့တော်မှောက်သို့ ဝင်ရောက်ရပေလိမ့်မည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

ရှင်မင်းချက်။ ။ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို မေ့လျော့ပေါ့ဆမိခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍အဆို အမျိုးမျိုး

ရှိပေသည်။ ၎င်းတို့အနက် တစ်ခုမှာ ကြည့်၍ပင်မဖတ်တတ်တော့သည့် အခြေအနေမျိုးဖြစ်ပေသည်။ အခြားအဆိုတစ်ခုမှာ အလွတ်မဖတ်နိုင်တော့သည့် အခြေအနေမျိုးဖြစ်ပေသည်။ တတိယအဆိုတစ်ခုမှာ ၎င်းကျမ်းမြတ်ကို ဖတ်ရွတ်ရန် ပျင်းရိနေခြင်းဖြစ်ပေသည်။ စတုတ္ထအဆိုတစ်ခုမှာ ၎င်းကျမ်းလာအမိန့်တော်များအပေါ် သိလျက်နှင့်လက်တွေ့လိုက်နာ ကျင့်သုံးမှု မပြုခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။ (ဗလွေလ်မကျ်ဟူဒ်)

၈၃။ သုံးရက်ထက်စော၍ (ခသမ်) သိမ်းကျင့်

﴿ 83 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يَفْقَهُ مَنْ

رواه أبو داود، باب تحريم القرآن، رقم: ၁၃၉၄

قَرَأَ الْقُرْآنَ فِي أَقَلِّ مِنْ ثَلَاثٍ -

ဟရေသ် အဓိဒ္ဓလ္လာဟ်ပင်န်အမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို သုံးရက်ထက်လျော့၍ (ခသမ်)ပြီးဆုံးအောင် ဖတ်သူသည် ၎င်းကျမ်းကို ကောင်းစွာနားမလည်နိုင်ချေ။ (အဗူဒါဝူဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ဤအမိန့်တော်သည် (အဝါမ်) သာမန်လူများ အတွက်သာဖြစ်ပေသည်။ သို့ရှိရာ အချို့သော ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များတွင် သုံးရက်ထက်စော၍ (ခသမ်) အဆုံးအထိဖတ်ခဲ့သော အထောက်အထားများလည်းရှိသည်။ (ရှရဟွတ်တိုင်းဗီ)

၈၄။ ရွေးကျမ်းများ၏အကျိုးကုန်အာနိတင်

﴿ 84 ﴾ عَنْ وَائِلَةَ بْنِ الْأَسْفَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: أُعْطِيتُ مَكَانَ التَّوْرَةِ

السَّبْعِ وَأُعْطِيتُ مَكَانَ الزَّبُورِ الْمُبِينِ وَأُعْطِيتُ مَكَانَ الْإِنْجِيلِ الْمُنَانِي وَفُضِّلْتُ

رواه أحمد ၁၀၇/၄

بِالْمُفْضَلِ -

ဟရေသ် ဝါစေလဟ်ပင်န်အတ်စ်ကအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်သည် သောင်ရာသ်ကျမ်းတော်အစား ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ အစပိုင်းစုရဟ်ခုနစ်ပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဇဟရ်ကျမ်းတော်အစား(မအီးန်)ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်း၏နောက်ပိုင်း စုရဟ်တစ်ဆယ့်တစ်ပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ အင်န်ဂျီးလ်ကျမ်းတော်အစား (မစာနီ)ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းတို့၏နောက် စုရဟ်နှစ်ဆယ်ပုဒ်ကိုလည်းကောင်း ရရှိတော်မူခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏အဆုံးထိရှိသော စုရဟ်များ(မုဖဆ်ဆွလ်)ကို ငါကိုယ်တော်မြတ်အဖို့ သီးသန့်ရရှိတော်မူသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၈၅။ ဟာသိဟဟ်သဉ်ဆေးဝါး

﴿ 85 ﴾ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: فِي فَاتِحَةِ الْكِتَابِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ.
رواه الدارمي ٥٣٨/٢

ဟဇရသ် အဗ်ဒွလ်မလိက်ဗင်နုအုမိုင်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ စူရဟ်ဟာသိဟဟ်သည် ရောဂါတိုင်းအတွက် ဆေးဝါးတစ်လက် ဖြစ်ပေသည်။ (ဒါရီမီ)

၈၆။ အာမီးန့်ဆို

﴿ 86 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِذَا قَالَ أَحَدُكُمْ: آمِينَ، وَقَالَتِ الْمَلَائِكَةُ فِي السَّمَاءِ: آمِينَ، فَوَافَقَتْ إِحْدَاهُمَا الْآخَرَى، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ.
رواه البخاري، باب فضل التامين، رقم: ٧٨١

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့သည် (စူရဟ်ဟာသိဟဟ်၏အဆုံး၌) အာမီးန့်ဟု ရွတ်ဆိုသောအခါ ထိုအချိန်၌ပင် မိုးကောင်းကင်ရှိ ဖရစ်ရှ်သဟ်များကလည်း အာမီးန့်ဟူ၍ လိုက်ဆိုကြသည်။ သို့ရှိရာ အကြင်သူ၏ အာမီးန့်ဟု ရွတ်ဆိုခြင်းနှင့် ဖရစ်ရှ်သဟ်များ၏ အာမီးန့်ဟု ရွတ်ဆိုခြင်းတို့ တစ်ထပ်တည်းကျသွားခဲ့ပါမူ ၎င်းသူ၏ ကုန်လွန်ခဲ့သောသက်တမ်းမှ အပြစ်ရှိနာဟ်များအားလုံး ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၈၇။ စူရဟ်ဗကရဟ်နှင့် အာလေအစ်မ်ရာနု

﴿ 87 ﴾ عَنِ النَّوَاسِ بْنِ سَمْعَانَ الْكَلَابِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: يُسَوِّى بِالْقُرْآنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَهْلَهُ الَّذِينَ كَانُوا يَعْمَلُونَ بِهِ، تَقْدِمُهُ سُورَةُ الْبَقَرَةِ وَالْإِنْشِرَاقِ.
(حديث) رواه مسلم، باب فضل قراءة القرآن و سورة البقرة، رقم: ١٨٧٦

ဟဇရသ် နောင်ဝါးစင်နုစွမ်အာန်ကီလာဗီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ ကီယာမသ်နေ့တွင် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ယူဆောင်လာတော်မူမည်။ ထိုအခါ ကုရ်အာန်ကျမ်းလာအမိန့်များအပေါ် နာခံကျင့်သုံးခဲ့ကြသူများသည် အတူလိုက်ပါလာကြပေလိမ့်မည်။ စူရဟ်ဗကရဟ်နှင့် စူရဟ်အာလေအစ်မ်ရာနု (၎င်းစူရဟ်နှစ်ပုဒ်သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ အစဦးဆုံး စူရဟ်နှစ်ပုဒ်ပင်ဖြစ်ပေသည်) ၎င်းတို့သည် ရှေ့ဆုံးမှ ဦးဦးဖျားဖျားလာကြပေလိမ့်မည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၈၈။ အိမ်များကို ကဗရ်မလုပ်နှင့်

﴿ 88 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَا تَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ مَقَابِرَ، إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْفِرُ مِنَ الْبَيْتِ الَّذِي تَقْرَأُ فِيهِ سُورَةَ الْبَقَرَةِ.

رواه مسلم، باب استحباب الصلاة النافلة في بيته.....، رقم: ၁၈၇၄

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ မိမိရဲ့အိမ်များကို ကဗရ်သင်္ချိုင်းအဖြစ် မပြုလုပ်ပါနဲ့။ ဆိုလိုသည်မှာ အိမ်များကို အလ္လာဟ်(ﷻ) ရဲ့ ဖိကရ်တသခြင်းဖြင့် ရှင်သန်အောင်ထားပါ။ အကြင်အိမ်တွင် စူရဟ် ဗကရဟ်ရွတ်ဖတ်သည်ရှိသော် ရှိုင်းသန်သည် ထိုအိမ်မှထွက်ပြေးသွားလေသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၈၉။ ကင်းစင်သော စူရဟ်

﴿ 89 ﴾ عَنْ أَبِي أَمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: اقْرَأْ وَالْقُرْآنَ، فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَفِيعًا لِأَصْحَابِهِ، اقْرَأْ وَالزَّهْرَاوَيْنِ: الْبَقَرَةَ وَسُورَةَ آلِ عِمْرَانَ، فَإِنَّهُمَا يَأْتِيَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، كَأَنَّهُمَا عَمَامَتَانِ، أَوْ كَأَنَّهُمَا غَيَّاتَانِ، أَوْ كَأَنَّهُمَا فِرْقَانِ مِنْ طَيْرٍ صَوَّافٍ، تُحَاجَّانِ عَنْ أَصْحَابِهِمَا، اقْرَأْ وَالسُّورَةَ الْبَقَرَةَ، فَإِنَّ أَخَذَهَا بَرَكَةً، وَتَرَكَهَا حَسْرَةً، وَلَا يَسْتَطِيعُهَا الْبَطْلَةُ، قَالَ مُعَاوِيَةُ: بَلَّغْنِي أَنَّ الْبَطْلَةَ السَّحَرَةُ.

رواه مسلم، باب فضل قراءة القرآن و سورة البقرة، رقم: ၁၈၇၄

ဟဇရသ် အဗူအမာမဟ်ဟဟလီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်ကြလေကုန်။ ဤသည် ကိယာမသ်နေ့တွင် ဖတ်ရွတ်ခဲ့သူအတွက် ကြားဝင်အသနားခံပေးသူ အဖြစ်နှင့် ရောက်ရှိလာပေမည်။ စူရဟ်ဗကရဟ်နှင့် စူရဟ်အာလေအစ်မ်ရာန်နှစ်ပုဒ်သည် လင်းဝင်းမှုရှိသော စူရဟ်နှစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ (သီးခြား) ဂရုတစိုက်ရွတ်ဖတ်လေကုန်။ အကြောင်းမှာ ကိယာမသ်နေ့တွင် ၎င်းအားဖတ်ရွတ်ခဲ့သူကို အုပ်မိုးပေးထားသော တိမ်တိုက်နှစ်ခု သို့မဟုတ် အေးမြသော အရိပ်နှစ်ခု သို့မဟုတ် အုပ်ဖွဲ့ပျံသန်းနေကြသော ငှက်အုပ်စုနှစ်ခုပမာ ရောက်လာ၍ အရိပ်မိုးပေးမည်။ ၎င်းစူရဟ်နှစ်ပုဒ်သည် ဖတ်ရွတ်ခဲ့သူအား ကြားဝင်အသနားခံပေးမည်။ သီးခြား၍ စူရဟ်ဗကရဟ်အား အထူးဂရုစိုက်၍ ဖတ်လေကုန်။ အကြောင်းမှာ ဤစူရဟ်အား ဖတ်ရွတ်ခြင်း၊ ကျက်မှတ်ခြင်းနှင့် ၎င်းအားနားလည်သဘောပေါက်အောင်လေ့လာခြင်းတို့သည် ဗရ်ကသ်ဖြစ်စေသော အကြောင်းခံဖြစ်သည်။ ၎င်းစူရဟ်အား မဖတ်ဘဲလျက်နေခြင်းသည် လက်မဲ့ဖြစ်စေသော

အကြောင်းခံဖြစ်သည်။ ၎င်းကိုယ်ကျိုးရှာအလွဲသုံးစားပြုလုပ်တတ်သူအဖို့မူ ဤစူရဟ်သည် မည်သို့မျှ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ မုအာဝေယဟ်ဗင်န်စလ္လာမ် ﴿رَحِمَهُ اللهُ﴾ က အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ် ဤသို့ကြားသိခဲ့ရသည်။ ၎င်းမှာ ဤသို့ကိုယ်ကျိုးရှာ အလွဲသုံးစား လုပ်တတ်သူသည် ဂျာဒူပယောဂသည်များကို ဆိုလိုသည်။ စူရဟ်ဗကရဟ် အားအမြဲရွတ်ဖတ် လေ့ရှိသူအား မည်သည့်ဂျာဒူအမှောင့်ပယောဂမျှ စူးရှထိရောက် နစ်နာစေလိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။
(မွတ်စ်လင်မ်)

၉၀။ အာယသွလ်ကုရ်စီဖတ်သည့်နှင့် ရှိုင်သွာန်ထွက်ပြေး

﴿90﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: سُورَةُ الْبَقَرَةِ فِيهَا آيَةٌ سَيِّدَةُ آيِ الْقُرْآنِ لَا تَقْرَأُ فِي نَيْبٍ وَفِيهِ شَيْطَانٌ إِلَّا خَرَجَ مِنْهُ، آيَةُ الْكُرْسِيِّ.

رواه الحاكم وقال صحيح الإسناد، الترغيب ٢/ ٣٧٠

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ စူရဟ်ဗကရဟ်၌ အာယသ်တော်တစ်ပိုဒ်ရှိသည်။ ထိုအာယသ်သည် ကုရ်အာန် ကျမ်းမြတ်ရှိအာယသ်တော်အားလုံး၏ ဦးစီးခေါင်းဆောင်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းအာယသ်တော် အား အိမ်တစ်အိမ်တွင် ဖတ်လိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အကယ်၍ ထိုအိမ်၌ ရှိုင်သွာန်များ ရှိနေပါက ထိုရှိုင်သွာန်များ ချက်ချင်းထွက်ပြေးသွားကြပေလိမ့်မည်။ ၎င်းအာယသ်တော်သည် အာယသွလ်ကုရ်စီတော်ပင် ဖြစ်ပေသည်။
(ဟာကင်မ်)

၉၁။ အာယသွလ်ကုရ်စီ၏အကျိုး

ﷺ قَالَ: إِنِّي مُسْتَخَاجٌ وَعَلَى عِيَالٍ وَلِي حَاجَةٌ شَدِيدَةٌ، قَالَ فَخَلَيْتُ عَنْهُ، فَاصْبَحْتُ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: يَا أَبَا هُرَيْرَةَ، مَا فَعَلَ أَسِيرُكَ الْبَارِحَةَ؟ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ شَكَا حَاجَةَ شَدِيدَةً وَ عِيَالًا فَرَجَمْتُهُ فَخَلَيْتُ سَبِيلَهُ قَالَ: أَمَا إِنَّهُ قَدْ كَذَبَكَ وَ سَيَعُودُ فَعَرَفْتُ أَنَّهُ سَيَعُودُ لِقَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ "إِنَّهُ سَيَعُودُ" فَرَصَدْتُهُ، فَجَعَلْتُ يَخْتُو مِنَ الطَّعَامِ فَأَخَذْتُهُ فَقُلْتُ لَازِفَعْنَكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَ دَغِبْنِي فَإِنِّي مُسْتَخَاجٌ وَعَلَى عِيَالٍ، لَا أَعُودُ، فَرَجَمْتُهُ فَخَلَيْتُ سَبِيلَهُ، فَاصْبَحْتُ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَا أَبَا هُرَيْرَةَ، مَا فَعَلَ أَسِيرُكَ؟ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، شَكَا حَاجَةَ شَدِيدَةً وَ عِيَالًا فَرَجَمْتُهُ فَخَلَيْتُ سَبِيلَهُ، قَالَ: أَمَا إِنَّهُ قَدْ كَذَبَكَ وَ سَيَعُودُ، فَرَصَدْتُهُ الثَّالِثَةَ فَجَعَلْتُ يَخْتُو مِنَ الطَّعَامِ فَأَخَذْتُهُ فَقُلْتُ لَازِفَعْنَكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَ هَذَا آخِرُ ثَلَاثِ مَرَّاتٍ إِنَّكَ تَزْعُمُ لَا تَعُودُ ثُمَّ تَعُودُ، قَالَ: دَغِبْنِي أَعْلَمُكُمْ كَلِمَاتٍ يَنْفَعُكَ اللَّهُ بِهَا، قُلْتُ: مَا هُنَّ؟ قَالَ: إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ

فَأَقْرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ " اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ " (البقرة: ၂၀၀) حَتَّى تَخْتِمَ الْآيَةَ، فَإِنَّكَ لَنْ يَزَالَ عَلَيْكَ مِنَ اللَّهِ حَافِظٌ وَلَا يَقْرُبُكَ شَيْطَانٌ حَتَّى تُصْبِحَ، فَخَلَّيْتُ سَبِيلَهُ، فَأَضْبَحْتُ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا فَعَلَ أَسِيرُكَ الْبَارِحَةَ؟ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، زَعَمَ أَنَّهُ يَعْلَمُنِي كَلِمَاتٍ يَنْفَعُنِي اللَّهُ بِهَا فَخَلَّيْتُ سَبِيلَهُ، قَالَ: مَا هِيَ؟ قُلْتُ: قَالَ لِي: إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ فَأَقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ مِنْ أَوَّلِهَا حَتَّى تَخْتِمَ الْآيَةَ " اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ " وَقَالَ لِي: لَنْ يَزَالَ عَلَيْكَ مِنَ اللَّهِ حَافِظٌ وَلَا يَقْرُبُكَ شَيْطَانٌ حَتَّى تُصْبِحَ، وَ كَأَنَّا أَحْرَصُ شَيْءٍ عَلَى الْخَيْرِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: أَمَا إِنَّهُ قَدْ صَدَّقَكَ وَهُوَ كَذُوبٌ، تَعْلَمُ مَنْ تُخَاطِبُ مُدَّ ثَلَاثَ لَيَالٍ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟ قَالَ: لَا، قَالَ: ذَاكَ شَيْطَانٌ. رواه البخاري، باب إذا وكل رجلا فترك الوكيل شيئا..... رقم: ٢٣١١ وفى رواية الترمذى عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِقْرَأْهَا فِي بَيْتِكَ فَلَا يَقْرُبُكَ شَيْطَانٌ وَلَا غَيْرُهُ. رقم: ٢٨٨٠

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်အား (ဆွဒကဟ်ဖိသစ်ရ်) လူအများက ပေးလှူထားသော ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရန် တာဝန်ပေးအပ်ထားသည်။ တစ်ဦးသောသူက ညဉ့်လာရောက်၍ လက်နှစ်ဖက် ဖြင့်အပြည့် အသီးအနှံများကို ခိုးယူသည်။ ကျွန်ုပ်က ထိုသူအား ဖမ်းဆီးလိုက်သည်။ ပြီးနောက် ကျွန်ုပ်အသင့်အား တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံသို့ ပို့ဆောင်မည်ဟု ပြောရာ ထိုသူက ကျွန်ုပ် သည် အလွန်လိုအပ်တောင့်တနေသူတစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တွင် ကြီးမားသော မိသားစု စားဝတ်နေရေး တာဝန်လည်း ရှိနေသည်။ ပြီးနောက် အလွန်အမင်းအခက်အခဲကြုံတွေ့ နေပါသည်ဟု ပြောလေသည်။ ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆက်လက်အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ထိုသူအား လွှတ်ပေးလိုက်သည်။ နံနက်မိုးလင်းသောအခါတွင် တမန်တော်မြတ် (ﷺ) က ကျွန်ုပ်အား အို အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ယမန်နေ့ညက ဖမ်းမိသောအကျဉ်းသားကို အသင်ဘာလုပ်လိုက်သနည်း (အရှင်မြတ်က ကိုယ်တော်အား အသိပေးထားပြီးဖြစ်သည်)ဟု မေးရာ ကျွန်ုပ်က ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) ထိုသူသည် အလွန်အမင်းအခက်အခဲကြုံနေရကြောင်း နှင့် မိသားစု တာဝန်ပိနေကြောင်းပြောသဖြင့် ကျွန်တော်မျိုးသနား၍ လွှတ်ပေးလိုက်ပါသည်ဟု ပြောရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က သတိပိရိယရှိပါစေ၊ ထိုသူသည် အသင့်အား လိမ်ညာ ပြောဆိုခဲ့ခြင်းသာဖြစ်သည်။ နောက်တစ်ကြိမ် ထပ်၍လာလိမ့်ဦးမည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသဖြင့် ၎င်းသူနောက်တစ်ကြိမ်လာလိမ့်ဦး မည်ကို မုချယုံကြည်စိတ်ချပြန်သည်။ သို့ဖြင့် ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းအားသတိထား၍ စောင့်ကြည့် သည်။ (၎င်းသည် ထပ်၍လာပြန်သည်) ပြီးနောက် လက်နှစ်ဖက်အပြည့် အသီးအနှံများကို ခိုးယူပြန်သည်။ ကျွန်ုပ်က ၎င်းလက်ကိုဖမ်းကိုင်၍ ကျွန်ုပ်အသင့်အား တမန်တော်မြတ်(ﷺ)

ထံသို့ ပို့မည်ဟု ပြောရာ ၎င်းက ကျွန်ုပ်အခက်အခဲ အလွန်ကြုံတွေ့နေ၍ဖြစ်ကြောင်း၊ မိသားစုဝင်များစားသောက်ရန်အတွက်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် နောက်နောင်တွင် မပြုတော့ပါကြောင်း ဝန်ခံပြောဆိုပါသဖြင့် ကျွန်ုပ်က သနားစိတ်ဝင်လာသဖြင့် တစ်ဖန်ပြန်လည်၍ လွှတ်ပေးလိုက်သည်။ နံနက်မိုးလင်းသောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) အသင်ဖမ်းခဲ့သော ခိုးသားအဘယ်သို့ဖြစ်သွားအံ့သနည်းဟု မေးတော်မူပြန်ရာ ကျွန်ုပ်က ထိုသူသည် မိမိတွင် အလွန်အခက်အခဲကြုံတွေ့နေကြောင်းနှင့် မိသားစုစားဝတ်နေရေး မပြေလည်ကြောင်းကို ပြောဆိုသဖြင့် ကျွန်ုပ်လည်း သနားစိတ်ဝင်လာကာ လွှတ်ပေးလိုက်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားလိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က သတိမိရိယနှင့်နေပါလေ။ ယင်းသူသည် လိမ်ညာပြောဆိုသူဖြစ်သည်။ ထပ်မံ၍လည်း လာလိမ့်ဦးမည်ဟု အမိန့်ရှိရာ ကျွန်ုပ်ကလည်း ထိုသူအား သတိထား၍ စောင့်ကြည့်နေလိုက်သည်။ ၎င်းသူရောက်လာပြန်သည်။ လက်နှစ်ဖက်အပြည့်သီးနှံများ ခိုးယူပြန်သည်။ ကျွန်ုပ်က ၎င်းအားဖမ်းဆီးပြီးနောက် ကျွန်ုပ်အသင့်အား တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါးသို့ မုချဆက်ဆက်ခေါ်သွားမည်။ ဤအကြိမ်သည် တတိယအကြိမ်မြောက်ဖြစ်၍ နောက်ဆုံးအကြိမ်ပင်ဖြစ်သည်။ အသင်သည် ယခင်က နောက်နောင်မလာတော့ကြောင်း ဝန်ခံပြောဆိုခဲ့သော်လည်း ယခုတစ်ကြိမ်ရောက်လာပြန်သည်။ ထိုအခါ ၎င်းသူက ကျွန်ုပ်အားလွှတ်ပေးပါ။ ကျွန်ုပ်သည် အသင့်အားကလိမဟ်တစ်ပုဒ်သင်ကြားပေးမည်။ ဤကလိမဟ်၏အကြောင်းခံဖြင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အသင့်အား အလွန်ကြီးမားသော အကျိုးအမြတ်ကို ချီးမြှင့်တော်မူလိမ့်မည်ဟု ပြောရာ ကျွန်ုပ်က ၎င်းကလိမဟ်သည် အဘယ်အရာနည်းဟု မေးသည်။ ထိုအခါ ထိုသူက အသင်အိပ်စက်သောအခါ အာယသွင်ကုရ်စီကို ရွတ်ဖတ်ပါလေ။ အရှင်မြတ်ထံတော်မှ အသင့်အတွက် အစောင့်အရှောက်တစ်ဦး ချီးမြှင့်တော်မူလိမ့်မည်။ နံနက်မိုးလင်းသည်အထိ အသင့်ထံပါးသို့ မည်သို့သော ရှိုင်သွာန်မှ ချဉ်းကပ်နိုင်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်ဟု ပြောပြသည်။ နံနက်မိုးလင်းသောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်ဖမ်းမိခဲ့သော အကျဉ်းသား အဘယ်သို့ ဖြစ်သွားသနည်းဟု မေးတော်မူပြန်ရာ ကျွန်ုပ်က ဤသို့လျှောက်ထားသည်။ ထိုသူက ကျွန်ုပ်အား ကလိမဟ်အချို့သင်ကြားပေးမည်။ ၎င်းကလိမဟ်တော်အားဖြင့် အရှင်မြတ်သည် အသင့်အား အလွန်တန်ဖိုးရှိသော အကျိုးအမြတ်ကို ချီးမြှင့်တော်မူလိမ့်မည်ဟု ပြောသဖြင့် ဤအကြိမ်၌လည်း ကျွန်ုပ်တော်မျိုး လွှတ်ပေးမိခဲ့ပါသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းကလိမဟ်တော်သည် အဘယ်အရာနည်းဟုမေးရာ ကျွန်ုပ်ကအသင်အိပ်ရာသို့ဝင်သောအခါ၌ အာယသွင်ကုရ်စီကို ဖတ်ပါလေ။ အလ္လာဟ်(ﷻ)ဘက်တော်မှ အသင့်အား စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် အစောင့်တစ်ဦးချီးမြှင့်တော်မူမည်။ နံနက်မိုးသောက်ချိန်အထိ မည်သည့် ရှိုင်သွာန်မှ အသင့်အနီး အပါးသို့ ချဉ်းကပ်နိုင်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်ဟု ဖြေကြားသည်။

ရာဘီဆင့်ပြန်သူကဆိုသည်။ ဆွဟာဗဟ်(رضي الله عنه)များသည် ကောင်းမှုလုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်၍

အလွန်လိုလားတောင့်တမှုများထားရှိကြသည်။ (သို့အတွက်ကြောင့်ပင် ဤသို့အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေသောစကားတစ်ခွန်းအတွက်နှင့် ထိုသူအား လွှတ်ပေးလိုက်သည်) ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ စဉ်းစားဆင်ခြင်၍ နားဆင်လေကုန်။ ထိုသူသည် မုသားပြောဆိုသူဖြစ်ပါသည်။ သို့ပါသော်လည်း ယခုအသင့်အား မှန်ကန်သော စကားတစ်ခွန်းကို ပြောပြခဲ့ပါသည်။ အဗူဟုရိုင်ရဟ် အသင်သိပါ၏လော၊ အသင်သုံးညတိုင် အဘယ်သူနှင့်စကားပြောဆိုခဲ့သည်ဟူမူ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က မသိပါကြောင်း ဖြေကြားလိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုသူသည် ရှိုင်သွာန်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ (၎င်းသည် ဤသို့လိမ်ညာမုသားစကားဆို၍ ဤဆွဒကဟ်ပစ္စည်းများကို လျော့ပါးအောင်ပြခဲ့သူဖြစ်သည်။) (ဗုခါရီ)

ဟဇရသ် အဗူအိုင်ယူးဗ်အန်ဆွာရီ(ﷺ) ၏ ဆင့်ပြန်ချက်တွင် ရှိုင်သွာန်က ဤသို့ပြောပြခဲ့သည်။ အသင်မိမိအိမ်၌ အာယသွလ်ကုရ်စီကို ဖတ်ရွတ်ပါလေ။ အသင့်ထံသို့ မည်သို့သော ရှိုင်သွာန်နှင့်ဂျင်နများ လာရောက်နိုင်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၉၂။ အကြီးအကျယ်ဆုံးသော အာယသ်တော်

﴿92﴾ عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَا أَبَا الْمُنْذِرِ! اتَذَرِي أُمَّ آيَةَ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ مَعَكَ أَعْظَمُ؟ قَالَ: قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَكْبَرُ، قَالَ: يَا أَبَا الْمُنْذِرِ! اتَذَرِي أُمَّ آيَةَ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ مَعَكَ أَكْبَرُ؟ قَالَ: قُلْتُ: "اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ" قَالَ: فَضَرَبَ فِي صَدْرِي وَ قَالَ: وَاللَّهِ! لِيَهْنِكَ الْعِلْمُ يَا الْمُنْذِرُ. (رواه مسلم، باب فضل سورة الكهف وآية الكرسي، رقم: ١٨٨٥) وَفِي رِوَايَةٍ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّ لَهَا لِسَانًا وَ شَفِيعَتَيْنِ تَقْدَسُ الْمَلِكِ عِنْدَ سَاقِ الْعَرْشِ.

قُلْتُ: هُوَ مَقِيُّ الصَّحِيحِ بِإِخْتِصَارٍ. رَوَاهُ أَحْمَدُ وَرِجَالُهُ الصَّحِيحُ، مَجْمَعُ الرِّوَايَاتِ ٢٩/٧

ဟဇရသ် အုပိုင်ဗင်နီကအဗ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်အား ဤသို့မိန့်ကြားခဲ့သည်။ အဗုလ်မွန်ဇိရ် (ဤသည် ဟဇရသ် အုပိုင်ဗင်နီကအဗ်၏ ဘွဲ့အမည်ဖြစ်သည်) ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်၏ အာယသ်တော်များအနက် မည်သည့်အာယသ်တော်သည် အကြီးအကျယ်ဆုံး အမွန်မြတ်ဆုံးဖြစ်သည်ကို အသင်သိပါ၏လော။ ကျွန်ုပ်က ဤသည်ကို အရှင်မြတ်နှင့် အရှင်ရုဗူလ်ကသာ အသိဆုံးဖြစ်တော်မူပါသည်ဟု လျှောက်ထားလိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဒုတိယအကြိမ်ထပ်မံ၍ အဗုလ်မွန်ဇိရ် အသင်ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်၏ အာယသ်တော်များအနက် မည်သည့်အာယသ်တော်သည် အကြီးအကျယ်ဆုံး အမွန်မြတ်ဆုံးဖြစ်သည်ကို အသင်သိပါ၏လော။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က အာယသွလ်ကုရ်စီဟု ဖြေကြားတော်မူရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်ရင်ဘတ်အား (လက်ဖြင့်ပုတ်၍

ဤအပြုအမူသည် ကျွန်ုပ်၏ဖြေကြားချက်ကို ဂုဏ်ပြုသည့် သဘောဖြစ်သည်။ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဗုလ်မွန်ဖိရ် အသင်၏အိလင်မ်အသိပညာတွင် အရှင်မြတ် ဗရ်ကသ်ပေးတော်မူပါစေ။
(မွတ်စ်လင်မ်)

ဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင် အာယသွလ်ကုရ်စီနှင့်ပတ်သက်၍လာရှိသည်မှာ ငါကိုယ်တော်၏ အသက်ကို စိုးပိုင်တော်မူသော အရှင်မြတ်၏ ကစမ်၊ ၎င်းအာယသ်တော်၌ နှုတ်ခမ်းတော်နှစ်ခုနှင့် လျှာတစ်ခုရှိသည်။ ၎င်းသည် အရရှိတော်အနီး၌ ခစား၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ သန့်ရှင်းမွန်မြတ်မှုကို ရွတ်ဆိုနေပေသည်။
(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၉၃။ ကုရ်အာန်၏ အထွတ်အထိပ်

﴿93﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لِكُلِّ شَيْءٍ سَنَامٌ وَإِنْ سَنَامَ الْقُرْآنِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ، وَفِيهَا آيَةٌ هِيَ سَيِّدَةُ آيِ الْقُرْآنِ هِيَ آيَةُ الْكُرْسِيِّ.
رواه الترمذی و قال: هذا حديث غريب، باب ماجاء في سورة البقرة وآية الكرسي، رقم: ٢٨٧٨

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရာရာတိုင်းတွင် အထွတ်အထိပ်(အမြင့်မြတ်ဆုံးနေရာ) ကိုယ်စီရှိကြသည်။ ၎င်းကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ အထွတ်အထိပ်မှာမူ စူရဟ်ဗကရဟ်ပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းစူရဟ်တွင် ဤသို့သော အာယသ်တော်တစ်ပိုဒ်ပါရှိသည်။ ၎င်းအာယသ်သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ရှိ အာယသ်တော်အားလုံး၏ ဦးစီးခေါင်းဆောင်ပင်ဖြစ်ချေသည်။ ၎င်းအာယသ်တော်မှာ အာယသွလ်ကုရ်စီပင်ဖြစ်သည်။
(သစ်ရ်မေဖီ)

၉၄။ အထူးဖရစ်ရှ်သဟ်ဆင်းသက်

﴿94﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَيْنَا جِبْرِئِيلُ قَاعِدٌ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ، سَمِعَ نَقِيطًا مِنْ فَوْقِهِ، فَرَفَعَ رَأْسَهُ، فَقَالَ: هَذَا بَابٌ مِنَ السَّمَاءِ فُتِحَ الْيَوْمَ، لَمْ يَفْتَحْ قَطُّ إِلَّا الْيَوْمَ، فَسَزَلَ مِنْهُ مَلَكٌ فَقَالَ: هَذَا مَلَكٌ نَزَلَ إِلَى الْأَرْضِ، لَمْ يَنْزَلْ قَطُّ إِلَّا الْيَوْمَ، فَسَلَّمَ وَقَالَ: أَنْبِئْ بِسُورَتَيْنِ أَوْتِيَتْهُمَا لَمْ يُوتِيَتْهُمَا نَبِيٌّ قَبْلَكَ، فَاتَّحَدَا الْكِتَابَ وَخَوَاتِيمُ سُورَةِ الْبَقَرَةِ، لَنْ تَقْرَأَ بِحَرْفٍ مِنْهُمَا إِلَّا أُعْطِيْتَهُ.
رواه مسلم، باب فضل الفاتحة..... رقم: ١٨٧٧

ဟဇရတ် အိဗ်နေအဗ္ဘာစ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ခါက ကောင်းကင်တမန်ဟဇရတ် ဂျိဗရာအီလ်(عليه السلام) သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အနီး၌ ထိုင်နေခဲ့သည်။ ထိုစဉ် မိုးကောင်းကင်မှ တံခါးခေါက်သံကဲ့သို့ အသံတစ်ခုကြားရသည်။ ထိုခါ ၎င်းက မိုးကောင်းကင်သို့ မော့ကြည့်၍ ယနေ့မိုးကောင်းကင်မှ ယခင်က တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ ဖွင့်ဖူးခဲ့ခြင်းမရှိသော တံခါးတစ်ပေါက်ပွင့်လာသည်။ ၎င်းတံခါးပေါက်မှဖရစ်ရှ်သဟ်တစ်ပါး ဆင်းသက်လာတော်မူသည်။

၎င်းသည် တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှပင် ဤလောကမြေပြင်သို့ ဆင်းသက်ခဲ့ဖူးသည်မရှိချေ။ ၎င်းဖရစ်ရှ် သတ်သည် ဆင်းသက်လာပြီး ကိုယ်တော်ထံ စလာမ်ဆို၍ အခစားဝင်သည်။ ပြီးနောက် ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်ပေလော့။ နူရ်တော်နှစ်ခုချီးမြှင့်ရန်အတွက် လာရောက်ခြင်းဖြစ်ပေသည်ဟု လျှောက်ထားသည်။ ၎င်းနူရ်တော်နှစ်ခုကို အလ္လာဟ်(ﷻ) က အခြားမည်သည့် နဗီကိုမျှ ချီးမြှင့်ခဲ့ဖူးသည်မရှိချေ။ ၎င်းနှစ်ခုအနက်တစ်ခုမှာ စူရဟ်ဖာသီဟဟ်ဖြစ်၍ ဒုတိယတစ်ခုမှာ စူရဟ်ဗကရဟ်၏ နောက်ဆုံးအာယသ်တော်နှစ်ပိုဒ်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ ကိုယ်တော်သည် ၎င်းတို့ အနက် မည်သည်ကိုပင် ရွတ်ဖတ်ပါမူ ၎င်းကိုရရှိပေမည်။

ရှင်းကင်းချက်။ ။ ချီးမွမ်းခန်းဖွင့်ဆိုသော အာယသ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်ပါက ၎င်းချီးမွမ်းခန်း ဖွင့်ဆိုသော အကျိုးဆဝါးဗ်ကိုရရှိမည်။ ၎င်းဆုမွန်ဒိုအာတောင်းဆိုသော အာယသ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်ပါက ၎င်းဆုမွန်ဒိုအာကို လက်ခံကမူလ်ပြုခြင်းခံရပေမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၉၅။ ဝကရဟ်၏ အာယသ်

﴿95﴾ عَنِ الْعُمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ كِتَابًا قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْفَلَقِ عَامِ أَنْزَلَ مِنْهُ آيَتَيْنِ خَتَمَ بِهِمَا سُورَةَ الْبَقَرَةِ، وَلَا يُقْرَأُ فِي دَارٍ ثَلَاثَ لَيَالٍ فَيَقْرُبُهَا شَيْطَانٌ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ما جاء في آخر سورة البقرة رقم: ٢٨٨٢

ဟဇရသ် နအ်မာန်ဗင်ဗရီးရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ မိုးနှင့်မြေကို မဖန်ဆင်းမီအလျှင် နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင်ကပင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို မှတ်တမ်းတင်တော်မူပြီးဖြစ်သည်။ ၎င်းကျမ်းတော်မြတ်မှ အာယသ်တော်နှစ်ပိုဒ်ကို ချပေးတော်မူ၍ ၎င်းဖြင့်စူရဟ်ဗကရဟ်ကို အဆုံးသတ်တော်မူခဲ့သည်။ ၎င်းအာယသ်တော်များကို အကြင်အိမ်၌ သုံးရက်ဆက်တိုက်ရွတ်ဖတ်ပါမူ ရှိင်သွာန်သည် ၎င်းအိမ်ခန်းအနီးသို့ပင် မချဉ်းကပ်နိုင်တော့ချေ။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၉၆။ ဂု်လောက်စေသော

﴿96﴾ عَنْ أَبِي مُسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَرَأَ الْآيَتَيْنِ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ فِي لَيْلَةٍ كَفَّتَاهُ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء في آخر سورة البقرة، رقم: ٢٨٨١

ဟဇရသ် အဗူမတ်စ်အူးဒ်အန်ဆွာရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ည၌ စူရဟ်ဗကရဟ်၏ နောက်ဆုံးအာယသ်တော်

နှစ်ပိုဒ်ကို ရွတ်ဖတ်ပါမူ ၎င်းအာယသ်တော်နှစ်ပိုဒ်သည် ၎င်းသူအဖို့ လုံလောက်စေတော်မူမည်ဖြစ်သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အာယသ်တော်နှစ်ပိုဒ်က လုံလောက်စေတော်မူမည်ဆိုရာ၌ အချက်နှစ်ခုရှိသည်။ တစ်ခုမှာ ၎င်းဖတ်ရွတ်ခဲ့သူအား ထိုညအဖို့ ဘေးအန္တရာယ်အားလုံးမှ လုံခြုံမှုရှိစေတော်မူမည်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယတစ်ခုမှာ ဤအာယသ်တော်နှစ်ပိုဒ်သည် သဟဂ်ျူဒ်နမာဇ်၏အစား ဖြစ်တော်မူလိမ့်မည်။ (နဝဝီ)

၉၇။ မအိပ်မီစူရုဟ်ဖတ်လျှင်

﴿97﴾ عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَأْخُذُ مَطْجَعَهُ يَقْرَأُ سُورَةَ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ إِلَّا وَكَّلَ اللَّهُ مَلَكًا فَلَا يَقْرَأُ شَيْءًا يُوْذِيهِ حَتَّى يَهْبَّتَ مَتَى هَبَّ.

رواه الترمذی، کتاب الدعوات، رقم: ۳۴۰۷

ဟဇရသ် ရှဒ်ဒါဒ်ဗင်န်အောင်စ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်မည်သည့်မွတ်စ်လင်မ်ပင်ဖြစ်စေ၊ အိပ်ယာထက်၌ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်၏ မည်သည့်စူရုဟ်ကိုပင်ဖြစ်စေ၊ ရွတ်ဖတ်ပါလျှင် အရှင်မြတ်သည် ထိုသူအား ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကာကွယ်ပေးရန်အတွက် ဖရစ်ရှ်သဟ်တစ်ပါးကို တာဝန်ချပေးတော်မူသည်။ ထိုသူသည် မည်သည့်အချိန်၌ အိပ်ယာမှန်းထလာသည်ဖြစ်စေ၊ ထိုသို့နိုးလာသည့် အချိန်အထိ ၎င်းသူအနီး မည်သို့သော ဒုက္ခပေးမည့်အရာမျှ ချဉ်းကပ်လာနိုင်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၉၈။ အပိုင်တစ်ရာ

﴿98﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَرَأَ فِي لَيْلَةٍ مِائَةَ آيَةٍ كُتِبَ مِنَ الْقَائِمِينَ.

(وهو بعض الحديث) رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح على شرط الشيخين ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ۳۰۸/۱

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ည၌ အာယသ်တော်အပိုင်တစ်ရာကို ရွတ်ဖတ်ပါမူ ၎င်းသူသည် ထိုညအဖို့ အရှင့်အား အိဟဒသ်ပြုနေကြသူများစာရင်း၌ ရေးမှတ်တော် မူခြင်းခံရပေမည်။ (ဟာကင်မ်)

၉၉။ ကင်နိဃာရ်

﴿99﴾ عَنْ فَصَّالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ وَتَمِيمِ الدَّارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ قَرَأَ عَشْرَ آيَاتٍ فِي لَيْلَةٍ كُتِبَ لَهُ قَنْطَارٌ وَالْقَنْطَارُ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.

(الحديث) رواه الطبراني في الكبير والأوسط، وفيه إسماعيل بن

عباس، ولكنه من روايته عن الشاميين وهي مقبولة، مجمع الزوائد ٥٤٧/٢

ဟဇရသ် ဖုဇ္ဇာလဟ်ဗင်အပိုင်ဒ်နွံ ဟဇရသ် သမီးမ်ဒါရီ(ﷺ) တို့က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ည၌ အာယသ်တော်ဆယ်ပိုဒ်ကို ရွတ်ဖတ်လျှင် ၎င်းသူသည် ကင်နိဃာရ်တစ်ခု ရေးမှတ်ခြင်းခံရမည်။ ၎င်းကင်နိဃာရ်သည် လောကနှင့်လောကရှိအရာအပေါင်းထက် သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။ (တွမ်ရာနီ)

၁၀၀။ အာယသ်ဆယ်ပိုဒ်

﴿100﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَرَأَ عَشْرَ آيَاتٍ فِي لَيْلَةٍ لَمْ يُكْتَبْ مِنَ الْغَافِلِينَ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح على شرط مسلم ووافقه الذهبي ٥٥٥/١

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ည၌အာယသ်တော်ဆယ်ပိုဒ်ရွတ်ဖတ်ပါလျှင် ၎င်းသူသည် ထိုညအဖို့ အရှင့်အိဗာဒသ်များကို မေ့လျော့ပေါ့ဆနေသူများစာရင်းမှ ပယ်ဖျက်ခြင်းခံရပေမည် (ဟာကင်မ်)

၁၀၁။ နေ့ညကုရ်အာန်ဖတ်

﴿101﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنِّي لَا أَعْرِفُ أَصَوَاتَ رُفَقَةِ الْأَشْعَرِيِّينَ بِالْقُرْآنِ، حِينَ يَدْخُلُونَ بِاللَّيْلِ، وَأَعْرِفُ مَنَازِلَهُمْ مِنْ أَصَوَاتِهِمْ بِالْقُرْآنِ بِاللَّيْلِ، وَإِنْ كُنْتُ لَمْ أَرَمَازِلَهُمْ حِينَ تَزُولُ بِالنَّهَارِ. (الحديث)

رواه مسلم، باب من فضائل الأشعريين رضى الله عنهم، رقم: ၆၁၀၇

ဟဇရသ် အဗူမူစာ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်သည် အရှ်အရ်မျိုးနွယ်များအား လမ်းသွားလာရင်း ထိုသူတို့၏ ကုရ်အာန်ဖတ်ရွတ်သံကိုကြားရလျှင် မှတ်မိတော်မူသည်။ ၎င်းတို့သည် မိမိတို့၏လုပ်ငန်းများမှ အိမ်သို့ပြန်ရောက်ကြသောအခါ ညများ၌ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်လေ့ ရှိကြပေသည်။

သို့ရှိရာ ညများ၌ ၎င်းတို့၏ ကုန်အာန်ကျမ်းမြတ် ရွတ်ဖတ်သံကို ကြားရခြင်းအားဖြင့်လည်း ၎င်းတို့၏ နေအိမ်များကို နေ့ခင်းပိုင်း၌ ငါ့ကိုယ်တော်မရောက်ဖူးခဲ့သော်လည်း မှတ်မိသိရှိတော် မူသည်။ (မှတ်စလင်မ်)

၁၀၂။ ဝိသစ်ရ်နုဖတ်ရန် အကောင်းဆုံးအချိန်

﴿102﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ خَشِيَ مِنْكُمْ أَنْ لَا يَسْتَقِظَ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَلْيُتْرِكْ مِنْ أَوَّلِهِ، وَمَنْ طَمِعَ مِنْكُمْ أَنْ يَقُومَ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَلْيُتْرِكْ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ، فَإِنَّ قِرَاءَةَ الْقُرْآنِ فِي آخِرِ اللَّيْلِ مُحْضُورَةٌ، وَهِيَ أَفْضَلُ.

رواه الترمذی، باب ماجاء فی كراهية النوم قبل الوتر، رقم: ၄၁၁

တဖရသ် ဂျာဗိရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အကြင်သူသည် ည၏နောက်ဆုံးပိုင်း၌ အိပ်ယာမှ မနိုးမည်ကို စိုးရိမ်ရပါမူ ၎င်းသူသည် ည၏အစီးပိုင်း၌ (မအိပ်မီအလျင်) ဝိသစ်ရ်နုဖတ်ကို ဖတ်သင့်ပေသည်။ အကြင်သူသည် ည၏ နောက်ဆုံးပိုင်း၌ အိပ်ယာမှနိုးထနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါက ထိုသူအနေဖြင့် ထိုည၏နောက်ဆုံးယံ၌ ဝိသစ်ရ်နုဖတ်ကို ဖတ်သင့်ပေသည်။ အကြောင်းမှာ ၎င်းည၏ နောက်ဆုံးယံ၌ ကုန်အာန်ကျမ်း တော်မြတ်ကို ရွတ်ဖတ်ပါက ဖရစ်ရှ်သဟ်များ ဆင်းသက်ရောက်ရှိလာကြပေသည်။ ၎င်းထိုအချိန်၌ ရွတ်ဖတ်ခြင်းသည် အမွန်မြတ်ဆုံးဖြစ်ပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၀၃။ စူရဟ်ကဟ်ဖ် အစ သုံးအာယသ်

﴿103﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ قَرَأَ ثَلَاثَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ الْكَهْفِ غُصِمَ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ماجاء فی فضل سورة الكهف، رقم: ၃၈၈၆

တဖရသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အကြင်သူသည် စူရဟ်ကဟ်ဖ်၏ အစပိုင်းသုံးအာယသ်ကို ဖတ်ရွတ်ခဲ့ပါမူ ထိုသူသည် ဒဂျ်ဂျာလ်၏ဖစ်သ်နဟ်ဘေးရန်အန္တရာယ်မှ လွတ်ကင်းမှုရရှိပေမည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၀၄။ ကဟ်ဖ်အစနှင့်အဆုံးဆယ်အာယသ်

﴿104﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: مَنْ حَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْكَهْفِ غُصِمَ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ، وَبِهِ رِوَايَةٌ: مِنْ آخِرِ الْكَهْفِ.

رواه مسلم، باب فضل سورة الكهف وآية الكرسي، رقم: ၂၈၈၃

ဟဇရသ် အဟူဒ်ဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် စူရဟ်ကဟမ်၏ အစပိုင်းအာယသ်တော်ဆယ်ပိုဒ်ကို အလွတ်ကျက်မှတ်ခဲ့ပါမူ ထိုသူသည် ဒဂျ်ဂျာလ်၏ ဘေးအန္တရာယ်မှ လွတ်ကင်းမှုရရှိပေမည်။ အခြားသော ဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင်မူ ၎င်းစူရဟ်ကဟမ်၏ အဆုံးပိုင်းဆယ်အာယသ်နှင့်ပတ်သက်၍ လာရှိသည်။

(မွတ်စ်လင်စ်)

၁၀၅။ အန္တရာယ်ကင်း

﴿105﴾ عَنْ زُبَّانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ قَرَأَ الْعَشْرَ الْآخِرَ مِنْ سُورَةِ الْكَهْفِ فَإِنَّهُ عُصْمَةٌ لَهُ مِنَ الدَّجَالِ.

رواه المسائي في عمل اليوم والليلة، رقم: ٩٤٨ قال المحقق: هذا الاسناد رجاله ثقات

ဟဇရသ် စောင်ဗာန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် စူရဟ်ကဟမ်၏ အဆုံးပိုင်းဆယ်အာယသ်ကို ဖတ်ရွတ်ခဲ့မှု ဤသို့ ဖတ်ရွတ်ခြင်းသည် ထိုသူအား ဒဂျ်ဂျာလ်၏ ဖ်သ်နဟ်ဘေးရန်အန္တရာယ်မှလွတ်ကင်းမှုရရှိပေမည်။

(အမလွလ်ယောင်မိဝလ်လိုင်လ်)

၁၀၆။ ဒဂျ်ဂျာလ်ဆိုးမှလွတ်

﴿106﴾ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مَرْفُوعًا: مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْكَهْفِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَهُوَ مَعْصُومٌ إِلَى ثَمَانِيَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ فِتْنَةٍ، وَإِنْ خَرَجَ الدَّجَالُ عُصِمَ مِنْهُ.

التفسير لابن كثير عن المختارة للحافظ الضياء المقدسي ٧٥/٣

ဟဇရသ် အလီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် သောကြာနေ့၌ စူရဟ်ကဟမ်ကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့မှု ၎င်းသူသည် ရှစ်ရက်တိုင်တိုင် ဆိုလိုသည်မှာ နောက်တစ်ပတ်သောကြာနေ့အထိ ပြဿနာအခက်အခဲမျိုးစုံမှ လွတ်ကင်းမှုရရှိပေမည်။ ထို့ပြင်အကယ်၍ ထိုရက်ပိုင်းအတွင်း ဒဂျ်ဂျာလ်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါကလည်း ၎င်း၏ ဖ်သ်နဟ်ဘေးရန်အန္တရာယ်များမှလည်း လွတ်ကင်းမှုရရှိခံစားရပေဦးမည်ဖြစ်သည်။

(သစ်စီရ်အိဗ်နောကစီရ်)

၁၀၇။ ဒဂျ်ဂျာလ်မလွမ်းမိုးနိုင်

﴿107﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْكَهْفِ كَمَا أَنْزَلْتُكَ كَانَتْ لَهُ نُورًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ مَقَامِهِ إِلَى مَكَّةَ وَمَنْ قَرَأَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ آخِرِهَا ثُمَّ خَرَجَ الدُّجَالَ لَمْ يُسَلِّطْ عَلَيْهِ.

(الحديث) رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح على شرطه مسلم ووافقه الذهبي ٢٦٤/١

ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် စူရဟ်ကဟဗ် (၏အက္ခရာတိုင်းကို မှန်ကန်ပီသစွာဖြင့်) ၎င်းစူရဟ်အား ချပေးခဲ့သည့်နည်းအတိုင်း ဖတ်ရွတ်ခဲ့ပါမူ ဤစူရဟ်သည် ဖတ်ရွတ်ခဲ့သူအား ကိယာမသ်နေ့တွင် ၎င်းသူနေထိုင်လျက်ရှိနေသောနေရာမှ မက္ကဟ်မြို့တော်အထိ နှစ်အတိ ပြီးနေလိမ့်မည်။ အကြင်သူသည် ဤစူရဟ်၏အဆုံးပိုင်းအာယသ်တော်ဆယ်ပိုဒ်ကို ဖတ်ရွတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူအသက်ထင်ရှားရှိနေစဉ်၌ပင် ဒဂျ်ဂျာလ်ပေါ်လာလျှင်လည်း ထိုဒဂျ်ဂျာလ်သည် ထိုသူ့အပေါ်သို့ လွှမ်းမိုးနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ (ဟာကင်မ်)

၁၀၈။ ကုရ်အာန်၏ နှလုံးသား

﴿108﴾ عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: الْبَقْرَةُ سَنَامُ الْقُرْآنِ وَدُرُّوْنَهُ، نَزَلَ مَعَ كُلِّ آيَةٍ مِنْهَا ثَمَانُونَ مَلَكًا، وَاسْتُخْرِجَتْ "اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ" مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ، فَوُجِدَتْ بِسُورَةِ الْبَقْرَةِ، وَ"يَس" قَلْبُ الْقُرْآنِ لَا يَفْرَأُهَا رَجُلٌ يَرِيدهُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى، وَالذَّارُ إِلَّا حِرَّةٌ إِلَّا غَفِرَ لَهُ وَافْرُوْهُهَا عَلَى مَوْتَاكُمْ.

رواه احمد ٢٦٦/٥

ဟဇရသ် မာအ်ကစ်လ်ဗင်နီယစာရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ ထိပ်ခေါင်သည် စူရဟ်ဗကရဟ်ပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းစူရဟ်၏အာယသ်တော်တိုင်းနှင့်အတူ ဖရစ်ရှ်သဟ်အပါး ရှစ်ဆယ်ဆင်းသက်လာခဲ့သည်။ အာယသွလ်ကုရ်စီသည် အရ်ရှ်တော်အောက်မှထုတ်ဖော်ခဲ့သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏သီးခြားသော ဘဏ္ဍာတိုက်မှ ချီးမြှင့်တော်မူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ပြီးနောက် ယင်းအာယသ်တော်အား စူရဟ်ဗကရဟ်၌ ပူးပေါင်းပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းစူရဟ်၌ ပါဝင်စေလိုက်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းနောက် စူရဟ်ယာစီးနီသည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ နှလုံးသားဖြစ်ပေသည်။ အကြင်သူသည် ၎င်းစူရဟ်ကို အရှင်မြတ်ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန် အတွက်လည်းကောင်း၊ အာခိရသ်နောင်တမလွန်ဘဝအတွက်လည်းကောင်း၊ အကျိုးဆင်းမရရှိခံစားစေရန် မက်ဆန္ဒဖြင့်လည်းကောင်း ဖတ်ရွတ်ခဲ့ပါမူ မုချကေန် ထိုသူအဖို့ မဂ်ဖိရသ်

လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရရှိပေမည်။ သို့ရှိရာထိုစုရဟ်အား မိမိတို့၏ အသက်ငင်နေသောသူများ အနီး၌ ဖတ်ရွတ်ပေးကြလေကုန်။ (သို့ဖြင့် အသက်ငင်နေသူသည် လွယ်ကူစွာဖြင့် အသက်ထွက် နိုင်ပေလိမ့်မည်။) (မှတ်စံနဒ်အဟ်မဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်တွင် စုရဟ်ဗကရဟ်အား ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ ထွတ်ခေါင်ထိပ်ဖျားဟု မှည့်ခေါ်ခြင်းအကြောင်းမှာ အစွလာမ်တရားတော်၏အခြေခံဥပဒေနှင့် ယုံကြည်ချက်ဆိုင်ရာများနှင့် ရှုအသ်၏တရားဥပဒေများသည် ဤစုရဟ်တော်၌ အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပေရာ အခြားမည်သည့်စုရဟ်များတွင် ဤမျှခန့်မပါဝင်ချေ။

(မအာရိဖွလ်ဟဒီးဆ်)

၁၀၉။ ညအချိန် စုရဟ်ယာစီးန်

﴿109﴾ عَنْ جُنْدَبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَرَأَ بَيْتَ فِي لَيْلَةٍ ابْتِغَاءً وَجَدَ اللَّهُ غُفْرَانَهُ.
رواه ابن حبان (ورجاله ثقات) ၃၁၃/၆

ဟဇရသ် ဂျန်ဒုဗ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူ သည်။ အကြင်သူသည် ည၌ စုရဟ်ယာစီးန်ကို အရှင်မြတ်ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက် ရည်စူး၍ ဖတ်ရွတ်ပါမူ ထိုသူသည် မဂ်ဖိရသ်လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ခံရလေသည်။ (အိဗ်နေဟိဗ်ဟဒ်)

၁၁၀။ စုရဟ်ဝါကီအဟ်

﴿110﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ قَرَأَ الرَّاقِعَةَ كُلَّ لَيْلَةٍ لَمْ يَغْتَفِرْ.
رواه البيهقي في شعب الإيمان ၄၅၁/၃

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်မတ်စ်အူးဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် ညစဉ် ညတိုင်း စုရဟ်ဝါကီအဟ်ကို ရွတ်ဖတ်ပါမူ ထိုသူသည် မည်သည့်အခါမျှ ဆင်းရဲကျပ်တည်း လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (ဗိုဇ်ဟကီ)

၁၁၁။ စူရဟ်မွဟ်ကံန့ၣ် သဗာရကလ်လဇီ

﴿111﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ لَا يَنَامُ حَتَّى يَقْرَأَ آيَةَ تَبَارَكَ، وَتَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ.

رواه الترمذی، باب ماجاء فی فضل سورة الملك، رقم: ۲۸۹۲

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အလိမ်လားမ် မီးမ် စကျိဒတ် နှင့် စူရဟ်သဗာရကလ်လဇီ တို့ကို မဖတ်ပြီးမချင်း မည်သည့်အခါမျှ အိပ်စက်တော်မူလေ့မရှိချေ။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၁၂။ စူဟာဒါသ်ပေးသော စူရဟ်

﴿112﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ سُورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ ثَلَاثُونَ آيَةً شَفَعَتْ لِرَجُلٍ حَتَّى غُفِرَ لَهُ وَهِيَ سُورَةُ تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ.

(رواه الترمذی و قال: هذا حديث حسن، باب ماجاء فی فضل سورة الملك، رقم: ۲۸۹۱)

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိသည်မှာ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၌ အာယသ်သုံးဆယ်ပါသော စူရဟ်တစ်ပုဒ်ရှိသည်။ ထိုစူရဟ်သည် မိမိကိုဖတ်ရွတ်သူအား အပြစ်များမှလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရသည်အထိ ရှာအသ်ကြားဝင် အသနားခံပေးနေသည်။ ၎င်းစူရဟ်မှာ စူရဟ်သဗာရကလ်လဇီဖြစ်သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၁၃။ ကဗရ်အာဇာဗ်မွကာကွယ်

﴿113﴾ عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: ضَرَبَ بَعْضُ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ خَبَاءَهُ عَلَى قَبْرِ وَهُوَ لَا يَحْسِبُ أَنَّهُ قَبْرٌ، فَإِذَا فِيهِ قَبْرُ إِنْسَانٍ يَقْرَأُ سُورَةَ الْمُلْكِ حَتَّى خَتَمَهَا، فَاتَى النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي ضَرَبْتُ خَبَائِي وَأَنَا لَا أَحْسِبُ أَنَّهُ قَبْرٌ فَإِذَا فِيهِ إِنْسَانٌ يَقْرَأُ سُورَةَ الْمُلْكِ حَتَّى خَتَمَهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: هِيَ الْمَنَابِغَةُ، هِيَ الْمُنْجِيَةُ تَنْجِيهِهِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ.

رواه الترمذی و قال: هذا حديث حسن غريب، باب ماجاء فی فضل سورة الملك، رقم: ۲۸۹۰

ဟဇရသ် အိဗ်နေအဗ္ဘာစ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဆွဟာဗီတစ်ပါးသည် ကဗရ်တစ်ခုအထက်၌ ဤနေရာတွင် ကဗရ်ရှိနေကြောင်း မသိခဲ့သဖြင့် တဲထိုး၍နေခဲ့သည်။ ရုတ်တရက် ထိုနေရာ၌ တစ်ဦးတစ်ယောက်က စူရဟ်သဗာရကလ်လဇီ ဖတ်ရွတ်နေကြောင်း ကြားရသဖြင့် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံသို့ လာရောက်၍လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဤနေရာတွင် ကဗရ်ရှိနေကြောင်း မသိခဲ့သဖြင့် ထိုနေရာ၌ တဲထိုး၍နေခဲ့ပါသည်။ သို့ရှိရာ ထိုနေရာမှတစ်ဦး

တစ်ယောက်သောသူက စူရဟ်သဟရကလ်လဇီ ရွတ်ဖတ်နေကြောင်း ကြားခဲ့ရပါသည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤစူရဟ်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အဇာဗ်တော်မှ အကာအကွယ် ပေးမည့်အရာဖြစ်သည်။ ကဗရ်၏အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်မှလည်း လွတ်မြောက်စေမည့်အရာ ဖြစ်သည် ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၁၄။ လေးဘက်လေးတန်မှကာကွယ်

﴿114﴾ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: يُؤْتَى الرَّجُلُ فِي قَبْرِهِ فُتُوْتَى رَجُلَاهُ فَيَقُولُ رَجُلَاهُ لَيْسَ لَكُمَّ عَلَى مَا قَبِلْتُمَا سَبِيلٌ كَانَ يَقْرَأُ بِسُورَةِ الْمُلْكِ، ثُمَّ يُؤْتَى مِنْ قَبْلِ صَدْرِهِ أَوْ قَالَ بَطْنِهِ فَيَقُولُ لَيْسَ لَكُمَّ عَلَى مَا قَبِلْتُمَا سَبِيلٌ كَانَ يَقْرَأُ بِسُورَةِ الْمُلْكِ، ثُمَّ يُؤْتَى رَأْسُهُ فَيَقُولُ لَيْسَ لَكُمَّ عَلَى مَا قَبِلْتُمَا سَبِيلٌ كَانَ يَقْرَأُ بِسُورَةِ الْمُلْكِ، فَيُجِبُ الْمَائِيْعَةُ تَمْنَعُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَهِيَ فِي التَّوْرَةِ سُورَةُ الْمُلْكِ، مَنْ قَرَأَهَا فِي لَيْلَةٍ فَقَدْ أَكْفَرَ وَأَطْمَبَ. رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٤٩٨/٢

ဟဇရတ် အိဗ်နေမတ်စ်အူးဒ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ ကဗရ်သင်္ချိုင်းအတွင်း၌လူသား၏ ခြေရင်းဖက်မှနေ၍ အပြစ်ဒဏ်ရောက်ရှိလာရာ ၎င်း၏ခြေထောက်က အသင်ကျွန်ုပ်ဘက်မှ ဝင်ရောက်ရန်အတွက် လမ်းမရှိကြောင်း ဤသူသည် စူရဟ်မွလ်က်ကို အမြဲဖတ်လေ့ရှိသူဖြစ် သည်ဟု ပြောသည်။ ထိုအခါ ၎င်းကတစ်ဖန် ရင်ဘတ် သို့မဟုတ် ဝမ်းဗိုက်ဘက်သို့သွားပြန်ရာ ရင်ဘတ် သို့မဟုတ် ဝမ်းဗိုက်ကလည်း ကျွန်ုပ်ဘက်မှ အသင်ဝင်ရောက်ရန်လမ်းမရှိပါ။ အကြောင်း မှာ ဤသူသည် စူရဟ်မွလ်က်ကို အမြဲဖတ်လေ့ရှိသူဖြစ်သည်ဟု ပြောသည်။ တစ်ဖန် ၎င်း အဇာဗ်သည် ခေါင်းရင်းဘက်သို့သွားပြန်ရာ ၎င်းဦးခေါင်းကလည်း ကျွန်ုပ်ဖက်မှ အသင့်အဖို့ ဝင်ရောက်ရန်လမ်းမရှိပါ။ အကြောင်းမှာ ဤသူသည် စူရဟ်မွလ်က်ကို အမြဲဖတ်လေ့ရှိသူ ဖြစ်သည်ဟု ပြောသည်။ (ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နမတ်စ်အူးဒ်(ﷺ) အမိန့်ရှိသည်) ဤစူရဟ် သည် ကဗရ်သင်္ချိုင်း၏ အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်ကို တားဆီးပေးမည့်အရာဖြစ်သည်။ သောင်ရာသ် ကျမ်းတော်၌လည်း ဤစူရဟ်၏အမည်သည် စူရဟ်မွလ်က်ပင်ဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် ၎င်းစူရဟ်အား မည်သည့်ည၌ ဖတ်သည်ပင်ဖြစ်စေ ၎င်းသူသည် အကျိုးဆဝါးဗ်အမြောက် အမြားကို စုဆောင်းသိုမှီးခဲ့သူပင်ဖြစ်သည်။

(ဟာကင်မ်)

၁၁၅။ ကိယာမသ်မြင်ကွင်းကို မြင်လိုကျင့်

﴿115﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كَأَنَّهُ رَأَى عَيْنٍ فَلْيَقْرَأْ: "إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ" وَ "إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ" وَ "إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ".

رواه الترمذی و قال هذا حديث حسن غريب، باب ومن سورة "إذ الشمس كورت" - رقم: ၃၃၃၃

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကိယာမသ်နေ့၏ မြင်ကွင်းအားလုံးကို လက်ရှိအခြေအနေ၌ပင် မိမိမျက်လုံးအစုံဖြင့် မြင်တွေ့နေရသကဲ့သို့ မြင်တွေ့ခံစားသိရှိလိုမှု ထိုသူသည်

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ، إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ، إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ (အကြောင်းမှာ ဤစုရဟ်များ၌ ကိယာမသ်နေ့အကြောင်းများပါရှိသောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။)

(သစ်ရ်မေဖီ)

၁၁၆။ တစ်ဝက် သုံးပုံတစ်ပုံ လေးပုံတစ်ပုံ

﴿116﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا زُلْزِلَتْ تَعْدِلُ بَصَفَ الْقُرْآنِ، وَقُلُ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ تَعْدِلُ ثَلَاثُ الْقُرْآنِ، وَقُلُ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ تَعْدِلُ رُبْعَ الْقُرْآنِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب، باب ما جاء في إذا زلزلت، رقم: ၂၈၉၄

ဟဇရတ် အိဗ်နေအဗ္ဘာစ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ စုရဟ် إِذَا زُلْزِلَتْ သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်၏ တစ်ဝက်နှင့်ညီမျှသည်။ စုရဟ် قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ သုံးပုံတစ်ပုံနှင့်ညီမျှသည်။ စုရဟ် قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ လေးပုံတစ်ပုံနှင့်ညီမျှသည်။(သစ်ရ်မေဖီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ကျမ်းတော်မြတ်ကုရ်အာန်တွင် လူသား၏ဒွန္နယာ အာခေရသ်နှစ်ဌာနစလုံးကို ဖော်ပြထားသည်။ စုရဟ် إِذَا زُلْزِلَتْ တွင် လူသားအဖို့ စူးရှဖွယ် အာခိရသ်နှင့်ပတ်သက်၍ ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဤစုရဟ်သည့် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ တစ်ဝက်နှင့်ညီမျှသည်ဟု ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ စုရဟ် قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ သုံးပုံတစ်ပုံနှင့်ညီမျှသည်ဟု ဖော်ပြခြင်းမှာမူ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်တစ်အုပ်လုံးကို အခြေခံအချက်သုံးခုအပေါ်၌သာ တင်ပြထားသည်။ ၎င်းတို့မှာ အိဗ်ရသ်သင်ခန်းစာ ယူဖွယ်အဖြစ်သန့်များ၊ အမိန့်ပဒေစည်းကမ်းချက်များနှင့် သောင်ဟီးဒ် တစ်ပါးတည်းသော အရှင်မြတ်၏ ဆွေဖသ်တော်များဖြစ်ကြသည်။ ဤစုရဟ်သည် အရှင်မြတ်တစ်ပါးတည်း တည်ရှိမှု

နှင့် ဆွေဖတ်တော်များကို အပြည့်အစုံဆုံးသောနည်းနှင့် အနှစ်ချုပ်၍ တင်ပြထားခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းစုရဟ် **قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ** မှာ ကုန်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ လေးပုံတစ်ပုံနှင့်ညီမျှသည်ဟု ဖော်ပြရခြင်းမှာ ဤကုန်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်အား သောင်ဟီဒါ၊ နမူဝသ်၊ အဟ်ကာမာသ်နှင့် ဝါကေအဟ်များဟူ၍ အပိုင်းလေးပိုင်းခွဲခြားခဲ့ပါမူ ဤစုရဟ်တော်သည် သောင်ဟီဒါနှင့် ပတ်သက်၍ အဆင့်အမြင့်ဆုံးဖော်ပြချက်ပင်ဖြစ်ပေသည်။

အချို့သော အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များထံတွင် ထိုစုရဟ်ကို ကုန်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ တစ်ဝက်၊ သုံးပုံတစ်ပုံ၊ လေးပုံတစ်ပုံစသည့်ဖြင့် ဖော်ပြထားခြင်းမှာ ထိုစုရဟ်များအား ဖတ်ရွတ်ခြင်းအားဖြင့် ကုန်အာန်ကျမ်းမြတ်တစ်အုပ်လုံးကို ဖတ်ရွတ်ခြင်းဖြင့် ရရှိမည့် အကျိုးဆေးဝါးမရှိတစ်ဝက်၊ သုံးပုံတစ်ပုံ၊ လေးပုံတစ်ပုံနှင့် ညီမျှသော အကျိုးဆေးဝါးမရှိမည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပေသည်။ (မဇ္ဈာဟ်ရ်ဟတ်က)

၁၁၇။ သကာစွရ်

﴿117﴾ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَلَا يَسْتَطِيعُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَفْرَأَ أَلْفَ آيَةٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ؟ قَالُوا: وَمَنْ يَسْتَطِيعُ ذَلِكَ؟ قَالَ: أَمَّا يَسْتَطِيعُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَقْرَأَ أَلْفَهَا كُفْرًا.

رواه الحاكم وقال: رواة هذا الحديث كلهم ثقات و عقبه هذا غير مشهور و وافقه الذهبي ٥٦٧/١

ဟဇရသ် အင်ဒွလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဘယ်အသင်တို့အထဲ၌ အဘယ်သူသည် နေ့စဉ်ကုန်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ အာယသ်တော်ပေါင်းတစ်ထောင်ကို ရွတ်ဖတ်ရန် တတ်စွမ်းနိုင်သနည်း။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များက ကျွန်ုပ်တို့အထဲတွင် ဤသို့နေ့စဉ်အာယသ်တော်ပေါင်းတစ်ထောင် ရွတ်ဖတ်နိုင်သူမရှိကြပါဟု ဖြေကြားကြရာ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဘယ်အသင်တို့အထဲ၌ စုရဟ်သကာစွရ်ကိုပင် ဖတ်ရွတ်နိုင်သူမရှိလေသလော။ (၎င်းမှာ ဤစုရဟ်သည် အကျိုးဆေးဝါးမအရာ၌ အာယသ်တော်ပေါင်းတစ်ထောင်နှင့်ညီမျှပေသည်။) (ဟာကင်မ်)

၁၁၈။ ဖတ်ပြီးစကားမပြောရ

﴿118﴾ عَنْ نَوْفَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لِنَوْفَلٍ: اقْرَأْ "قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ" ثُمَّ نَمْ عَلَى خَاتَمَتِهَا فَإِنَّهَا بَرَاءَةٌ مِنَ الشِّرْكِ. رواه ابوداؤد، باب ما يقول عند النوم، رقم ٥٠٥٥

ဟဇရသ် နောင်ဖလ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်အား ဤသို့အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ စုရဟ် **قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ** ဖတ်ရွတ်ပြီးနောက် မည်သူနှင့်မျှစကား

စမြည်မပြောတော့ဘဲ အိပ်စက်လေကုန်။ အကြောင်းမှာ ဤစူရဟ်တွင် (ရှုရ်စက်)တုဖက်ယှဉ်တွဲ ကိုးကွယ်ခြင်းမှုမှ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရှိသည်။

(အမူဒါဂူဒ်)

၁၁၉။ အချို့စူရဟ်ကို ကျက်ထားသူသည် သူဆင်းရဲမဟုတ်

﴿119﴾ عَنْ أَنَسٍ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ لِرَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِهِ: هَلْ تَزَوَّجْتَ بِنَا فَلَانًا؟ قَالَ: لَا، وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا عِنْدِي مَا أَتَزَوَّجُ بِهِ. قَالَ: أَلَيْسَ مَعَكَ قُلُوبُ اللَّهِ أَحَدٌ، قَالَ: بَلَى. قَالَ: ثَلَاثُ الْقُرْآنِ، قَالَ: أَلَيْسَ مَعَكَ إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ؟ قَالَ: بَلَى. قَالَ: رُبْعُ الْقُرْآنِ، قَالَ: أَلَيْسَ مَعَكَ قُلُوبُ يَأَيُّهَا الْكُفْرُونَ؟ قَالَ: بَلَى. قَالَ: رُبْعُ الْقُرْآنِ، قَالَ: أَلَيْسَ مَعَكَ إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ؟ قَالَ: بَلَى. قَالَ: رُبْعُ الْقُرْآنِ، قَالَ: تَزَوَّجْتَ تَزَوَّجَ - رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ، بَابُ مَا جَاءَ فِي إِذَا زُلْزِلَتْ، رَقْمُهُ ၂၈၇၀

ဟဇရတ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလစ်က(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် မိမိ၏ ဆွဟာဗဟ်များထဲမှတစ်ယောက်အား အိုဘယ်သူ၊ အသင်သည် ရှာဒီလက်ထပ် ထိမ်းမြားပြီးပါ၏လောဟု မေးရာ ထိုသူက ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်တော်မျိုး ရှာဒီလက်ထပ် ထိမ်းမြားမှုမပြုလုပ်ရသေးပါ။ ကျွန်တော်မျိုးထံ၌ ဤသို့ထိမ်းမြားမှုပြုလုပ်ရန်အတွက်လည်း မည်သည့်ဥစ္စာစွည်းမျှပင်မရှိ။ (ဆိုလိုသည်မှာ ကျွန်တော်မျိုး သူဆင်းရဲတစ်ဦးဖြစ်ပါသည်)ဟု လျှောက်ထားလိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အဘယ်အသင်သည် စူရဟ် **قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ** ကို နှုတ်ငုံမရပေဘူးလားဟု မေးရာ ထိုသူက ဟုတ်ကဲ့ နှုတ်ငုံရပါသည်ဟု ဖြေကြားသည်။ ထိုအခါ အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ ဤစူရဟ်သည် အကျိုးဆဝါးဗ်အားဖြင့် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ သုံးပုံတစ်ပုံနှင့်ညီမျှပေသည်။

၎င်းနောက် ဆက်လက်၍ အဘယ်အသင်သည် စူရဟ် **إِذْ جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ** ကို မရပေဘူး လားဟု မေးမြန်းရာ ထိုသူက ရပါသည်ဟု ဖြေကြားသည်။ ထိုအခါ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤစူရဟ်သည် အကျိုးဆဝါးဗ်အားဖြင့် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်၏ လေးပုံတစ်ပုံနှင့်ညီမျှပေသည်။ ၎င်းနောက် ဆက်လက်၍ အဘယ်အသင်သည် စူရဟ် **قُلْ يَأَيُّهَا الْكُفْرُونَ** ကို မရပေဘူးလား ဟုမေးမြန်းရာ ထိုသူက ရပါသည်ဟု ဖြေကြားသည်။ ထိုအခါ အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာဤစူရဟ် သည် အကျိုးဆဝါးဗ်အားဖြင့် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ လေးပုံတစ်ပုံနှင့်ညီမျှသည်။ ၎င်းနောက် ဆက်လက်၍ အဘယ်အသင်သည် စူရဟ် **إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ** ကို မရပေဘူးလားဟု မေးမြန်းရာ ထိုသူက ရပါသည်ဟု ဖြေကြားသည်။ ထိုအခါ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤစူရဟ်သည် (အကျိုး ဆဝါးဗ်အားဖြင့်) ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်၏ လေးပုံတစ်ပုံနှင့်ညီမျှပေသည်။ အိမ်ထောင်ပြုလော့။ အိမ်ထောင်ပြုလော့။ (သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)၏ မိန့်တော်မူရင်း၏သဘောမှာ အသင်သည် ဤစုရဟ်များကို နှုတ်ငုံရသည်ဖြစ်ရာ အသင်သည်သူ့ဆင်းရဲတစ်ဦးတော့မဟုတ်ချေ။ ချမ်းသာကြွယ်ဝသူတစ်ဦးပင်ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရှိရာ အသင်အိမ်ထောင်ပြုသင့်ပေသည်ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပေသည်။

(အာရေဇွသွလ်အဟ်ဝဇ်)

၁၂၀။ ဝါဂျစ်မ်ထိုက်သွားပြီ

﴿120﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: أَقْبَلْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَسَمِعَ رَجُلًا يَقْرَأُ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَجَبْتُ، فَسَأَلْتُهُ: مَاذَا يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: الْجَنَّةُ، قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: فَأَرَدْتُ أَنْ أَذْهَبَ إِلَى الرَّجُلِ فَأَبْشَرُهُ ثُمَّ فِرَقْتُ أَنْ يَفْضُوَنِي الْعَدَاءُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَأَتَرْتُ الْعَدَاءَ ثُمَّ ذَهَبْتُ إِلَى الرَّجُلِ فَوَجَدْتُهُ قَدْ ذَهَبَ.

رواه امام مالك في الموطأ مالك ما جاء في قراءة قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ، ص ١٩٣

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ခါက ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ် (ﷺ) နှင့်အတူရှိနေခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) သည် တစ်ဦးသောသူက နှုတ်ငုံရဟ်(စုရဟ်အစ်မ်လားဆွဲ)ဖတ်တော်မူသည်ကို ကြားတော်မူသဖြင့် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဝါဂျစ်မ်ထိုက်သွားချေပြီ။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က ယာရုလလွှာဟ်(ﷺ) အဘယ်အရာအပေါ် ဝါဂျစ်မ်ထိုက်သွားပါသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ဂျန္နယ်ရရှိရန် ဝါဂျစ်မ်ထိုက်သွားခြင်းဖြစ်ပေသည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းသူထံသွား၍ ဤသတင်းကောင်းကို ပြောပြရန် ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်လာပေသည်။ သို့ရာတွင် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)နှင့်အတူ ညနေစာ သုံးဆောင်ရန်အခွင့်အရေး လက်လွှတ်သွားမည်ကို စိုးရိမ်မိသဖြင့် ကျွန်ုပ်သည် ဤသို့အတူစားသုံးရန် ဦးစားပေးလိုက်သည်။ (အကြောင်းမှာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)နှင့်အတူတကွ လက်ဆုံစားရခြင်းသည် အလွန်မွန်မြတ်သည့် အခွင့်ထူးတစ်ရပ်ဖြစ်သောကြောင့်ပင်) ပြီးနောက် ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းသူထံသို့ သွားရောက်ရာ ၎င်းသူမှာ ထွက်ခွာသွားခဲ့ပြီးဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

(မာလစ်က)

၁၂၁။ သုံးပုံတစ်ပုံ

﴿121﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: أَبْغِزُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَقْرَأَ فِي نَيْلِهِ تِلْكَ الْقُرْآنَ؟ قَالُوا: وَكَيْفَ يَقْرَأُ تِلْكَ الْقُرْآنَ؟ قَالَ " قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ " يَغْدِلُ تِلْكَ الْقُرْآنَ.

رواه مسلم، باب فضل قراءة قل هو الله أحد، رقم: ١٨٨٦

ဟဇရသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဘယ်အသင်တို့အထဲမှ မည်သူသည် တစ်ညလျှင် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ သုံးပုံတစ်ပုံကို ဖတ်ရွတ်ရန် မစွမ်းနိုင်သလောဟု မေးတော်မူရာ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ)များက ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ သုံးပုံတစ်ပုံကို အဘယ်ကဲ့သို့ ဖတ်နိုင်ပါမည်နည်းဟု လျှောက်ထားကြသည်။ ထိုအခါ နဗီတမန်တော်မြတ်(ﷺ) က **قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ** သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်၏ သုံးပုံတစ်ပုံနှင့်ညီမျှသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၂၂။ စူရဟ် အစ်န်ဟားဆွ် (၁၀)ကြိမ်

﴿122﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ أَنَسٍ الْجَنِّيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ صَاحِبِ النَّبِيِّ ﷺ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ قَرَأَ "قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ" حَتَّى يَخْتِمَهَا عَشْرَ مَرَّاتٍ بَنَى اللَّهُ لَهُ قُصْرًا فِي الْجَنَّةِ، فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: إِذَا اسْتَكْبَرُ يَا رَسُولَ اللَّهِ! فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: اللَّهُ أَكْثَرُ وَأَعْظَمُ.

رواه أحمد ٤٣٧/٣

ဟဇရသ် မုအားဇ်ဗင်န်အနတ်စ်ဂျဟနီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် **قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ** ကို ဆယ်ကြိမ်ဖတ်ရွတ်ခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူအား ဂျန္နသ်၌ အဆောင်တစ်ဆောင်ချီးမြှင့်တော်မူသည်။ ထိုအခါ ဟဇရသ်အုမရ်(ﷺ) က ယာရုဇုလလ္လာဟ်(ﷻ) ကျွန်တော်မျိုးသည် ဤစူရဟ်ကို အမြောက်အမြား ဖတ်ရွတ်ပါမည်ဟု လျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အလ္လာဟ်(ﷻ) ကလည်း မြောက်မြားစွာ သာဝိုကောင်းမွန်သော အကျိုးဆေးဝါးမိကို ချီးမြှင့်တော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်ဟု မိန့်ကြားသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၂၃။ စူရဟ်အစ်န်ဟားဆွ်ကို ချစ်သူ

﴿123﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ بَعَثَ رَجُلًا عَلَى سَرِيَّةٍ وَكَانَ يَقْرَأُ لِأَصْحَابِهِ فِي صَلَاتِهِ فَيَخْتِمُ بِ"قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ" فَلَمَّا رَجَعُوا ذَكَرُوا ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: سَلُّوهُ لِأَيِّ شَيْءٍ يَصْنَعُ ذَلِكَ؟ فَسَأَلُوهُ فَقَالَ: لِأَنَّهَا صِفَةُ الرَّحْمَنِ، وَأَنَا أَحِبُّ أَنْ أَقْرَأَ بِهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: أَخْبِرُوهُ أَنَّ اللَّهَ يُحِبُّهُ.

رواه البخاري، باب ما جاء في دعاء النبي ﷺ، ١٣٧٥

ဟဇရသ် အာအေရဟ်(ﷺ) သခင်မက ပြောပြခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် တစ်ဦးသော သူအား အမိန့်တော်တာဝန်ပေးအပ်၍ ဂျမာအသ်တစ်ဖွဲ့ကို အလ္လာဟ်လမ်းတော်သို့ စေလွှတ်လိုက်သည်။ ၎င်းက မိမိအဖော်များနှင့် နမာဇ်ဖတ်၏။ (အဘယ်စူရဟ်ကိုပင်ဖတ်သည် ဖြစ်စေ) အဆုံး၌ **قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ** ကိုလည်း ဆက်ဖတ်သည်။ ၎င်းဂျမာအသ်သည် ပြန်ရောက်

သောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ဤအကြောင်းကို တင်ပြလျှောက်ထားကြသည်။
 ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းသူအား အဘယ်ကြောင့် ဤကဲ့သို့ ပြုကျင့်သနည်းဟု
 မေးခိုင်း လိုက်လေသည်။ လူတို့က ၎င်းအားသွားရောက်မေးမြန်းကြရာ ၎င်းက ဤစူရဟ်၌
 (ရဟ်မာန်) အလွန်တရားသနားကြင်နာတော်မူသောအရှင်၏ ဆွေဖတ်တော်ပါရှိသောကြောင့်ဖြစ်
 ပေသည်။ ထိုကြောင့်ပင် ကျွန်ုပ်သည် ဤစူရဟ်ကိုများစွာ ရွတ်ဖတ်ရန် လိုလားနှစ်သက်ပေ
 သည်ဟု အဖြေပေးလိုက်သည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ထိုသူအားပြောပြလိုက်ပါလေ။
 အလ္လာဟ်(ﷻ)ကလည်း ထိုသူအား ချစ်ခင်နှစ်သက်တော်မူပါသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၂၄။ အိပ်ခါနီး စူရဟ်(၃)ပုဒ်

﴿124﴾ عَنْ غَابِثَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ كُلَّ لَيْلَةٍ جَمَعَ كَفَّيْهِ ثُمَّ نَفَثَ فِيهِمَا فَقَرَأَ فِيهِمَا: قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ، وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ، وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ، ثُمَّ يَمْسُحُ بِهِمَا مَا اسْتَطَاعَ مِنْ جَسَدِهِ، يَتَذَرُ بِهِمَا عَلَى رَأْسِهِ وَوَجْهِهِ وَمَا أَقْبَلَ مِنْ جَسَدِهِ، يَفْعَلُ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.

رواه ابو داؤد، باب ما يقول عند النوم، رقم: ၅၀၆

ဟဇရတ် အာအေရှဟ်(رضي الله عنه) သခင်မက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ညအချိန်အိပ်စက်ရန် လဲလျောင်းတော်မူသောအခါ လက်နှစ်ဖက်ကိုပူး၍-

ဖတ်၍ လက်ဖဝါးနှစ်ဖက်ကို မန်းမှုတ်ပြီးနောက် တစ်ကိုယ်လုံးကိုလည်း လက်ဖြင့်ထိရောက်နိုင်သည့် နေရာအားလုံးသို့ ပွတ်သပ်လေ့ရှိပေသည်။ ပထမဦးစွာ ဦးခေါင်းတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ထို့နောက် မျက်နှာတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ထို့နောက် ကျန်ရှိနေသော ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းအားလုံးကိုလည်းကောင်း၊ ပွတ်သပ်တော်မူသည်။ ဤသို့သုံးကြိမ်သုံးခါ ပြုလုပ်တော်မူသည်။ (အဗူအါဇူးဒ်)

၁၂၅။ နံနက် ညနေသုံးကြိမ်

﴿125﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حُجَيْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: قُلْ، فَلَمْ أَقُلْ شَيْئًا، ثُمَّ قَالَ: قُلْ، فَلَمْ أَقُلْ شَيْئًا، ثُمَّ قَالَ: قُلْ، فَقُلْتُ: مَا أَقُولُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَالْمُعَوِّذَاتَيْنِ، حِينَ تُنْمِئُ وَحِينَ تُصْبِحُ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، تَكْفِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ.

رواه ابو داؤد، باب ما يقول اذا اصبح، رقم: ၅၀၈၂

شيء.

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နုဗိုဇ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်အား တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ပြောလော့၊ ကျွန်ုပ်က နှုတ်ဆိတ်နေလိုက်သည်။ တစ်ဖန် ထပ်မံ၍ ပြောလော့ဟု

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အချို့သော အာလင်မိသာသနာပညာရှင်များထံတွင် တမန်တော်မြတ် (ﷺ) ၏ မိန့်ဆိုချက်အလိုမှာ အကြင်သူသည် အမြောက်အမြား မဖတ်ရွတ်နိုင်ခဲ့ပါ။ အနည်းဆုံး အနေဖြင့် နံနက်နှင့်ညနေတိုင်း ဤစုရဟ်သုံးပုဒ်ကို ဖတ်ရွတ်စေလိုသည်။ အင်န်ရှာအလ္လာဟ် ဤအမလ်သည် ၎င်းသူအား ကာကွယ်မှု၊ လုံခြုံမှုပြုပေးရန်အတွက် လုံလောက်စေမည်ဖြစ်သည်။

(ရှရ်ဟွလ်တိုင်းဗီ)

ဟဇရသ် အွတ်ကံဗဟံဗဉ်အာမစ်ရ်(𑄎𑄧𑄳𑄰) က ဆဉ်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်အား ဤသို့အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ အဘယ်အသင်တို့ ယနေ့ညငါကိုယ်တော်အပေါ် အဘယ်သို့သော အာယသ်တော်များကျရောက်လာသည်ကိုမသိကြလေသလော။ (၎င်းဣာသ်

နှင့်တူသော အခြားနမူနာပြဖွယ်ရာလည်းမရှိပြီ။) နောက်တစ်ဖန် ထပ်မံ၍ ဤစုရဟ်များ နှင့်တူသော အရာကိုလည်း မတွေ့ရှိခဲ့ချေ။ ၎င်းစုရဟ်များမှာ قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ နှင့် قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၂၈။ ခိုလှုံခွင့်တောင်းခံစရာ

﴿128﴾ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَا أَنَا أَسِيرُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بَيْنَ الْحُخْفَةِ وَالْأَبْوَاءِ إِذْ غَشِيَنَا رِيحٌ وَظُلُمَتْ شَدِيدَةً، فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَتَعَوَّذُ بِ"قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ" وَقُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ" وَهُوَ يَقُولُ: يَا عُقْبَةُ! تَعَوَّذْ بِهِمَا، فَمَا تَعَوَّذَ مُتَعَوِّذٌ بِمِثْلِهِمَا قَالَ: وَسَمِعْتُهُ يُتَوَكَّلُ بِهِمَا فِي الصَّلَاةِ.

رواه ابو داؤد، باب في المعوذتين، رقم: ၁၄၆၃

ဟဇရတ် အွတ်ကံဗဟ်ဗင်န်အာမစ်ရ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူ ဂျဟ်ဖဟ်နှင့်အမ်ဝါအကြား ခရီးသွားနေစဉ်၌ ရုတ်တရက် ကျွန်ုပ်တို့အား လေပြင်းမုန်တိုင်းနှင့် အမှောင်ထုများ ဖုံးလွှမ်းလာခဲ့သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ နှင့် قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ တို့ကို ဖတ်ရွတ်တော်မူပြီးနောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ ခိုလှုံခွင့်ရရန် လျှောက်ထားပန်ကြားတော်မူသည်။ ပြီးနောက် ကျွန်ုပ်အားအမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အွတ်ကံဗဟ်၊ အသင်လည်း ဤစုရဟ်နှစ်ပုဒ်ကို ဖတ်ရွတ်၍ အရှင်မြတ်ထံတော်၌ ခိုလှုံခွင့်တောင်းခံလော့။

မည်သည့်ခိုလှုံခွင့်တောင်းခံသူပင်လျှင် ဤစုရဟ်နှစ်ခုကဲ့သို့ မည်သည့်အရာနှင့်မျှ ခိုလှုံမှု မယူခဲ့ချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ အရှင်မြတ်၏ ခိုလှုံမှုပန်ကြားရာ၌ ဤစုရဟ်နှစ်ပုဒ်ကဲ့သို့ စူးရှသည် ဟူ၍ မရှိချေ။ ဟဇရတ် အွတ်ကံဗဟ်(ﷺ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အီမာမသ်လုပ်ရာတွင် ဤစုရဟ်နှစ်ပုဒ်ဖတ်ကြားသည်ကို ကျွန်ုပ်ကြားခဲ့ကြောင်း အမိန့်ရှိလေသည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဂျဟ်ဖဟ်နှင့် အမ်ဝါနေရာနှစ်ခုသည် မက္ကဟ်နှင့်မဒီနဟ်မြို့များ အကြား၌ ရှိသော ထင်ရှားသော နေရာနှစ်ခုဖြစ်ပေသည်။

(ဗလွတ်မကျ်ဟူးဒ်)

အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ဇိက်ရ်ထူးမြတ်မှုများအကြောင်း

ကုရ်အာနီ၏ အာယသ်တော်များ

[البقرة: ၁၀၃]

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿فَإِذْ كُرُؤُنِيْ اٰذْ كُرُكُمُ﴾

- (၁) သို့ဖြစ်လေရာ အသင်တို့သည် ငါအရှင်မြတ်ကို (ကိုးကွယ်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ငါအရှင်မြတ်၏အမိန့်တော်များကို ရိုသေစွာလိုက်နာခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊) အောက်မေ့တသ သတိရကြလေကုန်။ (ကုရ်အာန် ၂ : ၁၅၂)

[الزمر: ၂၈]

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَإِذْ كَرَّاسِمَ رَبِّكَ وَ تَبَلَّ اِلَيْهِ تَبْتِيْلًا﴾

- (၂) ၎င်းပြင် အသင်သည် အသင့်အား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသော အရှင်မြတ်၏နာမတော်ကို ရွတ်ဆိုတသပါလေ။ ထိုမှတစ်ပါး အသင်သည် အနောင်အဖွဲ့ဟူသမျှတို့ကို ဖြတ်တောက်၍ ထိုအရှင်မြတ်ဘက်သို့သာလျှင် အာရုံစူးစိုက်လျက်ရှိပါစေ။ (ကုရ်အာန် ၇၃ : ၈)

[الزمر: ၂၈]

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿اَلَا يَذْكُرُ اللّٰهُ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوْبُ﴾

- (၃) ကောင်းစွာ မှတ်ယူကြလေကုန်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) အား အောက်မေ့တသခြင်းအားဖြင့် စိတ်နှလုံးများသည် တည်ငြိမ်မှုကို ရသွားလေသည်။ (ကုရ်အာန် ၁၃ : ၂၈)

[الاعراف: ၁၀၁]

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَلِلّٰهِ كُتُبُ اللّٰهِ الْكُبْرٰى﴾

- (၄) စင်စစ်မှာမူကား အလ္လာဟ်(ﷻ) အား အောက်မေ့တသခြင်းသည် အကြီးအကျယ်ဆုံး (အမြင့်မြတ်ဆုံး)ပင်ဖြစ်ပေသည်။ (ကုရ်အာန် ၂၉ : ၄၅)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿اَلَّذِيْنَ يَذْكُرُوْنَ اللّٰهَ قِيَامًا وَتَعُوْذًا وَّ عَلَىٰ جُنُوْبِهِمْ﴾ [آل عمران: ၁၇၆]

- (၅) အကြင်ဉာဏ်ရှင်များသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား မတ်တတ်ရပ်လျက်လည်းကောင်း၊ ထိုင်လျက်လည်းကောင်း၊ လဲလျောင်းလျက်လည်းကောင်း (အခါခပ်သိမ်း) အောက်မေ့တသလျက်ရှိကြကုန်၏။ (ကုရ်အာန် ၃ : ၁၉၁)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا﴾ [البقرة: ၂၀၀]

- (၆) မိမိတို့၏ ဘိုးဘေးများကို တသခြင်းပြုကြသကဲ့သို့ပင် အသင်တို့သည် အလ္လာဟ် (ﷻ) အား တသကြကုန်။ ဤမျှမက (မိမိတို့၏ ဘိုးဘေးများကို တသခြင်း ပြုကြသည်ထက်ပင်) ပိုမို၍ (အလ္လာဟ် (ﷻ) အား) အောက်မေ့တသကြကုန်။
(ကုရ်အာန် ၂ : ၂၀၀)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَادْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ﴾ [الاعراف: ၂၀၀]

- (၇) ထိုမှတစ်ပါး (အို နဗီတမန်တော်) အသင်သည် နံနက်၌လည်းကောင်း၊ ညနေချမ်း၌ လည်းကောင်း၊ မိမိကို ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်မြတ်အား မိမိစိတ်နှလုံး အတွင်းဝယ် ကျိုးနွံစွာနှင့် ကြောက်ရွံ့ရှိသေလျက် ကျယ်လောင်စွာမဟုတ်သည့်အသံဖြင့် အောက်မေ့တသသတိရပါလေ။ ထို့ပြင် အသင်သည် အလေးမမူ၊ ဂရုမပြု၊ ပမာမထား သောသူတို့တွင် အပါအဝင် မဖြစ်ပါလေနှင့်။
(ကုရ်အာန် ၇ : ၂၀၅)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ﴾ [يونس: ၆၁]

- (၈) အို နဗီတမန်တော် အသင်သည် မည်သည့်အခြေအနေ၌ရှိနေသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုအခြေအနေတွင် အသင်သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ရွတ်ဖတ်လျက်ရှိနေ သည်ကိုလည်းကောင်း၊ အသင်တို့သည် မည်သည့်အလုပ်မျိုးကိုမဆို ပြုလုပ်လျက် ရှိနေကြသည်ကိုလည်းကောင်း၊ အသင်တို့ ထိုကိစ္စ၌အာရုံစိုက်၍ စတင်ဆောင်ရွက်ကြ သော အချိန်အခါတွင် ငါအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အပေါ်ဝယ် အသိသက်သေဖြစ် တော်မူသည်သာတည်း။
(ကုရ်အာန် ၁၀ : ၆၁)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ: الَّذِي يَرْكَ حِينَ تَقُومُ وَتَقْلَبُكَ فِي السَّجْدَيْنِ إِنَّهُهُ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ [الشعراء: ၂၂၀-၂၂၁]

- (၉) ထိုမှတစ်ပါး အသင်သည် အလွန်တရာအားအင်ပြည့်စုံတော်မူသော အလွန်တရာ သနားကြင်နာတော်မူသော အရှင်မြတ်အပေါ် ယုံပုံအားထားပါလေ။ (၂၆:၂၁၇)

အရှင်မြတ်သည် အသင်(သဟဂျ်ဂျ်)ဝတ်ပြုရန် ရပ်တော်မူသောအခါ အသင့်အား မြင်တော်မူ၏။ (၂၆:၂၁၈)

ထိုနည်းတူစွာ(အရှင်မြတ်သည်) ဆွလာသ်ဝတ်ပြုသူတို့တွင် စဂျ်ဒဟ်ဦးချသူတို့၌ အသင်၏ လှုပ်ရှားမှုကိုလည်း (မြင်တော်မူ၏) (၂၆:၂၁၉) မလွဲဧကန် ထိုအရှင်မြတ် သည်သာလျှင် အလွန်တရာကြားတော်မူသောအရှင်၊ သိတော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော် မူ၏။ (ကုရ်အာန် ၂၆ : ၂၂၀)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَمَا كُنْتُمْ﴾ [الحديد: ၄]

(၁၀) ၎င်းပြင် အရှင်မြတ်သည် မည်သည့်နေရာ၌မဆို အသင်တို့နှင့်အတူ ရှိနေတော်မူသည်။ (ကုရ်အာန် ၅၇ : ၄)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَنْ يُعَشْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ انْقِطِلْ لَهُ شَيْطَانٌ فَوْهُ لَهُ قَرِينٌ﴾ [الرحمن: ၁၆]

(၁၁) စင်စစ်သော်ကား မည်သူမဆို အလွန်တရာသနားကြင်နာတော်မူသောအရှင်အား အောက်မေ့တသခြင်းကို မမြင်ဟန်၊ မသိဟန်ဆောင်သည်ရှိသော် ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုသူ၌ ရှိုင်သွာန် တစ်ကောင်ကို သတ်မှတ်ပေးတော်မူ၏။ ထိုအခါ ယင်းရှိုင်သွာန်မှာ ထိုသူ၏ အဖော်ဖြစ်သွားလေ၏။ (ကုရ်အာန် ၄၃ : ၃၆)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ لَأَبْتُ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ﴾ [الصافات: ၁၆-၁၈]

(၁၂) စင်စစ်သော်ကား အကယ်၍သာ ထိုယူနုတ်စ်(عليه السلام) သည် (ငါအရှင်မြတ်) စင်ကြယ် သန့်ရှင်းတော်မူကြောင်း မြွက်ဆိုသူမဖြစ်ခဲ့မူ (၃၇ : ၁၄၃) အမှန်ပင် ယူနုတ်စ် (عليه السلام) ကိယာမသ် ရှင်ပြန်ထရမည့်နေ့တိုင်အောင် ထိုငါး၏ဝမ်းဗိုက်ထဲ၌သာ နေခဲ့ ရပေမည်။ (၃၇ : ၁၄၄) ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းငါး၏အစာဖြစ်သွားခဲ့မည်သာ။ ၎င်းငါး၏ ဝမ်းဗိုက်၌ရှိနေစဉ် ယူနုတ်စ်(عليه السلام) သည်

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ [صافات]

ဟူသော သပ်စင်ဗီးဟ်ကို အမြဲမပြတ် ပြုနေခဲ့ပေသည်။

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ﴾ [الزمر: ၁၇]

(၁၃) သို့ဖြစ်ပေရာ အသင်တို့သည် ညနေအချိန်သို့ ဝင်ရောက်ကြသောအခါ၌လည်းကောင်း၊

နံနက်အချိန်သို့ ဝင်ရောက်ကြသောအခါ၌လည်းကောင်း၊ အလ္လာဟ်(ﷻ) စင်ကြယ်
သန့်ရှင်းတော်မူကြောင်း မြွက်ဆိုကြလေကုန်။ (ကုရ်အာန် ၃၀ : ၁၇)

وَقَالَ تَعَالَى يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا وَسَبِّحُوا بِحَمْدِهِ وَاصْبِرُوا

[အဟာဒီးဆ် : ၁၃၁]

(၁၄) အို မုအ်မင်နံသက်ဝင်ယုံကြည်သူအပေါင်းတို့၊ အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား
အလွန်များပြားစွာ အောက်မေ့တသသတိရကြလေကုန်။

ထို့ပြင် အသင်တို့သည် နံနက်ယံ၌လည်းကောင်း၊ ညနေချမ်း၌လည်းကောင်း၊
(အမြဲတစေ) ထိုအရှင်မြတ်စင်ကြယ်သန့်ရှင်းတော်မူကြောင်း မြွက်ဆိုကြလေကုန်။

(ကုရ်အာန် ၃၃ : ၄၁)

وَقَالَ تَعَالَى إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا

[အဟာဒီးဆ် : ၁၆]

عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

(၁၅) ဧကန်အမှန် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည်လည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်၏ မလာအိကဟ်
ကောင်းကင်တမန်များသည်လည်းကောင်း၊ နဗီတမန်တော်မြတ်အပေါ်၌ ကောင်းချီး
ပို့သကြလေကုန်၏။ အို မုအ်မင်နံသက်ဝင်ယုံကြည်သူအပေါင်းတို့၊ အသင်တို့သည်ထိုနဗီ
တမန်တော်မြတ်အပေါ်ဝယ် ကောင်းချီးပို့သခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ လွန်စွာစလာမ်
မေတ္တာပို့သခြင်းကိုလည်းကောင်း ပြုကြလေကုန်။ (ကုရ်အာန် ၃၃ : ၅၆)

وَقَالَ تَعَالَى إِنَّ الَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاجِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ

فَاسْتَغْفَرُوا لَهُمْ فَمَنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ فَمَنْ يَصِرُوا عَلَى مَا فَعَلُوا

وَهُمْ يَعْلَمُونَ أُولَئِكَ جِزَاءُ هُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَجَنَّتْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا

[အဟာဒီးဆ် : ၁၃၅၊ ၁၃၆]

الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَمِلِينَ

(၁၆) ထို့ပြင်တဝ ယင်းသူတော်စင်တို့သည် ညစ်ညမ်းသောကိစ္စတစ်ရပ်ရပ်ကို ပြုလုပ်မိကြ
သည်ဖြစ်စေ၊ မိမိတို့ကိုယ်ကို မိမိတို့နှိပ်စက်ညှင်းပမ်းမိကြသည်ဖြစ်စေ၊ (ပြုမိလျှင်
ပြုမိခြင်း) အလ္လာဟ်(ﷻ) အား အောက်မေ့တသသတိရကြကုန်၏။ ထို့နောက်
မိမိတို့အပြစ်များမှ ချမ်းသာရရန်အလို့ငှာ (အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌) အသနား
ခံတောင်းပန်ကြကုန်။ စင်စစ်သော်ကား အလ္လာဟ်(ﷻ) မှတစ်ပါး အပြစ်များမှ
ချမ်းသာခွင့်ပေးနိုင်သောသူသည် အဘယ်သူနည်း။ တစ်ဖန် ယင်းသူတို့သည် မိမိတို့

ပြုလုပ်မိကြသော (ပြစ်မှုဒုများကို) ဇွတ်တိုး၍ (မိမိတို့ကိုယ်တိုင်သိနားလည် ကြပါလျက်နှင့်) လက်မလျှော့ဘဲ ပြုမြဲပြုနေခဲ့သည်လည်းမဟုတ်ချေ။

(ကုရ်အာန် ၃ : ၁၃၅)

ထိုသူတော်စင်တို့၏ အကျိုးကား ယင်းသူတို့အား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင် မြတ်အထံတော်မှ အပြစ်ချမ်းသာ ပေးသနားတော်မူခြင်းနှင့် ဥယျာဉ်များဖြစ်၏။ ထိုဥယျာဉ်များ၏အောက်တွင် စမ်းရေချောင်းများ စီးဆင်းလျက်ရှိ၏။ (ထိုသူတော်စင်များသည်) ထိုဥယျာဉ်များ၌ ထာဝရနေထိုင်လျက်ရှိကြကုန်အံ့။ စင်စစ် ကောင်းမှုပြုလုပ်သောသူတို့၏ ကုသိုလ်အကျိုးသည် အလွန်ကောင်းမြတ်လှပေသတည်း။

(ကုရ်အာန် ၃ : ၁၃၆)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾ [الاحزاب: ٣٣]

(၁၇) ၎င်းတို့သည် ပြစ်မှုဒုစရိုက်တို့မှ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရရန် ဆုပန်လျက်ရှိနေခိုက်ဝယ်၊ အလ္လာဟ် (ﷻ) သည် ၎င်းတို့အား အပြစ်ဒဏ်ပေးတော်မူမည်မဟုတ်ချေ။

(ကုရ်အာန် ၈ : ၃၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَنُغْفِرُ رَحِيمٌ﴾ [السل: ١١٩]

(၁၈) ထို့နောက် အကြင်သူတို့သည် အသိဉာဏ်ကင်းမဲ့သောကြောင့် မကောင်းမှုကို ကျင့်မှုခဲ့ကြပြီး ထို့နောက် ၎င်းတို့သည် ဝန်ချတောင်းပန်ခဲ့ကြကုန်၏။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့သည် (မိမိတို့၏အခြေအနေကိုလည်း) ပြုပြင်ခဲ့ကြကုန်၏။ စကန်မလွဲ အသင့်အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်သည် ထို(ဝန်ချတောင်းပန်ပြီး)နောက်တွင် အလွန်တရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပေးသနားတော်မူသောအရှင်၊ အလွန်တရာသနားကြင်နာညှာတာတော်မူသောအရှင် ဖြစ်တော်မူပေ၏။ (ကုရ်အာန် ၁၆ : ၁၁၉)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [السل: ٤٦]

(၁၉) (တမန်တော် ဆွာလေဟ် (ﷺ) က) အသင်တို့သည် သနားကြင်နာတော်မူခြင်းခံကြရအံ့သောငှာ အဘယ်ကြောင့် အလ္လာဟ် (ﷻ) ထံတော်၌ ချမ်းသာခွင့်ကို တောင်းခံခြင်းမပြုကြသနည်း။ (ကုရ်အာန် ၂၇ : ၄၆)

وَقَالَ تَعَالَى : ﴿ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جُنُودًا مِمَّنْ تَقُولُونَ ﴾ [التوبة : ٣١]

(၂၀) အို မုအ်မင်နံ သက်ဝင်ယုံကြည်သူအပေါင်းတို့၊ အောင်မြင်မှုရရှိကြအံ့သောငှာ အသင်တို့ အားလုံးသည် အရှင်မြတ်၏ ရှေ့တော်မှောက်ဝယ် ဝန်ချတောင်းပန်ကြလေကုန်။

(ကုရ်အာန် ၂၄ : ၃၀)

وَقَالَ تَعَالَى : ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا ﴾ [التوبة : ၂၈]

(၂၁) အို မုအ်မင်နံသက်ဝင်ယုံကြည်သူအပေါင်းတို့၊ အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ စစ်မှန်သော ဝန်ချတောင်းပန်ခြင်းမျိုးဖြင့် ဝန်ချတောင်းပန်ကြလေကုန်။

(ကုရ်အာန် ၆၆:၈)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၁၂၉။ ဇိက်ရ်သည် ဂျီဟာဒ်ထက်

129# عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا رَفَعَهُ إِلَى أَبِي سَعْدٍ قَالَ : مَا عَمِلَ آدَمِيُّ عَمَلًا أَنْجَى لَهُ مِنَ الْعَذَابِ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ تَعَالَى ، قِيلَ : وَلَا الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ، قَالَ : وَلَا الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِلَّا أَنْ يَضْرِبَ بِسَيْفِهِ حَتَّى يَنْقُطَ .

و : عَصْرَانِي فِي التَّعْبِيرِ وَالْأَوْسَطُ وَرَجَاهُمَا رَجَالُ الصَّحِيحِ ، مَجْمَعُ الزَّوَائِدَ ٧/ ١١

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်ဗင်နံအိဒ္ဒလ္လာဟ်(ﷺ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ မိန့်ခွန်းတော်ကို ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အရှင်မြတ်က ဇိက်ရ်သတိရတသခြင်းထက်သာပို၍ လူသားအား အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်များမှ လွတ်မြောက်စေနိုင်သော အခြားမည်သည့်အမလ်ကောင်းမှုမျှမရှိချေ။ ထိုအခါ မေးမြန်းလျှောက်ထားကြသည်။ အဘယ်အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ လမ်းတော်သို့ထွက်၍ ဂျီဟာဒ်ဆင်နွှဲခြင်းသည်လည်း (ဤအမလ်ကို) မမီလေသလော။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ဂျီဟာဒ်ဆင်နွှဲခြင်းသည်လည်း အရှင်မြတ်၏ အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်များမှ လွတ်ကင်းမှုရရှိစေရာ၌ အရှင်မြတ်၏ ဇိက်ရ်တော်ကို ပြုခြင်းထက် မသာမြတ်ချေ။ သို့ရာတွင် ဤကဲ့သို့ သူရသတ္တိ ပြောင်မြောက်စွာဖြင့် အရှင်လမ်းတော်၌ ဂျီဟာဒ်ကို ဆင်နွှဲနေရာ ဓါးတဝင့်ဝင့်နှင့်တိုက်ခိုက်နေစဉ် ၎င်းခါးများသည် အပိုင်းပိုင်းကျိုးသွားခဲ့လျှင်မူ ဤသို့သောအမလ်သည် ဇိက်ရ်တော်ကဲ့သို့ အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်မှ လွတ်မြောက်စေနိုင်သည်။

(တွပ်ရာနီ)

၁၃၀။ ထင်မြင်ယူဆချက်အတိုင်း

﴿130﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: أَنَا عَبْدٌ طَائِعٌ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مُعَذِّبٌ إِذَا ذَكَرْنِي فَإِنْ ذَكَرْنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي، وَإِنْ ذَكَرْنِي فِي مَالٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَالٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ شَيْئًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذَرَأَعًا، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذَرَأَعًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا، وَإِنْ أَتَانِي يَمْسِي أَتَيْتُهُ هَرَوَلَةً.

رواه البخاري، باب قول الله تعالى ويحذركم الله نفسه ٢٦٩: ٢٧ طبع دار ابن كثير بيروت

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်တော်မူခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) မိန့်တော်မူသည်မှာ ငါအရှင်မြတ်သည် အကြင်ဗန္ဓုတ် ကျေးကျွန်နှင့် ၎င်းသူ ငါအရှင်မြတ်အပေါ်သို့ထားရှိသော ထင်မြင်ယူဆချက်အတိုင်းပင် ၎င်းသူ အား ဆက်ဆံတော်မူသည်။ အကယ်၍ ၎င်းသူ ငါအရှင်မြတ်အား သတိရတော်မူလျှင် ငါအရှင် ကလည်း ၎င်းသူနှင့်အတူရှိတော်မူသည်။ ၎င်းသူက မိမိ၏နလုံးသား၌ သတိရတော်မူလျှင် ငါအရှင်မြတ်ကလည်း ထိုသူအား မိမိ၏နလုံးသားတော်၌ သတိရသည်။ အကယ်၍ ထိုသူသည် လူစုလူဝေး၌ ငါ့အားသတိရလျှင် ငါအရှင်မြတ်သည် ဤလူစုလူဝေးထက် သာပိုမွန်မြတ်သော၊ ဆိုလိုသည်မှာ ဖရစ်ရှ်သဟ်အစုအဝေးများကြား၌ ထိုသူအကြောင်းကို ပြောကြားတော်မူသည်။ အကယ်၍ ထိုသူသည် ငါအရှင်မြတ်ဘက်သို့ တစ်ထွာဂရပြုတော်မူလျှင် ငါအရှင်မြတ်ကလည်း ထိုသူဘက်သို့ လက်တစ်တောင်ဂရပြုတော်မူသည်။ အကယ်၍ ထိုသူသည် ငါအရှင်မြတ်ဘက် တော်သို့ လက်တစ်လှမ်းလှမ်းတော်မူလျှင် ငါအရှင်မြတ်ကလည်း ထိုသူဘက်သို့ လက်နှစ်လှမ်း လှမ်းတော်မူသည်။ အကယ်၍ ထိုသူသည် ငါအရှင်မြတ်ဘက်တော်သို့ လျှောက်လှမ်းလာခဲ့ပါမူ ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုသူဘက်သို့ ပြေး၍သွားတော်မူသည်။ (ဗုခါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အကြင်သူသည် ကောင်းမှုအမတ်အိဗ်ဇာဒ်များဖြင့် ငါအရှင်မြတ်နှင့် နီးကပ် မှုရရန် ကြိုးစားခဲ့ပါလျှင် ငါအရှင်မြတ်သည် မိမိ၏ကြီးမားသောရဟ်မသ်တော်နှင့် ကူညီ စောင့်မမှုဖြင့် ထိုသူဘက်သို့ ထိုသူကြိုးစားနေသည်ထက်သာပို၍ ဂရုစိုက်တော်မူသည်။

၁၃၁။ နှုတ်ခမ်းလှုပ်ရှားနေလျှင်

﴿131﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: إِذَا هُوَ ذَكَرَنِي وَتَحَرَّكَتُ بِي شَتَّتَا فَا. رواه ابن ماجه، باب فصل الذكر، رقم: ٣٧٩٢

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အမိန့်ရှိတော်မူထားသည်။ အကြင်အခါ ငါအရှင် ဗန္ဓုတ်

သည် ငါအရှင်အား ဖိကိရ် သတိရတသလျှင် ထို့ပြင် ထိုသူ၏နှုတ်ခမ်းများသည် ငါအရှင်မြတ် အား တသရန်အတွက် လှုပ်ရှားနေပါမူ ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုသူနှင့်အတူ ရှိနေတော်မူသည်။

(အိဗ်နေမာဂျဟ်)

၁၃၂။ လွယ်သော အမည်

132 ﴿ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسَيْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا قَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! إِنْ شَرَّاعَ الْإِسْلَامِ قَدْ كَثُرَتْ عَلَيَّ فَأَخْبِرْنِي بِشَيْءٍ أَتَشَبُّتُ بِهِ ، قَالَ : لَا يَزَالُ لِسَانُكَ رَطْبًا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ . رواه الترمذی وقال : هذا حديث حسن غريب ، باب ما جاء في فضل التذكرة ، رقم : ۳۳۷۵ .

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီဗုစ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဆွဟာဗီတစ်ပါးက ယာရုစ္စလ္လာဟ်(ﷺ) ရှိအသ်၏ အမိန့်ပညတ်ချက်များမှာမူ အမြောက်အမြားရှိနေပါသည်။ (ထိုအချက်များအားလုံးကို လိုက်နာရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။ သို့ရာတွင်) ကျွန်တော်မျိုးအား နေ့စဉ် လွယ်လင့်တကူလိုက်နာကျင့်သုံးနိုင်မည့် အမည်တစ်ခုကို သင်ပြပေးတော်မူပါဟု လျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်၏နှုတ်လျှာသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ဖိကိရ်တော်ဖြင့် အမြဲတမ်းစွတ်စိုနေပါစေဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၃၃။ အနီးကပ်ဆုံးအမည်

133 ﴿ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : أَخْبِرْ كَلِمَةً فَأَرَأَيْتَ غَلِيظًا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ! أَخْبِرْنِي بِأَحَبِّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ غَزْوُ جَلٍّ ! قَالَ : إِنْ تَمُوتَ وَلِسَانُكَ رَطْبًا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ تَعَالَى . رواه ابن السني في عمدة اليوم والليلة ، رقم : ۲ ، وقال المحقق : أخرجه الترمذی كما في كشف الاستار ونقطة : قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنِي بِأَفْضَلِ الْأَعْمَالِ وَأَقْرَبِهَا إِلَى اللَّهِ الحديث و حسن الهيئتي استاده في مجمع الزوائد ۷/ ۸۰ .

ဟဇရသ် မုအာဒ်ဗင်နီဂျဗလ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် နောက်ဆုံးခွဲခွာခါနီးအချိန်တွင် ဤသို့ပြောဆိုခဲ့သည်။ အရှင်မြတ်ထံတော်၌ အရှင်မြတ် အနှစ်သက်ဆုံးသော အမည်ကောင်းမှုသည် အဘယ်အရာပါနည်းဟု မေးမြန်းတော်မူရာ၊ အခြားသော ဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင်မူ ဟဇရသ် မုအာဒ်(ﷺ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား အမွန်မြတ်ဆုံးသော အမည်ကောင်းမှု၊ ၎င်းအရှင်မြတ်နှင့် အနီးကပ်ဆုံးရရှိစေမည့်အရာ ကောင်းမှု အမည်ကိုသင်ပြပေးတော်မူပါဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်၏နှုတ်လျှာသည် အရှင်မြတ်၏ ဖိကိရ်တော်ဖြင့် စွတ်စိုလျက်ပင် အသင်၏

နောက်ဆုံးထွက်သက်သို့ ရောက်ရှိပါစေ။ (ဤသည်နေ့စဉ်အမြဲတစေ အရှင်မြတ်အား ဇိက်ရ်သတိရတသနေမှသာလျှင် ဤသို့သော အခွင့်အရေးမျိုးရရှိနိုင်ပေမည်။) (ဗဇ်အာရ်)

ရှင်လင်းချက်။ ။ နောက်ဆုံးခွဲခွာခါနီးအချိန်ဟု ဆိုခြင်းမှာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)သည် ဟဇရတ် မုအားဇ်ဗင်န်ဂျဗလ်(ﷺ) အား ယမန်နိုင်ငံဘက်သို့ အုပ်ချုပ်ရန် စေလွှတ်တော်မူခဲ့ရာ ဤသို့ ခွဲခွာခါနီးအချိန်၌ ပြောဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

၁၃၄။ အစင်ကြယ်ဆုံး အမလ်ကောင်းမှု

﴿134﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: أَلَا أُتَبِّحُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ وَأَرْكَأَهَا عِنْدَ مَلِيكِكُمْ وَأَرْفَعَهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ، وَخَيْرَ لَكُمْ مِنْ إِنْشَاقِ الدَّهَبِ وَالْوَرَقِ، وَخَيْرَ لَكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ؟ قَالُوا: بَلَى، قَالَ: ذَكَرَ اللَّهُ تَعَالَى.

رواه الترمذی، باب منه كتاب الدعوات، الرقم: ۳۳۷۷

ဟဇရတ် အဗူဒရ်ဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဘယ်ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် ဤကဲ့သို့သော အမလ်ကောင်းမှုကို မသင်ပြရပေဘူးလား၊ ၎င်းအမလ်သည် အသင်တို့၏အမလ်များအနက် အကောင်းဆုံးသော အမလ်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းပြင် အသင်တို့၏ အရှင်သခင်ထံတော်၌ အသန့်ရှင်းဆုံး၊ အစင်ကြယ်ဆုံးသောအရာ၊ ၎င်းပြင် အသင်တို့၏ အဆင့်အတန်းများကိုလည်း အလွန်တရာမြင့်မားစေမည့်အရာ၊ ရွှေငွေ ပစ္စည်းများကို အရှင်မြတ်လမ်းတော်၌ လှူဒါန်းသုံးစွဲပေးကမ်းစွန့်ကြဲကြသည်ထက်ပင် သာပိုမွန်မြတ်သောအရာ၊ ၎င်းပြင် ဂျေဟာဒ်၌ အသင်တို့က ရန်သူများအား သတ်ဖြတ်ချေမှုန်ခြင်း ၎င်းရန်သူများက အသင်တို့အား သုတ်သင်သတ်ဖြတ်ခြင်းတို့ထက်ပင် သာပိုကြီးမားသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုဖြစ်ပေသည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်များက ပြသတော်မူပါဟု လျှောက်ထားကြသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤအမလ်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ဇိက်ရ်သတိရ တသခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၃၅။ နှစ်ဌာန၏ ကောင်းကျိုး

﴿135﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: أَرْبَعٌ مَنْ أُعْطِيَهُنَّ فَقَدْ أُعْطِيَ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ: قَلْبًا شَاكِرًا، وَلِسَانًا ذَاكِرًا، وَبَدَنًا عَلَى الْبَلَاءِ صَابِرًا، وَزَوْجَةً لَا تَبْغِيهِ حَوْنًا فِي نَفْسِهَا وَلَا مَالًا.

رواه الطبرانی في الكبير والاصغر ورجال الاوسط رجال الصحيح، مجمع الزوائد ۵/ ۲۰۲

ဟဇရတ် အိဗ်နေအဗ္ဘာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရာလေးခုသည် ဤသို့ရှိသည်။ အကြင်သူသည် ၎င်းအရာများကို ရရှိခဲ့ပါလျှင်

ထိုသူသည် ဒွန္နယာ အာခေရသ်နှစ်ဌာနစလုံး၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ အားလုံးကိုရရှိသွားလေသည်။ ၎င်းတို့မှာ ကျေးဇူးတရားသိတတ်သော စိတ်နှလုံးသား၊ ဇိက်ရ်ပွားများနေသော နှုတ်လျှာ၊ ဘေးဒုက္ခဆိုက်ရောက်လာသောအခါ သည်းခံမျိုသိပ်တတ်သော ခန္ဓာကိုယ်နှင့် မျက်ကွယ်တွင် အလွဲသုံးစားမပြုကျင့်တတ်သော ဇနီးမိတ်လျာ ဆိုလိုသည်မှာ မိမိဂုဏ်သိက္ခာကို သန့်ရှင်းအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်စည်းပြီး ခင်ပွန်းသည်၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများကိုလည်း အလွဲသုံးစားမပြုလုပ်တတ်သော ဇနီးတို့ဖြစ်ကြသည်။ (တွမ်ရာနီ)

၁၃၆။ အကြီးစား ကျေးဇူးတော်

﴿136﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا مِنْ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ إِلَّا اللَّهُ مَنَّ بِمَنْ يَشَاءُ عَلَى عِبَادِهِ وَصَلَفَهُ، وَمَا مِنْ اللَّهِ عَلَى أَحَدٍ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ يَفْضَلَ مِنْ أَنْ يُلْهِيَهُ ذِكْرًا. (وهو جزء من الحديث) رواه الطبراني في الكبير، وفيه: موسى بن يعقوب الترمذي، وثقه ابن معين وابن حبان، وصححه ابن الصديق وغيره، وفيه: رجاله ثقات، مجمع الروايات ٤/١٦٦

ဟဇရသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)တက်တော်မူ မိမိပန္နဟ်ကျေးကျွန်များထံသို့ နေ့စဉ်နေ့ည မပြတ်မစဲ မိမိ၏ကျေးဇူးတော်များနှင့် ပေးကမ်းစွန့်ကြဲမှုကို ပြုနေပေသည်။ သို့ရာတွင် အရှင်မြတ်အား ဇိက်ရ်သတိရတသခွင့် သောင်ဖီးက် ရရှိခံစားရသူများထက်သာပို၍ အခြားမည်သူမျှ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကျေးဇူးတော်များကို ရရှိခံစားရသူဟူ၍ မရှိချေ။ (တွမ်ရာနီ)

၁၃၇။ အခြေအနေပြောင်းလဲ

﴿137﴾ عَنْ حُظَلَّةِ الْأَسَدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ! إِنْ لَوْ تَدَوُّمُونَ عَلَى مَا تَكُونُونَ عِنْدِي، وَفِي الذِّكْرِ، لَصَافَحْتُكُمْ الْمَلَائِكَةُ عَلَى فُرُشِكُمْ، وَفِي طُرُقِكُمْ، وَلَكِنْ، يَا حُظَلَّةُ! سَاعَةً وَسَاعَةً ثَلَاثَ مِرَارٍ.

رواه مسلم، باب فضل دوام الذكر، ၁/၁၇၆-၇

ဟဇရသ် ဟန်ဇူလဟ်အုစိုင်ဒီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်၏ အသက်ဇီဝိန်ကို စိုးပိုင်တော်မူသော အရှင်၏ကစမ်၊ အကယ်၍သာ အသင်တို့သည် ငါကိုယ်တော်၏ အနီး၌ ခစားနေကြသကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုး အမြဲတမ်းရှိနေပါမူ၊ ၎င်းအသင်တို့သည် အရှင်မြတ်၏ ဇိက်ရ်တော်၌ အမြဲတမ်းမွေ့လျော်လုံးပမ်းနေကြပါမူ၊ ဖရစ်ရှ်သဟ်များသည် အသင်တို့ အိပ်စက်သောနေရာ၌ အသင်တို့သွားလေရာ လမ်းတစ်လျှောက်၌ အသင်တို့နှင့် မုစွာဖဟ်လက်စွဲနှုတ်ဆက်ကြပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ဟန်ဇူလဟ် ဤသို့သော အခြေအနေမျိုးသည် တစ်ခါတစ်ရံသာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပေသည်။

တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဤမိန့်ခွန်းကို သုံးကြိမ်သုံးခါမိန့်ဆိုတော်မူသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လူသားသည် အချိန်တိုင်း၌ ဤသို့သော အခြေအနေမျိုးဖြင့် ရပ်တည်မနေနိုင်ချေ။ သို့ရာတွင် အခြေအနေအကြောင်းတရားပေါ်မူတည်၍ ပြောင်းလဲနေလေ့ရှိပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၃၈။ ဂျန္နသ်တွင် ဝမ်းနည်းမှု

﴿138﴾ عَنْ مَعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَيْسَ يَتَحَسَّرُ أَهْلُ الْجَنَّةِ عَلَى سَيِّئٍ إِلَّا عَلَى سَاعَةِ مَرْتٍ بِهِمْ لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ غَرَّوَجَلٌ فِيهَا.

رواه الطبرانی في الكبير والبيهقي في شعب الإيمان وهو حديث حسن، الجامع الصغير ٤٦٨/٢

ဟဇရသ် မုအာဖ်ဗင်န်ဂျဗလ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ဂျန္နသ်များအားလုံး ဂျန္နသ်ထဲသို့ ဝင်ရောက်သွားကြပြီးနောက်တွင် ၎င်းတို့အားလုံးသည် ဒွန္နယာဉ်ရှိခဲ့ကြစဉ်က မည်သည့်အရာများကိုမျှ သတိရ၍ ဝမ်းနည်းပူဆွေးကြ လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ သို့ရာတွင် ဤသို့ဒွန္နယာဉ်ရှိနေစဉ်က အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ဖိက်ရ် သတိရတသမူမပြုခဲ့ကြသည့်အချိန်များအတွက်သာလျှင် ဝမ်းနည်းပူဆွေးကြပေလိမ့်မည်။

(တွမ်ရာနီ)

၁၃၉။ မဂျ်လိစ်တာဝန်

﴿139﴾ عَنْ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: أَذُوا حَقَّ الْمَجَالِسِ:

أَذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا. (الحديث) رواه الطبرانی في الكبير وهو حديث حسن، الجامع الصغير ၁၃/၁

ဟဇရသ် စဟလ်ဗင်န်ဟုနိုင်းဗ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ မဂျ်လိစ်အစုအဝေး၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ကျေပွန်ကြကုန်။ (၎င်းတာဝန် ဝတ္တရားများအနက်တစ်ခုမှာ) အရှင်မြတ်၏ ဖိက်ရ်တော်များကို မြားမြောင်စွာပြုခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။

(တွမ်ရာနီ)

၁၄၀။ ခရီးသွားနေစဉ်

﴿140﴾ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا مِنْ رَاكِبٍ

يَخْلُو فِي مَسِيرِهِ بِاللَّهِ وَذِكْرِهِ إِلَّا رَدِفَهُ مَلَكٌ، وَلَا يَخْلُو بِشَيْعِرٍ وَنَحْوِهِ إِلَّا رَدِفَهُ شَيْطَانٌ.

رواه الطبرانی و اسناده حسن، مجمع الزوائد ١٨٥/١٠

ဟဇရသ် အွတ်ကဲဗဟ်ဗင်န်အာမစ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်ခရီးသည်တစ်ဦးသည် ခရီးသွားနေစဉ် မိမိစိတ်နှလုံးမှ

ဒွန္ဒယာအရေးကိစ္စများကို ဖယ်ရှားပြီးနောက် အရှင်မြတ်ကိုသာ အာရုံစိုက်နေပါမူ ဖရစ်ရှ်သဟ် သည် ၎င်းနှင့်အတူရှိပေသည်။ အကြင်သူသည် အလဟဿအချည်းနှီးစကားများ၌ နစ်မွန်း နေခြင်း သို့မဟုတ် အကျိုးမဲ့လုပ်ရပ်များ၌သာ နစ်မွန်းနေပါမူ ၎င်းသူနှင့်အတူ ရှိင်သာန်ရှိ နေပေသည်။ (တွမ်ရာနီ)

၁၄၁။ ရှင်သူနှင့် သေသူ

﴿141﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي لَا يَذْكُرُ رَبَّهُ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ. (رواه البخاري، باب فضل ذكر الله عز وجل، رقم: ٦٤٠٧ وفي رواية لمسلم: مَثَلُ الْبَيْتِ الَّذِي يَذْكُرُ اللَّهَ فِيهِ وَالْبَيْتِ الَّذِي لَا يَذْكُرُ اللَّهَ فِيهِ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ. باب استحباب صلاة النافلة في بيته... رقم: ١٨٢٣)

ဟဇရတ် အဗူမူစာ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူ သည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ဇိက်ရ်တော်ကို ပြုကျင့်၍ အခြားတစ်ဦးက ဇိက်ရ်တော် ကို မပြုကျင့်ချေ။ ၎င်းသူနှစ်ဦး၏ပမာသည် ရှင်နေသူနှင့် သေသူပမာပင်ဖြစ်သည်။ ဇိက်ရ် ပြုလုပ်သူသည် ရှင်နေသူပမာဖြစ်၍ ဇိက်ရ်မပြုလုပ်သူသည် သေနေသူပမာဖြစ်သည်။ အခြား သော ရိဝါယသ် ဆင့်ဆိုချက်တစ်ရပ်တွင်မူ အကြင်အိမ်၌ အရှင်မြတ်၏ ဇိက်ရ်တော်ကို ပြုလုပ် ပါမူ ၎င်းအိမ်သည် ရှင်နေသူပမာဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုအိမ်သည် စည်ပင်သာယာ လှပနေပေသည်။ အကြင်အိမ်၌ အရှင်မြတ်၏ ဇိက်ရ်တော်ကို မပြုလုပ်ပါမူ ၎င်းအိမ်သည် သေနေသောသူပမာဖြစ်ပေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လှပမှုဂုဏ်ကျက်သရေတို့ကင်းမဲ့ ချောက်ချာ နေပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၄၂။ ဇိက်ရ်တွဲသော ဂျီဟာဒ်

﴿142﴾ عَنْ مُعَاذٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَهُ فَقَالَ: أَيُّ الْجِهَادِ أَكْبَرُ؟ قَالَ: أَكْثَرُهُمْ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ذِكْرًا قَالَ: فَأَيُّ الصَّائِبِينَ أَكْبَرُ؟ قَالَ: أَكْثَرُهُمْ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ذِكْرًا، ثُمَّ ذَكَرْنَا الصَّلَاةَ وَالزَّكَاةَ وَالْحَجَّ وَالصَّدَقَةَ كُلَّ ذَلِكَ وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: أَكْثَرُهُمْ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ذِكْرًا فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لِعُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: يَا أَبَا حَفْصٍ! ذَهَبَ الدَّاكِرُونَ بِكُلِّ خَيْرٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَجَلْ.

رواه احمد ٤٨٣/٣

ဟဇရတ် မုအာဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ဦးသောသူက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံတော်၌ မည်သည့်ဂျီဟာဒ်က အကျိုးဆင်းမီအားဖြင့် အများဆုံးရရှိပါသနည်းဟု မေးမြန်းတော်

မူရာ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ဇိက်ရ်တော်ကို အများဆုံးပြုလုပ်သော ဂျီဟာဒ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့နောက် ရိုဇ်ဟ်စောင့်ထိန်းကြသူများအနက် မည်သူသည် ကုသိုလ်အကျိုးဆင်းသက် အများဆုံးရရှိပါမည်နည်းဟု မေးမြန်းတော်မူရာတွင် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်၏ ဇိက်ရ် တော်ကို အများဆုံးပြုလုပ်သောသူဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ ပြီးနောက် ဤအတိုင်းပင် နမာဇ်၊ ဇကာသ်၊ ဟဂျ်နှင့်ဆွဒကဟ်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိ တော်မူသည်မှာ အရှင်မြတ်၏ ဇိက်ရ်တော်ကို အများဆုံးပြုလုပ်နိုင်သော နမာဇ်၊ ဇကာသ်၊ ဟဂျ်နှင့် ဆွဒကဟ်တို့သည် အမွန်မြတ်ဆုံးဖြစ်ပေသည်။ ဟဇရသ် အဗူဗကရ်(رضي الله عنه) က ဟဇရသ် အုမရ်(رضي الله عنه)အား အဗူဟမ်ဆွံ၊ ဇိက်ရ်ပြုလုပ်ကြသူများသာ ရှိရှိသမျှသော ကောင်းခြင်း အဖြာဖြာနှင့် ကောင်းကျိုးချမ်းသာများကို သိမ်းပိုက်သွားခဲ့ကြသူများဖြစ်သည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်သည် လုံးဝမှန်ကန်ပြည့်စုံသော စကားကိုပြောခဲ့ပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အဗူဟမ်ဆွံသည် ဟဇရသ် အုမရ်(رضي الله عنه) သခင်၏ ဘွဲ့အမည်ဖြစ်သည်။

၁၄၃။ မုဖရ်ရစ်ဒ်

143# عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: سَبَقَ الْمُفْرِدُونَ، قَالُوا: وَمَا الْمُفْرِدُونَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: الْمُسْتَفْتِرُونَ فِي ذِكْرِ اللَّهِ يَضَعُ الذِّكْرُ عَنْهُمْ

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن عريب، باب سبق المفردون - رقم 3596

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ မုဖရ်ရစ်ဒ်များသည် ရှေ့သို့ အလွန်အမင်းရောက်ရှိသွားခဲ့ကြပေပြီ။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်များက ယာရစ္စလလ္လာဟ်(ﷻ) မုဖရ်ရစ်ဒ်ဟူသည် အဘယ်သူများပါနည်းဟု မေးမြန်း လျှောက်ထားကြရာ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ၎င်းတို့မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ဇိက်ရ်တော်များ၌ နှစ်မွန်းနေကြသူများဖြစ်သည်။ ၎င်းဇိက်ရ်ကပင် ထိုသူတို့၏ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများကို ပေါ့ပါးစေမည်ဖြစ် သည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းသူများသည် ကိယာမသ်နေ့တွင် ပေါ့ပါးလျင်မြန်စွာဖြင့် လာကြ ပေလိမ့်မည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၄၄။ ဇိက်ရ်ကဿာ

144# عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَوْ أَنَّ رَجُلًا فِي حَجْرِهِ ذَرَاهِمَ يُفَسِّمُهَا، وَآخِرُ يَدِ اللَّهِ كَانَ ذِكْرُ اللَّهِ أَفْضَلَ.

رواه الطبرانی في الأوسط ورجاله وثقوا، مجمع الزوائد 72/10

ဟဇရသ် အဗူမူစာ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ တစ်ဦးသောသူထံ၌ ဥစ္စာပစ္စည်းအမြောက်အမြားရှိနေပြီး ၎င်းသူက ဤဥစ္စာပစ္စည်းများအားလုံးကို ပေးကမ်းစွန့်ကြဲလှူဒါန်းနေသည်။ အခြားသောသူတစ်ဦးကမူ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ဇိက်ရ်တော်၌ မွေ့လျော်လုံးပမ်းနေသည်ဖြစ်မူ ၎င်းအရှင်မြတ်၏ ဇိက်ရ်တော်ကို ပြုကျင့်နေသောသူကသာ ပို၍မြတ်ပေသည်။ (တွမ်ရာနီ)

၁၄၅။ နုဟက်ကင်း

145b عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ اشْتَرَى ذِكْرًا لِلَّهِ فَقَدْ بَرِيَ مِنَ الْفَقْرِ. رواه الطبراني في الصغير وهو حديث صحيح، الجامع الصغير ٥٧٩/٢

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ဇိက်ရ်တော်များကို အမြောက်အမြားပြုကျင့်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် (နီဖာက်) မသမာမှုအပေါင်းမှ လွတ်မြောက်သွားပေသည်။ (တွမ်ရာနီ)

၁၄၆။ မွေ့ယာ

146c عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لِيَذْكُرَنَّ اللَّهُ قَوْمًا عَلَى الثَّرَاشِ الْمُمْتَهِدَةِ يُدْخِلُهُمُ الْجَنَابُ الْعُلَى.

رواه أبو يعلى و إسناده حسن، مجمع الزوائد ٨٠/١٠

ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ များစွာသောလူတို့သည် မိမိတို့၏နူးညံ့သော အိပ်ယာထက်၌ပင် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ဇိက်ရ်တော်များကို ပြုကျင့်နေကြပေသည်။ အရှင်မြတ်ကလည်း ဤဇိက်ရ်တော်၏ဗရ်ကသ် ဖြင့် ၎င်းတို့အား ဂျန္နသ်၏အမြင့်ဆုံး အဆင့်အတန်းများကို ချီးမြှင့်တော်မူမည်ဖြစ်သည်။ (ဝေါအစ်ဒ်)

၁၄၇။ ဖဂျရ်ပြီး

147d عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا صَلَّى الْفَجْرَ تَرَجَّعَ فِي مَجْلِسِهِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ حَسَنَاءً. رواه أبو داود، باب في الرجل يجلس مترجعا، رقم: ٤٨٥٠

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်ဗင်နီစမုရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဖဂျရ် နမာဇ်ဖတ်ပြီးနောက် တင်ပလွင်ခွေထိုင်၍ နေထွက်လာသည့်အထိ ဇိက်ရ်ပြုနေတော်မူသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၁၄၈။ ကျွန်လေးယောက် သူကောင်းပြုခြင်းထက် သာပိုမြတ်

﴿148﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا أَنْفَعُ مَعَ قَوْمٍ بِذِكْرُونِ اللَّهِ تَعَالَى مِنْ صَلَاةِ الْغَدَاةِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُغْنِيَ أَرْبَعَةً مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ. وَلَا أَنْفَعُ مَعَ قَوْمٍ بِذِكْرُونِ اللَّهِ مِنْ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُغْنِيَ أَرْبَعَةً.

رواه ابو داود، باب فى الفضل، رقم: ٣٦٦٧

ဟဇရသ် အနတ်စိဗင်နီမာလစ်က်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဖျရ်နမာဇ်ဝတ်ပြုပြီးသောအခါများတွင် နေထွက်လာသည့်အချိန်ထိ အရှင်မြတ်၏ ဇိက်ရ်တော်၌ မွေ့လျော်နေကြသူများနှင့်အတူ နေထိုင်ခြင်းကို ဟဇရသ် အစွမာအီးလ်(ﷺ) ၏ မျိုးနွယ်မှ ကျွန်လေးယောက်ကို သူကောင်းပြုခြင်းထက် သာပိုနှစ်သက်ပေသည်။ ထိုနည်းတူ ညနေအဆွာရ်နမာဇ်ဝတ်ပြုပြီးသည့်နောက် နေဝင်သွားသည့်အချိန်အထိ အရှင်မြတ်၏ ဇိက်ရ်တော်၌ မွေ့လျော်နေကြသူများနှင့်အတူ နေထိုင်ခြင်းကို ဟဇရသ် အစွမာအီးလ်(ﷺ) ၏ မျိုးနွယ်မှ ကျွန်လေးယောက်ကို သူကောင်းပြုခြင်းထက် သာပိုနှစ်သက်ပေသည်။ (အဗူဒါဝုဒ်) ။ ဟဇရသ် အစွမာအီးလ်(ﷺ) ၏ မျိုးနွယ်ကို ရည်ညွှန်းမိန့်ဆိုခြင်းမှာ ၎င်းသည်အရပ်တို့တွင် အမွန်မြတ်ဆုံးသောမျိုးနွယ်ဖြစ်၍ တန်ဖိုးအကြီးမားဆုံးဖြစ်သောကြောင့်ပင်။

၁၄၉။ အရှင်မြတ်၏ ရဟ်မသ်တော်

﴿149﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ اللَّهَ مَلَكَةٌ يَطُوفُونَ فِي الطُّرُقِ يَلْتَمِسُونَ أَهْلَ الذِّكْرِ، فَإِذَا وَجَدُوا قَوْمًا يَذْكُرُونَ اللَّهَ تَنَادَوْا هَلُمُّوا إِلَى حَاجَتِكُمْ، فَيَحْتَوْنَهُمْ بِأَجْنِحَتِهِمْ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا، قَالَ: فَيَسْأَلُهُمْ رَبُّهُمْ عَزَّ وَجَلَّ، وَهُوَ أَعْلَمُ مِنْهُمْ: مَا يَقُولُ عِبَادِي؟ قَالَ: يَقُولُ: يُسَبِّحُونَكَ وَيَكْبِرُونَكَ، وَيَحْمَدُونَكَ، وَ يُسَمِّحُونَكَ فَيَقُولُ: هَلْ رَأَوْنِي؟ قَالَ: يَقُولُونَ: لَا، وَاللَّهِ مَا رَأَوْكَ، قَالَ: فَيَقُولُ: كَيْفَ لَوْ رَأَوْنِي؟ قَالَ: يَقُولُونَ: لَوْ رَأَوْكَ كَانُوا أَشَدَّ لَكَ عِبَادَةً، وَأَشَدَّ لَكَ تَسْجِيدًا، وَأَحْسَنَ لَكَ تَنْسِيخًا، قَالَ: يَقُولُ: فَمَا يَسْأَلُونِي؟ قَالَ: يَسْأَلُونَكَ الْجَنَّةَ، قَالَ: يَقُولُ: وَ هَلْ رَأَوْهَا؟ قَالَ: يَقُولُونَ: لَا، وَاللَّهِ يَارَبِّ مَا رَأَوْهَا، قَالَ: يَقُولُ: فَكَيْفَ لَوْ أَنَّهُمْ رَأَوْهَا؟ قَالَ: يَقُولُونَ: لَوْ أَنَّهُمْ رَأَوْهَا كَانُوا أَشَدَّ عَلَيْهَا جَرَفًا وَأَشَدَّ لَهَا طَلَبًا وَأَعْظَمَ فِيهَا رَغْبَةً، قَالَ: فِيمَ يَتَعَوَّدُونَ؟ قَالَ: يَقُولُونَ: مِنَ النَّارِ، قَالَ: يَقُولُ: وَ هَلْ رَأَوْهَا؟ قَالَ: يَقُولُونَ: لَا، وَاللَّهِ يَارَبِّ مَا رَأَوْهَا، قَالَ: يَقُولُ: فَكَيْفَ لَوْ رَأَوْهَا؟ قَالَ: يَقُولُونَ: لَوْ رَأَوْهَا كَانُوا أَشَدَّ مِنْهَا فِرَارًا وَأَشَدَّ لَهَا مَخَافَةً، قَالَ: فَيَقُولُ: فَأَسْأَلُكُمْ أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَكُمْ قَالَ: يَقُولُ: مَلِكٌ مِنَ الْمَلَائِكَةِ: فَيُفِيمُ فَلَا أَنَّ لَيْسَ مِنْهُمْ إِنَّمَا جَاءَ لِحَاجَةٍ قَالَ: هُمْ الْجُلَسَاءُ لَا يَشْفَى جُلُوسُهُمْ.

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဖရစ်ရှ်သဟ်အုပ်စုတစ်စုရှိသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ဇိက်ရ်တော်များကို ပြုကျင့်နေသောသူများကို ရှာဖွေရန်အတွက် လမ်းများ၌လှည့်လည်သွားလာနေကြပေသည်။ အကယ်၍ ၎င်းတို့သည် ဤသို့သော အရှင်မြတ်၏ ဇိက်ရ်တော်များ၌ မွေ့လျော်နေကြသူများအား တွေ့ရှိရပါမူ ၎င်းတို့က တစ်ဦးဦးကို ဟစ်ခေါ်၍ အသင်တို့လိုက်လံရှာဖွေနေသောအရာကို တွေ့ရှိရပေပြီဟု ပြောပြကြသည်။ ပြီးနောက်၎င်းတို့က စုရုံး၍ ဤပုဂ္ဂိုလ်များအား မိမိတို့၏ အတောင်ပံများဖြင့် လွှမ်းခြုံ၍ထားကြသည်မှာ မိုးကောင်းကင်အထိပင် ရောက်ရှိသွားပေသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် မိမိပန္နဟ်အကြောင်းကို ဖရစ်ရှ်သဟ်များထက်ပင် ပို၍သိရှိထားသော်ငြားလည်း ၎င်းဖရစ်ရှ်သဟ်များအား မိမိပန္နဟ်ကျေးကျွန်သည် အဘယ်အကြောင်းအရာများကို ပြောဆို နေသနည်းဟု မေးတော်မူသည်။ ထိုအခါ ဖရစ်ရှ်သဟ်များက ၎င်းတို့သည် အရှင်မြတ်သန့်ရှင်း စင်ကြယ်တော်မူကြောင်း၊ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်တော်မူခြင်းများနှင့် အရှင်မြတ်အား ချီးမွမ်းမှုပြုခြင်း၊ မွန်မြတ်ခြင်းများကို တသခြင်း၌ မွေ့လျော်နေကြပါသည်ဟု ဖြေကြားကြမည်။ ထိုအခါ အရှင်မြတ်က ၎င်းတို့သည် ငါအရှင်မြတ်အား တွေ့မြင်ဖူးကြပါ၏လောဟု မေးတော်မူရာ ဖရစ်ရှ်သဟ်များက အရှင်မြတ်၏ကစမ်၊ ၎င်းတို့သည် ငါအရှင်မြတ်အား မတွေ့မြင်ဖူးကြပါဟု အဖြေပေးကြသည်။ အကယ်၍ ၎င်းတို့သည် အရှင်မြတ်အား တွေ့မြင်ဖူးကြမည်ဆိုက အဘယ်သို့ရှိလေမည်နည်းဟု မေးတော်မူပြန်ရာ ဖရစ်ရှ်သဟ်တို့က အကယ်၍သာ ၎င်းတို့သည် အရှင်မြတ်အား တွေ့မြင်ဖူးကြမည်ဆိုက ဤသည်ထက်ပင်သာပို၍ အရှင်မြတ်၏အိဗာဒမ်၌ မွေ့လျော်နေကြပေလိမ့်မည်။ ဤသည်ထက်ပင် သာပို၍ အရှင်မြတ်၏သတ်စ်ဗိဟ်များနှင့် ချီးမွမ်းမှုများ ပြုကျင့်ကြပေလိမ့်မည်ဟု ပန်ကြားကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ငါအရှင်မြတ်ထံတော်မှ အဘယ်အရာကို တောင်းဆိုနေကြပါသနည်းဟု အရှင်မြတ်က မေးတော်မူပြန်ရာ ဖရစ်ရှ်သဟ်များက ၎င်းတို့သည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ဂျန္နသ်သုခဘုံကို တောင်းဆိုအသနားခံနေကြပါသည်ဟု ဖြေကြားကြသည်။ ထိုအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ)က အဘယ် ၎င်းတို့သည် ဂျန္နသ်ကို တွေ့မြင်ဖူးကြပါ၏လောဟု မေးတော်မူပြန်ရာ ဖရစ်ရှ်သဟ်များက အရှင်မြတ်၏ ကစမ် အို မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ ၎င်းတို့သည် ဂျန္နသ်ကိုမတွေ့မြင်ဘူးကြပါဟု ဖြေကြားကြသည်။ ထိုအခါ အရှင်မြတ်က အကယ်၍သာ ၎င်းတို့သည် ဂျန္နသ်ကို တွေ့မြင်ဖူးကြပါလျှင် မည်ကဲ့သို့ဖြစ်ကြမည်နည်း။ ဖရစ်ရှ်သဟ်များက ဤသည်ထက်ပင် သာပို၍ ၎င်းဂျန္နသ်ကို လိုလားတောင့်တ မက်ဆန္ဒများထားရှိကြပေလိမ့်မည်ဟု ဖြေကြားကြသည်။ ပြီးနောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ၎င်းတို့သည် အဘယ်အရာမှ ကင်းဝေးရန်ဆုတောင်းနေကြပါသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ထိုသူတို့သည် ဂျဟန္နမ်ငရဲမှ ကင်းဝေးရန် ဆုပန်နေကြပါသည်ဟု အဖြေပေးကြသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)က အဘယ် ၎င်းတို့သည် ဂျဟန္နမ်ကို မြင်ဖူးကြပါ၏လော ဟု မေးတော်မူပြန်ရာ ဖရစ်ရှ်သဟ်များက အရှင်မြတ်၏ကစမ် အို ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်၊ ၎င်းတို့သည် ဂျဟန္နမ်ကို

မတွေ့ဖူးကြပါဟု အဖြေပေးကြသည်။ ထိုအခါ အရှင်မြတ်က ထိုဂျဟန္ဓ်ကို မြင်တွေ့ဖူးကြလျှင် အဘယ်ကဲ့သို့ ရှိလေမည်နည်းဟု မေးတော်မူပြန်ရာ ဖရစ်ရှ်သဟ်များက အကယ်၍သာ မြင်တွေ့ဖူးခဲ့ကြမည်ဆိုလျှင် ဤသည်ထက်ပင်သာပို၍ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်စွာဖြင့် ကင်းဝေးရန် ကြိုးပမ်းကြပေလိမ့်မည်ဟု ဖြေကြားကြသည်။ ထိုအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကောင်းပေပြီ။ အသင်တို့အား သက်သေပြပါသည်။ ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုထိုင်ပိုင်းတွင် ရှိနေကြသော သူများအားလုံးကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူလိုက်ပေပြီ။ ထိုအခါ ဖရစ်ရှ်သဟ်တစ်ပါးက တစ်ဦးသောသူသည် အရှင်မြတ်၏ဇိက်ရ်တော်၌ မွေ့လျော်နေကြသောသူများတွင် အပါအဝင်မဟုတ်ပါ။ သို့ရာတွင် အခြားသောရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုဖြင့်ပင် ထိုင်ပိုင်းသို့လာရောက် ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (၎င်းတို့နှင့်အတူ ထိုင်နေခြင်းဖြစ်ပါသည်)ဟု ပြောကြားသောအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ဤထိုင်ပိုင်းတွင် ရှိသူများသည် ဤသို့သောသူများဖြစ်ကြပေသည်။ ၎င်းတို့နှင့်အတူ ရောနှော၍ ထိုင်နေကြသောသူများပင် (အရှင်မြတ်၏ကြီးမားသော ရဟ်မသ်တော်မှ) လက်မဲ့မဖြစ်ကြချေ။

(ဗုခါရီ)

၁၅၀။ ဖရစ်ရှ်သဟ်များ၏ ကိုယ်စားလှယ်

﴿150﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ لِلَّهِ سَيَّارَةً مِنَ الْمَلَائِكَةِ يَطْلُبُونَ جَلْقَ الذِّكْرِ، فَإِذَا آتَوْا عَلَيْهِمْ وَحَفُّوا بِهِمْ، ثُمَّ يَبْعَثُونَ رَأْسَهُمْ إِلَى السَّمَاءِ إِلَى رَبِّ الْعِزَّةِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى، فَيَقُولُونَ: رَبَّنَا آتَيْنَا عَلَى عِبَادٍ مِنْ عِبَادِكَ يُعْظَمُونَ آلاءَكَ، وَيَتْلُونَ كِتَابَكَ، وَيُصَلُّونَ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ ﷺ، وَيَسْأَلُونَكَ لِأَخْرَجْتَهُمْ وَدُنْيَاهُمْ، فَيَقُولُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: غَشَوْهُمْ رَحْمَتِي، فَيَقُولُونَ: يَا رَبِّ، إِنَّ فِيهِمْ فُلَانًا الْخَطَاءَ إِنَّمَا اغْتَنَفَهُمْ إِغْتِنَاقًا، فَيَقُولُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: غَشَوْهُمْ رَحْمَتِي، فَهُمْ الْجُلَسَاءُ لَا يَشْقَى بِهِمْ جَلِيسُهُمْ.

رواه المزمار من طريق رائدة بن ابى الرقاد، عن زياد النميري، و
كلاهما وثق على ضعفه، معاذ هذا استاده حسن، مجمع الزوائد ٧٧/١٠

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ မိန့်ခွန်းတော်ကို ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အရှင်မြတ်၏ ဇိက်ရ်တော်ကို ပြုကျင့်နေကြသောထိုင်ပိုင်းများကို ရှာဖွေကြရန်အတွက် လှည့်လည်သွားလာနေကြသော အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ဖရစ်ရှ်သဟ်အုပ်စုတစ်စုရှိပေသည်။ ၎င်းတို့သည် ဤသို့ဇိက်ရ်ပြုနေကြသော အသိုင်းအဝိုင်းများကို တွေ့ရှိကြပါမူ အားလုံးသည် ပိုင်းထိုင်လိုက်ကြသည်။ ပြီးနောက် ဖရစ်ရှ်သဟ်တစ်ပါးအား အရှင်မြတ်ထံတော်သို့ သတင်းပို့ရန်အတွက် မိုးကောင်းကင်သို့ စေလွှတ်လိုက်သည်။

ဖရစ်ရှ်သဟ်အားလုံး၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်နှင့် အလ္လာဟ်(ﷻ)အား အို ကျွန်တော်မျိုးတို့ အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်၏အကြင်ကဲ့သို့သော ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်များထံမှ လာရောက်ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် အရှင်မြတ်၏ကျေးဇူးတော်များ (ကုရ်အာန်၊ အီမာန်နှင့် အစ္စလာမ်သာသနာ၏) ကြီးကျယ်မွန်မြတ်ခြင်းများအကြောင်းကို ပြောဆိုတင်ပြနေကြပါသည်။ အရှင်မြတ်၏ကျမ်းတော်မြတ်ကို ဖတ်ရွတ်နေကြပါသည်။ အရှင်မြတ်၏နဗီတမန်တော်မြတ်(ﷺ) အပေါ် ဒဏ္ဍိဒိုနေကြသည်။ ၎င်းပြင် မိမိတို့၏ ဒွန္နုယာအာခေရသ် နှစ်ဌာန ကောင်းစားရေးအတွက်လည်း တောင်းဆိုနေကြပါသည်ဟု လျှောက်ထားလိုက်သည်။ ထိုအခါ ၎င်းတို့အား ငါအရှင်မြတ်၏ ရဟ်မသ်တော်ဖြင့် လွှမ်းမိုးအုပ်ချုပ်လိုက်ပါလေဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုအခါ ဖရစ်ရှ်သဟ်က အို ကျွန်တော်မျိုးအား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်၊ ၎င်းတို့နှင့်အတူတကွ အပြစ်ရှိနာဟ်များ ကျူးလွန်ထားသောသူတစ်ဦးလည်း ပါဝင်နေပါသည်ဟု လျှောက်ထားလေရာ အရှင်မြတ်က ၎င်းတို့အားလုံးကိုပင် ငါအရှင်မြတ်၏ ရဟ်မသ်တော်ဖြင့် လွှမ်းမိုး အုပ်ချုပ်လိုက်ပါလေ။ အကြောင်းမှာ ဤအသိုင်းအဝိုင်းမျိုးသည် ၎င်းတို့၌ အတူပါဝင်နေကြသော သူများအားလည်း (အရှင်မြတ်၏ကြီးမားသောရဟ်မသ်တော်မှ) လက်မဲ့မပြု အချည်းအနီးမဖြစ်စေသော အသိုင်းအဝိုင်းမျိုးဖြစ်ပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

(ဇဝါအစ်ဒ်)

၁၅၁။ ကြွေးကြော်သံ

﴿151﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَا مِنْ قَوْمٍ اجْتَمَعُوا
بِذِكْرِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَا يُرِيدُونَ بِذَلِكَ إِلَّا وَجْهَهُ إِلَّا نَادَاهُمْ مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ أَنْ قُومُوا
مَعْفُورًا لَكُمْ، فَقَدْ بَدَلْتُ سَيِّئَاتِكُمْ حَسَنَاتٍ.

رواه أحمد وأبو يعلى والترمذي وابن أبي عاصم في الأوسم، وفيه: ميمون

المعنى: وثقه جماعة، وفيه ضعف، وثقه رجال أحمد، رجال الصحيح، مجمع الرواة ٧٥/١

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်န်မာလစ်က်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူတို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ဖိက်ရ်တော်ပြုကျင့်ကြရန်အတွက် ထိုင်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် အရှင်မြတ်၏ ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက်သာ ရည်စူး၍ ဤသို့ စုရုံးခဲ့ကြပါမူ မိုးကောင်းကင်မှ ဖရစ်ရှ်သဟ်တစ်ပါးသည် (အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်ဖြင့် ဤထိုင်ဝိုင်းပြီးဆုံးသောအခါ၌) ဤသို့ ကြွေးကြော်တော်မူပေသည်။ ခွင့်လွှတ်ခြင်းနှင့် ချမ်းသာပေးမှုခံယူ၍ ထကြလေကုန်။ သင်တို့၏မကောင်းမှုများကို ကောင်းမှုများဖြင့် ပြောင်းလဲ၍ အစားပေးတော်မူလိုက်ပေသည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၅၂။ စကီနဟ်

﴿152﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُمَا شَهِدَا عَلَى النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: لَا يَمْلِكُ قَوْمٌ يَذْكُرُونَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ إِلَّا حَقَّتْ لَهُمُ الْمَلَائِكَةُ، وَغُسِّيَتْ لَهُمُ الرَّحْمَةُ، وَ نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ، وَ ذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ.

رواه مسلم، باب فضل الاجتماع على تلاوة القرآن، ၁၀၀၄/၁

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) နှင့် ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) နှစ်ပါးက သက်သေပြကြသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်အစုဝေး ဂျမာအသ်သည် အရှင်မြတ်၏ဇိက်ရ်တော်၌ မွေ့လျော်နေကြပါလျှင် ဖရစ်ရှစ်သတ်များသည် ၎င်းဂျမာအသ်ကို စုရုံးဝိုင်းအုံလိုက်ကြပေသည်။ ရဟ်မသ်တော်ကလည်း ၎င်းတို့အားလုံးကို လွှမ်းခြုံဖုံးအုပ်လိုက်တော်မူသည်။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့အပေါ်သို့ စကီနဟ်တော်များ ကျရောက်လာ ပေသည်။ ထို့ပြင်အလ္လာဟ်(ﷻ)ကလည်း ၎င်းသူများ အကြောင်းကို ဖရစ်ရှ်သတ်များ၏ မဂျ်လိစ်တွင် ပြောပြ မိန့်ကြားတော်မူသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၅၃။ ပုလဲမင်မ်စရ်

﴿153﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَيَبْعَثَنَّ اللَّهُ أَقْوَامًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي وُجُوهِهِمُ النُّورُ عَلَى مَنَابِرِ اللُّؤْلُؤِ، يَغِطُّهُمْ النَّاسُ، لَيْسُوا بِأَنْبِيَاءَ وَلَا شُهَدَاءَ قَالَ: فَجِئْنَا غُرَابِيَّ عَلَى رُكْبَتَيْهِ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! حَلَيْبُهُمُ لَنَا نَعْرِفُهُمْ، قَالَ: هُمْ الْمُتَحَابُّونَ فِي اللَّهِ، مِنْ قَبَائِلَ شَتَّى وَبِلَادٍ شَتَّى يَجْتَمِعُونَ عَلَى ذِكْرِ اللَّهِ يَذْكُرُونَهُ.

رواه الترمذی، واستاده حسن، مجمع الزوائد، ၇၇/၁

ဟဇရသ် အဗူဒဒ်ဒ်အ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အချို့သောသူများအား ၎င်းတို့၏ မျက်နှာများသည် နှုတ်ဖြင့်လင်းဝင်းနေသောအဖြစ်နှင့် ဟရှရ်ကွင်းပြင်သို့ လာရောက်စေလိမ့် မည်။ ပြီးနောက် ၎င်းတို့သည် ပုလဲများဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော မင်မ်ဗရ်ပေါ်၌ ထိုင်နေကြ လိမ့်မည်။ လူများက ၎င်းတို့ကို တွေ့ရပြီး အားကျဂုဏ်ယူနေကြပေလိမ့်မည်။ ၎င်းတို့သည် နဗီများလည်းမဟုတ်ကြသည်သာမက ရှဟီဒီ(သာသနာ့အာဇာနည်ကြီးများ)လည်း မဟုတ်ကြချေ။ ထိုအခါ တောနေ(ဆွဟာဗီ)တစ်ပါးက ဒူးထောက်၍ လျှောက်ထားသည်။ ယာရုလလ္လာဟ်(ﷻ) ကျွန်တော်မျိုးသည် ၎င်းတို့အား သိရှိမှတ်မိနိုင်ကြစေရန်အတွက် ၎င်းတို့၏အကြောင်းကို ပြောပြ တော်မူပါဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းတို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏

အချစ်ကို အကြောင်းခံပြီး နေရာဒေသအသီးသီးမှ လူမျိုးနွယ် အမျိုးမျိုးတို့သည် တစ်နေရာ၌ လာရောက်စုရုံးကြသည်။ ပြီးနောက် အရှင်မြတ်၏ ဇိက်ရ်တော်၌ စုရုံး၍ မွေ့လျော်နေကြသူများ ဖြစ်ကြသည်ဟု မိန့်ဆိုတော်မူသည်။ (တွင်ရာနီ)

၁၅၄။ မျက်နှာတော်၏နူရ်

﴿154﴾ عَنْ عُسْرُو بْنِ عُبَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: عَنْ يَمِينِ الرَّحْمَنِ. وَكَلَّمَا يَدِيهِ يَمِينٌ. رِجَالٌ لَيْسُوا بِأَنْبِيَاءَ، وَلَا شُهَدَاءَ، يَغْفَى بَيَاضُ وَجُوهِهِمْ نَظْرَ السَّاطِرِينَ، يَغْضُطُهُمُ النَّبِيُّونَ وَالشُّهَدَاءُ بِمَقْعَدِهِمْ، وَفُرِيهِمْ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَنْ هُمْ؟ قَالَ: هُمْ جُمَاعٌ مِنْ نَوَازِعِ الْقَبَائِلِ، يَجْتَمِعُونَ عَلَى ذِكْرِ اللَّهِ، فَيَسْتَقُونَ أَطْيَبَ الْكَلَامِ، كَمَا يَنْتَقِي أَكْلَ الشَّرِّ أَطْيَبُ.

رواه الطبراني و رجاله موثقون، مجمع الزوائد ٧٨/١٠

ဟဇရတ် အမ်ရ်ဗင်နီအဗစဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ ရဟ်မာန် အလွန်တရာသနားကြင်နာတော်မူသော အရှင်၏ လက်ယာ ဘက်၌ (၎င်းထိုအရှင်မြတ်၏ လက်တော်နှစ်ဖက်သည် လက်ယာလက်များ သာဖြစ်သည်။) ပုဂ္ဂိုလ် အချို့ရှိနေကြမည်။ ၎င်းတို့သည် နဗီများလည်းမဟုတ်ကြသည်သာမက ရှဟ်ဒီများလည်း မဟုတ်ကြချေ။ ၎င်းတို့၏ မျက်နှာများသည် နူရ်ဖြင့် လှပလင်းဝင်းနေသောကြောင့် တွေ့ရသူတိုင်းက ငေးမောကြည့်ရှုနေကြပေလိမ့်မည်။ ၎င်းတို့၏မြင့်မားသော အဆင့်အတန်း နှင့်တကွ အရှင်မြတ်အား အနီးကပ်ဆုံး ဖူးမြော်ခံစားခွင့်ရရှိနေသောကြောင့် နဗီများနှင့် ရှဟ်ဒီများကပင် အားကျဂုဏ်ယူမက်မောကြပေလိမ့်မည်။ ယာရုဟ်လလ္လာဟ်(ﷺ) ၎င်းတို့သည် အဘယ်သို့သော သူများဖြစ်ကြပါသနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားကြရာ ဤပုဂ္ဂိုလ်များသည် မျိုးနွယ်မတူသော လူများဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် မိမိတို့၏ အိုးအိမ်များနှင့် ဆွေမျိုးသား ချင်းတို့အား စွန့်ခွာ၍ အရှင်မြတ်၏ဇိက်ရ်တော်ကို ပြုကျင့်ရန်အတွက် (နေရာဒေသတစ်ခုသို့) သွားရောက်စုရုံးကြသည်။ ပြီးနောက် ၎င်းတို့အားလုံးသည် အကောင်းတကွ အကောင်းဆုံး ဖြစ်သော သာသနာ့စကားများကို ရွေးချယ်၍ ပြောဆိုတင်ပြကြသည်မှာ စွန့်ပလွံသီးစားသူသည် (စွန့်ပလွံအပုံထဲမှ) အကောင်းတကွအကောင်းဆုံးသော စွန့်ပလွံသီးကို ရွေးချယ်၍ စားသုံး သကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။ (တွင်ရာနီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်မြတ်၌ ရဟ်မာန် အလွန်တရာသနားကြင်နာတော်မူသောအရှင် ၏ လက်ယာဘက် ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းသူများအတွက် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ချီးမြှင့်ထားသော သီးခြားမွန်မြတ်သည့် အဆင့်အတန်းကို ဆိုလိုသည်။ ရဟ်မာန်အရှင်မြတ်၏ လက်နှစ်ဘက်သည် လက်ယာလက်များ သာဖြစ်ကြသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လက်ယာလက်သည် ကောင်းခြင်းများကို

ကိုယ်စားပြုပေသည်။ ဤသို့ပင် အရှင်မြတ်၏စားသံတော်များ၌ အကောင်းတကာအကောင်းဆုံးများသာ ရှိကြပေသည်။

အမ်ဗီယာ(عليه السلام) များနှင့် ရှဟီဒီများကပင် ၎င်းသူအား အားကျဂုဏ်ယူမက်မောနေကြပေလိမ့်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းတို့၏သီးခြားသော အမလ်ကောင်းမှုကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ စင်စစ်မှာမူ နဗီများနှင့် ရှဟီဒီများသည် ၎င်းသူထက်ပင် အဆင့်အတန်းသာပိုမြင့်မားကြပေသည် (ဗဟာရွတ်လ်အန္နဝါရ်)

၁၅၅။ ပိန်ချုံးချည့်နဲ့သူများ

﴿155﴾ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَهْلٍ بْنِ حُنَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَزَلَتْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ فِي بَعْضِ أَنْبَاءِهِ وَأَصْبَرَ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدْوَةِ وَالْعَاشِيَةِ وَالْأَيْمَةِ، فَخَرَجَ يَلْتَمِسُ لَهُمْ فَوَجَدَ قَوْمًا يَذْكُرُونَ اللَّهَ تَعَالَى مِنْهُمْ ثَائِرُ الرَّأْسِ وَجَافُ الْجِلْدِ وَذُو الشُّوْبِ الْوَاحِدِ فَلَمَّا رَأَاهُمْ جَلَسَ مَعَهُمْ وَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ فِي أُمَّتِي مَنْ أَمَرَنِي أَنْ أَصْبِرَ نَفْسِي مَعَهُمْ.

تفسير ابن كثير ٨٥/٣

တမန် အမ်ဒုရ်ရဟ်မာန်ဗင်နိုစဟလ်ဗင်နိုဟုနိုင်ဖ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် မိမိအိမ်တော်၌ ရှိနေစဉ် ဤအာယသ်တော်ကျရောက်လာသည်။

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدْوَةِ وَالْعَاشِيَةِ

မိမိကိုယ်ကိုမိမိ ၎င်းသူများအနီး၌ (ထိုင်ရန်) စွဲမြဲစွာကျင့်သုံးလေကုန်။ ၎င်းသူများမှာ နံနက် ညနေ မိမိ၏အရှင်သခင်အား ဟစ်ခေါ်တသ သတိရနေကြသူများဖြစ်ကြသည်။

တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အထက်ပါ အာယသ်ကျရောက်လာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ၎င်းသူများအား ရှာဖွေရန်အတွက် ထွက်လာတော်မူသည်။ ဂျမာအသ်တစ်ဖွဲ့ကို မြင်တော်မူရာ ထိုသူများသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ဇိက်ရ်တော်တွင် မွေ့လျော်နေကြသည်။ ထိုသူများအနက် အချို့သူများမှာ ဆံပင်များ ရှုပ်ပွနေပေသည်။ ပိန်ချုံးချည့်နဲ့နေသူများနှင့် အဝတ် တစ်ထည် တည်းသာရှိနေကြသူများ (ပုဆိုးတစ်ထည်တည်းသာပါရှိကြသူများ) ဖြစ်ကြသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)သည် ၎င်းတို့အား မြင်တော်မူ၍ ၎င်းတို့အနီး၌ သွား၍ထိုင်တော်မူသည်။ ပြီးနောက် ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အဖို့သာ ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ၎င်းအရှင်မြတ်က ငါ၏အစ္စမ္မသ်သားများအနက် ဤသို့သောသူများကိုပင် ဖန်ဆင်းတော်မူခဲ့ပါသည်။ ငါကိုယ်တော်မြတ် အားလည်း ထိုသူများနှင့်အတူ ထိုင်ရန်အမိန့်ပေးတော်မူလေသည်။

(သစ်စီရ်အိမ်နေကစီရ်)

၁၅၆။ ဂျန္နသ်ပြီးဂျန္နသ်

﴿156﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا غَنِيْمَةٌ مَجَالِسِ الذِّكْرِ؟ قَالَ: غَنِيْمَةُ مَجَالِسِ الذِّكْرِ الْجَنَّةُ الْجَنَّةُ.

رواه أحمد و الطبراني واسناد أحمد حسن، مجمع الزوائد ٧٨/١٠

ဟဇရသ် အဗ်ဒူလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်က ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) ဇိကိရ်ပြုသော ထိုင်ဝိုင်း၏အကျိုးဆဝါးနှင့် ဆုလာဘ်မှာ အဘယ်သို့ရှိပါသနည်းဟု မေးရာ မိန့်တော်မူသည်။ ဇိကိရ်ပြုသော ထိုင်ဝိုင်း၏ အကျိုးဆဝါးနှင့်ဆုလာဘ်မှာ ဂျန္နသ်ဖြစ်သည်။ ဂျန္နသ်ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၅၇။ အိလင်မ်ကြီးသူ

﴿157﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: سَيَعْلَمُ أَهْلُ الْجَمْعِ مَنْ أَهْلُ الْكُرَمِ، فَقِيلَ: وَمَنْ أَهْلُ الْكُرَمِ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: مَجَالِسِ الذِّكْرِ فِي الْمَسَاجِدِ.

رواه أحمد بإسنادين واحدتهما حسن وأبو يعلى كذلك، مجمع الزوائد ٧٥/١٠

ဟဇရသ် အဗူဇအီးဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် အလ္လာဟ်(ﷻ)က ကြွေးကြော်ကြေငြာစေတော်မူမည်။ ယနေ့ကိယာမသ်နေ့တွင် ဟရှရ်ကွင်းပြင်၌ ရောက်ရှိစုရုံးနေကြသူများ အားလုံးက အိလင်မ်ကြီးမားမြင့်မြတ်သူများ အဘယ်သူများဖြစ်ကြသည်ကို သိရှိကြမည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်များက ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) ဤသို့ အိလင်မ်ကြီးမားမြင့်မြတ်သူများဟူသည် အဘယ်သူများပါနည်းဟု မေးတော်မူရာ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဗလီထဲတွင် စုရုံး၍ ဇိကိရ်ပွားများအားထုတ်နေကြသော အသိုင်းအဝိုင်းမှ (ပုဂ္ဂိုလ်များ)ဖြစ်ကြသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၅၈။ ကျက်စားကြကုန်

﴿158﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِذَا مَرَرْتُمْ بِرِيَاضِ الْجَنَّةِ فَارْتَعَوْا، قَالُوا: وَمَا رِيَاضُ الْجَنَّةِ؟ قَالَ: جَلَّتِ الذِّكْرُ.

رواه الترمذی، وقال هذا

حديث حسن غريب، باب حديث في أسماء الله الحسنى، رقم: ٣٥١٠

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်န်မာလစ်က်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ ဂျန္နသ်ဥယျာဉ်များသို့ ရောက်ရှိခဲ့ကြပါမူ ထိုနေရာတွင်

ကောင်းစွာ ဝလင်အောင် ကျက်စားကြလေကုန်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်များက ယာရုဗုလလ္လာဟ် ﴿ﷺ﴾ ဂျန္နသ်ဇ်ဉ္ဇယျာဉ်များဟူသည် အဘယ်သို့သော နေရာကိုခေါ်ပါသနည်းဟု မေးလျှောက်ကြရာ ဖိက်ရ်ပြုအားထုတ်နေကြသော ထိုင်ဝိုင်းများပင်ဖြစ်သည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၁၅၉။ ဟိဒါယသ်အပေါ် ဖျက်ရ်

﴿159﴾ عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ خَرَجَ عَلَى خَلْقَةٍ مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَالَ: مَا أَجْلَسَكُمْ؟ قَالُوا: جَلَسْنَا نَذْكُرُ اللَّهَ وَنَحْسُدُهُ عَلَى مَا هَدَانَا لِلْإِسْلَامِ. وَمَنْ بِهِ عَلَيْنَا، قَالَ: اللَّهُ! مَا أَجْلَسَكُمْ إِلَّا ذَلِكَ؟ قَالُوا: وَاللَّهِ! مَا أَجْلَسْنَا إِلَّا ذَاكَ. قَالَ: أَمَا إِنِّي لَمْ أَسْخَفْكُمْ تَهْنِئَةً لَكُمْ، وَلَكِنَّهُ أَتَانِي جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَخَبَّرَنِي أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَأْهِى بِكُمْ الْمَلَائِكَةَ.

رواه مسلم، باب فضل الاجتماع على تلاوة القرآن وعلى الذكر، رقم ၁၀၀၆

ဟဇရသ် မုအာဝေယဟ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ သည် ဆွဟာဗဟ်များ၏ အစုဝေးထိုင်ဝိုင်းတစ်ခုသို့ ရောက်ရှိသောအခါ အသင်တို့ ဤနေရာ၌ အဘယ်ကြောင့် စုဝေး၍ထိုင်နေကြသနည်းဟု မေးတော်မူသည်။ ထိုအခါ ၎င်းတို့က ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ၏ ဖိက်ရ်တော်များကို ပြုကျင့်ဆောက်တည်ရန်နှင့် ၎င်းပြင် အရှင်မြတ်က ကျွန်တော်မျိုးတို့အား အစွလာမ်သာသနာတော်ကို သက်ဝင်ယုံကြည်နိုင်ရန်အတွက် ဟိဒါယသ်ချီးမြှင့်၍ ကျေးဇူးပြုခဲ့သည့်အပေါ် ချီးကျူးထောမနာပြုရန်အတွက် ဤသို့ထိုင်နေကြခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟု ဖြေကြားကြသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်၏ကစမ်၊ ဤသည့်အတွက်ပင် ထိုင်နေကြခြင်းဖြစ်ပါသလော။ ဆွဟာဗဟ်များက အရှင်ကစမ်၊ ဤသည့်အတွက်ပင် ထိုင်နေခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်တင်ကြရာ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က အသင်တို့၏စကားအပေါ် ကစမ်ကျိန်ဆိုခြင်းပြုခိုင်းသည်မှာ အသင်တို့လိမ်ညာစကားဆိုနေသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည့်အတွက်ကြောင့်မဟုတ်ချေ။ သို့ရာတွင် ဂျိဗ်ရာအီးလ် ﴿ﷻ﴾ သည် ငါကိုယ်တော်ထံသို့လာ၍ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ သည် အသင်တို့နှင့်ပတ်သက်၍ ဖရစ်ရ်သဟ်များအပေါ် ဂုဏ်ယူနေတော်မူကြောင်း သတင်းကောင်းပို့ပေးထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၆၀။ နှစ်ဌာန၏ကောင်းကျိုး

﴿160﴾ عَنْ أَبِي رَزِينٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ لَهْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَلَا أَذُكُّكَ عَلَى مَلَائِكَةِ هَذَا الْأَمْرِ الَّذِي تُصَيِّبُ بِهِ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؟ عَلَيْكَ بِسَجَالِسِ أَهْلِ الدِّكْرِ وَإِذَا خَلَوْتَ فَحَرِّكْ لِسَانَكَ مَا اسْتَطَعْتَ بِذِكْرِ اللَّهِ.

(الحديث) رواه البيهقي في شعب الإيمان، مشكوة المصابيح رقم: ٥٠٢٥

ဟဇရသ် အဗူရဇီးန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဘယ်အသင်တို့အား သာသနာတော်၏ အခြေခံအကျဆုံးသောအချက်ကို မတင်ပြရပြီလော။ ထိုအချက်ဖြင့် အသင်တို့သည် ဒွန္နယာနှင့်အာခေရသ်နှစ်ဌာန၏ကောင်းကျိုးချမ်းသာများကို ဆွတ်ခူးကြလေကုန်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ဖိက်ရ်ပွားများနေကြသော ထိုင်ပိုင်းများတွင်အတူပါဝင်၍ထိုင်ကြလေကုန်။ သို့သာမက တစ်ကိုယ်တည်းရှိနေသောအခါများ၌လည်း ဖြစ်နိုင်သမျှ အတတ်နိုင်ဆုံးကြိုးစား၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ဖိက်ရ်တော်များနှင့် မိမိတို့၏နုတ်လျှာများကို လှုပ်ရှားနေကြစေကုန်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၁၆၁။ အကောင်းဆုံးထိုင်ခြင်း

﴿161﴾ عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَيُّ جُلُوسَاتِنَا خَيْرٌ؟ قَالَ: مَنْ ذَكَرَكُمْ اللَّهُ رُؤْيَاهُ وَزَادَ فِي عَمَلِكُمْ مَنْطِقَهُ، وَذَكَرَكُمْ بِالْآخِرَةِ عَمَلُهُ.

رواه أبو يعنى وفيه مبارك بن حسان، وقد وثق وبقية رجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٣٨٩/١

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ကျွန်တော်တို့အဖို့ အဘယ်သို့သောသူများအနီး၌ ထိုင်ခြင်းသည် ကောင်းမြတ်ပါသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အကြင်သူများကို မြင်တွေ့ရခြင်းဖြင့် အသင့်စိတ်တွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား သတိရစေနိုင်လျှင် ထိုသူ၏စကားကြောင့်ပင် အသင်သည် အမယ် အိဗာဒသ်ကျင့်ဆောင်ရာတွင် တိုးပွားနိုင်လျှင်၊ ထို့အပြင် ထိုသူ၏အမယ်ကိုတွေ့ရပြီး အသင့်အဖို့ အာခိရသ်နောင်တမလွန်အရေးကို သတိရစေနိုင်လျှင် (ထိုသူများအနီးတွင်ထိုင်ခြင်းသည် အကောင်းဆုံးဖြစ်ပေ၏။) (ဇေဝါအိဒ်)

၁၆၂။ မျက်ရည်ပေါက်

﴿162﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: مَنْ ذَكَرَ اللَّهَ فَنَاضَتْ عَيْنَاهُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ حَتَّى يُصَيِّبَ الْأَرْضَ مِنْ دُمُوعِهِ لَمْ يُعَذِّبْهُ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

رواه الحاكم و قال: هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه و وافقه الذهبي ٢٦٠/٤

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလစ်က(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ဇိက်ရ်ပြုလုပ်၏။ ထို့ပြင် အရှင်မြတ်အား ကြောက်ရွံ့ပြီး မျက်လုံးမှ မျက်ရည်ပေါက်များအနည်းငယ်သည် မြေပြင်သို့ကျသွားခဲ့ပါမူ ကိယာမသ်နေ့တွင် အရှင်မြတ်သည် ထိုသူအား အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်ခတ်တော်မူလိမည် မဟုတ်ပေ။ (ဟာကင်မ်)

၁၆၃။ အစက်နှစ်စက်နှင့် အမှတ်အသားနှစ်ခု

﴿163﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَيْسَ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنْ قَطْرَتَيْنِ وَآثَرَيْنِ: قَطْرَةٌ مِنْ دُمُوعٍ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ، وَقَطْرَةٌ دَمٍ تُهْرَاقُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَأَمَّا الْأَثَرَانِ فَآثَرُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَآثَرُ فِي فَرِيضَةٍ مِنْ فَرَائِضِ اللَّهِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ماجاء في فضل المراءط، رقم: ၁၆၆၄

ဟဇရသ် အုမာမတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အစက်နှစ်စက်နှင့် အမှတ်အသားနှစ်ခုထက်ပို၍ အခြားအရာများကို ချစ်ခင်နှစ်သက်တော်မမူချေ။ ပထမ အစက်တစ်ခုမှာ အရှင်မြတ်အား ကြောက်ရွံ့သဖြင့် ကျဆင်းလာသော မျက်ရည်စက်နှင့် ဒုတိယအစက်မှာ အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်တွင် စီးကျလာသောသွေးစက်တို့ဖြစ်ကြသည်။ အမာရွတ်နှစ်ခုအနက်တစ်ခုမှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လမ်းတော်သို့ ထွက်ခြင်း၏အမှတ်အသား (အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်တွင် ရရှိသော ဒဏ်ရာအနာတရနှင့် ဖုံမှုန့်လူးပေခြင်း) ကျန်အမှတ်အသားတစ်ခုမှာ အရှင်မြတ်ချမှတ်ထားသော ဖရပ်ဖိတာဝန်တစ်ခုကို ထမ်းဆောင်သဖြင့် ရရှိလာသောအမှတ်အသား (စဂျီဒဟ်၊ ဟဂျီပြုလုပ်ရန်အတွက် ခရီးထွက်ခဲ့သဖြင့် ရရှိလာသော အမှတ်အသား) စသည်တို့ဖြစ်ကြပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၆၄။ ပုဂ္ဂိုလ် (၇) ဦး

﴿164﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمْ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ: إِمَامٌ عَدْلٌ، وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللَّهِ، وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ فِي الْمَسَاجِدِ، وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ، اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ، وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ: إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ، وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَفَاحَشَتْ عَلَيْهِ.

رواه البخارى، باب الصدقة باليمين، رقم: ၁၆၂၃

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ

တော်မူသည်။ အရိပ်အာဝါသကင်းမဲ့သောနေ့တွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ပုဂ္ဂိုလ်ခုနစ်ဦးကို မိမိရဟ်မသ်တော်၏ အရိပ်အာဝါသအောက်တွင် ခိုလှုံခွင့်ချီးမြှင့်တော်မူပေမည်။

- (၁) တရားမျှတစွာဖြင့် အုပ်ချုပ်သောဘုရင်။
- (၂) ငယ်ရွယ်နုပျိုသောအဖြစ်၌ အရှင်မြတ်အား အိဗာဒသပြုလုပ်သောလုလင်ပျို။
- (၃) ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်ကို စိတ်၌ အမြဲစွဲလမ်းနေသူ။
- (၄) အလ္လာဟ်(ﷻ) အတွက်သာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ချစ်ခင်ရင်းနှီးကြပြီး အရှင်မြတ်အတွက် သာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး တွေ့ဆုံခြင်းနှင့်ခွဲခွာခြင်း။
- (၅) လှပ၍ အိဇ်ထေရ်ရှိသော အမျိုးသမီးက မိမိဘက်သို့ဆွဲဆောင်သော်လည်း အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ကြောက်ရွံ့ပါသည်ဟုပြော၍ ရှောင်ခွာသွားသောသူ။
- (၆) ညာဘက်လက်မှ ဆွဒကဟ်အလှူဒါနပြုသည်ကို ဘယ်ဘက်လက်ပင်မသိရလေအောင် လျှို့ဝှက်၍ အလှူဒါနပြုသောသူ။
- (၇) တစ်ကိုယ်တည်းရှိနေသောအခါ၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ဇိက်ရ်သတိရတသ၍ မျက်ရည် ကျသောသူတို့ဖြစ်ကြသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၆၅။ ထိုင်စိုင်းတွင် ဇိက်ရ်

﴿165﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِسًا لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ وَلَمْ يُصَلُّوا عَلَى نَبِيِّهِمْ إِلَّا كَانَ عَلَيْهِمْ بَرَةٌ فَإِنْ شَاءَ غَدَّبَهُمْ وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُمْ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ماجاء فى القوم يجلسون

ولا يذكرون الله، رقم ၃၃၈၀

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူတို့သည် တစ်နေရာ၌ စုရုံးထိုင်နေကြရာ ၎င်းထိုင်ပိုင်းတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ဇိက်ရ်တော်တသခြင်းလည်းမရှိသာမက မိမိတို့၏ရစူလ်တမန်တော်အပေါ်သို့ ဒရူးဒ်မေတ္တာပို့သခြင်းလည်း မပြုခဲ့ကြပါမူ ဤထိုင်ပိုင်းသည်ပင် ၎င်းသူများအဖို့ ကိယာမသ်နေ့ တွင် ပျက်စီးဒုက္ခရောက်ကြစေရန် အကြောင်းခံဖြစ်သွားပေမည်။ သို့ရှိရာ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ဆန္ဒတော်အတိုင်း ၎င်းသူတို့အား အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်ပေးလိုကပေးမည်။ သို့မဟုတ် ခွင့်လွှတ် ချမ်းသာပေးလိုက ပေးမည်ဖြစ်သည်။

(သစ်ရ်မေစီ)

၁၆၆။ လဲလျောင်းသည့်အခါ ဇိက်ရ်

﴿166﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ قَعَدَ مَقْعَدًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ كَانَتْ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تَبَرَّةٌ وَمَنْ اضْطَجَعَ مَضْجَعًا لَا يَذْكُرُ اللَّهَ فِيهِ كَانَتْ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تَبَرَّةٌ.

رواه أبو داود، باب كراهية أن يقوم الرجل من مجلسه ولا يذكر الله، رقم: ٤٨٥٦

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဤသို့သောထိုင်ပိုင်း၌ အတူပါဝင်ခဲ့ရာ ၎င်းထိုင်ပိုင်း၌ အလွှာဟ်(ﷺ)အား ဇိက်ရ်တသမူမရှိခဲ့လျှင် ၎င်းထိုင်ပိုင်းသည် ထိုသူအား ဆုံးရှုံးနှစ်နာစေမည်သာ ဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် လဲလျောင်းအိပ်စက်သည့်အခါ၌လည်း အလွှာဟ်(ﷺ) ၏ ဇိက်ရ်တော်ကို မပြုကျင့်ခဲ့ပါမူ ဤသို့လဲလျောင်းအိပ်စက်ခြင်းသည်လည်း ၎င်းသူအား ဆုံးရှုံးနှစ်နာစေမည် သာဖြစ်သည်။ (အဗူဒါဝုဒ်)

၁၆၇။ ထိုင်ပိုင်း၌ ဒရူးဒ်

﴿167﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَا قَعَدَ قَوْمٌ مَقْعَدًا لَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ فِيهِ وَيُضَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ، إِلَّا كَانَ عَلَيْهِمْ حَسْرَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَإِنْ أُذْخِلُوا الْجَنَّةَ لِلثَّوَابِ.

رواه ابن حبان واسناده صحيح ٣٥٢/٢

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူတို့သည် အစုဝေးတစ်ခု၌အတူပါဝင်၍ထိုင်ခဲ့ကြရာ ၎င်းထိုင်ပိုင်း၌ အလွှာဟ်(ﷺ) ၏ ဇိက်ရ်တသမူလည်း မပါရှိရုံသာမက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အပေါ်သို့လည်း ဒရူးဒ်မေတ္တာပို့သမူမပါရှိခဲ့ပါမူ အကယ်၍ ၎င်းသူတို့သည် (မိမိတို့၏ အခြားသောအမတ်ကောင်းမှု ကုသိုလ်များကြောင့်ပင်) ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်ခွင့်ရခဲ့ပါသော်ငြားလည်း ၎င်းတို့သည် ကိယာမသ်နေ့တွင် (ဇိက်ရ်တော်နှင့် ဒရူးဒ်ရှုရိမ်းဖို့၏) အကျိုးစဝါးမများကို တွေ့မြင်ကြရပြီး ထိုအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဝမ်းနည်းပူဆွေးကြပေလိမ့်မည်။ (အိဗ်နေဟ်ဗ်ဟန်)

၁၆၈။ မြည်းအသေကောင်

﴿168﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا مِنْ قَوْمٍ يَقُومُونَ مِنْ مَجْلِسٍ لَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ فِيهِ إِلَّا قَامُوا عَنْ مِثْلِ جَنَفَةِ جِمَارٍ وَكَانَ لَهُمْ حَسْرَةٌ.

رواه أبو داود، باب كراهية أن يقوم الرجل من مجلسه ولا يذكر الله، رقم: ٤٨٥٥

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူများသည် ဤသို့သောထိုင်ပိုင်းမှ ထ၍လာခဲ့ကြရာ ၎င်းထိုင်ပိုင်း၌ အရှင်မြတ်၏ ဖိက်ရ်သတိရတသမူ မပါရှိခဲ့လျှင် ၎င်းတို့၏ပမာသည် (ပုပ်ဟောင်းနံ့စေ့နေသော) မြည်းအသေကောင်အနားမှ ထလာခဲ့ကြသူများပမာဖြစ်သည်။ ၎င်းပြင် ဤထိုင်ပိုင်းသည် ၎င်းတို့အတွက် ကိယာမသ်နေ့တွင် ဝမ်းနည်းပူဆွေးကြစေရန်အတွက် အကြောင်းခံဖြစ်လာပေမည်။

(ဗဇလွလ်မဂ်္ဂဟူး)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဝမ်းနည်းခြင်းအကြောင်းခံမှာ ထိုင်ပိုင်း၌ အများအားဖြင့် အကျိုးမဲ့စကားများ ပြောဖြစ်တတ်ပေသည်။ ထိုစကားပင် အရေးယူခံရခြင်း၏ အကြောင်းခံဖြစ်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ဖိက်ရ်ပြုကြပါက အရေးယူခံရခြင်းမှ လွတ်မြောက်သွားပေမည်။

၁၆၉။ နေ့စဉ် ဂိုနာဟ်(၁၀၀၀) ပယ်ဖျက်ခြင်းခံရ

﴿169﴾ عَنْ سَعْدِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: أَيَعِزُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَكْتُبَ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ؟ فَمَالَهُ سَائِلٌ مِنْ جُلَسَائِهِ: كَيْفَ يَكْتُبُ أَحَدُنَا أَلْفَ حَسَنَةٍ؟ قَالَ: يُسَبِّحُ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ فَيُكْتُبُ لَهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ، وَتَحُطُّ عَنْهُ أَلْفُ خَطِيئَةٍ.

رواه مسلم، باب فضل التهليل والتسبيح وسدعاء، رقم: ၇၈၀၃

ဟဇရသ် စအဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အနီးအပါး၌ ရှိနေခဲ့သည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အဘယ်အသင်တို့အနက်မှ မည်သူသည် နေ့စဉ်ကောင်းမှုတစ်ထောင်ပြုကျင့်ဆောက်တည်ရန် ခက်ခဲလေကြမည်လောဟု မေးတော်မူရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)အနီး၌ ခစားနေကြသူများအနက်မှ တစ်ဦးသော သူက ကျွန်ုပ်တို့အထဲမှ တစ်စုံတစ်ယောက်သည် အဘယ်ကဲ့သို့ဖြင့် နေ့စဉ်ကုသိုလ် ကောင်းမှုတစ်ထောင်ကို ပြုလုပ်နိုင်ပါမည်နည်းဟု လျှောက်ထားလေသည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က **سُبْحَانَ اللَّهِ** အကြိမ်တစ်ရာ ရွတ်ဆိုခြင်းသည် ၎င်းသူအဖို့ ကောင်းမှုအကျိုးဆပ်ဝမ် တစ်ထောင်ရေးမှတ်ခြင်းခံရပေသည်။ ၎င်းပြင် ထိုသူ၏ဂိုနာမကောင်းမှုတစ်ထောင်ကိုလည်း ပယ်ဖျက်ခြင်းခံရပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

(မှတ်စလင်မ်)

၁၇၀။ အမြဲတမ်းပြောပြ

﴿170﴾ عَنْ السَّعْدَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ مِمَّا تَذْكُرُونَ مِنْ جَلَالِ اللَّهِ، التَّسْبِيحُ وَالتَّهْلِيلُ وَالتَّحْمِيدُ يُعْطِفُنَ حَوْلَ الْعَرْشِ، لَهْنٌ ذَوِي كَذَوِي السُّخْلِ، تَذْكُرُ بِصَاحِبِهَا، أَمَا يُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَكُونَ لَهُ، أَوْ لَا يَزَالَ لَهُ، مَنْ يَذْكُرُ بِهِ؟

رواه ابن ماجه، باب فضل التسبيح، رقم: 3809

ဟဇရသ် နုအ်မာန်ဗင်နိဗရီးရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ကြီးကျယ်မြင့်မြတ် မှန်ကန်တော်မူကြောင်းကို ရွတ်ဆိုသောအရာများမှာ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، တို့လည်း အဝါအဝင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းကလိမတ်များသည် အရရှိတော်၏ အရပ်လေးမျက်နှာစလုံးသို့ လှည့်ပတ်နေကြပေသည်။ ၎င်းတို့၏အသံများသည် ပျားကောင်များ၏ အသံကဲ့သို့ တဝီဝီအော်မြည်နေပြီး ၎င်းကလိမတ် တော်များကို ရွတ်ဆိုခဲ့ကြသူများအကြောင်းကို ပြောကြားနေကြပေသည်။ အဘယ်အသင်တို့သည် အသင်တို့၏အကြောင်းအရာများကို အလ္လာဟ်(ﷻ) ရှေ့တော်မှောက်၌ အမြဲတမ်း ပြောပြနေကြ သည်ကို မနှစ်သက်ကြပြီလော။ (အိမ်နေမာဂျဟ်)

၁၇၁။ လက်ချောင်းဖြင့် ရေတွက်

﴿171﴾ عَنْ يُسَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: عَلَيْكُمْ بِالتَّسْبِيحِ وَالتَّهْلِيلِ وَالتَّقْدِيسِ وَاغْتِذِنَ بِالْأَنْجَالِ فَإِنَّهُنَّ مَسْرُوَلَاتٌ مُسْتَطَقَاتٌ وَ لَا تَغْفُلُنَّ فَتَنْسِينَ الرَّحْمَةَ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب في فضل التسبيح، رقم: 3883

ဟဇရသ် ယုဆိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) သခင်မက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ မိမိကိုယ်မိမိ သပ်စဗီးဟ် سُبْحَانَ اللَّهِ ရွတ်ဆိုခြင်း၊ သဟ်လီလ် لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ရွတ်ဆိုခြင်းနှင့် သက္ကဒီးစ် (အရှင်မြတ်၏ သန့်ရှင်းတော်မူခြင်းများကို ရွတ်ဆိုခြင်း) ရွတ်ဆိုခြင်းများကို အရေးတကြီးတာဝန်အဖြစ်မှတ်ယူထားကြလေကုန်။ ၎င်းပြင် လက်ချောင်းများဖြင့်ရေတွက်မှတ်သားကြလေကုန်။ အကြောင်းမှာ ၎င်းလက်ချောင်းများ သည် အဘယ်အမလ်များပြုကျင့်ခဲ့ကြသည်ကို မေးမြန်းခြင်းခံကြရပေမည်။ ၎င်းနောက် ဖြေကြား ကြရန်အတွက်လည်း ဤသို့ဖြေဆိုနိုင်သော အင်အားများပေးခြင်းခံရပေလိမ့်မည်။ ၎င်းနောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ဇိက်ရ်တော်မှ မမေ့လျော့နေကြကုန်လင့်။ သို့မဟုတ်က အသင်တို့သည် မိမိကိုယ်မိမိ အရှင်မြတ်၏ကြီးမားလှသောရဟ်မသ်တော်မှ အချည်းနှီးလက်မဲ့ ဖြစ်စေကြပေ လိမ့်မည်။ (သစ်ရ်မေစီ)

၁၇၂။ စွန်ပလုံပင်

﴿172﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ غُرِسَتْ لَهُ نَخْلَةٌ فِي الْجَنَّةِ.

رواه البزار واسناده جيد، مجمع الزوائد ١٠/١١١

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီအမ်ရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ ရွတ်ဆိုပါမူ ၎င်းသူအဖို့ ဂျန္နသ်၌ စွန်ပလုံပင်တစ်ပင်ရရှိပေမည်။ (စါအိဒ်)

၁၇၃။ နှစ်သက်သောစကား

﴿173﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ سُئِلَ أَيُّ الْكَلَامِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: مَا اضْطَفَأَهُ اللَّهُ لِمَلَأَ نَكِيحَتَهُ أَوْ لِعِبَادِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ.

رواه مسلم، باب فضل سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، رقم: ၁၇၃၄

ဟဇရတ် အဗူဇရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အားအမွန်မြတ်ဆုံးသောစကားသည် အဘယ်အရာပါနည်းဟု မေးမြန်းတော်မူရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမွန်မြတ်ဆုံးသောစကားမှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မိမိ၏ဖရစ်ရှ်သဟ်များ အတွက်လည်းကောင်း၊ မိမိ၏ကျွန်အတွက်လည်းကောင်း နှစ်သက်သော စကားဖြစ်သည်။ ၎င်းမှာ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ ပင် ဖြစ်သည်။ (မွတ်စလင်မ်)

၁၇၄။ ကောင်းမှုတစ်သိန်းနှစ်သောင်းလေးထောင်

﴿174﴾ عَنْ أَبِي طَلْحَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ أَوْ وَجِبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ، وَمَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ مِائَةَ مَرَّةٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ مِائَةَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَأَرْبَعًا وَعِشْرِينَ أَلْفَ حَسَنَةٍ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِذَا لَا يَهْلِكُ مِنَّا أَحَدٌ؟ قَالَ: بَلَى، إِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَجِيءُ بِالْحَسَنَاتِ لَوْ وَضِعَتْ عَلَى جَبَلٍ أَثْقَلَتْهُ، ثُمَّ تَجِيءُ النِّعَمُ فَتَذْهَبُ بِتِلْكَ، ثُمَّ يَتَطَاوَلُ الرَّبُّ بَعْدَ ذَلِكَ بِرَحْمَتِهِ.

رواه الحاكم وقال: صحيح الاسناد، الترغيب ٢/٤٢١

ဟဇရတ် အဗူသုလ်ဟတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ရွတ်ဆိုခဲ့ပါမူ ၎င်းသူအဖို့ ဂျန္နသ်ဝါဂျစ်ဗ်ဖြစ်သွားပေသည်။ အကြင်သူသည် سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ ကို အကြိမ်(၁၀၀) ရွတ်ဆိုခဲ့ပါမူ ထိုသူအဖို့

ကောင်းမှု တစ်သိန်းနှစ်သောင်းလေးထောင်ရေးမှတ်ခြင်းခံရပေသည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗတ်များက ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) ဤသို့ဆိုလျှင် (ကိယာမသ်)နေ့တွင် အဘယ်သူမျှ မပျက်စီး မဆုံးရှုံးနိုင် ကြတော့ပြီလော။ (ကောင်းမှု ဤမျှများပြားနေပြီဖြစ်ရာ) ထိုအခါ နဗီတမန်တော်မြတ်(ﷺ) က (သို့တိုင်အောင်လည်း အချို့သူများမှာမူကား ပျက်စီးဆုံးရှုံးကြရပေဦးမည်) အသင်တို့အနက် မှ တစ်ဦးသောသူသည် ဤမျှများပြားသော ကောင်းမှုများကို ယူဆောင်လာခဲ့ရာ ၎င်းတို့ကို တောင်တစ်ခုပေါ်သို့ တင်လိုက်လျှင် ၎င်းတောင်သည်ပင် ပိပြားသွားပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ချီးမြှင့်ပေးကမ်းခဲ့သော နီအ်မသ်ဆုလာဘ်တော်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်လိုက် သောအခါတွင် ၎င်းကောင်းမှုများအားလုံး ပျောက်ဆုံးကုန်ကြပေလိမ့်မည်။ ပြီးနောက်တွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) ကလည်း မိမိ၏ကြီးမားလှသောအသနားတော်ဖြင့် အလိုရှိသောသူတို့အား ကူညီစောင့်မတော်မူပေလိမ့်မည်။ ၎င်းနောက် ပျက်စီးဆုံးရှုံးနစ်နာမှုများမှ ကင်းဝေးစေလိမ့်မည်။

(ဟာကင်မ်)

၁၇၅။ အသာမြတ်ဆုံးစကား

﴿175﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَلَا أُخْبِرُكَ بِأَحَبِّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ؟ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَخْبِرْنِي بِأَحَبِّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ، فَقَالَ: إِنَّ أَحَبَّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ. رواه مسلم: باب فضل سبحان الله وبحمده رقم: ၁၇၄၇. والترمذي رحمه الله قال: سُبْحَانَ رَبِّيَ وَبِحَمْدِهِ وقال: هذا حديث حسن صحيح. باب أي الكلام أحب إلى الله، رقم: ၃၀၄၃.

ဟရေသ် အဗူဇရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူ သည်။ အဘယ်ငါ့ကိုယ်တော်သည် အသင်တို့အား အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်ပါး၌ အားလုံး ထက် အသာမြတ်ဆုံးသော၊ အနှစ်သက်ဆုံးသောစကားကို မတင်ပြရပြီလောဟု မေးတော်မူရာ ကျွန်ုပ်က ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်ပါး၌ အားလုံးထက်သာမြတ်ဆုံး သော အနှစ်သက်ဆုံးသောစကားကို ကျွန်တော်မျိုးအား သင်ကြားပေးတော်မူပါဟု လျှောက်ထား လေရာ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)ထံပါး၌ အားလုံးထက်အသာမြတ်ဆုံး၊ အကောင်းဆုံးစကားမှာ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ ပင်ဖြစ်သည်။

အခြားသော ဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင်မူ အားလုံးထက်အသာမြတ်ဆုံးသော၊ အကောင်း ဆုံးစကားမှာ سُبْحَانَ رَبِّيَ وَبِحَمْدِهِ ပင် ဖြစ်သည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၁၇၆။ သပ်စ်ပိက်

﴿176﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ غُرِسَتْ لَهُ نَخْلَةٌ فِي الْجَنَّةِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب فی فضائل سبحان الله و

بحمده.....رقم: ၃၄၆၀

ဟဇရတ် ဂျာဗိရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ ရွတ်ဆိုပါမူ ၎င်းသူအဖို့ ဂျန္နသ်၌ စွန်ပလွံပင်တစ်ပင် ရရှိပေမည်။

၁၇၇။ အချိန်စီး

﴿177﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: كَلِمَتَانِ حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَ بِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ.

رواه البخاري، باب قول الله تعالى و نضع الموازين القسط ليوم القيامة، رقم: ၇၀၆၃

ဟဇရတ် အဗူဟူရိုင်ရတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ကလိမဟ်တော်နှစ်ခုကို အလွန်နှစ်သက်တော်မူသည်။ ၎င်းကို ဖတ်ရွတ်ရာ၌လည်း အလွန်လွယ်ကူပေါ့ပါး၍ ချိန်ခွင်၌လည်း အလွန်အချိန်စီးပေသည်။ ၎င်းကလိမဟ်တော်နှစ်ခုမှာ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ بِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ ပင် ဖြစ်သည်။

၁၇၈။ လေးထောင်ထက်

﴿178﴾ عَنْ صَفِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَ بَيْنَ يَدَيَّ أَرْبَعَةُ آلَافٍ نَوَافٍ أَسْبَحُ بِهِنَّ فَقَالَ: يَا بِنْتُ حَبِيٍّ! مَا هَذَا؟ قُلْتُ: أَسْبَحُ بِهِنَّ، قَالَ: قَدْ سَبَّحْتَ مُسَدًّا فَمَنْ عَلَى رَأْسِكَ أَكْثَرَ مِنْ هَذَا؟ قُلْتُ: عَلِمْنِي يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: قُولِي سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ مَا خَلَقَ مِنْ شَيْءٍ.

رواه الحاكم في المستدرک و قال: هذا حديث صحيح ولم يخرجاه و وافقه الذهبي ٥٤٧/١

ဟဇရတ် ဆူဖီယတ်(رضي الله عنه) သခင်မက အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်မထံသို့ ရောက်လာတော်မူသောအခါ ကျွန်မ၏ရှေ့မှောက်တွင် စွန်ပလွံစေ့(၄၀၀၀) ပါရှိသော အိတ်တစ်လုံးရှိနေသည်။ ကျွန်မသည် သပ်စ်ပီးဟ်ပြုနေသည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ဟုယိုင်ရ်၏ သမီးတော်(ဆူဖီယတ်) ဤသည်တို့သည် အဘယ်အရာများပါနည်း

ဟု မေးတော်မူရာ ဤသည်မှာစွန့်ပလွံစေများဖြင့် သပ်စီမိတ်ပြုနေခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်
ထားလိုက်လေသည်။ ထိုအခါ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော် အသင်မထံတွင် ရောက်ရှိ
နေစဉ်အတွင်း ဤအရေအတွက်ထက်များပြားသော သပ်စီမိတ်တော်ကို ဖတ်ပြီးဖြစ်သည်။
ထိုအခါ ကျွန်မက ယာရုလလွှာဟ်(ﷺ) ၎င်းအရာကို ကျွန်မအား ပြသတော်မူပါဟု
လျှောက်ထားရာ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ مَا خَلَقَ مِنْ شَيْءٍ ကို ရွတ်ဆိုလေကုန်။

ဆိုလိုသည်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) ဖန်ဆင်းတော်မူခဲ့သောအရာများ၏ အရေ
အတွက်နှင့်အမျှ ကျွန်တော်မျိုးမသည် အရှင်မြတ်၏ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တော်မူ
ကြောင်းကို မြှက်ဆိုတသပါ၏။ (ဟာကင်မ်)

၁၇၉။ ကျာရှ်သ် ဖဇီဗသ်

﴿179﴾ عَنْ جُوزَيْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ خَرَجَ مِنْ عِنْدِهَا بُكَرَةً جَيْنَ صَلَّى
الضُّبْحَ، وَهِيَ فِي مَسْجِدِهَا، ثُمَّ رَجَعَ بَعْدَ أَنْ أَضْحَى، وَهِيَ جَالِسَةٌ، فَقَالَ: مَا زِلْتُ عَلَى
الْحَالِ أَلَيْ فَا رَفَعْتُكَ عَلَيْهَا؟ قَالَتْ: نَعَمْ. قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: لَقَدْ قُلْتُ بَعْدَكَ أَرْبَعَ كَلِمَاتٍ،
ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، لَوْ وَرِثْتُ بِمَا قُلْتُ مِنْهُ الْيَوْمَ لَوَرِثْتُهُنَّ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ عَدَدَ خَلْقِهِ
وَرِضَا نَفْسِهِ، وَزَيْنَةَ عَرْشِهِ وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ.

رواه مسلم، باب التَّسْبِيحِ أَوَّلَ النَّهَارِ وَعِنْدَ النُّوْمِ، رَقْم: ၂၉၁၃

ဟူရသ် ကျာရှ်သ်(ﷺ) သခင်မက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)
သည် နံနက်ဖျော်နုမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက် သူမထံမှ ထွက်သွားခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က သူမသည်
နမာဇ်ဝတ်ပြုပြီး ၎င်းနေရာ၌ပင် ထိုင်၍ စိတ်ရိပ်မွေ့လျော်နေပေသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)
သည် ကျာရှ်သ်နမာဇ်ဝတ်ပြုပြီးနောက် သူမထံသို့ ပြန်လာရာ သူမက အာစကအတိုင်း
ဆက်၍ထိုင်နေသည်ကို မြင်တွေ့ရတော်မူသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ငါကိုယ်
တော်မထွက်ခွာမီက အခြေအနေအတိုင်းပင် ယခုအချိန်ထိ အသင်မထိုင်နေသလောဟု မေး
တော်မူရာ သခင်မက ဟုတ်မှန်ကြောင်း ဖြေကြားသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က
အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်အသင်မထံမှ ထွက်ခွာသွားပြီးနောက် ကလိမတ်လေးပုဒ်
ကို သုံးကြိမ်ရွတ်ဖတ်တော်မူခဲ့သည်။ ၎င်းကလိမတ်လေးပုဒ်ကို အသင်မ နံနက်အချိန်မှ ယခု
အချိန်အထိ ပြခဲ့သည့် ဖတ်ရွတ်ခဲ့သမျှ အရာများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ချိန်တွယ်လိုက်ပါမူ ၎င်းကလိမတ်
လေးပုဒ်ကသာ၍ အချိန်စီးနေသည်ကို တွေ့ရှိရပေမည်။

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَا نَفْسِهِ وَزَيْنَةَ عَرْشِهِ وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ကျွန်တော်မျိုးသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အဖန်ဆင်းခံများ၏ အရေ

အတွက်နှင့်အမျှလည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်၏ (ရိဇ္ဇာ) ကျေနပ်နှစ်သက်မှုနှင့်တကွ ထိုအရှင်မြတ်၏ အရရှိတော်၏ အလေးချိန်နှင့်အမျှလည်းကောင်း၊ ထိုကလိမတ်တော်ကို ရေးသားသော မှင်စက်နှင့်အမျှလည်းကောင်း၊ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ် သပ်စ်ဗိဟ် နှင့် ချီးမွမ်းခြင်းကို ရွတ်ဆိုပါ၏။

(မှတ်စလင်မ်)

၁၈၀။ ဘာပိုလွယ်ကူသော ကလိမဟ်

﴿180﴾ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ دَخَلَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَلَى امْرَأَةٍ وَبَيْنَ يَدَيْهَا نَوْى. أَوْحَصَى. تَسْبِيحٌ بِهِ فَقَالَ: أَخْبِرُكَ بِمَا هُوَ أَيْسَرُ عَلَيْكَ مِنْ هَذَا أَوْ أَفْضَلُ؟ فَقَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ مَا خَلَقَ فِي السَّمَاءِ، وَ سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ مَا خَلَقَ فِي الْأَرْضِ، وَ سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ مَا خَلَقَ بَيْنَ ذَلِكَ، وَ سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ مَا هُوَ خَالِقٌ، وَ اللَّهُ أَكْبَرُ مِثْلَ ذَلِكَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ مِثْلَ ذَلِكَ، وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِثْلَ ذَلِكَ، وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ مِثْلَ ذَلِكَ.

رواه أبو داود، باب التسبيح بالحصى، رقم: ١٥٠٠

ဟရေသ် စအဒ်ဗင်န်အဗိဝက္ကာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူ ဆွဟာဗီအမျိုးသမီးတစ်ဦးထံသွားခဲ့သည်။ ၎င်းသူမတွင် စွန်ပလွံစေ့များ သို့မဟုတ် ကျောက်စရစ်ခဲလေးများ စုပုံထားသည်။ ၎င်းဖြင့် သူမသည် သပ်စ်ဗိဟ်ပြု ရေတွက် နေပေသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အဘယ်ငါ့ကိုယ်တော်သည် အသင်မအား ဤပြုနေ သော အမလ်ထက်သာပိုလွယ်ကူသောအရာကို မသင်ပြရပြီလောဟု မေးတော်မူသည်။ ပြီးနောက် အောက်ပါကလိမတ်တော်ကို အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ مَا خَلَقَ فِي السَّمَاءِ، وَ سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ مَا خَلَقَ فِي الْأَرْضِ، وَ سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ مَا خَلَقَ بَيْنَ ذَلِكَ، وَ سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ مَا هُوَ خَالِقٌ.

မိုးကောင်းကင်တွင် အရှင်မြတ် ဖန်ဆင်းတော်မူသောအရာများ၏ အရေအတွက် နှင့်အမျှ၊ မြေထဲတွင် ဖန်ဆင်းထားသမျှ အရေအတွက်နှင့်အမျှ၊ မိုးနှင့်မြေအကြား ဖန်ဆင်းထားသမျှ အရေအတွက်နှင့်အမျှ၊ နောင်ကိုဖန်ဆင်းတော်မူမည့် အရေအတွက်နှင့် အမျှ သပ်စ်ဗိဟ်ပြုပါသည်။

၁၈၁။ နေ့ညမပြတ်အိတဒသ်ပြုသော်လည်း

﴿181﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَ أَنَا جَالِسٌ أَخْرَجَكَ شَفَتِي فَقَالَ: بِمِ تَحْرِكَ شَفَتَيْكَ؟ قُلْتُ: أَذْكُرُ اللَّهَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: أَفَلَا أَخْبِرُكَ بِشَيْءٍ إِذَا قُلْتَهُ، ثُمَّ ذَابَتْ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ لَمْ تَبْلُغْهُ؟ قُلْتُ: بَلَى، قَالَ: تَقُولُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ عَدَدَ مَا أَخْصَى كِتَابُهُ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَدَدَ مَا فِي كِتَابِهِ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَدَدَ مَا أَخْصَى خَلْقُهُ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ مِْلَاءُ مَا فِي خَلْقِهِ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ مِْلَاءُ سَمَوَاتِهِ وَ أَرْضِهِ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَدَدَ كُلِّ شَيْءٍ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ، وَ تُسَبِّحُ مِثْلَ ذَلِكَ، وَ تُكَبِّرُ مِثْلَ ذَلِكَ.

رواه الطبراني من طريقين واسناد احدهما حسن، مجمع الزوائد ١٠/٩/١

ဟရေသ် အမူအုမာမဟ် ဟဟေလီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်ထိုင်၍ မိမိနှုတ်ခမ်းများကို လှုပ်ရှားနေစဉ် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်ထံသို့ ရောက်လာတော်မူ၍ အသင်၏ နှုတ်ခမ်းအစုံသည် အဘယ်ကြောင့် လှုပ်ရှားနေသနည်းဟု မေးတော်မူသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က ယာရုလလွှာဟ်(ﷺ) အလွှာဟ်(ﷺ)၏ ဇိက်ရ်တော်များကို ပြုနေပါသည်ဟု လျှောက်ထားလိုက် သည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အဘယ်ငါ့ကိုယ်တော် အသင့်အား အသင်နေ့ည မပြတ် ဇိက်ရ်ပြုသော်ငြားလည်း ၎င်းအကျိုးစဝါးစ်ကို မမှီနိုင်သည့် ကလိမဟ်တော်များကို မပြရပြီလောဟု မေးတော်မူရာ ကျွန်ုပ်က မုချဆက်ဆက်ပြတော်မူပါဟု လျှောက်ထားလိုက်သည်။ ထိုအခါ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤကလိမဟ်တော်ကို ရွတ်ဆိုလေကုန်။

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَدَدَ مَا أَخْصَى كِتَابُهُ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَدَدَ مَا فِي كِتَابِهِ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَدَدَ مَا أَخْصَى خَلْقُهُ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ مِْلَاءُ مَا فِي خَلْقِهِ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ مِْلَاءُ سَمَوَاتِهِ وَ أَرْضِهِ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَدَدَ كُلِّ شَيْءٍ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

၎င်းအထက်ပါ ပုံစံအတိုင်းပင် سُبْحَانَ اللَّهِ နှင့် اللَّهُ أَكْبَرُ နှင့်တွဲ၍ ဤကလေမဟ်တော်များကို ရွတ်ဖတ်ပါလေ။ (တွမ်ရာနီ)

၁၈၂။ အခြေအနေနှစ်မျိုးလုံး၌ ရွက်ရ်

﴿182﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَوَّلُ مَنْ يُدْعَى إِلَى الْجَنَّةِ الَّذِينَ يُحْمَدُونَ اللَّهَ فِي الشَّرَاءِ وَ الْبُرَاءِ.

رواه الحاكم و قال: صحيح على شرط مسلم و لم يخرجاه و وافقه الذهبي ٥٠٢/١

ဟရေသ် အိမ်နေအဗ္ဗာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ

တော်မူသည်။ အားလုံးထက်အလျင်ဦးစွာ ဂျနုသ်ထဲသို့ဝင်ကြရန် ဖိတ်ခေါ်ခြင်းခံကြရမည့်သူများ မှာ ပျော်ရွှင်ဝမ်းမြောက်နေသောအခါပင်ဖြစ်စေ၊ ဝမ်းနည်းပူဆွေးသောကရောက်နေသောအခါ တွင်ဖြစ်စေ (၎င်းအခြေအနေနှစ်မျိုးစလုံး၌ ရှိနေစဉ်၌ပင်လျှင်) အလ္လာဟ်(ﷻ)အား ချီးကျူးမှု ပြုကြသောသူများဖြစ်ကြသည်။ (ဟာကင်မ်)

၁၈၃။ တစ်လုပ်တစ်ငုံစားသောက်ပြီးတိုင်း

﴿183﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ اللَّهُ لَيَرُضَى عَنِ الْعَبْدِ أَنْ يَأْكُلَ الْاَكْلَةَ فَيَحْمَدُهُ عَلَيْهَا، أَوْ يَشْرَبَ الشَّرْبَةَ فَيَحْمَدُهُ عَلَيْهَا.

رواه مسلم، باب استحباب حمد الله تعالى بعد الاكل والشرب، رقم: ၆၉၃၂

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်န်မာလစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် အကြင်ဗန္ဓုဟ်များအပေါ် အလွန်ပင်နှစ်သက် ကျေနပ်တော်မူသည်။ ၎င်းတို့သည် ထမင်းတစ်လုပ်စားပြီးတိုင်း (သို့မဟုတ်) ရေတစ်ငုံသောက် ပြီးတိုင်း ဤကျေးဇူးတရားအတွက် အလ္လာဟ်(ﷻ)အား ရွက်ရ်ကျေးဇူးပြုကြသူများ ဖြစ်ကြ ပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၈၄။ ကလိမဟ်တော်နှစ်ပုဒ်

﴿184﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: كَلِمَتَانِ اخْتِذَاهُمَا لَيْسَ لَنَا نَاهِيَةٌ ذُوْنَ الْعَرْشِ، وَالْآخِرَى تَمْلَأُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

رواه الطبراني ورواه إلى معاذ بن عبد الله ثقة سوى ابن لهيعة وأحد يثبه هذا شواهد، الترغيب ٤/ ٢

ဟဇရသ် မုအာဇ်ဗင်န်ဂျဗလ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ် (ﷺ) ထံမှ ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** နှင့် **اللَّهُ أَكْبَرُ** ဟူသော ကလိမဟ်နှစ်ပုဒ်ရှိသည်။ ၎င်းနှစ်ပုဒ်အနက်မှ တစ်ခုဖြစ်သော **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** သည် အရရှိတော်သို့ ရောက်ရှိသည်အထိကြား၌ မည်သည့်အရာမျှ အတားအဆီးမရှိချေ။ ၎င်းနောက် **اللَّهُ أَكْبَرُ** သည် မိုးနှင့်မြေကြားနေရာကို (နှုတ်တော် သို့မဟုတ် အကျိုးဆင်းပါးများဖြင့်) အပြည့် ဖြည့်တင်းပေးသည်။ (တွဗ်ရာနီ)

၁၈၅။ ချိန်ခွင်တစ်ဝက်

﴿185﴾ عَنْ رَجُلٍ مِنْ بَنِي سُلَيْمٍ قَالَ: عَدَّ هُنَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي يَدِي. أَوْ فِي يَدِي: التَّسْبِيحُ نِصْفُ الْمِيزَانِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ يَمْلَأُهُ وَالتَّكْبِيرُ يَمْلَأُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ.

(الحديث) رواه الترمذی وقال: حديث حسن. باب فيه حديثان نصف التسبيح نصف الميزان، رقم: ၃၁၀၃

ပနီစုလိုင်းမိမျိုးနွယ်မှ ဆွဟာဒီး(ﷺ) တစ်ပါးက အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်၏လက်ချောင်းများ သို့မဟုတ် ကိုယ်တော်၏လက်ချောင်းများဖြင့် ရေတွက်ပြီး سَبَّحَانَ اللَّهِ ဆိုခြင်းသည် ချိန်ခွင်တစ်ဝက်ကို အကျိုးစဝါးများဖြင့် ဖြည့်တင်းပေးပေသည်။ الْحَمْدُ لِلَّهِ ရွတ်ဆိုခြင်းသည် ချိန်ခွင်တစ်ခုလုံးကို အကျိုးစဝါးဖြင့် ဖြည့်တင်းပေးသည်။ ထို့နောက် اللَّهُ أَكْبَرُ ရွတ်ဆိုခြင်းသည် မိုးနှင့်မြေအကြားရှိ နေရာလွတ်ဟူသမျှကို အကျိုးစဝါးများဖြင့် ဖြည့်တင်းပေးပေသည်ဟု မိန့်ဆိုတော်မူခဲ့သည်။ (သစ်ရ်မေဖီ)

၁၈၆။ ဂျန္နုသ်၏ တံခါးတစ်ပေါက်

﴿186﴾ عَنْ سَعْدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ؟ قُلْتُ: بَلَى، يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

رواه الحاكم وقال: صحيح على شرطيهما ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٢٩٠/٤

ဟဇရတ် စအဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ အသင်တို့အား ဂျန္နုသ်၏တံခါးပေါက်များအနက်မှ တံခါးပေါက်တစ်ခုကို မတင်ပြရပြီလော။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က မုချဆက်ဆက်ပြသတော်မူပါဟု လျှောက်ထားလေရာ အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ပင်ဖြစ်သည်။ (ဟာကင်မ်)

၁၈၇။ ဂျန္နုသ်၏ သစ်ပင်များ

﴿187﴾ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِهِ مَرَّ عَلَى إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ: يَا جَبْرِئِيلُ مَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ ﷺ، قَالَ لَهُ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَرَّ أَمَتُكَ فَلْيَكْثِرُوا مِنْ غِرَاسِ الْجَنَّةِ فَإِنَّ ثَرْبَتَهَا طَيِّبَةٌ، وَارْضُهَا وَاسْعَةً قَالَ: وَمَا غِرَاسُ الْجَنَّةِ؟ قَالَ: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

رواه احمد ورجال احمد رجال الصحيح غير عبد الله بن عبد الرحمن

بن عمر بن الخطاب و هو ثقة لم يتكلم فيه احد و وثقه ابن حبان . مجمع الزوائد ١١٩/١٠

ဟဇရတ် အဗူအိုက်ယူးစ်အန်ဆွာရီ(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)သည်

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။، اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ، ရွတ်ဆိုခြင်းကို ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် နေရောင် ရောက်ရှိသည့်အရာအပေါင်းထက် သာပိုနှစ်သက်တော်မူပေသည်။ (အကြောင်းမှာ ၎င်းဒုန္နယာလောက၌ ရှိနေသမျှသော အရာအားလုံးမှာ တစ်နေ့ပျက်သုဉ်းပျောက်ကွယ်သွားကြ

မည်ဖြစ်သော်လည်း အထက်ပါကလိမဟ်တော်များ၏ အဖိုးအခနှင့် အကျိုးဆင်းငံ့များမှာမူကား မည်သည့်အခါမျှ ပျက်စီးပျောက်ကွယ်သွားကြမည်မဟုတ်ချေ။)

(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၉၀။ အလေးချိန် စီးမည့်အရာများ

﴿190﴾ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : بَخِ بَخِ بِخَمْسِ مَا أَثْقَلَهُنَّ فِي الْمِيزَانِ : سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَالْوَلَدُ الصَّالِحُ يُتَوَفَّى لِلْمُسْلِمِ فَيُحْتَسِبُهُ.

رواه الحاكم و قال: هذا حديث صحيح الاسناد ووافقه الذهبي ٥١١/١

ဟရေသ် အဗူစလမ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ (ကောင်းလိုက်လေခြင်း) အရာဝါးခုသည် အမတ်ချိန်ခွင်၌ အဘယ်မျှ အလေးချိန်စီးဘိသနည်း။ (၁) سُبْحَانَ اللَّهِ (၂) الْحَمْدُ لِلَّهِ (၃) لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ (၄) اللَّهُ أَكْبَرُ (၅) အကြင်မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦး၏သားလိမ္မာသည် ကွယ်လွန်သွားလေရာ ၎င်း၏မိဘနှစ်ပါးက ဤဒုက္ခဆင်းရဲကြုံတွေ့ရမှုအပေါ် အကျိုးဆင်းငံ့ကို မျှော်ကိုးမက်ထား၍ သည်းခံ မျိုသိပ်နေခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

(ဟာကင်မ်)

၁၉၁။ စာလုံးတစ်လုံး၏ အစား ကောင်းမှု ဆယ်ခု

﴿191﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : مَنْ قَالَ : سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، كُتِبَ لَهُ بِكُلِّ حَرْفٍ عَشْرُ حَسَنَاتٍ.

(و هو جزء من الحديث) رواه الطبراني في الكبير والوسط ورجالهما

رجال الصحيح غير محمد بن منصور الطوسي و هو ثقة، مجمع الزوائد ١٠٦/١٠

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နအုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ အကြင်သူသည်، سُبْحَانَ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، اللَّهُ أَكْبَرُ, အကြင်သူတို့ကို ရွတ်ဆိုခဲ့ပါမူ စာလုံးတစ်လုံးတိုင်းအစား ကောင်းမှုဆယ်ခုကျစီ ရေးမှတ်တော် မူခြင်း ခံရပေမည်။

(သွမ်ရာနီ)

၁၂၂။ အကြိမ်တစ်ရာစီ၏အကျိုး

﴿192﴾ عَنْ أُمِّ هَانِئٍ بِنْتِ ابْنِ طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: مَرَّ بِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَدْ كَثُرْتُ وَضَعْتُ، أَوْ كَمَا قَالَتْ: فَمُرْنِي بِعَمَلٍ أَعْمَلُ وَأَنَا جَالِسَةٌ؟ قَالَ: سَبِّحِ اللَّهَ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ، فَإِنَّهَا تَعْدِلُ لَكَ مِائَةَ رَقَبَةٍ تُغَيِّقُهَا مِنْ وَلَدٍ إِسْمَاعِيلَ، وَاحْمَدِي اللَّهَ مِائَةَ تَحْمِيدَةٍ فَإِنَّهَا تَعْدِلُ مِائَةَ فَرَسٍ مُسْرِجَةٍ مُلَحِمَةٍ تُحْمِلُكِ عَلَيْهِمَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَكَبِّرِي اللَّهَ مِائَةَ تَكْبِيرَةٍ، فَإِنَّهَا تَعْدِلُ لَكَ مِائَةَ بَدَنَةٍ مُقَلَّدَةٍ مُتَقَبَّلَةٍ، وَهَلِّلِي اللَّهَ مِائَةَ، قَالَ ابْنُ حَنْبَلٍ: أَحْسِبُهُ قَالَ: تَمَلَّأَ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، وَلَا يَرْفَعُ يَوْمَئِذٍ إِلَّا خِدْعٌ عَمَلٍ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَ بِمِثْلِ مَا أَتَيْتِ. قُلْتُ: رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ بِإِخْتِصَارٍ وَرَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ فِي الْكَبِيرِ وَلَمْ يَنْسِ أَحْسِبُهُ. وَرَوَاهُ فِي الْأَسَاطِيقِ قَالَ فِيهِ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ كَثُرْتُ سِتْنِي، وَرَقٌّ عَظِيمِي فَعَلَّنِي عَلَى عَمَلٍ يَدْخُلُنِي الْجَنَّةَ، فَقَالَ: بَخْ بَخْ، لَقَدْ سَأَلْتَ، وَقَالَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ مِائَةِ بَدَنَةٍ مُقَلَّدَةٍ مُجَلَّلَةٍ تُهْدِيْنَهَا إِلَى بَيْتِ اللَّهِ تَعَالَى: وَقُولِي: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، مِائَةَ مَرَّةٍ، فَهَرُ خَيْرٌ لَكَ مِمَّا أَطْبَقْتُ عَلَيْهِ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ، وَلَا يَرْفَعُ يَوْمَئِذٍ إِلَّا خِدْعٌ عَمَلٍ أَفْضَلُ مِمَّا رَفَعَ لَكَ إِلَّا مَنْ قَالَ مِثْلَ مَا قُلْتَ أَوْزَادَ وَاسْتَبَدَّهُمْ حَسَنَةً، مَجْمَعُ الرِّوَاثِ ١٠٨/١٠ رَوَاهُ الْحَاكِمُ وَقَالَ: قُولِي: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَا تَتْرُكُ ذَنْبًا، وَلَا يُسْبِغُهَا عَمَلٌ.

وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ الْأَسْنَادُ وَوَفَّقَهُ اللَّهُ بِهِ ٥١٤/١

ဟရေသ် အွမ္မေဟာနီ ﴿﴾ သခင်မက အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ တစ်နေ့တွင် တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ သည် ကျွန်မထံသို့ရောက်လာရာ ကျွန်မက ယာရုလလွှာဟ် ﴿﴾ ကျွန်မသည် အသက် အရွယ်လည်း ကြီးရင့်အိုမင်းနေပါပြီ။ သို့ဖြစ်ရာ ကျွန်မအနေဖြင့် နေရင်းထိုင်ရင်းဖြင့် လွယ်လင့်တကူ လုပ်ကိုင်နိုင်မည့် အမလ်ကောင်းမှုများ သင်ပြပေးတော်မူပါဟုလျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ် ﴿﴾ က ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ «سُبْحَانَ اللَّهِ» အကြိမ်တစ်ရာရွတ်ဆိုလေကုန်၊ ၎င်းသည် အစွမာအီးလ် ﴿﴾ ၏ မျိုးနွယ်မှ ကျေးကျွန်တစ်ရာကို သူကောင်းပြုသကဲ့သို့ အကျိုးဆင်းငံရဲရှိပေမည်။ «الْحَمْدُ لِلَّهِ» အကြိမ်တစ်ရာ ရွတ်ဆိုလေကုန်၊ ၎င်း၏အကျိုးဆင်းငံရဲမှာ အလ္လာဟ်လမ်းတော်၌ အသုံးပြုရန် မြင်းကုန်းနှီးအပြည့်အစုံနှင့် မြင်းအကောင်တစ်ရာကို လှူဒါန်းသကဲ့သို့ဖြစ်ပေသည်။ «اللَّهُ أَكْبَرُ» အကြိမ်တစ်ရာရွတ်ဆိုလေကုန်၊ ၎င်း၏အကျိုးဆင်းငံရဲမှာ ကုလားအုတ်အကောင်တစ်ရာ ကုန်ဘာနီပြုလုပ်လှူဒါန်းသကဲ့သို့ဖြစ်ပေသည်။ «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» အကြိမ်တစ်ရာ ရွတ်ဆိုလေကုန်၊ ၎င်း၏အကျိုးဆင်းငံရဲများကို မိုးနှင့်မြေအကြား၌ ပြည့်နှက်စေမည် ဖြစ်သည်။ သို့ရှိလေရာ အသင်တို့အဖို့ အလ္လာဟ် ﴿﴾ လက်ခံကဗူလ်ပြုသော အမလ်များတွင် အသင်မ ထက်သာသောသူရှိလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ သို့ရာတွင် အသင်မ ကဲ့သို့ပင် ဤအမလ်ကို အသင်မ ထက်သာပိုပြုလုပ်သောသူသာ အသင်မ ထက်သာပိုရနိုင်ပေလိမ့်မည်။

အခြားသော ဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင်မူ ဟဇရတ် အဗ္ဗေဟာဒီး(ﷺ) သခင်မကလျှောက်ထားခဲ့သည်။ ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်မသည် အသက်အရွယ်ကြီးရင့်အိုမင်းနေပါသည်။ အင်အားလည်း ချဉ်းနဲ့နေပါပြီ။ သို့ဖြစ်လေရာ ကျွန်မအဖို့ ဂျန္နသ်ရရှိစေရန်အတွက် အမလ်ကောင်းမှုတစ်ခုခုကို သင်ပြပေးတော်မူပါဟု လျှောက်ထားလေရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (ကောင်းလိုက်လေခြင်း) အသင်မသည် အလွန်ကောင်းမွန်သော မေးခွန်းကို မေးခဲ့လေပြီ။ ထို့နောက်ဆက်လက်၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ **اَللّٰهُ اَكْبَرُ** အကြိမ်တစ်ရာရွတ်ဆိုလေကုန်။ ဤသည် အသင်မအဖို့ လည်ပတ်တပ်ထားသော ကုလားအုတ်အကောင်တစ်ရာကို မက္ကာဟ်မြို့၌ ကုရ်ဘာနီပြုလုပ်သည်ထက် သာပိုကောင်းမွန်ပေသည်။ **لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ** အကြိမ်တစ်ရာရွတ်ဆိုလေကုန်။ ဤသည် အသင်မအဖို့ မိုးနှင့်မြေက ဖုံးအုပ်လွှမ်းခြုံထားသမျှ အရာအပေါင်းထက် သာပိုကောင်းမွန်ပေသည်။ ၎င်းထိုနေ့အဖို့ အရှင်မြတ်လက်ခံကဗူလ်ပြုသော အမလ်များတွင် အသင်မထက်သာပိုသူ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှရှိလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ သို့ရာတွင် ဤအမလ်ကို အသင်မအတိုင်း သို့မဟုတ် သာပို၍ ပြုလုပ်သောသူသာ အသင်မထက် သာပိုပေလိမ့်မည်။

အခြားသော ဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင်မူ **لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ** ရွတ်ဆိုလေကုန်။ ဤသည် အသင်မ၏ အပြစ်ဂိုဏ်းများ တစ်ခုတလေပင် ချန်ရစ်ခဲ့လိမ့်မည်မဟုတ်။ ၎င်းဤကဲ့သို့သော အမလ်ကိုလည်း အခြားမည်သည့်နေရာ၌မျှ တွေ့ရလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (သွဗ်ရာနီ၊ ဟာကင်မ်)

၁၉၃။ စာလုံးတစ်လုံးတိုင်းအစား ဂျန္နသ်၏ သစ်ပင်

﴿193﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَرَّ بِهِ وَهُوَ يَغْرِسُ غَرْسًا، فَقَالَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ مَا الَّذِي تَغْرِسُ؟ قُلْتُ : غَرْسًا لِي، قَالَ : أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى غَرْسٍ خَيْرٍ لَكَ مِنْ هَذَا؟ قَالَ : بَلَى، يَا رَسُولَ اللَّهِ ! قَالَ : قُلْ سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، يُغْرِسُ لَكَ، بِكُلِّ وَاحِدَةٍ، شَجَرَةً فِي الْجَنَّةِ.

رواه ابن ماجه باب فضل التسبيح، رقم: 3807

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ ကျွန်တော်သည် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးနေစဉ် တမန်တော်မြတ်(ﷺ)သည် အနီးမှဖြစ်သန်းသွားခဲ့သည်။ အဗူဟုရိုင်ရဟ်၊ အဘယ်အရာပြုလုပ်နေပါသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ကျွန်ုပ်ကမိမိအတွက် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးနေကြောင်း ဖြေကြားလိုက်သည်။ ထိုအခါအမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်သည် အသင့်အားဤသည်ထက် သာပိုမွန်မြတ်သော စိုက်ပျိုးမှုကိုမသင်ပြရပြီလော။ **اَللّٰهُ اَكْبَرُ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ** ကို ရွတ်ဆိုလေကုန်။ ဤသည်အတွက် အသင်သည် စာလုံးတစ်လုံးတိုင်း၏အစား ဂျန္နသ်တွင် သစ်ပင်တစ်ပင်စီ စိုက်ပျိုးပေးခြင်းခံရလိမ့်မည်။ (အိဗ်နေမာဂျဟ်)

၁၉၄။ အလားဗ်မှ ကာကွယ်ပေးမည့် ကလေးမဟ်တော်

﴿194﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: خُذُوا جُنَّتَكُمْ، قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَمِنْ غَدَوْ حَضَرَ؟ فَقَالَ: خُذُوا جُنَّتَكُمْ مِنَ النَّارِ، قُولُوا: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، فَإِنَّهُمْ يَأْتِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُسْتَفْلِمَاتٍ، وَمُسْتَأَخِرَاتٍ، وَمُنْجِيَاتٍ وَمُجَبَّاتٍ وَهُنَّ الْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ.

مجمع البحرين في زوائد المعجمين ٣٢٩/٧: قال المحشي أخرجه

الطبراني في الصغير و قال الهيثمي في المجمع و رجاله رجال الصحيح غير داود بن بلال وهو ثقة

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်တို့အနီးသို့ ရောက်တော်မူလာစဉ် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့ မိမိတို့ကိုယ်ကို ကာကွယ်ရန်အတွက် ခိုင်းများကို အသင့်ပြင်ထားကြလေကုန်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗတ်(ﷺ) များက ကျွန်ုပ်တို့ ထံသို့ ရန်သူများချဉ်းကပ်လာကြပြီလောဟု မေးတော်မူရာ အမိန့်ရှိတော်မူ သည်။ ဂျဟန္နမ်ငရဲမီးမှ အကုသုတ္တံအကွယ်ရရှိရန်အတွက် ခိုင်းများကို အသင့်ပြင်ထားကြလေကုန်။

سُبْحَانَ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، ရွတ်ဆိုကြလေကုန်။ အကြောင်းမှာ ဤကလိမတ် များသည် ကိယာမသ်နေ့တွင် ထိုရွတ်ဆိုခဲ့သူအတွက် အရှေ့ဘက်၊ အနောက်ဘက်၊ ယာဘက်၊ ဝဲဘက်မှ ရောက်ရှိလာပြီး ၎င်းသူအား အကာအကွယ် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်တောင်းပေးလိမ့် မည်။ ဤသည်မှာ ကောင်းသောအမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့အတွက် အမြဲတမ်းအကျိုးဆပ်းမိများ ရရှိနေလိမ့်မည်။ (ဗဟ်ရိုင်းန့်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤဟဒီးဆ်တော်မြတ်၌ ဤကလိမတ်တော်များသည် ဤကဲ့သို့ရွတ်ဖတ်သူ၏ ရှေ့တော်သို့ ရောက်ရှိလာပြီး ၎င်းသူအတွက် အသနားခံတောင်းဆိုပေးလိမ့်မည်။ ၎င်းဘယ်ညာနှင့် အနောက်ဘက်မှ ရပ်နေကြလိမ့်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းကလိမတ်တော်က ဤကဲ့သို့ ရွတ်ဖတ်ခဲ့သူအား အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်များမှ အကာအကွယ်ပေးကြလိမ့်မည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

၁၉၅။ အပြစ်ဂိုနာဟ်များကြွေကျ

﴿195﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ إِنَّ سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ،

وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ تَنْفُضُ الْخَطَايَا كَمَا تَنْفُضُ الشَّجَرَةَ وَرَفَقَهَا. رواه احمد ١٥٢/٣

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အကြင်သူသည် ကို سُبْحَانَ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، اللَّهُ أَكْبَرُ ရွတ်ဆိုခဲ့သည့်အတွက် ကြောင့် ၎င်း၏အပြစ်ဂိုနာဟ်များသည် ဆောင်းတွင်းအခါ၌ သစ်ရွက်များ သစ်ပင်မှ ကြွေကျ သကဲ့သို့ပင် ကြွေကျသွားပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၉၆။ အုဟုဒ်တောင်ခန့်

﴿196﴾ عَنْ عِمْرَانَ . يَعْنِي : ابْنِ حُصَيْنٍ . رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :
 أَمَا يَسْتَطِيعُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَعْمَلَ كُلَّ يَوْمٍ مِثْلَ أَحَدٍ عَمَلًا ؟ قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! وَمَنْ يَسْتَطِيعُ
 أَنْ يَعْمَلَ فِي كُلِّ يَوْمٍ مِثْلَ أَحَدٍ عَمَلًا ؟ قَالَ : كُلُّكُمْ يَسْتَطِيعُهُ ، قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! مَاذَا ؟
 قَالَ : سُبْحَانَ اللَّهِ أَعْظَمُ مِنْ أَحَدٍ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ أَعْظَمُ مِنْ أَحَدٍ ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَعْظَمُ مِنْ
 أَحَدٍ ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ أَعْظَمُ مِنْ أَحَدٍ .

رواه الطبراني و البزار و رجالهما رجال الصحيح ، مجمع الزوائد ١٠ : ٥١

ဟဇရတ် အစ်မ်ရာန်ဗင်နီဟူဝိုင်နီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အနက်မှ မည်သူသည် နေ့စဉ် အုဟုဒ်တောင်နှင့်အမျှ အမလ်ကောင်းမှုမပြုနိုင်ကြပြီလော။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များက ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) အဘယ်သူသည် ဤကဲ့သို့ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ အုဟုဒ်တောင်ပမာဏခန့် ကောင်းမှုပြုလုပ်နိုင်ကြပါမည်နည်းဟု လျှောက်ထားလေရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်တို့အနက်မှ လူတိုင်းလုပ်ဆောင်နိုင်သည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုအမလ်များက မည်သည့်အမလ်ဖြစ်ပါသနည်းဟု ဆွဟာဗဟ်များက မေးရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က سُبْحَانَ اللَّهِ ၏ အကျိုးဆဝါးဗိသည် အုဟုဒ် တောင်ထက်သာပိုပေသည်။ الْحَمْدُ لِلَّهِ ၏ အကျိုးဆဝါးဗိသည် အုဟုဒ်တောင်ထက်သာပိုပေသည်။ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ၏ အကျိုးဆဝါးဗိသည် အုဟုဒ်တောင်ထက် သာပိုပေသည်။ اللَّهُ أَكْبَرُ ၏ အကျိုးဆဝါးဗိသည် အုဟုဒ်တောင်ထက် သာပိုပေသည်။ (တွစ်ရာနီ)

၁၉၇။ ဂျန္နသ်၏ ဥယျာဉ်

﴿197﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِذَا مَرَرْتُمْ بِرِيَاضِ الْجَنَّةِ فَارْتَعُوا ، قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا رِيَاضُ الْجَنَّةِ ؟ قَالَ : الْمَسَاجِدُ ، قُلْتُ : وَمَا الرُّتْعُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : سُبْحَانَ اللَّهِ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ .

رواه الترمذی وقال : حديث حسن غريب ، باب حديث فى اسماء الله الحسنى مع ذكرها تعاماً ، رقم : ٣٥٠٩

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်အခါဝယ် အသင်တို့သည် ဂျန္နသ်၏ဥယျာဉ်များမှ ဖြတ်သန်းသွားသောအခါ ကောင်းစွာ ကျက်စားကြလေကုန်။ ထိုအခါ ကျွန်တော်မျိုးက ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) ဂျန္နသ်၏ဥယျာဉ်ဆိုသည်မှာ မည်သည့်အရာပါနည်းဟု လျှောက်ထားမေးမြန်းလေသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်များဟု မိန့်ကြားတော်မူသည်။ ကျွန်တော်မျိုးက ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) ကျက်စားခြင်းဆိုသည်မှာ မည်သည်ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသနည်းဟု

လျှောက်ထား မေးမြန်းလေသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က **اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ** (သစ်ရှ်မေဇီ) ရွတ် ဖတ်ခြင်းကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်ဟု မိန့်ကြားတော်မူသည်။

၁၉၈။ ကျမ်းတော်ထဲမှ ကာလီမဟ်လေးပုဒ်

﴿198﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ اضْطَفَى مِنَ الْكَلَامِ أَرْبَعًا: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، فَمَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ كُتِبَ لَهُ عَشْرُونَ حَسَنَةً، وَحُطَّتْ عَنْهُ عَشْرُونَ سَيِّئَةً، وَمَنْ قَالَ: اللَّهُ أَكْبَرُ فَمِثْلُ ذَلِكَ، وَمَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَمِثْلُ ذَلِكَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ مِنْ قَبْلِ نَفْسِهِ كُتِبَتْ لَهُ ثَلَاثُونَ حَسَنَةً وَحُطَّتْ عَنْهُ ثَلَاثُونَ سَيِّئَةً.

رواه النسائي في عمل اليوم والليلة، رقم: ၈၄၀

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) နှင့် ဟဇရတ် အဗူစအီးဒ်ဒွဒ်ရီ(رضي الله عنه) နှစ်ပါးကဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် မိမိ၏ကျမ်းတော်ထဲမှ ကာလီမဟ်လေးပုဒ်ကို ရွေးချယ်ကောက်နှုတ်ထားတော်မူသည်။ ၎င်းတို့မှာ
اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ တို့ဖြစ်ကြသည်။ **سُبْحَانَ اللَّهِ** တစ်ကြိမ်ရွတ်ဆိုလျှင် ၎င်းသူအဖို့ ကောင်းမှု(၂၀) ရေးမှတ်ခြင်းခံရပေမည်။ မကောင်းမှု (၂၀) ပယ်ဖျက်ခြင်းခံရပေမည်။ အကြင်သူသည် **اللَّهُ أَكْبَرُ** ရွတ်ဆိုခဲ့ပါမူ အထက်ပါအတိုင်းပင် အကျိုးရရှိပေသည်။ အကြင်သူသည် **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** ရွတ်ဆိုပါမူ ၎င်းသူအတွက်လည်း အထက်ပါအတိုင်းပင် အကျိုးရရှိပေသည်။ အကြင်သူသည် နှလုံးသားဖြင့် လိုက်လိုက်လုံလုံ **الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ** ကို ရွတ်ဆိုပါလျှင် ၎င်းသူအဖို့ ကောင်းမှု(၃၀) ရေးမှတ်ခြင်းခံရ၍ မကောင်းမှု(၃၀)ပယ်ဖျက်ခြင်းခံရပေသည်။
(အမလ်လွတ်လ် ယောင်မိ ဝလ်လိုင်လ်)

၁၉၉။ အမြဲတည်ရှိနေမည့် ကောင်းမှုအကျိုးဆပ်စ်

﴿199﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: اسْتَكَثَرُوا مِنَ الْبَيِّنَاتِ الصَّالِحَاتِ قِيلَ: وَمَا هُنَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: الْبَيْتَةُ، قِيلَ: وَمَا هِيَ؟ قَالَ: التَّكْوِينُ وَالتَّهْلِيلُ، وَالتَّسْبِيحُ، وَالتَّحْمِيدُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

رواه الحاكم وقال: هذا صحيح إسناد المصريين ووافقه الذهبي ၁၁၃/၁

ဟဇရတ် အဗူစအီးဒ်ဒွဒ်ရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မပျက်မစီးအစဉ်အမြဲ တည်ရှိနေမည့် ကောင်းမှုများကို များစွာ ကျင့်ဆောက်တည်ကြပါလေ။ ထိုအခါ တစ်ဦးသောသူက အဘယ်အရာများပါနည်းဟု မေးတော်မူရာ

၎င်းတို့သည် သာသနာတော်၏ အခြေခံများပင်ဖြစ်ကြသည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။
၎င်းအခြေခံများဟူသည် အဘယ်အရာများပါနည်းဟု ထပ်ဆင့်မေးတော်မူရာ အမိန့်ရှိတော်မူ
သည်။ သပ်ကံဗီးရ် **اَللّٰهُ اَكْبَرُ** ရွတ်ဆိုခြင်း၊ သဟ်လီလ် **لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ** ရွတ်ဆိုခြင်း၊ သပ်စီဗ်
سُبْحَانَ اللهِ ရွတ်ဆိုခြင်း၊ သဟ်မီးဒ် **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ** ရွတ်ဆိုခြင်းနှင့် **لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ** ရွတ်ဆို
ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အကျိုးဆဝါးမိကို အစဉ်အမြဲရရှိနေမည့် ကောင်းသောအမတ်များကို
بَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتِ ဟု ခေါ်သည်။ **مَلَأَتْ** ‘မစ်လ်လသ်’ ဟု ဖော်ပြခြင်းမှာ ဒီးန့်၏အခြေခံကျသော
ကလိမတ် တော်များဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

၂၀၀။ ဂျန္နသ်၏ ဘဏ္ဍာတော်တိုက်မှဟုခြင်း

﴿200﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: قُلْ سُبْحَانَ اللَّهِ،
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، فَإِنَّهُنَّ الْبَاقِيَّاتُ
الصَّالِحَاتِ، وَهُنَّ يَخْطُطُنَ الْخَطَايَا كَمَا تَحْطُ الشَّجَرَةُ وَرَفَقَهَا، وَهِنَّ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ.

رواه الطبراني بإسناد في أحد هما: عمر بن راشد البمامي، وقد وثق

على ضعفه وبقيّة رجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ١٠/٤١٠

ဟဇရတ် အဗူဒရ်ဒါအ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်
မူသည်။ **سُبْحَانَ اللهِ** ကို ရွတ်ဆိုလေကုန်။ **وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ** **لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ** **اَللّٰهُ اَكْبَرُ** **لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ** ကို
ဤသည် မပျက်မစီးအစဉ်အမြဲတည်ရှိနေမည့် ကောင်းမှုများပင်ဖြစ်ကြသည်။ ဤကောင်းမှုသည်
(ဆောင်းဥတု)၌ သစ်ပင်မှ သစ်ရွက်များကြွေကျသကဲ့သို့ မကောင်းမှုများ အားလုံးကို
ပယ်ဖျက်ပေးသည်။ ၎င်းပြင် ဤကောင်းမှုသည် ဂျန္နသ်၏ဘဏ္ဍာတော်တိုက်မှ လာခြင်းဖြစ်သည်။
(တွင်ရာနီ)

၂၀၁။ ပင်လယ်ရှိ ရေမြှုပ်နှင့်အမျှ အပြစ်ရှိနာဟ်

﴿201﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا عَلَى
الْأَرْضِ أَحَدٌ يَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِلَّا كُفِّرَتْ عَنْهُ
خَطَايَاهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَيْلِ الْبَحْرِ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ما جاء في

فضل التمسيح والتكبير والتحميد، رقم: ၃၆၇၀ وزاد الحاكم: **سُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ**

وقال الذهبي: حاتم ثقة، وريادته مقبولة ၁၀/၃

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ပင်န့်အမ်ရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ)

အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မြေပထဝီပေါ်၌ အကြင်မည်သူမဆို **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ** ကို ရွတ်ဆိုပါမူ ၎င်းသူ၏ အပြစ်ရှိနာတ်များသည် ပင်လယ်ရှိရေမြှုပ်နှံအမျှဖြစ်နေသော်လည်း အားလုံးကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ ဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင်မူ **سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ** ကို ဖြည့်စွက်၍ ဖတ်ခြင်းဖြင့် ဤအကျိုးအမြတ်ကို ဖော်ပြထားသည်။

၂၀၂။ အလ္လာဟ်(ﷻ) လက်တော်သို့ အပ်နှံလိုက်ခြင်း

﴿202﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: مَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، قَالَ اللَّهُ: أَسْلَمَ عَبْدِي وَاسْتَسْلَمَ. رواه الحاكم وقال: صحيح الإسناد ووافقه الذهبي ٥٠٢/١

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် (မိမိစိတ်နှလုံးသားမှ)-

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

ကို ရွတ်ဖတ်လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ငါအရှင်မြတ်၏ ကျေးကျွန်ဗန္ဓုတ်သည် အမိန့်နာခံသူများ၌ ပါဝင်သွားခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ၎င်းပြင် မိမိကိုယ်ကိုလည်း ငါအရှင်မြတ်၏လက်တော်၌ အပ်နှံလိုက်ပြီဖြစ်ပေသည်ဟု မိန့်ကြားတော်မူပေသည်။ (ဟာကင်မ်)

၂၀၃။ ဂျဗ္ဗာဒ်၏ ဘဏ္ဍာတော်တိုက်မှဟုခြင်း

﴿203﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُمَا شَهِدَا عَلَى النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، ضَدَّفَهُ رَبُّهُ وَقَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَأَنَا أَكْبَرُ، وَإِذَا قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَّهُ قَالَ: يَقُولُ اللَّهُ: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَأَنَا وَخِدِّي، وَإِذَا قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَّهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، قَالَ اللَّهُ: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَخِدِّي لَا شَرِيكَ لِي، وَإِذَا قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، قَالَ اللَّهُ: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا لِي الْمُلْكُ وَلِي الْحَمْدُ، وَإِذَا قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، قَالَ اللَّهُ: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِي وَكَانَ يَقُولُ: مَنْ قَالَهَا فِي مَرَضٍ لَمْ يَمُتْ مَا لَمْ تَطْعَمَهُ النَّارُ.

رواه الترمذی و قال هذا حديث حسن غريب، باب ما جاء ما يقول العبد اذا مرض، رقم: ٢٤٣٠

ဟဇရတ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(رضي الله عنه) နှင့် ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) နှစ်ပါးက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

အကြင်သူသည် “**لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ**” အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားကိုးကွယ်ရာ

မရှိ။ အရှင်မြတ်သည် အကြီးမားဆုံးဖြစ်တော်မူသည်”ကို ရွတ်ဆိုပါလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) ကလည်း: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَأَنَا أَكْبَرُ “ငါအရှင်မြတ်လွဲ၍ အခြားကိုးကွယ်ရာအရှင်မရှိ။ ငါအရှင်မြတ် သာလျှင် အကြီးကျယ်ဆုံးဖြစ်တော်မူသည်”ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

အကြင်သူသည် لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ “အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားကိုးကွယ်ရာအရှင်မရှိ။ ထိုအရှင်သည် တစ်ပါးတည်းတည်ရှိတော်မူ၏” ကို ရွတ်ဆိုလျှင် အရှင်မြတ်ကလည်း: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَأَنَا وَحْدَهُ “ငါအရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားကိုးကွယ်ရာ အရှင်မရှိ။ ငါအရှင်မြတ်သည် တစ်ပါးတည်းတည်ရှိတော်မူသည်” ဟု အမိန့်ရှိတော်မူ၏။

အကြင်သူသည် لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ “အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားကိုးကွယ်ရာ အရှင်မရှိ။ အရှင်မြတ်သည် တစ်ပါးတည်းတည်ရှိတော်မူ၏။ အရှင်မြတ်နှင့် တူဖက်နှိုင်းယှဉ်နိုင် စွမ်း အခြားမည်သူမျှမရှိ”ဟုရွတ်ဆိုလျှင် အရှင်မြတ်ကလည်း: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَأَنَا وَحْدِي لَا شَرِيكَ لَهُ “ငါအရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားကိုးကွယ်ရာအရှင်မရှိ။ ငါအရှင်သည် တစ်ပါးတည်းတည်ရှိတော် မူ၏။ ငါအရှင်နှင့်တူဖက်နှိုင်းယှဉ်နိုင်စွမ်း အခြားမည်သူမျှမရှိ” ဟု မိန့်ဆိုတော်မူသည်။

အကြင်သူသည် لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ “အလ္လာဟ်(ﷻ) မှလွဲ၍ အခြား ကိုးကွယ်ရာအရှင်မရှိ။ ၎င်းအရှင်သည်သာ အရာအပေါင်းကို စိုးပိုင်တော်မူ၏။ ၎င်းပြင် ချီးကျူး ခြင်းအပေါင်းကိုလည်း ခံထိုက်တော်မူ၏” ကို ရွတ်ဆိုလေသောအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) က လည်း: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا إِلَى الْمُلْكِ وَلِيَ الْحَمْدُ “ငါအရှင်မြတ်မှလွဲ၍ ကိုးကွယ်ရာအရှင်မရှိ။ ၎င်းငါအရှင် မြတ်သည်သာ အရာအပေါင်းကို စိုးပိုင်တော်မူ၏။ ၎င်းချီးကျူးခြင်းအပေါင်းတို့သည် အလ္လာဟ် အရှင်မြတ်အဖို့သာဖြစ်သည်”ဟု အမိန့်ရှိတော်မူ၏။

အကြင်သူက اللَّهُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ “အလ္လာဟ်(ﷻ) မှလွဲ၍ အခြားကိုးကွယ် ရာအရှင်မရှိ။ မကောင်းမှုများမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းနှင့် ကောင်းမှုများ ပြုကျင့်နိုင်စွမ်းတို့သည် ထိုအရှင် မြတ်ထံတော်၌သာရှိ၏” ဟု ရွတ်ဆိုသောအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) ကလည်း:

“ငါအရှင်မှလွဲ၍ ကိုးကွယ်ရာအရှင်မရှိ။ ၎င်းနောက် မကောင်းမှု များမှ ရှောင်ကြဉ်နိုင်စွမ်းနှင့် ကောင်းမှုပွားများနိုင်စွမ်းတို့သည် ငါအရှင်လက်တော်၌သာ ရှိ၏ဟု မိန့်ဆိုတော်မူသည်။

တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်ဆိုတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဖျားနာနေသောအခါ၌ အထက်ပါ ကလိမတ်တော်ကို ရွတ်ဆိုခဲ့ပြီးနောက် သေဆုံးကွယ်လွန်သွားပါမူ ဂျပာနွမ်မီးက ထိုသူအား မြည်းစမ်းခွင့်ပင် ရလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၂၀၄။ ရဟ်မသ်အရှုတော်

﴿204﴾ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ عَاصِمٍ رَحِمَهُ اللَّهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَجُلَيْنِ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ
 أَنَّهُمَا سَمِعَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَا قَالَ عَبْدٌ قَطُّ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَّ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ
 الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، مُخْلِصًا بَيْنَا وَبَيْنَهُ، مُصَدِّقًا بِهَا قُلُوبَهُ لِسَانَهُ
 إِلَّا فُتِحَ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ حَتَّى يَنْظُرَ اللَّهُ إِلَى قَائِلِهَا وَحَقَّ لِعَبْدٍ نَظَرُ اللَّهِ إِلَيْهِ أَنْ يُعْطِيَهُ سُؤْلَهُ.

رواه النسائي في عمل اليوم والسنة، رقم: ၃၈

ယအ်ကူးမိပင်နီအာဆွင်မိ(ﷺ) ဆင်ပြန်ခဲ့သည်။ သခင်သည် ဆွဟာဗဟ် နှစ်ပါးထံ
 မှ ဤသို့ကြားခဲ့ရသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်သည်
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَّ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

ဤကလိမဟ်ကို စိတ်စေတနာဖြူစင်စွာ၊ ယုံကြည်မှုပြည့်ဝစွာဖြင့် ရွတ်ဆိုပါလျှင် ၎င်း
 သူအဖို့ မိုးကောင်းကင်မှ တံခါးပွင့်သွားပေမည်။ ၎င်းနောက် ဤကလိမဟ်တော်ကို ရွတ်ဆိုနေ
 သူအပေါ်သို့ အလ္လာဟ်(ﷻ) ဘက်တော်မှ ရဟ်မသ်တော်အရှုဖြင့် ကြည့်ခြင်းခံရပေမည်။
 အကြင်သူအပေါ်ဝယ် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်မှ ရဟ်မသ်အရှုကျရောက်ပြီဆိုလျှင် ၎င်းသူ
 တောင်းဆိုသမျှကို ပေးကမ်းရန် အလ္လာဟ်(ﷻ) အပေါ်၌ တာဝန်ရှိသွားပေသည်။

(အမလွတ်လ်ယောမိဝလ်လိုင်လ်)

၂၀၅။ အကောင်းဆုံးသော ဒွီအာနုဒ်ကလိမဟ်

﴿205﴾ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ:
 خَيْرُ الدُّعَاءِ دُعَاءُ يَوْمِ عَرَفَةَ، وَخَيْرُ مَا قُلْتُ أَنَا وَالنَّبِيُّونَ مِنْ قَبْلِي: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَّ
 لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

رواه الترمذي وقال: هذا حديث حسن غريب، باب في دعاء يوم عرفة، رقم: ၃၀၁၀

ဟဇရသ် အမိဂ်ပင်နီရှုအိုင်မိ(ﷺ) သည် မိမိအဖိုးနှင့် ဖခင်တို့မှတစ်ဆင့် ဆင်ပြန်ခဲ့
 သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကောင်းဆုံးသော ဆုမွန်ဒွီအာသည်
 အရဟ်သ်ကွင်းပြင်၌ပြုသော အရဟ်နေ့၏ ဆုမွန်ဒွီအာပင်ဖြစ်သည်။ အကောင်းဆုံးသော
 ကလိမဟ်တော်သည် ငါကိုယ်တော်မြတ်နှင့်တကွ ယခင်ကနဗိတမန်တော်များပြောပြခဲ့သော
 ကလိမဟ်တော်ဖြစ်သည်။ ထိုကလိမဟ်တော်မှာ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَّ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

ပင်ဖြစ်သည်။

၂၀၆။ ဒရူဒ်တစ်ကြိမ်ပို့သလျှင်

﴿206﴾ رَوَى عَنْ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: مَنْ صَلَّى عَلَى صَلَاةِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا
وَكَتَبَ لَهُ بِهَا عَشْرَ حَسَنَاتٍ. رَوَاهُ الْإِسْنَادُ، بَابُ مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ، رَقْمٌ: ٤٨٤

ဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ငါကိုယ်တော်မြတ်အပေါ်သို့ ဒရူဒ်တစ်ကြိမ်ပို့သလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ဤသည့်အစား ထိုသူအပေါ်သို့ ကြီးမားလှသောရဟ်မသ်တော် ဆယ်ကြိမ်ချီးမြှင့်တော်မူသည်။ ၎င်းပြင် ၎င်းသူအဖို့ ကောင်းမှုဆယ်ခု ရေးမှတ်စေတော်မူသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၀၇။ ဆယ်ခုစီ

﴿207﴾ عَنْ عُمَيْرِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ صَلَّى عَلَى
مِنْ أُمْتِي صَلَاةً مُخْلِصًا مِنْ قَلْبِهِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرَ صَلَوَاتٍ، وَرَفَعَهُ بِهَا عَشْرَ
دَرَجَاتٍ، وَكَتَبَ لَهُ بِهَا عَشْرَ حَسَنَاتٍ، وَمَحَا عَنْهُ عَشْرَ سَيِّئَاتٍ.

رواه النسائي في عمل اليوم والليلة رقم: ၆٤

ဟဇရသ် အုမိုင်းရ်အန်ဆွာရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်၏ အွမ္မသ်သားများအနက်မှ မည်သူမဆို စိတ်စေတနာဖြူစင် သန့်ရှင်းစွာဖြင့် ငါကိုယ်တော်အား ဒရူဒ်တစ်ကြိမ်ပို့သလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူ အပေါ်သို့ ရဟ်မသ်တော်ဆယ်ကြိမ် ချီးမြှင့်တော်မူသည်။ ၎င်းအစား အဆင့်အတန်းဆယ်ခု တိုးမြှင့်ပေးတော်မူသည်။ ၎င်းသူအဖို့ ကောင်းမှုဆယ်ခုရေးမှတ်စေတော်မူ၍ မကောင်းမှုဆယ်ခု ပယ်ဖျက်ပေးတော်မူသည်။ (အမလွတ်လ်ယောင်မိဝလ်လိုင်လ်)

၂၀၈။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် နီးကပ်ခွင့်

﴿208﴾ عَنْ أَبِي إِسْمَاعِيلَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَكْثَرُوا عَلَيَّ مِنَ
الصَّلَاةِ فِي كُلِّ يَوْمٍ الْجُمُعَةِ، فَإِنَّ صَلَاةَ أُمْتِي تُعَرَّضُ عَلَيَّ فِي كُلِّ يَوْمٍ جُمُعَةٍ، فَمَنْ كَانَ
أَكْثَرَهُمْ عَلَيَّ صَلَاةً كَانَ أَقْرَبَهُمْ مِنِّي مَنْزِلَةً.

رواه البيهقي بإسناد حسن إلا أن مكحولاً قبل: لم يسمع من أبي إسماعيل، الترغيب ٥٠٣/٢

ဟဇရသ် အုမာမဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ သောကြာနေ့တိုင်း ငါကိုယ်တော်မြတ်အပေါ်သို့ မြားမြောင်စွာ ဒရူဒ်ပို့သကြလေကုန်။ အကြောင်းမှာ ငါကိုယ်တော်၏ အွမ္မသ်သားများပို့သသော ဒရူဒ်ကို သောကြာနေ့တိုင်း

ငါကိုယ်တော့်ထံဆက်သလေသည်။ သို့ရှိလေရာ အကြင်သူသည် ငါကိုယ်တော့်အပေါ်သို့ အဘယ်မျှ များပြားစွာအထိ ဒုရှဒ်ပို့သခဲ့လျှင် (ကိယာမသ်နေ့တွင်) ထိုမျှခန့်ပင် ငါကိုယ်တော့်နှင့် နီးကပ်စွာ ရှိလိမ့်မည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၂၀၉။ သောကြာနေ့၏ဒုရှဒ်

﴿209﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَكْثَرُ الصَّلَاةِ عَلَى يَوْمِ الْجُمُعَةِ، فَإِنَّهُ أَتَانِي جِبْرِيلُ أَبْغَا عَنْ رَبِّهِ غَزْوً وَجَلَّ فَقَالَ: مَا عَلَى الْأَرْضِ مِنْ مُسْلِمٍ يُصَلِّيَ عَلَيْكَ مَرَّةً وَاحِدَةً إِلَّا صَلَّيْتُ أَنَا وَمَلَائِكَتِي عَلَيْهِ عَشْرًا.

رواه الطبراني عن أبي ظلال عنه، وأبو ظلال وثق، ولا يضر في المنابع، الترغيب ٤٩٨/٢

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ သောကြာနေ့တွင် ငါကိုယ်တော်မြတ်အပေါ်သို့ များပြားစွာ ဒုရှဒ်ပို့သကြလေကုန်။ အကြောင်းမှာ ကျိမ်ရာအီးလ်(ﷺ)သည် ယခုပင်လျှင် မိမိအရှင်သခင်ထံတော်မှ အောက်ပါ ဝဟီတော်ကို ယူဆောင်လာခဲ့သည်။ ဤလောက မြေပြင်တစ်လွှားမှာ မည်သူမဆို ငါကိုယ်တော့် အပေါ်သို့ ဒုရှဒ်တစ်ကြိမ်ပို့သလျှင် ငါအရှင်သည် ၎င်းသူအပေါ်သို့ ရဟ်မသ်တော် ဆယ်ကြိမ် ပို့သတော်မူသည်။ ငါအရှင်မြတ်၏ ဖစ်ရှ်သဟ်များကလည်း ၎င်းသူအတွက် မဂ်ဖီရသ် ဒိုအာ ဆယ်ကြိမ်ပြုပေးတော်မူသည်။

(သွပ်ရာနီ)

၂၁၀။ အနီးကပ်ဆုံး

﴿210﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: أَوْلَى النَّاسِ بِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَكْثَرُهُمْ عَلَى صَلَاةٍ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ما جاء في فضل الصلاة على النبي ﷺ، رقم: ၄၈၄

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်မတ်စ်အူဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် ငါကိုယ်တော်၏ အမွှသ်သားများအနက်မှ ငါကိုယ်တော်မြတ်နှင့်အနီးကပ်ဆုံးနေရမည့်သူမှာ ငါကိုယ်တော်အပေါ်သို့ ဒုရှဒ်အပို့သဆုံးသော သူပင်ဖြစ်သည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၂၁၁။ အချိန်အားလုံး ဒုက္ခဒြပ်ဖြင့် ကုန်စေမည်

﴿211﴾ عَنْ أَبِي بِنِ تَمْعَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا ذَهَبَ ثَلَاثًا اللَّيْلِ نَامَ فَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ! اذْكُرُوا اللَّهَ، اذْكُرُوا اللَّهَ جَاءَتِ الرَّاجِفَةُ تَتَّبِعُهَا الرَّادِفَةُ جَاءَ الْمَوْتُ بِمَا فِيهِ، جَاءَ الْمَوْتُ بِمَا فِيهِ قَالَ أَبِي فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي أَكْثِرُ الصَّلَاةَ عَلَيْكَ فَكَمْ أَجْعَلُ لَكَ مِنْ صَلَاتِي؟ قَالَ: مَا شِئْتَ قَالَ قُلْتُ: الرَّبْعُ؟ قَالَ: مَا شِئْتَ، فَإِنْ زِدْتَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ قُلْتُ: فَالْبَصْفُ؟ قَالَ: مَا شِئْتَ، وَإِنْ زِدْتَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ، قَالَ قُلْتُ: فَالْفُلَيْنِ؟ قَالَ: مَا شِئْتَ فَإِنْ زِدْتَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ قُلْتُ: أَجْعَلُ لَكَ صَلَاتِي كُلَّهَا؟ قَالَ: إِذَا تَكْفَى مَمَّاكَ وَيَغْفِرَ لَكَ ذَنْبَكَ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب في الترغيب في ذكر الله..... رقم: ۲۴۵۷

ဟရေသ်အုပိုင်ဗင်နိကအမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ညအချိန်၏သုံးပုံနှစ်ပုံကုန်ဆုံးသောအခါ၌ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)သည် (သဟဂျိဂ္ဂုဒ်နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်အတွက်) အိပ်ယာမှထတော်မူသည်။ ၎င်းနောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။။ လူအပေါင်းတို့ အလ္လာဟ်(ﷻ)အား သတိရကြလေကုန်။ တုန်လှုပ်စေမည့်အရာသည် လာခါနီးဖြစ်သည်။ ၎င်းနောက်မှ လိုက်ပါလာမည့်အရာသည်လည်း လာခါနီးပေပြီဖြစ်၏) (ပထမနှင့်ဒုတိယ ဆူရ်တံပိုးမှုတ်ရန် အချိန်တန်လေပြီ) သေခြင်းတရားသည် မိမိ၏ထိတ်လန့်ဖွယ်ရာများနှင့်အတူ ဆိုက်ရောက်လာချေပြီဖြစ်သည်။ သေခြင်းတရားသည် မိမိ၏ထိတ်လန့်ဖွယ်ရာများနှင့်အတူ ဆိုက်ရောက်လာချေပြီဖြစ်သည်။

ထိုစကားများအပေါ် အုပိုင်ဗင်နိကအမ်(ﷺ) က ယာရုလလ္လာဟ်(ﷻ) ကျွန်တော်မျိုးသည် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)အပေါ်သို့ မြောက်မြားစွာ ဒုဏ်ဒိဋ္ဌိယလိုပါသည်။ သို့ပါ၍ ကျွန်တော်မျိုး ဆုမွန်ဒိုအာပြုရန်နှင့် ဇိက်ရ်ပြုရန် အချိန်များအနက်မှ ဒုဏ်ဒိဋ္ဌိအတွက် မည်မျှခန့် အချိန်ပေးရပါမည်နည်းဟု လျှောက်ထားလေရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်ဆန္ဒရှိသည်ခန့်ဟု ဖြေဆိုသည်။ ကျွန်ုပ်က အချိန်၏လေးပုံတစ်ပုံပြုလုပ်မည်ဟု ပြောလေရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်ဆန္ဒရှိသလိုဘဲ။ အကယ်၍ ဤသည်ထက်ပို၍ အချိန်ယူခဲ့လျှင်လည်း အသင့်အဖို့ သာပို၍ကောင်းပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူလေသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က အချိန် တစ်ဝက်ပြုလုပ်မည်ဟု လျှောက်ထားလေရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်ဆန္ဒရှိသည်ခန့် သို့မဟုတ် ထိုထက်ပိုလျှင်လည်း အသင့်အဖို့ သာပို၍ကောင်းပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က အချိန်သုံးပုံနှစ်ပုံပေးမည်ဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)က အသင်ဆန္ဒရှိသည်ခန့် သို့မဟုတ် ထိုထက်ပိုလျှင်လည်း အသင့်အဖို့ သာပို၍ပင် ကောင်းပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က မိမိ၏အချိန်အားလုံးကို ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) အပေါ်

ဒရူဒ်ပို့သခြင်းဖြင့်သာ အချိန်ကုန်လွန်စေပါမည်ဟု လျှောက်ထားလေရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အကယ်၍သာ အသင်ဤအတိုင်းပြုကျင့်ခဲ့မည်ဆိုပါက အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် အသင်၏ ပူပင်ကြောင့်ကြမှုအားလုံးကို ဖယ်ရှားပေး၍ အသင်၏အပြစ်ဂိုဏ်းများကိုလည်း ခွင့်လွှတ် ချမ်းသာပေးသနားတော်မူမည်။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၂၁၂။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ရူပာဘသ်

﴿212﴾ عَنْ رُوَيْفِعِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَقَالَ: اللَّهُمَّ أَنْزِلْهُ الْمَقْعَدَ الْمُقَرَّبَ عِنْدَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَجَبَتْ لَهُ شَفَاعَتِي.

رواه البزار والطبرانی في الأوسط والكبير وأبو داود معجمه، مجمع الزوائد ٢٥: ١٠

ဟဇရသ် ရုဝ်ဒ်ဖိကိရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) အပေါ်သို့ အောက်ပါအတိုင်း ဒရူဒ်ပို့သလျှင် ငါ၏ရူပာအသ်အတည်ဖြစ်သွားလေသည်။

اللَّهُمَّ أَنْزِلْهُ الْمَقْعَدَ الْمُقَرَّبَ عِنْدَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

အဓိပ္ပာယ် - အိုအလ္လာဟ်အရှင်မြတ် အရှင်မြတ်သည် မုဟမ္မဒ်(ﷺ) အား ကိယာမသ် နေ့တွင် မိမိနှင့်အနီးဆုံးနေရာတွင် အထူးတလည်နေရာ ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါ။

၂၁၃။ ရုဗ်(ﷺ) အပေါ် ဒရူဒ်

﴿213﴾ عَنْ كُفَيْبِ بْنِ عُجْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلْنَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَيْفَ الصَّلَاةُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ؟ قَالَ: اللَّهُ قَدْ عَلِمَ مَا كَيْفَ نُسَلِّمُ، قَالَ: قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَيُّدٌ مُجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَيُّدٌ مُجِيدٌ. رواه البخاري، كتاب الجهاد والسير، رقم: ٣٣٧٠

ဟဇရသ် ကအဓိပဉ်အွတ်ဂျ်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) အား ကိုယ်တော်နှင့်တကွ အိမ်သူအိမ်သားများအပေါ်သို့ အဘယ်ကဲ့သို့ ဒရူဒ် ပို့သရပါမည်နည်း။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် စလာမ်ပို့သမှု ပုံစံကို (ကိုယ်တော်မြတ်၏အကြောင်းခံ ဖြင့်) ကျွန်ုပ်တို့အား ကိုယ်တိုင်သင်ကြားပေးတော်မူခဲ့ပေသည်။ (၎င်းမှာကျွန်ုပ်တို့သည် သရူဟ်ဟွဒ် တွင် ဖတ်ရသော السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ဖြစ်ပေသည်)ဟု မေးမြန်းလျှောက် ထားလေရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသို့ရွတ်ဆိုပါလေဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ
 إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى
 إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

၁၁၄။ ရုရှင် (ﷺ) အပေါ် ဒရုဒ်

﴿214﴾ عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُمْ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَيْفَ نُصَلِّي
 عَلَيْكَ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا
 صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ
 إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. رواه البخاري، كتاب احاديث الانبياء، رقم: ၃၃၆၉

ဟရေသ် အဗူဟုမိုက်ဒ်စာအေဒီး (ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဆွဟာဗဟ် (ﷺ) များက
 ယာရုလလ္လာဟ် (ﷺ) ကျွန်ုပ်တို့သည် ကိုယ်တော်မြတ်အပေါ်သို့ အဘယ်ကဲ့သို့ ဒရုဒ်ပို့သ
 ရမည်နည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားကြရာ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) က အောက်ပါအတိုင်း
 ရွတ်ဆိုကြလေကုန်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ
 وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

၁၁၅။ ရုရှင် (ﷺ) အပေါ် ဒရုဒ် ပို့သနည်း

﴿215﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! هَذَا السَّلَامُ
 عَلَيْكَ فَكَيْفَ نُصَلِّي؟ قَالَ: قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ كَمَا صَلَّيْتَ
 عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ
 إِبْرَاهِيمَ. رواه البخاري، باب الصلاة على النبي ﷺ، رقم: ၆၃၀၈

ဟရေသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ (ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်က တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အား
 ယာရုလလ္လာဟ် (ﷺ) ကိုယ်တော်မြတ်အပေါ်သို့ စလာမ်ပို့သနည်းကိုမူ ကျွန်တော်မျိုးတို့
 သိရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ (၎င်းမှာ ကျွန်ုပ်တို့သည် وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ကို
 ယခုကျွန်ုပ်တို့အား ကိုယ်တော်မြတ်အပေါ် အဘယ်ကဲ့သို့ ဒရုဒ်ပို့သရမည်ကို သင်ကြား
 ပေးတော်မူပါဟု လျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ် (ﷺ) က အောက်ပါအတိုင်းရွတ်ဆို
 လေကုန်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ

၂၁၆။ ကြီးမားသော ချိန်ခွင်ဖြင့် ချိန်တွယ်ခြင်း

﴿216﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُكْتَالَ بِالْمِكْيَالِ الْأَوْفَى إِذَا صَلَّى عَلَيْنَا أَهْلَ النَّبِيِّ فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ وَأَزْوَاجِهِ أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ وَذُرِّيَّتِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

رواه ابو داؤد، باب الصلاة على النبي ﷺ بعد التشهد، رقم: ၄၈၂

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်ခွန်းတော်ကို ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်၏ အိမ်သူ၊ အိမ်သားများအပေါ် အရုဏ်ပို့သခဲ့ပြီးနောက် ရရှိမည့်အကျိုးဆင်းရဲကို အလွန်ကြီးမားသော ချိန်ခွင်ဖြင့် ချိန်တွယ်ခြင်းကို လိုလားနှစ်သက်ပါလျှင် ၎င်းသူသည် အောက်ပါစာလုံးများဖြင့် အရုဏ်ပို့သလေကုန်။

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ وَأَزْوَاجِهِ أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ وَذُرِّيَّتِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

၂၁၇။ မဂ်ဖီရသ်ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာ

﴿217﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ: يَا عَبْدِي مَا عَبْدَتَنِي وَرَجَوْتَنِي فَأَبَى غَافِرٌ لَكَ عَلَى مَا كَانَ فِئِكَ، وَيَا عَبْدِي إِنْ لَقِيتَنِي بِقَرَابِ الْأَرْضِ خَطِيئَةٌ مَا لَمْ تُشْرِكْ بِي لَقِيتُكَ بِقَرَابِهَا مُغْفِرَةٌ. (الحديث) رواه احمد ၁၀၄/၁

ဟရေသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ)၏ မိန့်ခွန်းတော်ကို ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)က မိန့်တော်မူထားသည်။ ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်အပေါင်းတို့၊ မုချကေန် အသင်တို့သည် ငါအရှင်မြတ်အား ကိုးကွယ်နေကြပြီး ငါအရှင်မြတ်ထံတော်မှ (မဂ်ဖီရသ်လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်)ကို မျှော်လင့်မက်ထားနေကြသမျှကာလပတ်လုံး ငါအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အား အဘယ်မျှတိုင် ပြစ်မှုများပြားသည်ဖြစ်စေ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူမည်။ ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်အပေါင်းတို့၊ အကယ်၍ အသင်တို့သည် ဤလောကမြေပြင်နှင့် ပြည့်နှက်စေသည်ထိ အပြစ်ရှိနာတ်များတင်ရှိနေသော်ငြားလည်း ငါအရှင်မြတ်နှင့် အခြားအရာများကို တုဖက်ယှဉ်တွဲ မကိုးကွယ်ခဲ့သော အခြေအနေဖြင့် ငါအရှင်မြတ်နှင့် ဆုံစည်ပါက ငါအရှင်မြတ်ကလည်း ဤလောကမြေပြင်နှင့်အမျှ မဂ်ဖီရသ်ခွင့်လွှတ်

ချမ်းသာမှုဖြင့် အသင့်အား ဆုံတွေ့ပေမည်သာ။ ဆိုလိုသည်မှာ အသင်၏ အပြစ်ဂိုနာဟ်အားလုံး ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေမည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၁၈။ မိုးကောင်းကင်အထိပင် ဂိုနာဟ်များပြားနေလင့်ကစား

﴿218﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: يَا ابْنَ آدَمَ! إِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ فِيكَ وَلَا أَبَالِي. يَا ابْنَ آدَمَ! لَوْ بَلَغَتْ ذُنُوبُكَ عَنَانَ السَّمَاءِ، ثُمَّ اسْتَغْفَرْتَ بَنِي غَفَرْتُ لَكَ وَلَا أَبَالِي.

(الحديث) رواه الترمذی، وقال: هذا حديث حسن غريب، باب الحديث القدسی: یا ابن آدم أنت

مادعوتنی رقم: ۳۵۴۰

ဟရေသ် အနတ်စ်ဗင်န်မာလစ်ဂ် ﴿﴾ က တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ အလ္လာဟ် ﴿﴾က အမိန့်ရှိတော်မူထားသည်။ အို အာဒမ်၏ သားမြေးအပေါင်းတို့ မချကေန် အသင်တို့သည် ငါအရှင်မြတ်ထံမှ ဆုမွန်ဖိုအာတောင်းဆိုနေသမျှ ၎င်းပြင် (မဂ်ဖိရသ်လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ကို) မျှော်လင့်မက်ထားနေသမျှ ကာလပတ်လုံး အပြစ်ဂိုနာဟ်များသည် အဘယ်မျှများပြားနေသည်ဖြစ်ပါစေ ငါအရှင်မြတ် ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူမည်။ ၎င်းဤသို့ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးရန်အတွက်လည်း ငါအရှင်မြတ်အဖို့ မည်သို့မျှ အပမ်းမကြီးပေ။ ဆိုလိုသည်မှာ အဘယ်မျှပင် များပြားသည့် အပြစ်ဂိုနာဟ်များကို ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဖြစ်ပါစေ၊ အသင့်အား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားရန် ငါအရှင်အဖို့ မည်သို့မျှ ခက်ခဲပင်ပန်းလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ အို အာဒမ်၏ သားမြေးအပေါင်းတို့၊ အကယ်၍ အသင်တို့၏ အပြစ်ဂိုနာဟ်များသည် မိုးကောင်းကင်နှင့်ထိကပ်နေသည်ခန့်ပင် များပြားနေလင့်ကစား အသင်သည် ငါအရှင်မြတ်ထံတော်မှ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားရန်တောင်းဆိုခဲ့ပါမူ ငါအရှင်မြတ်ကလည်း အသင်တို့အား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူမည်။ ဤသို့ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးရန် ငါအရှင်မြတ်အဖို့ မည်သို့မျှ မမူပေ။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၂၁၉။ အပြစ်ရှိနာဟ်အား ဝန်ချတောင်းပန်တိုင်း ခွင့်လွှတ်နေ

﴿219﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: إِنْ عَبْدًا أَصَابَ ذَنْبًا فَقَالَ: رَبِّ أَذْنُبْتُ ذَنْبًا فَاغْفِرْ لِي، فَقَالَ رَبُّهُ: أَعْلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ؟ غَفَرْتُ لِعَبْدِي، ثُمَّ مَكَثَ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ أَصَابَ ذَنْبًا فَقَالَ: رَبِّ أَذْنُبْتُ آخَرَ فَاغْفِرْهُ، فَقَالَ: أَعْلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ؟ غَفَرْتُ لِعَبْدِي، ثُمَّ مَكَثَ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ أَذْنُبْتُ ذَنْبًا فَقَالَ: رَبِّ أَذْنُبْتُ آخَرَ فَاغْفِرْهُ، فَقَالَ: أَعْلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ؟ غَفَرْتُ لِعَبْدِي ثَلَاثًا فَلْيَعْمَلْ مَا شَاءَ.

رواه البخاري، باب قول الله تعالى يريدون ان يبدلوا كلام الله، رقم: ၇၁၀၂

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် အပြစ်ရှိနာဟ်တစ်ခုကို ကျူးလွန်မိခဲ့သည်။ ပြီးနောက် (ဝမ်းနည်းနောင်တရလျက်) အို ကျွန်တော်မျိုး၏ မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုး အပြစ်ကျူးလွန်မိခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ သို့ပါ၍ အရှင်မြတ်သည် ကျွန်တော်မျိုးအား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးတော်မူပါဟု လျှောက်ထားလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် (ဖရစ်ရှ်သဟ်များ၏ ရှေ့မှောက်တွင်) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဘယ်ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်သည် ၎င်းထံ၌ ၎င်း၏အပြစ်ရှိနာဟ်များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးနိုင်သော (သို့) ၎င်းအပြစ်ရှိနာဟ်များအတွက် ဖမ်းဆီးအပြစ်ပေးနိုင်တော်မူသောအရှင် ရှိနေသည်ဟူသည်ကို သိနားလည်ထားပါသလော။ (နားထောင်ကြလေကုန်။) ငါအရှင်သည် မိမိဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်၏ အပြစ်ရှိနာဟ်များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးလိုက်လေပြီ။

ထို့နောက်တွင်မူ ထိုသူသည် အရှင်မြတ်အလိုတော်ရှိသည့် အချိန်အထိ အပြစ်ရှိနာဟ်များမှ ရှောင်ကြဉ်နိုင်စွမ်းရရှိပေသည်။ ပြီးနောက် တစ်ဖန် ထိုသူသည် အပြစ်ရှိနာဟ်များကို ကျူးလွန်မိပြန်၍ (ဝမ်းနည်းပူဆွေးလျက်) တစ်ဖန် အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် နောက်ထပ် အပြစ်ရှိနာဟ်ကို တစ်ဖန် ကျူးလွန်မိပြန်ချေပြီ။ သို့ရှိရာ ၎င်းအပြစ်ရှိနာဟ်များကိုလည်း တစ်ဖန် ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာ ပေးသနားတော်မူပါဟု လျှောက်ထားပြန်လေရာ အလ္လာဟ်(ﷻ)က (ဖရစ်ရှ်သဟ်များအား) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဘယ်ငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်သည် ၎င်းထံ၌ ဤသို့သော မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်ရှိကြောင်းသိပါ၏လော။ ၎င်းအရှင်သည် အပြစ်ရှိနာဟ်များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးနိုင်တော်မူသည်သာမက အပြစ်ရှိနာဟ်အတွက် ဖမ်းဆီး၍ အပြစ်ပေးနိုင်စွမ်းလည်း ရှိတော်မူသည်။ (နားဆင်ကြလေကုန်) ငါအရှင်မြတ်သည် မိမိဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်၏ အပြစ်ရှိနာဟ်များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးလိုက်လေပြီ။

၎င်းနောက် ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အလိုတော်ရှိသည့်အချိန်ထိ အပြစ်ရှိနာဟ်များမှ ရှောင်ကြဉ်နိုင်စွမ်းရရှိပေသည်။ ပြီးနောက် တစ်ဖန် အပြစ်ရှိနာဟ်များကို ကျူးလွန်မိပြီးနောက် (ဝမ်းနည်းပူဆွေးလျက်) အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် နောက်ထပ်အပြစ်ရှိနာဟ်ကို တစ်ဖန် ကျူးလွန်မိခဲ့ပြန်ချေပြီ။ ယခုတစ်ဖန် အရှင်မြတ်သည် ၎င်းအပြစ်ရှိနာဟ်များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူပါဟု လျှောက်ထားလေရာ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် (ဖရစ်ရှ်သဟ်များအား) အမိန့်ရှိတော်မူလေသည်။ အဘယ်ငါအရှင်၏ဗန္ဓဟ်ကျေးကျွန်သည် ငါအရှင်မြတ်ရှိတော်မူကြောင်း သိထားပါ၏လော။ ၎င်းအရှင်သည် အပြစ်ရှိနာဟ်များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးနိုင်စွမ်းရှိတော်မူသည်သာမက ထိုအပြစ်ရှိနာဟ်များအတွက် ဖမ်းဆီးအပြစ်ပေးနိုင်စွမ်းလည်း ရှိတော်မူပေသည်။ (နားဆင်ကြလေကုန်။) ငါအရှင်မြတ်သည် မိမိ၏ဗန္ဓဟ်ကျေးကျွန်၏ အပြစ်ရှိနာဟ်အားလုံးကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားလိုက်လေပြီ။ သို့ရှိရာ ဗန္ဓဟ်ကျေးကျွန်သည် မည်သည့်အပြစ်ရှိနာဟ်များကိုပင် ကျူးလွန်မိခဲ့သည်ဖြစ်စေ၊ ဆိုလိုသည်မှာ အပြစ်ရှိနာဟ်များကို ကျူးလွန်မိခဲ့ပြီးနောက် သောက်ဗဟ်အမှားဝန်ချတောင်းပန်ခဲ့ပါမူ ငါအရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူ၏ အမှားဝန်ချတောင်းပန်မှုကို လက်ခံကဗူလ်ပြုမည်သာဖြစ်သည်။

(ဗုခါရီ)

၂၂၀။ အပြစ်ရှိနာဟ်အား စာရင်းမမှတ်

﴿220﴾ عَنْ أَمِّ عَصَمَةَ الْغَوَّصِيَّةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَعْمَلُ ذَنْبًا إِلَّا وَقَفَ الْمَلَكُ الْمُؤَكَّلُ بِأَخْصَاءِ ذُنُوبِهِ ثَلَاثَ سَاعَاتٍ فَإِنْ اسْتَغْفَرَ اللَّهُ مِنْ ذَنْبِهِ ذَلِكَ فِي شَيْءٍ مِنْ تِلْكَ السَّاعَاتِ لَمْ يُؤَقِّفْهُ عَلَيْهِ، وَلَمْ يُعَذِّبْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٢٦٢/٤

ဟဇရတ် အွမေ့အစ်မဟ် အောင်ဝီယဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် အပြစ်ရှိနာဟ်တစ်ခုခုကို ကျူးလွန်မိခဲ့ပြီဖြစ်လျှင် ဂိုနာဟ်များကို ရေးသားရန် သတ်မှတ်ထားသော ဖရစ်ရှ်သဟ်သည် ၎င်းအပြစ်ရှိနာဟ်များကို ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ရာ၌ ဤသို့သတ်မှတ်ထားသည်။ ၎င်းတို့သည် ဤအပြစ်ရှိနာဟ်ကို မှတ်တမ်းမတင်မီ တစ်နာရီခွဲခန့် ဆိုလိုသည်မှာ အချိန်အချို့ဆိုင်းငံ့ထားသည်။ အကယ်၍ ၎င်းသူသည် ဤအပြစ်ရှိနာဟ်ကို ၎င်းတစ်နာရီခွဲခန့်အတွင်း တစ်ချိန်ချိန်၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံ မိမိ၏အပြစ်ရှိနာဟ်များမှ အမှားဝန်ချတောင်းပန်လျှင် ဖရစ်ရှ်သဟ်များသည် ၎င်းအပြစ်ရှိနာဟ်ကို အာခိရသ်၌ တင်ပြလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ ၎င်းကိယာမသ်နေ့တွင် (ယင်းအပြစ်ရှိနာဟ်အတွက်) ၎င်းသူအပေါ်သို့ အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်ပေးတော်မူမည်မဟုတ်ချေ။

(ဟာကင်မ်)

၂၂၁။ အပြစ်ရှိနာဟ်အားဆိုင်ဉ်

﴿221﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ صَاحِبَ السَّيِّئَاتِ لَيَرْفَعُ الْقَلَمَ سِتًّا سَاعَاتٍ عَنِ الْعَبْدِ الْمُسْلِمِ الْمُخْطِئِ أَوْ الْمُسِيءِ، فَإِنْ نَدِمَ وَاسْتَغْفَرَ اللَّهَ مِنْهَا أَلْفَاهَا، وَإِلَّا كُتِبَتْ وَاحِدَةٌ.

رواه الطبراني بإسناد صحيح، رجاله أحدها وثقوا، مجمع الزوائد ٣٤٦/١٠

ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုချကေန်ဘယ်ဘက်မှ ဖရစ်ရှ်သဟ်သည် အပြစ်ရှိနာဟ်ကျူးလွန်ထားသော မှတ်စံလင်မ်အတွက် သုံးနာရီ (အချို့အချိန်)ခန့် ကလောင်တံကို (အပြစ်ရှိနာဟ်များ) ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ခြင်းမှ ဆိုင်းငံ့ထားသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မရေးသေးဘဲလျက်ရှိနေသည်။ ထို့နောက်တွင် ထိုအပြစ်ရှိနာဟ်ကျူးလွန်ထားသူသည် နောင်တရ၍ ဝမ်းနည်းပူဆွေးလျက် အလ္လာဟ်အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ အမှားဝန်ချတောင်းပန်လိုက်ပါက ၎င်းဖရစ်ရှ်သဟ်ကလည်း ထိုအပြစ်ရှိနာဟ်များကို ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ခြင်းမပြုတော့ချေ။ ဤသို့မဟုတ်ပါက အပြစ်ရှိနာဟ်တစ်ခုအဖြစ်သာ မှတ်တမ်းတင်လေသည်။ (သွပ်ရာနီ)

၂၂၂။ နှလုံးသားတစ်ခုလုံးကိုပင် လွှမ်းခြုံသွားခြင်း

﴿222﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا أَخْطَأَ خَطِيئَةً نَكَثَتْ فِي قَلْبِهِ نَكْثَةً سَرْدَاءً فَإِذَا هُوَ نَزَعَ وَاسْتَغْفَرَ وَتَابَ سَقِلَ قَلْبُهُ، وَإِنْ عَادَ زِيدَ فِيهَا حَتَّى تَعْلُوَ قَلْبُهُ، وَهُوَ الرَّائِي الَّذِي ذَكَرَ اللَّهُ ﷻ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ [المطففين: ١٤]

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ومن سورة ويل للمطففين، رقم: ٣٣٣٤

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဗန္ဓဟ်ကျေးကျွန်သည် မည်သည့်အခါ အပြစ်ရှိနာဟ်တစ်ခုကို ကျူးလွန်လိုက်လျှင် ၎င်း၏နှလုံးသား၌ အမဲစက်တစ်ခုထင်ကျန်သွားပေသည်။ ၎င်းနောက်ထိုသူသည် အထက်ပါ အပြစ်ရှိနာဟ်ကို စွန့်လွှတ်၍ အရှင်မြတ်ထံတော်မှ (မာဖီ) ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးပါရန် တောင်းဆိုလိုက်လျှင် ၎င်း(သောင်ဗဟ်)အမှားဝန်ချတောင်းပန်လိုက်လျှင် (ထိုအမဲစက်သည် ပျောက်ကွယ်သွားပြီး) နှလုံးသားသည် သန့်ရှင်းလာပေသည်။ အကယ်၍သာ ထိုသူသည် အပြစ်ရှိနာဟ်ကျူးလွန်ပြီးနောက် ဤသို့သောင်ဗဟ်အစ်သစ်ဟရ် အမှားဝန်ချတောင်းပန်ခြင်းမပြုဘဲ ၎င်းအပြစ်ရှိနာဟ်ကို ဆက်၍သာ ကျူးလွန်ခဲ့မည်ဆိုလျှင် ၎င်းနှလုံးသားမှ အမဲစက်သည် တဖြည်းဖြည်းကြီးထွားလာပေသည်။ အဘယ်တိုင်အထိဟူမူ နှလုံးသားတစ်ခုလုံးကိုပင် ဖုံးအုပ်လွှမ်းခြုံမိ

သွားသည်အထိ ဖြစ်ပေသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤသည်ပင် ချေး (ဂျီး)ဖြစ်သည်။ ၎င်းချေးနှင့် ပတ်သက်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ)က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။
(သစ်ရ်မေဇီ)

كَلا بَلْ سَكَرَ اَنْ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ مَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ စင်စစ် ၎င်းတို့ဆည်းပူးလျက်ရှိခဲ့ကြသည့် ပြစ်မှုများသည် ၎င်းတို့၏ စိတ်နှလုံးများအပေါ်၌ ဖုံးလွှမ်းခဲ့ပြီဖြစ်၏။

၂၂၃။ အပြစ်ရှိနာဟ်ဆက်တိုက် ကျူးလွန်သူများတွင် မပါဝင်သူ

﴿223﴾ عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا أَصْرَ مَنْ اسْتَغْفَرَ أَنْ غَادَ فِي الْيَوْمِ سَبْعِينَ مَرَّةً.
رواه ابو داود، باب في الاستغفار، رقم: ١٥١٤

ဟဇရတ် အဗူဗကာရ်ဆွဒ္ဒီးက်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အိစ်သိဂ်ဟာရ် အမှားဝန်ချတောင်းပန်မှုကို အမြဲမပြတ်ပြုနေ သူဖြစ်လျှင် ၎င်းသူသည် တစ်နေ့လျှင် အပြစ်ရှိနာဟ်အကြိမ်ပေါင်း(၇၀) ကျူးလွန်ခဲ့သော်လည်း ၎င်းသည် အပြစ်ရှိနာဟ်ဆက်တိုက် ကျူးလွန်သူများ စာရင်းတွင် မပါဝင်တော့ချေ။(အဗူဒါဝူဒ်) ။ ဆိုလိုသည်မှာ အကြင်အပြစ်ရှိနာဟ်ကို ကျူးလွန်မိပြီးနောက် ၎င်းအတွက် ရှက်ရွံ့နောင်တရသည်။ ပြီးနောက် ဤသို့သော အပြစ်ရှိနာဟ်မျိုးကို နောက်နောင်မည်သည့် အခါမျှ မကျူးလွန်တော့ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည်။ ဤသို့ပြုကျင့်ခဲ့ပါက ၎င်းသည် အပြစ်ရှိနာဟ် ကို အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် ကျူးလွန်မိခဲ့သည်ရှိသော်လည်း ခွင့်လွှတ်ခြင်းခံရသူပင်ဖြစ်ပေသည်။
(ဗဇေယျတ်လ်မဂျ်ဟူးဒ်)

၂၂၄။ အမြဲအိစ်သိဂ်ဟာရ်ပြုနေသူ

﴿224﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ لَزِمَ الْإِسْتِغْفَارَ جَعَلَ اللَّهُ لَهُ مِنْ كُلِّ ضَيْقٍ مَخْرَجًا وَمِنْ كُلِّ هَمٍّ فَرَجًا وَرَزَقَهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ.
رواه ابو داود، باب في الاستغفار، رقم: ١٥١٨

ဟဇရတ် အိဗ်နေအဗ္ဘာစ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အမြဲအိစ်သိဂ်ဟာရ် အမှားဝန်ချတောင်းပန်မှုပြုလေ့ရှိလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ထိုသူအား အခက်အခဲကြုံတိုင်း ထိုအခက်အခဲမှ ထွက်ပေါက်ကို ချီးမြှင့် တော်မူမည်။ ထို့ပြင် သောကနှင့် ပူပင်ကြောင့်ကြမှုဟူသမျှမှ ကင်းဝေးစေတော်မူမည်သာမက ၎င်းသူ မမျှော်မှန်းထားသည့်နေရာမှ ၎င်းသူအတွက် ရှိဖီရိကွာကို ချီးမြှင့်တော်မူပေမည်။
(အဗူဒါဝူဒ်)

၂၂၅။ အိမ်သိက်ဖာရ်များစွာပြုသူ

﴿225﴾ عَنْ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : مَنْ أَحَبَّ أَنْ تُسَرَّهُ صَحِيفَتُهُ

فَلْيَكُنْ فِيهَا مِنَ الْإِسْتِغْفَارِ . رواه الطبرانی في الأوسط ورجاله ثقات . مجمع الزوائد ٣٤٧/١٠

ဟဇရတ် ဇုပိုင်ရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် (ကိယာမသ်နေ့တွင်) အအိမာလ်နာမဟ် အကောင်းအဆိုးစာရင်းကို ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်စွာ ရရှိလိုလျှင် ၎င်းသူသည် အိမ်သိက်ဖာရ် အမှားဝန်ချတောင်းပန်မှုကို မြားမြောင်စွာ ပြုကျင့်နေသင့်ပေသည်။ (သွမ်ရာနီ)

၂၂၆။ ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်ဖွယ် သတင်းကောင်း

﴿226﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسَيْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : طُوبَى لِمَنْ وَجَدَ

فِي صَحِيفَتِهِ اسْتِغْفَارًا كَثِيرًا . رواه ابن ماجه . باب الاستغفار ، رقم : ٣٨١٨

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နုဗ်ရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့မိန့်တော်မူသည်ကို ကြားနာခဲ့ရသည်။ အကြင်သူ၏အအိမာလ်နာမဟ် အကောင်းအဆိုးစာရင်းတွင် (ကိယာမသ်နေ့တွင်) အိမ်သိက်ဖာရ်အများအပြား ပါဝင်နေခဲ့ပါမူ ၎င်းသူအဖို့ ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်ဖွယ် သတင်းကောင်းကို နားဆင်လေကုန်။ (အိမ်နေမာဂျဟ်)

၂၂၇။ အဂ္ဂဟ်(ﷺ) ၏ ခွင့်လွှတ်မှုများ

﴿227﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى

يَقُولُ : يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ مُذْنِبٌ إِلَّا مَنْ عَافَيْتُ فَاسْتَغْفِرْ لَكُمْ وَمَنْ عَلِمَ مِنْكُمْ ابْنِي ذُرٍّ قُدْرَةً عَلَى الْمَغْفِرَةِ فَاسْتَغْفِرْنِي بِقُدْرَتِي غَفَرْتُ لَهُ وَكُلُّكُمْ صَالٌّ إِلَّا مَنْ هَدَيْتُ فَسَلُونِي الْهُدَى أَهْدِيكُمْ وَكُلُّكُمْ فَقِيرٌ إِلَّا مَنْ أَغْنَيْتُ فَسَلُونِي أَرْزُقْكُمْ وَلَوْ أَنَّ حَيَّكُمْ وَمَيِّتَكُمْ ، وَأَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ ، وَرَظْبَكُمْ وَيَابِسْكُمْ اجْتَمَعُوا فَكَانُوا عَلَى قَلْبٍ اتَّقَى عَبْدٌ مِنْ عِبَادِي . لَمْ يَزِدْ فِي مُلْكِي جَنَاحَ بَعُوضَةٍ وَلَوْ اجْتَمَعُوا فَكَانُوا عَلَى قَلْبٍ أَشْفَى عَبْدٌ مِنْ عِبَادِي . لَمْ يَنْقُصْ مِنْ مُلْكِي جَنَاحَ بَعُوضَةٍ وَلَوْ أَنَّ حَيَّكُمْ وَمَيِّتَكُمْ ، وَأَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ ، وَرَظْبَكُمْ وَيَابِسْكُمْ اجْتَمَعُوا ، فَسَأَلَ كُلُّ سَائِلٍ مِنْهُمْ مَا بَلَغَتْ أُمِّيَّتُهُ مَا نَقَصَ مِنْ مُلْكِي إِلَّا كَمَا لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ مَرَّ بِشِفَةِ الْبَحْرِ ، فَعَمَسَ فِيهَا إِبرَةً ثُمَّ نَزَعَهَا ذَلِكَ بِأَنِّي جَوَّادٌ مَا جَدَّ عَطَائِي كَلَامٌ إِذَا أَرَدْتُ شَيْئًا ، فَإِنَّمَا أَقُولُ لَهُ : كُنْ فَيَكُونُ .

ဟရေသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ ငါအရှင်မြတ်၏ ကျေးကျွန်ုပ်နွှတ်အပေါင်းတို့၊ အသင်တို့အနက် ငါအရှင်မြတ်မှ ထိန်းသိမ်းပေးခြင်းခံကြရသူတို့မှတစ်ပါး လူတိုင်းသည် အပြစ်ရှိနာဟ်ကျူးလွန်ခဲ့ကြသူများသာဖြစ်ကြကုန်၏။ သို့ရှိရာအသင်တို့သည် ငါအရှင်မြတ်ထံတော်မှ မဂ်ဖီရသ် ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးမှုကို တောင်းခံကြလေကုန်။ ငါအရှင်အသင်တို့အား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူမည်။ ၎င်းနောက် အကြင်သူသည် ငါအရှင်မြတ်က ၎င်းသူအား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးနိုင်စွမ်းရှိတော်မူသော အရှင်ဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်သိရှိပြီးနောက် ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးရန် တောင်းဆိုအသနားခံခဲ့လျှင် ငါအရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူအား အပြစ်များမှ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးသနားတော်မူမည်။ ၎င်းနောက် ငါအရှင်မြတ်မှ ဟိဒါယသ် လမ်းမှန်တရားကို လျှောက်လှမ်းနိုင်စွမ်းချီးမြှင့်ခြင်းခံကြရသူတို့မှတစ်ပါး အသင်တို့အားလုံးသည် လမ်းလွဲလမ်းမှား၌ နစ်မွန်းနေကြသူများသာဖြစ်ကြကုန်၏။ သို့ရှိရာအသင်တို့အားလုံးသည် ငါအရှင်မြတ်ထံတော်မှ ဟေဒါယသ်တရားလမ်းမှန်ကို တောင်းဆိုအသနားခံကြလေကုန်။ ငါအရှင်မြတ်က အသင်တို့အား ဟေဒါယသ်လမ်းမှန်တရားကို ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူမည်။ ၎င်းနောက် ငါအရှင်မြတ်မှ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုကို ချီးမြှင့်ပေးခြင်းခံကြရသူတို့မှတစ်ပါး အသင်တို့အားလုံးသည် မရှိဆင်းရဲနွမ်းပါးကြသူများသာဖြစ်ကြကုန်၏။ သို့ရှိရာ အသင်တို့အားလုံးသည် ငါအရှင်မြတ်ထံတော်မှ တောင်းဆိုအသနားခံကြလေကုန်။ ငါအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အား ရိုဇီစားနပ်ရိက္ခာကို ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူမည်။ အကယ်၍ အသင်တို့အနက်မှ အသက်ထင်ရှားရှိနေကြသူများအားလုံး၊ သေဆုံးကွယ်လွန်ခဲ့ကြပြီးသူများအားလုံး၊ ရှေ့လွန်လေပြီးခဲ့ကြသူများနှင့် နောက်လာကြမည့်သူများအားလုံး၊ သစ်ပင်များအားလုံး၊ တိရစ္ဆာန်များအားလုံးတို့သည် (လူသားများအဖြစ်နှင့်) အားလုံးစုရုံးကြပြီးနောက် ၎င်းတို့အားလုံးသည် အရှင်မြတ်အား အလွန်တရာ ကြောက်ရွံ့ရှိသေသူကဲ့သို့ ဖြစ်သွားလျှင်လည်း ဤအချက်သည် ယင်ကောင်၏ အတောင်တစ်ဖက်ခန့်မျှပင် ငါအရှင်မြတ်၏ကြီးကျယ်နိုင်နင်း စိုးမိုးအုပ်ချုပ်လွှမ်းမိုးတော်မူခြင်း၊ ဆွေဖသ်တော်ကို တိုးပွားစေနိုင်တော်မူလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ အကယ်၍ အထက်၌ ဖော်ပြပါရှိသည့် အတိုင်း အားလုံးသောသူတို့ စုရုံးကြပြီးနောက် ဂိုနာဟ်အကျူးလွန်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ ဖြစ်သွားခဲ့လျှင်လည်း ငါအရှင်မြတ်၏ စိုးမိုးအုပ်ချုပ်လွှမ်းမိုးတော်မူခြင်း၌ ယင်ကောင်၏အတောင်တစ်ဖက်ခန့်မျှပင် လျော့နည်းစေနိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ အကယ်၍ အသက်ရှင်နေကြသူများအားလုံး၊ ၎င်းသေဆုံးကွယ်လွန်ကြသူများအားလုံး၊ ရှေးလွန်လေပြီးခဲ့ကြသူများအားလုံးနှင့် နောက်ထပ်လာကြမည့်သူများအားလုံးနှင့် သစ်ပင်များအားလုံး၊ တိရစ္ဆာန်များအားလုံးတို့သည် (လူသားများအဖြစ်နှင့်ရှိကြပြီး) ၎င်းတို့အားလုံးသည် စုရုံးကြပြီးနောက် မိမိတို့၏လိုအပ်ဆန္ဒများကို ဆုံးခန်းတိုင်အောင် တောင်းဆိုကြသော်လည်း ဤအမှုကိုစွသည် အသင်တို့အနက်မှ လူတစ်ဦးသည် ပင်လယ်ကမ်းခြေသို့သွား၍ အပ်တစ်ချောင်းကို ၎င်းပင်လယ်ထဲသို့ နစ်လိုက်ပြီးနောက် ပြန်၍

ထုတ်ယူလိုက်ရာ (၎င်းအပ်ပေါက်၌ ကပ်၍ပါလာသော ရေပမာဏာခန့်ပင်) ငါအရှင်မြတ်၏ ဓဇာနတ်ဘဏ္ဍာတော်တိုက်မှ လျော့နည်းလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ အကြောင်းမှာ ငါအရှင်မြတ်သည် အလွန်တရာရက်ရောတော်မူသော၊ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်တော်မူသော အရှင်ဖြစ်ပေသည်။ ငါအရှင်မြတ်က ပေးကမ်းစွန့်ကြဲတော်မူခြင်းမှာ ပြောလိုက်ခြင်းသာဖြစ်ပေသည်။ အကြောင်းမှာ ငါအရှင်မြတ်သည် အကြောင်းအမှုကိစ္စတစ်စုံတစ်ရာကို ဆန္ဒထားတော်မူလျှင် ၎င်းအမှုကိစ္စကို နှုတ်မှပင် ဖြစ်စေဟု အမိန့်ပေးတော်မူလျှင် ၎င်းထိုကိစ္စအမှုသည် ဖြစ်မြောက် သွားပြီးဖြစ်ပေသည်။

(အိမ်နေမာဂျဟ်)

၂၂၈။ ကောင်းမှုတစ်ခုကျစီ

﴿228﴾ عَنْ عَبْدِ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ اسْتَغْفَرَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ، كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ حَسَنَةً.

رواه الطبراني واسناده جيد، مجمع الزوائد ٣٥٢/١

ဟဇရသ် အုဗာဒဟ်ဗင်နိဆွာမစ်သ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ အကြင်သူသည် မုအ်မင်နိအမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးများအတွက် (အိမ်သိင်္ဂဖာရ်) ချမ်းသာဆုပန်ပေးလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် မုအ်မင်နိ အမျိုးသားနှင့်အမျိုးသမီးတစ်ဦးတိုင်းအစား ၎င်းသူအတွက် ကောင်းမှုတစ်ခုကျစီ ရေးမှတ်စေတော်မူသည်။

(အဗူဒါဝူဒ်)

၂၂၉။ ဂိုနာဟ်ခွင့်လွှတ်ပေးခြင်းခံရ

﴿229﴾ عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا التَّقَى الْمُسْلِمَانِ فَتَصَافَحَا وَحَمِداً لِلَّهِ وَاسْتَغْفَرَا غُفِرَ لَهُمَا.

رواه ابوداؤد، باب في المصافحة، رقم: ٥٢١١

ဟဇရသ် ဗရာအ်ဗင်နိအာဇစ်ဗ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မွတ်စ်လင်မ်နှစ်ဦး တွေ့ဆုံကြသောအခါ၌ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကြသည်။ ပြီးနောက် အလ္လာဟ်(ﷻ)အား ချီးမွမ်းမှုပြုကြသည်။ ပြီးနောက် အလ္လာဟ်(ﷻ)ထံမှ မင်္ဂီရသ်ကို တောင်းဆိုအသနားခံကြလျှင် ဥပမာ الْحَمْدُ لِلَّهِ يَغْفِرُ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ ဟု ရွတ်ဆိုခဲ့လျှင် ၎င်းတို့၏ အပြစ်ဂိုနာဟ်များ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရသည်။

(အဗူဒါဝူဒ်)

၂၃၀။ သောင်ဟ်ပြုညု

﴿230﴾ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: كَيْفَ تَقُولُونَ بِفَرْحِ رَجُلٍ انْفَلَتَتْ مِنْهُ رَاحِلَتُهُ، تَجْرُ زِمَامَهَا بِأَرْضٍ قَفَرٍ لَيْسَ بِهَا طَعَامٌ وَلَا شَرَابٌ، وَعَلَيْهَا لَهُ طَعَامٌ وَشَرَابٌ، فَطَلَبَهَا حَتَّى شَقَّ عَلَيْهِ، ثُمَّ مَرَّتْ بِجَذَلِ شَجَرَةٍ، فَتَعَلَّقَ زِمَامُهَا، فَوَجَدَهَا مُتَعَلِّقَةً بِهِ؟ قُلْنَا: شَدِيدًا، يَا رَسُولَ اللَّهِ! فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَمَا إِنَّهُ وَاللَّهِ! اللَّهُ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ، مِنَ الرَّجُلِ بِرَاحِلَتِهِ.

رواه مسلم، باب في الحوض على التوبة والفرح بها: ٦٩٥٩

တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိ၏ကုလားအုတ်ကို တောနက်ထဲ၌ မည်သည့် စားသောက်ဖွယ်ရာများ မရရှိနိုင်သည့်နေရာတွင် မိမိ၏စားသောက်ဖွယ်ရာအပြည့်အစုံနှင့် ရေတို့ကို တင်ဆောင်ထားလျက် နဖားကြိုးတွဲလောင်းဖြင့် ပျောက်ဆုံးသွားခဲ့သည်။ ၎င်းသူသည် မိမိ၏ကုလားအုတ်ကို ပြန်တွေ့လိုတွေ့ငြား ရှာရင်းဖြင့် မောပန်းနွမ်းနယ်နေပြီဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်တွင် ၎င်းကုလားအုတ်ကို သစ်ပင်များကြားတွင် သွားနေရင်းဖြင့် ၎င်းနဖားကြိုးသည် သစ်ပင်တစ်ပင်၏ သစ်ကိုင်းဖြင့်ငြိနေသောကြောင့် ၎င်းသစ်ပင်အောက်၌ ရပ်တန့်နေသည့် အဖြစ်ကို တွေ့မြင်ရ သည့်အခါ၌ အဘယ်မျှဝမ်းသာပျော်ရွှင်မည်နည်းကို အသင်ခန့်မှန်းနိုင်သလော။ ကျွန်ုပ်တို့က ၎င်းကုလားအုတ်ပိုင်ရှင်ဖြစ်သူခမြာ အလွန်ဝမ်းသာပျော်ရွှင်နေမည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်ပေသည်ဟု လျှောက်ထားလိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နားဆင်ကြလေကုန်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ကစမ်း အရှင်မြတ်သည် မိမိ၏ ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်က သောင်ဟ်အမှားဝန်ချတောင်းပန်လေသောအခါ၌ ဤကဲ့သို့သောသူထက်ပင် သာပို၍ ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်တော်မူသည်။ (အကြင်သူသည် ဤသို့သော အသက်နှင့်ရင်း၍ ခက်ခဲ ပင်ပန်းမှု တွေ့ကြုံနေစဉ်) မိမိ၏ဝန်စည်စလယ်နှင့် အစီးအနင်းကို ပြန်လည်၍ ရရှိလာသော အခါ၌ ခံစားရသော ပျော်ရွှင်မှုမျိုးဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၃၁။ ဗန်ဆင်းရှင်နှင့်ကျေးကျွန်

﴿231﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: اللَّهُ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ حِينَ يَتُوبُ إِلَيْهِ، مِنْ أَحَدِكُمْ كَانَ عَلَى رَاحِلَتِهِ بِأَرْضٍ فَلَاقَهُ، فَأَنْفَلَتْ مِنْهُ، وَعَلَيْهَا طَعَامٌ وَشَرَابٌ، فَأَيْسَ مِنْهَا، فَأَتَى شَجَرَةً، فَأَضْطَجَعَ فِي ظِلِّهَا، قَدْ آيسَ مِنْ رَاحِلَتِهِ، فَبَيْنَا هُوَ كَذَلِكَ إِذْ هُوَ بِهَا قَائِمَةً عِنْدَهُ، فَأَخَذَ بِخَطَامِهَا، ثُمَّ قَالَ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَحِ: اللَّهُمَّ! أَنْتَ عَبْدِي وَأَنَا رَبُّكَ، أَخْطَأَ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَحِ.

رواه مسلم، باب في الحوض على التوبة والفرح بها، رقم: ٦٩٦٠

ဟဇရသ် အနတ်ပင်နိမာလစ်က် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾သည် မိမိ၏ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်က သောင်ဗဟ် အမှား ဝန်ချတောင်းပန်သောအခါ ဤကဲ့သို့သောသူထက်ပင်သာပို၍ ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်တော်မူသည်။ ၎င်းသူမှာ မိမိ၏အစီးအနင်းပေါ်တွင် စားနပ်ရိက္ခာအပြည့်အစုံ တင်ဆောင်ထားလျက်နှင့် တော ခေါင်ခေါင်၌ ထိုအစီးအနင်းပျောက်ဆုံးသွားလေရာ ယင်းကို ပြန်တွေ့ရလိုရငြားရှာဖွေရင်း မတွေ့ရှိသဖြင့် မျှော်လင့်ချက်ကုန်ဆုံးသွားကာ သစ်ပင်တစ်ပင်အောက်၌ စိတ်ပျက်လက်ပျက် ဖြင့် လှဲလိုက်သည်။ ထိုစဉ် ရုတ်တရက် မမျှော်လင့်ဘဲ ၎င်းအစီးအနင်းကို ပြန်တွေ့ရလေရာ ချက်ချင်းသွား၍ ယင်း၏နဖားကြိုးကို ဆွဲယူလိုက်သည်။ ပြီးနောက် အလွန်အမင်းဝမ်းမြောက် ပျော်ရွှင်လျက် နှုတ်မှ အယောင်ယောင်အမှားမှားဖြင့် ယာအလ္လာဟ်၊ အရှင်မြတ်သည် ကျွန်တော် မျိုး၏ ကျေးကျွန်ဖြစ်တော်မူပြီး ကျွန်တော်မျိုးမှာမူကား အရှင်မြတ်၏ ဖန်ဆင်းရှင်ဖြစ်တော် မူပါသည်ဟု ရွတ်ဆိုလိုက်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၃၂။ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾၏ ပျော်ရွှင်ဝမ်းမြောက်မှုပုံစံ

﴿232﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: اللَّهُ أَشَدَّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ مِنْ رَجُلٍ فِي أَرْضٍ دَوِيَّةٍ مَهْلِكَةٍ مَعَهُ رَاحِلَتُهُ عَلَيْهَا طَعَامُهُ وَشَرَابُهُ فَنَامَ فَاسْتَيْقَظَ وَقَدْ ذَهَبَتْ فَطَلَبَهَا حَتَّى أَذْرَكَهُ الْعَطَشُ ثُمَّ قَالَ: أَرْجِعْ إِلَى مَكَائِي الَّذِي كُنْتُ فِيهِ، فَإِنَا مَ حَتَّى أَمُوتَ، فَوَضَعَ رَأْسَهُ عَلَى سَاعِدِهِ لِيَمُوتَ فَاسْتَيْقَظَ وَعِنْدَهُ رَاحِلَتُهُ عَلَيْهَا زَادُهُ وَطَعَامُهُ وَشَرَابُهُ فَاللَّهُ أَشَدَّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ الْعَبْدِ الْمُؤْمِنِ مِنْ هَذَا بِرَاحِلَتِهِ وَزَادِهِ.

رواه مسلم، باب في الحظ على التوبة والغرح بها، رقم: ၆၉၀၀

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ ထံမှ ဤသို့ကြားခဲ့သည်။ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾သည် မိမိမုအ်မင်နိဗန္ဓုတ်၏သောင်ဗဟ် အမှားဝန်ချတောင်းပန်မှုကို ဤသို့သောသူထက်ပင်သာပို၍ ဝမ်းမြောက်တော်မူသည်။ ထိုသူ သည် အလွန်ကြမ်းတမ်းခက်ခဲသော တောထဲ၌ အစီးအနင်းဖြင့် ခရီးသွားနေရာ ၎င်းအစီး အနင်းပေါ်၌ ၎င်း၏စားနပ်ရိက္ခာအပြည့်အစုံကိုလည်း တင်ထားသည်။ ၎င်းနောက်ထိုသူသည် (အစီးအနင်းပေါ်မှဆင်း၍) ခေတ္တနားနေအိပ်စက်လိုက်သည်။ ပြန်နိုးလာသောအခါ မိမိ၏ အစီးအနင်းသည် ပျောက်ဆုံးနေကြောင်းတွေ့ရသဖြင့် လိုက်လံရှာဖွေရာ ဤသို့ရှာဖွေနေရင်း ဖြင့် အလွန်အမင်းရေငတ်မွတ်လာသည်။ ထိုအခါ ၎င်းသူသည် အလွန်စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းလာ သဖြင့် မိမိသေလိုက သေစေတော့၊ မိမိစတင်ရှာဖွေခဲ့စဉ်က နေရာ၌ပင်သွား၍ အိပ်စက်နေ တော့မည်ဟု စိတ်ကိုဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းအစက အိပ်စက်ခဲ့သောနေရာ၌ သေမင်းကိုစောင့်မျှော်ရင်း လက်နှစ်ဖက်ကို ခေါင်းခု၍အိပ်စက်နေလိုက်သည်။ ၎င်းသူပြန်နိုးလာ

သောအခါ၌ ၎င်းသူ၏ အစီးအနင်းမှာ ၎င်း၏စားနပ်ရိက္ခာ အပြည့်အစုံနှင့် ၎င်းသူအနီး၌ပင် ပြန်၍ တွေ့ရှိလိုက်ရပေသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် မိမိမုအ်မင်နပ်ဇန္နဟ်၏သောင်ဗဟ် အမှားဝန်ချမှုကို ဤသူထက်ပိုမို၍ ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်တော်မူပေသည်။ ၎င်းသူသည် (မျှော်လင့် ချက်ကင်းမဲ့သောအဖြစ်၌) မိမိ၏အစီးအနင်းကို ဝန်စီစလယ် အပြည့်အစုံနှင့်တကွ ပြန်လည်၍ ရရှိလိုက်သောအခါ ခံစားရသော ပျော်ရွှင်ဝမ်းမြောက်မှုမျိုးဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၃၃။ ရဟ်မသ်တော်လက်ဖြန့်ကြက်ထား

﴿233﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَنْسُطُ يَدَهُ بِاللَّيْلِ لِيَتَوَبَّ مُسِيءُ النَّهَارِ، وَيَنْسُطُ يَدَهُ بِالنَّهَارِ لِيَتَوَبَّ مُسِيءُ اللَّيْلِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا. رَوَاهُ مُسْلِمٌ، بَابُ قُبُولِ التَّوْبَةِ مِنَ الذُّنُوبِ..... رَقْمٌ: ၆၉၈၉.

ဟဇရသ် အဗူမူစာ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူ သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် တစ်ညတာလုံး မိမိရဟ်မသ်တော်၏လက်ကို ဖြန့်ကြက်ထား လျက်ရှိနေပေသည်။ သို့ဖြစ်ပေရာ နေ့ခင်း၌ အပြစ်ဂိုဏ်ာဟ်ကျူးလွန်မိခဲ့သူများသည် ညဘက်၌ သောင်ဗဟ်အမှားဝန်ချတောင်းပန်နိုင်ရန် အခွင့်အရေးရရှိသွားပေသည်။ ၎င်းပြင်တစ်နေ့တာလုံး မိမိရဟ်မသ်တော်၏ လက်ကို ဖြန့်ကြက်ထားလေရာ ညဘက်၌ အပြစ်ဂိုဏ်ာဟ်ကျူးလွန်သူများ သည် နေ့ခင်းဘက်၌ သောင်ဗဟ်အမှားဝန်ချတောင်းပန်နိုင်ရန် အခွင့်အရေးရရှိသွားပေသည်။ (ဤအစဉ်အလာသည် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖြစ်ရှိနေလေရာ) နေမင်းသည် အနောက်အရပ်မှ ထွက်ပေါ် လာသည့်အချိန်ထိပင်ဖြစ်သည်။ (ထို့နောက်တွင်မူ သောင်ဗဟ်အမှားဝန်ချတောင်းပန်မှုကို လက်ခံတော်မူမည်မဟုတ်ချေ။) (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၃၄။ သောင်ဗဟ်ပြုသူများ

﴿234﴾ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ عَسَّالٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ جَعَلَ بِالْمَغْرِبِ بَابًا غَرَضُهُ مَسِيرَةُ سَبْعِينَ عَامًا لِلتَّوْبَةِ لَا يُغْلَقُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ قِبَلِهِ. (وهو قطعة من الحديث) رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.

صحيح، باب ما جاء في فضل التوبة، رقم: ၃၅၃၆

ဟဇရသ် ဆွဖ်ဝါန်ဗင်န်အပ်စွာလ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မှ တစ်ဆင့် ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် အနောက်ဘက်အရပ်၌ သောင်ဗဟ်အမှားဝန်ချတောင်းပန်သူများအတွက် တံခါးပေါက်ပြုလုပ်ထားသည်။ (၎င်း၏အရှည် ကို မဆိုထားဘဲ) အကျယ်သည်ပင် နှစ်ပေါင်းခုနစ်ဆယ်ခရီးခန့် ကျယ်ဝန်းပေသည်။ နေမင်း

အနောက်အရပ်မှ မထွက်ပေါ်သေးသမျှကာလပတ်လုံး ၎င်းတံခါးကို ပိတ်တော်မူမည်မဟုတ်
ချေ။ (ထိုအချိန်တွင်မူ ကိယာမသ်နေသည့် အလွန်အမင်းနီးကပ်လာချေပြီဖြစ်ရာ သောင်ဗဟ်
အမှားဝန်ချတောင်းပန်မှု တံခါးပိတ်လိုက်မည်ဖြစ်သည်။) (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၃၅။ သောင်ဗဟ်အား နောက်ဆုံးကဗူလ်ပြုလက်ခံချိန်

﴿235﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ يَقْبَلُ تَوْبَةَ الْعَبْدِ مَا

لَمْ يُغْرِغْهُ. رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ان الله يقبل توبة العبد..... رقم: ၃၀၃၇

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)
အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်၏ အမှားဝန်ချတောင်းပန်မှုကို
၎င်းသူဂရ်ဂရဟ်မဖြစ်မီအချိန်ထိ (ဆိုလိုသည်မှာ အသက်ငင်နေသည့်အချိန်သို့ မရောက်မီ
အချိန်ထိ) လက်ခံကဗူလ်ပြုတော်မူသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်လမ်းချက်။ ။ သေဆုံးရန်အချိန် နီးကပ်လာသောအခါ လူသား၏ဝိညာဉ်သည် ခန္ဓာကိုယ်
မှ တစ်ဖြည်းဖြည်းဆုတ်လာပေသည်။ လည်ချောင်းအတွင်းသို့ ရောက်လာသောအခါ အသံ
တစ်မျိုးပြုလာသည်။ ၎င်းကို ဂရ်ဂရဟ်ဟုခေါ်သည်။ ထိုအချိန်သို့ ဆိုက်ရောက်လာမှု လူသား
အဖို့ မျှော်လင့်ချက်ကုန်ဆုံးသွားပြီဖြစ်ပေသည်။ ဤသည်ပင် လူသားအဖို့ ကွယ်လွန်ရန် နောက်ဆုံး
အချိန်သို့ ဆိုက်ရောက်နေပြီဖြစ်ကြောင်း သိရပြီးနောက်မှ သောင်ဗဟ်အမှားဝန်ချတောင်းပန်ခြင်း
နှင့်အိမာန်သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်းတို့သည် မည်သို့မျှ အကျိုးမဖြစ်ထွန်းနိုင်တော့ချေ။

၂၃၆။ သောင်ဗဟ်လက်ခံခြင်းခံရမှုအချိန်

﴿236﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: مَنْ تَابَ

قَبْلَ مَوْتِهِ بِعَامٍ يَنْبَغُ عَلَيْهِ حَتَّى قَالَ بِشَهْرٍ حَتَّى قَالَ بِجُمُعَةٍ، حَتَّى قَالَ بِيَوْمٍ، حَتَّى قَالَ

بِسَاعَةٍ، حَتَّى قَالَ بِفَرَاقٍ. رواه الحاكم ၂/ ၂၀၈

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)
အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မကွယ်လွန်မီအလျင် တစ်နှစ်ကြို၊ တင်၍သော်လည်း
ကောင်း၊ တစ်လ သို့မဟုတ်၊ တစ်ပတ် သို့မဟုတ်၊ တစ်ရက် သို့မဟုတ်၊ တစ်နာရီသို့မဟုတ်၊
ကုလားအုတ်မ၏ နို့ကိုညှစ်ရာ၌ ပထမတစ်ချက် ညှစ်ပြီးနောက် ဒုတိယတစ်ချက်ပြန်မညှစ်မီ
ကြား အလွန်တိုတောင်းသော အချိန်ကာလခန့်မျှပင် သေခြင်းတရားနှင့်ထိုမျှခန့်ပင် နီးကပ်
နေပြီဖြစ်သော်လည်း သောင်ဗဟ်အမှားဝန်ချတောင်းပန်ခဲ့ပါမူ ကဗူလ်ပြုလက်ခံခြင်းခံရပေမည်။

(ဟာကင်မ်)

၂၃၇။ ကမ်ဗာရဟ်

﴿237﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ أَخْطَأَ حَظِيئَةً أَوْ أَذْنَبَ ذَنْبًا ثُمَّ نَدِمَ فَهُوَ كَفَّارَتُهُ.

رواه البيهقي في شعب الإيمان ٣٨٧/٥

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီမတ်စ်အူးဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အမှားတစ်စုံတစ်ရာကို ကျူးလွန်မိခဲ့သည်။ သို့မဟုတ် အပြစ်ရှိနာဟ်တစ်စုံတစ်ရာကို ကျူးလွန်မိခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းကျူးလွန်မိခဲ့သည့်အပေါ် ရက်ရွံ့နောင်တရခဲ့ပါမူ ဤသည်ပင် ၎င်းပြစ်မှု၏ (ကမ်ဗာရဟ်) ဖြစ်သွားပေသည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၂၃၈။ အကောင်းဆုံးသောသူ

﴿238﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: كُلُّ ابْنِ آدَمَ خَطَّاءٌ، وَخَيْرُ الْخَطَّائِينَ التَّوَّابُونَ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب، باب في استعظام المؤمن ذنوبه..... رقم: ٢٤٩٩

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသားတိုင်းသည် အမှားအယွင်းနှင့် မကင်းကြသူများဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အနက်မှ အကောင်းဆုံးသော အပြစ်ကျူးလွန်သူမှာ သောဝ်ဗဟ်အမှားဝန်ချတောင်းပန်သူပင်ဖြစ်သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၃၉။ လူသား၏ နှုးစာကောင်းခြင်းလက္ခဏာများ

﴿239﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنْ مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ أَنْ يَطُولَ عُمُرُهُ، وَيَرْزُقَهُ اللَّهُ الْإِنَابَةَ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح الاسناد ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٢/٤ ٢٤٠

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်ဗင်နီအဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ လူသား၏နှုးစာကောင်းခြင်း လက္ခဏာများအနက်မှ တစ်ခုမှာ ၎င်းသူသည် သက်တန်းရှည်လျားစွာရရှိပြီး နောက်တစ်ဖန် ၎င်းသူအား အလ္လာဟ်(ﷻ)က မိမိဘက်တော်သို့ အာရုံပြုနိုင်စွမ်း ချီးမြှင့်ခံရခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

(ဟာကင်မ်)

၂၄၀။ သောဝဏ်အကြိမ်(၁၀၀)

﴿240﴾ عَنِ الْأَعْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ! تَوُوبُوا إِلَى اللَّهِ، فَإِنِّي أَتُوبُ إِلَى اللَّهِ فِي الْيَوْمِ. مِائَةَ مَرَّةٍ.

رواه مُسْلِمٌ، باب استحباب الاستغفار..... رقم: ၆၈၀၉

ဟရေသ် အဂရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)ထံတော်မှ သောင်ဗဟ်အမှားဝန်ချမှုကို ပြုကြလေကုန်။ အကြောင်းမှာ ငါကိုယ်တော်သည်ပင် တစ်နေ့လျှင် အကြိမ်ပေါင်း(၁၀၀)မျှ အရှင်မြတ်ထံမှ သောင်ဗဟ်အမှား ဝန်ချတောင်းပန်မှုကို ပြုနေပေသည်။ (မွတ်စ်လင်စ်)

၂၄၁။ ဟောဒါစိတ်

﴿241﴾ عَنِ ابْنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ! إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَقُولُ: لَوْ أَنَّ ابْنَ آدَمَ أُعْطِيَ وَادِيًا مَلَأَ مِنْ ذَهَبٍ، أَحَبَّ إِلَيْهِ ثَانِيًا، وَلَوْ أُعْطِيَ ثَانِيًا أَحَبَّ إِلَيْهِ ثَالِثًا، وَلَا يَسُدُّ جُوفَ ابْنِ آدَمَ إِلَّا التُّرَابُ، وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ تَابَ.

رواه البخاري، باب ما يتقى من فتنة المال رقم: ၆၄၃၈

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီဇ်ဒိုင်းရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ လူအပေါင်းတို့၊ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ လူသားတွင် ရွှေဖြင့်အတိပြီးသော တောတစ်ခုရရှိလျှင်လည်း ၎င်းသည် နောက်ထပ် ထိုကဲ့သို့ တောတစ်ခုကို လိုလားတောင့်နေဦးမည်သာ။ အကယ်၍ ဒုတိယ တောတစ်ခုထပ်မံရရှိပြန်လျှင်လည်း တတိယမြောက် တောတစ်ခုကို ထပ်မံ၍ တောင့်တနေဦးမည်သာ။ လူသား၏စိတ်ရိုင်း (နစ်စိတ်ဆန္ဒ)ကို ကဗရ်မြေကြီးက သာလျှင် ပြည့်ဝအောင် ဖြည့်စွက်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ချေသည်။ (ဆိုလိုသည်မှာ ကဗရ်မြေသင်္ချိုင်းအတွင်းရောက်ရှိသွားသောအခါမှသာ လူသား၏ လိုလားတောင့်တစိတ်များသည် ရပ်တန့်သွားပေမည်။) သို့ရာတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုဗန္ဓုတ်များအပေါ် မိမိ၏ကြီးမားလှသော ရဟ်မသ်တော်များကို ချီးမြှင့်တော်မူသည်။ ၎င်းသည် မိမိ၏နုလုံးသားကို ဒွန္နုယာ၏ဥစ္စာပစ္စည်းများဘက်မှ လွှဲဖယ်၍ အရှင်မြတ်ဘက်တော်သို့ အာရုံစူးစိုက်ထားရှိသည်။ (၎င်းသူအား အရှင်မြတ်သည် နုလုံးသားဆန္ဒပြည့်ဝမှုနှင့် တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုကို ချီးမြှင့်တော်မူသည်။ ထို့ပြင် ဒွန္နုယာ၏ဥစ္စာပစ္စည်း တိုးပွားစေရေးအတွက် အလိုကြီးနေခြင်းဘေးရန်မှ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားတော်မူသည်။ (ဗုခါရီ)

၂၄၂။ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရသည့်ကလိမဟ်

﴿242﴾ عَنْ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ : مَنْ قَالَ : أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ غُفْرَتَهُ، وَإِنْ كَانَ قَرَّ مِنَ الرَّخْفِ - رَوَاهُ ابْنُ دَاوُدَ، بَابُ فِي الْأَسْتِغْفَارِ، رَفَعَهُ ١٥١٧/١ وَرَوَاهُ الْحَاكِمُ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ مَسْعُودٍ وَقَالَ : صَحِيحٌ عَلَى شَرْطِ مُسْلِمٍ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ : يَقُولُهَا ثَلَاثًا، وَوَقَفَهُ الذَّهَبِيُّ ١١٨/٢

ဟရေသ် နိုင်ဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် **أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ** ကို ရွတ်ဆိုခဲ့ပါမူ ၎င်းသူ၏ အပြစ်ကိုနာဟ်များသည် အကယ်၍ စစ်မြေပြင်မှ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်သည့်အမှုပင်ဖြစ်သော်လည်း ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ အခြားဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင်မူ အထက်ပါ ကလိမဟ်တော်ကို သုံးကြိမ်ဖတ်ရန် လာရှိထားပေသည်။ (အဗူဒါရူဒ်)

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ကျွန်တော်မျိုးသည် အကြင်အရှင်မြတ်ထံ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် တောင်းခံပါသည်။ ယင်းအရှင်မြတ်မှတစ်ပါး အခြားကိုးကွယ်ရာအရှင်မရှိ။ ထိုအရှင်မြတ်သည် အစဉ်အမြဲ ရှင်သန်တည်ရှိတော်မူသည်။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုးသည် ထိုအရှင်မြတ်ထံ သောဝ်ဗဟ်ပြုပါသည်။

၂၄၃။ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရသည့်ကလိမဟ်

﴿243﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ هَذَا الْقَوْلُ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : قُلْ : اللَّهُمَّ مَغْفِرَتَكَ أَوْسَعُ مِنْ ذُنُوبِي وَرَحْمَتِكَ أَرْجَى عِنْدِي مِنْ عَمَلِي، فَقَالَ ثُمَّ قَالَ : عُدْ فَتَعَدَّ، فَقَالَ : قُلْ فَقَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ. رَوَاهُ الْحَاكِمُ، وَقَالَ : حَدِيثٌ رَوَاهُ عَنْ الْخَرَمِيِّ مَدِينُونَ مِمَّنْ لَا يَعْرِفُ وَاحِدٌ مِنْهُمْ بِجَرَحٍ وَلَمْ يَحْرَجْهُ، وَوَقَفَهُ الذَّهَبِيُّ ٥٤٣/١

ဟရေသ် ဂျာဗိရ်ဗင်နီအဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ဦးသောသူသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံတော်သို့ ဝင်ရောက်၍ မိမိ၏အပြစ်ကိုနာဟ်များအတွက် ဝမ်းနည်းလေစွတကား။ မိမိ၏အပြစ်ကိုနာဟ်များအတွက် ဝမ်းနည်းလေစွတကားဟု နှစ်ကြိမ် (သို့) သုံးကြိမ် တိုင်တိုင် ညည်းတွားလေသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းသူအား ဤသို့ရွတ်ဆိုလေကုန်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

اللَّهُمَّ مَغْفِرَتَكَ أَوْسَعُ مِنْ ذُنُوبِي وَرَحْمَتِكَ أَرْجَى عِنْدِي مِنْ عَمَلِي

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ယာအလ္လာဟ်၊ အရှင်မြတ်၏ မင်္ဂလိရည်သည် ကျွန်တော်မျိုး၏ အပြစ်ကိုနာဟ်

များထက် များစွာသာပိုကျယ်ပြန့်လှပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးသည် မိမိပြုလုပ်ခဲ့သမျှသော အမတ်များထက် အရှင်မြတ်၏ ရဟ်မသ်တော်ကို သာပို၍မက်ထားနေပါသည်။

၎င်းသူက အထက်ပါ ကလိမဟ်တော်ကို လိုက်ဆိုခဲ့သည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က တစ်ဖန်ပြန်၍ဆိုဦးဟု မိန့်တော်မူသည်။ ၎င်းသူက ဆက်၍ ပြန်ဆိုပြန်သည်။ ကိုယ်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ ကလည်း တစ်ဖန်ဆိုဦးဟု အမိန့်ရှိတော်မူပြန်သည်။ ၎င်းသူကလည်း တတိယအကြိမ်ဆက်၍ ဆိုပြန်သည်။ ထိုအခါမှသာလျှင် တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်ထနိုင်ပြီ။ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ သည် အသင်၏ ဂိုနာဟ်များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးလိုက်ချေပြီ။ (ဟာကင်မ်)

၂၄၄။ အကြိမ်တိုင်းတွင် ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးတော်မူခြင်း

﴿244﴾ عَنْ سَلْمَى أُمِّ بَيْتِ أَبِي رَافِعٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، أَنَّهَا قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَخْبِرْنِي بِكَلِمَاتٍ وَلَا تُكْثِرْ عَلَيَّ، قَالَ: قُلُوبِي: اللَّهُ أَكْبَرُ عَشْرَ مَرَّاتٍ، يَقُولُ اللَّهُ: هَذَا لِي وَقَوْلِي: سُبْحَانَ اللَّهِ عَشْرَ مَرَّاتٍ، يَقُولُ اللَّهُ: هَذَا لِي، وَقَوْلِي: اَللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، يَقُولُ: قَدْ فَعَلْتُ: فَتَقُولِينَ عَشْرَ مَرَّاتٍ، يَقُولُ: قَدْ فَعَلْتُ.

رواه الطبرانی ورجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ١٠/٩٠

ဟရေသ် စလိမာ ﴿ﷺ﴾ သခင်မက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်မက လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ယာရုလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ကျွန်မအား ကလိမဟ်အချို့ သင်ကြားပေးတော်မူပါ။ သို့ရာတွင် ၎င်းသည် မရှည်လျားပါစေနှင့်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ اللَّهُ أَكْبَرُ ဆယ်ကြိမ်ရွတ်ဆိုလေကုန်။ ထိုအခါ အရှင်မြတ်က မိန့်တော်မူသည်။ ဤသည် ငါအရှင်မြတ် အဖို့သာ ဖြစ်တော်မူသည်။ ၎င်းနောက် سُبْحَانَ اللَّهِ ဆယ်ကြိမ်ရွတ်ဆိုလေကုန်။ ထိုအခါ အရှင်မြတ်က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤသည် ငါအရှင်မြတ်အဖို့သာ ဖြစ်တော်မူသည်။ ၎င်းနောက် اَللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي အို အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးအား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူပါ။ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါအရှင်မြတ် ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးတော်မူလိုက်ပြီ။ သင်မသည် ၎င်းကို ဆယ်ကြိမ် ရွတ်ဆိုလေကုန်။ အရှင်မြတ်ကလည်း အကြိမ်တိုင်းတွင် ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးတော်မူကြောင်း မိန့်ဆိုတော်မူပေသည်။ (သွမ်ရာနီ)

၂၄၅။ နှစ်ဌာန၏ကောင်းကျိုး

﴿245﴾ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ أَغْرَابِيُّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ
 فَقَالَ: عَلِّمْنِي كَلَامًا أَقُولُهُ، قَالَ: قُلْ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا
 وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ.
 قَالَ: فَمَهْلِكُ لِرَبِّي، فَمَا لِي؟ قَالَ: قُلْ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاهْدِنِي وَارْزُقْنِي. رواه
 مسلم، رقم: ٦٨٤٨، ورواه من حديث أبي مالك: وَغَاثِنِي وَنَالَ فِي رِوَايَةٍ: فَإِنَّ هَؤُلَاءِ تَجْمَعُ لَكَ
 دُنْيَاكَ وَآخِرَتُكَ. رواه مسلم، كتاب فضل التهنيل والتسبيح والثناء، رقم: ٦٨٥٠، ٦٨٥١.

ဟရေသ် စအဒ်ဗင်န်အဗိဝက္ကာဏ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျေးတောသားတစ်ဦး
 သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံသို့ ဝင်ရောက်ခစား၍ ကျွန်တော်မျိုး ရွတ်ဖတ်နိုင်ရန်အတွက်
 ကလိမဟ် အချို့သင်ကြားပေးတော်မူပါဟု လျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က
 အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤသည်ကို ရွတ်ဖတ်လေကုန်။

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ
 الْعَالَمِينَ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

ထိုကျေးတောသားက ဤကလိမဟ်တော်များသည် မိမိ၏အရှင်သခင်အား တသရန်
 အတွက်သာဖြစ်တော်မူသည်။ ၎င်းကျွန်တော်မျိုးအဖို့ အဘယ်သို့သော ကလိမဟ်တော်ကို
 ရွတ်ဆိုရပါမည်နည်း။ (၎င်းကလေမဟ်တော်၏ အကြောင်းခံဖြင့် ကျွန်တော်မျိုးမိမိအတွက်
 ဒုအာပြုလိုပါသည်)ဟု လျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသို့ရွတ်ဆိုလေကုန်
 ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاهْدِنِي وَارْزُقْنِي وَعَافِنِي

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ယာအလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးအား မဂ်ဖိရသ် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ချီးမြှင့်
 တော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုးအား ကြီးမားလှသောရဟ်မသ်တော်ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ ၎င်းပြင်
 ကျွန်တော်မျိုးအား ဟိဒါယသ်တရားလမ်းမှန် ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုးအား
 ရိုဖီရိက္ခာများကို ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုးအား အေးချမ်းသာယာသော ဘဝ
 သက်တမ်းကိုလည်း ချီးမြှင့်တော်မူပါ။

အခြားဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင်မူ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။
 ဤကလိမဟ်တော်များသည် အသင့်အဖို့ ဒွန္နုယာအာခေရသ်နှစ်ဌာန၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ
 များကို စုဆောင်းပေးမည့်အရာပင်ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၄၆။ ရေတွက်၍

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَغْتَدِلُ التَّنْبِيحَ

بِيَدَيْهِ. رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ، بَابُ مَا جَاءَ فِي عَقْدِ التَّنْبِيحِ بِالْيَدِ، رَقْمٌ: ၃၄၈၆

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား မိမိလက်ချောင်းတော်များဖြင့် ရေတွက်၍ သင်္ဂြိုဟ်ပြုနေသည်ကို မြတ်တွေ့ခဲ့ရသည်။
(သစ်ရ်မေဇီ)

တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သင်ကြားပြသခဲ့သော ဇိက်ရ်များနှင့် ဒိုအာများအကြောင်း

ကုရ်အာနီ၏ အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ ۖ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا

[အာယသ် ၂၀၆]

دَعَا]

- (၁) ထို့ပြင်တဝ (အို နဗီတမန်တော်) ငါအရှင်မြတ်၏ ကျေးကျွန်များသည် ငါအရှင်မြတ်နှင့် ပတ်သက်၍ အသင့်ထံမေးမြန်းကြသောအခါဝယ် (အသင်သည် ဤသို့ဖြေကြားပါလေ။) မုချဧကန် ငါအရှင်သည် (ယင်းသူတို့နှင့် နီးကပ်စွာပင်ရှိတော်မူ၏။ ငါအရှင်မြတ်သည် ဆုတောင်းသူ၏ ဆုတောင်းချက်ကို သဘောတူ လက်ခံတော်မူ၏။
(ကုရ်အာန် ၂ : ၁၈၆)

[အာယသ် ၂၀၇]

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ مَا يَدْعُوا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دَعَاكُمْ ۖ

- (၂) (အို နဗီတမန်တော်) အသင်သည် (လူမိုက်တို့အား) ပြောကြားပါလေ။ (အိုအချင်းတို့) အကယ်၍ အသင်တို့သည် ဆုတောင်းပတ္တနာမပြုကြလျှင် ငါ့အားဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်သည် အသင်တို့အား လုံးဝ ဂရုစိုက်တော်မူမည်မဟုတ်ပေ။

(ကုရ်အာန် ၂၅:၇၇)

[الاعراف: ၁၀]

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً﴾

- (၃) အသင်တို့သည် မိမိတို့အား ထိုအရှင်မြတ်ကို မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသော အရှင်မြတ်ထံ တော်၌ (တစ်နည်း ကျိုးနွံစွာ) တိုးတီးစွာ ဆုတောင်းကြလေကုန်။

(ကုရ်အာန် ၇ : ၅၅)

[الاعراف: ၁၆]

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا﴾

- (၄) ထို့ပြင် အသင်တို့သည် ထိုအရှင်မြတ်ကို ကြောက်ရွံ့စွာဖြင့်လည်းကောင်း၊ မျှော်လင့်ချက်ထားကာလည်းကောင်း၊ ဟစ်ခေါ်တသကြလေကုန်။ (ကုရ်အာန် ၇ : ၅၆)

[الاعراف: ၁၈၀]

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَاللَّهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا﴾

- (၅) စင်စစ်သော်ကား အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ အထံတော်၌ ကောင်းမြတ်သော နာမတော် (ဆွေဖသ်တော်များ) ရှိကြပေသည်။ သို့ဖြစ်ပေရာ အသင်တို့သည် ထိုအရှင်မြတ်အား ယင်းနာမတော်များဖြင့် တသကြလေကုန်။ (တစ်နည်းဆုတောင်းမှုပြုကြလေကုန်)

(ကုရ်အာန် ၇ : ၁၈၀)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿مَنْ يُجِيبِ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفِ السُّوءَ﴾ [النمل: ၆၃]

- (၆) သို့တည်းမဟုတ် အကြင်အရှင်မြတ်ပင် (မြင့်မြတ်တော်မူပါသလော) ထိုအရှင်မြတ်သည် မိမိအား ညှင်းပန်းနှိပ်စက် အကျပ်အတည်းရောက်နေသောသူ (ဒုက္ခသည်)က ဟစ်ခေါ်တသလေသောအခါ ၎င်းအား ပြန်၍ထူးတော်မူ၏။ ၎င်းပြင် ထိုအရှင်မြတ်သည် ဘေးဒုက္ခကိုလည်း ဖယ်ရှားပေးတော်မူ၏။ (ကုရ်အာန် ၂၇ : ၆၂)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾
أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَواتٌ مِن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ

[البقرة: ၁၀၆၊ ၁၀၇]

- (၇) ထိုသူတို့သည် မိမိတို့အပေါ်၌ အခက်အခဲအကျပ်အတည်းအန္တရာယ်တစ်စုံတစ်ရာ ဆိုက်ရောက်လာသောအခါ ဧကန်အမှန် ကျွန်ုပ်တို့သည် အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ အဖို့သာဖြစ်၍ မုချဧကန် အရှင်မြတ်၏ထံတော်သို့သာ ပြန်လည်၍ သွားကြမည်သူများဖြစ်ကြပါသည်ဟု ဆိုလေ့ရှိကြကုန်၏။ (သည်းခံမြဲသိပ်သူများ၏အကျင့်အမူပင်ဖြစ်ချေသည်)

(ကုရ်အာန် ၂ : ၁၅၆)

ဘေးအန္တရာယ်များကို သည်းခံခြင်းတရားဖြင့်သည်းခံသော ဤသူတို့အပေါ်၌သာလျှင် ယင်းသူတို့အား မွေးမြူတော်မူသော အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်မှ ကောင်းချီးမင်္ဂလာများနှင့် ရဟ်မသ်တော်သက်ရောက်ပေမည်။ ၎င်းပြင် ထိုသူတို့သည်သာလျှင် ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်သော တရားလမ်းစဉ်ကို ရရှိကြသူများဖြစ်ကြကုန်သတည်း။ (ကုရ်အာန် ၂ : ၁၅၇)

وَقَالَ تَعَالَى ﷻ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ۖ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي صُورَةً
وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ۖ وَاجْعَلْ لِي زُجُرًا ۖ وَاجْعَلْ لِي زُجُرًا ۖ وَاجْعَلْ لِي زُجُرًا ۖ
مِنْ أَهْلِي ۖ هَٰؤُلَاءِ أَهْلِي ۖ أَشَدُّ بِهِ أَزْرِي ۖ وَأَنْشُرْكَ فِي أَمْرِي ۖ كَيْ تَسْبَحَكَ
كَبِيرًا ۖ وَنَذْكُرَكَ كَبِيرًا ﴿٣٥﴾

(၈) (ယခုသော်) အသင်သည် ဖိရ်အောင်န်ထံသို့ သွားပါလေ။ ဧကန်မလွဲ ယင်းဖိရ်အောင်န် ကား သွေဖည်ရာတွင် လွန်ကျူးနေချေပြီ။(၂၀:၂၄) (ထိုအခါ)မူစာ(الطعن)က(ဤသို့) လျှောက်ထားပန်ကြားခဲ့လေသည်။ အို ကျွန်တော်မျိုး၏အရှင်၊ အရှင်မြတ်သည် ကျွန်တော်မျိုး၏ ရင်ကို ကျယ်ဝန်းကြည်လင်စေတော်မူပါ။(၂၀:၂၅) ၎င်းပြင် အရှင် မြတ်သည် ကျွန်တော်မျိုး၏ အရေးကိစ္စကို လွယ်ကူစေတော်မူပါ။(၂၀:၂၆) ထို့ပြင် အရှင်မြတ်သည် (ကျွန်တော်မျိုး၏ စကားကို လူသားတို့) နားလည်ကြစေရန် ကျွန်တော်မျိုး၏လျှာမှ အထုံးကိုဖြေ၍ ပေးတော်မူပါ။(၂၀:၂၇) သို့မှသာလျှင် လူတို့ သည် ကျွန်တော်မျိုး၏ စကားကို ကောင်းစွာ နားလည်ကြမည်ဖြစ်ပါသည်။(၂၀:၂၈) ထိုမှတစ်ပါး အရှင်မြတ်သည် ကျွန်တော်မျိုး၏ အိမ်ထောင်စုများအနက်မှ ကျွန်တော် မျိုးအဖို့ ကူညီရိုင်းပင်းသူတစ်ဦးကို ခန့်ပေးတော်မူပါ။(၂၀:၂၉) ကျွန်တော်မျိုး၏ နောင်တော် ဟာရုန်ကို ခန့်ပေးတော်မူပါ။(၂၀:၃၀) အရှင်မြတ်သည် ယင်းဟာရုန် ဖြင့် ကျွန်တော်မျိုး၏ အင်အားကို ဖြည့်တင်းပေးတော်မူပါ။(၂၀:၃၁) ထိုမှတစ်ပါး အရှင်မြတ်သည် ယင်းဟာရုန်အား ကျွန်တော်မျိုး၏ အရေးကိစ္စတွင်ခွဲဝေ၍ ပါဝင် ဆောင်ရွက်စေတော်မူပါ။(၂၀:၃၂) ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်၏ (သန့်ရှင်းစင် ကြယ်မှုအကြောင်း)ကိုများစွာ မြှက်ဆိုနိုင်ကြအံ့သောငှာလည်းကောင်း၊(၂၀:၃၃) ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် အရှင်မြတ်အား များစွာအောက်မေ့တသ သတိရကြအံ့သော ငှာလည်းကောင်းဖြစ်ပါသည်။ (ကုရ်အာန် ၂၀:၃၄)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၂၄၇။ အေဗာဒသ်၏ ဦးနှောက်

﴿247﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: الدُّعَاءُ مَخُّ الْعِبَادَةِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب، باب منه الدعاء مخ العباداة، رقم: ۳۳۷۱

ဟရေသ် အနတ်စ်ဗင်န်မာလစ်က်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဒိုအာသည် အေဗာဒသ်အားလုံး၏ ဦးနှောက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၄၈။ အိဗာဒသ်များအနက်မှ အိဗာဒသ်တစ်ခု

﴿248﴾ عَنِ النَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: الدُّعَاءُ

هُوَ الْعِبَادَةُ، ثُمَّ قَالَ ﷺ وَقَالَ رُبُّكُمْ اذْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي

سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَخِرِينَ ﴿

رواه الترمذی وقال هذا حديث حسن صحيح، باب ومن سورة المؤمن، رقم: ۳۲۴۷

ဟရေသ် နအိမာန်ဗင်န်ဗရီးရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ ဒိုအာသည် အေဗာဒသ်များအနက်မှ အေဗာဒသ်တစ်ခုပင် ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းနှောက် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) သည် (အထောက်အထားပြသောအနေနှင့်) ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်မှ အောက်ပါအာယသ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်တော်မူသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

وَقَالَ رَبُّكُمْ اذْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ

عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَخِرِينَ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ၎င်းအသင်တို့၏ အရှင်မြတ်က အောက်ပါအာယသ်တော်ကို မိန့်ထားတော် မူသည်။ ဒိုအာတောင်းဆိုသမှုပြုကြလေကုန်။ ငါအရှင် အသင်တို့၏ တောင်းဆိုမှုများကို လက်ခံတော်မူမည်။ သံသယမရှိ အကြင်သူတို့သည် ငါအရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်များကို မနာခံ ကြဘဲ ဘဝင်မြင့်မောက်မာ ထောင်လွှားနေကြမှု ၎င်းတို့သည် မကြာမီကာလအတွင်း သေးသိမ် ယုတ်ညံ့သောအဖြစ်နှင့် ဂျဟန္နမ်သို့ ဝင်ရောက်ကြရပေမည်။

၂၄၉။ အမွန်မြတ်ဆုံးသော အီတဒ်

﴿249﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: سَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يُحِبُّ أَنْ يُسْأَلَ، وَأَفْضَلُ الْعِبَادَةِ أَنْتَظَارُ الْفَرَجِ-

رواه الترمذی، باب فی انتظار الفرج، رقم: ۳۵۷۱

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)ထံတော်မှ (ဖလေ)အသနားတော်ကို တောင်းဆိုကြလေကုန်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ၎င်းထံတော်မှ တောင်းဆိုအသနားခံခြင်းကို နှစ်သက်တော်မူသည်။ ရိုဇီရိက္ခာကျယ်ဝန်းများပြားစေရန်အတွက် ဒိုအာပြုပြီးနောက်တွင် ဤသို့ချောင်ချိပြေလည်လာရန် မျှော်လင့်မက်ထားနေခြင်းသည် အမွန်မြတ်ဆုံးသော အေဗာဒ်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။

(သစ်ရ်မေစီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ချောင်ချိပြေလည်လာရန် မျှော်လင့်မက်ထားနေခြင်းဟူသည် ထိုအရှင်မြတ်ထံတော်မှ ရဟ်မသ်၊ ဟ်ဒါယသ်နှင့် ကောင်းကျိုးချမ်းသာအစုစုကို ဒိုအာတောင်းဆိုအသနားခံပြီးနောက် ၎င်းတောင်းဆိုမှုအားလုံး အင်န်ရှာအလ္လာဟ် မုချရရှိမည်ဟူသော ယုံကြည်ချက်ဖြင့် မျှော်လင့်မက်ထားနေခြင်းကို ဆိုလိုပေသည်။

၂၅၀။ ရိုဇီပက်မု

﴿250﴾ عَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يَزِدُّ الْقُدْرَ إِلَّا الدُّعَاءُ، وَلَا يَزِيدُ فِي الْعُسْرِ إِلَّا الْبِرُّ وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَحْرُمُ الرِّزْقَ بِالذَّنْبِ يُصِيبُهُ-

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٤٩٣/١

ဟဇရသ် စောင်ဗာန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဒိုအာမှလွဲ၍ အခြားသော မည်သည့်အရာကမျှ (သက္ကဒီရ်)၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မပြောင်းလဲပေးနိုင်ချေ။ ၎င်းကောင်းမှုမှလွဲ၍ အခြားမည်သည့်အရာကမျှ လူ့ဘဝသက်တမ်းကို မရှည်လျားစေနိုင်ပေ။ ၎င်းပြင် လူသားသည် (တစ်ခါတစ်ရံ) အပြစ်ရှိနာဟ်ကျူးလွန်မိကြသဖြင့် ၎င်းတို့၏ ရိုဇီရိက္ခာများမှ လက်မဲ့ဖြစ်ရပေသည်။ (ဟာကင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်မြတ်၏ ဆိုလိုချက်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ)ထံတော်၌ ဤသို့ သတ်မှတ်ထားတော်မူသည်။ ဤလူသားသည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ဒိုအာတောင်းဆိုလိမ့်မည်။ တောင်းဆိုသောအရာကိုပင် ရရှိတော်မူပေမည်။ သို့ဖြစ်ပေရာ ဟဒီးဆ်တော်၌လာရှိသည်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ဒိုအာတောင်းဆိုနိုင်ရန်အတွက် သက္ကဒီးရ် ရေးမှတ်ထားပြီး ဖြစ်လေသည်။

ဤနည်းအတိုင်းပင် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ ဤသို့လည်း ရေးမှတ်ထားပြီး ဖြစ်လေသည်။ လူတစ်ဦး၏ သက်တမ်းကို ဥပမာ နှစ်ပေါင်းခြောက်ဆယ်ရေးမှတ်ထားသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းသူသည် ကောင်းမှုစာစုံတရာကို ဥပမာ ဟဂ်ျ်ကို ပြုလုပ်မည်ဖြစ်ရာ ဤကောင်းမှုကြောင့် ၎င်း၏ သက်တမ်းတွင် နှစ်ပေါင်းနှစ်ဆယ်ထပ်တိုးသွားစေ၍ နှစ်ပေါင်းရှစ်ဆယ်ခန့် လူ့လောက၌ နေထိုင်ရပေမည်။ (မစ်ရှ်ကာသ်)

၂၅၁။ ဆုမွန်ဒိုအာကို လက်ခံရာဝယ်

﴿251﴾ عَنْ عَبْدِ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَا عَلَى الْأَرْضِ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ تَعَالَى بِدَعْوَةٍ إِلَّا آتَاهُ اللَّهُ إِيَّاهَا أَوْ صَرَفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا مَا لَمْ يَدْعُ بِسَائِمٍ أَوْ قَطِيعَةٍ رَجِمَ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: إِذَا نُكْثِرُ قَالَ: اللَّهُ أَكْثَرُ. رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ، بَابُ انْتِظَارِ الْفَرَجِ وَغَيْرِ ذَلِكَ، رَقْمٌ: ၃၀၇၃ وَرَوَاهُ الْحَاكِمُ وَزَادَ فِيهِ: أَوْ يَدْخُرُ لَهُ مِنَ الْآخِرِ مِثْلَهَا وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ الْإِسْنَادُ وَوَافَقَهُ الذَّهَبِيُّ ၄၃/၁

ဟရေသ် အုဟဒဟ်ဗင်န့်ဆွာမစ်သ်(ﷻ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤလောက မြေပြင်၌ မွတ်စ်လင်မ် တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်မှ ဆုမွန်ဒိုအာတောင်းဆိုလေရာ ၎င်းဒိုအာ၌ အပြစ်တစ်စုံတစ်ရာ ကျူးလွန် ရန်သော်လည်းကောင်း၊ ဆွေမျိုးအဆက်ဖြတ်ရန်သော်လည်းကောင်း မရှိခဲ့ပါမူ ငါအရှင်မြတ် သည် ၎င်းသူတောင်းဆိုသည်ကို ချီးမြှင့်တော်မူပေသည်။ သို့မဟုတ်ပါက ဤဒိုအာကို အကြောင်းခံ၍ ၎င်းသူ၏ အခက်အခဲအကျပ်အတည်းများကို ဖယ်ရှားပေးတော်မူသည်။ သို့မဟုတ်ပါက ဤဒိုအာနှင့်အမျှ ကုသိုလ်အကျိုးဆင်းစပ်ကို စုဆောင်းပေးထားတော်မူသည်။

တစ်ဦးသောသူက ကောင်းမြတ်လှပေသည်။ (ဤတောင်းဆိုဒိုအာဟူသမျှ လက်ခံခြင်းခံရတော်မူပေရာ ၎င်းဒိုအာအစား တစ်ခုမဟုတ်တစ်ခု မုချရရှိမည်သာ) သို့ဖြစ်ပေရာ ကျွန်တော်မျိုးသည် မြောက်မြားစွာ ဒိုအာဆုမွန်ပြုပါတော့မည်ဟု လျှောက်ထားလိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)ကလည်း မြောက်မြားစွာ သာဝိုအစားပေးနိုင်တော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၅၂။ အလွန်ရှက်

﴿252﴾ عَنْ سُلَيْمَانَ الْقَارِئِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ حَيٌّ كَرِيمٌ يَسْتَحْيِي إِذَا رَفَعَ الرَّجُلُ إِلَيْهِ يَدَيْهِ أَنْ يَرُدَّهُمَا صِفْرًا خَائِبَتَيْنِ.

رواه التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ، بَابُ إِنْ اللَّهَ حَيٌّ كَرِيمٌ..... رَقْمٌ: ၃၀၀၆

ဟရေသ် စလ်မာန် ဖာရစ်(ﷻ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်

ရှိတော်မူသည်။ သံသယမရှိ၊ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ဇာသ်တော် ဆွေဖာသ်တော်တွင် အလွန် တရာရှက်တော်မူသော ဆွေဖာသ်တော်ရှိတော်မူသည်။ ၎င်းအရှင်သည် တောင်းဆိုသမှုမပြုဘဲနှင့် လည်း များစွာ ချီးမြှင့်ပေးကမ်းတော်မူသော အရှင်မြတ်ဖြစ်တော်မူသည်။ လူသားသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)ထံတော်မှ တောင်းဆိုအသနားခံရန်အတွက် လက်နှစ်ဖက်ကို မြှောက်လိုက်လျှင် ၎င်းလက်နှစ်ဖက်ကို ဘာမျှမရရှိဘဲလျက် အလဟဿအချည်းအနှီးဖြစ်စေလျက် ပြန်ရှုတ်သွား မည့်အဖြစ်ကို အလွန်ရှက်တော်မူသည်။ (ထို့ကြောင့် မုချမသွေ ချီးမြှင့်ပေးကမ်းရန် ဆုံးဖြတ် တော်မူပေသည်။)

(သစ်ရ်မေဇီ)

၂၅၃။ ဗန္ဓုဟ်နှင့် ဆက်ဆံရာတွင်

﴿253﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ: أَنَا

عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا دَعَانِي. رواه مسلم، باب فضل الذكر والدعاء، رقم: ၆၈၂၉

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)က အမိန့်ရှိတော်မူထားသည်။ ငါအရှင်မြတ်သည် မိမိ၏ ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်နှင့် (ဆက်ဆံရာတွင်) ၎င်းက ငါအရှင်မြတ်အပေါ်သို့ ယုံကြည်ထင်မြင်ယူဆ ထားသကဲ့သို့ပင် ဆက်ဆံတော်မူသည်။ ၎င်းနောက် ထိုသူက ငါအရှင်မြတ်ထံတော်၌ ဆုမွန် ခိုအာပြုလေသောအခါ ငါအရှင်မြတ်သည် ၎င်းနှင့်အတူရှိတော်မူသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၂၅၄။ သာပိုမြင့်မားသောအဆင့်အတန်း

﴿254﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ

تَعَالَى مِنَ الدُّعَاءِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ماجاء في فضل الدعاء، رقم: ၃၃၇၀

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)ထံတော်၌ ဆုမွန်ခိုအာထက်သာပိုမြင့်မားသော အဆင့်အတန်း တွင် အခြားမည်သည့်အရာမျှမရှိချေ။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၂၅၅။ လက်ခံစေလိုလျှင်

﴿255﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَسْتَجِيبَ

اللَّهُ لَهُ عِنْدَ الشَّدَائِدِ وَالْكَرْبِ فَلْيَكْثِرِ الدُّعَاءَ فِي الرَّخَاءِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ماجاء ان دعوة المسلم مستجابة، رقم: ၃၃၈၂

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်

ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိအခက်အခဲအကျပ်အတည်ရောက်နေသောအခါ၌ လည်းကောင်း၊ စိုးရိမ်ပူပန် သောကရောက်နေသောအခါ၌လည်းကောင်း၊ မိမိ၏ဆုမွန်ဒိုအာကို အလ္လာဟ်(ﷻ)က (အမြန်ဆုံး) လက်ခံစေလိုလျှင် ၎င်းသူသည် မိမိပြေလည်ချောင်ချိသော အခါ၌လည်း မြောက်မြားစွာ ဆုမွန်ဒိုအာပြုနေစေလိုပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၅၆။ မုဒ်မင်န့်၏ လက်နက်

﴿256﴾ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الدُّعَاءُ سِلَاحُ الْمُزْمِنِ وَعِمَادُ الْبَلِّينِ وَنُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح ووافقه الذهبي ٤٩٢/١

ဟဇရတ် အလီ(﷓) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူ သည်။ ဒိုအာသည် မုဒ်မင်န့်တို့၏ လက်နက်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ဒီးနိသာသနာတော်၏တိုင် လည်းဖြစ်သည်သာမက မိုးကောင်းကင်နှင့် မြေပထဝီတို့၏ နှုတ်အလင်းရောင်လည်းဖြစ်သည်။ (ဟာကင်မ်)

၂၅၇။ ဆန္ဒမစောင့်

﴿257﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: لَا يَزَالُ يُسْتَجَابُ لِلْعَبْدِ مَا لَمْ يَدْعُ بِإِنِّهِمْ أَوْ قَطِيعَةٍ رَحِمٍ، مَا لَمْ يَسْتَغْجِلْ، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا الْإِسْتِغْجَالُ؟ قَالَ: يَقُولُ: قَدْ دَعَوْتُ، وَقَدْ دَعَوْتُ، فَلَمْ أَرَ يُسْتَجِبْ لِي، فَيَسْتَحْسِرُ عِنْدَ ذَلِكَ، وَيَدْعُ الدُّعَاءَ.

رواه مسلم، باب بيان انه يُستجاب للداعي رقم: ၆၉၃၆

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(﷓) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်သည် (အရှင်မြတ်ထံပါးတွင် ဒိုအာတောင်းခံသည့်အခါ) အပြစ် ဂိုနာဟ်ကျူးလွန်ရန်နှင့် ဆွေမျိုးအဆက်ဖြတ်ရန်တို့အတွက် မဟုတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူ၏တောင်းဆု ဒိုအာများ လက်ခံတော်မူခြင်းခံရပေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုတောင်းဆိုချက်များ အလျင်အမြန် ရရှိစေရန်အတွက် ဆန္ဒမစောစေရ။ မေးလျှောက်ကြသည်။ ယာရုလလ္လာဟ်၊ အလျင်အမြန် ရရှိရန်မလောပါနှင့်ဆိုသည်မှာ အဘယ်သို့နည်း။ ထိုအခါ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ၎င်းကကျွန်ုပ် သည် ဒိုအာပြုသည်။ ထပ်မံ၍လည်း ဒိုအာပြုခဲ့သည်။ သို့သော် ယခုအချိန်ထိ မိမိ၏ တောင်းဆု ဒိုအာမှာ လက်ခံခြင်းခံရသည့် နိမိတ်ပင်မတွေ့မြင်ရသေးဟု ဆိုသည်။ ပြီးနောက် ၎င်းသည် စိတ်ပျက်လက်ပျက်ဖြင့် အလ္လာဟ်(ﷻ)ထံတော်၌ ဒိုအာတောင်းခြင်းအမှုကို လက်လွှတ်လိုက် လေတော့သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၅၈။ အမြင်စွမ်းအင်များ

﴿258﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لِيَنْتَهَبَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ رَفْعِهِمْ أَبْصَارَهُمْ، عِنْدَ الدُّعَاءِ فِي الصَّلَاةِ إِلَى السَّمَاءِ أَوْ لِيُخَطِّفْنَ أَبْصَارَهُمْ.

رواه مسلم. باب النهي عن رفع البصر إلى السماء في الصلاة، صحيح

مسلم ၃၂၁/၁ طبع دار احياء التراث العربى، بيروت

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူအပေါင်းတို့၊ နမာဇ်အတွင်း၌ ဒိုအာစာပိုဒ်ဖတ်စဉ် မိုးကောင်းကင်သို့ မော်ကြည့်ခြင်း၊ အမှုကိုမပြုကြလေနှင့်။ သို့မဟုတ်ပါက ၎င်းတို့၏ အမြင်စွမ်းအင်များ ရပ်သိမ်းခြင်း ခံရလိမ့်မည်။ (မွတ်စလင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ နမာဇ်အတွင်း၌ ဒိုအာစာပိုဒ်ရွတ်ဆိုသောအခါ မိုးကောင်းကင်သို့ မော်ကြည့်ရခြင်းကို တားမြစ်ရခြင်းမှာ ဤသို့ဒိုအာပြုနေသောအခါ၌ မိုးကောင်းကင်သို့ မော်ကြည့်မိကြသောကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။

၂၅၉။ အလှူအားပေးလျော့နေခဲ့ပါမူ

﴿259﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ادْعُوا اللَّهَ وَأَنْتُمْ مُوقِفُونَ بِالْإِجَابَةِ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَجِيبُ دُعَاءَ مَنْ قَلَبَ غَائِلًا لِإِدِّ.

رواه الترمذى وقال: هذا حديث غريب، كتاب الدعوات، رقم: ၃၄၇၉

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ)ထံတော်၌ မိမိတို့၏ ဒိုအာများ လက်ခံခြင်း ခံကြပေသည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် ဒိုအာပြုကြလေကုန်။ ဤအချက်ကိုလည်း သတိထားကြလေကုန်။ ၎င်းမှာ အကြင်သူ၏ စိတ်အာရုံသည် (ဒိုအာတောင်းဆိုနေသောအချိန်၌) အလ္လာဟ်(ﷻ)အား မေ့လျော့နေခဲ့ပါမူ အရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူ့ဆုမွန်ဒိုအာကို လက်ခံတော်မမူချေ။ ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)မှလွဲ၍ အခြားအရာတစ်ခုခုကို စိတ်ဝင်စားနေသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၆၀။ ဒိုအာကို မုချလက်ခံ

﴿260﴾ عَنْ حَبِيبِ بْنِ مُسْلِمَةَ الْفِهْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: لَا يَجْمَعُ مَلَأُ فَيْدٍ غَوْ بَعْضُهُمْ وَيُؤْمِنُ الْبَعْضُ إِلَّا أَجَابَهُمُ اللَّهُ. رواه الحاكم ၃၄၇/၃

ဟဇရသ် ဟဗီးဗ် ဗင်နီ မတ်စ်လမတ်ဖေဟ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်

မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ ဂျမာအသ်အစုအဝေးတစ်ခုသည် တစ်နေရာ၌ စုဝေးကြသည်။ ပြီးနောက် ၎င်းတို့အထဲမှ တစ်ဦးက ဆုမွန်ဒိုအာပြုလေရာ ကျန်လူအားလုံးက အာမီးနီဟုလိုက်ဆိုကြလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ၎င်းတို့တောင်းဆိုသော ဒိုအာကို မုချ လက်ခံတော်မူသည်။ (ဟာကင်မ်)

၂၆၁။ အမွန်မြတ်ဆုံးသော အေတဒ်သ်ဝပ်မှု

﴿261﴾ عَنْ زُهَيْرِ النَّمِيرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ لَيْلَةٍ، فَاتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ قَدْ أَلَحَّ فِي الْمَسْئَلَةِ، فَوَقَفَ النَّبِيُّ ﷺ يَسْتَمِعُ مِنْهُ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ : أَوْجِبَ إِنْ خَسَمَ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ : بَأَى شَيْءٍ يَخْتِمُ، فَقَالَ : بَأَمِينَ، فَإِنَّهُ إِنْ خَسَمَ، بِأَمِينَ فَقَدْ أَوْجِبَ، فَانْصَرَفَ الرَّجُلُ الَّذِي سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ ، فَاتَى الرَّجُلُ فَقَالَ : اخْتِمْ يَا فَلَانُ بِأَمِينَ وَابْشُرْ .
رواه أبو داود، باب التماسين وراء الامام، رقم: ٩٣٨٠

ဟဇရတ် ဇဟိုင်ရ်နုဒ်ဒိ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တစ်ညတွင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူ ထွက်လာခဲ့ကြရာ ထိုအချိန်၌ တစ်ဦးသောသူသည် အလွန်ကျိုးငဲ့စွာဖြင့် ဒိုအာဆုမွန်ပြုနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ရပ်တန့်၍ ၎င်းသူ၏ ဒိုအာတောင်းဆိုမှုကို နားထောင်နေတော်မူသည်။ ပြီးနောက် ဤသူသည် မိမိဒိုအာကို အကယ်၍သာ ၎င်းအပေါ်သို့ တံဆိပ်ခပ်နှိပ်လိုက်ပါက မုချလက်ခံခြင်းခံရစေလိမ့်မည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုအခါ တစ်ဦးသောသူက အဘယ်အရာဖြင့် တံဆိပ်ခပ်နှိပ်ရပါမည်နည်းဟု မေးမြန်းတော်မူရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အာမီးနီဟူသောစာလုံးဖြင့်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ သံသယမရှိ၊ အကြင်သူသည် အာမီးနီဟူသော စကားလုံးဖြင့် တံဆိပ်ခပ်နှိပ်ခဲ့ပါလျှင် ဆိုလိုသည်မှာ ဒိုအာတောင်းမှုပြီးဆုံးချိန်၌ အာမီးနီဟု ရွတ်ဆိုခဲ့ပါလျှင် ၎င်းသည် မိမိဒိုအာကို လက်ခံအောင်ပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ တံဆိပ်ခပ်နှိပ်ခြင်းအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းခဲ့သူက ၎င်းဒိုအာပြုနေသောသူထံသို့သွား၍ မိတ်ဆွေ၊ မိမိ၏တောင်းဆုဒိုအာကို အာမီးနီဟူသော စာလုံးဖြင့် အဆုံးသတ်လိုက်ပါ။ ပြီးနောက် မိမိ၏ ဒိုအာကို လက်ခံခြင်းရပြီးဖြစ်ကြောင်း သတင်းကောင်းကို နားဆင်ပါလေ။ (အဗူဒါူဒ်)

၂၆၂။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှစ်သက်သောဒိုအာ

﴿262﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَسْتَحِبُّ الْجَوَامِعَ مِنَ الدُّعَاءِ وَيَدْعُ مَا سِوَى ذَلِكَ .
رواه أبو داود، باب الدعاء، رقم: ١٤٨٢

ဟဇရတ် အာအေရှက်(ﷺ) သခင်မက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)

သည် (ဂျာမေဒုအာ) အနှစ်ချုပ်တောင်းဆုဒိုအာကို နှစ်သက်တော်မူသည်။ ၎င်းကဲ့သို့သော ဒိုအာမှလွဲ၍ အခြားသော ဒိုအာများကို လက်လွှတ်တော်မူခဲ့ပေသည်။ (အဗူဒါဂူးဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ (ဂျာမေဒုအာ) အနှစ်ချုပ်တောင်းဆိုသော ဒိုအာဆိုသည်မှာ စာလုံးအားဖြင့် တိုတောင်း၍ အကြောင်းအရာအားဖြင့် ပြည့်စုံသော ဒိုအာမျိုး (သို့မဟုတ်) ၎င်းဒိုအာ၌ ဒွန္နယာအာခေရသ်နှစ်ဌာနစလုံးနှင့် ပတ်သက်၍ အကျုံးဝင်သော ဒိုအာမျိုးကို ဆိုလိုပေသည်။ ၎င်းဒိုအာ၌ မုအ်မင်န်အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးအားလုံးလည်း အကျုံးဝင်နေပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အများအားဖြင့် ဤဒိုအာကိုပြုလေ့ရှိသည်။

رَبَّنَا تَنَافَى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

၂၆၃။ တစ်ခုချင်းတောင်းနေစရာမလို

﴿263﴾ عَنْ ابْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي وَأَنَا أَقُولُ: اللَّهُمَّ! إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ، وَنَعِيمَهَا وَبَهْجَتَهَا، وَكَذَا وَكَذَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَسَلْسَلِهَا، وَأَغْلَالِهَا وَكَذَا وَكَذَا، فَقَالَ: يَا بَنِي! إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: سَيَكُونُ قَوْمٌ يَعْتَدُونَ فِي الدُّعَاءِ، فَإِيَّاكَ أَنْ تَكُونَ مِنْهُمْ، إِنَّكَ إِنْ أُعْطِيتَ الْجَنَّةَ أُعْطِيتَهَا وَمَا فِيهَا مِنَ الْخَيْرِ، وَإِنْ أُعْذِتَ مِنَ النَّارِ أُعْذِتَ مِنْهَا وَمَا فِيهَا مِنَ الشَّرِّ. رواه أبو داود، باب الدعاء، رقم: ١٤٨٠

ဟဇရတ် အိဗ်နေစအဒ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ တစ်နေ့သောအခါ ကျွန်ုပ်သည် ဤသို့ဒိုအာပြုနေသည်။ အိုအလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ဂျန္နသ်ကိုလည်းကောင်း၊ ထို့ပြင် ယင်းဂျန္နသ်၏ စည်းစိမ်များကိုလည်းကောင်း၊ ထို့ပြင် ဥယျာဉ်များနှင့် အမျိုးမျိုးသော ဆုလာဘ်များကို တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။ ထို့ပြင် ကျွန်တော်မျိုးသည် ဂျဟန္နမ်မှလည်းကောင်း၊ ထို့ပြင် ယင်းဂျဟန္နမ်ရှိ မီးသံကြိုးများနှင့် မီးများအတိပြီးသော ခြေထိပ်လက်ထိပ်များမှလည်းကောင်း၊ ထို့ပြင် အမျိုးမျိုးသော အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်များမှလည်းကောင်း၊ ကင်းဝေးရန် ဆုပန်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်၏ ဖခင်ဖြစ်သူ ဟဇရတ် စအဒ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်၏ဒိုအာကို ကြားရလေသောအခါ ငါ၏သားတော်၊ ငါသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ မကြာမီကာလ၌ ဤသို့သောသူများပေါ်ပေါက်လာကြလိမ့်မည်။ ၎င်းတို့သည် ဒိုအာတောင်းဆိုရာတွင် လွန်ကဲလိမ့်မည်။ အသင်သည် ၎င်းတို့တွင် ပါဝင်ခြင်းမှ ရှောင်ရှားကြလေကုန်။ အကယ်၍ အသင်သည် ဂျန္နသ်ရရှိခဲ့သော် ဂျန္နသ်တွင်ရှိသော နိအ်မသ်အားလုံးရရှိလိမ့်မည်။ အကယ်၍ သင်သည် ဂျဟန္နမ်မှ လွတ်မြောက်သွားပြီဖြစ်လျှင် ယင်းဂျဟန္နမ်ရှိ ဒုက္ခဆင်းရဲအပေါင်းမှလည်း လွတ်မြောက်မှုရရှိသွားပေမည်။ (သို့ဖြစ်လေရာ ၎င်းဒိုအာ၌ ဤသို့အကျယ်ပြန့်၍ တစ်ခုချင်းတောင်းနေစရာမလိုအပ်ပေ။ ဂျဟန္နမ်မှလွတ်မြောက်ရန် တောင်းဆိုရုံမျှဖြင့် လုံလောက်ပေသည်။ (အဗူဒါဂူးဒ်)

၂၆၄။ အချိန်တစ်ချိန်

﴿264﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ فِي اللَّيْلِ لَسَاعَةً، لَا يُوَافِقُهَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ يَسْأَلُ اللَّهَ خَيْرًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ، وَذَلِكَ كُلُّ لَيْلَةٍ.

رواه مسلم، باب في الليل ساعة مستجاب فيها الدعاء، رقم: ١٧٧

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ ကြားခဲ့ရသည်။ ညတိုင်းညတိုင်းတွင် ဤသို့သော အချိန်တစ်ချိန် (နာရီဝက်ခန့်အချိန်)ရှိသည်။ ၎င်းအချိန်တွင် မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် ဒွန္နယာနှင့် အာခေရသ်၏ ကောင်းခြင်း များကို တောင်းဆိုလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ၎င်းသူအား မုချ ချီးမြှင့်တော်မူပေသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၂၆၅။ ည၏နောက်ဆုံးယံ

﴿265﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: يَنْزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلُّ لَيْلَةٍ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ يَقُولُ: مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ؟ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ؟ مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ؟

رواه البخارى، باب الدعاء والصلاة من آخر الليل، رقم: ١١٤٥

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ ည၏နောက်ဆုံးယံသို့ ရောက်ရှိလေသောအခါ ကျွန်ုပ်တို့အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူ တော်မူသော အရှင်သည် ဤလောက၏ မိုးကောင်းကင်သို့ ညတိုင်းဆင်းသက်လာတော်မူသည်။ ပြီးနောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဘယ်သူသည် ငါအရှင်ထံတော်၌ ဒိုအာပြုမည်နည်း။ ငါအရှင် ကဗူလ်ပြုတော်မူမည်။ အဘယ်သူသည် ငါအရှင်၏ထံတော်၌ တောင်းဆိုမည်နည်း။ ငါအရှင် ချီးမြှင့်တော်မူမည်။ အဘယ်သူသည် ငါအရှင်မြတ်ထံတော်မှ မဂ်ဖီရသ်လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ကို တောင်းခံလိုပါသနည်း။ ငါအရှင်သည် ၎င်းသူအား မဂ်ဖီရသ်လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ကို ချီးမြှင့်တော်မူမည်။

(ဗုခါရီ)

၂၆၆။ ဒိုအာတောင်းခံမုချလက်ခံ

﴿266﴾ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ دَعَا بِهِوَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْكَلِمَاتِ الْخَمْسَ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

رواه الطبرانی في الكبير والوسط واسناده حسن، مجمع الزوائد ٢٤١/١٠

ဟဇရသ် မုအာဝိယဟ်ဗင်နီအဗိစွတ်ဖိယာန်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်မည်သူမဆို (အောက်ဖော်ပြပါ) ကလိမဟ်တော်ဝါးဖိုဒ်ကို အကြောင်းခံ၍ ဒိုအာတောင်းခံပါမူ ၎င်းကို အလ္လာဟ်(ﷻ) မုချချီးမြှင့်တော်မူပေမည်။

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

၂၆၇။ အကြောင်းခံ

﴿267﴾ عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: إِطْرُوا بَيَادَا الْجَلَالَ وَالْإِكْرَامَ. رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٤٩٩/١

ဟဇရသ် ရဗီအဟ်ဗင်နီအာမိရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ ဒိုအာ ဆုမွန်ပြုသည့်အခါ ဣဒါလ်ဂျာလာလ်(ဂုဏ်) နှင့် ဣဒါလ်အိုအာမ(အနိုး) အကြောင်းခံဖြင့် တောင်းဆိုလေကုန်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဒိုအာဆုမွန်ပြုနေစဉ် ၎င်းကလိမဟ်ကို များများရွတ်ဆိုလေကုန်။ (ဟာကင်မ်)

၂၆၈။ ဒိုအာ၏ အစဉ် ဤကလိမဟ်ဟ်

﴿268﴾ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَنْكَوعِ السُّلَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَا سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَعَا دُعَاءَ إِلَّا اسْتَفْتَحَهُ بِسُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى الْوَهَّابِ.

رواه احمد والطبرانی بنحوه، وفيه: عمر بن راشد البيمامي وثقه غير واحد

وبقية رجال احمد رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٢٤٠/١٠

ဟဇရသ် စလမဟ်ဗင်နီ အတ်ကင်ဝတ် အတ်စ်လမိ(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ဤကလိမဟ်တော်ဖြင့် အစမပြုခဲ့သော ဒိုအာများကို

မည်သည့်အခါမျှ မကြားခဲ့ရဘူးချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ ဒိုအာအစတိုင်း၌ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဤကလိမတ်တော်ကို ရွတ်ဆိုလေ့ရှိခဲ့ပေသည်။

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى الْوَهَّابِ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ကျွန်တော်မျိုးအား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်သည် ချိုယွင်းမှု အပေါင်းမှ ကင်းစင်တော်မူပါသည်။ ၎င်းပြင် အဆင့်အတန်းမြင့်မားဆုံးသော အရှင်ဖြစ်တော် မူသည့်အပြင် အလွန်တရာ ချီးမြှင့်ပေးကမ်းတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။

(မှတ်စံနဒ်အဟ်မဒ်)

၂၆၉။ ဒိုအာကို ကဗူလ်ပြု

﴿269﴾ عَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ سَمِعَ رَجُلًا يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْوَاحِدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ فَقَالَ: لَقَدْ سَأَلْتَ اللَّهَ بِاسْمِ الَّذِي إِذَا سُبِّحَ بِهِ أُعْطِيَ وَإِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَابَ.

رواه ابو داؤد، باب الدعاء، رقم: ၁၄၉၃

ဟဇရတ် ဗုရိုင်ဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် တစ်ဦး သောသူက-

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْوَاحِدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

အို အလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် ဤစကားရပ်များ၏ အကြောင်းခံများဖြင့် အရှင်မြတ်ထံ လျှောက်ထားတောင်းခံပါသည်။ မုချကေန် အရှင်မြတ်သည်သာလျှင် အလ္လာဟ်ဖြစ်ကြောင်း ကျွန်တော်မျိုး သက်သေခံအပ်ပါသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) မှအပ အခြားကိုးကွယ်ရာမရှိ၊ အရှင်မြတ်တစ်ပါးတည်းသာရှိတော်မူ၏။ လိုလားတောင့်တမှုမှ ကင်းစင်တော်မူ၏။ အားလုံးသည် အရှင်မြတ်ထံ၌သာ လိုလားတောင့်တရသူများဖြစ်ကြသည်။ အရှင်မြတ်ဇာသ်မှ မည်သူတစ်ဦးတစ် ယောက်မျှ မွေးဖွားခြင်းမရှိ၊ အရှင်မြတ်သည်လည်း မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မှ မွေးဖွားခံရခြင်း မဟုတ်ပေ။ အရှင်မြတ်နှင့်တန်းတူဟူ၍ မည်သူမျှ မရှိချေဟု ဒိုအာပြုနေသည်ကို ကြားတော်မူခဲ့ရာ

အသင်သည် အရှင်မြတ်ထံတော်၌ အရှင်မြတ်၏ ဤနာမတော်များ၏သဟဲဖြင့် ဒိုအာ တောင်းဆိုခဲ့ပေသည်ဖြစ်ရာ ဤအကြောင်းခံကြောင့်ပင် အဘယ်အရာကို တောင်းဆိုခဲ့သည် ဖြစ်စေ ၎င်းအရာကို ရရှိမည်သာဖြစ်သည်။ ၎င်းပြင် အဘယ်ကဲ့သို့သော ဒိုအာကို တောင်းဆို ခဲ့သည်ဖြစ်စေ၊ ၎င်းဒိုအာကို ကဗူလ်ပြုလက်ခံမည်သာဖြစ်သည်။

၂၇၀။ အစ္စမေအာဒ်ဇိ

﴿270﴾ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : إِسْمُ اللَّهِ الْأَعْظَمُ فِي هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ ﴿وَالْهُكْمُ لِلَّهِ وَالْإِلَٰهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ [البقرة: ١٦٣] وَفَاتِحَةِ آلِ عِمْرَانَ ﴿إِلَٰهَ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ [آل عمران: ٢٠١] رواه الترمذی

في هذا حديث حسن صحيح، باب في إيجاب الدعاء بتقديس الحمد، رقم: ٣٤٧٨

ဟရေသ် အတ်စ်မာအ်ဗင်နီသေ ယဇီးဒ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အစ္စမေအာဒ်ဇိသည် အာယသ်တော်နှစ်ပိုဒ်အတွင်း၌ပင် ရှိတော်မူသည်။

○ (စုရဟ် ဗကရဟ်) ○ وَالْهُكْمُ لِلَّهِ وَالْإِلَٰهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ○
○ (စုရဟ် အာလေအတ်စ်မရန်) ○ اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ○

၂၇၁။ အဗ္ဗာဟ်လက်ခံသောဒိုဒာ

﴿271﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ فِي حَلَقَةٍ وَرَجُلٌ قَائِمٌ يُصَلِّي فَلَمَّا رَكَعَ وَسَجَدَ تَشَهَّدَ وَدَعَا فَقَالَ فِي دُعَائِهِ : اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْأَلُكَ بِاَنَّ لَكَ الْحَمْدُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا أَنْتَ بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ، يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ : لَقَدْ دَعَا بِإِسْمِ اللَّهِ الْأَعْظَمِ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَابَ وَإِذَا سُئِلَ بِهِ أُعْطِيَ .

رواه الحاكم وقال : هذا حديث صحيح على شرط مسلم ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٥٠٣/١

ဟရေသ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလစ်က် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ နှင့်အတူ ထိုင်ဝိုင်းတစ်ခု၌ထိုင်နေကြသည်။ တစ်ဦးသောသူကမူ နမာဇ်ဝတ်ပြုနေသည်။ ၎င်းသည် ရုက္ခအ်၊ စဂျ်ဒဟ်နှင့် သရူဟ်ဟွဒ်တို့ပြီးသောအခါ၌ အောက်ပါအတိုင်း ဒိုဒာပြုနေသည်။

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْأَلُكَ بِاَنَّ لَكَ الْحَمْدُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا أَنْتَ بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ، يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အို အလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ အရှင်မြတ်အား ချီးမွမ်းမှုအပေါင်းဖြင့် အကြောင်းပြု၍ တောင်းဆိုအသနားခံ၏။ အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ ကိုယ်တော်အရှင်သည် မိုးနှင့်မြေကို ပုံစံ နမူနာမရှိဘဲ ဖန်ဆင်းတော်မူခဲ့သည်။ အို အဇ္ဈိမသ်တော်အရှင်၊ ဂျုလာလ်ဆွေဖသ်တော်အရှင်၊ ချီးမြှင့်ပေးကမ်းတော်

မူသောအရှင် အမြဲထားရရှင်သန်နေတော်မူသောအရှင်၊ သက်ရှိသက်မဲ့တို့အား ထိန်းသိမ်းတော်မူသောအရှင်။

တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ အစွမေအာဏ်ဖြင့် ဒိုအာပြုလေသည်။ မည်သည့်အခါ၌ပင်ဖြစ်စေ၊ မည်သို့သော ဒိုအာမျိုးကိုပင်ပြုသည်ဖြစ်စေ အရှင်မြတ်သည် ၎င်းဒိုအာကို လက်ခံကဗူလ်ပြုတော်မည်။ မည်သို့သောအရာကို တောင်းခံခဲ့သည်ဖြစ်စေ ၎င်းတောင်းခံသောအရာကို ရရှိပေလိမ့်မည်။(ဟာကင်မ်)

၂၂။ ဒိုအာ၏ အကြောင်းခံဖြင့်

﴿272﴾ عَنْ سَعْدِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: هَلْ أَدَلَّكُمْ عَلَى اللَّهِ الْأَعْظَمِ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَابَ وَإِذَا سُئِلَ بِهِ أُعْطِيَ، الدَّعْوَةُ الَّتِي دَعَا بِهَا يُونُسُ حَيْثُ نَادَاهُ فِي الطُّلُمَاتِ الثَّلَاثِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ، فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! هَلْ كَانَتْ لِيُونُسَ خَاصَّةٌ أَمْ لِلْمُؤْمِنِينَ عَامَّةٌ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَلَا تَسْمَعُ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ "وَنَجِّنَا مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ" وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَيُّمَا مُسْلِمٍ دَعَا بِهَا فِي مَرَضِهِ أَرْبَعِينَ مَرَّةً فَمَاتَ فِي مَرَضِهِ ذَلِكَ، أُعْطِيَ أَجْرَ شَهِيدٍ وَإِنْ بَرَأَ وَقَدْ غُفِرَ لَهُ جَمِيعُ ذُنُوبِهِ. رواه الحاكم ٥٠٦/١

ဟရေသ် စအဒ်ဗင်နိမာလစ်က်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့မိန့်တော်မူသည်ကိုကြားခဲ့သည်။ အဘယ်ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် အသင်တို့အား အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ အစွမေအာဏ် ဆွေဖသ်တော်ကို မသင်ပြရပြီလော။ ၎င်း၏ အကြောင်းခံဖြင့် ဒိုအာပြုခဲ့လျှင် ၎င်းဒိုအာသည် ကဗူလ်ပြုလက်ခံခြင်းခံရပေမည်။ မည်သို့သော အရာကိုပင် တောင်းခံသည်ဖြစ်စေ၊ ၎င်းအရာကို ရရှိပေမည်။ ၎င်းဒိုအာ၏အကြောင်းခံဖြင့် ဒိုအာပြုခဲ့လျှင် ၎င်းဒိုအာကို ကဗူလ်ပြုလက်ခံခြင်းခံရပေမည်။ မည်သို့သောအရာကိုပင် တောင်းခံသည်ဖြစ်စေ၊ ၎င်းအရာကို ရရှိပေမည်။ ၎င်းဒိုအာ၏အကြောင်းခံဖြင့် ယူနွတ်စ်(ﷺ) သည် အလ္လာဟ်(ﷻ)အား အမှောင်ထုသုံးထပ်အတွင်းမှ တသခဲ့သည်။

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ အရှင်မြတ်သည် ချို့ယွင်းမှုအပေါင်းမှ လုံးဝကင်းရှင်းတော်မူ၏။ ကျွန်တော်မျိုးသည် အပြစ်နှင့် မကင်းသူဖြစ်တော်မူပါသည်။

အမှောင်ထုသုံးထပ်ဟူသည် ည၏အမှောင်ထု၊ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ၏အမှောင်ထုနှင့် ငါး၏ ဝမ်းဗိုက်အတွင်း အမှောင်ထုတို့ဖြစ်ကြသည်။ တစ်ဦးသောသူက ယာရုလလွှာဟ် ﴿﴾ ဤတောင်းဆိုတော်သည် ဟဇရတ် ယူနုတ်စ် ﴿﴾ တစ်ဦးသာ တောင်းဆိုပိုင်ခွင့်ရှိသော ဒိုအာလော။ သို့မဟုတ် အများမွတ်စ်လင်မ်တို့လည်း တောင်းဆိုပိုင်ခွင့်ရှိသော ဒိုအာဖြစ်ပါ သလောဟု မေးတော်မူရာ ကိုယ်တော်မြတ် ﴿﴾ က အဘယ်အသင်တို့သည် အလွှာဟ် ﴿﴾ ၏ အမိန့်တော်မြတ်ကို မကြားဘူးကြပါသလော။

وَنَجِّنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ

ငါအရှင်မြတ်သည် ယူနုတ်စ်ကို ဒုက္ခအပေါင်းမှ ဖယ်ရှားလွတ်မြောက်စေတော်မူခဲ့သည်။ ထိုနည်းအတိုင်းပင် ငါအရှင်မြတ်သည် အီမာန်ရှင်အပေါင်းတို့အားလည်း ဒုက္ခဆင်းရဲအပေါင်းမှ ဖယ်ရှားလွတ်မြောက်စေတော်မူသည်။

ကိုယ်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ရောဂါဝေဒနာဖိစီးနေ သောအခါ၌ ယင်းဒိုအာကို အကြိမ်ပေါင်းလေးဆယ်ပြုခဲ့ပါလျှင် ၎င်းသူသည် အကယ်၍ ဤဝေဒနာဖြင့်ပင် သေဆုံးကွယ်လွန်ခဲ့လျှင်လည်း ၎င်းသူသည် ရှဟီးဒ်၏အကျိုးဆပ်ဝမ်ကို ရရှိပေသည်။ သို့မဟုတ် ဤဝေဒနာမှ ပျောက်ကင်းချမ်းသာခွင့်ရရှိခဲ့လျှင်လည်း ဤဝေဒနာ အပြင် အပြစ်ဂိုနာဟ်များမှလည်း ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေမည်။ (ဟာကင်မ်)

၂၇၃။ အမြန်ဆုံးလက်ခံခြင်းခံရသည့်ဒိုအာ

﴿273﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: خَمْسُ دَعَوَاتٍ يُسْتَجَابُ لِهِنَّ: دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ حِينَ يَسْتَصِيرُ، وَدَعْوَةُ الْحَاجِّ حِينَ يَضْدُرُّ، وَدَعْوَةُ الْمُجَاهِدِ حِينَ يَفْقُلُ، وَدَعْوَةُ الْمَرِيضِ حِينَ يَبْرَأُ، وَدَعْوَةُ الْإِخِ لَا إِخِيهِ. بَطْهَرِ الْغَيْبِ. ثُمَّ قَالَ: وَأَسْرَعُ هَذِهِ الدَّعَوَاتِ إِبَابَةُ دَعْوَةِ الْإِخِ لَا إِخِيهِ بَطْهَرِ الْغَيْبِ. رواه البيهقي في شعب الإيمان ٤٦/٢

ဟဇရတ် အိဗ်နေအဗ္ဘတ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ လူငါးမျိုး၏ဒိုအာသည် သီးခြား၍ အထူးလက်ခံကဗူလ်ပြုခြင်းခံကြရပေသည်။ ၎င်းတို့မှာ -

- (၁) မတရားပြုကျင့်ခံခဲ့ရသူ - ထိုသူသည် ပြန်လည်၍ လက်စားချေတုံ့ပြန်မှုမပြုမချင်း ၎င်း၏ ဒိုအာသည် ကဗူလ်ပြုခြင်းခံရပေသည်။
- (၂) ဟဂျ်အတွက်ခရီးထွက်ခွာသွားသူ - ထိုသူသည် မိမိအိမ်သို့ပြန်မရောက်မီအချိန်ထိ။
- (၃) မုဂျာဟီဒ်သာသနာ့စစ်သည်တော် - ထိုသူသည် ပြန်လည်၍ မရောက်မီ အချိန်ထိ။

(၄) ဝေဒနာရောဂါဖိစီးနေသူ - ထိုသူသည် ကျန်းမာရေးပြန်လည်၍ မရမီအချိန်ထိ။

(၅) မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးသည် အခြားညီနောင် မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးအတွက် ၎င်း၏မျက်ကွယ် တွင်ပြုပေးသော ဒိုအာတို့ဖြစ်ကြသည်။

ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ယင်းဒိုအာများအနက် အမြန်ဆုံး လက်ခံခြင်းခံရသောဒိုအာမှာ မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်အတွက် ၎င်း၏မျက်ကွယ် တွင် ပြုပေးသည့် ဒိုအာပင်ဖြစ်သည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၂၇၄။ လူသုံးမျိုး၏ ဒိုအာ

﴿274﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ: دَعْوَةُ الرَّالِدِ، وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ، وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ.

رواه ابو داود، باب الدعاء بظهر الغيب، رقم: ၁၅၃၆

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသုံးမျိုး၏ ဒိုအာများသည် သီးခြား၍ အထူးလက်ခံခြင်းခံကြရပေသည်။ ကမူလ်ပြုရာတွင် မည်သည့်သံသယမျှပင်မရှိချေ။ (သားသမီးနှင့်ပတ်သက်၍) မိဘက ပြုပေးသော ဒိုအာ၊ ခရီးသည်၏ ဒိုအာနှင့် မတရားဖိနှိပ်ညှင်းဆဲခံရသူတို့၏ ဒိုအာများဖြစ်ကြသည်။ (အဗူဒါဝူးဒ်)

၂၇၅။ ဖဂျရ်နမာဇ်ပြီး နေထွက်ချိန်ထိ

﴿275﴾ عَنْ أَبِي أَسَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَأَنْ أَقْعُدَ أَذْكَرُ اللَّهَ، وَأَكْبَرُهُ، وَأَحْمَدُهُ، وَأَسْتَحِيَهُ، وَأَهْلِلَهُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُغْتِقَ رَقَبَتَيْنِ أَوْ أَكْثَرَ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ، وَمِنْ بَعْدِ الْغَضْرِ حَتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُغْتِقَ أَرْبَعَ رِقَابٍ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ.

رواه احمد ၃၀၀/၅

ဟဇရသ် အဗူအာမာမဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော် ဖဂျရ်နမာဇ်ပြီးနောက် နေထွက်ချိန်အထိ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ဖိက်ရ်တော် အရှင်မြတ်၏ ကြီးကျယ်မှု၊ ၎င်းအရှင်မြတ်အား ချီးမွမ်းမှု၊ ၎င်းအရှင်မြတ်၏ သန့်ရှင်းမွန်မြတ်မှုနှင့် لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ရွတ်ဆိုတသနေမှုများကို ဟဇရသ် အစ္စမာအီးလ်၏ မျိုးနွယ်မှ ကျွန်နစ်ယောက် သို့မဟုတ် ၎င်းထက်သာပိုသော ကျွန်များကို သူကောင်းပြုခြင်း ထက်သာပို နှစ်သက်တော်မူသည်။ ဤနည်းအတိုင်းပင် အဆွရ်နမာဇ်ဝတ်ပြုပြီးနောက် နေဝင်ချိန်အထိ ယင်းအမလ်များ၌ နှစ်မွန်းနေခြင်းကိုလည်း ဟဇရသ် အစ္စမာအီးလ်(عليه السلام)၏ မျိုးနွယ်မှ ကျွန်လေးယောက်ကို သူကောင်းပြုခြင်းထက် သာပိုနှစ်သက်တော်မူသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၇၆။ ဝုဇ္ဈဖြင့် အိပ်စက်ခဲ့ကျင့်

﴿276﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ بَاتَ طَاهِرًا،
 بَاتَ فِي شِعَارِهِ مَلَكٌ، فَلَمْ يَسْتَيْقِظْ إِلَّا قَالَ الْمَلَكُ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِعَبْدِكَ فُلَانٍ، فَإِنَّهُ بَاتَ
 طَاهِرًا.
 رواه ابن حبان (وإسناده حسن) ٣٢٨/٣

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ည၌ ဝုဇ္ဈဖြင့် အိပ်စက်လျှင် ဖရစ်ရှ်သဟ်သည် တစ်ည တာလုံး ထိုသူ၏ ခန္ဓာကိုယ်နှင့် ထိကပ်နေမည်။ ၎င်းသူ ဤသို့အိပ်စက်နေရာမှ နိုးလာသော အခါ ဖရစ်ရှ်သဟ်က ၎င်းသူအတွက် ဤသို့ ဒိုအာပြုပေးတော်မူသည်။ ယာအလ္လာဟ်၊ အရှင် မြတ်၏ ဤဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်ကို မဂ်ဖီရသ်ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ ဤသူသည် ညတွင် ဝုဇ္ဈဖြင့်အိပ်စက် ခဲ့ပါသည်။ (အိပ်နေဟ်ဗိဟန်)

၂၇၇။ နိုးဟဇာတ်

﴿277﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَبُيْتُ عَلَى
 ذِكْرِ طَاهِرًا فَيَتَعَارَى مِنَ اللَّيْلِ فَيَسْأَلُ اللَّهَ خَيْرًا مِنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ.
 رواه ابوداؤد، باب في النوم على طهارة، رقم: ٥٠٤٢

ဟဇရသ် မုအားဇ်ဗင်န်ဂျဗလ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်မွတ်စ်လင်မ်သည် ည၌ဝုဇ္ဈနှင့်တကွ ဖိက်ရ်ပြု၍ အိပ်စက်ခဲ့သည်။ ပြီးနောက် အိပ်စက်နေရာမှ နိုးလာ၍ မျက်စေ့နှစ်လုံးဖွင့်ပြီးနောက် ဒွန္နယာနှင့်အာခေရသ် နှစ်ဌာနအတွက် မည်သို့သော ဒိုအာကိုပင် ပြုသည်ဖြစ်စေ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ထိုသူ တောင်းဆိုသမျှတို့ကို ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူလေသည်။ (အဟူဒိုဝူးဒ်)

၂၇၈။ ညဉ့်၏နောက်ဆုံးယံ

﴿278﴾ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبَسَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ أَقْرَبَ مَا
 يَكُونُ الرَّبُّ مِنَ الْعَبْدِ حَوْفُ اللَّيْلِ الْآخِرِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَذْكُرُ اللَّهَ فِي تِلْكَ
 السَّاعَةِ فَكُنْ.
 رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح على شرط مسلم ولم يخرجاه ووافقه
 الذمعي ٣٠٩/١

ဟဇရသ် အမ်ရ်ဗင်န်အဗစဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ည၏နောက်ဆုံးယံ၌ မိမိ၏ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်နှင့်

အလွန်နီးကပ်စွာရှိနေတော်မူသည်။ ထိုကြောင့် အသင်ဖြစ်နိုင်လျှင် ကြိုးစား၍ ၎င်းအချိန်၌ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ဇိက်ရံတော်ပြုနေပါလေ။ (ဟာကင်မ်)

၂၇၉။ မွေ့လွတ်သွားခဲ့သော်လည်း

﴿279﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ نَامَ عَنْ حَزْبِهِ، أَوْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ، فَقَرَأَهُ فِيمَا بَيْنَ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَصَلَاةِ الظُّهْرِ، كُتِبَ لَهُ كَأَنَّمَا قَرَأَهُ مِنَ اللَّيْلِ.
رواه مسلم، باب جامع صلوة الليل رقم: ၁၇၄၀

ဟဇရသ် အုမရ်ဗင်နီသ်သွားမိ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အိပ်မောကျနေခဲ့ရာမှ မိမိပြုလုပ်နေကျအမလ် သို့မဟုတ် အချို့ကို လွတ်သွားခဲ့သည်။ နောက်တစ်နေ့ ဖျရ်နုဒ်ဖိဟိုရ်ကြား ထိုလွတ်လပ်ခဲ့သော အမလ် ကို ပြန်၍ ဖြည့်စွက်ခဲ့ပါမူ ယင်းအမလ်ကို ညဉ့်ပြုလုပ်ခဲ့သကဲ့သို့ပင် စာရင်းသွင်းမှတ်တမ်းတင် တော်မူပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၈၀။ ကောင်းမှုဆယ်ခုရေးမှတ်

﴿280﴾ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَالَ إِذَا أَصْبَحَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ كُتِبَ لَهُ بِهِنَّ عَشْرُ حَسَنَاتٍ، وَمُجِيَ بِهِنَّ عَنْهُ عَشْرُ سَيِّئَاتٍ، وَرُفِعَ لَهُ بِهِنَّ عَشْرُ دَرَجَاتٍ، وَكُنَّ لَهُ عَذَلٌ عِتَاقُهُ أَرْبَعُ رِقَابٍ، وَكُنَّ لَهُ حَرَسًا مِنَ الشَّيْطَانِ حَتَّى يُصْبِحَ، وَمَنْ قَالَهُنَّ إِذَا صَلَّى الْمَغْرِبَ ذُبُرَ صَلَاتِهِ فَمِثْلُ ذَلِكَ حَتَّى يُصْبِحَ.

رواه ابن حبان (وسنده حسن) ၃၆၉/၅

ဟဇရသ် အိုင်းယူးမိအန်ဆွာရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် နံနက်တွင်-

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

ကို ဆယ်ကြိမ် ရွတ်ဆိုခဲ့ပါမူ ထိုသူအဖို့ ကောင်းမှုဆယ်ခုရေးမှတ်ခြင်းခံရပေသည်။ ထို့အပြင် မကောင်းမှု ဆယ်ခုပယ်ဖျက်ပေးခြင်းခံရပေသည်။ ၎င်းပြင် ထိုသူအား အဆင့် အတန်းဆယ်ခု တိုးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပေသည်။ ယင်းအပြင် ထိုသူအား ကျွန်လေးယောက် သူကောင်းပြုသကဲ့သို့ အကျိုးဆင်းရဲရှိပေသည်။ ၎င်းပြင် ညအချိန်ထိ ထိုသူအား ရှိသော အနှောက်အယှက်မှ ဖယ်ရှားပေးခြင်းခံရပေသည်။ အကြင်သူသည် မဂ်ရိပ်နမာဖ်ဖတ်ပြီးနောက်

ဤအမလ်ကို ပြုကျင့်ခဲ့ပါလျှင် ၎င်းသူသည် အထက်ပါအကျိုးဆုလာဘ်ကို နံနက်အချိန် အထိခံစားရပေသည်။ (အိမ်နေဟိမ်ဗာန်)

၂၈၁။ နံနက် (သို့) ညနေ

﴿281﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَالَ حِينَ يُضْبِحُ وَحِينَ يُمَسِّي: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، مِائَةَ مَرَّةٍ، لَمْ يَأْتِ أَحَدٌ، يَوْمَ الْقِيَامَةِ، بِأَفْضَلٍ مِنَّا جَاءَ بِهِ، إِلَّا أَحَدًا قَالَ مِثْلَ مَا قَالَ أَوْ زَادَ عَلَيْهِ. رواه مسلم، باب فضل التهليل والتسبيح والدعاء، رقم: ၆၈၄၃ وعند أبي داود: سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ

باب ما يقول إذا أضح، رقم: ၁၀၉၁

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရလ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် နံနက်နှင့် ညနေအချိန်များတွင် **سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ** ကို အကြိမ် (၁၀၀)စီ ရွတ်ဆိုခဲ့ပါမူ ၎င်းသူထက် သာပိုမွန်မြတ်သော အမလ်ကောင်းမှုကို ဤကဲ့သို့ပြုကျင့် သူက သို့မဟုတ် ဤသည်ထက်သာပိုပြုကျင့်သူမှအပ အခြားမည်သူမျှ ကိယာမသ်နေ့တွင် ယူဆောင်လာနိုင်မည်မဟုတ်ချေ။

အခြားသောဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင်မူ **سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ** ဟု ဖော်ပြထားသည်။ (မွတ်စလင်မ်)

၂၈၂။ ပင်လယ်ရေမြှုပ်ထက်များ

﴿282﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: مَنْ قَالَ إِذَا أَصْبَحَ مِائَةَ مَرَّةٍ، وَإِذَا أَمْسَى مِائَةَ مَرَّةٍ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ غُفِرَتْ ذُنُوبُهُ، وَإِنْ كَانَتْ أَكْثَرَ مِنْ زَبَدِ الْبَحْرِ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح على شرط مسلم ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ၁၀၈/၁

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရလ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် နေ့ည **سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ** ကို အကြိမ်(၁၀၀)စီ ရွတ်ဖတ် ခဲ့လျှင် ထိုသူ၏ အပြစ်ရှိနာဟ်သည် ပင်လယ်ရေမြှုပ်ထက်ပင် များပြားနေသော်ငြားလည်း ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။ (ဟာကင်မ်)

၂၈၃။ ကိယာမသ်နေ့တွင် ကျေနပ်စေရန်

﴿283﴾ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ قَالَ إِذَا أَصْبَحَ وَإِذَا أَمْسَى: رَضِينَا بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا، إِلَّا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُرْضِيَهُ. رواه ابو داود، باب ما يقول إذا أصبح، رقم: ٥٠٧٢ وعند احمد: أَنَّهُ يَقُولُ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ حِينَ يُمَسِّي وَحِينَ يُصْبِحُ ٣٣٧/٤

ဆွဟာဗီ(ﷺ) တစ်ပါး အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ အကြင်သူသည် နံနက်နှင့်ညနေတွင် အောက်ပါ ခိုအာကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါလျှင် အရှင်မြတ်တွင် (ကိယာမသ်နေဉ်)ထိုသူအား ကျေနပ်နှစ်သက်အောင် ပြုလုပ်ပေးရန် ဟပ်က် တာဝန်ဖြစ်သွားလေသည်။

رَضِينَا بِاللّٰهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ကျွန်တော်မျိုးသည် အလွတ်(၂၆) အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အစ္စလာမ်သာသနာတော်ကို မိမိ၏သာသနာတော်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မုဟမ္မဒ်(၁) အား မိမိရရှိလ်တမန်တော်အဖြစ်လည်းကောင်း အီမာန်သက်ဝင် ယုံကြည်ကြရန် သဘောတူပါ၏။

အခြားသော ဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင် ဤဒီအာကို နံနက်ခင်းသုံးကြိမ်စီ ရွတ်ဖတ်ရန် လာရှိထားပေသည်။

(အပူဒါဝုံးဒ်)

၂၈၄။ ဒရိုင်း(သဝ)ကြိမ်

﴿284﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ صَلَّى عَلَى حِينٍ يُضْبَحُ عَشْرًا، وَحِينَ يُمَسِّي عَشْرًا أَذْرَكَهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

رواه الطبرانی بإسناد دين وإسناد احدهما جيد، ورجاله وثقوا، مجمع الزوائد ١٠/١٦٣

ဟဇရတ် အဗူဒ်ဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ငါ့ကိုယ်တော်အပေါ်သို့ ခုရှင်(၁၀)ကြိမ်စီပို့သခဲ့ပါမူ ၎င်းသူအား ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်သည် ကိယာမသ်နေ့တွင် ကြားဝင်အသနားခံပေးတော်မူမည်။

(တွမ်ရာနီ)

၂၈၅။ တမန်တော်မူစာ ﴿التَّائِبِينَ﴾ တောင်းခဲ့သောဒီအာ

﴿285﴾ عَنِ الْحَسَنِ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: قَالَ سَمُرَةُ بْنُ جُنْدَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَلَا أَحَدُكُمْ حَدِيثُنَا سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِرَارًا وَمِنْ أَبِي بَكْرٍ مِرَارًا وَمِنْ عُمَرَ مِرَارًا، قُلْتُ: بَلَى، قَالَ: مَنْ قَالَ إِذَا أَصْبَحَ وَإِذَا أَمْسَى: اللَّهُمَّ أَنْتَ خَلَقْتَنِي، وَأَنْتَ تَهْدِينِي، وَأَنْتَ تُطْعِمُنِي، وَأَنْتَ تُسْقِينِي، وَأَنْتَ تُحْيِينِي لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ: كَانَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْعُو بِهِنَّ فِي كُلِّ يَوْمٍ سَبْعَ مِرَارٍ، فَلَا يَسْأَلُ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ

رواه الطبراني في الاوسط باسناد حسن، مجمع الزوائد ١٠/ ١٦٠

ဟစန်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ ဟဇရတ် စမုရတီဗင်နီဂျန်ဒွင်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ အကြိမ်ကြိမ် ကြားနာခဲ့ရသော ဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်ကို ပြောပြမည်။ ယင်းဟဒီးဆ်ကို ဟဇရတ် အဗူဗကရ်(ﷺ) နှင့် ဟဇရတ် အုမရ်(ﷺ) နှစ်ပါးမှလည်း အကြိမ်ကြိမ်ကြားခဲ့ရသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က ပြောပြပါဟု ပြောလေရာ ၎င်းကအမိန့်ရှိလေသည်။ အကြင်သူသည် နံနက်နှင့်ညနေတွင်

اللَّهُمَّ أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنْتَ تَهْدِينِي وَأَنْتَ تُطْعِمُنِي، وَأَنْتَ تُسْقِينِي، وَأَنْتَ تُحْيِينِي

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အို အလ္လာဟ်၊ အရှင်မြတ်ကသာလျှင် ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူခဲ့ပါသည်။ ၎င်းပြင် အရှင်မြတ်ကသာလျှင် ကျွန်တော်မျိုးအား ဟေဒါယသ်လမ်းမှန်တရားကို ချီးမြှင့်တော်မူခဲ့ပါသည်။ ၎င်းပြင် အရှင်မြတ်ကသာလျှင် ကျွန်တော်မျိုးအား တိုက်ကျွေးတော်မူသောအရှင် ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ၎င်းပြင် အရှင်မြတ်ကသာလျှင် ကျွန်တော်မျိုးအား သေစေနိုင်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းပြင် အရှင်မြတ်ကသာလျှင် ကျွန်တော်မျိုးအား ရှင်စေနိုင်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်ပါသည်ဟု ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ မည်သည့်အရာကိုပင် တောင်းဆိုအသနားခံသည်ဖြစ်စေ အရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူအား ထိုအရာကို ချီးမြှင့်တော်မူမည်။

အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်စလာမ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ ဟဇရတ် မူစာ(ﷺ) သည် ထိုကလိမတ်တော်ကို နေ့စဉ်(၇)ကြိမ်ဖတ်ပြီးနောက် ဒီအာတောင်းလေ့ရှိတော်မူသည်။ ပြီးနောက် ထိုတမန်တော်က အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်မှ မည်သည့်အရာကိုပင်တောင်းခံခဲ့သည်ဖြစ်စေ၊ အလ္လာဟ်(ﷻ) ကလည်း ၎င်းတောင်းဆိုသောအရာကို ချီးမြှင့်လေ့ရှိတော်မူသည်။

(တွမ်ရာနီ)

၂၈၆။ နိအ်မသ်အပေါ် ရွက်ရ်

﴿286﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ غَنَامٍ الْبَيَّاضِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ قَالَ حِينَ يُضْبَحُ: اللَّهُمَّ! مَا أَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنْكَ وَخَدَكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ، فَقَدْ أَدَّى شُكْرَ يَوْمِهِ، وَمَنْ قَالَ مِثْلَ ذَلِكَ حِينَ يُمَسِّي فَقَدْ أَدَّى شُكْرَ لَيْلَتِهِ.

رواه ابوداؤد، باب مايقول اذا أصبح، رقم: ၅၀၇၃ وفى رواية للنسائي بزيادة: أَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ

بدون ذكر المساء فى عمل اليوم والليلة، رقم: ၇

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ပင်နိဂနီနာမ်ဗယာဒွီ ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော် မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဤဒိုအာကို နံနက်အချိန်၌ ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ထိုနေ့တစ်နေ့တာလုံးအဖို့ ရရှိခဲ့သော နိအ်မသ်စည်းစိမ်များအပေါ် ရွက်ရ်ကျေးဇူး တင်ပြီးဖြစ်ပေ၏။ ၎င်းအကြင်သူသည် ညအချိန်၌ ဤဒိုအာကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ထိုညအဖို့ ရရှိခဲ့သော နိအ်မသ်စည်းစိမ်များအပေါ် ကျေးဇူးတင်ရှိပြီးဖြစ်သွားပေသည်။ ဒိုအာမှာ ဤသို့ဖြစ်၏။

اللَّهُمَّ! مَا أَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنْكَ وَخَدَكَ،
لَا شَرِيكَ لَكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ،

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အိုအလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုး သို့မဟုတ် အရှင်မြတ်၏ မည်သည့်အဖန်ဆင်းခံ ကိုမဆို ယနေ့နံနက်အချိန်အခါတွင် အလ္လာဟ် ﴿﴾ ချီးမြှင့်တော်မူသည့် မည်သည့်နိအ်မသ် သည်ပင်ဖြစ်စေ၊ အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ချီးမြှင့်တော်မူခြင်း သက်သက်သာဖြစ်ပါသည်။ အရှင်မြတ် နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြိုင်တူပနိုင်သူမရှိ၊ အရှင်မြတ်သာလျှင် ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းကို ခံထိုက်တော်မူ၏။ ကျေးဇူးတင်ခြင်းအပေါင်းသည်လည်း အရှင်မြတ်အဖို့သာလျှင်ဖြစ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ နံနက်အချိန်အခါတွင် အထက်ပါဒိုအာကို ရွတ်ဖတ်လိုက်သူသည် ထိုနေ့တွင် ရရှိသည့် နိအ်မသ်အလုံးစုံအတွက် ရွက်ရ်ပြုကျေးဇူးတင်လိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုအတူ အကြင်သူသည် ညနေအချိန်တွင် ဤဒိုအာကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့လျှင် ထိုသူသည် ထိုညတွင် ရရှိ သည့် နိအ်မသ်အလုံးစုံအတွက် ရွက်ရ်ပြု ကျေးဇူးတင်လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၂၈၇။ ဂျဟဒုမ်မီးမှဖယ်ရှား

﴿287﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ قَالَ حِينَ يُضْبَحُ أَوْ يُمَسِّي: اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ أَشْهَدُكَ، وَأَشْهَدُ حَمَلَةَ غَرْشِكَ وَمَلَا بَيْتِكَ، وَجَمِيعَ خَلْقِكَ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ أَعْتَقَ اللَّهُ رُبْعَهُ مِنَ النَّارِ، فَمَنْ قَالَهَا مَرَّتَيْنِ أَعْتَقَ اللَّهُ بَيْضَهُ، وَمَنْ قَالَهَا ثَلَاثًا أَعْتَقَ اللَّهُ ثَلَاثَةَ أَرْبَاعِهِ، فَإِنْ قَالَهَا أَرْبَعًا أَعْتَقَهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ.

رواه ابوداؤد، باب مايقول اذا أصبح، رقم: ၅၀၇၆

أَعْتَقَهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ.

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလစ်ကံ ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် နံနက် သို့မဟုတ် ညနေအချိန်တွင် ဤဒီအာကို တစ်ကြိမ်ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾သည် ၎င်းသူ၏ခန္ဓာကိုယ်လေးပုံတစ်ပုံကို ဂျဟန္နမ် မီးမှ ဖယ်ရှားပေးတော်မူမည်။ အကယ်၍ နှစ်ကြိမ်ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါမူ ခန္ဓာကိုယ်တစ်ဝက်ကို ဂျဟန္နမ် မီးမှ ဖယ်ရှားပေးတော်မူမည်။ အကယ်၍ သုံးကြိမ်ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူ၏ခန္ဓာကိုယ် အစိတ် အပိုင်း လေးပုံသုံးပုံကို ဂျဟန္နမ်မီးဘေးမှ ဖယ်ရှားပေးတော်မူမည်။ ၎င်းသူသည် လေးကြိမ် ရွတ်ဆိုခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾သည် အစိတ်အပိုင်းအားလုံးကို ငရဲမီးဘေးမှ ဖယ်ရှားပေး သနားတော်မူပေမည်။ ဒီအာ ဤသို့ဖြစ်သည်။

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اُصْبَحْتُ اُشْهَدُكَ، وَاُشْهَدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ وَمَلَائِكَتِكَ، وَجَمِيعَ خَلْقِكَ
اَنْتَ اللهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، وَاَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ

၂၈၈။ နံနက်နှင့်ညနေအမြဲဖတ်

﴿288﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِفَاطِمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: مَا يَمْنَعُكَ أَنْ تَسْمِعِي مَا أَوْصِيكَ بِهِ أَنْ تَقْرُلِي إِذَا أَصْبَحْتَ وَإِذَا أَمْسَبْتَ: يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ أَصْلِحْ لِيْ شَأْنِيْ كُلَّهُ وَلَا تَكِلْنِيْ إِلَى نَفْسِيْ طَرْفَةَ عَيْنٍ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح على شرط الشيخين ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٥٤٥/١

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလစ်ကံ ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က ဟဇရသ် ဖာသွေမဟ် ﴿ﷺ﴾ အား အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်၏ ဆုံးမစကားကို ဂရုပြု၍ နားဆင်လေကုန်။ အသင်မသည် နံနက်နှင့် ညနေတွင် အောက်ပါဒီအာကို အမြဲ ရွတ်ဖတ်ကုန်လော့။

يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ أَصْلِحْ لِيْ شَأْنِيْ كُلَّهُ وَلَا تَكِلْنِيْ إِلَى نَفْسِيْ طَرْفَةَ عَيْنٍ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အို အစဉ်အမြဲရှင်သန်နေတော်မူသော၊ ၎င်းတည်ရှိတော်မူသောအရှင်၊ ၎င်း မိုးမြေနှင့် အဖန်ဆင်းခံအပေါင်းတို့ကို တည်စေတော်မူသောအရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်၏ ရဟ်မသ်တော်၏သဟဲဖြင့် တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။ ကျွန်တော်မျိုး၏လုပ်ငန်း အားလုံးကို လွယ်ကူအဆင်ပြေစေတော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုးအား မျက်စိတစ်မှိတ်ခန့်မျှပင် ကျွန်တော်မျိုး၏ နှစ်စိတ်ရိုင်း၏ လက်ထဲသို့ မအပ်လိုက်ပါလေနှင့်။

(ဟာကင်မ်)

၂၈၉။ ကင်းကိုက်ခြင်းမှ ကင်းဝေးစေသော ကလိမဟ်

﴿289﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا لَيْفِي مِنْ عَقَرٍ لَدَغْتَنِي الْبَارِحَةَ! قَالَ: أَمَا لَوْ قُلْتَ حِينَ أَمْسَيْتَ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، لَمْ تَضُرَّكَ.

رواه مسلم، باب في التعوذ من سوء القضاء رقم: 788

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ဦးသောသူက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ ဝင်ရောက်စား၍ အို အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ရုလ်တမန်တော် ကျွန်တော်မျိုးသည် ညအချိန်၌ ကင်းကိုက်ခြင်းခံရသဖြင့် များစွာနာကျင်ခဲ့ရပါသည်ဟု လျှောက်တင်လေရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အကယ်၍ အသင်သည် ညနေအချိန် ဤကလိမဟ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါမူ အသင့်အား မည်သည့်အခါတွင်မျှ ဤကင်းများသည် ဒုက္ခပေးနိုင်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ ကလိမဟ်တော်ကား ဤသို့ဖြစ်သည်။

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ကျွန်တော်မျိုးသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အလုံးစုံသော(အကျိုးအမြတ်ပေးနိုင်တော်မူသော၊ ပျောက်ကင်းချမ်းသာမှုပေးနိုင်တော်မူသော) ကလိမဟ်တော်၏ အမှီသဟ်ဖြင့် အဖန်ဆင်းခံအပေါင်းတို့၏ မကောင်းခြင်းများနှင့် ဘေးရန်အန္တရာယ်အပေါင်းတို့မှ ကင်းဝေးရန် အရှင်မြတ်ထံ ခိုလှုံပါ၏။

ရှင်ကမ်းချက်။ ။ အချို့သော အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များကမူ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကလိမဟ်တော်ဟု ဆိုရာ၌ ကျမ်းတော်မြတ်ကို ဆိုလိုကြောင်း ဖွင့်ဆိုကြသည်။ (မစ်ရှ်ကာသ်)

၂၉၀။ အဆိပ်ရှိသတ္တဝါမှ အကာအကွယ်

﴿290﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ قَالَ حِينَ يُمَسِّي ثَلَاثَ مَرَّاتٍ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يَضُرَّهُ حِمَّةٌ تَلِكَ اللَّيْلَةَ قَالَ سُهَيْلٌ رَحِمَهُ اللَّهُ: فَكَانَ أَهْلُنَا تَعْلَمُونَهَا فَكَانُوا يَقُولُونَ نَهَا كُلَّ لَيْلَةٍ فَلِدَغَتْ جَارِيَةٌ مِنْهُمْ فَلَمْ تَجِدْ

لَهَا وَجَعًا. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن، باب دعاء اعوذ بكلمات الله التامات رقم: 3604

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ညနေအချိန် ဤကလိမဟ်တော်ကို သုံးကြိမ်ရွတ်ဖတ်လျှင် ထိုညအဖို့ ၎င်းသူအား မည်သည့်အဆိပ်ရှိသည့် သတ္တဝါကမျှ ဒုက္ခပေးအန္တရာယ်ပြုနိုင်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

ဟဇရသ် စူဟ်လ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်၏ အိမ်သားများသည် ယင်းဒီအာ ကို အလွတ်ကျက်မှတ်ထားကြသည်။ ပြီးနောက် ညစဉ်ညတိုင်း ဖတ်ရွတ်လေ့ရှိကြသည်။ တစ်ခါတွင် သမီးတစ်ယောက်အား အဆိပ်ရှိသည့်သတ္တဝါတစ်ကောင်က ကိုက်လိုက်ရာ သူမသည် ဤသို့ အကိုက်ခံရသော်လည်း မည်သို့မျှမခံစားရချေ။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၂၁။ ရူဟီဒီအဖြစ်နှင့်ကွယ်လွန်

﴿291﴾ عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ حِينَ يُضْبَحُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ: أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَقَرَأَ ثَلَاثَ آيَاتٍ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْحَشْرِ وَكَلَّ اللَّهُ بِهِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ يُصَلُّونَ عَلَيْهِ حَتَّى يُنْسَى وَإِنْ مَاتَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ مَاتَ شَهِيدًا، وَمَنْ قَالَهَا حِينَ يُنْسَى كَانَ يَتِلْكَ الْمَنَرَةَ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب في فضل قراءة آخر سورة الحشر، رقم: ၂၉၂၂

ဟဇရသ် မအ်ကိလ်ဗင်နီယစာရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် နံနက်ခင်း၌ အَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ကို သုံးကြိမ်ရွတ်ဆိုပြီးနောက် စူဟ်ဟရရ်၏ နောက်ဆုံးသုံးအာယသ်ကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ်(ﷻ)ကဖရ်ရ်သဟ်ပေါင်း ခုနစ်သောင်းအား ထိုသူအပေါ်သို့ ညအချိန်ရောက်သည်အထိ ရဟ်မသ်တော်များ ချပေးနေရန် တာဝန်ပေးအပ်တော်မူသည်။ ထိုနေ့တွင် ၎င်းသူ ကွယ်လွန် သွားခဲ့ပါလျှင် ရူဟီဒီအဖြစ်နှင့် ကွယ်လွန်ရပေမည်။ အကြင်သူသည် ညအချိန်၌ ဤသည်ကို ဖတ်ရွတ်ခဲ့ပါမူ အရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူအပေါ်သို့ ဖရ်ရ်သဟ်ခုနစ်သောင်းကို ထိုသူအပေါ်သို့ နံနက်အထိ ရဟ်မသ်တော်များ ချပေးရန်ခန့်အပ်တာဝန်ပေးအပ်တော်မူသည်။ အကယ်၍ ထိုည၌ ကွယ်လွန်သွားခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် ရူဟီဒီအဖြစ်နှင့်ကွယ်လွန်ရပေမည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၂၂။ ရုတ်တရက်ဘေးမဆိုက်

﴿292﴾ عَنْ عَثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، لَمْ تُصِبْهُ فِتْنَةٌ بَلَاءٌ حَتَّى يُضْبَحَ، وَمَنْ قَالَهَا حِينَ يُضْبَحُ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ لَمْ تُصِبْهُ فِتْنَةٌ بَلَاءٌ حَتَّى يُنْسَى.

رواه أبو داود، باب ما يقول إذا أصبح، رقم: ၈၈၈

ဟဇရသ် အွတ်စ်မားနီဗင်နီအဖ်ဖားနီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန် တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ အကြင်သူသည် ညအချိန်၌ အောက်ပါ

ကလိမတ်တော်ကို သုံးကြိမ်ရွတ်ဖတ်ခဲ့လျှင် နံနက်အချိန်အထိလည်းကောင်း၊ အကယ်၍ နံနက် အချိန်၌ အောက်ပါကလိမတ်တော်ကို သုံးကြိမ်ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါလျှင် ညအချိန်အထိလည်းကောင်း၊ ထိုသူ့အပေါ်သို့ ရုတ်တရက် မမျှော်လင့်ဘဲ မည်သည့်ဘေးဒုက္ခမျှ ဆိုက်ရောက်လိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။ (ယင်းဒိုအာမှာ ဤသို့ဖြစ်၏။)

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّهُ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

အဓိပ္ပာယ်။ / t v h | ﴿﴾ ၏ နာမတော်ဖြင့် (ကျွန်တော်မျိုးသည် နံနက် သို့မဟုတ် ညကို အစပြုပါ၏) ၎င်းအရှင်မြတ်၏ နာမတော်ဖြင့် မိုးနှင့်မြေရှိ မည်သည့်အရာမျှ ဘေးဒုက္ခ နှင့် အန္တရာယ်များမပြုနိုင်ချေ။ ၎င်းထိုအရှင်သည် (အရာခပ်သိမ်းတို့ကို) ကြားတော်မူသော၊ သိရှိတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူ၏။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၂၉၃။ ဘောကဟူသမျှ ထိန်းသိမ်းထား

﴿293﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَنْ قَالَ إِذَا أَصْبَحَ وَإِذَا أَمْسَى: حَسْبِيَ

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ، وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ سَبْعَ مَرَّاتٍ، كَفَّاهُ اللَّهُ مَا أَهَمُّهُ،

رواه ابو داود، باب ما يقول إذا أصبح، رقم: ၁၀၈၂

صَادِقًا كَانَ بِهَا أَوْ كَاذِبًا.

ဟရေသ် အဗူဒရ်ဒါအ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် နံနက်၌ အောက် ပါ ကလိမတ်တော်ကို စိတ်မှယုံကြည်နှစ်သက်စွာဖြင့် ခုနစ်ကြိမ်စီဖတ်ရွတ်ခဲ့ပါမူ ဆိုလိုသည်မှာ သတ်မှတ်ထားသော အကျိုးအမြတ်ကို မုချရရှိမည်ဟူသော ယုံကြည်ချက်ဖြင့် ဖတ်ရွတ်ခဲ့ပါမူ သို့မဟုတ် အကျိုးအမြတ်၏ ယုံကြည်ချက်မရှိဘဲလျက်နှင့် ဖတ်ရွတ်ခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ် ﴿﴾ သည် ၎င်းသူအား (ဒွန္နုယာ အာခေရေသ် နှစ်ဌာန၏) ပူပန်စိုးရိမ်သောကဟူသမျှမှ ထိန်းသိမ်း တော်မူပေလိမ့်မည်။ ၎င်းကလိမတ်တော်မှာ-

حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ကျွန်တော်မျိုးအဖို့ အရှင်မြတ်သည်သာ လုံလောက်တော်မူပါသည်။ ၎င်း အရှင်မှ လွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ကိုးကွယ်ခြင်း ခံထိုက်သူမရှိ။ ထိုအရှင်မြတ်အပေါ်သို့သာ ကျွန်တော်မျိုး မှီခိုအားထားပါ၏။ ၎င်းအရှင်မြတ်သည် ကြီးကျယ်လှစွာသော အရရှိတော် ကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူ၏။

(အဗူဒါဝူဒ်)

၂၉၄။ စိုးရိမ်ပူပန်မှုဟူသမျှမှ ထိန်းသိမ်းခံရခြင်း

﴿294﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : لَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدْعُ هَؤُلَاءِ الدَّعَوَاتِ حِينَ يُسَبِّحُ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ، اللَّهُمَّ ! إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي ، اللَّهُمَّ ! اسْتُرْ عَوْرَاتِي وَآمِنْ رَوْعَاتِي ، اللَّهُمَّ ! احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ وَمِنْ خَلْفِي ، وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ فَوْقِي ، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي . رواه ابو داود ، باب ما يقول اذا أصبح ، رقم : ٥٠٧٤

ဟဇရတ် အဓိဒ္ဓလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် နံနက်နှင့်ညနေတိုင်း ဤဒိုအာကို မည်သည့်အခါမျှ မဖတ်ဘဲမနေခဲ့ချေ။

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي ، اللَّهُمَّ ! اسْتُرْ عَوْرَاتِي وَآمِنْ رَوْعَاتِي ، اللَّهُمَّ ! احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ وَمِنْ خَلْفِي ، وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ فَوْقِي ، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အို အလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ဒွန္နယာ အာခေရသ် နှစ်ဌာန၏ အေးချမ်းသာယာမှုကို တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။ အိုအလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးမှုကို လိုလားပါသည်။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုး၏ ဒီးန်သာသနာ၊ ဒွန္နယာ၏မိသားစုနှင့် ဥစ္စာပစ္စည်းများအပေါ်ဌ်လည်း အေးချမ်းသာယာမှုနှင့်ငြိမ်းချမ်းသာယာမှုကို ဖုံးဖိသိုဝှက်ထားပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုးအား ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ရာအပေါင်းမှလည်း လွတ်ကင်းအေးချမ်းမှုကို ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ အို အလ္လာဟ်၊ အရှင်မြတ်သည် ကျွန်တော်မျိုး၏ ရှေ့၊ နောက်၊ ဝဲ ယာ နှင့် အထက်မှလည်း ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုးသည် အောက်မှ ရုတ်တရက် မမျှော်လင့်ဘဲ ဆိုက်ရောက်လာမည့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုအပေါင်းမှလည်း ကင်းဝေးရန် အရှင်မြတ် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှု၏အောက်သို့ခိုလှုံပါ၏။

(အမူဒါဝူဒ်)

၂၂၅။ စိုင်ယိဒွလ်အစွသစ်ဂ်ဟရ်

﴿295﴾ عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: سَيِّدُ الْإِسْتِغْفَارِ أَنْ يَقُولَ:
 اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ،
 أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ
 الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ قَالَ: وَمَنْ قَالَهَا مِنَ النَّهَارِ مَوْقِنًا بِهَا فَمَاتَ مِنْ يَوْمِهِ قَبْلَ أَنْ يُمْسِيَ،
 فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَمَنْ قَالَهَا مِنَ اللَّيْلِ، وَهُوَ مُوقِنٌ بِهَا، فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ، فَهُوَ مِنْ
 أَهْلِ الْجَنَّةِ.
 رواه البخاري، باب افضل الاستغفار، رقم: ٦٣٠٦

ဟရေသ် ရှဒ်ဒါးဒ်ဗင်န်အောဝ်စ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ စိုင်ယိဒွလ်အစွသစ်ဂ်ဟရ် (မဂ်ဖိရသ်တောင်းခံရန်အတွက် အကောင်းဆုံးနည်းမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အို အလ္လာဟ်၊ အရှင်မြတ်သည်သာလျှင် ကျွန်တော်မျိုးအား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ကိုးကွယ်ခြင်း ခံထိုက်သူမရှိ။ အရှင်မြတ်ကသာ ကျွန်တော်မျိုးအား ဖန်ဆင်းတော်မူခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုးသည် နာခံနိုင်စွမ်းရှိသည်ခန့် အရှင်မြတ်နှင့် ထားခဲ့သော ကတိကဝတ်များအပေါ် ရပ်တည်ပါသည်။ ၎င်းကျွန်တော်မျိုး ပြစ်မှားကျူးလွန်မိခဲ့သည့် မကောင်းမှုအလုံးစုံတို့အတွက်လည်း အရှင်မြတ်ထံ ခိုလှုံပါ၏။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုးအပေါ် ချီးမြှင့်ခြင်းခံခဲ့ရသမျှသာ အရှင်မြတ်၏ ကျေးဇူးတော်အစုံတို့အတွက်လည်း ကျွန်တော်မျိုးဝန်ခံပါ၏။ ကျွန်တော်မျိုး ကျူးလွန်မိခဲ့သမျှသော ဂိုဏ်းများကိုလည်း ဝန်ခံပါ၏။ သို့ဖြစ်လေရာ ကျွန်တော်မျိုးအား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေး သနားတော်မူပါ။ အကြောင်းမှာ ပြစ်မှုဟူသမျှကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာ ပေးနိုင်စွမ်းသည် အရှင်မြတ် ထံတော်၌သာ ရှိတော်မူ၏။

တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (အကြင်သူသည် မိမိစိတ်နှလုံးမှ ယုံကြည်စိတ်ချမှုအပြည့်အဝဖြင့် နေ့ခင်းပိုင်းမည်သည့်အချိန်၌ဖြစ်စေ ၎င်းကလိမဟ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူ ထိုနေ့၌အချိန်သို့မရောက်မီ ကွယ်လွန်ခဲ့ပါက ၎င်းသူသည် ဂျန္နသီများ

စာရင်း၌ပါဝင်သွားပေသည်။ ဤနည်းအတိုင်းပင် အကြင်သူသည် နှလုံးသားမှ စိတ်ချယုံကြည်စွာဖြင့် ညဏ်မည်သည့်အချိန်၌မဆို ဖတ်ရွတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူနံနက်အချိန်သို့မရောက်မီ ကွယ်လွန်သွားခဲ့ပါက ၎င်းသူသည် ဂျန္ဓာသီများစာရင်း၌ ပါဝင်သွားပေသည်။ (ဗုဒ္ဓါရီ)

၂၉၆။ အစားပြန်ရ

﴿296﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: مَنْ قَالَ حِينَ بُضِيَحَ: "فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ" إِلَى "وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ"، (الروم: ١٧-١٩)، أَذْرَكَ مَا فَاتَهُ فِي يَوْمِهِ ذَلِكَ، وَمَنْ قَالَهُنَّ حِينَ يُنْسَى، أَذْرَكَ مَا فَاتَهُ فِي لَيْلَتِهِ.

رواه أبو داود، باب ما يقول إذا أصبح، رقم: ٥٠٧٦

ဟဇရတ် အိမ်နွေအဗ္ဗာစ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် (စုရဟ်ရှမ်း၊ အစောင့်-၂၁)ရှိ ဤအာယသ်တော်သုံးပိုဒ်ကို နံနက်အချိန်တွင် ဖတ်ရွတ်ခဲ့ပါလျှင် ထိုနေ့အဖို့ ၎င်းသူနေ့စဉ်ပြုနေကျ အမလ်ကောင်းမှုတစ်စုံတစ်ရာ လက်လွတ်သွားခဲ့လျှင်လည်း ၎င်းအကျိုးဆုဝါးဗ်ကိုရရှိပေမည်။ ၎င်းအကြင်သူသည် ၎င်းအာယသ်တော်သုံးပိုဒ်ကို ညအချိန်တွင် ဖတ်ရွတ်ခဲ့ပါမူ ထိုသူအဖို့ ၎င်းသူပြုလုပ်နေကျ အမလ်ကောင်းမှုတစ်စုံတစ်ရာ လက်လွတ်သွားခဲ့လျှင်လည်း ၎င်း၏အကျိုးဆုဝါးဗ်ကိုရရှိခဲ့စားရပေမည်။ ၎င်းအာယသ်တော် သုံးပိုဒ်မှာ ဤသို့ဖြစ်၏။

فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ "إِلَى" وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ သို့ဖြစ်ပေရာ အသင်တို့သည် ညနေအချိန်သို့ ဝင်ရောက်ကြသောအခါ၌ လည်းကောင်း၊ နံနက်အချိန်သို့ ဝင်ရောက်ကြသောအခါ၌လည်းကောင်း၊ အလ္လာဟ်(ﷻ) စင်ကြယ်သန့်ရှင်းတော်မူကြောင်း မြွက်ဆိုကြလေကုန်။ (၃၀:၁၇) စင်စစ်သော်ကား မိုးကောင်းကင်များ၌လည်းကောင်း၊ မြေပထဝီများ၌လည်းကောင်း၊ မွန်းတည့်ပြီးနောက်တွင်လည်းကောင်း၊ အသင်တို့သည် နေ့လည်အချိန်သို့ ဝင်ရောက်ကြသောအခါ၌လည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်သာလျှင် (အခါခပ်သိမ်း) ချီးမွမ်းမှုကို ခံယူလျက်ရှိတော်မူ၏။ (၃၀:၁၈) ထိုအရှင်မြတ်သည် သက်ရှိကို သက်မဲ့မှထုတ်ယူတော်မူ၏။ ထိုနည်းတူစွာ သက်မဲ့ကို သက်ရှိမှထုတ်ယူတော်မူ၏။ ထိုမှတစ်ပါး ထိုအရှင်မြတ်သည် ပထဝီမြေကို ယင်းပထဝီမြေသေ (သေ့ခြောက်) ပြီးနောက် ပြန်ရှင်(စိုပြေစိမ်းလန်း)စေတော်မူ၏။ စင်စစ်သော်ကား အသင်တို့သည်လည်း ဤနည်းနှင့်နှင်ထွက်စေခြင်းကို ခံကြရကုန်အံ့သတည်း။ (ကုရ်အာန် ၃၀:၁၉)

၂၉၇။ အိမ်သို့ဝင်သော်

﴿297﴾ عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا وَلَّحَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَوْلِجِ وَخَيْرَ الْمَخْرَجِ، بِسْمِ اللَّهِ وَلَجْنَا، وَبِسْمِ اللَّهِ خَرَجْنَا، وَعَلَى اللَّهِ رَبِّنَا تَوَكَّلْنَا، ثُمَّ لِيُسَلِّمْ عَلَى أَهْلِهِ.

رواه ابوداؤد، باب مايقول الرجل اذا دخل بيته رقم: ၅၀၉၆

ဟဇရတ် အဗူမာလစ်ကံအရှ်အရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသားသည် မိမိအိမ်သို့ဝင်ရောက်သောအခါ-

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَوْلِجِ وَخَيْرَ الْمَخْرَجِ بِسْمِ اللَّهِ وَلَجْنَا وَبِسْمِ اللَّهِ خَرَجْنَا وَعَلَى اللَّهِ رَبِّنَا تَوَكَّلْنَا.

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အို အလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အိမ်သို့ဝင်ခြင်းနှင့် ၎င်းအိမ်မှ ထွက်ခွာခြင်းတို့၏ ကောင်းခြင်းအဖုံဖုံကို အရှင်မြတ်ထံတော်မှ တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။ ဆိုလိုသည်မှာ ကျွန်တော်မျိုးအိမ်သို့ဝင်ခြင်းနှင့် အိမ်မှပြင်ပသို့ ထွက်ခွာခြင်းတို့ကို ကျွန်တော်မျိုးအဖို့ (ကောင်းခြင်းအကြောင်းခံအဖြစ် ပြုလုပ်ပေးတော်မူပါ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ နာမတော်ဖြင့်ပင်) ကျွန်တော်မျိုးအိမ်သို့ ဝင်ရောက်ပါ၏။ ၎င်းအရှင်မြတ်၏နာမတော်ဖြင့်ပင် ကျွန်တော်မျိုး အိမ်မှပြင်ပသို့ ထွက်ခွာပါ၏။ ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသော အရှင်မြတ်အပေါ်သို့သာ ကျွန်တော်မျိုး ယုံပုံအားကိုးပါ၏။ ထို့နောက် မိမိ၏အိမ်သူအိမ်သားများကို စလမ်းဆို၍ ဝင်ရောက်ပါလေ။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၂၉၈။ ဇိက်ရ်တသလျှင်

﴿298﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ، فَذَكَرَ اللَّهَ غَزَوْ جَلَّ عَنْدَ دُخُولِهِ وَعِنْدَ طَعَامِهِ قَالَ الشَّيْطَانُ: لَا مَبِيتَ لَكُمْ وَلَا عَشَاءَ وَإِذَا دَخَلَ فَلَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ عَنْدَ دُخُولِهِ قَالَ الشَّيْطَانُ: أَذْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ، وَإِذَا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ عَنْدَ طَعَامِهِ، قَالَ: أَذْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ وَالْعَشَاءَ.

رواه مسلم، باب آداب الطعام والشراب واحكامهما، رقم: ၅၂၆၂

ဟဇရတ် ဂျာဗိရ်ပင်န်အဗ်ဒုလ္လာဟ်(رضي الله عنهما) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသားသည် အိမ်သို့ဝင်သွားသောအခါ၌ ဤသို့အိမ်ဝင်ချိန်နှင့် စားသောက်ချိန်များတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ)အား ဇိက်ရ်တသလျှင် ရှိသွားသည် (မိမိ၏အဖော်များအား) ဤအိမ်တွင် အသင်တို့အတွက် ညအိပ်တည်းခိုရန်နေရာနှင့် ညနေစာအတွက် အစားအသောက်

မရှိပါဟု ပြောလေသည်။ အကယ်၍ အိမ်သို့ဝင်သောအခါ အိမ်အဝတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ဇိက်ရတသမူမရှိပါမူ ရှိုင်သွာန်သည် (မိမိအဖော်များအား) အသင်တို့အဖို့ ဤအိမ်တွင် ညအိပ်တည်းခိုရန် နေရာထိုင်ခင်းရရှိလိုက်ပေပြီဟု ပြောမည်။ စားသောက်ချိန်၌လည်း အလ္လာဟ်(ﷻ)အား ဇိက်ရတသမူမပြုခဲ့ပါလျှင် ရှိုင်သွာန်က (မိမိအဖော်များအား) ဤအိမ်တွင် အသင်တို့ အဖို့ ညအိပ်တည်းခိုရန် နေရာအပြင် အသင်တို့ညနေစာအတွက်လည်း အစားအသောက်များ ရရှိသွားပေပြီဟု ပြောမည်ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၂၉။ အိမ်မှထွက်ခွာဖတ်ဒ်အာ

﴿299﴾ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: مَا خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ بَيْتِي قَطُّ إِلَّا رَفَعَ طَرَفَهُ إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ: اَللّٰهُمَّ! اِنِّىْ اَعُوْذُ بِكَ اَنْ اَضِلَّ اَوْ اُضِلَّ اَوْ اَزِلَّ اَوْ اُزَلَ اَوْ اَظْلِمَ اَوْ اُظْلَمَ اَوْ اُجْهَلَ اَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ. رواه ابوداؤد، باب ما يقول إذا خرج من بيته، رقم: ٥٠٩٤

ဟဇရတ် အူမ္မေစလမဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်မ၏အိမ်မှ ထွက်ခွာသည့်အခါတိုင်း မိုးကောင်းကင်သို့ မော့ကြည့်၍ ဤဒီအာကို ဖတ်တော်မူလေ့ရှိပေသည်။

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَعُوْذُ بِكَ اَنْ اَضِلَّ اَوْ اُضِلَّ اَوْ اَزِلَّ اَوْ اُزَلَ اَوْ اَظْلِمَ اَوْ اُظْلَمَ اَوْ اُجْهَلَ اَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အို အလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ထံတော်၌ ကိုယ်တိုင်လမ်းလွဲ မှားခြင်းမှလည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် လမ်းလွဲမှားခံရခြင်းမှလည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် လမ်းမှန် တရားမှလွှဲချော်ခံရခြင်း၊ သို့မဟုတ် မတရားကျူးလွန်စေကာမူခြင်း၊ သို့မဟုတ် ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် အသိဉာဏ်ကင်းမဲ့စွာဖြင့် မကောင်းသောအမှုကိုပြုမိခြင်း၊ သို့မဟုတ် အသိဉာဏ်ကင်းမဲ့စွာဖြင့် မကောင်းသော အပြုအမူအဆက်အဆံခံရခြင်းတို့မှ ကင်းဝေးရန် အရှင်မြတ်ထံသို့လှုံပါ၏။

(အဗူဒါဝူဒ်)

၃၀၀။ မျှော်လင့်ချက်ကင်းမဲ့

﴿300﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَالَ يَغْنِي إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ: بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ يُقَالَ لَهُ: كُفَيْتَ وَوُقِيْتَ وَتَنَحَّى عَنْهُ الشَّيْطَانُ. رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن صحيح غريب، باب ما جاء ما يقول الرجل إذا خرج من بيته، رقم: ٣٤٢٦ وابوداؤد، وفيه: يُقَالَ حِينَئِذٍ: هُدَيْتَ وَكُفَيْتَ وَوُقِيْتَ فَتَنَحَّى لَهُ الشَّيْطَانُ، فَيَقُولُ شَيْطَانُ آخَرُ: كَيْفَ لَكَ بِرَجُلٍ قَدْ هُدِيَ وَكُفِيَ وَوُقِيَ.

باب ما يقول إذا خرج من بيته، رقم: ٥٠٩٥

ဟဇရသ် အနုတ်စ်ပင်န်မာလစ်က် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိအိမ်မှ အပြင်သို့ထွက်သောအခါ အောက်ပါဒီအာကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါလျှင် ထိုအချိန်၌ ဖရစ်ရှ်သဟ်က အသင်၏လုပ်ငန်းများ ပြုလုပ်ပေးခဲ့ပေပြီ။ ၎င်းပြင် အသင့်အား မကောင်းသော ဘေးရန်အပေါင်းမှလည်း ထိန်းသိမ်းခြင်းခံရပေပြီဟု ပြောမည်ဖြစ်သည်။ ရှိုင်သွာန်သည် ထိုသူ့ထံမှ (မျှော်လင့်ချက်ကင်းမဲ့သောအဖြစ်)နှင့် အဝေးသို့ထွက်ခွာသွားမည်ဖြစ်သည်။

بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်၏ နာမတော်ဖြင့် အပြင်သို့ထွက်ပါ၏။ အရှင် မြတ်ထံသို့သာ ကျွန်တော်မျိုး ယုံပုံအားကိုးပါ၏။ ကောင်းမှုများကို ကျင့်ဆောင်နိုင်ခြင်းနှင့် မကောင်းမှုများမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းတို့သည်အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်အတိုင်းသာဖြစ်တော်မူ၏။
(သစ်ရ်မေဇီ)

အခြားသော ဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင် (ယင်းဒီအာကို ရွတ်ဆိုပြီးသောအခါ၌) ၎င်းသူ့အား ပြောမည်မှာ အသင့်အဖို့ အပြည့်အဝ လမ်းညွှန်မှုရရှိပြီးဖြစ်သည်။ အသင်၏လုပ်ငန်းများလည်း လုပ်ကိုင်ခြင်းခံရပေပြီ။ အသင့်အဖို့လုံခြုံမှုလည်းရရှိသွားပေပြီ။ ထိုကြောင့်ပင် ရှိုင်သွာန်က ၎င်းသူမှ မျှော်လင့်ချက်ကင်းမဲ့ကာ အဝေးသို့ထွက်ခွာသွားမည်ဖြစ်သည်။ အခြားရှိုင်သွာန်က ၎င်းရှိုင်သွာန်အား အသင်သည် ၎င်းသူအပေါ်သို့ အဘယ်နည်းဖြင့် လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်ထားနိုင်မည်နည်း။ ၎င်းသည် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုလည်း ရရှိသွားပေပြီ။ ၎င်း၏လုပ်ငန်းများ၌လည်း အကူအညီရရှိသွားပေပြီ။ ၎င်းပြင် သူ့အဖို့ လုံခြုံမှုလည်း ရရှိသွားခဲ့ချေပြီဟု ပြောမည်ဖြစ်သည်။
(အဗူဒါဝူဒ်)

၃၀၁။ စိတ်လက်မချမ်းမသာဖြစ်နေချိန်တွင်

﴿301﴾ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَقُولُ عِنْدَ الْكَرْبِ:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ

وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ. رواه البخارى، باب الدعاء عند الكرب، رقم: ٦٣٤٦

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗာစ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ သည် စိတ်လက်မချမ်းမသာဖြစ်သောအခါတွင် အောက်ပါဒီအာကို ရွတ်ဖတ်လေ့ရှိတော်မူသည်။

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ

وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူ မရှိ။ ၎င်းအရှင်မြတ်သည် အလွန်တရာကြီးကျယ်တော်မူသော၊ အလွန်တရာမျိုးသိပ်သည်းခံ နိုင်စွမ်း ရှိတော်မူသော အရှင်မြတ်ဖြစ်တော်မူ၏။ (အပြစ်ဂိုဏ်းများအတွက် ချက်ချင်းအပြစ်ပေး တော်မူဘဲ စောင့်ဆိုင်းတော်မူ၏) အလ္လာဟ်ﷻ မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ကိုးကွယ် ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ ၎င်းအရှင်မြတ်သည် အလွန်တရာကြီးကျယ်မြင့်မြတ်လှသော အရရှိတော်ကို ဖန်ဆင်းတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူ၏။ အလ္လာဟ်ﷻ မှလွဲ၍ အခြားမည်သူမျှ ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ ၎င်းအရှင်သည် မိုးနှင့်မြေကိုလည်းကောင်း၊ အလွန်ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်လှသော အရရှိတော်ကိုလည်းကောင်း စိုးပိုင်ဖန်ဆင်းတော်မူသော အရှင်ဖြစ် တော်မူ၏။

(ဗုခါဒီ)

၃၀၂။ ဘေးဒုက္ခတစ်စုံတစ်ရာကျရောက်ပါမှု

﴿302﴾ عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: دَعَوَاتُ الْمَكْرُوبِ:

اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو، فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ .

رواه ابوداؤد، باب ما يقول اذا أصبح، رقم: ၅၀၉၀

ဟဇရတ် အဗူဗကရ်ﷺ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်ﷺ အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အကြင်သူသည် ဘေးဒုက္ခတစ်စုံတစ်ရာကျရောက်ခဲ့ပါလျှင် အောက်ပါဒီအာကို ရွတ် ဖတ်သင့်သည်။

اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو، فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ،
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အိုအလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်၏ ရက်မသ်တော်ကို မျှော် လင့်တောင့်တပါ၏။ ကျွန်တော်မျိုးအား မျက်စိတစ်မှိတ်စာမျှပင် ကျွန်တော်မျိုး၏ နှစ်စိတ်ရိုင်း ၏ လက်ဝယ်သို့ အပ်နှံခြင်းပြုတော်မမူပါနှင့်။ ကျွန်တော်မျိုး၏ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို မှန်ကန် စေတော်မူလိုက်ပါ။ အရှင်မြတ်မှအပ အခြားကိုးကွယ်ရာမည်သူမျှမရှိပေ။ (ဗုခါဒီ)

၃၀၃။ ဘေးဒုက္ခတစ်စုံတစ်ရာကျရောက်ပါမှု

﴿303﴾ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجَ النَّبِيِّ ﷺ تَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ

يَقُولُ: مَا مِنْ عَبْدٍ تُصِيبُهُ مُصِيبَةٌ فَيَقُولُ: إِنْ أَلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاْجِعُونَ، اللَّهُمَّ أَجْرُنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا إِلَّا أَجْرَهُ اللَّهُ فِي مُصِيبَتِهِ، وَأَخْلَفَ لَهُ خَيْرًا مِنْهَا قَالَتْ: فَلَمَّا تَوَفَّى أَبُو سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قُلْتُ كَمَا أَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَأَخْلَفَ اللَّهُ لِي خَيْرًا مِنْهُ، رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

رواه مسلم، باب ما يقال عند المعصية، رقم: ၂၁၂၇

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

တမန်တော်မြတ်(ﷺ)၏ကြင်ယာတော်ဖြစ်သော ဟဇရတ် အွမ်မီလမဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်မသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့မိန့်တော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူ၌ ဘေးဒုက္ခတစ်စုံတစ်ရာ ကျရောက်နေပါမူ အောက်ပါဒီအာကို ရွတ်ဖတ်လေကုန်။

اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاٰجِعُونَ، اَللّٰهُمَّ اجْرِنِيْ فِيْ مُصِيْبَتِيْ وَاَخْلِفْ لِيْ خَيْرًا مِنْهَا

အဓိပ္ပာယ်။ ။ မုချကေန် ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် အရှင်မြတ်အဖို့သာဖြစ်တော်မူ၏။ ၎င်းပြင် အရှင်မြတ်ဘက်တော်သို့သာ ပြန်လှည့်ကြရမည့်သူများဖြစ်ကြပါသည်။ အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ် ကျွန်တော်မျိုးကြုံတွေ့နေရသော ဘေးဒုက္ခ၌ အကျိုးဆဝါးဗ်ကို ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ ၎င်းပြင် အရှင်မြတ်က ကျွန်တော်မျိုးထံမှ ပြန်လည် ရုတ်သိမ်းလိုက်သော အရာထက်သာပိုကောင်းမွန်သော အရာကို ချီးမြှင့်တော်မူပါ။

ဤသို့ဆိုလျှင် အရှင်မြတ်သည် ၎င်းသူအား ဤဘေးဒုက္ခများအတွက် အကျိုးဆဝါးဗ်ကို ချီးမြှင့်တော်မူသည်။ ၎င်းပြင် ထိုသူအား ဆုံးရှုံးမှုတိုင်း၏အစား ၎င်းထက်သာပိုကောင်းမွန်သောအရာကို အစားပေးသနားတော်မူသည်။

ဟဇရတ် အွမ်မီလမဟ်(رضي الله عنه) ပြောကြားခဲ့သည်။ ဟဇရတ် အဗူစလမဟ်(رضي الله عنه) ကွယ်လွန်သွားသောအခါ ကျွန်မသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က သင်ကြားပြသပေးခဲ့သည့် အတိုင်း အထက်ပါဒီအာကို ရွတ်ဆိုခဲ့လေရာ အလ္လာဟ်(ﷻ)က ကျွန်မကို အဗူစလမဟ်ထက် သာပိုကောင်းမွန်သောအစားကို ပေးသနားတော်မူသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ကျွန်မ၏ ခင်ပွန်းအဖြစ် ချီးမြှင့်တော်မူသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၃၀၄။ ဒေါသပြေငြိမ်း

304 عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ صُرَدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ (فِي رَجُلٍ غَضِبَ عَلَى الْآخِرِ) لَوْ قَالَ : أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ، ذَهَبَ عَنْهُ مَا يَجِدُ.

(وهو بعض الحديث) رواه البخارى، باب قصة ابليس و جنوده، رقم: 3282

ဟဇရတ် ဆုလိုင်မာန်ဗင်န်ဆုရတ်ဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် (အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်အပေါ် အမျက်ထွက်နေသောသူနှင့်ပတ်သက်၍) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍သာ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ ကို ဖတ်ရွတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူ၏ အမျက်များသည် ပြေငြိမ်းသွားပေလိမ့်မည်။

(ဗုခါရီ)

၃၀၅။ ဆာလောင်မွတ်သိပ်မှုဝေဒနာ

﴿305﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ نَزَلَتْ بِهِ فَاَقَّةٌ فَأَنْزَلَهَا بِالنَّاسِ لَمْ تُسَدَّ فَاَقَتُهُ وَمَنْ نَزَلَتْ بِهِ فَاَقَّةٌ فَأَنْزَلَهَا بِاللَّهِ فَيُوشِكُ اللَّهُ لَهُ بِرِزْقٍ عَاجِلٍ أَوْ آجِلٍ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح غريب، باب ماجاء فى الهم فى الدنيا وحبها، رقم: ۲۳۲۶

ဟဇရသ် အမ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီမတ်စ်အူဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူ ဆာလောင်မွတ်သိပ်နေရာ ၎င်းဝေဒနာ ပျောက်ကင်းစေရန်အတွက် အခြားသူများထံ၌ တောင်းရမ်းခဲ့ပါမူ ၎င်း၏ဆာလောင်မွတ်သိပ်မှုဝေဒနာသည် ပျောက်ကင်းလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ ၎င်းအကြင်သူသည် ဆာလောင်မွတ်သိပ်နေပေရာ ၎င်းဝေဒနာ ပျောက်ကင်းစေရန်အတွက် အလ္လာဟ်(ﷻ)ထံတော်မှ တောင်းဆိုအသနားခံခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူအတွက် ရှိစီးစားနပ်ရိက္ခာကို အလျင်အမြန် စီစဉ်ပေးတော်မူလိမ့်မည်။ ချက်ချင်းသော်လည်းကောင်း၊ ခေတ္တဆိုင်းငံ့၍သော်လည်းကောင်း ရရှိပေလိမ့်မည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၃၀၆။ ကြီးမားသော ကြွေးမြီရှိသော်ငြား

﴿306﴾ عَنْ أَبِي وَائِلٍ رَجَمَهُ اللَّهُ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ مُكَاتَبًا جَاءَهُ فَقَالَ: إِنِّي دُعِجْتُ عَنْ كِتَابَتِي فَأَعْيَنِي، قَالَ: أَلَا أَعْلَمُكَ كَلِمَاتٍ عَلَّمَنِيهِنَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ؟ لَوْ كَانَ عَلَيْكَ مِثْلُ جَبَلٍ صَبْرٍ دَيْنَا أَدَاَهُ اللَّهُ عَنْكَ قَالَ: قُلِ اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ، وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، احاديث شتى من ابواب الدعوات، رقم: ۳۵۶۳

ဟဇရသ် အဗူဝါအိုလ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ မုကာသင်(ကျေးကျွန်)တစ်ယောက်သည် ဟဇရသ် အလီ(ﷺ) ထံသို့ ဝင်ရောက်ခစား၍ ကျွန်တော်မျိုးသည် (စာချုပ်ပါအတိုင်း လျော်ကြေးပေးဆောင်ရန်) ဥစ္စာကြေးငွေများကို လုံးဝမစုဆောင်းနိုင်ခဲ့ပါ။ သို့ရှိလေရာ သခင် ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်မျိုးအား ကူညီတော်မူပါဟု လျှောက်ထားလေရာ ဟဇရသ် အလီ(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်သည် အသင့်အား ဤကလိမတ်တော်ကို မသင်ပြရပြီလော။ ဤကလိမတ်တော်ကို တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်အား သင်ကြားပေးခဲ့သည်။ အကယ်၍ အသင့်ထံ၌ တင်ရှိနေသော ကြွေးမြီသည် (ယမန်နိုင်ငံရှိ) ဆွိရ်တောင်မျှကြီးမားများပြားလှသော်လည်း အရှင်မြတ်သည် ကြွေးမြီများကို ပေးဆပ်စေတော်မူပေလိမ့်မည်။ အသင် ဤဒီအာကို ရွတ်ဆိုလေကုန်။

اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ، وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ယာအလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးအား ဟလ္လာလ်ရှိဖို့ကို ချီးမြှင့်တော်မူ၍ ဟရာမ် မှ ဖယ်ရှားပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုးအား မိမိ၏အသနားတော်ဖြင့် အရှင်မြတ်မှ လွဲ၍ အခြားအရာများအပေါ် မှီခိုအားထားနေခြင်းမှလည်း ဖယ်ရှားပေးသနားတော်မူပါ။
(သစ်ရှ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ မုကာသမ်ဟူသည် မိမိသခင်နှင့် သတ်မှတ်ထားသောကြေးငွေများကို သတ်မှတ်ထားသော အချိန်အတွင်း ပေးဆောင်နိုင်က ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်စေဟု ချုပ်ဆိုထား သော ကျေးကျွန်ကို ခေါ်သည်။ ဤသို့ချုပ်ဆိုထားသော စာချုပ်ပါကြေးငွေကို ဗဒလေ့ကီသာဗသ် ဟုခေါ်၏။

၃၀၇။ ဆာဟောင့်မွတ်သ်ပူဝေဒနာ

﴿307﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ الْمَسْجِدَ فَإِذَا هُوَ بِرَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ يُقَالُ لَهُ: أَبُو أُمَامَةَ، فَقَالَ: يَا أَبَا أُمَامَةَ! مَا لِي أَرَاكَ جَالِسًا فِي الْمَسْجِدِ فِي غَيْرِ وَقْتِ الصَّلَاةِ؟ قَالَ: هُمْزٌ لَزِمْتَنِي وَدُيُونٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: أَفَلَا أَعْلَمُكَ كَلَامًا إِذَا قُلْتَهُ أَذْهَبَ اللَّهُ هَمَّكَ وَقَضَى عَنْكَ ذَنْبَكَ؟ قَالَ: قُلْتُ: بَلَى، يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: قُلْ: إِذَا أَصْبَحْتَ وَإِذَا أَمْسَيْتَ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ وَالْبَخْلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ، قَالَ: فَفَعَلْتُ ذَلِكَ فَأَذْهَبَ اللَّهُ هَمِّي وَقَضَى عَنِّي ذَنْبِي.

رواه أبو داود، باب في الاستعاذة، رقم: ၁၀၀၀

ဟဇရတ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် တစ်နေ့တွင် ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့ ရောက်တော်မူလာစဉ် အဗူအုမာမဟ်အမည်ရှိ အန်ဆွာရီ တစ်ပါးကို မြင်တွေ့လေသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အဗူအုမာမဟ် အသင်သည် နမာဇ်အချိန်မဟုတ်ပါပဲလျက်နှင့် ဗလီ၌ တစ်ယောက်တည်းထိုင်နေသည်မှာ အဘယ်ကြောင့် ပါနည်းဟု မေးတော်မူရာ ဟဇရတ် အဗူအုမာမဟ်(رضي الله عنه) က ကျွန်တော်မျိုးတွင် အကြွေးများ ပတ်လည်ဝိုင်းနေသဖြင့် ပူဆွေးသောကရောက်နေသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်ထား လေသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အဘယ် ငါကိုယ်တော်သည် အသင့်အား ခိုအာတစ်ပုဒ်မသင်ပြရပြီလော။ ထိုခိုအာကို အသင်ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါမူ အရှင်မြတ်သည် အသင်၏ ပူဆွေးသောကကို ငြိမ်းအေးစေတော်မူပြီးနောက် အသင်၏ကြွေးမြီဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကိုလည်း

ဖယ်ရှားပေးတော်မူလိမ့်မည်။ ထိုအခါ ဟဇရသ် အဗူအာမာမဟ်(ﷺ) က ယာရုစ္စလလ္လာဟ်(ﷺ) မှုချ သင်ကြားပေးတော်မူပါ လျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က နံနက်နှင့်ညတွင် အောက်ပါဒီအာကို ရွတ်ဖတ်လေကုန်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူ၏။

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَأَعُوذُ بِكَ
مِنَ الْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ،

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အိုအလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် ပူဆွေးမှုနှင့် ပူပင်ကြောင့်ကျမှုအပေါင်း မှ ကင်းဝေးရန် အရှင်မြတ်ထံခိုလှုံပါ၏။ ထို့ပြင် ကျွန်တော်မျိုးသည် မတတ်စွမ်းနိုင်မှုနှင့် ပျင်းရိ မှုမှ ကင်းဝေးရန်အတွက်လည်း အရှင်မြတ်ထံ ခိုလှုံပါ၏။ ထို့ပြင် ကျွန်တော်မျိုးသည် စေးနဲ တွန့်တိုမှုနှင့် စိတ်နှလုံးသိမ်ငယ်ညံ့ဖျင်းမှုမှ ကင်းဝေးရန် အရှင်မြတ်ထံ ခိုလှုံပါ၏။ ထို့ပြင် ကျွန်တော်မျိုးသည် အကြွေးဝန်ထုပ်ဖိစီးနေမှုနှင့် လူအများ၏ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုမှ ကင်းဝေးရန် အတွက်လည်း အရှင်မြတ်ထံ ခိုလှုံပါ၏။

ဟဇရသ် အဗူအာမာမဟ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် အထက်ပါဒီအာကို နံနက်နှင့်ညအချိန်တွင် အမြဲရွတ်ဖတ်ခဲ့လေရာ အရှင်မြတ်သည် ကျွန်ုပ်၏ အပူသောကကို ကင်းဝေးစေပြီး ကျွန်ုပ်၏ ကြွေးမြီအားလုံးကိုလည်း ပြန်လည်ပေးဆပ်စေခဲ့သည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၃၀၈။ ကလေးငယ် သေဆုံးသွားခဲ့သော်

﴿308﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِذَا مَاتَ وَلَدُ الْعَبْدِ قَالَ اللَّهُ لِمَلَايِكِهِ: قَبِضْتُمْ وَلَدَ عَبْدِي؟ فَيَقُولُونَ: نَعَمْ، فَيَقُولُ: قَبِضْتُمْ مَرَّةً فَوَادِهِ فَيَقُولُونَ: نَعَمْ، فَيَقُولُ: مَاذَا قَالَ عَبْدِي؟ فَيَقُولُونَ: حَمْدُكَ وَاسْتَرْجَع، فَيَقُولُ اللَّهُ: ابْنُوا لِعَبْدِي بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَسَمُّوهُ بَيْتَ الْحَمْدِ.

رواه الترمذی وقال : هذا حديث حسن غريب، باب فضل المصيبة اذا احتسب، رقم: ۱۰۲۱

ဟဇရသ် အဗူမူစာအရှ်အရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ တစ်စုံတစ်ယောက်၏ ကလေးသူငယ်သေဆုံးကွယ်လွန်သွားသောအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ)က ဖရစ်ရှ်သဟ်များအား အဘယ်အသင်တို့သည် ငါအရှင် ဗန္ဓဟ်ကလေး ငယ်ကို ယူဆောင်လာခဲ့သလောဟု မေးတော်မူရာ ၎င်းတို့က ဟုတ်မှန်ကြောင်း ဖြေကြားကြ လေ၏။ တစ်ဖန် အလ္လာဟ်(ﷻ)က အဘယ်အသင်တို့သည် ငါအရှင်ဗန္ဓဟ်၏ အသည်းနှလုံး တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ယူဆောင်လာခဲ့သလောဟု မေးတော်မူရာ ၎င်းတို့က ဟုတ်မှန်ကြောင်း ဖြေကြားကြလေ၏။ ထိုအခါအလ္လာဟ်(ﷻ)ကငါအရှင်ဗန္ဓဟ်ကဒုက္ခအပေါ် မည်သို့ဆိုလေသနည်း ဟု မေးတော်မူရာ ၎င်းတို့က ဖြေကြားကြသည်မှာ ဤသူသည် အရှင်မြတ်အား ချီးမွမ်းမှုပြုပါ၏။

ပြီးနောက် **إِنَّا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ آبَائِكُمْ** ကို ရွတ်ဆိုခဲ့ပါသည်။ ထိုအခါ အလ္လာဟ် **ﷻ** အမိန့်ရှိသည်မှာ ငါအရှင်ဗန္ဓုတ်အတွက် ဂျန္နုသ်၌ အဆောင်တစ်ဆောင်တည်ဆောက်လေကုန်။ ပြီးနောက် ၎င်းအဆောင်ကို မိုင်သွလ်ဟမ်ဒ်ဟု အမည်ပေးလေကုန်။ ဆိုလိုသည်မှာ ချီးမွမ်းခြင်း၏ အိမ်ဟု အမည်ပေးလေကုန်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၃၀၉။ ကဗရ်စတာန်သို့သွားသော်

﴿309﴾ عَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُعَلِّمُهُمْ إِذَا خَرَجُوا إِلَى الْمَقَابِرِ، فَكَانَ قَائِلُهُمْ يَقُولُ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ لِلْآخِرُونَ، أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ.

رواه مسلم، باب ما يقال عند دخول القبور والدعاء لاهلها، رقم: ၂၂၀၇

ဟရေသ် ဗုရိုင်ဒတ် **ﷺ** က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် **ﷺ** သည် ဆွဟာဗတ် **ﷺ** များအား ၎င်းတို့(ကဗရ်စတာန်)သချိုင်းသို့ သွားရောက်သောအခါ၌ ဤသို့ရွတ်ဆို ကြစေရန် သင်ကြားပေးခဲ့လေသည်။

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ لِلْآخِرُونَ،
أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ဤအရပ်ဒေသ၌ နေထိုင်ကြသော မုအ်မင်န့်သူတော်စင်အပေါင်းတို့ အသင်တို့အပေါ်ဝယ် စလာမ်မေတ္တာသက်ရောက်ပါစေ။ မုချကေန် ကျွန်ုပ်သည်လည်း အသင်တို့နှင့် မကြာမီကာလ၌ တွေ့ဆုံကြရပေဦးမည်သာ။ ကျွန်ုပ်သည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ မိမိအတွက် နှင့် အသင်တို့အားလုံးအတွက် အေးချမ်းသာယာမှုအပေါင်းကို တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။

(မှတ်စလင်မ်)

၃၁၀။ ဈေးအဝင်

﴿310﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ دَخَلَ السُّوقَ فَقَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُخَيَّرُ وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَمَعَافَتُهُ أَلْفَ أَلْفِ سَنَةٍ وَرَفَعَ لَهُ أَلْفَ أَلْفِ دَرَجَةٍ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب، باب ما يقول إذا دخل السوق، رقم: ၃၄၂၈ وقال الترمذی فی رواية له مكان " وَرَفَعَ لَهُ أَلْفَ أَلْفِ دَرَجَةٍ،

"وَبَنَى لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ" رقم: ၃၄၂၉

အုမရ်ပင်န့်ခသ်သွားမိ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဈေးအဝင်၌ အောက်ပါဒိုအာကို ရွတ်ဆိုခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူအတွက် ကောင်းမှုဆယ်သိန်းရေးမှတ်စေ၍ ၎င်းသူ၏မကောင်းမှု ဆယ်သိန်း ကို ပယ်ဖျက်ပေးတော်မူ၏။ ၎င်းထိုသူအား အဆင့်အတန်းဆယ်သိန်းမြင့်တင်ပေးတော်မူ၏။ အခြားသော ဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင် အဆင့်အတန်းဆယ်သိန်းမြင့်တင်ပေးတော်မူသည့်အစား ဂျန္နုသ်တွင်နန်းတော်တစ်ဆောင်ကို ဆောက်ပေးတော်မူကြောင်းလာရှိ၏။ (သစ်ရ်မေဇီ)

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرِ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

၃၁၁။ ထိုင်ဝိုင်းအတွက် ကမ်ဗာရဟ်ပေးခြင်း

﴿311﴾ عَنْ أَبِي بَرْزَةَ الْأَسْلَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ بِأَخْرَجَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَقُومَ مِنَ الْمَجْلِسِ: سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ، فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّكَ لَتَقُولُ قَوْلًا مَا كُنْتَ تَقُولُهُ فِيمَا مَضَى؟ قَالَ: كَفَّارَةٌ لِمَا يَكُونُ فِي الْمَجْلِسِ. رواه ابوداؤد، باب في كفارة المجلس، رقم: ٤٨٥٩

ဟဇရသ် အဗူဗရဇ်အပ်စ်လမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ နောက်ဆုံးအချိန်ကာလရှိ ဓလေ့တော်မှာ ဤသို့ရှိ၏။ ထိုင်ဝိုင်းတစ်ခုမှ ပြန်ထရန် ရည်စူးသောအခါ၌ ဤဒိုအာကို

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

ကို ရွတ်ဆိုလေ့ရှိ၏။ ထိုအခါ တစ်ဦးသောသူက ယာရုလ္လာဟ်(ﷻ) ယခု ကိုယ်တော်သည် ဤဒိုအာကို ဖတ်လေ့ရှိရာ ယခင်က ဤဓလေ့မရှိခဲ့ပါဟု လျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤဒိုအာသည် (ထိုင်ဝိုင်း၏မကောင်းမှုများမှ) ကမ်ဗာရဟ်ပေးခြင်းပင်ဖြစ်၏။

၃၁၂။ ထိုင်ဝိုင်း၏ ဂိုနာဟ်များအတွက် ကမ်ဗာရဟ်

﴿312﴾ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ، فَقَالَهَا فِي مَجْلِسٍ ذِكْرٍ كَأَنَّكَ كَالطَّابِعِ يُطْبَعُ عَلَيْهِ، وَمَنْ قَالَهَا فِي مَجْلِسٍ لَعْنٍ كَأَنَّكَ كَفَّارَةٌ لَهُ.

ဟဇရသ် ဂျုဗိုင်ရ်ပင်နုမုတွ်အင်မ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဇိက်ရ်ပြုသော ထိုင်ဝိုင်း၏ (အဆုံးတွင်) အောက်ပါ ဒိုအာကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းဒိုအာသည် ဤဇိက်ရ်ပြုသော ထိုင်ဝိုင်းအဖို့ အရေးကြီးသော စာရွက်စာတမ်းတွင် တံဆိပ်ခပ်နှိပ်သည့်ပမာဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဤထိုင်ဝိုင်းသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)ထံတော်၌ လက်ခံခြင်းခံရပေသည်။ ၎င်းပြင် ဤကောင်းမှုအတွက် အကျိုးဆဝါးဗ်ကိုလည်း အလ္လာဟ်(ﷻ)ထံတော်၌ ထိန်းသိမ်းထားတော်မူသည်။ အကယ်၍ ထိုင်ဝိုင်းသည် အကျိုးမဲ့အလဟဿ အချည်းအနှီးစကားများကိုသာ ပြောဆိုသော ထိုင်ဝိုင်း ဖြစ်သော်လည်း အဆုံး၌ ဤဒိုအာကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းဒိုအာသည် ဤထိုင်ဝိုင်း၏ အပြစ်ဂိုဏ်းများအတွက် ကဗ်ဖာရဟ် ဒဏ်ကြေးပေးဆောင်လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဒိုအာမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ، وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

၃၁၃။ ဝေငှပေးမှု၏ အကျိုးဆဝါး

﴿313﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَهْدَيْتُ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ شاةً فَقَالَ: أَفْسَمِيهَا وَكَأَنْتَ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا إِذَا رَجَعْتَ الْخَادِمُ تَقُولُ: مَا قَالُوا؟ تَقُولُ الْخَادِمُ: قَالُوا: بَارَكَ اللَّهُ فِيكُمْ تَقُولُ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: وَفِيهِمْ بَارَكَ اللَّهُ نَرُدُّ عَلَيْهِمْ مِثْلَ مَا قَالُوا وَتَبْقَى أَجْرًا لَنَا۔
الوابلي الصب من الكلم الطيب قال المحشى: اسناده صحيح ١٨٢

ဟဇရသ် အာအေရှဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံတော်သို့ ဆိတ်တစ်ကောင်(ဟဒီးယဟ်)အဖြစ် ရောက်ရှိလာသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အာအေရှဟ်၊ ၎င်းအားဝေငှပေးလိုက်ပါဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အခိုင်းအစေက ထိုဆိတ်သားများကို လူအများအား ဝေငှပြီး ပြန်ရောက်လာသောအခါ ဟဇရသ် အာအေရှဟ်(ﷺ) က ၎င်းအား လူအများက မည်သို့ပြောဆိုကြသနည်းဟု မေးလေရာ ၎င်းတို့က မှန်ကန်စွာ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် သင်တို့အား ဗရ်ကသ်ချီးမြှင့်တော်မူပါစေဟု ပြောကြားကြောင်း ဖြေကြား၏။ ထိုအခါ ဟဇရသ် အာအေရှဟ်(ﷺ) က وَفِيهِمْ بَارَكَ اللَّهُ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းတို့အား ဗရ်ကသ်ချီးမြှင့်တော်မူပါစေဟု ပြန်လည်၍ ဒိုအာပြုသည်။ ၎င်းတို့က ကျွန်မအတွက်ပြုပေးသော ဒိုအာအတိုင်းပင် ကျွန်မကလည်း ၎င်းတို့အပေါ် ဒိုအာပြုပေးပြီး ဖြစ်သည်။ (ဒိုအာတွင် ကျွန်မနှင့် လူအများတို့ တူညီသွားပေပြီ) ယခုမူ ဤဆိတ်အား ဝေငှပေးကမ်းမှု၏ အကျိုးဆဝါးမိသည် ကျွန်မတို့အဖို့ ကျန်ရှိသွားပေပြီ။

(အလ်ဝါဗေလွတ်လ်ဆိုင်ယစ်ဗ်)

၃၁၄။ ရာသီပေါ်သီးနှံရှိရာတွင်

﴿314﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يُوتَى بِأَوَّلِ الثَّمَرِ فَيَقُولُ:
 اللَّهُمَّ! بَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا وَفِي ثَمَارِنَا، وَفِي مَدِينَتِنَا وَفِي صَاعِنَا بَرَكَهَ مَعَ بَرَكَهَ ثُمَّ يُعْطِيهِ
 أَصْغَرَ مَنْ يَخْضُرُهُ مِنَ الْوِلْدَانِ. رواه مسلم، باب فضل المدينة..... رقم: ၃၃၃၀

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံတော်သို့ ပထမဦးဆုံးသော ရာသီပေါ် သီးနှံရောက်ရှိလာသောအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသို့ဒိုအာရွတ်ဆိုတော်မူ၏။

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا وَفِي ثَمَارِنَا، وَفِي مَدِينَتِنَا وَفِي صَاعِنَا بَرَكَهَ مَعَ بَرَكَهَ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အို အလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးတို့၏ မြို့တော်၌လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော်မျိုးတို့၏ အသီးအနှံ၌လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော်မျိုးတို့၏ မွတ်ဒ်(အတိုင်းအတွဲ)၌လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော်မျိုးတို့၏ (ဆွာအ်)၌လည်းကောင်း၊ ကောင်းချီးဗရ်ကသ်ကို ချီးမြှင့်တော်မူပါ။

ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အနီးအနားသို့ ရောက်ရှိနေကြသော ကလေးသံဃာများအနက် အငယ်ဆုံးသော ကလေးအား ၎င်းအသီးအနှံအား ပေးတော်မူလေ့ရှိသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ မွတ်ဒ်သည် အသေးဆုံးသော အတိုင်းအတာတစ်ခုဖြစ်သည်။ တစ်ကီလိုခန့်ဖြစ်သည်။ ဆွာအ်သည် ကြီးမားသော အတိုင်းအတာဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် လေးကီလိုခန့်ရှိသည်။

၃၁၅။ စုဝေး၍ အရွှံ့နာမတော်ဖြင့် စားသောက်ကြ

﴿315﴾ عَنْ وَحْشِيِّ بْنِ حَرْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ أَصْحَابَ النَّبِيِّ ﷺ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّا نَأْكُلُ وَلَا نَشْبَعُ، قَالَ: فَلَعَلَّكُمْ تَفْتَرِقُونَ؟ قَالُوا: نَعَمْ، قَالَ: فَاجْتَمِعُوا عَلَى طَعَامِكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ يَبَارِكْ لَكُمْ فِيهِ. (رواه ابوداؤد، باب في الاجتماع على الطعام، رقم: ၃၇၆၄)

ဟဇရသ် ဝဲဟ်ရှိဗင်န်ဟရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဆွဟာဗဟ်အချို့က ယာရုစူလလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် အစားသောက်များ စားသောက်ကြသော်လည်း ဝမ်းဝသည်ဟူ၍ မရှိကြပါဟု လျှောက်ထားလေရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်တို့သည် သီးခြားစီ စားသောက်ကြလေသလောဟု မေးတော်မူသည်။ ထိုအခါ ၎င်းတို့က ဟုတ်မှန်ကြောင်း လျှောက်ထားကြလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်တို့သည် အစားအသောက်များကို

တစ်နေရာတည်း၌ စုဝေး၍ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ နာမတော်ကို တသပြီး စားသောက်ကြလေကုန်။ အသင်တို့၏ အစားအသောက်များ၌ ဗရ်ကသ်တိုးပွားမှုဖြစ်ချေမည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

(အဗူဒါဂူဒ်)

၃၁၆။ အစားစားပြီး ဖတ်သောဒိုအာ

﴿316﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : مَنْ أَكَلَ طَعَامًا ثُمَّ قَالَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا الطَّعَامَ وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ، قَالَ : وَمَنْ لَيْسَ ثَوْبًا فَقَالَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا الثَّوْبَ وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ.

رواد ابوداؤد، باب ما يقول اذا لبس ثوبا جديدا، رقم: ၄၀၂၃

ဟဇရတ် အနတ်စ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အစားအသောက်စားပြီးသောအခါတွင် ဤဒိုအာကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါလျှင်

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا الطَّعَامَ وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ချီးမွမ်းမှုပြုခြင်းအပေါင်းသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အဖို့သာ ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထိုအရှင်က ကျွန်တော်မျိုးတို့အဖို့ ဤစားသောက်ဖွယ်ရာများကို ချီးမြှင့်တော်မူပါသည်။ ၎င်းကို ကျွန်တော်မျိုးကိုယ်တိုင် ကြိုးပမ်းမှုအင်အားမပါရှိဘဲလျက်နှင့် လက်ခံရရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ထိုသူ၏ရှေ့နောက်အပြစ်ဂိုနာဟ်များအားလုံး ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်။

အကြင်သူသည် အဝတ်အထည်များ ဝတ်ဆင်သောအခါ၌ အောက်ပါဒိုအာကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပါလျှင် ထိုသူ၏ ရှေ့နောက်အပြစ်ဂိုနာဟ်များအားလုံး ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရသည်။

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا الثَّوْبَ وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်အဖို့သာ ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထိုအရှင်က ကျွန်တော်မျိုးတို့အဖို့ ဤအဝတ်အထည်များကို ချီးမြှင့်တော်မူပါသည်။ ၎င်းကို ကျွန်တော်မျိုးကိုယ်တိုင် ကြိုးပမ်းမှု အင်အားမပါရှိဘဲလျက်နှင့် လက်ခံရရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

(အဗူဒါဂူဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ရှေ့လာမည့်အပြစ်ဂိုနာဟ်များ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေသည်ဆိုသည်မှာ ရှေ့လာမည့်ကာလများတွင် ထိုသူအား မကောင်းမှုများမှ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းခံရပေမည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပေသည်။

၃၁၇။ အဝတ်သစ်ဝတ်သောအခါ ဖတ်ရသောနိဒါ

﴿317﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ لَبَسَ ثَوْبًا جَدِيدًا فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي مَا أَوَارَى بِهِ عَوْرَتِي وَاتَّجَمَلُ بِهِ فِي حَيَاتِي، ثُمَّ عَمَدَ إِلَى الْقُرْبِ الَّذِي أَخْلَقَ فَتَصَدَّقَ بِهِ كَانَ فِي كَنْفِ اللَّهِ وَفِي حِفْظِ اللَّهِ وَفِي بَيْتِ اللَّهِ حَيًّا وَمَيِّتًا.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب، احاديث شتى من ابواب الدعوات، رقم: ۳۵۶۰

ဟရေသ် အုမရ်ပင်နိသ်သွားမိ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ အကြင်သူသည် အဝတ်အစားသစ်ကို ဝတ်ဆင်သောအခါတွင်

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي كَسَانِي مَا اُوَارِي بِهِ عَوْرَتِي وَاتَّجَمَلُ بِهِ فِي حَيَاتِي

အမိပ္ပာယ်။ ။ ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းတို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အမှီသာလျှင် ဖြစ်တော်မူသည်။ ထိုအရှင်သည် ကျွန်တော်မျိုးအား ဤအဝတ်အထည်ကို ချီးမြှင့်တော်မူခဲ့သည်။ ထိုအဝတ်အထည်ဖြင့်ပင် ကျွန်တော်မျိုးသည် မိမိအရှက်အား လွှမ်းခြုံပါ၏။ ထို့ပြင်မိမိ၏လက်တန်းကိုလည်း ဤအဝတ်အထည်ဖြင့် လှပခန့်ညားအောင် ဆင်ယင်ပါ၏။

ပြီးနောက် အဝတ်အထည်အဟောင်းကို ဆွဒ်ကဟ်ပေးလှူလိုက်လျှင် ထိုသူရှင်သန်နေစဉ်အခါတွင်လည်းကောင်း၊ ကွယ်လွန်ပြီးသောအခါတွင်လည်းကောင်း၊ အရှင်မြတ်၏ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအောက်တွင် အေးချမ်းစွာရှိနေတော်မူပေမည်။ ထို့ပြင် ထိုသူ၏အပြစ်ဂိုဏ်ဟ်များအားလုံးကိုလည်း အရှင်မြတ်က ဖုံးကွယ်ပေးထားတော်မူပေမည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၃၁၈။ ကြက်ဖတွန်သံ၊ မြည်းအော်သံ

﴿318﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: إِذَا سَمِعْتُمْ صِيَاحَ الدِّيَكَةِ فَاسْتَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكًا، وَإِذَا سَمِعْتُمْ نَهْيَ الْخَمِيرِ فَتَعَوَّدُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهَا رَأَتْ شَيْطَانًا.

رواه البخارى، باب خير مال المسلم.....رقم: ۳۳۰۳

ဟရေသ် အမူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့ကြက်ဖတွန်သံကို ကြားသောအခါ၌ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ချီးမြှင့်ရက်ရောမှုကို တောင်းဆိုအသနားခံကြလေကုန်။ အကြောင်းမှာ ၎င်းတို့သည် ဖရစ်ရှ်သဟ်များကို မြင်တွေ့ကြ၍ ဤသို့မြည်တွန်နေကြခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထို့နောက်အသင်တို့သည် မြည်းအော်သံကြားကြလေသောအခါ၌ ရှိုင်သွာန်၏ရန်မှ ကင်းဝေးရန်အတွက် အလ္လာဟ် (ﷻ)

ထံတော်၌ ခိုလှုံခွင့်တောင်းခံကြလေကုန်။ အကြောင်းမှာ ယင်းတို့က ရှိုင်သွာန်ကို မြင်ကြ၍ ဤသို့အော်ဟစ်နေကြခြင်းဖြစ်ပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၃၁၉။ လဆန်းမြင်လျှင်

﴿319﴾ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدٍ اللَّهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلَالَ قَالَ: اَللّٰهُمَّ اِهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْيُمْنِ وَالْإِيْمَانِ وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، رَبِّىْ وَرَبُّكَ اللهُ.

رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن غريب، باب مايقول عند

رؤية الهلال، الجامع الصحيح للترمذى، رقم: ၃၄၀၁

ဟဇရသ် သွလ်ဟဟ်ဗင်နအုဗိုင်ဒွလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဆန်းဦးစလကို မြင်တွေ့သောအခါတွင် ဤသို့အာပြုလေ့ရှိသည်။

اَللّٰهُمَّ اِهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْيُمْنِ وَالْإِيْمَانِ وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، رَبِّىْ وَرَبُّكَ اللهُ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အို အလ္လာဟ်၊ ဤဆန်းဦးစလကို ကျွန်တော်မျိုးတို့အပေါ် ဗရ်ကသ်၊ အီမာန်၊ ငြိမ်းချမ်းသာယာမှုနှင့် အစ္စလာမ်နှင့်တကွ ပေါ်ထွက်စေတော်မူပါ။ အို လ၊ ကျွန်ုပ်တို့နှင့် အသင်၏ဖန်ဆင်းရှင်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) ပင် ဖြစ်တော်မူပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၃၂၀။ ဆန်းဦးလစကို မြင်တွေ့သောအခါ

﴿320﴾ عَنْ قَتَادَةَ رَحِمَهُ اللَّهُ أَنَّهُ بَلَغَهُ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلَالَ قَالَ: هِلَالٌ خَيْرٌ وَرُشْدٌ، هِلَالٌ خَيْرٌ وَرُشْدٌ، هِلَالٌ خَيْرٌ وَرُشْدٌ، اَمْنْتُ بِالَّذِى خَلَقَكَ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ يَقُولُ: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى دَهَبَ بِشَهْرِ كَذَا وَجَاءَ بِشَهْرِ كَذَا.

رواه ابو داؤد، باب مايقول الرجل اذا رأى الهلال، رقم: ၅၀၉၃

ဟဇရသ် ကသာဒဟ်(رحمته الله) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်ထံ ဤအဆိုရောက်ရှိ လာခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဆန်းဦးစလကို မြင်တွေ့သောအခါတွင် ဤအိုအာကို သုံးကြိမ်ရွတ်ဆိုလေ့ရှိပေသည်။

هِلَالٌ خَيْرٌ وَرُشْدٌ، هِلَالٌ خَيْرٌ وَرُشْدٌ، هِلَالٌ خَيْرٌ وَرُشْدٌ، اَمْنْتُ بِالَّذِى خَلَقَكَ

ဤသည် ကောင်းမြတ်ခြင်းနှင့် ဟိဒါယသ်ရရှိမှု၏ လဖြစ်ပါစေ၊ ကောင်းမြတ်ခြင်းနှင့် ဟိဒါယသ်ရရှိမှု၏ လဖြစ်ပါစေ၊ ကောင်းမြတ်ခြင်းနှင့် ဟိဒါယသ်ရရှိမှု၏လဖြစ်ပါစေ၊ ကျွန်တော် မျိုး အလ္လာဟ်(ﷻ)ပေါ် အီမာန်ယူသက်ဝင်ယုံကြည်ပါ၏။ ထိုအရှင်က အသင့်အား ဖန်ဆင်း တော်မူခဲ့ပေသည်။ ပြီးနောက် ဆက်လက်၍ ရွတ်ဆိုသည်မှာ-

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي ذَهَبَ بِشَهْرٍ كَذَا وَجَاءَ بِشَهْرٍ كَذَا

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အဖို့သာဖြစ် တော်မူပါသည်။
ထိုအရှင်သည် အကြင်လက် အဆုံးသတ်စေ၍ ဤလက် အစပြုပေးတော်မူသည်။

၃၂၁။ ဒုက္ခသည် တစ်ယောက်ကိုမြင်လျှင်ဖတ်ရန်ဒီအာ

﴿321﴾ عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ رَأَى صَاحِبَ بَلَاءٍ فَقَالَ:
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ، وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلًا، إِلَّا عُوفِيَ
مِنْ ذَلِكَ الْبَلَاءِ، كَأَنَّا مَا كَانَ مَا عَاشَ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب، باب ما جاء ما يقول اذا رأى مبتلى، رقم: ۳۴۳۱

ဟဇရတ် အုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူ
သည်။ အကြင်သူသည် ဒုက္ခသည်တစ်စုံတစ်ယောက်ကို မြင်တွေ့သောအခါတွင် ဤဒီအာကို
ရွတ်ဆိုပါလျှင် ထိုသူသည် သက်တမ်းတစ်လျှောက်လုံး ထိုဘေးဒုက္ခမှ ကင်းဝေးမှုရရှိပေမည်။

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلًا

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် အရှင်မြတ်အဖို့သာ ဖြစ်တော်မူသည်။ ထိုအရှင်
သည် ကျွန်တော်မျိုးအား ဤသို့သော ဘေးဒုက္ခမှ ကင်းဝေးစေခဲ့ပေသည်။ ၎င်းဒုက္ခ၌
အသင်နစ်မွန်းခံစားနေရပေသည်။ ထို့ပြင် ထိုအရှင်မြတ်က ကျွန်တော်မျိုးအား မြောက်မြားစွာ
သော အဖန်ဆင်းခံများထက် သာပိုမွန်မြတ်မှုကို ချီးမြှင့်တော်မူပေသည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဇရတ် ဂျအ်ဖရ်(رضي الله عنه) အမိန့်ရှိသည်။ ဤဒီအာကို မိမိစိတ်၌သာ
ရွတ်ဆိုပါလေ။ သို့သော်အကြင်ဒုက္ခခံစားနေရသူ မကြားမိပါစေနှင့်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၃၂၂။ ဒီပရာဝင်၊ ဒီပရာထ ဖတ်ရသောဒီအာ

﴿322﴾ عَنْ حَذِيفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ مِنَ اللَّيْلِ وَضَعَ
يَدَهُ تَحْتَ خَدِّهِ ثُمَّ يَقُولُ: اَللّٰهُمَّ بِاسْمِكَ اَمُوتُ وَاَحْيٰى وَاِذَا اسْتَيْقَظَ قَالَ: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ
الَّذِيْ اَحْيَاَنَا بَعْدَ مَا اَمَاتَنَا وَاِلَيْهِ النُّشُوْرُ.

رواه البخارى، باب وضع اليد تحت الخد اليمنى، رقم: ۳۳۱۴

ဟဇရတ် ဟုဒိုင်ဖတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ည၌
အိပ်စက်တော်မူရန် လဲလျောင်းတော်မူသောအခါတွင် မိမိလက်တော်ကို မိမိမျက်နှာအောက်
ထားပြီး အောက်ပါဒီအာကို ရွတ်ဆိုလေ့ရှိတော်မူသည်။

اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ أُمُوتُ وَأُحْيَى

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အို အလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်၏ နာမတော်ဖြင့် သေဆုံးပါ၏။ ဆိုလိုသည်မှာ အိပ်စက်ပါ၏။ ထို့နောက်ရှင်ထပါ၏။ ဆိုလိုသည်မှာ အိပ်ရာမှ နိုးထပါ၏။ ထို့နောက် အိပ်ရာမှ နိုးလာတော်မူသောအခါတွင်

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် အရှင်မြတ်အဖို့သာ ဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုအရှင်မြတ်က ကျွန်တော်မျိုးအား သေဆုံးပြီးနောက် သက်တမ်း တစ်ဖန်ချီးမြှင့်တော်မူ၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ကဗရ်မှ ရှင်ပြန်ထ၍ ထိုအရှင်ဘက်သို့ ပြန်သွားရမည်ဖြစ်သည်။ (ဗုဒ္ဓါရုံ)

၃၂၃။ အစ္စဟမ်အဖြစ်နှင့်သေခြင်း

﴿323﴾ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا آتَيْتَ مَضْجِعَكَ فَتَرَضًّا رُضْوَةً لِلصَّلَاةِ ثُمَّ اضْطَجِعْ عَلَى شِقِّكَ الْيُسْوَى وَقُلْ: اللَّهُمَّ! أَسْلَمْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَفَرَضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، وَرَغَبْتُ وَرَغْبَةَ إِلَيْكَ، لَا مَلْجَأَ وَلَا مُنْجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، أَمْسَتْ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ، وَنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ قَالَ: فَإِنْ مِتُّ عَلَى الْفِطْرَةِ، وَاجْعَلْهُنَّ آخِرَ مَا تَقُولُ قَالَ الْبَرَاءُ: فَقُلْتُ أَسْتَذْكُرُهُنَّ، فَقُلْتُ: وَبِرَسُولِكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ، قَالَ: لَا، وَنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ.

رواه ابوداؤد، باب ما يقول عند النوم، رقم: ၅၀၆၇ و زاد مسلم وإن أضرحت

أصبحت خَيْرًا، باب الدعاء عند النوم، رقم: ၆၈၈၀

ဟရေရည် ဗရာအ်ဗင်န်အာဇိမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်အား အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ အသင်သည် (အိပ်စက်ရန်အတွက်) အိပ်ယာထက်သို့ သွားရန် ရည်စူးသောအခါတွင် ဦးစွာ ဝိဇ္ဇာပြုလေကုန်။ ပြီးနောက် ညာဘက်သို့စောင်း အိပ်ပါလေ။ ပြီးနောက် အောက်ပါဒိုအာကို ရွတ်ဆိုလေကုန်။

اللَّهُمَّ! أَسْلَمْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَفَرَضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، وَرَغَبْتُ وَرَغْبَةَ إِلَيْكَ، لَا مَلْجَأَ وَلَا مُنْجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، أَمْسَتْ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ، وَنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အို အလ္လာဟ် ကျွန်တော်မျိုးသည် မိမိအသက်ဇီဝိန်ကို အရှင်မြတ်ထံတော်၌ အပ်နှံပါ၏။ မိမိလုပ်ငန်းများအားလုံးကိုလည်း အရှင်မြတ်ထံတော်တွင် လွှဲအပ်ပါ၏။ ထို့ပြင် ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်အား ကြောက်ရွံ့လျက်လည်းကောင်း၊ အရှင်မြတ်ထံတော်၌

မျှော်လင့်မက်ထားလျက်လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ကိုသာ မှီခို အားထားပါ၏။ အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားမှီခိုအားထားရန်နှင့် လွတ်မြောက်မှုရရန်နေရာမရှိပါ။ အရှင်မြတ်ချပေးသော ကျမ်းကိုလည်းကောင်း၊ အရှင်မြတ်စေလွှတ်သော နဗီအားလည်းကောင်း ကျွန်တော်မျိုး အီမာန်ယူပါ၏။

တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဟဇရတ် ဗရာအ်(رضي الله عنه) အား အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (အကယ် ၍ ထိုဒိုအာကို ရွတ်ဆို၍ အိပ်စက်ခဲ့ပြီး) ထိုညတွင် သေဆုံးကွယ်လွန်ခဲ့ပါမူ အသင်၏သေခြင်းသည် အစွလာမ်(သာသနာဝင်)အဖြစ်နှင့်သေခြင်းမည်၏။ အကယ်၍ နံနက်မိုးလင်းလာခဲ့ပါမူ အသင်သည် အလွန်ကြီးမားသော ကောင်းချီးမင်္ဂလာကို ရရှိခံစားရပေမည်။ အထက်ပါဒိုအာကို ရွတ်ဆိုပြီးနောက် အခြားမည်သူနှင့်မျှ စကားမပြောဘဲ အိပ်စက်ပါလေ။

ဟဇရတ် ဗရာအ်(رضي الله عنه) က အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် အထက်ပါဒိုအာကို နဗီတမန် တော်မြတ်(ﷺ)၏ ရှေ့မှောက်၌ပင် ချက်ချင်းအလွတ်ကျက်မှတ်လေရာ ကျွန်ုပ်သည် (နောက်ဆုံး ဝါကျ၌) **وَبِرَسُولِكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ** အစား **وَنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ** ဟု ရွတ်ဆိုလေရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသို့မဟုတ်ဟု **وَنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ** ရွတ်ဆိုပါလေဟု အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ (အဗူဒါဝုဒ်)

၃၂၄။ အိပ်ယာကိုခါ

324 ﴿عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: إِذَا أَرَى أَحَدُكُمْ إِلَى فِرَاشِهِ فَلْيَنْصُصْ فِرَاشَهُ بِدَاخِلَةِ إِرْأِدِهِ، فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي مَا خَلَقَهُ عَلَيْهِ، ثُمَّ يَقُولُ: بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتَ جَنِينِي، وَبِكَ أَرْفَعُهُ، إِنْ أَمْسَكْتَ نَفْسِي فَأَرْحَمَهَا، وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَأَحْفَظْهَا بِمَا تَخْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ. رواه البخاري، كتاب الدعوات، رقم: 6320

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အနက်မှ တစ်စုံတစ်ယောက်သည် အိပ်ယာသို့ရောက်သောအခါ မိမိ၏ ပုဆိုးစဖြင့် သုံးကြိမ်ခါပါလေ။ အကြောင်းမှာ ထိုသူမရောက်မီအလျင် ထိုအိပ်ယာထက် တွင် အခြားမည်သည့် အရာရှိနေခဲ့သည်ကို မပြောနိုင်ချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုသူမရောက်ရှိ လာမီအလျင်၌ ၎င်းအိပ်ယာထက်တွင် အဆိပ်ရှိသော သတ္တဝါတစ်ကောင်ကောင် လာရောက် ပုန်းအောင်နေသည်လည်းဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ပြီးနောက် အောက်ပါဒိုအာကို ရွတ်ဆိုလေကုန်။

بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتَ جَنِينِي، وَبِكَ أَرْفَعُهُ، إِنْ أَمْسَكْتَ نَفْسِي فَأَرْحَمَهَا، وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَأَحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ -

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်၏ နာမတော်ဖြင့် အိပ်ယာထက်တွင် လဲလျောင်းပါ၏။ ထိုအရှင်မြတ်၏ နာမတော်ဖြင့် အိပ်ယာမှန်းထပါ၏။ အကယ်၍ ကျွန်တော်မျိုး အိပ်စက်နေစဉ်အခါတွင် ကျွန်တော်မျိုး၏ ဝိညာဉ်ကို နှုတ်သိမ်းပါကလည်း ဝိညာဉ်အပေါ် သနားကြင်နာတော်မူပါ။ အကယ်၍ ထိုဝိညာဉ်ကို မနှုတ်သိမ်းဘဲ အသက်ရှင်လျက် ဆက်လက်၍ ထားရှိတော်မူပါကလည်း အရှင်မြတ်သည် မိမိ၏ကောင်းမြတ်သော ဗန္ဓုတ်များအား ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားတော်မူသကဲ့သို့ပင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူပါ။ (ဗုခါရီ)

၃၂၅။ မအိပ်ခင်သုံးကြိမ်ဖတ်သောဒိုဒါ

﴿325﴾ عَنْ حَفْصَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجَ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَرْقُدَ وَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى تَحْتَ خَدِّهِ، ثُمَّ يَقُولُ: اَللّٰهُمَّ! فَنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.

رواه ابو داؤد، باب ما يقول عند النوم، رقم: ٥٠٤٥

တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ကြင်ယာတော် ဟဇရသ် ဟဗ်ဆွတ်(رضي الله عنه) သခင်မက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အိပ်စက်ရန် ရည်စူးတော်မူသောအခါ၌ မိမိ၏ ညာဘက်လက်ကို ညာဘက်ပါးပြင်အောက်ထားတော်မူပြီး အောက်ပါဒိုဒါကို သုံးကြိမ်ရွတ်ဆိုလေ့ရှိတော်မူသည်။

اَللّٰهُمَّ فَنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အိုအလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးအား ထိုနေ့တွင် မိမိ၏အစားပ်အပြစ်ဒဏ်မှ လွတ်ငြိမ်းခွင့်ပြုတော်မူပါ။ ထိုနေ့တွင် အရှင်မြတ်သည် ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်များအားလုံးကို ကဗရ်များမှ ရှင်ပြန်ထစေတော်မူမည်ဖြစ်သည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၃၂၆။ ရှိုင်သွာန်မပျက်ဆီးနိုင်ရန် ဖတ်ရသောဒိုဒါ

﴿326﴾ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: أَمَا لَوْ أَنَّ أَحَدَهُمْ يَقُولُ جِئْنَا بِأَيِّ أَهْلَةٍ: بِسْمِ اللَّهِ، اَللّٰهُمَّ جَنِّبْنِي الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا، ثُمَّ قَدِّرْ بَيْنَهُمَا فِي ذَلِكَ أَوْقُصَى وَلَدَ لَمْ يَضُرَّهُ شَيْطَانٌ أَبَدًا.

رواه البخاري، باب ما يقول اذا اتى اهله، رقم: ٥١٦٥

ဟဇရသ် အိပ်နေအဗ္ဘာစ်(رضي الله عنه) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိဇနီးသည်ထံသို့ လာသည်။ ပြီးနောက် အောက်ပါဒိုဒါကို ရွတ်ဆို၍ ဇနီးမောင်နှံပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှုပြုလေရာ ကိုယ်ဝန်ရှိခဲ့လျှင် ထိုမွေးဖွားလာသော

ကလေးအား ရှိုင်သွာန်သည် မည်သည့်အခါမျှ လမ်းမှားဖျက်ဆီးစေနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။
ထိုဒိုအာမှာ بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ جَنِّبْنِي الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ وَمَا رَزَقْتَنَا

၃၂၇။ အိပ်မက်ဆိုးမက်သောအခါ ဖတ်ရန်ဒိုအာ

﴿327﴾ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِذَا فَرَغَ أَحَدُكُمْ فِي النَّوْمِ فَلْيَقُلْ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ وَشَرِّ عِبَادِهِ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَخْضُرُونَ فَإِنَّهَا لَنْ تَضُرَّهُ قَالَ: فَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو يُعَلِّمُهَا مَنْ بَلَغَ مِنْ وَلَدِهِ، وَمَنْ لَمْ يَبْلُغْ مِنْهُمْ كَتَبَهَا فِي صَلَاتِهِ ثُمَّ عَلَّقَهَا فِي عُنُقِهِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب دعاء الفزع في النوم، رقم: ۳۵۲۸

ဟဇရတ် အမ်ရ်ဗင်နီရ်ဒိုင်းဗ်(ﷺ) က မိမိအဖိုးနှင့်ဖခင်တို့မှတစ်ဆင့် ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ အသင်တို့အနက်မှ တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် အိပ်စက်နေစဉ် ကယောင်ချောက်ချားဖြစ်လာပါက အောက်ပါကလိမတ်ကို ရွတ်ဆိုပါမူ ထိုအိပ်မက်ဆိုးများက ၎င်းသူကို မည်သို့မျှ ဆုံးရှုံးနစ်နာစေမည်မဟုတ်ချေ။ ဟဇရတ် အဗ်ဒူလ္လာဟ် ဗင်နီအမ်ရ်(ﷺ) က မိမိ၏ ကလေးများအနက်မှ ကျက်မှတ်နိုင်သူများကို ဤဒိုအာကိုသင်ပြပေး၍ မကျက်မှတ်နိုင်သေးသောကလေးများကို ဤဒိုအာရေး၍ လည်ပင်း၌ ချိတ်ဆွဲပေးလေ့ရှိသည်။

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ وَشَرِّ عِبَادِهِ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَخْضُرُونَ

၃၂၈။ အိပ်မက်ကောင်း

﴿328﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرُّؤْيَا يُحِبُّهَا فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ اللَّهِ فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ عَلَيْهَا وَلْيُحَدِّثْ بِمَا رَأَى، وَإِذَا رَأَى غَيْرَ ذَلِكَ مِمَّا يَكْرَهُهُ فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ الشَّيْطَانِ فَلْيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهَا وَلَا يَذْكُرْهَا لِأَخِي فَإِنَّهَا لَا تَضُرُّهُ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب صحيح، باب ما يقول اذا رأى رؤيا يكرهها، رقم: ۳۴۵۳

ဟဇရတ် အဗူစအီးဒ်ဒိုင်းရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ ကြားခဲ့ကြောင်း ပြောပြသည်။ အသင်တို့အနက်မှ အကြင်သူသည် အိပ်မက်ကောင်းများမက်ခဲ့ပါက ဤသည် အရှင်မြတ်ဘက်တော်မှ ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရှိရာ အရှင်မြတ်

အား ချီးမွမ်းထောမနာပြု၍ အခြားသူအား ပြောပြပါလေ။ အိပ်မက်ဆိုးများမက်ခဲ့ပါမူ ဤသည် ရှိင်သွာန်ဘက်မှ ဖြစ်လေရာ ၎င်းအိပ်မက်ဆိုး၏ မကောင်းခြင်းများမှ ကင်းဝေးရန် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ ခိုလှုံခွင့်တောင်းခံပါလေ။ ၎င်းပြင် ဤအိပ်မက်ကို အခြားသူများအား မပြောပြလေ နှင့်။ ဤသို့ဆိုလျှင် ဤအိပ်မက်ဆိုးသည် ၎င်းသူအား မည်သို့မျှ နစ်နာစေလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အရှင်မြတ်ထံတော်၌ ခိုလှုံခွင့်ရရန်အတွက် *أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهَا* (ကျွန်တော် မျိုးသည် ၎င်းအိပ်မက်ဆိုး၏ မကောင်းခြင်းများမှ ကင်းဝေးရန်အတွက် အရှင်မြတ်ထံတော်၌ ခိုလှုံပါ၏)ကို ရွတ်ဖတ်ပါ။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၃၂၉။ အိပ်မက်ကောင်းနှင့် အိပ်မက်ဆိုး

﴿329﴾ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: الرُّؤْيَا مِنَ اللَّهِ، وَالْخُلُمُ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَإِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ شَيْئًا يَكْرَهُهُ فَلْيَنْفِثْ حِينَ يَسْتَقِظُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، وَيَتَعَوَّذْ مِنْ شَرِّهَا فَإِنَّهَا لَا تَضُرُّهُ.

رواه البخارى، باب النفث فى الرقية، رقم: ٥٧٤٧

ဟဇရသ် အဗူကသာဒဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ကြားခဲ့သည်။ အိပ်မက်ကောင်းများသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)ဘက်တော်မှဖြစ်သည်။ ထိတ်လန့်ဖွယ် အိပ်မက်ဆိုးများသည် ရှိင်သွာန်ဘက်မှဖြစ်သည်။ သို့ရှိရာ အသင်တို့အနက်မှ အကြင်သူသည် အိပ်မက်၌ မကောင်းသောအရာကို မြင်ခဲ့ပါမူ အိပ်ယာမှန်းထ၍ (မိမိ၏ ဘယ်ဘက်သို့ သုံးကြိမ်သုံးခါ) တံတွေးထွေ၍ ဤအိပ်မက်ဆိုး၏ မကောင်းခြင်းများမှ ကင်းဝေးရန် အလ္လာဟ်(ﷻ)ထံတော်၌ ခိုလှုံခွင့်တောင်းခံခဲ့ပါမူ ၎င်းအိပ်မက်သည် ထိုသူအား မည်သို့မျှ နစ်နာစေလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (ဗုခါရီ)

၃၃၀ ဖရစ်ရှ်သဟ်နှင့် ရှိင်သွာန်၏ လုံဆော်မှု

﴿330﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِذَا أَرَى أَحَدُكُمْ إِلَى فِرَاشِهِ، ابْتَدَرَهُ مَلَكٌ وَشَيْطَانٌ، يَقُولُ الشَّيْطَانُ: اخْتِمَ بَشْرٌ، وَيَقُولُ الْمَلَكُ: اخْتِمَ بِخَيْرٍ، فَإِنْ ذَكَرَ اللَّهُ ذَهَبَ الشَّيْطَانُ وَبَاتَ الْمَلَكُ يَكْلُوهُ، وَإِذَا اسْتَقَظَّ ابْتَدَرَهُ مَلَكٌ وَشَيْطَانٌ، يَقُولُ الشَّيْطَانُ: افْتَحْ بَشْرٌ وَيَقُولُ الْمَلَكُ: افْتَحْ بِخَيْرٍ فَإِنْ قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَدَّ إِلَيَّ نَفْسِي بَعْدَ مَوْتِهَا وَلَمْ يُمِثَّهَا فِي مَنَامِهَا، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُمِثُّكَ السَّمَاءُ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرءٌ وَفَ رَحِيمٌ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُخَيِّ الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، فَإِنْ خَرَّ مِنْ دَابَّةٍ مَاتَ شَهِيدًا، وَإِنْ قَامَ فَصَلَّى صَلَّى فِي الْفَضَائِلِ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح على شرط مسلم ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٥٤٨/١

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အနက်မှ အကြင်သူသည် အိပ်စက်ရန်အတွက် အိပ်ယာထက်သို့ လဲလျောင်းလိုက်သောအခါ ဖရစ်ရှ်သဟ်တစ်ပါးနှင့် ရှိုင်သွာန်တစ်ကောင်သည် ချက်ချင်းပင် ၎င်းသူထံသို့ ရောက်ရှိလာ၏။ ပြီးနောက် ရှိုင်သွာန်က ပြောသည်။ မိမိ၏ နီးကြားသော အချိန်များကို မကောင်းမှုများဖြင့် အဆုံးသတ်လေကုန်။ ၎င်းဖရစ်ရှ်သဟ်ကမူ ၎င်းအချိန်များကို ကောင်းမှုများဖြင့် အဆုံးသတ်လေကုန်ဟု ပြောသည်။ အကယ်၍ ၎င်းသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ဇိက်ရ်တော်များကို တသ၍ အိပ်စက်ခဲ့ပါမူ ရှိုင်သွာန်သည် ၎င်းသူအနီးမှ ထွက်ခွာသွားပေသည်။ ပြီးနောက် တစ်ညလုံး ဖရစ်ရှ်သဟ်က ၎င်းသူအား စောင့်ရှောက်နေပေတော့သည်။ နံနက်ခင်း ၎င်းသူ နီးထလာသောအခါ၌ ဖရစ်ရှ်သဟ်တစ်ပါးနှင့် ရှိုင်သွာန်တစ်ကောင်တို့သည် ၎င်းသူထံသို့ အလျင်အမြန် ချဉ်းကပ်လာကြသည်။ ပြီးနောက် ရှိုင်သွာန်က ၎င်းသူအား မိမိ၏နီးကြားသော တစ်နေ့တာအချိန်ကာလကို မကောင်းမှုဖြင့် အစပြုပါလော့ဟု ပြောသည်။ ဖရစ်ရှ်သဟ်ကမူ ကောင်းမှုဖြင့် အစပြုပါရန် ပြောကြားသည်။ အကယ်၍ ၎င်းသူသည် အောက်ပါဒီအာကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့ပြီး အစီးအနင်းပေါ်မှ ကျ၍သော်လည်းကောင်း၊ အခြားအကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် သေဆုံးခဲ့လျှင်သော်လည်းကောင်း ဤသူသည် ရှဟီဒီအဖြစ်သေဆုံးသွားပေသည်။ အကယ်၍ ကျန်းမာစွာဖြင့် အသက်ရှင်လျက်နှင့် ရပ်၍နမာဇ်ဝတ်ပြုလျှင်မူ ၎င်းနမာဇ်ဖြင့် အလွန်မြင့်မားသော အဆင့်အတန်းကို ရရှိသွားလေသည်။

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَزَقَ

إِلَى نَفْسِي بَعْدَ مَوْتِي وَلَمْ يُتَيْمَنَ فِي مَوْتِي، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُمَسِّكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ

عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرءُوفٌ رَحِيمٌ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُخَيِّبُ الْمُتَوَلَّى

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ -

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် အရှင်မြတ်အဖို့သာ ဖြစ်တော်မူ၏။ ၎င်းအရှင်မြတ်က ကျွန်တော်မျိုး၏ အသက်ဝိညာဉ်ကို ကျွန်တော်မျိုးအား ပြန်လည်ချီးမြှင့်တော်မူခဲ့၏။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုး အိပ်မောကျနေစဉ်၌ ဝိညာဉ်ကို နှုတ်သိမ်းတော်မမူခဲ့ချေ။ ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် အရှင်မြတ်အဖို့သာ ဖြစ်တော်မူ၏။ ၎င်းအရှင်က မိုးကောင်းကင်ကို မိမိ၏ခွင့်ပြုချက်မရရှိဘဲ လျက်နှင့်မြေပြင်ပေါ်သို့ ပြိုကျခြင်းမှ တားဆီးထားသည်။ မုချကေန်အရှင်မြတ်သည် လူသားများ အပေါ်၌ အလွန်တရာသနားကြင်နာတော်မူသော၊ အရှင်ဖြစ်တော်မူ၏။ ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် အရှင်မြတ်အဖို့သာ ဖြစ်တော်မူ၏။ ၎င်းအရှင်ကပင် သေဆုံးနေသူအပေါင်းကို အသက်ပြန်ရှင်စေတော်မူသည်။ ၎င်းအဖန်ဆင်းခံအပေါင်းတို့အပေါ် နိုင်နင်းစွာ လွှမ်းမိုးထားတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူ၏။

၃၃၁။ အကျိုးရှိသော ဒိုအာ

﴿331﴾ عَنْ عُمَرَ ابْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِأَبِي: يَا حُصَيْنُ! كَمْ تَعْبُدُ الْيَوْمَ إِلَهًا؟ قَالَ أَبِي: سَبْعَةً: سَبْعَةً فِي الْأَرْضِ، وَوَاحِدًا فِي السَّمَاءِ، قَالَ: فَأَيُّهُمْ تَعْبُدُ لِزَعْبِكَ وَرَهْبَتِكَ؟ قَالَ: الَّذِي فِي السَّمَاءِ، قَالَ: يَا حُصَيْنُ! أَمَا إِنَّكَ لَوْ أَسْلَمْتَ عَلِمْتُكَ كَلِمَتَيْنِ تَنْفَعَانِكَ، قَالَ: فَلَمَّا أَسْلَمَ حُصَيْنٌ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! عَلَّمْنِي الْكَلِمَتَيْنِ اللَّتَيْنِ وَعَدْتَنِي، فَقَالَ: قُلْ: اللَّهُمَّ الْهَمْنِي رُشْدِي، وَاعْزِنِي مِنْ شَرِّ نَفْسِي.

رواه الترمذی، وقال: هذا حديث حسن غريب، باب قصة تعليم دعاء.....، رقم: ۳۴۸۳

ဟဇရတ် အင်မ်ရာန်ဗင်န့်ဟုစိုင်းန့်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်၏ဖခင်အား အသင်သည် ‘မအ်ဗူးဒ်’(ကိုးကွယ်ရာအရှင်) မည်မျှကို ကိုးကွယ်ပါသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ကျွန်ုပ်၏ ဖခင်က ‘မအ်ဗူးဒ်’(၇)ခုကို ကိုးကွယ်ပါသည်။ ၎င်းတို့အနက် (၆)ခုသည် မြေပြင်မှဖြစ်၍ ကျန်တစ်ပါးမှာ မိုးကောင်းကင်မှဖြစ်သည်ဟု ပြန်လည် လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်သည် မျှော်ကိုးအားထားမှုနှင့် ကြောက်ရွံ့စိုးရိမ်သောအခါများ၌ မည်သည့် ‘မအ်ဗူးဒ်’ကို တသပါသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ၎င်းက မိုးကောင်းကင်ရှိ ‘မအ်ဗူးဒ်’အား တသကြောင်း ဖြေကြားခဲ့၏။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဟုစိုင်းန့်၊ အကယ်၍ အသင်သည် အစ္စလာမ်သာသနာကို လက်ခံပါမူ ငါကိုယ်တော်အသင့်အား အကျိုးအမြတ်ပေးသည့် ကလိမဟ်နစ်ပုဒ်ကို သင်ကြားပေးတော်မူမည်။ ဟဇရတ် ဟုစိုင်းန့်(ﷺ) က အစ္စလာမ်သာသနာတော်ကို လက်ခံယုံကြည်ပြီးနောက်တွင် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) အား ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) ကိုယ်တော် ကျွန်တော်မျိုးအား ကတိပြုခဲ့သော ကလိမဟ်တော်နစ်ပုဒ်ကို သင်ပြပေးတော်မူပါဟု လျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

اللَّهُمَّ الْهَمْنِي رُشْدِي، وَاعْزِنِي مِنْ شَرِّ نَفْسِي

အို အလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုး၏ ကောင်းခြင်းများကို ကျွန်တော်မျိုး၏ နှလုံးသားထဲ၌ ထည့်ပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းပြင် ကျွန်တော်မျိုးအား မိမိနစ်စိတ်ရိုင်း၏ မကောင်းခြင်းများမှ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူပါ။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၃၃၂။ အစဉ်တောင်းဆိုထိုက်ဟောဒိုအာ

﴿332﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَمَرَهَا أَنْ تَدْعُوَ بِهَذَا الدُّعَاءِ:
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَغْلَمْ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ
 الشَّرِّ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَغْلَمْ وَأَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ
 أَوْ عَمَلٍ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ وَأَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا سَأَلَكَ
 عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ مُحَمَّدٌ ﷺ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَ بِكَ عَنْهُ عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ
 مُحَمَّدٌ ﷺ وَأَسْأَلُكَ مَا قَضَيْتَ لِي مِنْ أَمْرٍ أَنْ تَجْعَلَ عَاقِبَتَهُ رُشْدًا.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح الاسناد ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٥٢٢/١

ဟဇရတ် အာအေရှဟ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က ကျွန်မအား အောက်ပါကလိမတ်များဖြင့် ဒိုအာပြုပါရန် အမိန့်ရှိခဲ့သည်။

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ
 وَمَا لَمْ أَغْلَمْ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَغْلَمْ وَأَسْأَلُكَ
 الْجَنَّةَ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ
 عَمَلٍ وَأَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا سَأَلَكَ عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ مُحَمَّدٌ ﷺ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا
 اسْتَعَاذَ بِكَ عَنْهُ عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ مُحَمَّدٌ ﷺ وَأَسْأَلُكَ مَا قَضَيْتَ لِي مِنْ أَمْرٍ أَنْ تَجْعَلَ
 عَاقِبَتَهُ رُشْدًا.

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အို အလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အမျိုးမျိုးသော ကောင်းခြင်းများအလျှင် အမြန်ရရှိမည်ဖြစ်သော၊ ဖြေးညင်းစွာရရှိမည်ဖြစ်သော၊ ကျွန်တော်မျိုးသိရှိနားလည်ထားသော၊ ကျွန်တော်မျိုးမသိရှိသေးသောအရာအားလုံးကို အရှင်မြတ်ထံတော်မှ မျှော်လင့်တောင်းခံပါ၏။ ၎င်းကျွန်တော်မျိုးသည် အလျင်အမြန်သော်လည်းကောင်း၊ ဖြေးညင်းစွာသော်လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော်မျိုးသိရှိသော၊ ကျွန်တော်မျိုး မသိရှိသော မကောင်းမှုအလုံးစုံမှ ကင်းဝေးရန် အရှင်မြတ်ထံတော်၌ ခိုလှုံပါ၏။ ကျွန်တော်မျိုးသည် ဂျန္နုသ်ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုဂျန္နုသ်နှင့် နီးစပ်စေမည့် အပြောအဆိုနှင့် အပြုအမူများကိုလည်းကောင်း တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။ ကျွန်တော်မျိုးသည် ဂျဟန္နုမ်မှလည်းကောင်း၊ ထိုဂျဟန္နုမ်နှင့် နီးကပ်စေမည့် အပြောအဆို အပြုအမူများမှ ကင်းဝေးရန်အတွက် အရှင်မြတ်ထံ ခိုလှုံပါ၏။ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်၏ဗန္ဓုတ်နှင့် ချုလ်တမန်တော်ဖြစ်တော်မူသော မိုဟမ္မဒ် ﴿ﷺ﴾ က တောင်းခံခဲ့သော ကောင်းခြင်းအားလုံးကိုလည်း အရှင်မြတ်ထံတော်မှ တောင်းခံအသနားခံပါ၏။ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်၏ဗန္ဓုတ်

နုဒ်ရုလ်တမန်တော်ဖြစ်တော်မူသော မုဟမ္မဒ်(ﷺ) က ကင်းဝေးရန် တောင်းခံခဲ့သော မကောင်းခြင်းဟူသမျှမှ ကင်းဝေးရန်အတွက်လည်း အရှင်မြတ်ထံတော်၌ ကျွန်တော်မျိုး ခိုလှုံဆည်းကပ်ပါ၏။ ၎င်းပြင်ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်က ကျွန်တော်မျိုးအတွက် သတ်မှတ်ပြဌာန်းပြီးဖြစ်သော အရာအားလုံး၏ အဆုံးကောင်းခြင်းကိုလည်း အရှင်မြတ်ထံတော်မှ တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။

၃၃၃။ နှစ်သက်ရာ မနှစ်သက်ရာကို မြင်လျှင်ဖတ်ရန်

﴿333﴾ عَنْ غَابِثَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا رَأَى مَا يُحِبُّ قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ، وَإِذَا رَأَى مَا يَكْرَهُ قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ.
رواه ابن ماجه، باب فضل الحامدين، رقم: 3803

ဟဇရတ် အာအေရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် နှစ်သက်ဖွယ်ရာ တစ်စုံတစ်ရာကို မြင်တွေ့သောအခါများ၌ ရွတ်ဆိုလေ့ရှိတော်မူသည်မှာ-
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် အရှင်မြတ်အဖို့သာ ဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုအရှင်မြတ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်ဖြင့် ကောင်းသော အလုပ်အားလုံးသည် ပြီးမြောက် ပြည့်စုံရပေသည်။ ၎င်းမနှစ်မြို့ဖွယ်တစ်စုံတစ်ရာကို မြင်တွေ့သောအခါများ၌ ရွတ်ဆိုလေ့ရှိတော်မူသည်မှာ-

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် အခြေအနေတိုင်းတွင် အရှင်မြတ် အဖို့သာ ဖြစ်တော်မူ၏။
(အိမ်နေမာဂျဟ်)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

မွတ်စ်လင်မ်များအား ဂုဏ်ပေးလေးစားခြင်း

အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်များနှင့် ပတ်သက်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အမိန့်တော်များကို တမန်တော်မြတ်(ﷺ)၏ နည်းစနစ်အတိုင်း ပြည့်စုံအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် မွတ်စ်လင်မ်ဖြစ်ခြင်းအပေါ် အထူးဂုဏ်ပြုလေးစားခြင်းဖြစ်သည်။

မွတ်စ်လင်မ်တို့၏ အဆင့်အတန်း ကုရ်အာန်၏အာယသ်တော်များ

قَالَ تَعَالَى ﴿وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ﴾ [البقرة: ၁၇၇]

- (၁) မွတ်ရှ်ရစ်က်ယောက်ျားအား အဘယ်မျှပင် နှစ်သက်သော်ငြားလည်း အသင်တို့အဖို့ မုအ်မင်န်ကျွန်က မုချသာပို၍မြတ်၏။ (အလ်ဗကရဟ် ၂ - ၂၂၁)

وَقَالَ تَعَالَى ﴿أَوْ مِّنْ كَانَ مِثْلًا فَأَخْنَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَّثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا﴾ [الأنعام: ၁၂၂]

- (၂) အကြင်သူသည် သူသေဖြစ်နေခဲ့၏။ ထို့နောက် ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုသူအား ရှင်စေတော်မူခဲ့၏။ ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုသူအဖို့ အီမာန်တည်းဟူသော လင်းရောင်

ခြည်ကို ပြုပေးတော်မူခဲ့၏။ ထိုသူသည် ထိုအလင်းရောင်နှင့်တကွ လူတို့တွင် သွားလာလျက်ရှိ၏။ ထိုသူသည် အမှောင်ထဲ၌ နစ်မွန်း၍ ထိုအမှောင်ထဲမှ မထွက် နိုင်ဘဲလျက်ရှိနေသောသူနှင့် တူနိုင်ပါမည်လော။ ဤနည်းအတိုင်းပင် ကာဖစ်ရ် သွေဖည်ငြင်းပယ်သောသူတို့၏ အမြင်၌ ၎င်းတို့၏ အပြုအမူတို့ကို လှပတင့်တယ် အောင်ပြုထားပြီးဖြစ်ချေသတည်း။

(စူရဟ်အလ်အန်အာမ် ၆ - ၁၂၂)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ﴾ [السجدة: ၁၈]

- (၃) သို့ဖြစ်ပေရာ မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူဖြစ်သောသူသည် အမိန်တော်ကို ဖီဆန်သောသူ (ကာဖစ်ရ်)ကဲ့သို့ဖြစ်ပါသလော။ (အလျဉ်းမဟုတ်) ၎င်းတို့သည် မတူညီကြပေ။

(အလ်စရ်ဖဟ် ၃၂ - ၁၈)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا﴾ [فاطر: ၃၃]

- (၄) ထို့နောက် ငါအရှင်မြတ်သည် မိမိကျွန်များအနက်မှ ငါအရှင်မြတ်ရွေးချယ်တော်မူသောသူတို့အား ဤကျမ်းတော်ကို အမွေအဖြစ်ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူ၏။

(၃၅:၃၂)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၁။ လူများကိုလေးစားစွာဆက်ဆံရန်

﴿ 1 ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ: أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ نُنْزِلَ النَّاسَ مَنْزِلَهُمْ. رواه مسلم في مقدمه صحيحه

ဟရေဗ် အာအေရှဟ် ﴿ 1 ﴾ က အမိန့်ရှိသည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ 1 ﴾ က ကျွန်မကို လူများအား ၎င်းတို့၏အိမ်ထောင်အဆင့်အတန်းကို ထောက်ညှာပြီး လေးစားစွာဆက်ဆံရန် အမိန့်ပေးခဲ့သည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၂။ မုအ်မင်န်တစ်ဦး၏အိင်ဇ်

﴿ 2 ﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: نَظَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَى الْكُفَّةِ فَقَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَا أَطْيَبَ رِيحِكَ، وَأَعْظَمَ حُرْمَتِكَ، وَالْمُؤْمِنُ أَعْظَمُ حُرْمَةً مِنْكَ، إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَكَ حَرَامًا، وَحَرَّمَ مِنَ الْمُؤْمِنِ مَالَهُ وَدَمَهُ وَعِزَّهُ، وَأَنْ نَظُنُّ بِهِ ظَنًّا سَيِّئًا.

رواه الطبرانی في الكبير وفيه: الحسن بن أبي جعفر وهو ضعيف وقد وثق، مجمع الزوائد ٣/ ٦٣٠

ဟဇရတ် အိဗ်နေအဗ္ဘာစ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကအ်ဗဟ်ကျောင်းတော်အား မော့ကြည့်၍ အံ့သြစွာဖြင့် ဤကဲ့သို့အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ အို ကအ်ဗဟ်၊ အသင်သည် အဘယ်မျှကောင်းလှပါတိသနည်း။ ၎င်းပြင်အသင့်အား အဘယ်မျှ တိုင် ဂုဏ်ပြုလေးစားခံထိုက်ပါသနည်း။ သို့ရာတွင် မုအ်မင်န်တစ်ဦး၏အိဇ်ဇ်သ် ၎င်းလေးစား ခံထိုက်ခြင်းမှာမူ အသင့်ထက်သာပိုပေသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အသင့်အား လေးစား ထိုက်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ထားတော်မူသည်။ ဤကဲ့သို့ပင် မုအ်မင်န်တစ်ဦး၏ ဥစ္စာပစ္စည်း၊ သွေးနှင့်အိဇ်ဇ်သ်တို့ကိုလည်း လေးစားဂုဏ်ပြုထိုက်သောအဆင့်အတန်းမျိုး၌ သတ်မှတ် ဖန်ဆင်းပေးတော်မူထားပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အဆင့်အတန်းမြင့်မားမှုကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် မုအ်မင်န်တစ်ဦးနှင့်ပတ်သက်၍ အနည်းငယ်မျှပင် မကောင်းထင်မိခြင်းကိုပင် ဟရာမ်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားပေသည်။ (သွပ်ရာနီ)

၃။ နှစ်ပေါင်း(၄၀)စော၍ ဂျန္နသ်ဝင်ရမည်

﴿ 3 ﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: يَدْخُلُ فَقَرَاءُ الْمُسْلِمِينَ الْجَنَّةَ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَ بِهِمْ بِأَرْبَعِينَ خَرِيفًا.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن، باب ما جاء ان فقراء المهاجرين رقم: ၂၃၀၀

ဟဇရတ် ဂျာဗိရ်ဗင်နီအဗ်ဒုလ္လာဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မွတ်စ်လင်မ်သူဆင်းရဲသည် ချမ်းသာသော မွတ်စ်လင်မ်ထက် နှစ်ပေါင်း (၄၀)စော၍ ဂျန္နသ်သို့ဝင်ရောက်ရပေမည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၄။ နှစ်ပေါင်း(၅၀၀)စော၍ ဂျန္နသ်ဝင်ရမည်

﴿ 4 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَدْخُلُ الْفُقَرَاءُ الْجَنَّةَ قَبْلَ الْأَغْنِيَاءِ بِخَمْسِ مِائَةِ عَامٍ، يَضْفِ يَوْمَ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء ان فقراء المهاجرين رقم: ၂၃၀၃

ဟဇရတ် အဟူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ

တော်မူသည်။ သူဆင်းရဲသည် ချမ်းသာကြွယ်ဝသူထက် နေ့တစ်ဝက်စော၍ ဂျန္နသ်သို့ဝင်ရောက်ရပေမည်။ ထိုနေ့တစ်ဝက်၏ ပမာဏသည် နှစ်ပေါင်း(၅၀၀)နှင့် ညီမျှပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ) ။ ပထမဟာဒီးဆီတော်တွင် သူဆင်းရဲသည် ချမ်းသာသူထက် နှစ်ပေါင်း(၄၀) စော၍ ဂျန္နသ်သို့ဝင်ရောက်ရမည်ဟု အမိန့်ရှိထားသည်။ ဤသည်မှာ ချမ်းသာကြွယ်ဝသူရော မရှိဆင်းရဲနွမ်းပါသူနှစ်ဦးလုံး၌ပင် ဥစ္စာပစ္စည်း၏ တပ်မက်စိတ်ရှိနေသောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ ယခု ဤဟာဒီးဆီ၌မူ နှစ်ပေါင်း(၅၀၀)စော၍ ဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ရမည်ဟု အမိန့်ရှိထားပေသည်။ ဤနေရာတွင်မူ မရှိဆင်းရဲသားတွင် ဥစ္စာပစ္စည်း၏ လောဘတပ်မက်စိတ်ကင်းပြီး ချမ်းသာကြွယ်ဝသူ၌မူ လောဘတပ်မက်စိတ်ရှိနေသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

(ဂျာမေအုလ်အိုစူလ်)

၅။ ပြင်းထန်သော စာရင်းအင်းစစ်ဆေးမှု

﴿ 5 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: تَجْتَمِعُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقَالُ: أَيْنَ فُقَرَاءُ هَذِهِ الْأُمَّةِ وَمَسَاكِينُهَا؟ قَالَ: فَيَقْرَأُونَ، فَيَقَالُ لَهُمْ: مَاذَا عَمِلْتُمْ؟ فَيَقُولُونَ: رَبَّنَا ابْتَلَيْتَنَا فَصَبَرْنَا، وَآتَيْتَ الْأَمْوَالَ وَالسُّلْطَانَ غَيْرَنَا، فَيَقُولُ اللَّهُ: صَدَقْتُمْ، قَالَ: فَيَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ النَّاسِ، وَيَبْقَى شِدَّةُ الْحِسَابِ عَلَى ذَوِي الْأَمْوَالَ وَالسُّلْطَانَ.

(الحديث) رواه ابن حبان، قال المحقق: اسناده حسن ٤٣٦/١٦

ဟရေသ် အဝိဒ္ဓလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် အသင်တို့အားလုံးကို စုရုံးစေပြီးသောအခါ ကြွေးကြော်စေတော်မူမည်။ ဤအွဿ်ထဲမှ မရှိဆင်းရဲကျောပွဲသူတို့အဘယ်နည်း။ ဤကြွေးကြော်မှုအပေါ် ထိုမရှိဆင်းရဲသားတို့ထရပ်ကြမည်။ ထိုအခါ ၎င်းတို့အား အသင်တို့မည်သည့်ကောင်းမှုများကို ပြုကျင့်ခဲ့ပါသနည်းဟု မေးမြန်းတော်မူရာ ၎င်းတို့က ကျွန်တော်မျိုးတို့၏အရှင်၊ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ကျွန်တော်မျိုးတို့ကို စမ်းသပ်ခဲ့ရာ ကျွန်တော်မျိုးတို့ ဆွေခပ်သည်းခံမျှသိပ်ခဲ့ကြပါသည်။ အရှင်မြတ်က ကျွန်တော်မျိုးတို့မှလွဲ၍ အခြားသူတို့ကိုမူ ဥစ္စာပစ္စည်းနှင့် အာဏာချီးမြှင့်ခဲ့ပါသည်ဟု ဖြေကြားလျှောက်ထားကြမည်။ ထိုအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အသင်တို့အမှန်အတိုင်းလျှောက်တင်ကြသည်ဟု ဖြေကြားတော်မူမည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ သို့ဖြစ်၍ ၎င်းသူဆင်းရဲတို့သည် လူအားလုံးတို့ထက်စော၍ အလျင်ဦးစွာ ဂျန္နသ်သို့ဝင်ရောက်ကြပေမည်။ ထို့နောက်မှသာ ပြင်းထန်သော စာရင်းအင်းစစ်ဆေးမှုသည် ဥစ္စာရှင်များနှင့် အာဏာရှင်များအတွက် ကျန်ရစ်နေမည်ဖြစ်သည်။

(အိဗ်နေဟ်ဗ်ဟန်)

၆။ အားလုံးထက်အလျင် ဂျန္နသ်ဝင်ရမည့်သူ

﴿ 6 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: هَلْ تَذَرُونَ مَنْ أَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ؟ قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: أَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ الْفُقَرَاءُ الْمُهَاجِرُونَ الَّذِينَ تُسَدُّ بِهِمُ الثُّغُورُ، وَتَقْفَى بِهِمُ الْمَكَارِهِ، وَيَمُوتُ أَحَدُهُمْ وَحَاجَتُهُ فِي صَدْرِهِ لَا يَسْتَطِيعُ لَهَا قَضَاءً، فَيَقُولُ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ مَلَائِكَتِهِ: ائْتُوهُمْ فَحَيُّوهُمْ، فَيَقُولُ الْمَلَأُ بَكَّةُ: رَبَّنَا نَحْنُ سَكَّانُ سَمَوَاتِكَ وَخَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ، أَفَتَأْمُرُونَا أَنْ نَأْتِيَ هَؤُلَاءِ؟ فَتَسَلِّمُ عَلَيْهِمْ؟ قَالَ: إِنَّهُمْ كَانُوا عِبَادًا يَغْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا، وَتُسَدُّ بِهِمُ الثُّغُورُ وَتَقْفَى بِهِمُ الْمَكَارِهِ، وَيَمُوتُ أَحَدُهُمْ وَحَاجَتُهُ فِي صَدْرِهِ لَا يَسْتَطِيعُ لَهَا قَضَاءً، قَالَ: فَتَأْتِيهِمُ الْمَلَأُ بَكَّةُ عِنْدَ ذَلِكَ، فَيَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ: سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعَمَ عُقْبَى الدَّارِ.

رواه ابن حبان، قال المحقق: استاده صحيح ٤٣٨/١٦

ဟရေသ် အမ်ဒွလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အဖန်ဆင်းခံများထဲမှ အဘယ်သူသည် အားလုံးထက်အလျင် ဂျန္နသ်ထဲသို့ ဝင်ရောက်ရမည်ကိုသိကြပါသလောဟု မေးမြန်းတော်မူရာ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ)များက အလ္လာဟ်(ﷻ)နှင့်အလ္လာဟ်ရရှာလ်ကသာ အသိဆုံးဖြစ်ပါသည်ဟု ဖြေကြားလျှောက်ထားကြသည်။ ထိုအခါ အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ (မုဟာဂျစ်ရ်) မဒီနာသို့ ပြောင်းရွှေ့လာကြသူများအနက် မရှိဆင်းရဲသားများသည် အားလုံးထက်အလျင် ဂျန္နသ်သို့ဝင်ရောက်ကြရပေမည်။ ယင်းတို့၏အကြောင်းခံဖြင့် (ဒီးန်) နယ်နိမိတ်ကို ကာကွယ်မှုရယူ၏။ ခက်ခဲမှု ကြုံလာသောအခါ ၎င်းတို့ကို ရှေ့တန်းတင်ပြီး အကာအကွယ်ရယူကြ၏။ ၎င်းတို့ထဲမှ တစ်စုံတစ်ဦးသည် ကွယ်လွန်သွားခဲ့လျှင် ထိုသူ၏လိုအပ်ဆန္ဒဟူသမျှသည် ၎င်း၏ရင်ထဲ၌သာ ကျန်ရစ်ခဲ့ကြရသည်။ ထိုသူသည် နောက်ဆုံးအချိန်အထိ ဤဆန္ဒကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ခွင့်မရခဲ့ရှာပေ။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် (ကိယာမသ်နေတွင်) ဖရစ်ရှ်သဟ်များအား ထိုသူများထံသွား၍ စလမ်ပေးနှုတ်ခွန်းဆက်သရန် အမိန့်ပေးမည်။ ထိုအခါ ဖရစ်ရှ်သဟ်များက (အံ့ဩလျက်) လျှောက်ထားကြမည်မှာ အို ကျွန်တော်မျိုးတို့အား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် မိုးကောင်းကင်၌ နေထိုင်ကြရသော အရှင်မြတ်၏ အကောင်းဆုံး အဖန်ဆင်းခံများဖြစ်ကြပါသည်။ (သို့ပါလျက်) အရှင်မြတ်သည် ကျွန်တော်မျိုးတို့အား ထိုသူများထံသွား၍ စလမ်ဆိုကြရန် အမိန့်ပေးသလော။ (ဤသို့ အမိန့်ပေးခြင်းသည် အဘယ်ကြောင့်ပါသနည်း) ထိုအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အမိန့်ရှိတော်မူမည်။ ဤသို့အမိန့်ပေးခံရခြင်းအကြောင်းမှာ ဤသူများသည်

ငါအရှင်မြတ်၏ ဤသို့သော ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်များဖြစ်ကြသည်။ ယင်းတို့သည် ငါအရှင်မြတ် တစ်ပါးတည်းကိုသာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ကြသည်။ ငါအရှင်မြတ်နှင့်တွဲဖက်၍ အခြားမည်သည့် အရာကိုမျှ ယှဉ်တွဲကိုးကွယ်ခြင်းမပြုကြ။ ယင်းတို့၏ အကြောင်းခံဖြင့် နယ်စပ်တစ်လျှောက်ကို ထိန်းသိမ်းကြရသည်။ ခက်ခဲသော လုပ်ငန်းများတွင် (၎င်းတို့အား ရှေ့တန်းထား၍) ၎င်းတို့၏ အကြောင်းခံဖြင့် ကျော်လွှားခဲ့ကြရသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့အထဲမှ တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ကွယ်လွန်သွားလျှင် ထိုသူ၏ လိုအင်ဆန္ဒများသည် ၎င်း၏ရင်ထဲ၌သာ ကျန်ရစ်ခဲ့ရသည်။ ထိုသူသည် ဤဆန္ဒကိုပင် ဖြည့်စွမ်းနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ချေ။ ထို့နောက် ဖရစ်ရှ်သဟ်များသည် ထိုသူတို့ထံသို့ တံခါးပေါက်ဟူသရွေ့မှ ဝင်ရောက်၍ ဤသို့နှုတ်ခွန်းဆက်ကြမည်။ အသင်တို့ (ဆွဗရ်) သည်းခံမျှသိပ်ခဲ့ကြသည့်အတွက်ကြောင့် အသင်တို့အပေါ်သို့ (စလာမသ်)ငြိမ်းချမ်း သာယာမှုအပေါင်းသက်ရောက်ပါစေ။ ဤလောကတွင် အသင်တို့ရရှိခံစားကြရမည်ဖြစ်သော အကျိုးအမြတ်သည် အဘယ်မျှမွန်မြတ်လှပါဘိသနည်း။ (အိဗ်နေဟ်ဗ်ဗာနီ)

၇။ နေမင်းကဲ့သို့ ထွန်းလင်းတောက်ပ

﴿ 7 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: سَيَأْتِيْ أُنَاسٌ مِنْ أُمَّتِيْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ نُورُهُمْ كَصُورِ الشَّمْسِ، قُلْنَا: مَنْ أُولَئِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَقَالَ: الْفُقَرَاءُ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ تَتَّقَى بِهِمُ الْمَكَارِهِ يَمُوتُ أَحَدُهُمْ وَحَاجَّتُهُ فِي صَدْرِهِ يُخَشَرُونَ مِنْ أَقْطَارِ الْأَرْضِ.

رواه احمد ١٧٧/٢

ဟရေသ် အဓိဒ္ဓလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်ဗင်န်အားဆွဲ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော် မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် ငါ၏အွယ်သ်ထဲမှ အချို့သူတို့သည် နေမင်း ကဲ့သို့ ထွန်းလင်းတောက်ပသောအဖြစ်နှင့် လာရောက်ကြရမည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်တို့က ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) ၊ ထိုသူများသည် အဘယ်သူများဖြစ်ကြပါသနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက် ထားကြရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုသူများသည် မရှိဆင်းရဲသား မဟာဂျစ်ရ်များ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့အား ခက်ခဲပင်ပန်းသောလုပ်ငန်းများတွင် ရှေ့တန်းတင် ထား၍ ၎င်းတို့၏အကြောင်းခံဖြင့် (ဤအခက်အခဲများမှ) ကျော်လွှားကြရသည်။ ၎င်းတို့အထဲ မှ တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ကွယ်လွန်သွားလျှင် ထိုသူ၏လိုအင်ဆန္ဒများသည် ၎င်းသူ၏ ရင်ထဲ၌သာ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ နေရာအသီးသီးမှ ဤသူများကို ခေါ်ယူစုရုံးစေမည်ဖြစ်သည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၈။ တမန်တော်၏ဒီအာ

﴿ 8 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: اللَّهُمَّ أَحْيِنِي مَسْكِينًا، وَتَوَفَّنِي مَسْكِينًا، وَاحْشُرْنِي فِي زُمْرَةِ الْمَسَاكِينِ.

(الحديث) رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٣٢٢/٤

ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။

اللَّهُمَّ أَحْيِنِي مَسْكِينًا، وَتَوَفَّنِي مَسْكِينًا، وَاحْشُرْنِي فِي زُمْرَةِ الْمَسَاكِينِ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အို အလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးအား သူဆင်းရဲအဖြစ်နှင့် အသက်ထင်ရှား ထားပေးသနားတော်မူပါ။ သူဆင်းရဲအဖြစ်နှင့်ပင် ဤလောကမှ စွန့်ခွာခွင့် ပြုပေးသနားတော် မူပါ။ ကျွန်တော်မျိုးအား ဟရှရ်ကွင်းပြင်၌ သူဆင်းရဲများနှင့်အတူ ထားပေးသနားတော်မူပါ။

(ဟာကင်မ်)

၉။ တမန်တော်ကို ချစ်ဂျှင်

﴿ 9 ﴾ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ رَجَمَهُ اللَّهُ أَنْ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ شَكَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ حَاجَتَهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِصْبِرْ أَبَا سَعِيدٍ، فَإِنْ مَلَّفَقَرُ إِلَى مَنْ يُحِبُّنِي مِنْكُمْ أَسْرَعَ مِنَ السَّيْلِ مِنْ أَعْلَى الْوَادِي، وَمِنْ أَعْلَى الْجَبَلِ إِلَى أَسْفَلِهِ.

رواه احمد ورجاله رجال الصحيح الا انه شبه المرسل ، مجمع الزوائد ٤٨٦/١

ဟဇရသ် စအီးဒ်ဗင်န်အဗီစအီးဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ (ﷺ) သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား မိမိ၏မရှိဆင်းရဲမှုအခက်အခဲနှင့် လိုအပ်ချက်များ အား တင်ပြလျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဗူစအီးဒ် သည်းခံမျှိုသိပ်နေပါ။ အသင်တို့အထဲမှ အကြင်သူသည် ငါတမန်တော်မြတ်ကို အချစ်ထား ခဲ့လျှင် မြင့်မားသော တောင်ကြားလျှိုမြောင်မှ၊ ၎င်းမြင့်မားသော တောင်ထိပ်မှ ထိုရေသည် အရှိန်အဟုန်ဖြင့် အလျင်အမြန် စီးဆင်းလာသကဲ့သို့ပင် ထိုသူ့အပေါ်သို့ မရှိဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု သည်လည်း အလျင်အမြန်ဆိုက်ရောက်လာမည်ပင်ဖြစ်သည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၀။ ဗန္ဓုဟ်ကို ချစ်ခင်နှစ်သက်လာလျှင်

﴿ 10 ﴾ عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ غَزَوْا جَلَّ. عَبْدًا حَمَاهُ الدُّنْيَا كَمَا يَبْطُلُ أَحَدُكُمْ يَحْمِي سَقِيمَهُ الْمَاءَ.

رواه الطبرانی واسناده حسن، مجمع الزوائد ٥٠٨/١٠

ဟဇရတ် ရာဖီအ်ဗင်နီဒိုက်ဂျီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် (မိမိ၏) ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်တစ်ဦးဦးအား ချစ်ခင်နှစ်သက်လာလျှင် ထိုသူအား ဒွန္နုယာ(အနှောင်အဖွဲ့)မှ ဤသို့ ဖယ်ရှားထားသည်။ အဘယ်သို့ဟူမူ အသင်တို့သည် မိမိတို့၏အနာရောဂါအား ရေမထိမိစေရန် ရှောင်ဖယ်နေကြသကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။ (တွင်ရာနီ)

၁၁။ နှမ်းပါသူကိုချစ်ခင်ကြ

﴿ 11 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: اجْبُرُوا الْفُقَرَاءَ وَاجْلِسُوا لَهُمْ وَأَجِبْ الْعَرَبَ مِنْ قَلْبِكَ وَلْتَرُدَّ عَنِ النَّاسِ مَا تَعْلَمُ مِنْ قَلْبِكَ.

رواه الحاكم وقال: صحيح الاسناد ووافقه الذهبي ٣٣٢/٤

ဟဇရတ် အဟူရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မရှိဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများကို ချစ်ခင်ကြ၊ ၎င်းတို့နှင့်အတူထိုင်ကြ၊ အရပ်များကို နှလုံးသားမှ အချစ်ထားကြကုန်။ အသင်တို့အထဲ၌ ရှိနေသော ချို့ယွင်းအားနည်းချက်များသည် အခြားသူအား အထင်သေးခြင်း၊ ပြောင်လောင်းသရော်ခြင်းမှ ဟန့်တားစေရပေမည်။ (ဟာကင်မ်)

၁၂။ ကစမ်ကိုပြည့်ဝစေမည်

﴿ 12 ﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: رَبُّ أَشْعَثَ أَغْبَرَ ذِي طُمْرَيْنِ مُصَفَّحٍ عَنْ أَبْوَابِ النَّاسِ، لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لَا يَرُدُّ.

رواه الطبرانی في الاوسط

وفيه: عبد الله بن موسى التميمي، وقد وثق، وبقية رجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٤٦٦/١٠

ဟဇရတ် အနတ်စ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ရှုပ်ပွနေသောဆံပင်၊ ဖုန်လူးပေနေသော အဝတ်စားနှင့်ဟောင်းနွမ်းစုတ်ပြတ်နေသော စောင်ကို ခြုံထားသောသူ၊ လူအများ၏တံခါးဝမှ နှင်ထုတ်ခြင်းခံရသောသူများ၊ အကယ်၍သာ (ထိုသူများသည်) အလ္လာဟ်(ﷻ) (အပေါ် ယုံကြည်အားကိုးပြီး) တစ်စုံတစ်ရာကို ကစမ်ကျိန်ဆိုခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မုချကေန် ထိုကျိန်ဆိုထားသော ကစမ်ကို ပြည့်ဝစေလိမ့်မည်။ (သွင်ရာနီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤဟဒီးဆ်တော်၏ ဆိုလိုချက်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အချို့သောဗန္ဓုတ် ကျေးကျွန်များကို ၎င်းတို့၏ပေနေသော အဝတ်အစား၊ ရှပ်ပွနေသောဆံပင်များကို ကြည့်ပြီး မိမိထက်အဆင့်အတန်း နိမ့်ကျသူဟု မယူဆသင့်ချေ။ အကြောင်းမှာ ဤသို့နေထိုင်ဝတ်စား ကြသူများထဲတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ သီးခြားသော ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်များလည်း ပါဝင်ကြသော ကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ဤဟဒီးဆ်က လူအများအား ဤသို့ရှပ်ပွသောဆံပင်၊ ညစ်ပေနေသော အဝတ်အစားများနှင့် နေထိုင်ကြရန် တိုက်တွန်းထားခြင်းမဟုတ်ချေ။

(မအာရေဖွလ်ဟဒီးဆ်)

၁၃။ သူဆင်းရဲက သာပို့မြတ်

﴿ 13 ﴾ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: مَرَّ رَجُلٌ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ لِرَجُلٍ عِنْدَهُ جَالِسٍ: مَا رَأَيْكَ فِي هَذَا؟ فَقَالَ: رَجُلٌ مِنْ أَشْرَافِ النَّاسِ، هَذَا وَاللَّهِ حَرِيٌّ إِنْ خَطَبَ أَنْ يُنْكَحَ، وَإِنْ شَفَعَ أَنْ يُشْفَعَ، قَالَ: فَسَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ثُمَّ مَرَّ رَجُلٌ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا رَأَيْكَ فِي هَذَا؟ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! هَذَا رَجُلٌ مِنْ فُقَرَاءِ الْمُسْلِمِينَ، هَذَا حَرِيٌّ إِنْ خَطَبَ أَنْ لَا يُنْكَحَ، وَإِنْ شَفَعَ أَنْ لَا يُشْفَعَ، وَإِنْ قَالَ أَنْ لَا يُسْمَعَ لِقَوْلِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: هَذَا خَيْرٌ مِنْ مِلْءِ الْأَرْضِ مِثْلَ هَذَا.

رواه البخارى، باب فضل الفقير، رقم: ၆၄၄၇

ဟရေသ် စဟလ်ဗင်နီစအဒ်စာအေဒီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ လူတစ်ဦးသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ)အနီးမှ ဖြတ်သန်းသွားသောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အနီး၌ ထိုင်နေသူတစ်ဦးအား အသင် ဤပုဂ္ဂိုလ်နှင့်ပတ်သက်၍ အဘယ်သို့ထင်မြင်ပါသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ၎င်းက အိမ်ထောင်ရှိသူများအနက်မှဖြစ်ပါသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ကစမ်း အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ဦးထံသို့ နိကာဟ်ပြုရန် ကမ်းလှမ်းလျှင်လည်း မုချလက်ခံခြင်းခံရမည်သာဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းပြင် တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ကြားဝင်အသနားခံပေးလျှင်လည်း ၎င်း၏ကြားဝင်အသနားခံ ပေးမှုကို မုချလက်ခံမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဤစကားကိုကြားပြီး နှုတ်ဆိတ်နေတော်မူသည်။ ထို့နောက်တွင် အခြားသူတစ်ဦးသည်လည်း တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အနီးအပါးမှ ဖြတ်သန်းသွားသောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ၎င်းသူကိုပင် အသင်သည် ဤသူနှင့်ပတ်သက်၍ အဘယ်ကဲ့သို့ ထင်မြင်ယူဆပါသနည်းဟု မေးမြန်းတော်မူရာ ၎င်းက အိုအလ္လာဟ်၏တမန်တော်၊ ဤသူသည် မရှိဆင်းရဲသား မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးသာ ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ဦးအား နိကာဟ်အတွက် ကမ်းလှမ်းလျှင်လည်း လက်ခံကြလိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ အကယ်၍ စကားတစ်စုံတစ်ရာပြောလျှင်လည်း ထိုစကားကို လက်ခံနားထောင်ကြ

လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ ပထမ ပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့သူများဖြင့် ဤဒွန္နယာတစ်ခုလုံးပြည့်နေသော်လည်း ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်များထက် ဒုတိယ ပုဂ္ဂိုလ်က သာပိုထွတ်မြတ်ပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၄။ ရိုဇီချီးမြှင့်ခံရသည့်အကြောင်းခံ

﴿ 14 ﴾ عَنْ مُضْعَبِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : رَأَى سَعْدٌ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ لَهُ قُضْلًا عَلَى مَنْ دُونَهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ : هَلْ تَنْصُرُونَ وَتُرْزَقُونَ إِلَّا بِضَعْفَائِكُمْ؟

رواه البخارى، باب من استعان بالضعفاء..... رقم: ၂၈၉၆

ဟဇရသ် မွတ်စ်အင်ဗင်နိစအဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ (၎င်း၏ဖခင်) ဟဇရသ် စအဒ်(ﷺ) က မိမိတို့ထက် (ဥစ္စာပစ္စည်းအရလည်းကောင်း၊ ရဲစွမ်းသတ္တိအရလည်းကောင်း) နိမ့်ကျသူများထက် မိမိက သာပိုမွန်မြတ်သည်ဟု ယူဆနေသည်။ (၎င်း၏ထင်မြင်ယူဆချက်များကို ပြုပြင်ပေးရန်ဆန္ဒဖြင့်) တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့သည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ၊ အဖော်မဲ့ အားနည်းချည့်နဲ့သူများ အကူအညီမဲ့နေသူများ၏ ဗရ်ကသ်ဖြင့် အကူအညီရရှိကြသည်။ ၎င်းအပြင် အသင်တို့ ရိုဇီခံကွာချီးမြှင့်ခြင်းခံကြရသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၅။ မရှိဆင်းရဲသားများအကြား

﴿ 15 ﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : ابْنُوْنِي الضَّعْفَاءُ فَإِنَّمَا تُرْزَقُونَ وَتَنْصُرُونَ بِضَعْفَائِكُمْ.

رواه ابوداؤد، باب فى الانتصار..... رقم: ၂၀၉၄

ဟဇရသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ ငါတမန်တော်ကို မရှိဆင်းရဲသားများ၊ ချည့်နဲ့သူများအကြား၌ ရှာဖွေပါ။ အကြောင်းမှာ အသင်တို့အထဲမှ အားအင်ချည့်နဲ့သူများကြောင့်သာ အသင်တို့ ရိုဇီခံကွာရရှိကြသည်။ ၎င်းအပြင် အသင်တို့အကူအညီများလည်း ရရှိကြသည်။

(အဗူဒါရူဒ်)

၁၆။ ဂျန္နသီနှင့်ဂျဟန္နမီ

﴿ 16 ﴾ عَنْ خَارِثَةَ بْنِ وَهَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ : أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى أَهْلِ الْجَنَّةِ؟ كُلُّ ضَعِيفٍ مُتَضَعِّفٍ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لَا يَزِيهِ، وَأَهْلِي النَّارِ كُلُّ جَوَّازٍ

رواه البخارى، باب قول الله تعالى وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ..... رقم: ၆၆၀၇

عَتَلٍ مُسْتَكْبِرٍ.

ဟဇရသ် ဟာရေစဟ်ဗင်နိုဟမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ ဂျန္နသ်ရရှိမည့်သူ (ဂျန္နသီ)ဟူသည် အဘယ်သူဖြစ်သည်ကို အသင်တို့အား ငါတမန်တော်မပြသရပေဘူးလားဟု မေးမြန်းတော်မူသည်။ ပြီးနောက်ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)ကပင် ဖြေကြားမိန့်ဆိုတော်မူသည်မှာ အားအင်ချည့်နဲ့သူ တိုင်း ဆိုလိုသည်မှာ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံကြရာ၌ ကြမ်းတမ်းမာကြောမှုမရှိဘဲ ရိုကျိုးသူ၊ ၎င်းအပြင် နူးညံ့သိမ်မွေ့သူများဖြစ်ကြသည်။ ဤအတွက်ကြောင့်ပင် လူအများကလည်း ဤသူများကို အားအင်ချည့်နဲ့သူများဟု ထင်မြင်ယူဆနေကြသည်။ (ဤသူများသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့်မူ ဤသို့ဆက်သွယ်မှုရရှိထားကြသည်) အကယ်၍ ထိုသူများသည် ကိစ္စတစ်ခုနှင့် ပတ်သက်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကစမ်ဟု ကျိန်ဆိုခဲ့လျှင် (ဆိုလိုသည်မှာ ဤကိစ္စသည် ဤသို့ပင်ဖြစ်သည် ဟု) အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းတို့ ကျိန်ဆိုထားသောကစမ်၏ အိမ်ထဲသို့ ထိန်းပြီး ၎င်းသူ ဆိုခဲ့သော စကားကို မချကေန်ဖြည့်စွမ်းပေးတော်မူလိမ့်မည်။ ၎င်းနောက် ဂျဟန္နမ်ကျမည့်သူ အဘယ်သူဖြစ်သည်ကို ငါတမန်တော်မပြသရပေဘူးလားဟု မေးတော်မူ၍ (တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ကိုယ်တိုင်ပင် ဖြေကြားမိန့်ဆိုတော်မူသည်မှာ စေးနဲတွန့်တိုပြီး ဥစ္စာပစ္စည်းရှာဖွေ စုဆောင်းသူတိုင်းနှင့် ကြမ်းတမ်းမာကြောသော အမ်လက်အကျင့်အမူရှင်များ၊ ၎င်းပြင် မာနထောင်လွှာ သူများဖြစ်ကြသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၇။ ဂျဟန္နမ်ကျခံရမည့်သူများ

﴿ 17 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ عِنْدَ ذِكْرِ النَّارِ: أَهْلُ النَّارِ كُلُّ جَعْفَرِيٍّ جَوَاطِ مُسْتَكْبِرٍ جَمَاعٍ مَنَاعٍ وَأَهْلُ الْجَنَّةِ الضُّعَفَاءُ الْمَغْلُوبُونَ.

رواه احمد ورجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٧٢١/١٠

အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နိုအမ်ရ်ဗင်နိုအားဆွ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဂျဟန္နမ်အကြောင်းပြောဆိုရင်း ဤသို့အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ ဂျဟန္နမ်ကျခံရမည့်သူများတွင် အမ်လက်အကျင့်အမူအားဖြင့် ရိုင်းစိုင်းကြမ်းတမ်းကြသူများ၊ ဟိတ်ကြီးဟန်ကြီးနှင့် လမ်းလျှောက် ကြသူများ မာနထောင်လွှားကြသူများ ဥစ္စာပစ္စည်းကို ကောင်းစွာရှာဖွေစုဆောင်း ကြသူများ (ပြီးနောက်) ၎င်းတို့ကို ကောင်းစွာသိမ်းဝှက်ကြသူများ၊ (ဆိုလိုသည်မှာ လိုအပ်နေသူများ အား ကူညီထောက်ပံ့ခြင်းမပြုကြသူများ) ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းနောက် ဆက်လက်၍ (ဂျန္နသီ) ဂျန္နသ်ထဲသို့ ဝင်ရောက် ခံစားမည့်သူများမှာ ချည့်နဲ့နိမ့်ကျသူများဖြစ်ကြသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းတို့၏အကျင့်အမူသည် လူအများနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် နိမ့်ကျရိုကျိုးကြသဖြင့် တစ်ဖက်သား၏ လွှမ်းမိုးမှုနှင့် အနိုင်ကျင့်မှုကို အမြဲခံကြရသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လူအများက ဤသူအား ချည့်နဲ့သူ၊ မစွမ်းသူ၊ နိမ့်ကျသူဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး အနိုင်ကျင့်ခြိမ်းခြောက်လွှမ်းမိုးကြသည်။

၁၈။ ရဟ်မသ်တော်၏ အရိပ်အောက်ခိုလှုံ့ခွင့်

﴿ 18 ﴾ عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ نَشَرَا اللَّهُ عَلَيْهِ كَفَفَهُ وَأَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ: رَفَقَ بِالضَّعِيفِ، وَالشَّفَقَةُ عَلَى الْوَالِدَيْنِ، وَالْإِحْسَانُ إِلَى الْمَمْلُوكِ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب فيه اربعة احاديث.....، رقم: ٢٤٩٤

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်ဗင်န်အိဗ်ဇုလ္လာဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤကောင်းခြင်းသုံးရပ်ရှိသူအား (ကိယာမသ်နေ့တွင်) အလ္လာဟ်(ﷻ) ရဟ်မသ်တော်၏ အရိပ်အောက်တွင် ခိုလှုံခွင့်ပြုတော်မူမည်။ ပြီးနောက် ၎င်းသူအား ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်ခွင့် ချီးမြှင့်တော်မူမည်။ (၎င်းတို့မှာ) အားအင်ချည့်နဲ့သူများနှင့် နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာ ဆက်ဆံခြင်း၊ မိဘတို့နှင့် ကြင်နာစွာပြုစုဆက်ဆံခြင်း၊ ကျေးကျွန်များကို ကောင်းမွန်စွာ ဆက်ဆံခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၁၉။ မိုးတဖွဲဖွဲရာသွန်းသကဲ့သို့ အစားပေးမှု

﴿ 19 ﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: يُؤْتَى بِالشَّهِيدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُنْصَبُ لِلْحِسَابِ، ثُمَّ يُؤْتَى بِالْمُتَصَدِّقِ فَيُنْصَبُ لِلْحِسَابِ، ثُمَّ يُؤْتَى بِأَهْلِ الْبَلَاءِ فَلَا يُنْصَبُ لَهُمْ مِيزَانٌ، وَلَا يُنْصَبُ لَهُمْ دِيْوَانٌ، فَيُنْصَبُ عَلَيْهِمُ الْأَجْرُ صَبًّا حَتَّى إِنَّ أَهْلَ الْعَاقِبَةِ لَيَتَمَتَّعُونَ فِي الْمَوَاقِفِ أَنْ أَجْسَادَهُمْ قُرِضَتْ بِالْمَقَارِئِضِ مِنْ حُسْنِ ثَوَابِ اللَّهِ لَهُمْ. رواه الطبرانی في الكبير وفيه، مُجَاعِدَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ وَثَّقَهُ أَحْمَدُ وَضَعْفَةُ الدَّارِقُطْنِي، مجمع الزوائد ٣٠٨/٢، طبع مؤسسة المعارف

ဟဇရသ် အိဗ်ဇုလ္လာဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် (ရှဟီးဒ်) သာသနာ့သူရဲကောင်းအား ခေါ်ယူတော်မူမည်။ ပြီးနောက် စာရင်းအင်းစစ်ဆေးမှုခံယူရန် ရပ်တန့်စေတော်မူမည်။ ပြီးနောက် (ဆွဒကဟ်) ပေးကမ်းလှူဒါန်းစွန့်ကြဲသူအားလည်း ခေါ်ယူတော်မူမည်။ ပြီးနောက် စာရင်းအင်းစစ်ဆေးမှုခံယူရန် ရပ်တန့်စေတော်မူမည်။ ပြီးနောက်တွင် ဤသို့သောသူများကို ခေါ်ယူတော်မူမည်။ ၎င်းသူများသည် လောက၌ရှိစဉ်အခါက ဆင်းရဲကျပ်တည်းမှုအမျိုးမျိုးကို ခံစားခဲ့ကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းသူများအတွက် တရားမျှတသော (မီဇာန်)ချိန်ခွင်သည်လည်း ရှိလိမ့်မည် မဟုတ်သာမက ၎င်းတို့အဖို့ တရားခုံရုံးလည်းရှိမည်မဟုတ်။ ထို့နောက် ၎င်းသူများအတွက် အစားပေးမှုသည် မိုးရွာသွန်းသကဲ့သို့ တဖွဲဖွဲကျနေလိမ့်မည်ဖြစ်ရာ အဘယ်မျှတိုင်ဟူမူ လောက၌ ဆင်းရဲကျပ်တည်းမှုနှင့် ပူပင်ကြောင့်ကြမှုကင်းပြီး အေးချမ်းပျော်ရွှင်စွာနေခဲ့ကြရသူများ၌

(ဤမျှကြီးမားကောင်းမွန်လှသောအစားပေးမှုကို မြင်ကြရပြီးနောက်) ၎င်းတို့သည် ခန္ဓာကိုယ်အား (လောက၌) ကပ်ကြေးဖြင့် အပိုင်းပိုင်းအစစ ဖြတ်တောက်ခံကြရလျှင် (၎င်းတို့ကလည်း ဤဆင်းရဲကျပ်တည်းမှုအား ‘ဆွဗရ်’ပြု သည်းခံမျိုသိပ်ခဲ့ကြရလျှင်) မည်မျှကောင်းမည်နည်းဟု မက်ဆန္ဒများ ဖြစ်ပေါ်လာကြလိမ့်မည်။ (သွဗ်ရာနီ)

၂၀။ ချစ်ခင်နှစ်သက်တော်မူသောအခါ

﴿ 20 ﴾ عَنْ مَجْمُودِ بْنِ لَبِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ قَوْمًا ابْتَلَاهُمْ، فَمَنْ صَبَرَ فَلَهُ الصَّبْرُ وَمَنْ جَزِعَ فَلَهُ الْجَزَعُ.

رواه احمد ورجاله ثقات، مجمع الزوائد ١١/٣

ဟဇရတ် မဟ်မ္မဒ်ဗင်နီလဗီဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အကြင်သူများအား ချစ်ခင်နှစ်သက်တော်မူသောအခါတွင် ထိုသူအား (ဘေးဒုက္ခများထဲချ၍) စမ်းသပ်တော်မူသည်။ သို့ရှိရာ ၎င်းသူ(ဆွဗရ်)သည်းခံမျိုသိပ်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူအဖို့ (ဆွဗရ်) သည်းခံမျိုသိပ်ခြင်း၏အစား (အကျိုးဆေးဝါး)ကို ရေးမှတ်စေတော်မူသည်။ အကယ်၍ အကြင်သူသည် သည်းခံမျိုသိပ်မှုမရှိခဲ့လျှင်မူ သည်းမခံနိုင်သူအဖြစ် ရေးမှတ်စေတော်မူသည်။ (ပြီးနောက် ထိုသူသည် ဘေးဒုက္ခများအပေါ်တွင် ငိုယိုရင်းမကျေမနပ်စိတ်များဖြစ်ပေါ်နေပေတော့သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၁။ မြင့်မားသော အဆင့်အတန်း

﴿ 21 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ الرُّجُلَ لَيَكُونُ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ الْمَنْزِلَةُ فَمَا يَتْلُغُهَا بِعَمَلِهِ، فَمَا يَزَالُ اللَّهُ يَتْلِيهِ بِمَا يَكْرَهُ حَتَّى يَتْلُغَهَا. وفي رواية له: يَكُونُ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ الْمَنْزِلَةُ الرَّفِيعَةَ.

ورواه احمد ورجاله ثقات، مجمع الزوائد ١٣/٣

ဟဇရတ် အမူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မိမိထံတော်၌ လူတစ်ဦးအတွက် မြင့်မားသော အဆင့်အတန်းများကို သတ်မှတ်ပေးထားတော်မူသည်။ (သို့ရှိရာ) လူသားသည် မိမိ၏(အမတ်)အကျင့်အမူအားဖြင့် ဤအဆင့်အတန်းသို့ မရောက်ရှိနိုင်သောအခါတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူအား ဤသို့သောအရာများ (ဥပမာ ရောဂါဝေဒနာများ၊ ဝမ်းနည်းပူဆွေးရမှုများစသည်) တို့၌ နစ်မွန်းခံစားစေသည်။ ၎င်းသူမှာ ဤသည်ကို နှစ်သက်ကျေနပ်မှုမရှိချေ။ ဤသို့သော အဖြစ်နှင့်ပင် အကြောင်းခံ၍ ထိုသူသည် ထိုသတ်မှတ်ထားသော အဆင့်အတန်းသို့ ရောက်ရှိသွားပေသည်။ (ဝေါအစ်ဒ်)

၂၂။ ဆူးစူးခဲ့လျှင်ပင် အပြစ်ခွင့်လွှတ်ခြင်းခံရ

﴿ 22 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَا يَصِيبُ الْمُسْلِمَ مِنْ نَصَبٍ وَلَا وَصَبٍ وَلَا هَمٍّ وَلَا حُزْنٍ، وَلَا أَذًى، وَلَا غَمٍّ حَتَّى الشُّوْكَةِ يُشَاكُهَا، إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا مِنْ خَطَايَاهُ. رواه البخارى، باب ما جاء فى كفارة المرض، رقم: ٥٦٤١

ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) နှင့် ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရလ်(ﷺ) တို့မှ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မွတ်စ်လင်မ်သည် မည်သို့သော မောပန်း နှမ်းနယ်မှု၊ ရောဂါဝေဒနာ၊ ပူပန်မှု၊ စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့မှု၊ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ပူဆွေး ဝမ်းနည်းမှုများနှင့် တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရပါမူ၊ အဘယ်မျှဟူမူ ၎င်းသူအား ဆူးစူးခဲ့လျှင်ပင် အလ္လာဟ် (ﷻ) သည် ဤအကြောင်းခံဖြင့်ပင် ထိုသူ၏အပြစ်ဂိုနာဟ်များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေး သနားတော်မူပေသည် (ဗုခါရီ)

၂၃။ အပြစ်ဂိုနာဟ်တစ်ခုကို ချွတ်ကယ်

﴿ 23 ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُشَاكُ شَوْكَةً فَمَا فَوْقَهَا، إِلَّا كُتِبَتْ لَهُ بِهَا دَرَجَةٌ، وَمُحِيتْ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ. رواه مسلم، باب ثواب المؤمن فيما يصيبه من مرض..... رقم: ၆၀၆၂

ဟဇရသ် အာအေရှလ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့် ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးအား ဆူးစူးခဲ့လျှင် သို့မဟုတ် ထိုထက်ပင်နည်း သော ဘေးဒုက္ခနှင့် ကြုံတွေ့ခံစားခဲ့ရလျှင် ယင်း၏အစား အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ဘက်တော်မှ ထိုသူအတွက် အဆင့်အတန်းတစ်ခုကို တိုးမြှင့်ပေးတော်မူသည်။ ထို့အပြင် ထိုသူ၏အပြစ် ဂိုနာဟ်တစ်ခုကိုလည်း ချွတ်ကယ်ပေးသနားတော်မူပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၄။ ဘေးဒုက္ခနှင့်ဝမ်းနည်းပူဆွေးမှုများ

﴿ 24 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا يَزَالُ الْبَلَاءُ بِالْمُؤْمِنِ وَالْمُؤْمِنَةُ فِي نَفْسِهِ وَوَلَدِهِ وَمَالِهِ حَتَّى يُلْقَى اللَّهَ وَمَا عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ. رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء فى الصبر على السلاء، رقم: ၂၃၇၉

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရလ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အချို့သော အိမာန်ရင်အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများထံ အလ္လာဟ်(ﷻ) ဘက်တော်မှ ဘေးဒုက္ခများနှင့် ဝမ်းနည်းပူဆွေးမှုများ

ဆိုက်ရောက်လာတတ်ပေသည်။ ထိုအရာများသည် တစ်ခါတစ်ရံ ၎င်းသူကိုယ်တိုင်အင်္ဂါပေါ်သော်လည်းကောင်း၊ ၎င်းသူ၏သားသမီးများအပေါ်သော်လည်းကောင်း၊ ၎င်းသူ၏ဥစ္စာပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်းဖြစ်တတ်ပေသည်။ (ဤအရာများ၏ အစားမှာ ထိုသူတို့၏ အပြစ်ရှိနာတ်လျော့နည်းသွားခြင်းပင်ဖြစ်သည်။) အဘယ်မျှလျော့နည်းသွားသနည်းဟူမူ ထိုသူတို့သေပြီးနောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရှေ့တော်မှောက်သို့ ဝင်ရောက်ခစားရသောအချိန်တွင် ၎င်းတို့ထံတွင် အပြစ်ရှိနာတ်တစ်ခုမျှပင် မကျန်ရှိတော့ချေ။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၅။ ရောဂါဝေဒနာခံစားရသောအခါ

﴿ 25 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا ابْتَلَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ الْعَبْدَ الْمُسْلِمَ بِلَاءٍ فِي جَسَدِهِ، قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لِلْمَلِكِ: ائْتِ بِصَالِحٍ عَمِلِهِ الَّذِي كَانَ يَعْمَلُهُ، فَإِنْ شَفَاهُ، غَسَلَهُ وَطَهَّرَهُ، وَإِنْ قَبِضَهُ غَفَرْ لَهُ وَرَحِمَهُ.

رواه أبو يعنى وأحمد بن حنبل، مجمع الروايات 337/3

ဟဇရတ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလိက်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတတ်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အကြင်ဗန္ဓုတ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ရောဂါဝေဒနာတစ်ခုခုခံစားစေသောအခါ ဖရစ်ရှ်သဟ်များကို အမိန့်ရှိသည်မှာ ထိုသူပြုကျင့်ဆောက်တည်လေ့ရှိသော ကောင်းမှုများ (၎င်းသူကျန်းမာနေစဉ် အမြဲတမ်းပြုကျင့် ဆောက်တည်ခဲ့သော ကောင်းမှုများဖြစ်သည်)ကို ရေးမှတ်ကုန်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထို့နောက် ထိုသူကို ရောဂါဝေဒနာများမှ ကျန်းမာခြင်းကိုချီးမြှင့်တော်မူသောအခါတွင် ထိုသူအား (အပြစ်ရှိနာတ်အားလုံးမှ)ဆေးကြောပြီး သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေတော်မူသည်။ အကယ်၍ ထိုသူအား အသက်ပိညာဉ် ရုတ်သိမ်းတော်မူလျှင်လည်း (မဂ်ဖီရတ်) လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ချီးမြှင့်တော်မူသည့်အပြင် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကြီးမားသောရဟ်မသ်တော်ကိုလည်း ချီးမြှင့်တော်မူပေသည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၆။ ချီးမွမ်းထောမနာပြုခဲ့လျှင်

﴿ 26 ﴾ عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنْ اللَّهُ يَقُولُ: إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدًا مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنًا، فَحَمِدَنِي عَلَى مَا ابْتَلَيْتُهُ فَأَجْرُوا لَهُ كَمَا كُنْتُمْ تُجْرُونَ لَهُ وَهُوَ صَحِيحٌ.

رواه أحمد والطبراني في الكبير والإمام الألبان في صحيحه من رواية

سعد بن عبد الله عن راشد الصنعالي وهو ضعيف في غير الشاهدين وفي الحاشية: راشد بن داود

عنه في رواية أحمد بن حنبل، صحيحه، مجمع الروايات 337/3

ဟဇရသ် ရှမ်းဒါးဒ်ဗင်န်အောင်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်ဆိုခဲ့သော ဟဒီးဆ်ကွဒ်စီတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ မိန့်ဆိုချက်ကို ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ငါအရှင်မြတ်သည် မိမိ၏ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်များမှ မုအ်မင်န်တစ်ဦးတစ်ယောက်အား (ဘေးဒုက္ခများ၊ ဝမ်းနည်းမှုဆွေးမှုများနှင့် ရောဂါဝေဒနာများ စသည့်အဖြစ်များ၌) ကျရောက် ခံစားစေတော်မူသောအခါ ထိုသူသည် ငါအရှင်မြတ်ချပေးခဲ့သော အထက်ပါဘေးဒုက္ခဝေဒနာများနှင့် ပတ်သက်၍ (ငါအရှင်မြတ်အပေါ် ကျေနပ်သဘောတူသောအဖြစ်နှင့်) ငါအရှင်မြတ်အပေါ် (ဟမ်ဒီစနာ) ချီးမွမ်းမှုပြုလျှင် (ငါအရှင်သည် ဖရစ်ရှ်သဟ်များအား) ထိုသူ၏ကောင်းမှုများအား (၎င်းသူကျန်းမာနေစဉ် အမြဲမပြတ်ပြုကျင့်လေ့ရှိသော ကောင်းမှုများ) ရေးမှတ်ကြကုန်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၇။ အတွင်းရောဂါ

﴿ 27 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يَزَالُ الْمَلِيْلَةُ وَالصُّدَاعُ بِالْعَبْدِ وَالْأَمَةِ وَإِنْ عَلَيْهِمَا مِنَ الْخَطَايَا مِثْلَ أُحُدٍ، فَمَا يَدْعُهُمَا وَعَلَيْهِمَا مِثْقَالُ حَرْدَلَةٍ.

رواه أبو يعلى ورجاله ثقات، مجمع الزوائد ٢٩/٣

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင် မွတ်စ်လင်မ် အမျိုးသားအားလည်းကောင်း၊ အမျိုးသမီးအားလည်းကောင်း၊ အမြဲတမ်းခံစားရသော အတွင်းရောဂါ အဖျားအနာ သို့မဟုတ် ခေါင်းကိုက်ခြင်းတို့သည် ၎င်းသူ၌ရှိနေသော အပြစ်ဂိုဏ်များ အဟွဒ်တောင်ပမာခန့်များပြားသည်ဖြစ်စေ မြူမှုန်ခန့်မျှပင် မချန်လှပ်ထားချေ။ (ဝေါအိဒ်)

၂၈။ ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊ ဆူးစူးခြင်း

﴿ 28 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: صُدَاعُ الْمُؤْمِنِ وَشُرْكَةُ بُشَاكِنِهَا أَوْشَىءُ يُؤْذِيهِ يَرْفَعُهُ اللَّهُ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ دَرَجَةً، وَيُكَفِّرُ عَنْهَا بِهَا ذُنُوبَهُ.

رواه ابن أبي الدنيا ورواته ثقات، الترغيب ٢٩٧/٤

ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုအ်မင်န်တစ်ဦး၏ခေါင်းကိုက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဆူးစူးခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အခြားဒုက္ခဖြစ်သော အရာတစ်ခုခုပင်ဖြစ်စေ၊ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ကိယာမသ်နေ့တွင် ဤဒုက္ခခံစားရမှုအစား ထိုသူအား အဆင့်အတန်းတစ်ခု တိုးပေးတော်မူမည်။ ထို့အပြင် ထိုသူ၏ အပြစ်ဂိုဏ်များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူမည်။ (သရ်ဂီးဗ်)

၂၉။ ကျိုးနွံစွာဖြင့် တောင်းဆိုချင်

﴿ 29 ﴾ عَنْ أَبِي أَمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَا مِنْ عَبْدٍ تَضَرَّعَ مِنْ مَرَضٍ إِلَّا بَعَثَهُ اللَّهُ مِنْهُ طَاهِرًا. رواه الطبراني في الكبير ورجاله ثقات، مجمع الزوائد 31/3

ဟဇရသ် အဗူအာမာမဟ်ဗဟေလီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်ဗန္ဓုတ်တစ်ဦးဦးသည် ရောဂါဝေဒနာကြောင့် (အလ္လာဟ်(ﷻ) ဘက်သို့ အာရုံပြု၍ ကျိုးနွံစွာဖြင့်) မိမိ၏မတတ်စွမ်းနိုင်မှုကို တောင်းဆိုပါမူ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအား ဤရောဂါဝေဒနာဖြင့် ထိုသူ၏အပြစ်ကိုနာတ်အားလုံးမှ သန့်ရှင်းသောအဖြစ် နှင့် ကျန်းမာရေး ပေးသနားတော်မူမည်။ (သွဗ်ရာနီ)

၃၀။ တစ်ညတာမျှများနာမူ

﴿ 30 ﴾ عَنِ الْحَسَنِ رَحِمَهُ اللَّهُ مُرْسَلًا مَرْفُوعًا قَالَ: إِنَّ اللَّهَ لَيُكَفِّرُ عَنِ الْمُؤْمِنِ خَطَايَاهُ كُلَّهَا بِحُمَى لَيْلَةٍ. رواه ابن أبي الدنيا وقال ابن المبارك عقب رواية له انه من جيد الحديث ثم قال وشوا هذه كثيرة يؤكد بعضها بعضا، اتحاف 9/26

ဟဇန(رضي الله عنه) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ မိန့်ခွန်းတော်ကို ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မုအ်မင်န်တစ်ဦးကို တစ်ညတာမျှ ဖျားနာမှု၏အစား ၎င်းသူ၏အပြစ် ကိုနာတ်များ အားလုံးကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူသည်။ (အစ်သေဟာစ်)

၃၁။ ဂိုနဟ်များခွင့်လွှတ်ခံရသောကြောင့်

﴿ 31 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدِي الْمُؤْمِنَ وَلَمْ يَشْكُنِي إِلَى عَوَادِهِ أَطْلَقْتُهُ مِنْ أَسَارِي، ثُمَّ أَبْدَلْتُهُ لَحْمًا خَيْرًا مِنْ لَحْمِهِ، وَذَمًّا خَيْرًا مِنْ ذَمِّهِ، ثُمَّ يَسْتَأْنِفُ الْعَمَلِ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح على شرط الشيخين ولم يخرجاه ووافقه الذهبي 34/91

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မှ တစ်ဆင့် ဟဒီးဆေ ကွဒ်စီကိုဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းမှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါအရှင်မြတ်သည် မိမိ၏ မုအ်မင်န်ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်အား (ရောဂါတစ်ခုခုဖြင့်) ဝေဒနာခံစားစေခဲ့ရာ ထိုသူသည် မိမိအား လာရောက်မေးမြန်းအားပေးစကားပြောကြသူများအား အရှင်မြတ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး (မကျေနပ်ကြောင်း) တိုင်တန်းပြောဆိုသည်းညှုခြင်း မပြုခဲ့ပါလျှင် ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုသူအား

ငါအရှင်မြတ်၏ ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်မှုမှ လွတ်မြောက်ခွင့်ပြုသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုသူ၏ အပြစ်ဂိုဏ်များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးမည်။ ပြီးနောက် ထိုသူအား မူလအသားအရေအထက် သာပိုကောင်းမွန်သော အသားအရေကို ချီးမြှင့်တော်မူမည်။ ထို့အပြင်ယင်းအား မူလသွေးထက် သာပိုကောင်းမွန်သော သွေးကိုချီးမြှင့်ပေးသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကျန်းမာရေးကို ချီးမြှင့်ပေး တော်မူသည်။ ၎င်းနောက်ထိုသူသည် (ဝေဒနာခံစားနေရမှုမှ ပြန်လည် ကျန်းမာလာပြီးနောက်) စိတ်သစ်လူသစ်ဖြင့် အမလ်များကို ပြန်လည်ပြုကျင့်လာပေးသည်။ (အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုသူ၏ပြီးခဲ့သော သက်တမ်းက ဂိုဏ်းများအားလုံးကို ခွင့်လွှတ်ခြင်းခံရသောကြောင့်ဖြစ်သည်) (ဟာကင်မ်)

၃၂။ သည်းခံခဲ့ကျင့်

﴿ 32 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ أُوْعِكَ لَيْلَةً فَطَهَّرَ وَارْتَضَىٰ بِهَا عَنِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ حَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَمَنْ دُفِنَ بِهَا.

رواه ابن أبي الدنيا في كتاب الرضا وغيره، الصحيح ٢٩٩/٤

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် တစ်ညတာ အဖျားဝေဒနာခံစားရ၏။ ထိုသူသည် ဤဝေဒနာ အပေါ်တွင် သည်းခံလေသည်။ ၎င်းဝေဒနာခံစားနေလျက် အလ္လာဟ်(ﷻ) အပေါ် ကျေနပ် သဘောတူလျှင် ထိုသူသည် အမိဝမ်းမှ ကျွတ်ခါစ ကလေးသူငယ်ကဲ့သို့ မိမိ၏အပြစ်ဂိုဏ်များမှ ကျွတ်လွတ်ခြင်းခံရပေမည်။ (သရ်ဂီးဗ်)

၃၃။ ဂျန္နသ်ထက်နည်းသော အစားပေးမှုဖြင့် မကျေနပ်

﴿ 33 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَفَعَهُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: مَنْ أَذْهَبَتْ حَبِيبَتِيهِ وَأَصْبَرَ وَاسْتَسْبَلَتْ لَمْ أَزُصْ لَهُ ثَوَابًا دُونَ الْجَنَّةِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء في ذهاب البصر، رقم: ٢٩٠١

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရတ်(رضي الله عنه) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မှတစ်ဆင့် ဟဒီးဆေကွဒ်စီ ကို ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်မှာ ကျွန်ုပ်၏အရှင်သခင် အလ္လာဟ်(ﷻ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါအရှင် သည် အကြင်သူ အလွန်နှစ်သက်တန်ဖိုးထားသော အရာနှစ်ခု ဆိုလိုသည်မှာ မျက်လုံးများကို ရုတ်သိမ်းတော်မူလိုက်သောအခါ ထိုသူက ဤဒုက္ခအပေါ် သည်းခံမျှီသိပ်ပြီး ကောင်းသော အကျိုးဆင်းပါးများကို မျှော်လင့်မက်ထားခဲ့လျှင် ငါအရှင်သည် ထိုသူအဖို့ ဂျန္နသ်ထက်နည်း သော အစားပေးခြင်းမျိုးဖြင့် ကျေနပ်လိမ့်မည်မဟုတ်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၃၄။ ဖျားနာနေသောအခါလည်း ဆဝါးပရနေပြ

﴿ 34 ﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا مَرَضَ الْعَبْدُ أَوْ سَافَرَ كَتَبَ لَهُ مِثْلَ مَا كَانَ يَعْمَلُ مُقِيمًا صَحِيحًا.

رواه البخارى، باب يكتب للمسافر رقم: ၂၄၉၆

ဟဇရသ် အဗူမူစာ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်သည် ဖျားနာနေသောအခါဖြစ်စေ၊ ခရီးထွက်နေသောအခါဖြစ်စေ၊ ထိုသူအတွက်ဆဝါးများကို ၎င်းသူကျန်းမာနေသောအခါတွင်လည်းကောင်း၊ ၎င်းအိမ်တွင်ရှိနေသောအခါ၌လည်းကောင်း ကောင်းမှုပြုလေ့ရှိသကဲ့သို့ပင် ရေးမှတ်တော်မူသည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၃၅။ အမ်ဗီယာများနှင့် အတူရှိမည့်ကုန်သည်

﴿ 35 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: التَّاجِرُ الصَّدُوقُ الْآمِينُ، مَعَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ.

رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن، باب ما جاء فى التجار رقم: ၂၂၀၉

ဟဇရသ် အဗူအီးဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (အပေးအယူတွင်လည်းကောင်း၊ အချိန်အတွယ်၌လည်းကောင်း၊) မှန်ကန်ပြည့်ဝစွာနှင့် ထိန်ချန်လျှို့ဝှက်မှုကင်းပြီး ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုပြုသော ကုန်သည်သည် အမ်ဗီယာများ (နဗီရုဗ်များ)၊ ဆွိဒ်ဒီကီးန် (မှန်ကန်သူ)များ၊ ရှိဟဒါ (အစွလာမ်သာသနာသူရဲကောင်း)များနှင့် အတူရှိမည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၃၆။ အပြစ်ကျူးလွန်သူများအဖြစ်နှင့်

﴿ 36 ﴾ عَنْ رِفَاعَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: إِنَّ التَّجَارَ يُبْعَثُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فُجَارًا، إِلَّا مَنْ اتَّقَى اللَّهَ وَبَرَّ وَصَدَّقَ.

رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء فى التجار رقم: ၂၂၁၀

ဟဇရသ် ရိဖာအဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကုန်သည်များကို (ဝိနာဟ်ဂါရ်)အပြစ်ကျူးလွန်သူများအဖြစ်နှင့် ကိယာမသ်နေ့တွင် ရှင်ပြန်ထစေတော်မူမည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းကုန်သည်များ မပါဝင်ချေ။ ထိုသူများသည် မိမိတို့ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားရာ၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ကြောက်ရွံ့မှုထားရှိကြသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ

အလွဲသုံးစားမှု လိမ်လည်လှည့်ဖျားမှု စသည်တို့ကို မကျူးလွန်ခဲ့ချေ။ ထို့အပြင် ကောင်းမှုများ ပွားခဲ့သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မိမိရောင်းဝယ်ဖောက်ကားရာ၌ လူအများနှင့် ကောင်းမွန်ချိုသာစွာ ဆက်ဆံကြသည်။ မှန်ကန်စွာ ပြောဆိုပြုမူကြသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၃၇။ ဖရ်ရှ်သဟ်များက

﴿ 37 ﴾ عَنْ أُمِّ عَمَارَةَ ابْنَةِ كَعْبِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ عَلَيْهَا فَقَدِمَتْ إِلَيْهِ طَعَامًا، فَقَالَ: كُلِّي، فَقَالَتْ: إِنِّي صَائِمَةٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ الصَّائِمَ تَصَلَّى عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ إِذَا أَكَلَ عَنْدهُ حَتَّى يَفْرُغُوا، وَرُبَّمَا قَالَ: حَتَّى يَشْبَعُوا.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء في فضل الصائم - الأكل عند، رقم: ၂၈၀၆

ဟဇရတ် ကအဗ်(ﷺ) ၏ သမီးဖြစ်သူ အွမ္မေအုမာရဟ် အန်ဆွာရီယဟ်(رضی اللہ عنہا) က အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်မထံသို့ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ရောက်လာတော်မူသောအခါ ကျွန်မက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သုံးဆောင်ရန် အစားအသောက်များဖြင့် ညှဉ်ခံသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်မလည်း သုံးဆောင်ပါဟု အမိန့်ရှိရာ ကျွန်မက ရိုဇဟ်နှင့်ဖြစ်ပါသည်ဟု ဖြေကြားလိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ရိုဇဟ်ထားသူရှေ့၌ အစားများ စားသောက်သုံးဆောင်ကြသောအခါ ထိုစားသောက်ကြသူများ စားသောက်ပြီးစီးသည့်အချိန် အထိ ယင်းရိုဇဟ်ထားသူအပေါ် ဖရ်ရှ်သဟ်များက ရဟ်မသ်ကျစေရန် ဒိုအာများတောင်းပေးနေကြသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၃၈။ သစ်ပင်တစ်ပင်ခုတ်ခြင်းဖြင့် ဂျန္နသ်

﴿ 38 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ شَجَرَةً كَانَتْ تُؤْدِي الْمُسْلِمِينَ، فَجَاءَ رَجُلٌ فَقَطَعَهَا، فَدَخَلَ الْجَنَّةَ.

رواه مسلم، باب فضل إزالة الأذى عن الطريق، رقم: ၆၇၇၂

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضی اللہ عنہ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ သစ်ပင်တစ်ပင်သည် မွတ်စ်လင်မ်များအား ဒုက္ခဖြစ်စေရာ ထိုသစ်ပင်ကို လူတစ်ဦးလာ၍ ခုတ်ဖြတ်ဖယ်ရှားပေးခဲ့ရာ ထိုသူသည် (ဤကောင်းမှုအစား) ဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်သွားသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၉။ သာပိုမွန်မြတ်မှုရရှိစေသောအရာ

﴿ 39 ﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لَهُ: أَنْظِرْ لِنَاكَ سِتًّا بِخَيْرٍ مِنْ أَحْمَرَ وَلَا أَسْوَدَ إِلَّا أَنْ تَفْضُلَهُ بِتَقْوَى.

၁၀၈/၁၀

ဟရေသ် အပူရေ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်တော်အား အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ ကြည့်ပါ။ အသင်သည် မိမိ၏ပင်ကိုယ်အရည်အချင်းဖြင့် မည်သည့်အသားဖြူသူထက်မျှ မည်သည့်အသားမည်းသူထက်မျှ သာပိုမွန်မြတ်သည်မဟုတ်။ သို့ရာတွင် သပ်ကံဝါတရား အလ္လာဟ်(ﷻ)အား ကြောက်ရွံ့ခြင်းဖြင့် (အခြားသူများထက်) သာပို၍ မွန်မြတ်နိုင်ပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၄၀။ ကစမ်ကျိန်ဆိုလျှင်လည်း

﴿ 40 ﴾ عَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ مِنْ أُمَّتِي مَنْ لَوْ جَاءَ أَحَدُكُمْ يَسْأَلُهُ دِينَارًا لَمْ يُعْطِهِ، وَلَوْ سَأَلَهُ دِرْهَمًا لَمْ يُعْطِهِ، وَلَوْ سَأَلَهُ فُلْسًا لَمْ يُعْطِهِ، وَلَوْ سَأَلَ اللَّهُ الْحَبَّةَ أَغْطَاهُ إِلَّا هَا، ذِي ظُمْرَيْنِ لَا يُؤْبَهُ لَهُ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لَا بَرَّةَ.

رواد الطبرانی في الاوسط ورجال الصحيح، مجمع الزوائد ٤٦٦/١٠

ဟရေသ် စောင်ဟန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါ၏ အွမ္မသ်သားထဲမှ အချို့သည် ဤသို့ရှိကြသည်။ ၎င်းတို့အထဲမှ အသင်တို့မှ တစ်ဦးဦးထံသို့ လာရောက်၍ (ဒီနာရ်) ရွှေဒင်္ဂါးတောင်းခံလျှင် အသင်တို့က မပေးကြချေ။ အကယ်၍ (ဒီရ်ဟမ်) ပိုက်ဆံတစ်ပြားတောင်းလျှင်လည်း မပေးကြချေ။ အကယ်၍ အကြွေတစ်ပြားတောင်းလျှင်ပင် ၎င်းတို့ကို ဤအကြွေတစ်ပြားတစ်ချပ်မှပင် မပေးကြချေ။ (သို့ရာတွင်) ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်မှ ဤသို့အဆင့်အတန်းများ ရရှိထားကြသည်။ အကယ်၍ ထိုသူများသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်တွင် ဂျန္နသ်ကို တောင်းခံကြလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူများအား ဂျန္နသ်ချီးမြှင့်တော်မူလိမ့်မည်။ (၎င်းသူများ၏ ကိုယ်ပေါ်တွင်) ဟောင်းနွမ်းနေသော စောင်ပိုင်းနှစ်ပိုင်းမျှသာ ရှိကြသည်။ ထိုသူများသည် လူအများ၏ ဂရုစိုက်အလေးမှုခြင်းများကို မခံခဲ့ကြရချေ။ (သို့ရာတွင်) ထိုသူများသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အပေါ် (ယုံပုံအားကိုးလျက်) တစ်စုံတစ်ရာကို ကစမ်ကျိန်ဆိုလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မုချကေနံ ထိုကျိန်ဆိုမှုကို ဖြည့်စွမ်းပေးတော်မူလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

(သွဗ်ရာနီ)

ကောင်းမွန်မြင့်မြတ်သော အကျင့်မူလ

ကုရ်အာနိ၏အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿وَ اخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ﴾ [الحجر: ၈၈]

- (၁) ထို့ပြင် အသင်သည် မိမိ၏ပုခုံးကို မုခ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူတို့အဖို့ နှိမ့်ချပါလေ။
- (၁၂) ၎င်းတို့အား သနားကြင်နာပါလေ။ (ကုရ်အာန်၊ ၁၅:၁၈)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمُوتُ
وَالْأَرْضُ لَا أَعْدَتْ لِلْمُتَّقِينَ ۝ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكُظُمِ
الْعَظِيمِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ [ال عمران ၁၃၃-၁၃၄]

- (၂) ထို့ပြင်တဝ အသင်တို့သည် မိမိတို့၏ အရှင်မြတ်အထံတော်မှဖြစ်သော အပြစ်မှ ချမ်းသာပေးသနားတော်မူရာသို့လည်းကောင်း၊ ‘ဂျန္နသ်’သုခဘုံသို့လည်းကောင်း၊ သူ့ထက်ငါလျင်မြန်စွာ ပြေးကြကုန်လော့။ ထို‘ဂျန္နသ်’သုခဘုံ၏ အကျယ်အဝန်းကား မိုးကောင်းကင်များနှင့် ပထဝီမြေပြင်(တမျှ)ဖြစ်၏။ ထိုဂျန္နသ်သုခဘုံသည် ပြစ်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်ကြကုန်သော မွသ်သကီ သူတော်စင်များအဖို့ အသင့်ပြင်ဆင်ထားပြီးဖြစ် လေသတည်း။ (ကုရ်အာန် ၃ : ၁၃၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا﴾ [الفرقان: ၁၇]

- (၃) စင်စစ်သော်ကား ရဟ်မားန် အလွန်တရာသနားကြင်နာတော်မူသောအရှင်၏ကျွန်များ သည် အကြင်သူများပင်။ ထိုသူတို့သည် ပထဝီမြေပေါ်ဝယ် မာန်မာနမရှိဘဲ မိမိကိုယ်ကိုနှိမ့်ချ၍ အိမ်သေရုံစွာ လမ်းလျှောက်ကြကုန်၏။ (ကုရ်အာန် ၂၅ : ၆၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَجَزَّوْا سَيِّئَةً سَيِّئَةً فَلَهَا تَغْفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ ۗ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾ [الشورى: ၄၀]

- (၄) စင်စစ်သော်ကား မကောင်းမှုပြုခြင်း၏အစား ယင်းမကောင်းမှုပြုခြင်းနှင့်အညီအမျှ မကောင်းပြုခြင်းပင်။ သို့တစေလည်း မည်သူမဆို ခွင့်လွှတ်ခဲ့ပါမူ ၎င်းပြင် (မိမိတို့ အချင်းချင်း၏ အရေးကိစ္စများကို ပြေလည်) ကောင်းမွန်အောင် ပြုပြင်ခဲ့ပါမူ ထိုသူအား

အကျိုးပေးခြင်းမှာ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏တာဝန်ဖြစ်၏။ ဧကန်မလွဲ ထိုအရှင်မြတ်သည်
မတရားသောသူတို့အား နှစ်မြို့တော်မမူပေ။ (ကုရ်အာန် ၄၂ : ၄၀)

[الشورى: ၃၇]

وَقَالَ تَعَالَى : ﴿وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ﴾

(၅) ထိုမှတစ်ပါး ၎င်းတို့သည် မည်သည့်အခါမျိုးမဆို အမျက်ထွက်ကြသည်ရှိသော် ခွင့်လွှတ်
လေ့ရှိကြကုန်၏။ (ကုရ်အာန်၊ ၄၂ : ၃၇)

وَقَالَ تَعَالَى حِكَايَةً عَنْ قَوْلِ لُقْمَنْ : ﴿وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمَسْ فِي
الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ۝ وَاقْصِدْ فِي مَشْيِكَ
وَإِغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ ۚ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ﴾ [لقمن: ၁၈-၁၉]

(၆) ၎င်းပြင် (အို-ချစ်သား) အသင်သည် လူတို့ရှေ့ဝယ် မိမိမျက်နှာကို စူးမြဲထားလေနှင့်။
(လူတို့ဘက်မှ မျက်နှာကို မလွဲပါလေနှင့်) ထို့ပြင် အသင်သည် ပထဝီမြေဝယ်
မော်ကြားလျက် လမ်းမလျှောက်လေနှင့်။ ဧကန်အမှန် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည်
မည်သည့်စိတ်နေဖြင့်သူ၊ အထင်ကြီးသူ၊ ဝါကြွားသူ၊ ဂုဏ်မောက်သူတို့ကို နှစ်သက်
တော်မူသည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ပြင် အသင်သည် မိမိလမ်းလျှောက်မှု၌ အလယ်အလတ်
ပြုလုပ်ပါလေ။ အိန္ဒြေစောင့်စည်းပါလေ။ ထိုမှတစ်ပါး အသင်သည် မိမိအသံကို
နိမ့်ချပါလေ။ မလွဲဧကန် စက်ဆုပ်ဖွယ်အဖြစ်ဆုံး အသံကား မြည်းသတ္တဝါတို့၏
အသံပင်ဖြစ်ချေသတည်း။ (ကုရ်အာန် ၃၁ - ၁၈:၁၉)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၄၁။ အိမ်လားကံဖြင့် မြင့်မားသောအဆင့်အတန်း

﴿ 41 ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ الْمُؤْمِنَ

لَيُذْرِكُ بِحُسْنِ خُلُقِهِ ذُرِّيَّةَ الصَّائِمِ الْقَائِمِ. رواه ابو داود، باب في حسن الخلق، رقم: ၄၇၉၈

ဟဒေရသ် အာအေရှဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှကြိုသို့
ကြားခဲ့သည်။ မုအ်မင်န်သည် မိမိ၏ကောင်းမွန်မှန်ကန်သည့် အိမ်လားကံအကျင့်အမူကြောင့်
ရှိဖော်ထားသူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တစ်ညလုံး အိပ်စာသိပ်ပြုသူကဲ့သို့လည်းကောင်း အဆင့်
အတန်းကို ရရှိသွားသည်။ (အဗူဒါဝုဒ်)

၄၂။ အပြည့်အဝဆုံး မုဒ်မင်န်

﴿ 42 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَكْمَلَ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنَهُمْ خُلُقًا وَخَيْرَكُمْ خِيَارُكُمْ لِيَسَابِكُكُمْ.

رواه احمد ၄၇၃/၂

ဟရေသ် အဟူရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အထဲတွင် အပြည့်ဝဆုံးသော အိမာန်ရှင်မုဒ်မင်န်ဟူသည် အကောင်းဆုံးသော အကျင့်အမူအခံလားကံပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် အသင်တို့အထဲတွင် အမွန်မြတ်ဆုံးသောသူမှာ မိမိ၏ဇနီးကို အကောင်းဆုံးဆက်ဆံသူဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၄၃။ အပြည့်ဝဆုံးအိမာန်ရှင်

﴿ 43 ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ مِنْ أَكْمَلَ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنَهُمْ خُلُقًا وَالْأَطْفُفُهُمْ بِأَهْلِهِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب في استكمال الايمان رقم: ၃၆၁၂

ဟရေသ် အာအေရှဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိုယ်ကျင့်တရားအားဖြင့် အကောင်းဆုံးသောသူမှာ ပြည့်ဝသောမုဒ်မင်န်ဖြစ်သည်။ မိမိအိမ်သူအိမ်သားများနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် အလွန်ပင်နူးညံ့သိမ်မွေ့သူတို့သည် အသင်တို့အနက် အကောင်းဆုံးသောသူများဖြစ်ကြသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၄၄။ ကျွန်ုပ်တို့အတွက် ပြုခြင်းထက် ပိုသော ဆဝါးဝ်

﴿ 44 ﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: غَجِبْتُ لِمَنْ يَشْتَرِي الْمَمَالِيكَ بِمَالِهِ، ثُمَّ يَعْتَقُهُمْ، كَيْفَ لَا يَشْتَرِيَ الْأَخْرَارَ بِمَغْرُوفِهِ؟ فَهُوَ أَكْثَرُ نَوَابًا.

رواه ابو العنابيم النوسی فی قضاء الحوائج وهو حديث حسن، الجامع الصغير ၁/၂ ၁၄၉

ဟရေသ် အမ်ဒုလ္လာဟ်ပင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဤသူများနှင့်ပတ်သက်၍ အလွန်အံ့သြတော်မူသည်။ ၎င်းသည် မိမိပိုင်ငွေကြေးဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ကို ဝယ်ယူ၍ သူကောင်းပြုကြသည်။ သို့ရာတွင် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သော ဆက်ဆံမှုဖြင့် လွတ်လပ်သူများကို အဘယ်ကြောင့် မဝယ်ကြသနည်း။ ၎င်းမှာ ကျွန်ုပ်တို့ကို သူကောင်းပြုခြင်းထက် အကျိုးဆဝါးဗိသာပိုပေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အကယ်၍ ထိုသူသည် ကောင်းမွန်ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့စွာဖြင့် လူအများနှင့် ဆက်ဆံပါမူ ၎င်းလူများသည် ထိုသူ၏ ကျွန်ုပ်တို့ဖြစ်သွားကြပေမည်။ (ဂျာမေအွဆ်ဆွဂီးရ်)

၄၅။ ဂျန္နသ်တွင် အိမ်တစ်လုံးရရန်

﴿ 45 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَنَا رَعِيمٌ يَبْنِي فِي رَبْصِ الْجَنَّةِ لِمَنْ تَرَكَ الْمِرَاءَ وَإِنْ كَانَ مُحِقًّا، وَيَبْنِي فِي وَسْطِ الْجَنَّةِ لِمَنْ تَرَكَ الْكَذِبَ. وَإِنْ كَانَ مَارِحًا، وَيَبْنِي فِي أَعْلَى الْجَنَّةِ لِمَنْ حَسَّنَ خُلُقَهُ.

رواه ابوداؤد، باب في حسن الخلق، رقم: ٤٨٠٠

ဟဇရတ် အဗူအုမာမဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မှန်နေပါလျက် အခြားသူများကို ပြဿနာမရှာကြံခဲ့လျှင် ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းသူအတွက် ဂျန္နသ်အနီးတွင် အိမ်တစ်လုံးရရန် တာဝန်ယူတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကျီစယ်ရာ၌လည်း မုသားကိုစွန့်လွှတ်ခဲ့လျှင် ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းသူအတွက် ဂျန္နသ်အလယ်တွင် အိမ်တစ်လုံးရရန် တာဝန်ယူတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိ၏အကျင့်အမူကို အကောင်းဆုံး အမွန်မြတ်ဆုံးဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းမည်ဆိုလျှင် ထိုသူအဖို့ ကျွန်ုပ်သည် ဂျန္နသ်၏ အဆင့်အမြင့်ဆုံးနေရာတွင် အိမ်တစ်လုံးရရန် တာဝန်ယူတော်မူသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၄၆။ မုဒ်မင်္ဂ်တစ်ဦးနှင့် တွေ့ဆုံလျှင်

﴿ 46 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ لَقِيَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ بِمَا يُحِبُّ اللَّهُ لِيُسَرَّهُ بِذَلِكَ سَرَّهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

رواه الطبراني في الصغير وإسناده حسن، مجمع الزوائد ٣٥٣/٨

ဟဇရတ် အနတ်စ်ဗင်န်မာလစ်က်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိ၏မွတ်စ်လင်မိညီနောင်တစ်ဦး ဝမ်းသာပျော်ရွှင်စေရန်အတွက် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှစ်သက်သောနည်းနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့လျှင် (ဥပမာ ဟန်ဆောင်မှုမပါဘဲ ဖော်ရွေစွာ) ၎င်းသူကို ကိယာမသ်နေ့တွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ကျေနပ်စေတော်မူမည်။ (သွဗ်ရာဒီ)

၄၇။ ကောင်းမွန်သော အခံလားကြောင့် မြင့်မားသောအဆင့်

﴿ 47 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ الْمُسْلِمَ الْمُسْتَدَّ لِيَذْرَكَ دَرَجَةُ الصَّوَامِ الْقَوَامِ بآيَاتِ اللَّهِ بِحُسْنِ خُلُقِهِ وَكَرَمِ ضَرِيَّتِهِ.

رواه احمد ١٧٧/٢

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)

မိန့်ကြားတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် မိမိ၏မြင့်မြတ်သောကိုယ်ကျင့်တရားဖြင့် ရှုရိအသ်တရားဥပဒေအပေါ် ပြုမူကျင့်သုံးအမတ်လုပ်ခဲ့လျှင် ထိုသူသည် ညတွင် နမာန်အတွင်း ကုရ်အာန်များစွာ ဖတ်ရွတ်သူ၊ နေ့တွင် ရိုဇော်များစွာ ထားသူများကဲ့သို့ အဆင့်အတန်းမြင့်မားမှုကို ရရှိလိမ့်မည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၄၈။ အမတ်ချိန်ခွင်တွင် အလေးလံဆုံးအရာ

﴿ 48 ﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَا مِنْ شَيْءٍ أَثْقَلُ فِي الْمِيزَانِ مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ. رواه ابو داود، باب فى حسن الخلق، رقم: ၄၇၉၉

ဟဇရတ် အဗူဒရ်ဒါအ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမတ်နေ့တွင် မုအ်မင်န်တို့၏အမတ်ချိန်ခွင်တွင် ကောင်းမွန်သော အကျင့်အမူထက် အခြားမည်သည့်အမတ်မျှ သာပိုလေးလံမည်မဟုတ်ချေ။ (အဗူဒါဂူဒ်)

၄၉။ အကျင့်စာရိတ္တအကောင်းဆုံး

﴿ 49 ﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: آخِرُ مَا أَوْصَانِي بِهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَيًّا وَضَعْتُ رِجْلِي فِي الْغُرْزِ أَنْ قَالَ لِي: أَحْسِنْ خُلُقَكَ لِلنَّاسِ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ. رواه الإمام مالك فى الموطأ، ماجاء فى حسن الخلق ص ٧٠٤

ဟဇရတ် မုအာဒ်ဇင်န်ဂျဗလ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် ခွဲခွာခါနီး မိမိ၏ မြင်းပေါ်သို့တက်ရန် ခြေနင်းအပေါ် ခြေတင်ထားသည့်အချိန်၌ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ နောက်ဆုံး ဆုံးမစကား ဤသို့ရှိခဲ့သည်။ အို မုအာဒ် အခြားသူများအတွက် မိမိ၏အကျင့်အမူကို အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် ကြိုးစားပါ။ (အိမာမ်မာလစ်က်)

၅၀။ ရုစုလ်ကို စေလွှတ်ရခြင်းအကြောင်း

﴿ 50 ﴾ عَنْ مَالِكٍ رَحِمَهُ اللَّهُ أَنَّهُ بَلَغَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ حُسْنَ الْإِخْلَاقِ. رواه الإمام مالك فى الموطأ، ماجاء فى حسن الخلق ص ٧٠٥

ဟဇရတ် အိမာမ် မာလစ်က်(رحمهم الله) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်ထံပါးသို့ ဤဟဒီးဆ်ရောက်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်တော်မူခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် အကောင်းဆုံးသော အစ်လက်အကျင့်အမူများ ပြည့်စုံစေရန်အတွက် စေလွှတ်ခြင်းခံရသည်။ (အိမာမ်မာလစ်က်)

၅၁။ ရုရှင်အချစ်ဆုံးသူ

﴿ 51 ﴾ عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ مِنْ أَحَبِّكُمْ إِلَيَّ وَأَفْرَبِكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحَابِسُكُمْ أَخْلَاقًا (الحديث) رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ماجاء فی معانی الاخلاق، رقم: ۲۰۱۸

ဟရေသ် ကျာဗိရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အထဲမှ အခံလာက်အကျင့်အမူအကောင်းဆုံးသောသူသည် ကျွန်ုပ်အချစ်ဆုံးသောသူ ဖြစ်သည့်အပြင် ကိယာမသ်နေ့၌ ကျွန်ုပ်နှင့်အနီးဆုံးသောသူဖြစ်မည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၅၂။ ကောင်းမှုနှင့်အပြစ်ရှိနာဟ်

﴿ 52 ﴾ عَنِ الْمَوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنِ الْبِرِّ وَالْإِنْمِ؟ فَقَالَ: الْبِرُّ حُسْنُ الْخُلُقِ، وَالْإِنْمُ مَا حَاكَ فِي صَدْرِكَ، وَكَرِهْتَ أَنْ يَطْلُعَ عَلَيْهِ النَّاسُ.

رواه مسلم، باب تفسير البر والائتم، رقم: ၆၀၁၆

ဟရေသ် နောင်ဝါးစံပင်နိစမ်အားနိအန်ဆွာရီ(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ကောင်းမှုနှင့် အပြစ်ရှိနာဟ်အကြောင်း မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကောင်းမှုဆိုသည်မှာ ကောင်းမွန်မှန်ကန်သော အကျင့်အမူ၏ အမည်ဖြစ်သည်။ အပြစ်ဟူသည်မှာ အသင်၏စိတ်ထဲတွင် စိုးရိမ်ပူပန်စေသည်။ ယင်းကို အခြားသူများ သိရှိမည်ကိုလည်း အသင်မနှစ်သက်ချေ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၅၃။ အီမာန်ရှင်ဟူသည်

﴿ 53 ﴾ عَنْ مَكْحُولٍ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْمُؤْمِنُونَ هَيِّنُونَ لَيِّنُونَ كَالْجَمَلِ الْآتِفِ إِنْ قِينْدَ انْقَادٍ، وَإِنْ أُنْبِخَ عَلَى صَخْرَةٍ اسْتَنَاحَ.

رواه الترمذی مرسلًا، مشکوٰۃ المصابيح، رقم: ၁၀၈၆

ဟရေသ် မက္ကဟူလ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အီမာန်ရှင်ဆိုသည်မှာ အလွှာဟ်(ﷺ) ၏ အမိန့်တော်များကို အလွန်နာခံသူ၊ ထို့အပြင် အကျင့်အမူအားဖြင့်လည်း အလွန်နူးညံ့သိမ်မွေ့သူဖြစ်သည်။ ဥပမာ အမိန့်နာခံ သော ကုလားအုတ်ကို မည်သည့်ဘက်သို့ သွားခိုင်းသည်ဖြစ်စေသွားသည်။ အကယ်၍ ၎င်းကို ကျောက်ဆောင်၌ပင်ဖြစ်စေ ဝပ်ခိုင်းလျှင်လည်း ဝပ်သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ကျောက်ဆောင်၌ဝပ်ခြင်းသည် အလွန်ခက်ခဲသောအလုပ်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ကုလားအုတ်သည် အသင့်အမိန့်နာခံ၍ ၎င်းကျောက်ဆောင်၌ပင်ဝပ်သည်။ ထိုဝပ်သည်။

၅၄။ မီးကိုဟရာမ်အဖြစ် သတ်မှတ်ခံရသူ

﴿ 54 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِمَنْ يَخْرُمُ عَلَى النَّارِ، وَمَنْ تَخْرُمُ عَلَيْهِ النَّارُ؟ عَلَى كُلِّ قَرِيبٍ هَيْنَ سَهْلٍ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب فضل كل قريب هين سهل، رقم: ٢٤٨٨

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီမတ်စ်အူးဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူအပေါ် မီးကိုဟရာမ်အဖြစ် သတ်မှတ်ခံရသူ ထို့အပြင် ထိုသူက မီးအပေါ် ဟရာမ်ဖြစ်သူ မည်သူနည်းဆိုသည်ကို အသင်တို့ကို ကျွန်ုပ်မပြရပေဘူးလား။ နားထောင်ကြ၊ အသင်တို့ကို ကျွန်ုပ်ပြောပြမည်။ ဂျဟန္နမ်မီးသည် ဤသို့သောသူများအပေါ်၌ ဟရာမ်အဖြစ်သတ်မှတ်ခြင်းခံရသည်။ အကြင်သူများသည် လူအများနှင့် ရောနှောနေထိုင်ပြီး နှုတ်လျှာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အကျင့်အမူအားဖြင့်လည်းကောင်း နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာ ဆက်ဆံသူဖြစ်သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ လူအများနှင့် ရောနှောနေထိုင်ခြင်းဆိုသည်မှာ ၎င်း၏နူးညံ့သိမ်မွေ့သော ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှုကြောင့် လူအများနှင့် များပြားစွာကောင်းမွန်ယဉ်ကျေးစွာ တွေ့ဆုံသူဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် လူအများကလည်း ၎င်းသူ၏ကောင်းမွန်သော အကျင့်အမူကြောင့်ပင် ၎င်းသူအား စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှုမရှိဘဲ ချစ်ခင်ကြင်နာစွာ တွေ့ဆုံကြသည်။

၅၅။ သဝါဇ်နီ စိုက်ပျိုးမှုကျင့်သုံးကြ

﴿ 55 ﴾ عَنْ عِيَّاضِ بْنِ جِمَارٍ أَخْبَى ابْنِ مُجَاشِعٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ اللَّهُ أَوْحَى إِلَيَّ أَنْ تَرَاضَعُوا حَتَّى لَا يَفْخَرَ أَحَدٌ عَلَى أَحَدٍ، وَلَا يَتَغَبَّى أَحَدٌ عَلَى

أَحَدٍ - (وهو جزء من الحديث) - رواه مسلم، باب الصفات التي يعرف بها في الدنيا...، رقم: ٧٢١٠

ဗနီမုဂျာရေ့ မျိုးနွယ်မှ ဟဇရသ် အေယားဇ်ဗင်နီဟေမာရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ကျွန်ုပ်အား ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ဝဟီချတော်မူသည်မှာ အသင်တို့ ဤမျှတိုင် သဝါဇ်နီစိုက်ပျိုးမှုကျင့်သုံးကြ၊ အဘယ်မျှဟူမူ အသင်တို့သည် တစ်ဦးဦးအပေါ် မာနထောင်လွှားမှုကင်းသည်အထိဖြစ်၏။ ၎င်းပြင် အခြားသူများအပေါ် မတရားမပြုရ၊ နိုင်ထက်စီးနင်းမပြုရခြေ။ (မှတ်စလင်မ်)

၅၆။ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ကျေနပ်မှု

﴿ 56 ﴾ عَنْ عَمْرِو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : مَنْ تَوَاضَعَ لِرَفْعَةِ اللَّهِ فَهُوَ فِي نَفْسِهِ صَغِيرٌ وَفِي آغْيُنِ النَّاسِ عَظِيمٌ وَمَنْ تَكَبَّرَ وَضَعَهُ اللَّهُ فَهُوَ فِي آغْيُنِ النَّاسِ صَغِيرٌ وَفِي نَفْسِهِ كَبِيرٌ حَتَّى لَوْ أَنَّهُمْ عَلِيَهُمْ مِنْ كَلْبٍ أَوْ خَنَازِيرٍ .

رواه البيهقي في شعب الإيمان ٢٧٦/٦

ဟဇရသ် အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကျွန်ုပ်ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရေသွာ ကျေနပ်နှစ်သက်မှုကို ရရှိစေရန်အတွက် မိမိကိုယ်မိမိ နှိမ့်ချရိုကျိုးမှုကို ကျင့်သုံးလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ၎င်းသူကို အဆင့်အတန်းမြင့်ပေးတော်မူလိမ့်မည်။ အဘယ်မျှဟူမူ ၎င်းသူသည် မိမိကိုယ်မိမိ သေးနပ်သိမ်ဖျင်းသူဟု မှတ်ယူသော်လည်း အခြားသူများအမြင်၌ ၎င်းသူသည် အဆင့်အတန်းမြင့်မားနေပေလိမ့်မည်။ ၎င်းနောက် အကြင်သူသည် မာနထောင်ဘဝင်မြင့်နေလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအား နှိမ့်ချတော်မူလိမ့်မည်။ အဘယ်မျှတိုင်ဟူမူ ၎င်းသူသည် မိမိကိုယ်မိမိ အဆင့်အတန်းမြင့်မားနေသူဟု ထင်နေသော်လည်း အခြားသူများအမြင်၌ ထိုသူအား ခွေး၊ ဝက်ထက် ပင်သာပို၍ သေးသိမ်ယုတ်ညံ့စေတော်မူလိမ့်မည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၅၇။ နှမ်းစေ့မျှ သကပ်ဗွရ်

﴿ 57 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبَرٍ .

رواه مسلم، باب تحريم الكبر واليه ٢٦٧

ဟဇရသ် အပ်ဒ္ဒလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိနုလုံးသားထဲတွင် နှမ်းစေ့မျှ သကပ်ဗွရ်မာနရှိနေလျှင်ပင် ဂျန္နသ်သို့ဝင်ရလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ (မွတ်စလင်မ်)

၅၈။ နေရပ်သည် ဂျဟန္နမ်

﴿ 58 ﴾ عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَتَمَثَّلَ لَهُ الرَّجُلُ قِيَامًا فَلْيَتَبَرَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ .

رواه الترمذی وقال : هذا حديث حسن، باب ما جاء في كراهية قيام الرجل للرجل، رقم: ٢٧٥٥

ဟဇရသ် မုအာဝိယဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကျွန်ုပ်ကြားခဲ့ရသည်။ အကြင်သူသည် မိမိအား အခြားသူများက

ဂုဏ်ပေးလေးစားသည့် အနေဖြင့် မတ်တတ်ထရပ်ကြသည်ကို နှစ်သက်ကြည်နူးလျှင် ထိုသူ၏ နေရပ်ဌာနေသည် ဂျဟန္နမ်ဖြစ်မည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤသတိပေးစကားသည် လူတို့မတ်တတ်ရပ်၍ ဂုဏ်ပေးကြခြင်းကို နှစ်သက်သူအဖို့ဖြစ်သည်။ သို့သော် ကိုယ်တိုင် ဤသို့ဂုဏ်ပေးမှုကို လုံးဝနှစ်သက်ခြင်းမရှိသော်ငြားလည်း အခြားသူများက လေးစားချစ်ခင်မှုကြောင့် ၎င်းရှေ့၌ မတ်တတ်ရပ်လျှင်မူ အကြောင်းမဟုတ်ပေ။

၅၉။ ရုစုလ်မနုစ်သက်သောကြိုဆိုမှု

၆၀၅ 59 عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : لَمْ يَكُنْ مَسْخُصًا أَحَبُّ إِلَيْهِمْ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ،

قَالَ : وَكَانُوا إِذَا رَأَوْهُ لَمْ يَقُولُوا لِمَا يَعْلَمُونَ مِنْ كَرَاهِيَّتِهِ لِذَلِكَ . رواه الترمذی وقال : هذا

حديث حسن صحيح غريب ، باب ما جاء في كراهية قيام الرجل للرجل ، رقم : ၃၇၈၄

ဟဇရတ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ဆွဟာဗဟ်များထံတွင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထက် သာပိုချစ်ခင်ခံရသူ အခြားမည်သည့် လူသားတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မရှိတော့ချေ။ သို့ပင်ငြားလည်း တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ရောက်လာသည့်တိုင် မည်သူမျှ မတ်တတ်ထရပ်၍ ကြိုဆိုခြင်း အလျဉ်းမပြုချေ။ အကြောင်းမှာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဤသို့မတ်တတ်ထရပ်၍ ကြိုဆိုခြင်းကို မနှစ်သက်ကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့သိထားခြင်းဖြစ်သည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၆၀။ ခွင့်လွှတ်ခဲ့ပါမူ

၆၀၆ 60 عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : مَا مِنْ

رَجُلٍ يُصَابُ بِشَيْءٍ فِي جَسَدِهِ فَيَتَصَدَّقُ بِهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ بِهِ دَرَجَةً وَحَطَّ عَنْهُ بِهِ خَطِيئَةٌ .

رواه الترمذی وقال : هذا حديث غريب ، باب ما جاء في الصدقة في الجسد ، رقم : ၃၇၉၃

ဟဇရတ် အဗူဒရ်ဒါအ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကျွန်ုပ်ကြားသိခဲ့သည်။ အကြင်သူ့အပေါ် မည်သူထံမှဖြစ်စေ ဘေးဒုက္ခတစ်စုံတစ်ရာ ကျရောက်သော်လည်း ၎င်းသူသည် ထိုသူအား ခွင့်လွှတ်ခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုခွင့်လွှတ်သူအား အဆင့်အတန်းတိုးမြှင့်ပေးမည်။ ထို့အပြင် ထိုသူ၏ အပြစ်ဂိုဏ်းတစ်ခုကိုလည်း ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးမည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၆၁။ ခွင့်မလွှတ်ခဲ့လျှင်

﴿ 61 ﴾ عَنْ جُرَّادٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ اغْتَدَرَ إِلَى أَخِيهِ بِمَعْذَرَةٍ، فَلَمْ يَقْبَلْهَا، كَانَ عَلَيْهِ مِثْلُ خَطِيئَةِ صَاحِبِ مَكْسٍ.

رواه ابن ماجه، باب المعاذير، رقم: 3718

ဟဇရသ် ဂျောင်ဒါန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် မိမိ၏ညီနောင် မွတ်စ်လင်မ် တစ်ဦးတစ်ယောက်ထံ၌ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးရန် ‘အုဇရ်’ အကြောင်းပြချက်တင်ပြ သော်လည်း ၎င်းမွတ်စ်လင်မ်က လက်မခံခွင့်မလွှတ်ခဲ့လျှင် ထိုခွင့်မလွှတ်နိုင်သူသည် ရှရီအသ် တရားတော်အရ မတရား အခွန်ငွေကောက်ခံသူကဲ့သို့ အပြစ်ရှိနာဟ်ထိုက်သည်။ (အိဗ်နေမာဂျဟ်)

၆၂။ အိဗ်ဇာမြင့်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်

﴿ 62 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: قَالَ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا رَبِّ! مَنْ أَغْرَى عِبَادَكَ عِنْدَكَ؟ قَالَ: مَنْ إِذَا قَدَّرَ غَفَرَ.

رواه البيهقي في شعب الإيمان 319/6

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နဗီတမန်တော်မြတ် ဟဇရသ် မူစာဗင်န်အစ်မ်ရာမန်(عليه السلام) က အလ္လာဟ် (ﷻ) ထံပါး၌ လျှောက်ထားတော်မူသည်။ အို ကျွန်ုပ်၏ အရှင်သခင်၊ အရှင်ထံတော်ပါး၌ အရှင်မြတ်၏ ကျေးကျွန်များထဲမှ အိဗ်ဇာအမြင့်မားဆုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်မည်သူဖြစ်သနည်း။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က မိန့်တော်မူသည်မှာ ဗန္ဓဟ်ကျေးကျွန်သည် လက်စားချေတုံ့ပြန်နိုင်ပါ သော်လည်း လက်တုံ့မပြန်ဘဲ ခွင့်လွှတ်သူဖြစ်သည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၆၃။ တစ်နေ့အကြိမ်(၇၀)

﴿ 63 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَمْ أَغْفُرَ عَنِ الْخَادِمِ؟ فَصَمَّتْ عَنْهُ النَّبِيُّ ﷺ، ثُمَّ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَمْ أَغْفُرَ عَنِ الْخَادِمِ؟ قَالَ: كُلَّ يَوْمٍ سَبْعِينَ سَرَّةً.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ما جاء في العفو عن الخادم، رقم: 1949

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ ဝင်ရောက်ခစား၍ မေးမြန်းသည်မှာ အိုအလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ တမန်တော် ကျွန်ုပ်သည် မိမိအခိုင်းအစေအား အဘယ်မျှတိုင် ခွင့်လွှတ်ရမည်နည်း။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)

သည် နှုတ်ဆိတ်တော်မူသည်။ ၎င်းသူက အထက်ပါအတိုင်း အိုအလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ တမန်တော် ကျွန်ုပ်သည် မိမိ၏ ခါဒင်မ်အခိုင်းအစေအား အကြိမ်အဘယ်မျှတိုင် ခွင့်လွှတ်ရမည်နည်း။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) က တစ်နေ့အကြိမ်(၇၀)ခွင့်လွှတ်ပါဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၆၄။ ဆိုင်းငံ့ပေးမှုနှင့် ခွင့်လွှတ်ပေးမှုအပေါ် ဂျနုသ်

﴿ 64 ﴾ عَنْ حَدِيثَةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ رَجُلًا كَانَ فِيمَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ أَتَاهُ الْمَلِكُ لِيَقْبِضَ رَوْحَهُ فَقِيلَ لَهُ: هَلْ عَمِلْتَ مِنْ خَيْرٍ؟ قَالَ: مَا أَعْلَمُ، قِيلَ لَهُ: أَنْظِرْ، قَالَ: مَا أَعْلَمُ شَيْئًا غَيْرَ أَنِّي كُنْتُ أَبَايِعُ النَّاسَ فِي الدُّنْيَا وَأَجَارُهُمْ فَأَنْظِرَ الْمُؤَسِّرَ وَأَتَجَاوَزُ عَنِ الْمُغْسِرِ، فَأَذْخَلَ اللَّهُ الْجَنَّةَ.

رواه البخاري، باب ما ذكر عن بنى اسرائيل، رقم: ٣٤٥١

ဟဇရတ် ဟုဒိုင်ဖတ်(ﷺ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ မိန့်တော်မူသည်ကို ကြားသိခဲ့ရသည်။ အသင်တို့အလျင်က အွမ္မသ်ထဲတွင် ဤသို့သော လူတစ်ဦးရှိခဲ့သည်။ ထိုသူ ကွယ်လွန်ချိန်ရောက်သောအခါ ဖရစ်ရှ်သဟ်က လာရောက်ပြီး ၎င်း၏ဝိညာဉ်ကို နှုတ်ယူ လိုက်သည်။ ထို့နောက် ဤလောကမှ အခြားလောကသို့ ခေါ်ဆောင်သွားသည်။ ထိုနေရာသို့ ရောက်သောအခါ ထိုသူအား မေးမြန်းသည်။ အသင်ခွန္နုယာဘဝ၌ မည်သည့်ကောင်းမှုအမလ် များ ပြုကျင့်ခဲ့သနည်း။ ထိုသူက လျှောက်ထားသည်မှာ ကျွန်ုပ်သိသည်။ ကျွန်ုပ်မည်သည့် ကောင်းမှုမှ မပြုကျင့်ခဲ့ပါ။ ထို့နောက် ထိုသူအား မေးမြန်းသည်မှာ အသင်မိမိ၏ခွန္နုယာဘဝ ကို ပြန်လေ့လာဆန်းစစ်ကြည့်ပါ။ ထိုသူက ကျွန်ုပ်မည်သည့်ကောင်းမှုမှ မပြုကျင့်ခဲ့ဖူးသည်ကို သာသိသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်လည် လောက၌ရှိစဉ် လူအများနှင့် အရောင်းအဝယ် လုပ်သော အခါ၌လည်းကောင်း၊ အပေးအယူ လုပ်သော အခါတွင်လည်းကောင်း၊ ချမ်းသာကြွယ်ဝသူ များနှင့် ဆက်ဆံသောအချိန်ဆိုင်းငံ့ပေးပြီး မရှိဆင်းရဲသားများနှင့် ဆက်ဆံသောအခါ ထိုသူများ အား ခွင့်လွှတ်လေ့ရှိခဲ့သည်ဟု ဖြေကြားရာ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုသူအား ဂျနုသ်သို့ဝင်ရန် အမိန့်ပေးလိုက်ပါသည်။ (ဗိုခါရီ)

၆၅။ ဒုက္ခများမှ ကင်းဝေးလိုလျှင်

﴿ 65 ﴾ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُنَجِّهَهُ اللَّهُ مِنْ كُرْبٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ عَنْ مُغْسِرٍ أَوْ يَصْغُ عَنْهُ.

رواه مسلم، باب فضل انظار المعسر، رقم: ٤٠٠٠

ဟဇရတ် အဗူကသာဒတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့

မိန့်တော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ ‘အကြင်သူသည် မိမိကိုအလ္လာဟ်(ﷻ) က ကေယာမသ်နေ ဌ နက္ခများမှ ကင်းဝေးကယ်ဆယ်စေရန် အလိုရှိလျှင် ထိုသူသည် ဆင်းရဲကျပ်တည်းနေသူအပေါ် ဌ ကြွေးမြီတင်ရှိနေပါက အချိန်ကာလဆိုင်းငံ့ပေးရမည်။ သို့မဟုတ်ပါက တင်ရှိနေသော အကြွေး အားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ အချို့တစ်ဝက်ကိုဖြစ်စေ ခွင့်လွှတ်လိုက်ရမည်။’ (မွတ်စ်လင်မ်)

၆၆။ ရုဇူလ်(ﷻ) ၏ အင်္ဂဟက်အကျင့်အမှု

﴿ 66 ﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : خَدَمْتُ النَّبِيَّ ﷺ عَشْرَ سِنِينَ بِالْمَدِينَةِ وَأَنَا غُلَامٌ لَيْسَ كُلُّ أَمْرِي كَمَا يَشْتَهُي صَاحِبِي أَنْ يَكُونَ عَلَيْهِ، مَا قَالَ لِي فِيهَا أَبٌ قَطُّ، وَمَا قَالَ لِي لِمَ فَعَلْتَ هَذَا، أَمْ أَلَا فَعَلْتَ هَذَا.

رواه أبو داود، باب في العلم والخلق النَّبِيِّ ﷺ، رقم: ၄၇၇၂

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ‘ကျွန်ုပ်သည် မဒီနာမြို့တွင် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) အား (၁၀)နှစ် ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ် ခိဒ်မသ်ပြုလုပ်ပေးခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ငယ်ရွယ် သူဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ကျွန်ုပ်၏ ပြုစုလုပ်ကိုင်ပေးမှုအားလုံးသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ဆန္ဒနှင့်ကိုက်ညီမှုမရှိခဲ့ချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ ကျွန်ုပ်သည် ငယ်ရွယ်သူဖြစ်သည့်အတွက် စဉ်းစား ဆင်ခြင်မှုနည်းပါးသဖြင့် များစွာသော မှားယွင်းချွတ်ချော်မှုများလည်း ရှိခဲ့ချေသည်။ သို့ရာတွင် (၁၀)နှစ်လုံးလုံး တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်အပေါ် အွမ် ဟူ၍ပင် မသုံးခဲ့ချေ။ သို့မဟုတ် အသင် အဘယ်ကြောင့်ပြုခဲ့သနည်း။ သို့မဟုတ် အသင်အဘယ်ကြောင့် ဤသို့မပြုသနည်းဟူ ၍ ဆူပူငေါက်ငမ်းခြင်း လုံးဝမပြုခဲ့ချေ။ (အဗူဒါဝူးဒ်)

၆၇။ ဒေါသမဖြစ်နှင့်

﴿ 67 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: أَوْصِنِي، قَالَ: لَا تَغْضَبْ، فَرَدَّدَ مَرَّارًا، قَالَ: لَا تَغْضَبْ. رواه البخاري، باب الحد من الغضب، رقم: ၆၁၁၆

ဟဇရသ် အဗူဟူရိုင်ရတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) အား ဆုံးမစကားမြွက်ကြားပေးပါရန် လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘ဒေါသမဖြစ်နှင့်’။ ထိုသူက အထက်ပါအတိုင်း အကြိမ်ကြိမ်လျှောက်ထား ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အထက်ပါအတိုင်း ‘ဒေါသမဖြစ်နှင့်’ဟူ၍ပင် ဖြေကြားတော်မူသည်။ (ဗိုခါရီ)

၆၈။ အင်အားရှိသူ

﴿ 68 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرَعَةِ ، إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ . رواه البخاري ، باب الحذر من الغضب ، رقم : ٦١١٤

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘မိမိ၏ရန်သူပြိုင်ဘက်အား ကြမ်းပေါ်သို့ လဲကျသွားအောင်ပြုနိုင်သူသည် အင်အားရှိသူမဟုတ်။ အမျက်ပြင်းထန်စွာ ထွက်နေသော အချိန်မျိုးတွင် မိမိကိုယ်မိမိ ထိန်းချုပ်နိုင်သူသာ အင်အားရှိသူဖြစ်သည်။ (ဗိုခါရီ)

၆၉။ အမျက်ထွက်လာပါက

﴿ 69 ﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : إِنْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ لَنَا : إِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ وَهُوَ قَائِمٌ فَلْيَجْلِسْ ، فَإِنْ ذَهَبَ عَنْهُ الْغَضَبُ وَالْأَفْلَاحُ طَجَعَ .

رواه ابو داؤد ، باب ما يقال عند الغضب ، رقم : ٤٧٨٢

ဟဇရသ် အဗူဇရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘အသင်တို့ထံမှ တစ်စုံတစ်ယောက်ရပ်နေစဉ် ဂွမ်ဆွာဟ်အမျက်ဖြစ်လာပါက ထိုင်လိုက်ရမည်။ အကယ်၍ ထိုကဲ့သို့ ထိုင်လိုက်ပါက အမျက်ပြေပျောက်သွားလျှင်ကောင်းပေ၏။ သို့မဟုတ်ပါက လှဲလိုက်ရမည်။ (အဗူဒါဂူးဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်၏ ဆိုလိုချက်မှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ မည်သို့သောအခြေအနေသို့ပြောင်းလဲလိုက်ခြင်းဖြင့် ဂွမ်ဆွာဟ်ဖြစ်နေသော စိတ်နှလုံးကိုပြေငြိမ်းစေလျှင် ထိုအခြေအနေသို့ ပြောင်းလဲသင့်သည်။ သို့မှသာ ဂွမ်ဆွာဟ်၏ နောက်ဆက်တွဲဖြစ်ပေါ်လာတတ်သော ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုများ နည်းသည်ထက်နည်းပါးသွားမည်ဖြစ်သည်။ ဂွမ်ဆွာဟ်ကို ရပ်နေသည့် အခြေအနေထက် ထိုင်နေသည့်အခြေအနေက လျော့နည်းစေပြီး ထိုင်နေသည့်အခြေအနေထက် လဲလျောင်းခြင်းက ပိုမိုလျော့ပါးစေနိုင်သည်။ (မစ္စာဟ်ရေဟတ်က်)

၇၀။ လူအများအား အစ္စဟမ်ဗာသနာ့ပညာသင်ကြား

﴿ 70 ﴾ عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ : عَلِّمُوا وَابْتَشَرُوا وَلَا تَغْتَبِرُوا وَإِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَسْكُتْ . رواه احمد ٢/ ٣٩٩

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗားစ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်

ရှိတော်မူသည်။ ‘လူအများအား အစ္စလာမ်သာသနာ့ပညာသင်ကြားပေးပါ။ သတင်းကောင်းများကို အသိပေးပါ။ ခက်ခဲမှုများကို မဖန်တီးကြနှင့်။ အသင်တို့ထဲမှ တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ဂွမ်ဆွာဟ်အမျက်ထွက်နေပါက ဆိတ်ဆိတ်နေလိုက်ရမည်။’ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၇၁။ ဂွမ်ဆွာဟ်အမျက်ထွက်ခြင်းကိုစီမံဖြင့် ပြေငြိမ်းရန်

﴿ 71 ﴾ عَنْ عَطِيَّةٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ الْغَضَبَ مِنَ الشَّيْطَانِ، وَإِنَّ الشَّيْطَانَ خُلِقَ مِنَ النَّارِ، وَإِنَّمَا تُطْفَأُ النَّارُ بِالْمَاءِ، فَإِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَتَوَضَّأْ.

رواه ابو داؤد، باب ما يقال عند الغضب، رقم: ٤٧٨٤

တဖရသ် အတိုယဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ ‘ဂွမ်ဆွာဟ်သည် ရှိုင်သွာန်၏အစရိုးရှသက်ရောက်မှုအား တစ်ခုဖြစ်သည်။ ထိုရှိုင်သွာန် ကိုမီးဖြင့် ဖန်ဆင်းခဲ့သည်။ ထိုမီးကိုရေဖြင့်သာငြိမ်းသတ်နိုင်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ အသင်တို့ထဲမှ တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ဂွမ်ဆွာဟ်အမျက်ထွက်သည့်အခါ ပိုမိုပြုလိုက်ရမည်။’ (အဗူဒါဝူးဒ်)

၇၂။ အကောင်းဆုံးအဖွဲ့

﴿ 72 ﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا تَجَرَّعَ عَبْدٌ جُرْعَةً الْفُضْلِ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ جُرْعَةِ غَيْظٍ يَكْظُمُهَا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ تَعَالَى. رواه احمد ١٢٨/٢

တဖရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ဂွမ်ဆွာဟ်အမျက်ကို အလ္လာဟ်(ﷻ) နှစ်သက်ရန်အလို့ငှာ မျိုချသည်ထက် ကောင်းသောအခြားမျိုးချခြင်းဟူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံပါးဌ်မရှိချေ။’ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၇၃။ ဒေါသကိုမျိုသိပ်ခဲ့လျှင်

﴿ 73 ﴾ عَنْ مُعَاذٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ كَظَمَ غَيْظًا وَهُوَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُسْقِطَهُ دَعَاهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى رُؤُوسِ الْخَلَائِقِ حَتَّى يُخَيَّرَهُ مِنْ آيِ الْخُورِ الْعَيْنِ شَاءَ.

رواه ابو داؤد، باب من كظم غيظا، رقم: ٤٧٧٧

တဖရသ် မုအာဇ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူ သည်။ ‘အကြင်သူသည် ဖြစ်ပေါ်လာသောဂွမ်ဆွာဟ်အမျက်ကို ကိုယ်ထိလက်ရောက်တုံ့ပြန် နိုင်သော အင်အားရှိပါသော်လည်း မတုံ့ပြန်ဘဲ ဂွမ်ဆွာဟ်အမျက်ကို မျိုသိပ်သည်းခံခဲ့လျှင် ထိုသူအား အလ္လာဟ်(ﷻ) က ကိယာမတ်နေ့တွင် အဖန်ဆင်းခံများရှေ့တွင် ခေါ်ယူတော်မူပြီး

၎င်းအား ဤသို့အခွင့်အရေးပေးမည်။ ဂျန္နုသ်၏ဟူရ်ကညာပျိုများထဲမှ နှစ်သက်ရာကို လက်ခံယူ
လောဟု အခွင့်ပေးတော်မူမည်။ (အဗူဒါဝူးဒ်)

၇၄။ နှုတ်လျှာကိုထိန်းသိမ်း ဒေါသကိုထိန်းချုပ်

﴿ 74 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ خَزَنَ لِسَانَهُ سَتَرَ
اللَّهُ عَوْرَتَهُ وَمَنْ كَفَّ غَضَبَهُ كَفَّ اللَّهُ عَنْهُ عَذَابَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ اغْتَدَرَ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ
قَبِيلَ عُدْرَةٍ.

رواه البيهقي في شعب الایمان ۳۱۵/۶

ဟဇရတ် အနတ်စ်ဗင်မာလိက်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က
အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘အကြင်သူသည် မိမိနှုတ်လျှာကို ထိန်းသိမ်းခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ)
က ယင်း၏ချို့ယွင်းအားနည်းချက်များကို ဖုံးဝှက်ပေးတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိ၏
ဂွမ်ဆွာဟ်အမျက်ကို ထိန်းချုပ်ခဲ့လျှင် (သည်းခံမျိုသိပ်ခဲ့လျှင်) အလ္လာဟ်(ﷻ) က
ကိယာမတ်နေ့တွင် ထိုသူအား မိမိ၏ (အစားမိ) အပြစ်ဒဏ်မှ ထိန်းသိမ်းတော်မူမည်။ အကြင်သူ
သည်(မိမိ၏ပြစ်မှုများအပေါ် ဝမ်းနည်းကြေကွဲလျက်) အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံမှ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာ
ပေးပါရန် တောင်းပန်ပါမူ အရှင်မြတ်က ၎င်းသူ၏အုတ်ရံအကြောင်းခံကို လက်ခံတော်
မူလိုက်လေသည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၇၅။ အရည်အချင်းနှစ်ခု

﴿ 75 ﴾ عَنْ مُعَاذِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِلْأَشْجِ: أَسْجَ عَبْدُ
الْقَيْسِ: إِنَّ فِيكَ لَخَصْلَتَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ: الْجَلَمُ وَالْأَنَافَةُ. (وهو جزء من الحديث)

رواه مسلم، باب الامر بالایمان بالله تعالى رقم: ۱۱۷

ဟဇရတ် မုအားဇ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အဗ္ဗဒေကိုဇ်စ်
မျိုးနွယ်မှ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော ဟဇရတ် အရှက်(رضي الله عنه) အား အမိန့်တော်ရှိတော်မူသည်။
အသင့်တွင် အလ္လာဟ်(ﷻ)ချစ်ခင်နှစ်သက်သောအရည်အချင်းနှစ်ခုရှိသည်။ ၎င်းမှာ ‘ဟိလင်မ်’
နူးညံ့သိမ်မွေ့ခြင်းနှင့် မျိုသိပ်သည်းခံခြင်း၊ ဒုတိယအလျင်စလို ပျာယီးပျာယာမပြုလုပ်ခြင်းတို့
ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၇၆။ ဆုဟာတ်တော်

﴿ 76 ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجَ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: يَا عَائِشَةُ!
إِنَّ اللَّهَ رَفِيقٌ يُحِبُّ الرِّفْقَ، وَيُعْطَى عَلَى الرِّفْقِ مَا لَا يُعْطَى عَلَى الْعَنْفِ، وَمَا لَا يُعْطَى عَلَى

رواه مسلم، باب فضل الرفق، رقم: ၆၆၀၁

مَا سَوَاءٌ.

အွမ်မွလ်မုအ်မိနီးနံ ဟဇရသ်အာအေရှဟ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော် မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘အာအေရှဟ်၊ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ သည် ကိုယ်တော်တိုင်လည်း နူးညံ့သိမ်မွေ့ပြီး သနားကြင်နာတော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူသည်။ (၎င်းမိမိ၏ ဗန္ဓုတ်များ အပေါ်၌လည်း အချင်းချင်းပေါင်းသင်းဆက်ဆံရာတွင် နူးညံ့သိမ်မွေ့ခြင်းနှင့် သနားကြင်နာခြင်းဖြင့် ဆက်ဆံခြင်းကို နှစ်သက်တော်မူသည်။ အရှင်မြတ်သည် နူးညံ့သိမ်မွေ့(ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့)မှု အပေါ်၌လည်း (အကျိုးဆဝါးဗ်များ၊ မိမိ၏ရည်ရွယ်ချက်များ၊ အောင်မြင်ထမြောက်မှုများ) ချီးမြှင့်ထားသည်ကို ကြမ်းတမ်းရိုင်းစိုင်းသူများအပေါ်တွင် မချီးမြှင့်ချေ။ ဤကဲ့သို့ဆုလာဘ် ကို ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှုမှအပ အခြားမည်သူ့အပေါ်၌မှလည်း မချီးမြှင့်ချေ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၇၇။ ကောင်းချီးမင်္ဂလာ အပေါင်းမှလက်မဲ့

﴿ 77 ﴾ عَنْ جَرِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ يُحْرِمِ الرَّفِيقَ، يُحْرِمِ الْخَيْرَ.
 رواه مسلم، باب فضل الرفيق، رقم: ٦٥٩٨

ဟဇရသ် ဂျရီးရ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူ သည်။ ‘နူးညံ့ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှု (အရည်အချင်း)မှ လက်မဲ့ဖြစ်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် (အားလုံး သော) ကောင်းချီးမင်္ဂလာအပေါင်းမှ လက်မဲ့ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၇၈။ နူးညံ့သိမ်မွေ့ခြင်း၏ဝေစု

﴿ 78 ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ أُعْطِيَ حَظَّهُ مِنَ الرَّفِيقِ أُعْطِيَ حَظَّهُ مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمَنْ حُرِمَ حَظَّهُ مِنَ الرَّفِيقِ حُرِمَ حَظَّهُ مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.
 رواه البغوي في شرح السنة ٧٤/١٣

ဟဇရသ် အာအေရှဟ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ ‘အကြင်သူကို (အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ဘက်တော်မှ) နူးညံ့ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ခြင်း၏ ဝေစုများ ချီးမြှင့်ခြင်းခံရလျှင် ၎င်းသူသည် ဒွန္နယာအာခေရသ်နှစ်ဌာနစလုံး၏ကောင်းချီးအပေါင်းမှ ဝေစုချီးမြှင့်ခံရခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် နူးညံ့သိမ်မွေ့ခြင်း၏ ဝေစုများမှ လက်မဲ့ဖြစ်ခဲ့ လျှင် ၎င်းသူသည် ဒွန္နယာအာခေရသ်နှစ်ဌာနစလုံး၏ ကောင်းချီးအပေါင်းမှ လက်မဲ့ဖြစ်မည်။ (ရှရ်ဟွစ်စွန္နသ်)

၇၉။ နူးညံ့သိမ်မွေ့ဖြင့် အကျိုးအမြတ်များ

﴿ 79 ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يُرِيدُ اللَّهُ بِأَهْلِ بَيْتٍ رِفْقًا إِلَّا نَفَعَهُمْ وَلَا يَحْرِمُهُمْ إِيَّاهُ إِلَّا ضَرَّهُمْ.

رواه البيهقي في شعب الإيمان، مشكاة المصابيح، رقم: ၁၂၀၃

ဟဇရသ် အာအေရှဟ်﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ ‘အလ္လာဟ်﴿ﷻ﴾သည် အကြင်အိမ်ရှိ မိသားစုများအား နူးညံ့သိမ်မွေ့မှုချီးမြှင့်လျှင် ထိုအိမ်သူအိမ်သားများသည် ဤနူးညံ့သိမ်မွေ့မှုအကြောင်းခံဖြင့် အကျိုးအမြတ်များ၊ အောင်မြင် မှုများ ရရှိခံစားကြရသည်။ အကြင်အိမ်ရှိ မိသားစုအား ဤနူးညံ့သိမ်မွေ့ခြင်းမှ လက်မဲ့ဖြစ်စေ ခဲ့လျှင် ထိုသူတို့အား ဤအကြောင်းခံကြောင့် ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုများနှင့် ကြုံတွေ့ခံစားကြ စေတော်မူသည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၈၀။ ပန်ဒိအာ

﴿ 80 ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ الْيَهُودَ اتُّوا النَّبِيَّ ﷺ فَقَالُوا: السَّامُ عَلَيْكُمْ، فَقَالَتْ عَائِشَةُ: عَلَيْكُمْ وَلَعَنَكُمْ اللَّهُ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ. قَالَ: مَهْلًا يَا عَائِشَةُ! عَلَيْكَ بِالرِّفْقِ، وَإِيَّاكَ وَالْغُفَّ وَالْفُحْشَ، قَالَتْ: أَوَلَمْ تَسْمَعْ مَا قَالُوا؟ قَالَ: أَوَلَمْ تَسْمَعِي مَا قُلْتُ؟ رَدَدْتُ عَلَيْهِمْ فَيَسْتَجَابُ لِي فِيهِمْ، وَلَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِيَّ.

رواه البخاري، باب لم يكن النبي ﷺ فاحشا ولا متفاحشا، رقم: ၆၀၂၀

ဟဇရသ် အာအေရှဟ်﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ယဟူဒီလူမျိုးအချို့သည် တမန်တော် မြတ်﴿ﷺ﴾ ထံတော်ပါးသို့လာ၍ (السَّامُ عَلَيْكُمْ) အပ်စာမုအလိုက်ကွန်မ် (၎င်း၏ဆိုလိုချက်မှာ အသင်သေပါစေ) ဟဇရသ် အာအေရှဟ်﴿ﷺ﴾ သခင်မမှ အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်မက ‘အသင်တို့ သာသေပါစေ။ အလ္လာဟ်﴿ﷻ﴾ က အသင်တို့အပေါ်ကိုန်ဆဲ (လအ်နသ်)ချတော်မူပါစေ။ အသင်တို့ အပေါ် အရှင်မြတ်၏ အမျက်သက်ရောက်ပါစေ’ဟု တုံ့ပြန်အဖြေပေးတော်မူသည်။

ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ က ‘အာအေရှဟ်၊ ဆိုင်းငံ့ပါအုံး။ နူးညံ့ယဉ်ကျေးသိမ် မွေ့မှုကို လက်ကိုင်ထားပါ။ နှုတ်လျှာ၊ ကြမ်းတမ်းခက်ထန်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ။’ ဟဇရသ် အာအေရှဟ်﴿ﷺ﴾ က တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ အား တမန်တော်မြတ်ကြီး ထိုသူတို့၏ စကားကို ကြားပါ၏လော။ ထိုစကား၏ အဓိပ္ပါယ်မည်သို့ ဆိုလိုသနည်း။ ထိုအခါတမန်တော် မြတ်﴿ﷺ﴾ က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါက သူတို့ကို မည်သို့တုံ့ပြန်လိုက်သည်ကို သင်မ၊ မကြားလိုက်သလော။ ကျွန်ုပ်သည် ထိုသူတို့၏ စကားကို ထိုသူတို့အပေါ် ပြန်လှည့်လိုက်သည်။

ကျွန်ုပ်၏ (ဗဒ်ဒိုအာ) မကောင်းကျိန်ဆိုမှုသည် ၎င်းသူတို့အပေါ်၌ အတည်ဖြစ်မည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့၏ (ဗဒ်ဒိုအာ) မကောင်းကျိန်ဆိုမှုသည် ကျွန်ုပ်အပေါ်၌ ကမူလ်ဖြစ်မည်မဟုတ်ပါ။

(ဗိုခါရီ)

၈၁။ အလ္လာဟ်ရဟ်မသ်ကျပါစေ

﴿ 81 ﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا سَمَحًا إِذَا بَاعَ، وَإِذَا اشْتَرَى، وَإِذَا اقْتَضَى.

رواه البخارى، باب السهولة والسهولة فى الشراء والبيع..... رقم: ٢٠٧٦

ဟဇရသ်ဂျာဗိရ်ဗင်န်အဗ်ဒုလ္လာဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူ့အပေါ်၌ ရဟ်မသ်ချီးမြှင့်တော်မူပါစေ။ ၎င်းသူသည် အရောင်းအဝယ်ပြုရာတွင်လည်းကောင်း၊ မိမိနှင့်မိမိရသင့်ရထိုက်သည့်အခွင့်အရေးများ တောင်းဆိုရာတွင်လည်းကောင်း၊ မိမိရရန်ရှိသော ကြွေးမြီများကို တောင်းခံရာတွင်လည်းကောင်း ချိုသာစွာ ပြောဆိုဆက်ဆံသူများဖြစ်ကြသည်။’

၈၂။ မုဒ်မင်န်ထက်သာမြတ်သော မုဒ်မင်န်

﴿ 82 ﴾ عن ابن عمر رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْمُؤْمِنُ الَّذِي يُخَالِطُ النَّاسَ، وَيَضْبِرُ عَلَى آذَانِهِمْ، أَكْبَرُ أَجْرًا مِنَ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لَا يُخَالِطُ النَّاسَ وَلَا يَضْبِرُ عَلَى آذَانِهِمْ.

رواه ابن ماجه، باب الصبر على البلاء، رقم: ٤٠٣٢

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘အကြင်မုဒ်မင်န်သည် လူအများနှင့် အကျွမ်းတဝင်ရောနှော ဆက်ဆံမှုပြုသည်။ ၎င်းအပြင် ထိုလူများမှ ၎င်းသူအပေါ်သို့ သက်ရောက်လာသော ဒုက္ခအဖုံဖုံကိုလည်း သည်းခံခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် ထိုမုဒ်မင်န်ထက်သာမြတ်ပေသည်။ အကြောင်းမှာ ထိုမုဒ်မင်န်သည် လူအများနှင့် အကျွမ်းတဝင်ဆက်ဆံမှုလည်း မပြုသည့်အပြင် လူအများထံမှ သက်ရောက်လာသော ဒုက္ခအဖုံဖုံကိုလည်း သည်းခံခြင်းမပြုချေ။’

(အိဗ်နေမာဂျဟ်)

၈၃။ အံ့ဩဖွယ်ရာ မုခ်မင်န့်အမန်

﴿ 83 ﴾ عَنْ صُهَيْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ لَهُ خَيْرٌ، وَلَيْسَ ذَلِكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ، إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَّاءُ شَكَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ، وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَّاءُ صَبَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ. (رواه مسلم، باب المؤمن امره كله خير، رقم: ၇၀၀၀)

ဟဇရတ် ဂုဟ်ဒ်ဗ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘မုခ်မင်န့်တို့၏ ကိစ္စအဝဝသည် အံ့ဩဖွယ်ရာများသာဖြစ်သည်။ ယင်းတို့၏အခြေအနေတိုင်းတွင် လုပ်ဆောင်ချက်တိုင်းသည် အကောင်းပေါ်အကောင်းထပ်ဆင့်တိုးလျက်သာ ရှိနေမည်ဖြစ်သည်။ ဤအရည်အချင်းများကို မုခ်မင်န့်များသာ ရရှိကြပေသည်။ အကယ်၍ ၎င်းသူအပေါ် ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်ရာများ ဆိုက်ရောက်လာပါက ၎င်းသူသည် အရှင်မြတ်အပေါ်သို့ ကျေးဇူးတင်လျက်ရှိသည်။ ဤသို့ကျေးဇူးတင်ခြင်းပင်လျှင် ကောင်းမြတ်ခြင်း၏အကြောင်းခံဖြစ်ပြီး ၎င်းအပေါ်၌အကောင်းအစားရရှိပေမည်။ အကယ်၍ ထိုသူအပေါ်၌ ဘေးဒုက္ခတစ်စုံတစ်ရာ ဆိုက်ရောက်လာပါက ထိုသူသည် ဤဒုက္ခအပေါ် သည်းခံမျှီသိပ်လိုက်သည်။ ဤသို့သည်းခံမျှီသိပ်ခြင်းသည်ပင်လျှင် ၎င်းသူအဖို့ ကောင်းခြင်း၏အကြောင်းခံဖြစ်နေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဤသို့သည်းခံမျှီသိပ်ခြင်းဖြင့် ကောင်းသောအစားရရှိပေမည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၈၄။ ရုစုန်၏ဒီအာ

﴿ 84 ﴾ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ أَحْسَنْتَ خَلْقِي فَأَخْسِنْ خَلْقِي. (رواه احمد ၁/ ၄၀၃)

ဟဇရတ် အိမ်နေမတ်စ်အူးဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဤသို့ဒီအာပြုလေ့ရှိသည်။

اللَّهُمَّ أَحْسَنْتَ خَلْقِي فَأَحْسِنْ خَلْقِي

အို - အလ္လာဟ်(ﷻ) ၊ ကျွန်တော်မျိုး၏ ရပ်ရည်ရူပကာကို ကောင်းအောင်ပြုပေးသနားတော်မူခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ကျွန်တော်မျိုး၏ အခံလားက် အကျင့်အမူကိုလည်း ကောင်းမွန်မှန်ကန်အောင်ပြုပေးသနားတော်မူပါ။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၈၅။ ရောင်းပြီးပစ္စည်းကို ပြန်လက်ခံလျှင်

﴿ 85 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ أَقَالَ مُسْلِمًا أَقَالَهُ اللَّهُ عَشْرَةً. رواه ابوداؤد، باب في فضل الإقالة، رقم: 3460.

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘အကြင်မွတ်စ်လင်မိတ်တစ်ဦးတစ်ယောက်က ဝယ်ယူသွားပြီးဖြစ်သော ပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ရာကို ပြန်လာပေးခဲ့ပါက ကျေနပ်စွာ လက်ခံခဲ့လျှင် သို့မဟုတ် ရောင်းမိပြီးသော ပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ရာကို ပြန်လည်တောင်းခံလျှင် ကျေနပ်စွာပြန်ပေးလိုက်ပါက အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ထိုသူ၏ အပြစ်ငရဲများကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးမည်။’

၈၆။ ခွင့်လွှတ်ပေးခဲ့လျှင်

﴿ 86 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ أَقَالَ مُسْلِمًا عَشْرَةً، أَقَالَهُ اللَّهُ عَشْرَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ. رواه ابن حبان، قال المحقق: إسناده صحيح 405/11.

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်မိတ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ အမေအမှား ကျူးလွန်မှုတစ်စုံတစ်ရာကို ခွင့်လွှတ်ခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ကိယာမသ်နေ့တွင် ထိုသူ၏ကျူးလွန်မှုကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးတော်မူမည်။’ (အိဗ်နေဟိဗ်ဗာန်)

မွတ်စ်လင်မိတ်တို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ ကုရ်အာန်၏ အာယသ်တော်များ

(စူရဟ်ဟုဂျူရာသ် ၁၀- ၁၁- ၁၂- ၁၃)

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ ﴾ [الحجرات: 10]

- (၁) ‘မုအ်မင်န်’ သက်ဝင်ယုံကြည်သူတို့သည် (အချင်းချင်း) ညီအစ်ကိုများသာဖြစ်ကြကုန်၏။ သို့ဖြစ်ပေရာအသင်တို့သည် မိမိတို့ညီအစ်ကိုနှစ်ဦး၏စပ်ကြားဝယ် ရန်ငြိမ်းအောင်(စေ့စပ်မှုကို) ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ကြလေကုန်။ ထို့ပြင် အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်အား ကြောက်ရွံ့

ကြလေကုန်။ သို့မှသာလျှင် အသင်တို့သည် သနားကြင်နာတော်မူခြင်းကို ခံကြရပေလိမ့်မည်။ (ကုရ်အာန်၊ ၄၉ : ၁၀)

وَقَالَ تَعَالَى : يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْخَرُوا قَوْمًا مِنْ قَوْمٍ عَسَى أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا يَسَاءَ مَنْ يَسَاءَ عَسَى أَنْ يَكُونَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ ط بَشَرِ الْأَسْمَاءِ الْقُسُوفِ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبِ بَعْضُكُم بَعْضًا ط أَيْحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ ط وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلَكُمْ شُعْرًا وَأَفْئَالًا فَلَا تَحْزَنُوا ط إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ ط إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ
[الحجرات: ၁၁-၁၃]

(၂) ‘အို - ‘မုအ်မင်န’ သက်ဝင်ယုံကြည်သူအပေါင်းတို့၊ ယောက်ျားများသည် (အခြား) ယောက်ျားများအား ပျက်ရယ်သရော်မှုမပြုကြရ။ (အကြောင်းမှာ) ထို (သရော်သမှုပြုခြင်း ခံကြရသော) ယောက်ျားများသည် ၎င်း(သရော်သောယောက်ျား)တို့ထက် ပို၍ကောင်းမြတ်သူများဖြစ်တန်ကြရာကုန်၏။ ထိုနည်းတူစွာ မိန်းမများသည်လည်း မိန်းမများအား သရော်သမှု မပြုကြရ။ ထိုသရော်သမှုပြုခြင်းကို ခံကြရသော မိန်းမများသည် ထိုသရော်ကြသော မိန်းမများထက်ပို၍ ကောင်းမွန်သူများဖြစ်တန်ကြရာကုန်၏။ ၎င်းပြင် အသင်တို့သည် မိမိတို့အချင်းချင်း တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ငြူစောင်းမြောင်းကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်ခြင်းကိုလည်း မပြုကြကုန်လင့်။ ထို့ပြင် အသင်တို့သည် မိမိတို့အချင်းချင်း တစ်ဦးကိုတစ်ဦးသရော်သမှု ပြုကြသော (မကောင်းသော) အမည်နာမဖြင့်လည်း မှည့်ခေါ်ခြင်းမပြုကြကုန်လင့်။ အီမာန် သက်ဝင်ယုံကြည်ပြီးနောက် ပြစ်မှုတည်းဟူသော အမည်နာမသည် အလွန်ဆိုးရွားလှ၏။ သို့ပါလျက် မည်သူမဆို ဝန်ချတောင်းပန်ခြင်းမပြုခဲ့သော် ယင်းကဲ့သို့သောသူတို့သည်သာလျှင် မတရားသောသူများဖြစ်ကြပေသည်။ (၄၉:၁၁)

‘အို-မုအ်မင်နသက်ဝင်ယုံကြည်သူအပေါင်းတို့၊ အသင်တို့သည်များစွာသော ထင်မြင်ယူဆချက်များမှ ရှောင်ကြဉ်ကြလေကုန်။ ဧကန်စင်စစ် အချို့သော ထင်မြင်ယူဆချက်များမှာအပြစ်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းပြင် အသင်တို့သည် (သူတစ်ပါးတို့၏ချွတ်ချော်မှုများကို) ထောက်လှမ်းစူးစမ်းခြင်းမပြုကြကုန်လင့်။ ထို့ပြင် အသင်တို့အနက် တစ်ဦးသည် တစ်ဦးနောက်ကွယ်၌ အတင်းပြောဆိုခြင်းကို မပြုရ။ အသင်တို့အနက် တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် မိမိညီအစ်ကို၏ အသေသားကို စားသုံးရန်နှစ်သက်ပါမည်လော။ စင်စစ် အသင်တို့သည်ယင်း (အသေသားစားခြင်း)ကို စက်ဆုပ်ကြမည်သာဖြစ်၏။ ထို့ပြင် အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်

အား ကြောက်ရွံ့ရှိသေကြလေကုန်။ ဧကန်မလွဲ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် ဝန်ချတောင်းပန်ခြင်းကို အလွန်တရာလက်ခံတော်မူသောအရှင်၊ အလွန်တရာသနားကြင်နာတော်မူသောအရှင် ဖြစ်တော်မူပေသည်။’ (၄၉:၁၂)

‘အို လူသားအပေါင်းတို့၊ ဧကန်မလွဲ ငါအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အား ယောက်ျားတစ်ယောက်၊ မိန်းမတစ်ယောက်မှ (စတင်) ဖန်ဆင်းတော်မူခဲ့၏။ ထို့ပြင် ငါအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အချင်းချင်း၊ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ခွဲခြားသိမြင်မှတ်မိကြရန် အလိုငှာ လူမျိုးစုအသီးသီး၊ မျိုးနွယ်အသွယ်သွယ်တို့ကို ပြုလုပ်တော်မူခဲ့၏။ ဧကန်စင်စစ် အသင်တို့အနက် (အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်အား)အကြောက်ရွံ့ဆုံး၊ အပြစ်များမှ အများဆုံးကြင်ရှောင်သော သူသာလျှင် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်အထံတော်၌ အမြင့်မြတ်ဆုံးသောသူဖြစ်၏။ စင်စစ်အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် (အလုံးစုံတို့ကို) သိတော်မူသော၊ ကြားတော်မူသော အရှင်မြတ်ဖြစ်တော်မူပေသည်။’ (၄၉:၁၃)

وَقَالَ تَعَالَى: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ
أَنفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أُولَىٰ بِهِمَا فَلَا
تَبْغُوا الْهَوَىٰ أَن تَعْدِلُوا وَإِن تَلَوْا أَوْ تَعْرِضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانِ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا
[النساء: ၁၃၀]

၄) ‘အို အီမာန်သက်ဝင်ယုံကြည်သူအပေါင်းတို့၊ အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်ကိုသာ ထောက်ထား၍ တိကျမှန်ကန်စွာ သက်သေခံသူများပင်ဖြစ်ကြလေကုန်။ အကယ်၍ (အသင်တို့က ဆန့်ကျင်၍ သက်သေထွက်ဆိုရမည့်သူသည် ချမ်းသာကြွယ်ဝသူပင်ဖြစ်စေ၊ ဆင်းရဲသူပင်ဖြစ်စေ၊ မိဘဖြစ်စေ၊ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် အသင်တို့ထက် ၎င်းတို့နှစ်ဦးစလုံးနှင့် အနီးကပ်ဆုံးသော အရှင်မြတ်ဖြစ်တော်မူပေ၏။ သို့ဖြစ်ပေရာ အသင်တို့သည် တရားမျှတမှုမှ တိမ်းစောင်းမသွားကြရန် စိတ်၏အလိုဆန္ဒကို မလိုက်စားကြလင့်။ သို့ရာတွင် အကယ်၍ အသင်တို့သည် သက်သေခံရာတွင် လိမ်လည်ကွေ့ကောက်စွာပြောဆိုကြပါလျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် သက်သေခံခြင်းအမှု လုံးဝလွှဲဖယ်တိမ်းရှောင်နေကြပါလျှင် ဧကန်မလွဲ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် အသင်တို့ပြုသမျှတို့ကို အကြွင်းမဲ့ သိမြင်တော်မူသောအရှင်မြတ်ပင် ဖြစ်တော်မူသတည်း။’ (၄:၁၃၅)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَإِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَسِيرًا﴾
[النساء: ၈၆]

၅) ‘တစ်ဖန် အသင်တို့သည် တစ်နည်းနည်းဖြင့် စလာမ်ပို့သန့်တံခွန်းဆက်သခြင်းကို ခံကြရသောအခါ အသင်တို့သည် ထိုနံတံခွန်းဆက်သခြင်းထက်ပိုမို၍ ကောင်းမြတ်သော နည်းမျိုးဖြင့်

စလာမ်ပို့သ၍ နှုတ်ခွန်းဆက်သကြလေကုန်။ သို့တည်းမဟုတ် ထိုနှုတ်ခွန်း ဆက်သခြင်း ခံကြရသည့်အတိုင်းပင် တုံ့ပြန်ကြလေကုန်။ ဧကန်စင်စစ် ‘အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် အရာခပ်သိမ်းတို့ကို စစ်ဆေးတော်မူမည့် အရှင်မြတ်ပင်ဖြစ်တော်မူပေသတည်း’

(၄:၈၆)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْإِذْنِ إِحْسَانًا ۖ إِنَّمَا تَبْتَغُونَ عِندَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آيَاتٌ وَلَا تُنْهَرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ۖ اخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذَّلِيلِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْنِي صَغِيرًا﴾
[سورة النحل: ၁၂-၁၆]

(၆) ‘စင်စစ်သော်ကား အသင့်အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်မြတ်သည် ဤသို့ အမိန့်တော်စီရင်ချမှတ် ပြဌာန်းခဲ့တော်မူလေသည်။ အသင်တို့သည် ထိုအရှင်မြတ်မှတစ်ပါး အခြားကိုးကွယ်ခြင်း အလျဉ်းမပြုကြရပေ။ ၎င်းပြင် မိဘနှစ်ပါးအား ကောင်းစွာ ပြုစုထောက်ပံ့ကြရမည်။ အကယ်၍ ထိုမိဘနှစ်ပါးအနက် တစ်ဦးဦးသော်လည်းကောင်း၊ နှစ်ဦးစလုံးသော်လည်းကောင်း အသင်၏ရှေ့မှောက်တွင် သက်ရွယ်ကြီးရင့် အိုမင်းခြင်းသို့ ရောက်ရှိလာသော် အသင်သည် ထိုမိဘနှစ်ပါးအား ‘အို’ ဟူ၍ပင် မပြောဆိုလေနှင့်။ ထို့ပြင်အသင်သည် ထိုမိဘနှစ်ပါးအား ငေါက်ငမ်းခြင်းကိုလည်း မပြုနှင့်။ အသင်သည် ထိုမိဘနှစ်ပါးနှင့် စကားပြောဆိုသောအခါ ၎င်းတို့အား ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ရည်မွန်သော စကားကိုသာ ပြောဆိုပါလေ။’

၎င်းပြင် အသင်တို့သည် ထိုမိဘနှစ်ပါး၏ ရှေ့မှောက်တွင် ၎င်းတို့အပေါ်၌ သနားကြင်နာသောအားဖြင့် ကျိုးနွံပါလေ။ ထို့ပြင်အသင်သည် ထိုမိဘနှစ်ပါးနှင့် ပတ်သက်၍ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်ထံတော်၌ ‘အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ မိဘနှစ်ပါးသည် ကျွန်တော်မျိုးအား ငယ်စဉ်ကလေးဘဝ၌ ပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့ကြသကဲ့သို့ပင် အရှင်မြတ်သည်လည်း မိဘနှစ်ပါးပေါ်၌ သနားကြင်နာပြုတော်မူပါ’ဟု လျှောက်ထားပန်ကြားပါလေ။

(၁၇ : ၂၃-၂၄)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၈၇။ တာဝန်(၆)ချက်

﴿ 87 ﴾ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : لِلْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ سِتَّةٌ بِالْمَعْرُوفِ : يُسَلِّمُ عَلَيْهِ إِذَا لَقِيَ، وَيُجِيبُهُ إِذَا دَعَاهُ، وَيُسَمِّتُهُ إِذَا عَطَسَ ، وَيُعَوِّذُهُ إِذَا مَرَضَ ، وَيَتَّبِعُ خَنَازِنَهُ إِذَا مَاتَ ، وَيُحِبُّ لَهُ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ .

رواه ابن ماجه، باب ماجاء فى عيادة المريض، رقم: ၁၄၃၃

- ဟဇရသ် အလိ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘မွတ်စ်လင်မ်’တစ်ဦးသည် အခြား ‘မွတ်စ်လင်မ်’တစ်ဦးအပေါ် တာဝန်(၆)ချက်ရှိသည်။
- ၁။ တွေ့ဆုံသောအခါ ‘စလာမ်’ပေးခြင်း။
 - ၂။ ‘ဒအ်ဝသ်’ ဖိတ်ခေါ်ကျွေးမွေးသောအခါ လက်ခံခြင်း။
 - ၃။ နှာချေသောအခါ الْحَمْدُ لِلَّهِ ဟု ရွတ်ဆိုခဲ့မှု တုံ့ပြန်ဖြေဆိုသောအားဖြင့် يَرْحَمُكَ اللَّهُ ဟု ရွတ်ဆိုခြင်း။
 - ၄။ ဖျားနာသောအခါ လူမမာသွားရောက်မေးမြန်းခြင်း။
 - ၅။ သေဆုံးကွယ်လွန်သွားသောအခါ ဂျနာဇတ်လိုက်ပါပို့ဆောင်ခြင်း။
 - ၆။ မိမိနှစ်သက်သောအရာများကို ၎င်းသူအတွက်နှစ်သက်ခြင်း။ (အိမ်နေမာဂျဟ်)

၈၈။ တာဝန်(၅)ရပ်

﴿ 88 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ خَمْسٌ : رَدُّ السَّلَامِ، وَعِيَادَةُ الْمَرِيضِ، وَاتِّبَاعُ الْجَنَائِزِ، وَإِجَابَةُ الدَّعْوَةِ، وَتَسْمِيَةُ الْغَاسِقِ .

رواه البخارى، باب الامر باتباع الجنائز، رقم: ၁၃၆၀

ဟဇရသ် အဟုဂ်ရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့မိန့်သည်ကို ကြားခဲ့သည်။ မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးသည် အခြားမွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦး တစ်ယောက်အပေါ်၌ တာဝန်ဝတ္တရား(၅)ရပ်ရှိပေသည်။ စလာမ်ဆိုပါက အဖြေတုံ့ပြန်ခြင်း။ ရောဂါဖြစ်နေပါက သွားရောက်မေးမြန်းခြင်း၊ ဂျနာဇတ်လိုက်ပါပို့ဆောင်ခြင်း၊ ဒအ်ဝသ်ဖိတ်ခေါ်ကျွေးမွေးမှုကို လက်ခံခြင်း၊ နှာချေသူအား يَرْحَمُكَ اللَّهُ ဟု တုံ့ပြန်ဖြေဆိုခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

၈၉။ စဟမ်ဖြန့်ချိပါ

﴿ 89 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا، وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا، أَوْ لَا أَذْلكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ؟ أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ.

رواه مسلم، باب بيان انه لا يدخل الجنة إلا المؤمنون..... رقم: ١٩٤

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘အသင်သည် မုအ်မင်န်မဖြစ်သေးသရွေ့ ဂျန္နသ်သို့ဝင်ရောက်ရမည်မဟုတ်။ (ဆိုလိုသည်မှာ အသင်၏သက်တမ်းသည် အီမာန်ရှင်၏သက်တမ်းမျိုးမဖြစ်သေးသရွေ့) တစ်ဦးကို တစ်ဦး မချစ်ခင်မနှစ်သက်နိုင်သေးသရွေ့ အသင်သည် မုအ်မင်န်ဖြစ်နိုင်မည်မဟုတ်။ ငါတမန်တော်အသင့်အား တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ချစ်ခင်လေးစားစိတ်ဝင်စေနိုင်သော အမလ်ကိုမပြသရပေဘူးလား’ (၎င်းမှာဤသို့ဖြစ်သည်) စဟမ်ပေးခြင်းကို ကောင်းစွာဖြန့်ချိပါ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၉၀။ အဆင့်မြင့်မားကြရန် စဟမ်ဆို

﴿ 90 ﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَفْشُوا السَّلَامَ كُنْ تَغْلُوا.

رواه الطبراني واسناده حسن، مجمع الزوائد ٦٥/٨

ဟဇရသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘စဟမ်ဆိုခြင်းအမှုကို ကောင်းစွာဖြန့်ချိပါ။ သို့မှသာ အသင်တို့အဆင့်အတန်းမြင့်မားကြလိမ့်မည်။ (သွပ်ရာနီ)

၉၁။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ နာမတော်တစ်ပါး

﴿ 91 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ. رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: السَّلَامُ إِسْمٌ مِنْ أَسْمَاءِ اللَّهِ تَعَالَى وَضَعَهُ فِي الْأَرْضِ فَأَفْشُوهُ بَيْنَكُمْ، فَإِنَّ الرَّجُلَ الْمُسْلِمَ إِذَا مَرَّ بِقَوْمٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ قَرُّ دُرٍّ عَلَيْهِ، كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ فَضْلٌ دَرَجَةٍ بِتَذْكِرِهِ إِيَّاهُمْ السَّلَامَ، فَإِنْ لَمْ يَرُدُّوا عَلَيْهِ رَدٌّ عَلَيْهِ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنْهُمْ.

رواه الزوار والطبراني واحداستادى الزوار جيد قوى، الترغيب ٢٧/٣

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်မတ်စ်အူးဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘စဟမ်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ နာမတော်များအနက်မှ နာမတော်တစ်ပါးဖြစ်သည်။ ၎င်းကိုအလ္လာဟ်(ﷻ) က မြေပထဝီသို့ချပေးသနားတော်မူခဲ့သည်။ သို့ရှိရာ ၎င်းကို အချင်းချင်းကြားတွင် ကောင်းမွန်စွာဖြန့်ချိပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မွတ်စ်လင်မ်

တစ်ဦးသည် မျိုးနွယ်တစ်စုသို့ ရောက်သွားသောအခါ ထိုနေရာရှိလူများကို စလမ်းဆိုသည်။ ထိုအခါ ယင်းနေရာရှိ လူများကလည်း စလမ်းကို တုံ့ပြန်ဖြေဆိုကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် ထိုနေရာရှိလူများအား ဤနာမတော်ကို သတိရစေခဲ့သောကြောင့် ပထမစလမ်းဆိုသူသည် ဤသူများအားလုံးထက် အဆင့်အတန်း တစ်ခုပိုမြင့်သွားရပေသည်။ အကယ်၍ ထိုနေရာရှိသူများက စလမ်းကို လက်မခံ၊ မတုံ့ပြန်ခဲ့လျှင်လည်း လူသားထက်များစွာ ပိုမိုမြင့်မြတ်သော ဖရစ်ရှ်သဟ်များက ထိုသူ၏ စလမ်းကို လက်ခံတုံ့ပြန်ကြလိမ့်မည်။

၉၂။ ကိယာမသ်၏ နှိမ့်လက်လှည့်

﴿ 92 ﴾ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يُسَلَّمَ الرَّجُلُ عَلَى الرَّجُلِ لَا يُسَلِّمُ عَلَيْهِ إِلَّا لِلْمَغْرَفَةِ. رواه احمد (1/ 60)

ဟရေသ် အိမ်နေမတ်စ်အူးဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘ကိယာမသ်ဖြစ်မည့်နေ့၏ရှေ့ပြေးနှိမ့်လက်များအနက်မှတစ်ခုမှာ တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး သိက္ခမ်းရင်းနှီးမှု၊ ခင်မင်မှုရှိသောကြောင့်သာ စလမ်းဆိုကြမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်ဖြစ်သည့် အတွက် စလမ်းဆိုခြင်းမဟုတ်ချေ။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၉၃။ စဟမ်ပေးနည်းသုံးမျိုး

﴿ 93 ﴾ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ، فَرَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ ثُمَّ جَلَسَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: عَشْرٌ، ثُمَّ جَاءَ آخَرُ فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ، فَرَدَّ عَلَيْهِ فَجَلَسَ، فَقَالَ: عَشْرُونَ، ثُمَّ جَاءَ آخَرُ فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، فَرَدَّ عَلَيْهِ فَجَلَسَ، فَقَالَ: ثَلَاثُونَ.

رواه ابوداؤد، باب كيف السلام، رقم: ၅၁၉၅

ဟရေသ် အိမ်ရာန်ဗင်နီဟုစိုင်းနီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ‘လူတစ်ဦးသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံတော်သို့ ဝင်ရောက်ခစား၍ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ ဟု စလမ်းဆိုသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)ကလည်း ၎င်းစလမ်းကို တုံ့ပြန်ဖြေဆိုတော်မူသည်။ ပြီးနောက် ထိုသူသည် ထိုင်ဝိုင်းတွင် ဝင်ထိုင်လိုက်သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘၁၀’ဆိုလိုသည်မှာ ထိုသူသည် ဤသို့စလမ်းဆိုသည့်အတွက် ကောင်းမှု ၁၀-ခု ရေးမှတ်ခြင်းခံရတော်မူသည်။ ပြီးနောက် အခြားသူတစ်ဦးဝင်လာပြန်ပြီး السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ ဟု စလမ်းဆိုသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ထိုသူ၏ စလမ်းကို တုံ့ပြန်ဖြေဆိုတော်မူလိုက်သည်။ ပြီးနောက် ထိုသူသည် ထိုင်ဝိုင်းတွင် ဝင်ထိုင်လိုက်သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မိန့်တော်မူသည်မှာ

‘၂၀’ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုသူသည် ဤသို့စလမ်းဆိုသည့်အတွက်ကြောင့် ကောင်းမှု ၂၀-
 ရေးမှတ်ခြင်းခံရသည်။ ပြီးနောက် တတိယလူတစ်ဦးဝင်ရောက်လာပြန်ရာ ၎င်းကလည်း
 ‘السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ’ ဟု စလမ်းဆိုသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)ကလည်း တုံ့ပြန်
 ဖြေဆိုတော်မူသည်။ ပြီးနောက် ထိုသူသည် ထိုင်ပိုင်းတွင် ဝင်ထိုင်လိုက်သည်။ တမန်တော်မြတ်
 (ﷺ) က မိန့်ဆိုတော်မူသည်။ ‘၃၀’ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုသူအတွက် ကောင်းမှု ၃၀-ရေးမှတ်
 ခြင်းခံရသည်။ (အဗူဒါဝူးဒ်)

၉၄။ စဟမ်ကို ဦးစွာဆိုသူ

﴿ 94 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ أَوَّلَى النَّاسِ بِاللَّهِ
 تَعَالَى مَنْ بَدَأَهُمْ بِالسَّلَامِ. رواه أبو داود، باب في فضل من بدأ بالسَّلام، رقم: ၁၂၉၇

ဟရေသ် အဗူအုမာမတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်
 မူသည်။ ‘လူအများထဲမှ အလွှာဟ်(ﷺ) နှင့် အနီးကပ်ဆုံးနေခွင့်ရရန် အထိုက်တန်ဆုံးသော
 သူမှာ စဟမ်ကို ဦးစွာဆိုသောသူဖြစ်သည်။’ (အဗူဒါဝူးဒ်)

၉၅။ မာနကင်းသူ

﴿ 95 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: الْبَادِي بِالسَّلَامِ بَرٌّ مِّنَ الْكِبَرِ.
 رواه البيهقي في شعب الإيمان ၆/ ၄၃၃

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်
 မူသည်။ ‘စဟမ်ကိုဦးစွာဆိုသောသူသည် မာနကင်းသောသူဖြစ်သည်။’ (ဗိုင်ဟကီ)

၉၆။ အိမ်သို့ဝင်သောအခါ စဟမ်ဆိုပါ

﴿ 96 ﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَا بُنَيَّ! إِذَا دَخَلْتَ
 عَلَى أَهْلِكَ فَسَلِّمْ يَكُونُ بَرَكَهَةٌ عَلَيْكَ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِكَ.
 رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح غريب، باب ما جاء في التسليم رقم: ၂၆၇၈

ဟရေသ် အနတ်စ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော့်အား တမန်တော်မြတ်(ﷺ)
 က ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘ငါ၏ချစ်သား၊ အသင်သည် အိမ်သို့ဝင်သောအခါ အိမ်သူ
 အိမ်သားများအား စလမ်းဆိုပါ။ ဤသည်အသင့်အတွက်ရော အသင့်အိမ်သူ အိမ်သားများ
 အတွက်ပါ ဗရ်ကသ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းခံဖြစ်သည်။’ (သစ်ရ်မိဇီ)

၉၇။ အိမ်အဝင်အထွက် စဟမ်ဆိုပါ

﴿ 97 ﴾ عَنْ قَتَادَةَ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: إِذَا دَخَلْتُمْ بَيْتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهِ وَإِذَا خَرَجْتُمْ فَأَوْدِعُوا أَهْلَهُ السَّلَامَ .
 رواه عبد الرزاق في مصنفه ၃၈၇/၁

ဟဇရတ် ကသာဒတ်(رحمته الله)က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘အကယ်၍ အသင်သည် အိမ်တစ်အိမ်သို့ဝင်မည်ဆိုပါက ထိုအိမ်ရှိသူများအား စဟမ်ဆိုပါ။ ၎င်းပြင် အသင်သည် ထိုအိမ်မှ ပြန်သောအခါ၌ ယင်းအိမ်ရှိသူများအား စဟမ်ဆို၍ ပြန်ထွက်ပါ။ (အဓိပ္ပာယ်ရင်းစားက)

၉၈။ တွေ့ဆုံလည်းစဟမ်၊ ခွဲခွာလည်းစဟမ်

﴿ 98 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِذَا انْتَهَى أَحَدُكُمْ إِلَى مَجْلِسٍ فَلْيَسَلِّمْ، فَإِنْ بَدَأَ أَنْ يَجْلِسَ فَلْيَجْلِسْ، ثُمَّ إِذَا قَامَ فَلْيَسَلِّمْ فَلْيَسَلِّمِ الْأُولَى بِأَحَقُّ مِنَ الْآخِرَةِ .

رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن، باب ما جاء في التسليم عند القيام، رقم: ၂၇၀၆

ဟဇရတ် အဟူရိုင်ရတ်(رحمته الله) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘အကယ်၍ အသင်တို့ထိုင်ဝိုင်းတစ်ခုခုသို့ ရောက်သောအခါ စဟမ်ဆိုပါ။ ပြီးမှ ဆန္ဒရှိလျှင် ယင်းထိုင်ဝိုင်းတွင် ဝင်ထိုင်ပါ။ ထို့နောက် ယင်းထိုင်ဝိုင်းမှ ထွက်ခွာလိုသောအခါလည်း စဟမ်ဆိုပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပထမစဟမ်သည် ဤဒုတိယစဟမ်ထက် သာပို မွန်မြတ်သည်မဟုတ်ပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး တွေ့ဆုံသောအခါ၌ စဟမ်ဆိုခြင်းသည် စွန့်သိမ်းခြစ်သကဲ့သို့ပင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးခွဲခွာသောအခါ၌လည်း စဟမ်ဆိုခြင်းသည် စွန့်သိမ်းခြစ်သည်။’ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၉၉။ ငယ်ရွယ်သူက ကြီးသူကို စဟမ်ဆိုပါ

﴿ 99 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: يُسَلِّمُ الصَّغِيرُ عَلَى الْكَبِيرِ، وَالْمَارُّ عَلَى الْقَاعِدِ، وَالْقَلِيلُ عَلَى الْكَثِيرِ .

رواه البخارى، باب تسليم القليل على الكثير، رقم: ၆၂၃၁

ဟဇရတ် အဟူရိုင်ရတ်(رحمته الله) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘ငယ်ရွယ်သူက ကြီးသူကိုစဟမ်ဆိုပါ။ သွားနေသူက ထိုင်နေသူကို စဟမ်ဆိုပါ။ နည်းပါးသော လူစုက များပြားသောလူစုကို စဟမ်ဆိုပါ။’ (ဗိုခါရီ)

၁၀၀။ တာဝန်ကျ

﴿100﴾ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مَرْفُوعًا: يُخْزَى عَنِ الْجَمَاعَةِ إِذَا مَرُّوا أَنْ يُسَلِّمَ أَحَدُهُمْ وَيُخْزَى عَنِ الْجُلُوسِ أَنْ يَرُدَّ أَحَدُهُمْ.

رواه البيهقي في شعب الإيمان ٤٦٦/٦

ဟဇရသ် အလီ(ခ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ခ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘လမ်းပေါ်၌ သွားနေကြသော လူစုအနက်မှ တစ်ဦးတစ်ယောက်က စလမ်းဆိုလိုက်လျှင်လည်း ကျန်လူများအားလုံးအတွက် တာဝန်ကျသွားပေသည်။ ဤသို့ပင် ထိုင်နေသူများအနက်မှ တစ်ဦးတစ်ယောက်က ယင်းစလမ်းကို တုံ့ပြန်ဖြေဆိုလိုက်လျှင်လည်း ၎င်းထိုင်နေသူများ အားလုံးအတွက် တာဝန်ကျသွားပေသည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၁၀၁။ အိပ်နေသူများ မကြားဘောင်စလမ်းဆို

﴿101﴾ عَنِ الْمُقَدِّادِ بْنِ الْأَسْوَدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: (فِي حَدِيثِ طَوِيلٍ) فَيَجِيءُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنَ اللَّيْلِ فَيُسَلِّمُ تَسْلِيمًا لَا يُوقِظُ النَّائِمَ، وَيُسْمِعُ الْيَقْظَانَ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب كيف السلام، رقم: ٢٧١٩

ဟဇရသ် မတ်ကဒီးဒ်ဗင်န်အပ်စ်ဝဒ်(ခ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ခ) သည် ညဘက်၌ ရောက်လာတော်မူသောအခါ အိပ်နေသူများ မနိုးအောင်၊ နိုးနေသူများသာ ကြားအောင် စလမ်းဆိုလေ့ရှိသည်။

၁၀၂။ အပျင်းဆုံးသူနှင့် အစေးနဲ့ဆုံးသူ

﴿102﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَعَجَزُ النَّاسِ مَنْ عَجَزَ فِي الدُّعَاءِ، وَأَبْخَلَ النَّاسِ مَنْ بَخَلَ فِي السَّلَامِ.

رواه الطبرانی في الأوسط، وقال لا يروى عن النبي ﷺ إلا بهذا

الاسناد، ورجاله رجال الصحيح غير مسروق بن العزبان وهو ثقة، مجمع الزوائد ٦١/٨

ဟဇရသ် အမူဟုရိုင်ရဟ်(ခ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ခ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘လူအများထဲမှ အပျင်းဆုံးသူဟူသည် ဒိုအာတောင်းရန်ပင် ပျင်းရိသောသူဖြစ်သည်။ (ဆိုလိုသည်မှာ ဒိုအာမတောင်းသောသူဖြစ်သည်) ထို့အပြင် လူအများထဲမှ အစေးနဲ့ဆုံးသောသူသည် စလမ်းဆိုရန်ပင် တွန့်တိုစေးနဲ့သူဖြစ်သည်။

၁၀၃။ စလာမ်ကို ပြည့်စုံစေသောအရာ

﴿103﴾ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مِنْ تَمَامِ السَّحِيَّةِ الْإِخْلُ
بِالنَّيْدِ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب، باب ماجاء فى المصافحة، رقم: ၂၇၃၀

ဟဇရသ် အိမ်နေမတ်စ်အူးဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ‘စလာမ်ကို ပြည့်စုံစေသောအရာမှာ (မိစ္ဆာဖွာ) လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ခြင်းဖြစ် သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၀၄။ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကြလျှင်

﴿104﴾ عَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمَيْنِ يَلْتَقِيَانِ
فَيَتَصَافَحَانِ إِلَّا غُفِرَ لَهُمَا قَبْلَ أَنْ يَفْتَرِقَا. رواه ابوداؤد، باب فى المصافحة، رقم: ၅၂၁၂

ဟဇရသ် ဗရာအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူ သည်။ ‘မွတ်စ်လင်မိနှစ်ဦးသည် တွေ့ဆုံသောအခါ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကြသည်ဖြစ်လျှင် ၎င်းတို့ နှစ်ဦး မခွဲခွာမီအလျှင် ၎င်းတို့နှစ်ဦးစလုံး၏ အပြစ်ဂိုဏ်ာဟ်များသည် ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်း ခံကြရပေသည်။ (အဗူဒါဂူးဒ်)

၁၀၅။ သစ်ရွက်ကြွေကျသကဲ့သို့

﴿105﴾ عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا لَقِيَ
الْمُؤْمِنَ، فَسَلَّمَ عَلَيْهِ، وَآخَذَ بِيَدِهِ فَصَافَحَهُ، تَنَاقَرَتْ خَطَايَاهُمَا كَمَا يَتَنَاقَرُ وَرَقُ الشَّجَرِ.
رواه الطبرانى فى الاوسط ويعقوب بن محمد بن طحلاء روى عنه
غير واحد ولم يضعفه احد وبقية رجاله ثقات، مجمع الزوائد ၇၅/၈

ဟဇရသ် ဟုဒိုင်ဖွာဟ်ဗင်န်ယမာန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘မုအ်မင်န်တစ်ဦးသည် အခြားမုအ်မင်န်တစ်ဦးနှင့် တွေ့ဆုံသောအခါ စလာမ်ဆိုကြသည်။ ပြီးလျှင် လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကြလျှင် ၎င်းတို့နှစ်ဦး၏အပြစ်ဂိုဏ်ာဟ်များသည် သစ်ပင်မှ သစ်ရွက်များကြွေကျသကဲ့သို့ ကြွေကျသွားပေသည်။

(တွမ်ရာနီ)

၁၀၆။ ပင်လယ်ရေမြုပ်နှင့်အမျှ

﴿106﴾ عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: إِنَّ الْمُسْلِمَ إِذَا لَقِيَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ فَأَخَذَ يَدَهُ تَحَاتَّتْ عَنْهُمَا ذُنُوبُهُمَا كَمَا يَتَحَاتُّ الْوَرَقُ عَنِ الشَّجَرَةِ الْيَابِسَةِ فِي يَوْمٍ رِيحٌ غَاصِفٌ وَلَا غُفْرَ لَهُمَا وَلَوْ كَانَتْ ذُنُوبُهُمَا مِثْلَ زَيْدِ الْبَحْرِ.

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح غير سالم بن غيلان وهو ثقة، مجمع الزوائد ٧٧/٨

ဟဇရတ် စလမန်ဖာရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘မွတ်စလင်မိတ်တစ်ဦးသည် မိမိညီနောင်မွတ်စလင်မိတ်တစ်ဦးနှင့် တွေ့ဆုံသောအခါ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကြသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မိဆွာဖာပြုလုပ်လျှင် ခြောက်သွေ့သောသစ်ပင်မှ သစ်ရွက်ခြောက်များသည် လေပြင်းတိုက်ခတ်လာသောအခါ၌ ကြွေကျသကဲ့သို့ပင် ထိုသူနှစ်ဦး စလုံး၏အပြစ်ဂိုဏ်နာများသည် ပပျောက်သွားသည်။ အကယ်၍ ၎င်းတို့၏အပြစ်ဂိုဏ်နာများသည် ပင်လယ်ရေမြုပ်နှင့်အမျှဖြစ်သော်လည်း ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံကြရပေသည်။

(တွင်ရာနီ)

၁၀၇။ မိုအာနကာ ပြုခြင်း၏ ကောင်းမြတ်မှု

﴿107﴾ عَنْ رَجُلٍ مِنْ غَزَاةٍ رَحِمَهُ اللَّهُ أَنَّهُ قَالَ لِأَبِي ذَرٍّ: هَلْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُصَافِحُكُمْ إِذَا لَقَيْتُمُوهُ؟ قَالَ: مَا لَقَيْتُهُ قَطُّ إِلَّا صَافِحْنِي وَبَعَثَ إِلَيَّ ذَاتَ يَوْمٍ وَلَمْ أَكُنْ فِي أَهْلِي، فَلَمَّا جِئْتُ أَخْبَرْتُ أَنَّهُ أَرْسَلَ إِلَيَّ، فَاتَيْتُهُ وَهُوَ عَلَى سَرِيرِهِ، فَالْتَزَمْنِي، فَكَانَتْ تِلْكَ أَجْوَدَ وَأَجْوَدَ.

رواه ابوداؤد، باب في المعانقة، رقم: ٥٢١٤

ဟဇရတ် အနုဇော်မျိုးနွယ်မှ လူတစ်ဦးက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် ဟဇရတ် အဗူဇရ(رضي الله عنه) အား မေးမြန်းကြသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အသင်တို့နှင့်တွေ့ဆုံသောအခါ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ခြင်း (မိဆွာဖာ)လည်းပြုပါသလား။ ထိုအခါသခင်ကြီးက အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်တော်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် တွေ့ဆုံသည့်အခါတိုင်း ရုစုလွလွဟ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်နှင့်အမြဲပင် (မိဆွာဖာ) လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ခဲ့သည်။ တစ်နေ့တွင် ကျွန်တော့်အိမ်မှ ကျွန်တော့်အား ရုစုလွလွဟ်(ﷺ) သည် ခေါ်ခိုင်းလိုက်သည်။ ထိုအချိန်တွင် ကျွန်ုပ်သည် အိမ်တွင်မရှိခဲ့ပါ။ အိမ်ပြန်ရောက်လာသောအခါ အိမ်သားများမှတစ်ဆင့် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ခေါ်ခိုင်းကြောင်းသိရသည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် တွေ့ဆုံရန်သွားသောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)သည် မိမိကြိုးကုတင်ပေါ်တွင် ရှိတော်မူနေစဉ် ကျွန်တော်သည် တမန်တော်

မြတ်(ﷺ) ထံတော်သို့ ခစားလေသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်တော့်အား ဖက်လိုက်သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)ကြီး၏ ဤသို့ (မိုအာနကာ)ပြုခြင်းသည် အလွန်ကောင်းမြတ်ပေသည်။ အလွန်အလွန်ကောင်းမြတ်လှပေသည်။ (အမူဒါဂူးဒ်)

၁၀၈။ ခွင့်တောင်းပါ

﴿108﴾ عَنْ غَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ رَحِمَهُ اللَّهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ سَأَلَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! اسْتَأْذِنْ عَلَيَّ أُمِّي؟ فَقَالَ: نَعَمْ، فَقَالَ الرَّجُلُ: إِنِّي مَعَهَا فِي الْبَيْتِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: اسْتَأْذِنْ عَلَيْهَا، فَقَالَ الرَّجُلُ إِنِّي خَادِمُهَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: اسْتَأْذِنْ عَلَيْهَا، اتَّحِبُّ أَنْ تَرَاهَا غُرْبَانَةً؟ قَالَ: لَا، قَالَ: فَاسْتَأْذِنْ عَلَيْهَا.

رواه الإمام مالك في الموطأ، باب في الاستئذان ص ٧٢٥

ဟဇရတ် အသွာအ်ဗင်နီယစာရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ လူတစ်ဦးသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ)အား ကျွန်တော်မျိုးသည် ‘ကျွန်တော့်မိခင်၏အခန်းတွင်းသို့ဝင်ရန်အတွက် ခွင့်တောင်းရပါမည်လား’ဟု မေးမြန်းရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ခွင့်တောင်းပါဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ ထိုသူကတစ်ဖန် ‘ကျွန်တော်မျိုးသည် မိခင်နှင့်အတူတစ်အိမ်တည်းနေသူဖြစ်ပါသည်’ဟု တင်ပြရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ‘ခွင့်တောင်းပြီးမှသာဝင်ပါ’ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ တစ်ဖန် ထိုသူက ‘ကျွန်တော်မျိုးသည် မိခင်ကြီးအား ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ပြုနေရသူဖြစ်ပါသည်။ (ဆိုလိုသည်မှာ မိခင်၏အခန်းအတွင်းသို့ အကြိမ်ကြိမ်အခါခါ ဝင်ထွက်နေရပါသည်)’ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က လုံခြုံမှုမဲ့နေသောအဖြစ်နှင့် မြင်တွေ့လိုပါသလား ဟု မေးတော်မူရာ ထိုသူက ‘ဤသို့သော အဖြစ်နှင့် မမြင်တွေ့လိုပါ’ဟု ဖြေကြားသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသို့ဖြစ်လျှင် အသင်ခွင့်တောင်းပြီးမှ အိမ်ထဲသို့ဝင်ပါဟု မိန့်တော်မူသည်။ (မုအသွာအေမာမ်မာလစ်က)

၁၀၉။ အိမ်တံခါးရှေ့တည့်တည့်မရပ်လေနှင့်

﴿109﴾ عَنْ هُرَيْثِ بْنِ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: جَاءَ سَعْدُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَوَقَفَ عَلَى بَابِ النَّبِيِّ ﷺ يَسْتَأْذِنُ فَقَامَ مُسْتَقْبِلَ الْبَابِ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: هَكَذَا عَنْكَ. أَوْ هَكَذَا فَإِنَّمَا الْإِسْتِئْذَانُ مِنَ النَّظَرِ.

رواه ابو داود، باب في الاستئذان، رقم: ၁၂၇၄

ဟုဇိုင်လ်(ﷺ)က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဟဇရတ် စအဒ်(ﷺ) သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အိမ်တော်သို့လာ၍ အိမ်တွင်းသို့ဝင်ရောက်ခွင့် တောင်းရန်အတွက် တံခါးပေါက်ရှေ့တည့်တည့်တွင် ရပ်လိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

(တံခါးပေါက်ရှေ့တည့်တည့်မရပ်ပါနှင့်။) သို့သော်တံခါး၏ ဘယ်ဘက်သို့မဟုတ်ညာဘက်၌ ရပ်ပါ။ (အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤသို့တံခါးပေါက်ရှေ့တည့်တည့်ရပ်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် အိမ်အတွင်းသို့ ကြည့်ရှုမိနိုင်ပေသည်။ ခွင့်တောင်းရခြင်းမှာမူ ဤသို့မကြည့်ရှုမိရန်အတွက်ကြောင့် ဖြစ်သည်။ (အဗူဒါဂူးဒ်)

၁၁၀။ အရှုရောက်သွားပြီးနောက်မှ

﴿110﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : إِذَا دَخَلَ الْبَصْرُ فَلَا إِذْنَ .

رواه ابو داؤد، باب فى الاستئذان، رقم: ၁၂၇၃

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိသည်။ ‘အိမ်အတွင်းသို့ အရှုရောက်သွားပြီးနောက်မှ ဝင်ခွင့်တောင်းခြင်းသည် အချည်းအနီးပင်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဤအဖြစ်မျိုးဖြင့် အခွင့်တောင်းခြင်းသည် မည်သို့မျှ အကျိုးမဖြစ်ထွန်းနိုင်တော့ချေ။ (အဗူဒါဂူးဒ်)

၁၁၁။ တံခါးပေါက်ရှေ့တည့်တည့်မရပ်နှင့်

﴿111﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَشَرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : لَا

تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَلَكِنْ اتُّوْهَا مِنْ جَوَانِبِهَا فَاسْتَأْذِنُوا، فَإِنْ أَذِنَ لَكُمْ فَادْخُلُوا وَإِلَّا فَارْجِعُوا .

قلت : له حديث رواه ابو داؤد غير هذا، رواه الطبرانى من طرق ورجال هذا رجال

الصحيح غير محمد بن عبد الرحمن بن عرق وهو ثقة، مجمع الزوائد ٨/٨٧

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီဗိရ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ ‘သူတစ်ပါး၏အိမ်သို့ ဝင်ခွင့်တောင်းရန်အတွက်) တံခါးပေါက်ရှေ့တည့်တည့်၌ မရပ်နှင့်။ (အိမ်အတွင်းသို့ အရှုရောက်သွားနိုင်ပေသည်။) သို့ရာတွင် တံခါးပေါက်၏ (ဘယ်ဘက် သို့မဟုတ် ညာဘက်) အနီး၌ရပ်၍ဝင်ခွင့်တောင်းပါ။ အကယ်၍ အသင့်အား ခွင့်ပြုပါလျှင် ဝင်ပါ။ သို့မဟုတ်က ပြန်ထွက်သွားပါ။

(တွမ်ရာနီ)

၁၁၂။ မည်သူ့တွင်မျှ အခွင့်အရေးမရှိ

﴿112﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : لَا يُقِيمُ الرَّجُلُ الرَّجُلَ مِنْ

رواه البخارى، باب لا يقيم الرجل الرجل رقم: ၇၃၆၉

مَنْجَلِسِهِ ثُمَّ يَجْلِسُ فِيهِ .

ဟဇရသ် အဓိဒ္ဓလ္လာဟ်ပင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိသည်။ ‘ထိုင်နေသူတစ်ဦးဦးအားနေရာဖယ်ခိုင်း၍ ၎င်းနေရာ၌ မိမိကိုယ်တိုင် ဝင်ထိုင်ရန်အတွက် ဤသို့သော အခွင့်အရေးမျိုး မည်သူ့တွင်မျှမရှိချေ။ (ဗိုခါရီ)

၁၁၃။ အခွင့်အရေးရှိ

﴿113﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ قَامَ مِنْ مَجْلِسِهِ ثُمَّ رَجَعَ إِلَيْهِ، فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ.
رواه مسلم، باب إذا قام من مجلسه رقم: ၈၇၈၉

ဟဇရသ် အဗူဟူရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိသည်။ ‘မိမိထိုင်နေသော နေရာမှကိစ္စတစ်ခုကြောင့်ထသွားပြီး ပြန်လာပါလျှင် ၎င်းထိုင်ခဲ့သူက သာ ထိုနေရာတွင်ဆက်၍ ထိုင်ရန် အခွင့်အရေးရှိသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၁၄။ လူနှစ်ဦး၏ အကြားဝင် မထိုင်နှင့်

﴿114﴾ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَا يُجْلَسُ بَيْنَ رَجُلَيْنِ إِلَّا بِإِذْنِهِمَا. رواه ابوداؤد، باب في الرجل يجلس رقم: ၄၈၄၄

ဟဇရသ် အဓိရ်ပင်န်ရှုအိုင်မ်(ﷺ) က ဖခင်နှင့်အဖိုးတို့မှတစ်ဆင့် ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘လူနှစ်ဦးအကြားအလယ်တွင် ၎င်းတို့၏ ခွင့်ပြုချက် မရှိဘဲ ဝင်မထိုင်ပါနှင့်။’ (အဗူဒါဝူးဒ်)

၁၁၅။ လုဒ်နုသ်

﴿115﴾ عَنْ حَذِيفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَعَنَ مَنْ جَلَسَ وَسَطَ الْحَلْقَةِ.
رواه ابوداؤد، باب الجلوس وسط الحلقة، رقم: ၄၈၂၆

ဟဇရသ် ဟုဒိုင်ဖာ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ထိုင်ဝိုင်း ၏အလယ်ခေါင်တွင် ထိုင်နေသူအား (လုဒ်နုသ်) ကျိန်ဆဲတော်မူခဲ့သည်။ (အဗူဒါဝူးဒ်) ။ ထိုင်ဝိုင်း၏ အလယ်ခေါင် ဝင်ထိုင်သူဆိုသည်မှာ ထိုသူသည် ထိုင်ဝိုင်း၌ ထိုင်နေကြသူများအား ကျော်ခွပြီး လာရောက်ထိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုးမှာ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး မျက်နှာချင်းဆိုင်ထိုင်နေကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် လူတစ်ဦးသည် ဝင်ရောက် လာပြီး ထိုင်ဝိုင်း၏အလယ်ခေါင်တွင် ဝင်ထိုက်လိုက်ရာ မူလထိုင်နေကြသူများသည် တစ်ဦးကို တစ်ဦး မတွေ့မြင်နိုင်တော့ချေ။ (မအာရီဖွလ်ဟဒီးဆ်)

၁၁၆။ ဧည့်သည်ကို ဂုဏ်ပေးရမည်

﴿116﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، قَالَهَا ثَلَاثًا قَالَ رَجُلٌ: وَمَا كَرَامَةُ الضَّيْفِ يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: ثَلَاثَةٌ أَيَّامٍ، فَمَا جَلَسَ بَعْدَ ذَلِكَ فَهُوَ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ.

رواه احمد ۷/۳

ဟဇရတ် အဗူစအီးဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် (အာခိရသ်) နောင်တမလွန်ဘဝကို (အီမာန်ယူ) သက်ဝင်ယုံကြည်ခဲ့လျှင် ထိုသူအဖို့ မိမိဧည့်သည်အား ဂုဏ်ပေးလေးစားရပေမည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဤစကားကို သုံးကြိမ်သုံးခါ မိန့်ကြားတော်မူသည်။ ထိုအခါ လူတစ်ဦးက ယာရုစ္စလလ္လာဟ်(ﷻ) ဧည့်သည်အား ဂုဏ်ပေးလေးစားခြင်းဆိုသည်မှာ အဘယ်အရာပါနည်း’ ဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ‘ဧည့်သည်အား ဂုဏ်ပေးလေးစားခြင်း’ ဟူသည် သုံးရက်ဖြစ်သည်။ သုံးရက်ထက်ကျော်လွန်၍ ဧည့်သည်သည် ဆက်လက်တည်းခိုနေပါက ယင်းအား စားသောက်ဖွယ်ရာများဖြင့် ဆက်လက်ညှော်ခံခြင်းမှာမူ ထိုသူအားကျေးဇူးပြုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သုံးရက်ထက် ကျော်လွန်သွားသောအခါ၌ ဤသို့စားသောက်ဖွယ်ရာများဖြင့် ညှော်ခံခြင်းမပြုပါက ထိုသူအဖို့ အိမ်ရှင်ဝတ္တရားပျက်ကွက်သည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၁၇။ မိုးလင်းသည်အထိ စားသောက်ဖွယ်ရာမရပျှင်

﴿117﴾ عَنْ الْجُعْفَاءِ أَبِي كَرِيمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَيُّمَا رَجُلٍ أَصَافَ قَوْمًا فَأَصْبَحَ الضَّيْفُ مَحْرُومًا فَإِنَّ نَصْرَهُ حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ حَتَّى يَأْخُذَ بِقَرَى لَيْلَةٍ مِنْ رَزْعِهِ وَمَالِهِ.

رواه البوداؤد، باب ما جاء في الضيافة، رقم: ۳۷۵۱

ဟဇရတ် မိက်ဒါးမ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘အကြင်သူသည် မျိုးနွယ်တစ်စုသို့ (တစ်ဦးတစ်ယောက်၌) ဧည့်သည်အဖြစ်ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုဧည့်သည်သည်နံနက်မိုးလင်းသည်အထိ တစ်စုံတစ်ရာမျှ စားသောက်ဖွယ်ရာများမရရှိခဲ့ပါက ဆိုလိုသည်မှာ အိမ်ရှင်သည် ထိုသူအား ညအချိန်တွင် မည်သို့မျှ ကျွေးမွေးညှော်ခံခြင်းမပြုခဲ့ပါက ထိုဧည့်သည်အား ကူညီရန် ထိုနေရာဒေသရှိ မွတ်စ်လင်မ်များအားလုံးအပေါ်၌ တာဝန်ကျလာပေသည်။ ၎င်းမှာ ဧည့်သည်သည် ၎င်းတည်းခိုနေသော အိမ်ရှင်၏ဥစ္စာပစ္စည်းများမှ လည်းကောင်း၊ လယ်ထဲမှလည်းကောင်း ညစာစားသောက်နိုင်ရန် ယူငင်နိုင်သည်။(အဗူဒါဝူးဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဧည့်သည်သည် စားသောက်မှုမစီစဉ်နိုင်လျှင် အထက်ပါအတိုင်း တာဝန်ရှိသည်။ ဤသို့မဟုတ်မူ အိမ်ထောင်ရှင်ထောင့်အရ ဧည့်ဝတ်ကျေပွန်ရန်မှာ ဧည့်သည်၏ရပိုင်ခွင့်ဖြစ်သည်။

၁၁၈။ လူသားအဖို့ ပျက်စီးမှုအကြောင်းခံ

﴿118﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثَيْدٍ بْنِ غُمَيْرٍ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: دَخَلَ عَلَى جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي نَفَرٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ، فَقَدَّمَ إِلَيْهِمْ خُبْزًا وَخَلًّا، فَقَالَ: كُلُوا فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: نِعَمُ الْإِدَامِ الْخَلُّ، إِنَّهُ هَلَكَ بِالرَّجُلِ أَنْ يَدْخُلَ عَلَيْهِ الْفَرُّ مِنْ إِخْوَانِهِ فَيُخْتَقِرَ مَا فِي بَيْتِهِ أَنْ يَقْدِمَهُ إِلَيْهِمْ، وَهَلَكَ بِالْقَوْمِ أَنْ يَخْتَقِرُوا مَا قَدَّمَ إِلَيْهِمْ.

رواه احمد والطيبراني في الاوسط وابو يعلى الا انه قال: وَكَفَى بِالْمَرْءِ شَرًّا أَنْ يَخْتَقِرَ مَا قَرَّبَ إِلَيْهِ وَمَنْ اسْتَدَّ ابْنُ يَعْنَى ابْنُ طَالِبِ الْقَاصِ وَلَمْ اعْرِفْهُ وَبَقِيَ رَجُلًا ابْنُ يَعْنَى وَتَقَرَّ

وفي الحاشية: ابو طالب القاص هو يحيى بن يعقوب بن مدرك ثقة، مجمع الروايات ٣٢٨/٨

ဟဇရသ် အပ်ဒွလ္လာဟ်ပင်န်အုပိုင်ဒ်ပင်န်အုပိုင်ရ်(رحمة الله تعالى) က အမိန့်ရှိသည်။ ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်(رضي الله عنه)သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ)၏ ဆွဟာဗဟ်ဂျမာအသ်အဖွဲ့တစ်ခုနှင့်အတူ ကျွန်ုပ်တို့ထံ ရောက်ရှိလာသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က ဟဇရသ်ဂျာဗိရ်(رضي الله عنه)နှင့် အဖော်များရှေ့ ရိတီ(မုန့်)နှင့် ရှလကာရည်ကို ချပေးလိုက်ပြီးနောက် စားသောက်ကြပါဟု ပြောလေသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ကျွန်တော်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ ရှလကာသည် အကောင်းဆုံးဟင်းလျာဖြစ်သည်။ လူသားအဖို့ ပျက်စီးခြင်းမှာ ထိုသူထံ လူအချို့ ရောက်လာသောအခါ ထိုသူသည် မိမိအိမ်ရှိစားသောက်ဖွယ်ရာများဖြင့် ဧည့်ခံခြင်းကိုနည်း သည်ဟု ယူဆခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ယင်းဧည့်သည်များအဖို့ ပျက်စီးခြင်းမှာလည်း ယင်း ဧည့်သည်များသည် အိမ်ရှင်က တည်ခင်းဧည့်ခံသော စားသောက်ဖွယ်ရာများကို နည်းသည်၊ ညံ့ဖျင်းသည်ဟု ယူဆခြင်းဖြစ်သည်။

အခြားဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင် လူသား၏မကောင်းခြင်း (ဝါ) ညံ့ဖျင်းရန်အတွက် ဤမျှပင် လုံလောက်ပေသည်။ ၎င်းမှာ အိမ်ရှင်က ဧည့်ခံသောအရာများကို နည်းသည်ဟု ယူဆထင်မြင်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၁၉။ နှာချေခြင်းနှင့် သမ်းဝေခြင်း

﴿119﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ : إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعُطَّاسَ وَيَكْرَهُ
 التَّشَاؤُبَ، فَإِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ وَحَمِدَ اللَّهَ كَانَ حَقًّا عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ سَمِعَهُ أَنْ يَقُولَ لَهُ:
 يَرْحَمُكَ اللَّهُ، وَأَمَّا التَّشَاؤُبُ فَإِنَّمَا هُوَ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَإِذَا تَنَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيِرُدَّهُ مَا
 اسْتَطَاعَ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا تَنَاءَبَ ضَحِكَ مِنْهُ الشَّيْطَانُ.

رواه البخارى، باب اذا تشاءب فليضع يده على فيه، رقم: ၆၂၂၆

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ
 တော်မူသည်။ ‘အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် နှာချေခြင်းကို နှစ်သက်တော်မူသည်။ ထို့နောက်သမ်းခြင်း
 ကို နှစ်သက်တော်မမူချေ။ အကယ်၍ အသင်တို့အထဲမှ တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် နှာချေသော
 အခါ **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ** ဟု ရွတ်ဆိုခဲ့ပါမူ ထိုအခါ ဤကလိမတ်ကိုကြားရသော မွတ်စ်လင်မ်များ
 အားလုံးအပေါ်တွင် **يَرْحَمُكَ اللَّهُ** ဟု ရွတ်ဆိုကြရန် တာဝန်ရှိလာပေသည်။ ၎င်းပြင် သမ်းခြင်း
 (သမ်းဝေခြင်း)သည် ရှိုင်သွန်ဘက်မှဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် သမ်းခြင်းဖြစ်ပေါ်လာပါက တတ်အား
 သရွေ့ မသမ်းရန် တားစီးရမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အသင်တို့အထဲမှ တစ်ဦးသည်
 ဤသို့သမ်းခဲ့ပါက ရှိုင်သွန်သည် ရယ်မောလေသည်။ (ဗိုခါရီ)

၁၂၀။ ဂျန္နသ်၌ မိမိအတွက် နေရာသတ်မှတ်

﴿120﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ عَادَ مَرِيضًا أَوْ رَأَى
 أَحَالَه فِي اللَّهِ نَادَاهُ مُنَادٍ أَنْ طُبِّتَ وَطَابَ مَمَشَاكَ وَتَبَوَّاتُ مِنَ الْجَنَّةِ مَنْزِلًا.

رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن عريب، باب ما جاء فى زيارة الاخوان، رقم: ၂၀၀၈

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ
 တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ရောဂါသည်တစ်ဦးတစ်ယောက်အား (အေယာဒသ်) လူမမာ
 မေးရန်အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ညီနောင်မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးနှင့် တွေ့ဆုံရန်အတွက်
 သော်လည်းကောင်း၊ သွားရောက်ခဲ့လျှင် ဖရစ်ရှ်သဟ်တစ်ပါးက ဤသို့ကြွေးကြော်တော်မူသည်။
 အသင်သည် ဗရ်ကသ်မင်္ဂလာရှိသူဖြစ်သည်။ အသင်သွားရောက်ခြင်းသည် ဗရ်ကသ်ရှိသော
 အရာဖြစ်သည်။ ၎င်းအပြင် အသင်သည် ဂျန္နသ်၌ မိမိအတွက် နေရာသတ်မှတ်လိုက်ခြင်း
 ဖြစ်သည်။ (သစ်ရ်မိဇီ)

၁၂၁။ ဂျန္နသ်၏ခွရ်ဖ်

﴿121﴾ عَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ عَادَ مَرِيضًا لَمْ يَزَلْ فِي حُرْفَةِ الْجَنَّةِ قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَا حُرْفَةُ الْجَنَّةِ؟ قَالَ: جَنَاهَا.

رواه مسلم، باب فضل عيادة المريض، رقم: ၆၀၀၄

တမန်တော်မြတ်ﷺ ၏ သူကောင်းပြုခြင်းခံရသောကျွန် ဟဇရသ်စောင်ဗာန်ﷺ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်ﷺ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘အကြင်သူသည် တစ်ဦး တစ်ယောက်ထံ လူမမာမေးရန် သွားရောက်ခဲ့လျှင် ထိုသူသည် ဂျန္နသ်၏ခွရ်ဖ်တွင်နေသူ ဖြစ်သည်။’ ထိုအခါ ယာရုလလ္လာဟ်ﷺ ဂျန္နသ်၏ခွရ်ဖ်ဆိုသည်မှာ အဘယ်အရာပါနည်း။ ဟု မေးမြန်းကြရာ ‘ထိုအရာသည် ဂျန္နသ်ထဲမှ ဆွတ်ခူးထားသော သစ်သီးဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။’ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၂၂။ နှစ်ပေါင်း (၇၀)

﴿122﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ

الْوُضُوءَ وَعَادَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ مُخْتَصِبًا بُوعِدَ مِنْ جَهَنَّمَ مَسِيرَةَ سَبْعِينَ خَرِيفًا قُلْتُ: يَا أَبَا

حُمْزَةَ! وَمَا الْخَرِيفُ؟ قَالَ: الْعَامُ. رواه ابو داود، باب في فضل العيادة على وضوء، رقم: ၃၀၉၇

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလိက်ﷺ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်ﷺ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကောင်းမွန်ကျနစွာ ဝိဇ္ဇာရသေ့စင်ပြီး ဆဝါးဗ်ကိုမျှော်ကိုး၍ ညီနောင်မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးထံ လူမမာသွားရောက်မေးခဲ့လျှင် ဂျဟန္နမ်ငရဲမှ ခရီးဖ်(၇၀)ကွာဝေးစေမည်။ ဟဇရသ် စာဗိသ်ဗနာနီ(رحمة الله تعالى) က အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်တော်သည် ဟဇရသ် အနတ်စ်ﷺ အား အို အဗူဟမ်ဇော်၊ ခရီးဖ်ဆိုသည်မှာ အဘယ်အရာနည်းဟုမေးရာ ၎င်းက (အချိန်ကာလ)ကိုခေါ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ နှစ်ပေါင်း(၇၀)ကြာ ခရီးတာမျှ ဂျဟန္နမ်မှ ဝေးကွာစေမည်ဖြစ်သည်။ (အဗူဒါဝူးဒ်)

၁၂၃။ လူမမာသွားမေးလျှင်

﴿123﴾ عَنْ أَنَسٍ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: أَيُّمَا رَجُلٍ يَغْوُدُ مَرِيضًا فَإِنَّمَا يَخُوضُ فِي الرَّحْمَةِ، فَإِذَا قَعَدَ عِنْدَ الْمَرِيضِ غَمَرَتْهُ الرَّحْمَةُ قَالَ: فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ! هَذَا لِلصَّحِيحِ الَّذِي يَغْوُدُ الْمَرِيضُ فَأَلْمَرِيضُ مَا لَهُ؟ قَالَ: تُحَطُّ عَنْهُ ذُنُوبُهُ.

رواه احمد ١٧٤/٣

ဟဇရသ် အနတ်စ်ပင်န်မာလိက်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူများနာနေသူတစ်ဦးဦးအား လူမမာသွားရောက်မေးခဲ့လျှင် ထိုသူသည် ရဟ်မသ်တော်၌ ကူးခတ်နေသကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ ရောဂါသည်အနီးတွင် ထိုင်ခဲ့လျှင် ထိုသူသည် ရဟ်မသ်တော်လွှမ်းခြုံခြင်းခံရသူဖြစ်သည်။ ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်တော်က မေးလျှောက်သည်။ ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) ဤအကျိုးစဝါးမိများသည် မေးမြန်းရန်အတွက် သွားရောက်သော ကျန်းမာနေသူအတွက် ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ဆိုလျှင် ကိုယ်တိုင်ရောဂါဖိစီးနေသူအတွက် အဘယ်အရာများ ရရှိပါသနည်း ဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ထိုသူသည်အပြစ်ရှိနာဟ်များမှ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရရှိမည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၂၄။ ရဟ်မသ်တော်၌ နားခိုသူ

﴿124﴾ عَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ عَادَ مَرِيضًا خَاصًّا فِي الرَّحْمَةِ، فَإِذَا جَلَسَ عِنْدَهُ اسْتَنْقَعَ فِيهَا. رواه احمد ٤٦٠/٣ وفى حديث عمرو بن حزم رضى الله عنه عند الطبرانى فى الكبير والوسط: وَإِذَا قَامَ مِنْ عِنْدِهِ فَلَا يَزَالُ يَخُوضُ فِيهَا حَتَّى يَرْجِعَ مِنْ حَيْثُ خَرَجَ وَرَجَالَهُ مَوْتَقُونَ، مجمع الزوائد ٢٢/٣ .

ဟဇရသ် ကအမ်ပင်န်မာလိက်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဖျားနာနေသူတစ်ဦးဦးအား လူမမာသွားရောက်မေးလျှင် ထိုသူသည် ရဟ်မသ်တော်တွင် ကူးခတ်နေသကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ (ရောဂါသည်ကို အားပေးစကားပြောရန်အတွက်) ၎င်းအနီး၌ ထိုင်နေလျှင် ထိုသူသည် ရဟ်မသ်တော်၌ နားခိုသူကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ဟဇရသ်အမ်ပင်န်မာလိက်(ﷺ) ၏ ဆင့်ပြန်ချက်တွင်မူ ‘ထိုသူသည် လူမမာအနီးမှထ၍ ပြန်လည်ထွက်ခွာလျှင်လည်း မိမိလူမမာမေးရန် စတင်ထွက်ခွာခဲ့သော နေရာသို့ ပြန်မရောက်မချင်း ရဟ်မသ်တော်တွင် ကူးခတ်နေသူကဲ့သို့ဖြစ်သည်။’

၁၂၅။ ဖရစ်ရှ်သဟ်ပေါင်း ခုနစ်သောင်း၏ဒီအာ

﴿125﴾ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُعُودُ مُسْلِمًا غُدُورَةً إِلَّا صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُنْسِيَءَ، وَإِنْ عَادَهُ عَشِيَّةً إِلَّا صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُضْبِحَ وَكَانَ لَهُ خَرِيفٌ فِي الْجَنَّةِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب حسن، باب ماجاء في عيادة المريض، رقم: ၁၆၇

ဟဇရသ်အလီ(﷓) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်မွတ်စ်လင်မ်သည် အခြားမွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦး တစ်ယောက်ထံ နံနက်ပိုင်းတွင် လူမမာသွားရောက်မေးလျှင် ဖရစ်ရှ်သဟ်ပေါင်းခုနစ်သောင်း သည် ထိုသူအတွက် ဒီအာတောင်းခံပေးကြသည်မှာ ညအချိန်အထိဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ညပိုင်းတွင် လူမမာသွားရောက်မေးလျှင် နံနက်မိုးလင်းသည်အထိ ဖရစ်ရှ်သဟ်ပေါင်းခုနစ် သောင်းသည် ဒီအာတောင်းပေးနေကြသည်။ ၎င်းပြင် ထိုသူအတွက် ဂျန္နုသ်တွင် ဥယျာဉ်တစ်ခု ရရှိမည်ဖြစ်သည်။

(သစ်ရ်မိဒီ)

၁၂၆။ ဖရစ်ရှ်သဟ်များ၏ ဒီအာကဲ့သို့

﴿126﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِيَ النَّبِيُّ ﷺ: إِذَا دَخَلْتَ عَلَى مَرِيضٍ فَمُرْهُ أَنْ يَدْعُوَ لَكَ فَإِنْ دُعَاكَ كَدَعَاءِ الْمَلَائِكَةِ.

رواه ابن ماجه، باب ماجاء في عيادة المريض، رقم: ၁၄၄၁

ဟဇရသ် အုမရ်ဗင်နီသ်သွားဗ်(﷓) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ အသင်တို့လူမမာတစ်ဦးတစ်ယောက်ထံသို့ သွားရောက်ကြ သောအခါ အသင်တို့အတွက်ကိုလည်း ဒီအာပြုပေးပါရန်ပြောကြပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုလူမမာ၏ ဒီအာသည် ဖရစ်ရှ်သဟ်များ၏ ဒီအာကဲ့သို့ (လက်ခံကမူလ်ပြုခြင်း)ခံရပေသည်။

(အိမ်နေမာဂျဟ်)

၁၂၇။ ရုစုန်ကိုယ်တိုင်သတင်းမေး

﴿127﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ قَالَ: كُنَّا جُلُوسًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ، ثُمَّ أَذْبَرَ الْأَنْصَارِيَّ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَا أَحَا الْأَنْصَارِ! كَيْفَ أَجَبَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ؟ فَقَالَ: صَالِحٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ يَعُوذُ مِنْكُمْ؟ فَقَامَ وَقَمْنَا مَعَهُ، وَنَحْنُ بِضَعَةِ عَشَرَ، مَا عَلَيْنَا نِعَالَ وَلَا خِفَافَ وَلَا فَلَائِسَ وَلَا قُمُصَ نَمِيشِي فِي بِلَاسِكَ السَّبَاخِ حَتَّى جِئْنَاهُ، فَاسْتَأْخَرَ قَوْمَهُ مِنْ حَوْلِهِ حَتَّى دَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَأَصْحَابُهُ الَّذِينَ مَعَهُ.

رواه مسلم، باب فى عبادة المرضى، رقم: ٢١٣٨

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နအုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါးတွင် စုရုံး၍ ထိုင်နေလိုက်သည်။ ထိုအချိန်တွင် အန်ဆွာရီဆွဟာဗဟ်တစ်ပါးက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံသို့ ဝင်ရောက်၍ စလားမိဆိုသည်။ ပြီးနောက် ပြန်ထွက်သွားနေစဉ် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ထိုသူအား အို အန်ဆွာရီမိတ်ဆွေ ငါတမန်တော်မြတ်၏ညီနောင် စအဒ်ဗင်နအုဗာဒဟ်၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေ အဘယ်သို့ရှိပါသနည်း ဟုမေးတော်မူရာ ထိုသူက ကောင်းမွန်စွာရှိပါသည်ဟု ဖြေကြားသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် (အနီး၌ ထိုင်နေကြသော ဆွဟာဗဟ်များကို) အမိန့်ရှိသည်။ အသင်တို့အထဲမှ အဘယ်သူသည် ၎င်းသူထံသို့ လူမမာ မေးရန်သွားရောက်ကြမည်နည်းဟု မေးတော်မူပြီး တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ကိုယ်တိုင် ထရပ်လိုက်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် (၁၀)ဦးထက်မကရှိကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ထံ၌ ဖိနပ်၊ ခြေအိတ်၊ ဦးထုပ်နှင့် အင်္ကျီများလည်း မရှိခဲ့ပါ။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျောက်စရစ်ခဲများ ဖြင့်ဖုံးနေသောလမ်းမှ လျှောက်သွားပြီးနောက် ဟဇရသ် စအဒ်(ﷺ) ၏ အိမ်သို့ ရောက်ရှိသွားကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် ၎င်းအနီး၌ စုရုံးရောက်ရှိနေကြသော ဆွေမျိုးသားချင်းများသည် ဘေးသို့ဖယ်ရှားပေးလိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူ လိုက်ပါလာသော ဆွဟာဗဟ်များသည် ၎င်းအနီးသို့ ချဉ်းကပ်လိုက်ကြသည်။ (မွတ်စလင်မ်)

၁၂၈။ အမင်(၅)ခု

﴿128﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: خَمْسٌ مِنْ عَمَلِهِنَّ فِي يَوْمِ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ: مَنْ عَادَ مَرِيضًا، وَشَهِدَ جَنَازَةً، وَصَامَ يَوْمًا، وَرَاحَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَأَغْتَقَ رَقَبَةً.

رواه ابن حبان، قال المحقق: استاده قوى ٦/٧

ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်တော်မူသည်ကို ကြားခဲ့ရပါသည်။ အကြင်သူသည် ဤအမင်ကောင်းမှု(၅)ခုကို

တစ်ရက်တည်းအတွင်း ပြုကျင့်လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအား ဂျန္နသီများစာရင်းတွင် ရေးမှတ်စေတော်မူသည်။ ရောဂါသည်အား လူမမာသွားရောက်မေးမြန်းခြင်း၊ ဂျနာဇ်တွင် လိုက်ပါပို့ဆောင်ခြင်း၊ ရိုဇ်ထားခြင်း၊ ဂျုမအဟ်နမာဇ်အတွက်ထွက်ခွာခြင်း၊ ကျေးကျွန်အား သူကောင်းပြုခြင်းတို့ဖြစ်ကြသည်။ (အိဗ်နေဟ်ဗ်ဟးန့်)

၁၂၉။ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအောက်၌ရှိသူများ

﴿129﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ جَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ سَامِعًا عَلَى اللَّهِ، وَمَنْ غَادَ مَرِيضًا كَانَ صَامِعًا عَلَى اللَّهِ، وَمَنْ غَدَا إِلَى الْمَسْجِدِ أَوْ رَاحَ كَانَ صَامِعًا عَلَى اللَّهِ، وَمَنْ دَخَلَ عَلَى إِمَامٍ يُعَزِّزُهُ كَانَ صَامِعًا عَلَى اللَّهِ، وَمَنْ جَلَسَ فِي بَيْتِهِ لَمْ يَغْتَبِ إِنْسَانًا كَانَ صَامِعًا عَلَى اللَّهِ. رواه ابن حبان، قال المحقق: إسناده حسن ٩٥/٢

ဟဇရသ် မုအာဇ်ဗင်န့်ဂျဗလ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) လမ်းတော်သို့ထွက်၍ (ဂျဟားဒီး)သာသနာ့ စစ်ပွဲအံ့။ ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအောက်၌ ရှိနေ၏။ အကြင်သူသည် လူမမာသွားမေးအံ့။ ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ထိန်းသိမ်းမှုအောက်၌ရှိနေ၏။ အကြင်သူ နံနက်သို့မဟုတ် ညနေတွင် ဗလီသို့သွားအံ့။ ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအောက်တွင်ရှိနေ၏။ အကြင်သူ အုပ်စိုးသူဘုရင်၊ အာဏာပိုင်များထံသို့ အကူအညီပေးရန်သွားအံ့။ ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအောက်၌ရှိ၏။ အကြင်သူ မိမိအိမ်၌နေပြီး သူတစ်ပါးအတင်းအဖျင်းစကားကို မပြောဆိုဘဲနေအံ့။ ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအောက်၌ရှိ၏။ (အိဗ်နေမာဂျဟ်)

၁၃၀။ မုချဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ရမည်သူ

﴿130﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ أَصْبَحَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ صَائِمًا؟ قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَا، قَالَ: فَمَنْ أَتْبَعَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ جَنَازَةً؟ قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَا، قَالَ: فَمَنْ أَطْعَمَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ مِنْكَيْنَا؟ قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَا، قَالَ: فَمَنْ غَادَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ مَرِيضًا؟ قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا اجْتَمَعْنَ فِي أَمْرٍ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ.

رواه مسلم، باب من فضائل أبي بكر الصديق رضي الله عنه، رقم: ၆၁၈၂

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ

တော်မူသည်။ ယနေ့အသင်တို့အထဲမှ မည်သူရှိဇော်ထားသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ဟဇရတ် အဗူဗကရ်(رضي الله عنه) က ကျွန်တော်မျိုးထားပါသည်ဟု ဖြေကြားတော်မူလိုက်သည်။ တစ်ဖန် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ယနေ့အသင်တို့အထဲမှ မည်သူသည် ဂျနာဇော်လိုက်ပို့သနည်းဟု မေးမြန်းတော်မူပြန်ရာ ထိုအခါတွင်လည်း ဟဇရတ် အဗူဗကရ်(رضي الله عنه) က ကျွန်တော်မျိုးလိုက် ပို့ပါသည်ဟု ဖြေကြားတော်မူပြန်သည်။ တစ်ဖန် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ယနေ့အသင်တို့ အထဲမှ မည်သူသည် မရှိဆင်းရဲသားများကို ထမင်းကျွေးခဲ့သနည်းဟု မေးမြန်းတော်မူပြန်ရာ ထိုအခါတွင်လည်း ဟဇရတ် အဗူဗကရ်(رضي الله عنه)က ကျွန်တော်မျိုးကျွေးမွေးခဲ့ပါသည်ဟု ဖြေကြား တော်မူပြန်သည်။ တစ်ဖန် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ယနေ့အသင်တို့အထဲမှ မည်သူသည် ဖျားနေသူအား လူမမာသွားမေးခဲ့သနည်းဟု မေးတော်မူပြန်ရာ ထိုအခါ၌လည်း ဟဇရတ် အဗူဗကရ် (رضي الله عنه) က ကျွန်တော်မျိုးသွားခဲ့ပါသည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)က အမိန့်ရှိတော်မူပြန်သည်။ အကြင်သူထံတွင် ဤကောင်းမှုများ စုရုံးနေလျှင် မုချကေန်ထိုသူသည် ဂျန္နသ်သို့ဝင်ရောက်ရမည်ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၃၁။ မုချပျောက်ကင်းမှုရရှိ

﴿131﴾ عَنْ أَبِي عُبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يُعْرُدُّ مَرِيضًا لَمْ يَخْضُرْ أَجَلَهُ فَيَقُولَ سَبْعَ مَرَّاتٍ: أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ إِلَّا غُفِرَ.

رواه الترمذی وقال هذا حديث حسن غريب، باب ما يقول عند عيادة المريض، رقم: ٢٠٨٣

ဟဇရတ် အိဗ်နေအဗ္ဗားစ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်ထံသို့ လူမမာမေး သွားရောက်တွေ့ဆုံသောအခါ တွင် ဤဒိုအာကို (၇)ကြိမ် ရွတ်ဆိုခဲ့လျှင် ထိုလူမမာသည် မုချပျောက်ကင်းချမ်းသာမှုကိုရရှိ မည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုလူမမာသည် ဤရောဂါဖြင့် သေဆုံးရန်ရှိနေလျှင်တခြားဖြစ်၏။ ဒိုအာမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။

أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ

အဓိပ္ပါယ် ။ ကျွန်တော်မျိုး အရှင်မြတ်ထံတော်မှ တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။ ထိုအရှင် မြတ်သည် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်တော်မူသည်။ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်လှသော အရရှိတော်ကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုအရှင်မြတ်က အသင့်အား ရောဂါဝေဒနာများမှ လွတ်ကင်းချမ်းသာမှုပြုပေးတော်မူမည်ဖြစ်သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၃၂။ ကီရာသ်နှစ်ခုမျှဆင်း

﴿132﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ شَهِدَ الْجَنَازَةَ حَتَّى يُصَلِّيَ عَلَيْهَا فَلَهُ قِيرَاطٌ، وَمَنْ شَهِدَهَا حَتَّى يُدْفَنَ فَلَهُ قِيرَاطَانِ، قِيلَ: وَمَا الْقِيرَاطَانِ؟ قَالَ: مِثْلُ الْجَبَلَيْنِ الْعَظِيمَيْنِ. رواه مسلم، باب فصل الصلوة على الجنابة واتباعها، رقم: ၂၁၈၉
 ونرى رواية له: أَصْغَرُ هُمَا مِثْلُ أُحُدٍ رقم: ၂၁၉၂

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဂျနာဇတ်တစ်ခု၌ရောက်ရှိခဲ့ရာ ဂျနာဇတ်ဖတ်သည်အထိ ပါဝင်ခဲ့လျှင် ထိုသူကီရာသ်တစ်ခုမျှ ဆင်းရရှိမည်ဖြစ်သည်။ အကြင်သူ ဂျနာဇတ်တစ်ခု၌ ရောက်ရှိခဲ့ရာ ထိုသူသည် ဂျနာဇတ်ကို မြှုပ်နှံပြီးသည့်အထိ ပါဝင်ခဲ့လျှင် ကီရာသ်နှစ်ခုမျှ အကျိုးဆင်းရရှိမည်ဖြစ်သည်။ ကီရာသ်နှစ်ခုဆိုသည်မှာ အဘယ်အရာပါနည်းဟု မေးမြန်းကြရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကြီးမားသော တောင်နှစ်လုံးပမာဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ အခြားဆင့်ဆိုချက်တစ်ရပ်တွင်မူ ကြီးမားသော တောင်နှစ်လုံးအနက်မှ ငယ်သောတောင်သည် အုဟုဒ်တောင်ခန့်မျှဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၃၃။ သေသူအတွက် မင်္ဂလီရသ်

﴿133﴾ عَنْ غَابِثَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَا مِنْ مَيِّتٍ يُصَلِّيَ عَلَيْهِ أُمَّةٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ يَبْلُغُونَ مِائَةً، كُلُّهُمْ يَشْفَعُونَ لَهُ إِلَّا شَقِيعُوا فِيهِ.

رواه مسلم، باب من صلى عليه مائة.....، رقم: ၂၁၉၈

ဟဇရသ် အာအေရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်မိုင်ယသ်၌ မွတ်စ်လင်များပါဝင်စုရုံးကြ၍ ဂျနာဇတ်နမာဇ်ကိုဖတ်ကြရာ ယင်းအစုဝေး၌ရှိ လူအရေအတွက်သည် (၁၀၀) ပြည့်ခဲ့လျှင် ထို့အပြင် ၎င်းပါဝင်သူအားလုံးက သေသူအတွက် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်တွင် အသနားခံပေးကြလျှင် ဆိုလိုသည်မှာ သေသူအတွက် မင်္ဂလီရသ်နှင့် ရဟ်မသ်ရရှိစေရန်အတွက် ဒိုအာပြုပေးကြလျှင် ထိုသူတို့၏ အသနားခံပေးမှုသည် မုချကေနိလက်ခံခြင်း ခံရမည်ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၃၄။ ဖြေသိမ့်စကားဆိုလျှင်

﴿134﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ عَزَى مُصَابًا فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب، باب ماجاء في اجر من عزى مصابا، رقم: ၁၀၇၃

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဝမ်းနည်းပူဆွေးသောကရောက်နေသူကို ဖြေသိမ့်စကားဆိုလျှင် ဤသို့ဆိုသူသည်လည်း ၎င်းဝမ်းနည်းပူဆွေးသောကရောက်နေသူကဲ့သို့ပင် ဆဝါးဗ်ရရှိမည် ဖြစ်သည်။ (သစ်ရိမီဇီ)

၁၃၅။ ဂုဏ်သိက္ခာဝတ်စုံ

﴿135﴾ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ حَزْمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يُعَزِّي أَخَاهُ بِمُصِيبَةٍ إِلَّا كَسَاهُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ مِنْ حُلِيِّ الْكَرَامَةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

رواه ابن ماجه، باب ماجاء في ثواب من عزى مصابا، رقم: ၁၆၀၈

ဟရေသ် မုဟမ္မဒ်ဗင်အမ်ရ်ဗင်န်ဟဇမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်မုအ်မင်တစ်ဦးသည် မိမိ၏ညီနောင်မွတ်စ်လင်မိတစ်ဦးတစ်ယောက်အား ၎င်းသူဘေးဒုက္ခပူဆွေးမှုတစ်စုံတစ်ရာ ခံစားနေရစဉ်အခါတွင် ထိုသူအား ဆွေဗရ်သည်းခံမျှသိပ်ရန်နှင့် စိတ်ဒုက္ခမှ သက်သာရန်အားပေးစကားပြောလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ကိယာမသ်နေ့တွင် ဤသို့အားပေးစကားပြောသူကို ဂုဏ်သိက္ခာဝတ်စုံ ဆင်မြန်းပေးမည်ဖြစ်သည်။ (အိဗ်နေမာဂျဟ်)

၁၃၆။ ဗရစ်၍သဟ်များအားမီးနီဆီ

﴿136﴾ عَنْ أَمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى أَبِي سَلَمَةَ وَقَدْ شَقَّ بَصَرُهُ، فَأَغْمَضَهُ، ثُمَّ قَالَ: إِنَّ الرُّوحَ إِذَا قُبِضَ تَبِعَهُ الْبَصَرُ فَصَحَّ نَاسٌ مِنْ أَهْلِهِ فَقَالَ: لَا تَدْعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ إِلَّا بِخَيْرٍ، فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ يُؤْمِنُونَ عَلَى مَا تَقُولُونَ. ثُمَّ قَالَ: اللَّهُ أَغْفِرُ لِأَبِي سَلَمَةَ وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِيِّينَ وَاخْلُفْهُ فِي عَقِبِهِ فِي الْغَابِرِينَ، وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ! وَافْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ، وَنَوِّرْ لَهُ فِيهِ.

رواه مسلم، باب في اغماض الميت والدعاء له اذا حضر، رقم: ၂၁၃၀

ဟရေသ် အူမ္မေစလမဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည်

အဗူစလမဟ် ﴿ﷺ﴾ ကွယ်လွန်ပြီးနောက် ရောက်လာတော်မူသည်။ ထိုအချိန်၌ ဟဇရသ်အဗူစလမဟ် ﴿ﷺ﴾ ၏ မျက်လုံးအစုံမှာလည်း ပွင့်နေသည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က ၎င်း၏ မျက်လုံးများကို ပိတ်ပေးတော်မူသည်။ ပြီးနောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဝိညာဉ်ကိုနှုတ်သိမ်းလိုက်သောအခါ ၎င်းထွက်သွားသော ဝိညာဉ်ကြည့်ရင်းဖြင့် လူသားသည် အသက်ကုန်သွားရာ ယင်းမျက်လုံးအစုံမှာ အပေါ်ဘက်သို့ မော့ကြည့်လျက်အနေထားဖြင့် ကျန်ရစ်ခဲ့ပေသည်။ ဤအတွက်ကြောင့် တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ သည် ၎င်းသူ၏ မျက်လုံးအစုံကို ပိတ်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထို့နောက်တွင်မူ ၎င်းတို့၏အိမ်သူအိမ်သားအချို့သည် အသံထွက်၍ ငိုယိုကြပေသည်။ (မသင့်လျော်သော စကားအချို့ပြောမိကောင်း ပြောမိခဲ့ကြပေသည်။) ထို့နောက်တွင် တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က အသင်တို့ မိမိတို့အတွက် ‘ခိုင်ရ်’ ကောင်းချီးရရန် ဒိုအာပြုကြပါ။ အကြောင်းမှာ ဖရစ်ရှ်သဟ်များက အသင်တို့၏ဒိုအာ၌ အာမီးနီဟု ဆိုနေကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က အောက်ပါဒိုအာကို ပြုတော်မူသည်။

اللَّهُمَّ، اغْفِرْ لِي يَا رَبِّ سَلَمَةً وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِيِّينَ وَاخْلُقْهُ فِي عَقَبِهِ فِي الْغَابِرِينَ،
وَ اغْفِرْ لَنَا وَلِهَ يَا رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَافْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ، وَنُورْ لَهُ فِيهِ

အဓိပ္ပါယ် ။ အိုအလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ အဗူစလမဟ်အား မဂ်ဖီရသ်လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ ထို့ပြင် ဟိဒါယသ်လမ်းမှန် ရရှိခဲ့ကြသူများတွင် အပါအဝင်ပြုပေးတော်မူပါ။ ပြီးနောက် ယင်း၏အဆင့်အတန်းကိုလည်း မြှင့်တင်ပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းနောက်ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသူများ အပေါ်တွင် စောင့်ကြပ်ထိန်းသိမ်းတော်မူပါ။ လောကအားလုံးကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်၊ ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးနှင့် ထိုသူအား မဂ်ဖီရသ်လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ ၎င်းသူ၏ ကဗရ်ကို ကျယ်ဝန်းစေတော်မူပါ။ လင်းဝင်းစေတော်မူပါ။

(မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အခြားသောမွတ်စ်လင်မ် တစ်ဦးတစ်ယောက်အတွက်ဖြစ်လျှင် لَا يَبِي سَلَمَةً နေရာတွင် ၎င်းလိုလားသူ၏ အမည်ကို ထည့်ပါ။ ၎င်းအပြင် အမည်ရှေ့၌ () ကိုထည့်ပါ။
لَزَيْدٍ

၁၃၇။ အကွယ်မှညီနောင်အတွက် ဒိုအာပြု

137. عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَقُولُ: دَعْوَةُ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ، مُسْتَجَابَةٌ، عِنْدَ رَأْسِهِ تِلْكَ مُوَكَّلٌ، كُلَّمَا دَعَا لِأَخِيهِ بِخَيْرٍ، قَالَ الْمَلَكُ الْمُوَكَّلُ بِهِ: آمِينَ، وَلَكَ بِمِثْلِ.

رواه مسلم، باب فضل الدعاء للمسلمين بظهر الغيب، رقم: 6929

ဟဇရသ် အဗူဒရ်ဒအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးက အခြားသော မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်တစ်ဦးအတွက် ပြုပေးသော ကွယ်ရာမှဒိုအာသည် လက်ခံကဗူလ်ပြုခြင်းခံရပေသည်။ ဤသို့ဒိုအာပြုပေးသူ၏ ဦးခေါင်းထက်တွင် ဖရစ်ရှ်သဟ်တစ်ပါးကို ခန့်အပ်ထားသည်။ ထိုသူသည် မည်သည့်အချိန်ပင် ဖြစ်စေ၊ မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်တစ်ဦးအတွက် ကောင်းမှုကောင်းရာဒိုအာပြုပေးပါက ၎င်းဖရစ်ရှ်သဟ်က အာမီးနံ(သဘောတူတော်မူပါ)ဟု လိုက်ဆိုပေးပါသည်။ ထို့ပြင် ဒိုအာပြုပေးသူအား အသင်က မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်အတွက် တောင်းဆုပြုပေးသော ကောင်းကျိုးများကို အသင့်အပေါ်၌လည်း အလွှာဟ်(ﷺ) ချီးမြှင့်တော်မူပါစေဟု ဒိုအာပြုပေးသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၃၈။ ပြည့်ဝသော အီမာန်ရှင် မဖြစ်နိုင်

138. عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ.

رواه البخاري، باب من الإيمان أن يحب لأخيه، رقم: 13

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အထဲမှ အကြင်သူသည် မိမိနှစ်သက်သည့်အရာကို မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်မ်အတွက်လည်း မနှစ်သက်နိုင်သေးသရွေ့ကာလပတ်လုံး ပြည့်ဝသော အီမာန်ရှင်တစ်ယောက် ဖြစ်နိုင်ဦးမည်မဟုတ်ချေ။

(ဗိုခါရီ)

၁၃၉။ ဂျန္နသ်ကို နှစ်သက်လျှင်

139. عَنْ خَالِدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْقُسَيْرِيِّ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَتُحِبُّ الْجَنَّةَ؟ قَالَ: قُلْتُ نَعَمْ! قَالَ: فَأَحِبَّ لِأَخِيكَ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ.

رواه احمد 4/ 70

ဟဇရသ် ခါလစ်ဒ်ဗင်န်အဗ်ဒုလ္လာဟ်ကုစရီ(ﷺ) က မိမိဖခင်မှတစ်ဆင့်၊ ၎င်းကမိမိ အဖိုးထံမှတစ်ဆင့် ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းသူအား တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်ဂျန္နသ်ကို နှစ်သက်ပါသလား ဆိုလိုသည်မှာ အသင်ဂျန္နသ်ကို ဝင်ရောက်လိုပါသလားဟု မေးမြန်းတော် မူရာ ၎င်းသူက နှစ်သက်လိုလားပါသည်ဟု ဖြေကြားသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်သည် မိမိနှစ်သက်သောအရာကို မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်မ်အတွက်လည်း နှစ်သက်ပါ ဟုအမိန့်ရှိတော်မူသည်။

၁၄၀။ ဒီးနံသာသနာဟူသည်

﴿140﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ الدِّينَ النَّصِيحَةُ، إِنَّ الدِّينَ النَّصِيحَةُ، قَالَوا: لِمَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: لِلَّهِ، وَلِكِتَابِهِ، وَلِرَسُولِهِ، وَلَا نِيَمَةَ الْمُسْلِمِينَ وَغَائِمَتِهِمْ.

رواه النسائي، باب النصيحة للإمام رقم: ٤٢٠٤

ဟဇရသ်အဗူဟုရိုင်ရတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ မုချကေန် “ဒီးနံ” သာသနာဟူသည် အစ်ခံလားဆ် စိတ်စေတနာဖြူစင်ခြင်းနှင့် သစ္စာရှိခြင်း၏အမည်ဖြစ်သည်။ မုချကေန် “ဒီးနံ” သာသနာဟူသည် စိတ်စေတနာဖြူစင်ခြင်းနှင့် သစ္စာရှိခြင်း၏အမည် ဖြစ်သည်။ မုချကေန် “ဒီးနံ” သာသနာဟူသည် စိတ်စေတနာဖြူစင်ခြင်းနှင့် သစ္စာရှိခြင်း၏အမည်ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗတ် များက ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) မည်သူနှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်စေတနာဖြူစင်ခြင်းနှင့် သစ္စာရှိခြင်းဖြစ်ရမည်နည်းဟု မေးမြန်းကြရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် ပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ အရှင်မြတ်၏ တမန်တော်နှင့် ပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကျမ်းတော်နှင့် ပတ်သက်၍ လည်းကောင်း၊ မွတ်စ်လင်မ်များကို အုပ်ချုပ်နေသော ဘုရင်အာဏာပိုင်များနှင့်လည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့၏လူအများနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်းဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်စေတနာဖြူစင်မှုနှင့် သစ္စာရှိမှုဟူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အပေါ် အီမာန်သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်နှင့် ပတ်သက်၍ အဆုံး စွန်အထိ ချစ်ခင်မြတ်နိုးမှုထားရှိခြင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်အား ကြောက်ရွံ့နိုးကျိုးမှုရှိခြင်း၊ ထိုအရှင်မြတ် ၏ အမိန့်ပညတ်ချက်များကို နာခံကျင့်သုံးခြင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်အား ကိုးကွယ်ခြင်း၊ ထိုအရှင် မြတ်နှင့်ယှဉ်တွဲ၍ အခြားအရာများကိုလည်း ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခြင်းများမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း စသည်တို့ဖြစ်သည်။

အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ကျမ်းတော်နှင့်ပတ်သက်၍ သစ္စာရှိမှုဟူသည် ထိုကျမ်းတော်မြတ်အပေါ် အီမာန်သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်း၊ ထိုကျမ်းတော်မြတ်၏ ဂုဏ်အင်အဆင့်အတန်းနှင့်အညီ ဂုဏ်ပေး လေးစားခြင်း၊ ထိုကျမ်းတော်မှ အသိပညာများကို သင်ယူဆည်းပူးခြင်း၊ ထိုပညာများကို

တစ်ဆင့် ပြန်လည်ပို့ချခြင်း၊ ထိုကျမ်းတော်မြတ်မှ အမိန့်တော်များအတိုင်း လက်တွေ့လိုက်နာ ကျင့်သုံးခြင်းစသည်တို့ဖြစ်သည်။

တမန်တော်မြတ်(ﷺ)နှင့် ပတ်သက်၍ သစ္စာရှိမှုဟူသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ကို တမန်တော်အစစ်အမှန်ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံခြင်း၊ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ဂုဏ်ပေးလေး စားခြင်း၊ တမန်တော်အပေါ်၌လည်းကောင်း၊ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ကျင့်စဉ်စွန့်သမျှများ အပေါ်၌လည်းကောင်း ချစ်ခင်လေးစားခြင်း၊ စိတ်ရောကိုယ်ပါ ၎င်းတမန်တော်၏ အနှံ့အတာခံ ခြင်းဖြင့် မိမိတို့၏နှစ်ဘဝလွတ်မြောက်အောင်မြင်ရာ အကြောင်းခံဖြစ်သည်ဟု ခံယူချက်ထား ခြင်း စသည်တို့ဖြစ်သည်။

မွတ်စ်လင်အုပ်စိုးသူများနှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်စေတနာဖြူစင်မှုနှင့် သစ္စာရှိမှုဟူသည် ထိုသူ၏တာဝန်ဝတ္တရားများကို ထမ်းရွက်ရာတွင် ပါဝင်ကူညီခြင်း၊ ထိုသူအပေါ် ကောင်းသော ထင်မြင်မှုထားခြင်း၊ ယင်း၏မှားယွင်းမှု၊ အားနည်းချက်များ တွေ့ရှိပါက ထိုသူအတွက် အကောင်း ဆုံးသောနည်းဖြင့် ပြုပြင်ပေးရန် ကြိုးစားခြင်း၊ ထိုသူအား ကောင်းသောအကြံဉာဏ်များပေးခြင်း၊ တရားတော်အရ ခွင့်ပြုချက်ရှိသောလုပ်ငန်းများတွင် ယင်း၏အမိန့်ကိုနာခံခြင်းစသည်တို့ဖြစ်၏။

မွတ်စ်လင်မိများနှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်စေတနာဖြူစင်မှုနှင့် သစ္စာရှိမှုဟူသည် ယင်း မွတ်စ်လင်မိများအပေါ် သနားကြင်နာခြင်း၊ ထိုသူများအတွက် ကောင်းကျိုးချမ်းသာခံစားစေ ရန်အတွက် အပြည့်ဝဆုံးစဉ်းစားခြင်း၊ ကြိုးပမ်းခြင်း၊ ယင်းအချက်ထဲတွင် ထိုသူများအစွလာမ် သာသနာဘက်သို့ အာရုံပြုဝင်ရောက်လာစေရန်အတွက် ကြိုးပမ်းခြင်းများလည်း ပါဝင်၏။ ထိုသူများ၏ အောင်မြင်မှုများကို မိမိ၏အောင်မြင်မှုကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ထိုသူများ၏ ဆုံးရှုံးမှုများကို မိမိ၏ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုကဲ့သို့ စာနာခံစားတတ်ခြင်း၊ အဖြစ်နိုင်ဆုံးနည်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတတ်နိုင်ဆုံး နည်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ထိုသူများအား ကူညီရိုင်းပင်းခြင်း၊ ထိုသူများနှင့်ပတ်သက်သော တာဝန်ဝတ္တရားများကို ကျေပွန်ခြင်း စသည်တို့ဖြစ်သည်။

၁၄၁။ တမန်တော်မြတ်၏ ရေကန်တော်

﴿141﴾ عَنْ نَزْبَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ حَوْضِي مَا بَيْنَ عَدَنَ إِلَى عَمَانَ أَكْوَابُهُ غَدَدُ النُّجُومِ مَا وَهُ أَشَدُّ بَيَاضًا مِنَ الثَّلَاجِ، وَأَخْلَى مِنَ الْعَسَلِ، أَوَّلُ مَنْ يَرِدُهُ فَقَرَاءُ الْمُهَاجِرِينَ، قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! صِفْهُمْ لَنَا، قَالَ: شَعْتُ الرُّؤُوسِ، ذُنُسُ الْيَسَابِ الْذِينَ لَا يَنْكِحُونَ الْمُتَعَمَّاتِ، وَلَا تَفْتَحُ لَهُمُ السُّدُودُ، الَّذِينَ يُعْطُونَ مَا عَلَيْهِمْ، وَلَا يُعْطُونَ مَا لَهُمْ. رواه الطبراني، ورجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٤٥٧/١٠

ဟရေသ် စောင်ဗာန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ ငါတမန်တော်မြတ်၏ ရေကန်တော်သည် အဒန်မှအမွန်အထိမျှ ကျယ်ဝန်းပေသည်။

ယင်းကန်တော်ရှိ ရွှေကပ်ပမာဏသည် မိုးကောင်းကင်ရှိ ကြယ်တာယာများပမာ မရေမတွက်နိုင်၍ မခန့်မှန်းနိုင်အောင်ပင် များပြားလှပေသည်။ ထိုကန်တော်ရှိ ရေသည် ရေခဲထက်သာပို ဖြူစင်သန့်ရှင်းပြီး ပျားရည်ထက်သာပိုချိုမြိန်လှပေသည်။ ၎င်းကန်တော်သို့ ပထမဦးဆုံး ရောက်လာကြမည့်သူများမှာ မိုဟာဂျိရ် သူဆင်းရဲများဖြစ်ကြပေသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က ယာရုလလ္လာ(ﷺ) ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် အဘယ်သို့သောသူများဖြစ်ကြသနည်းဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ထိုသူများသည် ရှုပ်ပွနေသော ဆံပင်များနှင့် ညစ်ထေးနေသော အဝတ်အစားများ ဝတ်ဆင်ကြသူများ ထိုသူများသည် စည်းစိမ်ရစ်နေသော နေရှင် အမျိုးသမီး များနှင့် နိကာဟ်မပြုကြရချေ။ ထိုသူများသည် တံခါးပေါက်များဖွင့်ပေးခြင်း မခံကြရချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုသူများအား မည်သူကမျှ ကြိုဆိုဂုဏ်ပြုခြင်းမပြုကြချေ။ ထို့အပြင် ထိုသူများ သည် မိမိအပေါ်တင်ရှိနေသော တာဝန်များကို ကျေပွန်ကြသော်လည်း ၎င်းတို့၏တာဝန်ကိုမူ ကျေပွန်ခြင်းမခံကြရချေ။

(တွမ်ရာနီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အဒန်သည် ယမန်နိုင်ငံရှိ ထင်ရှားသောနေရာဒေသတစ်ခုဖြစ်၏။ အမွန်သည် ဂျော်ဒန်နိုင်ငံ၏ ထင်ရှားသောမြို့တစ်မြို့ဖြစ်၏။ နားလည်သဘောပေါက်နိုင်စေရန်အတွက် ဤဟဒီးစ်တော်တွင် အဒန်နှင့်အမွန်အမည်နာမများကို အသုံးပြုထားခြင်းသာဖြစ်သည်။ ဆိုလို သည်မှာ ဤလောကတွင် အဒန်နှင့် အမွန်ဝေးကွာသကဲ့သို့ပင် အာခီရသ် (နောင်တမလွန် ဘဝတွင် ဤကန်တော်၏ အကျယ်အဝန်းမှာလည်း ထိုကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကန်တော်၏အရှည်နှင့် အကျယ်အဝန်းမှာ မိုင်ပေါင်းများစွာ ကျယ်ပြန့်ပေလိမ့်မည်။

(မအာရီဖွလ်ဟဒီးဆ်)

၁၄၂။ အခြားသူကဲ့သို့မပြုနှင့်

﴿142﴾ عَنْ حُدَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : لَا تَكُونُوا أِمْعَةً تَقُولُونَ :
 إِنَّ أَحْسَنَ النَّاسِ أَحْسَنًا ، وَإِنْ ظَلَمُوا ظَلَمْنَا ، وَلَكِنْ وَطَّنُوا أَنْفُسَكُمْ ، إِنَّ أَحْسَنَ النَّاسِ
 أَنْ تُحْسِنُوا ، وَإِنْ أَسَاءُوا فَلَا تَظْلِمُوا .

رواه الترمذی وقال : هذا حديث حسن غريب ، باب ماجاء فى الاحسان والعفو ، رقم : ۲۰۰۷

ဟဇရတ် ဟုဒိုင်ဖတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ ‘အခြားသူကဲ့သို့မပြုနှင့်။ ဆိုလိုသည်မှာ အခြားသူများက မိမိအပေါ်အကောင်းပြုလျှင် မိမိကလည်း အကောင်းဖြင့်တုံ့ပြန်မည်။ အကယ်၍ အခြားသူများက မိမိအပေါ် မတရားပြုလာ လျှင် မိမိကလည်း လက်တုံ့ပြန်၍ မတရားမှုပြုမည်ဟု မဆိုကြနှင့်။ သို့ရာတွင် အသင်သည်

မိမိကိုမိမိ ဤအချက်အပေါ်၌သာ ရှိစေပါ။ အကယ်၍ အခြားသူများ မိမိအပေါ် အကောင်း ဖြင့် ဆက်ဆံကြပါကလည်း မိမိသည် ထိုသူအပေါ် အကောင်းဖြင့် တုံ့ပြန်မည်။ အကယ်၍ အခြားသူများက မိမိအပေါ် မကောင်းမှု၊ မတရားမှုပြုလာလျှင်လည်း မိမိက အကောင်းဖြင့်သာ တုံ့ပြန်မည်ဟူသော ခံယူချက်အပေါ် ရပ်တည်နေကြပါ။ (သစ်ရ်မိဇီ)

၁၄၃။ လက်တုံ့ပြန်ခြင်းမပြုခဲ့လျှင်

﴿143﴾ عَنْ غَابِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ: مَا اتَّقَمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِنَفْسِهِ فِي شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا أَنْ تُنْتَهَكَ حُرْمَةُ اللَّهِ فَيَنْتَقِمَ بِهَا اللَّهُ. (وهو بعض الحديث) رواه البخاري، باب قول النبي ﷺ: يسروا ولا تعسروا..... رقم: ၆၁၂၆

ဟဇရတ် အာအေရှဟ် ﴿ﷺ﴾ က အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ သည် မိမိကိုယ်ရေးကိုယ်တာနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သည့်အခါတွင်မျှ အခြားသူများအပေါ် လက်တုံ့ပြန် လက်စားချေခြင်းမပြုခဲ့ချေ။ သို့ရာတွင် အကယ်၍ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ က ဟရာမ်အဖြစ် သတ်မှတ် ထားသော အရာများအပေါ် ကျူးလွန်ပြစ်မှားခဲ့လျှင်မူ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ သည် အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ၏ အမိန့်တော်များအပေါ် ကျူးလွန်မိသည့်အပေါ် အပြစ်ပေးလေ့ရှိခဲ့သည်။ (ဗုခါရီ)

၁၄၄။ အကျိုးဆဝါးမိန့်ဆထိုက်သူ

﴿144﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنْ الْعَبْدَ إِذَا تَصَحَّ لِسَيْدِهِ، وَ أَحْسَنَ عِبَادَةَ اللَّهِ، فَلَهُ أَجْرُهُ مَرَّتَيْنِ. رواه مسلم، باب ثواب العبد..... رقم: ၄၃၁၈

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ် ﴿ﷺ﴾ က အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်ကျေးကျွန်သည် မိမိအရှင်သခင်အပေါ် စိတ်ကောင်းစေတနာထား ပြီး ကတိတည်ကြည်ခဲ့သည့်အပြင် အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ အပေါ်တွင်လည်း ကောင်းမွန်မှန်ကန်စွာ အီဗာဒ် (ကိုးကွယ်မှု)ပြုခဲ့လျှင် ထိုသို့သော ကျေးကျွန်သည် အကျိုးဆဝါးမိန့်ဆထိုက် တန်သူဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၄၅။ နေ့စဉ်ဆွဒကဟ်ပြုခြင်း၏ ဆဝါးမိန့်

﴿145﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ كَانَ لَهُ عَلَى رَجُلٍ حَقٌّ فَمَنْ أَحْرَهُ كَانَ لَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ صَدَقَةٌ. رواه احمد ၄/ ၄၄၆

ဟဇရတ် အင်မ်ရားန်ဗင်န်ဟုစိုင်န် ﴿ﷺ﴾ က အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾

အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အခြားသူအပေါ်မှ အခွင့်အရေးတစ်စုံတစ်ရာ (အကြွေးစသည်တို့) ရရန်ရှိသည်။ ထိုသူသည် ထိုအကြွေးပေးဆပ်ရန် တာဝန်ရှိသူအား ဆိုင်းငံ့ပေးလျှင် ထိုအကြွေးရှင်သည် နေ့စဉ်ဆွဒကတ်ပေးလှူခြင်း၏ ဆဝါးရရှိနေမည်ဖြစ်သည်။
(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၄၆။ အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ဂုဏ်ပေးခြင်း

146 ﴿ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ مِنْ أَجْلَالِ اللَّهِ إِكْرَامَ ذِي الشَّيْءِ الْمُسْلِمِ، وَحَامِلِ الْقُرْآنِ غَيْرِ الْعَالِي فِيهِ وَالْجَافِي عَنْهُ، وَإِكْرَامَ ذِي السُّلْطَانِ الْمُقْسِطِ. رواه أبو داود، باب في تزييل الناس منازلهم، رقم: 4843

ဟဇရသ် အဗူမူစာအရှ်အရီ(ﷺ) က အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်(၃)မျိုးအား ဂုဏ်ပေးခြင်းသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ဂုဏ်ပေးခြင်း၌ အကျုံးဝင်ပေသည်။ ၎င်းတို့အနက် ပထမတစ်ဦးမှာ သက်ရွယ်ကြီးရင့်အိုမင်းနေသော မွတ်စ်လင်မ် ဒုတိယမှာ ဖတ်ရွတ်ရာတွင် မျှတမှန်ကန်သော ဟာဖိဇ်(ကုရ်အာန်ကိုအလွတ်ကျက်မှတ်သူ) တတိယမှာ တရားမျှတသော ဘုရင်၊ အုပ်စိုးသူတို့ဖြစ်ကြသည်။ (အဗူဒါဝူးဒ်) ။ မှန်ကန်သောဟာဖိဇ်ဟူသည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ဥပဒေစည်းကမ်း နှင့်အညီ ဖတ်ရွတ်သူဖြစ်ပြီး ပြစားသူများကဲ့သို့ အသံနေအသံထားအကွရာတစ်လုံးခြင်းအပေါ် ဖတ်ရွတ်ရာ၌ ဥပဒေထက် လွန်ကဲမှုမပြုသူဖြစ်သည်။ (ဗဇလွလ်မဂျ်ဟူးဒ်)

၁၄၇။ အုပ်ချုပ်သူဘုရင်၊ မင်း၊ အစိုးရကို ဂုဏ်ပေးခဲ့လျှင်

147 ﴿ عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ أَكْرَمَ سُلْطَانَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الدُّنْيَا أَكْرَمَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ أَهَانَ سُلْطَانَ اللَّهِ غَرَّوْجُلٌ فِي الدُّنْيَا أَهَانَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

رواه أحمد والطنطاوي باختصار ورجال أحمد ثقافت، مجمع الزوائد 8/388

ဟဇရသ် အဗူဗကာရဟ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အကြင်သူသည် ဤလောက၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) က သတ်မှတ်ပေးခဲ့သော အုပ်ချုပ်သူ ဘုရင်၊ မင်း၊ အစိုးရအပေါ် ဂုဏ်ပေးလေးစားခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအား ကိယာမသ် နေ့တွင် ဂုဏ်ပေးတော်မူလိမ့်မည်။ အကြင်သူသည် ဤလောကတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) က သတ်မှတ်ပေးခဲ့သော အုပ်ချုပ်သူဘုရင်၊ မင်း၊ အစိုးရ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ကျူးလွန်စော်ကားခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုသူအား ကိယာမသ်နေ့တွင် ဂုဏ်သေးသိမ်စေတော်မူလိမ့်မည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၄၈။ ကောင်းချီးပရိကသ်

﴿148﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْبِرُّ كُنْهُ مَعَ أَكَابِرِ كُنْهِمْ.

رواه الحاكم وقال: صحيح على شرط البخارى ووافقه الذهبي ٦٢/١

ဟဇရသ် အိပ်နေအပ္ပ ဘးစ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကောင်းချီးပရိကသ်တိုးပွားမှုသည် အသင်တို့၏ သက်ကြီးရွယ်အိုများနှင့် အတူရှိသည်။ (ဟာကင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ အကြင်သူသည် အသက်အရွယ် ကြီးရင့်လာသည်နှင့်အမျှ ထိုသူ၏ကောင်းမှုများသည်လည်း တိုးတက်များပြားလာစေရာ ဤကောင်းမှုများတွင် (ပရိကသ်) ကောင်းချီးရှိပေသည်။ (ဟာရှီယာသရ်ဂီးမ်)

၁၄၉။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ဒွမ္မဿ်မှ မဟုတ်သူ

﴿149﴾ عَنْ عَبْدِ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَيْسَ مِنْ أُمَّتِي مَنْ لَمْ يُجَلِّ كَبِيرَنَا، وَيَرْحَمْ صَغِيرَنَا، وَيَعْرِفَ لِعَالِمِنَا حَقَّهُ.

رواه احمد والطبرانى فى الكبير واسناده حسن، مجمع الزوائد ٣٣٨/١

ဟဇရသ် အုဗာဒဟ်ဗင်န့်ဆွာမိသ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကျွန်ုပ်တို့၏သက်ကြီးရွယ်အိုများအပေါ် ဂုဏ်ပေးလေးစားမှု မရှိ၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ငယ်ရွယ်သူများအပေါ်တွင်လည်း သနားကြင်နာမှုမရှိသည့်အပြင် ကျွန်ုပ်တို့၏အာလင်မ် ပညာရှင်များ၏ ‘ဟပ်က်’ တာဝန်ဝတ္တရားကို နားမလည်ခဲ့လျှင် ထိုသူသည် ငါ၏အွမ္မဿ်ထဲမှ မဟုတ်ချေ။ (တွပ်ရာနီ)

၁၅၀။ အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ကြောက်ရွံ့ကြရန်

﴿150﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَوْصَى الْخَلِيفَةُ مِنْ بَعْدِي بِتَقْوَى اللَّهِ، وَأَوْصِيهِ بِجَمَاعَةِ الْمُسْلِمِينَ أَنْ يُعْظَمَ كَبِيرُهُمْ، وَيَرْحَمْ صَغِيرُهُمْ، وَيُوقَرَ عَالِمُهُمْ، وَأَنْ لَا يَضْرِبَهُمْ فَيَذَلَّهُمْ، وَلَا يُوحِشَهُمْ فَيُكْفِرَهُمْ، وَأَنْ لَا يُخْصِيَهُمْ فَيَقْطَعَ نَسْلَهُمْ، وَأَنْ لَا يُغْلِقَ بَابَهُ دُونَهُمْ فَيَأْكُلُ قُرْبَهُمْ صَغِيرَهُمْ.

رواه البيهقى فى السنن الكبرى ١٦١/٨

ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါတမန်တော်သည် မိမိမရှိသည့်နောက်တွင် မွတ်စ်လင်မ်များအပေါ် အုပ်ချုပ်

ကြမည့် အုပ်ချုပ်သူခလီဖာများကို အလွှာဟ်(ﷺ) အား ကြောက်ရွံ့ကြရန် မှာကြားလိုပေသည်။ ထို့အပြင် မွတ်စ်လင်မ်များမှ မွတ်စ်လင်မ်သက်ကြီးရွယ်အိုများအား လေးစားဂုဏ်ပေးကြရန်၊ ငယ်ရွယ်သူများအား သနားကြင်နာကြရန်၊ အာလင်မ်သာသနာ့ပညာရှင်များအား ဂုဏ်ပေးကြရန်၊ သူတစ်ပါးအား သိက္ခာကျသွားအောင် မရိုက်လေနှင့်၊ ကာဖိရ်ဖြစ်သွားအောင်လည်း မခြိမ်းခြောက်လေနှင့်။ ၎င်းသူမျိုးနွယ် တိမ်ကောပျောက်ကွယ်သွားစေရန် သင်းကွပ်ခြင်း မပြုကြနှင့်။ ၎င်းအပြင် တောင်းခံလာသူများအတွက် မိမိ၏တံခါးပေါက်ကို ပိတ်ထားနှင့်။ သို့မဟုတ်ပါက အင်အားကြီးသူများသည် အင်အားနည်းသူများကို ဝါးမျိုဖျက်ဆီးပစ်ကြလိမ့်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ‘ဇွလ်မ်’ မတရားမှု ဆိုးယုတ်ပျက်စီးမှုများ ပြန့်ပွားလာလိမ့်မည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၁၅၁။ ခွင့်မလွှတ်နိုင်

﴿151﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَقْبِلُوا ذَوِي الْهَيْئَاتِ غَرَائِبَهُمْ إِلَّا الْخُدُودَ.
 رواه ابوداؤد، باب فى الحد يشفع فيه، رقم: ٤٣٧٥

ဟဇရတ် အာအေရှဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူကောင်းလူမွန်များ၏ အပြစ်အနာအဆာများကို ခွင့်လွှတ်ကြပါ။ သို့ရာတွင် ထိုသူသည် အလွှာဟ်(ﷺ) ၏ အမိန့်တော်များကို အထင်အရှား ကျူးလွန်စည်းဖောက်လာခဲ့၍ ပြစ်ဒဏ်သင့်သည့် ကိစ္စဖြစ်ပါမူ ယင်းကို ခွင့်လွှတ်နိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ (အဗူအိုဂူးဒ်)

၁၅၂။ ဖြူနေသောဆံပင်

﴿152﴾ عَنْ غَمْرَوَيْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَى عَنْ تَنْفِ الشَّيْبِ وَقَالَ: إِنَّهُ نُورُ الْمُسْلِمِ.
 رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن، باب ما جاء فى النهى عن تنف الشيب، رقم: ٢٨٢١

ဟဇရတ် အမ်ရ်ပင်နီရှအိုင်း(ﷺ) သည် မိမိဖခင်နှင့် အဖိုးတို့မှ တစ်ဆင့် ဆင့်ပြန်ထားသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)သည် ဖြူနေသောဆံပင်များကို နှုတ်ပစ်ခြင်းမှ တားမြစ်တော်မူခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ဤဖြူနေသော ဆံပင်များသည် သက်ကြီးရွယ်အိုများ၏ နူးရ်(အလင်းရောင်)ဖြစ်သည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ (သစ်ရ်မိဒီ)

၁၅၃။ နူးရ်လင်းဝင်းမှု၏ အကြောင်းခံ

﴿153﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَا تَنْتَفُوا الشَّيْبَ، فَإِنَّهُ نُورٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ شَابَ شَيْبَةً فِي الْإِسْلَامِ كُتِبَ لَهُ بِهَا حَسَنَةٌ. رَوَاهُ عَنْهُ بِهَا حَظِيئَةٌ، وَرُفِعَ لَهُ بِهَا دَرَجَةٌ.
 رواه ابن حبان، قال المحقق: استاده حسن ٧/ ٣٠٣

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဖြူနေသော ဆံချည်မျှင်များကို မချွတ်ပယ်ကြနှင့်။ အကြောင်းမှာ ဤဖြူနေသော ဆံပင်များသည် ကိယာမသ်နေ့တွင် နူးရ်လင်းဝင်းမှု၏ အကြောင်းခံများဖြစ်ကြပေမည်။ အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်အဖြစ်နှင့် အသက်အရွယ်ကြီးရင့်လာရာ ၎င်း၏ဆံချည်တစ်မျှင်ဖြူလာလျှင် ၎င်းအတွက် ကောင်းမှုတစ်ခုရေးမှတ်ခံရ၍ မကောင်းမှုတစ်ခု ခွင့်လွှတ် ချမ်းသာခြင်းခံရပေသည်။ ၎င်းအပြင် အဆင့်အတန်းတစ်ခု တိုးမြှင့်ပေးခြင်းခံရပေမည်။ (အိဗ်နေဟ်ဗ်ဗားနီ)

၁၅၄။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏နိအ်မသ်တော်များ

﴿154﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَقْرَبُ مَا يَخْتَصُّهُمْ بِالنِّعَمِ لِمَنَافِعِ الْعِبَادِ وَيُؤَرِّهَا فِيهِمْ مَا يَذَلُّوْهَا، فَإِذَا مَنَعَهَا نَزَعَهَا مِنْهُمْ فَحَوَّلَهَا إِلَى غَيْرِهِمْ. رواه الطبرانی في الكبير، وابن نعيم في الحلية وهو حديث حسن، الجامع الصغير ٣٥٨/١

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အချို့သူများအား သီးခြား၍ အရှင့်နိအ်မသ်တော်များ ချီးမြှင့်ထားပေသည်။ ဤသို့ဖြင့် ၎င်းသူသည် အခြားသူများအား ကူညီစောင့်ရှောက် မ,စစရန် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရှိရာ ထိုသူသည် အခြားသူများအား ကူညီစောင့်မနေသရွေ့ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ နိအ်မသ်တော်များအား လက်ခံရရှိ နေပေမည်။ အကယ်၍ ထိုသူသည် အခြားသူများအား ပေးကမ်းကူညီစောင့်မမှုကို စွန့်လွှတ်လိုက်လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ထိုသူထံမှ နိအ်မသ်များကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းတော်မူပြီး အခြားသူတစ်ဦးဦးအား အစားထိုး၍ ပေးကမ်းတော်မူလိုက်ပေသည်။ (တွဗ်ရာနီ)

၁၅၅။ ဆွဒကဟ်အမျိုးမျိုး

﴿155﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: تَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ، وَأَمْرُكَ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهْيُكَ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ، وَإِزْشَادُكَ الرَّجُلَ فِي أَرْضِ الضَّالِّ لَكَ صَدَقَةٌ، وَبَصْرُكَ لِلرَّجُلِ الرَّدِيءِ الْبَصَرَ لَكَ صَدَقَةٌ، وَإِمَاطَتُكَ الْحَجَرَ وَالشُّرُوكَ وَالْعِظَمَ عَنِ الطَّرِيقِ لَكَ صَدَقَةٌ، وَافْرَاغُكَ مِنْ ذَلِكِ فِي ذَلِّهِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن، باب ما جاء في صنائع المعروف، رقم: ١٩٥٦

ဟဇရသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ညီနောင်မွတ်စ်လင်မ်များအတွက် အသင်၏ ပြုံးရွှင်ခြင်းသည် ဆွဒကဟ်ဖြစ်သည်။ အခြားသူများအား ကောင်းမှုနှင့်ပတ်သက်၍ညွှန်ပြခြင်း၊ မကောင်းမှုနှင့် ပတ်သက်၍ တားမြစ်

ခြင်းတို့သည် ဆွဒကဟ်ဖြစ်သည်။ လမ်းမှားနေသူကိုလမ်းပြပေးခြင်းသည် ဆွဒကဟ်ဖြစ်သည်။ မျက်စိမှန်သူကို လမ်းပြခြင်းသည် ဆွဒကဟ်ဖြစ်သည်။ လမ်းမှ အရိုးများ၊ ဆူးငြောင့်ခလုတ်များနှင့် ကျောက်စရစ်ခဲများကို ဖယ်ရှားခြင်းသည်လည်း ဆွဒကဟ်ဖြစ်သည်။ မိမိရေပုံးဖြင့် ရေငင်၍ အခြားသူ၏ ပုံးထဲရေလောင်းထည့်ပေးခြင်းသည် ဆွဒကဟ်ဖြစ်သည်။ (သစ်ရှ်မိဇီ)

၁၅၆။ ဆယ်နှစ် အိတ်သိကား၆

﴿156﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ مَسَىٰ فِي حَاجَةٍ أَحْيَيْه كَانَ خَيْرًا لَهُ مِنْ اغْتِكَافِهِ عَشْرَ سِنِينَ، وَمَنْ اغْتَكَفَ يَوْمًا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ جَعَلَ اللَّهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّارِ ثَلَاثَ خَنَادِقٍ، كُلُّ خَنْدَقٍ أَبْعَدُ مَا بَيْنَ الْخَافِقَيْنِ.

رواه الطبراني في الأوسط واسناده جيد، مجمع الزوائد ٨/ ٣٥١

ဟဇရသ် အိပ်နေအဗ္ဗာစ်(ﷺ)က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်မိတ်တစ်ဦး၏ အလုပ်တစ်ခုကို ကိုယ်တိုင်သွားရောက် ကူညီလုပ်ကိုင်ပေးခြင်းသည် ဆယ်နှစ်အိတ်သိကာမ်ထိုင်သည်ထက် သာပိုမွန်မြတ်သည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန် ရည်စူး၍ တစ်ရက်သာ အိတ်သိကာမ်ထိုင်ခြင်းသည် ၎င်းသူနှင့် ဂျဟန္နမ်အကြား ကျုံးကြီး(၃)ခု ကာစီးသွားပေသည်။ ကျုံးတစ်ခုသည် မိုးနှင့်မြေအကွာအဝေးခန့် ဝေးကွာကြီးမားလှပေသည်။

၁၅၇။ အရှင်မြတ်၏ ကူညီမှု

﴿157﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ وَأَبِي طَلْحَةَ بْنِ سَهْلٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولَانِ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا مِنْ أَمْرٍ إِذْ يَخْدُلُ امْرَأٌ مُسْلِمًا فِي مَوْضِعٍ يُنْتَهَكُ فِيهِ حُرْمَتُهُ وَيُنْتَقَضُ فِيهِ مِنْ عَرَضِهِ إِلَّا خَذَلَهُ اللَّهُ فِي مَوْطِنٍ يُحِبُّ فِيهِ نَصْرَتَهُ، وَمَا مِنْ أَمْرٍ إِذْ يَنْصُرُ مُسْلِمًا فِي مَوْضِعٍ يُنْتَقَضُ فِيهِ مِنْ عَرَضِهِ وَيُنْتَهَكُ فِيهِ مِنْ حُرْمَتِهِ إِلَّا نَصَرَهُ اللَّهُ فِي مَوْطِنٍ يُحِبُّ نَصْرَتَهُ.

رواه ابوداؤد، باب الرجل يذب عن عرض الحية، رقم: ٤٨٨٤

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်ဗင်န်အဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) နှင့် ဟဇရသ် အဗူတွလ်ဟဟ်ဗင်န် စဟလ်(ﷺ) သခင်နှစ်ပါးဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်မိတ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ဂုဏ်သိက္ခာထိခိုက်စော်ကားခံနေရသော အချိန်၊ ၎င်းသူ ဂုဏ်သိက္ခာဆုံးရှုံးနှစ်နာမူခံစားနေချိန်တွင် ထိုသူအား အကူအညီမပေးဘဲ မိမိလက်ကို ရုပ်သိမ်း၍ နောက်ဆုတ်နေခဲ့မည်ဆိုလျှင် ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်မှ အကူအညီအလွန် အမင်းလိုအပ်နေချိန်တွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအား ကူညီလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ အကြင်

သူသည် မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက် ဂုဏ်သိက္ခာထိခိုက်စော်ကားခံနေရသောအချိန်၊ ထိုသူ၏ ဂုဏ်သိက္ခာဆုံးရှုံးနစ်နာမှုခံစားနေရသော အချိန်တွင် ထိုသူအား စာနာထောက်ထားပြီး အကူအညီပေးခဲ့လျှင် ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်မှ အကူအညီ အလွန်အမင်း လိုအပ်နေချိန်တွင် ကူညီမှု ရရှိပေလိမ့်မည်။ (အဗူဒါဂူးဒ်)

၁၅၈။ မွတ်စ်လင်မ်များထဲမှ မဟုတ်သူ

﴿158﴾ عَنْ خُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ لَا يَهْتُمُ بِأَمْرِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ، وَمَنْ لَمْ يُصْبِحْ وَلَيْسَ نَاصِحًا لِلَّهِ، وَلِرَسُولِهِ، وَلِكِتَابِهِ، وَلَا لِأَمَامِهِ، وَلِعَامَّةِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ. رواه الطبرانی من رواية عبد الله بن جعفر، الترغيب ٥٧٧/٢، عبد الله بن جعفر وثقة أبو حاتم وابن زُرعة وابن حبان، الترغيب ٥٧٣/٤

ဟရေသ် ဟုခိုင်ဖတ်ပင်နိယမာန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်မ်တို့၏ အခက်အခဲများ၊ မွတ်စ်လင်မ်တို့၏ အခြေအနေများနှင့် ပတ်သက်၍ အလေးမမူ၊ ဂရုမစိုက်သည်သာမက ယင်းတို့အတွက် သောကပင် မထားလျှင် ထိုသူသည် မွတ်စ်လင်မ်များထဲမှ မဟုတ်တော့ချေ။ အကြင်သူ နံနက်၊ ညများတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ တမန်တော်အပေါ်၌လည်းကောင်း၊ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကျမ်းတော်နှင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) မှ သတ်မှတ်ချီးမြှင့်ပေးထားသော အိမာမ် ခေါင်းဆောင် (ဝါ) ခလီဖာ ထို့အပြင် အများမွတ်စ်လင်မ်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ စေတနာဖြူစင်ခြင်းမရှိ၊ သစ္စာလည်းမရှိ၊ စာနာထောက်ထားခြင်းနှင့် စောင့်စည်းမှုလည်းမရှိတော့လျှင် ထိုသူသည် မွတ်စ်လင်မ်များထဲမှပင် မဟုတ်တော့ချေ။ (တွဗ်ရာနီ)

၁၅၉။ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေး

﴿159﴾ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: مَنْ كَانَ فِي حَاجَةٍ آخِرُهُ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ. (وهو جزء من الحديث) رواه أبو داود، باب المواخاة، رقم: ٤٨٩٣

ဟရေသ် အဓိဒ္ဓလ္လာဟ်ပင်နိယမာန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိညီနောင်၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူ၏လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးတော်မူလိမ့်မည်။ (အဗူဒါဂူးဒ်)

၁၆၀။ အရှင်မြတ်၏ ကူညီမှု

﴿160﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ وَاللَّهُ يُجِبُّ إِغَاثَةَ اللَّهْفَانِ.

رواه البزار من رواية زياد بن عبد الله النميري وقد وثق وله شواهد، الترغيب ١/ ١٢٠

ဟဇရတ် အနတ်စ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကောင်းမှုကောင်းရာဘက်သို့ ညွှန်ပြလျှင် ထိုသူသည် အထက်ပါ ကောင်းမှုကောင်းရာကို ပြုကျင့်သောသူကဲ့သို့ပင် အကျိုးဆင်းရဲရှိပေမည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် စိတ်မချမ်းမြေ့သူများအား ကူညီစောင့်မမှုကို နှစ်သက်သက်တော်မူသည်။ (သရ်ဂီးဗ်)

၁၆၁။ အကောင်းဆုံးသောသူ

﴿161﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْمُؤْمِنُ يَأْلَفُ وَيُؤْلَفُ، وَلَا خَيْرَ فِي مَنْ لَا يَأْلَفُ وَلَا يُؤْلَفُ وَخَيْرُ النَّاسِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ.

رواه الدارقطني وهو حديث صحيح، الجامع الصغير ٦/ ٦٦١

ဟဇရတ် ဂျာဗိရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အီမန်ရှင်သည် အခြားသူများကို ချစ်ခင်မှုထားသည်။ အခြားသူများကလည်း ထိုသူအား ချစ်ခင်ကြသည်။ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း အခြားသူများကို မချစ်ခင်၊ အခြားသူများ၏ ချစ်ခင်မှုကို လည်း မခံရသည့် မည်သို့သော ကောင်းခြင်းမျှမရှိချေ။ လူအများကို အကျိုးအပြုဆုံးသောသူသည် လူအများထဲတွင် အကောင်းဆုံးသောသူဖြစ်သည်။ (ဂျာမေဆွဂီးရ်)

၁၆၂။ ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ဆွဒကဟ်

﴿162﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَجِدْ؟ قَالَ: فَيَعْمَلُ بِبَدَنِهِ فَيَنْفَعُ نَفْسَهُ وَيَتَصَدَّقُ قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ أَوْ لَمْ يَفْعَلْ؟ قَالَ: فَيُعِينُ ذَا الْحَاجَةِ الْمَلْفُوفَ قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ؟ قَالَ: فَلْيَأْمُرْ بِالْخَيْرِ أَوْ قَالَ: بِالْمَعْرُوفِ قَالَ: فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ؟ قَالَ: فَلْيَنْسِكْ عَنِ الشَّرِّ فَإِنَّهُ لَهُ صَدَقَةٌ.

رواه البخاري، باب كل معروف صدقة، رقم: ٦٠٢٢

ဟဇရတ် အဗူမူစာအရှ်အရိ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မွတ်စ်လင်မ်တိုင်းသည် ဆွဒကဟ်ထုတ်သင့်သည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်များက အကယ်၍ ၎င်းသူတွင် ဆွဒကဟ်ထုတ်ရန် မည်သည့်အရာမျှမရှိခဲ့လျှင် အဘယ်ကဲ့သို့ပြုရမည်

နည်းဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မိမိလက်ဖြင့် အလုပ်လုပ်၍ရသောငွေကြေးဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း အကျိုးခံစားပါ။ ထို့အပြင် ဆွဒကဟ်လည်း ပေးကြပါ။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်များက ဤသို့လည်းမလုပ်နိုင်လျှင် သို့မဟုတ် လုပ်နိုင်လျက် နှင့် မလုပ်ခဲ့လျှင်ဟု မေးမြန်းရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ပူပင်သောကများ ခံစားနေကြ ရသောသူများအား အကူအညီပေးကြပါဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်များက ဤသို့လည်း မလုပ်ဘဲနေလျှင်ဟု ထပ်မံမေးမြန်းကြရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အခြားသူများ အား ကောင်းမွန်သော စကားများပြောကြားပါဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ ထိုအခါ အဆွဟာဗ် တော်များက ဤသို့လည်း မပြုခဲ့လျှင်ဟု ထပ်မံမေးမြန်းကြရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အနည်းတကားအနည်းဆုံးအနေဖြင့် အခြားသူများအား ဆုံးရှုံးနှစ်နာထိခိုက်စေသော အရာများ မှ ရှောင်ကြဉ်ကြပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤအမှုကိစ္စသည်လည်း ဆွဒကဟ်၌ အကျိုးဝင် သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၆၃။ ကြေးမုံပြင်

163 ﴿عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: السُّؤْمُنُ مِرَآةُ الْمُؤْمِنِ وَالْمُؤْمِنُ أَخُو الْمُؤْمِنِ يَكْفُ عَلَيْهِ ضِعْفَتُهُ وَيُحَوِّطُهُ مِنْ وَرَائِهِ.

رواه ابن مردادويه باب في النقيصة والحياطة، رقم: ٤٩١٨

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ မုအ်မင်န်တစ်ဦးသည် အခြားမုအ်မင်န်တစ်ဦး၏ ကြေးမုံပြင် (မှန်)ဖြစ်ပေသည်။ မုအ်မင်န်တစ်ဦးသည် အခြားမုအ်မင်န်တစ်ဦး၏ ညီအစ်ကိုဖြစ်ပေသည်။ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ဆုံးရှုံးနှစ်နာမှုများမှ တားဆီးပေးသည့်အပြင် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး အဖက်ဖက်မှ အကာအကွယ် ပေးကြသည်။ (အဗူဒါဝူးဒ်)

၁၆၄။ မတရားပြုသူကို ကူညီခြင်း

164 ﴿عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَنْصُرَ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا، فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَنْصُرُهُ إِذَا كَانَ مَظْلُومًا، أَفَرَأَيْتَ إِذَا كَانَ ظَالِمًا، كَيْفَ أَنْصُرُهُ؟ قَالَ: تَحْجُزْهُ أَوْ تَمْنَعْهُ مِنَ الظُّلْمِ، فَإِنَّ ذَلِكَ أَنْصُرُهُ.

رواه البخاري، باب يعين المرحل لصاحبه له اخوه.....، رقم: ٦٩٥٢

ဟရေသ် အနတ်စ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်မ်များကို အခြေအနေတိုင်းတွင် အကူအညီပေးကြ။ ၎င်းတို့သည်

မတရားပြုသူပင်ဖြစ်စေ၊ မတရားအပြုခံရသူပင်ဖြစ်စေ။ ထိုအခါတစ်ဦးသောသူက ယာရုရှလလွှာဟ် ﴿ﷺ﴾ ကျွန်တော်မတရားအပြုခံရသူအား အကူအညီပေးပါမည်။ မတရားပြုသူ အပေါ်တွင်မူ ကျွန်တော်အဘယ်သို့ အကူအညီပေးရပါမည်နည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က ထိုသူအား ဤသို့သော မတရားမှုများမှ တားဆီးကြလေကုန်။ ဤသည်ပင် ယင်းမတရားပြုကျင့်သူကို ကူညီခြင်းမည်၏။ (ဗခါရီ)

၁၆၅။ သနားကြင်နာတတ်သူ

165။ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَنْبَغُ بِهَ النَّبِيِّ ﷺ : الرَّاجِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَنُ . إِنْ أَحْدَرُوا أَهْلَ الْأَرْضِ يَرْحَمَكُمُ مَنْ فِي السَّمَاءِ .

رواه أبو داود، باب في الرحمة، رقم : 4869

ဟရေသ်အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမိရ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ သနားကြင်နာတတ်သူများအပေါ်သို့ အလွန်တရာသနားကြင်နာတော်မူသော အရှင်က သနားကြင်နာပေသည်။ အသင်မြေပြင်တလွှားပေါ်ရှိသူများအပေါ် သနားကြင်နာပါ။ အသင့်အား မိုးကောင်းကင်မှ အလွှာဟ် ﴿ﷺ﴾ က သနားတော်မူမည်။ (အဗူဒါဝူးဒ်)

၁၆၆။ လျှို့ဝှက်ထိန်ချန်ထားရန်မလို

166။ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : الْمَجَالِسُ بِالْأَمَانَةِ إِلَّا ثَلَاثَ مَجَالِسٍ : سَفَكِ دِمٍ حَرَامٍ ، أَوْ فَرَّحَ حَرَامٌ ، أَوْ أَقْطَعَ قَالَ بِغَيْرِ حَقٍّ .

رواه أبو داود، باب في نقل الحديث، رقم : 4879

ဟရေသ် ဂျာဗိရ်ဗင်န်အဗ်ဒုလ္လာဟ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မဂျ်လိစ်တိုင်းသည် အမာနသ်ဖြစ်သည်။ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုတိုင်းတွင် ပါဝင်သူတိုင်းသည် ဆွေးနွေးပွဲများမှ လျှို့ဝှက်သော စကားများကို ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိပေသည်။ (ဤဆွေးနွေးပွဲမှ လျှို့ဝှက်အပ်သော စကားများကို အခြားသူများအား တစ်ဆင့် ဖောက်သည်ချခြင်း မပြုပိုင်ချေ) သို့ရာတွင် ဆွေးနွေးမှု(၃)မျိုးနှင့် ပတ်သက်၍မူ (ယင်းဆွေးနွေးပွဲ၏ စကားများကို လျှို့ဝှက်ထိန်ချန်ထားရန်မလိုသည်သာမက အခြားသူများအား ချက်ချင်း အသိပေးရန် အရေးကြီးပေသည်။) ၎င်းတို့မှာ

- (၁) မတရားသဖြင့် သွေးထွက်သံယိုမှုဖြစ်ပွားရန် တော်လှန်ပုန်ကန်ကြရန်အတွက် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သောစကား။

- (၂) ‘ဇိနာ’ ကာမကျူးလွန်ရန် လျှို့ဝှက်ဆွေးနွေးကြသော စကားများနှင့်
- (၃) သူတစ်ပါးဥစ္စာပစ္စည်းများကို မတရားသောနည်းဖြင့် လုယက်ကြရန်နှင့် ဓားပြတိုက်ကြရန်တွက် လျှို့ဝှက်ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သော စကားများဖြစ်ကြသည်။ (အဗူဒါဝူးဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်တွင် အထက်ပါသုံးချက်ကို ပမာအားဖြင့်သာ တင်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ဟဒီးဆ်တော်၏ အလိုသဘောမှာမူ မဂျ်လိစ်တစ်ခုခုတွင် ဂိုနာဟ်တစ်ခုကျူးလွန်ရန် အတွက်ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် ‘ဇွလမ်’ နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းရန်အတွက်ဖြစ်စေ၊ မရှ်ဝရဟ်ဆွေးနွေးခဲ့ရာ ယင်းမဂျ်လိစ်တွင် အသင်လည်း ပါဝင်ခဲ့မှု၊ ၎င်းကိုလုံးဝ လျှို့ဝှက်ထိန်ချန်ရန် မလိုပါ။

၁၆၇။ အေးချမ်းမှုပေးသူဟု မုဒ်မင်န့်

﴿167﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْمُؤْمِنُ مَنْ أَمِنَهُ النَّاسُ، عَلَى دِمَائِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ.
 رواه النسائي، باب صفة المؤمن، رقم ၄၉၉၈

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူနှင့် ပတ်သက်၍ အခြားသူများသည် မိမိတို့၏ အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ်များလုံခြုံအေးချမ်းမှု ရရှိခံစားကြရလျှင် ၎င်းသူသည် မုဒ်မင်န့်ဖြစ်သည်။ (နိစာအီ)

၁၆၈။ မွတ်စ်လင်မ်ဟူသည်

﴿168﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ، وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى اللَّهُ عَنْهُ.
 رواه البخاري، باب المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده، رقم ၁၀၀

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီအမ်ရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မွတ်စ်လင်မ်သည် ဤသူသာဖြစ်သည်။ ၎င်းသူ၏လက်၊ ၎င်းနှုတ်လျှာဖြင့် အခြားမွတ်စ်လင်မ်များသည် လုံခြုံမှုရှိကြသည်။ ထို့အပြင် အလ္လာဟ်(ﷻ) တားမြစ်ပိတ်ပင်ထားသော အရာများအားလုံးကို စွန့်လွှတ်သူသာ (မိုဟာဂျိရ်) စွန့်လွှတ်သူဖြစ်သည်။ (ဗိုဝါရီ)

၁၆၉။ အမွန်မြတ်ဆုံး

﴿169﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَيُّ الْإِسْلَامِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ.
 رواه البخاري، باب أي الإسلام أفضل، رقم ၁၁

ဟဇရသ် အဗူမူစာ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) က ယာရုစ္စလလ္လာဟ်(ﷺ) အဘယ်ကဲ့သို့သော မွတ်စ်လင်မ်၏သာသနာသည် အမွန်မြတ်ဆုံးဖြစ်သနည်းဟု မေးလျှောက်ကြရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အကြင်သူ(မွတ်စ်လင်မ်)၏ နှုတ်လျှာနှင့် လက်တို့၏ မကောင်းခြင်းများမှ အခြားမွတ်စ်လင်မ်များ လုံခြုံအေးချမ်းမှုရရှိသူဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (ဗုခါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ နှုတ်လျှာဖြင့်ဒုက္ခပေးခြင်းတွင် မကောင်းပြောခြင်း၊ စွပ်စွဲပုပ်ခတ်ခြင်း၊ ကျီစယ်သောစကားပြောခြင်းတို့ပါဝင်သည်။ လက်ဖြင့်ဒုက္ခပေးခြင်းတွင် မတရားသဖြင့် ရိုက်နှက်ခြင်း၊ သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို မတရားသဖြင့် ရယူခြင်းစသည့်အမှုကိစ္စများပါဝင်သည်။ (ဖသ်ဟွလ်ဗာရီ)

၁၇၀။ မတရားသဖြင့် ပြုကျင့်မှုတွင် ကူညီပျှင်

170) عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ نَصَرَ قَوْمَهُ عَلَى غَيْرِ الْحَقِّ فَلَهُوَ كَالْبَعِيرِ الَّذِي رَدَىٰ فِيهِ يَنْزَعُ بِلَبِهِ.

رواه ابن ماجه في العصبية، رقم: ၈၁၁၇

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်မတ်စ်အူးဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိမျိုးနွယ်အား မတရားသဖြင့် ပြုကျင့်မှုတွင် အကူအညီပေးခဲ့လျှင် ထိုသူသည် ရေတွင်းထဲသို့ကျသော ကုလားအုတ်ကို အမြီးမှဆွဲ၍ အပေါ်မ, တင်ရန် ကြိုးစားသူကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ (အဗူဒါဝူးဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ရေတွင်းထဲသို့ ကျသွားသော ကုလားအုတ်အား အမြီးမှဆွဲ၍ အပေါ်သို့ မ, တင်ရန် ကြိုးပမ်းမှုသည် အလဟဿ အချည်းအနီးအကျိုးမဲ့သော ကြိုးပမ်းမှုတစ်ခုသာဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤသို့သောနည်းပုံစံဖြင့် ကုလားအုတ်ကို ရေတွင်းထဲမှ မ,ထုတ်၍မရနိုင်ပါ။ အလားတူပင် မိမိ၏မျိုးနွယ်အား မမှန်ကန်ဘဲလျက်နှင့် မတရားကူညီခြင်းသည် အချည်းအနီးပင်ဖြစ်သည်။ ဤနည်းဖြင့် မျိုးနွယ်အား လမ်းမှန်တရားပေါ်သို့ ရောက်စေနိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ (ဗဇလွလ်မဟ်ဟူးဒ်)

၁၇၁။ တမန်တော်မြတ်၏ ဒွမ္မဿ်မှမဟုတ်သူ

171) عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَيْسَ مِنَّا مَنْ دَعَا إِلَىٰ غَضَبِيَّةٍ، وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ قَاتَلَ عَلَىٰ غَضَبِيَّةٍ، وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ مَاتَ عَلَىٰ غَضَبِيَّةٍ.

رواه ابن ماجه في العصبية، رقم: ၈၁၂၁

ဟဇရသ် ဂျုပိုင်ရ်ဗင်န်မုတွ်အင်မ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)

အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဆွေမျိုးတော်စပ်သူများ မျိုးနွယ်စုကိုသာ ဟစ်ခေါ်လျှင် ထိုသူသည် ကျွန်ုပ်တို့အထဲမှမဟုတ်၊ အကြင်သူ ဆွေမျိုးတော်စပ်မှုအကြောင်းခံဖြင့် လူမျိုးစွဲ စစ်ပွဲ၌ ပါဝင်တိုက်ခိုက်လျှင် ထိုသူသည် ကျွန်ုပ်တို့အထဲမှမဟုတ်၊ အကြင်သူ မိမိမျိုးနွယ်စုရေး စိတ်ဓာတ်နှင့် လုံးပမ်းရင်း ကွယ်လွန်ခဲ့လျှင် ထိုသူသည် ကျွန်ုပ်တို့အထဲမှ မဟုတ်ချေ။(အဗူဒူဒီးဒ်)

၁၇၂။ မျိုးနွယ်စုအစွဲ

172 ﴿ عَنْ فُسَيْلَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا سَمِعَتْ أَبَاهَا يَقُولُ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَمِنَ الْعَصِيَّةُ أَنْ يُحِبَّ الرَّجُلُ قَوْمَهُ قَالَ: لَا، وَلَكِنْ مِنَ الْعَصِيَّةِ أَنْ يُنْصَرَ الرَّجُلُ قَوْمَهُ عَلَى الظُّلْمِ. رواه احمد ١٠٧/٤

ဟရေသ် ဖုစိုင်လတ်(ﷺ) က ကျွန်မ၏ ဖခင်သည် တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အား ဤသို့မေးမြန်းလျှောက်ထားခဲ့သည်။ ၎င်းက ယာရုလလွာဟ်(ﷺ) မိမိမျိုးနွယ်၊ ၎င်းဆွေမျိုးသားချင်များကို ချစ်ခင်ခြင်းသည်လည်း မျိုးနွယ်စုအစွဲ၌ ပါဝင်ပါသလားဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မိမိမျိုးနွယ်စုက မတရားမှုကျူးလွန်လျက်နှင့် အကူအညီပေးခြင်းသာ မျိုးနွယ်စုအစွဲဖြစ်သည်။ မိမိမျိုးနွယ်အား ချစ်ခင်ခြင်းသည် မျိုးနွယ်စုအစွဲ၌ မပါဝင်ချေ။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၇၃။ အမွန်မြတ်ဆုံးသောသူ

173 ﴿ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قِيلَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: أَيُّ النَّاسِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: كُلُّ مَحْمُومٍ الْقَلْبِ، صَدُوقِ اللِّسَانِ قَالُوا: صَدُوقِ اللِّسَانِ، نَعْرِفُهُ فَمَا مَحْمُومُ الْقَلْبِ؟ قَالَ: هُوَ التَّقِيُّ النَّقِيُّ لَا إِيْمَ فِيهِ وَلَا بَغْيٍ وَلَا غِلٍّ وَلَا حَسَدٍ. رواه ابن ماجه، باب الورع والتقوى، رقم: ٤٢١٦

ဟရေသ် အဗ်ဒူလ္လာဟ်ဗင်အမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား လူအများထဲမှ မည်သို့သောသူသည် အမွန်မြတ်ဆုံးဖြစ်သနည်းဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က နှုတ်လျှာမှ မှန်ကန်သောစကားပြောခြင်းနှင့် နှလုံးသား ဖြူစင်သူသည် အမွန်မြတ်ဆုံးသောသူဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ)များက မှန်ကန်သော စကားပြောဆိုခြင်းကိုမူ ကျွန်ုပ်တို့နားလည်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် နှလုံးသား ဖြူစင်သန့်ရှင်းသူဟူသည်မှာ မည်သို့သော သူများဖြစ်ကြသနည်းဟု ထပ်မံမေးမြန်းကြရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က နှလုံးသားဖြူစင်သန့်ရှင်းသူဟူသည်မှာ အပြစ်ဂိုဏ်းများမှ ရှောင်ကြဉ်သူ နှလုံးသားဖြူစင်သန့်ရှင်းသူ၊ ထိုသူ၏နှလုံးသား၌ ဂိုဏ်းမကောင်းမှု၏ ဝန်ထုတ် ဝန်ပိုးများမတင်ရှိချေ။ မတရားကျူးလွန်စော်ကားမှုမရှိ။ အခြားသူများအား စိတ်ပုတ်စိတ်ယုတ်ထားခြင်းနှင့် မနာလိုခြင်းများလည်း ထိုသူ၏နှလုံးသား၌ မရှိသူဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားသည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ နှလုံးသားဖြူစင်သန့်ရှင်းသူဟု ဆိုရာတွင် ထိုသူ၏နှလုံးသားတွင် အလ္လာဟ်
﴿ﷻ﴾ နှင့်အတူ ရောနှော၍ အခြားအရာများကိုလည်း စွဲလန်းခြင်းနှင့် မှားယွင်းနေသော
အစွဲများမှ ကင်းရှင်းနေသူဖြစ်သည်။ (မစ္စာဟစ်ရ်ဟင်ဂ်)

၁၇၄။ နှလုံးသားဖြူစင်စွာဖြင့်

﴿174﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يَبْلُغُنِي أَحَدٌ
مِنْ أَصْحَابِي عَنْ أَحَدٍ شَيْئًا فَإِنِّي أَحِبُّ أَنْ أَخْرُجَ إِلَيْكُمْ وَأَنَا سَلِيمٌ الصَّدْرِ.

رواه ابو داود، باب في رفع الحديث من المجلس، رقم: ٤٨٦٠

ဟရေသ် အမိဒ္ဒလ္လာဟ်ဗင်န်မတ်စ်အူးဒ်﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်
﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါ၏ဆွဟာဗဟ်များ အသင်တို့သည် အခြားသူနှင့် ပတ်သက်သော
စကားများကို ငါထံသို့ မသယ်ဆောင်လာကြနှင့်။ အကြောင်းမှာ ငါတမန်တော်သည် အသင်တို့
ထံလာသောအခါ နှလုံးသားတွင် အသင်တို့နှင့်ပတ်သက်၍ နှလုံးသားရှင်းလင်းဖြူစင်စွာဖြင့်သာ
လာရောက်တွေ့ဆုံလိုသည်။ (အဗူဒါရူးဒ်)

၁၇၅။ ဂျဗ္ဗီတစ်ဦး

﴿175﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا جُلُوسًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ:
يَطْلُعُ الْآنَ عَلَيْكُمْ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَطَلَعَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ تَنْطِفُ لِحْيَتُهُ مِنْ وَضْؤِهِ،
وَقَدْ تَعَلَّقَ نَعْلَاهُ بِيَدِهِ السَّمَاءِ، فَلَمَّا كَانَ الْغَدُ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: مِثْلَ ذَلِكَ، فَطَلَعَ الرَّجُلُ
مِثْلَ الْمَرَّةِ الْأُولَى، فَلَمَّا كَانَ الْيَوْمَ الثَّالِثُ، قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مِثْلَ مَقَالَتِهِ
أَيْضًا، فَطَلَعَ ذَلِكَ الرَّجُلُ مِثْلَ خَالِهِ الْأُولَى، فَلَمَّا قَامَ النَّبِيُّ ﷺ نَبِعَهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ
فَقَالَ: إِنِّي لَا حَيْثُ أَبِي فَأَقْسَمْتُ أَنْ لَا أَدْخُلَ عَلَيْهِ ثَلَاثًا، فَإِنْ رَأَيْتُ أَنْ تُورِيَنِي إِلَيْكَ
مَعَهُ تِلْكَ الثَّلَاثَ اللَّيَالِي، فَلَمْ يَرَهُ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ شَيْئًا، غَيْرَ أَنَّهُ إِذَا تَعَارَّ وَتَقَلَّبَ عَلَى
فِرَاشِهِ ذَكَرَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ، وَكَبَّرَ حَتَّى يَقُومَ لِصَلَاةِ الْفَجْرِ، قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: غَيْرَ أَنِّي لَمْ
أَسْمَعُهُ يَقُولُ إِلَّا خَيْرًا، فَلَمَّا مَضَتِ الثَّلَاثُ اللَّيَالِي، وَكَذْتُ أَنْ أَحْقِرَ عَمَلَهُ، قُلْتُ: يَا
عَبْدَ اللَّهِ! لَمْ يَكُنْ يَنْبِئُنِي وَبَيْنَ أَبِي غَضَبٌ وَلَا هَجْرٌ، وَلَكِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ
لَنَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ: يَطْلُعُ عَلَيْكُمْ الْآنَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، فَطَلَعَتْ أَنْتَ الثَّلَاثَ الْمَرَّاتِ،
فَارَدْتُ أَنْ آوِي إِلَيْكَ فَأَنْظُرَ مَا عَمَلُكَ؟ فَأَقْنَدَنِي بِكَ، فَلَمْ أَرَكَ عَمَلْتُ كَثِيرَ عَمَلٍ، فَمَا
الَّذِي بَلَغَ بِكَ مَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ؟ قَالَ: مَا هُوَ إِلَّا مَا رَأَيْتَ، قَالَ: فَلَمَّا وَلَيْتُ دُعَائِي
فَقَالَ: مَا هُوَ إِلَّا مَا رَأَيْتَ غَيْرَ أَنِّي لَا أَحْدُ فِي نَفْسِي لِأَحَدٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ غَشًّا وَلَا أَحْبَدُ
أَحَدًا عَلَى خَيْرٍ أَعْطَاهُ اللَّهُ إِيَّاهُ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ: هَذِهِ النَّبِيُّ بَلَغَتْ بِكَ وَهِيَ النَّبِيُّ لَا تُطِيقُ.

رواه احمد والبيهقي بنحوه و رجال احمد رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٨ / ١٥٠

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်န်မာလိက်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) အနီးအပါး၌ ထိုင်နေကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မကြာမီ အသင်တို့ထံသို့ ဂျန္နသီတစ်ဦးလာလိမ့်မည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မကြာမီပင် အန်ဆွာရီ တစ်ဦးရောက်ရှိလာသည်။ ထိုသူ၏မုတ်ဆိတ်မှ ဝိုဏ်းလုပ်ခဲ့သောရေပေါက်များကျနေသည်။ ထိုသူသည် ဖိနပ်ကိုလက်ဝဲလက်ဖြင့် ကိုင်ထားသည်။

ဒုတိယမြောက်နေ့တွင်လည်း တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အထက်ပါအတိုင်း အမိန့်ရှိ ရာ ထိုအချိန်တွင် ယင်းအန်ဆွာရီသည် ပထမနေ့က ပုံစံအတိုင်း ဝင်လာပြန်သည်။

တတိယမြောက်နေ့တွင်လည်း ထပ်မံ၍ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိပြန်ရာ အထက်ပါ အန်ဆွာရီဆွဟာဗဟ်ကြီးသာ ပထမနေ့ပုံစံအတိုင်းဝင်လာပြန်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ထိုင်ဝိုင်းမှ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ပြန်သွားပြီးသောအခါ ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ) က ယင်းအန်ဆွာရီကြီးအနောက်သို့ လိုက်သွားပြီး ကျွန်တော်သည် ဖခင်နှင့်မသင့်မမြတ်ဖြစ် ကြရာ သုံးရက်တိုင်တိုင် အိမ်မပြန်တော့ပါဟု ကစပ်ကျိန်ဆိုမိခဲ့ပါသည်။ သို့ပါ၍ ဖြစ်နိုင်လျှင် အသင့်အိမ်၌ သုံးရက်မျှတည်းခိုနေထိုင်လိုပါသည်ဟု ခွင့်တောင်းရာ ထိုအန်ဆွာရီကလည်း ကောင်းပြီ ဟု ခွင့်ပြုလိုက်သည်။

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်သည်မှာ ဟဇရသ်အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ)က အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ထိုအန်ဆွာရီ အိမ်တွင်(၃)ရက်တိုင်တိုင် တည်းခိုနေထိုင်၍ ယင်း၏ အခြေအနေကို စူးစမ်းကြည့်ရာ ညများတွင် မည်သည့်ထူးခြားသည့် အမတ်အိဗာဒမ်မျှ ပြုကျင့် သည်ကို မတွေ့ခဲ့ရချေ။ သို့ရာတွင် ထိုအန်ဆွာရီသည် အိပ်စက်နေရာမှ နီးလာသောအခါ အိပ်ရာထဲတွင် ဟိုလှည့်ဒီလှည့်အခါများတွင် နှုတ်မှ အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ဖိတ်ခေါ်တသခြင်းနှင့် အလ္လာဟုအက္ကဗရ်ဟု ရွတ်ဆိုလေ့ရှိသည်။ ဤပုံစံဖြင့်သာ နံနက်ဖျရ်နမာဇ်အချိန်သို့ ရောက် ရှိလာသည်။ ထူးခြားချက်တစ်ခုမှာ ယင်း၏နှုတ်မှကောင်းသော စကားများမှလွဲပြီး အခြားမည် သည့်စကားကိုမျှ ပြောလေ့မရှိကြောင်းကို တွေ့ရသည်။

ဤသို့ဖြင့် သုံးရက်ပြည့်မြောက်သောအခါ ကျွန်ုပ်သည် ထိုအန်ဆွာရီ၏ အမတ်များ သည် သာမန်အဆင့်သာရှိနေပါလျက်နှင့် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤမျှကြီးကျယ်သော သတင်းကောင်းပေးခြင်းကို စဉ်းစားမရနိုင်အောင် ဖြစ်နေပေသည်။ သို့ဖြင့် ကျွန်ုပ်သည် ထို အန်ဆွာရီကို အိုအရှင်မြတ်၏ဗန္ဓဟ် ကျွန်တော်နှင့်ဖခင်အကြားတွင် မည်သို့သောအချင်းများမှ နှင့် အိမ်သို့မပြန်ရန်ကျိန်ဆိုမှုများမရှိခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်သည် ဤသို့ပြုမူပြောဆိုခဲ့ ရခြင်းအကြောင်းမှာ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ (အသင်နှင့်ပတ်သက်၍) သုံးကြိမ် တိုင်တိုင် အသင်တို့ထံသို့ ဂျန္နသီတစ်ဦးလာလိမ့်မည်ဟု အမိန့်ရှိတိုင်း အသင်ကိုသာ တွေ့ရ သဖြင့် ကျွန်တော့်စိတ်၌ အသင်နှင့် နီးကပ်စွာနေပြီး အသင်၏ထူးခြားသော အမတ်များကို

လေ့လာမည်။ ထို့နောက် အသင့်ပုံစံအတိုင်း ကျွန်ုပ်ကြိုးစားမည်ဟု ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်လာသဖြင့် ဤသို့ကြံစည်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယခုတွင်မူ ကျွန်ုပ်သည် အသင့်ထံမှ မည်သို့သော ထူးခြားသည့် အမတ်ကောင်းမှုကိုမျှ မတွေ့ရှိရပါ။ သို့သော် ဟိန်ဒီတော်မြတ်(ﷺ) ကိုယ်တိုင် အသင့်အား ဤသို့သတင်းကောင်းပေးခြင်းခံရလောက်အောင် အသင်သည် မည်သို့သော အမတ်များပြုကျင့်၍ ဤသို့အဆင့်အတန်း မြင့်မားသွားရသည်ကို ကျွန်တော့်အား ပြသပေး တော်မူပါဟု တင်ပြသောအခါ အန်ဆွာရီက (ကျွန်တော်တွင် ထူးခြားသည့် အမတ်တော့ မရှိပါ) အသင်မြင်တွေ့ခဲ့ရသည့် အမတ်များသာရှိပါသည်ဟု ဖြေကြားရာ ဟဇရတ်အဗ်ဒုလ္လာဟ် (ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်တော်သည် ဤစကားကိုကြားရာ အံ့သြပြီး နှုတ်ဆွံ့အ သွားခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ပြန်သတိရလာသောအခါ ထိုအန်ဆွာရီက ကျွန်တော့်အား ခေါ်၍ ပြောပြသည်မှာ ကျွန်တော်၏အမတ်များကို အသင်တွေ့ပြီးသားဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော် ၌ အချက်တစ်ချက်နှင့် သည်မှာ ကျွန်တော်သည် မည်သည့်မွတ်စ်လင်မိတ်ကိုမျှ မကောင်းသော (မသမာသော) စီဒမထားပါ။ ထို့ပြင် အလ္လာဟ်(ﷻ) ဘက်တော်မှ သီးခြားနိအ်မတ်တော်များ ချီးမြှင့်ခံရသူများအပေါ်၌လည်း မနာလိုဝန်တိုစိတ်မထားပါ။ ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ (ဤအမတ်သာဖြစ်သည်) ယင်းအမတ်ဖြင့် အသင်ဤသို့ အဆင့်အတန်း မြင့်မား သွားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအမတ်ကို ကျွန်ုပ်တို့မှာ လက်တွေ့ကျင့်သုံးနိုင်ခွင့်မရှိခဲ့ချေ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၇၆။ ပူဆွေးသောကမ္ပ ဖယ်ရှား

﴿176﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ وَشَعَ عَلَى مَكْرُوبٍ كُرْبَةً فِي الدُّنْيَا وَسَّعَ اللَّهُ عَلَيْهِ كُرْبَةً فِي الْآخِرَةِ، وَمَنْ سَتَرَ غُورَةَ مُسْلِمٍ فِي الدُّنْيَا سَتَرَ اللَّهُ غُورَتَهُ فِي الْآخِرَةِ، وَاللَّهُ فِي الْمَرْءِ مَا كَانَ فِي غُورِ أَخِيهِ. رواه أحمد ၂/ ၂၇၆

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လောကတွင် ပူဆွေးသောကရောက်နေသူအား ပူဆွေးနေသည့် အခြေအနေမှ ကူညီကယ်တင်ခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအား အာခိရသ်တွင် ပူဆွေးသောကများမှ ဖယ်ရှားပေးတော်မူမည်။ အကြင်သူသည် ဤလောကတွင် မွတ်စ်လင်မိတ်တစ်ဦး၏ ချို့ယွင်းချက်အပြစ်အနာအဆာများကို ဖုံးကွယ်တုတ်ပေးခဲ့လျှင် အရှင်မြတ်သည် အာခိရသ်တွင် ထိုသူကို အပြစ်အနာအဆာများမှ ဖုံးကွယ်ပေးတော်မူမည်။ အကြင်သူသည် မိမိညီနောင်များအား ကူညီနေသရွေ့ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအား ကူညီတော်မူမည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၇၇။ ရဟ်မသ်တော်ကို မျှော်ကိုးသူ

﴿177﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: كَانَ رَجُلَانِ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ مُتَوَاحِشَيْنِ، فَكَانَ أَحَدُهُمَا يُذْنِبُ وَالْآخَرُ مُجْتَهِدٌ فِي الْعِبَادَةِ، فَكَانَ لَا يَزَالُ الْمُجْتَهِدُ يَرَى الْآخَرَ عَلَى الذَّنْبِ فَيَقُولُ: أَقْصِرْ، فَوَجَدَهُ يَوْمًا عَلَى ذَنْبٍ فَقَالَ لَهُ: أَقْصِرْ، فَقَالَ: خَلِيئِي وَرَبِّي أَبْعَثْ عَلَيَّ رَقِيبًا؟ فَقَالَ: وَاللَّهِ! لَا يَغْفِرُ اللَّهُ لَكَ أَوْ لَا يُدْخِلُكَ اللَّهُ الْجَنَّةَ، فَفُطِضَ أَرْوَاحُهُمَا، فَاجْتَمَعَا عِنْدَ رَبِّ الْعَالَمِينَ، فَقَالَ لِهَذَا الْمُجْتَهِدِ: أَكُنْتَ بَنِي عَالِمًا أَوْ كُنْتَ عَلَى مَا فِي يَدَيَّ قَادِرًا؟ وَقَالَ لِلْمُذْنِبِ: اذْهَبْ فَادْخُلِ الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِي، وَقَالَ لِلْآخَرِ: اذْهَبْ إِلَى النَّارِ.

رواه أبو داود، باب في النبي عن النبي، رقم: ٤٩٠١

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကျွန်ုပ်ကြားခဲ့သည်။ ဗနီအစ္စရာအီးလ်မျိုးနွယ်တွင် မိတ်ဆွေနှစ်ဦးရှိခဲ့သည်။ တစ်ဦးသည် အပြစ်ရှိနာတ်များကို ကျူးလွန်လေ့ရှိပြီး အခြားတစ်ဦးမှာမူ အရှင့်အိဗာဒ်ကို ကောင်းစွာ ပြုကျင့်လေ့ရှိပေသည်။ ဤအာဗိဒ်တရားကျင့်သူသည် သူ၏သူငယ်ချင်းအပြစ် ကျူးလွန်နေသည်ကို တွေ့သည့်အခါတိုင်း ဤသို့အပြစ်ရှိနာတ်မကျူးလွန်ရန် သတိပေးလေ့ရှိသည်။ တစ်နေ့တွင် သူ၏ သူငယ်ချင်း အပြစ်ကျူးလွန်နေသည်ကို တွေ့ရှိရာ ဤသို့မကျူးလွန်ရန် သတိပေးသည်။ ထိုအခါ အပြစ်ကျူးလွန်နေသူက ကျွန်ုပ်အား ကျွန်ုပ်၏အရှင်ထံ၌ သာ လွှဲအပ်ထားလိုက်ပါ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အသင့်အား ကျွန်တော့်ကို ကြည့်ရှုထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ပေးထားပါသလောဟု ပြောလိုက်ရာ ထိုအာဗိဒ်သည် (အလွန်ဒေါသဖြစ်သွားပြီး) အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကစမ်၊ အရှင်မြတ်သည် အသင့်အား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးလိမ့်မည် မဟုတ်။ (သို့မဟုတ်က ဤသို့ပြောသည်) အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အသင့်အား ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ခွင့်ပြုလိမ့်မည်မဟုတ်ဟု ပြောလိုက်သည်။ ဤသို့ဖြင့် နှစ်ဦးစလုံး ကွယ်လွန်သွားခဲ့ကြသည်။ (အာလမေအရ်ဝါဟ်) ဝိညာဉ်လောကများစခန်းတွင် နှစ်ဦးစလုံးသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရှေ့တော်မှောက်သို့ ရောက်ရှိကြသည်။ ထိုအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) က တရားအားထုတ်ခဲ့သူ အာဗိဒ်အား ဤသို့မေးတော်မူသည်။ အသင်သည် ငါအရှင်မြတ် ခွင့်လွှတ်မည်မဟုတ်ဟူသော အဆုံးအဖြတ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး သိထားပါသလော။ သို့မဟုတ် ထိုအပြစ် ကျူးလွန်သူအား အရှင်မြတ်သည် သင့်အား ခွင့်လွှတ်မည်မဟုတ်ဟူ၍ အတင့်ရဲစွာ ကြွေးကျော်ခဲ့ခြင်းမှာ အသင်သည် ငါအရှင်မြတ်၏ ပိုင်ဆိုင်မှုတွင်ရှိသော ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းကို တားဆီးနိုင်စွမ်းရှိ၍လော။ ထို့နောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုရှိနာမကောင်းမှုကျူးလွန်ခဲ့သူအား အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါအရှင်မြတ်၏ ကြီးမားလှသောရဟ်မသ်တော်ဖြင့် အသင်ဂျန္နုသ်သို့ဝင်စေ။

(အကြောင်းမှာ ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရဟ်မသ်တော် ကို မက်ထားခဲ့သူဖြစ်သည်) ထို့နောက် အာဗ်ဒ်တရားအားထုတ်ခဲ့သူနှင့် ပတ်သက်၍ ဖရစ်ရှ်သဟ်များအား ထိုသူကို ဂျဟန္နမ်(ငရဲဘုံ) သို့ ပို့စေဟု အမိန့်ချမှတ်တော်မူသည်။ (အဗူဒူဒီးဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤဟဒီးဆ်တော်က ဂိုနာမကောင်းမှုကို အတင့်ရဲစွာဖြင့် ကျူးလွန်ကြရန် အတွက် မဆိုလိုချေ။ သို့သော် အပြစ်များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းမှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) အလိုတော်အတိုင်းသာဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ အပြစ်ကျူးလွန်သူတိုင်းသည် ဤဟဒီးဆ် တော်မှ ပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ပင် ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်၍မရချေ။ အကြောင်းမှာ တရားတော်၌ အပြစ်ဂိုနာဟ်တိုင်းတွင် အပြစ်ပေးခြင်းခံရမည်ဟု ဆိုထားပေ သည်။ ၎င်းအပြင် ဤဟဒီးဆ်က အပြစ်ဂိုနာဟ်ကျူးလွန်သူတိုင်းကိုလည်း မတားမြစ်ရဟု မဆိုလိုချေ။ သို့သာမက မြောက်မြားစွာသော ကုရ်အာန်နှင့်ဟဒီးဆ်မှဆင့်ဆိုမှုများတွင် ဤသို့ တားမြစ်ရန်နှင့် မတားမြစ်ခဲ့ပါက အပြစ်ဒဏ်ခံရမည့် အကြောင်းများ လာရှိထားပေသည်။

ဟဒီးဆ်တော်၏ အလိုသဘောမှာ အာဗ်ဒ်အဖို့ကြွားဝါခွင့်မရှိပေ။ အရှင်မြတ်၏ဆန္ဒ တော်တွင် ဝင်စွက်၍ ကစမ်ဖြင့် တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ မဂ်ဖီရသ်ကို ငြင်းဆန်၍ အတင့်ရဲ သော စကားပြောခဲ့သည်မဟုတ်ပါလား။ အရှင်မြတ်သည်သာ အလိုတော်ရှိသူကို မဂ်ဖီရသ် ပေးရန် အခွင့်အရေးရှိပေသည်။

၁၇၈။ မျက်လုံးရှိ မြူမှုန်ခန့်မျက်ချေး

﴿178﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يُبْصِرُ أَحَدُكُمْ الْقَدَاةَ فِي غَيْنِ أَخِيهِ وَيَنْتَسِي الْجِدْعَ فِي غَيْنِهِ. رواه ابن حبان (ورجاله ثقات) ٧٣/١٣

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ လူသည် မိမိညီနောင်များ၏ မျက်လုံးရှိ မြူမှုန်ခန့် မျက်ချေးကိုပင် မြင်နိုင် သော်လည်း မိမိမျက်လုံးထဲရှိ တုတ်တန်းကြီးကိုပင် မမြင်ကြချေ။ (အိဗ်နေဟ်ဗ်ဟးန်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အခြားသူတို့၏ သာမန်အပြစ်များကို မြင်တတ်ပြီး မိမိ၏ကြီးမားသော အပြစ်ကို မမြင်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

၁၇၉။ ကိယာမသ်အထိ အိမ်တစ်ဆောင် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း

﴿179﴾ عَنْ أَبِي رَافِعٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ غَسَلَ مَيِّتًا فَكَنَّمْ عَلَيْهِ غُفْرَةُ اللَّهِ لَهُ أَرْبَعِينَ كَبِيرَةً، وَمَنْ حَفَرَ لِأَخِيهِ قَبْرًا حَتَّى يَجِيئَهُ فَكَأَنَّمَا أَسْكَنَهُ مَسْكَنًا حَتَّى يُبْعَثَ. رواه الطبرانی في الكبير ورجالہ رجال الصحيح، مجمع الزوائد ١١٤/٣

ဟဇရသ် အဗူရာဖိအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိုင်ယသ်ကို ရေချိုးပေးရာတွင် ၎င်း၏အရှက်ကို ဖုံးအုပ်ထား၏။ ထို့အပြင် အခြားသော ချို့ယွင်းချက်တစ်စုံတစ်ရာကိုတွေ့ရှိပြီး ဖုံးကွယ်ပေးခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ထိုသူ၏ ဂိုနာဟ်(ကဗီရာ)ကြီးမားသော အပြစ်ဂိုနာဟ်(၄၀)ကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိ၏ညီနောင် (မွတ်စ်လင်မိုင်ယသ်)အတွက် ကဗရ်တူးပေးပြီး ထိုမိုင်ယသ်ကို ၎င်းတွင်းထဲသို့ မြှုပ်နှံခဲ့လျှင် ကိယာမသ်နေ့တွင် ပြန်လည်ရှင်ပြန်ထသည့်နေ့အထိ အိမ်တစ်ဆောင်၌ နေရာချထားပေးသကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဤကျင်းတူးပေးခဲ့သူသည် သေသူအား ကိယာမသ်နေ့အထိ အိမ်တစ်ဆောင်ဆောက်လုပ်လျှူဒါနီးသကဲ့သို့ အကျိုးဆင်းမရရှိပေသည်။ (တွပ်ရာနီ)

၁၈၀။ ဂျန္နသ်မှ ပိုးထည်

180 ﴿عَنْ أَبِي رَافِعٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ غَسَلَ مَيِّتًا فَكَتَمَ عَلَيْهِ غُفْرًا لَهُ أَرْبَعِينَ مَرَّةً، وَمَنْ كَفَّنَ مَيِّتًا كَسَاهُ اللَّهُ مِنَ السُّنْدُسِ وَاسْتَبْرَقَ الْجَنَّةِ. (الحديث) رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح على شرط مسلم ووافقه الذهبي ٣٥٤/١

ဟဇရသ် အဗူရာဖိအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိုင်ယသ်ကို ရေချိုးပေးရာတွင် အရှက်ကို ဖုံးအုပ်ထားသည်။ ပြီးနောက် ထိုမိုင်ယသ်၏ အခြားအပြစ်အနာအဆာတစ်ခုခုကိုသော်လည်းကောင်း သိရှိခဲ့ပြီး ဖုံးကွယ်ပေးခဲ့လျှင် ၎င်းရေချိုးပေးသူသည် အကြိမ်(၄၀) မဂ်ဖိရသ်လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်စံစားရသည်။ အကြင်သူသည် မိုင်ယသ်ကို ကဗရ်ဝတ်ဆင်ပေးခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအား ဂျန္နသ်မှ ပိုးထည်အထူအပါးများကို ဝတ်ဆင်ပေးတော်မူမည်။

၁၈၁။ အရှင်မြတ်အတွက်သာ ညီနောင်နှင့်တွေ့ဆုံရန်သွားလျှင်

181 ﴿عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّ رَجُلًا زَارَ أَخًا لَهُ فِي قَرْيَةٍ أُخْرَى، فَأَرَادَ اللَّهُ لَهُ عَلَى مَذْرَجَتِهِ مَلَكًا، فَلَمَّا آتَى عَلَيْهِ قَالَ: أَيْنَ تُرِيدُ؟ قَالَ: أُرِيدُ أَخًا لِي فِي هَذِهِ الْقَرْيَةِ. قَالَ: هَلْ لَكَ عَلَيْهِ مِنْ نِعْمَةٍ تَرُبُّهَا؟ قَالَ: لَا، غَيْرَ أَنِّي أَحْبَبْتُهُ فِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، قَالَ: فَإِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكَ، يَا أَلَلَّهِ قَدْ أَحْبَبَكَ كَمَا أَحْبَبْتُهُ فِيهِ.

رواه مسلم، باب فضل الحب في الله تعالى، رقم: ၇၀၄၄

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိညီနောင် (မွတ်စ်လင်မိုင်) နှင့် တွေ့ဆုံရန်အတွက် အခြားရွာတစ်ရွာသို့ ထွက်ခွာသွားခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူသွားရာလမ်းတစ်လျှောက်၌

ဖရစ်ရှ်သဟ်တစ်ပါးကို စေလွှတ်တော်မူလေသည်။ ၎င်းသူက ဖရစ်ရှ်သဟ်အနားသို့ ရောက်လာသောအခါ ဖရစ်ရှ်သဟ်က အသင်ဘယ်သို့ သွားမည်နည်းဟု မေးရာ အခြားရွာရှိ မိမိညီနောင်တစ်ဦးနှင့် တွေ့ဆုံရန်သွားနေသည်ဟု ဖြေကြားသည်။ ထိုအခါ ဖရစ်ရှ်သဟ်က အသင်သည် ထိုသူ့ထံတစ်စုံတစ်ရာယူရန်သွားနေခြင်းဖြစ်ပါသလားဟု မေးရာ ၎င်းက မဟုတ်၊ ကျွန်တော်သည် ထိုသူ့အား အလ္လာဟ်(ﷻ) အတွက် သက်သက်ချစ်ခင်မှုထားခြင်းကြောင့်သာ တွေ့ဆုံရန်သွားနေခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟု ဖြေကြားသည်။ ထိုအခါ ဖရစ်ရှ်သဟ်က အသင်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အတွက် သက်သက်ရည်စူး၍ ထိုသူ့အား ချစ်ခင်မှုထားခဲ့သည့်အတွက်ကြောင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) ကလည်း အသင့်အပေါ် အချစ်ထားတော်မူကြောင်း အသင့်ကို အသိပေးရန် ကျွန်ုပ်အား အလ္လာဟ်(ﷻ) က အသင့်ထံ စေလွှတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၈၂။ အီမာန်၏ အရသာရလျှင်

182 ﴿عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُجِدَ طَعْمَ الْإِيمَانِ فَلْيُحِبِّ الْمَرْءَ لَا يُجِبُّهُ إِلَّا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ﴾

رواه احمد والبخاري ورجالہ ثقات، مجمع الزوائد ٢٦٨/١

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အီမာန်၏အရသာကို မြည်းစမ်းခံစားလိုလျှင် ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန် ရည်စူး၍ အခြား(မွတ်စ်လင်မ်)ညီနောင်များအား ချစ်ခင်ရမည်။

၁၈၃။ ပြည့်ဝသော အီမာန်

183 ﴿عَنْ عَبْدِ اللَّهِ يَعْنِي ابْنَ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ مِنْ الْإِيمَانِ أَنْ يُحِبَّ الرَّجُلُ رَجُلًا لَا يُجِبُّهُ إِلَّا اللَّهُ مِنْ غَيْرِ مَالٍ أَعْطَاهُ فَذَلِكَ الْإِيمَانُ﴾

رواه الطبراني في الأوسط ورجالہ ثقات، مجمع الزوائد ٤٨٥/١

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီမတ်စ်အူးဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုချကေန် ဤအချက်သည် အီမာန်၏နိမိတ်လက္ခဏာများအနက်မှ ဖြစ်သည်။ ယင်းမှာ အကြင်သူသည် အခြားသူအား အလ္လာဟ်(ﷻ) ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်သက်သက် ရည်စူး၍ချစ်ခင်မှုထားခြင်းဖြစ်သည်။ အခြားသူက ၎င်းကို ဒွန္နုယာရေးရာပစ္စည်းဖြင့် အကျိုးမပြုခဲ့ပါ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) အတွက်သာ ချစ်ခင်ခြင်းသည် ပြည့်ဝသော အီမာန်၏ အဆင့်အတန်းဖြစ်ချေသည်။

၁၈၄။ မိမိ မိတ်ဆွေအားသာပိုချစ်ခင်သူ

﴿184﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا تَحَابَّ رَجُلَانِ فِي اللَّهِ تَعَالَى إِلَّا كَانَ أَفْضَلُهُمَا أَشَدَّ حُبًّا لِصَاحِبِهِ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه روافقه الذهبي ١٧١/٤

ဟရေသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူနှစ်ဦးသည် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး အလ္လာဟ်(ﷻ) ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန် ရည်စူး၍ ချစ်ခင်ကြသည်။ ၎င်းတို့နှစ်ဦးအနက် မွန်မြတ်သူမှာ မိမိမိတ်ဆွေအား သာပိုချစ်ခင်သူ ဖြစ်သည်။ (ဟာကင်မ်)

၁၈၅။ ချစ်ခင်သူသည် ချစ်ခင်ခြင်းခံရသူထက်မြတ်

﴿185﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ وَرَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ أَحَبَّ رَجُلًا لِلَّهِ فَقَالَ: إِنِّي أُحِبُّكَ لِلَّهِ فَدَخَلَ جَنَّاتِ الْجَنَّةِ، فَكَانَ الَّذِي أَحَبَّ أَرْفَعَ مَنْزِلَةً مِنَ الْآخَرِ، وَأَحَقُّ بِالَّذِي أَحَبَّ لِلَّهِ.

رواه البيهقي بإسناد حسن، الترغيب ١٧/٤

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်သက်သက်ရည်စူး၍ အခြားသူအား ချစ်ခင်မှုထားသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းကပင် မိမိသည် အသင့်အား အလ္လာဟ်(ﷻ)အတွက် ချစ်ခင်မှုထားသည်ဟု ပြောသည်။ ပြီးနောက် ၎င်းသူနှစ်ဦးစလုံး ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်ကြသောအခါ ထိုချစ်ခင်မှုထားခဲ့သူသည် ချစ်ခင်ခြင်းခံရသူထက် သာပိုအဆင့်အတန်းမြင့်မားသွားပေသည်။ ၎င်းမြင့်မားသော အဆင့်အတန်းနှင့်လည်း ပို၍ထိုက်တန်သူ ဖြစ်သွားပေသည်။ (သရ်ဂီဗ်)

၁၈၆။ မျက်ကွယ်တွင်

﴿186﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَرْفَعُهُ قَالَ: مَا مِنْ رَجُلَيْنِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ إِلَّا كَانَ أَحَبُّهُمَا إِلَى اللَّهِ أَشَدَّهُمَا حُبًّا لِصَاحِبِهِ.

رواه الطبراني في الاوسط ورجاله

رجال الصحيح غير المعاني بن سليمان وهو ثقة، مجمع الروايات ٤٨٩/١٠

ဟရေသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူ နှစ်ဦးသည် အချင်းချင်းတစ်ဦးကိုတစ်ဦး မျက်ကွယ်၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက် ချစ်ခင်မှုထားခဲ့လျှင် ထိုသူနှစ်ဦးအနက် အရှင်မြတ်သာပိုချစ်ခင်ခံရသောသူမှာ မိမိမိတ်ဆွေအား သာပိုချစ်ခင်သူဖြစ်သည်။ (တွဗ်ရာနီ)

၁၈၇။ တစ်ဦးကို တစ်ဦးချစ်ခင်ခြင်း၏ပမာ

﴿187﴾ عَنِ النَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادُّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ ، مَثَلُ الْجَسَدِ ، إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهْرِ وَالْحُمَى .
 رواه مسلم ، باب تراحم المؤمنين رقم : ٦٥٨٦

ဟဇရသ် နီအ်မာန်ဗင်နီဗရီးရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ မွတ်စ်လင်မ်အချင်းချင်း တစ်ဦးကိုတစ်ဦးချစ်ခင်ခြင်း၊ တစ်ဦးကိုတစ်ဦးကြင်နာခြင်း၊ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး သနားခြင်းတို့၏ပမာသည် ခန္ဓာကိုယ်ရှိ အစိတ်အပိုင်းများကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု နာလာသောအခါ ကျန်ရှိနေသော အစိတ်အပိုင်းများသည်လည်း ဤဝေဒနာအရှိန်ကြောင့် ဖျားနာခြင်းနှင့် အိပ်မပျော်ခြင်းများ ခံစားရမှုတွင် ယင်းဝေဒနာ သက်ရောက်နေသော အစိတ်အပိုင်းနှင့် ထပ်တူထပ်မျှဖြစ်ပေသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၈၈။ အလ္လာဟ်အတွက် ချစ်ကြသူတို့၏ အဆင့်အတန်း

﴿188﴾ عَنْ مُعَاذِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : الْمُتَحَابُّونَ فِي اللَّهِ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ ، يُغِطُّهُمْ بِمَكَانِهِمُ النَّبِيُّونَ وَالشُّهَدَاءُ .
 رواه ابن حبان ، قال المحقق : إسناده جيد ٢/ ٣٣٨

ဟဇရသ် မုအားစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက် အချင်းချင်း တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ချစ်ခင်ကြလျှင် ထိုသူများသည် အရှင်မြတ်၏ အရံရှိတော်အောက် ခိုလှုံခွင့်ရရှိပေမည်။ ၎င်းနေ့တွင် အရံရှိတော်၏ အရိပ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သည့်အရိပ်အာဝါသမျှမရှိချေ။ နဗီအမ်ဗိယာများ ရှိဟဒါများသည်ပင် ထိုသူ၏ သီးခြားသော အဆင့်အတန်းကိုမြင်၍ အားကျနေကြပေလိမ့်မည်

(အိမ်နေဟိဗ်ဗာန်)

၁၈၉။ အလ္လာဟ်အချစ် ဝါဂျိမ်ဖြစ်ပေသည်

﴿189﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ وَحُصَيْنٍ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ عَنْ رَبِّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: حَقَّتْ مَحَبَّتِي عَلَى الْمُتَحَابِّينَ فِيَّ، وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي عَلَى الْمُتَنَاصِحِينَ فِيَّ، وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي عَلَى الْمُتَزَاوِرِينَ فِيَّ، وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي عَلَى الْمُتَبَادِّلِينَ فِيَّ، وَهُمْ عَلَى مَنَابِرٍ مِنْ نُورٍ يَغِطُّهُمْ النَّبِيُّ وَالصِّدِّيقُونَ بِمَكَانِهِمْ. رواه ابن حبان، قال المحقق: اسناده جيد ٣٣٨/٢، وعند احمد ٢٣٩/٥ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَزَاوِرِينَ فِيَّ. وعند مالك ص ٧٢٣ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَجَبَتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَجَالِسِينَ فِيَّ .. وعند الطبراني في الثلاثة عَنْ عُمَرَ وَبْنِ عَبَّاسَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَقَدْ حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَصَادَفُونَ مِنْ أَجْلِي.

معجم الزوائد ١٠/٩٥

ဟဇရသ် အုဟဒဟ်ဗင်န်ဆွာမိသ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ မှ တစ်ဆင့် ဟဒီဆေကွဒ်စီကို ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ထိုဟဒီးဆ်တော်တွင် အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ငါအရှင်မြတ်၏ အချစ်သည် ၎င်းသူများအပေါ်တွင် ဝါဂျိမ်ဖြစ်ပေသည်။ အကြင်သူများသည် ငါအရှင်မြတ်အတွက် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ချစ်ခင်ကြသည်။ ငါအရှင်မြတ်၏ အချစ်သည် ၎င်းသူများအပေါ်တွင် ဝါဂျိမ်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းသူများသည် ငါအရှင်မြတ်အတွက် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး အကောင်းလိုလားကြသည်။ အကျိုးပြုကြသည်။ ငါအရှင်မြတ်၏ အချစ်သည် ၎င်းသူများအပေါ်တွင် ဝါဂျိမ်ဖြစ်ပေသည်။ အကြင်သူများသည် ငါအရှင်မြတ်အတွက် တစ်ဦးကို တစ်ဦး တွေ့ဆုံကြသည်။ ငါအရှင်မြတ်၏ အချစ်သည် ၎င်းသူများအပေါ်တွင် ဝါဂျိမ်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသူများသည် ငါအရှင်မြတ်အတွက် တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦးပေးကမ်းကြသည်။ သုံးစွဲကြသည်။ ၎င်းသူများသည် နူးရ်နှင့်အတိပြီးသော စင်မြင့်ပေါ်၌ ထိုင်ကြရပေမည်။ အကြင်သူများ၏ ထူးခြားသော မြင့်မားသော အဆင့်အတန်းများကြောင့် အမ်ဗီယာများနှင့် ဆွိဒ္ဒီးကီန်များသည်ပင် အားကျ အံ့သြနေကြပေလိမ့်မည်။ (အိမ်နေဟ်ဟန့်)

ဟဇရသ် အုဟဒဟ်ဗင်န်ဆွာမိသ် ﴿ﷺ﴾ ၏ ဆင့်ပြန်ချက်တွင် လာရှိသည်မှာ ငါအရှင် ၏ အချစ်သည် ၎င်းသူများအပေါ်၌ ဝါဂျိမ်ဖြစ်ပေသည်။ အကြင်သူများသည် ငါအရှင်မြတ် အတွက် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး အဆက်အသွယ်ထားကြပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ဟဇရသ် မုအာဖ်ဗင်န်ဂျဗလ် ﴿ﷺ﴾ ၏ ဆင့်ပြန်ချက်တွင် လာရှိသည်မှာ ငါအရှင်၏ အချစ်သည် ၎င်းသူများအပေါ်၌ ဝါဂျိမ်ဖြစ်ပေသည်။ အကြင်သူများသည် ငါအရှင်မြတ်အတွက် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး မိတ်ဆွေဖွဲ့ကြသည်။ (တွဗ်ရာနီ)

၁၉၀။ နူးရ်အတိမြင့်ပြီးသော ပလ္လင်တော်

﴿190﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: الْمُتَحَابُّونَ فِي جَلَالِي لَهُمْ مَنَابِرُ مِنْ نُورٍ يَغِيْطُهُمُ النَّبِيُّونَ وَالشُّهَدَاءُ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء في الحب في الله، رقم: ၃၃၉၀

ဟဇရတ် မုအားဇ်ဗင်နဂျဗလ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ဤဟဒီးဆေကွဒ်စီ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူများသည် ငါအရှင်မြတ်၏ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုနှင့် ဆွေဖသ်တော်များအပေါ် ထောက်ထား၍ အချင်းချင်း ချစ်ခင်မှုထားကြလျှင် ထိုသူများသည် နူးရ်အတိပြီးသော စင်မြင့်ထက်၌ စံမြန်းကြရပေမည်။ သို့ရှိရာ နဗီများ၊ ရှဟီဒီများပင် ယင်းတို့အား တွေ့မြင်၍ အားကျအံ့သြငေးမောကြရပေလိမ့်မည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၉၁။ အရှင်မြတ်နှင့်အတူ နေထိုင်ခွင့်ရသော ဗန္ဓုဟ်များ

﴿191﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ جَلَسَاءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَنْ يَمِينِ الْعَرْشِ، وَكُنَّا بِيَدَيِ اللَّهِ يَمِينٍ، عَلَى مَنَابِرٍ مِنْ نُورٍ وَجُوهُهُمْ مِنْ نُورٍ، لَيْسُوا بِأَنْبِيَاءَ وَلَا شُهَدَاءَ وَلَا صِدِّيقِينَ قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ هُمْ؟ قَالَ: هُمُ الْمُتَحَابُّونَ بِجَلَالِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى.

رواه الطبرانی ورجاله وثقوا، مجمع الزوائد ၄/၁၁၂

ဟဇရတ် အိဗ်နေအဗ္ဗားစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုချကေန် ကိယာမသ်နေ့တွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အချိုသော ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်များသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့်အတူ ထိုင်နေခွင့်ရကြမည်။ အရရှိတော်၏ ယာဘက်တွင် ရှိနေကြမည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လက်နှစ်ဘက်တော်မှာကား လက်ယာဘက်သာဖြစ်သည်။ ထိုသူများသည် နူးရ်နှင့်အတိပြီးသော စင်မြင့်များထက်၌ ထိုင်နေကြရပေသည်။ ယင်းတို့၏ မျက်နှာများသည်လည်း နူးရ်အလင်းရောင်များဖြင့် လင်းဝင်းလျက်ရှိနေကြမည်။ ထိုသူများသည် နဗီများလည်း မဟုတ်ကြချေ။ ရှဟီဒီများ၊ ဆွိဒ္ဒီကီးန်များလည်းမဟုတ်ကြချေ။ ထိုအခါ မေးလျှောက်ကြသည်။ ယာရစ္စလ္လာဟ်(ﷻ) ထိုသူများသည် အဘယ်သို့သောသူများဖြစ်ကြသနည်း။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ထိုသူများသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုနှင့် တန်ခိုးတော်ဆွေဖသ်တော်များကို အကြောင်းပြု၍ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ချစ်ခင်မှုထားကြသူများဖြစ်ကြသည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (တွဗ်ရာနီ)

၁၉၂။ နမိန့်ရှုဟီဒီများကပင် အံ့ဩရသူ

﴿192﴾ عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: يَأْتِيهَا النَّاسُ اسْمَعُوا وَاغْقِلُوا، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ عِبَادًا لَيْسُوا بِأَنْبِيَاءَ، وَلَا شُهَدَاءَ، يَغْبِطُهُمُ الْأَنْبِيَاءُ وَالشُّهَدَاءُ عَلَى مَجَالِسِهِمْ وَقُرْبِهِمْ مِنَ اللَّهِ فَجَاءَ رَجُلٌ مِنَ الْأَعْرَابِ مِنْ قَاصِيَةِ النَّاسِ وَالْوَيْ بِنْدِهِ إِلَى نَبِيِّ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ! نَاسٌ مِنَ النَّاسِ لَيْسُوا بِأَنْبِيَاءَ، وَلَا شُهَدَاءَ، يَغْبِطُهُمُ الْأَنْبِيَاءُ وَالشُّهَدَاءُ عَلَى مَجَالِسِهِمْ وَقُرْبِهِمْ مِنَ اللَّهِ أَنْعَنَهُمْ لَنَا يَغْنِي: صِفْهُمْ لَنَا، فَسَرَّ وَجْهَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لِسُؤَالِ الْأَعْرَابِيِّ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: هُمْ نَاسٌ مِنْ أَقْنَاءِ النَّاسِ، وَتَوَارَعَ الْقَبَائِلُ لَمْ تَصِلْ بَيْنَهُمْ أَرْحَامٌ مُتَقَارِبَةٌ، تَحَابُّوا فِي اللَّهِ وَتَصَافَوْا بِصُغُرِ اللَّهِ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنَابِرٌ مِنْ نُورٍ فَيُجْلِسُهُمْ عَلَيْهَا، فَيَجْعَلُ وَجُوهُهُمْ نُورًا وَيَتَابَعُهُمْ نُورًا، يَفْرَعُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَفْرَعُونَ، وَهُمْ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ الَّذِينَ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ.

رواه احمد ၃/ ၄၈

ဟရေသ် အဗူမာလစ်က အရှ်အရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူတို့နားထောင်ကြ၊ ထို့အပြင် နားလည်ထားကြ၊ ထို့အပြင် သိမှတ်ထားကြပါ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အချို့သော ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်များရှိကြသည်။ ယင်းတို့သည် နမိများလည်းမဟုတ်ကြ။ ၎င်းပြင် ရဟီဒီများလည်းမဟုတ်ကြပါ။ ၎င်းသူများ နေထိုင်ကြသော သီးသန့်နေရာကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထို့အပြင် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် နီးကပ်မှုတွင်လည်း ထူးခြားမှုကြောင့် နမိများ၊ ရဟီဒီများကပင် အံ့ဩသွင်းမောနေကြပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါ မဒီနာ၏ အဝေးမှလာသော ကျေးတော်သားတစ်ဦးက (မိမိအား အာရုံပြုစေရန်) လက်ဟန်ပြ၍ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ယာရစူလလ္လာဟ်(ﷺ) အချို့သောသူများသည် ဤသို့ရှိကြမည်။ ၎င်းတို့သည် နမိများလည်းမဟုတ်ကြချေ။ ရဟီဒီများလည်းမဟုတ်ကြချေ။ ၎င်းသူများ၏ နေထိုင်ကြသော သီးသန့်နေရာကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထို့အပြင် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် နီးကပ် ပတ်သက်မှုတွင်လည်း ထူးခြားမှုများကြောင့် ၎င်းနမိများ၊ ရဟီဒီများကပင် အားကျအံ့ဩသွင်းမောနေကြပေလိမ့်မည်။ ၎င်းသူများအကြောင်း ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းသူများ၏ အရည်အချင်းများအကြောင်း ရှင်းပြပေးပါဟု လျှောက်ထားလိုက်သည်။ ဤကျေးတောသား၏ မေးမြန်းပုံကို မြင်တော်မူရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)၏ မျက်နှာတော်မှာ ပြုံးရွှင်လာပေသည်။ ထို့နောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသူများသည် သာမန်လူများမှ မထင်ရှားသော အလ္လာဟ်စုံမှလူများ၊ မျိုးနွယ်စုံမှလူများ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းသူများသည် အချင်းချင်းဆွေမျိုးတော်စပ်ကြသည်လည်း မဟုတ်ကြချေ။ ၎င်းသူများသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက်သာ ရည်စူး၍တစ်ဦးကိုတစ်ဦး

စစ်မှန်သော ချစ်ခင်မှုများထားကြသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည်၎င်းသူများအတွက် ကိယာမသ် နေ့တွင် နူးရ်အတိဖြစ်ပြီးသော စင်မြင့်များချထားပေးမည်။ ဤသူများအား ဤစင်မြင့်များထက်၌ ထိုင်ကြစေမည်။ ပြီးနောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူ၏ မျက်နှာများ အဝတ်အထည်များကို နူးရ်ဖြင့်လင်းဝင်းနေစေမည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် လူများထိတ်လန့်စိုးရိမ်နေကြစဉ် ၎င်းသူတို့၏ မျက်နှာများသည် မည်သို့သော စိုးရိမ်စိတ်မျှမရှိချေ။ ၎င်းသူများသည် အလ္လာဟ် (ﷻ) ၏ မိတ်ဆွေများဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းသူများ၌ မည်သို့သော ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ရာမျှမရှိသည် သာမက မည်သို့သော စိုးရိမ်သောကမျှလည်း ရှိလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၉၃။ ချစ်ခင်နှစ်သက်သောသူနှင့်အတူ

﴿193﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَيْفَ تَقُولُ فِي رَجُلٍ أَحَبَّ قَوْمًا وَلَمْ يَلْحَقْ بِهِمْ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ. رواه البخاري، باب علامة الحب في الله..... رقم: ٦١٦٠

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီမတ်စ်အူးဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံသို့ လူတစ်ဦးရောက်၍ ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) အကြင်သူသည် (ဂျမာအသ်) လူတစ်စုအပေါ် ချစ်ခင်နှစ်သက်သော်လည်း ၎င်းတို့နှင့်အတူမရှိနိုင်ခဲ့ချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းသူများကဲ့သို့ အမလ်များကို ဖဝါးခြေထပ် မကျင့်သုံးနိုင်ခဲ့ချေ။ ဤသို့သောသူနှင့်ပတ်သက်၍ အဘယ်ကဲ့သို့ ယူဆပါသနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)က အကြင်သူ သည် ၎င်းချစ်ခင်နှစ်သက်သောသူနှင့်သာ အတူဖြစ်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းနှစ်သက်ခဲ့သော အုပ်စုနှင့်သာ အာခိရသ၌ အတူရှင်ပြန်ထရမည်။ (ဗုခါရီ)

၁၉၄။ အလ္လာဟ်တန်ခိုးတော်အပေါ် အလေးထားသူ

﴿194﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا أَحَبَّ عَبْدٌ عَبْدًا اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَّا أَكْرَمَ رَبُّهُ عَزَّوَجَلَّ. رواه احمد ٢٥٩/٥

ဟဇရသ် အုမာမတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အကြင်ဗန္ဓဟ်ကျေးကျွန်သည် အရှင်မြတ်အတွက် ရည်စူး၍ အခြားသူတစ်ဦးကိုချစ်ခင် မှုထားလျှင် ၎င်းသူသည် အရှင်မြတ်၏တန်ခိုးတော်များအပေါ် အလေးအမြတ်ထားခြင်းမည်၏။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၉၅။ အလ္လာဟ်(ﷻ) အတွက်ရည်စူး၍ အချစ်နှင့်အမှန်းထားခြင်း

﴿195﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْحُبُّ

فِي اللَّهِ وَالْبُغْضُ فِي اللَّهِ. رواه ابوداؤد، باب مجانية أهل الإيماء وبغضهم رقم: ၄၀၉၉

ဟရေသ် အဗူဇရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အမွန်မြတ်ဆုံးသောအမလ်(ကောင်းမှုလုပ်ငန်း)မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) အတွက် ရည်စူး၍ အခြားသူအား ချစ်ခင်မှုထားခြင်းနှင့် အရှင်မြတ်အတွက် ရည်စူး၍ အခြားသူအား အမှန်းထားခြင်းဖြစ်၏။ (အဗူဒါဝူးဒ်)

၁၉၆။ ဂျန္နသ်ထက်နည်းသောအရာဖြင့် ညှော်ဝတ်မပြု

﴿196﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَا مِنْ عَبْدٍ آتَى أَخَاهُ يَزُورُهُ فِي

اللَّهِ إِلَّا نَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ أَنْ طُبْتُ، وَطَابَتْ لَكَ الْجَنَّةُ، وَإِلَّا قَالَ اللَّهُ فِي مَلَكُوتِ

عَزِيزِهِ: عَبْدِي زَارَ فِئِي، وَغَلَى قِرَاهُ، فَلَمْ يَرْضَ لَهُ بِثَوَابِ دُونَ الْجَنَّةِ.

(الحديث) رواه البزار وابويعلی باسناد جيد، الترغيب ၃/ ၃၆၄

ဟရေသ် အနတ်စ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်ဗန္ဓုတ်သည် မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်မိနှင့် အရှင်မြတ်ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန် ရည်စူး၍ တွေ့ဆုံရန်သွားလျှင် မိုးကောင်းကင်မှ ဖရစ်ရှ်သတ်တစ်ပါးက ထိုသူအား အောက်ပါအတိုင်း ကြွေးကြော်လိမ့်မည်။ အသင်ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ဖွယ် သက်တမ်းဖြင့် နေနိုင်ပါစေ။ အသင်ဂျန္နသ်တွင် နေနိုင်ပါစေ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အရရှိတော်အနီး၌ စားနေကြသော ဖရစ်ရှ်သတ်များကို အမိန့်ပေးမည်မှာ ငါအရှင်မြတ်၏ဗန္ဓုတ်သည် ငါအရှင်အတွက် တွေ့ဆုံရန် ထွက်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ ထိုသူအား ညှော်ဝတ်ပြုရန်မှာ ငါအရှင်မြတ်၏ တာဝန်ဖြစ်လာပေသည်။ သို့ရှိရာ ငါအရှင် ဤသည့်အစား ဂျန္နသ်ထက်နည်းသောအရာဖြင့် ညှော်ဝတ်ပြုမည်မဟုတ်ချေ။

(သရ်ဂီးဗ်)

၁၉၇။ ပျက်ကွက်သော်လည်း အပြစ်မဖြစ်

﴿197﴾ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِذَا وَعَدَ الرَّجُلُ أَخَاهُ وَمِنْ

بَيْنِهِ أَنْ يَقِيَ فَلَمْ يَفِ وَلَمْ يَجِءْ لِلْمِيعَادِ فَلَا إِمَامَ عَلَيْهِ.

رواه ابوداؤد، باب في العدة، رقم: ၄၁၁၁

ဟရေသ် ဖိုင်ဒ်ဗင်န်အရ်ကမ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)

အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိညီနောင်အား ကတိတစ်ခုပေးခဲ့သည်။ ၎င်းသူသည် ဤပေးခဲ့သော ကတိကို ကျေပွန်ရန်ဆန္ဒထားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းကတိကို မဖြည့်စွမ်းနိုင်ခဲ့ချေ။ ၎င်းသတ်မှတ်ထားသောအချိန်အထိ ဤကတိကိုဖြည့်စွမ်းရန်ရောက်မလာနိုင်၊ အခြေအနေမပေးခဲ့ပါမူ ဤပျက်ကွက်မှုအပေါ် အပြစ်မဖြစ်ချေ။ (အဗူဒါဂူဒ်)

၁၉၈။ မရှ်ဝရဟ် စကားကိုမပေါက်ကြားစေနှင့်

﴿198﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : الْمُسْتَشَارُ مُؤْتَمَنٌ .

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن، باب ما جاء ان المستشار مؤتمن، رقم: ၂၈၂၂

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူအား ကိစ္စရပ်တစ်ခုနှင့် ပတ်သက်၍ ယုံကြည်စိတ်ချရသောကြောင့် လာရောက်၍ မရှ်ဝရဟ်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုပြုကြသည်။ (သို့ရှိရာ) ၎င်းသူအနေဖြင့် မိမိထံလာရောက် မရှ်ဝရဟ်တောင်းသူအတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမည့် အကြံဉာဏ်များကိုသာ ပေးသင့်ပေသည်။ ထို့ပြင် ၎င်းကိစ္စကိုလည်း မပေါက်ကြားစေရ။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၁၉၉။ စကားလည်း အမာနသ်

﴿199﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِذَا حَدَّثَ

الرَّجُلُ بِالْحَدِيثِ ثُمَّ اتَّفَقَ فَهِيَ أَمَانَةٌ . رواه ابو داود، باب في نقل الحديث، رقم: ၄၈၆၈

ဟဇရတ် ဂျာဗိရ်ဗင်အဗ်ဒူလ္လာဟ်(رضي الله عنهما) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်က မိမိထံလာ၍ စကားတစ်ခွန်းပြောသည်။ ပြီးနောက် ဟိုဒီ(ဝဲယာအကဲခတ်) ကြည့်လျှင် ဤစကားသည် (မိမိအပေါ်)၌ အမာနသ် (အပ်နှံထားသော စကား) ဖြစ်သွားပေသည်။ (အဗူဒါဂူဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ တစ်ဦးတစ်ယောက်ကလာ၍ အသင့်ထံစကားတစ်ခွန်းပြောသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းလာပြောသူက ဤစကားကို ဖုံးဖိထားပါဟု မပြောသော်လည်း ၎င်းသူအနေဖြင့် ဤစကားကို အခြားသူများမကြားသိစေလိုကြောင်း အမူအယာအားဖြင့် သိရှိရလျှင် ဆိုလိုသည်မှာ ဤစကားကိုပြောနေစဉ် ဤသူသည် မျက်စိဖြင့် ဝဲယာအကဲခတ်ကြည့်နေခြင်း စသည့် အမူအယာများကို သိရှိရလျှင် ဤစကားသည် အသင့်အပေါ်၌ အပ်နှံထားသော စကားတစ်ခွန်း ဖြစ်သွားပေသည်။ သို့ရှိရာ အသင်သည် ဤစကားကို အမာနသ်ဖြစ်သည်နှင့်အညီ လျှို့ဝှက် ဖုံးဖိထားသင့်ပေသည်။ (မအာရေဖွလ်ဟဒီးဆ်)

၂၀၀။ အကြွေးပေးဆပ်ရန် မစီစဉ်ဘဲသေဆုံးခြင်း

﴿200﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: إِنْ أَعْطَمَ الدُّنُوبُ عِنْدَ اللَّهِ أَنْ يُلْقَاهَا بِهَا عَبْدٌ بَعْدَ الْكَبَائِرِ الَّتِي نَهَى اللَّهُ عَنْهَا أَنْ يَمُوتَ رَجُلٌ وَعَلَيْهِ ذَنْبٌ لَا يَدْعُ لَهُ قَضَاءً. رواه ابوداؤد، باب في التشديد في الدين، رقم: ٣٣٤٢

ဟဇရသ် အဗူမူစာအရှ်အရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင် ကဗီရဟ်ဂိုနာဟ် (အပြစ်ကြီးများ) (ရှိရ်က၊ ဇနာစသည်)တို့၏နောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ပြင်းပြင်းထန်ထန် တားမြစ်သော အပြစ်ဂိုနာဟ်များအနက် အကြီးမားဆုံးသောအပြစ်မှာ လူသားသည် အကြွေးတင်ရှိနေခဲ့ရာ ၎င်းကိုပေးဆပ်ရန် မကြိုးစား။ မစီစဉ်ဘဲ သေဆုံးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ (အဗူဒါဝူးဒ်)

၂၀၁။ မုအ်မင်န်၏ ဝိညာဉ်တန်ဖိုးခြင်း

﴿201﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: نَفْسُ الْمُؤْمِنِ مُعَلَّقَةٌ بِدَيْنِهِ حَتَّى يُقْضَى عَنْهُ. رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن. باب ما جاء ان نفس المؤمن رقم: ၁၀၇၄

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုအ်မင်န်၏ ဝိညာဉ်သည် ထိုသူလောကတွင် တင်ရှိခဲ့သော ကြွေးမြီများကြောင့် လမ်းခုလပ်တွင်ပင် ရပ်တန့်နေပေသည်။ (သူတော်ကောင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ သတ်မှတ်ထားသော အေးချမ်းသာယာသောစခန်းသို့ မသွားရောက်နိုင်တော့ချေ။) ဤအကြွေးကို မပေးဆပ်သရွေ့ ဤအတိုင်းသာ ရှိနေမည်ဖြစ်သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၀၂။ ဂူဟီဒီပေးဆပ်ရန်ရှိသော ကြွေးမြီမှအပ

﴿202﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: يُغْفَرُ لِلْمُسْلِمِ كُلِّ ذَنْبٍ، إِلَّا الدَّيْنَ. رواه مسلم، باب من قتل في سبيل الله رقم: ၄၈၈၃

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ် ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဂူဟီဒီ၏ အခြားသူအား ပေးဆပ်ရန်ရှိသော ကြွေးမြီများမှလွဲ၍ ဂူဟီဒီ၏ကျန်ရှိသောအပြစ်ဂိုနာဟ်များကိုမူ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးတော်မူမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၀၃။ ရူဟီဒီပင် အကြွေးတင်ရှိနေကျင် ဂျဗ္ဗသ်မဝင်နိုင်ချေ

﴿203﴾ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَحْشٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا جُلُوسًا بِقِوَا
 الْمَسْجِدِ حَيْثُ تَوَضَّعُ الْجَنَائِزُ وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ جَالِسٌ بَيْنَ ظَهْرَيْنَا، فَرَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ
 ﷺ بَصَرَهُ قِبَلَ السَّمَاءِ، فَظَرَّ ثُمَّ طَاطَا بَصَرَهُ وَوَضَعَ يَدَهُ عَلَى جَبْهَتِهِ، ثُمَّ قَالَ: سُبْحَانَ
 اللَّهِ! سُبْحَانَ اللَّهِ! مَاذَا نَزَلَ مِنَ التَّشْدِيدِ! قَالَ: فَسَكَنَّا يَوْمَنَا وَلَيْلَتَنَا فَلَمْ نَرَهَا خَيْرًا حَتَّى
 أَصْبَحْنَا، قَالَ مُحَمَّدٌ: فَسَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَا التَّشْدِيدُ الَّذِي نَزَلَ؟ قَالَ: فِي الدُّنْيَا،
 وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ رَجُلًا قُتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ عَاشَ ثُمَّ قُتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ
 عَاشَ وَغَلِيهِ دَيْنٌ مَا دَخَلَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَقْضَى دَيْنُهُ.

رواه أحمد ۲/ ۲۸۹

ဟဇရတ် မုဟမ္မဒ်ဗင်န်အပ်ဒွလ္လာဟ်ဗင်န်ဂျဟရှ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တစ်နေ့တွင်ဗလီရို ဂျနာဇတ်ထားသောကွင်းပြင်၌ ထိုင်နေခဲ့ကြသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)သည်လည်း ကျွန်ုပ်တို့နှင့်အတူရှိတော်မူခဲ့သည်။ ရှုလွလ္လာဟ်(ﷺ)သည် မိုးကောင်းကင်ကို မော့ကြည့်၍ တစ်စုံတစ်ရာကိုတွေ့ရှိရပြီးနောက် မျက်လွှာကို အောက်သို့ချလိုက်တော်မူသည်။ ပြီးနောက် (သောကတစ်ခုခံစားနေရသည့်ပုံစံဖြင့်) မိမိလက်တော်ကို နဖူးပေါ်တင်၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ 'سبحان الله' 'စွပ်ဟာနလ္လာဟ်'အဘယ်မျှတိုင် ပြင်းထန်သော (ဝအီးဒ်) ခြိမ်းခြောက်သတိပေးမှု အမိန့်ကိုချပေးလိုက်ပါဘိသနည်း။

ဟဇရတ် မုဟမ္မဒ်ဗင်န်အပ်ဒွလ္လာဟ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ ယင်းနေ့နှင့်ညမှ နံနက်အချိန်အထိကျွန်ုပ်တို့သည် နှုတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်နေခဲ့ကြသည်။ ဤသို့နှုတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်နေမှုသည် မကောင်းသောလက္ခဏာအဖြစ် ကျွန်ုပ်တို့သိထားကြသည်။ နံနက်သို့ရောက်သောအခါ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါးခစား၍ မည်သည့်ပြင်းထန်သော ခြိမ်းခြောက်သတိပေးမှုအမိန့်တော်ကျရောက်ခဲ့သနည်းဟု မေးမြန်းရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ပြင်းထန်သော ခြိမ်းခြောက်သတိပေးမှုသည် အကြွေးယူခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ကျရောက်ခဲ့သည်။ မုဟမ္မဒ်၏ အသက်ဝိညာဉ်ကို စိုးပိုင်တော်မူသောအလ္လာဟ်(ﷻ)၏ကစမ်၊ အကယ်၍ လူတစ်ဦးသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏လမ်းတော်၌ ရှုဟီးဒ်ဖြစ်ကျဆုံးသွားသည်။ ပြီးနောက် အသက်ပြန်ရှင်လာသည်။ တစ်ဖန် ရှုဟီးဒ်ဖြစ်သည်။ တစ်ဖန်ရှင်လာပြန်သည်။ အကယ်၍ ထိုသူပေးဆပ်ရန် အကြွေးတင်ရှိနေခဲ့လျှင် ထိုသူသည် ဤအကြွေးကို မပေးဆပ်သရွေ့ ဂျဗ္ဗသ်သို့ဝင်ရောက် ရလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၀၄။ ကြွေးမြီတာဝန်ယူပြီးမှ ဂျနာဇ်နမာဇ်ဖတ်ပေး

﴿204﴾ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَخْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَتَى بِجَنَازَةٍ لِيُصَلِّيَ عَلَيْهَا فَقَالَ: هَلْ عَلَيْهِ مِنْ دَيْنٍ؟ فَقَالُوا: لَا، فَصَلَّى عَلَيْهِ، ثُمَّ أَتَى بِجَنَازَةٍ أُخْرَى فَقَالَ: هَلْ عَلَيْهِ مِنْ دَيْنٍ؟ قَالُوا: نَعَمْ، قَالَ: فَصَلُّوا عَلَى صَاحِبِكُمْ، قَالَ أَبُو قَتَادَةَ: عَلَى دَيْنِهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ! فَصَلَّى عَلَيْهِ.

رواه البخارى، باب من تكفل عن ميت.....، رقم: ٢٢٩٥

ဟဇရသ် စလမတ်ဗင်နအပ်ကွ့ဝဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံတော်ပါးသို့ ဂျနာဇ်တစ်ခုယူလာကြသည်။ ၎င်းကို ဂျနာဇ် နမာဇ်ဖတ်ပေးရန် အတွက် ဖြစ်သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသေသူ၌ ပေးဆပ်ရန် အကြွေးတစ်စုံတစ်ရာ တင်ရှိပါသလားဟု မေးတော်မူရာလူအများက မရှိပါဟု ဖြေကြားသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဂျနာဇ်နမာဇ်ကိုဖတ်ပေးတော်မူလိုက်သည်။ ပြီးနောက် ဒုတိယဂျနာဇ်တစ်ခု ယူလာပြန်သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသေသူ၌ အကြွေးတစ်စုံတစ်ရာ ပေးဆပ်ရန် ရှိပါသလားဟု မေးတော်မူရာ လူအများက ရှိပါသည်ဟု ဖြေကြားသည်။ ထိုအခါတမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဆွဟာဗဟ်များအား ဤမိမိတို့မိတ်ဆွေ၏ဂျနာဇ်နမာဇ်ကို ဖတ်ပေးလိုက်ကြပါဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဟဇရသ် အဗူကသာဒဟ်(ﷺ) က ဝင်၍ ယာရုဂ္ဂလ္လာဟ်(ﷺ) ဤသူ၏ ကြွေးမြီများကို ကျွန်တော်တာဝန်ယူလိုက်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားသောအခါမှ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ယင်းဂျနာဇ်နမာဇ်ကို ဖတ်ပေးတော်မူခဲ့သည်။ (ဗုခါရီ)

၂၀၅။ ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ဖျက်ဆီး

﴿205﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ أَخَذَ أَمْوَالَ النَّاسِ يُرِيدُ إِدَاءَ هَآ أَذَى اللَّهِ عَنْهُ، وَمَنْ أَخَذَ يُرِيدُ إِتْلَافَهَا أَتْلَفَهُ اللَّهُ.

رواه البخارى، باب من اخذ اموال الناس.....، رقم: ٢٣٨٧

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အခြားသူများထံ ဥစ္စာပစ္စည်း (အကြွေး) ယူသည်။ ပြီးနောက် ပြန်ဆပ်မည်ဟု ဆန္ဒထားလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူဘက်မှ ဤအကြွေးကို ဆပ်ပေးတော်မူလိမ့်မည်။ အကြင်သူသည် အခြားသူထံမှ အကြွေးယူသည်။ ပြီးနောက် ပြန်ဆပ်ရန် ဆန္ဒမထားလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူ၏ ဥစ္စာပစ္စည်းကို ဖျက်ဆီးပစ်တော်မူလိမ့်မည်။ (ဗုခါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ဘက်တော်မှ ဤအကြွေးကို ပေးဆပ်တော်မူမည်ဆိုသည်

မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအား ဤအကြွေးကို ပေးဆပ်နိုင်ရန် ကူညီတော်မူမည်။ အကယ်၍ ဤလောက၌ မပေးဆပ်နိုင်ခဲ့ပါက အာခီရသ်၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) ဘက်တော်မှ ပေးဆပ်တော်မူလိမ့်မည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်း၏ပစ္စည်းကို ဖျက်ဆီးပစ်တော်မူလိမ့်မည်ဟု ဆိုသည်မှာ နီယသ်မကောင်းမှုအပေါ် ထိုသူ၏ဥစ္စာပစ္စည်းများအပေါ်သို့လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် ၎င်းကိုယ်တိုင်အပေါ်သို့လည်းကောင်း၊ ဘေးဒုက္ခနှင့်ဆုံးရှုံးမှုများကို ချပေးတော်မူလိမ့်မည်။
(ဖသ်ဟွလ်ဗာရီ)

၂၀၆။ အတူရှိ

﴿206﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: كَانَ اللَّهُ مَعَ الدَّائِنِ حَتَّى يَقْضَى ذَنْبُهُ مَا لَمْ يَكُنْ فِيْمَا يَكْرَهُهُ اللَّهُ.

رواه ابن ماجه، باب من اذان ديناً وهو ينوي قضاؤه، رقم: ٢٤٠٩

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်ဂျအ်ဖရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အကြွေးယူခဲ့သူနှင့် ထိုသူအကြွေးပေးဆပ်နေသေးသရွေ့ အတူရှိနေသည်။ သို့သော် အကြွေးယူထားသောငွေသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) မနှစ်သက်သော လုပ်ငန်းများအတွက်မဖြစ်ရပေ။
(အိဗ်နေမာဂျဟ်)

၂၀၇။ သာပိုကောင်းသည်ကိုဆပ်

﴿207﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: اسْتَفْرَضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ سِنًا، فَأَعْطَى سِنًا فَوَقَّهَ، وَقَالَ: خِيَارُكُمْ مَخَاسِنُكُمْ قَضَاءً. رواه مسلم، باب جواز اقتراض الحيوان.....، رقم: ٤١١١

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)သည် ကုလားအုတ်တစ်ကောင် အကြွေးယူခဲ့သည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤအကြွေးကို ပြန်ဆပ်သောအားဖြင့် အသက်ကြီးသော ကုလားအုတ်ကို ပေးခဲ့သည်။ ပြီးနောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အနက် အမွန်မြတ်ဆုံးသောသူဟူသည် အကြွေးပြန်ဆပ်သောအခါ၌ သာပိုကောင်းမွန်သောအရာဖြင့် အကြွေးပြန်ဆပ်သူဖြစ်သည်။
(မွတ်စလင်မ်)

၂၀၈။ အကြွေးဆပ်ခြင်းဟူသည်

﴿208﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَبِيعَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: اسْتَفْرَضَ مِثْلُ النَّبِيِّ ﷺ أَرْبَعِينَ أَلْفًا، فَجَاءَهُ مَالٌ فَدَفَعَهُ إِلَيَّ وَقَالَ: بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِيْ أَخْلِكَ وَمَالِكَ، إِنَّمَا جِزَاءُ السَّلَفِ الْحَمْدُ وَالْإِذَاءُ.

رواه النسائي، باب الاستفراض، رقم: ٤٦٨٧

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အဗီရဗီအဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်ထံမှ ငွေလေးသောင်းအကြွေးယူခဲ့သည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါးသို့ ဥစ္စာပစ္စည်းများ ရောက်ရှိလာသောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)သည် ကျွန်တော့်အား ပြန်ဆပ်ခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ဒိုအာပြုပေးလျက် တစ်ချိန်တည်း အောက်ပါ အတိုင်း အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အသင်၏ အိမ်သူအိမ်သားများနှင့် ဥစ္စာပစ္စည်းများအပေါ် ဗရ်ကသ်မင်္ဂလာ ချီးမြှင့်တော်မူပါစေ။ အကြွေးဆပ်ခြင်းဟူသည် ယူထားသော ကြွေးမြီကို ပေးဆပ်သည့်အပြင် (၎င်းအကြွေးပေးခဲ့သူအား)လည်းကျေးဇူးတင်ရမည်၊ ချီးကျူးရမည်။ (နစာအီ)

၂၀၉။ အုဟုဒ်တောင်နှင့်အမျှ ရွှေရှိနေလျှင်

﴿209﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَوْ كَانَ لِي مِثْلُ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا يَسْرُبُنِي أَنْ لَا يَمُرَّ عَلَيَّ ثَلَاثٌ وَعِشْرُونَ مِثْلَ شَيْءٍ إِلَّا شَتَّى أَرْضِيهِ لِلدِّينِ.

رواه البخاري، باب اداء الديون رقم: ٢٣٨٩

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ ကျွန်ုပ်ထံ အုဟုဒ်တောင်နှင့်အမျှ ရွှေရှိနေလျှင် ထိုရွှေများသည် ကျွန်ုပ်ထံ၌ အကြွေးဆပ်နိုင်ရန် ငွေကြေးအချို့မှလွဲ၍ကျန်သော ပစ္စည်းအားလုံး သုံးရက်ကြာမျှ ကျွန်ုပ်ထံ၌ မကျန်ရှိတော့မှသာလျှင် ကျွန်ုပ်ပျော်ရွှင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ (ဗခါရီ)

၂၁၀။ ကျေးဇူးကို မသိတတ်လျှင်

﴿210﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ لَا يَشْكُرُ النَّاسَ

لَا يَشْكُرُ اللَّهَ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء في الشكر رقم: ၁၇၀၄

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်လူသား အချင်းချင်း၏ ကျေးဇူးတရားကိုမသိတတ်လျှင် ၎င်းသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကျေးဇူးတရားကိုလည်း သိတတ်လိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ (သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်၊လင်းချက်။ ။ အချို့အကျယ်ပြန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်များက ဤဟဒီးဆ်နှင့်ပတ်သက်၍ တင်ပြကြသည်မှာ အကြင်သူသည် လူသားအချင်းချင်း၏ကျေးဇူးတရားကို မသိတတ်မှု ထိုအကျင့်ဆိုးကြောင့်ပင် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ကျေးဇူးတရားကိုလည်း သိတတ်မည်မဟုတ်ချေ။

(မအာရိဖ္ဖလ်ဟဒီးဆ်)

၂၁၁။ ချီးကျူးခြင်းနှင့် ကျေးဇူးတင်ခြင်း

﴿211﴾ عَنْ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ صُيْعَ إِلَيْهِ مَعْرُوفٌ فَقَالَ لِفَاعِلِهِ: جَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا فَقَدْ أَبْلَغَ فِي الشَّاءِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن جيد غريب، باب ما جاء في الشاء بالمعروف، رقم: ၂၀၃၀

ဟဇရတ် အုစာမဟ်ဗင်နီဒ်ဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူအပေါ်သို့ ကျေးဇူးပြုခြင်းခံရရာ ၎င်းသူသည် ဤသို့အကျိုးကျေးဇူးပြုလာသူအား جَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အသင့်အပေါ်သို့ ကောင်းသောအစားချီးမြှင့်တော်မူပါစေဟု မြွက်ဆိုခဲ့လျှင် ထိုသူသည် (ဤဒိုအာအကြောင်းခံဖြင့်) မိမိကို အကျိုးပြုလာသူများအား အပြည့်အဝ ချီးကျူးခြင်းနှင့် ကျေးဇူးတင်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ (သစ်ရ်မေဖီ) ရှင်းလင်းချက်။ ။ အထက်ပါအတိုင်း ဒိုအာပြုခြင်းဖြင့် ဆိုလိုသည်မှာ ကျွန်ုပ်သည် အသင့်အပေါ် ကျေးဇူးတုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းမရှိ၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံ ဒိုအာပြုပါသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အသင့်အပေါ်သို့ ကောင်းသောအစားချီးမြှင့်တော်မူပါစေ။ ဤကဲ့သို့ ဒိုအာပြုခြင်းသည် အကျိုးပြုသောသူအား ချီးကျူးခြင်းလည်းပါဝင်သည်။ (မအာရိဖွလ်ဟဒီးဆ်)

၂၁၂။ ဒိုအာပြုပေးနေသရွေ့

﴿212﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ الْمَدِينَةَ آتَاهُ الْمُهَاجِرُونَ فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِمَّا رَأَيْنَا قَوْمًا أَبْذَلَ مِنْ كَثِيرٍ وَلَا أَحْسَنَ مُوَاسَاةً مِنْ قَلِيلٍ مِنْ قَوْمٍ نَزَلْنَا بَيْنَ أَظْهُرِهِمْ لَقَدْ كَفَوْنَا الْمُؤْنَةَ وَأَشْرَكُونَا فِي الْمُهْنَاءِ، حَتَّى لَقَدْ خِفْنَا أَنْ يَذْهَبُوا بِالْأَجْرِ كُلِّهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: لَا، مَا دَعَوْتُمْ اللَّهَ لَهُمْ وَاتَّيَسَّمْ عَلَيْهِمْ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح غريب، باب ثناء المهاجرين، رقم: ၂၄၈၇

ဟဇရတ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် မဒီနာမြို့တော်သို့ ဟိဂျရ်သ်ပြုရောက်လာတော်မူပြီးသောအခါ၌ တစ်နေ့တွင် မုဟာဂျိရ်(တမန်တော်မြတ်(ﷺ)နှင့်အတူ လိုက်ပါခဲ့သူများ)သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါးဝင်ရောက်ခစား၍ ယာရုလ္လာဟ်(ﷻ) အန်ဆွာရ်တို့ထံ ကျွန်တော်တို့ရောက်ရှိလာသောအခါ ၎င်းတို့ကဲ့သို့သော သူများကို ကျွန်တော်တို့ မတွေ့ကြုံခဲ့ရဖူးချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ အန်ဆွာရ်တို့သည် ပြေလည်ချောင်ချိသောအခါ ကျွန်တော်တို့အားများစွာ ပေးကမ်းသုံးစွဲကြသည်။ ၎င်းတို့မပြေလည်ကြသောအခါ၌လည်း ကျွန်တော်တို့၏အပူသောကကို ကူညီဖြေရှင်းကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ အလုပ်များကိုလည်း ၎င်းတို့ကပင် တာဝန်ခံ၍လုပ်ကိုင်ပေးကြသည်။ ပြီးနောက်ရရှိလာသော

အကျိုးအမြတ်များမှ ကျွန်တော်တို့အား ဝေစုအဖြစ်ပေးကြသည်။ (၎င်းတို့၏ထူးခြားသော အနစ်နာခံမှုများကြောင့်) ကျွန်တော်တို့စိုးရိမ်ကြသည်မှာ ရှိသမျှအကျိုးဆပ်းငါးငါးများသည် ၎င်းတို့ လက်ဝယ်ရောက်ရှိသွားပြီး (အာခိရသ်တွင် ကျွန်တော်တို့လက်ချည်းဗလာကျန်ရစ်ခဲ့ကြမည်)ဟု လျှောက်ထားကြသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မဟုတ်၊ အသင်တို့သည် ၎င်းတို့ ပြုခဲ့သော ကျေးဇူးတရားများအပေါ် ဒိုအာပြုပေးနေသရွေ့ ချီးကျူးကျေးဇူးတင်နေသရွေ့ ဤသို့မဖြစ်နိုင်ပါ။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၂၁၃။ ပန်းလက်ဆောင်ပေးလျှင်

﴿213﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ عَرَضَ عَلَيْهِ رَيْنَحَانٌ، فَلَا يَرُدُّهُ، فَإِنَّهُ خَفِيفُ الْمَحْمِلِ طَيِّبُ الرَّيْحِ -

رواه مسلم، باب استعمال المسك.....، رقم: ၈၈၃

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူကိုမွှေးကြိုင်သော ပန်းလက်ဆောင်အဖြစ်ပေးခဲ့လျှင် မငြင်းသင့်ချေ။ ၎င်းအရာသည် အလွန်တန်ဖိုးနည်းသော်လည်း ရနံ့မှာမူမွှေးကြိုင်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်) ရှင်းလင်းချက်။ ။ တန်ဖိုးနည်းပါးသော ပန်းကဲ့သို့သော အရာဝတ္ထုတစ်စုံတစ်ရာကို လက်မခံဘဲ ငြင်းပယ်ခဲ့လျှင် ဤသို့ပေးသူစိတ်၌ မိမိပေးသော လက်ဆောင်ပစ္စည်းကို တန်ဖိုးနည်းပါးမှုကြောင့် ငြင်းပယ်ခံရသည်ဟုထင်မြင်ယူဆပြီး စိတ်ဆင်းရဲနေရမည်ကို စိုးရိမ်ရပေသည်။

(မအာရိဖ်လ်ဟဒီးဆ်)

၂၁၄။ အရာသုံးခုကို မငြင်းပယ်သင့်

﴿214﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ثَلَاثٌ لَا تُرَدُّ: الْوَسَائِدُ وَالدُّهْنُ وَاللَّبَنُ [الدُّهْنُ يَعْنِي بِهِ الطَّيِّبُ]

رواه الترمذی وقال هذا حديث غريب، باب ما جاء في كراهية رد الطيب، رقم: ၃၇၉၀

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နအုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရာဝတ္ထုသုံးခုကို မငြင်းသင့်ချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ တစ်ဦးတစ်ယောက်ပေးပါ က မငြင်းသင့်ချေ။ ၎င်းတို့မှာ ခေါင်းအုံး၊ အမွှေးအကြိုင်နှင့် နို့တို့ဖြစ်သည်။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၂၁၅။ အတိုးယူခြင်းကဲ့သို့

﴿215﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ شَفَعَ لِأَخِيهِ شَفَاعَةً فَأَهْدَى لَهُ هَدِيَّةً عَلَيْهَا فَقَبِلَهَا فَقَدْ أَتَى أَبَا عَظِيمًا مِنْ أَبْوَابِ الرَّبِّ.

رواه ابو داؤد، باب فى الهدية لقضاء الحاجة، رقم: 3541

ဟဇရသ် အဗူအုမာမတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်မိအတွက် (ကိစ္စတစ်ခုတွင်) အသနားခံ၊ အာမခံပေးခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းမွတ်စ်လင်မိညီနောင်က (အာမခံပေးမှုအတွက်) ၎င်းကြားဝင်အာမခံပေးသူအား တံဆိုးလက်ဆောင်တစ်စုံတစ်ရာပေးရာ ၎င်းသူကလက်ခံခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် အတိုးယူခြင်းတံခါးပေါက်များအနက်မှ ကြီးမားသောတံခါးပေါက်ထဲဝင်သွားခြင်းဖြစ်ပေသည်။ (အဗူအီဒူး) ရှင်းလင်းချက်။ ။ ကြားဝင်အသနားခံပေးခဲ့သူသည် မည်သည့်အစားပေးမှုမျှ မပြုဘဲ ဤလက်ဆောင်ကို လက်ခံခဲ့ခြင်းကြောင့် ဤအရာသည် အတိုး၌ အကျိုးဝင်သွားရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ (မစ္စာဟစ်ရှ်ဟ်က်)

၂၁၆။ ဂျန္နသ်သို့ပို့ပေးခံရ

﴿216﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ لَهُ ابْنَتَانِ، فَيُخْسِنُ إِلَيْهِمَا مَا صَحِبَتَاهُ أَوْ صَحِبَهُمَا، إِلَّا أَدْخَلَتَاهُ الْجَنَّةَ.

رواه ابن حبان، قال المحقق: اسناده ضعيف وهو حديث حسن، بشواهده 207/7

ဟဇရသ် အိဗ်နေအဗ္ဘာစ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်မွတ်စ်လင်မိ၌ သမီးနှစ်ယောက်ရှိရာ သမီးနှစ်ယောက်သည် ၎င်းနှင့်အတူနေစဉ် သို့မဟုတ် ၎င်းသူသည် သမီးနှစ်ယောက်နှင့်အတူနေစဉ် ကာလတစ်လျှောက်လုံး ယင်းသမီးနှစ်ယောက်ကို ကောင်းမွန်ချိုသာစွာ ပြုစုဆက်ဆံခဲ့လျှင် ၎င်းသမီးနှစ်ယောက်က ထိုသူအား မုချကေနံ ဂျန္နသ်သို့ ပို့ပေးမည်ဖြစ်သည်။ (အိဗ်နေဟ်ဗ်ဗားန်)

၂၁၇။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် ဂျန္နသ်ဝင်ရမည်

﴿217﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ عَالَ جَارَيْتَيْنِ دَخَلْتُ أَنَا وَهُوَ الْجَنَّةَ كَهَاتَيْنِ، وَأَشَارَ بِأُصْبَعَيْهِ.

رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ماجاء فى النفقة على البنات والاخوات، رقم: 1914

ဟဇရသ် အနတ်စ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်

မူသည်။ အကြင်သူသည် သမီးနှစ်ယောက်ကို ကောင်းမွန်စွာ ကျွေးမွေးပြုစောင့်ရှောက်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူနှင့် ငါတမန်တော်သည် တစ်စုတစ်စည်းတည်း ဂျန္နုသ်သို့ ဤလက်နှစ်ချောင်းပမာ ဝင်ရောက်ကြရမည်။ ဟဒီးဆ်တော်ကို အမိန့်ရှိနေစဉ် တမန်တော်မြတ်(ﷺ)သည် မိမိ၏ လက်ချောင်းကို စုစည်းပြတော်မူသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၁၈။ ဂျဟန္နုမ်မှ လွတ်ကင်းစေမည့်အရာ

﴿218﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ بَلَغَ مِنْ هَذِهِ الْبَنَاتِ شَيْئًا، فَأَخَسَّنَ إِلَيْهِنَّ كَرًّا لَهُ بَيْتًا مِنَ النَّارِ.

رواه البخاري، باب رحمة الولد..... رقم: ၈၉၉၀

ဟဇရတ် အာအေရှက်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိသမီးများ၏ စားဝတ်နေရေးကိစ္စများကို တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ကောင်းမွန်စွာ ပြုစောင့်ရှောက်ခဲ့လျှင် ဤသမီးများသည် ထိုသူအား ဂျဟန္နုမ်မီးမှ လွတ်ကင်းချမ်းသာစေမည့် အရာများဖြစ်သွားကြပေလိမ့်မည်။ (ဗုခါရီ)

၂၁၉။ ဂျန္နုသ်ရုဏ်

﴿219﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ كَانَتْ لَهُ ثَلَاثُ بَنَاتٍ أَوْ ثَلَاثُ أَخَوَاتٍ أَوْ ابْنَتَانِ أَوْ أُخْتَانِ فَأَخَسَّنَ صُحْبَتَهُنَّ وَاتَّقَى اللَّهَ فِيهِنَّ فَلَهُ الْجَنَّةُ.

رواه الترمذی، باب ما جاء في التفقة على البنات والأخوات، رقم: ၁၉၁၆

ဟဇရတ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် သမီးသုံးယောက် သို့မဟုတ် ညီမ(၃)ယောက်သော်လည်း ကောင်း၊ သမီးနှစ်ယောက် သို့မဟုတ် ညီမ(၂)ယောက်သော်လည်းကောင်းရှိရာ ၎င်းတို့ကို ကောင်းမွန်စွာ ပြုစောင့်ရှောက်သည့်အပြင် ၎င်းတို့၏အခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်၍လည်း အလွှာဟ်(رضي الله عنه) အား ကြောက်ရွံ့မှုထားခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် ဂျန္နုသ်ရရှိမည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၂၀။ ဖခင်ထံမှ အကောင်းဆုံးဟဒီးယတ်

﴿220﴾ عَنْ أَيُّوبَ بْنِ مُوسَى رَحِمَهُ اللَّهُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَا نَحْلُ وَالِدًا وَلَدًا مِنْ نَحْلٍ أَفْضَلَ مِنْ أَدَبٍ حَسَنٍ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب، باب ما جاء في ادب الولد، رقم: ၁၉၀၃

အိုင်ယူးဗ်(رضي الله عنه) က မိမိဖခင်ထံမှ ၎င်းက မိမိအဖိုးထံမှဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော် မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဖခင်သည် သားသမီးများအား ကောင်းသော အိလင်မ်

သာသနာအသိပညာနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားများထက် သာပိုကောင်းမွန်သော ဟဒ်ယဟ်ပေးခြင်းဟု သည် မရှိချေ။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၂၁။ သမီးများကို ကောင်းမွန်စွာဆက်ဆံခြင်း

﴿221﴾ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ وَلَدَتْ لَهُ أَنْثَى فَلَمْ يَنْدُبْهَا وَلَمْ يَهْنُبْهَا وَلَمْ يُؤْتِرْ وَلَدَهُ يَغْنَبِ الذَّكَرَ عَلَيْهَا إِذْ حَلَّهَ اللَّهُ بِهَا الْجَنَّةَ.

رواه الحاكم وقال هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ١٧٧/٤

ဟဇရတ် အိဗ်နေအဗ္ဗာစ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူထံ၌ သမီးမွေးဖွားရာ ၎င်းသမီးကို အရှင်လတ်လတ်မြှုပ်နှံသင်္ဂြိုဟ်ခြင်း မပြုခဲ့လျှင် (အမှောင်ခေတ်က ပြုမူကြသကဲ့သို့)၊ ထို့အပြင် ၎င်းသမီးကို သေးနပ်သိမ်ဖျင်း သော ပုံစံမျိုးဖြင့် မဆက်ဆံခဲ့လျှင်၊ ထို့အပြင် သားများကို သမီးများထက် သာပိုအခွင့်အရေး ပေးခြင်း၊ ဦးစားပေးခြင်းမျိုး မပြုခဲ့လျှင် ဆိုလိုသည်မှာ သမီးများကိုလည်း သားများနှင့် တန်းတူ အခွင့်အရေးပေးခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူအား သမီးများကို ဤသို့ ကောင်းမွန် စွာ ပြုစုဆက်ဆံခဲ့ခြင်း၏အစား ဂျန္နုသ်သို့ဝင်ရောက်ခွင့်ပြုတော်မူမည်။ (ဟာကင်မ်)

၂၂၂။ လက်ဆောင်ပေးရာတွင်

﴿222﴾ عَنِ النَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ أَبَاهُ أَتَى بِهِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: إِنِّي نَحَلْتُ ابْنِي هَذَا غُلَامًا، فَقَالَ: أَكُلَّ وَلَدِكَ نَحَلْتُ مِثْلَهُ؟ قَالَ: لَا، قَالَ: فَأَرْجِعْهُ.

رواه البخارى، باب الهبة للولد، رقم: ٢٥٨٦

ဟဇရတ် နုအ်မာန်ဗင်နီဗရှီးရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်၏ဖခင်သည် ကျွန်ုပ်အား အတူခေါ်ဆောင်၍ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံတော်ပါး အခစားဝင်ခဲ့သည်။ ပြီးနောက် လျှောက်ထားသည်မှာ ကျွန်တော်သည် ဤသားငယ်အတွက် ကျွန်တစ်ယောက် လက်ဆောင် ပေးခဲ့သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်ကျန်သော သားသမီးများကိုလည်း ဤကဲ့သို့ပင် ပေးခဲ့ပါသလားဟု မေးတော်မူရာ ဖခင်က မဟုတ်ကြောင်း လျှောက်ထားလိုက် သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းထံမှ ဤကျွန်ကိုပြန်ယူလိုက်ပါဟု အမိန့်ပေး တော်မူသည်။ (ဗုခါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤဟဒီးဆ်တော်အရ သားသမီးများကို လက်ဆောင်ပေးရာတွင် ညီတူ ညီမျှပေးသင့်ကြောင်း သိရပေသည်။

၂၂၃။ ကလေးမွေးဖွားလာလျှင်

﴿223﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ وَلَدَ لَهُ وَلَدًا فَلْيُحْسِنْ اسْمَهُ وَأَدَبَهُ فَإِذَا بَلَغَ فَلْيُزَوِّجْهُ فَإِنْ بَلَغَ وَلَمْ يُزَوِّجْهُ فَأَصَابَ إِنَّمَا قَاتَمًا إِنَّمَا عَلَى أَبِيهِ.

رواه البيهقي في شعب الإيمان ٤٠١/٦

ဟဇရတ် အဗူစအီးဒ်နှင့် ဟဇရတ် အိဗ်နေအဗ္ဘာစ်(رضي الله عنه)တို့က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကလေးမွေးဖွားလာလျှင် ထိုကလေးကို ကောင်းသော အမည်နာမပေးရမည်။ ပြီးနောက် ကောင်းမွန်စွာ သွန်သင်ဆုံးမရမည်။ ၎င်းသူ အရွယ်ရောက်လာလျှင် နိကာဟ်ပြုပေးရမည်။ အကယ်၍ အရွယ်ရောက်လာသော်လည်း (မိမိ၏ပေါဆမှု၊ ဂရုမစိုက်မှုကြောင့်) နိကာဟ်မပြုပေးဘဲနေရာ ထိုသူအပြစ်ကျူးလွန်မိလျှင် ယင်းအပြစ်ကိုနုတ်အစားကို ဖခင်ကခံရမည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၂၂၄။ ရဟ်မသ်၏ ဇစ်မြစ်

﴿224﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: جَاءَ أَغْرَابِيُّ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: تَقْبَلُونَ الصَّبِيَّانَ؟ قَالَتِ النَّبِيُّ ﷺ: أَوْ أَمْلِكُ لَكَ أَنْ تَزَعَ اللَّهُ مِنْ قَلْبِكَ الرَّحْمَةَ.

رواه البخاري، باب رحمة الولد وتقبيله ومعانفته، رقم: ٥٩٩٨

ဟဇရတ် အာအေရှဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျေးတောသားတစ်ဦးသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါး ဝင်ရောက်ခစား၍ အသင်တို့သည် မိမိတို့၏သားသမီးများကို ချစ်မြတ်နိုးကြပါသလား။ ကျွန်ုပ်မှာမူ မိမိ၏သားသမီးများကို ချစ်မြတ်နိုးမှုမရှိပါဟု လျှောက်ထားသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အကယ်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အသင်နှလုံးသားမှ ရဟ်မသ်၏ဇစ်မြစ်ကို ရုပ်သိမ်းခဲ့ပြီးဖြစ်နေလျှင် ကျွန်ုပ်ဘာတတ်နိုင်တော့မှာလဲဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (ဗုခါရီ)

၂၂၅။ လက်ဆောင်ပေးကြပါ

﴿225﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: تَهَادَوْا فَإِنَّ الْهَدْيَةَ تَذْهَبُ وَخَرَّ الصَّدْرُ، وَلَا تَحْفِرُنَّ جَارَةً لِبَجَارَتِهَا وَلَوْ شَقَّ فَرْسُنَ شَاةٍ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب، باب في حديث النبي ﷺ على الهدية، رقم: ٢١٣٠

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး လက်ဆောင်များပေးကြပါ။ လက်ဆောင်သည် နှလုံးသားများ

၏ ရန်ငြိုးကို ကင်းဝေးစေသည်။ မည်သည့် အိမ်နီးချင်းမျှ မိမိအိမ်နီးချင်းများ၏ လက်ဆောင်သည် ဆိတ်ခွာ၏အပိုင်းအစတစ်ခုမျှပင်ဖြစ်စေကာမူ နည်းပါးသည်ဟု မယူဆနှင့်။ (ဤသို့ပင် ပေးသူကလည်း နည်းပါးနေသည်ဟု မယူဆနှင့်။) (သစ်ရှ်မေဇီ)

၂၂၆။ ပျူပျူငှာ

﴿226﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يَخْفَرَنَّ أَحَدُكُمْ شَيْئًا مِنَ الْمَغْرُوفِ، وَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَلْيَلْقِ أَخَاهُ بِوَجْهِ طَلِيقٍ، وَإِنْ اشْتَرَيْتَ لَحْمًا أَوْ طَبَخْتَ قِدْرًا فَأَكْثَرَ مَرَّتَهُ وَاعْرِفَ لِجَارِكَ مِنْهُ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء في اكتثار ماء المرقعة، رقم: ၁၈၃၃

ဟဇရတ် အဗူဇရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့သည် မည်မျှပင်သေးငယ်သည့် ကောင်းမှုဖြစ်စေ အထင်မသေးနှင့်၊ အခြားကောင်းမှုများမပြုနိုင်လျှင် ဤသည်ပင် ကောင်းမှုဖြစ်ပေသည်။ မိမိညီနောင်မိတ်ဆွေများနှင့် ရင်းနှီးစွာဖြင့် တွေ့ဆုံကြပါ။ အကယ်၍ အသားဝယ်၍ ချက်ပြုတ်လျှင်လည်း ဟင်းရည်ပိုထည့်၍ချက်ပါ။ ပြီးနောက် ၎င်းမှအနည်းငယ်ယူ၍ အိမ်နီးချင်းအားပေးဝေငှပါ။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၂၂၇။ အကျင့်စရိုက်ဆိုး

﴿227﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ لَا يَأْمَنُ جَارَهُ بَوَائِقَهُ.

رواه مسلم، باب بيان تحريم ائذاء الجار، رقم: ၁၇၂

ဟဇရတ် အဗူဟရီရ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူ၏အကျင့်စရိုက်ဆိုး၏ဘေးရန်မှ အိမ်နီးချင်းများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုမရသရွေ့ ထိုသူဂုဏ်သိသို့ ဝင်ရောက်ရမည်မဟုတ်။ (မွတ်စလင်မ်)

၂၂၈။ အိမ်နီးနားချင်းများ၏ ဟပ်ကံတာဝန်များ

﴿228﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ جَارَهُ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَا حَقُّ الْجَارِ؟ قَالَ: إِنْ سَأَلَكَ فَأَعْطِهِ، وَإِنْ اسْتَعَاثَكَ فَأَعْظِهِ، وَإِنْ اسْتَفْرَضَكَ فَأَفْرِضْهُ، وَإِنْ دَعَاكَ فَأَجِبْهُ، وَإِنْ مَرَّ بِفَعْدِهِ، وَإِنْ مَاتَ فَشَيِّعْهُ، وَإِنْ أَصَابَتْهُ مُصِيبَةٌ فَعَزِّهِ، وَلَا تُؤْذِهِ بِقَتَارٍ قَدْرِكَ إِلَّا أَنْ تَعْرِفَ لَهُ مِنْهَا، وَلَا تُرْفِعْ عَلَيْهِ الْبِنَاءَ لِنَسَدٍ عَلَيْهِ الرِّيحُ إِلَّا بِإِذْنِهِ.

رواه الاصبهاني في كتاب الترغيب ၄၈၀/၁

وقال في الحاشية: عزاه المنذرى في الترغيب ၃၀၇/၃ للمصنف بعد ان رواه من طرق اخرى، ثم قال

المنذرى، لا يخفى ان كثرة هذه الطرق تكسبه قوة والله اعلم

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူ အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် အာခိရသ်ကို အီမာန်ယူသက်ဝင်ယုံကြည်ခဲ့လျှင် ထိုသူအဖို့ မိမိအိမ်နီးချင်းများအား ဂုဏ်ပေးလေးစားမှုဖြင့် ဆက်ဆံရန် အရေးကြီးပေသည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်များက ယာရုရှလလ္လာဟ်(ﷺ) အိမ်နီးချင်းများ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကား အဘယ်နည်းဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အကယ်၍ ၎င်းတို့က အသင့်ထံမှ တစ်စုံတစ်ရာ တောင်းခံလျှင်ပေးလိုက်ပါ။ ၎င်းတို့အသင့်ထံမှ အကူအညီတောင်းခံသောအခါ၌ အကူအညီပေးပါ။ ၎င်းတို့လိုအပ်သောအခါတွင် (အကြွေး) ချေးငှားလာလျှင် (အကြွေး)ချေးငှားပေးလိုက်ပါ။ အကယ်၍ ၎င်းတို့က အသင့်အား ဖိတ်ခေါ်ကျွေးမွေးလာလျှင် လက်ခံလိုက်ပါ။ ၎င်းတို့ဖျားနာနေလျှင် လူမမာမေးသွားပါ။ အကယ်၍ ၎င်းသူကွယ်လွန်ခဲ့လျှင်လည်း ဂျနာဇဟ်လိုက်ပါပို့ဆောင်ပါ။ ဒုက္ခရောက်လျှင် အားပေးစကားပြောပါ။ မိမိချက်ပြုတ်နေသော အသားဟင်းအနံ့ဖြင့် ထိုသူအား ဒုက္ခမဖြစ်စေနှင့်။ (အကြောင်းမှာ ထိုသူမရှိနှမ်းပါးသဖြင့်) ဤသို့သော အသားဟင်းများကို ဝယ်ယူချက်ပြုတ်စားသောက်နိုင်စွမ်းမရှိသောကြောင့်ဖြစ်၏။) သို့ရာတွင် ကောင်းသည်မှာ ဤသို့ချက်ပြုတ်ပြီးလျှင် ထိုအိမ်သို့ ဤဟင်းတစ်ခွက်ကိုလည်း ပို့ပေးပါ။ မိမိအိမ်ကို ထိုအိမ်ထက်ပို၍ မြင့်မားစွာ မဆောက်လုပ်နှင့်။ အကြောင်းမှာ ထိုသူအိမ်သို့ လေဝင်လေထွက်ပိတ်ဆို့သွားနိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသူက ခွင့်ပြုခဲ့လျှင်မူ အကြောင်းမဟုတ်ချေ။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၂၂၉။ အိမ်နီးနားချင်း ငတ်မွတ်နေပါက

﴿229﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَيْسَ الْمُؤْمِنُ الَّذِي يَشْتَعُ وَجَارُهُ جَانِعٌ.
رواه الطبرانی وابو يعلى ورجاله ثقات، مجمع الزوائد ٣٠٦/٨

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိကိုယ်တိုင် ဝမ်းဝအောင်စားသုံးပြီး အိမ်နီးနားချင်းများမှာမူ ငတ်မွတ်နေပါက အကြင်သူသည် မုအ်မင်န်အစစ်မဖြစ်နိုင်ချေ။

(သွဗ်ရာနီ)

၂၃၀။ ဂျဗ်နှင့် ဂျဟဗ် ဝင်ရမည့် အိမ်နီးနားချင်းများ

﴿230﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ فَلَانَةً يَذْكُرُ مِنْ كَثْرَةِ صَلَاتِهَا وَصِيَامِهَا وَصَدَقَتِهَا غَيْرَ أَنَّهَا تُؤْذِي جِيرَانَهَا بِلِسَانِهَا قَالَ: هِيَ فِي النَّارِ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنْ فَلَانَةً يَذْكُرُ مِنْ قَلَّةِ صِيَامِهَا وَصَدَقَتِهَا وَصَلَاتِهَا وَإِنَّهَا تَصَدَّقُ بِأَلَا تُؤَارِ مِنْ الْآقِطِ وَلَا تُؤْذِي جِيرَانَهَا بِلِسَانِهَا قَالَ: هِيَ فِي الْجَنَّةِ.
رواه أحمد ٤٠/٢

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ)က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ဦးသောသူက ယာရုစူလလ္လာဟ် (ﷺ) အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် နမာဇ်များစွာဖတ်သည်။ ရိုဇဟ်၊ ခိုင်ရားသ်၊ ဆွဒကဟ်လည်း ပြုသောသူဖြစ်သည်။ (သို့ရာတွင်) မိမိနှုတ်လျှာဖြင့် အိမ်နီးနားချင်းများကို များစွာဒုက္ခပေး လေ့ရှိသည်ဟု လျှောက်ထားသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ထိုအမျိုးသမီးသည် ဒိုဇ်စ် (၁၆)ကျမည့်သူဖြစ်သည်ဟု မိန့်တော်မူသည်။ ထို့နောက် ထိုသူက ယာရုစူလလ္လာဟ် (ﷺ) အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် နဖိလ်ရိုဇဟ်၊ ဆွဒကဟ်၊ ခိုင်ရားသ်နှင့် နမာဇ်စသည်တို့ကို များစွာမပြုပါ။ ထို့နောက်ဒိန်ခဲမုန့်အပိုင်းအစ အနည်းငယ်သာ ပေးလှူသည်။ သို့ရာတွင် မိမိ၏နှုတ်လျှာဖြင့် အိမ်နီးချင်းများကိုမူ ဒုက္ခပေးလေ့မရှိပါဟု လျှောက်ထားသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ထိုသူသည် ဂျန္နသ်သို့ဝင်ရောက်ရမည့်သူဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၃၁။ ကျင့်စဉ်(၅)ရပ်

﴿231﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ يَأْخُذْ غَنِيًّ هَوْلًا لَا الْكَلِمَاتِ فَيَعْمَلُ بِهِنَّ أَوْ يَعْلَمُ مَنْ يَعْمَلُ بِهِنَّ؟ فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قُلْتُ: أَا يَا رَسُولَ اللَّهِ! فَأَخَذَ يَبْدِي فَقَدْ خَمَسْنَا وَقَالَ: اتَّقِ الْمَحَارِمَ تَكُنْ أَعْبَدَ النَّاسِ، وَارْضَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لَكَ تَكُنْ أَعْنَى النَّاسِ، وَأَخْسِنُ إِلَى جَارِكَ تَكُنْ مُؤْمِنًا، وَأَحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تَحِبُّ لِنَفْسِكَ تَكُنْ مُسْلِمًا وَلَا تُكْثِرِ الصَّحْكَ فَإِنَّ كَثْرَةَ الصَّحْكَ تُمِيتُ الْقَلْبَ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب، باب من اتقى المحارم فهو أعبد الناس، رقم: ၃၃၀၀

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အဘယ်သူသည် ငါနဗီထံမှ ဤကျင့်ရပ်များကို သင်ယူပြီး လက်တွေ့ကျင့်သုံး ပြီး သို့မဟုတ်ပါက ဤကျင့်ရပ်များကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးလိုက်နာကြမည့်သူထံ တစ်ဆင့်ပို့ချ လိုသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ကျွန်တော်မျိုးအသင့်ရှိပါသည် ဟု လျှောက်ထားလိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က (ချစ်ခင်ကြင်နာစွာဖြင့်) ကျွန်တော်၏လက်ကို မိမိလက်ဖြင့် ကိုင်တော်မူ၍ လက်ချိုးရေတွက်ပြပြီး ဤ(၅)ရပ်ကို သင်ကြားပေးတော်မူသည်။ (၁) ဟရာမ်ကိုရှောင်ကြဉ်ပါ။ အသင်သည် လူအများထက်သာပို၍ ကြီးကျယ်သော အိဗာဒ်ပြုသူဖြစ်လာမည်။ (၂) အလ္လာဟ်(ﷻ) က အသင့်အပေါ် ချီးမြှင့်သော အရာများဖြင့် အသင်ကျေနပ်ပါ။ အသင်သည် လူအများထက် သာပိုချမ်းသာ ကြွယ်ဝသူဖြစ်လာမည်။ (၃) မိမိအိမ်နီးချင်းများနှင့် ကောင်းမွန်ချိုသာစွာ ဆက်ဆံပါ။ အသင် သည် မုအ်မင်န်ဖြစ်လာပေမည်။ (၄) မိမိနှစ်သက်သောအရာများကို အခြားသူအတွက်လည်း

နှစ်သက်ပါ။ အသင်သည် (ပြည့်ဝသော) မွတ်စ်လင်မ်ဖြစ်လာပေမည်။ (၅) များစွာရယ်မောခြင်းမပြုနှင့်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် များစွာရယ်မောခြင်းသည် စိတ်နှလုံးကို သေစေသည်။
(သစ်ရ်မေဇီ)

၂၃၂။ အိမ်နီးချင်းထံမှစကား

﴿232﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ ﷺ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَيْفَ لِي أَنْ أَغْلَمَ إِذَا أَحْسَنْتُ وَإِذَا أَسَأْتُ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: إِذَا سَمِعْتَ جِيرَانَكَ يَقُولُونَ قَدْ أَحْسَنْتَ فَقَدْ أَحْسَنْتَ، وَإِذَا سَمِعْتَهُمْ يَقُولُونَ قَدْ أَسَأْتُ فَقَدْ أَسَأْتُ.

رواه الطبرانی ورجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٤٨٠/١٠

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နမတ်စ်အူးဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ဦးသောသူက ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်တော်မျိုးပြုလုပ်ခဲ့သော အလုပ်ထဲမှ မည်သည့်လုပ်ရပ်သည် ကောင်းသည် မည်သည့်လုပ်ရပ်သည် မကောင်းဆိုသည်ကို အဘယ်ကဲ့သို့ သိရှိနိုင်မည်နည်းဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်မိမိအိမ်နီးချင်းထံမှ ထွက်လာသောစကားကို နားထောင်ကြည့်ပါ။ ၎င်းတို့က အသင့်လုပ်ရပ်သည် ကောင်းသည်ဟုဆိုခဲ့ပါမူ မချကေနံ ၎င်းလုပ်ရပ်သည် ကောင်းမွန်ပေသည်။ အကယ်၍ ၎င်းအိမ်နီးချင်းများထံမှ ထွက်လာသော စကားတွင် အသင်၏ ဤလုပ်ရပ်သည် မကောင်းဟုဆိုခဲ့ပါမူ မချကေနံ ၎င်းလုပ်ရပ်သည် မကောင်းပါဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (သွဗ်ရာနီ)

၂၃၃။ အမှန်ကိုသာပြောပါ

﴿233﴾ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي قُرَادٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ تَوَضَّأَ يَوْمًا فَجَعَلَ أَصْحَابُهُ يَتَمَسَّحُونَ بِوُضُوئِهِ فَقَالَ لَهُمُ النَّبِيُّ ﷺ: مَا تَحْمِلُكُمْ عَلَى هَذَا؟ قَالُوا: حُبُّ اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُحِبَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أَوْ يُحِبَّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ فَلْيُضِلِّ حَدِيثَهُ إِذَا حَدَّثَ وَلْيُؤَدِّ أَمَانَتَهُ إِذَا أُوتِيَمْ وَلْيُخْسِنْ جَوَارِمَ مَنْ جَاوَرَهُ.

رواه البيهقي فى شعب الايمان، مشكاة المصابيح، رقم: ٤٩٩٠

ဟဇရတ် အဗ်ဒုရ်ရဟ်မာန်ဗင်နအဗီကုရာဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် တစ်နေ့ရုပြုနေရာ ဆွဟာဗဟ်(رضي الله عنه) များက ကျလာသောရေများကိုယူ၍ (မိမိတို့၏ မျက်နှာနှင့်ခန္ဓာကိုယ်အနှံ့) သုတ်လိမ်းကြသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်တို့အား မည်သည့်အရာက ဤသို့ပြုလုပ်စေရန် လှုံ့ဆော်ခဲ့ကြသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ၎င်းတို့က အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် အရှင်ရုဟ်လ်အပေါ်၌ ထားရှိသောအချစ်ကြောင့်ဟု ဖြေကြားသည်။

ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ရုစုလ်အပေါ် ချစ်ခင်စွဲလန်းနေလျှင် သို့မဟုတ် အလ္လာဟ်နှင့်အလ္လာဟ်ရုစုလ်၏အချစ်ကို ရရှိလိုလျှင် စကားပြောလျှင် အမှန်ကိုသာပြောပါ။ တစ်စုံတစ်ရာ အပ်နှံခဲ့လျှင် တာဝန်ကျေပါစေ။ မိမိအိမ်နီးချင်းများနှင့် ကောင်းမွန်ချိုသာစွာဆက်ဆံပါဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၂၃၄။ အမွေစား အမွေခံ

﴿234﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَا زَالَ جِبْرِيلُ يُوصِينِي بِالْحَجْرِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُورَثُنِي.
رواه البخارى، باب الوصاءة بالحجار، رقم: ٦٠١٤

ဟဇရသ် အာအေရှဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဂျိပ်ရာအီးလ်(ﷺ) ကောင်းကင်တမန်ကြီးသည် ကျွန်ုပ်အား မိမိအိမ်နီးချင်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဤမျှတိုင် ဆုံးမစကားဆိုလေ့ရှိပေရာ ကျွန်ုပ်စိတ်၌ အိမ်နီးချင်းအား အမွေစား အမွေခံများအဖြစ်ပင် သတ်မှတ်လိမ့်မည်ဟုပင် ထင်မိပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၂၃၅။ အိမ်နီးချင်း နှစ်ဦးပြဿနာ

﴿235﴾ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَوَّلُ خَضْمَتَيْنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ جَارَانِ.
رواه احمد باسناد حسن، مجمع الزوائد ٦٣٢/١٠

ဟဇရသ် အွတ်ကဲဗဟ်ဗင်နီအာမစ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမတ်နေ့တွင် (ပြဿနာရှုပ်များထဲမှ) အားလုံးထက်အလျှင် ဖြေရှင်းကြမည့် ပြဿနာမှာ အိမ်နီးချင်းနှစ်ဦး၏ ပြဿနာဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လူသားအချင်းချင်း၏ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ပတ်သက်၍ ပထမဦးဆုံးဖြေရှင်းကြရမည့် ပြဿနာမှာ အိမ်နီးချင်းပြဿနာ ဖြစ်ပေမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၃၆။ မဒီနာမြို့နေများအား ဒုက္ခပေးခဲ့လျှင်

﴿236﴾ عَنْ سَعْدِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَا يُرِيدُ أَحَدُ أَهْلِ الْمَدِينَةِ بِسُوءٍ إِلَّا أَذَابَهُ اللَّهُ فِي النَّارِ ذَوْبَ الرِّصَاصِ، أَوْ ذَوْبَ الْمِلْحِ فِي الْمَاءِ.
رواه مسلم، باب فضل المدينة.....، رقم: ٣٣١٩

ဟဇရသ် စအဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မဒီနာမြို့နေများအား တစ်နည်းနည်းဖြင့် ဒုက္ခပေးရန်ဆန္ဒထားခဲ့လျှင်

အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအား ဂျပာဋ္ဌာန်ငရဲမီးထဲတွင် ခဲအရည်ပျော်သကဲ့သို့လည်းကောင်း ဆားသည် ရေ၌ပျော်ဝင်သွားသကဲ့သို့ အရည်ပျော်သွားစေမည်ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၃၇။ ခြိမ်းခြောက်ခဲ့လျှင်

﴿237﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ أَخَافَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ فَقَدْ أَخَافَ مَا بَيْنَ جُنُبَيْ.

رواه احمد ورجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٦/ ٢٠٠

ဟရေသ် ဂျာဗီရ်ဗင်န်အဓိဒ္ဓလ္လာဟ်(ﷻ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မဒီနာမြို့နေများအား ခြိမ်းခြောက်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် ငါတမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ခြိမ်းခြောက်သကဲ့သို့ဖြစ်သည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၃၈။ မဒီနာမြို့၌ သေဆုံးသူများအတွက် ရှုဖွယ်အသနား

﴿238﴾ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَمُوتَ بِالْمَدِينَةِ، فَلْيَمُتْ بِالْمَدِينَةِ فَإِنِّي أَشْفَعُ لِمَنْ مَاتَ بِهَا.

رواه ابن حبان، قال المحقق: إسناده صحيح ٥٧/ ٩

ဟရေသ် အဓိဒ္ဓလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷻ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မဒီနာမြို့၌ သေဆုံးရန်ကြိုးပမ်းနိုင်လျှင် ၎င်းသူ ကြိုးစား၍ မဒီနာမြို့၌ ကွယ်လွန်သင့်သည်။ မုချကေန် ကျွန်ုပ်သည် မဒီနာမြို့၌ သေဆုံးကွယ်လွန်သူများ (၎င်းမြို့၌ပင် မြုပ်နှံခံခဲ့ကြသူများ)အား ရှုဖွယ်အသနားခံပေးမည်ဖြစ်သည်။

(အိဗ်နေဟ်ဗ်ဗာနီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ပညာရှင်များက တင်ပြကြသည်မှာ (ရှုဖွယ်အသနား) အသနားခံပေးမှုသည် သီးသန့် အသနားခံပေးမှုသာဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ်ပါက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ အသနားခံပေးမှုသည် မွတ်စ်လင်မ်များအားလုံးအတွက်သာဖြစ်သည်။ ကြိုးစားခြင်းနှင့်ကြံ့ခိုင်ခြင်းဟု ဆိုရာတွင် ထိုမြို့၌ပင် နောက်ဆုံးအချိန်အထိ (ကွယ်လွန်သည်ထိ) နေထိုင်သွားကြရန် ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပေသည်။

၂၃၉။ အသနားခံပေးမှု

﴿239﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَا يَضُرُّ عَلَى لَا وَاءِ الْمَدِينَةِ وَشِدَّتِهَا أَحَدٌ مِنْ أُمَّتِي، إِلَّا كُنْتُ لَهُ شَفِيعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَوْ شَهِيدًا.

رواه مسلم: باب الترغيب فى سكنى المدينة.....رقم: ၃၃၄၇

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်၏ အကြင်အဖွဲ့သားသည် မဒီနာမြို့၌ နေထိုင်စဉ် ကြုံကြုံကပ်ရသော ဒုက္ခဆင်းရဲမှုဒဏ်ကိုခံယူ၍ ကြုံကြုံခံနေထိုင်သွားခဲ့လျှင် ကျွန်ုပ်သည် ထိုသူအတွက် ကိယာမတ်နေ့တွင် အသနားခံပေးမှု၊ သို့မဟုတ် သက်သေခံပေးမှုပြုပေးမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၄၀။ ယသီးမ်များအပေါ် တာဝန်ယူခဲ့လျှင်

﴿240﴾ عَنْ سَهْلِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْحَيَةِ هَكَذَا، وَأَشَارَ بِالسَّبَابَةِ وَالْوُسْطَى وَفَرَّجَ بَيْنَهُمَا شَيْئًا.

رواه البخارى: باب اللعان.....رقم: ၅၃၀၄

ဟဇရတ် စဟလ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ယသီးမ်(မိဘမဲ့ကလေးသူငယ်)များအပေါ် တာဝန်ယူခဲ့သူသည် ကျွန်ုပ်နှင့် ဂျန္နသ်တွင် ဤကဲ့သို့ (နီးကပ်မှု)ရှိမည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် လက်ညှိုးနှင့်လက်ခလယ်နှစ်ချောင်းကို ထောင်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့နှစ်ချောင်း အနည်းငယ်ခွာထားလေသည်။ (ဗုခါရီ)

၂၄၁။ ဂျန္နသ်ဝါဂျိတ်

﴿241﴾ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَالِكٍ الْقُشَيْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ صَمَّ يَتِيمًا بَيْنَ أَبَوَيْنِ مُسْلِمَيْنِ إِلَى طَعَامِهِ وَشَرَابِهِ حَتَّى يُغْنِيَهُ اللَّهُ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ.

رواه احمد والطبرانى وفيه: على بن زيد وهو حسن الحديث وبقية رجاله رجال الصحيح،

.....جمع الزوائد ၂/ ၂၉၄

ဟဇရတ် အမ်ရ်ဗင်န်ကုရှိုင်ရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်မ်မိဘနှစ်ပါးမှ ပေါက်ဖွားခဲ့သော ယသီးမ်(မိဘမဲ့ကလေး)ကို မိမိနှင့်အတူ နေထိုင်စားသောက်စေခဲ့သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းကလေးအား တာဝန်ယူထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခဲ့ရာ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုကလေးကို ဤကဲ့သို့ မှီခိုအားကိုးနေရသည့်ဘဝမှ ကင်းလွတ်စေခဲ့သည်အထိဖြစ်လာသည်။ ဆိုလိုသည်

မှာ မိမိ၏လိုအပ်ချက်များကို ကိုယ်တိုင်ဖြည့်ဆည်းနိုင်စွမ်းရှိလာရာ သို့ရှိရာ ဤသို့ထိန်းကျောင်း
ပြုစုခဲ့သူအဖို့ ဂျန္နုသ်ဝါဂျိမ်ဖြစ်သွားပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၄၂။ ရင့်ရော်ညိုမဲနေသော မျက်နှာပိုင်ရှင်

﴿242﴾ عَنْ عَزْرِ بْنِ مَالِكٍ الْأَشْجَعِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَنَا
وَأَمْرَأَةٌ سَفْعَاءُ الْخَدْنَيْنِ كَمَا تَنِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَأَوْ مَا يَزِيدُ بِالْوَسْطَى وَالسَّبَابَةِ، إِمْرَأَةٌ آمَتْ
مِنْ زَوْجِهَا ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ، حَبَسَتْ نَفْسَهَا عَلَى يَتَامَاهَا حَتَّى بَانُوا أَوْ مَا تَوَا.

رواه ابو داؤد، باب في فضل من عال يتامى، رقم: ၅၁၄၉

ဟဇရသ် အောဖမ်ဇန်မာလစ်က်အရှ်ဂျအီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်
(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်နှင့်ထိုအမျိုးသမီး ၎င်းသူမ၏မျက်နှာသည် (မိမိသား၊
သမီးများအတွက် ရှာဖွေရန်ကန်နေရမှုကြောင့်) ရင့်ရော်ညိုမဲနေသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင်
ဤကဲ့သို့ရှိမည်။ ဟဒီးဆ်ကို ဆင့်ပြန်သော ဟဇရသ် ယဇီးဒ်(ﷺ) သည် ဤဟဒီးဆ်ကို
ဆင့်ပြန်ပြီးနောက် လက်ညှိုးနှင့်လက်ခလယ်နှစ်ခုကို ထောင်ပြခဲ့သည်။ (ဆိုလိုသည်မှာ ဤ
လက်နှစ်ချောင်းနီးကပ်သကဲ့သို့ပင် ကိယာမသ်နေ့တွင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် ထိုအမျိုး
သမီးတို့ နီးကပ်မှုရှိမည်ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပေသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မျက်နှာရင့်ရော်
ညိုမဲနေသော အမျိုးသမီးဟု ရည်ညွှန်းမိန့်ဆိုခဲ့ခြင်း၏ ဆိုလိုရင်းမှာ ၎င်းအမျိုးသမီးသည်
မဆိုးမဖြစ်သည်။ ရုပ်ရည်ချောမောလှပပြီး ဂုဏ်သိက္ခာရှိနေသော်ငြားလည်း ယသီးမ်ကလေး
ငယ်များကို (ပြုစုကျွေးမွေးထိန်းကျောင်းစောင့်ရှောက်နေရသဖြင့်) ဒုတိယ အိမ်ထောင်ထပ်
မပြုခဲ့ချေ။ သို့ရှိရာ ၎င်းကလေးငယ်များသည် ကြီးပြင်းလာရာ အရွယ်ရောက်လာ၍ မိမိခြေ
ထောက်ပေါ် မိမိရပ်တည် ရုန်းကန်ရှာဖွေနိုင်သည်အထိဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ်က သေဆုံး
ကွယ်လွန်သည်အထိဖြစ်သည်။ (အဗူဒါူဒ်)

၂၄၃။ အတူလက်ဆုံစားရန်

﴿243﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَا قَعَدَ يَتِيمٌ مَعَ
قَوْمٍ عَلَى لَفْصَتِهِمْ فَيَقْرُبَ قَصْعَتَهُمْ شَيْطَانٌ.

رواه الطبرانی في الاوسط، وفيه: الحسن بن واصل، وهو الحسن بن دينار

وهو ضعيف لسوء حفظه، وهو حديث حسن والله اعلم، مجمع الزوائد ၂/၈ ၂၉၃

ဟဇရသ် အဗူမူစာအရှ်အရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်
ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူများနှင့် ယသီးမ်ကလေးများသည် အတူလက်ဆုံစားရန်အတွက်
ထိုင်နေကြလျှင် ရှိသွားသည့် ၎င်းပန်းကန်အနီးသို့ပင်မလာချေ။ (သွပ်ရာနီ)

၂၄၄။ စိတ်နှလုံးခက်ထန်နေျာင်

﴿244﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا شَكََا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَسْوَةً قَلْبِهِ فَقَالَ: امْسُخْ رَأْسَ النَّيْتِمِ وَأَطْعِمِ الْمَسْكِينَ.

رواه احمد ورجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٢٩٣/٨

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ လူတစ်ဦးသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား မိမိ၏ စိတ်နှလုံးသားမာခြင်း၊ ခက်ထန်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ တင်ပြရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ယသီးမ်ကလေးများ၏ ဦးခေါင်းကို ပွတ်သပ်ပါ။ ထို့အပြင် မရှိဆင်းရဲသားများကို ကျွေးမွေးပါဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။
(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၄၅။ နေ့တွင်စိုဇ်ဟ်ထား၍ တစ်ညလုံး အိတဒသ်ပြုသကဲ့သို့

﴿245﴾ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ سُلَيْمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَرْفَعُهُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ: السَّاعَى عَلَى الْأَرْمَلَةِ وَالْمَسْكِينِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ كَالَّذِي يَصُومُ النَّهَارَ وَيَقُومُ اللَّيْلَ.

رواه البخارى، باب الساعى على الأرملة، رقم: ٦٠٠٦

ဟဇရသ် ဆွဖ်ဝါန်ဗင်နီဆုလိုင်မ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုဆိုးမများနှင့် မရှိဆင်းရဲသားများ၏ ဝမ်းစာရေးအတွက် ပြေးလွှားရုန်းကန်ရှာဖွေနေရမှု၏ ဆဝါးဗိသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) လမ်းတော်၌ထွက်၍ စစ်ပွဲ၌ ပါဝင်တိုက်ခိုက်နေသူကဲ့သို့ဖြစ်၏။ သို့မဟုတ်က ၎င်းသူတို့၏ဆဝါးဗိသည်နေ၌ ရိုဇ်ဟ်ထား၍ တစ်ညလုံး အိတဒသ်ဝတ်ပြုနေသူကဲ့သို့ဖြစ်၏။
(ဗုခါရီ)

၂၄၆။ အကောင်းဆုံးသောသူ

﴿246﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي. (وهو جزء من الحديث) رواه ابن حبان، قال المحقق: إسناده صحيح ٤٨٤/٩

ဟဇရသ် အာအေရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အထဲမှ ကောင်းသောသူသည် မိမိမိသားစုအပေါ် အားလုံးထက် ကောင်းသောသူဖြစ်သည်။ ၎င်းပြင် ကျွန်ုပ်သည် အသင်တို့အထဲတွင် မိမိ မိသားစုအပေါ် ပို၍ကောင်းသောသူဖြစ်သည်။
(အိဗ်နေဟ်ဗ်ဗာနီ)

၂၄၇။ မိတ်ဟောင်းဆွေဟောင်းများကို ဂုဏ်ပေးခြင်း

﴿247﴾ عَنْ غَائِثَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: جَاءَتْ عَجُوزٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ عِنْدِي فَقَالَ لَهَا: مَنْ أَنْتِ؟ فَقَالَتْ: أَنَا جُتَامَةُ الْمَدِينَةِ قَالَ: كَيْفَ حَالُكُمْ؟ كَيْفَ أَنْتُمْ بَعْدَنَا؟ قَالَتْ: بِخَيْرٍ يَا أَبَايَ أَنْتَ وَرَأَيْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ! فَلَمَّا خَرَجْتُ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ تُقْبَلُ عَلَى هَذِهِ الْعَجُوزِ هَذَا الْإِقْبَالُ فَقَالَ: إِنَّهَا كَانَتْ تَأْتِينَا أَيَّامَ خَدِيجَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَإِنَّ حُسْنَ الْعَهْدِ مِنَ الْإِيمَانِ.

اخرجه الحاكم بنحوه وقال حديث صحيح على شرط الشيخين وليس له علة ووافقه الذهبي ١٦/١ - الاصابة ٢٧٢/٤

ဟဇရသ် အာအေရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အဖွားအိုတစ်ဦးသည်တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါးသို့ အခစားဝင်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်မအနီး၌ ရှိနေခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်မသည် အဘယ်သူနည်း။ ၎င်းသူမက ကျွန်တော်မျိုးမသည် ဂျီစာမဟ်မအီယဟ်ဖြစ်ပါသည်ဟု ဖြေလိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က သင်မ၏အခြေအနေမည်သို့ရှိပါသနည်း (ကျွန်ုပ် မဒီနာသို့ရွှေ့ပြောင်းလာပြီးနောက်) သင်မ၏ အခြေအနေအဘယ်သို့ရှိပါသနည်းဟု မေးရာ ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်တော်မျိုးမ၏ မိခင် ဖခင်တို့ကို အသင့်အပေါ် စွန့်လှူပါ၏။ အခြေအနေအားလုံးကောင်းမွန်ပါသည်ဟု ဖြေကြားလိုက်ပါသည်။ ၎င်းသူမထွက်သွားပြီးနောက် ကျွန်မသည် (အံ့ဩသော အဖြစ်နှင့်) လျှောက်ထားသည်မှာ ဤအမယ်အိုအပေါ် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤမျှဂရုစိုက်လေးစားရပါသလောဟုမေးရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤအမယ်အိုသည် ခဒီဂျဟ်သခင်မရှိစဉ်အခါက ကျွန်ုပ်တို့ထံလာလည်လေ့ရှိသည်။ ပြီးနောက် နှစ်ပေါင်းများစွာကခင်ခဲ့သော မိတ်ဟောင်းဆွေဟောင်းများကို ထောက်ထားရန်မှာ အီမာန်၏ (နီမိတ်လက္ခဏာ)တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ (အေသွာအသ်)

၂၄၈။ ရန်ငြိုးထားခြင်း

﴿248﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يَفْرَكُ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً، إِنْ كَرِهَتْ مِنْهَا خُلُقًا رَضِيَ مِنْهَا آخَرٌ أَوْ قَالَ غَيْرُهُ. رواه مسلم: باب الرخصة بالنساء، رقم: ၁၇၆၄

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုအ်မင်န်ဇနီးသည်အပေါ် ရန်ငြိုးထားခြင်းသည် မုအ်မင်န်အမျိုးသား၏ ဂုဏ်အရည်အချင်းမဟုတ်။ ၎င်းသူမထံ၌ မိမိမနှစ်သက်သော အကျင့်တစ်ခုရှိနေလျှင် မိမိနှစ်သက်သော အကျင့်တစ်ခုလည်း ရှိနေသည်သာဖြစ်သည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဤဟဒီးဆ်တော်၌ လူမှုဆက်ဆံရေး (မုအာရှေရသ်)နှင့်ပတ်သက်၍ စည်းကမ်းချက်တစ်ခုကို အတိုချုပ်၍ တင်ပြခဲ့သည်။ ၎င်းမှာ လူသား၌ မကောင်းသော အကျင့်ဆိုးတစ်ခုရှိနေလျှင် အကျင့်ကောင်း အချို့လည်းရှိနေမည်သာဖြစ်သည်။ အကျင့်ဆိုး လုံးဝမရှိသော လူသား(သို့မဟုတ်) အကျင့်ကောင်း လုံးဝမရှိသောလူသား အဘယ်မှာ ရှိမည်နည်း။ သို့ရှိရာ မကောင်းသော အကျင့်ဆိုးများကို မကြည့်နှင့်။ ကောင်းသော အကျင့်အမှုများကိုသာ ကြည့်ပါ။

(သရ်ဂျီမာနွတ်စနတ်)

၂၄၉။ စဂျဲဒဟ်ချရန် ခွင့်ပြုခဲ့လျှင်

﴿249﴾ عَنْ قَيْسِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَوْ كُنْتُ أَمِيرًا أَحَدًا أَنْ يَسْجُدَ لِأَحَدٍ لَأَمَرْتُ النِّسَاءَ أَنْ يَسْجُدَ لِرُؤُوسِهِنَّ لِمَا جَعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ عَلَيْهِنَّ مِنْ الْحَقِّ.

رواه أبو داود، باب في حق الزوج على المرأة، رقم: ٢١٤٠.

ဟဇရသ် ကိုင်စင်နစ်စအဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ ကျွန်ုပ်သည် လူတစ်ဦးကို အခြားလူတစ်ဦးအား စဂျဲဒဟ်ဦးချရန် အမိန့်ပေးခဲ့မည်ဆိုလျှင် ဇနီးသည်များအား မိမိတို့၏ခင်ပွန်းသည်များကို စဂျဲဒဟ်ဦးချရန် အမိန့်ပေးတော်မူမည်။ အကြောင်းမှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ခင်ပွန်းသည်များအား မိမိတို့၏ဇနီးသည်များနှင့်ပတ်သက်၍ ချမှတ်ပေးခဲ့သော ဟပ်က် တာဝန်ဝတ္တရားများကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။

(အဗူဒါဝုဒ်)

၂၅၀။ ဂျန္နသ်ဝင်ရောက်ရ

﴿250﴾ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَيُّمَا مَرْأَةٍ مَاتَتْ وَرُؤُوسُهَا عَنْهَا رَاضٍ، دَخَلَتْ الْجَنَّةَ.

رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ما جاء في حق الزوج على المرأة، رقم: ١١٦١.

ဟဇရသ် အွမ္မေစလမဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဇနီးသည်သည် ခင်ပွန်းသည် ကျေနပ်နှစ်သက်သော အခြေအနေမျိုးဖြင့် သေဆုံးကွယ်လွန်ခဲ့လျှင် ထိုသူမသည် ဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ရမည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၂၅၁။ ဇနီးအား ပေးဆပ်ရမည့်ဝတ္တရား

﴿251﴾ عَنِ الْأَخْوَصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: أَلَا وَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا، فَإِنَّمَا هُنَّ عَوَانٌ عِنْدَكُمْ لَيْسَ تَمْلِكُونَ مِنْهُنَّ شَيْئًا غَيْرَ ذَلِكَ، إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيَّنَةٍ، فَإِنْ فَعَلْنَ فَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ، وَاضْرِبُوهُنَّ ضَرْبًا غَيْرَ مُبْرَحٍ، فَإِنْ أَطَعْتَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا، أَلَا إِنَّ لَكُمْ عَلَى نِسَائِكُمْ حَقًّا، وَلِإِسَائِكُمْ عَلَيْكُمْ حَقًّا، فَأَمَّا حَقُّكُمْ عَلَى نِسَائِكُمْ فَلَا يُؤْطِقَنَّ فُرُشَكُمْ مَنْ تَكْرَهُوْنَ، وَلَا يَأْذَنَنَّ فِي بُيُوتِكُمْ لِمَنْ تَكْرَهُوْنَ، أَلَا وَحَقُّهُنَّ عَلَيْكُمْ أَنْ تُحْسِنُوا إِلَيْهِنَّ فِي كِسْوَتِهِنَّ وَطَعَامِهِنَّ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء في حق المرأة على زوجها، رقم: ၁၁၆၃

ဟာရေသ် အဟ်ဝပ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းက ကျွန်ုပ် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ကြားခဲ့သည်ဟု အမိန့်ရှိသည်။ အသေအချာ စဉ်းစားပြီးနားထောင်ကြပါ။ ဇနီးသည် များနှင့်ပတ်သက်၍ ကောင်းမွန်စွာ ပြုစုဆက်ဆံကြပါ။ အကြောင်းမှာ ၎င်းမှာ အသင်တို့၏ အနောင်အဖွဲ့အောက်၌ ရှိကြသည်။ အသင်တို့ မိမိဇနီးသည်အား ၎င်း၏အိမ်ထောင်ထိန်းသိမ်းစေရန်နှင့် မိမိ၏ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်စေရန်မှလွဲ၍ အခြားမည်သည့် အကြောင်းကိစ္စမျှမရှိကြ။ အကယ်၍ ၎င်းသည် ထင်ထင်ရှားရှား အရှက်အကြောက်ကင်းမဲ့စွာ အပြစ်ကျူးလွန်ခဲ့ပါမူ ၎င်းသူမအား ၎င်း၏ အိပ်ယာထက်၌ တစ်ယောက်တည်းထားလိုက်ပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းသူမနှင့်အတူ မအိပ်နှင့်။ သို့ရာတွင် အိမ်၌သာနေစေပါ။ ၎င်းအပြင် ဖြေးညှင်းစွာဖြင့် ရိုက်၍ဆုံးမပါ။ အကယ်၍ ၎င်းသူမသည် နောင်တရ၍ ပြုပြင်ပြီး အသင်၏ စကားကို နာခံလာခဲ့ပါမူ (၎င်းသူမအား အပြစ်ပေးရန် ဆန္ဒဖြင့်) အပြစ်မရှာလေနှင့်။ အသေအချာ နားထောင်ကြပါ။ အသင်၏ ဟပ်ကံတာဝန်သည် အသင်၏ ဇနီးသည်၌ရှိသည်။ အလားတူပင် အသင်၏ ဇနီးသည်နှင့် ပတ်သက်၍ အသင့်မှာ ဟပ်ကံ တာဝန်ဝတ္တရားများရှိသည်။ အသင့်ရပိုင်ခွင့်များမှာ ဇနီးသည်မှ အသင်မနှစ်သက်သောသူကို အသင်၏အိပ်ယာပေါ်သို့ မလာစေရန် အသင်၏ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ အခြားသူများအား အသင့်အိမ်သို့ လာရောက်ခွင့် မပြုစေနှင့်။ ဂရုတစိုက်နားထောင်ကြပါ။ ဇနီးသည်အား အသင်က ပေးဆပ်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများမှာ အသင်သည် ဇနီးသည်အား အဝတ်အထည်၊ အစားအသောက်များဖြင့် ကောင်းစွာ ပြုစုဆက်ဆံပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ မိမိအဆင့်အတန်းနှင့်အညီ ဇနီးသည်အား အဝတ်အထည်၊ အစားအသောက်များ စီစဉ်ပေးပါ။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၂၅၂။ ချွေးမခြောက်မီအလျင် လုပ်ပေးပါ

﴿252﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: اغْطُوا

الْأَجْرَ أَجْرَهُ. قَبْلَ أَنْ يَجِفَّ عَرَقُهُ. رواه ابن ماجه، باب اجر الاجراء رقم: 2443

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလုပ်သမား၏ ချွေးမခြောက်မီအလျင် ၎င်းသူ၏ လုပ်အားကို ပေးချေ လိုက်ပါ။ (အိဗ်နေမာဂျဟ်)

ဆွေမျိုးဆက်ခြင်း(ကောင်းမွန်ရိုသေစွာဆက်ဆံခြင်း)

ကုရ်အာနိန္နီအာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿وَاغْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ وَابْنِ السَّبِيلِ ۚ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا﴾ [النساء: 36]

- (၁) ထို့အပြင် အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်အား အီဗာဒသ်ပြုကြလေကုန်။ ၎င်းအပြင် အသင်တို့သည် မည်သည့်တစ်စုံတစ်ရာကိုမျှ အရှင်မြတ်နှင့်တွဲဖက်နိုင် ဖက်ခြင်းမပြု ကြနှင့်။ ထိုမှတစ်ပါး အသင်တို့သည် မိဘနှစ်ပါးတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ဆွေမျိုးနီးစပ်သူ တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ မိဘမဲ့ကလေးတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သူဆင်းရဲ တို့နှင့်လည်း ကောင်း၊ အိမ်နီးနားချင်းတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ဆွေမျိုးတော်စပ်သော အိမ်နီးချင်း(သို့) ဆွေမျိုးတော်စပ်ခြင်းမရှိသော အိမ်နီးချင်းတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ အတူနေထိုင်သွားလာ သော အပေါင်းအဖော်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ခရီးသည်များနှင့်လည်းကောင်း၊ မိမိတို့၏ လက်အောက်ငယ်သားတို့နှင့်လည်းကောင်း ကောင်းမွန်စွာ ပြုစုဆက်ဆံကြကုန်။ ဧကန်စင်စစ် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် မာနထောင်လွှား သောသူ၊ ကြွားဝါပြောဆို သောသူကို နှစ်သက်တော်မူသည်မဟုတ်ချေ။ (၄ - ၃၆)

နီးစပ်သူဆိုသည်မှာ အိမ်နီးချင်းလည်းဖြစ်၊ ဆွေမျိုးလည်းတော်စပ်သူကိုခေါ်သည်။ ဝေးကွာသူဆိုသည်မှာ ဆွေမျိုးမတော်စပ်သော အိမ်နီးချင်းကို ခေါ်သည်။ အိမ်နီးချင်းဆို

သည်မှာ အိမ်တံခါးနီးစပ်သူနှင့် ဝေးသူကိုဆိုလိုသည်။ ခရီးသည်ဆိုသည်မှာ ခရီးဖော်၊ ဧည့်သည်လိုအပ်ချက်ရှိသော ခရီးသည်ကိုဆိုလိုသည်။

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ ۚ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾
[النحل: ၉၀]

- (၂) ကေနိမလွဲ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် မျှတသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ကောင်းမွန်စွာ ကျင့်မှုဆက်ဆံရန်လည်းကောင်း၊ ဆွေမျိုးသားချင်းတို့ကို ထောက်ပံ့ရန်လည်းကောင်း အမိန့်ပေးတော်မူသည်။ ထိုမှတစ်ပါး အရှင်မြတ်သည် ထင်ရှားစွာသော စက်ဆုပ် ရုံ့ရှာဖွယ်များမှလည်းကောင်း၊ မကောင်းမှုများမှလည်းကောင်း၊ မတရားမှုများမှ လည်းကောင်း တားမြစ်တော်မူလေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး အရှင်မြတ်သည် အသင်တို့ အား သတိရကြအံ့သောငှာ သတိပေးနှိုးဆော်တော်မူပေသတည်း။ (၁၆-၉၀)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၂၅၃။ ဂျန္နသ်၏ တံခါးပေါက်များအနက် ဖခင်

﴿253﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: الْوَالِدُ أَرْسَطُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ، فَإِنْ شِئْتَ فَاصْبِرْ ذَلِكَ الْبَابَ أَوْ اخْفِظْهُ.

رواه الترمذی وقال: هذا

حديث صحيح، باب ما جاء من الفضل في رضا الوالدين، رقم: ၁၉၀၀

ဟဇရသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသို့ အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ ဖခင်သည် ဂျန္နသ်၏ တံခါးပေါက်များအနက်မှ အကောင်းဆုံး သော တံခါးပေါက်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ အသင်ဆန္ဒရှိလျှင် (ဆိုလိုသည်မှာ ဖခင်၏စကားကို ဖီဆန်၍သော်လည်းကောင်း၊ ဖခင်အား စိတ်ဒုက္ခဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်၍သော်လည်းကောင်း) ဤတံခါးပေါက်ကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ပါ။ သို့မဟုတ် (၎င်းဖခင်၏ စကားကို နာခံ၍သော် လည်းကောင်း၊ ဖခင်၏ကျေနပ်မှုရအောင် ကြိုးစား၍သော်လည်းကောင်း) ဤတံခါးပေါက်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကြ။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၅၄။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကျေနပ်မှုသည် ဖခင်၏ ကျေနပ်မှုတွင်ရှိ

﴿254﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ غَسْمَرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: رِضَا الرَّبِّ فِي رِضَا الْوَالِدِ وَسَخَطُ الرَّبِّ فِي سَخَطِ الْوَالِدِ.

رواه الترمذی، باب ما جاء من الفضل في رضا الوالدين، رقم: ၁၈၉၉

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကျေနပ်နှစ်သက်မှုသည် ဖခင်၏ကျေနပ်မှု၌ရှိသည်။ ၎င်းပြင် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ မနှစ်မြို့မှု၊ ၎င်းမကျေနပ်မှုသည် ဖခင်၏ မကျေနပ်၊ မနှစ်သက်မှု၌ ရှိသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၂၅၅။ အကြီးမားဆုံးသော ကောင်းမှု

﴿255﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ أَبْرَأَ الْبِرِّ صَلَةَ الْوَلَدِ أَهْلًا وَدِيبِيهِ. رواه مسلم، باب فضل صلة اصدقاء الاب..... رقم: ၆၀၁၃

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ကြားခဲ့သည်။ အကြီးမားဆုံးသော ကောင်းမှုမှာ သားဖြစ်သူသည် ဖခင်ကွယ်လွန်ပြီးနောက် ဖခင်နှင့်ပတ်သက်သူများ၊ ၎င်းမိတ်ဆွေများကို ကောင်းမွန် ယဉ်ကျေးစွာ ဆက်ဆံခြင်းဖြစ်သည်။ (မွတ်စလင်မ်)

၂၅၆။ ကဗရ်ထဲရှိ ဖခင်နှင့် ရိုသေစွာ ဆက်ဆံလိုလျှင်

﴿256﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَصِلَ أَبَاهُ فِي قَبْرِهِ، فَلْيَصِلْ إِخْوَانَ أَبِيهِ بَعْدَهُ.

رواه ابن حبان، قال المحقق: إسناده صحيح ၁၇၀/၂

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် မိမိဖခင်ကွယ်လွန်ပြီးနောက် ကဗရ်ထဲရှိနေသော ဖခင်နှင့်ကောင်းမွန် ရိုသေစွာ ဆက်ဆံလိုလျှင် ထိုသူ၌ ကျန်ရှိသော ဖခင်၏ ညီအစ်ကိုများနှင့် ကောင်းမွန်ရိုသေစွာ ဆက်ဆံရမည်။ (အိဗ်နေဟီဗ်ဗားန်)

၂၅၇။ သက်တမ်းရှည်စေလိုလျှင်

﴿257﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَمُدَّ لَهُ فِي عُمْرِهِ وَيَزَادَ لَهُ فِي رِزْقِهِ فَلْيَبِرَّ وَالِدَيْهِ وَلْيَصِلْ رَحِمَهُ.

رواه احمد ၃/၂၆၆

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်န်မာလစ်က်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိသက်တမ်းကို ရှည်စေလိုလျှင် ၎င်းအပြင် ၎င်း၏ ရိုဇီကိုတိုးပွားပွားပြားစေလိုလျှင် ထိုသူသည် မိမိ၏မိဘနှစ်ပါးနှင့် ကောင်းမွန်ရိုသေစွာ ဆက်ဆံရမည်။ ၎င်းပြင် မိမိ၏ဆွေမျိုးသားချင်းများနှင့် ကောင်းမွန်စွာဆက်ဆံရမည်။ (မွတ်စလင်မ်)

၂၇၈။ သက်တမ်းတိုးပေးမည်

﴿258﴾ عَنْ مُعَاذِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ بَرَّ وَالِدَيْهِ طُوبَى لَهُ زَادَ

اللَّهُ فِي عُمْرِهِ. رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ١٥٤/٤

ဟရေသ် မုအာဇ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိ၏ မိဘနှစ်ပါးနှင့် ကောင်းမွန်ရှိသော ဆက်ဆံခဲ့ပါမူ ၎င်းသူအတွက် ဝမ်းမြောက်ဖွယ်သတင်းကောင်းတစ်ခုမှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူ၏ သက်တမ်းတိုးပေးလိုက်မည်ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၇၉။ မိဘနှစ်ပါးနှင့် ကောင်းမွန်စွာ ဆက်ဆံခြင်း

﴿259﴾ عَنْ أَبِي أُسَيْدٍ مَالِكِ بْنِ رَبِيعَةَ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَا نَحْنُ عِنْدَ

رَسُولِ اللَّهِ ﷺ إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ مِنْ بَنِي سَلَمَةَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! هَلْ بَقِيَ مِنْ بَرِّ آبَائِي شَيْءٌ أَبْرَهُمَا بِهِ بَعْدَ مَوْتِهِمَا؟ قَالَ: نَعَمْ، الصَّلَاةُ عَلَيْهِمَا، وَالِاسْتِغْفَارُ لَهُمَا، وَإِنْفَادُ عَهْدِهِمَا مِنْ بَعْدِهِمَا، وَصِلَةُ الرَّحِمِ الَّتِي لَا تُوْضَلُ إِلَّا بِهِمَا، وَإِكْرَامُ صَدِيقَيْهِمَا.

رواه ابو داود، تَابَ فِي بَرِّ الْوَالِدَيْنِ، رَفَعَهُ ٥١٤٦

ဟရေသ် အဗူအုစိုင်းဒ်မာလစ်က်ပင်န်ရဗီအဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါး စားလျက်ရှိနေကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဗန္နုစလမဟ်မျိုးနွယ်မှ လူတစ်ဦးသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါးသို့ လာရောက်၍ ယာရုလလ္လာဟ်(ﷻ) မိဘနှစ်ပါးကွယ်လွန်သွားပြီးနောက် မိဘနှစ်ပါးနှင့် ကောင်းမွန်စွာ ဆက်ဆံနိုင်ရန် နည်းလမ်းရှိပါသလောဟု မေးမြန်းရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ရှိပါသည်။ ၎င်းမိဘနှစ်ပါးအတွက် ဆုမွန်ခိုအာပြုပေးခြင်း၊ အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်မှ ၎င်းမိဘနှစ်ပါးအတွက် (မဂ်ဖီရသ်) လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် တောင်းခံပေးခြင်း၊ ၎င်းတို့ကွယ်လွန်သွားပြီးနောက် မှာတမ်းစကားကို ဖြည့်စွမ်းပေးခြင်း၊ ၎င်းမိဘနှစ်ပါးနှင့် ဆွေမျိုးတော်စပ်သူများနှင့်လည်း ကောင်းမွန်ရှိသော ဆက်ဆံခြင်း၊ ၎င်းမိဘနှစ်ပါး၏ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများကိုလည်း အိမ်ထောင်ပေးလေးစားခြင်းဟု အမိန့်ရှိတော်မူလေသည်။ (အဗူဒါဂူးဒ်)

၂၆၀။ ရဟ်မသ်တော်မှကင်းဝေးသူ

﴿260﴾ عَنْ مَالِكِ أَوْ ابْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: مَنْ أَدْرَكَ

وَالِدَيْهِ أَوْ أَحَدَهُمَا ثُمَّ لَمْ يَبْرَهُمَا، دَخَلَ النَّارَ فَأَبْعَدَهُ اللَّهُ، وَأَيُّمَا مُسْلِمٍ أَغْتَنَى رَقَبَةً مُسْلِمَةً كَانَتْ فِكَاهَهُ مِنَ النَّارِ. (وَهُمْ بَعْضُ الْحَبَشَةِ) رواه ابو يعلى والطبراني واحمد مختصراً

ဟဇရသ် မာလစ်က(သို့) အိမ်နေမာလစ်က ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ ထံမှ ဤသို့ကြားသိခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် မိဘနှစ်ပါးစလုံးနှင့်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် ကျန်ရှိနေသော တစ်ပါးပါးနှင့်သော်လည်းကောင်း ဆုံဆည်းခွင့်ရရှိထားပါလျက်နှင့် ၎င်းတို့အား ရိုင်းစိုင်းစွာ ဆက်ဆံပြောဆိုမှုပြုခဲ့လျှင် ထိုသူသည် (ဒိုဇ်)ငရဲဘုံသို့ ကျရောက်ခံစားရမည်။ ၎င်းပြင် ထိုသူအား အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ သည် မိမိ၏ရဟ်မသ်တော်မှလည်းကောင်းဝေးစေလိမ့်မည်။ ထို့နောက် အကြင်မွတ်စ်လင်မိသည် မွတ်စ်လင်မိကျွန်တစ်ယောက်ယောက်ကို ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်လပ်ခွင့်ပေးခဲ့လျှင် ဤသည် ၎င်းသူအတွက် (ဒိုဇ်)ဂျဟန္နမ်မှ လွတ်မြောက်ရာ အကြောင်းခံဖြစ်မည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၆၁။ ဂျဟန္နမ်မှ လွတ်မြောက်ရာ

﴿261﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: رَغِمَ أَنْفٌ، ثُمَّ رَغِمَ أَنْفٌ، ثُمَّ رَغِمَ أَنْفٌ، مَنْ أَدْرَكَ أَبَوَيْهِ عِنْدَ الْكِبَرِ، أَحَدَهُمَا أَوْ كِلَيْهِمَا فَلَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ.

رواه مسلم، باب رَغِمَ مَنْ أَدْرَكَ أَبَوَيْهِ.....، رقم: ٦٥١٠

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုသူသည် သေးသိမ်ယုတ်ညံ့ပါစေ။ ထို့နောက် သေးသိမ်ယုတ်ညံ့ပါစေ။ ထို့နောက် သေးသိမ်ယုတ်ညံ့ပါစေ။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က ယာရုစ္စလလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ဤသို့ သေးသိမ်ယုတ်ညံ့မည့်သူ အဘယ်သူဖြစ်သနည်းဟု မေးမြန်းရာ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က အကြင်သူသည် မိဘနှစ်ပါးအနက်မှ တစ်ပါးပါးကိုလည်းကောင်း (သို့) နှစ်ပါးစလုံးကိုသော်လည်းကောင်း၊ အသက်အရွယ်အိုမင်းရင့်ရော်နေသည့်အချိန်တွင် ဆုံဆည်းခွင့်ရပါလျက် (၎င်းတို့အား ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ပြုစု၍) ၎င်းတို့အား စိတ်ချမ်းသာအောင်ထားပြီး ဂျန္နုသ်သို့ဝင်ခွင့်မရခဲ့သူဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၆၂။ မိခင်အား ကောင်းမွန်စွာသေစွာ ဆက်ဆံရန်

﴿262﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَحَقُّ بِحَسَنِ صَحَابَتِي؟ قَالَ: أُمُّكَ، قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: أُمُّكَ، قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: ثُمَّ أَبُوكَ.

رواه البخارى، باب من احق الناس بحسن الصحبة، رقم: ٥٩٧١

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ ထံပါး ဝင်ရောက်ခစား၍ ကျွန်တော့်အတွက် ကောင်းမွန်စွာသေစွာဆက်ဆံရန် တာဝန်အရှိဆုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မည်သူဖြစ်သနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်

﴿ﷺ﴾ က အသင်၏မိခင်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ ၎င်းနောက် မည်သူဖြစ်သနည်းဟု မေးပြန်ရာ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ က အသင်၏မိခင်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ ၎င်းနောက် မည်သူဖြစ်သနည်းဟု မေးပြန်ရာ အသင်၏ မိခင်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ ၎င်းနောက် မည်သူ ဖြစ်သနည်းဟု မေးမြန်းရာ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ က အသင်၏ ဖခင်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (ဗုခါရီ)

၂၆၃။ ကောင်းမှု၏ လုပ်ငန်းအသီးအပွင့်

﴿263﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: نِمْتُ فَرَأَيْتُنِي فِي الْجَنَّةِ فَسَمِعْتُ صَوْتَ فَارِئِ بْنِ قُرَيْشٍ يَقُولُ: مَنْ هَذَا؟ قَالُوا: هَذَا حَارِثَةُ بْنُ الْعُمَانِ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: كَذَاكَ الْبِرُّ كَذَاكَ الْبِرُّ وَكَانَ الْبِرُّ النَّاسَ بِأَمِهِ. رواه أحمد ၁၀၁/၆

ဟရေသ် အာအေရုဟ်﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်အိပ်သောအခါတွင် အိပ်မက်မြင်မက်ခဲ့သည်။ ထိုအိပ်မက်တွင် ကျွန်ုပ်သည် ဂျန္နုသ်ထဲရောက်ရှိနေသည်။ ထိုဂျန္နုသ်ထဲတွင် တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ရွတ်ဖတ်နေသံကိုကြားရာ ဤသူသည် အဘယ်သူနည်း (ဂျန္နုသ်တွင်ကုရ်အာန်ဖတ်သောသူ) ဟု ကျွန်ုပ်က မေးမြန်းရာ ဖရစ်ရှ်သဟ်များက ဤသူသည် ဟာရေစဟ်ဗင်နီနီအ်မာန်ဖြစ်ပါသည်ဟု ဖြေကြားကြသည်။ ၎င်းနောက် တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ က ဟရေသ်အာအေရုဟ်﴿ﷺ﴾ အား အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကောင်းမှုသည် ဤသို့ပင်ဖြစ်သည်။ ကောင်းမှုမှာ ဤသို့ပင်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကောင်းမှု၏လုပ်ငန်းအသီးအပွင့်သည် ဤသို့ပင်ဖြစ်သည်။ ဟာရေစဟ်ဗင်နီနီအ်မာန်သည် မိမိ၏မိခင်အား ဝတ္တရားကျေပွန်အောင် အကောင်းဆုံးပြုစု ဆက်ဆံသူဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၆၄။ မွတ်ရှိုရ်မိခင်နှင့် ကောင်းမွန်စွာဆက်ဆံ

﴿264﴾ عَنْ أَنَسٍ عَنْ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ: قَدِمْتُ عَلَى أُمِّی وَهِيَ مُشْرِكَةٌ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَاسْتَفْتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، قُلْتُ: إِنَّ أُمِّی قَدِمَتْ وَهِيَ رَاغِبَةٌ، أَفَأَجِلُّ أُمِّی؟ قَالَ: نَعَمْ، صِلِي أُمَّكَ. رواه البخاری، باب الهدية للمشرکین، رقم ၃၆၂၀

ဟရေသ် အတ်စ်မာဗင်နီသေအဘီဗကရ်﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ ခေတ်တွင် ကျွန်မ၏ မိခင်မွတ်ရှိုရ်အဖြစ်နှင့် (မက္ကဟ်မှမဒီနာသို့) ခရီးထွက်ပြီး ကျွန်မထံသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုအခါ ကျွန်မက ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ အား ကျွန်မ၏မိခင်သည် ကျွန်မနှင့်တွေ့ဆုံရန်ရောက်ရှိနေပါသည်။ ကျွန်မမှာ ၎င်းနှင့်ကောင်းမွန်ရှိသေစွာဆက်ဆံရမည်လောဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က ဟုတ်ပါသည်။

မိမိ မိခင်နှင့် ကောင်းမွန်ရှိသေစွာဆက်ဆံပါဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

(ဗုခါရီ)

၂၆၅။ ဇနီးသည်အပေါ် အကြီးမားဆုံး ဝတ္တရား

﴿265﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَيُّ النَّاسِ أَكْبَرُ حَقًّا عَلَى الْمَرْأَةِ قَالَ: زَوْجُهَا، قُلْتُ: فَأَيُّ النَّاسِ أَكْبَرُ حَقًّا عَلَى الرَّجُلِ قَالَ: أُمُّهُ.

رواه الحاكم في المستدرک ١٥٠/٤

ဟဇရတ် အာအေရှဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်မက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား မိန်းမများအပေါ်တွင် မည်သူ၏တာဝန်ဝတ္တရားသည် အကြီးမားဆုံးဖြစ်ပါသနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်း၏ ခင်ပွန်းသည်၏ ဝတ္တရားဖြစ်သည် ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ ထို့နောက် ကျွန်မက ခင်ပွန်းသည်အပေါ်တွင် မည်သူ၏ ဝတ္တရားသည် အကြီးဆုံးဖြစ်သနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားပြန်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်း၏ မိခင်၏ ဝတ္တရားဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (ဟာကင်မ်)

၂၆၆။ မင်္ဂလာ

﴿266﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي أَصْبْتُ ذَبَابًا عَظِيمًا فَهَلْ لِي تَزْوِجَةٌ؟ قَالَ: هَلْ لَكَ مِنْ أُمٍّ؟ قَالَ: لَا، قَالَ: هَلْ لَكَ مِنْ خَالَةٍ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: فَبَرِّهَا.

رواه الترمذی باب فی بر الخالة، رقم: ၁၉၀၄

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ လူတစ်ယောက်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါး ဝင်ရောက်ခစား၍ ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်တော်သည် အလွန်ကြီးမားသော အပြစ်ရှိနာဟ်တစ်ခုကို ကျူးလွန်ခဲ့မိသည်ဖြစ်ရာ ကျွန်တော့်အဖို့ သောဝ်ဗဟ် ဝန်ချတောင်းပန်မှုကို အလ္လာဟ်(ﷻ) လက်ခံပါဦးမည်လောဟု မေးမြန်းလျှောက်ထား၏။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်၏ မိခင်အသက်ထင်ရှားရှိပါသလားဟု မေးမြန်းရာ ၎င်းသူက မရှိပါဟု ဖြေကြားသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်၏ 'ခါလာ' အဒေါ်ရှိ ပါသေးသလားဟု မေးမြန်းရာ ၎င်းသူက ဟုတ်ကဲ့ ရှိပါသည်ဟု ဖြေကြား၏။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းသူနှင့်ကောင်းမွန်ရှိသေစွာဆက်ဆံပါ။ (အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ယင်းကောင်းမှု၏အကြောင်းခံဖြင့် အသင်၏ အပြစ်ဒုစရိုက်များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူပါလိမ့်မည်။ သောဝ်ဗဟ်ကိုလည်း ကမူလ်ပြုတော်မူမည်)ဟု ဖြေကြားတော်မူခဲ့သည်။

(သစ်ရ်မေဒီ)

၂၆၇။ သက်တမ်းကို တိုးပွားစေသောအရာ

﴿267﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: صَنَاعُ الْمَعْرُوفِ تَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ، وَصَدَقَةُ الْبِرِّ تَطْفِي غَضَبَ الرَّبِّ، وَصِلَةُ الرَّجِمِ تَزِيدُ فِي الْعُمُرِ.

رواه الطبرانی في الكبير واسناده حسن، مجمع الزوائد ٢٩٣/٣

ဟဇရတ် အဗူအာမတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ ကောင်းမှုလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် မကောင်းသော (အသေဆိုးဖြင့်) သေဆုံးခြင်းမှ ဖယ်ရှားပေးသည်။ လူမသိအောင်လျှို့ဝှက်ဖူးကွယ်၍ ဆွဒကဟ်ပေး ကမ်းလှူဒါန်း ခြင်းသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ဂွမ်ဆွာဟ်အမျက်ကို ငြိမ်းအေးစေသောအရာဖြစ်သည်။ ၎င်း အပြင် ဆွေမျိုးသားချင်းများနှင့် အဆက်အသွယ်ပြုခြင်း၊ ကောင်းမွန်ရှိသောစွာဆက်ဆံခြင်းသည် သက်တမ်းကို တိုးပွားစေသောအရာဖြစ်သည်။ (တွင်ရာနီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ မိမိချွေးနဲစာဖြင့် ရင်းခြာများကို ပံ့ပိုးကူညီ၍သော်လည်းကောင်း၊ အချိန် ထုတ်၍ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာတွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်၍သော်လည်းကောင်း ဆွေမျိုး အဆက်ထားရာတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ပါသည်။

၂၆၈။ ညွှေညှိမှုကို ဂုဏ်ပေးလေးစားသင့်

﴿268﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَضْمُتْ.

رواه البخاري، باب إكرام الضيف..... رقم: ٦١٣٨

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အပေါ်၌လည်းကောင်း၊ နောင်အာခီရသ် သက်တမ်းအပေါ်၌လည်းကောင်း၊ အိမာန်ယူသက်ဝင်ယုံကြည်ခဲ့လျှင် ထိုသူသည် မိမိ၏ညွှေ ညှိသည့်အား ဂုဏ်ပေးလေးစားသင့်ပေသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အပေါ်၌ လည်း ကောင်း၊ နောင်အာခီရသ်အပေါ်၌လည်းကောင်း အိမာန်ယူသက်ဝင်ယုံကြည်ခဲ့လျှင် ထိုသူအဖို့ မိမိ၏သားချင်းအား အဆက်ထားသင့်သည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အပေါ်၌လည်း ကောင်း၊ နောင်အာခီရသ်သက်တမ်းအပေါ်၌လည်းကောင်း အိမာန်ယူသက်ဝင် ယုံကြည်ခဲ့လျှင် ထိုသူအဖို့ ကောင်းမွန်ချိုသာသောစကားကိုပြောရမည်။ သို့မဟုတ်က နှုတ်ဆိတ် စွာနေသင့်သည်။ (ဗုခါရီ)

၂၆၉။ ဆွေမျိုးသားချင်းနှင့် စိုသေစွာဆက်ဆံသင့်

﴿269﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُبَسِّطَ لَهُ فِي رِزْقِهِ، وَيُنْسَأَ لَهُ فِي آتِرِهِ فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ.

رواه البخارى، باب من يبسط له فى الرزق..... رقم: ၅၉၈၆

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်နိမာလစ်က်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိ၏ရှိခိုးကွာပေါများကြွယ်ဝလိုလျှင် ထိုအပြင် မိမိ၏ သက်တမ်း၌လည်းကောင်း တိုးပွားရှည်လျားလိုလျှင် ထိုသူအဖို့ မိမိ၏ဆွေမျိုးသားချင်းများ နှင့် ကောင်းမွန်စိုသေစွာ ဆက်ဆံရမည်။ (ဗုခါရီ)

၂၇၀။ ရဟမ်သည် ရဟ်မာန်ဟူသော ဂုဏ်တော်မှ

﴿270﴾ عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: إِنَّ هَذِهِ الرَّحِمَ شُجْنَةٌ مِنَ الرَّحْمَنِ عَزَّ وَجَلَّ فَمَنْ قَطَعَهَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ. (وهو بعض الحديث)

رواه احمد والبراه ورجال احمد رجال الصحيح غير زويد بن مساحق وهو ثقة، مجمع الروايات

၁၇၁/၈

ဟဇရသ် စအီးဒ်ဗင်နိဇ်ဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ မုချကေန် ဤရဟမ်ဟူသောပုဒ် တစ်နည်းအားဖြင့် ဆွေမျိုးသားချင်းတို့၏ ဟပ်ကံ တာဝန်ဝတ္တရားများဟူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရဟ်မာန်ဟူသော ဆွေဖဿ်တော်မှ ယူထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤဆွေမျိုးစပ်ခြင်းသည် ရဟ်မာန်မှ ရဟမ်၏ အကိုင်တစ်လက်ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် ဆွေမျိုးသားချင်းတို့၏ ဝတ္တရားများကို ဖျက်ဆီးပါမူ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ထိုသူအပေါ် ဂျန္နုသ်သုခတုံကို ဟရာမ်အဖြစ် သတ်မှတ်တော်မူလိမ့်မည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၇၁။ ဆွေမျိုးဆက်သူ

﴿271﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَيْسَ الْوَأَصِلُ بِالْمُكَافِي، وَلَكِنْ الْوَأَصِلُ الَّذِي إِذَا قُطِعَتْ رَحِمُهُ وَصَلَّهَا.

رواه البخارى، باب ليس الواصل بالمكافى، رقم: ၅၉၉၁

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နိအဗ်ဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူကို ဆွေမျိုးဆက်သူ (ဆွေမျိုးသားချင်းတို့၏ ဝတ္တရားများကို

ကျေပွန်သူ)ဟု မဆိုနိုင်ချေ။ အကြောင်းမှာ ၎င်းသူသည် ဆွေမျိုးများနှင့် တူညီသော တုံ့ပြန်မှုများ ဖြင့်သာ တုံ့ပြန်ဆက်ဆံသူဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဆွေမျိုးသားချင်းများက ၎င်းသူအပေါ် သို့ အကောင်းဖြင့် ဆက်ဆံမှသာ အကောင်းဖြင့် ဆက်ဆံသည်။ ဆွေမျိုးဆက်ခြင်း၊ ဆွေမျိုးများ၏ ဝတ္တရားများကို ကျေပွန်ခြင်းဟူသည် ဆွေမျိုးများက ဆွေမျိုးအဆက်ဖြစ်သော်လည်း ထိုသူကမူ မိမိဘက်မှ ဆွေမျိုးများအပေါ်သို့ အဆက်အသွယ်ပြုခြင်း၊ ဝတ္တရားများကို ကျေပွန်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

(ဗုခါရီ)

၂၇၂။ မျိုးနွယ်စဉ်ဆက်

﴿272﴾ عَنْ الْعَلَاءِ بْنِ حَارِجَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: تَعَلَّمُوا مِنْ أَنْسَابِكُمْ

مَا تَصِلُونَ بِهِ أَرْحَامَكُمْ. رواه الطبرانی في الكبير ورجاله موثقون، مجمع الزوائد ٤/٦١

ဟရေသ် အလားဗင်နီခါရေဂျဟ်﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မိမိတို့၏ မျိုးနွယ်စဉ်ဆက်ကို သိရှိအောင်လေ့လာထားပါ။ သို့မှသာ ဤအသိဖြင့် အသင်တို့သည် မိမိတို့၏ ဆွေမျိုးသားချင်းများကို ဆက်သွယ်နိုင်ကြမည်။ ၎င်းတို့၏ဝတ္တရားများကို ကျေပွန်နိုင်ကြပေမည်။

(တွဗ်ရာနီ)

၂၇၃။ အလ္လာဟ်﴿ﷻ﴾ ၏ ဘဏ္ဍာတိုက်

﴿273﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَمَرَنِي خَلِيلِي ﷺ بِسَبْعٍ: أَمَرَنِي بِحَبِّ

الْمَسَاكِينِ وَالذُّنُوفِ مِنْهُمْ وَأَمَرَنِي أَنْ أَنْظُرَ إِلَى مَنْ هُوَ دُونِي وَلَا أَنْظُرَ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقِي

وَأَمَرَنِي أَنْ أَصِلَ الرَّجِمَ وَإِنْ أُذْبِرْتُ وَأَمَرَنِي أَنْ لَا أَتَأَلَّأَ أَحَدًا شَيْئًا وَأَمَرَنِي أَنْ أَقُولَ

بِالْحَقِّ وَإِنْ كَانَ مَرًّا وَأَمَرَنِي أَنْ لَا أَخَافَ فِي اللَّهِ لَوْمَةً لَأَنَّهُمْ وَأَمَرَنِي أَنْ أَكْثِرَ مِنْ قَوْلِ لَا

حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهُمْ مِنْ كَثَرِ تَحْتَ الْعَرْشِ. رواه أحمد ١٥٩/٥

ဟရေသ် အဗူဇရ်﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်အား တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ က အမိန့်တော်(၇)ချက်ကို မိန့်ဆိုတော်မူခဲ့သည်။ ၎င်းတို့မှာ (၁) မရှိဆင်းရဲသားများကို ချစ်ခင်ရမည်။ ၎င်းတို့နှင့် နီးစပ်စွာလည်းနေရမည်။ (၂) လောကတွင် (ဒုန္နယာဇာဉ္ဇာပစ္စည်းနှင့် အဆင့်အတန်းတွင်) မိမိထက်နိမ့်ကျသူများကိုကြည့်ပါ။ (ဒုန္နယာဇာဉ္ဇာပစ္စည်းများနှင့် အဆင့်အတန်းတွင်) မိမိထက်အဆင့်အတန်းမြင့်သူများကို မကြည့်နှင့်။ (၃) မိမိဆွေမျိုးသားချင်းများနှင့် ကောင်းစွာဆက်ဆံပါ။ ၎င်းတို့က အဆက်ဖြစ်မကျေပွန်သော်လည်း ၎င်းတို့၏တာဝန်ဝတ္တရားများကို ကျေပွန်ပါ။ (၄) သူတစ်ပါးထံမှ မည်သည့်အရာမျှ မတောင်းခံပါနှင့်။ (၅) အခြားသူအဖို့ မည်သို့မျှ ခါးသီးရွံ့မုန်းစေသော်လည်း အမှန်တရားကိုသာပြောပါ။ (၆) အရှင်မြတ်၏ ဒီဇ်

သာသနာတော်နှင့် အရှင်မြတ်အမိန့်တော်များကို ထင်ရှားစွာ ကျင့်သုံးလိုက်နာရာ၌ မည်သည့် အထင်သေးပြောင်လှောင်သူများ၏ အထင်သေးမှု၊ ပြောင်လှောင်သရော်မှုနှင့် ခြိမ်းခြောက်မှုများ ကို မကြောက်နှင့်။ (၇) لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ ကို မြားမြောင်စွာရွတ်ဆိုပါ။ အကြောင်းမှာ ဤစာပိုဒ်သည် အရပ်ရံတော်အောက်ရှိ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ဘဏ္ဍာတော်တိုက်မှ ဖြစ်သည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၇၄။ ဆွေမျိုးအဆက်ဖြတ်သူ

﴿274﴾ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ

فَاطِعٌ - رواه البخاري، باب اسم الفاضل، رقم: ၁၇၈၆

ဟရေသ် ဂျုပိုင်ရ်ဗင်နီမွသ်အင်မ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်တော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ ဆွေမျိုးအဆက်ဖြတ်သူ၊ ဆွေမျိုးသားချင်း များအား ရိုင်းပြော ဆက်ဆံသူသည် ဂျန္နုသ်သို့ဝင်ရောက်ရမည်မဟုတ်။ (ဗိုမိုရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆွေမျိုးအဆက်ဖြတ်ခြင်းသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ ဤမျှတိုင် အပြစ် ကြီးလေးလှပေရာ မည်သူမျှပင် ဤအပြစ်ကိုနာဟ်၏ အညစ်အကြေးများနှင့် ဂျန္နုသ်သို့ဝင်ရောက် ရမည်မဟုတ်ချေ။ သို့ရာတွင် ဤသူသည် ၎င်း၏အပြစ်ဒဏ်ကိုခံရပြီး သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သွား ပြီးမှသော်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် အခြားအကြောင်းခံတစ်ခုခုဖြင့် ဤအပြစ်ကို ခွင့်လွှတ် ချမ်းသာပေးမှုရရှိပြီးမှသာ ဂျန္နုသ်သို့ဝင်ရောက်ရပေမည်။ (မအာရီဖွလ်ဟဒီးဆ်)

၂၇၅။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ကူညီမှု

﴿275﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّ لِي قَرَابَةً، أَصْلُهُمْ

وَيَقْطَعُونَنِي، وَأَخْبَسَ إِلَيْهِمْ وَيَسْبُونَنِي، وَأَخْلَمَ عَنْهُمْ وَيَجْهَلُونَ عَلَيَّ، فَقَالَ: لَئِنْ كُنْتُ

كَمَا قُلْتَ، فَكَأَنَّمَا تُسَبِّحُهُمُ الْمَلَأُ، وَلَا يَزَالُ مَعَكَ مِنَ اللَّهِ طَهْرٌ عَلَيْهِمْ، مَا دُمْتُ عَلَى ذَلِكَ.

رواه مسلم، باب صلة الرحم ... ، رقم: ၇၁၃၁

ဟရေသ် အဟူရ်ရိုင်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ လူတစ်ဦးသည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) အား ယာရုလလ္လာဟ်(ﷻ) ကျွန်တော်မျိုး၏ ဆွေမျိုးအချို့သည် ကျွန်တော်မျိုးက ၎င်းတို့နှင့် အဆက်အသွယ်ပြုကြသော်လည်း ၎င်းတို့က ကျွန်တော်မျိုးအပေါ် အဆက်ဖြတ် ကြပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးက ၎င်းတို့နှင့် ယဉ်ကျေးပျူငှာစွာ ဆက်ဆံပါသော်လည်း ၎င်းတို့က ကျွန်တော်မျိုးအပေါ် ရိုင်းစိုင်းစွာပြုမှုဆက်ဆံကြပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးက ၎င်းတို့နှင့် ပတ်သက် ၍ သည်းခံမျှသိပ်ပါသော်လည်း ၎င်းတို့ကမူ ကျွန်တော်မျိုးအပေါ် မိုက်မဲစွာဖြင့် ဒုက္ခပေးကြ

ပါသည်ဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင် ပြောပြသကဲ့သို့ပင် အသင် အမှန်တကယ် ကျင့်သုံးသူဖြစ်မှု အသင်သည် ၎င်းတို့၏ ပါးစပ်ထဲ သို့ ပြာပူသွတ်နေသကဲ့သို့ပင်ဖြစ်နေပေသည်။ အသင် ဤအတိုင်း အကောင်းဘက်မှရပ်တည် နေသရွေ့ ကာလပတ်လုံး အလ္လာဟ်(ﷻ) ဘက်မှ သင့်အား ကူညီသူတစ်ဦးရှိနေမည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

မွတ်စ်လင်မ်များကို ဘေးဒုက္ခဖြစ်စေခြင်း

ကုရ်အာနီ၏ အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدْ

[الاحزاب: ၅၈]

اِخْتَلَوْا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا﴾

- (၁) မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူ ယောက်ျား၊ မိန်းမများအား ၎င်းတို့တစ်စုံတစ်ရာကို ကျူးလွန်ကြသည်မရှိပါဘဲလျက် စိတ်ဒုက္ခပေးကြသောသူတို့မှာကား မတရားစွပ်စွဲမှုကိုလည်းကောင်း၊ ထင်ရှားစွာသော ပြစ်မှုကိုလည်းကောင်း ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြ ကုန်သတည်း။ ဒုက္ခပေးခြင်းသည် နှုတ်အားဖြင့် ဖြစ်မှုစွပ်စွဲမှုဖြစ်၍ အမယ်အား ဖြင့်ဖြစ်မှု ထင်ရှားသော ပြစ်မှုဖြစ်သည်။ (၃၃:၅၈)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَلِلْمُطَفِّفِينَ الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ۖ وَإِذَا

كَالُوا لَهُمْ أَوْ زَادَتْهُمْ يُنَخِسِرُونَ ۚ أَلَا يَنْظُرُ أُولَٰئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ۚ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ۝

[المطففين: ၁-၆]

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

- (၂) အလေး၊ တင်းတောင်း၊ ခွက်စသည်တို့ကို လျှော့ပစ်သူတို့သည် ပျက်စီးကြရပေ မည်။ အကြင်သူသည် သူတစ်ပါးတို့ထံမှ ချိန်တွယ်၍ ယူကြသောအခါ အပြည့် ချင်၍ ရယူကြရလေသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့သည် သူတစ်ပါးတို့အား ချိန်တွယ် ၍ ပေးကြသောအခါ လျော့၍ပေးကြလေသည်။ ၎င်းတို့သည် မိမိတို့မှာ ဧကန်အမှန် ရှင်ပြန်ထကြရမည့်သူများဖြစ်ကြသည်ကို မယုံကြည်ကြသလော။ ကြီးကျယ်လှစွာသော နေ့တွင် လူခပ်သိမ်းတို့သည် စကြဝဠာခပ်သိမ်းကို ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်မြတ်၏ ရှေ့တော်မှောက်တွင် ရပ်ကြကုန်အံ့သနည်း။ (၈၃: ၁-၆)

[الهَمزة: ١]

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَنَزَلَ لِكُلِّ هَمَزَةٍ لِمَزَةٍ﴾

- (၃) နောက်ကွယ်အတင်းပြောသူတိုင်း၊ မျက်နှာစုံညီစောင်းချိတ် ချိတ်ချသူတိုင်း အကျိုးယုတ်
ပျက်စီးမည်သာတည်း။ (၁၀၄:၁)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၂၇၆။ သူတစ်ပါးကိုဒုက္ခပေးခြင်း

﴿276﴾ عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّكَ إِنْ أَتَيْتَ
عَوْرَاتِ النَّاسِ أَفْسَدْتَهُمْ، أَوْ كَذَبْتَ أَنْ تُفْسِدَهُمْ.

رواه ابو داؤد، باب في التجسس رقم: ٤٨٨٨

ဟဇရသ် မုအာဝိယဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့
မိန့်တော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အခြားသူ၏ အပြစ်အနာအဆာကို ရှာဖွေ
စူးစမ်းနေလျှင် ထိုသူတို့ကို ဖျက်ဆီးလိမ့်မည်။ (အဗူဒါဝုဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ လူအများ၏ အပြစ်အနာအဆာများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း
ဖြင့် ၎င်းတို့ထဲ၌ ရွံ့ရှာမှန်းတီးမှု၊ ရန်ငြိုးထားမှုနှင့် အခြားသောမကောင်းမှုများ ပေါ်ပေါက်လာမည်။
ဖြစ်နိုင်သည်မှာ ဤသို့လူအများ၏ ချို့ယွင်းချက် အပြစ်ကိုနာဟ်ကို ရှာဖွေစူးစမ်းခြင်း၊ လူအများ
သိအောင် ကြေညာဖော်ထုတ်ခြင်းဖြင့် ကြေညာခံရသူက အရှေ့တိုက်ပြီး ဤသို့သော မကောင်းမှု
များထဲတွင် ပို၍နစ်မြုပ်သွားမည်ဖြစ်သည်။ ဤအချက်များ အားလုံးသည် ထိုသူကို ပို၍ပျက်စီး
စေရန် အကြောင်းခံဖြစ်လိမ့်မည်။

၂၇၇။ မွတ်စ်လင်မ်တို့၏ အားနည်းချက်ကို မရှာနှင့်

﴿277﴾ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا تُؤْذُوا

الْمُسْلِمِينَ وَلَا تُعَيِّرُوهُمْ، وَلَا تَطْلُبُوا عَثَرَاتِهِمْ. (وهو جزء من الحديث) رواه ابن حبان، قال

المحقق: إسناده قوي ٧٥/١٣

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်
(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ မွတ်စ်လင်မ်များကို ဒုက္ခပေးနှင့်။ အရှက်မခွဲနှင့်။
၎င်းတို့၏ချို့ယွင်းချက်အားနည်းချက်များကို ရှာဖွေစူးစမ်းမှုမပြုလေနှင့်။ (အဗ်နေဟ်ဗ်ဗားန်)

၂၇၈။ အိမ်၌နေလျက်နှင့် အရှက်တကွဲအကျိုးနည်းရခြင်း

﴿278﴾ عَنْ أَبِي بَرْزَةَ الْأَسْلَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَا مَعْشَرَ مَنْ آمَنَ بِلِسَانِهِ وَلَمْ يَدْخُلِ الْإِيمَانُ قُلُوبَهُ: لَا تَغْتَابُوا الْمُسْلِمِينَ وَلَا تَتَّبِعُوا غُورَاتِهِمْ، فَإِنَّهُ مَنْ اتَّبَعَ غُورَاتِهِمْ يَتَّبِعِ اللَّهُ غُورَتَهُ، وَمَنْ يَتَّبِعِ اللَّهُ غُورَتَهُ يَفْضَحْهُ فِي بَيْتِهِ.

رواه أبو داود، باب في الغيبة، رقم: 4880

ဟဇရတ် အဗူဗရ်ဇော် အဝ်စ်လမီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အို နှုတ်လျှာဖြင့်ပင် အစွလာမ်ကိုသက်ဝင်လက်ခံပြီး နှလုံးသားထဲ၌ အီမာန်မရှိသေးသူတို့ မွတ်စ်လင်မ်တို့၏ အတင်းအဖျင်းမပြောနှင့်။ ယင်းတို့၏ ချို့ယွင်းအားနည်းချက် အပြစ်အနာအဆာတို့ကို မရှာဖွေဖော်ထုတ်ကြနှင့်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်မ်တို့၏ အပြစ်အနာအဆာ ချို့ယွင်းချက်တို့ကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်နေလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုသူ၏ အပြစ်အနာအဆာချို့ယွင်းချက်များကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်လိမ့်မည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုသူ၏ အပြစ်အနာအဆာများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်လိုက်ပြီဆိုလျှင် ထိုသူသည် အိမ်၌ထိုင်နေလျက်ပင် အရှက်တကွဲအကျိုးနည်းခံစားရလိမ့်မည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤဟဒီးစ်၏ ပထမပိုင်း ဆိုလိုချက်သည်ပင် ဤအချက်ကို သတိပေးနေပေသည်။ ၎င်းမှာ မွတ်စ်လင်မ်တို့၏နောက်ကွယ် အတင်းပြောခြင်းသည် မုနာဖစ်က်တို့၏ အလုပ်ဖြစ်နိုင်သည်။ မွတ်စ်လင်မ်တို့၏ အလုပ်မဟုတ်ချေ။ (ဗဇော်ကျမ်း)

၂၇၉။ အများသွားလမ်းကို ပိတ်ဆို့၍ မထိုင်လေနှင့်

﴿279﴾ عَنْ أَنَسِ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: غَزَوْتُ مَعَ نَبِيِّ اللَّهِ ﷺ غَزْوَةَ كَذَا وَكَذَا فَطُيِّقَ النَّاسُ الْمَنَازِلَ وَقَطَعُوا الطَّرِيقَ، فَبَعَثَ النَّبِيُّ ﷺ مُنَادِيًا يَنَادِي فِي النَّاسِ: أَنْ مَنْ صَيِّقَ مَنْزِلًا أَوْ قَطَعَ طَرِيقًا فَلَا جِهَادَ لَهُ.

رواه أبو داود، باب ما يؤمر من السامع العسكر وسعته، رقم: 2629

ဟဇရတ် အနတ်စ်ဂျဟနီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်တကွ စစ်ပွဲတစ်ခုတွင် လိုက်ပါသွားခဲ့သည်။ နေရာတစ်ခုတွင် လူအချို့သည် နားကြပေရာ လူအများသွားလာရာလမ်း ပိတ်ဆို့သွားသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က လူတစ်ယောက်ကို စေလွှတ်၍ အကြင်သူတို့သည် ဤသို့လူအများသွားလာရာလမ်းကို ပိတ်ဆို့ခဲ့လျှင် ထိုသူတို့သည် ဂျီဟားဒ်(သာသနာ့စစ်ပွဲ၌ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခြင်း)၏ ဆဝါဗ်ကို ရရှိမည်မဟုတ်ပါဟု ကြေညာခိုင်းလိုက်သည်။ (အဗူဒါဂူဒ်)

၂၈၀။ မတရားရိုက်နှက်ခဲ့လျှင်

﴿280﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: مَنْ جَرَدَ ظَهْرَ امْرِئٍ مُسْلِمٍ بِغَيْرِ حَقٍّ لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانِ.

رواه الطبرانی في الكبير والأوسط واسناده جيد، مجمع الزوائد ٦/ ٣٨٤

ဟဇရတ် အဗူအမာမဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်မိတ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ကျောပြင်ကို အဝတ် ဗလာကျင်း၍ မတရားရိုက်နှက်ခဲ့လျှင် ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ကို ၎င်းအပေါ် စိတ်ဆိုးသော အဖြစ်မျိုးနှင့် တွေ့ဆုံရမည်။ (တွမ်ရာနီ)

၂၈၁။ မရှိဆင်းရဲနွမ်းပါးသူ အဘယ်သူနည်း

﴿281﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: اتَّذَرُونَ مَا الْمُفْلِسُ؟ قَالُوا: الْمُفْلِسُ فِيمَا مِنْ لَا دِرْهَمَ لَهُ وَلَا مَتَاعَ، فَقَالَ: إِنَّ الْمُفْلِسَ مِنْ أُمَّتِي، مَنْ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصَلَاةٍ وَصِيَامٍ وَزَكَاةٍ، وَيَأْتِي وَقَدْ شَتَمَ هَذَا، وَقَذَفَ هَذَا، وَأَكَلَ مَالَ هَذَا، وَسَفَكَ دَمَ هَذَا، وَضَرَبَ هَذَا فَيُعْطَى هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، فَإِنْ فَنِيَتْ حَسَنَاتُهُ، قَبْلَ أَنْ يُقْضَى مَا عَلَيْهِ، أُخِذَ مِنْ خَطَايَا هُمْ فَطُرِحَتْ عَلَيْهِ، ثُمَّ طُرِحَ فِي النَّارِ.

رواه مسلم، باب تحريم الظالم، رقم: ٦٥٧٩

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဆွဟာဗဟ်(رضي الله عنه) များကို အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မရှိဆင်းရဲနွမ်းပါးသူမည်သူဖြစ်သနည်းဆိုသည်ကို အသင်တို့သိကြပါ၏လော။ ဆွဟာဗဟ်(رضي الله عنه)များက လျှောက်တင်ကြသည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ထံ၌ ဒွန္နယာ၏ဥစ္စာပစ္စည်းနှင့် ပိုက်ဆံငွေကြေးမရှိသူကိုသာ ခေါ်ကြပါသည်။ ထိုအခါတမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်၏ အွယ်သံထဲမှ မရှိဆင်းရဲနွမ်းပါးသူသည် ဤသူဖြစ်သည်။ ၎င်းသူသည် ကိယာမသ်နေ၌ မြောက်မြားစွာသော နာမာန် ရိုဇဟ်၊ ဇကားသ်စသည်များအပြင် အခြားသော အလ္လာဟ်(ﷻ) လက်ခံတော်မူသော အိဗာဒသ်များကို ယူဆောင်၍လာမည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းသူ၏ အခြေအနေ ဤသို့ဖြစ်မည်။ ၎င်းသူသည် တစ်ဦးဦးကို မတရားဆဲဆိုခဲ့သည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို စွပ်စွဲခဲ့သည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ဥစ္စာပစ္စည်းကို မတရားယူသုံးခဲ့သည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို သွေးထွက်သံယိုပြုခဲ့သည်။ တစ်ဦးဦးကို ရိုက်နှက်စော်ကားခဲ့သည်ဖြစ်ရာ ၎င်းတို့ခံခဲ့ရသည့်အထဲမှ တစ်ဦးကိုခေါ်၍ ၎င်းခံခဲ့ရသည်နှင့်အညီအမျှဖြစ်သော ကောင်းမှုများကို အစားပေးလျော်စေမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရှိရာ ၎င်းသူသည် အခြားသူများကိုလည်း ဤသို့

အစားပေးလျော်ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရှိရာ ၎င်းသူသည် အခြားသူများကို ဤသို့အစားပေးလျော်ခြင်းမပြီးဆုံးမီ မိမိ၏ကောင်းမှုများ ကုန်ခမ်းသွားခဲ့ပါက ၎င်းမတရားပြုကျင့်ခံရသူများ၏ အပြစ်ကိုနာဟ်များကို လက်ခံယူခြင်းနည်းဖြင့် ထပ်မံ၍ အစားပေးလျော်ခြင်းပြုရမည်။ အဆုံးတွင် ၎င်းသူသည် ဂျဟန္နမ်၌ပစ်ချခြင်းခံရမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၈၂။ မွတ်စ်လင်မ်များကို ဆဲရေးတိုင်းထွားခြင်း

﴿282﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: سَبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ، وَقِتَالُهُ كُفْرٌ.
رواه البخاري، باب ما ينهى من السباب واللعن، رقم: ٦٠٤٤

တဖေရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ် (رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မွတ်စ်လင်မ်ကို ဆဲရေးတိုင်းထွားခြင်းသည် တရားပျက်သောအလုပ်ဖြစ်သည်။ မွတ်စ်လင်မ်အား သတ်ဖြတ်ခြင်းသည် ကွမ်ရ်အလုပ်ဖြစ်သည်။ (မစ္စာဟစ်ရ်ဟပ်က်)

ရှင်လင်းချက်။ ။ အကြင်မွတ်စ်လင်မ်သည် မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို သတ်ဖြတ်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် မိမိ၏အစ္စလာမ်ပြည့်စုံခြင်းကို ငြင်းဆိုလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ အဆုံး၌ ဤသို့ သတ်ဖြတ်ခြင်းသည် ၎င်းသူကွမ်ရ်အဖြစ်နှင့် သေဆုံးစေရန် အကြောင်းခံဖြစ်သွားနိုင်ပေသည်။

၂၈၃။ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုအနီး

﴿283﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا رَفَعَهُ قَالَ: سَابُّ الْمُسْلِمِ كَالْمُشْرِفِ عَلَى الْهَلَكَةِ.
رواه الطبراني في الكبير وهو حديث حسن، الجامع الصغير ٣٨/٢

တဖေရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ် (رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မွတ်စ်လင်မ်များကို ဆဲရေးတိုင်းထွားမှုပြုသောသူသည် ပျက်ဆီးဆုံးရှုံးမှုအနီးသို့ ရောက်ရှိသွားသောသူကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ (တွဗ်ရာနီ)

၂၈၄။ မိမိတို့အချင်းချင်းဆဲရေးတိုင်းထွားမှုပြုသူ

﴿284﴾ عَنْ عِيَّاضِ بْنِ حِمَارٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ! الرَّجُلُ مِنْ قَوْمِي يَسْتَمِينِي وَهُوَ ذُرِّي، أَفَأَتَقِمُّ مِنْهُ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: الْمُسْتَبَانِ شَيْطَانَانِ يَتَهَاتَرَانِ وَيَتَكَادَبَانِ.
رواه ابن حبان، قال المحقق: اسناده صحيح ٣٤/١٣

တဖေရသ် အေယားစ်ဗင်န်ဟေမာရ် (رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်က လျှောက်ထားသည်။ အို အရှင်နဗီတမန်တော်၊ ကျွန်တော့်မျိုးနွယ်မှ တစ်ဦးသည် ကျွန်တော့်အား

ဆဲရေးတိုင်းထွာသည်။ ၎င်းသူသည် ကျွန်ုပ်ထက်လည်း အဆင့်အတန်းနိမ့်ကျသူဖြစ်ပါသည်။ သို့ရှိရာ ကျွန်တော်သည် ၎င်းသူအား လက်တုံ့ပြန်ရမည်လား။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မိမိတို့အချင်းချင်းကြား၌ ဆဲရေးတိုင်းထွာမှုပြုကြသူ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်စလုံး သည် ရှိသောသူများဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် အချင်းချင်းကြား၌ ရှက်ဖွယ်လိလိ စကားများကို လည်း ပြောကြသည်။ မုသားစကားများကိုလည်း ပြောဆိုကြသည်။

(အစ်ဗ်နေဟတ်ဗာန်)

၂၈၅။ ပုဆိုး၊ ဘောင်းဘီကို ခြေမျက်စိအပေါ်ဝတ်ပါ

﴿285﴾ عَنْ أَبِي جُرَيْرٍ جَابِرِ بْنِ سُلَيْمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: اَعْهَدْ إِلَيَّ، قَالَ: لَا تَسْبُنْ أَحَدًا، قَالَ: فَمَا سَبَبُ بَعْدَهُ حُرًّا وَلَا عَبْدًا وَلَا يَعْزِرًا وَلَا شَاةً، قَالَ: وَلَا تَخْقِرَنَّ شَيْئًا مِنَ الْمَعْرُوفِ وَأَنْ تُكَلِّمَ أَخَاكَ وَأَنْتَ مُنْبَسِطٌ إِلَيْهِ وَجْهَكَ، إِنَّ ذَلِكَ مِنَ الْمَعْرُوفِ وَارْفَعْ إِزَارَكَ إِلَى نِصْفِ السَّاقِ، فَإِنْ أَبَيْتَ فَإِلَى الْكُعْبَيْنِ، وَإِيَّاكَ وَإِسْبَالَ الْإِزَارِ فَإِنَّهَا مِنَ الْمَخِيلَةِ وَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمَخِيلَةَ، وَإِنْ أَمُرُوا شَتَمَكَ وَعَيَّرَكَ بِمَا يَعْلَمُ فِيكَ فَلَا تَغَيِّرَهُ بِمَا تَعْلَمُ فِيهِ فَإِنَّمَا وَبَالَ ذَلِكَ عَلَيْهِ . (وهو بعض الحديث) رواه أبو داود، باب ما جاء

فى اسبالات الازار، رقم: ၄၀၈၆

ဟဇရသ် အဗူဂျူရိုင်ဂျာဗစ်ရ်ဗင်န်ဆုလိုင်မ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ကျွန်ုပ်အား ဆုံးမရန် လျှောက်ထားခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မည်သည့်အခါမျှပင်ဖြစ်စေ အခြားသူများကို ဆဲရေးတိုင်း ထွာခြင်းမပြုနှင့်။ ဟဇရသ် အဗူဂျူရိုင်အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဤမိန့်ခွန်းကိုကြားနာရပြီး နောက်တွင် မည်သည့်အခါမျှပင် အခြားသူများအား ဆဲရေးတိုင်းထွာခြင်းမပြုတော့ချေ။ လွတ်လပ်သူများကို ဖြစ်စေ၊ ကျွန်များကိုဖြစ်စေ၊ ကုလားအုတ်များ၊ ဆိတ်များကိုပင် မဆဲ တော့ချေ။ ထို့အပြင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိသည်မှာ မည်သည့်ကောင်းမှုကိုပင်ဖြစ် စေ သေးငယ်သည်ဟု သဘောထား၍ လက်မလွတ်နှင့်။ (မည်မျှဟူမူ) မိမိညီနောင်မွတ်စ် လင်မ်များအား ပြုံးရွှင်စွာစကားပြောဆိုခြင်းသည်ပင် ကောင်းမှု၌ အကျုံးဝင်သည်။ မိမိပုဆိုး၊ ဘောင်းဘီအား ခြေသလုံးတစ်ဝက်ထိမြင့်အောင်ဝတ်ပါ။ အကယ်၍ ဤမျှတိုင် မြင့်အောင် မဝတ်နိုင်က အနည်းဆုံးခြေမျက်စိအပေါ်မြင့်အောင်ဝတ်ပါ။ ပုဆိုး၊ ဘောင်းဘီကို ခြေမျက်စိဖုံး အောင် ဝတ်ခြင်းမှရှောင်ပါ။ အကြောင်းမှာ ၎င်းသည် မာနထောင်လွှားခြင်း၏ အထိမ်းအမှတ်ဖြစ်၏။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မာနထောင်လွှားမှုကို မနှစ်သက်ချေ။ အကယ်၍တစ်ဦးတစ်ယောက်က အသင့်အား ဆဲရေးတိုင်းထွာ၍ ၎င်းကသိရှိထားသော အသင့်၌လည်း အမှန်တကယ်ရှိသော

အပြစ်အနာအဆာများကို ဖော်ထုတ်လျှင် အသင်က တုံ့ပြန် သဘောဖြင့် အသင်သိထားသော ၎င်း၏အမှန်တကယ်ရှိသော အပြစ်အနာအဆာများကို မဖော်ထုတ်နှင့်။ ဤသို့ဖြင့် သူတစ်ပါးအား အရှက်ခွဲခြင်း၊ ငယ်ကျိုးငယ်နာ ဖော်ထုတ်ခြင်းဖြင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံမှ ကျရောက်လာမည့် အပြစ်ဒဏ်သည် ထိုသူ့အပေါ်သို့သာ ကျရောက်ပေမည်။

(အဗူဒါဂူဒ်)

၂၈၆။ ဆွပ်ရှည်းခံသည့်အချိန်ထိ

286) عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا شَمَّ أَبَا بَكْرٍ وَالنَّبِيَّ ﷺ جَالِسًا، فَجَعَلَ النَّبِيُّ ﷺ يَعْجَبُ وَيَتَسَمَّمُ. فَلَمَّا اكْتَرَزَ عَلَيْهِ بَعْضُ قَوْلِهِ، فَغَضِبَ النَّبِيُّ ﷺ وَقَامَ فَلَحِقَهُ أَبُو بَكْرٍ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَأَنِّي شَتَمْتَنِي وَأَنْتَ جَالِسٌ فَلَمَّا رَدَدْتَ عَلَيْهِ بَعْضَ قَوْلِهِ غَضِبْتَ وَقُمْتَ، قَالَ: إِنَّهُ كَانَ مَعَكَ مَلَكٌ يَرُدُّ عَلَيْكَ، فَلَمَّا رَدَدْتَ عَلَيْهِ بَعْضَ قَوْلِهِ وَقَعَ الشَّيْطَانُ فَلَمْ أَكُنْ لِأَفْعَدَ مَعَ الشَّيْطَانِ ثُمَّ قَالَ: يَا أَبَا بَكْرٍ ثَلَاثٌ كُلُّهُنَّ حَقٌّ، مَا مِنْ عَبْدٍ ظَلِمَ بِمَظْلَمَةٍ فَيُعْضِي عَنْهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا أَعَزَّ اللَّهُ بِهَا نَظْرَهُ وَمَا فَتَحَ رَجُلٌ بَابَ عَطِيَّةٍ يُرِيدُ بِهَا صِلَةً إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ بِهَا كَثْرَةً وَمَا فَتَحَ رَجُلٌ بَابَ مَسْأَلَةٍ يُرِيدُ بِهَا كَثْرَةً إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهَا قِلَّةً.

رواه احمد ٤٣٦/٢

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ရှိနေစဉ် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ရှေ့တော်၌ လူတစ်ယောက်က ဟဇရတ် အဗူဗကရ်(رضي الله عنه) အား မကောင်းပြောဆိုလျက်ရှိသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤကဲ့သို့ ထိုသူက မနားတမ်းဆဲ ဆိုရေရွတ်မှုများနှင့် ဟဇရတ် အဗူဗကရ်(رضي الله عنه) ကလည်း ဆွပ်ရှည်းခံ၍ နှုတ်ဆိတ်နေမှု အပေါ် ဝမ်းသာလျက် ပြုံးနေတော်မူသည်။ ထို့နောက် ထိုသူ၏စကားများသည် ပိုမိုပြင်းထန် လာသောအခါ ဟဇရတ် အဗူဗကရ်(رضي الله عنه) က တုံ့ပြန်သောအားဖြင့် စကားအချို့ဆိုလိုက် သည်။ ဤသို့ခွန်းတုံ့ပြန်လိုက်သည့်အတွက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် စိတ်ဆိုးတော်မူပြီး ထိုနေရာမှ ထပြန်သွားသည်။ ထိုအခါ ဟဇရတ် အဗူဗကရ်(رضي الله عنه) က နောက်မှလိုက် သွားပြီး ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) ၎င်းသူက ကျွန်တော့်အား ရိုင်းစိုင်းသောစကားများဆိုစဉ် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ထိုနေရာ၌သာရှိနေပြီး ကျွန်တော်က ၎င်းသူအား ခွန်းတုံ့ပြန် သောအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) သည် စိတ်ဆိုးတော်မူကာ ထသွားတော်မူလေသလော။ (မနှစ်သက်သောအဖြစ်နှင့်သွားခဲ့ပါသလော)

ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်သည် ဆွပ်ရှ သည်းခံပြီး နှုတ်ဆိတ်နေသည့်အချိန်အထိ အသင့်အပါး၌ ဖရစ်ရှိသဟ်တစ်ပါးရှိနေသည်။

၎င်းဖရစ်ရှ်သတ်က အသင့်ဘက်မှာရှိပြီး ခွန်းတုံ့ပြန်ပြောဆိုလျက်ရှိနေသည်။ အသင်က ၎င်းအား ခွန်းတုံ့ပြန်လိုက်သောအခါ ဖရစ်ရှ်သတ်သည် ထွက်ခွာသွားလေသည်။ အသင်တို့အကြား၌ ရောက်ရှိလာသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းရှိုင်းသန်နှင့်အတူ တစ်နေရာတည်း၌ မနေပါ။ ထိုကြောင့် ၎င်းနေရာမှ ကျွန်ုပ်ထွက်ခွာလာခြင်းဖြစ်သည်။

၎င်းနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အို အဗူဗကာရ် မုချ ကေနံ ဤစကားသုံးခွန်းသည် ချွင်းချက်မရှိ မှန်ကန်ပေသည်။

(၁) အကြင်ဗန္ဓုတ် ကျေးကျွန်သည် မတရားနှိပ်စက်ကျူးလွန်ခြင်းခံရပြီး ၎င်းသူသည် အရှင်မြတ်အတွက် ခွင့်လွှတ်ပြီး လက်စားမချေဘဲနေပါက ၎င်း၏အစား အလ္လာဟ်(ﷻ)မှ ဤစေကားခံရသူကို ကူညီတော်မူ၍ အင်အားတောင့်တင်းစေတော်မူသည်။

(၂) အကြင်သူသည် ဆွေမျိုးဆက်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ ချစ်ခင်ရင်းနှီးမှုရှိစေရန် အတွက်လည်းကောင်း၊ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း၏တံခါးကို ဖွင့်ထားမည်ဆိုလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ဤသည်၏အစား ပို၍မြောက်မြားစွာ ချီးမြှင့်တော်မူသည်။

(၃) အကြင်သူသည် ဥစ္စာပစ္စည်းတိုးပွားရန် ကြွယ်ဝရန်အတွက် တောင်းရမ်းမှုတံခါးကို ဖွင့်ထားခဲ့သည်ဆိုလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုသူ၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ပို၍လျော့နည်းစေ တော်မူသည်။ (မွတ်စ်လင်အဟ်မဒ်)

၂၈၇။ မိမိ၏ မိဘနှစ်ပါးအား ဆဲဆိုခြင်း

﴿287﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مِنْ الْكِبَائِرِ شَتْمُ الرَّجُلِ وَالِدَيْهِ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَهَلْ يَشْتِمُ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ؟ قَالَ: نَعَمْ، يَسُبُّ أَبَا الرَّجُلِ، فَيَسُبُّ أَبَاهُ، وَيَسُبُّ أُمَّهُ، فَيَسُبُّ أُمَّهُ.

رواه مسلم، باب الكبائر وأكبرها، رقم: ၂၆၃

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်ဗင်န်အားဆွဲ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော် မြတ်(ﷺ)အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသား၏ မိမိ မိဘနှစ်ပါးအား ဆဲဆိုခြင်းသည် (ဂိုဏ်း ကဗီရဟ်)ကြီးလေးသော ပြစ်မှုများတွင် ပါဝင်သည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များက ယာရဗူလ္လာဟ်(ﷺ) အဘယ်သူသည် မိမိ၏ မိဘနှစ်ပါးကို ဆဲဆိုခြင်းအမှု ပြုကြပါမည် လော။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်မှာ လူသားသည် အခြားသူ၏ဖခင်ကို ဆဲဆိုရာ ၎င်းသူကလည်းပြန်၍ ထိုသူ၏ဖခင်ကို ဆဲဆိုတော့၏။ အခြားသူ၏ မိခင်ကို ဆဲဆိုရာ ၎င်းသူကလည်း ထိုသူ၏မိခင်ကို ဆဲဆိုသည်။ ဤသို့ဖြင့် လူသားသည် အခြားသူ၏ မိဘနှစ်ပါးကို ဆဲဆိုခြင်းဖြင့် ကိုယ်တိုင်ပင် မိမိ၏မိဘနှစ်ပါးကို ဆဲဆိုသကဲ့သို့ဖြစ်သွားတော့သည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၂၈၈။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ တောင်းဆိုဒုဘာ

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဤသို့ဒုဘာပြုခဲ့သည်။

﴿288﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: اللَّهُمَّ إِنِّي آتِخُذْ عِنْدَكَ عَهْدًا لَّنْ تَخْلِفْنِيهِ، فَإِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ، فَأَيُّ الْمُؤْمِنِينَ أَذْبَنُ، سَتَمَتُّهُ، لَعَنَتُهُ، جَلَدْتُهُ، فَاجْعَلْهَا لَهُ صَلَاةً وَرِكَازَةً وَقُرْبَةً، تُقَرِّبُهُ بِهَا إِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. رواه مسلم، باب من لعنه النبي ﷺ، رقم: ٦٦١٩

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အို အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုး အရှင့်ထံ ကတိတောင်းဆို၏။ အရှင်မြတ်သည် ထိုအရာတို့နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ပြုတော်မမူပါနှင့်။ ၎င်းမှာ ကျွန်တော်မျိုးသည် လူသားတစ်ဦးမျှသာဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျွန်တော်မျိုးသည် မုအ်မင်န်တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ဒုက္ခပေးမိခဲ့ပါကလည်းကောင်း၊ မကောင်းပြောဆိုကျိန်ဆဲမိခဲ့ပါကလည်းကောင်း၊ ရိုက်နှက်မိခဲ့ပါကလည်းကောင်း၊ ဤသည်တို့အစား ထိုမုအ်မင်န်အပေါ်၌ အရှင့်ဘက်တော်မှ ရဟ်မသ်တော်သက်ရောက်စေသော အကြောင်းခံအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၎င်းသူ၏ အပြစ်ဂိုဏ်ာဟ်များ ကျွတ်လွတ်စေသော၊ အရှင်မြတ်နှင့်နီးကပ်စေသော အကြောင်းခံများအဖြစ် ပြုပေးသနားတော်မူပါ။ ထို့ပြင် ကိယာမသ်နေ့တွင် အရှင်မြတ်သည် ထိုသူအား အရှင်မြတ်နှင့်နီးကပ်မှု ပေးသနားတော်မူပါ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၈၉။ ရှင်နေသူများကို ဒုက္ခပေးခြင်း

﴿289﴾ عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا تَسُبُّوا الْأَمْوَاتَ فَتُرْذَرُوا الْأَحْيَاءَ. رواه الترمذی، باب ما جاء في الشتم، رقم: ١٩٨٢

ဟဇရတ် မုဂီရဟ်ဗင်န် ရှိုအ်ဗဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကွယ်လွန်သူများကို မကောင်းမပြောနှင့်။ ဤသို့ဖြင့် အသင်သည် ရှင်နေသူများကို ဒုက္ခပေးခြင်းဖြစ်သည်။ (သစ်ရ်မေဇ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ သေသူအား မကောင်းပြောခြင်းဖြင့် ၎င်း၏ ဆွေမျိုးသားချင်းများအား ဒုက္ခရောက်ပေမည်။ သို့သော် သေသူသည် မည်သို့မျှ ဆုံးရှုံးခြင်းမရှိပေ။

၂၉၀။ သေသူ၏ ကောင်းခြင်းကိုသာပြောကြပါ

﴿290﴾ عَنِ ابْنِ عَسْمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذْ كُرُوا مَحَاسِنَ مَوْتَانَاكُمْ وَكُفُّوا عَنْ مَسَاوِيهِهِمْ. رواه أبو داود، باب في النهي عن سب الموتى، رقم: ٤٩٠٠

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မိမိတို့မွတ်စ်လင်မ်ကွယ်လွန်ခဲ့ကြသူများ၏ ကောင်းခြင်းများကိုသာ ပြောဆိုကြပါ။ ၎င်းတို့၏ မကောင်းခြင်းများကို မပြောဆိုကြလေနှင့်။ (အဗူဒါဂူဒ်)

၂၉၁။ ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှုဖြင့်သာ စာရင်းရှင်းမည့်နေ့

﴿291﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ كَانَتْ لَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَخِيهِ مِنْ عِزِّهِ أَوْ شَيْءٍ فَلْيَتَحَلَّلْهُ مِنْهُ الْيَوْمَ قَبْلَ أَنْ لَا يَكُونَ دِينَارٌ وَلَا دِرْهَمٌ، إِنْ كَانَ لَهُ عَمَلٌ صَالِحٌ أَخَذَ مِنْهُ بِقَدْرِ مَظْلَمَتِهِ، وَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ حَسَنَاتٌ أُخِذَ مِنْ سَيِّئَاتِ صَاحِبِهِ فَحُمِلَ عَلَيْهِ.
رواه البخاري، باب من كانت له مظلمة عند الرجل رقم: ٢٤٤٩

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်လူသားတစ်ယောက်အပေါ် မိမိဘက်မှ (အခြားမွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်) အပေါ် ၎င်းသူ၏ အိမ်ထောင်နှင့်ပတ်သက်၍ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် အခြားပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ရာနှင့် ပတ်သက်၍ဖြစ်စေ တာဝန်ရှိခဲ့လျှင် ဤနေ့၌ပင် ၎င်းနေ့မရောက်မီအလျှင် ခွင့်လွှတ်ကြေးအေးမှုကို တောင်းခံကြပါ။ ၎င်းနေ့ရောက်ပါက ဒီနာရ်၊ ဒိရ်ဟမ်ငွေကြေးတို့ အသုံးဝင်လိမ့်မည် မဟုတ်။ ၎င်းနေ့တွင် ပေးယူခြင်း စာရင်းအားလုံးကို ကောင်းမှုနှင့် မကောင်းမှုများဖြင့်သာ စာရင်းရှင်းကြရလိမ့်မည်ဖြစ်ရာ အကယ်၍ မတရားကျူးလွန်စော်ကားမှု ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ကောင်းမှုအကျိုးဆုဝါဒများရှိနေလျှင် ၎င်းကျူးလွန်ခဲ့သော ဖွယ်မတရားမှုနှင့်အညီအမျှဖြစ်သော ကောင်းမှုများကို မတရားအပြစ်ခံခဲ့ရသူအား ပေးလျော်ရမည်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ၎င်းသူသည် ကောင်းမှုများမရှိခဲ့လျှင် ထိုသို့မတရားပြုကျင့်ခံရသူ၏ ဂိုဏ်းမကောင်းမှုများကို လက်ခံယူခြင်းဖြင့် အစားပေးလျော်ခံရမည်။ (တွပ်ရာနီ)

၂၉၂။ မကောင်းဆိုးသော အတိုးစားခြင်း

﴿292﴾ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَأَرْبَى الرِّبَا اسْتَطَالَهُ الرَّجُلُ فِي عِزِّهِ أَخِيهِ. (وهو بعض الحديث) رواه الطبراني في الاوسط وهو حديث صحيح ، الجامع الصغير ٢/٢٢

ဟဇရသ် ဗရာအ်ဗင်န်အာဇစ်ဗ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မကောင်းဆိုးသော အတိုးစားခြင်းသည် မိမိတို့ မွတ်စ်လင်မ်၏ အိမ်ထောင်ကို ထိခိုက်နစ်နာအောင်ပြုခြင်းဖြစ်သည်။

ဆိုလိုသည်မှာ ထိုသူ၏ အိမ်ထောင်ကို ဆုံးရှုံးစေခြင်းငှာ အတင်းပြောခြင်း၊ သေးသိမ်

သည်ဟု ထင်မြင်ခြင်း၊ သိက္ခာချခြင်း စသည်တို့ဖြစ်သည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ အိမ်ထောင်ကို ထိခိုက်နစ်နာအောင်ပြုခြင်းကို မကောင်းဆုံးသော အတိုးစားခြင်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြခြင်းမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ အတိုးစားခြင်းမှာ အခြားသူ ဥစ္စာပစ္စည်းကို မတရားသောနည်းဖြင့် ပိုင်ဆိုင်ရယူခြင်းဖြင့် တစ်ဖက်သားအား ထိခိုက်နစ်နာမှုကို ဖြစ်စေသကဲ့သို့ပင် မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ အိမ်ထောင်ကို ထိခိုက်စော်ကားခြင်းဖြင့် တစ်ဖက်သားအား နစ်နာဆုံးရှုံးမှုကို ခံစားရစေသည်။ ဤနေရာတွင် မွတ်စ်လင်မ်တိုင်းရှိ အိမ်ထောင်သည် ၎င်း၏ဥစ္စာပစ္စည်းများထက် များစွာသာပိုမိုနိမ့်တ်ပေရာ ဤအတွက်ကြောင့်ပင် မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ အိမ်ထောင်ကို ထိခိုက်နစ်နာအောင်ပြုခြင်းကို မကောင်းဆုံးသော အတိုးစားခြင်းဟု နှိုင်းယှဉ်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

(ဖိုင်စွလ်ဟာဒီရ်)

၂၉၃။ ကြီးပေးသော အပြစ်ဂိုနာဟ်

﴿293﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ مِنْ أَكْبَرِ الْكِبَايِرِ اسْتِطَاعَ الْمَرْءُ فِي عَرَضٍ رَجُلٍ مُسْلِمٍ بِغَيْرِ حَقٍّ (الحدیث) رواه ابوداؤد، باب فی

الغیبة، رقم: ၄၈၇၇

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (ကဗီရဟ်ဂိုနာဟ်) ကြီးလေးသော အပြစ်ဂိုနာဟ်များအနက် ကြီးမားသော (ကဗီရဟ်ဂိုနာဟ်) အပြစ်တစ်ခုမှာ မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦး၏ အိမ်ထောင်ကိုမတရားသဖြင့် စော်ကားခြင်းဖြစ်၏။

(အဗူဒါဝူဒ်)

၂၉၄။ အသီးအနှံများ သိုဝှက်ထားခဲ့လျှင်

﴿294﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ اخْتَكَرَ خُكْرَةً يُرِيدُ أَنْ يُغْلِيَ بِهَا عَلَى الْمُسْلِمِينَ فَهُوَ خَاطِئٌ.

رواه احمد وفيه: ابومعشر وهو ضعيف وقد وثق، مجمع الزوائد ١٨١/٤

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်မ်များအပေါ်၌ အသီးအနှံများကို ဈေးတင်ရောင်းချနိုင်ရန်အတွက် သိုဝှက်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် ဂိုနာဟ်ဂါရ်အပြစ်ထိုက်သူဖြစ်သည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၉၅။ စားသောက်ကုန်များကို ရောင်းချပေးခဲ့လျှင်

﴿295﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ اخْتَكَرَ عَلَى الْمُسْلِمِينَ طَعَامًا ضَرَبَهُ اللَّهُ بِالْجَذَامِ وَالْإِفْلَاسِ.

رواه ابن ماجه، باب الحكرة والجلب، رقم: ၂၁၀၀

ဟရေသ် အုမရ်ပင်နိခသ်သွားမိ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့မိန့်သည်ကို ကျွန်ုပ်ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်မ်များ၏ အသီးအနှံစသည့် စားသောက်ကုန်ပစ္စည်းများကို သိုလှောင်ထားခဲ့လျှင် ဆိုလိုသည်မှာ လိုအပ်နေချိန်၌ ရောင်းချပေးခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူအပေါ်သို့ အနူရောဂါနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေခြင်းတို့ကို ချပေးတော်မူလိမ့်မည်။ (အိဗ်နေမာဂျဟ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ သိုလှောင်ခြင်းဆိုသည်မှာ လူအများလိုအပ်နေချိန်၌ တက်ဈေးဖြင့် ဈေးကြီးကြီးရောင်းချရန် ရည်ရွယ်၍ သီးနှံများကို လှောင်ထားခြင်းကိုဆိုလိုသည်။ ဤသို့ဖြင့် လူအများမှာ အလွယ်တကူမရရှိနိုင်တော့ချေ။ (မစ္စဟ်ရ်ဟပ်က်)

၂၉၆။ ညီအစ်ကိုတော်စပ်ခြင်း

﴿296﴾ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ غَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: الْمُؤْمِنُ أَخُو الْمُؤْمِنِ، فَلَا يَحِلُّ لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَبْتَاعَ عَلَى أَخِيهِ، وَلَا يَخْطُبَ عَلَى خِطْبَةِ أَخِيهِ حَتَّى يَذَرَ.

رواه مسلم، باب تحريم الخطبة على خطبة أخيه، رقم: ၃၆၆၄

ဟရေသ် အွတ်က်ဗဟ်ပင်နိအာမိရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုအ်မင်နိသည် အခြားမုအ်မင်နိနှင့် ညီအစ်ကိုတော်စပ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ အီမာန်ရှင်တစ်ဦးအဖို့ မိမိညီအစ်ကို၏ ဈေးဝယ်မှုကို ကြားဖြတ်၍ ဈေးဝယ်ခြင်းမပြုပိုင်ချေ။ ဤနည်းအတိုင်းပင် မိမိညီအစ်ကိုတော်က တစ်ဦးတစ်ယောက်အား နေကာဟ်အတွက် စကားကမ်းလှမ်းနေစဉ်အတွင်း တစ်ဖက်မှကြားဖြတ်၍ စကားကမ်းလှမ်းခြင်းမပြုပိုင်ချေ။ သို့ရာတွင် ပထမပုဂ္ဂိုလ်၏စကားကမ်းလှမ်းမှု ပျက်ပြယ်ပြီးမှ မိမိ၏စကားကမ်းလှမ်းခြင်းကား အကြောင်းမဟုတ်ချေ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အခြားသူ၏ ဈေးဝယ်ဖောက်သည်အပေါ်မှာ ကြားဖြတ်ရောင်းခြင်းဟူသည်မှာ အမျိုးမျိုးရှိသည့်အနက်တစ်ခုမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ လူနှစ်ဦးသည် အရောင်းအဝယ် ဈေးတည့်ပြီးစီးချိန်၌ တတိယလူက ဝင်ရောက်လာပြီး ရောင်းသူအား အသင်ပထမလူနှင့် အရောင်းအဝယ်စကားကို ပယ်ဖျက်ပြီး ကျွန်ုပ်နှင့်အရောင်းအဝယ်ပြုရန် ပြောဆိုခြင်းဖြစ်၏။ (နောင်ဝဝီ)

အရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် မတ်စ်အလဟ်များကို သာသနာ့ပညာ ရှင်များသို့ မေးမြန်းသင့်ပေသည်။

စကားကမ်းလှမ်းနေစဉ် ကြားဖြတ်စကားကမ်းလှမ်းခြင်းဆိုသည်မှာ လူတစ်ဦးသည် အမျိုးသမီးတစ်ဦးအား စကားကမ်းလှမ်းသည်။ ၎င်းအမျိုးသမီးဘက်မှ ဤကမ်းလှမ်းမှုအပေါ် စိတ်ဝင်စားမှုရှိနေသည်။ ဤတွင် ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်အဖို့ ထိုအမျိုးသမီးအား တစ်ဦးတစ်ယောက် က နေကာဟ်စကားကမ်းလှမ်းထားဆဲဖြစ်ကြောင်း သိထားပါက မိမိဘက်မှ ထိုအမျိုးသမီးထံ သို့ နေကာဟ်စကား မကမ်းလှမ်းသင့်ချေ။

(ဖသ်ဟွလ်မွတ်စ်လင်မ်)

၂၉၇။ လက်နက်ဖြင့် ချိန်ရွယ်သူ

﴿297﴾ عَنْ ابْنِ عَسَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السَّلَاحَ فَلَيْسَ مِنَّا. (الحديث) رواه مسلم، باب قول النبي ﷺ من حمل علينا السلاح..... رقم: 280

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူ ကျွန်ုပ်တို့ဘက်သို့ လက်နက်ဖြင့် ချိန်ရွယ်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် ကျွန်ုပ်တို့အထဲမှ မဟုတ်ချေ။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၂၉၈။ လက်နက်ဖြင့် ချိန်ရွယ်မှုမပြုသင့်

﴿298﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَا يُسِيرُ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ بِالسَّلَاحِ فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي لَعَلَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ فِي يَدِهِ فَيَقَعُ فِي حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ. رواه البخاري، باب قول النبي ﷺ من حمل علينا السلاح فليس منا، رقم: 7072

ဟဇရသ် အဟူရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့ထဲမှ အကြင်သူသည် မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက် အပေါ် လက်နက်ဖြင့် ချိန်ရွယ်ခြင်းမျိုးမပြုသင့်ချေ။ အကြောင်းမှာ ၎င်းလက်နက်ကို ရှိုင်သွာန် က ဆွဲယူ၍ (မတော်တဆမှု ကျူးလွန်စေလိမ့်မည်)ကို မသိနိုင်ချေ။ ဤသို့ဖြင့် ၎င်းသူသည် (ဤသို့ချိန်ရွယ်ရင်းဖြင့် ၎င်းမွတ်စ်လင်မ်အား ထိခိုက်နစ်နာစေလိမ့်မည်။ ဤသို့ကျူးလွန်မှုအစား ချိန်ရွယ်သူကိုယ်တိုင်) ဂျဟန္နမ်ကျခြင်းခံရမည်။ (ဗုခါရီ)

၂၉၉။ သံစသည့်လက်နက်ဖြင့် ချိန်ရွယ်ခဲ့လျှင်

﴿၃၉၉﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ قَالَ أَبُو الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَشَارَ إِلَى أَخِيهِ بِحَدِيدَةٍ، فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَلْعَنُهُ حَتَّى يَدْعَهُ وَإِنْ كَانَ أَخَاهُ لَا بِيَهُ وَأُمَّهُ

رواه مسلم، باب النهي عن الإشارة بالسلاح الى مسلم، رقم: ၆၆၆၆

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အဗုလ်ကာစင်မ်(رضي الله عنه) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိမွတ်စ်လင်မိညီနောင်တစ်ဦးတစ်ယောက်အား သံစသည့် လက်နက်တစ်စုံတစ်ရာဖြင့် ချိန်ရွယ်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူကို (ဤသို့သော သံစသည့်လက်နက် တစ်စုံတစ်ရာဖြင့် ချိန်ရွယ်လိုက်ခြင်းအမှုကို မစွန့်လွှတ်မချင်း ဖရစ်ရှ်သဟ်များက ၎င်းသူအပေါ် သို့ လအ်နသ်ကျိန်ဆဲကြသည်။ ဤအမှုကိစ္စမျိုးသည် ညီအစ်ကိုအရင်းအပေါ်၌ပင် ဟုတ်စေကာမူ ကျိန်ဆဲခြင်းခံရမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ အကယ်၍ တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် မိမိညီအစ်ကိုအရင်း အပေါ်သို့ သံနှင့်ပြုလုပ်ထားသော လက်နက်တစ်စုံတစ်ရာဖြင့် ချိန်ရွယ်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် တကယ်တမ်းကိုယ်ထိလက်ရောက်သတ်ဖြတ်ရန် ထိခိုက်နစ်နာစေရန် မရည်ရွယ်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားပေသည်။ ၎င်းထိုအပြုအမူသည် ကျီစယ်ခြင်းပင်ဖြစ်စေကာမူ ဖရစ်ရှ်သဟ်များက ထိုသူအပေါ် လအ်နသ်ကျိန်ဆဲကြသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မည်သည့်မွတ်စ်လင်မိတစ်ဦးတစ် ယောက်အပေါ်သို့ပင်ဖြစ်စေ သံစသည့်လက်နက်တစ်စုံတစ်ရာဖြင့် ဟန်လုပ်၍ ချိန်ရွယ်ခြင်းကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် တားမြစ်ခြင်းဖြစ်သည်။ (မဇ္ဈာဟစ်ရ်ဟပ်က်)

၃၀၀။ လိမ်လည်လှည့်လည်များခဲ့လျှင်

﴿300﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَرَّ عَلَى صُبْرَةٍ طَعَامٍ، فَأَذْخَلَ يَدَهُ فِيهَا، فَنَالَتْ أَصَابِعُهُ بَلَلًا، فَقَالَ: مَا هَذَا يَا صَاحِبَ الطَّعَامِ؟ قَالَ: أَصَابَتْهُ السَّمَاءُ يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: أَفَلَا جَعَلْتَهُ فَوْقَ الطَّعَامِ كَمَا يَرَاهُ النَّاسُ، مَنْ غَشَّ فَلَيْسَ مِنِّي.

رواه مسلم، باب قول النبي ﷺ من غشنا فليس منا، رقم: ၃၈၄

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အသီးအနှံပုံထားသော နေရာအနီးမှ ဖြတ်သန်းသွားစဉ် မိမိလက်တော်ကို ၎င်းအသီးအနှံပုံ ထဲသို့ ထည့်လိုက်ရာ ၎င်းအသီးအနှံပုံထဲ၌ စိုနေသည်ကို သိလိုက်ရ၍ အသီးအနှံကို ရောင်း ချနေသော ကုန်သည်အား ဤသီးနှံစိုနေသည်မှာ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟု တမန်တော်မြတ်

﴿﴾ က မေးမြန်းရာ ၎င်းကုန်သည်က ဤသီးနှံအား မိုးရေစိုစွတ်ခဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြားရာ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ က အသင်ဤစိုနေသော အသီးအနှံကို သီးနှံပုံအပေါ်၌ အဘယ်ကြောင့်တင်မထားသနည်း။ သို့မှသာ သီးနှံကို ဝယ်မည့်သူက သိရှိနိုင်မည်။ အကြင် မည်သူမဆို လိမ်လည်လှည့်ဖြားခဲ့လျှင် ၎င်းသူကျွန်ုပ်မှမဟုတ်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကျွန်ုပ်၏ နောက်လိုက်မှ မဟုတ်ချေ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၀၁။ မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးကို ကာကွယ်ပေးခဲ့လျှင်

﴿301﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ أَنَسٍ الْجَنِّي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: مَنْ حَمَى مُؤْمِنًا مِنْ مُنَافِقٍ، أَرَاهُ قَالَ: بَعَثَ اللَّهُ مَلَكًا يَحْمِي لَحْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ، وَمَنْ رَمَى مُسْلِمًا بِشَيْءٍ يُرِيدُ شَيْئَهُ بِهِ حَبَسَهُ اللَّهُ عَلَى جَنْسِ جَهَنَّمَ حَتَّى يُخْرَجَ مِنْهَا قَالَ.

رواه الترمذی، باب الرجل يدب عن عرض أخيه، رقم: ၂၈၈၃

ဟရေသ် မုအာဇ်ပင်နီအနတ်စ်ဂျဟနနီ ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦး၏ (ဂုဏ်သိက္ခာ)ကို (မုနာဖစ်က်) ဘာသာရေးအရေးခြုံများ၏ ဘေးရန်မှ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းပေးခဲ့လျှင် ကိယာမသ်နေ့တွင် အလ္လာဟ် ﴿﴾ သည် ထိုသူအတွက် ဖရစ်ရှ်သဟ်တစ်ပါးကို သတ်မှတ်ပေးမည်။ ထိုဖရစ်ရှ် သဟ်က ထိုသူ၏ခန္ဓာကိုယ်အား ငရဲမီးဘေးမှ အကာအကွယ်ပေးမည်။ အကယ်၍ အကြင်သူ သည် မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်အား နာမည်ပျက်၊ အိမ်ဇာတ်ကျဆင်းစေရန်အတွက် တစ်စုံတစ်ရာစွပ်စွဲခဲ့လျှင် အလ္လာဟ် ﴿﴾ သည် ထိုသူအား ဂျဟန္နမ်၏ တံတားပေါ်၌ (အပြစ် ငရဲကို ခံစားစေလျက်) မိမိ၏ မတရားစွပ်စွဲမှု (၏ အညစ်အကြေးများ)မှ သန့်ရှင်းသွားသည် အထိ ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ထားလိမ့်မည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၃၀၂။ ဂျဟန္နမ်မီးဘေးမှကင်းဝေးရန်

﴿302﴾ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ ذَبَّ عَنْ عَرَضٍ أَخِيهِ بِالْعِيْبَةِ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُعْتَقَهُ مِنَ النَّارِ.

رواه احمد والطبرانی واسناد احمد حسن، مجمع الزوائد ၁၇၄/၈

ဟရေသ် အတစ်မာအ်ပင်နီသေယဇီးဒ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ နောက် ကွယ်တွင် ထိုသူ၏ အိမ်ဇာတ်ကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခဲ့လျှင် (ဥပမာ နောက်ကွယ် အတင်း ပြောသူအား အတင်းပြောခြင်းမှ တားမြစ်ပိတ်ပင်ခဲ့လျှင်) အရှင်မြတ်သည် ထိုသူအား ဂျဟန္နမ် ငရဲမီးဘေးမှ ကင်းဝေးစေရန် တာဝန်ယူတော်မူသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၃၀၃။ အကျအညီပေးခဲ့လျှင်

﴿303﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ رَدَّ عَنْ عِرْضِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَرُدَّ عَنْهُ نَارَ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. رواه احمد. ٤٤٩/٦

ဟရေသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူ မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ အိမ်ထောင်ကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် ကာကွယ်ခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအား ကိယာမသ်နေ့တွင် ဂျဟန္နမ်မီးဘေးမှ ဖယ်ရှားပေးရန် တာဝန်ယူတော်မူသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၃၀၄။ စားမြစ်ခဲ့လျှင်

﴿304﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ حَالَتْ شَفَاعَتُهُ دُونَ حَدِّ مِنْ خَلْدُودَ اللَّهِ، فَقَدْ ضَادَّ اللَّهَ، وَمَنْ خَاصَمَ فِي بَاطِلٍ وَهُوَ يَعْلَمُهُ لَمْ يَزَلْ فِي سَخَطِ اللَّهِ حَتَّى يَنْزِعَ عَنْهُ، وَمَنْ قَالَ فِي مُؤْمِنٍ مَا لَيْسَ فِيهِ أَسْكَنَهُ اللَّهُ رَدْعَةَ الْخَبَالِ حَتَّى يَخْرُجَ مِمَّا قَالَ. رواه ابو داود، باب في الرجل يعين على خصومة..... رقم: ٣٥٩٧

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ကြားဝင်အသနားခံပေးခြင်းဖြင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ဥပဒေစည်းကမ်းချက်များအနက်မှ စည်းကမ်းချက်တစ်ခုခုသည် တားမြစ်ခြင်းခံခဲ့ရလျှင် (ဥပမာ ထိုသူ၏ ကြားဝင်အသနားခံပေးမှုကြောင့် သူခိုး၌ လက်ဖြတ်ခြင်းခံရခြင်းမှ လွတ်မြောက်ခဲ့လျှင်) ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် ပြိုင်ဘက်ပြုသူဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် မှားနေမှန်းသိလျက်နှင့် ပြဿနာရန်မီးပွားနေလျှင် ထိုသူသည် ဤသို့သော ပြဿနာရန်မီးရှောက်ခြင်းအမှုကို မစွန့်လွှတ်မချင်း အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏မနှစ်မြို့မှု၌ရှိနေလိမ့်မည်။ အကြင်သူတစ်ဦးသည် မုအ်မင်န်တစ်ဦး တစ်ယောက်နှင့်ပတ်သက်၍ (ထိုသူ၌မရှိသောအရာနှင့်ပတ်သက်၍) မကောင်းပြောဆိုခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ)က ထိုသို့မကောင်းပြောသောသူအား ဂျဟန္နမ်ကျရောက်နေသူတို့၏သွေးပုပ်၊ ပြည်ပုပ်များ၏၊ အင်းအိုင်များ၌ နစ်မြုပ်ထားလိမ့်မည်။ အဘယ်မျှတိုင်ဟူမူ ထိုသူသည် မိမိ၏ဤမတရား စွပ်စွဲပြောဆိုမှု၏ အစားပေးခြင်းကိုခံယူပြီး ဤအပြစ်ဂိုနာဟ်များမှ သန့်ရှင်းသွားသည် အထိဖြစ်သည်။

(အဗူဒါဝူဒ်)

၃၀၅။ ပျက်ဆီးရန် လုံလောက်ခြင်း

﴿305﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا تَحَاسَدُوا، وَلَا تَنَاجَشُوا، وَلَا تَبَاغَضُوا، وَلَا تَدَابَرُوا، وَلَا يَبْعُ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا، الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ، لَا يَظْلِمُهُ، وَلَا يَخْذُلُهُ، وَلَا يَخْفِرُهُ، التَّقْوَى ههنا، وَيُشِيرُ إِلَى صدره ثلاث مرار: بِحَسْبِ امْرِئٍ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ، كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ، دَمُهُ وَمَالُهُ وَعِرْضُهُ.

رواه مسلم: باب تحريم ظلم المسلم، رقم: ၆၀၄၂

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မနာလိုဝန်တိုမှုမပြုနှင့်။ ရောင်းဝယ်ရာတွင် ဝယ်ရန် ဆန္ဒ မရှိဘဲနှင့် ၎င်းအား လှည့်ဖျားရန်အတွက် ဈေးမြှင့်ပေးခြင်းမပြုလေနှင့်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ရန်ငြိုးထားခြင်း၊ အမျက်ပွားခြင်းမျိုးမပြုနှင့်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အရောတဝင်ဂရုစိုက်ခြင်းမျိုး မပြုဘဲ မနေပါနှင့်။ တစ်ဦးအပေါ် တစ်ဦးဖောက်သည်လု၍ ရောင်းဝယ်ခြင်းမျိုး (အပြိုင်အဆိုင် သဘောဖြင့် ဈေးရောင်းချခြင်းမျိုးမပြုနှင့်။ အရှင်မြတ်၏ကျေးကျွန်အဖြစ်ပီသစွာ နေထိုင်၍ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ညီအစ်ကိုစိတ်မွေးကြ။ မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးသည် အခြားမွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦး နှင့် ညီအစ်ကိုဖြစ်ကြရာ တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး လွန်ကျူးမှုမပြုကြချေ။ (အကယ်၍ အခြား တစ်စုံတစ်ယောက်က ထိုသူအပေါ် လွန်ကျူးစော်ကားမှုပြုခဲ့လျှင်) ထိုသူကို မကူညီဘဲမနေ နှင့်။ ထိုသူကို အထင်အမြင်သေးခြင်းမျိုးလည်း မပြုနှင့်။ (ထိုနေရာသို့ အရောက်တွင် တမန် တော်မြတ်(ﷺ) က မိမိရင်ဘတ်ကို ညွှန်ပြ၍ သုံးကြိမ်သုံးခါ မိန့်ဆိုတော်မူသည်။) ဤနေရာ တွင် (သပ်ကံဝါ) ရှောင်ကြဉ်ခြင်းရှိသည်။ လူတစ်ယောက်၏ မကောင်းဖြစ်ခြင်းအတွက် မိမိ၏ ညီနောင်မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို အထင်သေးခြင်းမျှပင် လုံလောက်ပေသည်။ မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို အထင်သေးခြင်းမျှပင် လုံလောက်ပေသည်။ မွတ်စ်လင်မ် တစ်ဦး၏သွေး၊ ထိုသူ၏ဥစ္စာပစ္စည်းနှင့် ထိုသူ၏ အိမ်ထောင်တို့သည် အခြားမွတ်စ်လင်မ် တစ်ဦးအဖို့ ဟရာမ်ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်ဆိုခဲ့သော ‘သပ်ကံဝါ’ ဤနေရာ၌ရှိသည်ဟူ သော စကား၏ဆိုလိုရင်းမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ သပ်ကံဝါဟူသည် အလ္လာဟ် (ﷻ) အား ကြောက်ရွံ့မှုနှင့် ကိယာမသ်နေ့တွင် ရှင်းလင်းရမည့် စာရင်းအင်းနှင့်ပတ်သက်သော ပူပန် သောက စိတ်ကိုခေါ်သည်။ သပ်ကံဝါသည် နှလုံးသားတွင် ဖြစ်ပေါ်လာသော ခံစားချက်ဖြစ် သည်။ ယင်းကို အခြားသူတစ်ဦးသည် မျက်စိဖြင့် မတွေ့မြင်နိုင်သဖြင့် ဤသူတွင် သပ်ကံဝါရှိ

မရှိဆိုသည်ကိုလည်း မသိနိုင်ချေ။ သို့ဖြစ်ပေရာ မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးသည် အခြားမွတ်စ်လင်မ် တစ်ဦးကို အထင်အမြင်သေးရန် အခွင့်မရှိချေ။ ၎င်းသူအား အပြင်ပန်းအခြေအနေကို အကဲ ခတ်၍ အထင်အမြင်သေးရန် မည်သည့်ခိုင်လုံသောအကြောင်းပြချက်ရှိပါမည်နည်း။ ၎င်းသူ၏ နှလုံးသား၌ သပ်ကံဝါရှိနေခဲ့လျှင် ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ အိမ်ထောင်မြင့်မား သူဖြစ်မည်။

(မအာရေဖွလ်ဟဒီးဆ်)

၃၀၆။ မနာလိုဝန်တိုခြင်းမှရှောင်ပါ

﴿306﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: إِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ، فَإِنَّ الْحَسَدَ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ، أَوْ قَالَ: الْعُسْبَ.

رواه ابو داود، باب في الحسد، رقم: ၄၉၀၃

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ မနာလိုဝန်တိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ။ မီးသည်ထင်းကို လောင်မြိုက်ဝါးမျိုလိုက် သကဲ့သို့ မနာလိုဝန်တိုခြင်းသည် လူသား၏ ကောင်းမှုများအားလုံးကို ဝါးမျိုဖျက်ဆီးပစ်လိုက် သည်။ သို့မဟုတ် ကောက်ရိုးကိုဝါးမျိုပစ်လိုက်သကဲ့သို့ဖြစ်သည်။

(အဗူဒါူဒ်)

၃၀၇။ ကျေနပ်မှုမရှိပဲယူခြင်းမပိုင်

﴿307﴾ عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: لَا يَحِلُّ لِمَرِيءٍ أَنْ يَأْخُذَ عَصًا أَخِيهِ بِغَيْرِ طِبِّ نَفْسٍ مِنْهُ. رَوَاهُ ابْنُ حِبَّانَ، قَالَ الْمُحَقِّقُ: إسناده صحيح ၁/၂၃/၃၁၆

ဟဇရသ် အဗူဟုမိုင်ဒ်ဆာအဒီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်အဖို့ ယင်း၏ညီနောင်၏ တုတ်ကောက်(ကဲ့သို့ သေးငယ်သောပစ္စည်းပင်ဖြစ်စေ) ၎င်း၏ကျေနပ်နှစ်သက်မှုမပါဘဲ ယူခြင်းမပိုင်ချေ။

(အိမ်နေဟိမ်ဟးန့်)

၃၀၈။ ပြောင်လျှောင်ကျီစယ်သည့်သဘောဖြင့်

﴿308﴾ عَنْ يَزِيدَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: لَا يَأْخُذَنَّ أَحَدُكُمْ مَتَاعَ أَخِيهِ لَاجِبًا وَلَا جَادًا.

(الحدِيث) رَوَاهُ ابُو داود، باب من يأخذ الشيء من مزاح، رقم: ၅၀၀၃

ဟဇရသ် ယဇီးဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အသင်တို့အထဲမှ မည်သူပင်ဖြစ်စေ မိမိညီနောင်၏

ဥစ္စာပစ္စည်းတစ်ခုခုကို ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ ပြောင်လှောင်ကျီစယ်သည့်သဘောဖြင့်လည်း မယူနှင့်။
အမှန်တကယ်လည်း မယူနှင့်။ (အဗူဒါူဒ်)

၃၀၉။ ဟဟာဗ်မဟုတ်

﴿309﴾ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ ﷺ أَنَّهُمْ كَانُوا يَسِيرُونَ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فَأَمَّ رَجُلٌ مِنْهُمْ فَأَنْطَلَقَ بَعْضُهُمْ إِلَى حَبْلٍ مَعَهُ فَأَخَذَهُ فَفَزِعَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يُرَوِّعَ مُسْلِمًا.

رواه أبو داود، باب من يأخذ الشيء، من مزاح، رقم: ၅၀၀၄

ဟဇရတ် အဗ်ဒုရ်ရဟ်မာန်ဗင်န်အဗူလိုင်လာ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော် မြတ်(ﷺ)၏ ဆွဟာဗဟ်များထံမှ ဤအဖြစ်အပျက်ကို ကြားသိခဲ့သည်။ တစ်နေ့သ၌ တမန် တော်မြတ်(ﷺ) သည် မိမိဆွဟာဗဟ်များနှင့် ခရီးသွားနေသည်။ တစ်နေရာတွင် ဆွဟာဗီ တစ်ဦးအိပ်ပျော်သွားခဲ့သည်။ ထိုအခါ မိတ်ဆွေ ဆွဟာဗီတစ်ဦးက (ပြောင်လှောင်သည့်သဘော ဖြင့်) ၎င်း၏ကြိုးကို ဝှက်ထားလိုက်သည်။ (ထိုသူနီးလာသောအခါ၌ မိမိကြိုးကိုမတွေ့ရသော အခါ) ထိုသူအလွန်စိုးရိမ်ဝမ်းနည်းနေသည်။ ဤအပေါ် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးသည် အခြားမွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်အပေါ် ခြောက် လှန်ခြင်း၊ ဝမ်းနည်းစေခြင်းမျိုးသည် ဟလာလ်မဟုတ်ချေ။ (အဗူဒါူဒ်)

၃၁၀။ မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦး သတ်ဖြတ်ခံရခြင်း

﴿310﴾ عَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: قَتَلَ الْمُؤْمِنُ أَكْبَرُ عُنْدَ

اللَّهِ مِنْ زَوَالِ الدُّنْيَا. رواه النسائي، باب تعظيم الدم، رقم: ၃၄၄၀

ဟဇရတ် ဗုရိုင်ဒဟ်(رضي الله عنه)က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူ သည်။ မုအ်မင်န်တစ်ဦးတစ်ယောက် သတ်ဖြတ်ခံရခြင်းသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ တစ်လောကလုံး ပျက်ဆီးသွားခြင်းထက် သာပိုဆိုးရွားပေသည်။ (နစာအီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ တစ်လောကလုံးကို ပျက်ဆီးပစ်လိုက်ခြင်းသည် လူသား များထံတွင် ဆိုးရွားသောအမှုဖြစ်သည်ထက် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်ပါးတွင် မုအ်မင်န်တစ်ဦးအား သတ်ဖြတ်လိုက်ခြင်းသည် သာပိုဆိုးရွားလှပေသည်။

၃၁၁။ မုဒ်မင်နီအား သတ်ဖြတ်ခဲ့လျှင်

﴿311﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ وَابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَذْكُرَانِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَوْ أَنَّ أَهْلَ السَّمَاءِ وَأَهْلَ الْأَرْضِ اشْتَرَكُوا فِي دَمِ مُؤْمِنٍ لَا كَبَّهُمُ اللَّهُ فِي النَّارِ.

رواه الترمذی، وقال: هذا حديث غريب، باب الحكم في الدماء، رقم: ၁၃၄၈

ဟဇရတ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(رضي الله عنه) နှင့် ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) တို့က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ မိုးနှင့်မြေရှိ အဖန်ဆင်းခံများအားလုံးစုပေါင်း၍ မုဒ်မင်နီတစ်ဦးအား သတ်ဖြတ်ခဲ့လျှင် ထိုအဖန်ဆင်းခံများအားလုံးကို မှောက်လျက် ဂျဟန္နမ်ထဲသို့ ပစ်ချတော်မူလိမ့်မည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၁၂။ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်

﴿312﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: كُلُّ ذَنْبٍ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَغْفِرَهُ إِلَّا مِنْ مَاتَ مُشْرِكًا، أَوْ مُؤْمِنٌ قَتَلَ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا.

رواه أبو داود، باب في تعظيم قتل المؤمن، رقم: ၄၂၇၀

ဟဇရတ် အဗူဒရ်ဒါအ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ဤသို့ကြားခဲ့သည်။ ရိုရ်ကပြုရင်းဖြင့် သေဆုံးသူနှင့် မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးကို တမင်သက်သက် သတ်ဖြတ်သူတို့၏ ဂိုနာဟ်များမှလွဲ၍ အခြားဂိုနာဟ်များအားလုံးနှင့်ပတ်သက်ပြီး အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ကို မျှော်လင့်နိုင်သည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၃၁၃။ သတ်ဖြတ်ပြီး ပျော်ရွှင်နေလျှင်

﴿313﴾ عَنْ عَبْدِ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا فَأَغْتَبَطَ بِقَتْلِهِ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ مِنْهُ صَرْفًا وَلَا عَدْلًا. رواه أبو داود، باب في تعظيم قتل المؤمن، رقم: ၄၂၇၀

سنن أبي داود، طبع دار الحديث، مكة المكرمة

ဟဇရတ် အုဟဒဟ်ဗင်နီဆွာမိသ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မုဒ်မင်နီတစ်ဦးတစ်ယောက်ကို သတ်ဖြတ်လိုက်ပြီးနောက် ဤကိစ္စအတွက် ပျော်ရွှင်ကြည်နူးနေခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူပြုခဲ့သော ဖရပ်ဖတာဝန်များကိုလည်းကောင်း၊ နဖီလ်အိဗာဒ်များကိုလည်းကောင်း၊ လက်ခံလိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၃၁၄။ သတ်သူနှင့် အသတ်ခံရသူဂျပာနွမ်မီးထဲသို့ပစ်ချခံရ

﴿314﴾ عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِذَا تَوَاجَعَتِ الْمُسْلِمَانِ بِسَيْفَيْهِمَا، فَالْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ فِي النَّارِ قَالَ: فَقُلْتُ أَوْ قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! هَذَا الْقَاتِلُ، فَمَا بَالُ الْمَقْتُولِ؟ قَالَ: إِنَّهُ قَدْ أَرَادَ قَتْلَ صَاحِبِهِ.

رواه مسلم، باب إذا تَوَاجَعَتِ الْمُسْلِمَانِ بِسَيْفَيْهِمَا، رقم: ၂၇၀၃

ဟဇရတ် အဗူဗင်္ဂရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကယ်၍ မွတ်စ်လင်မ်နှစ်ဦးသည် ဓါးကိုယ်စီ ကိုင်၍ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး တိုက်ခိုက်ရန်အတွက် ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြလျှင် (ငင်းခေါက် တစ်ဦးက တစ်ဦးကို သတ်ဖြတ်ပစ်လိုက်လျှင်) သတ်သူရော အသတ်ခံရသူပါ နှစ်ဦးစလုံး ဂျပာနွမ်မီးထဲသို့ ပစ်ချခြင်းခံရမည်။ ဟဇရတ် အဗူဗင်္ဂရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ် သို့မဟုတ် တစ်ဦးဦးက ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) သတ်သူအား ဂျပာနွမ်သို့ ပစ်ချခံရခြင်းအကြောင်းမှာမူ ရှင်းပါသည်။ သို့ရာတွင် အသတ်ခံရသူမှာမူ အဘယ်ကြောင့် ဂျပာနွမ်သို့ ပစ်ချခြင်းခံရပါသနည်းဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤအသတ်ခံရသူသည်လည်း မိမိညီနောင်အား သတ်ဖြတ်ရန် ဆန္ဒထားခဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၃၁၅။ ကြီးပေးသော အပြစ်ရှိသူများ

﴿315﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلَ النَّبِيُّ ﷺ عَنِ الْكَبَائِرِ قَالَ: الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ، وَغُفُورُ الْوَالِدَيْنِ، وَقَتْلُ النَّفْسِ، وَشَهَادَةُ الزُّوْرِ.

رواه البخارى، باب ما قيل فى شهادة الزور، رقم: ၂၆၀၃

ဟဇရတ် အနတ်စ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား(ကဗီရဟ်ဂိုနာဟ်)ကြီးလေးသောဂိုနာမကောင်းမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ (အဘယ်အရာများဖြစ်ကြသနည်းဟု) မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် (ရှိရိက်)တုဖက် ယှဉ်တွဲကိုးကွယ်မှုပြုခြင်း၊ မိဘစကားကိုဖီဆန်ခြင်း၊ သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ မုသားသက်သေခံခြင်းဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။

(ဗုခါရီ)

၃၁၆။ ခုနစ်မျိုးသော အပြစ်ရှိသူ

﴿316﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُؤِبَّاتِ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَا هُنَّ؟ قَالَ: الشِّرْكُ بِاللَّهِ، وَالسِّحْرُ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ، وَآكلُ الرِّبَا، وَآكلُ مَالِ النِّسَمِ، وَالتَّوَلَّى يَوْمَ الرَّخْفِ، وَقَذْفُ الْمُخَصَّنَاتِ الْمُؤْمَنَاتِ الْغَافِلَاتِ.

رواه البخارى، باب قول الله تعالى: ان الذين ياكلون اموال اليتامى ... رقم: ၂၇၆၆

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသားအား ပျက်စီးစေသော ခုနစ်မျိုးသော အပြစ်ရှိသူများမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်များက ယာရုစ္စလလ္လာဟ်(ﷺ) ယင်းခုနစ်မျိုးသော ပြစ်မှုရှိသူများမှာ အဘယ်အရာများပါနည်းဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အလ္လာဟ် (ﷻ) နှင့် တွဲဖက်၍ အခြားတစ်စုံတစ်ရာကိုပါ ကိုးကွယ်ခြင်း၊ စုန်းမှော်ပယောဂစသည်များ ပြုလုပ်ခြင်း၊ မတရားသဖြင့် အခြားသူအား သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ အတိုးစားခြင်း၊ ယသီးမ် ဖတဆိုးကလေးသူငယ်များ၏ဥစ္စာပစ္စည်းကို စားသုံးခြင်း၊ (မိမိအသက်ကို ကာကွယ်ရန်အတွက်) အစ္စလာမ့်စစ်တပ်မှ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခြင်း၊ မကောင်းမှုမှကင်းရှင်းသော အီမာန်ရှင်အမျိုးသမီးအား ဇနောကျူးလွန်ကြောင်း စွပ်စွဲခြင်းတို့ ဖြစ်ပေသည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (ဗုခါရီ)

၃၁၇။ ညီနောင်၏ ဒုက္ခအပေါ် ဝမ်းသာမနေနှင့်

﴿317﴾ عَنْ وَائِلَةَ بِنِ الْأَسْقَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا تَطْهَرِ الشَّمَاتَةَ لِأَخِيكَ، فَيَرْحَمَهُ اللَّهُ وَيَبْتَليَكَ.

رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن غريب، باب لا تطهر الشماتة لأخيك، رقم: ၂၀၀၆

ဟရေသ် ဝါဝိလဟ်ဗင်န်အပ်စ်ကအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့ မိမိညီနောင် မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ကြုံတွေ့ ခံစားနေရသော ဘေးဒုက္ခပူဆွေးဝမ်းနည်းနေမှုအပေါ် ဝမ်းသာကျေနပ်မှုမဖြစ်ကြနှင့်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုသူအပေါ်သို့ မိမိ၏သနားကြင်နာမှု သက်စေပြီး ဒုက္ခအပေါင်းမှကယ်တော်မူပြီး ဤဒုက္ခဘေးရန်ကို အသင့်အပေါ်သို့သက်ရောက်စေတော်မူနိုင်သည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၃၁၈။ အရှက်ခွဲလျှင်

﴿318﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ عَيَّرَ أَخَاهُ بِذَنْبٍ لَمْ يَمُتْ حَتَّى يَغْمَلَهُ، قَالَ أَحْمَدُ: قَالُوا: مِنْ ذَنْبٍ قَدْ تَابَ مِنْهُ.

رواه الترمذی وقال: حديث حسن غريب، باب في وعيد من عيّر أخاه بذنب، رقم: ۲۵۰۵

ဟဇရသ် မုအာဇဗင်နဂျဗလ်(ﷺ)က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦး၏ သောင်းငယ်ပြု အမှားဝန်ချတောင်းပန်ခဲ့ပြီးသော အပြစ်ရှိနာဟ်တစ်ခုခုနှင့် ပတ်သက်၍ အရှက်ခွဲလျှင် (အရှက်ရစေလျှင်) ထိုအရှက်ခွဲသူကိုယ်တိုင် ဤအပြစ်ရှိနာဟ်ကို မကျူးလွန်ခဲ့သေးဘဲ သေဆုံး နိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၃၁၉။ ကာဖစ်ရ်ဟု ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ခဲ့လျှင်

﴿319﴾ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَيُّمَا امْرِئٍ ء قَالَ لَا خِيَةَ: يَا كَافِرُ! فَقَدْ بَاءَ بِهَا أَحَدُهُمَا، إِنْ كَانَ كَمَا قَالَ، وَإِلَّا رَجَعَتْ عَلَيْهِ.

رواه مسلم، باب بيان حال إيمان.....، رقم: ၂၁၆

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နအုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိညီနောင် မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို အိုကာဖစ်ရ်ဟု ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ခဲ့လျှင် ‘ကွမ်ရ်’သည် ယင်းတို့နှစ်ဦးအနက် တစ်ဦးဦးအပေါ်သို့ မုချကျရောက်မည်။ အကယ်၍ ဤသို့သမုတ်ခေါ်ဝေါ်ခြင်းခံရသူကိုယ်တိုင်က ကာဖစ်ရ်ဖြစ်နေခဲ့လျှင်မူ အကြောင်းမဟုတ်ချေ။ အကယ်၍ ဤသို့အခေါ်ခံရသူသည် ကာဖစ်ရ်မဟုတ်ခဲ့လျှင်မူ ဤစကားလုံးသည် စတင်ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲခဲ့သူထံသို့သာ ဆိုက်ရောက်ချေမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၂၀။ အလ္လာဟ်၏ ရန်သူဟု ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ခဲ့လျှင်

﴿320﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: وَمَنْ دَعَا رَجُلًا بِالْكَفْرِ أَوْ قَالَ: غَدْرُ اللَّهِ! وَلَيْسَ كَذَلِكَ إِلَّا حَارَ عَلَيْهِ.

(وهو جزء من الحديث) رواه مسلم، باب بيان حال إيمان.....، رقم: ၂၁၇

ဟဇရသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အခြားတစ်ဦးတစ်ယောက်အား ကာဖစ်ရ် သို့မဟုတ် အလ္လာဟ်ရဲ့ ရန်သူဟု ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ခဲ့ရာ အခေါ်ခံရသူသည် ထိုသို့မဟုတ်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူ၏ခေါ်ဝေါ်သမုတ်မှုသည် ၎င်းသူအပေါ်သို့ ကျရောက်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၂၁။ သတ်ဖြတ်သူကဲ့သို့ပင် ကြီးပေးသော ဂိုနာဟ်

﴿321﴾ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا قَالِ

الرَّجُلُ لِأَخِيهِ: يَا كَافِرُ! فَهُوَ كَقَتْلِهِ. رواه البيهقي ورجاله ثقات، مجمع الزوائد ١٤/١٨

ဟဇရတ် အင်မ်ရာန်ဗင်န့်ဟုစိုင့်န့်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ အကြင်သူသည် မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်မိတစ်ဦးတစ်ယောက်ကို (အို ကာဖစ်ရ်) ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူအား သတ်ဖြတ်သကဲ့သို့ပင် (ကြီးလေးသော) အပြစ်ဂိုနာဟ်ဖြစ်သည်။ (ဝေါအစ်ဒ်)

၃၂၂။ လအ်နုသ်ကျိန်ဆဲခြင်းမပြုလုပ်သင့်

﴿322﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَا يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ

يَكُونَ لَعَانًا. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ماجاء في اللعن واللعن رقم: ٢٠١٩

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န့်မတ်စ်အူးဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုအ်မင်န့်များအဖို့ တစ်စုံတစ်ယောက်အား လအ်နုသ်ကျိန်ဆဲခြင်းနှင့် ရှုတ်ချကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခြင်းသည် မထိုက်သင့်ချေ။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၃၂၃။ များစွာကျိန်ဆဲတတ်သူ

﴿323﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يَكُونُ اللَّعَانُونَ

شُفَعَاءَ وَلَا شُهَدَاءَ، يَوْمَ الْقِيَامَةِ. رواه مسلم، باب النهي عن لعن الدواب وغيرها، رقم: ٦٦١٠

ဟဇရတ် အဗူဒရ်ဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ များစွာကျိန်ဆဲတတ်သူသည် ကိယာမတ်နေ့တွင် ဂိုနာဟ်ကျူးလွန်သူများအတွက် ကြားဝင်အသနားခံပေးသူများတွင်လည်း ပါဝင်မည်မဟုတ်သကဲ့သို့ နဗီရုဇ်လ်များ၏သာသနာ့ဖိတ်ခေါ်မှုတွင် သက်သေခံများ၌လည်း ပါဝင်ခွင့်ရမည်မဟုတ်ချေ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၂၄။ မုအ်မင်န့်အပေါ် လအ်နုသ်ပြုသူ

﴿324﴾ عَنْ ثَابِتِ بْنِ الصَّحَّاحِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَعْنُ الْمُؤْمِنِ كَقَتْلِهِ.

(وهو جزء من الحديث) رواه مسلم، باب بيان غلظ تحريم قتل الانسان نفسه، رقم: ٣٠٣

ဟဇရတ် ဆာဗိသ်ဗင်န့်ဒွတ်ဟာက်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုအ်မင်န့်များအပေါ်တွင် လအ်နုသ်ကျိန်ဆဲခြင်းသည် ထိုသူအား သတ်

ဖြတ်သကဲ့သို့ပင် အပြစ်ကြီးလေးပေသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၃၂၅။ အကောင်းဆုံးနှင့် အယုတ်ညံ့ဆုံးသော ဗန္ဓုဟ်

﴿325﴾ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غَنْمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيُّ ﷺ: خَيْرُ عِبَادِ اللَّهِ الَّذِينَ إِذَا رُؤُوا ذُكِرَ اللَّهُ، وَشِرَارُ عِبَادِ اللَّهِ الْمَشَاءُونَ بِالتَّيْمِمَةِ، الْمَفْرَقُونَ بَيْنَ الْأَجَبَةِ الْبَاغُونَ لِلْبِرِّ آءِ الْغَتِّ.

ဟရေသ် အိမ်ဒုဂ်ရဟ်မာန်ဗင်န်ဂန်မ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူတို့ကို မြင်တွေ့ရခြင်းအားဖြင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား သတိရ နိုင်မည်ဆိုလျှင် ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အကောင်းဆုံးသော (ဗန္ဓုဟ်)ကျေး ကျွန်ဖြစ်ပေသည်။ ထို့နောက် ကုန်းတိုက်သူ၊ မိတ်ဆွေများအကြားသွေးခွဲသူ၊ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ မွန်မြတ်သော သူတော်စင် သူတော်ကောင်းများအား အပြစ်ရှိနာဟ်တစ်စုံတစ်ရာ သို့မဟုတ် ဘေးဒုက္ခတစ်စုံတစ်ရာတွင် နှစ်မွန်းစေရန် ကြိုးပမ်းနေသူသည် အရှင်မြတ်ထံတော်၌ အယုတ် ညံ့ဆုံးသော ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၃၂၆။ ကဗရ်အလားပုံရမည့် အပြစ်(၂)မျိုး

﴿326﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى قَبْرَيْنِ فَقَالَ: إِنَّهُمَا لَيَعْدَبَانِ وَمَا يُعْدَبَانِ فِي كَبِيرٍ، أَمَّا هَذَا فَكَانَ لَا يَسْتَتِرُ مِنْ بَوْلِهِ، وَأَمَّا هَذَا فَكَانَ يَمْسِي بِالتَّيْمِمَةِ.

(الحديث) رَوَاهُ ابْنُ حِبَرٍ، باب الغيبة، رقم: ٦٠٥٢

ဟရေသ် အိမ်နေအဗ္ဗ ဘစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကဗရ်နှစ်ခုအနီးမှ ဖြတ်သန်းသွားသောအခါ ဤအတိုင်းမိန့်ဆိုခဲ့သည်။ ယင်းကဗရ်မှ နှစ်ဦး စလုံးသည် (အဇာဗ်) အပြစ်ဒဏ်ကျခံနေရပေသည်။ ယင်းအပြစ်ဒဏ်သည်လည်း အလွန် ကြီးလေးသော ကိစ္စကြောင့်မဟုတ်ပေ။ ထို့ပြင် ယင်းပြစ်မှုများကို ရှောင်ကြဉ်ရန်မှာလည်း ခက်ခဲပင်ပန်းမှုမရှိချေ။ ၎င်းတို့အထဲမှ တစ်ဦးသည် (အပေါ့သွားရာတွင်) ဆီးစက်များမှ မရှောင်ကြဉ်၍ဖြစ်ပြီး ကျန်တစ်ဦးမှာ ကုန်းချောခဲ့မှုကြောင့်ဖြစ်သည်။ (ဗုခါရီ)

၃၂၇။ အိင်ဇ်ညှိုးနွမ်းဒောင် ဖျက်ဆီးသူများ

﴿327﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لِمَا عَرِجَ بِي مَرَزْتُ بِقَوْمٍ لَهُمْ أَظْفَارٌ مِنْ نَحَاسٍ يَنْحُمِسُونَ وَخَوَاهُهُمْ وَصُدُّوا عَنْهُمْ، فَقُلْتُ: مَنْ هَؤُلَاءِ يَا جِبْرِيلُ؟ قَالَ: هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ لَحْمَ النَّاسِ وَيَقْعُونَ فِي أَعْرَاضِهِمْ.

ဟဇရသ် အနုတ်စ်ဗင်နီမာလစ်က(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်သည် (မိအ်ရာဂျ) ကောင်းကင်ခရီးကို သွားစဉ်အခါက ဤ ပုဂ္ဂိုလ်များကို တွေ့ခဲ့ရသည်။ ယင်းတို့၏ လက်သည်းများသည် သံကဲ့သို့ဖြစ်နေပြီး ယင်း လက်သည်းများဖြင့် ၎င်းတို့၏ မျက်နှာနှင့် ရင်ဘတ်များကို ကုတ်ဖဲ့၍ ဒဏ်ရာများရရှိစေပြီး ဤဖြစ်ဒဏ်၌ ခံစားနေရပေသည်။ ကျွန်ုပ်က ဟဇရသ် ဂျစ်ဗ်ရာအီးလ်(عليه السلام) အား ဤသူ များသည် အဘယ်သူများဖြစ်ကြသနည်းဟု မေးရာ ဟဇရသ်ဂျစ်ဗ်ရာအီးလ်(عليه السلام) က ဤသူ များသည် သူတစ်ပါး၏ အသားကိုစားသူများဖြစ်ကြသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သူတစ်ပါးအတင်း အဖျင်းကိုပြောသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းပြင် အခြားသူများ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ညှိုးနွမ်းအောင် ဖျက်ဆီးသူများဖြစ်ကြသည်။ (အဗူဒါူဒ်)

၃၂၈။ နောက်ကျယ်အတင်းအဖျင်းပြောသူ

﴿328﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فَأَرْتَفَعَتْ رِيحٌ مُنْتَبَهَةً فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَلَا تَذَرُونَ مَا هَذِهِ الرِّيحُ؟ هَذِهِ رِيحُ الَّذِينَ يَغْتَابُونَ الْمُؤْمِنِينَ.

رواه احمد ورجاله ثقات: مجمع الزوائد ١٧٢/٨

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်ဗင်နီအဗ်ဒူလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူရှိနေခဲ့သည်။ ထိုအခိုက် မကောင်းသော အနံ့ဆိုးတစ်ခုထွက်လာသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အနံ့ဆိုးသည် မည်သူထံမှလာသည်ကို အသင်သိပါ၏လော။ ဤအနံ့ဆိုးသည် မွတ်စ်လင်မ်များ၏ နောက်ကျယ်အတင်းအဖျင်းပြောသူများထံမှလာခဲ့သည် ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၃၂၉။ အတင်းပြောခြင်းသည် နောက်ဆုံးရှုံး

﴿329﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَجَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَا: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْغَيْبَةُ أَشَدُّ مِنَ الزَّيْنَةِ وَكَيْفَ الْغَيْبَةُ أَشَدُّ مِنَ الزَّيْنَةِ؟ قَالَ: إِنَّ الرَّجُلَ لَيَزْنِي فَيَتْرُبُ اللَّهُ عَلَيْهِ وَإِنْ صَاحَبَ الْغَيْبَةَ لَا يُغْفَرُ لَهُ حَتَّى يَغْفِرََهَا لَهُ صَاحِبُهُ.

رواه البيهقي في شعب الإيمان ٣٠٦/٥

ဟဇရသ် အဗူအဒ်(ﷺ) နှင့် ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်ဗင်နီအဗ်ဒူလ္လာဟ်(ﷺ) တို့ ဆင့်ပြန် ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နောက်ကျယ်အတင်းပြောခြင်းသည် ဇနောကျူးလွန်ခြင်းထက် သာပိုဆိုးရွားလှပေသည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ)များက တမန် တော်မြတ်(ﷺ) အား ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) နောက်ကျယ်အတင်းပြောခြင်းသည် ဇနောအမှုထက် အဘယ်ကြောင့်သာပိုဆိုးဝါးရပါသနည်းဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အကယ်

၍ လူသားသည် ဇနောကျူးလွန်မိခဲ့လျှင် သောင်ဗဟ်အမှားဝန်ချတောင်းပန်ကြပေ၏။ အလ္လာဟ်
﴿ﷻ﴾ သည် ထိုသူ၏ သောင်ဗဟ်ကို ကဗူလ်ပြုတော်မူသည်။ သို့ရာတွင် နောက်ကွယ်
အတင်းပြောခြင်းတွင်မူ အပြောခံရသူက ခွင့်မလွှတ်သရွေ့ အလ္လာဟ်﴿ﷻ﴾ ဘက်တော်မှ
ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာမှု မပြုချေ။ (ဗိုဉ်ဟကီ)

၃၃၀။ ခါးသက်မှုသည် ပင်လယ်ရေဒါပေါ်လွှမ်းမိုး

﴿330﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قُلْتُ لِلنَّبِيِّ ﷺ: حَسْبُكَ مِنْ صَفِيَّةَ كَذَا
وَكَذَا. تَعْنِي قَصِيرَةً. فَقَالَ: لَقَدْ قُلْتَ كَلِمَةً لَوْ مَرَّجَ بِهَا النَّحْرُ لَمَزَجَتْهُ، قَالَتْ: وَحَكَيْتُ
لَهُ إِنْسَانًا، فَقَالَ: مَا أَحْبُّ إِلَيَّ حَكَيْتُ إِنْسَانًا وَإِنْ لِي كَذَا وَكَذَا.

رواه ابوداؤد، باب في الغيبة، رقم: ၄၈၇၀

ဟဇရတ် အာအေရဟ်﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်မက တမန်တော်မြတ်
﴿ﷺ﴾ အား တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ အတွက် ဆွဖီယဟ်ရဲ့ အရပ်အမောင်းဟာ ဖူလုံနေပြီဟု
ပြောရာ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ က အသင်မ အဘယ်သို့ပြောဘိသနည်း။ အကယ်၍ ဤစကား
ကို ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာထဲသို့ ရောလိုက်လျှင်ပင် ဤစကား၏ခါးသက်မှုသည် ပင်လယ်ရေ၏
အင်ဓာတ်အပေါ် လွှမ်းမိုးကာ ခါးသွားစေမည်ဟု မိန့်တော်မူသည်။ ဤသို့ပင် တစ်ခါက
ကျွန်မသည် တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ ၏ ရှေ့မှောက်တွင် လူတစ်ဦး၏ ဟန်ပန်အမူအယာကို
ပုံဆောင်ပြရာ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ က ငါ့အား ဤရွေ့ ဤမျှ များပြားသောဥစ္စာပစ္စည်း(ချီးမြှင့်)
ရရှိလျှင်လည်း တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ သရုပ်ဆောင်ခြင်းကို နှစ်သက်မည်မဟုတ်ဟု မိန့်တော်
မူသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၃၃၁။ အတင်းဟူသည်မှာ

﴿331﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: اتَّذَرُونَ مَا الْغَيْبَةُ؟
قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ: ذَكَرْتُكَ أَخَاكَ بِمَا يَكْرَهُ قِتْلٌ: أَفَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِي أَخِي مَا
أَقُولُ؟ قَالَ: إِنْ كَانَ فِيهِ مَا تَقُولُ، فَقَدْ اغْتَبْتَهُ، وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ فَقَدْ بَهْتَهُ.

رواه مسلم، باب تحريم الغيبة، رقم: ၆၀၉၃

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ အမိန့်
ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့သိကြပါ၏လော။ နောက်ကွယ်အတင်းပြောခြင်းဟူသည် အဘယ်
အရာနည်း။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်က အလ္လာဟ်နှင့်ရုရှလ်သာ ပို၍သိပါသည်ဟု လျှောက်ကြရာ
ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ က မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်မ်၏ နောက်ကွယ်၌ ထိုသူမနှစ်

သက်သောစကား ပြောခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်တစ်ဦးက ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) အကယ်၍ ကျွန်တော်မျိုးသည် မိမိညီနောင်တွင် အမှန်တကယ်ရှိနေသော မကောင်းမှုကို ပြောဆိုခဲ့လျှင် (ဤသည်လည်း နောက်ကွယ်အတင်းပြောခြင်းဖြစ်ပါ၏လော) ဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အကယ်၍ ထိုသူ၌ရှိနေသော မကောင်းမှုကို ပြောဆိုခဲ့မှု ထိုစကားသည် အတင်းဖြစ်၏။ အကယ်၍ ထိုသူ၌မရှိသော မကောင်းမှုကို အသင်ပြော ဆိုခဲ့လျှင် အသင်သည် ထိုသူအား စွပ်စွဲခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၃၂။ သက်သေပြနိုင်မည်

﴿332﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ ذَكَرَ أَمْرًا بِشَيْءٍ لَيْسَ فِيهِ لِيَعْيِينَهُ بِهِ حَبْسَهُ اللَّهُ فِي نَارِ جَهَنَّمَ حَتَّى يَأْتِيَ بِنَفَاذٍ مَا قَالَ فِيهِ.

رواه الطبرانی في الكبير ورجالته ثقات، مجمع الروايد ٣٦٣/٤

ဟဇရသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် တစ်ပါးသူအား နာမည်ပျက်အိမ်ထောင်ကျဆင်းစေရန်အတွက် ထိုသူ၌မရှိသော အပြစ်တစ်ခုခုကိုပြောဆိုခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုသူအား ငရဲမီးတွင် ထိုသူပြောဆိုတင်ပြခဲ့သော မကောင်းမှုနှင့်ပတ်သက်၍ သက်သေမပြနိုင်သရွေ့ ချုပ် နှောင်ထား မည်။ သို့ရှိရာ ဤသို့ပြောဆိုခဲ့မိသူသည် ဂျဟန္နမ်ထဲတွင် မည်သို့သက်သေပြနိုင် ပါမည်နည်း။ (တွဗ်ရာနီ)

၃၃၃။ မျိုးနွယ်ဟူသည်

﴿333﴾ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ أَسْبَابَكُمْ هَذِهِ لَيْسَتْ بِسَبَابٍ عَلَى أَحَدٍ، وَإِنَّمَا أَنْتُمْ وَلَدُ آدَمَ طِفُّ الصَّاعِ لَمْ تَمْلُؤْهُ لَيْسَ لِأَحَدٍ فَضْلٌ إِلَّا بِالْبَيْنِ، أَوْ عَمَلٍ صَالِحٍ حَسَبُ الرَّجُلِ أَنْ يَكُونَ فَاحِشًا يَذِيًا بِخَيْلٍ لَا جَبَانًا.

رواه احمد ١٤٥/٤

ဟဇရသ် အွတ်က်ဗဟ်ဗင်န်အာမိရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နှစ်မျိုးနွယ်ဟူသည် ဤအရာမဟုတ်။ ၎င်းအရာဖြင့် အသင်သည် သူတစ်ပါးကို မကောင်းပြောဆိုခြင်း၊ ရှုတ်ချကဲ့ရဲ့ခြင်းမပြုနိုင်ချေ။ အသင်တို့သည် အာဒမ်၏ သားစဉ်မြေးဆက်များဖြစ်ကြသည်။ အသင်တို့၏ပမာသည် ‘ဆွာအ်’ အချဉ်အတွယ်အတိုင်းအတာ တစ်ခုကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ ထိုဆွာအ်ကို အသင်တို့ဖြည့်ဆည်းခဲ့ခြင်းမဟုတ်ချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ အသင် တို့အထဲ၌ ပြည့်စုံပြည့်ဝသူမရှိချေ။ တစ်ခုမဟုတ်တစ်ခု ချို့ယွင်းအားနည်းချက်များရှိနေကြသည်။ အသင်တို့အထဲမှ တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦးသာပိုမိုမြတ်သူဟူ၍မရှိ။ သို့ရာတွင် အစွလာမိသာသနာ

ရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ကောင်းမှုများဖြင့်သာ တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး သာပိုမွန်မြတ်သွားပေသည်။ လူသား၏ ပျက်စီးမှုအတွက် ဆဲရေး တိုင်းထွာခြင်း၊ အရှက်ကင်းမဲ့သောစကား၊ အဓိပ္ပာယ်မဲ့သော စကားများပြောခြင်း၊ စေးနဲတွန့်တိုခြင်းနှင့် သူရဲဘောကြောင်ခြင်း စသော အရာများသည် လုံလောက်ပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၃၃၄။ အဆိုးဆုံးသောသူ

﴿334﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: اسْتَأْذَنَ رَجُلٌ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: بِنَسِ ابْنِ الْعَشِيرَةِ، أَوْ بِنَسِ رَجُلٍ الْعَشِيرَةِ، ثُمَّ قَالَ: ائْذُنَا لَهُ، فَلَمَّا دَخَلَ أَلَانَ لَهُ الْقَوْلَ، فَقَالَتْ عَائِشَةُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَنْتَ لَهُ الْقَوْلَ وَقَدْ قُلْتَ لَهُ مَا قُلْتَ، قَالَ: إِنَّ شَرَّ النَّاسِ مَنْزِلُهُ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ وَدَّعَهُ. أَوْ تَرَكَهُ. النَّاسُ لَا تَقَاءُ فُحْشَهُ.

رواه ابو داؤد، باب فى حسن العشرة، رقم: ၄၇၉၁

ဟဇရသ် အာအေရှဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ထံတော်ပါး၌ ခစားခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသူသည် မျိုးနွယ်စု၏ ဆိုးရွားသောသူဖြစ်သည်။ ထိုသူအား ဝင်ခွင့်ပြုလိုက်ပါဟု မိန့်တော်မူသည်။ ထို့နောက် ၎င်းသူဝင်ရောက်လာသောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ထိုသူနှင့် နူးညံ့ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့စွာဖြင့် စကားဆိုသည်။ ထိုသူပြန်သွားပြီးနောက် ဟဇရသ် အာအေရှဟ်(ﷺ) က ယာရုစ္စလလ္လာဟ်(ﷺ) ကိုယ်တော်က (ထိုသူသည် မျိုးနွယ်စု၏ ဆိုးရွားသူတစ်ဦးဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့ပါလျက်) ထိုသူနှင့်သာပို၍ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့စွာဖြင့် စကားဆိုသည်မှာ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကိယာမသ် နေ့တွင် အရှင်မြတ်အထံတော်၌ အဆိုးဆုံးသော အဆင့်၌ရှိသူမှာ ဤသို့သောသူဖြစ်သည်။ ထိုသူ၏ နှုတ်လျှာကြမ်းတမ်းရိုင်းစိုင်းမှုကြောင့် လူအများက ထိုသူနှင့် တွေ့ဆုံပြောဆိုခြင်း မပြုကြချေ။ (အဗူဒါဝူဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဝင်လာမည့်သူ၏ အခြေအနေကို ကြိုတင် သိထားပြီးဖြစ်၍ အခြားသူကို ထိုသူ၏ လှည့်ဖျားမှုမခံရစေရန် ကြိုတင်သတိပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤအပြုအမူသည် နောက်ကွယ်အတင်းပြောခြင်းမဟုတ်ချေ။ ထို့ပြင် ဤသို့ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့စွာ ပြောဆိုဆက်ဆံခြင်းမှာလည်း ဤသို့သောသူများနှင့် မည်သို့ဆက်ဆံရမည်ကိုလည်း သင်ကြားပေးရာရောက်သည့်အပြင် ထိုသူ၏ပြုပြင်မှုရရန် အကြောင်းခံလည်း ဖြစ်သွားပေသည်။ (မဇ္ဈာဟ်စ်ဂ်ဟ်ဂ်)

၃၃၅။ မုအ်မင်န်ဇ် မွန်မြတ်မှု

﴿335﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْمُؤْمِنُ غُرٌ كَرِيمٌ، وَالْفَاجِرُ خَبٌّ لَئِيمٌ.
رواه أبو داود، باب في حسن العشرة، رقم: ၄၇၉၀

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မုအ်မင်န်သည် ရိုးသားဖြောင့်မတ်တည်ကြည်သူဖြစ်ပြီး (ဟစစ်က်) လူမိုက်များမှာ လိမ်ညာလှည့်ဖျား ကောက်ကျစ်သူများဖြစ်ကြသည်။ (အဗူဒါုဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ မုအ်မင်န်သည် လိမ်ညာကောက်ကျစ်သည့် စရိုက်မရှိပေ။ မွန်မြတ်သော အကျင့်အမူကြောင့် လိမ်ညာလှည့်ဖျားခြင်း၊ လိမ်ညာပြောဆိုခြင်းနှင့် သူတစ်ပါးအား မကောင်းထင်ခြင်း စသည်များမှ ဝေးစွာရှောင်ကြဉ်ကြသည်။ ဤသည်နှင့်ဆန့်ကျင်၍ ဟစစ်က်လူမိုက်များ၏ အကျင့်အမူမှာမူ လိမ်ညာလှည့်ဖျားခြင်းစသည်များဖြစ်ကြ၍ လူအများအား ဒုက္ခပေးခြင်း၊ ဖ်သ်နဟ်ပြဿနာဖန်တီး ဆုံးရှုံးနစ်နာစေခြင်းတို့မှာ ၎င်းတို့၏ စုလေ့ထုံးစံပင်ဖြစ်သည်။

၃၃၆။ မွတ်စ်လင်မ်ကို ဒုက္ခပေးသူ

﴿336﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ آذَى مُسْلِمًا فَقَدْ آذَانِي، وَمَنْ آذَانِي فَقَدْ آذَى اللَّهَ.
رواه الطبراني في الأوسط وهو حديث حسن فيض القدير ၁၇/၆

ဟဇရတ် အနတ်စ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မွတ်စ်လင်မ်ကို ဒုက္ခပေးသူသည် ငါကိုယ်တော်အား ဒုက္ခပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းနောက် ငါကိုယ်တော်အား ဒုက္ခပေးသူသည် မုချ အလ္လာဟ်(ﷻ)ကို ဒုက္ခပေးသူဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ)ကို အမျက်ထွက် စိတ်ဆိုးစေသူဖြစ်သည်။

၃၃၇။ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ မနှစ်မြို့မှု ခံရဆုံးသူ

﴿337﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ أَبْغَضَ الرِّجَالِ إِلَيَّ اللَّهُ إِلَّا لَدَى الْخَصِمِ.
رواه مسلم، باب في اللد الخصم، رقم: ၆၇၈၀

ဟဇရတ် အာအေရှဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလွန်ပြဿနာရှာဖွေသောသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ မနှစ်မြို့မှု အခံရဆုံးသောသူဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၃၈။ ကျိန်ဆဲခံရသူ

﴿338﴾ عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَلْعُونٌ مَنْ ضَارَّ مُؤْمِنًا أَوْ مَكْرَهًا بِهِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب، باب ما جاء في الخيانة والغش، رقم: ၁၉၄၁

ဟဇရတ် အဗူဗကရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးဦးကို ဆုံးရှုံးစေသော် သို့မဟုတ် လှည့်ဖျားသော် ထိုသူသည် လအိန်သ်ကျိန်ဆဲခံရသူဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၃၉။ ကောင်းသောသူနှင့် မကောင်းသောသူ

﴿339﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَقَفَ عَلَى أَنَسِ بْنِ جُلُوسٍ فَقَالَ: أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِخَيْرِكُمْ مِنْ شَرِّكُمْ؟ قَالَ: فَسَكُنُوا، فَقَالَ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَقَالَ رَجُلٌ، بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَخْبِرْنَا بِخَيْرِنَا مِنْ شَرِّنَا، قَالَ: خَيْرُكُمْ مَنْ يَرْجَى خَيْرَهُ وَيُؤْمِنُ شَرَّهُ، وَشَرُّكُمْ مَنْ لَا يَرْجَى خَيْرَهُ وَلَا يُؤْمِنُ شَرَّهُ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن

صحيح، باب حديث خيركم من يرجى خيره.....، رقم: ၂၂၆၃

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ လူအချို့ထိုင်နေသော နေရာအနီးသို့ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) လာရပ်ပြီး အသင်တို့အထဲ၌ ကောင်းသောသူမှာ မည်သူဖြစ်သနည်း၊ ၎င်းမကောင်းသောသူမှာ မည်သူဖြစ်သနည်း စသည်တို့ကို အသင်တို့အား ငါတမန်တော်မြတ်(ﷺ) မပြရပေဘူးလားဟု အမိန့်ရှိရာ ဆွဟာဗဟ်(رضي الله عنه)များ နှုတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်နေကြသည်။ ဤအတိုင်းတမန်တော်မြတ်(ﷺ) က သုံးကြိမ်သုံးခါ အမိန့်ရှိသောအခါ ဆွဟာဗဟ်(رضي الله عنه)တစ်ပါးက ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ)ကောင်းသူမှာမည်သူနည်း၊ မကောင်းသူမှာမည်သူဖြစ်သနည်း ဆိုသည်ကို မုချကျွန်ုပ်တို့အား ပြသတော်မူပါဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်တို့အထဲမှ အကောင်းဆုံးသောသူမှာ ဤသူဖြစ်သည်။ အသင်တို့ ထိုသူထံမှ အကောင်းများကို မက်ထားနိုင်ပြီး ၎င်းသူ၏မကောင်းခြင်း၊ ဆိုးသွမ်းမိုက်ရိုင်းခြင်းများမှ အသင်တို့စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှုမရှိသူဖြစ်သည်။ ၎င်းပြင် အသင်တို့အနက် မကောင်းသူမှာ ထိုသူထံမှ ကောင်းကျိုးပြုမှုချက်များကို မျှော်လင့်ရန်မရှိဘဲ အချိန်တိုင်း ၎င်းသူ၏မကောင်းခြင်း၊ ဆိုးယုတ်မိုက်ရိုင်းခြင်းများကို အသင်တို့စိုးရိမ်နေရသောသူဖြစ်သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၃၄၀။ ကွမ်ရ်ဖြစ်သောအချက် (၂)ချက်

﴿340﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ائْتَنَانِ فِي النَّاسِ هُمَا بِهِمْ كُفْرٌ: الطَّغْنُ فِي النَّسَبِ وَالْيَأْحَةُ عَلَى الْمَيِّتِ.

رواه مسلم، باب اطلاق اسم الكفر على الطغن.....، رقم: ၂၂၇

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ အသင်တို့အထဲ၌ အချက်နှစ်ခုသည် ကွမ်ရ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းမှာ မျိုးနွယ်စဉ်ဆက်အား သရော်ပြောင်လှောင်ခြင်းနှင့် သေဆုံးကွယ်လွန်သူအတွက် အော်ကြီးဟစ်ကျယ်ငိုယိုခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၄၁။ ပြဿနာမပြုကြနှင့်

﴿341﴾ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَا تُمَارِ أَخَاكَ وَلَا تُمَارِخُهُ وَلَا تَعِدَّهُ مَوْعِدًا فَتُخْلِفَهُ.

رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ما جاء فى المراء، رقم: ၁၉၉၀

ဟဇရတ် အိဗ်အေဗ္ဗာဘ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ မိမိတို့၏ညီနောင်မွတ်စ်လင်မ်များနှင့် ပြဿနာခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားမှုမပြုကြနှင့်။ ၎င်းတို့အား (ဒုက္ခဖြစ်စေသည်အထိ) မပြောင်လှောင်ကြနှင့်။ ၎င်းပြင် အသင်တို့မဖြည့်ဆည်းနိုင်သော ကတိကဝတ်မပြုကြနှင့်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၃၄၂။ မုနာဖစ်က်၏ လက္ခဏာသုံးရပ်

﴿342﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ، وَإِذَا اتَّعَمَّنَ خَانَ.

رواه مسلم، باب حصال المنافق، رقم: ၂၁၁

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (မုနာဖစ်က်) ဘာသာရေးအရခြံပုဂ္ဂိုလ်များ၌ လက္ခဏာသုံးရပ်ရှိသည်။ စကားပြောလျှင် လိမ်ညာပြော၏။ ကတိပြုပြီးလျှင် ဖောက်ဖျက်ပစ်တတ်သည်။ ၎င်းတို့ထဲ၌ တစ်စုံတစ်ရာအပ်နှံထားလျှင် အလွဲသုံးစား ပြုတတ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၄၃။ လိမ်ညာပြောသူ

﴿343﴾ عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَتَاتٌ.

رواه البخارى، باب ما يكره من التهمة، رقم: ၆၀၅၆

ဟရေသ် ဟုဒိုင်ဖဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ ကြားခဲ့သည်။ ကုန်းချောသူသည် ဂျန္နုသ်သို့ဝင်ရောက်ရမည်မဟုတ်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ကုန်းချောသော အကျင့်ဆိုးသည် ဂျန္နုသ်သို့ မဝင်ရောက်နိုင်အောင် တားဆီး ပိတ်ဆို့ထားနိုင်သော ဂိုနာဟ်အကြီးစားမျိုးဖြစ်သည်။ လူသားသည် ယင်းအကျင့်ဆိုးမျိုးဖြင့် ဂျန္နုသ်သို့မဝင်ရောက်ပေ။ အကယ်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ)က မိမိ၏အသနားတော်သက်သက်ဖြင့် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပြုလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် ယင်းအပြစ်ဂိုနာဟ်၏အစားကို ဂျဟန္နုမိ၌ ကျခံခြင်းဖြင့် ပေးလျော်ပြီးလျှင် (သန့်ရှင်းစေပြီးလျှင်)သော်လည်းကောင်း၊ ထိုအခါ မှသာ ဂျန္နုသ်သို့ဝင်ရောက်ရမည်ဖြစ်သည်။ (မအာရေဖွလ်ဟဒီးဆ်)

၃၄၄။ လိမ်ညာသက်သေထွက်ဆိုခြင်း

﴿344﴾ عَنْ خُرَيْمِ بْنِ قَاتِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَلَاةَ الصُّبْحِ فَلَمَّا انْصَرَفَ قَامَ قَائِمًا فَقَالَ: غَدَلْتُ شَهَادَةَ الزُّوْرِ بِإِلْإِشْرَاكِ بِاللَّهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ قَرَأَ: "فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّوْرِ حَنْفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ"

[الحج: ၃၀-၃၁] - رواه أبو داود، باب في شهادة الزور، رقم: ၃၀၉၉

ဟရေသ် ခရိုင်မိဗင်နီဟသစ်က(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်နေ့တွင် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) သည် ဖဂျန်နမာဇ်ကို ဝတ်ပြုပြီးသောအခါ၌ ထရပ်တော်မူပြီး လိမ်ညာသက်သေ ထွက်ဆိုခြင်းသည် အရှင်မြတ်နှင့် ရိုရိုက်ပြုသကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။ ဤသို့သုံးကြိမ်သုံးခါ မိန့် တော်မူသည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အောက်ပါအာယသ်တော်ကို ဖတ် တော်မူသည်။ (အဗူဒါူဒ်)

فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّوْرِ حَنْفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ

အသင်တို့သည် ဘုသ်များတည်းဟူသော အညစ်အကြေးမှ ရှောင်ရှားကြကုန်။ အသင် တို့သည် လိမ်ညာပြောဆိုခြင်းမှလည်း ရှောင်ကြဉ်ကြကုန်။ တစ်ပါးတည်းသောအရှင်မြတ်ဘက် သို့ တစ်စိတ်တစ်လက်တည်း လှည့်ကြလျက် ထိုအရှင်နှင့်တွဲဖက်သူများမဖြစ်ကြနှင့်။

(JJ : ၃၀-၃၁)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ လိမ်ညာသက်သေထွက်ဆိုခြင်းသည် ဘုသ်များကို ကိုးကွယ် ခြင်း၊ ရိုရိုက်တုဖက်ယှဉ်တွဲကိုးကွယ်ခြင်းကဲ့သို့ပင် အပြစ်ကြီးလေးလှပေသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ အိမာန်ရှင်များသည် ဘုသ်ကိုးကွယ်ခြင်း၊ ရိုရိုက်တုဖက်ခြင်းတို့မှ ဝေးစွာရှောင်ကြသကဲ့သု လိမ်ညာသက်သေထွက်ဆိုခြင်းမှလည်း ရှောင်ကြဉ်သင့်လှပေသည်။ (မအာရေဖွလ်ဟဒီးဆ်)

၃၄၅။ လိမ်ညာ၍ကစပ်ကျိန်ဆိုခဲ့လျှင်

﴿345﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ افْتَطَعَ حَقَّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ بِمِينِهِ، فَقَدْ أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ النَّارَ، وَحَرَّمَ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: وَإِنْ كَانَ شَيْئًا يَسِيرًا يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ وَإِنْ قَضَيْتَ مِنْ أَرَاكِ-

رواه مسلم، باب وعيد من افطع حق مسلم، رقم: ၃၀၃

ဟဇရတ် အဗူအုမာမဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် လိမ်ညာကစပ်ကျိန်ဆို၍ အခြားမွတ်စ်လင်တစ်ဦး၏ အခွင့်အရေး(ရပိုင်ခွင့်)ကို ရယူခဲ့လျှင် အရှင်မြတ်သည် ထိုသူအဖို့ ဂျဟန္နမ်ကို ဝါဂျစ်အဖြစ် သတ်မှတ်၍ ဂျန္နုသ်ကို ဟရာမ်အဖြစ်သတ်မှတ်သည်။ မည်မျှပင် သေးငယ်သောအရာပင်ဖြစ်စေ ထိုသူအပေါ် ဤသို့ပင် အပြစ်ပေးခြင်းခံရမည်လောဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော် (ﷺ) က အကယ်၍ ၎င်းရပိုင်ခွင့်သည် သစ်ကိုင်း(မစ္စဝါးကပ်ပြုလုပ်သော) သစ်ခက်တစ်ခုမျှ ပင်ဖြစ်စေကာမူ (အစားပေးခြင်းခံရမည်)ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၄၆။ မြေခုနှစ်ထပ်အထိ မြေမျိုခြင်းခံရသူ

﴿346﴾ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: مَنْ أَخَذَ مِنَ الْأَرْضِ شَيْئًا بَغَيْرِ حَقِّهِ خُسِفَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَى سَبْعِ أَرْضِينَ-

رواه البخاري، باب اثم من ظلم شيئا من الارض، رقم: ၂၄၀၄

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်မင်န်အုမရ်(رضي الله عنهما) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မြေအနည်းငယ်မျှပင်မတရားရယူပိုင်ဆိုင်ခဲ့လျှင် ၎င်းသည် ကိယာမတ်နေ့၌ ဤအတွက်ကြောင့် မြေခုနှစ်ထပ်အထိ မြေမျိုခြင်းခံရမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၄၇။ လုယက်ဓါးပြတိုက်

﴿347﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ انْتَهَبَ نُهْجَةً فَلَيْسَ مِنَّا. (وهو جزء من الحديث) - رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء في النهي

النهي عن نكاح الشغار، رقم: ၁၁၂၃

ဟဇရတ် အင်မ်ရာဇ်မင်န်ဟုစွိုင်န့်(رضي الله عنهما) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူ လုယက်ဓါးပြတိုက်လျှင် ၎င်းသူကျွန်ုပ်တို့အထဲမှမဟုတ်။ (သစ်ရ်စေ့)

၃၄၈။ ရဟ်မသ်အရှုမှ လက်မဲ့ဖြစ်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦး

﴿348﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: ثَلَاثَةٌ لَا يَكْلِمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ، وَلَا يُزَكِّيهِمْ، وَلَهُمْ عَذَابُ أَلِيمٍ، قَالَ: فَمَنْ هَؤُلَاءِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، قَالَ أَبُو ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: خَابُوا وَخَسِرُوا، مَنْ هُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: الْمُسْبِلُ إِزَارَهُ وَالْمُنْفِقُ سُلْعَتَهُ بِالْخَلِيفِ الْكَاذِبِ.

رواه مسلم بن الحجاج، صحيحه، إسناده صحيح، ၃၄၈

ဟဇရသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤသို့သောသုံးဦးကို ကိယာမသ်နေ့တွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် စကားပြောမည်လည်းမဟုတ်။ ရဟ်မသ်၏အရှုဖြင့် ကြည့်ရှုမည်လည်းမဟုတ်သည်သာမက ခွင့်လွှတ် ချမ်းသာပေးခြင်းကိုလည်း ပြုမည်မဟုတ်ချေ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ၎င်းတို့အား ပြင်းထန်ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ဖြစ်အောင်ကိုသာ ချမှတ်တော်မူမည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤအာယသ်တော်ကိုသုံးကြိမ်သုံးခါရွတ်ဖတ်တော်မူသည်။

لَا يَكْلِمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ وَلَا يُزَكِّيهِمْ، وَلَهُمْ عَذَابُ أَلِيمٍ

ဟဇရသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က ဤသူများသည် ပျက်ဆီးဆုံးရှုံးကြရမည့်သူများဖြစ်ကြပေသည်။ ယာရုစုလလ္လာဟ် ဤသူများသည် အဘယ်သူများဖြစ်ကြပါသနည်းဟု မေးလျှောက်ကြရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မိမိဘောင်းဘီ၊ ပုဆိုးကို ခြေမျက်စိပုံးသည်အထိဝတ်ဆင်သူ၊ ကျေးဇူးပြုပြီး ဖော်ထုတ်သောသူနှင့် လိမ်ညာကစမ်ကျိန်ဆို၍ မိမိကုန်ပစ္စည်းများကို ရောင်းချသူတို့ဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (သစ်ရှ်မေဖီ)

၃၄၉။ မတရားရိုက်နှက်ခဲ့ကျင့်

﴿349﴾ عَنْ عُمَارِ بْنِ يَاسِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ ضَرَبَ مَمْلُوكًا ظُلْمًا أَقْبَدَ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. رواه الطبراني ورجالہ ثقات، مجمع الزوائد ၄/ ၃၆

ဟဇရသ် အဗွားရ်ပင်နီယာစီရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သခင်ဖြစ်သူသည် မိမိ၏ကျွန်ကို မတရားသဖြင့် ရိုက်နှက်ခဲ့လျှင် ထိုသူသည် ကိယာမသ်နေ့တွင် ထိုကျွန်၏လက်စားချေခြင်းကို ခံရမည်။ (တွမ်ရာနီ)

ရှင်ကျီးသူက။ ။ မိမိအခိုင်းအစေများကို ရိုက်နှက်ခြင်းသည်လည်း ဤသတိပေးချက်တွင် အကျုံးဝင်ပေသည်။ (မအာရီဖွလ်ဟဒီးဆီ)

မွတ်စ်လင်မ်အချင်းချင်း မသင့်မမြတ်ဖြစ်နေမှုကို ဖြေရှင်းပေးခြင်း

ကုရ်အာနီ၏အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : ﴿وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا﴾ [آل عمران: ၁၀၃]

- (၁) ထို့ပြင်တဝ အသင်တို့သည် တစ်စည်းတစ်လုံးတည်း အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ ကြိုး(ဒီးနံ) ကို စွဲမြဲစွာ ဆွဲကိုင်ထားကြလေကုန်။ အသင်တို့သည် အချင်းချင်းသွေးမကွဲကြ ကုန်လင့်။

ဟဒီးဆ်တော်များ

၃၅၀။ သာပိုမွန်မြတ်သောအမတ်

﴿350﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَفْضَلِ مِنْ ذَرَجَةِ الصَّيَّامِ وَالصَّلَاةِ وَالصَّدَقَةِ؟ قَالُوا: بَلَى، قَالَ: صَلَاحُ ذَاتِ النَّبِيِّ، فَإِنَّ فَسَادَ ذَاتِ النَّبِيِّ هِيَ الْحَالِقَةُ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث صحيح، باب في فضل صلاح ذات النبي، رقم: ၃၅၀၉

ဟဇရသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်အသင်တို့ကို ရိုဇော်၊ နမာဇ်၊ ဆွဒကဟ်၊ ခိုင်ရာသ်တို့ထက် သာပိုမွန်မြတ် အဆင့်အတန်းရှိသောအရာကို မပြသရေပေဘူးလားဟု မေးမြန်းတော်မူရာ ဆွဟာဗဟ်(رضي الله عنه) များက မုချပြသတော်မူပါဟု ဖြေကြားကြသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အချင်းချင်း စည်းလုံးညီညွတ်မှုသည် အမလ်အားလုံးထက် သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။ အကြောင်းမှာ အသင်တို့ အချင်းချင်း မသင့်မမြတ်ဖြစ်မှုနှင့် စည်းလုံးညီညွတ်မှုမရှိခြင်းတို့သည် (ဒီးနံသာသနာတော်ကို) ရုပ်သိမ်းသောအရာဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သင်တုန်းဓားက ဦးခေါင်းမှ ဆံပင်များကို ပြောင် တလင်းဖြစ်စေသကဲ့သို့ပင် အချင်းချင်း ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားခြင်းသည် အစွလာမ်သာသနာတော်ပြောင် တလင်းခါအောင် ဖြစ်စေသည်။

(သစ်ရ်မေဇ်)

၃၅၁။ အပြစ်မဖြစ်သော လိမ်ညာစကား

﴿351﴾ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: لَمْ يَكْذِبْ مَنْ نَمَى بَيْنَ اثْنَيْنِ لِيُصْلِحَ.

رواه أبو داود، باب في إصلاح ذات البين، رقم: ٤٩٢٠

ဟဇရသ် ဟုမိုင်ဒ်ပင်န်အပ်ဒုဂ်ရဟ်မာန်(ﷺ) က မိမိ၏ မိခင်မှတစ်ဆင့် ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဖြန်ဖြေပေးရန်၊ ပြေလည်စေရန်အတွက် တစ်ဖက်မှ အခြားတစ်ဖက်သို့ လုပ်ကြံစကားများကို ပို့ပေးရာ ထိုသူသည် လိမ်ညာထွက်ဆိုသူမဟုတ်ချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုသူ၏လိမ်ညာစကားသည် အပြစ်မဖြစ်ချေ။

(အဗူဒါဂူးဒ်)

၃၅၂။ ပြိုကွဲရခြင်းမှာ ဂိုနာဟ်ကြောင့်သာ

﴿352﴾ عَنْ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَقُولُ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا تَرَاؤُا اثْنَانِ فَيَفْرُقُ بَيْنَهُمَا إِلَّا بِذَنْبٍ يُحْدِثُهُ أَحَدُهُمَا.

(وهو طرف من الحديث)

رواه أحمد وأسناده حسن، مجمع الزوائد ٣/٣٦٦

ဟဇရသ် အပ်ဒွလ္လာဟ်ပင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မိမိအသက်ကို စိုးပိုင်တော်မူသော အရှင်မြတ်၏ကစမ်၊ မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ချစ်ခင်ရင်းနှီးနေပါလျက် ပြိုကွဲရခြင်းမှာ တစ်ဦးဦးသည် ဂိုနာဟ်အပြစ်ကျူးလွန်မိသည်မှလွဲ၍ အခြားမည်သည့်အကြောင်းမှမရှိချေ။

(အဟ်မဒ်ကျမ်း)

၃၅၃။ ဦးစွာစဟမ်ဆိုခြင်း

﴿353﴾ عَنْ أَبِي أَيْوُبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ، يَلْتَقِيَانِ فَيُعْرِضُ هَذَا وَيُعْرِضُ هَذَا، وَتَحِيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ.

رواه مسلم، باب تحريم الهجر فوق ثلاثة أيام،، رقم: ٦٥٣٢

ဟဇရသ် အဗူအိုင်းယူပ်အန်ဆွာရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မွတ်စ်လင်မ်ညီနောင်နှင့် သုံးရက်ထက်ပို၍ (အဆက်ပြတ်) ခေါ်ပြောဆက်ဆံမှုမရှိဘဲနေခြင်း တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆုံတွေ့ကြရာတွင် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး မျက်နှာလွှဲခြင်းတို့သည် မွတ်စ်လင်မ်များအတွက် မပြုပိုင်ချေ။ ဤသို့နှစ်ဦးသားတွေ့ဆုံရာတွင် ဦးစွာစဟမ်ဆိုသောသူသည် ပို၍မြတ်၏။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၃၅၄။ သုံးရက်ထက်ပို၍အဆက်ဖြစ်ခြင်း

﴿354﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ، فَمَنْ هَجَرَ فَوْقَ ثَلَاثٍ فَمَاتَ دَخَلَ النَّارَ.

رواه ابو داؤد، باب فى هجرة الرجل اخاه، رقم: ၄၉၁၄

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်နှင့် သုံးရက်ထက်ပို၍ အဆက်ဖြစ်ခြင်းသည် မည်သည့် မွတ်စ်လင်အတွက်မျှ မပြုပိုင်ချေ။ အကယ်၍ အကြင်သူသည် ဤသို့သုံးရက်ထက်ပို၍ မခေါ်မပြောဘဲ အဆက်ဖြစ်၍နေပြီးနောက် ကွယ်လွန်သွားခဲ့လျှင် ဂျဟန္နမ်သို့ကျရောက်မည်။
(အဗူဒါဝုဒ်)

၃၅၅။ စလမ်းဆိုသင့်

﴿355﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: لَا يَحِلُّ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَهْجُرَ مُؤْمِنًا فَوْقَ ثَلَاثٍ، فَإِنْ مَرَّتْ بِهِ ثَلَاثٌ فَلْيَلْقَهُ فَلْيَسَلِّمْ عَلَيْهِ، فَإِنْ رَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ فَقَدْ اسْتَرَكَا فِي الْأَجْرِ، وَإِنْ لَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ فَقَدْ بَاءَ بِالْإِثْمِ. زَادَ أَحْمَدُ: وَخَرَجَ الْمُسْلِمُ مِنَ الْهَجْرَةِ.

رواه ابو داؤد، باب فى هجرة الرجل اخاه، رقم: ၄၉၁၂

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်နှင့် သုံးရက်ထက်ပို၍ အဆက်ဖြစ်ခြင်းသည် မည်သည့် မွတ်စ်လင်အတွက်မျှမပြုပိုင်ချေ။ အကယ်၍ သုံးရက်ထက်ပိုသွားခဲ့လျှင် ၎င်းနှင့်သွားရောက်တွေ့ဆုံ၍ စလမ်းဆိုသင့်သည်။ ဤသို့ မိမိက စလမ်းဆိုသဖြင့် ၎င်းသူက စလမ်းပြန်လျှင် နှစ်ဦးစလုံး အကျိုးဆပ်ဝါးစိရရှိကြမည်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ၎င်းက စလမ်းမပြန်လျှင် ၎င်းသူသာ အပြစ်ထိုက်သူ ဂိုနာဟ်ဂါရ်ဖြစ်မည်။ ပထမ စလမ်းဆိုသူအဖို့မှာကား ဤသို့အဆက်ဖြစ်ခြင်း၏အပြစ်မှ လွတ်ကင်းသွားမည်ဖြစ်သည်။
(အဗူဒါဝုဒ်)

၃၅၆။ စလမ်းသုံးကြိမ်ဆိုပါ

﴿356﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَا يَكُونُ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ مُسْلِمًا فَوْقَ ثَلَاثَةٍ، فَإِذَا لَقِيَهِ سَلَّمَ عَلَيْهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ كُلُّ ذَلِكَ لَا يَرُدُّ عَلَيْهِ، فَقَدْ بَاءَ بِإِثْمِهِ.

رواه ابو داؤد، باب فى هجرة الرجل اخاه، رقم: ၄၉၁၃

ဟရေသ် အာအေရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ

တော်မူသည်။ မိမိညီနောင် မွတ်စ်လင်မ်နှင့် သုံးရက်ထက်ပို၍ အဆက်ဖြတ်ခြင်းသည် မည်သည့် မွတ်စ်လင်မ်အတွက်မှ မပြုပိုင်ချေ။ သို့ဖြစ်ရာ ထိုသူနှင့်တွေ့ဆုံလျှင် စလာမ်သုံးကြိမ်ဆိုပါ။ အကယ်၍ တစ်ဖက်သူက တစ်ကြိမ်မျှစလာမ်မပြန်ခဲ့လျှင် ပထမစလာမ်ဆိုသည့် ရှိခဲ့သော အပြစ် (သုံးရက်ထက်ပို၍ အဆက်ဖြတ်ခြင်း)သည် စလာမ်မပြန်သူအပေါ်သို့သာ သက်ရောက် မည်။ (၎င်းစလာမ်မပြန်သူ၏ တာဝန်ဖြစ်သွားပေသည်။) (အဗူဒါဂူဒ်)

၃၅၇။ စဟမ်မပြန်ခဲ့လျှင်

﴿357﴾ عَنْ هِشَامِ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يُضَارَمَ مُسْلِمًا فَوْقَ ثَلَاثٍ، وَإِنَّهُمَا نَاكِبَانِ عَنِ الْحَقِّ مَا كَانَا عَلَى صِرَامِهِمَا، وَإِنْ أَوَّلُهُمَا قَيْنَا يَكُونُ سَبْقُهُ بِالْفَيْءِ كَفَّارَةً لَهُ، وَإِنْ سَلَّمَ عَلَيْهِ فَلَمْ يَقْبَلْ سَلَامَهُ، رَدَّتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ، وَرَدَّ عَلَى الْآخَرِ الشَّيْطَانُ، وَإِنْ مَاتَا عَلَى صِرَامِهِمَا لَمْ يَدْخُلَا الْجَنَّةَ وَلَمْ يَخْرُجَا فِي الْجَنَّةِ. رواه ابن حبان، قال المحقق: إسناده صحيح على شرط الشيخين ٤٨٠/١٢

ဟဇရသ် ဟေရှာမ်ပင်န်အာမစ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်မ်နှင့် သုံးရက်ထက်ပို၍ အဆက်ဖြတ်ခြင်းသည် မည်သည့်မွတ်စ်လင်မ်အတွက်မျှ မပြုပိုင်ချေ။ ဤသို့အဆက်ဖြတ်လျက်နေသူသည် အမှန် တရားမှ ကင်းကွာသွားပေသည်။ ဤသို့အဆက်ဖြတ်နေသည့်အခြေအနေမှ (ပြန်လည်၍သင့်မြတ် ရန်အတွက်) အစပြုသူသည် ထိုကျူးလွန်ခဲ့သော (အဆက်ဖြတ်ခြင်း)အပြစ်၏ (ကမ်ဇာရဟ်) ဖြစ်သွားမည်။ ဤသို့အစပြုလျက် စလာမ်ဆိုရာ ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်က စလာမ်မပြန်၊ လက်မခံဘဲ နေလျှင် ၎င်းစလာမ်ကို ဖရစ်ရှ်သဟ်များက လက်ခံပြီး စလာမ်ပြန်လိမ့်မည်။ ဤသို့စလာမ် မပြန်ဘဲနေသူကို ရှိုင်သွာန်က အဖြေပေးလိမ့်မည်။ ဤသို့အစ ပထမအခြေအနေအတိုင်း တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်လက်၍ အဆက်အသွယ်ဖြတ်ထားလျက်နှင့်ပင် အဆက်အဆံ မပြုဘဲနေပြီး နှစ်ဦးစလုံးကွယ်လွန်သွားခဲ့လျှင် ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်ရလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ ဂျန္နုသ်ထဲတွင် စုရုံးရလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (တွဗ်ရာနီ)

၃၅၈။ သွေးထွက်သံယိုမှပြုသကဲ့သို့

﴿358﴾ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ هَجَرَ أَخَاهُ فَرُقَ ثَلَاثٌ فَهُوَ فِي النَّارِ إِلَّا أَنْ يَتَذَرَكَهُ اللَّهُ بِرَحْمَتِهِ.

رواه الطبرانی ورجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ١٣١/٨

ဟဇရသ် ဖဇာလဟ်ပင်န်အုပိုင်ဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် မိမိ၏ညီနောင်နှင့် သုံးရက်ထက်ပို၍

အဆက်ဖြတ်ထားခဲ့သော် (ဤအဖြစ်နှင့်ပင် ကွယ်လွန်သွားလျှင်) ဂျပာနွမ်ထဲကျရောက်ပေမည်။ သို့သော် အရှင်မြတ်က မိမိ၏ရဟ်မသ်တော်ဖြင့် ကူညီပါမူ (ဂျပာနွမ်မှ လွတ်မြောက်သွားပေမည်။)

၃၅၉။ တစ်နှစ်အဆက်အသွယ်ဖြတ်ခဲ့လျှင်

﴿359﴾ عَنْ أَبِي جَرَّاحٍ السَّلَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ هَجَرَ أَخَاهُ سَنَةً، فَهَجَرَ كَسَفَلِكِ دَمِهِ. رواه ابوداؤد، باب في هجرة الرجل أخاه، رقم: ٤٩١٥.

ဟရေသ် အဗူခိရားရှ်စုလမိ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် စိတ်ဆိုးနေသည့်အတွက်ကြောင့် မိမိ၏မွတ်စ်လင်မည်နောင်နှင့် တစ်နှစ်တိုင်တိုင် ဆက်နွယ်ပတ်သက်ခြင်းကို စွန့်လွှတ်ထားခဲ့လျှင် ၎င်းသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား သတ်လိုက်သကဲ့သို့ဖြစ်၏။

ဆိုလိုသည်မှာ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ဆက်သွယ်မှု ဖြတ်တောက်ထားခြင်း ဂိုနာဟ်နှင့် မတရားသတ်ဖြတ်ခြင်း၏ဂိုနာဟ်မှာနီးနီးပင်ဖြစ်သည်။

၃၆၀။ ရှိုင်းသွာန်လက်မလျှော့သေး

﴿360﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ آيَسَ أَنْ يَعْبُدَهُ الْمُصَلُّونَ فِي جَزِيرَةِ الْعَرَبِ، وَلَكِنْ فِي التَّخْرِيشِ بَيْنَهُمْ. رواه مسلم، باب تحريش الشيطان،، رقم: ٧١٠٣.

ဟရေသ် ဂျာဗိရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ ရှိုင်းသွာန်သည် အရပ်နယ်တစ်ဝှမ်းရှိ မွတ်စ်လင်မများအား မိမိကို ကိုးကွယ်ကြရန် ဆိုလိုသည်မှာ ကွမ်ရှ်ရ်ရ်အလုပ်များကို ပြုလုပ်ကျူးလွန်ကြစေရန်အတွက် လှုံ့ဆော်ကြိုးပမ်းမှုတွင် လက်လျှော့ထားလိုက်ပေသည်။ သို့သော် ၎င်းတို့အချင်းချင်း ဖ်သ်နာ ပြဿနာများ၊ ရန်ငြိုးရန်စများ ပြန်ပွားစေရန်အတွက် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ဂွမ်ဆွာဟ်အလျောက် ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားကြစေရန်အတွက် လှုံ့ဆော်မှု၊ သွေးဆောင်ဖျားယောင်ဖျက်စီးရန်အတွက်မူ လက်မလျှော့သေးချေ။ (မွတ်စ်လင်မ)

၃၆၁။ ဘေးဖယ်ထားလိုက်ပါ

﴿361﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: تُعْرَضُ الْأَعْمَالُ فِي كُلِّ يَوْمٍ خَمِيسٍ وَإِثْنَيْنِ، فَيَغْفِرُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ لِكُلِّ أَمْرٍ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا إِلَّا أَمْرًا كَانَتْ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَخِيهِ شَحْنَاءُ، فَيَقَالُ: ازْكُوا هَٰذَيْنِ حَتَّى يَضْطَلِحَا، ازْكُوا هَٰذَيْنِ حَتَّى يَضْطَلِحَا.

رواه مسلم، باب النهي عن الشحناء، رقم: ٦٥٤٦

ဟဇရတ် အဟူရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ တနင်္လာနေ့တိုင်းနှင့် ကြာသပတေးနေ့တိုင်းတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်သို့ ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်များ၏ အမတ်ကောင်းမှုစာရင်းများကို ဆက်သလေ့ရှိသည်။ သို့ဖြစ်ရာ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုနေ့တိုင်းတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် တုဖက်နှိုင်းယှဉ်မှု (ရှစ်ရက်)ကို မကျူးလွန်သူတို့ကို (မဂ်ဖီရတ်) လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပြုလေသည်။ သို့ရာတွင် မိမိညီနောင် မွတ်စ်လင်မ်နှင့် ရန်ငြိုးထားသူမှာမူ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပြုခြင်းမှ လက်မဲ့ဖြစ်ကြရပါသည်။ (အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ဖရစ်ရှ်သဟ်များအား) ၎င်းတို့အချင်းချင်းတစ်ဦးကိုတစ်ဦး ပြန်လည်၍ သင့်မြတ်မှုမပြု။ ပြောဆိုဆက်ဆံမှုမလုပ်မချင်း ၎င်းတို့၏စာရင်းများကို ဘေးဖယ်ထားလိုက်ပါဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၆၂။ ရှုအ်ဟန်လ (၁၅)ရက်ည

﴿362﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: يَطْلُعُ اللَّهُ إِلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ لَيْلَةَ الْيُطُفِ مِنْ شَعْبَانَ فَيَغْفِرُ لَجَمِيعِ خَلْقِهِ إِلَّا لِلْمُشْرِكِ أَوْ مُشَاجِرٍ.

رواه الطبراني في المعجم الكبير والوسط ورحمتهما القاسم، صحيح الرواة ١٢٦/٨

ဟဇရတ် မုအာဇ်ဗင်န်ဂျဗလ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ရှုအ်ဟန်လ(၁၅)ရက်ညတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အဖန်ဆင်းခံများ အားလုံးဘက်သို့ အာရုံပြုတော်မူသည်။ ထို့အပြင် အဖန်ဆင်းခံများအားလုံး၏ အပြစ်ကိုနာတ်များကိုလည်း ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူသည်။ သို့ရာတွင်ရှိရက်ပြုလုပ်သူများနှင့် သူတစ်ပါးအား မနာလိုဝန်တိုခြင်း၊ ရန်ငြိုးထားခြင်း ပြုလုပ်သောသူတို့ကိုမူ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးမှု မပြုချေ။ (တွမ်ရာနီ)

၃၆၃။ ဆောင်ပုဒ်ကို လက်မခံသေး

﴿363﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: تُعْرَضُ الْأَعْمَالُ يَوْمَ الْإِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ، فَمَنْ مُسْتَغْفِرٍ فَيَغْفِرْ لَهُ، وَمَنْ تَابَ فَيَتَابَ عَلَيْهِ، وَيُرَدُّ أَهْلُ الضَّغَائِنِ بِضَغَائِنِهِمْ حَتَّى يَتَوَنَّبُوا.

رواه الطبراني في الأوسط ورواه الثقات، الترغيب ٤٥٨/٣

ဟဇရသ် ဂျာဗစ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ တနင်္လာနေ့နှင့် ကြာသပတေးနေ့တိုင်းတွင် (အရှင်မြတ်၏ရုံးတော်တွင် ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်များ၏) အမတ်စာရင်းအင်းများကို တင်ပြလေ့ရှိတော်မူသည်။ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးမှုလိုလားသူများကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးမှုပြုလေသည်။ သောင်ဗဟ်အမှားဝန်ချတောင်းပန်သူတိုင်း၏ တောင်းပန်အသနားခံမှုများကိုလည်း လက်ခံတော်မူပေသည်။ (သို့ရာတွင်) မနာလို ဝန်တိုမှုပြုသောသူများအား ယင်းတို့၏မကောင်းမှုများကြောင့် ဘေးဖယ်ထားလိုက်ပေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုသူတို့သည် မိမိတို့၏ မနာလိုဝန်တိုမှုများမှ သောင်ဗဟ်မပြုမချင်း ယင်းတို့၏အမှားဝန်ချတောင်းပန်မှုကိုလည်း လက်ခံတော်မူပေ။ (တွပ်ရာနီ)

၃၆၄။ အိမ်တစ်လုံးနှင့်ပမာတူ

﴿364﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالنَّبْتِ يَنْبُتُ بَعْضُهُ بَعْضًا وَشَبَّكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ.
 رواه البخاري، مسلم، أحمد، أبو داود، ترمذی، ابن ماجه، ورواه ٢٥٥٦

ဟဇရသ် အဗူမူစာ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးသည် အခြားမွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးနှင့် အဆက်အသွယ်ပြုခြင်း ချစ်ခင်ပေါင်းသင်းခြင်းသည် အိမ်တစ်လုံးနှင့်ပမာတူပေသည်။ ယင်းမှာ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုသည် အခြားအစိတ်အပိုင်းတစ်ခုနှင့် ဆက်တွဲလိုက်သဖြင့် ယင်းအစိတ်အပိုင်းများသည် ပိုမို၍ ခိုင်မာတောင့်တင်းသွားပေသည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ် (ﷺ) က လက်တစ်ဖက်မှ လက်ချောင်းများကို အခြားလက်တစ်ဖက်မှ လက်ချောင်းများထဲတွင် ထည့်တော်မူသည်။ (ဤအမူအယာအားဖြင့် သိစေသည်မှာ မွတ်စ်လင်မ်တို့ အချင်းချင်း ဤကဲ့သို့တစ်ဦးကိုတစ်ဦး စုစည်းချစ်ခင်စွာရှိနေသင့်သည်သာမက တစ်ဦးသည် အခြားတစ်ဦးအဖို့ ပိုမိုအင်အားတောင့်တင်းလာစေရန် အကြောင်းခံဖြစ်စေရမည်။ (ဗုခါရီ)

၃၆၅။ ကျွန်ုပ်တို့အထဲမှမဟုတ်သူ

﴿365﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَيْسَ مِنْكُمْ مَنْ حَبَّ امْرَأَةً عَلَى رَوْحِهَا أَوْ عَبْدًا عَلَى سَبَدِهِ.
 رواه البخاري، مسلم، أحمد، أبو داود، ترمذی، ابن ماجه، ورواه ٢١٧٥

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဇနီးသည်တစ်ယောက်အား ၎င်း၏ခင်ပွန်းသည်ကို ဆန့်ကျင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် ကျွန်တစ်ယောက်အား ယင်း၏သခင်ကို ဆန့်ကျင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း သွေးထိုးလှုံ့ဆော်ပေးလျှင် ထိုသူသည် ကျွန်ုပ်တို့အထဲမှ မဟုတ်ချေ။ (အဗူဒူဒ်)

၃၆၆။ ရောဂါ

﴿366﴾ عَنْ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: ذَبَّ إِلَيْكُمْ دَاءُ الْأَمَمِ قَبْلَكُمْ: الْحَسَدُ وَالْبَغْضَاءُ، هِيَ الْخَالِفَةُ، لَا أَقُولُ تَخْلُقُ الشَّعْرَ وَلَكِنْ تَخْلُقُ الْبَذِينَ.

(الحديث) رواه الترمذی، باب فی فضل صلاح ذات البین، رقم: ۲۵۱۰

ဟဇရသ် ဇုပိုင်းရ်ပင်န်အောက်ဝါးမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အလျင်ကရှိခဲ့သော အွမ္မသ်သားများ၏ ရောဂါသည် အသင်တို့အထဲတွင် စိမ့်ဝင်သွားလေသည်။ ထိုရောဂါများသည် မနာလိုဝန်တို့နှင့် ရန်ငြိုးထားခြင်းတို့ဖြစ်ပြီး ယင်းတို့သည်ရိတ်ပစ်မည့်အရာများဖြစ်ပေသည်။ ဆံပင်များကို ရိတ်ပစ်မည်ဟု ကျွန်ုပ်မဆိုလိုပါ။ သို့ရာတွင် ဤရောဂါများသည် အသင့်လက်ဝယ်ရှိ အစ္စလာမ်သာသနာကိုမူ ပြောင်တလင်းခါအောင် ရိတ်ပစ်ပေလိမ့်မည်။ (အကြောင်းမှာ ဤရောဂါများကြောင့် လူသား၏အကျင့်အမူများ ပျက်စီးယိုယွင်းသွားပေလေသည်။) (သစ်ရှ်မေဇီ)

၃၆၇။ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကြပါ

﴿367﴾ عَنْ عَطَاءِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْخُرَّاسَانِيِّ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: تَصَافَحُوا يَذْهَبُ الْغِلُّ تَهَادُّوا تَحَابُّوا وَتَذْهَبُ الشُّحْنَاءُ.

رواه الامام مالك في الموطأ، ماجاء في المهاجرة ص ۷۰۶

ဟဇရသ် အတွာအ်ပင်န်အမ်ဒွလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အချင်းချင်းတစ်ဦးကိုတစ်ဦး လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကြပါ။ (ဤသို့ဖြင့်) မနာလိုဝန်တို့နှင့် ရန်ငြိုးထားမှု ပပျောက်သွားပေမည်။ အချင်းချင်း တစ်ဦးကိုတစ်ဦး လက်ဆောင်များပေးပို့ကြပါ။ ဤသို့ဖြင့် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ချစ်ခင်ရင်းနှီးမှုသာပိုလာပေမည်။ ထို့အပြင် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ရန်လို အမုန်းပွားမှုများ လွင့်စင်ပျောက်ကွယ်သွားပေမည်။ (မှအသ်သွာအေမာမ်မာလစ်က်)

မွတ်စ်လင်မ်များအပေါ် ဥစ္စာပစ္စည်းသုံးစွဲခြင်း

ကုရ်အာနီ၏အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سَبِيلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضْعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾
 [البقرة: ၂၆၁]

- (၁) မိမိတို့၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများကို အလွှာဟ်အရှင်မြတ်လမ်းတော်၌ ပေးကမ်းလှူဒါန်းသုံးစွဲသူတို့၏ အလှူပစ္စည်းများသည် အကြင်မျိုးစေ့နှင့်အလားတူ၏။ ယင်းမျိုးစေ့သည် ကောက်နံ(၇)နံကို ပေါက်ရောက်စေသည်။ ထိုကောက်နံအသီးသီးတို့တွင် အစေ့ပေါင်းတစ်ရာစီပါရှိသည်။ စင်စစ်မူကား အလွှာဟ်အရှင်မြတ်သည် မိမိနှစ်သက်သောသူအဖို့ ယင်းကဲ့သို့ပင် ဆထက်ထမ်းပိုး တိုးပွားစေတော်မူသည်။ အကြောင်းသော်ကား အလွှာဟ်အရှင်မြတ်သည် ရက်ရောစွာ ပေးကမ်းတော်မူသောအရှင်၊ အရာခပ်သိမ်းတို့ကို အကြွင်းမဲ့သိတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူသည်။

(စုရုတ်ဗကရုတ် ၂ - ၂၆၁)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾
 [البقرة: ၂၇၁]

- (၂) အကြင်သူတို့သည် မိမိတို့၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများကို နေ့ညမရွေးအခါခပ်သိမ်း လျှို့ဝှက်စွာဖြင့် တစ်မျိုး၊ ထင်ရှားစွာဖြင့်တစ်မျိုး လှူဒါန်းသုံးစွဲကြကုန်၏။ သို့ဖြစ်လျှင် ယင်းသူတို့၏ အကျိုးဆုဝါဒ်သည် ယင်းသူတို့အား မွေးမြူတော်မူသောအရှင်ထံတော်၌ အသင့်ရှိပေသည်။ ထို့ပြင်တဝ ယင်းသူတို့အပေါ်ဝယ် မည်သည့်စိုးရိမ်ကြောင့်ကြခြင်းလည်းမရှိ။ ယင်းသူတို့သည်ဝမ်းနည်းပူဆွေးကြရမည်လည်းမဟုတ်ပေ။

(ဗကရုတ် : ၂၇၄)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿لَنْ تَأْكُلُوا الْبَرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تَحِبُّونَ﴾
 [آل عمران: ၉၃]

- (၃) အို မွတ်စ်လင်မ်အပေါင်းတို့ အသင်တို့သည် မိမိတို့နှစ်သက်သောပစ္စည်းများမှ လှူဒါန်းသုံးစွဲခြင်းမပြုသမျှကာလပတ်လုံး မြင့်မြတ်သော အကျင့်တရားအစစ်အမှန်၏

အကျိုးကျေးဇူးကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ရယူနိုင်ကြမည်မဟုတ်ပေ။

(အာလေအစ်မိရာန် ၃ : ၉၂)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَلْيُطْعَمُوْنَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حَيْثُ مَسْكِنَتِهِمَا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ۖ إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا﴾
[الانسان: ၈-၉]

- (၄) ထိုမှတစ်ပါး ထိုသူတို့သည် အစားအစာကို ခုံမင်ကြလျက်နှင့်ပင် အရှင်မြတ်ကို နှစ်သက်ချစ်မြတ်နိုးသောကြောင့် သူဆင်းရဲတို့အားလည်းကောင်း၊ မိဘမဲ့တို့အားလည်းကောင်း၊ သုံ့ပန်းတို့အားလည်းကောင်း၊ ကျွေးမွေးကြကုန်၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အသင်တို့အား အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်အား ရည်စူး၍သာလျှင် ကျွေးမွေးကြကုန်၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အသင်တို့ထံမှ မည်သည့်အကျိုးကျေးဇူးကိုမျှလည်းကောင်း၊ မည်သည့်ကျေးဇူးတင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း ရည်စူးကြသည်မဟုတ်ပေ။

(စုရဟ်ဒဟ်ရ် ၇၆ : ၈-၉)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၃၆၈။ နှစ်ပေါင်းငါးရာဝေးကွာ

﴿368﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ أَطْعَمَ أَخَاهُ خُبْرًا حَتَّى يُشْبِعَهُ وَسَقَاهُ مَاءً حَتَّى يَرْوِيَهُ بَعْدَهُ اللَّهُ عَنِ النَّارِ سَبْعَ خَنَادِقٍ، بَعْدَ مَا بَيْنَ خَنَدَقَيْنِ مَسِيرَةُ خَمْسِمِائَةِ سَنَةٍ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ١٢٩/٤

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီအဗ်ရ်ဗင်နီအားဆွဲ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိညီနောင်မွတ်စ်လင်မိအား ဝမ်းဝအောင် ကျွေးမွေးခဲ့လျှင်လည်းကောင်း၊ ရေတိုက်ခဲ့လျှင်လည်းကောင်း အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအား ဂျဟန္နမ်မှကျုံး(၇)ခု ခြားပေးတော်မူသည်။ ထိုကျုံးတစ်ခုနှင့်တစ်ခုသည် နှစ်ပေါင်းငါးရာကွာဝေးပေသည်။ (ဟာကင်မ်)

၃၆၉။ ချမ်းသာခွင့်အတည်ဖြစ်

﴿369﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ مِنْ

مُوجِبَاتِ الْمَغْفِرَةِ إِطْعَامَ الْمُسْلِمِ السَّعْبَانَ. رواه البيهقي في شعب الإيمان ٢١٧/٣

ဟရေသ် ဂျာဗာရ်ဗင်အိဗ်အဗ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဆာလောင်ငတ်မွတ်နေသော မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးအား ဝမ်းဝအောင် ကျွေးမွေးပြုစုခြင်းသည် မဂ်ဖီရသ် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရရန် ဝါဂျိမ်တာဝန်ထိုက်စေသော အမလ်ကောင်းမှုများတွင် အပါအဝင်ဖြစ်ပေသည်။

၃၇၀။ ကျွေးမွေးဝတ်ဆင်ပေးခြင်း၏ အကျိုး

﴿370﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: أَيُّمَا مُسْلِمٍ كَسَا مُسْلِمًا

ثَوْبًا عَلَى عُرْيٍ، كَسَاهُ اللَّهُ مِنْ خَضِرِ الْجَنَّةِ، وَأَيُّمَا مُسْلِمٍ أَطْعَمَ مُسْلِمًا عَلَى جَوْعٍ، أَطْعَمَهُ

اللَّهُ مِنْ ثَمَارِ الْجَنَّةِ، وَأَيُّمَا مُسْلِمٍ سَقَى مُسْلِمًا عَلَى ظَمَاءٍ، سَقَاهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ مِنَ الرَّجِيِّ

الْمَخْنُومِ. رواه أبو داود، باب في فضل سقي المساكين، رقم ١٦٨٢

ဟရေသ် အဗူဗူအီးဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အဝတ်အစားချို့တဲ့သူတစ်ဦးအား အဝတ်အစားဆင်ယင်ပေးလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ထိုသူအား ဂျန္နသ်မှအစိမ်းရောင်အဝတ်အစားဆင်မြန်းပေး၍ အကြင်သူသည် ဆာလောင်ငတ်မွတ်နေသော မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးအား ကျွေးမွေးလျှင် ထိုသူအား ဂျန္နသ်မှသစ်သီးဝလံများဖြင့် ကျွေးမွေးပြုစုလိမ့်မည်။ အကြင်သူသည် ရေငတ်နေသော မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦးအား ရေတိုက်ကျွေးလျှင် အရှင်မြတ်သည် ထိုသူအား ဂျန္နသ်မှထူးခြားပြီး တံဆိပ်ခပ်နှိပ်ထားသော အရက်အဖျော်ယမကာ တိုက်ကျွေးတော်မူမည်။ (အဗူဒါဝ်ဒ်)

၃၇၁။ အမွန်မြတ်ဆုံးသောအမလ်

﴿371﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ وَرَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ: أَيُّ الْإِسْلَامِ

خَيْرٌ؟ فَقَالَ: أَطْعَمُ الطَّعَامِ، وَنَفَرُ السَّلَامِ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ.

رواه البخاري، باب أطعام الطعام من الإسلام، رقم ١٢

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်အိဗ်အဗ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ဦးသောသူသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ ဝင်ရောက်ခစား၍ အစ္စလာမ်သာသနာ၌ အမွန်မြတ်ဆုံးသော ကောင်းမှုအမလ်ဟူသည် အဘယ်ရာပါနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)

က ကျွေးမွေးခြင်းနှင့်တစ်ဦးကိုတစ်ဦး သိကျွမ်းခင်မင်သည်ဖြစ်စေ၊ မသိကျွမ်းသည်ဖြစ်စေ စလောင်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်ဟု မိန့်တော်မူသည်။ (ဗုဒ္ဓါရုံ)

၃၇၂။ ဂျန္ဓသ်သျှို အေးချမ်းစွာဝင်ရ

﴿372﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَعْبُدُوا الرَّحْمَنَ، وَأَطِيعُوا الطَّعَامَ، وَأَفْشُوا السَّلَامَ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ. رواه الترمذی وقال

هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء في فضل اطعام الطعام، رقم: ၁၈၀၀

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ရဟ်မာန် အလွန်တရာသနားကြင်နာတော်မူသောအရှင်အား ကိုးကွယ်ပါ။ စားသောက်ဖွယ်ရာများဖြင့် ပြုစုကျွေးမွေးကြပါ။ စလောင်ပေးနှုတ်ခွန်းဆက်သကြပါ။ အထက်ပါ အမလ်ကောင်းမှုများဖြင့် အသင်တို့ဂျန္ဓသ်သျှိုသုခဘုံသို့ အေးချမ်းပျော်ရွှင်စွာဖြင့် ဝင်ရောက်ကြရမည်ဖြစ်သည်။ (သစ်ရ်မေဖီ)

၃၇၃။ ဟဂျ်ဂျေဗစ်ရှူးရ်

﴿373﴾ عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جِزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ. قَالُوا: يَا نَبِيَّ اللَّهِ! مَا الْحَجُّ الْمَبْرُورُ؟ قَالَ: إِطْعَامُ الطَّعَامِ وَافْتِسَاءُ السَّلَامِ. رواه احمد ၃/ ၃၂၀

ဟဇရသ်ဂျာဗစ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်သည်မှာ မဗ်ရှူရ်ဟဂျ်ဇ်အကျိုးသည် ဂျန္ဓသ်သာလျှင်ဖြစ်သည်။ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ)များက မဗ်ရှူရ်ဟဂျ်ကား မည်သို့ပါနည်း။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ထိုဟဂျ်တွင်ကျွေးမွေးခြင်းနှင့်စလောင်ဖြန့်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ (အဟ်မဒ်)

၃၇၄။ ဂျန္ဓသ်ဝင်ရန်

﴿374﴾ عَنْ هَابِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ لَمَّا وَقَفَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَيُّ شَيْءٍ يُزَجِّبُ الْجَنَّةَ؟ قَالَ: عَلَيْكَ بِحُسْنِ الْكَلَامِ وَبَذْلِ الطَّعَامِ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث مستقيم وليس له علة ولم يخبرناه ووافقه الذهبي ၂၃/ ၁

ဟဇရသ် ဟာနီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ ဝင်ရောက်ခစားပြီး ယာရုဇုလ္လာဟ်(ﷺ) ဂျန္ဓသ်ရရန် ဝါဂျိဗ်ထိုက်စေသော ကောင်းမှုအမလ်များသည် မည်သို့သော အမလ်များဖြစ်ကြပါသနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ တမန်တော်

မြတ်(ﷺ) က အသင်ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့စွာ စကားပြောခြင်းနှင့် အခြားသူများအား ကျွေးမွေးပြုစုခြင်းကို မြဲမြံစွာဆုပ်ကိုင်ထားပါ။ (ဟာကင်မ်)

၃၇၅။ ညီနောင်ဖြစ်ကြသည်

﴿375﴾ عَنِ الْمَعْرُورِ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: لَقِيتُ أَبَا ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِالرَّيْدَةِ وَعَلَيْهِ حُلَّةٌ وَعَلَى غِلَامِهِ حُلَّةٌ فَسَأَلْتُهُ عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ: إِنِّي سَأَيْتُ رَجُلًا فَعَيَّرْتُهُ بِأَمِّهِ، فَقَالَ لِيَ النَّبِيُّ ﷺ: يَا أَبَا ذَرٍّ! أَعَيَّرْتَهُ بِأَمِّهِ؟ إِنَّكَ أَمَرُوا فِيكَ جَاهِلِيَّةٌ، إِخْوَانُكُمْ خَوَلُوكُمْ جَعَلَهُمُ اللَّهُ تَحْتَ أَيْدِيكُمْ. فَمَنْ كَانَ أَخُوهُ تَحْتَ يَدِهِ فَلْيُطْعِمْنَاهُ مِمَّا يَأْكُلُ، وَلْيَلْبِسْهُ مِمَّا يَلْبَسُ، وَلَا تُكَلِّفُوهُمْ مَا يَغْلِبُهُمْ، فَإِنْ كَلَّفْتُمُوهُمْ فَأَعِينُوهُمْ.

رواه البخاري، باب المعاصي من امر الجاهلية... رقم: 30

ဟရေသ် မအ်ရှေးရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဟရေသ် အပူရေ(ﷺ) နှင့် ရဗဖော်အရပ်တွင် ဆုံတွေ့ခွင့်ရရှိခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် သခင်နှင့် သခင်ကျွန်တို့၏ အဝတ် အစားများတစ်မျိုးတစ်စားတည်းဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရာ ဤသည်အဘယ်ကြောင့်ပါနည်းဟု မေးမြန်းရာ ဟရေသ် အပူရေ(ﷺ) က ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ပြောပြသည်။ တစ်နေ့တွင် ကျွန်ုပ်သည် မိမိ၏ကျွန်ကို ဆူပူငေါက်ငန်းရာမှ ကျွန်၏မိခင်ကိုပင် အရှက်ရစေသည်ထိ နှုတ်လွန်သွားခဲ့သည်။ ဤအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ကြားသိသွားခဲ့ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အိုအပူရေ၊ အသင်သည် ၎င်း၏မိခင်ကို ပင် နှုတ်ဖြင့်စော်ကားခဲ့မိလေသလား။ အသင့်တွင် ယနေ့အချိန်အထိ အမိုက်အမှောင်ခတ်က စရိုက်ဆိုးတွေ ကျန်ရှိနေသေးသလား။ အသင်၏လက်အောက်ခံများသည် အသင်၏ညီနောင် များဖြစ်ကြသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ၎င်းတို့အား သင်၏လက်အောက်ခံများဖြစ်စေ တော်မူ သည်။ သင်စားသောက်သော အစားအစာများကိုသာ ၎င်းတို့အားကျွေးမွေးပါ။ အသင်ဝတ် သောအဝတ်အစားများကိုသာ ထိုသူများအား ဆင်မြန်းပေးပါ။ ယင်းလက်အောက်ခံများအား ထိုသူတို့မနိုင်သော အလုပ်များကို မခိုင်းစေပါနှင့်။ အကယ်၍ ဤသို့သော အလုပ်များကို ခိုင်းစေပါက မိမိကိုယ်တိုင် ဝင်ရောက်ကူညီလုပ်ကိုင်ပါ။ (ဗုခါဒ်)

၃၇၆။ မငြင်းဆန်ခဲ့

﴿376﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: مَا سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ شَيْئًا قَطُّ فَقَالَ: لَا.

رواه مسلم، باب في سخائه ﷺ، رقم: 6018

ဟရေသ် ဂျာဗိရ်ဗင်နီအမ်ဒုလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)

ထံပါး မည်သည့်အရာကိုပင် တောင်းခံသည်ဖြစ်စေ၊ မိမိထံလာရောက်တောင်းခံသူအား မည်သည့်အခါကမျှပင် ငြင်းဆန်လိုက်သည်ဟူ၍ မရှိခဲ့ဖူးချေ။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ မိမိထံ၌ ရှိနေလျှင် ၎င်းလာရောက်တောင်းခံသူအား ချက်ချင်းထုတ်ပေး လိုက်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အကယ်၍ ပေးစရာဘာမျှမရှိခဲ့လျှင်မူ ကတိတစ်ခုပေးလိုက်သည်။ သို့မဟုတ်က နှုတ်ဆိတ်နေတော်မူသည်။ သို့မဟုတ်လျှင်လည်း အခြားသင့်လျော်သော စကားလုံး များဖြင့် အုဇုန် အကျိုးအကြောင်းတင်ပြတော်မူသည်။ သို့မဟုတ်လျှင်လည်း ဒိုအာတောင်းပေး တော်မူသည်။ (မွတ်စလင်မ်)

၃၇၇။ ဆာဟောင်ဉူကို ကျွေးမွေးပါ

﴿377﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: أَطْعِمُوا الْجَائِعَ، وَغُذِّدُوا الْمَرِيضَ، وَفُكِّدُوا الْعَانِيَ.

رواه البخارى، باب قول الله تعالى: كَلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ..... رقم: ၁၃၇၃

ဟဇရတ် အဗူမူစာအရှ်အရှိ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ဆာဟောင်မွတ်သိပ်နေသူကို အစားအသောက်များဖြင့် ကျွေးမွေးပြုစုကြပါ။ ဖျားနာနေသူများထံ လူမမာမေး အားပေးစကားပြောကြားပါ။ မတရားသောနည်းဖြင့် ဖမ်းဆီး ချုပ်နှောင်ခံနေရသူများကို လွတ်မြောက်မှုရစေရန် ကြိုးပမ်းကြပါ။ (ဗုခါရီ)

၃၇၈။ ကောင်းမှု၏ဒဏ်

﴿378﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: يَا ابْنَ آدَمَ! مَرَضْتُ فَلَمْ تُعْذِنِي، قَالَ: يَا رَبِّ! كَيْفَ أَعُوذُكَ؟ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ، قَالَ: أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ عَبْدِي فَلَانًا مَرِضٌ فَلَمْ تُعْذِهِ، أَمَا عَلِمْتَ أَنَّكَ لَوْ غَدَاةَ لَوْ جَدْتَنِي عَنْدَهُ، يَا ابْنَ آدَمَ! اسْتَطْعَمْتُكَ فَلَمْ تُطْعِمْنِي، قَالَ: يَا رَبِّ! وَكَيْفَ أَطْعِمُكَ؟ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ، قَالَ: أَمَا عَلِمْتَ أَنَّكَ اسْتَطْعَمْتَ عَبْدِي فَلَانًا فَلَمْ تُطْعِمْهُ، أَمَا عَلِمْتَ أَنَّكَ لَوْ أَطْعَمْتَهُ لَوْ جَدْتَ ذَلِكَ عَبْدِي؟ يَا ابْنَ آدَمَ! اسْتَسْقَيْتُكَ فَلَمْ تُسْقِنِي، قَالَ: يَا رَبِّ! كَيْفَ أَسْقِيكَ؟ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ، قَالَ: اسْتَسْقَاكَ عَبْدِي فَلَانًا فَلَمْ تُسْقِنِهِ، أَمَا إِنَّكَ لَوْ اسْتَسْقَيْتَهُ وَحَدَّثْتَ ذَلِكَ عَبْدِي.

رواه مسلم، باب فصل عيادة المريض، رقم: ၆၀၀၆

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်သည် ကိယာမသ်နေ့တွင် အမိန့်ရှိတော်မူမည်။ အာဒမ်၏သားမြေး တို့၊ ငါအရှင်ဖျားနာနေသောအခါ အသင်တို့အဘယ်ကြောင့် လာရောက်မေးမြန်းခြင်း မပြုကြ သနည်း။ သို့အခါ၊ ငါ့အသက်က အို လျှင်ကောင်းပါ။ ကား မွေးပြုဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်

ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် အဘယ်ကဲ့သို့မေးမြန်းနိုင်ပါမည်နည်း။ အကြောင်းမှာ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် အဖန်ဆင်းခံအားလုံးကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ အရှင်မြတ်သည် ဤသို့သော ရောဂါဝေဒနာအပေါင်းတို့မှ ကင်းစင်တော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူပေသည်။ အရှင်မြတ်က ဖြေကြားတော်မူမည်။ အသင်မသိကြပေသလော။ ငါအရှင်၏ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်သည် ဖျားနာနေသောအခါ အသင်အဘယ်ကြောင့် သွားရောက်မေးမြန်းခြင်းမပြုကြသနည်း။ အကယ်၍ အသင်သည် ထိုသူအားသွားရောက်မေးမြန်းသောအခါ ငါအရှင်မြတ်ကိုလည်း ထိုသူအနားတွင် တွေ့ရှိရပေမည်။ အို အာဒမ်၏ သားမြေးတို့ ငါအရှင်မြတ် အသင်တို့ထံမှ စားသောက်ဖွယ်ရာများ တောင်းခံသောအခါတွင် အသင်တို့အဘယ်ကြောင့် မပေးကမ်း၊ မကျွေးမွေးဘဲ နေကြသနည်း။ ထိုအခါ ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်များက အို အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် အရှင်မြတ်အား အဘယ်ကဲ့သို့ ကျွေးမွေးပြုစုပါမည်နည်း။ အရှင်မြတ်သည် အဖန်ဆင်းခံအားလုံးကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားကြမည်။ ထိုအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ)ကမိန့်တော်မူမည်။ အသင်တို့မသိကြပါသလော။ အဘယ်မည်သောငါအရှင်မြတ်၏ ဗန္ဓုတ်သည် အသင်တို့ထံ လာရောက်၍ အစားအစာများကို တောင်းခံကြသောအခါ အသင်တို့သည် ထိုသူအား အဘယ်ကြောင့် မပေးကမ်းမကျွေးမွေးဘဲ နေကြသနည်း။ အကယ်၍ ထိုသူအား ကျွေးမွေးပေးကမ်းခဲ့လျှင် ဤအစား(ဆဝါးဗ်)ကို ငါအရှင်ထံမှ အသင်တို့ရကြမည်ကို မသိကြပါသလော။ အို အာဒမ်၏ သားမြေးအပေါင်းတို့၊ ငါအရှင် အသင်တို့ထံမှ ရေသောက်ရန် တောင်းသောအခါ အသင်တို့ အဘယ်ကြောင့် ရေမတိုက်ကြပါသနည်း ထိုအခါ ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်များက အို အရှင်မြတ် ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် အရှင်မြတ်အား အဘယ်သို့ တိုက်ကျွေးနိုင်ပါမည်နည်း။ အကြောင်းမှာ အရှင်မြတ်သည် အဖန်ဆင်းခံများအားလုံးကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်သခင်ဖြစ်တော်မူပါသည်ဟု လျှောက်ထားကြမည်။ ထိုအခါ အရှင်မြတ်က ငါအရှင်မြတ်၏ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်သည် အသင်တို့ထံလာ၍ ရေတောင်းရာ အသင်တို့အဘယ်ကြောင့် မပေးကြသနည်း။ အကယ်၍ အသင်တို့သည် ထိုသူများအား ရေတိုက်ကျွေးခဲ့လျှင်ပင် ဤကောင်းမှုအစား အကျိုးဆဝါဗ်ကို ငါအရှင်မြတ်ထံ တော်မှ ရရှိကြမည်ဟု အရှင်မြတ်အမိန့်ရှိတော်မူမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၇၉။ အစောံကိုပေးသင့်

﴿379﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا صَنَعَ لِأَخِيكَ خَادِمَهُ طَعَامًا ثُمَّ جَاءَهُ بِهِ، وَقَدْ وَلِيَ حَرَّهُ وَدُخَانَهُ، فَلْيَقْعِدْهُ مَعَهُ، فَلْيَاكُلْ، فَإِنْ كَانَ الطَّعَامُ مَشْفُورًا، فَلْيَلَا، فَلْيَضَعْ فِي يَدِهِ مِنْهُ أَكْلَةً أَوْ أُكْلَتَيْنِ.

رواه مسلم، باب اطعام المملوك مما يأكل..... رقم: ၁၃၁၇

ဟရေသ် အမူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ

တော်မူသည်။ အသင်တို့အထဲမှ တစ်စုံတစ်ယောက်၏ အစေခံက အသင့်အတွက် အစား အသောက်တစ်စုံတစ်ရာကို ချက်ပြုတ်၍ အသင့်အား လာရောက်ကျွေးမွေးသောအခါ (အမှန်တကယ်တွင် ထိုအစေခံကသာ ဤသို့ချက်ပြုတ်ပြင်ဆင်ရသောဒုက္ခ၊ အပူလောင်ခြင်း၊ မီးခိုးမွန်ခြင်းစသည့် ဒုက္ခများကို ခံခဲ့ရသည်ဖြစ်ရာ) သခင်သည် အစားအသောက်များကို စားသောက်သောအခါ ထိုအစေခံကိုလည်း မိမိနှင့်အတူ ထိုင်စေပြီး ကျွေးမွေးရပေမည်။ အကယ်၍ ဤသို့အတူတကွ စားသောက်နိုင်လောက်အောင် အစားအသောက်မှာ မလုံလောက် ခဲ့လျှင် ဤအစားအသောက်များထဲမှ အနည်းအကျဉ်းပင်ဖြစ်စေ ထိုအစေခံအား ပေးသင့်ပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မီ)

၃၈၀။ အရှင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုတွင်ရှိ

﴿380﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : مَا مِنْ مُسْلِمٍ كَسَا مُسْلِمًا ثَوْبًا إِلَّا كَانَ فِي حِفْظِ اللَّهِ مَا دَامَ مِنْهُ عَلَيْهِ جُرْفَةٌ . رواه الترمذی وقال : هذا حديث حسن غريب ، باب ماجاء في ثواب من كسا مسلماً ، رقم : ۲۴۸۴

ဟရေသ် အိမ်နေအဗ္ဗာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်ကို ကျွန်ုပ်ကြားခဲ့ရသည်။ အကြင်မွတ်စ်လင်တစ်ဦးသည် အခြားမွတ်စ်လင် တစ်ဦးအား အဝတ်အထည်တစ်ခုကို ဝတ်ဆင်ပေးသည်ဖြစ်ရာ ၎င်းအဝတ်အထည်သည် (၎င်း အဝတ်အထည်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုမျှပင်ဖြစ်စေ) ထိုသူ၏ ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်ရှိနေသရွေ့ ကာလပတ်လုံး ဤသို့ပေးကမ်းသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအောက်တွင် ရှိနေပေသည်။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၃၈၁။ ဆိုးရွားသော သေခြင်းမှကာကွယ်

﴿381﴾ عَنْ حَارِثَةَ بْنِ النُّعْمَانِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : مَنْ أَوْلَى الْمُسْكِينِ نَفْسٍ مِنْتَ السُّوءِ . رواه الطبرانی في الكبير والبيهقی في شعب الإيمان والضياء وهو حديث صحيح ، الجامع الصغير ۶/ ۷

ဟရေသ် ဟာရေဟ်ဗင်နီနုအ်မာန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မရှိဆင်းရဲသားများကို မိမိလက်ဖြင့် ကိုယ်တိုင်ပေးကမ်းခြင်းသည် ဆိုးရွား သော သေခြင်းမျိုးမှ ထိန်းသိမ်းပေးသည်။ (တွမ်ရာနီ)

၃၈၂။ သခင်ကဲ့သို့ပင် ဆွဒကဟ်ဆဝါမ်ရရှိ

﴿382﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ الْخَارِجَ الْمُسْلِمَ الْإِمِينُ
 الَّذِي يُنْفِقُ - وَرَبَّمَا قَالَ يُعْطَى - مَا أَمَرَ بِهِ، فَيُعْطِيهِ كَامِلًا مُؤْتَرًا، طَيِّبَةً بِهِ نَفْسُهُ، فَيُدْفَعُهُ
 إِلَى الَّذِي أَمَرَ لَهُ بِهِ أَحَدُ الْمُتَصَلِّينَ -
 رواه مسلم، باب اجر الخازن الامين رقم: ٢٣٦٣

ဟရေသ် အဗူမူစာအရှ်အရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်
 ရှိတော်မူသည်။ အကြင် သစ္စာရှိသောဘဏ္ဍာတော်ထိန်းမွတ်စ်လင်မ်သည် သခင်၏အမိန့်အတိုင်း
 ပေးခိုင်းသည့် ပမာဏာကို ပေးခိုင်းသူအား မလျော့နည်းစေဘဲ ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်စွာဖြင့်
 ပေးကမ်းလျှင် ၎င်းသူအားလည်း ၎င်းသခင်ကဲ့သို့ပင် ဆွဒကဟ်ဆဝါမ်ကို ရရှိပေမည်။

၃၈၃။ ဆွဒကဟ်ဆဝါမ်

﴿383﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَغْرِسُ عَرْسًا
 إِلَّا كَانَ مَا أَكَلَ مِنْهُ لَهُ صَدَقَةٌ، وَمَا سَرِقَ مِنْهُ لَهُ صَدَقَةٌ، وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ مِنْهُ فَهُوَ لَهُ صَدَقَةٌ،
 وَمَا أَكَلَتِ الطَّيْرُ فَهُوَ لَهُ صَدَقَةٌ، وَلَا يَزُرُّهُ أَحَدٌ إِلَّا كَانَ لَهُ صَدَقَةٌ -
 رواه مسلم، باب فضل الغرس والبروع، رقم: ٢٩٦٨

ဟရေသ် ဂျာဗီရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။
 အကြင်မွတ်စ်လင်မ်သည် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးသည်။ ထိုသစ်ပင်မှ အဘယ်မျှစားသုံးခဲ့သည်ဖြစ်စေ
 ထိုစားသုံးခဲ့သော ပမာဏနှင့်အမျှ ထိုသစ်ပင်ကို စိုက်ပျိုးခဲ့သူသည် ဆွဒကဟ်ဆဝါမ်ကို ရရှိ
 ခံစားရပေမည်။ ထိုအပင်မှ မည်မျှခိုးဝှက်ခံခဲ့ရလျှင်လည်း ဆွဒကဟ်ဆဝါမ်ကို ရရှိပေမည်။
 ထိုအပင်မှ မည်မျှခန့် ခြေလေးချောင်းသတ္တဝါများစားသုံးခဲ့သည်ဖြစ်စေ ၎င်းပမာဏမျှ ထိုသူ
 အတွက် ဆွဒကဟ်ဆဝါမ်ရရှိပေမည်။ ထိုအပင်မှ ကျေးငှက်များ မည်မျှခန့်စားသုံးခဲ့သည်ဖြစ်
 စေ ၎င်းပမာဏမျှပင် ထိုသူသည် ဆွဒကဟ်ဆဝါမ်ကို ရရှိပေမည်။ အချုပ်မှာမည်သူပင်ဖြစ်
 စေ ၎င်းအပင်မှ တစ်စုံတစ်ရာ (သစ်သီးစသည်) ယူဆောင်သွားခဲ့လျှင်လည်း ၎င်း(သစ်ပင်
 စိုက်ပျိုးခဲ့သော)သူမှာ ဆွဒကဟ်ဆဝါမ်ကို ရရှိပေမည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၈၄။ စိုက်ပျိုးမြေဖြစ်အောင် ပြုပြင်ခဲ့လျှင်

﴿384﴾ عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ أَخْبَى أَرْضًا مَيْتَةً، فَلَهُ

فِيهَا أَجْرٌ. (التحذيث) رواه ابن حبان، قال المحقق: استاده على شرط مسلم ၆၁၀/၁၁

ဟရေသ် ဂျာဗီရ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မြေလွတ်မြေရိုင်းများကို စိုက်ပျိုးမြေဖြစ်အောင် ပြုပြင်လျှင် ၎င်းသူသည် ဤသည်၏အစား အကျိုးဆဝါမ်ကို ရရှိခံစားရပေမည်။ (အိမ်နေဟိမ်ဟးန့်)

၃၈၅။ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခဲ့လျှင်

﴿385﴾ عَنِ الْقَاسِمِ رَحِمَهُ اللَّهُ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا مَرَّ بِهِ وَهُوَ يَغْرِسُ

غَرْسًا بِدَمَشَقَ فَقَالَ لَهُ: أَتَفْعَلُ هَذَا وَأَنْتَ صَاحِبُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: لَا تَعْجَلْ عَلَيَّ

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ غَرَسَ غَرْسًا لَمْ يَأْكُلْ مِنْهُ آدَمِيٌّ وَلَا خَلْقٌ مِنْ خَلْقِ

اللَّهِ غَرْوَجَلٌ إِلَّا كَانَ لَهُ صَدَقَةٌ. رواه احمد ၄၄၄/၆

ဟရေသ် ကာစင်မ်(رحمته الله) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဒမတ်ရှ်ကရှ်မြို့တွင် ဟရေသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(رضي الله عنه) သခင်ထံသို့ လူတစ်ဦးရောက်လာခဲ့သည်။ ထိုအချိန်၌ သခင်သည် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးနေသည်ဖြစ်ရာ ထိုသူက သခင်အား အသင်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ဆွဟာဗီကြီးတစ်ပါးဖြစ်ပါလျက်နှင့် ဒွန္နယာဇ်လုပ်ငန်းများထဲတွင် နှစ်မွန်းနေပါသလားဟု မေးလျှောက်ရာ သခင်က အသင်ကျွန်ုပ်ကို အပြစ်တင်ဖို့ ဆန္ဒမစောပါနှင့်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် သစ်ပင် စိုက်ပျိုးခဲ့သည်။ ထို့နောက် မည်သည့်လူသားဖြစ်စေ။ (သို့မဟုတ်) အရှင်မြတ်၏အဖန်ဆင်း ခံများထဲမှ မည်သည့်အဖန်ဆင်းခံပင်ဖြစ်စေ ၎င်းအပင်မှ စားသောက်သုံးစွဲလျှင် (၎င်းသစ်ပင်စိုက်ပျိုးခဲ့သူမှာ) ဆွဒကဟ်ဆဝါမ်ကို ရရှိပေမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၃၈၆။ အစားရရှိ

﴿386﴾ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: مَا مِنْ

رَجُلٍ يَغْرِسُ غَرْسًا إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ غَرْوَجَلٌ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ قَدْ رَمَا يَخْرُجُ مِنْ ثَمَرِ ذَلِكَ الْغَرْاسِ.

رواه احمد ၁၀/၁၀

ဟရေသ် အဗူအိုင်းယူဗ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခဲ့သည်ဖြစ်ရာ ထိုအပင်မှ မည်မျှပင် အသီးသီး

လျှင်ဖြစ်စေ အရှင်မြတ်က ၎င်းအသီးများနှင့်အမျှ သစ်ပင်စိုက်ခဲ့သူအတွက် အကျိုးဆပ်ဝင် ရေးတော်မူလိုက်စေသည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၃၈၇။ ဟဒ်ယာကို လက်ခံ

﴿387﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقْبَلُ الْهَدْيَ وَيُثَبِّتُ

عَلَيْهَا. رواه البخارى، باب المكافاة فى الهبة، رقم: ၂၅၈၀.

ဟဇရသ် အာအေရှဟ်﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ သည် ဟဒ်ယာ လက်ဆောင်ပေးခြင်းကို လက်ခံတော်မူသည်။ ယင်းလက်ဆောင်အစားပေးသူကို (ချက်ချင်းသော်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် အခြားအချိန်တစ်ချိန်တွင်လည်းကောင်း၊ ပြန်လည်၍ မိမိကိုယ်တိုင် လက်ဆောင်ပေးလေ့ရှိတော်မူသည်။

၃၈၈။ ကျေးဇူးကန်းသကဲ့သို့

﴿388﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ أَعْطَى

عَطَاءً فَوَجَدَ فَلْيَجْزِ بِهِ، فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَلْيُثْبِتْ بِهِ، فَمَنْ أَنْتَى بِهِ فَقَدْ شَكَرَهُ وَمَنْ كَتَمَهُ فَقَدْ

كَفَرَهُ. رواه ابوداؤد، باب فى شكر المعروف، رقم: ၄၈၁၃.

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်ပင်န်အဗ်ဒုလ္လာဟ်﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်﴿ﷺ﴾ သည် အကြင်သူထံ လက်ဆောင်တစ်စုံတစ်ရာရောက်ရှိလာလျှင် လက်ခံရရှိသူသည် မိမိထံ တစ်စုံတစ်ရာရှိနေမှု ထိုသူသည် ဤလက်ဆောင်ပေးပို့သူထံသို့ ထိုအရာဖြင့် လက်ဆောင် ပြန်ပို့သင့်ပေသည်။ အကယ်၍ လက်ဆောင်ပြန်ပေးရန် မတတ်စွမ်းနိုင်မူ (ကျေးဇူးတင်သော အနေဖြင့်) ၎င်းပေးပို့သူအား ချီးကျူးစကား (ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာကြောင်း) ပြန်ပြောသင့်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤသို့ချီးကျူးစကားပြောခြင်းသည်ပင် ကျေးဇူးတင်ခြင်းဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် (ချီးကျူးစကားမပြောဘဲ ဤသို့ကျေးဇူးပြုခြင်းများကို) ဖုံးကွယ်လျှို့ဝှက်ထားခဲ့ လျှင် ထိုသူသည် ကျေးဇူးကန်းခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

(အဟူဒါဂူဒ်)

၃၈၉။ အိမာန်နှင့် စေးနဲ့ခြင်းတို့ မစုစည်းနိုင်

﴿389﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يَجْتَمِعُ الشُّحُّ

وَالْإِيمَانُ فِي قَلْبٍ عَبْدٍ أَبَدًا. (وهو جزء من الحديث) رواه النسائي، باب فضل من عمل في

سبيل الله..... رقم: ၃၁၁၂

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ
တော်မူသည်။ ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်၏ စိတ်နှလုံးသားတွင် မည်သည့်အခါမျှ စေးနဲ့တွန့်တိုခြင်းနှင့်
အိမာန်မပေါင်းစည်း (မစုစည်း)နိုင်ပေ။ (နစာအီ)

၃၉၀။ လှည့်ဖြားသူ၊ စေးနဲ့သူ

﴿390﴾ عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ خَبٌّ

وَلَا بَخِيلٌ وَلَا مَنَّانٌ.

• رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ماجاء في البخل، رقم: ၁၉၆၃

ဟရေသ် အဗူဗကရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်တော်မူ
သည်။ လှည့်ဖြားသူ၊ စေးနဲ့သူ၊ ကျေးဇူးပြု၍ ဂုဏ်ဖော်သူတို့သည် ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်မည်
မဟုတ်ပေ။ (သစ်ရ်မေဇီ)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

အိမ်လာဆွေ နီယသ်

စိတ်စေတနာဖြူစင်သန့်ရှင်းခြင်း(ဆိုလိုသည်မှာ)စိတ်စေတနာမှန်ကန်အောင်ပြုလုပ်ခြင်း

အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်များကို အရှင်မြတ်ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက်သာ ရည်စူး၍ လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်၏။

ကုရ်အာနီ၏အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾
[البقرة: ၁၉၇]

- (၁) ထိုရဟူဒီဘာသာဝင်များနှင့် နဆွ်ရာနီတို့ပြောဆိုကြသောစကား၌ အဘယ်မှာလျှင် ဟုတ်မှန်ပါအံ့နည်း။ စင်စစ်သော်ကား မည်သူမဆို မိမိကိုယ်ကို အလ္လာဟ်အရှင် မြတ်အား လုံးဝအပ်နှင်းပြီး (ခယရီကျိုးရှိခိုး၍) ကောင်းမှုများကို ပွားများခဲ့ပါလျှင် ထိုကဲ့သို့သော သူတို့၌ မိမိတို့ အရှင်ထံတော်၌ အကျိုးကျေးဇူးများကို မချရရှိ၍ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြပူဆွေးကြရမည်လည်း မဟုတ်ချေ။ (၂:၁၁၂)

[الزمر: ၁၀]

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا تَتَّبِعُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ

- (၂) စင်စစ်သော်ကား အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ နှစ်သက်ကျေနပ်မှုကို ရရှိရန်အတွက်သာ လှူဒါန်းပေးကမ်းကြကုန်လော့။ (ကုရ်အာန် ၂ : ၂၇၂)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ

[ال عمران: ၁၀၄]

مِنْهَا وَسَنَجْزِي الشَّكْرِينَ﴾

- (၃) တစ်ဖန် မည်သူမဆို ဒွန္နယာအကျိုးကို အလိုရှိခဲ့ပါမူ၊ ငါအရှင်မြတ်သည် (အလိုတော်ရှိပါလျှင်) ထိုသူအား ဒွန္နယာအကျိုးကို ပေးသနားတော်မူအံ့။ ထိုနည်းတူစွာ မည်သူမဆို နောင်တမလွန်ဘဝ၏ အကျိုးကျေးဇူးကို အလိုရှိခဲ့ပါလျှင် ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုသူအား နောင်တမလွန် ဘဝ၏အကျိုးကို ပေးသနားတော်မူအံ့။ ၎င်းပြင် ငါအရှင်မြတ်သည် ‘ရွက်ရ်’ ကျေးဇူးသိတတ်သော သူတို့အား မကြာမီအကျိုးပေးဆပ်တော်မူအံ့။ (အာလေအစ်မ်ရာန် ၁၄၅)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا اسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجَرْتُ إِنْ أَجَرْتُ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [الشعراء: ၁၈၀]

- (၄) စင်စစ်ငါသည် အသင်တို့ထံ ဤအမိန့်တော်ပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မည်သည့်အကျိုးတစ်စုံတစ်ရာမျှ တောင်းဆိုသည်မဟုတ်ပေ။ ငါ့အား အကျိုးပေးရန်တာဝန်မှာ စကြဝဠာဝပ်သိမ်းတို့ကို ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်မြတ်အပေါ်၌သာရှိ၏။ (ရှုအရာအ် ၂၆ : ၁၄၅)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا أَسْأَلُكُمْ مِنْ زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُضْغِفُونَ﴾ [الروم: ၃၉]

- (၅) သို့ရာတွင် အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ ကျေနပ်နှစ်သက်မှုကို လိုလား၍ တစ်စုံတစ်ရာအလှူဒါနကို ပေးကမ်းလှူဒါန်းကြပါမူ ယင်းကဲ့သို့ (ပေးကမ်းလှူဒါန်းကြသော သူတို့၌သာလျှင် (မိမိတို့ပေးကမ်းလှူဒါန်းခဲ့ကြသည်များကို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်ထံတော်၌) တိုးပွားစေကြသူများ ဖြစ်ကြကုန်၏။ (ရှူးမ် ၃၀ : ၃၉)

[الاعراف: ၃၁]

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ﴾

- (၆) ၎င်းအပြင် အသင်တို့၌ ထိုအရှင်မြတ်အား ဝတ်ပြုမှုကို ထိုအရှင်မြတ်အတွက် စိတ်စေတနာဖြူစင်စွာဖြင့် ပြုလုပ်ကြလေကုန်။ ၎င်းထိုအရှင်မြတ်အား (ဟစ်ခေါ်) တသကြလေကုန်။ (ကုရ်အာန် ၇ : ၂၉)

وَقَالَ تَعَالَى ﴿لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَىٰ مِنْكُمْ﴾ (البقرة: ١٧٧)

- (၇) အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်အထံတော်သို့ ယင်းကုရ်ဇာနီသားကောင်တို့၏ အသားများသည် အလျဉ်းရောက်ရှိသည်မဟုတ်ပေ။ ထိုနည်းတူစွာ ယင်းကုရ်ဇာနီသားကောင်တို့၏ သွေးများသည်လည်း အလျဉ်းရောက်ရှိသည်မဟုတ်ပေ။ စင်စစ်အသင်တို့၏ ရိုသေ လေးမြတ်မှု၊ အမိန့်တော်ကို ရိုသေလိုက်နာမှု၊ ကောင်းမြတ်သော အကျင့်အမူသည် လာလျှင် ထိုအရှင်မြတ်အထံတော်သို့ ရောက်ရှိပေသည်။ (ကုရ်အာန် ၂၂ : ၃၇)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၁။ ရုပ်ရည်နှင့် ဥစ္စာကိုမကြည့်

﴿ 1 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ اللَّهُ لَا يَنْظُرُ إِلَى صَوْرَتِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ، وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ.

رواه مسلم، باب تحريم ظلم المسلم... رقم: ၆၀၆၃

ဟဒေရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ မုချကေနိ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အသင်တို့၏ ရုပ်ရည်နှင့် အသင်တို့၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ကြည့်တော်မမူချေ။ သို့ရာတွင် အသင်တို့၏နှလုံးသား၊ ၎င်းအသင်တို့ ပြုကျင့်သော အမတ်ကောင်းမှုများကိုသာ ကြည့်တော်မူ၏။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ ဤနေရာ၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကျေနပ်နှစ်သက်မှု ဆုံးဖြတ် ချက်သည် အသင်(မွတ်စ်လင်မ်)တို့၏ ရုပ်ရည်နှင့် အသင်တို့၏ဥစ္စာပစ္စည်းများအပေါ်၌ ချမှတ်စေ လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ သို့ရာတွင် အသင်တို့၏နှလုံးသား၌ အဘယ်မျှတိုင် အိမ်လာဆွံ့ စိတ် စေတနာဖြူစင်သန့်ရှင်းမှုရှိလေသနည်း။ ၎င်းပြင် အသင်တို့ပြုကျင့်ဆောက်တည်ခဲ့သော ကောင်းမှု အပေါ်၌ ကြည့်ရှုဆုံးဖြတ်တော်မူလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

၂။ အာမလ်၏ အစားသည့် နီယသ်အပေါ်တွင်သာမူတည်

﴿ 2 ﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّةِ، وَإِنَّمَا لِامْرِئٍ مَّا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَهِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى دُنْيَا يُصِيبُهَا أَوْ امْرَأَةٍ يَتَرَوَّجُهَا، فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَا جَرَ إِلَيْهِ.

رواه البخاري، باب النية في الایمان، رقم: ၆၇၈၉

ဟဇရသ် အုမရ်ပင်နိခသ်သွားဗ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အမလ်ကောင်းမှုများအားလုံး၏အစားသည် ၎င်း၏နီယသ် ရည်စူးချက်အပေါ်၌သာ မူတည်လေသည်။ ထို့နောက် လူသားသည် မိမိထားရှိခဲ့သော နီယသ် ရည်စူးချက်အတိုင်းသာ ရရှိခံစားရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရှိရာ လူသားသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် အရှင်ရုစုလ်အတွက် ရည်စူး၍ ဟစ်ဂျ်ရသ်ပြုပြောင်းရွှေ့ခဲ့လျှင် ဆိုလိုသည်မှာ အရှင်မြတ်နှင့် အရှင်ရုစုလ်ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန် ရည်စူးချက်မှတစ်ပါး အခြားမည်သည့် ရည်စူးချက်ဆန္ဒတစ်စုံ တစ်ရာမပါရှိဘဲ ဟစ်ဂျ်ရသ်ပြု ပြောင်းရွှေ့ခဲ့လျှင် ထိုသူ၏ဟစ်ဂျ်ရသ် ပြောင်းရွှေ့မှုသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် အလ္လာဟ်ရုစုလ်အတွက်ဖြစ်သွားပေမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုသူသည် ထိုဟစ်ဂျ်ရသ်၏ ဆဝါးဗ်ကိုရရှိမည်။ အကြင်သူသည် ဒွန္နုယာ၏မက်တစ်စုံတစ်ရာ သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးတစ်ဦးနှင့်နေကာဟ်ပြုရန် ဟစ်ဂျ်ရသ်ပြု ပြောင်းရွှေ့လျှင်မူ(ထိုသူ၏ဟစ်ဂျ်ရသ်ပြုပြောင်း ရွှေ့မှုသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် အလ္လာဟ်၏ရုစုလ်အတွက် မဟုတ်တော့ချေ။) အခြားသော နီယသ် ဆန္ဒတစ်စုံတစ်ရာအတွက် ဖြစ်သွားပေမည်။ အရှင်မြတ်ထံတော်၌လည်း ထိုသူ၏ ဟစ်ဂျ်ရသ်ပြုပြောင်းရွှေ့မှုသည် ဤ(မက်ဆန္ဒ)အတွက်သာဖြစ်ကြောင်း သတ်မှတ်ခြင်းခံရပေမည်။

(ဗုခါရီ)

၃။ နီယသ်အတိုင်းဟ ရှင်ပြန်ထရ

﴿ 3 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِنَّمَا يُبْعَثُ النَّاسُ عَلَى بَيِّنَاتِهِمْ .
 رواه ابن ماجه، باب النية، رقم: ၄၂၂၇

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ (ကိယာမသ်နေ့တွင်) လူအများအား ၎င်းတို့၏နီယသ်အတိုင်းသာ ရှင်ပြန်ထစေ တော်မူမည်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လူတစ်ဦးတိုင်းသည် ၎င်းတို့၏နီယသ် ရည်စူးချက်အတိုင်း သာ ပြုမူဆက်ဆံခြင်းခံရမည်ဖြစ်သည်။

(အိမ်နေမာဂျဟ်)

၄။ နီယသ်အတိုင်းဟ အရေးယူ

﴿ 4 ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : يَغْزُوا خَيْشُ الْكَعْبَةِ، فَإِذَا كَانُوا بَيْنَاءَ مِنَ الْأَرْضِ يُخَسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ، قَالَتْ : قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَيْفَ يُخَسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ، وَيُفْنِيهِمْ أَنْوَاقُهُمْ وَمَنْ لَيْسَ مِنْهُمْ؟ قَالَ : يُخَسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ، ثُمَّ يُبْعَثُونَ عَلَى بَيِّنَاتِهِمْ .
 رواه البخاري، باب ما ذكر في الاسواق، رقم: ၂၁၁၈

ဟဇရသ် အာအေရှဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ

တော်မူသည်။ စစ်တပ်တစ်ခုသည် ကအ်ဗဟ်ကျောင်းတော်အား တိုက်ခိုက်ရန်ဆန္ဒဖြင့် ထွက်ခွာမည်။ ၎င်းတို့သည် အရိပ်မဲ့ရာ လွင်တီးခေါင်ကွင်းပြင်သို့ ရောက်ရှိလာသောအခါ၌ မြေမျိုခြင်းခံရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ ဟဇရတ် အာအေရဟ်(ﷺ) က ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) အားလုံးကို အဘယ်ကဲ့သို့ မြေမျိုစေမည်နည်း။ ထိုနေရာတွင် ဈေးသည်များနှင့် ၎င်းအုပ်စုတွင် မပါဝင်သော အခြားသူများလည်း ရှိနေကြမည်ဖြစ်သည်ဟု မေးမြန်းရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းကွင်းပြင်ရှိ လူအားလုံးကို မြေမျိုစေမည်ဖြစ်သည်။ ပြီးနောက်မှ ၎င်းတို့အသီးသီး၏ နိယသ်ဆန္ဒအတိုင်းသာ ကိယာမသ်နေ့တွင် ၎င်းတို့အား အရေးယူခြင်းခံရမည်ဖြစ်သည်။

(ဗုခါရီ)

၅။ မပါဝင်သော်လည်း ကောင်းမှု၏ အစားကိုရရှိသူများ

﴿ 5 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَقَدْ تَرَكَتُمْ بِالْمَدِينَةِ أَفْرَامًا مَا سِرْتُمْ مَسِيرًا، وَلَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ، وَلَا قَطَعْتُمْ مِنْ وَادٍ إِلَّا وَهُمْ مَعَكُمْ فِيهِ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَكَيْفَ يَكُونُونَ مَعَنَا وَهُمْ بِالْمَدِينَةِ؟ قَالَ: حَبَسَهُمُ الْعَذْرُ.

رواه ابوداؤد، باب الرخصة في القعود من العذر، رقم ٢٥٠٨

ဟဇရတ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလစ်က်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့သည် မဒီနာမြို့တွင် ဤသို့သော လူအချို့ကို ထားရစ်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် အသင်တို့မည်သည့်လမ်းမှ သွားသည်ဖြစ်စေ၊ အသင်တို့မည်သို့ သုံးစွဲလှူဒါန်းကြသည်ဖြစ်စေ၊ အသင်တို့ မည်သည့်လျှိုမြောင်းချောက်ကမ်းပါးမှ ဖြတ်သန်းသွားကြသည်ဖြစ်စေ၊ ဤကောင်းမှုများ၏ (အကျိုးဆင်းပိတ် အစားရရှိမှုတွင်) အသင်တို့နှင့်အတူ ပါဝင်ခံစားရရှိကြပေသည်။ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ)များက ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) ၎င်းတို့သည် ကျွန်တော်တို့နှင့် ဤအကျိုးဆင်းပိတ်များကို အဘယ်ကြောင့် အတူခံစားရရှိကြမည်နည်း။ အကြောင်းမှာ ၎င်းတို့သည် မဒီနာမြို့၌ ကျန်ရစ်ခဲ့ကြပေသည်ဟု မေးလျှောက်ကြရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က (၎င်းတို့သည် အသင်တို့နှင့်အတူ လိုက်ပါကြရန် ဆန္ဒရှိခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် တရားတော်အရ သတ်မှတ်ထားသော (အုဋ်ရ်) မပြည့်စုံမှုက ၎င်းတို့အား တားမြစ်ခဲ့သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။

(အဗူဒါဝူဒ်)

၆။ ကောင်းမှုတစ်ခုကို ရေးမှတ်

﴿ 6 ﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ فِيمَا يَرْوَى عَنْ رَبِّهِ عَزَّوَجَلَّ
 قَالَ: قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ كَتَبَ الْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ ثُمَّ بَيَّنَ ذَلِكَ، فَمَنْ هُمْ بِحَسَنَةٍ
 فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، فَإِنْ هُمْ بِهَا وَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ عَشْرَ
 حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِ مِائَةٍ ضَعِيفٍ إِلَى أَضْعَافٍ كَثِيرَةٍ، وَمَنْ هُمْ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ
 لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، فَإِنْ هُوَ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ سَيِّئَةً وَاحِدَةً.

رواه البخاري، باب من هم بحسنة أو سيئة، رقم: ٦٤٩١

ဟရေသ် အိမ်နေအဗ္ဗ ဘစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ
 တော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှုများနှင့်ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်
 သတ်မှတ်ချက်ကို ဖရစ်ရှ်သဟ်များအား ရေးမှတ်စေတော်မူသည်။ ပြီးနောက် အောက်ပါအတိုင်း
 ရှင်းလင်းချက်ပေးတော်မူသည်။ ၎င်းမှာ အကြင်သူသည် ကောင်းမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ကျင့်သုံးရန်
 ဆန္ဒပြုခဲ့ပြီးနောက် (အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာကြောင့်) မကျင့်သုံးဖြစ်ခဲ့လျှင် အရှင်မြတ်သည်
 ၎င်းသူအတွက် ကောင်းမှုတစ်ခုကို ရေးမှတ်စေတော်မူသည်။ အကယ်၍ ဤသို့ဆန္ဒပြုပြီးနောက်
 လက်တွေ့ကျင့်သုံးဆောက်တည်ခဲ့လျှင်မူ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအတွက် ကောင်းမှုဆယ်ခုမှ
 အဆနှစ်ရာအထိသာမက အဆပေါင်းများစွာ ရေးမှတ်စေတော်မူသည်။ အကယ်၍ အကြင်သူသည်
 မကောင်းမှုတစ်စုံတစ်ရာ ကျူးလွန်ရန် ဆန္ဒပြုခဲ့ပြီးနောက်မှ လက်တွေ့မကျင့်သုံးမပြုမူဘဲ
 နောက်ဆုတ်ခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအတွက် ကောင်းမှုတစ်ခုရေးမှတ်စေတော်မူ
 သည်။ (အကြောင်းမှာ ထိုသူသည် အရှင်မြတ်အားကြောက်ရွံ့ပြီး ဤမကောင်းမှုမှ နောက်ဆုတ်
 ခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်။) အကယ်၍ ဤသို့ကျူးလွန်ရန် ဆန္ဒပြုပြီးနောက် လက်တွေ့ကျူးလွန်ခဲ့
 လျှင်မူ မကောင်းမှုတစ်ခုသာ ရေးမှတ်စေတော်မူသည်။ (ဗုခါရီ)

၇။ အရှင်မြတ်လက်ခံလိုက်သော ဆွဒကဟ်သုံးခု

﴿ ၇ ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ: لَا تَصَدَّقُنْ بِصَدَقَةٍ، فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهِ فَوَضَعَهَا فِي يَدِ سَارِقٍ فَأَصْبَحُوا يَتَحَدَّثُونَ: تَصَدَّقَ عَلَى سَارِقٍ، فَقَالَ: اَللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ، لَا تَصَدَّقُنْ بِصَدَقَةٍ، فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهِ فَوَضَعَهَا فِي يَدِ زَانِيَةٍ، فَأَصْبَحُوا يَتَحَدَّثُونَ: تَصَدَّقَ اللَّيْلَةُ عَلَى زَانِيَةٍ، فَقَالَ: اَللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ، عَلَى زَانِيَةٍ، لَا تَصَدَّقُنْ بِصَدَقَةٍ، فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهِ فَوَضَعَهَا فِي يَدِ غَنِيِّ، فَأَصْبَحُوا يَتَحَدَّثُونَ: تَصَدَّقَ عَلَى غَنِيٍّ، فَقَالَ: اَللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى سَارِقٍ، وَعَلَى زَانِيَةٍ، وَعَلَى غَنِيٍّ، فَأُتِيَ فَقِيلَ لَهُ: أَمَا صَدَقْتَكَ عَلَى سَارِقٍ، فَلَعَلَّهُ أَنْ يَسْتَعِفَّ عَنْ سَرِقَتِهِ، وَأَمَا الزَّانِيَةَ فَلَعَلَّهَا أَنْ تَسْتَعِفَّ عَنْ زَانَاهَا، وَأَمَا الْغَنِيَّ فَلَعَلَّهُ أَنْ يَغْتَبِرَ، فَيَنْفِقَ مِمَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ.

رواه البخارى، باب إذا تصدق على غنى..... رقم: ၁၆၂၁

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (ဗနီအစ္စရာအီလ်မျိုးနွယ်မှ) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် (ယနေ့ညတွင် တိတ်တဆိတ် လူမသိအောင်) ဆွဒကဟ်ပေးမည်ဟု (မိမိစိတ်ထဲ၌) ဆန္ဒပြုခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် (ညအချိန်တွင် တိတ်တဆိတ် လူမသိအောင် ဆွဒကဟ်ပေးမည့်ပစ္စည်းထုတ်ကိုယူ၍ စူးစမ်းလေ့လာမှု မပြုဘဲ) သူခိုး၏လက်ထဲသို့ ထည့်ပေးလိုက်သည်။ နံနက်လင်းသောအခါ (ညက) သူခိုးကို ဆွဒကဟ်ပေးလိုက်သည်ဟု သတင်းပြန့်ပွားခဲ့သည်။ ထိုအခါ ၎င်းဆွဒကဟ်ပေးသူက ယာအလ္လာဟ် (သူခိုးကို ဆွဒကဟ်ပေးခဲ့ခြင်းအတွက်လည်း) အရှင်မြတ်အား ချီးကျူးပြုအပ်ပါသည်။ (အကြောင်းမှာ ကျွန်တော်မျိုးသည် ဤသူထက် သာပိုဆိုးရွားသောသူအား ပေးမိခဲ့လျှင်လည်း မည်သို့မျှ မတတ်စွမ်းနိုင်ပါ။) ပြီးနောက် ထိုသူသည် ထပ်မံ၍ ည၌ ဆွဒကဟ် ပေးရန်ဆန္ဒပြုပြန်သည်။ (အကြောင်းမှာ ပထမနေ့ကပေးခဲ့သော ဆွဒကဟ်သည် အချည်းအနီးဖြစ်သွားခဲ့ပေသည်။) ထို့ကြောင့် ညရောက်သောအခါ ဆွဒကဟ်ပေးမည့်အထုပ်ကိုယူ၍ (စူးစမ်းလေ့လာမှုမပြုဘဲ) ဆွဒကဟ်အထုပ်အား အကျင့်ပျက်မိန်းမတစ်ဦးအား ပေးလိုက်သည်။ နံနက်မိုးလင်းသောအခါ အကျင့်ပျက်မိန်းမတစ်ဦးအား ဆွဒကဟ်ပေးလိုက်သည်ဟု သတင်းပျံ့လာသည်။ ထိုအခါ ၎င်းဆွဒကဟ်ပေးခဲ့သူက ယာအလ္လာဟ် အကျင့်ပျက်မိန်းမတစ်ဦးအား (ဆွဒကဟ်ပေးခဲ့ခြင်းအတွက်လည်း) အရှင်မြတ်အား ချီးကျူးအပ်ပါသည်။ (အကြောင်းမှာ ကျွန်တော်မျိုး၏ ဥစ္စာပစ္စည်းသည် ဤအဆင့်အတန်းထက်ပင် နိမ့်ကျနေပါသေးသည်။) ပြီးနောက် (တတိယအကြိမ်) ည၌ ဆွဒကဟ်ပေးရန် ဆန္ဒပြုပြန်သည်။ ထို့ကြောင့်ညအခါတွင် ဆွဒကဟ်ပေးမည့် အထုပ်ကိုယူ၍ ထွက်လာခဲ့သည်။ ထို့နောက် ယင်းအထုပ်ကို သူဌေးတစ်ဦးအား (စူးစမ်းလေ့

လာမူမပြဘဲ) ပေးခဲ့သည်။ နံနက်မိုးလင်းသောအခါတွင် ညကသူဌေးတစ်ဦးအား ဆွဒကဟ်ပေးခဲ့သည်ဟု သတင်းပျံ့လာသည်။ ထိုအခါဆွဒကဟ်ပေးခဲ့သူက ယာအလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် သူခိုး၊ အကျင့်ပျက်မိန်းမနှင့်သူဌေး တစ်ဦးတို့အား ဆွဒကဟ်ပေးခဲ့ခြင်းအတွက် အရှင်မြတ်ကိုသာ ချီးကျူးအပ်ပါသည်။ (အကြောင်းမှာကျွန်တော်မျိုး၏ဥစ္စာပစ္စည်းများသည် ဤသူများ နှင့်ပင် မထိုက်တန်အောင် အဆင့်နိမ့်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။) ထိုသူသည်ညတွင် ဤကဲ့သို့ အိပ်မက်မက်ခဲ့သည်။ (အသင်ပေးခဲ့သော ဆွဒကဟ်များသည် အရှင်မြတ်ထံတော်တွင် လက်ခံတော်မူခြင်း ခံရပေသည်။) အသင်သူခိုးအား ပေးခဲ့သော ဆွဒကဟ်သည် (မည်သို့အကျိုးပြုခဲ့သည်ဟူမူ) သူခိုးအား ဤသို့ ခိုးဝှက်ခြင်းအမှုမှ သောင်ဗဟ်အမှားဝန်ခံစေခဲ့သည်။ ထို့နောက် အကျင့်ပျက်မိန်းမအားလည်း ဤသို့မကောင်းမှုပြုနေခြင်းမှ သောင်ဗဟ်ပြုရန် (အကျိုးပေးခဲ့ပေသည်။) ၎င်းအမျိုးသမီးအား ဤအကျင့်ဆိုး ဤမကောင်းမှုများ မကျူးလွန်ဘဲလျက်နှင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ပေးစွမ်းနိုင်တော်မူကြောင်း သိရှိစေပြီး နောင်တရစေခဲ့သည်။ ပြီးနောက် သူဌေးအားလည်း ဤသို့နောင်တ ရစေခဲ့သည်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်မှာ မည်သို့လျှို့ဝှက်စွာ လှူဒါန်းနေကြကြောင်းကို သိရှိစေ၍ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း အရှင်မြတ် ချီးမြှင့်ထားသော ဥစ္စာပစ္စည်းများကို အရှင်မြတ်လမ်းတော်၌ သုံးစွဲလှူဒါန်းရန် အသိတရားရစေခဲ့သည်။ (ဗုဒ္ဓါရုံ)

ရှင်လင်းချက်။ ။ ထိုသူ၏နိယသ်စိတ်စေတနာဖြူစင် သန့်ရှင်းခဲ့သောကြောင့်သာ ၎င်းဆွဒကဟ် သုံးခုစလုံးကို အရှင်မြတ်ကျေနပ်နှစ်သက် ကဗူလ်ပြုတော်မူခဲ့သည်။

၈။ ကျောက်ပျာရွှေလျားစေခဲ့သော ကောင်းမှုများ

﴿ ၈ ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: انْطَلَقَ ثَلَاثَةَ رَهْطٍ مِمَّنْ كَانَ قَبْلَكُمْ حَتَّى أَرَوْا الْمَبِيتَ إِلَى غَارٍ فَدَخَلُوهُ، فَأَنحَدَرَتْ صَخْرَةٌ مِنَ الْجَبَلِ فَسَدَّتْ عَلَيْهَا الْغَارَ، فَقَالُوا: إِنَّهُ لَا يُنْجِيكُمْ مِنْ هَذِهِ الصَّخْرَةِ إِلَّا أَنْ تَدْعُوا اللَّهَ بِصَالِحِ أَعْمَالِكُمْ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنْهُمْ: اَللّٰهُمَّ! كَانَ لِيْ اَبَوَانِ شَيْخَانِ كَبِيرَانِ، وَكُنْتُ لَا أَغْبِقُ قَبْلَهُمَا أَهْلًا وَلَا مَالًا فَتَأَى بَنِي فِيْ طَلَبِ شَيْءٍ يَوْمًا فَلَمَّ أَرُخَ عَلَيْهِمَا حَتَّى نَامَا فَحَلَبْتُ لَهُمَا غَبُوقَهُمَا فَوَجَدْتُهُمَا نَائِمَيْنِ، فَكِرِهْتُ أَنْ أَغْبِقُ قَبْلَهُمَا أَهْلًا أَوْ مَالًا، فَلَبِثْتُ وَالْقَدْحُ عَلَى يَدَيَّ أَنْتَظِرُ اسْتَيْقَظَهُمَا حَتَّى بَرَقَ الْفَجْرُ فَاسْتَيْقَظَا فَشَرِبَا غَبُوقَهُمَا، اَللّٰهُمَّ! إِنْ كُنْتُ فَعَلْتُ ذَلِكَ اِتِّبَاعًا وَجِهَكَ فَفَرِّجْ عَنَّا مَا نَحْنُ فِيْهِ مِنْ هَذِهِ الصَّخْرَةِ، فَانْفَرَجَتْ شَيْنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ الْخُرُوجَ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: وَقَالَ الْآخَرُ: اَللّٰهُمَّ! كَانَتْ لِيْ بَنْتُ عَمِّ، كَانَتْ أَحَبَّ النَّاسِ إِلَيَّ فَأَرَدْتُهَا عَنْ نَفْسِهَا، فَأَمْتَعْتُ مِنِّي حَتَّى اَلَمْتُ بِهَا سَنَةً

مِنَ السَّبِينِ فَجَاءَ ثَبِي فَأَعْطَيْتُهَا عَشْرِينَ وَمِائَةً دِينَارٍ عَلَى أَنْ تُحَلِّيَ بَيْنِي وَبَيْنَ نَفْسِهَا
 فَفَعَلْتُ، حَتَّى إِذَا قَدَرْتُ عَلَيْهَا قَالَتْ: لَا أَجِلُّ لَكَ أَنْ تَقْصُ الْحَاتِمَ إِلَّا بِحَقِّهِ، فَتَحَرَّجْتُ
 مِنَ الْوَفْرِ عَلَيْهِ فَانْصَرَفْتُ عَنْهَا وَهِيَ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ فَتَرَكْتُ الذَّهَبَ الَّذِي أَعْطَيْتُهَا،
 اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتُ فَعَلْتُ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَافْرُجْ عَنَّا مَا نَحْنُ فِيهِ، فَانْفَرَجَتِ الصَّخْرَةُ
 غَيْرَ أَنَّهُمْ لَا يَسْتَطِيعُونَ الْخُرُوجَ مِنْهَا قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: وَقَالَ الثَّالِثُ: اللَّهُمَّ! إِنِّي
 اسْتَأْجَرْتُ أَجْرَاءَ فَأَعْطَيْتُهُمْ أَجْرَهُمْ غَيْرَ رَجُلٍ وَاحِدٍ، تَرَكَ الَّذِي لَهُ وَذَهَبَ، فَتَمَزَّتْ
 أَجْرُهُ حَتَّى كَثُرَتْ مِنْهُ الْأَمْوَالُ فَجَاءَ بَنِي بَعْدَ جَدِّي فَقَالَ: يَا عَبْدَ اللَّهِ! إِدِ إِلَيَّ أَجْرِي،
 فَقُلْتُ لَهُ: كُلُّ مَا تَرَى مِنْ أَجْرِكَ مِنَ الْإِبِلِ وَالْبَقَرِ وَالْغَنَمِ وَالرَّقِيقِ فَقَالَ: يَا عَبْدَ اللَّهِ! لَا
 تَسْتَهْزِئْ بِي، فَقُلْتُ: إِنِّي لَا أَسْتَهْزِئُ بِكَ، فَأَخَذَهُ كُلَّهُ فَاسْتَأْذَنَهُ فَلَمْ يَتْرُكْ مِنْهُ شَيْئًا، اللَّهُمَّ!
 فَإِنْ كُنْتُ فَعَلْتُ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَافْرُجْ عَنَّا مَا نَحْنُ فِيهِ، فَانْفَرَجَتِ الصَّخْرَةُ
 فَخَرَجُوا يَمْشُونَ.

رواه البخارى، باب من استأجر أجيرا فترك أجره.....، رقم: ၂၂၇၃

တမရသ် အဝိဒ္ဓလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အလျင် အဗ္ဗသ်တစ်ခုမှ ပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးရှိခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သုံးဦး သားအတူတကွ ခရီးထွက်ခဲ့ကြသည်။ (ဤသို့သွားရင်း ညရောက်လာသောအခါ) စခန်းချ တည်းခိုရန်အတွက် ဂူတစ်ဂူထဲသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအခိုက်တွင် တောင်ပေါ်မှ ကျောက်ဖျာကြီးတစ်ခု လျောကျလာပြီး ဂူဝအား ပိတ်ဆို့သွားခဲ့သည်။ (ဤအခြေအနေကို ကြည့်ပြီး ၎င်းတို့သုံးဦးသည် ဤကျောက်ဖျာကြီး ပိတ်ဆို့ခံနေရမှုမှ လွတ်မြောက်ရန်အတွက် မိမိတို့အသီးသီး ပြုခဲ့ကြသော ကောင်းမှုများကို အကြောင်းပြု၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံ ဒိုအာ ပြုကြရန် တိုင်ပင်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့အသီးသီးသည် မိမိတို့ပြုခဲ့ကြသော ကောင်းမှု များကို အကြောင်းခံ၍ ဒိုအာပြုကြသည်။

၎င်းတို့အထဲမှ တစ်ဦးသည် (အို အလ္လာဟ်) (အရှင်မြတ်သီတော်မူပါသည်။) ကျွန်တော် မျိုး၏ မိဘနှစ်ပါးသည် အသက်အရွယ်အိုမင်းရင့်ရော်နေပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးသည် မည်သည့် အခါမျှ ဤမိဘနှစ်ပါးထက်ဦး၍ မိမိသားစုနှင့်ကျွန်များကို နို့မတိုက်ခဲ့ပါ။ တစ်နေ့တွင် ကျွန်တော်မျိုးသည် ပစ္စည်းတစ်ခုကို ရှာဖွေရင်း အဝေးသို့ထွက်သွားခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုး အိမ်ပြန်ရောက်သောအခါ မိဘနှစ်ပါးစလုံးမှာ အိပ်ပျော်နေပါသည်။ (သို့တိုင်အောင်) ကျွန်တော် မျိုးသည် ယင်းမိဘနှစ်ပါးသောက်သုံးရန် နို့ညှစ်၍ယူလာသောအခါ ၎င်းတို့မှာ ယခုတိုင် အိပ်မောကျနေဆဲဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးကလည်း ၎င်းတို့အား မနိုးသည် သာမက ၎င်းတို့မသောက်သုံးမီအလျင် မိမိသားစုနှင့် ကျွန်များကို တိုက်ရန်လည်း ဆန္ဒမရှိချေ။ သို့ဖြင့် ကျွန်တော်မျိုးသည် ဤနို့ခွက်ကိုကိုင်ပြီး ၎င်းတို့၏ခေါင်းရင်းဘက်ရပ်၍ မိဘနှစ်ပါး

နီးထမည့်အချိန်အထိ စောင့်ဆိုင်းခဲ့ရာ နံနက်မိုးလင်းသောအခါမှသာ မိဘနှစ်ပါး နီးလာခဲ့သည်။ ထိုအခါမှ ညကမတိုက်ရဘဲ ကျန်ခဲ့သောနို့ကို မိမိ၏မိဘနှစ်ပါးအား တိုက်ကျွေးခဲ့သည်။ ယာ အလ္လာဟ် ကျွန်တော်မျိုးသည် ဤကောင်းမှုကို အရှင်မြတ် ကျေနပ်နှစ်သက် စေရန်အတွက် ရည်စူး၍ ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဖြစ်မှု ကျွန်တော်မျိုးတို့ ဤကျောက်ဖျာပိတ်ဆို့ခံရမှုကြောင့် ခံစားနေရသောဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်ခွင့် ချီးမြှင့်တော်မူပါဟု ဒိုအာပြုသည်။

ဤဒိုအာကြောင့် ကျောက်ဖျာကြီးသည် အနည်းငယ်ပွင့်ဟသွားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ငိုင်းတို့အပြင် ထွက်နိုင်လောက်အောင် မပွင့်ဟသေးချေ။

တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဒုတိယ ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း ယာအလ္လာဟ် ကျွန်တော်မျိုးသည် ဦးလေး၏သမီး(တစ်ဝမ်းကွဲညီမ)အား လွန်စွာချစ်မြတ်နိုးပါသည်။ (တစ် ကြိမ်တစ်ခါ၌) ကျွန်တော်မျိုးသည် မိမိရှုဟ်ဝသ်ဖြည့်ဆည်းရန်အတွက် ဆန္ဒထားခဲ့သော်လည်း သူမက အခွင့်အရေးမပေးခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင် တစ်ကြိမ်သောအခါ၌ မိုးခေါင်ရေရှား ကပ်ဆိုက် ရောက်လာလေရာ သူမသည် ကျွန်တော်မျိုးထံသို့ အကူအညီတောင်းရန် အခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက် လာလေတော့သည်။ ကျွန်တော်မျိုးကလည်း သူမအား ရွှေဒင်္ဂါး(၁၂၀)ပေးရန်အတွက် အဖော်မပါဘဲ တစ်ဦးတည်းလာရန် စည်းကမ်းသတ်မှတ်လိုက်လေသည်။ ကျွန်တော်မျိုးစောင့် မျှော်ခဲ့သော အခွင့်အရေးမှာ ဆိုက်ရောက်လာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ သူမသည် ကျွန်တော်မျိုး၏ လက်ခုပ်ထဲရောက်လာပြီး ကျွန်တော်မျိုး မိမိ၏ဆန္ဒဖြည့်ဆည်းတော့မည့် အချိန်တွင် သူမက အသင်သည် ဤအပျိုရည်ကို မတရားသောနည်းဖြင့် ချေဖျက်ပစ်ရန် မလုပ်ဆောင်သင့် (အသင့်အတွက် ဟလာလ်မဟုတ်)ဟု ကျွန်မထင်ပါသည်ဟု ပြောဆိုသည်။ (ဤစကားကိုကြားပြီး) ကျွန်တော်မျိုးသည် မကောင်းကြံသောဆန္ဒမှ နောက်ဆုတ်လိုက်ပြီး သူမအားအလွန် ချစ်မြတ် နိုးသော်လည်း သူမအနီးမှ ခွဲခွာလိုက်သည်သာမက ရွှေဒင်္ဂါးများကိုလည်း ပြန်၍မယူတော့ ချေ။ ယာအလ္လာဟ် အကယ်၍ ကျွန်တော်မျိုးသည် ဤအမှုကိုစွဲကို အရှင်မြတ်ကျေနပ် နှစ်သက်စေရန်အတွက် ပြုခဲ့သည်ဖြစ်ပါမူ ကျွန်တော်မျိုးတို့အား ဤဒုက္ခမှ ဖယ်ရှားပေးသနား တော်မူပါဟု ဒိုအာပြုသည်။

ထိုအခါ ကျောက်ဖျာကြီးမှာ အနည်းငယ်ထပ်၍ ပွင့်ဟသွားခဲ့ပြန်သည်။ သို့တိုင်အောင် လည်း ၎င်းတို့သုံးဦးမှာ အပြင်သို့မထွက်နိုင်သေးချေ။

တတိယပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း ယာအလ္လာဟ်၊ အလုပ်သမားအချို့ကို ကျွန်တော်မျိုး ငှားရမ်း စေခိုင်းခဲ့ပါသည်။ ပြီးနောက် လုပ်အားခများကိုလည်း ပေးချေခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် အလုပ် သမားတစ်ဦးမှာမူ မိမိလုပ်အားခကိုမယူဘဲ ထွက်သွားခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးသည် ဤ လုပ်အားခငွေကို လုပ်ငန်းတစ်ခုတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ၍ လုပ်ကိုင်ခဲ့ရာ အမြတ်အစွန်းများစွာ တိုး ပွားခဲ့ပါသည်။ အချိန်ကာလအတော်ကြာသောအခါ တစ်နေ့ထိုအလုပ်သမားသည် ကျွန်တော်

ထံသို့ပြန်လာ၍ အိုအရှင်ဗန္ဓဟ် ကျွန်တော်အား ကျွန်တော်မျိုး၏လုပ်အားခငွေကိုပေးပါဟု တောင်းရာ ကျွန်တော်မျိုးကလည်း အသင်မြင်ရသောကျွန်များ၊ ကုလားအုတ်များ၊ နွားများ၊ ဆိတ်များအားလုံးသည် အသင်၏လုပ်အားခပင်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အသင်၏လုပ်အား ခငွေကို ရင်းနှီး၍ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခဲ့ရာ ဤအကျိုးအမြတ်များ အားလုံးကိုရရှိခဲ့ပါသည် ဟု ဆို၏။ ထိုအခါ ယင်းအလုပ်သမားက အို အရှင်ဗန္ဓဟ် ကျွန်တော်အား မကျီစယ်ပါနှင့်ဟု ဆိုရာ ကျွန်တော်မျိုးကလည်း ကျီဆယ်နေခြင်းမဟုတ်ကြောင်းနှင့် အမှန်ပင် ဖြစ်ကြောင်းကုန်စင် ရှင်းပြလိုက်သည်။ ထိုအခါ (ကျွန်တော်မျိုးရှင်းပြပြီးနောက်မှ) ယင်းအလုပ်သမားကလည်း ယင်း ဥစ္စာပစ္စည်းအားလုံးကို တစ်ခုမျှပင် ချန်မထားဘဲ အကုန်ယူသွားခဲ့ပါသည်။ ယာအလ္လာဟ် အကယ်၍ ကျွန်တော်မျိုးသည် ဤအမှုကိုစွဲကို အရှင်မြတ်ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက် သာ ရည်စူး၍ ပြုကျင့်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါမူ ကျွန်တော်မျိုးတို့အား ဤခံစားနေရသော ဘေးဒုက္ခမှ ကယ်မတော်မူပါဟု ဒိုအာပြုလိုက်ရာ ကျောက်ဖျာကြီးမှာ လုံးဝရွေလျားသွားခဲ့သည်။ (ဂူအဝ လည်းပွင့်သွားခဲ့သည်) ထိုအခါမှ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးစလုံးသည် ဂူအပြင်ဘက်သို့ ထွက်လာ ခဲ့ကြရသည်။

(ပုခါရီ)

၂။ စကားသုံးခွန်း

﴿ ၉ ﴾ عَنْ أَبِي كَثِيَّةٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: ثَلَاثٌ أَقْبَسُ عَلَيْنَّ وَأَحَدُكُنَّمْ حَدِيثًا فَاخْضَوْهُ، قَالَ: مَا تَقْصُ مَا لَ عَبْدٍ مِنْ صَدَقَةٍ، وَلَا ظِلْمٍ عَبْدٌ مَظْلَمٌ صَبَرَ عَلَيْهَا إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ عِزًّا، وَلَا فَتَحَ عَبْدٌ بَابَ مَسْئَلَةٍ إِلَّا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِ بَابَ فَفَرٍّ أَوْ كَلِمَةٍ نَحَرَهَا. وَأَحَدُكُنَّمْ حَدِيثًا فَاخْضَوْهُ، قَالَ: إِنَّمَا الدُّنْيَا لَا رِيعَةَ نَفَرٍ عَبْدٌ رَزَقَهُ اللَّهُ مَالًا وَعِلْمًا فَهُوَ يَتَّقِي رَبَّهُ فِيهِ وَيَصِلُ بِهِ رَحْمَةً وَيَعْلَمُ اللَّهُ فِيهِ حَقًّا فَهَذَا بِأَفْضَلِ الْمَسَارِلِ، وَعَبْدٌ رَزَقَهُ اللَّهُ عِلْمًا وَلَمْ يَرْزُقْهُ مَالًا فَهُوَ صَادِقُ النَّيَّةِ يَقُولُ: لَوْ أَنَّ لِي مَالًا لَعَمِلْتُ فِيهِ بِعَمَلِ فَلَانٍ فَهُوَ يَبْتَغِيهِ فَأَجْرُهُمَا سَوَاءٌ، وَعَبْدٌ رَزَقَهُ اللَّهُ مَالًا وَلَمْ يَرْزُقْهُ عِلْمًا فَهُوَ يَخْطِئُ فِي مَالِهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ لَا يَتَّقِي رَبَّهُ وَلَا يَصِلُ بِهِ رَحْمَةً، وَلَا يَعْلَمُ اللَّهُ فِيهِ حَقًّا فَهَذَا بِأَخْبَثِ الْمَسَارِلِ، وَعَبْدٌ لَمْ يَرْزُقْهُ اللَّهُ مَالًا وَلَا عِلْمًا فَهُوَ يَقُولُ: لَوْ أَنَّ لِي مَالًا لَعَمِلْتُ فِيهِ بِعَمَلِ فَلَانٍ فَهُوَ يَبْتَغِيهِ فَوَزْرُهُمَا سَوَاءٌ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح.
باب ماجاء مثل الدنيا مثل أربعة نفر، رقم: ۲۳۲۵

ဟဇရသ် အဗူကဗ်ရှဟ်အန်မာရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ် ကစမ်ကျိန်ဆို၍ စကားသုံးခွန်းကို တင်ပြမည်။ ၎င်းနောက် မှ သီးခြား၍ စကားတစ်ခွန်းကို တင်ပြမည်။ ဤစကားကို အသင်တို့အထူးတလည် စောင့်

ထိန်းကြပါ။ (ကျွန်ုပ်ကစစ်ကျိန်ဆိုသော စကားသုံးခွန်းအနက်မှ တစ်ခုမှာ) မည်သည့်ဗန္ဓုလ်
ကျေးကျွန်၏ ဆွဒကဟ်လှူဒါန်းလိုက်သော ဥစ္စာပစ္စည်းမှ လျော့ပါးဆုံးရှုံးသွားသည်ဟူ၍ မရှိချေ။
(ဒုတိယစကားမှာ) အကြင်သူသည် မတရားကျူးလွန်စော်ကားခံရသောအခါတွင် ဆွဗရ်သည်းခံ
မျိုသပ်ခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ဤသို့ဆွဗရ်သည်းခံမျိုသပ်မှုကို အကြောင်းခံပြီး ထိုသူ၏
အိဇ်ဇေသ်ကို မြင့်မားစေတော်မူသည်။ (တတိယစကားမှာ) အကြင်သူသည် လူအများထံ၌
တောင်းရမ်းမှုဟူသော တံခါးကို ဖွင့်လိုက်လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအပေါ် ဆင်းရဲမွဲ
တေမှု၏ တံခါးကိုဖွင့်တော်မူလိုက်ပေသည်။ ပြီးနောက်ရုဏ်လ္လာဟ်(ﷻ)ကအသင်တို့အထူးသတိ
ထားကြစေရန် စကားတစ်ခွန်းတင်ပြမည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤလောကတွင် လူလေး
မျိုးရှိသည်။ ပထမလူတစ်မျိုးမှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုသူအား ဥစ္စာပစ္စည်းနှင့်အတူ အသိပညာ
ကိုလည်း ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ သို့ရှိရာ ထိုသူသည် (မိမိအသိပညာဉာဏ်ဖြင့်) မိမိပိုင်ပစ္စည်းများနှင့်
ပတ်သက်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ကြောက်ရွံ့ခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) မနှစ်သက်သော
နေရာများတွင် မသုံးစွဲခဲ့ကြချေ။ သို့ရာတွင် ဆွေမျိုးဆက်ခြင်းများ၌သုံးစွဲခဲ့ကြသည်။ ထိုပစ္စည်း
ဥစ္စာတွင် အရှင်မြတ်၏ ဟပ်ကံတာဝန်ရှိသည်ဟု သိထားသဖြင့် ကောင်းမှုများတွင် သုံးစွဲ
ကြသည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ကိယာမသ်နေ့တွင် အားလုံးထက် အမွန်မြတ်ဆုံးသောနေရာ၌
နေကြရပေမည်။ ဒုတိယလူမှာ ဤသို့သောသူဖြစ်သည်။ ထိုသူအား အလ္လာဟ်(ﷻ) က
အိလင်မ် အသိပညာကိုပေးထားပြီး ဥစ္စာပစ္စည်းများ မပေးထားချေ။ ဤသူက အကယ်
၍သာ မိမိ၌ ဥစ္စာပစ္စည်းများရှိခဲ့ပါမူ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကဲ့သို့ (ကောင်းသောလုပ်ငန်းများ၌)
သုံးစွဲကြမည်ဟု အမှန်တကယ်ပင် နီယသ်ဆန္ဒထားခဲ့သည်။ သို့ရှိရာ အလ္လာဟ်(ﷻ) က
လည်း ဤသူ၏ နီယသ်ဆန္ဒပြုခဲ့မှုကြောင့်ပင် (ပထမ လှူဒါန်းသုံးစွဲခဲ့သူကဲ့သို့ပင် အကျိုး
ဆဝါခံချီးမြှင့်တော်မူမည်ဖြစ်သည်။) ဤသို့လက်တွေ့လှူဒါန်းသုံးစွဲခဲ့သူနှင့် နီယသ်ပြုသူနှစ်ဦး
စလုံး၏ဆဝါခံမှာ အတူတူဖြစ်မည်။ တတိယလူမှာ ဤသို့သောသူဖြစ်သည်။ ၎င်းသူအား
အလ္လာဟ်(ﷻ) က ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ပေးသနားထားပြီး အိလင်မ်အသိပညာကိုမူ မပေးခဲ့ချေ။

သို့ရှိရာ ထိုသူသည် မိမိဥစ္စာပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ အသိပညာဉာဏ်မရှိမှုကြောင့်
စိတ်ထင်ရာသုံးစွဲသည်။ (မသင့်လျော်သော် မထိုက်တန်သောနေရာများ၌ သုံးစွဲသည်။) ၎င်း
ဥစ္စာပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ကြောက်ရွံ့ရကောင်းမှန်းမသိချေ။ ဆွေ
မျိုးသားချင်းများအား မကြည့်ရှုချေ။ ဤဥစ္စာပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏
တာဝန်ဝတ္တရားများကိုလည်း မသိရှိချေ။ သို့ရှိရာ ဤသို့သောသူများသည် ကိယာမသ်နေ့တွင်
အယုတ်ညံ့ဆုံး အသိမ်ဖျင်းဆုံး အဆင့်တွင် ခံစားကြရပေမည်။ စတုတ္ထလူမှာ ဤသို့သောသူ
ဖြစ်သည်။ ၎င်းသူအား အလ္လာဟ်(ﷻ) က ဥစ္စာပစ္စည်းရော အသိပညာပါ နှစ်မျိုးစလုံး မချီး
မြှင့်ခဲ့ပေ။ ထိုသူကလည်း အကယ်၍သာ မိမိ၌ ဥစ္စာပစ္စည်းများရှိခဲ့ပါမူ မိမိသည်လည်း ၎င်းသူ

ကဲ့သို့ပင် ဆိုလိုသည်မှာ တတိယလူကဲ့သို့ပင် (စိတ်ထင်ရာသုံးစွဲပစ်မည်)ဟု ဆန္ဒပြုခဲ့ရာ ထိုသူသည် ဤသို့ဆန္ဒပြုခဲ့သဖြင့် အပြစ်ထိုက်သွားသည်ဖြစ်ရာ ထိုသူနှင့် တတိယလူတို့၏ အပြစ်များသည် အတူတူပင်ဖြစ်သွားပေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကောင်းမှုနှင့်မကောင်းမှုများအတွက် နိယသ်ဆန္ဒပြုခြင်းဖြင့် ရရှိလာမည့်အကျိုးဆေးဝါးနှင့် အပြစ်ရှိနာဟ်များသည် ၎င်းကောင်းမှုနှင့် မကောင်းမှုများကို လက်တွေ့ကိုယ်ထိလက်ရောက်ပြုလုပ်သူကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၁၀။ ဆုံးမစာ

﴿ 10 ﴾ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ قَالَ: كَتَبَ مُعَاوِيَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنْ تُكْتُبَ إِلَيَّ كِتَابًا تُزَيِّنُنِي فِيهِ وَلَا تُكْثِرُنِي عَلَى، قَالَ: فَكَتَبَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا إِلَى مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: سَلَامٌ عَلَيْكَ أَمَا بَعْدُ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: "مَنْ التَّمَسَّ رِضَا اللَّهِ بِسَخَطِ النَّاسِ كَفَّاهُ اللَّهُ مُؤْنَةَ النَّاسِ، وَمَنْ التَّمَسَّ رِضَا النَّاسِ بِسَخَطِ اللَّهِ وَكَفَّاهُ اللَّهُ إِلَى النَّاسِ" وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ.

رواه الترمذی، باب منه عاقبة من التمس رضا الناس.....، رقم: ۲۴۱۴

မဒီနာမြို့နေတစ်ဦးကဆိုသည်။ ဟဇရသ် မုအာဝေယဟ်(ﷺ)သည် ဟဇရသ် အာအေရှဟ်(ﷺ) ထံ စာရေး၍ ကျွန်တော့်ထံ ဆုံးမစကားအချို့ကို မရှည်လျားစေဘဲ အတိုချုံး၍ ရေးပေးပါရန် လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ထိုအခါ သခင်မက စာတွင် စလာမ်နှင့် ဟမ်ဒီဆွလာသ်ကို ရေးပြီးနောက် ဆက်ရေးသည်မှာ ကျွန်မသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ တော်မှ ဤသို့မိန့်ဆိုသည်ကို ကြားနာခဲ့ရပါသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကျေနပ်နှစ်သက်မှုကို ရှာကြံရာ၌ လူအများ၏မကျေနပ်မှု၊ မလိုလားမနှစ်သက်မှု စသည်တို့ကို ဂရုမစိုက်ဘဲ ဆက်လက်ရှာဖွေနေလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် လူအများမနှစ်သက်၊ မကျေနပ်မှုတို့၏ ဆိုးကျိုးများမှ ၎င်းသူအား ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူလိမ့်မည်။ အကယ်၍ အကြင်သူ သည် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏မကျေနပ်မှု၊ မနှစ်မြို့မှုတို့ကို ဂရုမစိုက်ဘဲ လူအများကျေနပ် နှစ်သက်စေရန်သာ ကြိုးပမ်းနေခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းသူအား လူအများလက်သို့ အပ်နှံလိုက်မည် ဖြစ်သည်။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၁၁။ အရှင်မြတ်အတွက်သာ ပြုကျင့်ခဲ့သော အမတ်

﴿ 11 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْبَلُ مِنَ الْعَمَلِ إِلَّا مَا كَانَ لَهُ خَالِصًا وَابْتَغَى بِهِ وَجْهَهُ.

رواه النسائي، باب من غزا يلتمس الاجر والذكر، رقم: ၃၁၄၂

ဟရေသ် အဗူအုမာမဟ် ဟဟေလီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် (အအ်မာလ်) ကောင်းမှုများထဲမှ အလ္လာဟ်(ﷻ) အတွက်သာ သက်သက်ပြုခဲ့သော အအ်မာလ်နှင့် အရှင်မြတ်ကျေနပ်နှစ်သက်ရန် အတွက်သာ ရည်ရွယ်ပြုခဲ့သော အအ်မာလ်များကိုသာ လက်ခံတော်မူသည်။ (နစာအီကျမ်း)

၁၂။ အကူအညီပေးခြင်း

﴿ 12 ﴾ عَنْ سَعْدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّمَا يَنْصُرُ اللَّهُ هَذِهِ الْأُمَّةَ بِضَعْفِهَا بِذُغْوَتِهِمْ وَصَلَاتِهِمْ وَإِخْلَاصِهِمْ. رواه النسائي، باب الاستنصار بالضعيف، رقم: ၃၁၈၀

ဟရေသ် စအဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ဤအွမ္မသ်အား ထိုက်တန်မှုနှင့် ဉာဏ်အရည်အချင်းအပေါ် အခြေခံ၍ ကူညီတော်မူသည်မဟုတ်။ သို့ရာတွင် အင်အားချည့်နဲ့မူ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ၏ ဒိုအာ၊ နမာဇ်များနှင့် ၎င်းတို့၏ ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော နီယသ်များအပေါ်၌သာ အကြောင်းခံ၍ အကူအညီများကို ချီးမြှင့်တော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ (နစာအီကျမ်း)

၁၃။ လက်ဆောင်ချီးမြှင့်ခံရခြင်း

﴿ 13 ﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَتْلُغُ بِهِ النَّبِيُّ ﷺ قَالَ: مَنْ أَتَى فِرَاشَهُ وَهُوَ يَنْوِي أَنْ يَقْرَأَ يُصَلِّيَ مِنَ اللَّيْلِ فَغَلَبَتْهُ عَيْنَاهُ حَتَّى أَصْبَحَ، كُتِبَ لَهُ مَا نَوَى وَكَانَ نَوْمُهُ صَدَقَةً عَلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ غَزْوَ جَلٍّ. رواه النسائي، باب من أتى فراشه..... رقم: ၁၇၈၈

ဟရေသ် အဗူဒရ်ဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် (အိပ်စက်ရန်အတွက်) မိမိအိပ်ရာထက်သို့လာခဲ့ပြီးနောက် ညတွင် သဟဂျ်ဂျွဒ် နမာဇ်ဖတ်မည်ဟု ရည်စူးခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဤကဲ့သို့ နှစ်ခြိုက်စွာ အိပ်မောကျသွားခဲ့ရာ နံနက်အချိန်ရောက်မှသာ မျက်စေ့ပွင့်လာခဲ့သည်။ သို့ရှိရာ ထိုသူအဖို့ သဟဂျ်ဂျွဒ်နမာဇ်ဖတ်သည့် ဆဝါးဗ်လည်း ရရှိသွားခဲ့ပေပြီ။ ထို့အပြင်လည်း ဤသို့နှစ်ခြိုက်စွာ အိပ်စက်လိုက်ခြင်းမှာလည်း ထိုသူအား အလ္လာဟ်(ﷻ) က လက်ဆောင်တစ်ခုအဖြစ် ချီးမြှင့်လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။ (နစာအီကျမ်း)

၁၄။ ရွေးချယ်မှု

﴿ 14 ﴾ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : مَنْ كَانَتْ الدُّنْيَا هَمَّهُ، فَرَّقَ اللَّهُ عَلَيْهِ أَمْرَهُ، وَجَعَلَ فُقْرَهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ، وَلَمْ يَأْتِهِ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا مَا كُتِبَ لَهُ، وَمَنْ كَانَتْ الْآخِرَةُ يَتَنَّهُ، جَمَعَ اللَّهُ لَهُ أَمْرَهُ، وَجَعَلَ غِنَاهُ فِي قَلْبِهِ، وَآتَتْهُ الدُّنْيَا وَهِيَ رَاغِمَةٌ.

رواه ابن ماجه، باب الهم بالدنيا، رقم: ٤١٠٥

ဟဇရသ် နိုင်ဒ်ဗင်နီစာဗဗ်သ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူ၏ ရည်မှန်းချက်သည် ဒွန္နယာသာဖြစ်ခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ် ﴿﴾ သည် ထိုသူ၏လုပ်ငန်းများအားလုံးကို ဖြန့်ကြဲပစ်တော်မူလိမ့်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လုပ်ငန်းတိုင်းတွင် ထိုသူအဖို့ စိုးရိမ်ပူပန်နေစေတော်မူမည်။ ဆင်းရဲမွဲတေမှု၏ (ကြောက်ရွံ့စိုးရိမ်ခြင်း) ကို ထိုသူ၏အာရုံ၌ အမြဲထင်ရှားနေစေတော်မူမည်။ ၎င်းနောက် ထိုသူအဖို့ သပ်ကီဒ်ရ် ရေးမှတ်ထားသည်ခန့်သာ ရရှိစေတော်မူမည်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ အကြင်သူ၏ ရည်မှန်းချက်သည် နောင်အာဒိရသ်အတွက်ဖြစ်ခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ် ﴿﴾ သည် ထိုသူ၏လုပ်ငန်းများအားလုံးကို လွယ်ကူစေတော်မူသည်။ ထိုသူ၏စိတ်နှလုံးသား၌ ပြည့်စုံချမ်းသာမှုကို ချီးမြှင့်တော်မူသည်။ ပြီးနောက် ဒွန္နယာသည် ထိုသူ၏ရှေ့မှောက်သို့ သေးသိမ်ကျဉ်းစွာဖြင့် ရောက်ရှိလာသည်။

(အိမ်နေမာဂျဟ်)

၁၅။ (၃)ခုသောအရာ

﴿ 15 ﴾ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : ثَلَاثُ خِصَالٍ لَا يَغْلِبُ عَلَيْهِنَّ قَلْبُ مُسْلِمٍ : إِخْلَاصُ الْعَمَلِ لِلَّهِ، وَمُتَاصِحَةُ أَلَاةِ الْأَمْرِ، وَلِزُومُ الْجَمَاعَةِ، فَإِنْ دَعَوْتَهُمْ تَحِيَّطٌ مِنْ وَرَائِهِمْ.

(وهو بعض الحديث) رواه ابن حبان، قال المحقق: إسناده صحيح ٢٧٠/١

ဟဇရသ် နိုင်ဒ်ဗင်နီစာဗဗ်သ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (၃)ခုသော အကျင့်များကြောင့် မုအ်မင်နီတို့၏နှလုံးသားသည် မနာလိုဝန်တိုမှု၊ ရန်ငြိုးထားမှု၊ အလွဲသုံးစားပြုလုပ်မှု (အပါအဝင် အမျိုးမျိုးသော မကောင်းမှုများမှ) သန့်ရှင်းသွားပေသည်။ ထိုအကျင့်(၃)ခုမှာ-

- (၁) အလ္လာဟ် ﴿﴾ ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက်သာ ရည်စူး၍ ကောင်းမှုလုပ်ငန်းများကို ပြုကျင့်ခြင်း။
- (၂) အုပ်ချုပ်သူတို့အတွက် ကောင်းကျိုးကိုသာ လိုလားနှစ်သက်ခြင်း။

(၃) မွတ်စ်လင်မ် ဂျမာအသ် အစုအဝေးနှင့်သာ စုစည်းနေထိုင်တတ်ခြင်း။

အကြောင်းမှာ ဤသို့ ဂျမာအသ်အစုအဝေးဖြင့် နေထိုင်ကြသောသူများသည် ဂျမာအသ် တွင်ပါဝင်သော လူအများ၏ ဒိုအာများ လွှမ်းခြုံဝန်းရံခြင်းခံရပေသည်။ (ဤအတွက်ကြောင့်ပင် ရှိုင်းသွာန်၏ဖြားယောင်း ဖျက်ဆီးမှုမှ ကင်းဝေးမှုရပေသည်။ (အိမ်နေဟိဗ်ဗားနီ)

၁၆။ စိတ်ထားဖြူစင်သန့်ရှင်းသူ

﴿ 16 ﴾ عَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: طُوبَى لِلْمُخْلِصِينَ، أُولَئِكَ مَصَابِيحُ الدُّجَى، تَتَجَلَّى عَنْهُمْ كُلُّ فِتْنَةٍ ظُلُمَاءَ. رواه البيهقي في شعب الإيمان ٢٤٣/٥

ဟရေသ် စောင်ဗာန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အိမ်လာဆွဲ နီယသ်စိတ်ထား ဖြူစင်သန့်ရှင်းသူများအဖို့ သတင်းကောင်းဝေးဝေးလိုက်ကြပါ။ ဤသူတို့သည် မှောင်မဲသောအခါ၌ အလင်းရောင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ဖြင့်ပင် လွန်စွာခက်ခဲ ကြီးမားလှသော ဖ်သ်နာ ပြဿနာဘေးဒုက္ခများ ကင်းဝေးသွားပေသည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၁၇။ အိမ်လာဆွဲ

﴿ 17 ﴾ عَنْ أَبِي فَرَّاسٍ رَحِمَهُ اللَّهُ رَجُلٌ مِنْ أَسْلَمَ. قَالَ: نَادَى رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا الْإِيمَانُ؟ قَالَ: الْإِخْلَاصُ. (وهو جزء من الحديث) رواه البيهقي في شعب الإيمان ٢٤٣/٥

အတ်စ်လမ်မျိုးနွယ်မှ ဟရေသ် အဗူဖရေစ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန် တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ လာရောက် ၍ ယာရစူလလ္လာဟ်(ﷺ) အိမ်လာဆွဲသည်မှာ အဘယ်အရာပါနည်းဟု မေးလျှောက်လေရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အိမ်လာဆွဲသည်မှာ ‘အိမ်လာဆွဲ’ နီယသ်(စိတ်ထား)ဖြူစင်သန့်ရှင်း မှုပင်ဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၁၈။ အမျက်ကို ပြေငြိမ်းစေသောအရာ

﴿ 18 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: صَدَقَةُ السِّرِّ تَطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ. (وهو طرف من الحديث) رواه الطبراني في الكبير وسانده حسن مجمع ٢/٣ ٢٩٣

ဟရေသ် အဗူအုမာမဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ လျှို့ဝှက်ဖုံးကွယ်၍ လူမသိအောင် ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်းသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ဂွမ်ဆွာဟ်အမျက်ကို ပြေငြိမ်းစေသည်။ (တွဗ်ရာနီ)

၁၉။ ချီးကျူးဂုဏ်ပြုခြင်း

﴿ 19 ﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قِيلَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: أَرَأَيْتَ الرَّجُلَ يَغْمَلُ الْعَمَلَ مِنَ الْخَيْرِ وَيَحْمَدُهُ النَّاسُ عَلَيْهِ؟ قَالَ: تِلْكَ عَاجِلُ بُشْرَى الْمُؤْمِنِ .

رواه مسلم، باب إذا أتى على الصالح رقم: ၆၇၃၂

ဟရေသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ လာရောက်၍ မေးမြန်းလျှောက်ထားသည်မှာ ဤသို့သောသူအား အဘယ်ကဲ့သို့ သတ်မှတ်ပါမည်နည်း။ ထိုသူသည် ကောင်းမှုလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ခဲ့ရာ ဤအတွက် ကြောင့်ပင် လူအများက ထိုသူအား ချီးကျူးဂုဏ်ပြုကြပါသည်။ သို့ရှိရာ (၎င်းသူအဖို့ ဤကောင်းမှု၏အကျိုးဆေးဝါးကို ရရှိပါဦးမည်လား။ လူအများက ထိုသူအား ချီးကျူးဂုဏ်ပြုခြင်းများသည် (ရေယာ)ပြစားမှု စာရင်း၌ မပါဝင်သွားပေဘူးလား) တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤအရာသည် မုအ်မန်အဖို့ ပထမဦးဆုံး လက်ငင်းရရှိသော သတင်းကောင်းဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤဟဒီးဆ်တော်၏ ဆိုလိုချက်မှာ သတင်းကောင်းတစ်ခုမှာမူ နောက်အာခိရသ်တွင် ရရှိပေမည်။ ထို့အပြင် နောက်ထပ်သတင်းကောင်းတစ်ခုမှာမူ ဤလောက၌ပင် ရရှိပေသည်။ ၎င်းမှာ လူအများက ထိုသူအား ချီးကျူးဂုဏ်ပြုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဤအချက်သည် ထိုသူက ဤကောင်းမှုကို အရှင်မြတ်ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက်သာ ရည်စူး၍ ပြုမူခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး လူအများ၏ချီးကျူးဂုဏ်ပြုကြစေရန် မက်ဆန္ဒမထားခဲ့မှသာဖြစ်ပေသည်။

၂၀။ အာယသ်တော်၏ အဓိပ္ပာယ်

﴿ 20 ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجَ النَّبِيِّ ﷺ قَالَتْ: سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ هَذِهِ الْآيَةِ "وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجَلَةٌ" [المومن: ၆၀] قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَهْمُ الَّذِينَ يُشْرَبُونَ الْخَمْرَ وَيَسْرِفُونَ؟ قَالَ: لَا، يَا بِنْتُ الصِّدِّيقِ! وَلَكِنَّهُمْ الَّذِينَ يَصُومُونَ وَيُصَلُّونَ وَيَتَصَدَّقُونَ وَهُمْ يَخَافُونَ أَنْ لَا يَقْبَلَ مِنْهُمْ "أُولَئِكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ" .

رواه الترمذی، باب ومن سورة المؤمن رقم: ၃၇၅၀

မိခင်မွန် ဟရေသ် အာအေရှက်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား အောက်ပါအာယသ်တော်၏ ဆိုလိုချက်ကို မေးမြန်းလျှောက်ထားခဲ့သည်။ ထိုအာယသ်တော်၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) က မိန့်ဆိုတော်မူသည်မှာ-

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ ﴿المؤمنون ၆၀﴾

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အကြင်သူတို့သည် မိမိတို့ ပေးကမ်းလျက်ရှိကြသော်ငြားလည်း ၎င်း၏ စိတ်နှလုံးသားများက တုန်လှုပ်စိုးရိမ်လျက်ရှိကြပေသည်။

ဤအာယသ်တော်သည် အရက်သေစာသောက်စားမှုးယစ်နေသူများ၊ ခိုးဝှက်သောအမှု ကို ကျူးလွန်နေကြသူများကို ရည်ညွှန်းပါသလော။ (ဆိုလိုသည်မှာ ထိုသူတို့၏ ကြောက်ရွံ့ စိုးရိမ်သောကြောင့်ပေလော)ဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဆွဲခွီးက်၏ သမီး ဤသို့ဆိုလိုသည်မဟုတ် ဤအာယသ်တော်၌ ထိုသူများကို ရည်ညွှန်းမိန့်ဆိုထားခြင်းဖြစ် ပေသည်။ အကြင်သူများသည် ရိုဇ်ဟ်ထားသူများ၊ နမာဇ်ဖတ်ကြသူများအပြင် ဆွဒကဟ်ခိုင်ရာသ် ပေးကမ်းလှူဒါန်းသူများဖြစ်ကြသည်။ ထိုသူများသည် ချို့ယွင်းချက်တစ်စုံတစ်ရာကြောင့် ယင်း တို့ပြုကျင့်ခဲ့သော ကောင်းမှုများကို အလွှာဟ်(ﷻ) က လက်မခံပယ်ချမည်ကို စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့ နေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဤသို့သော သူများကား မိမိတို့၏ ကောင်းမှုများကို အဆောတလျင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ကြသူဖြစ်ပေရာ ထိုသူတို့သည်ပင် ယင်းကောင်းမှုများကို တိုးပွားများပြား အောင်ပြုနေကြသူများဖြစ်သည်။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၂၁။ အလ္လာဟ်(ﷻ) နှစ်သက်သောသူများ

﴿ 21 ﴾ عَنْ سَعِيدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنْ اللَّهُ يُحِبُّ الْعَبْدَ التَّقِيَّ، الْغَنِيَّ، الْخَفِيَّ. رواه مسلم، باب الدنيا سجن للعلماء... رقم: ၇၄၃၃

ဟဇရတ် စအဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ကြားခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အပြစ်ရှောင်ကြဉ်သူများ၊ အဖန်ဆင်းခံများမှ လိုလားတောင့်တမှုကင်းသူများ မထင်မရှားနေထိုင်ကြသူများအား နှစ်သက်တော်မူသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၂။ အမယ်တိုင်းပေါ်လွင်လာမည်

﴿ 22 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَوْ أَنَّ رَجُلًا عَمِلَ عَمَلًا فِي صُخْرٍ لَا بَابَ لَهَا وَلَا نُحْرَةً، خَرَجَ عَمَلُهُ إِلَى النَّاسِ كَمَا نَأَى مَا كَانَ. رواه البيهقي في شعب الإيمان ၃၀၄/၁

ဟဇရတ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကယ်၍ အကြင်သူသည် ဝင်နိုင်ထွက်နိုင်သော တံခါးပေါက် သို့မဟုတ်

လှိုဏ်ခေါင်းပေါက်မရှိသော ကျောက်တုံးကြီးထဲ၌ မည်သည့်အမတ်(ကောင်းသောအမတ်ဖြစ်စေ၊ မကောင်းသောအမတ်ဖြစ်စေ) ပြုကျင့်ခဲ့လျှင်လည်း လူအများသိရှိလာကြမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ မည်သို့သော အမတ်ပင်ဖြစ်စေ၊ လူသိထင်ရှားလာမည်ဖြစ်ပေရာ သာသနာ့ ကောင်းမှုလုပ်ငန်းများ၌ လုပ်ကိုင်နေကြသူများသည် လူအများအား ပြစားရန်ဆန္ဒဖြင့် ပြုကြ၍ ကောင်းမှုအမတ်များကို ဖျက်ဆီးနေကြခြင်းဖြင့် မည်သို့အကျိုးထူးလာကြမည်နည်း။ ထို့အပြင် မိမိတို့ပြုကျင့်ခဲ့သော မကောင်းမှုများကို လျှို့ဝှက်ဖုံးကွယ်နေကြခြင်းမှာလည်း အဘယ်ကဲ့သို့ အကျိုးထူးပါဦးမည်နည်း။ နှစ်မျိုးစလုံးကို လူအများသိရှိလာကြမည်သာဖြစ်သည်။

၂၃။ ဆွဒကဟ်ပေးရန် နီယာဗ်ပြုခဲ့သည့်အတွက်

﴿ 23 ﴾ عَنْ مَعْنِ بْنِ يَزِيدَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ أَبِي يَزِيدُ أَخْرَجَ ذَنَابِيرَ يَتَصَدَّقُ بِهَا، فَرَضَعَهَا عِنْدَ رَجُلٍ فِي الْمَسْجِدِ، فَجِئْتُ فَأَخَذْتُهَا فَأَتَيْتُ بِهَا، فَقَالَ: وَاللَّهِ مَا يَأْكُلُ أَرَذْتُ، فَخَاصَمْتُهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: لَكَ مَا نَوَيْتُ، يَا يَزِيدُ! وَلَكَ مَا أَخَذْتُ، يَا مَعْنُ! رواه البخاري، باب إذا تصدق على ابنه وهو لا يشعر، رقم: ١٤٢٢

ဟရေသ် မအ်န်အိမ်နေယဇ်ဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်၏ ဖခင် ယဇ်ဒ် (ﷺ) သည် ရွှေဒဂီးအချို့ကို ယူဆောင်၍ ဆွဒကဟ်ပေးရန် ဆန္ဒဖြင့် ဗလီထဲသို့လာပြီး လူတစ်ဦး၏အနီး၌ ချထားပေးခဲ့သည်။ (သို့မှသာ ထိုသူက လိုအပ်နေသူတစ်ဦးတစ်ယောက် ကို ပေးလိုက်မည်ဖြစ်သည်) ကျွန်ုပ် မအ်န်သည် ဗလီသို့လာခဲ့သည်။ (ကျွန်ုပ်သည်လည်း အလွန်လိုအပ်နေသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သို့ရှိရာ ကျွန်ုပ်သည် ထိုသူထံမှ ရွှေဒဂီးများကို ယူဆောင် ၍ အိမ်သို့ပြန်လာခဲ့သည်။ ဖခင်က အရှင်မြတ်၏ကစမ်၊ ကျွန်ုပ်သည် အသင့်အားပေးရန် ဆန္ဒမထားခဲ့ပါဟု ပြောရာ ကျွန်ုပ်က ဖခင်အား တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ ခေါ်ဆောင်ခဲ့ပြီး ယင်းအဖြစ်အပျက်အကြောင်းစုံကို ရှင်းပြလိုက်သည်။

ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ယဇ်ဒ် အကြင်အရာများကို အသင်(ဆွဒကဟ် ပေးလှူရန်) ဆန္ဒထားခဲ့သည့်အတွက် ဆဝါမ်များကို အသင်ရရှိပေသည်။ ပြီးနောက် မအ်န် အသင်ယူဆောင်သွားခဲ့သည့်အရာများသည် အသင်ပိုင်ပစ္စည်းဖြစ်သွားပေပြီ။ (အသင်လိုအပ် သလို အသုံးပြုနိုင်သည်။) (ဗုခါရီ)

၂၄။ ကောင်းမှုတိုင်းသည် အရှင်မြတ်အတွက်သာ

﴿ 24 ﴾ عَنْ طَاوُوسٍ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي أَفْتُ الْمَوَافِقَ أُرِيدُ
 وَجْهَ اللَّهِ، وَأُحِبُّ أَنْ يُرَى مُوْطِئِي، فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ شَيْئًا حَتَّى نَزَلَتْ عَلَيْهِ
 هَذِهِ الْآيَةُ ﴿فَمَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ
 أَحَدًا﴾ تفسير ابن كثير ١١٤/٣

သွားအူစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဆွဟာဗီတစ်ပါးက ယာရုလလွှာဟ်(ﷺ) ကျွန်တော်မျိုးသည် တစ်ခါတစ်ရံကောင်းမှုတစ်စုံတစ်ရာကို ပြုကျင့်ရန် ရပ်လိုက်သောအခါ၌ ကျွန်တော်မျိုး၏ဆန္ဒမှာ အလွှာဟ်(ﷺ) ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ထို့အပြင် စိတ်ထဲ၌လည်း အခြားသူများက မိမိအား မြင်တွေ့စေလိုသော ဆန္ဒလည်းဖြစ်ပေါ်မိပါသည်ဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဤစကားကိုကြားပြီး နှုတ်ဆိတ်နေတော်မူသည်။ အတန်ကြာနှုတ်ဆိတ်နေရာမှ ဤအာယသ်တော်ကျရောက်လာသည်။

فَمَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အကြင်သူသည် မိမိအရှင်မြတ်နှင့် တွေ့ဆုံခွင့်ရရန် မက်ဆန္ဒထားလျှင် ထို့အပြင် ထိုအရှင်မြတ်၏ ချစ်ခင်နှစ်သက်မှုကို လိုလားဆန္ဒထားလျှင် ထိုသူအနေဖြင့် ကောင်းမှုများသာ ပြုနေသင့်သည်။ ထို့နောက် အိဗာဒသ်ပြုရာတွင် မိမိအရှင်သခင်နှင့် မည်သူတစ်ဦး တစ်ယောက်ကိုမျှ ရိုရိုက်နှိုင်းပြိုင်တုပခြင်းမပြုသင့်ပေ။ (အိမ်နေကစီးရ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤအာယသ်တော်၌ တားမြစ်ထားသော ရိုရိုက်(ဖက်စပ်ပါဝင်မှု)ဆိုသည်မှာ ရေယာပြစားမှုကို ဆိုလိုပေသည်။ ထို့အပြင် ဤအချက်ကိုလည်း တားမြစ်ထားပေသည်။ ယင်းမှာအမလ်ကောင်းမှုလုပ်ငန်းများကို ပြုလုပ်ရာတွင် အရှင်မြတ်ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက်သာ ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း နှစ်စိတ်ရိုင်း၏တောင့်တမှု တစ်စုံတစ်ရာလည်း ရောနှောပါဝင်လာခဲ့ပါမူ ဤသည်လည်း ရိုရိုက်အသေးစား တစ်မျိုးပင်ဖြစ်သည်။ ဤသည်လူသား၏ ကောင်းမှုများကို ဖျက်ဆီးပစ်တတ်ပေသည်။

အလ္လာဟ်ﷻ ၏ ကတိတော်များအပေါ် ယုံကြည်ချက်အပြည့်အဝဖြင့် ဆုလာဘ်တော်များ ရရှိရေးဇောဖြင့် အမလ်တည်ဆောက်ခြင်း

၂၅။ ကောင်းမှုပေါင်း (၄၀)

﴿ 25 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَرْبَعُونَ خَصْلَةً أَغْلَا هُنَّ مَنِيحَةُ الْعَنَزِ، مَا مِنْ عَامِلٍ يَعْمَلُ بِخَصْلَةٍ مِنْهَا رَجَاءَ ثَوَابِهَا وَتَضَدِيقِ مَرْعَدِهَا إِلَّا أَذْخَلَهُ اللَّهُ بِهَا الْجَنَّةَ .
رواه البخارى، باب فضل المنيحة، رقم: ٢٦٣١

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်ﷺ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်ﷺ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကောင်းမှုပေါင်း(၄၀)အနက်မှ အဆင့်မြင့်ဆုံးသော ကောင်းမှုတစ်ခုမှာ မိမိပိုင်ဆိတ်ကို တစ်စုံတစ်ယောက်အားပေးပြီး ၎င်းဆိတ်၏နိရည်ဖြင့် အကျိုးအမြတ်ခံစားစေပြီး နောက် ၎င်းဆိတ်ကို ပိုင်ရှင်အား ပြန်ပေးစေခြင်းဖြစ်သည်။ ပြီးနောက် အကြင်သူသည် ၎င်းကောင်းမှုများမှ မည်သည့်အမလ်နှင့်ပတ်သက်၍ဖြစ်စေ အလ္လာဟ်ﷻ ထံတော်မှ ချီးမြှင့်ထားသော ကတိတော်များကို ယုံကြည်မှုအပြည့်အဝဖြင့် ဆောက်တည်ခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ်ﷻ သည် ဤကောင်းမှုအကြောင်းခံဖြင့် ထိုသူအား ဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ခွင့်ပြုမည်ဖြစ်သည်။
(ဗုခါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ တမန်တော်မြတ်ﷺ က ကောင်းမှုလုပ်ငန်း(၄၀)ကို မရှင်းပြခဲ့ခြင်းမှာ လူသား သည် မည်သည့်ကောင်းမှုလုပ်ငန်းကိုမဆို ဤဟဒီးဆ်တော်တွင် တင်ပြခဲ့သော အကျိုးအမြတ် များခံစားရမည်ဟု ယူဆစေလိုသောကြောင့်ဖြစ်သည်။
(ဖသ်ဟွလ်ဗာရီ)

ဤဟဒီးဆ်တော်က ဆိုလိုသည်မှာ လူသားသည် ကောင်းမှုအမလ်တိုင်းကို ယုံကြည် ချက်အပြည့်နှင့် အေဟ်သီစာမ်ဖြင့် ပြုမူဆောက်တည်ကြစေရန်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဤအမလ်များနှင့်ပတ်သက်သော အရှင်မြတ်၏ ကတိတော်များအပေါ် ယုံကြည်မှုအပြည့်အဝ ထား၍လည်းကောင်း၊ ဤကောင်းမှုအမလ်၏ ထွတ်မြတ်မှုအကျိုးအမြတ်အပေါ် အာရုံအပြည့် ထား၍ ပြုမူဆောက်တည်ကြစေရန် ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်ပေသည်။

၂၆။ အုဟုဒ်တောင်ပမာခန့်

﴿ 26 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : مَنْ اتَّبَعَ جَنَازَةَ مُسْلِمٍ
 إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا وَكَانَ مَعَهُ حَتَّى يَصْلَى عَلَيْهَا، وَيُفْرَغَ مِنْ دَفْنِهَا فَإِنَّهُ يَرْجِعُ مِنَ الْآخِرِ
 بِقَبْرِ طِبْنٍ كُلِّ قَبْرِاطٍ مِثْلَ أَحَدٍ، وَمَنْ صَلَّى عَلَيْهَا ثُمَّ رَجَعَ قَبْلَ أَنْ تُدْفَنَ فَإِنَّهُ يَرْجِعُ
 بِقَبْرِاطٍ .
 رواه البخاري، باب اتباع الجنائز من الايمان برقم 471

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်
 ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကတိတော်များအပေါ် ယုံကြည်ချက်
 အပြည့်အဝထား၍ ၎င်းနောက်ရရှိလာမည့် အကျိုးအမြတ်များအပေါ် လိုလားတပ်မက်မှုအပြည့်
 အဝဖြင့် မွတ်စ်လင်မ်တစ်ဦး၏ဂျနာဇ်ကို လိုက်ပါပို့ဆောင်ရာတွင် ထိုဂျနာဇ်နမာဇ်ကို
 ဖတ်ပြီးနောက် မြေမြှုပ်ပြီးသည့်အချိန်အထိ အတူရှိနေခဲ့ပါမူ ၎င်းသူသည် အကျိုးဆဝါးမ်
 ကီရာသ်နှစ်ခုကို ရရှိ၍ ပြန်လာရမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းနှစ်ခုထဲမှ ကီရာသ်တစ်ခုစီ၏ပမာသည်
 အုဟုဒ်တောင်ပမာခန့်ရှိပေသည်။ အကြင်သူသည် ဂျနာဇ်နမာဇ်ပြီးနောက် ပြန်လာခဲ့ပါမူ
 (မြေမြှုပ်ပြီးသည်အထိ စောင့်ဆိုင်း၍ မပါဝင်ခဲ့ပါမူ) ထိုသူသည် ကီရာသ်တစ်ခုကို ရရှိ၍
 ပြန်လာရမည်ဖြစ်သည်။ (ဗုခါရီ)

ရှင်ကလေးချက်။ ။ ကီရာသ်သည် ဒီရ်ဟမ်၏ ၁၂ပုံ ၁ပုံ ဖြစ်သည်။ ၎င်းအချိန်သမယက
 အလုပ်သမားကို လုပ်အားခပေးချေရာတွင် ကီရာသ်ဖြင့်သာ ပေးချေကြသောကြောင့်
 တမန်တော်မြတ် (ﷺ) ကလည်း ဤနေရာတွင် ကီရာသ်ဟူသော အသုံးအနှုန်းကို
 အသုံးပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထပ်မံ၍လည်း ဤအချက်ကို ရှင်းပြခဲ့ပေသည်။ ယင်းမှာ
 ဤကီရာသ်သည် လောကတွင် သုံးနှုန်းနေသော ကီရာသ်တန်ဖိုးကို မဆိုလိုကြောင်းနှင့်
 နောင်အာခိရသ်တွင် ရရှိမည့် အကျိုးဆဝါးမ်ကို ကိုယ်စားပြုသော ကီရာသ်သာဖြစ်ပေသည်။
 ဒွန္နယာဉ် သုံးနှုန်းသော ကီရာသ်နှင့်နှိုင်းယှဉ်လိုက်ပါက အုဟုဒ်တောင်သည် အတိုင်းအဆမရှိ
 ကြီးကျယ်ထွတ်မြတ်သကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပေသည်။ (မအာရီဖွလ်ဟဒီးဆ်)

၂၇။ ဟိလင်မ်နှင့် ဒါလင်မ်

﴿ 27 ﴾ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ : سَمِعْتُ أَبَا الْقَاسِمِ ﷺ يَقُولُ : إِنَّ اللَّهَ
 قَالَ يَا عِيسَى ابْنِي بَارِعُتَ مِنْ بَعْدِكَ أُمَّةٌ إِنْ أَصَابَهُمْ مَا يُحِبُّونَ حَمِدُوا اللَّهَ وَإِنْ أَصَابَهُمْ مَا
 يَكْرَهُونَ احْتَسَبُوا وَصَبَرُوا وَلَا جَلَمَ وَلَا عِلْمَ فَقَالَ : يَا رَبِّ كَيْفَ يَكُونُ هَذَا لَهُمْ وَلَا جَلَمَ
 وَلَا عِلْمَ؟ قَالَ : أُعْطِيَهُمْ مِنْ جَلْمِي وَعِلْمِي .
 رواه الحاكم وقال : هذا حديث صحيح على شرط البخاري ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٣٤٨/١

ဟဇရသ် အဗွဒ်ဒရဒါအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ဟဇရသ် အီစာ(عليه السلام) ကို အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အိုအီစာ၊ ငါအရှင်မြတ်သည် အသင့်ခေတ်သမယ၏နောက်တွင် ဤသို့သော အွမ္မသ်ကို စေလွှတ်တော်မူမည်။ ၎င်းသူများထံသို့ ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်ဖွယ်တစ်စုံတစ်ရာရရှိလာလျှင် ဆိုလိုသည်မှာ နီအ်မသ်စည်းစိမ်နှင့် ချမ်းသာသုခများ ရရှိခံစားရလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ‘ရှက်ရ်’ကျေးဇူးတင်ကြလိမ့်မည်။ အကယ်၍ ၎င်းသူများထံသို့ မနှစ်မြို့ဖွယ်အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာ ဆိုလိုသည်မှာ ဘေးဒုက္ခနှင့် အခက်အခဲတစ်စုံတစ်ရာ ဆိုက်ရောက်လာခဲ့ပါမူ ဤဒုက္ခအခက်အခဲများအပေါ် ဆွေဗရ်သည်းခံမှုပြုလျှင် အရှင်မြတ်က ချီးမြှင့်တော်မူမည့် ဆုလာဘ်တော်များ ကတိတော်များအပေါ် မက်ထား၍သည်းခံမျှသိပ်ကြလိမ့်မည်။ သို့သော်ငြားလည်း ၎င်းသူများထံ၌ ဟိလင်မ် နူးညံ့သိမ်မွေ့မှု၊ သည်းခံမျှသိပ်နိုင်စွမ်းရှိကြလိမ့်မည်မဟုတ်သည်သာမက အိလင်မ်အသိတရားရှိကြမည်လည်း မဟုတ်ချေ။ ထိုအခါ ဟဇရသ် အီစာ(عليه السلام) က အိုကျွန်တော်မျိုး၏အရှင်၊ အကယ်၍ ၎င်းသူများထံ၌ ဟိလင်မ်နှင့် အိလင်မ်များမရှိကြပါမူ ထိုသူများသည် သည်းခံမျှသိပ်နိုင်မှုနှင့် အကျိုးဆဝါးဗ်များကို မျှော်လင့်မက်ထားနိုင်မှုများ အဘယ်ကဲ့သို့ပြုနိုင်ပါဦးမည်နည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ အရှင်မြတ်က အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ ငါအရှင်မြတ်က မိမိပိုင်ဟိလင်မ်များမှ ဟိလင်မ်များ၊ မိမိပိုင် အိလင်မ်များမှ အိလင်မ်များကို ချီးမြှင့်တော်မူလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

(ဟာကင်မ်)

၂၈။ ဂျန္နသ်ထက်နည်းသော အစားပေးမှုဖြင့် မကျေနပ်

﴿ 28 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : يَقُولُ اللَّهُ سُبحَانَهُ : ابْنِ آدَمَ إِن صَبَرْتَ وَاحْتَسَبْتَ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى ، لَمْ أَرْضَ لَكَ ثَوَابًا دُونَ الْجَنَّةِ .

رواه ابن ماجه، باب ما جاء في الصبر على المعصية، رقم: 1097

ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဟဒီစေကွဒ်စိတစ်ပုဒ်ကို ဆင့်ပြန်တော်မူရင်း ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အာဒမ်၏သားတို့ အကယ်၍ အသင်တို့သည် (ဥစ္စာပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ရာ ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုအတွက်) အစကနဦးကတည်းက ဆွေဗရ်သည်းခံမျှသိပ်ခဲ့၍ ၎င်းကြောင့်ရရှိလာမည့် အကျိုးဆဝါးဗ်များကို မျှော်လင့်မက်ထားခဲ့လျှင် ငါအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အတွက် ဂျန္နသ်ထက်လျော့နည်းသော အစားပေးမှုမျိုးဖြင့် ကျေနပ်တော်မူလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။

(အိမ်နေမာဂျဟ်)

၂၉။ ဆဝါးရန်နိယသ်ဖြင့်

﴿ 29 ﴾ عَنْ أَبِي مُسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : إِذَا أَنْفَقَ الرَّجُلُ عَلَى أَهْلِهِ يَحْتَسِبُهَا فَهُوَ لَهُ صَدَقَةٌ .
رواه البخارى، باب ما جاء ان الاعمال بالنية والحسبة، رقم: ၈၀

ဟရေသ် အဗူမတ်စ်အူဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ လူသားသည် မိမိအိမ်သူအိမ်သားများအတွက် အကျိုးဆဝါးငံရန်နိယသ်ဆန္ဒထားပြီး သုံးစွဲပေးကမ်းကျွေးမွေးလျှင် (ဤသို့ သုံးစွဲပေးကမ်းကျွေးမွေးမှုဖြင့်) ထိုသူအဖို့ဆွဒကဟ်၏ အကျိုးဆဝါးငံကို ရရှိခံစားရပေမည်။ (ဗုခါရီ)

၃၀။ အရှင်မြတ်နှစ်သက်စေရန်

﴿ 30 ﴾ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : إِنَّكَ لَن تُنْفِقَ نَفَقَةً تَتَغْنِي بِهَا وَجْهَ اللَّهِ إِلَّا أَجَرْتُ عَلَيْهَا حَتَّى مَا تَجْعَلَ فِي قَمِ امْرَأَتِكَ .
رواه البخارى، باب ما جاء ان الاعمال بالنية والحسبة، رقم: ၈၆

ဟရေသ် စအဒ်ဗင်န်အဗီဝက္ကာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အလ္လာဟ်(ﷻ) နှစ်သက်ကျေနပ်စေရန် ရည်စူး၍ အဘယ်အရာများကို သုံးစွဲပေးကမ်းကြသည်ဖြစ်စေ၊ အသင်တို့ ထိုအရာများ၏ အကျိုးဆဝါးငံများကို မချကောက်ရရှိခံစားကြရပေမည်။ အဘယ်မျှတိုင်ဟူမူ အသင်တို့မိမိတို့၏ ဇနီးသည်များကို ခွံကျွေးသော ထမင်းလုပ်တစ်လုပ်ပင်ဖြစ်စေ၊ (ဤထမင်းလုပ်တစ်လုပ်အတွက်လည်း အသင်တို့ ဆဝါးငံရရှိခံစားရပေမည်။) (ဗုခါရီ)

၃၁။ မျှော်လင့်မက်ထားပါ

﴿ 31 ﴾ عَنْ أُسَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : كُنْتُ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ إِذْ جَاءَهُ رَسُولُ إِخْدَاشِ بْنِ سَعْدٍ وَعِنْدَهُ سَعْدُ وَأَبِيُّ بَنٍ كَعْبٍ وَمَعَاذُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَنَّ ابْنَهَا يَجُودُ بِنَفْسِهِ فَبَعَثَ إِلَيْهَا: اللَّهُ مَا أَخَذَ، وَاللَّهِ مَا أُعْطِيَ، كُلُّ بَاجِلٍ، فَلْتَضْمِرْ وَلْتَحْجِزْ .
رواه البخارى، باب ما كان امر الله قدرا مقدورا، رقم: ၇၆၀၂

ဟရေသ် အုစာမဟ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်နှင့်တကွ စအဒ်၊ အုဗိုင်ဗင်န်ကအဗ်နှင့်မုအာဇ်(ﷺ) တို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါး ဝင်ရောက်ခစားကြသည်။ ထိုအချိန်၌ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ သမီးတော်များအနက်မှ သမီးတော်တစ်ပါး၏ ကိုယ်စားလှယ်က သတင်းတစ်ခုကို ယူဆောင်ခဲ့သည်။ ၎င်းမှာ ထိုသမီးတော်၏သားငယ်သည် ကွယ်လွန်ချိန်နီးကပ်နေကြောင်းဖြစ်သည်။ ဤသတင်းကိုကြားပြီး တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က

(ထိုသမီးကော်ကံလို့) မှာကြားလိုက်သည်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ယူဆောင်သွားသောအရာများသည် အရှင်မြတ်အတွက်သာ ဖြစ်တော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ)က ချီးမြှင့်ပေးကမ်းသောအရာများသည်လည်း အရှင်မြတ်က စိုးပိုင်သောအရာများသာဖြစ်ချေသည်။ ထို့အပြင် အရှင်မြတ်ထံတော်တွင် အရာအားလုံး၏ အချိန်ကာလများသည် သတ်မှတ်ထား ပြီးဖြစ်ချေသည်။ သို့ရှိရာ ထိုကိစ္စအပေါ်၌ ဆွခပ်သည်းခံမျှသိပ်နေပါ။ ပြီးနောက် (ဤဝမ်းနည်း ပူဆွေးသော ကရောက်မှုနှင့် ဆွခပ်သည်းခံမှုအပေါ် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ကတိပြုထားသည့် အရာများအပေါ်၌လည်း) မျှော်လင့်မက်ထားပါ။ (ဗုခါရီ)

၃၂။ မုချဂျန္နပ်ဝင်ရ

﴿ 32 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ لَيْسَ وَءٍ مِنَ الْإِنصَارِ لَا يَمُوتُ إِلَّا خَدَاكُنْ ثَلَاثَةً مِنَ الْوَلَدِ فَتَحْتَسِبُهُ، إِلَّا دَخَلَتِ الْجَنَّةَ فَقَالَتْ امْرَأَةٌ مِنْهُمْ: أَوْ ثَنَانٍ؟ يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: أَوْ اثْنَانِ. رواه مسلم، باب فضل من يموت له ولد فيحتسبه، رقم: ٦٦٩٨

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အန်ဆွာရ်(မဒီနာမြို့နေ) အမျိုးသမီးများအား အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အထဲမှ အကြင်သူသည် သားသမီး သုံးဦးသေဆုံးကွယ်လွန်သွားခဲ့ရာ ထိုသူသည် ဤဆုံးရှုံးမှု၏အစား အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်မှ အကျိုးဆေးဝါးကို မျှော်လင့်မက်ထားခဲ့လျှင် မုချကေနိ ထိုသူသည် ဂျန္နပ်သို့ ဝင်ရောက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ အန်ဆွာရ်အမျိုးသမီးထဲမှ တစ်ဦးက ယာရရှုလလ္လာဟ်(ﷻ) အကယ်၍ သားသမီးနှစ်ဦးကွယ်လွန်သေဆုံးခဲ့လျှင်လည်း အဘယ်သို့ရှိပါမည်နည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷻ) က အကယ်၍ သားသမီးနှစ်ယောက် ကွယ်လွန်သေဆုံးခဲ့လျှင်လည်း ဤအတိုင်းပင် အကျိုးဆေးဝါးခံစားရပေမည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၃၃။ ဂျန္နပ်ထက်နည်းသောအဖိုးအာဖြင့် မကျေနပ်

﴿ 33 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ اللَّهُ لَا يَرْضَى لِعَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ، إِذَا ذَهَبَ بِصَفِيَّتِهِ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ فَصَبَرَ وَاحْتَسَبَ وَقَالَ مَا أَمَرَ بِهِ بِثَوَابٍ دُونَ الْجَنَّةِ. رواه النسائي، باب ثواب من صبر واحتسب، رقم: ١٨٨٢

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အဗ်ရ်ဗင်န်အားဆွ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷻ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မုအ်မင်န်ကျေးကျွန်၏ချစ်ခင်နှစ်သက်

ခြင်းခံရသောအရာအား ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းသွားသောအခါတွင် ထိုသူက ဤကိစ္စအပေါ် သည်းခံမျှသိပ်၍ ဆဝါဗ်ရရှိရန် မက်ထားခဲ့လျှင် ထို့အပြင် အလ္လာဟ်(ﷻ) က မိန့်မှတ်ထားသော အမိန့်တော်အတိုင်းဆိုလျှင် (ပမာဆိုသော် အင်န်နာလီလ္လာဟ် ရွတ်ဖတ်ခြင်း) အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအဖို့ ဂျန္နသ်ထက်နည်းသော အဖိုးအခအစားပေးခြင်းဖြင့် ကျေနပ်နှစ်သက်တော်မူလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။

(နစာအီ)

၃၄။ နီယာသ်အတိုင်းသာ ရှင်ပြန်ထရ

﴿ 34 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَخْبِرْنِي عَنِ الْجِهَادِ وَالْفُرُوقِ، فَقَالَ: يَا عَبْدَ اللَّهِ! بَنِ عُمَرُ! إِنْ قَاتَلْتَ صَابِرًا مُحْتَسِبًا بَعَثَكَ اللَّهُ صَابِرًا مُحْتَسِبًا، وَإِنْ قَاتَلْتَ مُرَائِيًا مُكَائِرًا بَعَثَكَ اللَّهُ مُرَائِيًا مُكَائِرًا، يَا عَبْدَ اللَّهِ! بَنِ عُمَرُ! عَلَى أَيِّ حَالٍ قَاتَلْتَ أَوْ قُتِلْتَ بَعَثَكَ اللَّهُ عَلَى تَبِكِ الْحَالِ.

رواه أبو داود، باب من قاتل لتكون كلمة الله هي العليا، رقم: ٢٥١٩

ဟူသော အဓိပ္ပာယ်တော်အရ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်က ယာရှုလလ္လာဟ်(ﷻ) ကိုဟာဒ် ဂဏ်ဝတ်များနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်မျိုးအား သင်ပြပေးတော်မူပါဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အဓိပ္ပာယ်တော်အရ အကယ်၍ အသင်သည် ဤကဲ့သို့ သည်းခံမျှသိပ်လျက် အကျိုးဆဝါဗ်ရရန် မက်ဆန္ဒဖြင့်သာ တိုက်ပွဲတွင် ပါဝင်ခဲ့မှု အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အသင့်အား ကိယာမသ်နေ့၌ ဆွေရ်ပြုသူများ၊ အကျိုးဆဝါဗ်ရမှုကို မျှော်လင့်မက်ထားသူများ အသင်း၌ ပါဝင်စေလျက် ရှင်ပြန်ထစေတော်မူလိမ့်မည်။ အကယ်၍ အသင်သည် ပြစားရန်အတွက်နှင့် သုံ့ပန်းပစ္စည်းများကို များသည်ထက် ပိုမိုများပြားစွာရရှိရန် မက်ဆန္ဒဖြင့် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ပါမူ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ကိယာမသ်နေ့တွင် ပြစားသူများ၊ သုံ့ပန်းပစ္စည်းများသည်ထက် ပိုမိုများပြားစွာရရှိရန် မက်ဆန္ဒဖြင့် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ကြသူများ အသင်းတွင် ပါဝင်စေလျက် ရှင်ပြန်ထစေတော်မူမည်ဖြစ်သည်။ (ဆိုလိုသည်မှာ ဟရရ်ကွင်း ပြင်၌ ဤသူသည် ပြစားသူ၊ ဥစ္စာပစ္စည်းများပြားစွာ ရရှိရန်အတွက် ပါဝင်တိုက်ခိုက်သူဟု ကြွေးကြော်ခြင်းခံရမည်ဖြစ်သည်။) အဓိပ္ပာယ်တော်မှာ မည်သည့်အခြေအနေနှင့် ရည်စူးချက်ဖြင့် အသင်ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သော်(ဝါ) ကျဆုံးသွားခဲ့သော် အရှင်မြတ်သည် ထိုအခြေအနေနှင့် ရည်စူးချက်အတိုင်းသာ ကိယာမသ်နေ့တွင် အသင့်အား ရှင်ပြန်ထစေတော်မူမည်ဖြစ်သည်။

(အပူဒါဝုဒ်)

ပြစားခြင်း

ကုရ်အာနီ၏ အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كَمَا لِيَ لَا يُرَآءُ وَنَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا﴾
 [النساء: ၁၄၃]

- (၁) ၎င်းပြင် ထိုသူတို့သည် ဆွလာသ်ဝတ်ပြုရန် ရပ်ကြရာ၌ ပျင်းရိစွာနှင့် လူစပင်းတို့အား ပြစားရန်အတွက်သာလျှင် ရပ်ကြကုန်၏။ ထို့ပြင်တဝ ၎င်းတို့သည် အရှင်မြတ်ကို အနည်းငယ်မျှ (လူကြားကောင်းအောင်)မှအပ အောက်မေ့တသကြသည် မဟုတ်ပေ။ (ကုရ်အာန် ၄ : ၁၄၂)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ နမာဇ်တွင် မေ့လျော့ခြင်းအလိုမှာ နမာဇ်ကို ကဇ္ဇာပြုခြင်း၊ နမာဇ်တွင် စိတ်ပါဝင်စားမှုမရှိခြင်းနှင့် နမာဇ်ကို ဖတ်တစ်လှည့်၊ ပျက်တစ်လှည့်ပြုခြင်းများ ပါဝင်သည်။

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ﴾
 [الماعون: ၄-၆]

- (၂) သို့ဖြစ်ပေရာ (အကြင်သို့သော) ဆွလာသ်ဝတ်ပြုသူတို့၌ အကြီးအကျယ်ပျက်စီးခြင်းသည်ရှိ၏။ ထိုသို့သောသူတို့သည် မိမိတို့၏ ဆွလာသ်ဝတ်ပြုမှု (တာဝန်)ကိုပင် မေ့လျော့ထားကြကုန်၏။ အကြင်(ဆွလာသ်ဝတ်ပြု)သူတို့သည် (မိမိတို့ဆွလာသ်ဝတ်ပြုမှုစသော ကောင်းမှုများကို ပြစားကြကုန်၏။) (ကုရ်အာန် ၁၀၇ : ၄-၅-၆)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၃၅။ ပျက်စီးရန်အတွက်

﴿35﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: بِحَسْبِ امْرِئٍ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يُسَارَ إِلَيْهِ بِالْأَصَابِعِ فِي دِينٍ أَوْ دُنْيَا إِلَّا مَنْ عَصَمَهُ اللَّهُ.
 رواه الترمذی، باب منه حديث ان لكل شيء شره، رقم: ۲۴۵۳

ဟဒေရသ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလစ်ဂ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူပျက်စီး(မကောင်း)ရန်အတွက် ဤမျှခန့်သည်ပင် လုံလောက်

ပေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုသူဘက်သို့ ဒွန္နယာနှင့်အာခေရသ်လုပ်ငန်းများတွင် လက်ညှိုးညွှန်ပြခြင်းခံရပေသည်။ သို့ရာတွင် အချို့သူများမှာမူ အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအောက်တွင် ရှိနေသည်။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ လက်ညှိုးညွှန်ပြခြင်းဆိုသည်မှာ ထင်ရှားကျော်ကြားမှုဖြစ်သည်။ ဤဟဒီးသ်တော်တွင် ဆိုလိုသည်မှာ ဘာသာရေးကိစ္စများတွင် ထင်ရှားကျော်ကြားမှုသည် ဒွန္နယာကိစ္စများ၌ ထင်ရှားကျော်ကြားမှုထက် ပို၍ဆိုးရွားလေသည်။ အကြောင်းမှာ ထင်ရှားကျော်ကြားမှုရရှိပြီးနောက် နောက်ကွယ်မှကပ်၍ ပါရှိလာတတ်သော မိမိကိုယ်မိမိ အထင်ကြီးမှု၊ စိတ်ကြီးဝင်မှုစသည့် ဆိုးကျိုးများမှ ရှောင်ရှားရန်မှာ လူသားတိုင်း၌ အစွမ်းမရှိချေ။ သို့ရာတွင် အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ဘက်တော်မှ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ချီးမြှင့်မှုသက်သက်ဖြင့် ကျော်ကြားခဲ့ပြီး မိမိကိုယ်၌က ဤသို့ထင်ရှားကျော်ကြားရန် ဆန္ဒမရှိခဲ့ပါမူ ထိုသူအပေါ်မှ ရှိုင်းသွန်နှင့်နစ်နာ၏ ဘေးရန်မှ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူမည်ဖြစ်ရာ ထိုသူအဖို့ ထင်ရှားကျော်ကြားမှုက စိုးရိမ်ဖွယ်မဟုတ်ချေ။ (မစ္စာဟ်ရေဟပ်က်)

၃၆။ အမှိုက်မှောင်မှ ရုန်းထွက်ကြသူများ

﴿ 36 ﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ خَرَجَ يَوْمًا إِلَى مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَوَجَدَ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ قَاعِدًا عِنْدَ قَبْرِ النَّبِيِّ ﷺ يَبْكِي، فَقَالَ: مَا يَبْكِيكَ؟ قَالَ: يَبْكِينِي شَيْءٌ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ بَيْسَرَ الرِّبَاءِ شِرْكٌ، وَإِنَّ مَنْ عَادَى لِلَّهِ وَلِيًّا، فَقَدْ بَارَزَ اللَّهَ بِالْمُحَارَبَةِ، إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْأَبْرَارَ الْأَخْفِيَاءَ، الَّذِينَ إِذَا غَابُوا لَمْ يُفْتَقَدُوا، وَإِذَا حَضَرُوا لَمْ يُدْعَوْا وَلَمْ يُعْرَفُوا، قُلُوبُهُمْ مَصَابِيحُ الْهُدَى، يَخْرُجُونَ مِنْ كُلِّ غَبْرَاءٍ مُطْلِمَةً.

رواه ابن ماجه، باب من ترجى له السلامة من الفتن، رقم: 3989

ဟဇရသ် အုမရ်ဗင်န်ခသ်သွားမိ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်နေ့ ၎င်းသည် မဒီနာ ဝတ်ကျောင်းတော်သို့သွားရာ ဟဇရသ် မုအာဇ်(ﷺ) ကို တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ကဗရ်အနီး၌ ငိုယိုနေသည်ကို မြင်တွေ့ရာ ဟဇရသ် အုမရ်(ﷺ) က အသင်အဘယ်ကြောင့် ငိုယိုနေသနည်းဟု မေးမြန်းရာ ဟဇရသ် မုအာဇ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ကြားခဲ့ရသော စကားတစ်ခွန်းအတွက်ကြောင့် ဤနေရာတွင် လာ၍ ငိုနေရခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အနည်းငယ်မျှသော ပြစားမှုသည် ရှိရန်ဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် အရှင့်အချစ်တော်များကို ရန်လိုအမုန်းပွားခြင်းသည် အရှင်မြတ်ကို စစ်တိုက်ရန် ကြေငြာသကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ မုချကေန်

အလ္လာဟ်(ﷻ)သည် ဤသို့သောသူများကို ချစ်ခင်နှစ်သက်တော်မူသည်။ ၎င်းတို့မှာ သူတော်ကောင်းများ၊ အပြစ်ရှောင်ကြဉ်သူများဖြစ်သည်။ ၎င်းပြင် ထိုသူတို့သည် ပုန်းအောင်းနေခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့မရှိခဲ့လျှင်လည်း ဆင့်ခေါ်ခြင်းမရှိ။ ရှိခဲ့လျှင်လည်း ၎င်းတို့အားဆင့်ခေါ်ခြင်းလည်း မရှိ။ ထို့အပြင် ထိုသူတို့အား သိပင်မသိကြချေ။ ထိုသူတို့၏နုလုံးသားများသည် ဟိဒါယသ်၏ နှစ်ဖြင့် လင်းဝင်းနေကြသည်။ ဒွန္နုယာ၏ အမိုက်မှောင်ထုအတွင်းမှ နုလုံးသား၏ အလင်းရောင်ဖြင့် မိမိ အစ္စလာမ်သာသနာကို ထိန်းသိမ်းကြလျက် အလွတ်ရုန်းထွက်သွားကြသည်။

(အိမ်နေမာဂျဟ်)

၃၇။ အစ္စလာမ်သာသနာကို ဖျက်ဆီးပစ်ခြင်း

37 ﴿ عَنْ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : مَا ذَنْبَانِ جَاءَاَنِ أَرْسَلَا فِي غَمٍّ بِأَفْسَدَ لَهَا مِنْ حَرْصِ الْمَرْءِ عَلَى الْمَالِ وَالشَّرَفِ لِدِينِهِ . رواه الترمذی وقال :

هذا حديث حسن صحيح باب حديث : ما ذنبتان جاءني أرسلاني غم...

ဟရေသ် မာလစ်(rah) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဆာလောင်မွတ်သိပ်နေသော ဝံပုလွေနှစ်ကောင်ကို ဆိတ်အုပ်ထဲသို့ လွှတ်ပေးလိုက်ပါက ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုထက် ဒွန္နုယာ၏ မက်ဆဒဟိရ်ဆ်အလိုကြီးမှုနှင့် ဒွန္နုယာ၏ ဂုဏ်အရှိန်အဝါ ကြီးကျယ်လိုမှုသည် ထိုသူ၏ သာသနာကို ဆုံးရှုံးနစ်နာစေမှုက သာပိုပေသည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၃၈။ လပြည့်ဝန်းကဲ့သို့

38 ﴿ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا حَلَالًا مَفَاجِرًا مَكَائِرًا لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبٌ ، وَمَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا حَلَالًا اسْتَعْفَا عَنْ الْمَسْأَلَةِ وَسَعِيَ عَلَى عِيَالِهِ وَتَعَطَّفَا عَلَى جَارِهِ لَقِيَ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ وَجْهُهُ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ . رواه البيهقي في شعب الايمان ٢٩٨/٧

ဟရေသ် အဟုရိုင်ရဟ်(rah) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အခြားသူများအပေါ် ဂုဏ်ယူမော်ကြွားရန်အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ချမ်းသာကြွယ်ဝရန်အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ထင်ရှားကျော်ကြားရန်အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ဒွန္နုယာကို ရှာဖွေခဲ့ရာ ထိုသူ၏ရှာဖွေမှုသည် မည်မျှပင် ဟလာလ်သန်ပြန့်စင်ကြယ်စေကာမူ ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ရှေ့တော်မှောက်တွင် အမျက်တော်ရှုခြင်းခံရသူအဖြစ်နှင့်ဝင်ရောက်ရမည်။ အကယ်၍ အကြင်သူသည် အခြားသူများထံ တောင်းရမ်းရမှု

ကင်းရန်လည်းကောင်း၊ မိမိအိမ်သူအိမ်သားများ စားဝတ်နေရေး ချောင်လည်စေရန်အတွက် သော်လည်းကောင်း၊ အိမ်နီးချင်းများအား ကူညီနိုင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ ဒွန္နယာကို ဟလာလ် သန့်ပြန်စင်ကြယ်သောနည်းဖြင့် ရှာဖွေခဲ့လျှင် ထိုသူသည် လပြည့်ဝန်းကဲ့သို့ လင်းဝင်းသောအဖြစ်နှင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) ရှေ့တော်မှောက်သို့ ဝင်ရောက်ရမည်။

၃၉။ စကားတိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်းခံရမည်

﴿ 39 ﴾ عَنِ الْحَسَنِ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا مِنْ عَبْدٍ يَخْطُبُ خُطْبَةً إِلَّا اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ سَأَلَهُ عَنْهَا: مَا أَرَادَ بِهَا؟ قَالَ جَعَفَرُ: كَانَ مَالِكُ بْنُ دِينَارٍ إِذَا حَدَّثَ هَذَا الْحَدِيثَ بَكَى حَتَّى يَنْقَطِعَ ثَمَّ يَقُولُ: يَحْسَبُونَ أَنَّ عَيْنِي تَقْرَأُ بِكَلَامِي عَلَيْكُمْ فَأَنَا أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ سَأَلَنِي عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا أَرَدْتُ بِهِ. رواه البيهقي في شعب الإيمان ٢٨٧/٢

ဟဇရတ် ဟစန်(رحمته الله عليه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အကြင်ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်သည် တရားဟောကြားရာ မုချကေန် ဤစကားနှင့် ပတ်သက် ၍ မည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်၊ မည်သည့်ဆန္ဒထားရှိသည်ကို အလ္လာဟ်(ﷻ) က မေးမြန်းတော် မူမည်ဖြစ်သည်။ ဟဇရတ် ဂျအ်ဖရ်(رحمته الله عليه) အမိန့်ရှိသည်။ ဟဇရတ် မာလစ်ကံဗင်နီဒီနာရ် (رحمته الله عليه) သည် ဤဟဒီးဆ်တော်ကို ဆင့်ပြန်သောအခါတိုင်းတွင် အသံမထွက်နိုင်တော့သည် အထိ ငိုယိုလေ့ရှိတော်မူသည်။ ပြီးနောက်မိန့်သည်မှာ အသံတို့ ကျွန်ုပ်တရားစကားပြောကြား ရသည့် အခါတိုင်း ကျွန်ုပ်မျက်စိနှစ်လုံးအေးမြနေသည် (ဆိုလိုသည်မှာ ကျွန်ုပ်အလွန်ပျော်ရွှင် ကြည်နူးနေသည်)ဟု ထင်ကြမည်။ ကျွန်ုပ်ကတော့ သိနေသည်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ကျွန်ုပ်အား ဤတရားစကားနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်၊ မည်သည့်ဆန္ဒရှိကြောင်း စစ်ဆေးမေးမြန်းတော်မူလိမ့်မည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၄၀။ အရှင်မြတ်နှစ်မြို့ခြင်းခံရသူ

﴿ 40 ﴾ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ أَسْحَطَ اللَّهُ فِي رِضَى النَّاسِ سَحِطَ اللَّهُ عَلَيْهِ، وَأَسْحَطَ عَلَيْهِ مَنْ أَرْضَاهُ فِي سَخَطِهِ، وَمَنْ أَرْضَى اللَّهُ فِي سَخَطِ النَّاسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَأَرْضَى عَنْهُ مَنْ أَسْحَطَهُ فِي رِضَاهُ حَتَّى يَرْضَاهُ وَيَرْضَى قَوْلَهُ وَعَمَلَهُ فِي عَيْنِهِ. رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح غير يحيى بن سليمان الجعفي، وقد

ونقه الذهبي في آخر ترجمة يحيى بن سليمان الجعفي، مجمع الزوائد ٣٨٦/١

ဟဇရတ် အိဗ်နေအဗ္ဗာစ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် လူတို့အား ကျေနပ်(ပျော်ရွှင်)စေရန်အတွက် အလ္လာဟ်(ﷻ)

အား စိတ်ဆိုးစေခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူ့ကို စိတ်ဆိုးတော်မူသွားသည်။ ထို့အပြင် အလ္လာဟ်(ﷻ)ကို စိတ်ဆိုးစေပြီး ကျေနပ်စေသူများကိုလည်း အလ္လာဟ်(ﷻ)က ထိုသူ့အပေါ် စိတ်ဆိုးစေတော်မူလိုက်သည်။

အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ကျေနပ်စေရန်အတွက် လူတို့ကို စိတ်ဆိုး စေခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုသူ့အား ကျေနပ်တော်မူသည့်အပြင် အလ္လာဟ်ကို ကျေနပ် စေရန်အတွက် စိတ်ဆိုးစေခဲ့သူများကိုလည်း ထိုသူ့အပေါ် ကျေနပ်စေတော်မူလိုက်သည်။ အဘယ်မျှပင်ဆိုသော် ထိုစိတ်ဆိုးခဲ့သူများ၏ အမြင်တွင် ထိုသူ့ကို ကောင်းမြတ်သူဟု မြင်စေ တော့သည်။ ထို့အပြင် ထိုသူ၏ ပြောဆိုမှုနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို ထိုသူများ၏ အမြင်တွင် အကောင်းမြင်စေတော်မူလိုက်သည်။ (တွမ်ရာနီ)

၄၁။ နီယသ်အတိုင်းဆုံးဖြတ်

﴿ 41 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنْ أَوَّلَ النَّاسِ يُقْضَىٰ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَيْهِ، رَجُلٌ اسْتَشْهَدَ، فَأُتِيَ بِهِ فَعَرَّفَهُ نِعْمَتَهُ، فَعَرَفَهَا، قَالَ: فَمَا عَمِلْتُ فِيهَا؟ قَالَ: قَاتَلْتُ فِيكَ حَتَّى اسْتَشْهَدْتُ، قَالَ: كَذَبْتَ، وَلَكِنَّكَ قَاتَلْتَ لِأَنْ يُقَالَ جَرِيءٌ، فَقَدْ قِيلَ، ثُمَّ أُمِرَ بِهِ فَسُجِبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ حَتَّىٰ أُلْقِيَ فِي النَّارِ، وَرَجُلٌ تَعَلَّمَ الْعِلْمَ وَاعْلَمَهُ وَقَرَأَ الْقُرْآنَ، فَأُتِيَ بِهِ، فَعَرَّفَهُ نِعْمَةً، فَعَرَفَهَا قَالَ: فَمَا عَمِلْتُ فِيهَا؟ قَالَ: تَعَلَّمْتُ الْعِلْمَ وَاعْلَمْتُهُ وَقَرَأْتُ فِيكَ الْقُرْآنَ، قَالَ: كَذَبْتَ وَلَكِنَّكَ تَعَلَّمْتَ الْعِلْمَ لِيُقَالَ لِقَالَ عَالِمٌ، وَقَرَأْتَ الْقُرْآنَ لِيُقَالَ هُوَ قَارِئٌ، فَقَدْ قِيلَ، ثُمَّ أُمِرَ بِهِ فَسُجِبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ حَتَّىٰ أُلْقِيَ فِي النَّارِ، وَرَجُلٌ وَسَّعَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَعْطَاهُ مِنْ أَصْنَافِ الْمَالِ كُلِّهِ، فَأُتِيَ بِهِ فَعَرَّفَهُ نِعْمَةً، فَعَرَفَهَا، قَالَ: فَمَا عَمِلْتُ فِيهَا؟ قَالَ: مَا تَرَكْتُ مِنْ سَبِيلٍ تُحِبُّ أَنْ يُتْفَقَ فِيهَا إِلَّا أَنْفَقْتُ فِيهَا لَكَ، قَالَ: كَذَبْتَ، وَلَكِنَّكَ فَعَلْتَ لِيُقَالَ هُوَ جَوَادٌ، فَقَدْ قِيلَ، ثُمَّ أُمِرَ بِهِ فَسُجِبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ ثُمَّ أُلْقِيَ فِي النَّارِ. رواه مسلم، باب من قاتل للرياء والسمعة استحق النار، رقم: ٤٩٢٣.

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံတော် မှ ကြားခဲ့သည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် ပထမဦးဆုံး ထိုသူများကို ဆန့်ကျင်၍ ဆုံးဖြတ်တော်မူ မည်။ ထိုသူများတွင် ရှဟီးဒ်လည်း တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ထိုသူအား အလ္လာဟ်(ﷻ) ရှေ့တော်မှောက်သို့ ခေါ်လာစေရာ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုသူအပေါ် ကျေးဇူးပြုခဲ့သည်များ ကို တင်ပြတော်မူမည်။ ထိုအခါ ထိုသူကလည်း မှန်ကန်ကြောင်း ဝန်ခံတော်မူမည်။ ထို့နောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) က အသင်ဤကျေးဇူးတော်များအစား မည်သည့်အလုပ်ကို ပြုကျင့်ခဲ့သနည်းဟု မေးတော်မူရာ ထိုသူက ကျွန်တော်မျိုးသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ နှစ်သက်မှုကို ရရှိရန်အတွက်

ဂျီဟာဒီးတွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရာ ရှဟီးဒ်အဖြစ်ခံယူခဲ့ပါသည်ဟု ဖြေကြားတော်မူမည်။ ထိုအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အသင်လိမ်ညာပြောခြင်းဖြစ်သည်။ အသင်သည်လူတို့အမြင်၌ သူရဲကောင်း ဟု အမည်တွင်စေရန်အတွက်သာ ဤသို့ကြိုးပမ်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုလူတို့က အသင့်ကို သူရဲကောင်းဟု ခေါ်ဆိုခဲ့ကြပြီ။ ထို့နောက် အလ္လာဟ်(ﷻ)က ထိုသူကို မှောက်လျက် ဒရွတ်တိုက် ဆွဲလျက် ဂျဟန္နမ်သို့ပစ်ချရန် အမိန့်ရှိတော်မူရာ ဤသို့ပင် ပစ်ခြင်းခံရလိမ့်မည်။

ဒုတိယလူမှာ (အာလင်မ်)မိမိကိုယ်တိုင် အစ္စလာမ်သာသနာ့ပညာကို သင်ယူခဲ့သည်။ အခြား သူများကိုလည်း သင်ကြားပေးသည့်အပြင် ကိုယ်တိုင်လည်း ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ဖတ်ရွတ်ခဲ့သည်။ ထိုသူကို အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရှေ့တော်မှောက်သို့ ခေါ်လာသောအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုသူအပေါ် ချီးမြှင့်ခဲ့သော ကျေးဇူးတော်များကို တင်ပြမည်။ ထိုအခါ ထိုသူကလည်း မှန်ကန်ကြောင်း ဝန်ခံတော်မူမည်။ ထို့နောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ကျေးဇူး တော်များအစား မည်သည့်အရာကို အသင်ပြုကျင့်ခဲ့သနည်းဟု မေးမြန်းတော်မူရာ ထိုသူက ကျွန်တော်မျိုး အရှင်နှစ်သက်မှုကို ရရှိစေရန်အတွက် ကိုယ်တိုင်ပညာဆည်းပူးခဲ့ပြီး အခြားသူ များကိုလည်း သင်ကြားပို့ချပေးခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် အရှင်ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကိုလည်း ဖတ်ရွတ်ခဲ့ပါသည်ဟု ဖြေကြားတော်မူမည်။ ထိုအခါ အရှင်မြတ်က အသင်လိမ်ညာပြောခြင်းဖြစ်သည်။ အသင်သည်၊ မိမိကိုအခြားသူများက အာလင်မ်ဟုခေါ် ကြစေရန်အတွက် ပညာဆည်းပူးခဲ့သည်။ ထို့အပြင် လူအများက အသင့်ကို ကာရီ(ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ကောင်းမွန်သိသော ရွတ်ဖတ်တတ်သူ) ဟု ခေါ်ကြရန်အတွက်သာ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ရွတ်ဖတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် လူအများက အသင့်ကို ဤကဲ့သို့ ခေါ်ခဲ့ကြပြီး ထို့နောက် ထိုသူအား ဒရွတ်တိုက်ဆွဲလျက် ဂျဟန္နမ်သို့ပစ်ချရန် အလ္လာဟ် (ﷻ) က အမိန့်ချမှတ်တော်မူသည်ကို ကြားစေတော်မူပြီး ထိုသို့ပစ်ချခြင်းခံရလိမ့်မည်။

၎င်းနောက် တတိယပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဤသူဖြစ်သည်။ ထိုသူကို အလ္လာဟ်(ﷻ)က လောက ၌ အမျိုးမျိုးသော စည်းစိမ်ချမ်းသာများဖြင့် ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုကို ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ ထိုသူကို အလ္လာဟ် (ﷻ) ရှေ့တော်မှောက်သို့ ခေါ်လာသောအခါ အရှင်မြတ်က ထိုသူအား ချီးမြှင့်ခဲ့သော ကျေးဇူးတော်များကို တင်ပြမည်။ ထိုသူကလည်း ဟုတ်မှန်ကြောင်း ဝန်ခံလျှောက်ထားတော်မူ မည်။ ထိုအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အသင် ဤကျေးဇူးတော်များအစား မည်သို့ပြုမူကျင့်သုံးခဲ့ သနည်းဟု မေးမြန်းတော်မူရာ ထိုသူက အလ္လာဟ်(ﷻ) နှစ်သက်တော်မူသောလမ်းတွင် သုံးစွဲခဲ့ပါသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ချီးမြှင့်ထားသော စည်းစိမ်အားလုံးကို အလ္လာဟ်(ﷻ) နှစ်သက်စေရန်အတွက်သာ အသုံးပြုခဲ့ပါသည်ဟု လျှောက်ထားသည်။ ထိုအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အသင်လိမ်ညာဆိုနေသည် အသင်သည် လူတို့က အသင့်အား ရက်ရောသူ၊ အလှူဒါနပြုသူ ဟု အခေါ်ခံစေရန် သုံးစွဲခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် လူတို့က အသင့်ကို အလွန်ရက်ရောသူ၊

ပေးကမ်း လှူဒါန်းသူဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြပြီး ထိုနောက် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုသူအား ဒရွက်တိုက်ဆွဲ၍ ဂျဟန္နမ်ထဲသို့ပစ်ချရန် အမိန့်ကိုကြားစေပြီး ထိုသို့ပင် ပစ်ချခြင်းခံရလိမ့်မည်။(မှတ်စလင်မ်)

၄၂။ ဂျန္နသ်၏ အနံ့ကိုပင် ရှုရှိုက်ခွင့်မရ

﴿ 42 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ تَعَلَّمَ عِلْمًا، مِمَّا يُتَغْنَى بِهِ وَجْهُهُ اللَّهِ، لَا يَتَعَلَّمُهُ إِلَّا لِيُصِيبَ بِهِ عَرَضًا مِنَ الدُّنْيَا، لَمْ يَجِدْ عَرَفَ الْجَنَّةَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَعْنِي رِيحَهَا.

رواه ابو داود، باب فى طلب العلم بغير الله، رقم: 3664.

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အစ္စလာမ်သာသနာ့အသိပညာကို အလ္လာဟ်(ﷻ) ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက်သာ ဆည်းပူးသင့်သည်ကို ဒွန္နယာအကျိုးအမြတ်အတွက် မက်ဆန္ဒဖြင့် သင်ယူခဲ့ ပါမူ ထိုသူသည် ကိယာမသ်နေ့တွင် ဂျန္နသ်၏အနံ့ကိုပင် ရှုရှိုက်ခွင့်ရမည်မဟုတ်ပေ။

(အဗူဒါဝူဒ်)

၄၃။ ဒီးနံ့ကိုမက်လုံးပေးပြီး ဒွန္နယာအကျိုးကိုရှာဖွေကြသူ

﴿ 43 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَخْرُجُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ رَجَالٌ يَخْتَلُونَ الدُّنْيَا بِالْدِّينِ، يَلْبَسُونَ لِلنَّاسِ جُلُودَ الصَّانِ مِنَ اللَّيْنِ، أَلْسِنَتُهُمْ أَخْلَى مِنَ السُّكَّرِ، وَقُلُوبُهُمْ قُلُوبُ الذَّنَابِ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَبَى يَغْتَرُونَ أَمْ عَلَى يَجْتَرُونَ؟ فَبِئْسَ خَلْقٌ لَا يُعْتَنُّ عَلَى أُولَئِكَ مِنْهُمْ فِتْنَةٌ تَدْعُ الْحَلِيمَ مِنْهُمْ حَيْرَانًا.

رواه الترمذی، باب حديث خاتلى الدنيا بالدين واغفونتهم، رقم: 2404.

الجامع الصحيح وهو سنن الترمذی - دار الباز مكة المكرمة

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နောက်ဆုံးခေတ်သမယတွင် ဤကဲ့သို့သော လူအချို့ပေါ်ပေါက်လာကြမည်။ ၎င်းတို့သည် ဒီးနံ့သာသနာကို အကြောင်းခံချက် ဒွန္နယာအကျိုးအမြတ်ကို ရှာဖွေကြလိမ့်မည်။ နူးညံ့သော သိုးမွေး သားရေဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော အဝတ်အစားများကို ဝတ်ဆင်ကြလိမ့်မည်။ (သို့မှသာ လူအများက ထိုသူတို့ကို ဒွန္နယာကို စွန့်လွှတ်ကြသူများဟု ထင်နေလိမ့်မည်) ၎င်းတို့ပြောဆိုတင်ပြသော စကားများသည် သကြားကဲ့သို့ ချိုမြိန်လိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့၏ စိတ်နှလုံးသားသည် ဝံပုလွေကဲ့သို့ဖြစ်နေကြလိမ့်မည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူများသည် ငါအရှင်၏ခွင့်လွှတ်အလျှော့ပေးမှုကို အကြောင်းပြု၍ လှည့်ဖျားခြင်းခံနေကြသလား။ သို့မဟုတ် ငါအရှင်မြတ်အား ကြောက်ရွံ့မှုမရှိဘဲ ငါအရှင်နှင့်

ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်ရန် သူရဲကောင်း စိတ်မွေးနေကြသလား။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က မိမိကိုယ်ကို ကစမ်းကျိန်ဆိုတော် မူပြီး မိန့်သည်မှာ ငါအရှင်သည် ၎င်းတို့ထဲတွင် ၎င်းတို့မှတစ်ဆင့် ပြဿနာ ဖြစ်သ်နာများကိုတည့်ပေးတော်မူမည်။ သို့ရှိရာ၎င်းတို့အထဲမှ ဉာဏ်ပညာရှိသူများပင် ဤပြဿနာ ဘေးဒုက္ခမှ ဖယ်ရှားရန် မတတ်စွမ်းနိုင်တော့ဘဲ လက်မှိုင်းချကာ ဝမ်းနည်းလျက်ကြည့် နေကြရလိမ့် မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုသူတို့ထဲမှ ဤသို့သောသူများကို ဖြစ်ပေါ်စေလိမ့်မည်။ ဤသူများသည် ၎င်းတို့အားလုံးကို အမျိုးမျိုးသော ဘေးဒုက္ခနှင့် ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုထဲသို့ တွန်းပို့ပေး ကြလိမ့်မည်။

(သစ်ရှ်မေဇီ)

၄၄။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ရှိရက်ပြုခံရခြင်းမှ ကင်းစင်ခြင်း

﴿ 44 ﴾ عَنْ ابْنِ سَعِيدٍ بْنِ أَبِي فُضَّالَةَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَكَانَ مِنَ الصَّحَابَةِ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِذَا جَمَعَ اللَّهُ النَّاسَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ، نَادَى مُنَادٍ: مَنْ كَانَ أَشْرَكَ فِي عَمَلٍ عَمِلَهُ اللَّهُ أَحَدًا، فَلْيَطْلُبْ ثَوَابَهُ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ، فَإِنَّ اللَّهَ أَغْنَى الشُّرَكَاءَ عَنِ الشِّرْكِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ومن سورة الكهف، رقم: ۳۱۵۴

ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်ဗင်န်အဗီဖဇာလဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ကိယာမသ်(သံသယမရှိ မှချကေန် ဆိုက်ရောက်လာမည်) နေ့တွင် လူများကို စုရုံးစေတော်မူမည်။ ထိုအခါ ကြွေးကြော်သူတစ်ဦးက ဤသို့ကြွေးကြော်လိမ့်မည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အတွက် ရည်စူး၍ ကောင်းမှုအမလ်တစ်စုံတစ်ရာပြုကျင့်ရာတွင် အခြားတစ်စုံတစ်ရာကိုလည်း ဖက်စပ်ရည်စူးခဲ့ပါမူ ဤကောင်းမှု၏အစားကို ထိုဖက်စပ်ရည်စူးသူထံမှ တောင်းယူကုန်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ရှိရက်ဖက်စပ်မှုတွင် ၎င်းဖက်စပ်ပါဝင်သူများမှ လုံးဝကင်းစင်တော် မူပေသည်။

(သစ်ရှ်မိဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ရှိရက်ဖက်စပ်မှုတွင် ထိုဖက်စပ်ပါဝင်သူများမှ လုံးဝကင်းရှင်း လွတ်ကင်းတော်မူသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဖက်စပ်မှုလုပ်ငန်းတွင် အခြားပါဝင်သူများကို လည်း လက်ခံကြရသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မည်သည့် ရှိရက်ဖက်စပ်ပါဝင်သူများကို လုံးဝ လက်ခံတော်မမူချေ။

၄၅။ ဌာနေသည်ဂျဟန္နမ်

﴿ 45 ﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ تَعَلَّمَ عِلْمًا لِغَيْرِ اللَّهِ أَوْ

أَرَادَ بِهِ غَيْرَ اللَّهِ فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب.

باب فى من يطلب بعلمه الدنيا، رقم: ၂၆၀၀

ဟဇရသ် အိဗ်ဗူလ္လာဟ်ဗင်နီအုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အိလင်မ်သာသနာ့ အသိပညာကို အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကျေနပ်နှစ် သက်မှုအတွက်မဟုတ်ဘဲ အခြားသော ရည်ရွယ်ချက် (ဥပမာ အိဇ်ဇေသ် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားလိုမှု၊ ပစ္စည်းဥစ္စာစုဆောင်းရန်) စသည်များအတွက် သင်ကြားခဲ့ပါမူ ထိုသူသည် မိမိနေရမည့်ဌာနေကို ဂျဟန္နမ်၌ သတ်မှတ်လိုက်ရမည်။
(သစ်ရ်မိဇီ)

၄၆။ ဂျဗ်ဗွလ်ဟဇန်

﴿ 46 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: تَعَرَّضُوا بِاللَّهِ مِنْ حُبِّ

الْحَزَنِ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَا حُبُّ الْحَزَنِ؟ قَالَ: وَادٍ فِي جَهَنَّمَ يَتَعَرَّضُ مِنْهُ جَهَنَّمُ كُلُّ

يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَنْ يَدْخُلُهُ؟ قَالَ: الْفُرَّاءُ الْمُرَاُونَ بِأَعْمَالِهِمْ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ما جاء فى الرباء والسمعة، رقم: ၂၃၈၃

ဟဇရသ် အမူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့ ဂျဗ်ဗွလ်ဟဇန်မှ ကင်းဝေးရန် ဆုပန်ကြပါ။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များက မေးလျှောက်ကြသည်။ ဂျဗ်ဗွလ်ဟဇန်ဆိုသည်မှာ အဘယ်အရာနည်း။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဂျဟန္နမ်၏ ချောက်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဂျဟန္နမ်ကိုယ်တိုင်ကပင် ၎င်းချောက်မှ ကင်းဝေးရန် တစ်နေ့အကြိမ်တစ်ရာ ဆုပန်လေ့ရှိသည်။ ထိုအခါ မေးလျှောက်ကြသည်။ ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) ထိုချောက်ထဲသို့ မည်သို့သောသူများကို ပစ်ချမည်နည်း။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မိန့်သည်မှာ ၎င်းအထဲတွင် ကုန်အာန်ရွတ်ဖတ်ခြင်းအမတ်များကို လူတို့အား ပြစားရန်အတွက်သာ ပြုလုပ်သူများကို ပစ်ချတော်မူမည်။

(သစ်ရ်မိဇီ)

၄၇။ ဆူးပင်မှ ဆူးမှလွဲ၍ အခြားမရ

﴿ 47 ﴾ عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ أَنَاثًا مِنْ أُمَّتِي سَيَتَفَقَّهُونَ فِي الدِّينِ، وَيَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ، وَيَقُولُونَ: نَأْتِي الْأَمْرَاءَ فَتُصِيبُ مِنْ دُنْيَا هُمْ وَنَعْتَرِلَهُمْ بِدِينِنَا، وَلَا يَكُونُ ذَلِكَ، كَمَا لَا يُخْتَلَى مِنَ الْقَتَادِ إِلَّا الشُّوكُ، كَذَلِكَ لَا يُخْتَلَى مِنْ قُرْبِهِمْ إِلَّا. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ الصَّبَّاحِ: كَأَنَّهُ يَعْني: الْخَطَايَا.

رواه ابن ماجه، ورواه ثقات، الترغيب ١٩٦/٣

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗားစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မကြာသောကာလတွင် ကျွန်ုပ်၏အဖွဲ့သံထဲတွင် ဤသို့သောသူများ ပေါ်ပေါက်လာလိမ့်မည်။ ၎င်းတို့သည် အစွလာမ်သာသနာအသိပညာများကို ရှာဖွေဆည်းပူးကြလိမ့်မည်။ ၎င်းပြင် ကုန်အာန်ကျမ်းမြတ်လည်း ဖတ်ရွတ်ကြလိမ့်မည်။ (၎င်းပြင် ဤသူများသည် မိမိတို့၏လိုလားချက်များအတွက် အုပ်ချုပ်သူအာဏာရှင်များထံ ချဉ်းကပ်ကြလိမ့်မည်) ၎င်းတို့က ကျွန်ုပ်တို့ယင်းတို့ထံမှ ဒွန္နယာရေးအကျိုးအမြတ်များကို ရယူကြသည်။ သို့ရာတွင် မိမိတို့၏သာသနာအသိပညာဖြင့် ၎င်းတို့၏မကောင်းခြင်းများမှ ရှောင်ရှားကြသည်ဟု ဆိုကြလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ မိမိတို့၏လိုအပ်ချက်များအတွက်သာ ၎င်းတို့ထံ ချဉ်းကပ်ခဲ့ပြီး ၎င်းတို့၏ မကောင်းမှုများမှ ကင်းရှင်းအောင်နေခဲ့ကြသည်မှာ မည်သို့မျှမဖြစ်နိုင်ချေ။ ဆူးပင်မှ ဆူးမှလွဲ၍ အခြားမည်သည့်အရာမှ မရရှိနိုင်သကဲ့သို့ ၎င်းအာဏာရှင်များထံမှ မကောင်းမှုများမှလွဲ၍ အခြားမည်သည့်အရာမှ မရရှိနိုင်ချေ။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၄၈။ ရှိရကောဗီ

﴿ 48 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَنَحْنُ نَتَذَكُّرُ الْمَسِيحَ الدَّجَالَ، فَقَالَ: أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِمَا هُوَ أَخَوْفُ عَلَيْكُمْ عِنْدِي مِنَ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ؟ قَالَ، قُلْنَا: بَلَى، فَقَالَ: الشِّرْكُ الْخَفِيُّ: أَنْ يَقُومَ الرَّجُلُ يُصَلِّيَ فَيَزِينُ صَلَاتَهُ لِمَا يَرَى مِنْ نَظَرِ رَجُلٍ.

رواه ابن ماجه، باب الرياء والسمعة، رقم: ٤٢٠٤

ဟဇရသ် အဗူစအီးဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် မိမိအခန်းထဲမှ ထွက်တော်မူ၍ ကျွန်ုပ်တို့ထိုင်နေသော ထိုင်ဝိုင်းသို့ ရောက်တော်မူခဲ့သည်။ ထိုအချိန် က ကျွန်ုပ်တို့အချင်းချင်း ၎င်းထိုင်ဝိုင်း၌ ဒဂျ်ဂျာလ်အကြောင်းပြောဆိုနေခဲ့ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ် ဤကဲ့သို့သောအရာကို မတင်ပြဘူးလား။ ထိုအရာသည်ကျွန်ုပ်ထံ အသင်တို့အတွက် ဒဂျ်ဂျာလ်ထက်ပင် ပို၍ ဆိုးရွားဖွယ်ကောင်းပေသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်တို့က

ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) မုချတင်ပြတော်မူပါဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်မှာ ရှိရကေခဖီဖြစ်သည်။ (၎င်း၏ပမာတစ်ခုမှာ) လူသားသည် နမာဇ်ဖတ်ရန် အတွက် မတ်တတ်ရပ်လေရာ အခြားသူများက ထိုသူကြည့်နေသည့်အတွက် နမာဇ်ကို အလွန်ကျိုးစွာဖြင့် ဖတ်လေတော့သည်။ (အိမ်နေမာဂျဟ်)

၄၉။ အာခိရသ်တွင် ဝေစုမရရှိသူ

﴿ 49 ﴾ عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَشْرُ هَذِهِ الْأُمَّةُ بِالسِّنَاءِ وَالرَّفْعَةِ وَالنُّصْرِ وَالتَّمَكُّنِ فِي الْأَرْضِ، وَمَنْ عَمِلَ مِنْهُمْ عَمَلًا آخِرَةً لِلدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ لَهُ فِي الْآخِرَةِ نَصِيبٌ.
رواه احمد ၁/ ၁၃၄

ဟရေသ် အုပိုင်ပင်နီကအမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ဤအွမ္မသ်၏ အိမ်ထောင်မြင့်မားမှု၊ အရှင်မြတ်၏ကူညီမှုနှင့် ဤလောကမြေပြင်၌ အောင်မြင်စွာ လွှမ်းမိုးနိုင်မှုများ၏ သတင်းကောင်းပါးကြပါ။ (၎င်းအခွင့်အရေးများကို လူအများစု က ယေဘုယျအားဖြင့် ရရှိခံစားကြရမည်။ သို့ရာတွင် သီးခြား၍ တစ်ဦးချင်းအနေနှင့် ထိုသူ၏ အရှင်မြတ်အပေါ်ထားရှိသော နီယသ်ဆန္ဒအတိုင်းသာ ရရှိကြမည်) သို့ရှိရာ အကြင်သူသည် အာခိရသ်၏လုပ်ငန်းများကို ဒွန္နယာအကျိုးစီးပွားအတွက် ပြုကျင့်ခဲ့လျှင်မူ ထိုသူအဖို့ အာခိရသ် တွင် မည်သည့်ဝေစုမျှ ရရှိလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၅၀။ ပြစားမှုတိုင်းသည် ရှိရကေဖြစ်သည်

﴿ 50 ﴾ عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ صَلَّى يُرَانِي فَقَدْ أَشْرَكَ، وَمَنْ صَامَ يُرَانِي فَقَدْ أَشْرَكَ، وَمَنْ تَصَدَّقَ يُرَانِي فَقَدْ أَشْرَكَ.
(وهو بعض الحديث) رواه احمد ၄/ ၁၂၆

ဟရေသ် ရှဒ်ဒါဒ်ပင်နီအောင်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် ပြစားရန်အတွက် နမာဇ်ဖတ်ခဲ့မှု ထိုသူသည် ရှိရကေပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် ပြစားရန်အတွက် ရှိဖတ်ထားခဲ့သည်ဆိုမှု ထိုသူသည် ရှိရကေပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် ပြစားရန်အတွက် ဆွဒကဟ်ပြုခဲ့သည်ဆိုမှု ထိုသူသည် ရှိရကေပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အခြားသူများကို ပြစားရန်အတွက် ဤကောင်းမှုများကို ပြုကျင့်ခဲ့လျှင် ၎င်းသူသည် ၎င်းမြင်စေလိုအထင်ကြီးစေလိုသောသူများကို အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် တွဲဖက် ယှဉ်တွဲလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဤကိစ္စတွင် ပြုလုပ်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အတွက်

မဟုတ်တော့ဘဲ၊ မိမိပြစားလိုသောသူများအတွက်သာ ဖြစ်သွားတော့သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ၎င်းပြု လုပ်သူသည် အကျိုးဆဝါးဗ်များမရရှိတော့ဘဲ အပြစ်ဒဏ်နှင့်သာ ထိုက်တန်သူ ဖြစ် သွားတော့သည်။

၅၁။ ရှိုရ်ကံနှင့်ရှဟ်ဝသေခမီယဟ်

﴿ 51 ﴾ عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ بَكَى، فَقِيلَ لَهُ: مَا يَبْكِيكَ؟ قَالَ: شَيْنَا سَمِعْنَاهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: فَذَكَرْتُهُ، فَأَبْكَايْنِ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: اتَّخَذْتُ عَلَى أُمَّتِي الشِّرْكَ وَالشُّهُوَةَ الْخَفِيَّةَ، قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَتَشْرِكُ أُمَّتَكَ مِنْ بَعْدِكَ؟ قَالَ: نَعَمْ، أَمَّا إِنَّهُمْ لَا يَعْبُدُونَ شَيْئًا، وَلَا قَمَرًا، وَلَا حَجْرًا، وَلَا وَتْنَا، وَلَكِنْ يَرَاوُونَ بِأَعْمَالِهِمْ، وَالشُّهُوَةَ الْخَفِيَّةَ أَنْ يُضْحِكَ أَحَدُهُمْ صَانِمًا فَتَعْرِضَ لَهُ شُهُوَةٌ مِنْ شُهُوَاتِهِ فَيَتْرَكَ صَوْمَهُ.

رواه احمد ١٢٤/٤

ဟဇရသ် ရှဒ်ဒါဒ်ဗင်န်အောင်စ်(رضي الله عنه)သခင်နှင့်ပတ်သက်၍ ဤသို့အကြောင်းကိစ္စလာရှိ သည်။ တစ်ကြိမ်တစ်ခါ၌ ၎င်းသခင်ကြီးသည် ငိုယိုနေတော်မူရာ လူအများက အဘယ် ကြောင့် ငိုယိုနေသနည်းဟု မေးမြန်းကြသည်။ ထိုအခါ သခင်ကြီးက ကျွန်ုပ်သည် တမန် တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါးမှ ဤစကားကို ကြားခဲ့ရသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်သည် မိမိအွမ္မသ်သားများ အတွက် ရှိုရ်ကံနှင့် ရှဟ်ဝသေခမီယဟ်အမှုကိစ္စကို စိုးရိမ်တော်မူသည်။ ထိုအခါသခင်ကြီးက ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မရှိပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်၏ အွမ္မသ်သည် ရှိုရ်ကံအမှု၌ နစ်မွန်းကြပါမည်လားဟု မေးမြန်းတော်မူရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဟုတ်ပါ သည်။ (သို့ရာတွင်) ၎င်းတို့သည် နေ၊ လတို့ကို ကိုးကွယ်မည်မဟုတ်ပါ။ ကျောက်တုံးများ၊ ရုပ်တုများကိုလည်း ကိုးကွယ်တော့မည် မဟုတ်ပါ။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့သည် မိမိတို့၏အမလ် များကိုမူ ပြစားမှုပြုလုပ်ကြလိမ့်မည်။ ရှဟ်ဝသေခမီယဟ်ဆိုသည်မှာ တစ်ဦးတစ်ယောက်က ရှိုဖဟ်စောင့်သည်။ ထို့နောက် ထိုသူရှေ့မှောက်သို့ ထိုသူအလွန်နှစ်သက်သော အရာတစ်ခုခု ရောက်ရှိလာသောအခါ ထိုသူသည် မိမိရှိဖော်ကို ဖျက်ပစ်လိမ့်မည်။ (ဤသို့ဖြင့် မိမိဆန္ဒကို ဖြည့်စီးလိမ့်မည်။) (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၅၂။ နောက်ဆုံးခေတ်၏အခြေအနေ

﴿ 52 ﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: يَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ أَقْوَامٌ إِخْوَانُ نَعْلَاجِيَةِ أَغْدَاءِ السَّرِيرَةِ، فَقِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! فَكَيْفَ يَكُونُ ذَلِكَ؟ قَالَ: ذَلِكَ بِرَغْبَةِ بَعْضِهِمْ إِلَى بَعْضٍ وَرَغْبَةِ بَعْضِهِمْ إِلَى بَعْضٍ.

رواه احمد ٢٣٥/٥

ဟဇရသ် မုအာဇ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ နောက်ဆုံးခေတ်သမယတွင် ဤကဲ့သို့သောသူများပေါ်ပေါက်လာကြလိမ့်မည်။ ထိုသူတို့သည် အပြင်ပန်းအားဖြင့် မိတ်ဆွေကဲ့သို့ဖြစ်မည်။ သို့ရာတွင် အတွင်းစိတ်တွင်မူ ရန်သူကဲ့သို့ရှိနေမည်။ ထိုအခါ အဘယ်အတွက်ကြောင့် ဤကဲ့သို့ပြုမူမည်နည်းဟု မေးမြန်းကြည့်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ၎င်းတို့သည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး လိုအပ်ချက်တစ်စုံတစ်ရာအတွက်ကြောင့် အပေါ်ယံ မိတ်ထားကြမည်။ ဤသို့ပင် အတွင်းရန်ငြိုးအရ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး စိုးရိမ်ကြောင့်ကြ စိတ်များဖြစ်ပေါ်နေလိမ့်မည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ရှင်ဗင်အိုက။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ လူတို့သည် မိတ်ဆွေဖွဲ့ခင်မင်ခြင်းနှင့် ရန်လိုအမုန်းပွားခြင်းတို့သည် မိမိတို့၏ကိုယ်ကျိုးဆန္ဒအရသာ ပြုကြပေလိမ့်မည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကျေနပ်နှစ်သက်မှုရရှိစေရန်အတွက် ရည်စူး၍ ပြုကြလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။

၅၃။ ရှိုရ်ကုမှ ရှောင်ကြဉ်ကြ

﴿ 53 ﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ ، فَقَالَ : يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا هَذَا الشِّرْكَ ، فَإِنَّهُ أَخْفَى مِنْ ذَنْبِ النَّمْلِ ، فَقَالَ لَهُ مَنْ شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقُولَ : وَكَيْفَ تَتَّقِيهِ ، وَهُوَ أَخْفَى مِنْ ذَنْبِ النَّمْلِ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : قُولُوا : اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَعُوْذُ بِكَ مِنْ اَنْ نُشْرِكَ شَيْئًا نَعْلَمُهُ ، وَنَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا نَعْلَمُ . رواه احمد ٤ / ٤٠٣

ဟဇရသ် အဗူမူစာအရှိုအရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) တစ်နေ့ကျွန်ုပ်တို့အား တရားဟောကြားခဲ့သည်။ ၎င်းတရားစကားများတွင် ဤစကားလည်းပါဝင်သည်။ အသင်တို့ ဤသို့သော ရှိုရ်ကု(ရေယာပြစားမှု)မှ ရှောင်ကြဉ်ကြလေကုန်။ အကြောင်းမူ ၎င်းသည် ပုရွက်ဆိတ်၏ လှုပ်ရှားသံထက်ပင် တိုးညှင်းညင်သာသည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်က မေးမြန်းရန် ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်လာသဖြင့် ယာရုလလ္လာဟ်(ﷻ) ပုရွက်ဆိတ်၏လှုပ်ရှား သံထက် တိုးညှင်းညင်သာသော ဤအမှုကိစ္စကို ကျွန်ုပ်တို့ မည်ကဲ့သို့ ရှောင်ရှားရမည်နည်းဟု မေးတော်မူရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤဒိုအာကို ရွတ်ဖတ်ပါဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَعُوْذُ بِكَ مِنْ اَنْ اُشْرِكَ شَيْئًا نَعْلَمُهُ ، وَنَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا نَعْلَمُ

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အိုအရှင်မြတ်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် အရှင်မြတ်ထံတော်ပါး၌ ကျွန်တော်မျိုးတို့သိသော ရှိုရ်ကုအမှုများမှ ကင်းဝေးရန် ခိုလှုံခွင့်တောင်းခံပါ၏။ ထို့ပြင် ကျွန်တော်မျိုးမသိသော ရှိုရ်ကုအမှုများမှလည်း ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးရန် အရှင်မြတ်ထံတော်တွင် တောင်းခံပါသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၅၄။ နှစ်ကို အနွံတာခံခြင်း

﴿ 54 ﴾ عَنْ أَبِي بَرْزَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّمَا أَخَشَى عَلَيْكُمْ شَهَوَاتِ الْفَنَى فَيَنْبُطُونَكُمْ وَفُرُوجَكُمْ، وَمُضَلَّاتِ الْهَوَى. رواه احمد والبيزار والطبرانی في الثلاثة ورجاله رجال الصحيح لان ابا الحكم البستانی الراوى عن أبى بركة بينه الطبرانی، فقال: عن أبى الحكم، هو على بن الحكم، وقد روى له البخارى، وأصحاب السنن، مجمع الزوائد ٤٤٦/١

ဟရေသ် အပူဗရဇော်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်သည် သင်တို့နှင့်ပတ်သက်၍ လမ်းလွဲချော်မှုနှင့် နှစ်စိတ်၏အနွံတာခံမှု အကျင့်ဆိုးများ၌ နှစ်မွန်းပျက်စီးသွားမည်ကို စိုးရိမ်တော်မူသည်။ ၎င်းအမှုကိစ္စများသည် အသင်တို့၏ ဝမ်းဗိုက်၊ အရှက်အင်္ဂါတို့နှင့် ပတ်သက်နေသည်။ (၎င်းမှာ ဟရေသ်အစားအစာများကို စားသုံးခြင်းအပြင် နေရာစသည့်အပြစ်များကျူးလွန်ခြင်း) ၎င်းပြင် ဤသို့သော စိတ်ရိုင်း (နှစ်စိတ်)၏ အလိုရမ္မက်များ၌ နှစ်မွန်းခြင်းဖြင့် (၎င်းအရာသည် အသင်တို့ကို မှန်ကန်သော တရားလမ်းကြောင်းမှ ဖယ်ရှားပစ်မည်) လမ်းမှားချွတ်ချော်မှုထဲသို့ ဆွဲယူသွားမည်။ (မွတ်စန်အတ်မတ်)

၅၅။ သေးသိမ်ယုတ်ညံ့သူအဖြစ်

﴿ 55 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ سَمِعَ النَّاسَ يَعْملُ بِهِ سَمِعَ اللَّهُ بِهِ سَمِعَ خَلْقِهِ، وَصَغُرَ، وَحَقُرَ. رواه الطبرانی في الكبير واحد اسانيد الطبرانی في الكبير رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٣٨١/١

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ အကြင်သူသည် မိမိ၏(အမလ်)ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို လူတို့အကြားတွင် ထင်ရှားကျော်ကြားအောင် ပြုလုပ်လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုသူ၏ပြစားမှုဖြစ်သော အမလ်ကောင်းမှုများကို အဖန်ဆင်းခံများနားထဲသို့ ရောက်ရှိစေမည်။ (ဤသူသည် ပြစားသူဖြစ်သည်) ထို့နောက် ဤသူကို လူအများအမြင်တွင် သေးသိမ်ယုတ်ညံ့သူအဖြစ် ရှုမြင်စေလိမ့်မည်။ (တွဗ်ရာနီ)

၅၆။ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားရန် အမလ်လုပ်လျှင်

﴿ 56 ﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَا مِنْ عَبْدٍ يَقُومُ فِي الدُّنْيَا مَقَامَ سَمْعَةَ وَرَبَاءَ إِلَّا سَمِعَ اللَّهُ بِهِ عَلَى رُؤُوسِ الْخَلَائِقِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. رواه الطبرانی و اسناده حسن، مجمع الزوائد ٣٨٣/١

ဟရေသ် မုအားဇ်ပင်နိဂျဗလ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်ဗန္ဓဟ်ကျေးကျွန်သည် လောကတွင် လူတို့အလယ်၌ ထင်ရှားကျော်ကြားရန်၊ ပြစားရန်အတွက် ကောင်းမှုများကို ပြုကျင့်လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ)က ကိယာမသ်နေ့တွင် အဖန်ဆင်းခံများအားလုံး၏ ရှေ့မှောက်၌ (ဤသူသည် အမလ်ကောင်းမှုများကို လူအများအား ပြစားရန်အတွက် ပြုကျင့်သည်ဖြစ်ရာ ဤအတွက်ကြောင့် ၎င်းသူ ယနေ့သေးသိမ်ယုတ်ညံ့သူဖြစ်ချေပြီ) ဟု ကြွေးကြော်စေတော်မူမည်။ (တွင်ရာနီ)

၅၇။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ကျေနပ်သောအမလ်

﴿ 57 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : يُؤْتَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصُحُفٍ مُخْتَمَةٍ، فَيَنْصَبُ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى، فَيَقُولُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى : اأَقْرَأْ هَذِهِ، وَاقْرَأْ هَذِهِ، فَيَقُولُ الْمَلَأَ نِكَّةً : وَعِزَّتِكَ وَجَلَالُكَ، مَا رَأَيْنَا إِلَّا خَيْرًا، فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : إِنْ هَذَا كَانَ لِغَيْرِ وَجْهِ، وَإِنِّي لَا أَقْبَلُ الْيَوْمَ إِلَّا مَا بُنِعِيَ بِهِ وَجْهِي . وَفِي رِوَايَةٍ : فَيَقُولُ الْمَلَأَ نِكَّةً : وَعِزَّتِكَ، مَا كَتَبْنَا إِلَّا مَا عَمِلَ، قَالَ : صَدَقْتُمْ، إِنْ عَمَلَهُ كَانَ لِغَيْرِ وَجْهِ .

رواه الطبرانی في الأوسط بإسنادين، ورجال أحدهما رجال الصحيح،

ورواه غيرهم، مجمع الزوائد ٦٣٥/١٠

ဟရေသ် အနတ်စ်ဗင်နိမာလစ်က်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် တံဆိပ်နှိပ်ထားသော အအ်မာလ်နာမာ စာရင်းစာအုပ်များကို ယူဆောင်ပြီး အရှင်မြတ်ရှေ့တော်မှောက်သို့ တင်သွင်းကြမည်။ ထိုအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အချို့သူများနှင့် ပတ်သက်၍ ထိုသူများ၏ စာရင်းစာအုပ်များကို လက်ခံရန် အမိန့်ချမှတ်တော်မူမည်။ အချို့သောသူများ၏ စာရင်းစာအုပ်များကိုမူ လွှင့်ပစ်ရန် အမိန့်ချမှတ်တော်မူမည်။ ထိုအခါ ဖရစ်ရှ်သဟ်များက အလ္လာဟ်(ﷻ) အိမ်ဇော်တော်နှင့် တင့်တယ်ခန့်ညားမှု၏ကစမ်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤအမလ်စာရင်းစာအုပ်တွင် ကောင်းမှုများမှလွဲ၍ အခြားမည်သည့်အရာမှ မတွေ့ရှိရပါဟု လျှောက်ထားကြမည်။ ထိုအခါ အရှင်မြတ်က ၎င်းအမလ်များသည် ငါအရှင်မြတ်အတွက် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်မဟုတ်ပါ။ ယနေ့ငါအရှင်သည် ငါအရှင် ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက်သာ ပြုလုပ်ခဲ့သော အမလ်ကောင်းမှုများကိုသာ လက်ခံတော်မူမည်။

အခြားသော ဆင့်ပြန်မှုတစ်ခုတွင် ဖရစ်ရှ်သဟ်များက အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ ဆွေဖယ်တော်၏ကစမ် ကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုသူပြုမူခဲ့သော အမလ်များကိုသာ ရေးမှတ်ခဲ့ကြသည်။ (ထိုအမလ်များအားလုံး၌ ကောင်းမွန်မှန်ကန်သော အမလ်များသာဖြစ်ပါသည်) ထိုအခါ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဖရစ်ရှ်သဟ်အပေါင်းတို့၊ အသင်တို့ပြောသည်မှာ မှန်ကန်ပါသည်။

(သို့ရာတွင် ထိုအမလများသည် ငါအရှင်ကျေနပ်နှစ်သက်မှုအတွက်မဟုတ်ဘဲ အခြားရည်ရွယ်ချက် တစ်စုံတစ်ရာအတွက် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။) (တွမ်ရာနီ)

၅၈။ ဖျက်ဆီးပစ်မည့်အရာ

﴿ 58 ﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: وَأَمَّا الْمُهْلِكَاتُ: فَشَحُّ مَطَاعٍ،

وَهَوَى مُتَّبَعٍ، وَإِعْجَابُ الْمَرْءِ بِنَفْسِهِ. (وهو طرف من الحديث) رواه البزار واللفظ له والبيهقي

وغيرهما مروي عن جماعة من الصحابة واسانيده وان كان لا يسلم شيء منها من مقال فهر

بمجموعها حسن ان شاء الله تعالى، الترغيب ٢٨٦/١

ဟရေသ် အနတ်စင်နိမာလစ်ကံ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဖျက်ဆီးပစ်မည့်အရာသည် ဤအရာများဖြစ်သည်။ ၎င်းမှာ နာခံစေသော စေးနဲတွန့်တိုခြင်းဖြစ်သည်။ (တစ်နည်း) စေးနဲတွန့်တိုခြင်း၊ ထို့ပြင် နှစ်စိတ်ရိုင်း၏ အလိုဆန္ဒနောက်ကို လိုက်စားခြင်းနှင့် လူသားသည် မိမိကိုယ်မိမိ အမွန်မြတ်ဆုံး အကောင်းဆုံးဟု ထင်မြင်ယူဆခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၅၉။ အယုတ်ညံ့ဆုံးသောသူ

﴿ 59 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مِنْ أَسْوَأِ النَّاسِ مَنْزِلَةً مَنْ

أَذْهَبَ آخِرَتَهُ يَدْنِيَا غَيْرِهِ. رواه البيهقي في شعب الإيمان ٣٥٨/٣

ဟရေသ် အဗူဟူရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ အယုတ်ညံ့ဆုံးသောသူများသည် ဤကဲ့သို့သောသူဖြစ်သည်။ ထိုသူသည် အခြားသူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ဒွန္ဒုယာရေးကောင်းစားစေရန်အတွက် မိမိ၏အာခိရသ် နောင်ရေးကိစ္စကို ဖျက်ဆီးခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုသူသည် အခြားသူဒွန္ဒုယာရေးအကျိုးအမြတ်ရရှိစေရန်အတွက် မိမိကိုယ်တိုင် အလ္လာဟ်(ﷻ) မနှစ်သက်သော အလုပ်များကို ပြုလုပ်ပြီး မိမိ၏ အာခိရသ်အရေးဖျက်ဆီးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၆၀။ မုနာဖစ်ကံဘာသာရေးအရေခြံ

﴿ 60 ﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنِّي أَخَوْفُ مَا أَخَافُ

عَلَى هَذِهِ الْأُمَّةِ مُنَافِقُ عَلِيمِ اللِّسَانِ. رواه البيهقي في شعب الإيمان ٢٨٤/٢

ဟရေသ် အုမရင်ပင်နိသ်သွားဗ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့သည် မိမိအွမ္မသ်များအတွက် အားလုံးထက်သာပို၍ စိုးရိမ်အကြောက်ရွံ့ဆုံးသောသူမှာ ဤကဲ့သို့သော (မုနာဖစ်ကံ) ဘာသာရေးအရေခြံများဖြစ်သည်။

၎င်းမှာ အမည်ခံ အာလင်မ်ပညာရှင်ဖြစ်သည်။ (ထိုသူသည် အီလင်မ်သာသနာ့အသိပညာများကို ဟောပြောသင်ပြသည်။ သို့ရာတွင် မိမိကိုယ်၌က ထိုပညာအပေါ်၌ ယုံကြည်ခြင်းနှင့် လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှုမရှိချေ။ (မိုင်ဟက်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ မုနာဖစ်ကဆိုသည်မှာ ပြစားမှုနှင့် ဆိုးယုတ်သူ (ဖာစစ်က)ဖြစ်သည်။ (မဇ္ဈာဟောရေဟတ်က)

၆၁။ လူတို့ကို ပြစားရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်

﴿ 61 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَيْسٍ الْخَزَاعِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ قَامَ رِيَاءً وَسُمْعَةً لَمْ يَزَلْ فِي مَقْتِ اللَّهِ حَتَّى يَجْلِسَ.
تفسير ابن كثير ١١٦/٣

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီကိုင်စ်ခုဇာအီ(ﷺ) က တမန်တော်မြတ် (ﷺ)၏ မိန့်ခွန်းတော်ကို ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် လူတို့ကို ပြစားရန်အတွက်နှင့် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မည်သည့်ကောင်းမှုမဆို ပြုလုပ်လျှင် ဤရည်ရွယ်ချက်ကို မဖျက်မချင်း ထိုသူအပေါ် အလ္လာဟ်(ﷻ) က အလွန်စိတ်ဆိုးတော်မူသည်။ (သင်္စီရ်အိမ်နေကစီးရ်)

၆၂။ ထင်ရှားကျော်ကြားမှု ဝတ်စုံ

﴿ 62 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ لَبَسَ ثَوْبَ شُهْرَةٍ فِي الدُّنْيَا، أَلْبَسَهُ اللَّهُ ثَوْبَ مَذَلَّةٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ أَلْهَبَ فِيهِ نَارًا.

رواه ابن ماجه، باب من لبس شهرة من الثياب، رقم: ٣٦٠٧

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီအုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် လောက၌ ထင်ရှားကျော်ကြားမှုဝတ်စုံကို ဆင်မြန်းခဲ့လျှင် ကိယာမသ်နေ၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ထိုသူအား သေးသိမ်ယုတ်ညံ့မှုဝတ်စုံကို ဆင်မြန်းပေးမည်။ ထို့ပြင် ယင်းဝတ်စုံအတွင်း၌ မီးများအပြည့်ထည့်ထားပေးမည်။ (အိမ်နေမာဂျဟ်)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ဒအ်ဝသ် သမစ်လိက်

မိမိ၏ယုံကြည်ချက်နှင့် ကျင့်ဝတ်တရားများ မှန်ကန်လာစေရန်အတွက် လူသား အားလုံးတို့ကို မှန်ကန်သော ယုံကြည်ချက်နှင့် ကျင့်ဝတ်တရားများအပေါ်သို့ ရောက် ရှိလာကြစေရန်အလိုငှာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ယူဆောင်လာသော လမ်းစဉ်ကျင့်ထုံး များကို ဤလောကတစ်ခွင်လုံး၌ ရှင်သန်လာစေရန်အတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခြင်း။

ဒအ်ဝသ်ဖိတ်ခေါ်မှုနှင့် ၎င်း၏မွန်မြတ်မှုများ

ကုရ်အာနီ၏အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿وَاللَّهُ يَدْعُوْا اِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيُخْرِجُنِيْ مِنْ يَشَاءُ اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيْمٍ﴾
[ဟုဒ်: ၁၀]

- (၁) စင်စစ်သော်ကား အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် (လူခပ်သိမ်းတို့အား) ငြိမ်းချမ်းရေး ဌာနေသို့ ဖိတ်ခေါ်တော်မူလေသည်။ ၎င်းအပြင် ထိုအရှင်မြတ်သည် မိမိအလို ရှိတော်မူသောသူအား ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်သော တရားလမ်းစဉ်သို့ ပို့ဆောင်တော်မူ၏။
(၁၀:၂၅)

وَقَالَ تَعَالَى : ﴿ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴾ [الحجرات: ٢]

- (၂) ထိုအရှင်မြတ်သည်ပင် စာပေမတတ်သောသူတို့ထံ ၎င်းတို့အနက်မှပင် ရစုလ်တမန်တော်တစ်ပါးကို စေလွှတ်တော်မူခဲ့၏။ ထိုရစုလ်တမန်တော်သည် ၎င်းတို့ရှေ့ဝယ် ထိုအရှင်မြတ်၏အာယသ်တော်ကို ဖတ်ကြားလေသည်။ ၎င်းပြင် ၎င်းတို့အား စင်ကြယ်သန့်ရှင်းအောင်ပြုလုပ်လေ၏။ ထိုမှတစ်ပါး ထိုသူတို့အား ကျမ်းတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ပညာကိုလည်းကောင်း သင်ကြားပို့ချလေ၏။ စင်စစ်မှာမူကား ၎င်းတို့သည် ယခင်က ထင်ရှားစွာသော လမ်းမှားမှု၌ပင် ရှိနေခဲ့ကြကုန်၏။(ကုရ်အာန် ၆၂ : ၂)

وَقَالَ تَعَالَى : ﴿ وَلَوْ شِئْنَا لَئَعْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ۚ فَلَا تُطِيعُ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا ﴾ [الفرقان: ၁၇-၁၈]

- (၃) အကယ်၍သာ ငါအရှင်မြတ်သည် အလိုရှိတော်မူခဲ့ပါလျှင် ရွာတိုင်းရွာတိုင်းတွင် သတိပေးနှိုးဆော်သူ (နဗီတမန်တော်) တစ်ပါးစီကို စေလွှတ်နိုင်တော်မူ၏။ သို့ဖြစ်ပေရာ (အို နဗီတမန်တော်) အသင်သည် ကာဖီရ်သွေဖည်ငြင်းပယ်သောသူတို့၏ စကားကို လိုက်နာခြင်းမပြုလေနှင့်။ သို့သော် ၎င်းတို့အား နိုင်နင်းအောင် ကုရ်အာန် ကျမ်းတော်မြတ်ဖြင့် ကြီးကျယ်ပြင်းထန်စွာ ယှဉ်ပြိုင်ပါလေ။

(ကုရ်အာန် ၂၅:၅၁-၅၂)

وَقَالَ تَعَالَى : ﴿ اذْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ ﴾ [الحل: ၁၂၀]

- (၄) အို နဗီတမန်တော် အသင်သည် မိမိအား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်သို့ (လူတို့အား) ဉာဏ်ပညာနှင့်လည်းကောင်း၊ ကောင်းမြတ်သော အဆုံးမနှင့်လည်းကောင်း ဖိတ်ခေါ်ပါလေ။

(ကုရ်အာန် ၁၆ : ၁၂၅)

وَقَالَ تَعَالَى : ﴿ وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ﴾ [الدورى: ၁၁၁]

- (၅) ထိုမှတစ်ပါး အသင်သည် ဆုံးမလျက်ရှိပါလေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဆုံးမမှုသည် မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူတို့အား အကျိုးရှိစေသောကြောင့်ပင်။

(၅၁:၅၅)

وَقَالَ تَعَالَى: يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ۖ قُمْ فَأَنْذِرْ ۚ وَرَبُّكَ فَكَثِيرٌ ﴿١﴾ [المذثر: ၁-၃]

- (၆) အို စောင်ခြံထားသူ (၇၄ : ၁) အသင်သည် ထပြီးလျှင် (ကာဖိရ်ငြင်းပယ်သော သူတို့အား) သတိပေးနှိုးဆော်ပါလေ။ (၇၇ : ၂) ၎င်းပြင် အသင်သည် အသင့်အား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်မြတ်၏ ကြီးကဲမြင့်မြတ်တော်မူကြောင်း ချီးကျူးမြှောက်ဆိုပါလေ။ (၇၄ : ၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ۞ لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾ [الشعراء: ၃]

- (၇) (အို နဗီတမန်တော်) ၎င်းမဏ္ဍပ်မြို့သားတို့သည် သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်းမရှိကြသောကြောင့် အသင်သည် မိမိကိုယ်ကို မိမိနှိပ်စက်ကလူ အဆုံးစီရင်ပြုချင်လှ မတတ်ဖြစ်နေတိ၏။ (ကုရ်အာန် ၂၆ : ၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ۞ لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٣﴾ [التوبة: ၁၂၈]

- (၈) ဧကန်မလွဲ အသင်တို့အနက်မှ ရစူလ်တမန်တော်တစ်ပါးသည် အသင်တို့ထံရောက်ရှိလာခဲ့ချေပြီ။ အသင်တို့ တွေ့ကြုံရသော ဒုက္ခသည် ထိုရစူလ်တမန်တော်အပေါ်၌ အလွန်လေးလံ၏။ (၎င်းပြင် ထိုရစူလ်တမန်တော်)အသင်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ ကောင်းရာကောင်းကြောင်းများကို အာသာဆန္ဒပြင်းပြစွာ တပ်မက်သူဖြစ်၏။ (ထိုမှတစ်ပါး) မုခ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူတို့နှင့် ပတ်သက်၍ အလွန်တရာနူးညံ့သိမ်မွေ့သူ၊ အလွန်တရာသနားကြင်နာသူတစ်ဦးလည်း ဖြစ်ချေသတည်း။ (ကုရ်အာန် ၉ : ၁၂၈)

وَقَالَ تَعَالَى: ۞ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَتٍ ﴿٤﴾ [فاطر: ၈]

- (၉) (အို နဗီတမန်တော်) ၎င်းတို့အီမာန်မယူခဲ့ကြခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အသင်၏အသက်ကို ယူကျူးမရဖြစ်ကာ မဆုံးပါစေနှင့်။ (ကုရ်အာန် ၃၅ : ၈)

وَقَالَ تَعَالَى: ۞ إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝ قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۝ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا ۝ يَغْفِرَ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُخْرِجْكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۖ إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ ۚ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝ قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لِيَلَاؤُنَّهَا ۖ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَايَ إِلَّا فِرَارًا ۖ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصْرُوا وَاسْتَكْبَرُوا ۖ اسْتَكْبَرُوا ۖ ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ۖ ثُمَّ إِنِّي أَغْلَشْتُ

لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ۖ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ۝ يُرْسِلُ
 السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ۖ وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ
 لَكُمْ أَنْهَارًا ۖ مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ۖ وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ۖ أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ
 خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا ۖ وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ سِرَاجًا ۖ
 وَاللَّهُ أَنْتَبَهُمْ مِنَ الْآرَاضِ نَبَاتًا ۖ ثُمَّ يُعَذِّبُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ۖ وَاللَّهُ جَعَلَ
 لَكُمْ الْآرَاضِ بَسَاطًا ۖ لَتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ﴿

[نوح: ١-٢٠]

- (၁၀) ဧကန်စင်စစ် ငါအရှင်မြတ်သည် (နဗီတမန်တော်) နူးဟ်အား ၎င်း၏အမျိုးသားတို့ထံ
 စေလွှတ်တော်မူခဲ့၏။ အသင်သည် မိမိအမျိုးသားတို့အား ၎င်းတို့ထံနာကျင်ဖွယ်
 ဖြစ်သော ပြစ်ဒဏ်ဆိုက်ရောက်၍ မလာမိသတိပေးပါလေ။ (ကုရ်အာန် ၇၁ : ၁)
 ထို(နဗီတမန်တော်) နူးဟ်က ဖြေကြားခဲ့သည်မှာ မိမိအမျိုးသားတို့အား အို ငါ၏
 အမျိုးသားတို့၊ ဧကန်မလွဲငါသည် အသင်တို့အဖို့ ထင်ရှားစွာ သတိပေးနှိုးဆော်သူ
 ဖြစ်ပါသည်။ (ကုရ်အာန် ၇၁ : ၂) အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်အားသာ
 လျှင် ကိုးကွယ်ကြလေကုန်။ အသင်တို့သည် ထိုအရှင်မြတ်အား ကြောက်ရွံ့ကြလေ
 ကုန်။ အသင်တို့သည် ငါ၏အမိန့်ကိုနာခံကြလေကုန်။ (၇၁ : ၃) အသင်တို့အား
 ခွင့်လွှတ်ရန် အလိုငှာ သတ်မှတ်ပြဌာန်းပြီးဖြစ်သော အချိန်ကာလတိုင်အောင် ရွှေ့ဆိုင်း
 ၍ ရမည်မဟုတ်ပေ။ အကယ်၍ အသင်တို့သည် (ဤသည်ကို) သိရှိခဲ့ကြပါလျှင်
 ကောင်းလေစွတကား (ကုရ်အာန် ၇၁ : ၄) ထို့နောက် ထိုနဗီတမန်တော်နူးဟ်သည်
 ဤသို့လျှောက်ထားခဲ့၏။ အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်
 မြတ်၊ ဧကန်အမှန် ကျွန်တော်မျိုးသည် မိမိအမျိုးသားတို့အား နေ့၊ ညမပြတ် ဖိတ်
 ခေါ်ခဲ့ပါ၏။ (ကုရ်အာန် ၇၁ : ၅) သို့တစေလည်း ကျွန်တော်မျိုး၏ ဖိတ်ခေါ်ချက်
 သည် ၎င်းတို့၌ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်မှုကိုသာ တိုးတက်စေခဲ့ပါ၏။ (ကုရ်အာန်
 ၇၁ : ၆) ထိုမှတစ်ပါး အရှင်မြတ်သည် ၎င်းတို့အား ခွင့်လွှတ်တော်မူအံ့သောငှာ၊
 မည်သည့်အခါမျိုးမဆို ကျွန်တော်မျိုးသည် ၎င်းတို့အား ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ပါလျှင် ၎င်းတို့
 သည် မိမိတို့၏လက်ချောင်းများကို မိမိတို့၏ နားများ၌ ထည့်သွင်းထားခဲ့ကြပါ၏။
 ထို့ပြင် ၎င်းသူတို့အား ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ပါလျှင် ၎င်းတို့သည် မိမိတို့၏အဝတ်များကို
 (မိမိတို့ကိုယ်များပေါ်၌) လွှမ်းခြုံဖုံးအုပ်ထားခဲ့ကြပါ၏။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့သည် (မိမိ
 တို့၏ သွေဖည်ငြင်းပယ်မှုအပေါ်၌) ဇွတ်မှိတ်၍သာ နေခဲ့ကြသည့်အပြင် လွန်စွာ
 မာန်မာနထောင်လွှားခြင်းကိုလည်း ပြုခဲ့ပါ၏။ (ကုရ်အာန် ၇၁ : ၇) ထို့နောက်

ကျွန်တော်မျိုးသည် စင်စစ်ဧကန် ၎င်းတို့အား အသံကျယ်စွာ ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ပါ၏။
 (ကုရ်အာန် ၇၁ : ၈) ထို့နောက် အမှန်စင်စစ် ကျွန်တော်မျိုးသည် ၎င်းတို့အား
 ပွင့်လင်းထင်ရှားစွာ ကြေညာ၍လည်း ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ပါ၏။ ထိုမှတစ်ပါး ကျွန်တော်မျိုးသည်
 ၎င်းတို့အား လျှို့ဝှက်စွာဖိတ်ခေါ်မှုလည်း ပြုခဲ့ပါ၏။ (ကုရ်အာန် ၇၁ : ၉) ထိုကဲ့သို့
 ဖိတ်ခေါ်ရာတွင် ၎င်းတို့အား ဤသို့ ပြောကြားခဲ့ပါ၏။ (အချင်းတို့) အသင်တို့သည်
 မိမိတို့အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်မြတ်၏အထံတော်တွင် လွတ်ငြိမ်း
 ချမ်းသာခွင့်ကို ပန်ကြားအသနားခံကြလေကုန်။ မလွဲဧကန် ထိုအရှင်မြတ်သည်
 အလွန်တရာ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူ၏။ (ကုရ်အာန်
 ၇၁ : ၁၀) ထိုအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အပေါ်ဝယ် မြောက်မြားစွာ ရွာသွန်းသော
 မိုးကို ရွာစေတော်မူပေ၏။ (ကုရ်အာန် ၇၁ : ၁၁) ဥစ္စာပစ္စည်းနှင့် သားသမီးများကို
 တိုးပွားစေတော်မူမည်။ ထို့ပြင် အသင်တို့အဖို့ ဥယျာဉ်များကို ဖန်ဆင်း၍ ပေးသနား
 တော်မူသည့်အပြင် အသင်တို့အဖို့ ချောင်းများကိုလည်း စီးတွေစေတော်မူပေမည်။
 (ကုရ်အာန် ၇၁ : ၁၂) အသင်တို့သည် မည်သည့် အကြောင်းရှိ၍ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏
 ထူးကဲမြင့်မြတ်မှုကို မယုံကြည်ကြသနည်း။ (ကုရ်အာန် ၇၁ : ၁၃) စင်စစ်ဧကန်
 ထိုအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အား (ရပ်ဆင်းသဏ္ဌာန်) အမျိုးမျိုးနှင့် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့်
 (ပြောင်း၍အဆင့်ဆင့် ဖန်ဆင်းတော်မူခဲ့၏) (ကုရ်အာန် ၇၁ : ၁၄) အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်
 သည် မိုးခုန်ထပ်ကို မည်သို့မည်ပုံ အထပ်ထပ်ဖန်ဆင်းတော်မူခဲ့သည်ကို အသင်တို့
 သည် လေ့လာဆင်ခြင်တွေ့မြင်ခဲ့ကြသည်မဟုတ်လော။ (ကုရ်အာန် ၇၁ : ၁၅)
 ၎င်းပြင် ထိုအရှင်မြတ်သည် ယင်းမိုးများ၌ လကို လင်းရောင်ခြည်ဖြစ်စေတော်မူခဲ့၏။
 ထို့ပြင် နေကို မီးရှူးတိုင်ပြုလုပ် တော်မူခဲ့၏။ (ကုရ်အာန် ၇၁ : ၁၆) ထို့ပြင်
 အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အား အထူးအမျိုးအစားနှင့် မြေဖြင့် ဖန်ဆင်း
 တော်မူခဲ့၏။ (ကုရ်အာန် ၇၁ : ၁၇) ထို့နောက် တစ်ဖန် ထိုအရှင်မြတ်သည်
 အသင်တို့အား ယင်းပထဝီမြေထဲသို့ပင် ပြန်ရောက်စေတော်မူ၏။ ထို့နောက် တစ်ဖန်
 အသင်တို့အား (ယင်းမြေထဲမှ) အပြင်သို့ ထွက်စေတော်မူပေမည်။ (ကုရ်အာန် ၇၁
 : ၁၈) ထိုမှတစ်ပါး အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အကျိုးငှာ ပထဝီမြေပြင်ကို
 အခင်းအကျင်းပြုလုပ်တော်မူခဲ့၏။ (ကုရ်အာန် ၇၁ : ၁၉) သို့မှသာလျှင် အသင်တို့သည်
 ယင်းပထဝီမြေ၏လမ်းကျယ် များဝယ် သွားလာနိုင်ကြကုန်အံ့သတည်း။

(ကုရ်အာန် ၇၁ : ၁ - ၂၀)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ۝ قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۝ إِنَّ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۝ قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْمِعُونَ ۝ قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ۝ قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمْ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ۝ قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۝ إِنَّ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ﴾
 [الشعراء: ٢٢-٢٨]

- (၁၁) ဖစ်ရ်အောင်နံက စကြဝဠာခပ်သိမ်းတို့၏ အရှင်သခင်ဟူသည် အဘယ်နည်းဟု မေးမြန်းခဲ့လေသည်။ (၂၆ : ၂၃) (မူစာ)က အကယ်၍ အသင်တို့သည် ယုံကြည် လိုသူများဖြစ်ကြလျှင် (ထိုအရှင်မြတ်သည်) မိုးကောင်းကင်များကိုလည်းကောင်း၊ ပထဝီမြေကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းမိုးကောင်းကင်နှင့် ပထဝီမြေ၏ အကြား၌ရှိသမျှ တို့ကို ၎င်းဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်မြတ်ဖြစ်တော်မူသည်ဟု ပြောဆိုဖြေကြားခဲ့ လေ၏။ (၂၆ : ၂၄) (ဖစ်ရ်အောင်နံ)က မိမိအနီးအနား၌ ရှိကြသူတို့အား (မောင်မင်း တို့) ကြားကြပါ၏လောဟု ဆိုခဲ့လေသည်။ (၂၆ : ၂၅) မူစာက အရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အား ဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်နှင့် အသင်တို့၏ရှေးဟောင်း၊ အဘ ဘိုးဘေးများအား ဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်မြတ်ဖြစ်တော်မူသည်ဟု ပြောကြားခဲ့ပြန်၏။ (၂၆ : ၂၆) ဖစ်ရ်အောင်နံက (သူ၏မျိုးမတ်တို့အား) ဧကန်စင်စစ် အသင်တို့ထံ စေလွှတ်ခြင်းခံခဲ့ရသော ရုစုလ်တမန်တော်မြတ်သည် ရူးနမ်းသူဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့ ပြန်သည်။ (၂၆ : ၂၇) မူစာက (ထိုအရှင်မြတ်သည်) အရှေ့အရပ် အနောက်အရပ် နှင့် ၎င်းတို့အရပ်နှစ်မျက်နှာကြား၌ ရှိရှိသမျှကိုလည်းကောင်း၊ ဖန်ဆင်းထားတော်မူသော အရှင်မြတ်ပင်ဖြစ်တော်မူ၏။ ဤသည်ကို အသင်တို့ သိနားလည်ကြလျှင် ကောင်းလေစွ ဟု ဟောပြော၏။ (၂၆ : ၂၈)

وَقَالَ تَعَالَى فِي مَوْضِعٍ آخَرَ: ﴿قَالَ فَمَنْ رَّبُّكُمْ يَا مُوسَى ۝ قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى ۝ قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَى ۝ قَالَ عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسَى ۝ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَكَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا وَانزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً﴾
 [طه: ٤٩-٥٣]

- (၁၂) ယင်းဖစ်ရ်အောင်နံက သို့ဖြစ်လျှင် အို မူစာ အသင်တို့နှစ်ဦးအား ဖန်ဆင်းတော် မူသောအရှင်သည် မည်သူနည်းဟု ပြောဆိုမေးမြန်းလေ၏။ (၂၀ : ၄၉) (ထိုအခါ) မူစာက ကျွန်ုပ်တို့အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်မြတ်သည် အသီးသီးသော အရာဝတ္ထုတိုင်းကို ၎င်းနှင့်ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ရုပ်ဆင်းသဏ္ဌာန်ကို ချီးမြှင့် တော်မူပြီးလျှင် (ဆောင်ရွက်အံ့သော) နည်းလမ်းကို ညွှန်ပြတော်မူသော အရှင်မြတ်

သည်ပင် ဖြစ်တော်မူသည်ဟု ပြောကြားခဲ့လေသတည်း။ (၂၀ : ၄၉-၅၃)

(တစ်ဖန်) ဖစ်ရ်အောင်နံက သို့ဖြစ်လျှင် ရှေးဟောင်းမျိုးနွယ်တို့၏ အခြေအနေမည် သို့ရှိချေသနည်းဟု ပြောဆိုပြန်လေ၏။ (၂၀ : ၅၁) မူစာသည် (ဤသို့)ပြောကြားခဲ့၏။ ရှေးမျိုးနွယ်တို့နှင့် ပတ်သက်သောအသိကား ကျွန်ုပ်အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသော အရှင်မြတ်ထံတော်တွင် မှတ်တမ်းစာအုပ်ရှိပေသည်။ (အမှန်စင်စစ်) ကျွန်ုပ်၏ အရှင်မြတ်သည် မှားယွင်းတော်မူသည်လည်းမရှိ၊ မေ့လျော့တော်မူသည်လည်းမရှိချေ။ (၂၀ : ၅၂) အရှင်မြတ်သည် ပထဝီမြေကို အိပ်ယာအဖြစ်အခင်းအကျင်းပြုလုပ် တော်မူခဲ့၏။ ၎င်းပြင် ထိုအရှင်မြတ်သည်ပင် ယင်းပထဝီမြေပြင်၌ အသင်တို့အဖို့ လမ်းများကိုလည်း ပြုလုပ်တော်မူခဲ့၏။ ထို့ပြင် ထိုအရှင်မြတ်သည်ပင် မိုးကောင်း ကင်မှ မိုးရေကို ရွာသွန်းစေတော်မူခဲ့၏။ (၂၀ : ၅၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظَّالِمَاتِ إِلَىٰ
النُّورِ وَلَا تَكْرَهُهُم بِإِذْنِ اللَّهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ﴾ [ابراهيم: ၈၀]

(၁၃) ထိုမှတစ်ပါး ဧကန်မလွဲ ငါအရှင်မြတ်သည် (နဗီတမန်တော်) မူစာအား မိမိသက်သေ လက္ခဏာတော်များနှင့်တကွ စေလွှတ်တော်မူ၍ (ဤသို့ အမိန့်ထုတ်ပြန်တော်မူ) ခဲ့၏။ အသင်သည် မိမိအမျိုးသားတို့ကို အမှောင်ထုမှ အလင်းသို့ခေါ်ထုတ်လော့။ ထိုမှတစ်ပါး အသင်သည် ယင်းအမျိုးသားတို့အား အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ (သမိုင်းဝင်) နေ့တော်များ အဖြစ်အပျက်များအကြောင်းကို သတိပေးလော့။ ဧကန်မလွဲ ယင်း အကြောင်းကိစ္စများတွင် အလွန်သည်းခံခြင်းတရားထားရှိသူတိုင်း အလွန်ကျေးဇူးတော်ကို သိတတ်သူတိုင်းအဖို့ သက်သေလက္ခဏာများသည် ရှိကုန်သတည်း။ (၁၄ : ၁၅)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَتِي رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ﴾ [الاعراف: ၆၈]

(၁၄) ငါသည် မိမိအရှင်မြတ်မှ မှာကြားတော်မူလိုက်သော အမိန့်တော်များကိုသာ အသင် တို့ထံ ပို့ဆောင်လေသည်။ ၎င်းပြင် ငါသည် အသင်တို့၏ ကောင်းကျိုးကို လိုလား သူ၊ယုံကြည်စိတ်ချရသူ အစစ်အမှန်လည်း ဖြစ်ချေသတည်း။ (ကုရ်အာန် ၇ : ၆၈)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا أَتُبْعُونَ أَهْدِيَكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ ۚ لَقَوْمٍ إِنَّمَا هَٰذِهِ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ۚ مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِنْهَا ۚ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ ۖ فَأُولَٰئِكَ

يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ۖ وَيَقُولُ مَا لِيَ أَذْغَوْكُمُ إِلَى النَّجْوَةِ
وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ ۖ تَدْعُونَنِي لِأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأَشْرِكُ بِهِ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ ۖ وَأَنَا
أَدْعُوكُمْ إِلَى الْغُرُوبِ ۖ لَا جِزْمَ إِنَّمَا تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا
وَلَا فِي الْآخِرَةِ ۖ وَأَنْ مَرَدُّنَا إِلَى اللَّهِ ۖ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ۖ فَسْتَذَكِّرُونَ
مَا أَقُولَ لَكُمْ ۖ وَأَفْوَضُ أَمْرِى إِلَى اللَّهِ ۖ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ۝ قَوْلُهُ اللَّهُ
سَيِّبَ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ بِالْإِزْعُونَ سُوءُ الْعَذَابِ ﴿المؤمن: ٣٨-٤٥﴾

(၁၅) ထို့ပြင် (ထို) မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူသည် (ဤသို့) ပြောဆိုခဲ့လေသည်။
အို ကျွန်ုပ်၏အမျိုးသားတို့၊ အသင်တို့သည် ကျွန်ုပ်၏နောက်သို့ လိုက်ကြလေကုန်။
ကျွန်ုပ်သည် အသင်တို့အား တရားလမ်းမှန်သို့ ပို့ဆောင်အံ့။ (၄၀ : ၃၈) အို
ကျွန်ုပ်၏ အမျိုးသားတို့၊ ဤမျက်မှောက်လောကီဘဝသည် အနည်းငယ်မျှ အကျိုး
ကျေးဇူးခံစားမှုသာဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် အာခိရသ်တမလွန်ဘဝမှာမူကား ယင်း
သည်သာလျှင် ဧကန်စင်စစ် အမြဲနေထိုင်ရန် ဌာနဖြစ်၏။ (၄၀ : ၃၉) မည်သူမဆို
မကောင်းမှုတစ်စုံတစ်ရာကို ကျင့်မှုခဲ့လျှင် ယင်းမကောင်းမှုနှင့် ညီမျှသည့်(ပြစ်ဒဏ်)ကို
သာ အစားပေးခြင်းခံရပေမည်။ သို့ရာတွင် မည်သူမဆို ယောက်ျားဖြစ်စေ၊ မိန်းမဖြစ်စေ၊
ကောင်းမြတ်သော အကျင့်အမှုကို ကျင့်မှုဆောက် တည်ခဲ့ပါမူ ထိုမှတစ်ပါး ထိုသူသည်
မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူလည်းဖြစ်ပါမူ ထိုကဲ့သို့သောသူတို့မှာ ဂျန္နသ်သို့ ဝင်
ရောက်ရပေမည်။ ထိုသူတို့သည် ယင်း ဂျန္နသ်တွင် မရည်တွက်နိုင်အောင်ဘဲ စားနပ်
ရိက္ခာကို ချီးမြှင့်ကျွေးမွေးခြင်းကို ခံကြရကုန်အံ့သတည်း။ (၄၀ : ၄၀) ထိုမှတစ်ပါး
အို ကျွန်ုပ်၏အမျိုးသားတို့၊ မည်သို့ပါနည်း။ ကျွန်ုပ်သည် အသင်တို့အား (ပြစ်ဒဏ်မှ)
ကင်းလွတ်ရာသို့ ဖိတ်ခေါ်နေပါသည်။ သို့ရာတွင် အသင်တို့သည်မူ ကျွန်ုပ်အား
ငရဲမီးသို့ဖိတ်ခေါ်နေပါသည်။ (ကုရ်အာန် ၄၀ : ၄၁)

အသင်တို့သည် ကျွန်ုပ်အား ကျွန်ုပ်အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်အား သွေဖည်ငြင်းပယ်ရန်လည်း
ကောင်း၊ ကျွန်ုပ်တွင် မည်သည့်ပညာ၊ မည်သည့်သက်သေတစ်စုံတစ်ရာမျှမရှိသော အရာကို
ကျွန်ုပ်ထိုအရှင်မြတ်နှင့် တွဲဖက်နှိုင်းယှဉ်ကိုးကွယ်ရန်လည်းကောင်း၊ ဖိတ်ခေါ်ကြကုန်၏။
အမှန်စင်စစ်သော်ကား ကျွန်ုပ်သည် အသင်တို့အား လွန်စွာနိုင်နင်းလွှမ်းမိုးတော်မူသော၊
အလွန်တရာ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူသော အရှင်မြတ်ထံတော်သို့ပင် ဖိတ်ခေါ်လျက်
ရှိပေသည်။ (၄၀ : ၄၂) ဒွန္နယာနှင့် အာခိရသ်တမလွန်ဘဝ၌လည်း ဟစ်ခေါ်တသရန်မထိုက်
ပေ။ ထို့ပြင် ကျွန်ုပ်တို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်ထံတော်သို့ ပြန်ကြရပေမည်။ ထိုမှတစ်ပါး

စည်းကမ်းကျူးလွန်ကြသောသူတို့သည် ငရဲသားများပင်ဖြစ်ကြကုန်၏။ (၄၀ : ၄၃) စင်စစ် သော်ကား မကြာမြင့်မီပင် အသင်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့အား ပြောဆိုသောစကားများကို ပြန်လည် ၍ သတိရရှိကြပေမည်။ ထို့ပြင် ကျွန်ုပ်တို့ကား မိမိအရေးကိစ္စကို အရှင်မြတ်ထံ လွှဲအပ်ပါ သည်။ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ် ကောင်းမွန်စွာ ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်တော်မူသောအရှင်မြတ်ဖြစ် တော်မူ၏။ (၄၀ : ၄၄) ထို့နောက် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် ထို(မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်) သူအား ၎င်းတို့ကြံစည်ခဲ့ကြကုန်သော အကြံစည်၏ ဘေးအန္တရာယ်တို့မှ ဖယ်ရှားပေးတော် မူခဲ့၏။ သို့ရာတွင် ဖစ်ရ်အောင်န်၏ ခြွေရံသင်းပင်းတို့ကိုမူကား ဆိုးယုတ်သော ပြစ်ဒဏ်သည် ဝိုင်းဝန်းကျရောက်ခဲ့ပေသည်။ (ကုရ်အာန် ၄၀ : ၄၅)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿يَسُبُّوايَ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَآمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ
 عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ﴾ [النمل: ١٧]

(၁၆) အို ချစ်သား အသင်သည် ဆွလာသ်ဝတ်ပြုမှုကို ဆောက်တည်ပါလေ။ ၎င်းပြင် အသင်သည် (သူတစ်ပါးအားလည်း)ကောင်းမှု(ပြုလုပ်ကြရန်နှင့်) စပ်လျဉ်း၍ အမိန့်ပေး ပါလေ။ ထို့ပြင် အသင်သည် မကောင်းမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ရန်တားမြစ်ပါလေ။ ထိုမှတစ်ပါး အသင်သည် မိမိ၌ သက်ရောက်အံ့သော ဘေးဒုက္ခနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကြံ့ခိုင်စွာရှိပါလေ။ ဧကန်မလွဲ ဤ(ကြံ့ခိုင်စွာရှိခြင်း)သည် ဇွဲသတ္တိနှင့် သက်ဆိုင်သော အမှုကိစ္စတို့ အနက်မှပင် ဖြစ်ချေသတည်း။ (ကုရ်အာန် ၃၁ : ၁၇)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَإِذْ قَالَتْ أُمَةٌ مِنْهُمْ لِمَ تُعْظِرُونَ قَوْمًا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ
 عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعْدِرَةٌ إِلَى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ
 أَنجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعِقَابٍ رِيبِيسٍ بِمَا كَانُوا
 يَفْسُقُونَ﴾ [الأعراف: ١٦٤-١٦٥]

(၁၇) တစ်ဖန် အကြင်အခါဝယ် ၎င်းတို့အနက်မှ လူတစ်စုသည် (၎င်းတို့အား ဆုံးမသူတို့ကို) အသင်တို့သည် အကြင်အမျိုးသားတို့အား (အဘယ့်ကြောင့်ဆုံးမ ပေးလျက်ရှိကြပါ သနည်း။) အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် ထိုအမျိုးသားတို့အား ပျက်စီးစေတော်မူမည်ဖြစ် သည်။ သို့မဟုတ် (အရှင်မြတ်သည်) ၎င်းတို့အား (အခြားတစ်စုံတစ်ရာ) ပြင်းထန်သော ပြစ်ဒဏ်ကို ပေးတော်မူမည်ဖြစ်ချေသည်ဟု ဖြေကြားခဲ့လေသည်။ ထိုအခါ ထိုဆုံးမစကားပြောကြားနေသူတို့က ကျွန်ုပ်တို့သည် အသင်တို့အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူ တော်မူသော အရှင်မြတ်ထံတော်တွင် အပြစ်လွတ်ရာလွတ်ကြောင်း တာဝန်ကျေရာ

ကျေခြင်းဖြစ်စေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ထို(ဆုံးမစကားပြောကြားခြင်းခံကြရသော) သူတို့သည် အပြစ်မှရှောင်ကြဉ်ကြမည်ကို မျှော်လင့်၍လည်းကောင်း၊ (ဆုံးမပေးခြင်း ပင်ဖြစ်သည်)ဟူ၍ ဖြေကြားလေသတည်း။ (၇ : ၁၆၄) တစ်ဖန် ထိုသူသည် မိမိတို့သတိပေးခြင်းခံကြရသောအမှုကိစ္စကို မေ့လျက်ပင်ရှိကြလေသောအခါ ငါအရှင် မြတ်သည် မကောင်းမှုမှ ဖြစ်တားလျက်ရှိကြသူတို့အား ကယ်ဆယ်တော်မူ၍ မတရား ကျူးလွန်သူတို့ကိုမူ ၎င်းတို့သည် သွေဖည်လျက်ရှိခဲ့ကြသောကြောင့် ပြင်းထန်သော ပြစ်ဒဏ်နှင့် ဖမ်းဆီးတော်မူခဲ့ လေသတည်း။

(ကုရ်အာန် ၇ : ၁၆၅)

وَقَالَ تَعَالَى ﴿فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ أُولُوا بَقِيَّةَ يَوْمِهِمْ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّنْ أَنْجَيْنَا مِنْهُمْ ۚ وَاتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أُتْرِفُوا فِيهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ ۝ وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلِهَا مُصْلِحُونَ﴾

[ဟေဒ်: ၁၁၆-၁၁၇]

(၁၈) သို့ပါ၍ အသင်တို့အလျင်ရှိခဲ့ကြဖူးသော သာသနာဝင်လူစုတို့တွင် ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုသာသနာဝင် လူစုအနက်မှ ကယ်ဆယ်တော်မူခဲ့သော အနည်းငယ်မျှသောသူတို့မှ တစ်ပါး ကမ္ဘာမြေပြင်ပေါ်၌ ပျက်စီးရာပျက်စီးကြောင်း တားမြစ်ကြမည်မဟုတ်။ ဉာဏ်အမြော်အမြင်ရှိသူများ အဘယ်ကြောင့် မရှိကြဘိသနည်း။ ထို့ပြင် (မိမိကိုယ်ကို မိမိတို့ကပင်) နှိပ်စက်ငြင်းပယ်ကြကုန်သော သူတို့မူကား ၎င်းတို့ပျော်မွေ့လျက်ရှိကြ ကုန်သော စည်းစိမ်များ၏နောက်သို့ပင် လိုက်ခဲ့ကြကုန်၏။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့သည် ပြစ်မှုကျူးလွန်လေ့ရှိသူများပင်ဖြစ်ခဲ့ကြကုန်၏။ (၁၁ : ၁၁၆) စင်စစ်သော်ကား အသင့်အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်သည် မြို့ရွာသူ/သားများကို ထိုမြို့ရွာသူ/ သားများ လူကောင်းဖြစ်နေကြပါလျက် အတင်းအကျပ် အလျှင်းဖျက်စီးတော်မူသည် မဟုတ်ပေ။

(ကုရ်အာန် ၁၁ : ၁၁၆ - ၁၁၇)

وَقَالَ تَعَالَى ﴿وَالْعَصْرِ ۝ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۝ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ﴾ [العصر: ၁-၃]

(၁၉) ငါအရှင်မြတ်သည် ခေတ်ကာလ (အဆွရ်အချိန်ကို) သက်သေထူတော်မူ၏။ (၁၀၃:၁) ဧကန်စင်စစ် လူသည်အမှန်ပင် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု၌ရှိ၏။ (၁၀၃:၂) အကြင်သူတို့မှ

တစ်ပါး ထိုသူသည် (အီမာန်)သက်ဝင်ယုံကြည်ကြ၏။ ၎င်းပြင် ကောင်းမြတ်သော အကျင့်အမူများကိုလည်း ကျင့်မှုဆောက်တည်ကြ၏။ ထို့ပြင် အချင်းချင်း မှန်ကန်သော သာသနာအပေါ် ကြံ့ခိုင်စွာ တည်ရှိကြရန်လည်း ဆုံးမကြကုန်၏။ ထိုမှတစ်ပါး ၎င်းတို့သည် သည်းခံကြရန်လည်း အချင်းချင်းဆုံးမကြကုန်သတည်း။ (၁၀၃ : ၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ﴾
[آل عمران: ၁၁၀]

- (၂၀) (အို မွတ်စ်လင်မ်အပေါင်းတို့) အသင်တို့သည် လူခပ်သိမ်းတို့အဖို့ (ဒိန်ရေးရာများ ညွှန်ကြားရန်အလို့ငှာ) ထွက်ပေါ်လာကြကုန်သော အကောင်းဆုံးသော သာသနာဝင် လူစုပင်တည်း။ (အကြောင်းမူကား) အသင်တို့သည် ကောင်းမြတ်သောကိစ္စများကို (ပြုလုပ်ကြရန် ညွှန်ကြားကြသည့်အပြင်) စက်ဆုပ်ရွံ့ရှာဖွယ်ရာများမှလည်း မြစ်တားကြကုန်၏။ (၃ : ၁၁၀)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي﴾ [يوسف: ၈]

- (၂၁) အို နဗီတမန်တော် အသင်သည် ၎င်းတို့အား ဤသို့ပြောကြားပါလေ။ ဤသည်သာ လျှင် ငါ၏လမ်းစဉ်ဖြစ်သည်။ ငါသည် (လူခပ်သိမ်းတို့အား) အလ္လာဟ်အရှင်မြတ် ဘက်သို့ ဖိတ်ခေါ်ပါသည်။ ငါနှင့်တကွ ငါ၏နောက်လိုက်တို့သည် အလွန်ထင်ရှား ခိုင်လုံသော သက်သေသာဓကအပေါ်၌ တည်ရှိနေကြပေသည်။ (၁၂ : ၁၀၈)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾
[التوبة: ၇၁]

- (၂၂) ထိုနည်းတူစွာ မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူ ယောက်ျားမိန်းမတို့သည်လည်း (သာသနာရေးတွင်) အချင်းချင်းတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အဆွေခင်ပွန်းများပင်ဖြစ်ကြကုန်၏။ ၎င်းတို့သည် ကောင်းမြတ်သော ကိစ္စများကို အမိန့်ပေးကြလေသည်။ ၎င်းပြင် စက်ဆုပ်ရွံ့ရှာဖွယ်ရာများမှလည်း တားမြစ်ကြလေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး ယင်းသူတို့သည် အမြဲတစေပင် ဆွလာသ်ဝတ်ပြုကြလေသည်။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့သည် ကောင်းသ်ကိုလည်း ပေးဆောင်ကြလေသည်။ ထိုနည်းတူစွာ ယင်းသူတို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်နှင့် တမန်တော်မြတ် ﷺ ၏ အမိန့်တော်များကိုလည်းကောင်း၊ လိုက်နာကြလေသည်။

ထိုသူများသည် အကြင်သူများပင် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် ထိုသူတို့အား မုချသနားကြင်နာတော်မူပေမည်။ ဧကန်အမှန် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် တန်ခိုးတော် နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောအရှင်၊ ဆင်ခြင်တုံတရားနှင့် ပြည့်စုံတော် မူသောအရှင် ဖြစ်တော်မူပေသတည်း။ (ကုရ်အာန် ၉ : ၇၁)

وَقَالَ تَعَالَى ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ ۖ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾ [المائدة: ၂]

(၂၃) ထို့ပြင် အသင်တို့သည် ကောင်းမှုပြုရာ၌လည်းကောင်း၊ မကောင်းမှုများမှ ရှောင်ကြဉ်ရာ ၌လည်းကောင်း၊ အချင်းချင်းကူညီရိုင်းပင်းကြလေကုန်။ သို့ရာတွင် ပြစ်မှုကို ပြုကျင့်ရာ တွင်လည်းကောင်း၊ ကျူးကျော်စော်ကားရာတွင် လည်းကောင်း အချင်းချင်းရိုင်းပင်း ကူညီခြင်းမပြုကြလေနှင့်။ (ကုရ်အာန် ၅ : ၂)

وَقَالَ تَعَالَى ﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ۝ وَلَا تَسْتَوِ الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ۚ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ۝ وَمَا يُلْقُهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا ۖ وَمَا يُلْقُهَا إِلَّا ذُو حِظٍّ عَظِيمٍ﴾ [حم السجدة: ၃၃-၃၅]

(၂၄) စင်စစ်သော်ကား စကားအရာ၌ ကောင်းမြတ်သူကား အဘယ်သူနည်း။ ထိုသူသည် သူတစ်ပါးတို့အား အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်ဘက်သို့ ဖိတ်ခေါ်သည့်အပြင် (မိမိကိုယ်တိုင် လည်း) ကောင်းမြတ်သော အကျင့်အမှုကို ကျင့်မှုဆောက်တည်၏။ ထိုမှတစ်ပါး ဧကန်မလွဲ ကျွန်ုပ်သည် မွတ်စ်လင်မ်(အမိန့်တော်ကိုနာခံသူ)တစ်ဦးဖြစ်သည်ဟု ပြောလေသည်။ (၄၁ : ၃၃) အမှန်စင်စစ်သောကား ကောင်းမှုနှင့်မကောင်းမှုတို့မှာ တူကြသည်မဟုတ်ပေ။ (သို့ဖြစ်ပေရာ) အသင်သည် (မကောင်းမှုကို) ကောင်းမှုဖြင့် ခုခံတွန်းလှန်ပါလေ။ သို့ဖြစ်လျှင် အကြင်သူနှင့် အသင်၏အကြား၌ ရန်ငြိုးရှိ၏။ ထိုသူသည် မိတ်ဆွေအရင်းကဲ့သို့ဖြစ်လာမည်။ (၄၁ : ၃၄) သို့တစေလည်း ယင်း ကောင်းမြတ်သောနည်းဟူသည် သည်းခံသောသူတို့အားသာလျှင် ပေးသနားခြင်းခံကြရ ပေမည်။ ထိုနည်းတူစွာ ယင်းကောင်းမြတ်သော နည်းဟူသည် ကြီးကျယ်စွာသော ဝေစုဝေပုံကို ပိုင်ဆိုင်သော သူသည်သာ ပေးသနားခြင်းကို ခံရလေသည်။

(၄၁ : ၂၅)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ
وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاطٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا
يُؤْمَرُونَ﴾ [التحریم: ٦]

- (၂၅) အို မုအ်မင်န့်သက်ဝင်ယုံကြည်သူအပေါင်းတို့၊ အသင်တို့သည် မိမိတို့ (ကိုယ်များ)ကို လည်းကောင်း၊ မိမိခတို့၏အိမ်သူအိမ်သားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ (ငရဲ)မီး(ဘေး)မှ ကယ်ဆယ်ကင်းလွတ်စေကြလေကုန်။ ယင်းငရဲမီး၏လောင်စာများမှာ လူများနှင့် ကျောက်တုံးများဖြစ်ကြလေသည်။ ယင်းငရဲမီး၏ ညှာတာမှုကင်းမဲ့သော စိတ်ဓာတ်၊ ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းသော လွန်စွာပြင်းထန်ကြံ့ခိုင်သော မလာအိကဟ် ကောင်းကင် တမန်များသည် (စောင့်ကြပ်လျက်) ရှိကြကုန်၏။ ထိုမလာအိကဟ်ကောင်းကင်တမန် တို့မှာ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်အား ထိုအရှင်မြတ်က ၎င်းတို့ကို ပေးတော်မူသော အမိန့်တော်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖီဆန်ကြသည်မရှိသည့် အပြင် မိမိတို့အမိန့်ပေးခြင်း ခံကြရသည်ကို (မဆိုင်းမတွ)ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်လေ့ ရှိကြကုန်၏။ (၆၆ : ၆)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا
بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللَّهُ غَافِقٌ الْأُمُورِ﴾ [الحج: ٤١]

- (၂၆) အကယ်၍ ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုသူတို့အား ကမ္ဘာမြေဝယ် လွမ်းမိုးအုပ်ချုပ်မှုကို ပေးတော်မူခဲ့ပါလျှင် ၎င်းတို့သည် ဆွလာသ်ဝတ်ပြုမှုကို ဆောက်တည်ကြပေမည်။ ၎င်းပြင် ဧကားသ်ကိုလည်း ပေးဆောင်ကြပေမည်။ ကောင်းမြတ်သော ကိစ္စများကို လည်း အမိန့်ပေးကြပေသည်။ မကောင်းမှုများမှလည်း တားမြစ်ပေမည်။ အမှန်သော် ကား အရေးကိစ္စ(အလုံးစုံ)တို့၏ပြီးဆုံးရာသည် အရှင်မြတ်အထံတော်၌သာ ရှိပေသည်။ (ကုရ်အာန် ၂၂ : ၄၁)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي
الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّكُمُ الْمُسْلِمِينَ لَا مِنْ قَبْلُ وَفِي
هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ﴾ [الحج: ٧٨]

- (၂၇) ၎င်းအပြင် အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ (အစ္စလာမ်သာသနာတော်အတွက်)ပင် သက်စွန့်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိသည်နှင့်အညီ သက်စွန့်ကြိုးပမ်းဆောင် ရွက်၍ နေကြလေကုန်။ ထိုအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အား ရွေးချယ်တော်မူခဲ့ပေ

သည်။ ၎င်းအပြင် ထိုအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့၏ ဖခင်(နဗီတမန်တော်) အိမ်ရာဟီးမ် ၏သာသနာနည်းတူ အသင်တို့အပေါ်၌လည်း ဒီးန်သာသနာ၌ မည်သည့်ကြပ်တည်းခဲ ယဉ်းမှုတစ်စုံတစ်ရာကိုမျှပင် ပြုတော်မမူခဲ့ချေ။ နဗီရဗူလ်(မုဟမ္မဒ်)သည် အသင်တို့ နှင့်ပတ်သက်၍ အသိသက်သေတော်များဖြစ်ကြအံ့သောငှာလည်းကောင်း၊ အသင်တို့ သည်လည်း လူခပ်သိမ်းတို့နှင့် ပတ်သက်၍ အသိသက်သေများဖြစ်ကြအံ့သောငှာ လည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အား ယခင်ကလည်း (မွတ်စ်လင်မ်)များ ဟူ၍ အမည်ပညတ်ထားတော်မူပေသည်။ သို့မှသာလျှင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အသင်တို့အဖို့ သက်သေဖြစ်၍ အသင်တို့သည် လူခပ်သိမ်းတို့အဖို့ သက်သေ များဖြစ်ကြပေသည်။ (ကုရ်အာန် ၂၂ : ၇၈)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၁။ အမိန့်တော်များကို ပို့ဆောင်သူဟုဖြစ်

﴿1﴾ عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّمَا أَنَا مُبَلِّغٌ وَاللَّهُ يَهْدِي

وَأَنَّمَا أَنَا قَاسِمٌ وَاللَّهُ يُعْطِي. رواه الطبراني في الكبير وهو حديث حسن، الجامع الصغير ٣٩٥/١

ဟဇရသ် မုအာဝိယဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အမိန့်တော်များကို လူတို့ထံ ပို့ဆောင် သူဖြစ်သည်။ ဟိဒါယသ်ကိုမူ အလ္လာဟ်(ﷻ) ကသာ ချီးမြှင့်တော်မူသည်။

ငါ့ကိုယ်တော်သည် ဖြန့်ဝေပေးသူဖြစ်ပြီး၊ ချီးမြှင့်သူမှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) သာဖြစ်သည်။ (တွပ်ရာနီ)

၂။ ဟိဒါယသ်ပေးသူမှာ

﴿2﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لِعِمَّةٍ: قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ،

أَشْهَدُ لَكَ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ، قَالَ: لَوْلَا أَنْ تُعَيِّرَنِي قُرَيْشٌ يَقُولُونَ: إِنَّمَا حَمَلَهُ عَلَى ذَلِكَ الْجَزَعُ لَا فَرَزْتُ بِهَا عَيْنَكَ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ: "إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ

يَشَاءُ" الآية. رواه مسلم، باب الدليل على صحة اسلام.....، رقم: ၁၃၀

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည်

မိမိ၏ ဦးကြီးတော်(အဗူသွာလိဗ်အား ကွယ်လွန်ခါနီးအချိန်တွင်) အမိန့်ရှိသည်။ لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ကို ရွတ်ဆိုလိုက်ပါ။ သို့မှသာ ကျွန်ုပ်သည် ကိယာမသ်နေ့တွင် အသင့်အား သက်သေခံပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ အဗူသွာလိဗ်က အကယ်၍သာ ကုရ်ရှ်လူမျိုးများက ကျွန်ုပ်အား အဗူသွာလိဗ်သည် သေမည့်အရေးကို စိုးရိမ်ပူပန်သောကြောင့် ကလိမဟ်ကိုလက်ခံလိုက်ပြီဟု ရွတ်ချကဲ့ရဲ့ကြမည်ကို မစိုးရိမ်ရလျှင် ကျွန်ုပ်သည် ကလိမဟ်ကိုဖတ်ပြီး အသင့်မျက်လုံးများကို အေးမြစေမည်သာဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားလိုက်သည်။ ဤကိစ္စအပေါ် အရှင်မြတ်က အောက်ပါအာယသ်တော်ကို ချပေးတော်မူခဲ့သည်။

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ

အသင်နှစ်သက်သောသူကို ဟိဒါယသ်မပေးနိုင်၊ သို့သော် အလ္လာဟ်(ﷻ) ကသာ မိမိနှစ်သက်သောသူကို ဟိဒါယသ်ပေးနိုင်တော်မူသည်။ (မှတ်စစ်လင်စ်)

၃။ (၂)ရက်အတွင်း ဆွဟာဗဟ်(၉)ပါး အစ္စဟာဗ်ဟ်ခံ

﴿ 3 ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: خَرَجَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يُرِيدُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، وَكَانَ لَهُ صَدِيقًا فِي الْجَاهِلِيَّةِ، فَلَقِيَهُ، فَقَالَ: يَا أَبَا الْقَاسِمِ، فَقَدْتُ مِنْ مَجَالِسِ قَوْمِكَ، وَاتَّهَمُوكَ بِالْعَيْبِ لِأَبَائِنَا وَآمِهَاتِنَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: "إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ، أَذْعُوكَ إِلَى اللَّهِ" فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ كَلَامِهِ أَسْلَمَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فَانْطَلَقَ عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَمَا بَيْنَ الْأَخَشَيْنِ أَحَدٌ أَكْثَرَ سُرُورًا مِنْهُ بِإِسْلَامِ ابْنِ بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَمَضَى أَبُو بَكْرٍ فَرَأَى الْغُضَمَانَ بْنَ عَفَّانَ وَطَلْحَةَ بْنَ عُبَيْدٍ وَالزُّبَيْرِ بْنَ الْعَوَّامِ وَسَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ، فَاسْتَلَمُوا، ثُمَّ جَاءَ الْغَدَّاءُ بَعْثَمَانَ بْنَ مَطْعُونٍ وَأَبَى عُبَيْدَةَ بْنَ الْجَرَّاحِ وَعَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ وَأَبَى سَلَمَةَ بْنَ عَبْدِ الْوَاسِعِ وَالْأَرْقَمَ بْنَ أَبِي الْأَرْقَمِ، فَاسْتَلَمُوا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ.

البداية والنهاية ٨٠/٣

ဟဇရသ် အာအေရှဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဟဇရသ် အဗူဗကရ်(ﷺ) သည် အမှောင်ခေတ်က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ မိတ်ဆွေဖြစ်သည်။ တစ်နေ့တွင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် တွေ့ဆုံရန် အိမ်မှထွက်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် တွေ့ဆုံသောအခါ အဗူလ်ကာစင်မ် (ဤသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ)၏ အစွဲပြုအမည်ဖြစ်သည်) အသင့်အား မိမိမျိုးနွယ်စုများ ထိုင်ပိုင်း၌ မတွေ့ရပါ။ လူအများကလည်း အသင့်အား မိမိတို့၏ ဘိုးဘေးများ၏ အပြစ်အနာအဆာများကို ဖော်ထုတ်နေသည်ဟု စွပ်စွဲနေကြပေသည်ဟု လျှောက်ထားလေသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ စေလွှတ်ခြင်း

ခံရသော ရုဏ်တမန်တော်တစ်ပါးဖြစ်သည်။ အသင့်ကို အလ္လာဟ်(ﷻ) ဘက်သို့ ဖိတ်ခေါ်ပါသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

ဤသို့တမန်တော်မြတ်၏ မိန့်မှာချက်ပြီးလျှင်ပြီးချင်း ဟဇရသ် အဗူဗကရ်(ﷺ) သည် ချက်ချင်းမွတ်စ်လင်မ်အဖြစ်သို့ ခံယူလိုက်ပေသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဟဇရသ် အဗူဗကရ်(ﷺ) ထံမှ ထွက်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဟဇရသ် အဗူဗကရ်(ﷺ) အီမာန်နှင့်အစွဲလမ်းကို လက်ခံလိုက်ခြင်းအတွက် ပျော်ရွှင်ဝမ်းမြောက်မိသည်မှာ မက္ကဟ်မြို့၏ တောင်နှစ်လုံးကြား၌ရှိနေကြသောသူများ ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ရာစကားတစ်ခုခုကြောင့် ပျော်ရွှင်ကြသည်ထက် သာပိုပေသည်။ ဟဇရသ် အဗူဗကရ်(ﷺ) သည်လည်း ထိုနေရာမှာ ဟဇရသ် အုဗ်မာန်ဗင်န်အဖ်ဟားန့်(ﷺ)၊ ဟဇရသ် တွလ်ဟဟ်ဗင်န်အုဗ်ဒိလ္လာဟ်(ﷺ)၊ ဟဇရသ် ဇုဗိုင်ရ်ဗင်န်အဝါးမ်(ﷺ) နှင့် ဟဇရသ် စအ်ဗင်န်အဗီဝက္ကားစ်(ﷺ) ထံသို့ (ဒအ်ဝသ်ပေးရန် အတွက်) ထွက်ခွာခဲ့သည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်များသည်လည်း မွတ်စ်လင်မ်အဖြစ် ခံယူလိုက်ကြသည်။ ဒုတိယနေ့တွင်လည်း ဟဇရသ် အဗူဗကရ်(ﷺ) သည် တမန်တော်မြတ် (ﷺ) ထံပါးသို့ ဟဇရသ် အုဗ်မာန်ဗင်န်မဇ်အူန့်(ﷺ)၊ ဟဇရသ် အဗူအုဗိုင်ဒဟ်ဗင်န်ဂျရရဟ်(ﷺ)၊ ဟဇရသ် အဗ်ဒုရ်ရဟ်မာန်ဗင်န်အောဖ်(ﷺ)၊ ဟဇရသ် အဗူစလမဟ်ဗင်န်အဗ်ဒုလ်အစဒ်(ﷺ) နှင့် ဟဇရသ် အရ်ကမ်ဗင်န်အဗီအရ်ကမ်(ﷺ) တို့အား ခေါ်ဆောင်ခဲ့ပေသည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်များသည် မွတ်စ်လင်မ်အဖြစ် ခံယူလိုက်ကြပေသည်။ (နှစ်ရက်အတွင်း ဟဇရသ် အဗူဗကရ် (ﷺ) ၏ ဒအ်ဝသ်ပေးဖိတ်ခေါ်မှုဖြင့် ဆွဟာဗဟ်(၉)ပါး အစွဲလမ်းအဖြစ်ကို ခံယူခဲ့ကြပေသည်)

(ဗဒါယဟ်)

၄။ တမန်တော်ဒအ်ဝသ်

﴿ 4 ﴾ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ (فِي قِصَّةِ إِسْلَامِ أَبِي قُحَافَةَ): فَلَمَّا دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (مَكَّةَ يَوْمَ الْفَتْحِ) وَدَخَلَ الْمَسْجِدَ أَتَى أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِأَبِيهِ يَقُودُهُ، فَلَمَّا رَأَاهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَالَ: هَلَّا تَرُكْتَ الشُّيْخَ فِي بَيْتِهِ حَتَّى أَكُونَ أَنَا آتِيهِ فِيهِ؟ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! هُوَ أَحَقُّ أَنْ يَمْشِيَ إِلَيْكَ مِنْ أَنْ تَمْشِيَ إِلَيْهِ، قَالَ: فَأَجْلَسَهُ بَيْنَ يَدَيْهِ، ثُمَّ مَسَحَ صَدْرَهُ، ثُمَّ قَالَ لَهُ: أَسْلِمَ، فَأَسْلَمَ، وَدَخَلَ بِهِ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَرَأْسُهُ كَأَنَّهَا نَعَامَةٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: غَيْرُوا هَذَا مِنْ شَعْرِهِ .
رواه احمد و الطبرانی و رجالهما ثقات، مجمع الزوائد ٦/ ٢٥٤

ဟဇရသ် အတိမ်မာအ်ဗင်န်သေအဗီဗကရ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ (မက္ကဟ်မြို့ကို အောင်နိုင်သောနေ့က) တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် မက္ကဟ်မြို့သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ကအ်ဗဟ်ကျောင်းတော်သို့လည်းရောက်ခဲ့သည်။ ထိုအခါ ဟဇရသ် အဗူဗကရ်(ﷺ) သည်လည်း

မိမိ၏ဖခင်အဗူကုဟာဖဟ်၏ လက်ကိုဆွဲ၍ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါးသို့ ခေါ်လာခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မြင်တော်မူသောအခါ အဗူဗကရ် ဤအဖိုးအိုအား အဘယ်ကြောင့် အိမ်၌မနေစေခဲ့သနည်း။ ငါ(တမန်တော်) ကိုယ်တိုင် သူ့ထံအိမ်သို့လာတွေ့မှာပေါ့ဟု အမိန့်ရှိ လိုက်သည်။ ထိုအခါ ယင်းက ယာရုစ္စလလ္လာဟ်(ﷺ) တမန်တော်ကိုယ်တိုင် ၎င်းထံသို့ သွားရောက်ခြင်းထက် ၎င်းသူကိုယ်တိုင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံတော်ပါးသို့ လာရောက် သင့်ပါသည်ဟု အဖြေပေးလိုက်ပါသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းအား မိမိရှေ့မှောက်၌ ထိုင်စေ၍ ရင်ဘတ်ကို မိမိလက်တော်ဖြင့် ပွတ်သပ်ပြီးနောက် အသင်မွတ်စ်လင်မ် အဖြစ်သို့ ခံယူလိုက်ပါ။ ထိုအခါ အဗူကုဟာဖဟ်(ﷺ) က အစ္စလာမ် လက်ခံလိုက်ပေသည်။ ဟဇရသ် အဗူဗကရ် (ﷺ) သည် မိမိဖခင်ကို တမန်တော်မြတ်ထံ ခေါ်ဆောင်လာစဉ်က ဆံပင်များမှာ စဂါမာ အပင်ကဲ့သို့ ဖွေးဖွေးဖြူနေသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၎င်း၏ဖြူနေသော ဆံပင်များကို (မဟ်ဒီ ဒန်း)စသည်ဖြင့် အရောင်ဆိုးပေးရန် မှာကြားခဲ့သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်) ။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ စဂါမဟ်ပင်သည် ရေခဲကဲ့သို့ ဖြူဖွေးနေသော အပင်တစ်မျိုးဖြစ်သည်။

၅။ ကျိန်ဆဲခံရသူတစ်ဦး

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: "وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ" أَتَى النَّبِيُّ ﷺ الصَّفَا فُصِّدَ عَلَيْهِ، ثُمَّ نَادَى: يَا صَبَاحَاهُ، فَاجْتَمَعَ النَّاسُ إِلَيْهِ بَيْنَ رَجُلٍ يَجِئُ إِلَيْهِ وَبَيْنَ رَجُلٍ يَبْعَثُ رَسُولَهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، يَا بَنِي فَهْرٍ، يَا بَنِي كَعْبٍ، أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَخْبَرْتُكُمْ أَنَّ خَيْلًا يَسْفَحُ هَذَا الْجَبَلَ تُرِيدُ أَنْ تُغَيِّرَ عَلَيْكُمْ صَدَقَتُمُونِي؟ قَالُوا: نَعَمْ! قَالَ: فَإِنِّي نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيِ عَذَابٍ شَدِيدٍ فَقَالَ أَبُو لَهَبٍ - لَعَنَهُ اللَّهُ - تَبَالَكَ سَابِرَ الزَّيْمِ! أَمَا دَعَرْتَنَا إِلَّا لِهَذَا؟ وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: "تَبَّتْ يُدَىٰ أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ".

رواه احمد ١٧/٥

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က အသင် မိမိနီးစပ်သော ဆွေမျိုးသားချင်းများကိုလည်း သတိပေးခြိမ်းခြောက်ပါဟူသော အာယသ်တော် ကို ချပေးသနားတော်မူသောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဆွဖာတောင်ပေါ်သို့ တက် တော်မူပြီး အသံကျယ်စွာဖြင့် ဟစ်အော်၍ ယာ ဆွဗါဟဟ် ဆိုလိုသည်မှာ မိတ်ဆွေတို့၊ နံနက် မိုးလင်းလျှင် ရန်သူများသည် အသင်တို့အား တိုက်ခိုက်ရန် ရောက်လာကြလိမ့်မည် ဖြစ်၍ အသင်တို့ ဤနေရာတွင် လာရောက်စုရုံးကြပါဟု ဖိတ်ခေါ်လိုက်သည်။

ထိုအခါ လူအများရောက်လာကြသည်။ အချို့က ကိုယ်တိုင်လာရောက်၍ အချို့က ကိုယ်စားလှယ်များစေလွှတ်ခဲ့ကြသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ

အင်ဒုလ်မုသ်သွလိမ် မျိုးနွယ်ဝင်များ၊ ဖွေဟ်ရ်မျိုးနွယ်ဝင်များနှင့် ကအင်မျိုးနွယ်ဝင်တို့ အသင်တို့ အနည်းယံ ဖြေကြစမ်းပါ။ အကယ်၍ ကျွန်ုပ်က အသင်တို့အား တောင်၏အခြားတစ်ဖက်၌ မြင်းစီးစစ်သည် တပ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့သည် အသင်တို့အား တိုက်ခိုက်ရန်အတွက် ရောက်ရှိနေပါသည် ဟု သတင်းပေးမှု အသင်တို့သည် ကျွန်ုပ်၏စကားကို အမှန်ပါဟု လက်ခံကြပါမည်လော ဟု မေးမြန်းရာ လူအားလုံးက လက်ခံယုံကြည်ကြပါမည်ဟု အဖြေပေးကြသည်။ တမန်တော် မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်သည် အလွန်ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်တစ်ခု မဆိုက်ရောက်မီအလျင် အသင်တို့အား ကြိုတင်သတိပေးသူဖြစ်သည်ဟု ပြောရာ အဗူလဟဗ် က ပြောသည်မှာ သင့်အပေါ် အလ္လာဟ်၏လအ်နုသ်ကျရောက်ပါစေ။(ဤအပြစ်များမှ ကင်းဝေးရန် အရှင်မြတ်ထံဆုပန်ပါ၏။) အသင်အမြဲထားဝရ ပျက်စီးပါစေ။ အသင်ဤစကားအတွက်သာ ကျွန်ုပ်တို့အား ဆင့်ခေါ်ခြင်းပြုခဲ့ပါသလော။ ဤအပေါ် အရှင်မြတ်ထံမှ စူရဟ်လဟဗ် ကျရောက်ခဲ့သည်။ ဤစူရဟ်၌ အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ အဗူလဟဗ်၏ လက်နစ်ဖက်စလုံး ကျိုးပါစေ။ ၎င်းသူ ပျက်စီးပါစေ။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၆။ မစိုးရိမ်လေနှင့်

﴿ 6 ﴾ عَنْ مُنِيبِ الْأَزْدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَهُوَ يَقُولُ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ قُولُوا "لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَقْلِحُوا" فَمِنْهُمْ مَنْ تَقَلَّ فِي وَجْهِهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ حَنَّا عَلَيْهِ الثَّرَابَ، وَمِنْهُمْ مَنْ سَبَّهُ حَتَّى انْتَصَفَ النَّهَارَ، فَأَقْبَلْتُ جَارِيَةً بَعْسَ مِنْ مَاءٍ، فَمَسَّلَ وَجْهَهُ وَيَدَيْهِ، وَقَالَ: يَا بَنِيَّةُ! لَا تَخْشَى عَلَى أَبِيكَ غِيلَةً وَلَا ذِلَّةً، فَقُلْتُ: مَنْ هَذِهِ؟ قَالُوا: زَيْنَبُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَهِيَ جَارِيَةٌ وَصِيَّةٌ.

رواه الطبرانی وفيه: منيب بن مدرك ولم اعرفه، وبقية رجاله ثقات مجمع الزوائد ١٨/٦ وفي الحاشية: منيب بن مدرك ترجمه البخارى فى تاريخه وابن ابى حاتم ولم يذكر فيه جرحاً ولا تعديلاً.

ဟရေသ် မုနီးဗ်အဇ်ဒီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အားအမိုက် မှောင်ခေတ်က တွေ့မြင်ခဲ့ရပါသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင် တို့ လာအဲလ်လဲလဲ ရွတ်ဆိုကြ။ အောင်မြင်မှုရရှိကြမည်။ ထိုအခါကျွန်ုပ်တွေ့မြင်ရသည်မှာ လူအုပ် စုထဲမှ အချို့သူများက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ရွှေမျက်နှာတော်ကို တံတွေးဖြင့်ထွေးကြ ပြီး အချို့က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အပေါ်သို့ မြေကြီးခဲများဖြင့် ပစ်ပေါက်ကြပြီး အချို့ကမူ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ဆဲရေးတိုင်းထွာမှုပြုကြသည်။ (ဤအတိုင်းပင် ဆက်တိုက်ပြုမှု နေကြသည်။) ဤအဖြစ်နှင့်ပင် နေ့တစ်ဝက်ကုန်လွန်သွားပေသည်။ ပြီးနောက် အမျိုးသမီးငယ် တစ်ဦးသည် ရေခွက်ကိုယူလာခဲ့သည်။ ထိုရေဖြင့် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် မိမိမျက်နှာ

တော်နှင့်လက်နှစ်ဖက်တို့ကို ဆေးကြောသန့်ရှင်းလိုက်သည်။ ပြီးနောက်အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ သမီးတော်၊ မိမိဖခင် ရုတ်တရက် သတ်ဖြတ်ခံရမည်ကို မစိုးရိမ်နှင့်။ ၎င်းပြင် အမျိုးမျိုးသော အိမ်ထောင်ညှိုးနွမ်းစေမည့် အကြောင်းများနှင့် ပတ်သက်၍လည်း မစိုးရိမ်လေနှင့်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က လူတို့အား သမီးငယ်သည် အဘယ်သူဖြစ်သနည်းဟု မေးရာ လူတို့က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ သမီးတော် ဟူသော နာမည်(၁) ဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြားကြသည်။ ၎င်းသခင်မသည် အလွန်ချောမောလှပသော သမီးဖြစ်ပေသည်။ (တွင်ရာနီ)

၇။ အိမ်ထောင်

﴿ ၇ ﴾ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَرَ بْنِ حَرْثٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا أَنْ أَظْهَرَ اللَّهُ مُحَمَّدًا أَرْسَلَتْ إِلَيْهِ أَرْبَعِينَ فَارِسًا مَعَ عَبْدِ شَرِّ فَقَدِمُوا عَلَيْهِ بِكَأَنِّي لَقَالَ لَهُ: مَا اسْمُكَ؟ قَالَ: عَبْدُ شَرِّ قَالَ: بَلْ أَنْتَ عَبْدُ حَبْرٍ، فَمَا يَعْنِي الْإِسْلَامَ وَكَتَبَ مَعَهُ الْجَوَابَ إِلَى حَرْثٍ ظَلَمَ فَا مَنَ حَرْثٍ.

الاصابة ٣٨٢/١

ဟူသော မုဟမ္မဒ်ဗင်န်အုပ်မာန်(ﷺ) က ၎င်း၏အဖိုး ဟူသော ဟောင်ရှင်မှတစ်ဆင့် ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား အောင်မြင်လွှမ်းမိုးနိုင်မှုများ ချီးမြှင့်တော်မူခဲ့ရာ ကျွန်ုပ်သည် အိမ်ထောင်နှင့်အတူ အစိုးအနင်းလေးဆယ်ပါ ဂျမာအသ်အဖွဲ့ကို တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံသို့ စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ထိုသူက ကျွန်ုပ်၏စာကိုယူဆောင်ပြီး တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါးသို့ အခစားဝင်ခဲ့သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်၏ အမည်သည် အဘယ်နည်းဟု မေးမြန်းရာ ၎င်းက (ကျွန်တော်မျိုး၏အမည်သည်) အိမ်ထောင်ရှင်(အဓိပ္ပာယ်မှာ မကောင်းသူ)ဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားလိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသို့မဟုတ်။ အသင်၏အမည်သည် အိမ်ထောင်ရှင်(အဓိပ္ပာယ်မှာ ကောင်းမွန်သူ) ဖြစ်သည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းသူအား အစ္စလာမ်ဘက်သို့ ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ရာ ထိုသူသည် ဖွတ်စ်လင်မ်အဖြစ်ကိုခံယူလိုက်ပေသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ထိုသူအား အစ္စလာမ်သာသနာတော်အပေါ် ဗိုင်းအသ်ကတိပြုပေးတော်မူခဲ့သည်။ ရာဝီဆင့်ပြန်သူကဆိုသည်မှာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ထိုသူနှင့်အတူယူလာသောစာအား ပြန်လည်ဖြေကြားစာကို ထည့်ပေးပြီး ဟောင်ရှင်ထံသို့ ပြန်ပို့စေခဲ့သည်။ (၎င်းစာတွင် အစ္စလာမ်သာသနာတော်ဘက်သို့ ဖိတ်ခေါ်ထားသည့်အချက်ပါရှိသည်) ဟောင်ရှင်သည် (ထိုစာကိုဖတ်ပြီး) အစ္စလာမ်သာသနာတော်ကို လက်ခံတော်မူလိုက်သည်။ (အိဆွာဗဟ်)

၈။ အီမာန်၏ အနိမ့်ဆုံးအဆင့်

﴿ 8 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ. رواه مسلم، باب بيان كون النهي عن المنكر من الإيمان، رقم: ١٧٧١.

ဟရေသ်အဗူစအိဒ်ခွဒ်ဂီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အသင်တို့အထဲမှ အကြင်သူသည် မကောင်းမှုတစ်ခုခုကို မြင်တွေ့လျှင် ၎င်းကို ကိုယ်ထိလက်ရောက်ပြောင်းပေးသင့်ပေသည်။ အကယ်၍ (လက်ဖြင့်ပြောင်းပေးရန်) မတတ်စွမ်းနိုင်ခဲ့ပါမူ နှုတ်ဖြင့်ပြောင်းပေးရမည်။ ဤသို့နှုတ်လျှာဖြင့် တားမြစ်ရန်လည်း မတတ်စွမ်းနိုင်ခဲ့ပါမူ စိတ်နှလုံးဖြင့် မကောင်းထင်ပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ ဤမကောင်းမှုနှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်ထဲတွင် ပူပင်သောကထားရမည်။ ဤသည်မှာ အီမာန်၏ အနိမ့်ဆုံးအဆင့်ဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၉။ အမိန့်တော်ကို နာခံသူနှင့် မနာခံသူ၏ ပမာ

﴿ 9 ﴾ عَنِ السُّعْمَانِ بْنِ تَشْيِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَثَلُ الْقَائِمِ عَلَى حُدُودِ اللَّهِ وَالْوَاقِعِ فِيهَا كَمَثَلِ قَوْمٍ اسْتَهَمُوا عَلَى سَفِينَةٍ، فَأَصَابَ بَعْضُهُمْ أَعْلَاهَا وَبَعْضُهُمْ أَسْفَلَهَا، فَكَانَ الَّذِينَ فِي أَسْفَلِهَا إِذَا اسْتَقَوْا مِنَ الْمَاءِ مَرُّوا عَلَى مَنْ فَوْقَهُمْ فَقَالُوا: لَوْ أَنَّا خَرَقْنَا فِي نَصِيغِنَا خَرْقًا وَلَمْ نُؤْذِ مَنْ فَوْقَنَا، فَإِنْ يَتْرَكُوهُمْ وَمَا أَرَادُوا هَلَكُوا جَمِيعًا، وَإِنْ أَخَذُوا عَلَى أَيْدِيهِمْ نَجَوْا وَنَجَّوْا جَمِيعًا.

رواه البخاري، باب هل يفرع في القسمة والاستهام فيه؟ رقم: ٢٤٩٣.

ဟရေသ် နီအီမာန်ဗင်နီဗရီးဂီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အမိန့်တော်များကို နာခံကျင့်သုံးဆောက်တည်ကြသောသူများနှင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အမိန့်တော်များကို မနာခံငြင်းပယ်ကြသောသူများ၏ပမာသည် ဤသူများကဲ့သို့ဖြစ်ကြသည်။ (ထိုသူများသည် သင်္ဘောနှင့်အတူ လိုက်ပါစီးနင်းကြပြီး မဲစနစ်ဖြင့် နေရာသတ်မှတ်ကာ အချို့သူများမှာ သင်္ဘော၏အပေါ်ထပ်မှ လိုက်ပါစီးနင်းကြပြီး၊ အချို့သူများမှာ သင်္ဘောအောက်ထပ်မှ လိုက်ပါစီးနင်းကြ၏။ အောက်ထပ်မှလိုက်ပါစီးနင်းကြသူများသည် သောက်သုံးရေလိုအပ်လာပါက အပေါ်ထပ်သို့ သွားယူကြသည်။ ထိုသို့ယူဆောင်ရာတွင် အပေါ်ထပ်၌ထိုင်နေကြသောသူများအား ဖြတ်ကျော်၍ သွားကြရသည်။ သို့ရှိရာ ၎င်းအောက်ထပ်တွင်ရှိသူများက စဉ်းစားကြသည်မှာ အကယ်၍ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤအောက်ထပ်တွင်ပင် အပေါက်ဖောက်၍ သောက်သုံးရေယူကြလျှင် အဘယ်မျှကောင်းလိုက်ပေမည်နည်း။

ဤသို့ပြုလျှင် အပေါ်ထပ်မှသူများကို ဒုက္ခပေးရာလည်း မရောက်ချေ။ ဤအခြေအနေတွင် အကယ်၍အပေါ်ထပ်၌ ရှိသူများသည် အောက်ထပ်၌ရှိ နေသူများအား ဤအတိုင်းပစ်ထားခဲ့လျှင် ၎င်းအောက်ထပ်ရှိသူများ၏ အကြံအစည်ကို မတားမြစ်ဘဲနေခဲ့လျှင် (၎င်းတို့အား သဘောဝမ်းဗိုက်မှ အပေါက်ဖောက်ခွင့်ကို ပေးခဲ့မည်ဆိုလျှင်) ၎င်းသဘော၌ လိုက်ပါစီးနင်းကြသောသူများအားလုံး ပျက်စီးဆုံးရှုံးနစ်မြုပ်သွားကြလိမ့်မည်။ အကယ်၍ ၎င်းအောက်ထပ်ရှိသူများကို တားဆီးခဲ့ပါက (ဤသို့သဘောဝမ်းဗိုက်မှ အပေါက်ဖောက်ခွင့်မပေးခဲ့လျှင်မူ) မိမိကိုယ်တိုင်ရော အခြားခရီးသည်များအားလုံးကို အသက်ဘေးမှလွတ်မြောက် စေနိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤဟဒီးဆ်တော်တွင် ဒွန္နုယာကို သဘောတစ်စင်းဖြင့်ပမာပြထားသည်။ ထိုသဘောပေါ်တွင် စီးနင်းလိုက်ပါသူများသည် တစ်ဦး၏မှားယွင်းမှုဒဏ်ကို အခြားတစ်ဦးမခံစားဟူ၍မဖြစ်ပေ။ ဒွန္နုယာလူသားများသည် မျိုးနွယ်စုတစ်ခုပမာ၊ သဘောတစ်စင်းပေါ် လိုက်ပါသည့်ပမာ တူပေသည်။ ထိုသဘောပေါ်တွင် အမိန့်နာခံသူများ မနာခံသူများဟူ၍ အသီးသီးရှိကြစမြဲပင်။ အကယ်၍ မနာခံမှုများပြားလာပါက ၎င်းကြောင့်မနာခံသူများသာ ပျက်စီးမည်မဟုတ်ဘဲ ယင်းမနာခံသူများအပြင် မျိုးနွယ်စုနှင့် လောကကြီးတစ်ခုလုံး ယင်းဆိုးကျိုးကို ခံစားရမည်။ ထို့ကြောင့် လူ့ပတ်ဝန်းကျင်ကို ပျက်စီးမှုမှ ကာကွယ်ရန်အတွက် ကျူးလွန်မိုက်မဲမှုများကို တားဆီးပိတ်ပင်ရမည်။ အကယ်၍ ဤကဲ့သို့တားမြစ်ရေးကို မကြိုးစားပါက လူသားတစ်ရပ်လုံး အရှင်မြတ်၏ ပြစ်ဒဏ်စီရင်မှုတွင် သက်ရောက်ကြရပေမည်။

၁၀။ မတားမြစ်ခဲ့သော်

﴿ 10 ﴾ عَنْ الْفَرَسِ بْنِ عَمِيرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ اللَّهَ لَا يُعَذِّبُ الْعَامَّةَ بِعَمَلِ الْخَاصَّةِ حَتَّى تَعْمَلَ الْخَاصَّةُ بِعَمَلٍ تَقْدِرُ الْعَامَّةُ أَنْ تُغَيِّرَهُ، وَلَا تُغَيِّرَهُ، فَذَلِكَ حِينَ يَأْذُنُ اللَّهُ فِي هَٰذَا الْعَامَّةِ وَالْخَاصَّةِ.

رواه الطبرانی ورجاله ثقات، مجمع الروايات ٢٨/٧

ဟရေသ် အွရစ်ဗင်နီအမီးရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်တော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် လူအချို့၏ မိုက်မှားကျူးလွန်မှုများဖြင့် လူအားလုံးကို (ဤပြစ်မှု၌ မပါဝင်ကြသူများကို) အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ပေးတော်မမူချေ။ သို့ရာတွင် အကယ်၍ အမိန့်နာခံကျင့်ဆောက်တည်ကြသူများသည် တတ်စွမ်းနိုင်ပါလျက်နှင့် ဤသို့အမိန့်တော်များကို မနာခံဆန့်ကျင်နေကြသူများအား မတားမြစ်မပိတ်ပင်ဘဲ နေခဲ့ကြပါမူ ဤအဖြစ်၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အပြစ်ဒဏ်သည် လူအားလုံးအပေါ်သို့ ကျရောက်လာပေသည်။

(တွင်ရာနီ)

၁၁။ တစ်ဆင့်ပို့ချခံရသူက သာပိုမှတ်မိ

﴿ 11 ﴾ عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ (فِي حَدِيثِ طَوِيلٍ) عَنِ الرَّسُولِ ﷺ قَالَ: أَلَا هَلْ بَلَغْتُ؟ قُلْنَا: نَعَمْ! قَالَ: اللَّهُمَّ اشْهَدْ فَلْيَبْلَغِ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ، فَإِنَّهُ رَبُّ مُبْلَغٍ يَبْلَغُهُ مَنْ هُوَ أَوْعَى لَهُ.

رواه البخارى، باب قول النبي ﷺ لا ترجعوا بعدي كفارا.....، رقم: ٧٠٧٨

ဟရေသ် အဗူဗကရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဟဂျ်အချိန်ကာလ ဇွလ်ဟဂျ်လ(၁၀)ရက်နေ့တွင် မိနာအရပ်၌ ခွယ်ဗဟ်မိန့်ကြားရင်းအဆုံး၌ ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ ငါတမန်တော်မြတ်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အမိန့်တော်များကို အသင်တို့ထံ မပို့ချပေးခဲ့ဘူးလားဟု အမိန့်ရှိရာ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ)များ အားလုံးက ဆင့်ပို့ပေးခဲ့ပါသည်ဟု ဖြေကြားကြသည်။ (ဤသူများ၏ ဖြေကြားချက်အပေါ်) အို အလ္လာဟ်၊ ဤဝန်ခံချက်များကို သက်သေပြပါ။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဆက်လက်၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ ဤနေရာတွင် ရောက်ရှိနေကြသူများသည် ဤနေရာသို့ မရောက်ရှိကြသေးသောသူများအပေါ်သို့ တစ်ဆင့်ပြန်လည်ပို့ချကြပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ တစ်ခါတစ်ရံ ဤသို့ပို့ချပေးသူထက် တစ်ဆင့်ပို့ချခံရသူက အစွလာမ်သာသနာ့အသိပညာများကို သာပိုမှတ်မိသိရှိတတ်ကြပေသည်။ (ဗုဒ္ဓါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤဟဒီးဆ်တော်ဖြင့် အထူးမှာကြားသည်မှာ အလ္လာဟ်နှင့်ရရလ်၏စကားများ ကြားသိရသမျှကို မိမိထံ၌ဘဲ စုစည်းသိုမှီးထားရုံမဟုတ်ဘဲ အခြားသူများထံသို့ပါ ဆင့်ပွားစေလိုသည်။ မိမိမှ ကြားနာသူများသည် မိမိထက်ပို၍ ကျက်မှတ်ထားနိုင်ချေရှိသည်။

၁၂။ ကောင်းမှုညွှန်ကြား၊ မကောင်းမှုမြစ်တား

﴿ 12 ﴾ عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَأَمُرُّنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَنَنْهَوُنَّ عَنِ الْمُنْكَرِ أَوْ لَيُوشِكُنَّ اللَّهُ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عِقَابًا مِنْهُ ثُمَّ تَدْعُونَهُ فَلَا يَسْتَجِيبُ لَكُمْ.

رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن، باب ما جاء فى الامر بالمعروف والنهي عن المنكر، رقم: ٢١٦

ဟရေသ် ဟုဒိုင်ဖဟ်ဗင်နီယမာန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ငါ၏အသက်ကို စိုးပိုင်တော်မူသော အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ကစမ်း၊ အသင်တို့ ကောင်းမှုညွှန်ကြား မကောင်းမှုမြစ်တားအလုပ်ကို အထူးဂရုစိုက်၍ လုပ်ဆောင်ကြပါ။ သို့မဟုတ် မကြာမီအချိန်အတွင်း အလ္လာဟ်(ﷻ) ဘက်တော်မှ အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်များ ဆိုက်ရောက်လာပေလိမ့်မည်။ ထိုအချိန်တွင် အသင်တို့ ဒိုအာပြုတောင်းဆိုအသနားခံကြပါမူလည်း အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အသင်တို့၏ တောင်းဆိုဒိုအာကို လက်ခံတော်မူလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။

၁၃။ မကောင်းမှုကြီးထွားလွှမ်းမိုးလာလျှင်

﴿ 13 ﴾ عَنْ زَيْنَبِ بِنْتِ جَحْشٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَفَنَهْلِكَ وَلِفِينَا الصَّالِحُونَ؟ قَالَ: نَعَمْ إِذَا كَثُرَ الْخَبْثُ. رواه البخارى، باب ياجوج وما جوج، رقم: ٧١٣٥

ဟေရသ် ဂျဟရ်ဇာသမီး ဇိုင်နမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်မသည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) အား ယာရုလလွာဟ်(ﷺ) ကျွန်မတို့တွင် သူတော်ကောင်းများရှိနေသော်ငြားလည်း (ဤအခြေအနေမျိုးတွင်ပင်) ကျွန်မတို့သည် ပျက်စီးဒုက္ခရောက်ကြဦးမည်လားဟု မေးမြန်း လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဟုတ်မှန်၏။ အကယ်၍ မကောင်းမှုများ များပြား လွှမ်းမိုးလာလျှင် (ပျက်စီးကြရပေမည်။)

(ဗုခါရီ)

၁၄။ ဂျဟဒ်မှ လွတ်ကင်းသွားသော ယဟူဒီ ကလေးငယ်

﴿ 14 ﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ غُلامٌ يَهُودِيٌّ يَخْدُمُ النَّبِيَّ ﷺ فَمَرَضَ فَاتَّاهُ النَّبِيُّ ﷺ يَغُودُهُ، فَقَعَدَ عِنْدَ رَأْسِهِ فَقَالَ لَهُ: أَسْلِمَ، فَنَظَرَ إِلَى أَبِيهِ وَهُوَ عِنْدَهُ فَقَالَ لَهُ: أَطِيعَ أَبَا الْقَاسِمِ ﷺ، فَاسْلَمَ فَخَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ وَهُوَ يَقُولُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْقَذَهُ مِنَ النَّارِ. رواه البخارى، باب اذا اسلم الصبي فمات.....، رقم: ١٣٥٦

ဟေရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ယဟူဒီကလေးတစ်ဦးသည် တမန် တော်မြတ်(ﷺ) အား (ခိဒ်မသ်) ပြုစုလေ့ရှိသည်။ ထိုကလေးငယ် နာမကျန်းဖြစ်သောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ၎င်းကလေးငယ်ထံ လူမမာမေးသွားရောက်တော်မူခဲ့သည်။ တမန်တော် မြတ်(ﷺ) သည် ၎င်းကလေးငယ်၏ ခေါင်းရင်းဘက်တွင် ထိုင်တော်မူပြီးနောက် မွတ်စ်လင်မ်အဖြစ်ကို ခံယူလိုက်ပါဟု အမိန့်ရှိတော်မူလိုက်ပေသည်။ ထိုကလေးငယ်သည် အနီးရှိဖခင်အား မော့ကြည့်ရာ ဖခင်က အဗွလ်ကာစင်မ်၏ စကားကိုလက်ခံလိုက်ပါ။ သို့ရှိရာ ကလေးငယ်က အစ္စလာမ်ကိုလက်ခံလိုက်ပါသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၎င်းအိမ်မှ ပြန်သွားတော် မူလာသောအခါတွင် အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ ချီးမွမ်းခြင်းအပေါင်းသည် အရှင်မြတ်အတွက်သာ ဖြစ်တော်မူပေသည်။ ထိုအရှင်မြတ်က ၎င်းကလေးငယ်ကို ဂျဟဒ်ခံရဲဘုံ၏မီးဘေးမှ ကယ်တင် တော်မူခဲ့ပေသည်။

(ဗုခါရီ)

၁၅။ ‘နီအ်မသ်’ စည်းစိမ်အပေါင်း၏ ဘဏ္ဍာတော်သိုက်

﴿15﴾ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّ هَذَا الْخَيْرَ خَزَائِنٌ، وَلِلْكَ الْخَزَائِنِ مَفَاتِيحُ فَطُوبَى لِعَبْدٍ جَعَلَهُ اللَّهُ مِفْتَاحًا لِلْخَيْرِ مَغْلَقًا لِلشَّرِّ وَوَيْلٌ لِعَبْدٍ جَعَلَهُ اللَّهُ مِفْتَاحًا لِلشَّرِّ مَغْلَقًا لِلْخَيْرِ

رواه ابن ماجه، باب من كان مفتاحا للخير، رقم: ၂၃၈

ဟဇရသ် စဟလ်ဗင်နီစအဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤအစွလာမ်သာသနာသည် ‘နီအ်မသ်’ စည်းစိမ်ချမ်းသာအပေါင်း၏ ဘဏ္ဍာတော်တိုက်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုစည်းစိမ်ချမ်းသာ ဘဏ္ဍာတော်တိုက်၌ သော့ရှိပေသည်။ ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်များအဖို့ သတင်းကောင်းကို နာယူကြပါ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ကောင်းမှုများ၏ သော့တံနှင့် မကောင်းမှုများ၏ သော့ခလောက်အဖြစ် ချီးမြှင့်တော်မူသော ဆိုလိုသည်မှာ (ဟေဒါယသ်) တရားလမ်းမှန်အတွက် အကြောင်းခံအဖြစ် ပြုပေးတော်မူခြင်းခံရသောသူများသည် ကောင်းချီးသတင်းကို နာယူကြပါ။ ထို့နောက် ဤကဲ့သို့သောသူများအဖို့မှာမူ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုသာရှိပေသည်။ အကြင်သူများကို အရှင်မြတ်က မကောင်းမှုများ၏ သော့တံနှင့်ကောင်းမှုများ၏ သော့ခလောက်အဖြစ် ချီးမြှင့်တော်မူခဲ့၏။ ဆိုလိုသည်မှာ မကောင်းမှုများ၏ အကြောင်းခံအဖြစ် ပြုပေးခြင်းခံခဲ့ရလေသည်။ (အိဗ်နေဟ်ဗ်ဗာနီ)

၁၆။ တမန်တော်ဒိုအာ

﴿16﴾ عَنْ جَرِيرِ بْنِ رَجَاءٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: وَلَقَدْ شَكُوتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ أَنِّي لَا أَثْبُتُ عَلَى الْخَيْلِ فَضَرَبَ بِيَدِهِ فِي صَدْرِي وَقَالَ: اللَّهُمَّ بَنِّتْهُ وَاجْعَلْهُ هَادِيًا مَهْدِيًا.

رواه البخارى، باب من لا يثبت على الخيل ١/ ٣/ ١١٠ دار ابن كثير، دمشق

ဟဇရသ် ဂျရီးရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ခါက ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ကျွန်တော်သည် မြင်းကို ကျွမ်းကျင်စွာ မစီးတတ်ကြောင်း ပြောဆိုသည်တွားခဲ့သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်တော်၏ရင်ဘတ်ကို လက်ဖြင့်ပုတ်၍ အိုအလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ဤသူကို မြင်းစီးကျွမ်းကျင်သူအဖြစ် ပြုပေးသနားတော်မူပါ။ ထိုသူကိုယ်တိုင်လည်း လမ်းမှန်ပေါ်၌ ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်စွာ လျှောက်လှမ်းနိုင်သကဲ့သို့ပင် အခြားသူများအားလည်း လမ်းမှန်တရားကို ပြသညွှန်ကြားနိုင်သူအဖြစ် ပြုပေးသနားတော်မူပါဟု ဒိုအာပြုပေးခဲ့သည်။ (ဗုခါရီ)

၁၇။ သေးသိမ်သူ

﴿ 17 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يَخْفِرُ أَحَدُكُمْ نَفْسَهُ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَيْفَ يَخْفِرُ أَحَدُنَا نَفْسَهُ؟ قَالَ: يَرَى أَمْرًا، اللَّهُ عَلَيْهِ فِيهِ مَقَالٌ، ثُمَّ لَا يَقُولُ فِيهِ، فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: مَا مَنَعَكَ أَنْ تَقُولَ فِي كَذَا وَكَذَا؟ فَيَقُولُ: خَشْيَةُ النَّاسِ، فَيَقُولُ: فَأَيُّيَ، كُنْتَ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَى.

رواه ابن ماجه، باب الامر بالمعروف والنهي عن المنكر، رقم: ၄၀၀၈

ဟရေသ် အဗူအီဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အသင်တို့အထဲမှ မည်သူမဆို မိမိကိုယ်ကို မစွမ်းနိုင်သူ၊ သိမ်ငယ်သူဟု မထင်မှတ် ကြနှင့်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်များက မိမိကိုယ်ကို မစွမ်းနိုင်သူ၊ သိမ်ငယ်သူဟု ထင်မှတ်ခြင်း မှာ အဘယ်အရာကို ဆိုလိုပါသနည်းဟု ပြန်လည်၍ မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ အမိန့်ရှိတော် မူသည်မှာ အကြင်သူသည် ကိစ္စတစ်ခုကို တွေ့မြင်ခဲ့သည်။ ၎င်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အရှင် မြတ်က ၎င်းသူအပေါ် ပြုပြင်ရေးတာဝန် ချီးမြှင့်ပေးကမ်းတော်မူပေသည်။ သို့ရာတွင် ဤအမှု ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သို့မျှပြောဆိုသွန်သင်ဆုံးမမှု မပြုခဲ့လျှင် အရှင်မြတ်သည် ဤသို့မပြော ဆိုခဲ့သူအား ကိယာမသ်နေ့တွင် မေးမြန်းစစ်ဆေးတော်မူလိမ့်မည်မှာ အသင့်အား မည်သည့် အကြောင်းခံများက ဤအမှုကိစ္စများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မပြောဆိုမဆုံးမရန် တားဆီးပိတ်ပင်ခဲ့ သနည်း။ ထိုအခါ ၎င်းသူက ထိုသူများသည် ကျွန်တော်မျိုးအား ဒုက္ခပေးနှိပ်စက်ကြမည်ကို စိုးရိမ်သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်ဟု ဖြေကြားလိမ့်မည်။ ထိုအခါ အရှင်မြတ်က အသင်စိုးရိမ် ကြောက်ရွံ့ရန် အထိုက်တန်ဆုံးသောသူမှာ ငါအရှင်မြတ်သာဖြစ်ကြောင်း အမိန့်ရှိတော်မူပေ လိမ့်မည်။

(အိဗ်နေမာဂျဟ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ဘက်တော်မှ ဤသို့မကောင်းမှုများကို တားမြစ်ပိတ်ပင်ကြ ရန်အတွက် ကျွန်ုပ်တို့အပေါ်တွင် တာဝန်ပေးအပ်ထားပြီးဖြစ်ရာ ဤသို့လူတို့အား ကြောက်ရွံ့ စိုးရိမ်မှုဖြင့် ဤတာဝန်ကို မကျေပွန်ခြင်း၊ မကျင့်သုံးခြင်းသည်သာ မိမိကိုယ်ကို မစွမ်းနိုင်သူ၊ သေးသိမ်သူဟု ယူဆထင်မြင်ခြင်းမည်၏။

၁၈။ မကောင်းမှုတားမြစ်လော့

﴿ 18 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ أَوَّلَ مَا دَخَلَ النَّفْسُ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَ الرَّجُلُ يَلْقَى الرَّجُلَ فَيَقُولُ: يَا هَذَا! اتَّقِ اللَّهَ وَدَعْ مَا تَصْنَعُ، فَإِنَّهُ لَا يَجِلُّ لَكَ، ثُمَّ يَلْقَاهُ مِنَ الْغَدِ، فَلَا يَمْنَعُهُ ذَلِكَ أَنْ يَكُونَ أَكْيَلَهُ وَشَرِبَهُ وَقَعِيدَهُ، فَلَمَّا فَعَلُوا ذَلِكَ صَرَبَ اللَّهُ قُلُوبَ بَعْضِهِمْ بِبَعْضٍ، ثُمَّ قَالَ: "لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى بْنِ مَرْيَمَ". إِلَى قَوْلِهِ. "فَيَسْفُونَ" [المائدة: 78-81] ثُمَّ قَالَ: كَلَّا وَاللَّهِ! لَتَأْمُرُنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَلَتَأْخُذُنَّ عَلَى يَدَيِ الظَّالِمِ، وَلَتَأْطِرُنَّهُ عَلَى الْحَقِّ أَطْرًا، وَلَتَقْصُرُنَّهُ عَلَى الْحَقِّ قَصْرًا.

رواه ابو داود، باب الامر بالنهاي، رقم: 4336

ဟဇရသ် အဝိဒ္ဓလ္လာဟ်ပင်နိမတ်စ်အူဒ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဗနီအစ္စရာအီလ်မျိုးနွယ်တို့တွင် ပထမဦးဆုံးသော ချိုယွင်းအားနည်းချက် ဤသို့ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး တွေ့ဆုံကြသောအခါ မိတ်ဆွေ၊ အလ္လာဟ် ﴿﴾ အား ကြောက်ရွံ့လော့။ အသင်ကျူးလွန်နေသောအလုပ်ကို စွန့်လွှတ်လော့။ အကြောင်းမှာ ထိုအလုပ်သည် တရားတော်အရ ပြုပိုင်ခွင့်မရှိသောကြောင့်ဖြစ်၏။ ပြီးနောက် ထပ်မံ၍ ပြန်လည် ဆုံတွေ့ကြသောအခါ၌မူ ၎င်းသူသည် မိမိဆုံးမစကားကို မနာခံအပြစ်ဂိုနာဟ်ကို မရှောင်ကြဉ်ခဲ့သော်ငြားလည်း မိမိနှင့်ရင်းနှီးခင်မင်မှုကြောင့် နဂိုအတိုင်းပင် ဆက်လက်၍ အတူတကွ နေထိုင်စားသောက်သွားလာဆက်ဆံနေခဲ့ကြသည်။ လူအများစုတွင် ဤသို့မကောင်းမှုများ များပြားလွှမ်းမိုးလာသောအခါ ကောင်းမှုညွှန်ကြား၊ မကောင်းမှုမြစ်တားသော လုပ်ငန်းကို စွန့်လွှတ်လိုက်ကြပေသည်။

ထိုအခါ အရှင်မြတ်သည် အမိန့်နာခံသူများ၏ နှလုံးသားကိုလည်း အမိန့်မနာခံဆန့်ကျင်ကြသူများ၏ နှလုံးသားများကဲ့သို့ မာကြောစေတော်မူလိုက်ပေသည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ သည် အာယသ်တော်များဖတ်တော်မူသည်။ (ပထမနှစ်အာယသ်၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ဤသို့ဖြစ်သည်) ဗနီအစ္စရာအီလ်မျိုးနွယ်ပေါ်သို့ ဟဇရသ်ဒါဂူဒ်နှင့်ဟဇရသ်အီစာ ﴿﴾ တို့၏နှုတ်ဖြင့် ကျိန်ဆဲမှုပြုခဲ့ပေသည်။ အကြောင်းမှာ ၎င်းတို့သည် အမိန့်တော်များကို မနာခံကြသည်သာမက စည်းဖောက်ကျူးလွန်ခဲ့ကြပေသည်။ ကိုယ်တိုင်အပြစ်ကျူးလွန်နေသည့် မကောင်းမှုမျိုးကိုမူ တစ်ဦးကို တစ်ဦး တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်းများမပြုကြ။ ၎င်းတို့ထံသို့ ဤသို့အထင်အရှားစည်းဖောက်ကျူးလွန်မှုများ များပြားလာခဲ့ပေသည်။ ထို့နောက် တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ သည် အထူးသတိပြုရန် အမိန့်ပေးခဲ့သည်မှာ အသင်တို့ မုချကောင်းမှုညွှန်ကြားကြ၊ မကောင်းမှုများကို တားမြစ်ကြ၊ ဇွာလင်မိမတရားသူများအား ၎င်းတို့ကျူးလွန်သော မတရားမှုများမှ တားမြစ်ကြ၊ ၎င်းတို့အား

တရားမျှတမှု မှန်ကန်မှုဘက်သို့ ဆွဲဆောင်ကြ။ ၎င်းတို့အား စည်းကမ်းဘောင်အပေါ် ရပ်တည်နိုင်စေရန် ကြိုးပမ်းကြပါ။ (အဗူဒါဂူဒ်)

၁၉။ အာယသ်တော်၏ ဆိုလိုရင်းမှာ

﴿ 19 ﴾ عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ! إِنَّكُمْ تَقْرَأُونَ هَذِهِ الْآيَةَ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسُكُمْ﴾ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ ﴿[المائدة: ١٠٥]، وَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ النَّاسَ إِذَا رَأَوْا الطَّالِمَ فَلَمْ يَأْخُذُوا عَلَى يَدَيْهِ أَوْ شَكَ أَنْ يَعْمَهُمُ اللَّهُ بِعِقَابٍ مِنْهُ. رواه الترمذی وقال: حديث صحيح، باب ماجاء فی نزول العذاب إذا لم یغیر المعکر، رقم: ۲۱۶۸

ဟဇရတ် အဗူဗကာရ်ဆွဒ္ဒီးက ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ အို အီမာန်ရှင်တို့ မိမိတို့ကိုယ်ကို သောကထားကြ။ အကယ်၍ အသင်တို့ကိုယ်တိုင် ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်သောလမ်းပေါ်၌ လျှောက်လှမ်းနေကြပါမူ အခြားသူများ၏ လမ်းမှားချွတ်ချော်မှုဖြင့် အသင်တို့အပေါ်၌ မည်သို့မျှ ဆုံးရှုံးနစ်နာမှု ဖြစ်ပေါ်လာကြလိမ့်မည်မဟုတ်ချေဟူ၍ တင်ပြသည်။ ပြီးနောက် ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ ဤသို့မိန့်မြှောက်သည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူတို့သည် မတရားကျူးလွန်သူ ဇာလင်မ်များအား မတရားကျူးလွန်မှုများမှ တားမြစ်ခြင်းမရှိသော် ၎င်းတို့အားလုံးအပေါ်သို့ အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်တော်မူမည့် အချိန်ကာလသည် မဝေးတော့ပြီဖြစ်သည်။ ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဇရတ် အဗူဗကာရ် ﴿﴾ ၏ အဆိုမှာ ဤသို့ဖြစ်၏။ အသင်တို့အာယသ်တော်၏ ဆိုလိုချက်ကို ဤသို့လူသားသည် မိမိကိုယ်တိုင် ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်သော တရားလမ်းပေါ်၌ ရှိနေခဲ့ပါမူ ၎င်းသူအဖို့ ကောင်းမှုညွှန်ကြား မကောင်းမှုမြစ်တားထားသော အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်ရန်အရေးမကြီးတော့ပါ။ အကြောင်းမှာ အခြားသူ၏လမ်းမှား ချွတ်ချော်နေမှုများအတွက် အသင်တို့အား မေးမြန်းစစ်ဆေးလိမ့်မည်မဟုတ်ဟု ယူဆနေကြပါသလော။ ဟဇရတ် အဗူဗကာရ် ဆွဒ္ဒီးက ﴿﴾ သည် ဟဒီးဆ်တော်ကို ဆင့်ပြန်ပြီး အထက်ပါအာယသ်တော်များအား အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူပုံ၊ ယူဆချက် မှားယွင်းနေမှုကို ရှင်းပြခဲ့ပေသည်။ သို့ဖြင့် ဤအချက်ထင်ရှားပေါ်လွင်လာသည်မှာ အဆုံးစွန်သော အတိုင်းအတာထိ မကောင်းမှုများကို တားမြစ်ပိတ်ပင်ရန်မှာ ဤအွမ္မသ်၏ အလွှာစုံမှ လူသားတိုင်း၏ တာဝန်ပင်ဖြစ်လေသည်။ အာယသ်တော်၏ဆိုလိုချက်အမှန်မှာ အို အီမာန်ရှင်တို့ မိမိတို့ကိုယ်ကို မိမိတို့ပြုပြင်ကြရန် သောကထားကြ။ အသင်တို့ ဒီးနီလမ်းကြောင်းပေါ်၌ လျှောက်လှမ်းရမည့်ပုံစံမှာ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်လည်း ပြုပြင်မှုရရန် ကြိုးစားကြပါ။ အခြားသူများလည်း ဤပြုပြင်မှုလမ်းကြောင်းပေါ်သို့ ရောက်ရှိလာစေရန် အသင်တို့ ကြိုးစားကြပါ။ ထိုသို့ကြိုးစားသော်ငြားလည်း ထိုသူတို့သည် လမ်းမှား၌ပင် ဆက်လက်ရပ်တည်နေခဲ့ပါမူ ထိုအခါတွင် ထိုသူ၏လမ်းမှားချွတ်ချော်နေမှုဖြင့် အသင်တို့အပေါ်တွင် မည်သို့မျှနစ်နာဆုံးရှုံးမှုဖြစ်ပေါ်စေလိမ့်မည်မဟုတ်တော့ချေ။ (ဗယာနွလ်ကုရ်အာနီ)

၂၀။ နှလုံးသားအလင်း

﴿ 20 ﴾ عَنْ حَدِيثَةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: تُغَرَضُ الْفِتْنُ عَلَى الْقُلُوبِ كَالْحَصِيرِ غَوْدًا غَوْدًا، فَأَيُّ قَلْبٍ أَشْرَبَهَا نُكِتَ فِيهِ نُكْتَةٌ سَوْدَاءٌ، وَأَيُّ قَلْبٍ أَنْكَرَهَا نُكِتَ فِيهِ نُكْتَةٌ بَيْضَاءٌ، حَتَّى تَصِيرَ عَلَى قَلْبَيْنِ، عَلَى أَيْبَضَ مِثْلَ الصُّفَاءِ، فَلَا تَضُرُّهُ فِتْنَةٌ مَا دَامَتِ السَّمَوْتُ وَالْأَرْضُ، وَالْآخَرُ أَسْوَدُ مِرْبَادًا كَالْكُوزِ مُجْحِيًا لَا يَعْرِفُ مَغْرُوفًا وَلَا يُنْكِرُ مُنْكَرًا إِلَّا مَا أَشْرَبَ مِنْ هَوَاهُ.

رواه مسلم، باب رفع الامانة والايمان من بعض القلوب..... رقم: ၃၆၉

ဟရေသ် ဟုခိုင်ဖတ် (ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူအများ၏နှလုံးသားများထဲသို့ ဤကဲ့သို့သော ဖစ်သ်နာပြဿနာများ အဖက်ဖက်မှ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဆက်တိုက်ဝင်ရောက်လာကြလိမ့်မည်။ ဥပမာ ဖျာနီးချောများသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု လိမ်ယှက်ပေါင်းဖက်ဆက်သွယ်နေကြသကဲ့သို့ပင်ဖြစ်ချေသည်။ ထို့ကြောင့် အကြင်နှလုံးသားသည် ထိုဖစ်သ်နာအမှုကိစ္စများမှ တစ်စုံတစ်ရာကို လက်ဆင့်ခံလိုက်လျှင် ၎င်းနှလုံးသား၌ အမဲပျောက်တစ်ခုထင်ကျန်သွားပေမည်။ အကယ်၍ အကြင်နှလုံးသားသည် ဤအမှုကိစ္စတစ်စုံတစ်ရာကို ငြင်းပယ်လက်မခံခဲ့လျှင် ထိုနှလုံးသားတွင် အဖြူရောင်အစက်အပျောက်ထင်ကျန်သွားလိမ့်မည်။ ဤသို့ဖြင့် နှလုံးသားများသည် နှစ်မျိုးနှစ်စား ကွဲသွားပေလိမ့်မည်။ တစ်မျိုးမှာ အဖြူရောင် ကျောက်ကဲ့သို့ဖြစ်ပြီး (မိုးနှင့်မြေတည်ရှိနေသရွေ့) ၎င်းတို့အား မည်သည့်အမှုကိစ္စမျှ ဆုံးရှုံးနစ်နာစေလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (ဆိုလိုသည်မှာ ကျောက်ဖြူ၌ ၎င်းမျက်နှာပြင် ချောမွတ်ပြောင်လက်နေသည့်အတွက်ကြောင့် မည်သည့်အရာဝတ္ထုမြူမှုန်မျှပင် ထိုကျောက်တုံးပေါ်တွင် မတင်ရှိနိုင်ကြသကဲ့သို့ပင်။ အကြင်သူ၏ နှလုံးသားတွင် အိမာန်သည် ခိုင်မာမြဲမြံစွာ တည်ရှိနေမှုကြောင့်ပင် မည်သည့်ဖစ်သ်နာ အမှုကိစ္စများပင်ဖြစ်စေ၊ ၎င်းနှလုံးသားအပေါ်သို့ အစရိုးရှုဝင်ရောက်နိုင်မှု မရှိနိုင်ချေ။) ဒုတိယတစ်မျိုးမှာမူ ဂိုနာဟ် ကျူးလွန်မှုများကြောင့် နှလုံးသားကို မဲနက်သွားစေသည်။ ထို့အပြင် မှောက်ထားသော ပန်းကန်ထဲတွင် မည်သည့်အရာမျှ မကျန်ရှိသကဲ့သို့ပင် နှလုံးသားတွင် အပြစ်ဂိုနာများကို ရွံ့ရှာမုန်းတီးမှုနှင့် အိမာန်၏နှူးရ်အလင်းရောင်တို့သည် မကျန်ရှိနိုင်တော့ချေ။ ဤအတွက်ကြောင့်ပင် ၎င်းနှလုံးသားသည် ကောင်းမှုကိုလည်း ကောင်းမှုပါဟုလည်းကောင်း၊ မကောင်းမှုကိုလည်း မကောင်းမှုပါဟုလည်းကောင်း၊ မသိရှိနိုင်တော့ချေ။ ဤသည်သာမက မိမိနှလုံးသား၌ ခိုအောင်းနစ်မြုပ်နေသော စိတ်၏အလိုဆန္ဒအတိုင်းသာ ပြုမူကျင့်ကြံတော့မည်ဖြစ်သည်။

၂၁။ ဆူဟာဗ် (၅၀) ၏ အကျိုးဆဝါဏ်

﴿ 21 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَيَّةَ الشَّعْبَانِيِّ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ : سَأَلْتُ أَبَا ثَعْلَبَةَ الْخَثَنِيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :
 قُلْتُ : يَا أَبَا ثَعْلَبَةَ : كَيْفَ تَقُولُ فِي هَذِهِ الْآيَةِ ؟ (عَلَيْكُمْ أَنْفُسُكُمْ) قَالَ : أَمَا وَاللَّهِ لَقَدْ سَأَلْتُ
 عَنْهَا خَبِيرًا ، سَأَلْتُ عَنْهَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ : بَلِ انْتَمِرُوا بِالْمَعْرُوفِ ، وَتَنَافُوا عَنِ
 الْمُنْكَرِ ، حَتَّى إِذَا رَأَيْتَ شَيْئًا مَطَاعًا ، وَهُوَ مُتَّبَعٌ ، وَذُنُوبًا مُؤْتَرَةً ، وَإِعْجَابٌ كُلِّ ذِي رَأْيٍ
 بِرَأْيِهِ ، فَعَلَيْكَ يَغْنَى بِنَفْسِكَ ، وَدَعْ عَنْكَ الْعَوَامَ ، فَإِنَّ مِنْ وَرَائِكُمْ أَيَّامَ الصَّبْرِ ، الصَّبْرُ فِيهِ
 مِنْ قَبْضٍ عَلَى الْحِمْرِ ، لِلْعَامِلِ فِيهِمْ مِنْ أَجْرِ خَمْسِينَ رَجُلًا يَعْمَلُونَ مِثْلَ عَمَلِهِ فَقَالَ
 (أَبُو ثَعْلَبَةَ) : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! أَجْرُ خَمْسِينَ مِنْهُمْ ، قَالَ : أَجْرُ خَمْسِينَ مِنْكُمْ .

رواه أبو داود ، باب الامر بالنهي ، رقم : 4341

ဟရေဝ် အဗူအမိုင်ယတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် အဗူစအ်လဗဟ် ခိုရှနီ(ﷺ) အား အသင်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အမိန့်တော်

“အသင်တို့ မိမိတို့အတွက်သာ မိမိတို့သောကထားကြပါ” ဟူသော အာယသ်တော် နှင့်ပတ်သက်၍ အဘယ်သို့ယူဆပါသနည်းဟု မေးမြန်းရာ ၎င်းက အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကစမ်၊ အသင်သည် ဤအာယသ်တော်နှင့်ပတ်သက်၍ ကောင်းမွန်ပြည့်စုံစွာ သိကျွမ်းနားလည်သူထံ၌ လာရောက်မေးမြန်းနေခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် ဤအာယသ်တော်နှင့်ပတ်သက်၍ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ ဤအာယသ်တော်သည် (မိမိတို့အတွက်သာ သောကထားကြပါဟု ဆိုလိုသည်မဟုတ်ပါ။) သို့ရာတွင် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ကောင်းမှုဘက်သို့ဖိတ်ခေါ်ကြ။ မကောင်းမှုများမှ တားမြစ်ကြ။ အဘယ်မျှအတိုင်းဟူမူ အသင်တို့ တွေ့မြင်ကြလိမ့်မည်။ လူတို့၌ အများစုတွင် စေးနဲတွန့်တိုမှုများဖြစ်ပေါ်မည်။ လိုအင်ဆန္ဒရမှုများကိုသာ ဖြည့်ဆည်းကြလိမ့်မည်။ ဒုန္နယာရေးကို အစွလာမ်သာသနာရေးထက် ဦးစားပေးကြလိမ့်မည်။ လူတိုင်းသည် မိမိ၏ အကြံဉာဏ်ကို နှစ်သက်လက်ခံကြလိမ့်မည်။ (သူတစ်ပါး၏ အကြံဉာဏ်ကို လက်ခံကြလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။) ထိုအချိန်သို့ရောက်ရှိလာခဲ့ပါမူ လူအများနှင့်ခွဲခွာ၍ မိမိကိုယ်မိမိ ပြုပြင်မှု ရရှိရန်သောကထားကြပါလေ။ အကြောင်းမှာ နောက်ဆုံးခေတ်သမယ၌ ဤကဲ့သို့သော နေ့မျိုး ကြုံတွေ့လာရလိမ့်မည်။ ထိုနေ့တွင် ဒီးနီပေါ်၌ မြေဓာတ်ရပ်တည်ပြီး အမလ်ပြုကျင့် ဆောက်တည်ခြင်းသည် အဘယ်မျှခက်ခဲလာမည်ဟူမူ မီးခဲကို ကိုင်ထားရသကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့မျိုးတွင် အစွလာမ်သာသနာအမှုကိစ္စတစ်စုံတစ်ရာကို ကျင့်သုံးဆောက်တည်ခြင်းဖြင့် ရရှိမည့် အကျိုးဆဝါဏ်သည် လူ(၅၀)ကျင့်သုံးဆောက်တည်သည့် ဆဝါဏ်ကဲ့သို့ များပြားပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါ အဗူစအ်လဗဟ်(ﷺ) က ယာရုလ္လာဟ်(ﷻ) ၎င်းတို့အထဲမှ လူ(၅၀)၏ဆဝါဏ်ကို ဆိုလိုပါသလော။

(သို့မဟုတ် ကျွန်တော်မျိုးတို့အထဲမှ လူ(၅၀)၏ ဆဝါမ်ကို ဆိုလိုပါသလော။ အကြောင်းမှာ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များ၏ အကျိုးဆဝါမ်သည် အလွန်များပြားလှပေသည်ဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ အသင်တို့အထဲမှ (ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) (၅၀)ရရှိမည့်)အကျိုးဆဝါမ်မျိုးကို ၎င်းသူတစ်ဦးတည်းအား ချီးမြှင့်တော်မူမည်။

(အဗူဒါဝူဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ နောက်ဆုံးခေတ်သမယ၌ အမလ်ကောင်းမှု ပြုကျင့်ဆောက်တည်သော သူသည် ဤသို့သီးခြားသည့် အခွင့်ထူးများကြောင့် ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များထက် အဆင့်အတန်း သာပိုသွားသည်ကို မဆိုလိုချေ။ အမှန်စင်စစ် ဆွဟာဗဟ်များသည် ကျန်သော အွမ္မသ်သား အားလုံးထက်သာပိုမွန်မြတ်လေသည်။

ဤဟဒီးဆ်တော်အရ သိရသည်မှာ ကောင်းမှုညွှန်ကြား၊ မကောင်းမှုမြစ်တားသော အလုပ်ကို ပြုလုပ်နေရန်မှာ အလွန်အရေးကြီးပေသည်။ သို့ရာတွင် အကယ်၍ အမှန်တရားကို နာယူလက်ခံကျင့်သုံးသူ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မရှိတော့လျှင်မူ တစ်ကိုယ်တည်းသီးခြားနေရန် အမိန့်ရှိပေသည်။ အရှင်မြတ်၏အသနားတော်မြတ်ဖြင့် ယခုအချိန်ထိ ထိုကဲ့သို့သော အခြေအနေ မျိုးမဆိုက်ရောက်သေးပေ။ အကြောင်းမှာ ယခုခေတ်ကာလတွင် အွမ္မသ်ထဲ၌ အမှန်တရားကို နာခံကျင့်သုံးဆောက်တည်သည့် အရည်အချင်းအများအပြားရှိနေပေသေးသည်။

၂၂။ လမ်း၏ဝတ္တရားများ

﴿ 22 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : إِيَّاكُمْ وَالْجُلُوسَ بِالطَّرَافَاتِ فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! مَا لَنَا مِنْ مَجَالِسَنَا بَدُّ تَحَدَّثُ فِيهَا ، فَقَالَ : فَإِذَا آيَيْتُمْ أَلَا الْمَجْلِسَ فَأَغْطُوا الطَّرِيقَ حَقَّهُ قَالُوا : وَمَا حَقُّ الطَّرِيقِ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : غَضُّ الْبَصَرِ ، وَكَفُّ الْأَذَى ، وَرَدُّ السَّلَامِ ، وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ ، وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ .

رواه البخارى، باب قول الله تعالى: يا أيها الذين آمنوا لا تدخلوا بيوتًا... رقم: ၆၂၃၄

ဟဇရသ် အဗူစအိဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က လမ်းပေါ်တွင် မထိုင်ကြနှင့်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူရာ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ)များက ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်တော်မျိုးတို့ လမ်းပေါ်ထိုင်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးတို့တွင် ဤလမ်း၌ပင် ထိုင်၍ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး စကားစမြည်ပြောဆိုရပါသည်ဟု ပြန်လည်လျှောက်ထားကြသည်။ ထိုအခါ ရုလ္လလ္လာဟ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ အကယ်၍ လမ်း၌ထိုင်ကြပါမူ လမ်း၏ဝတ္တရားကိုလည်း ကျေပွန်ကြပါ။ ထိုအခါ ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) လမ်း၏ဝတ္တရားများသည် အဘယ်အရာများပါနည်းဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မျက်လွှာအရှုကို

အောက်သို့ချထားခြင်း၊ ဘေးဒုက္ခဖြစ်စေသော ဆူးငြောင့်ခလုတ်များကို လမ်းမှဖယ်ရှားပေးခြင်း (သို့မဟုတ် မိမိကိုယ်တိုင်ပင် အခြားသူများအား ဘေးဒုက္ခအနှောင့်အယှက်မဖြစ်စေရန် ရှောင်ရှားခြင်း) စလာမ်ကို တုံ့ပြန်အဖြေပေးခြင်းနှင့် ကောင်းမှုညွှန်ကြား၍ မကောင်းမှုမှ မြစ်တားခြင်း တို့ဖြစ်လေသည်။ (ဗုခါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ)များက ဆိုလိုသည်မှာ ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် လမ်း၌ထိုင်ကြခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ရန် မလွယ်ကူလှပါ။ အကြောင်းမှာ ကျွန်ုပ်တို့တွင် ဤသို့စုဝေးနေထိုင်ကြရန် နေရာထိုင်ခင်းမရှိကြသောကြောင့်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့အထဲမှ လူအချို့သည် မည်သည့်နေရာ၌ ဆုံကြသည်ဖြစ်စေ၊ ထိုနေရာ၌ပင် ဝိုင်းဖွဲ့ထိုင်လိုက်ကြသည်။ ထို့နောက် အချင်းချင်းဒွန္နုယာနှင့်အာခေရသ်အရေးကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်၍ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကြပါသည်။ တစ်ဦးအခြေအနေကို တစ်ဦးက မေးမြန်းကြပါသည်။ အကယ်၍ တစ်ဦးတစ်ယောက် မကျန်းမာပါက ဆေးဝါးရွေးချယ်ပေးကြသည်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မသင့်မြတ်မှုများဖြစ်နေကြမှု ပြေလည်သွားရန် ဖြန့်ဖြေပေးကြပါသည်။ (မဖွာဟေရေဟပ်က်)

၂၃။ တမန်တော်နောက်လိုက်မဟုတ်သူ

﴿ 23 ﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَيْسَ مِنْ مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيُوقِرْ كَبِيرَنَا وَيَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ.

رواد الترمذى وقال: هذا حديث حسن غريب، باب ما جاء فى رحمة الصبيان، رقم: ၁၉၂၁

ဟရေသ် အိမ်နေအဗ္ဗာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိတို့၏ငယ်ရွယ်သောသူများအပေါ် မသနား၊ ကြီးသူများအပေါ် မရှိသေ မလေးစားခဲ့ပါမူ ၎င်းပြင် ကောင်းမှုကိုလည်း မညွှန်ကြား၊ မကောင်းမှုကိုလည်း မတားမြစ်ခဲ့ပါမူ ထိုသူသည် ကျွန်ုပ်၏နောက်လိုက် အနွံတာခံသူများတွင် မပါဝင်ချေ။ (မဖွာဟေရေဟပ်က်)

၂၄။ အစားထိုးပေးလျော်စရာ

﴿ 24 ﴾ عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: فِتْنَةُ الرَّجُلِ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ وَوَلَدِهِ وَجَارِهِ تَكْفِيرُهَا الصَّلَاةُ وَالصَّدَقَةُ وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ.

(الحديث) - رواه البخارى، باب الفتنة التى تموج كموج البحر، رقم: ၇၀၉၆

ဟရေသ် ဟုဒိုင်ဖဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသည် မိမိ၏ဇနီး၊ ဥစ္စာပစ္စည်း၊ သားသမီးနှင့် ဆွေမျိုးသားချင်း၊ အိမ်နီးချင်းတို့၏

တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ပတ်သက်၍ လျော့နည်းချက်များနှင့် ဂိုဏ်းဟုများ ကျူးလွန်မိပါက ထိုသူ ပြုကျင့်ဆောက်တည်ခဲ့သော နမာဏ် ဆွဒကတ်နှင့် ကောင်းမှုညွှန်ကြား မကောင်းမှုဖြစ်တား ခြင်း စသည်တို့သည် အထက်ပါ ချို့ယွင်းခဲ့မှုများအတွက် အစားထိုးပေးလျော်စရာ ဖြစ်သွားသည်။

(ဗုဒ္ဓါရီ)

၂၅။ အရောင်မပြောင်းသောမျက်နှာ

﴿ 25 ﴾ عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : أَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى جَبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ أَقْلِبْ مَدِينَةَ كَدَّاءَ وَكَدَّاءَ بِأَهْلِهَا قَالَ : يَا رَبِّ إِنَّ فِيهِمْ عَبْدَكَ فَلَا تَأْتِ لَمْ يَغْصِكَ طَرْفَةٌ غَيْرِ قَالَ : فَقَالَ : أَقْلِبْهَا عَلَيْهِ وَغَلِبْهُمْ فَإِنَّ وَجْهَهُ لَمْ يَتَمَعَّرْ فِي سَاعَةٍ قَطُّ .

مشكاة المصابيح، رقم: ၁၂၀၃

ဟဇရတ် ဂျာဗီရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ဟဇရတ် ဂျီဗ်ရာအီးလ်(عليه السلام) အား အကြင်မြို့ကို ၎င်းမြို့၌ နေထိုင်ကြသူအားလုံးကိုပါ စုပေါင်း၍ မြေလှန်ပစ်လိုက်ပါဟု အမိန့်ပေးတော်မူရာ ဟဇရတ် ဂျီဗ်ရာအီးလ်(عليه السلام) က အို ကျွန်တော်မျိုး၏အရှင်သခင် ထိုမြို့တွင် အရှင်မြတ်၏ အဘယ် အမည်ရှိသော ကျေးကျွန်တစ်ဦးလည်းရှိနေပါသည်။ ထိုကျေးကျွန်သည် အရှင်မြတ်၏ အမိန့် တော်များကို မျက်စေ့တစ်မှိတ်မျှပင် ဖီဆန်ခဲ့သည်ဟူ၍ မရှိခဲ့ပါ။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဆက်လက်၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) က ဂျီဗ်ရာအီးလ်(عليه السلام) အား အသင် သည် ထိုသူနှင့်တကွ ၎င်းမြို့သားအားလုံးကို စုပေါင်း၍ မြေလှန်မှောက်ပစ်လိုက်ပါ။ အကြောင်း မှာ ထိုသူသည် မြို့သူမြို့သားများက ငါအရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်ကို ဖီဆန်နေကြသည်ကို တွေ့မြင်နေရပါလျက်နှင့် အချိန်အနည်းငယ်ခန့်မျှပင် ထိုသူ၏ မျက်နှာသည် အရောင်ပြောင်း သွားသည်ဟူ၍ မရှိပါ။ (မစ်ရှ်ကာသ်)

ရှင်လင်းချက်။ ။ အရှင်မြတ် အမိန့်တော်၏ ဆိုလိုချက်မှာ မုချကေန် ထိုသူသည် ငါအရှင် မြတ်၏ အမိန့်တော်များကို မည်သည့်အခါမျှ သွေဖည်ငြင်းဆန်ခဲ့သည်ဟူ၍ မရှိခဲ့ချေ။ သို့ရာ တွင် အခြားသူများသည် ၎င်းရှေ့မှောက်၌ မကောင်းမှုများကို ပြုကျင့်ကျူးလွန်နေကြသည်ကို အေးဆေးစွာပင် (ကိုယ်နှင့်မဆိုင်သလိုပင်) ကြည့်နေခဲ့သည်။ မကောင်းမှုများသည် များပြား လွှမ်းမိုးလာနေသည်။ လူအများသည် အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်များကို သွေဖည်ငြင်းဆန်နေ ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဤသို့သော မကောင်းမှုများ၊ အမိန့်တော်များကို သွေဖည်ငြင်း ဆန်နေမှု များကို ကြည့်ပြီး ထိုသူ၏မျက်နှာသည် စိုးရိမ်မှုများ၊ မနှစ်မြို့မှုများ မခံစားရကြောင်း ထင်ရှား နေပေရာ ဤဖြစ်မှုသည်လည်း သေးငယ်နည်းပါးသော ပြစ်မှုမဟုတ်ချေ။ (မစ်ရှ်ကာသ်)

၂၆။ အကောင်းဆုံးသောလူ

﴿ 26 ﴾ عَنْ دُرَّةِ ابْنَةِ أَبِي لَهَبٍ قَالَتْ: قَامَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَيُّ النَّاسِ خَيْرٌ؟ قَالَ: خَيْرُ النَّاسِ أَقْرَبُهُمْ وَأَتْقَاهُمْ وَأَمْرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهَا هُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَوْضَلُهُمْ لِلرَّحِمِ. رواه أحمد وهذا المقطع، والطبرانی ورجالهما ثقات وفي بعضهم كلام لا يفضر، مجمع الزوائد ٥٢٠/٧

အဗူလဟဗ်၏ သမီး ဟဇရသ်ဒွရ်ရဟ်(ﷺ) သခင်မက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် မင်မဗရ်ထက်သို့ တက်နေတော်မူစဉ် တစ်ဦးသောပုဂ္ဂိုလ်က မတ်တတ်ရပ်၍ ယာရုလလွှာဟ်(ﷺ) လူအများထဲမှ အကောင်းဆုံးပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်သို့သော သူပါနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကောင်းဆုံးသော သူမှာ လူအများထက်သာပို၍ ကုန်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ရွတ်ဖတ်သူ၊ လူအများထက်သာပို၍ သပ်ကံဝါ အပြစ်ရှောင်ကြဉ်သူ၊ လူအများထက်သာပို၍ ကောင်းမှုညွှန်ကြားပြီး မကောင်းမှုမှ မြစ်တားသူနှင့် လူအများထက်သာပို၍ ဆွေမျိုးအဆက် ထားသူဖြစ်သည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၂၇။ တမန်တော်ကိုယ်တိုင် ဂျနာလ်နမာဗ်ဟ်

﴿ 27 ﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ كَتَبَ إِلَى كِسْرَى، وَإِلَى قَيْصَرَ، وَإِلَى النَّجَاشِيِّ، وَإِلَى كُلِّ جَبَّارٍ، يَدْعُوهُمْ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى، وَلَيْسَ بِالنَّجَاشِيِّ الَّذِي صَلَّى عَلَيْهِ النَّبِيُّ ﷺ. رواه مسلم، باب كتب النبي ﷺ إلى ملوك الكفار.....، رقم: ٤٦٠٩

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကစွရား၊ ကိုင်စရ်၊ နုဂျာရှိနှင့် အခြားသောဘုရင်များ အာဏာရှင်များထံသို့ စာပေးပို့ခဲ့သည်။ (ထိုစာ၌) ၎င်းတို့အား အရှင်မြတ်ဘက်တော်သို့ ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။ ဤနုဂျာရှိသည် (မွတ်စ်လင်မ်ဖြစ် သွားသောသူ မဟုတ်ချေ။) တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ကိုယ်တိုင်ဂျနာဇ်နမာဗ်ကို ဖတ်ပေးတော် မူခဲ့သော နုဂျာရှိမဟုတ်ပါ။ (ဤနုဂျာရှိမှာ အခြားတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဟဗ်ရှဟ်နိုင်း၏ ဘုရင်တိုင်းကို နုဂျာရှိဟု ခေါ်လေ့ရှိခဲ့သည်။)

(မွတ်စ်လင်မ်)

၂၈။ မကောင်းမှုဟုလက်ခံခဲ့လျှင်

﴿ 28 ﴾ عَنْ الْغُرَسِ بْنِ عَمِيرَةَ الْكِنْدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: قَالَ: إِذَا عَمِلْتَ الْخَطِيئَةَ فِي الْأَرْضِ كَانَ مَنْ شَهِدَهَا فَكْرِمَهَا كَانَ كَمَنْ غَابَ عَنْهَا، وَمَنْ غَابَ عَنْهَا فَرَضِيهَا كَانَ كَمَنْ شَهِدَهَا. رواه أبو داود باب الامر بالنهاي، رقم: ٤٣٤٥

ဟဇရသ် အွရ်ဗင်နီအမီးရဟ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ အကယ်၍ ပထဝီမြေတစ်နေရာ ဌ အပြစ်ရှိနာဟ်တစ်ခုကျူးလွန်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ အကြင်သူသည် ထိုရှိနာဟ်မကောင်းမှုအား တွေ့မြင် ရပြီးနောက် မကောင်းမှုဖြစ်သည်ဟု လက်ခံယုံကြည်ပါမူ ထိုသူသည် ဤပြစ်မှု၏ အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်မှ လွတ်ကင်းမှုရရှိမည်ဖြစ်ရာ ထိုသူသည် ဤပြစ်မှုကျူးလွန်သော နေရာ၌ မရှိခဲ့ သူပမာဖြစ်၏။ ၎င်းနောက် အကြင်သူသည် ထိုပြစ်မှုကျူးလွန်သောနေရာတွင် မရှိဘဲလျက် ၎င်းအမှုကိစ္စကို မကောင်းဟု ထင်မြင်ယူဆလက်ခံခြင်းမရှိပါမူ ထိုသူသည် ဤပြစ်မှုရှိနာဟ် ဖြစ်ပွားခဲ့သော နေရာ၌ ရောက်ရှိနေခဲ့သောသူပမာ ဤအပြစ်ဒဏ် အဇာဗ်ကို ခံစားရလိမ့်မည်။

(အဗူဒါဝူဒ်)

၂၉။ ဂျဟန္နမ်မီးမှဖယ်ရှားပေး

﴿ 29 ﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَتَلْنِي وَمَتَلْكُمْ كَمَتَلِي رَجُلٌ أَوْ قَدْ نَارًا، فَجَعَلَ الْجَادِبُ وَالْفَرَّاشُ يَقْعَنُ فِيهَا، وَهُوَ يَذُبُّنَّ عَنْهَا، وَأَنَا آجِدُ بِحُجْرَتِي عَنْ النَّارِ، وَأَنْتُمْ تَقْلَتُونَ مِنْ يَدِي.

رواه مسلم، باب شفاعته ﷺ على أمته..... رقم: ٩٥٨٠

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ ငါတမန်တော်နှင့် အသင်တို့၏ပမာသည် ဤပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ဖြစ်ပေသည်။ အကြင်သူသည် မီးထွန်းညှိထားရာ ပိုးမွှားနှင့်ပလူစသည့် အကောင်များသည် ၎င်းမီးထဲသို့ ကျဆင်းနေကြသည်။ ထိုသူကလည်း ဤပိုးမွှားစသည်များကို မီးထဲမှ ဖယ်ရှားပစ်နေသည်။ ဤသို့ပင် ငါတမန်တော် သည်လည်း အသင်တို့၏ ခါးများကိုဆွဲ၍ ဂျဟန္နမ်မီးထဲမှ ဖယ်ရှားပစ်နေသည်။ သို့ရာတွင် အသင်တို့သည် ငါတမန်တော်၏လက်မှ ရုန်းကန်ထွက်ပြေးနေကြသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဂျဟန္နမ် မီးထဲသို့ပင် ခုန်ဆင်းနေကြပေသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် မိမိအမွှာသားများအား အလွန်သနားကြင်နာ သောအားဖြင့် ငရဲမီးမှချွတ်ကယ်လိုစိတ် ပြင်းပြသော စိတ်ထားပြည့်ဝသည့် လက္ခဏာပင် ဖြစ်ပေသည်။

၃၀။ နုပီကိုသွေးထွက်သံယိုဖြစ်အောင် စိုက်နှက်ကြသော်လည်း

﴿ 30 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَتِي أَنْظُرُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ يَخْكِي نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ ضَرْبَهُ قَوْمُهُ فَأَذْمَرَهُ وَهُوَ يَمْسَحُ الدَّمَ عَنْ وَجْهِهِ وَيَقُولُ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِقَوْمِي فَإِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ.

رواه البخاري، كتاب احاديث الانبياء، رقم: ٣٤٧٧

ဟဇရသ် အဗ်ဒူလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ကို

မြင်နေရသည်မှာ ၎င်းက နဗီတစ်ပါးအကြောင်းကို ပြောပြနေတော်မူသည်။ ၎င်းနဗီ၏အမျိုးသားများက ထိုနဗီအား သွေးထွက်သံယိုဖြစ်အောင် ရိုက်နှက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုနဗီကလည်း မိမိမျက်နှာတော်မှ သွေးများကို သုတ်ပစ်နေသည်။ ပြီးနောက် အိုအလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုး၏အမျိုးသားများအား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးတော်မူပါ။ အကြောင်းမှာ ၎င်းတို့သည် မသိနားမလည်ကြသူများဖြစ်ပါသည်ဟု အရှင်မြတ်ထံ မဂ်ဖီရသ် ဒိုအာပြုနေတော်မူသည်။ (ဤကဲ့သို့အဖြစ်အပျက်ကို တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ကိုယ်တိုင် အဟုဒ်စစ်မြေပြင်၌ သွာအစ်ဗ် (အွတ်ကဗဟ်ရှေ့)၌ ကြုံတွေ့ခံစားခဲ့ရဖူးပေသည်။

(ဗုခါရီ)

၃၁။ ဒွာမ္မုသ်အာတွက် စိုးရိမ်နေရသော နဗီ

﴿ 31 ﴾ عَنْ هِنْدِ بْنِ أَبِي هَالَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مُتَوَاصِلَ الْأَحْزَانِ دَائِمَ الْفَكْرَةِ لَيْسَتْ لَهُ رَاحَةٌ طَوِيلَ السُّكُتِ لَا يَتَكَلَّمُ فِي غَيْرِ حَاجَةٍ.

(وهو طرف من الرواية) الشمال المحمدية والخصائل المصطفوية، رقم: ٢٢٦

ဟဇရသ် ဟင်န်ဒ်ဗင်အဗီဟာလဟ်(رضي الله عنه) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ဆွေဖွယ်တော်များကို ချီးမွမ်းတင်ပြရင်း အမိန့်ရှိသည်မှာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် (အမွှာနှင့်ပတ်သက်၍) အဆက်မပြတ် ပူပင်စိုးရိမ်နေတတ်ခြင်းနှင့် အမြဲတမ်း သောကပိုက်လျက်သာရှိနေတတ်ပေသည်။ မည်သည့်အချိန်တွင်မျှ စိတ်နှလုံးအေးချမ်းစွာဖြင့် နေခဲ့သည်ဟူ၍ မရှိခဲ့ချေ။ အများအားဖြင့် နှုတ်ဆိတ်၍သာ နေတော်မူလေ့ရှိပေသည်။ မလိုအပ်ဘဲ စကားစမြည်ပြောလေ့မရှိချေ။

၃၂။ ဗဒ်ဒိုအာမတောင်း

﴿ 32 ﴾ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَخْرِقْنَا بِنَالِ تَقْيِيفٍ فَأَذْغَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ فَقَالَ: أَلَلَّهِمَّ أَهْدِ تَقْيِيفًا.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح غريب

باب في تقيف و بنى حقيقه، رقم: ٣٩٤٢

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဆွဟာဗဟ်(رضي الله عنه) များက ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) စကီးဖ်မျိုးနွယ်ဝင်တို့၏ မြားတံများက ကျွန်တော်မျိုးတို့အား များစွာပျက်စီးထိခိုက်စေပါသည်။ သို့ပါ၍ ၎င်းတို့အား မကောင်းကျိန်ဆဲမှု (ဗဒ်ဒိုအာ) ပြုပေးသနားတော်မူပါဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)က အို အလ္လာဟ်၊ စကီးဖ်မျိုးနွယ်ဝင်များအား (ဟ်ဒါယသ်) လမ်းမှန်တရား ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါဟူ၍ ဒိုအာပြုခဲ့သည်။

၃၃။ အုဗ္ဗသ်အတွက် ဟောကထားဟောနပီ

﴿ 33 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ تَلَا قَوْلَ اللَّهِ تَعَالَى فِي إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ﴿ رَبِّ إِنِّهْنِ أَضَلَّلْنَ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ ۖ فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي ﴾ [إبراهيم: 36] وَقَالَ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ ﴿ إِن تَعَذَّبْنَهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ ۖ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾ [المائدة: 118] فَرَفَعَ يَدَيْهِ وَقَالَ: اللَّهُمَّ أَمِّنِي أَمِّنِي، وَيَكُنْ، فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: يَا جَبْرِئِلُ! إِذْهَبْ إِلَى مُحَمَّدٍ، وَرَبُّكَ أَغْلَمُ، فَاسْأَلْهُ مَا يُبْكِيكَ؟ فَقَاتَاهُ جَبْرِئِلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَسَأَلَهُ: فَأَخْبَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِمَا قَالَ، وَهُوَ أَغْلَمُ، فَقَالَ اللَّهُ: يَا جَبْرِئِلُ! إِذْهَبْ إِلَى مُحَمَّدٍ فَقُلْ: إِنَّا سَتَرْنَا فِيكَ فِي أَمَّتِكَ وَلَا نَسْرُءُكَ.

رواه مسلم، باب دعاء النبي ﷺ لامته..... رقم: 499

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အဗ်ဂ်ဗင်န်အားဆွဲ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်မှ ဤအာယသ်တော်ကို ဖတ်ပြနေတော်မူခဲ့သည်။ ၎င်းအာယသ်တော်တွင် အရှင်မြတ်က တမန်တော်မြတ် အိဗ်ရာဟီးမ်(عليه السلام) ၏ တောင်းဆိုတော်ကို အမိန့်ရှိတော်မူထားသည်။

အို ကျွန်တော်မျိုး ကိုးကွယ်အပ်ပါသော အရှင်မြတ်၊ ၎င်းဘုသ်များသည် လူအများအား လမ်းမှားသို့ ကျရောက်စေခဲ့ကြပါသည်။ (ဤအတွက်ကြောင့် ကျွန်တော်မျိုးနှင့် ကျွန်တော်မျိုး၏ မိသားစုအား ဤဘုသ်ကိုးကွယ်ခြင်းမှ ဖယ်ရှားပေးတော်မူပါဟု ဆုမွန်ဒိုအာပြုပါသည်။ ဤကဲ့သို့ပင် ကျွန်တော်မျိုး၏ မျိုးနွယ်ဝင်များအားလည်း ဤဘုသ်ကိုးကွယ်ခြင်းမှ မြစ်တားပိတ်ပင်ပါ၏) ပြီးနောက် (ကျွန်တော်မျိုး၏ ဖိတ်ခေါ်မှုကို ကြားနာရပြီးနောက်) အကြင်သူသည် ကျွန်တော်မျိုး၏ စကားကို နာခံလိုက်နာခဲ့ပါလျှင် ထိုသူသည် ကျွန်တော်မျိုး၏ နောက်လိုက်သာဖြစ်ပေသည်။ (ထိုသူအတွက် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရရန် ကတိတော်ရှိထားပေသည်) ထို့နောက် အကြင်သူသည် ကျွန်တော်မျိုး၏စကားကို မနာခံမကျင့်သုံးခဲ့ပါမူ (ထိုသူအား အရှင်မြတ်က ဟိဒါယသ်လမ်းမှန်တရား ချီးမြှင့်သနားတော်မူပါ) အကြောင်းမှာ အရှင်မြတ်သည် အလွန်တရာ ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူသော၊ အလွန်သနားကြင်နာတော်မူသော အရှင်မြတ်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ (အိဗ်ရာဟီးမ်(عليه السلام) ၏ အထက်ပါ ဒိုအာ၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ မုအ်မင်န်များ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ‘ရှုဖာအသ်’ အသနား ခံပေးခြင်းနှင့် မုအ်မင်န်မဟုတ်သူများအတွက် ‘ဟိဒါယသ်’ လမ်းမှန်တရားကို တောင်းခံပေးရန်ဖြစ်သည်။)

ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဤအာယသ်တော်ကိုလည်း ဖတ်ရွတ်ခဲ့လေသည်။ ယင်းအာယသ်တော်၌ အရှင်မြတ်သည် တမန်တော်အီဆာ(عليه السلام) ၏ တောင်းဆိုတော်ကို ဖော်ပြပေသည်။

အကယ်၍ အရှင်မြတ်သည် ၎င်းတို့အား အပြစ်ပေးတော်မူလျှင် ၎င်းတို့သည် အရှင်မြတ်၏ ကျေးကျွန်များဖြစ်ကြပါသည်။ (၎င်းနောက် အရှင်မြတ်သည်သာ ၎င်းတို့အား စိုးပိုင်တော်မူသော အရှင်မြတ်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထို့နောက် ကျေးကျွန်များအား ၎င်းတို့ကျူးလွန်ခဲ့သော ဂိုနာဟ်မကောင်းမှုများအတွက် အစားပေးအပြစ်ဒဏ်ခတ်တော်မူခြင်းမှာ စိုးပိုင်တော်မူသော အရှင်မြတ်၏အခွင့်အရေးသာဖြစ်တော်မူပေသည်။ အကယ်၍ ၎င်းတို့အား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူလျှင် အရှင်မြတ်သည်သာ စွမ်းနိုင်တော်မူသော (ကွဒ်ရသ်တော်အရှင်) ဖြစ်တော်မူပါသည်။ (သို့ရှိရာ ဤသို့ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးမှုသည် အရှင်မြတ်၏ ပြည့်ဝသော ဉာဏ်အမြော်အမြင်အရသာ ဖြစ်တော်မူပေသည်။) အထက်ပါအာယသ်တော်နှစ်ပိုဒ်ကို ဖတ်ရွတ်ပြီးနောက် (တမန်တော်မြတ်ﷺ) သည် မိမိ၏နောက်လိုက်အွမ္မသ်သားများအတွက် သတိရတော်မူပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်ﷺ သည် မိမိ၏လက်တော်နှစ်ဖက်ကိုမြှောက်၍ အိုအရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုး၏အွမ္မသ်၊ အို အရှင်မြတ် ကျွန်တော်မျိုး၏ အွမ္မသ် ဟု ဒိုအာပြုရင်း ငိုတော်မူလေသည်။

သို့ဖြစ်ရာ အလ္လာဟ်ﷻ က ဂျိဗ်ရာအီးလ်ﷻ အား မဟမ္မဒ်ထံသွားလော့ (အရှင်မြတ်သည် အရာရာကို သိသော်ငြားလည်း) အသင်သည် ၎င်းငိုနေသော အကြောင်းရင်းကို မေးလော့၊ သို့ရှိရာ ဂျိဗ်ရာအီးလ်ﷻ သည် တမန်တော်မြတ်ﷺ ထံ သွား၍ မေးမြန်းလေသည်။ တမန်တော်မြတ်ﷺ က မိမိအွမ္မသ်သားများသည် အာခိရသ်၌ မည်သို့ကြုံတွေ့ရမည်ကို တွေးပူ၍ ငိုယိုနေရခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြလေသည်။ (ဂျိဗ်ရာအီးလ်ﷻ) ကလည်း ဤအကြောင်းကို အလ္လာဟ်ﷻ ထံတော်သို့ တင်ပြလျှောက်ထားလေသည်။ ထိုအခါ အလ္လာဟ်ﷻ က ဂျိဗ်ရာအီးလ်၊ မဟမ္မဒ်ထံသို့သွား၍ ပြောကြားပါလေ။ အသင်၏ အွမ္မသ် တပည့်နောက်လိုက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ငါအရှင်သည် အသင့်အား စိတ်အေးချမ်းပျော်ရွှင်စေတော်မူမည်။ အသင့်အား ပူဆွေးသောကရောက်စေတော်မူလိမ့်မည်မဟုတ်ချေဟု အမိန့်ရှိတော်မူလေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်ကျမ်း)

ရှင်၊လင်းချက်။ ။ အချို့သော ဆင့်ပြန်ချက်များတွင်မူ တမန်တော်မြတ်ﷺ သည် ဂျိဗ်ရာအီးလ်ﷻ ယူဆောင်ခဲ့သော အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်များကို ကြားနာရပြီးနောက် ကျွန်ုပ်သည် ကျွန်ုပ်၏အွမ္မသ်သားများ ဂျဟန္နမ်တွင် တစ်ယောက်မျှ မကျန်ရှိသောအခါမှသာ စိတ်အေးချမ်းပျော်ရွှင်မှုကို ခံစားနိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

အလ္လာဟ်ﷻ သည် အရာရာကို အကြွင်းမဲ့ကြားသိတော်မူပါလျက်နှင့် ဤသို့ငိုယိုတော်မူခြင်း၏အကြောင်းကို သိရှိရန် ဂျိဗ်ရာအီးလ်ﷻ အား တမန်တော်မြတ်ﷺ ထံပါးသို့ စေလွှတ်မေးမြန်းတော်မူခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ တမန်တော်မြတ်ﷺ အား ဂုဏ်ပေးမြှောက်စားရန်အတွက်သာဖြစ်ပေသည်။ (မအာရေဖွလ်ဟဒီးဆ်)

၃၄။ အုဗ္ဗသ်အတွက် နမာဇ်ဖတ်ပြီးတိုင်း ဒိုအာပြု

﴿ 34 ﴾ عَنْ غَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: لَمَّا رَأَيْتُ مِنَ النَّبِيِّ ﷺ طِيبَ نَفْسٍ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَدْعُ اللَّهَ لِي، قَالَ: اَللَّهُمَّ اغْفِرْ لِعَائِشَةَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهَا وَمَا تَأَخَّرَ، وَمَا أَسْرَتْ وَمَا أَغْلَنْتَ فَصَجَّكَتْ غَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا حَتَّى سَقَطَ رَأْسُهَا فِي جِجْرِهَا مِنَ الصَّخْرِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَيْسُرُكَ دُعَايِي؟ فَقَالَتْ: وَمَا لِي لَا يَسُرُّنِي دُعَاؤُكَ؟ فَقَالَ: وَاللَّهِ إِنَّهَا لَدَغَوْتَنِي لِأَمْتِي فِي كُلِّ صَلَاةٍ. رواه البيهقي و رجاله رجال الصحيح غير احمد

بن منصور الرمادى وهو ثقة، مجمع الروايد ٣٩٠/٩

ဟရေသ် အာအိရဟ်(ﷺ) သခင်မက အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် တစ်ခါက ပြီးရှင်နေတော်မူသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ယာရုဏ်လလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်တော် မျိုးမအတွက် ဒိုအာပြုပေးတော်မူပါဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အို အရှင်မြတ်၊ အာအေရဟ်၏ ရှေ့နောက် အပြစ်ဂိုဏ်းများအားလုံးကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာ ပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းပြင် အထင်အရှားကျူးလွန်မိခဲ့သော အပြစ်များနှင့် လျှို့ဝှက်ကျူးလွန်မိခဲ့ သော အပြစ်များအားလုံးကိုလည်း ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူပါ)ဟု ဒိုအာပြုပေးခဲ့လေ သည်။ ဤဒိုအာကို ကြားမိ၍ ကျွန်မသည် အလွန်အမင်း ပျော်ရွှင်ဝမ်းမြောက်၍ ရယ်မောမိရာ ဦးခေါင်းနှင့်ရင်ဘတ်ထိမိသည့်တိုင်ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အဘယ် အသင်မသည် ငါတမန်တော်ပြုပေးသည့် ဒိုအာအတွက် ဤမျှတိုင် ပျော်ရွှင်နေပါသလောဟု မေးတော်မူရာ ကျွန်မက ကျွန်တော်မျိုးမသည် အသင်နဗီတမန်တော်မြတ် ပြုပေးသည့် ဒိုအာအတွက် အဘယ်ကြောင့် မပျော်ရွှင်ဘဲနေရပါမည်နည်း။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကစမ်း ဤဒိုအာမျိုးကို ငါတမန်တော်သည် မိမိအဖွဲ့သားများအတွက် နမာဇ်ဖတ်ပြီးတိုင်း ပြုပေးလေ့ရှိသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူပေသည်။ (ဇဝါအိဒ်)

၃၅။ အစပထမကဲ့သို့ သူစိမ်းပမာဖြစ်သွားသော ဒီးန

﴿ 35 ﴾ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ الدِّينَ بَدَأَ غَرِيْبًا وَيَرْجِعُ غَرِيْبًا فَطُوبَى لِلْغُرَبَاءِ الَّذِينَ يُضْلِحُونَ مَا أَفْسَدَ النَّاسُ مِنْ بَغْدَى مِنْ سُتْبَى.

(وهو بعض الحديث). رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء ان الاسلام بدأ

غريبا.....رقم: ၂၆၃၀

ဟရေသ် အင်ရ်ဗင်နီအောင်စ်(ﷺ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ မိန့်ကြားချက်ကို ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဒီးနသာသနာတော်သည် အစပထမက သူစိမ်းတရ်ဆန် ကဲ့သို့ရှိခဲ့၏။ မကြာမီကာလအတွင်း မူလအစကကဲ့သို့ပင် သူစိမ်းပမာပြန်ဖြစ်သွားပေမည်။ သို့ရှိရာ

အကြင်မွတ်စ်လင်မ်များအတွက်မူ သတင်းကောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။ အကြင်သူတို့သည် ဒီးနံသာသနာအတွက်ကြောင့်ပင် သူစိမ်းကဲ့သို့ ထင်မှတ်ခြင်းခံရပေလိမ့်မည်။ ဤသူများသည် ငါတမန်တော်၏ ကျင့်စဉ်များကို မှန်ကန်အောင် ပြုပြင်ပေးမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းကျင့်စဉ်ကျင့်ရပ် များအား ငါတမန်တော်မရှိသည့်နောက် လူအများက ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့ကြပြီးဖြစ်သည်။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၃၆။ ရဟ်မသ်သက်ရောက်စေရန်အတွက် စေလွှတ်

﴿ 36 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَدْءُ عَلَى الْمُشْرِكِينَ، قَالَ: إِنِّي لَمْ أَبْعَثْ لَعْنًا وَإِنَّمَا بُعِثْتُ رَحْمَةً.

رواه مسلم، باب النهي عن لعن الدواب وغيرها، رقم: ၆၆၁၃

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား မွတ်ရှ်ရစ်က်များနှင့် ပတ်သက်၍ (ဘဒ်ဒီအာ) မကောင်းကျိန်စာပြုရန် လျှောက်ထားခဲ့ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ငါတမန်တော်သည် မကောင်းကျိန်စာပြုသူအဖြစ် စေလွှတ်ခြင်းခံ ရသည်မဟုတ်။ ရဟ်မသ်တော်သက်ရောက်စေရန်အတွက်သာ စေလွှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၃၇။ လွယ်ကူမှုများ ဖန်တီးကြပါ

﴿ 37 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَسِّرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا، وَسَّكِّنُوا وَلَا تُتَّقِرُوا.

رواه مسلم، باب فى الامر بالتيسير.....، رقم: ၄၀၂၈

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလစ်က်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လွယ်ကူမှုများကို ဖန်တီးပါ။ ခက်ခဲမှုကို မဖန်တီးကြပါနှင့်၊ လူအများအား နှစ်သိမ့်ကျေနပ်စေပါ။ ရွံရှာမုန်းတီးမှုကို မဖြစ်ပေါ်ကြစေနှင့်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၃၈။ ကိယာမသ်နေ့တိုင် ဆဝါမ်

﴿ 38 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا مِنْ رَجُلٍ يَنْعَشُ لِسَانَهُ حَقًّا يُعْمَلُ بِهِ بَعْدَهُ إِلَّا أَجْرَى اللَّهُ عَلَيْهِ أَجْرَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ وُفَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ثَوَابَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

رواه احمد ၃/ ၂၆၆

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလစ်က်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိနှုတ်လျှာမှ ဟပ်က် မှန်ကန်သော စကားတစ်ခွန်းကို သိခဲ့သည်။ ၎င်းစကားအပေါ် နောင်လာနောင်သားများက လက်တွေ့လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့လျှင်

ကိယာမသ်နေ့တိုင် အရှင်မြတ်သည် ထိုသူအား ဤအကျိုးဆဝါမ်ကို ရေးမှတ်စေတော်မူလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ (ကိယာမသ်နေ့တွင် ၎င်းအား ဆဝါမ်အပြည့်အဝကို ချီးမြှင့်တော်မူမည်။)

(မွတ်စန်အဟ်မဒ်)

၃၉။ ကျင့်သုံးသည့်အမှု ဆဝါမ်ရနေ

﴿ 39 ﴾ عَنْ أَبِي مُسْعُودٍ الْبُذَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ دَلَّ عَلَى

خَيْرٍ فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ فَاعِلِهِ. (وهو جزء من الحديث) رواه أبو داود، باب في الدال على الخير، رقم: ၁၂၂၄

ဟူရသ် အဗူမတ်စ်အူးဒ်ဗဒရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ကောင်းမှုလုပ်ငန်းများဘက်သို့ လမ်းပြညွှန်ကြားခဲ့လျှင် ထိုသူအဖို့ ဤကောင်းမှုလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ကျင့်သုံးကြသူနှင့်အမျှ အကျိုးဆဝါမ် ရရှိပေလိမ့်မည်။ (အဗူဒါဝုဒ်)

၄၀။ လမ်းမှားဘက်သွေးဆောင်ဖြားယောင်းခဲ့လျှင်

﴿ 40 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ دَعَا إِلَى هَذِيكَ

لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئًا، وَمَنْ دَعَا إِلَى ضَالَّةٍ كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الْإِثْمِ مِثْلُ آثَامِ مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ آثَامِهِمْ شَيْئًا.

رواه مسلم، باب من سئل سنة حسنة.....، رقم: ၆၈၀၄

ဟူရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် လမ်းမှန်တရားနှင့် ကောင်းမှုလုပ်ငန်းများဘက်သို့ ဒဏ်ဝသ်ပေး ဖိတ်ခေါ်လျှင် ၎င်းလမ်းမှန်တရားနှင့် ကောင်းမှုလုပ်ငန်းများကို လက်တွေ့လိုက်နာကျင့်သုံးကြသော လူတို့၏အမလ်များနှင့် အညီအမျှပင် ထိုသူသည် အစားရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ဤသို့လိုက်နာကျင့်သုံးကြသောသူများသည် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ကျင့်သုံးခဲ့သည့် အမလ်များ၏ အကျိုးဆဝါမ်းမမှလည်း လျော့နည်းလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ ဤကဲ့သို့ပင် အကြင်သူသည် လမ်းမှားဘက်သို့ သွေးဆောင်ဖြားယောင်းလျှင် ထိုမကောင်းမှုတွင် နစ်မွန်းနေကြသူများ၏ အပြစ်ကိုနာဟ်နှင့်အမျှပင် ၎င်းဖြားယောင်းခဲ့သူလည်း ရရှိပေမည်။ ဤသို့ဖြားယောင်းခဲ့သူကိုယ်၌က မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ကျူးလွန်ခဲ့ကြသူများနှင့်အမျှ အပြစ်ဒဏ်ခံရသော်လည်း ကိုယ်တိုင်ကျူးလွန်ခဲ့ကြသူများ၌ အပြစ်လျော့နည်းစေလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (မွတ်စိလဒ်)

၄၁။ အိလင်မိကို ပြန်ပို့ချကြ

﴿ 41 ﴾ عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَطَبَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ فَأَتْنِي عَلَى طَوَائِفَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ خَيْرًا، ثُمَّ قَالَ: مَا بَالُ أَقْوَامٍ لَا يُفْقَهُونَ جِيرانَهُمْ، وَلَا يَعْلَمُونَهُمْ، وَلَا يَعْظُونَهُمْ، وَلَا يَأْمُرُونَهُمْ، وَلَا يَنْهَوْنَهُمْ، وَمَا بَالُ أَقْوَامٍ لَا يَتَعَلَّمُونَ مِنْ جِيرانِهِمْ، وَلَا يَتَفَقَّهُونَ، وَلَا يَتَعْظُونَ وَاللَّهِ لَيَعْلَمَنَّ قَوْمٌ مِنْ جِيرانِهِمْ، وَيَتَفَقَّهُونَ، وَيَتَعْظُونَ أَوْ لَا عَاجِلَ لِنَهُمُ الْعُقُوبَةُ، ثُمَّ نَزَلَ فَقَالَ قَوْمٌ: مَنْ تَرَوْنَهُ عَنَى بِهِؤُلَاءِ؟ قَالُوا: الْأَشْعَرِيَّتَيْنِ، هُمُ قَوْمٌ فَهَّاءٌ، وَلَهُمْ جِيرانٌ جُفَاءَ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ وَالْأَغْرَابِ فَلَبِغَ ذَلِكَ الْأَشْعَرِيَّتَيْنِ، فَاتَّوَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! ذَكَرْتَ قَوْمًا بِخَيْرٍ، وَذَكَرْتَنَا بِشَرٍّ، فَمَا بَالُنَا؟ فَقَالَ: لَيَعْلَمَنَّ قَوْمٌ جِيرانَهُمْ، وَلَيَعْظُنَّهُمْ، وَلَيَأْمُرُنَّهُمْ، وَلَيَنْهَوْنَهُمْ، وَلَيَتَعَلَّمَنَّ قَوْمٌ مِنْ جِيرانِهِمْ، وَيَتَفَقَّهُونَ أَوْ لَا عَاجِلَ لِنَهُمُ الْعُقُوبَةُ فِي الدُّنْيَا، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَنْفَطِنَ غَيْرُنَا، فَأَعَادَ قَوْلَهُ عَلَيْهِمْ وَأَعَادُوا قَوْلَهُمْ، أَنْفَطِنَ غَيْرُنَا، فَقَالَ ذَلِكَ أَيْضًا، فَقَالُوا: أَمْهَلْنَا سَنَةً، فَأَمْهَلَهُمْ سَنَةً لِيُفْقَهُهُمْ، وَيُعَلِّمُوهُمْ، وَيَعْظُوهُمْ ثُمَّ قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ هَذِهِ الْآيَةَ: ﴿لَعَنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى بْنِ مَرْيَمَ﴾ الْآيَةَ.

رواه الطبراني في الكبير عن بكير بن معروف عن علقمة،

الفرغيب ١/ ١٢٢. بكير بن معروف صدوق فيه لين، تقريب التهذيب

ဟရေသ် အလ်ကမတ်ပင်န်စအီးဒ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ခါက တမန်တော် မြတ် ﴿﴾ တရားဟောကြားရင်း အချို့သော မွတ်စ်လင်မိမျိုးနွယ်ဝင်များအား ချီးကျူးတော်မူလေသည်။ ထို့နောက် မိန့်ကြားတော်မူသည်မှာ ဤအမှုကိစ္စသည် အဘယ်ကြောင့်နည်း။ အကြောင်းမှာ အချို့သော မျိုးနွယ်ဝင်များသည် မိမိတို့၏အိမ်နီးချင်းများအား အစွလာမ်သာသနာအသိပညာများကို သင်ကြားပို့ချပေးခြင်းမပြုကြ။ အစွလာမ်သာသနာကို မဖြန့်ချိကြ။ ဆုံးမသွန်သင်ခြင်းလည်း မပြုကြ။ ကောင်းမှုလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍လည်း အမိန့်မပေးကြ၊ မကောင်းမှုမှလည်း တားမြစ် ပိတ်ပင်ခြင်းမပြုကြ။ ပြီးနောက် ဤအမှုကိစ္စသည် အဘယ်ကြောင့်နည်း။ အကြောင်းမှာ အချို့သော မျိုးနွယ်ဝင်များသည် မိမိတို့၏အိမ်နီးချင်းများထံမှ အိလင်မိ အသိပညာများကို ဆည်းပူးသင်ယူခြင်း မပြုကြ။ အစွလာမ်သာသနာအသိတရားများကိုလည်း နားလည်တတ်ကျွမ်းရန် မလေ့လာကြ။ ၎င်းတို့၏ ဆုံးမစကားများကိုလည်း နာယူကျင့်သုံးမှုမပြုကြချေ။ အလ္လာဟ် ﴿﴾ ၏ ကစမ်။ ဤသူများသည် မိမိတို့၏ အိမ်နီးချင်းများအား အိလင်မိအသိပညာများ သင်ကြားပို့ချကြ။ ၎င်းတို့အထဲ၌ အစွလာမ်သာသနာအသိတရားများကို ရှင်သန်တိုးပွားစေကြ။ ၎င်းတို့အား ဆုံးမသွန်သင်ကြ။ ၎င်းတို့အား ကောင်းမှုလုပ်ငန်းများဘက်သို့ ဖိတ်ခေါ်ကြ။

မကောင်းမှု လုပ်ငန်းများမှ တားမြစ်ပိတ်ပင်ကြပါ။ အိမ်နီးချင်းများကလည်း ဤသူများထံမှ အစွလာမ်သာသနာကို သင်ယူကြ။ အစွလာမ်သာသနာအသိတရားများကိုလည်း ဆည်းပူးကြ။ ဆုံးမသွန်သင်မှုများကိုလည်း လက်ခံကျင့်သုံးကြပါ။ အကယ်၍ ဤသို့မကျင့်သုံးမလိုက်နာကြပါမူ ဤလောက၌ပင် ကျွန်ုပ်က၎င်းတို့အား ပြင်းထန်ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ကောင်းသော ပြစ်ဒဏ်ခတ်တော်မူမည်။ ဤသို့မိန့်ကြားပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် မင်မဗရ်ပေါ်မှ ဆင်းသွားတော်မူသည်။ ရုစုလူလွှာဟ်(ﷻ)သည်မည်သည့်မျိုးနွယ်များကို ရည်ညွှန်းမိန့်ဆိုခဲ့ကြောင်း သိရှိလိုကြသဖြင့် စူးစမ်းလေ့လာမှုများ ပေါ်ပေါက်လာပေသည်။ အချို့ကဆိုကြသည်။ အရှ်အရီမျိုးနွယ်ဝင်များကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် အိလင်မ်တတ်ကျွမ်းနားလည်သူများ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့၏အနီးအနားပတ်ဝန်းကျင်ရှိ တောသားများမှာမူ အစွလာမ်သာသနာနှင့် ပတ်သက်၍ သိကျွမ်းနားလည်မှုပင် မရှိကြချေ။

ဤသတင်းသည် အရှ်အရီမျိုးနွယ်များထံသို့ ပေါက်ကြားသွားသည်။ ၎င်းတို့က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံသို့ ဝင်ရောက်စားပြီး ယာရုစုလူလွှာဟ်(ﷻ) ကိုယ်တော်သည် အချို့သော မျိုးနွယ်ဝင်များအား ချီးကျူးစကားဆိုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့အပေါ်၌မူ မနှစ်မြို့ကြောင်း ဖော်ပြတော်မူခဲ့ပေသည်။ သို့ရှိရာ ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် မည်သည့်ပြစ်မှုများ ကျူးလွန်မိခဲ့ကြပါသနည်းဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က (ဒုတိယအကြိမ်မြောက်) ထပ်မံအမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ ဤသူများသည် မိမိတို့၏အိမ်နီးချင်းများအား အိလင်မ်အသိပညာများကို သင်ကြားပေးကြပါ။ ဆုံးမသွန်သင်ကြပါ။ ကောင်းရာသို့ညွှန်ကြပါ။ မကောင်းမှုမှ မြစ်တားပါ။ ဤသို့ပင် တစ်ဖက်အုပ်စုကလည်း ၎င်းတို့ထံမှ ဆုံးမစကားများကို နာယူကြပါ။ သာသနာ့အသိပညာများကို ဆည်းပူးကြပါ။ သို့မဟုတ်ပါက ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းတို့အားလုံးကို ဤလောက၌ပင် ပြင်းထန်သောအပြစ်ဒဏ်ခတ်မည်။ ထိုအခါအရှ်အရီမျိုးနွယ်ဝင်များက ယာရုစုလူလွှာဟ်(ﷻ) ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် အခြားသူများအား တတ်သိနားလည်သူများဖြစ်ကြစေရန်အတွက် သင်ကြားပြသပေးရမည်လောဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အထက်ပါအတိုင်း ထပ်မံအမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ၎င်းတို့ကလည်း (တတိယအကြိမ်မြောက်) အထက်ပါအတိုင်း ထပ်မံလျှောက်ထားကြရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ကလည်း အထက်ပါအတိုင်း ထပ်မံ၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုအခါ ၎င်းတို့က ယာရုစုလူလွှာဟ်(ﷻ) ကျွန်တော်မျိုးတို့အား တစ်နှစ်တာအချိန်ပေးပါဟု တောင်းရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းတို့အား မိမိတို့၏အိမ်နီးချင်းများအား အစွလာမ်သာသနာ့ပညာသင်ကြားပေးရန်အတွက် တစ်နှစ်တာအချိန်ပေးတော်မူလိုက်သည်။ သို့မှသာ ၎င်းတို့အား ဆုံးမသွန်သင်ပေးနိုင်ကြလိမ့်မည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဤအာယသ်တော်ကို ဖတ်ကြားပြသတော်မူသည်။

ဗနီအစွရာအိလ်များထဲမှ အကြင်ကာဖစ်ရ်များအား ဟဇရသ် ဒါဂူဒ်(عليه السلام)နှင့်

ဟဇရသ်အီစာ ﴿ﷺ﴾ သခင်နှစ်ပါးက နှုတ်လျှာဖြင့် ကျိန်ဆဲခဲ့ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ကျိန်ဆဲခံရခြင်းအကြောင်းမှာ ၎င်းတို့သည် အမိန့်တော်များကို သွေဖည်ငြင်းဆန်ခဲ့ကြသည့်အပြင် ကျူးလွန်စည်းဖောက်ခဲ့ကြသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ကိုယ်တိုင် မကောင်းမှုများတွင် နစ်မွန်းနေကြသူများက အခြားသူများအား တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်းမပြုခဲ့ကြပေ။ ဤသို့မတားမြစ်ခြင်းသည် စင်စစ် စက်ဆုပ်ရွံ့ရှာဖွယ်ဖြစ်သည်။ (တွင်ရာနီ)

၄၂။ ကိုယ်တိုင်မရွှေ့ကြည့်ခဲ့မှု

﴿ 42 ﴾ عَنْ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: يُجَاءُ بِالرَّجُلِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُلْقَى فِي النَّارِ فَيَسْأَلُ أَقْبَاهُ فِي النَّارِ فَيَدُورُ كَمَا يَدُورُ الْحِمَارُ بِرَحَاهُ، فَيَسْمَعُ أَهْلَ النَّارِ عَلَيْهِ فَيَقُولُونَ: يَا فُلَانُ! مَا شَأْنُكَ، أَلَيْسَ كُنْتَ تَأْمُرُ بِالْمَغْرُوفِ وَتَنْهَى نَا عَنِ الْمُنْكَرِ؟ قَالَ: كُنْتُ أَمُرُكُمْ بِالْمَغْرُوفِ وَلَا آتِيهِ وَأَنْهَاكُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ

رواه البخاري، باب صفة النار وما فيها مخلوقة، رقم: ٣٢٦٧ و آتیه.

ဟဇရသ် အုစာမတ်ဗင်နီပိုင်ဒ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကိယာမသ်နေ့တွင် လူတစ်ဦးအား ခေါ်လာလိမ့်မည်။ ပြီးနောက် ထိုသူအား ဂျဟန္နမ်ထဲသို့ ပစ်ချတော်မူလိမ့်မည်။ ဤသို့ဖြင့် ထိုသူ၏အူထွက်ကျလာပြီး ထိုသူသည် ၎င်းအူ၏လေးဘက်လေးရံတွင် ကြိတ်စုံကိုလှည့်သော လားသည် ကြိတ်စုံကို လှည့်ပတ်နေသကဲ့သို့ပင် လှည့်၍နေပေလိမ့်မည်။ ဂျဟန္နမ်မှ လူများက ထိုသူအား လေးဘက်လေးတန်မှ ဝိုင်းအုံ၍ မိတ်ဆွေ၊ အသင်အဘယ်သို့ ဖြစ်လာရသနည်း။ အသင်သည် ကောင်းမှုကို ညွှန်ကြားခဲ့သည်မဟုတ်ပါသလော။ ထို့နောက် မကောင်းမှုများမှ တားမြစ်ခဲ့သည်မဟုတ်ပါသလောဟု မေးမြန်းလိမ့်မည်။ ထိုအခါ ထိုသူက ဟုတ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်သည် အသင်တို့အား ကောင်းမှုများကို ညွှန်ကြားခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် မိမိကိုယ်တိုင်လိုက်နာကျင့်သုံးမှု မပြုခဲ့ပါ။ ထို့နောက် မကောင်းမှုများမှ တားမြစ်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် မိမိကိုယ်တိုင်မှာမူ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းမပြုခဲ့ပါဟု ဖြေကြားလိမ့်မည်။ (ဗုခါရီ)

၄၃။ မီးကပ်ကြေးဖြင့် ကိုက်ဖြတ်ခံရ

﴿ 43 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَرَزْتُ لَيْلَةَ أُسْرِى بَنَى عَلَى قَوْمٍ تُقْرَضُ شِفَاهُهُمْ بِمَقَارِئِصَ مِنْ نَارٍ قَالَ: قُلْتُ: مَنْ هَؤُلَاءِ؟ قَالُوا: خُطَبَاءُ مِنْ أَهْلِ الدُّنْيَا كَانُوا يَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَيَنْسَوْنَ أَنْفُسَهُمْ وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا يَفْقَهُونَ.

رواه احمد ١/ ٢٢٠

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလစ်ကံ ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾

အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မေအ်ရာဂျဉာက ကျွန်ုပ်သည် ဤသို့သော အုပ်စုတစ်စုအနားမှ ဖြတ်သွားခဲ့သည်။ ၎င်းတို့၏ နှုတ်ခမ်းများအား ဂျဟန္နမ်၏ မီးလျှံကပ်ကြေးဖြင့် ကိုက်ဖြတ်ခံနေကြရသည်။ ကျွန်ုပ်က ဂျိမ်ရာအီလ် ﴿الطَّيِّفَاتِ﴾ အား ဤသူများသည် အဘယ်သို့သောသူများဖြစ်ကြသနည်းဟု မေးမြန်းရာ ၎င်းက ဤသူများသည် တရားဟောပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် အခြားသူများအား ကောင်းမှုကို ညွှန်ကြားခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် မိမိကိုယ်တိုင် ကျင့်သုံးလိုက်နာမှုမပြုခဲ့ကြချေ။ အမှန်စင်စစ် ၎င်းတို့သည် အရှင်မြတ်၏ ကျမ်းတော်မြတ်ကုရ်အာန်ကို ဖတ်ကြားနာယူခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် နားလည်သိတတ်ကြသူများမဟုတ်ပါသလော။

(မွတ်စ်လင်မ်)

အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်သို့ ထွက်ခြင်း၏ မွန်မြတ်မှုများ

ကုရ်အာန်၏အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَجَرُوا وَجْهَهُمْ إِلَىٰ سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ﴾ [الأنفال: ٧٤]

- (၁) ထို့ပြင်တဝ အကြင်သူတို့သည် သက်ဝင်ယုံကြည်ခဲ့ကြကုန်၏။ ၎င်းပြင် ထိုသူတို့သည် (မိမိတို့၏ အိုးအိမ်စည်းစိမ်တို့ကို စွန့်ကာ အရပ်တစ်ပါးသို့) ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခဲ့ကြကုန်၏။ ထိုမှတစ်ပါး ယင်းတို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်၌ စစ်မက်ပြိုင်ဆိုင် တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြကုန်၏။ ထို့အတူ အကြင်သူတို့သည် နှုတ်ခမ်းရန်နေရာများ ပေးခဲ့ကြကုန်၏။ ၎င်းပြင် ထိုသူတို့သည် ရိုင်းပင်းကူညီခဲ့ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည်ပင်လျှင် ပြည့်စုံသော မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်း စိတ်စေတနာဖြူစင်မှု ထားရှိသူများဖြစ်ကြကုန်သတည်း။ ထိုသူတို့အဖို့မှာကား လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်သည်လည်းကောင်း၊ မြင့်မြတ်လှစွာသောစားနပ်ရိက္ခာသည်လည်းကောင်းရှိချေသတည်း။

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجْهَهُمْ وَإِلَى سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ لَأَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَّهَتْ لَهُمْ فِيهَا نِعَمٌ مَقِيمَةٌ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ﴾

[التوبة: ٢٠-٢٢]

- (၂) အကြင်သူတို့သည် သက်ဝင်ယုံကြည်ခဲ့ကြကုန်၏။ ၎င်းပြင် ထိုသူတို့သည် (မိမိတို့၏ ဥစ္စာပစ္စည်း အိုးအိမ်စည်းစိမ်တို့ကို စွန့်လွှတ်ကာ တစ်ရပ်တစ်ကျေးသို့) ရွှေ့ပြောင်း သွားရောက်နေထိုင်ခဲ့ကြကုန်၏။ ထိုမှတစ်ပါး ယင်းတို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်၌ မိမိတို့၏ဥစ္စာပစ္စည်းများဖြင့်လည်းကောင်း၊ မိမိတို့၏အသက်ဇီဝိန် များဖြင့်လည်းကောင်း၊ စစ်မက်ပြိုင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏အထံတော်၌ အဆင့်အတန်းအားဖြင့် အလွန်မြင့်မြတ်လှသည့် အပြင် (ထိုသူတို့သည်ပင်လျှင်) အပြည့်အဝ အောင်မြင်ခြင်းကို ရရှိသူများဖြစ်ကြ ကုန်သတည်း။ (၉ : ၂၀) ထိုသူတို့အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသည့် အရှင်မြတ် သည် ထိုသူတို့ကို မိမိတို့အထံတော်မှ ရဟ်မသ်တော်ကို ခံစားကြစေမည်ကိုလည်း ကောင်း၊ (ထိုအရှင်မြတ်၏) နှစ်သက်မှုကို ရရှိကြမည်ကိုလည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့အဖို့ ထာဝရ စည်းစိမ်နှင့်ပြည့်စုံသော ဥယျာဉ်ကြီးများရရှိကြမည်ကိုလည်းကောင်း သတင်း ကောင်း မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။ (၉ : ၂၁) ၎င်းတို့သည် ထိုဥယျာဉ်များ၌ထာဝစဉ် နေထိုင်စံမြန်းကြပေတော့မည်။ ဧကန်အမှန် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်အထံတော်၌ပင် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်လှစွာသော အကျိုးဆုဝါဒ်သည် ရှိချေသတည်း။

(ကုန်အန် ၉ : ၂၂)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ﴾

[العنكبوت: ٦٩]

- (၃) ငါအရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်၌ သက်စွန့်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ကြကုန်သောသူတို့မှာ မူကား ငါအရှင်မြတ်သည် မိမိလမ်းများကို ၎င်းတို့အား မချွတ်မလွဲ ပြသတော်မူပေမည်။ (၎င်းတို့သဘောပေါက်ကြသည်များကို အခြားသူများ ရိပ်စားမည်မဟုတ်။ ထိုမှတစ်ပါး မလွဲဧကန် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် သူတော်ကောင်းတို့နှင့်အတူတကွ အမှန်ပင်ရှိတော်မူပေသတည်း။ (ကုရ်အာန် ၂၉ : ၆၉)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَنْ جَاهِدْ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾

[العنكبوت: ၆]

- (၄) အမှန်သော်ကား မည်သူမဆို ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့မှု ထိုသူတို့သည် မိမိအဖို့ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သည်သာဖြစ်ချေသည်။ အကြောင်းသော်ကား အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် စကြဝဠာခပ်သိမ်းတို့မှ လိုလားတောင့်တခြင်းကင်းမဲ့သော အရှင်ဖြစ်တော်မူ၏။

(ကုရ်အာန် ၂၉ : ၆၆)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّدِيقُونَ﴾

[الحجرات: ၁၀]

- (၅) အကြင်သူတို့သည် (ပြည့်ဝစုံလင်သော) မုအ်မင်န် သက်ဝင်ယုံကြည်သူများဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်အားလည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်၏ ရစူလ်တမန်တော်မြတ်အားလည်းကောင်း သက်ဝင်ယုံကြည်ခဲ့ပြီးနောက် ၎င်းတို့သည် သံသယဖြစ်ခဲ့ကြသည်မရှိချေ။ ထိုမှတစ်ပါး ထိုသူတို့သည် မိမိတို့၏ဥစ္စာပစ္စည်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မိမိတို့၏အသက်ဇီဝိန်များဖြင့်လည်းကောင်း အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်၌ သက်စွန့်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည်သာလျှင် အီမာန်စစ်မှန်ပြီး မှန်ကန်တိကျသူများ ဖြစ်ကြကုန်၏။

(ကုရ်အာန် ၄၉ : ၁၅)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابٍ

أَلِيمٍ ۝ تُمْسُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ۝

ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ

تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسْكِنٍ طَيِّبَةٍ فِي جَنَّاتٍ عَذْنٍ ۝ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾

[الصافات: ၁၀-၁၂]

- (၆) အို မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူအပေါင်းတို့၊ အသင်တို့အား အလွန်တရာ နာကျင်ဖွယ်ဖြစ်သော ပြစ်ဒဏ်များမှ လွတ်မြောက်စေအံ့သော ကူးသန်းရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုကို ငါအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အား ညွှန်ပြတော်မူရမည်လော။

(ကုရ်အာန် ၆၁ : ၁၀)

အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်အားလည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်၏ ရစူလ်တမန်တော်အားလည်းကောင်း၊ သက်ဝင်ယုံကြည်ကြရမည်။ ၎င်းပြင်အသင်တို့သည် မိမိ

တို့၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများဖြင့်လည်းကောင်း၊ မိမိတို့၏အသက်ဇီဝိန်များဖြင့်လည်းကောင်း၊
အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်၌ သက်စွန့်ကြိုးပမ်းကြရပေမည်။ ဤသည် အကယ်၍
အသင်တို့ သိရှိကြရမည်ဖြစ်မူ အသင်တို့အဖို့ အကောင်းဆုံးပင်ဖြစ်၏။

(ကုရ်အာန် ၆၁ : ၁၁)

ထိုအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့၏ ပြစ်မှုများကို ခွင့်လွှတ်တော်မူပေမည်။ ထို့ပြင်
ထိုအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အား အကြင်ဥယျာဉ်များသို့ အမြဲထားစဉ် နေထိုင်သူများ
အဖြစ် ဝင်ရောက်စေတော်မူပေမည်။ ယင်းဥယျာဉ်များ၏အောက်မှ ချောင်းများသည်
စီးတွေလျက်ရှိကြပေမည်။ ထိုမှတစ်ပါး (ထိုအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အား) အကြင်
နေအိမ်များသို့ ဝင်ရောက်စေတော်မူပေမည်။ ထိုနေအိမ်များမှာ အမြဲထားစဉ် နေထိုင်ရ
အံ့သော ဥယျာဉ်များဝယ် ရှိကြပေမည်။ ဤသည် ကြီးကျယ်လှ စွာသော အောင်မြင်မှု
ပင်။

(ကုရ်အာန် ၆၁ : ၁၂)

وَقَالَ تَعَالَى ﴿قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ
وَأَمْوَالٌ بَاقِيَةٌ فَمَوْهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسْكَنٌ تَرْضَوْنَهَا أَحَبُّ
إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ﴾

[التوبة: ၂၄]

- (၇) အို နဗီတမန်တော် အသင်သည် (မုဆိမန်သက်ဝင်ယုံကြည်သူတို့အား ဤသို့)
ပြောကြားပါလေ။ ဟယ် အချင်းတို့ အသင်တို့၏ အဘများသည်လည်းကောင်း၊
အသင်တို့၏ သားများသည်လည်းကောင်း၊ အသင်တို့၏ညီများ၊ အစ်ကိုများသည်
လည်းကောင်း၊ အသင်တို့၏ ဇနီးကြင်ယာများသည်လည်းကောင်း၊ အသင်တို့၏
ဆွေမျိုးသားချင်းများသည်လည်းကောင်း၊ အသင်တို့ရှာဖွေဆည်းပူးထားကြသော
ဥစ္စာပစ္စည်းများသည်လည်းကောင်း၊ အသင်တို့သည် ထိုင်းမှိုင်းသွားမည်ကို စိုးရိမ်
လျက်ရှိကုန်သော ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုသည်လည်းကောင်း၊ အသင်တို့နှစ်သက်
ကုန်သော တိုက်တာဂေဟာများသည်လည်းကောင်း၊ အသင်တို့ထံတွင် အလ္လာဟ်
အရှင်မြတ်ထက်လည်းကောင်း၊ ထိုအရှင်မြတ်၏ ရစူလ်တမန်တော်ထက်လည်းကောင်း၊
ထိုအရှင်မြတ်၏လမ်းတော်၌ စစ်မက်ပြိုင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ခြင်းထက်လည်းကောင်း
ပိုမို၍ပင် ချစ်ခင်စုံမက် မြတ်နိုးဖွယ်ရာများဖြစ်ခဲ့ကြပါလျှင် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်
သည် ဟစ်ဂျီရသ် မပြုလုပ်ခြင်း၏ အပြစ်ဒဏ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မိမိအမိန့်တော်

များကို ထုတ်ပြန်တော်မူသည့်တိုင်အောင် အသင်တို့သည် စောင့်ဆိုင်း၍သာ နေကြလေကုန်လော့။ အမှန်သော်ကား အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် အမိန့်တော်ကို သွေဖည်သောသူတို့အား တရားလမ်းမှန်ကို ပြသတော်မူသည်မဟုတ်ပေ။ (ကုရ်အာန် ၉:၂၄)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا﴾
[البقرة: ၁၉၀]

(၈) ထို့ပြင်တဝ အသင်တို့သည် (မိမိတို့၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများကို) အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်၌ လှူဒါန်းပေးကမ်းစွန့်ကြဲကြလေကုန်။ အသင်တို့သည် (မိမိတို့ကိုယ်ကို) မိမိတို့၏ လက်များဖြင့် (ဂျီဟာဒ်မှ ထိန်ချန်ထားသောအားဖြင့်) ပျက်စီးရာပျက်စီးကြောင်း မပြုလုပ်ကြကုန်လင့်။ ထိုမှတစ်ပါး အသင်တို့သည် ကောင်းမှုအကျိုးဆောင်ပွားများကြကုန်။ မုချစကန် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် ကောင်းမှုအကျိုးဆောင်ပွားများသူတို့ကို နှစ်သက်တော်မူသည်။ (ကုရ်အာန် ၂ : ၁၉၅)

ဟဒီးဆ်တော်များ

၄၄။ အသက်ဘေးအန္တရာယ်

﴿ 44 ﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَقَدْ أَخِفْتُ فِي اللَّهِ وَمَا يُخَافُ أَحَدٌ، وَلَقَدْ أُؤْذِنْتُ فِي اللَّهِ مَا لَمْ يُؤْذِ أَحَدٌ، وَلَقَدْ آتَى عَلَيَّ نَلَاتُونَ مِنْ بَيْنِ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ وَمَالِي وَلِبَاسٌ طَعَامٌ يَأْكُلُهُ ذُو كَبِدٍ إِلَّا شَيْءَ يَوَارِيهِ إِبْطُ بِلَالٍ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب احاديث عائشة وانس.....رقم: ۲۴۷۲

ဟရေသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ ဒီနိသာသနာ၏ ဒအ်ဝသ်ဖိတ်ခေါ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် ဤမျှတိုင် ချောက်လှန့်ခြင်းခံခဲ့ရသည်မှာ အခြားမည်သူမျှပင် ဤမျှမခံခဲ့ရပေ။ ၎င်းပြင် အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်တွင် ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် ဤမျှတိုင် ညှင်းဆဲမှုကို ခံစားခဲ့ရသည်မှာ အခြားမည်သူမျှပင် ဤမျှ ညှင်းဆဲမှုကို မခံစားခဲ့ရချေ။ ရက်သုံးဆယ် (နေ့နှင့်ည) တိုင်တိုင် သက်ရှိများ စားနိုင်လောက်မျှပင် ငါတမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် ဗီလာလ်(رضي الله عنه) အဖို့ စားသောက်ဖွယ်ရာမရှိခဲ့ပေ။ သို့သော် ဗီလာလ်(رضي الله عنه)၏ ဂျိုင်းကြား၌ ထည့်လိုက်လျှင်ပင် ပျောက်သွားနိုင်လောက်သည်မျှ အလွန်နည်းပါးလှသည့် အစားအစာမျှသာရှိခဲ့သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၄၅။ ညစာမရှိ

﴿ 45 ﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَبِيتُ اللَّيْلَ الْمَتَابَعَةَ طَاوِيًا وَاهْلَةً لَا يَجِدُونَ غِشَاءً، وَكَانَ أَكْثَرُ خُبْرِهِمْ خُبْرَ الشَّعِيرِ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء في معيشة النبي ﷺ واهله، رقم: ۲۳۶۰

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် အိမ်သူ အိမ်သားများသည် ညပေါင်းများစွာကို ဝမ်းဟောင်းလောင်း (ဆာလောင်မွတ်သိပ်မှု)ဖြင့်ပင် ကုန်လွန်စေခဲ့ရသည်။ ၎င်းတို့ထံ ညစာဟူ၍မရှိခဲ့ပေ။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့၏ စားသောက်နေကျ အစားအစာမှာလည်း ဂျောင်(ဂျုံအကြမ်းစားတစ်မျိုး)ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော မုန့်သာဖြစ်ပေသည်။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၄၆။ ဂျုံကြမ်းကိုပင် ဝမ်းဝသ်ညာထိ မစားခဲ့ရ

﴿ 46 ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ: مَا شِيعَ آلُ مُحَمَّدٍ ﷺ مِنْ خُبْرِ شَعِيرٍ، يَوْمَئِذٍ مُتَتَابِعِينَ حَتَّى قُبِضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ. رواه مسلم، باب الدنيا سجن للمؤمن و جنة للكافر، رقم: ۷۴۴۰

ဟဇရသ် အာအိရုဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဝဟသ်ကွယ် လွန်သွားသည့်အချိန်ထိ ကိုယ်တော်၏ အိမ်သူအိမ်သားများသည် ဂျောင်(ဂျုံအကြမ်းစားတစ် မျိုး)ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော မုန့်ကိုပင် နှစ်ရက်ဆက်တိုက် ဝမ်းဝအောင် စားခဲ့ရဖူးသည်ဟူ၍ မရှိချေ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၄၇။ သုံးရက်တာအတွင်း ပထမဦးဆုံးအစာ

﴿ 47 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ فَاطِمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا نَاوَلَتِ النَّبِيَّ ﷺ كِسْرَةً مِنْ خُبْرِ شَعِيرٍ فَقَالَ: هَذَا أَوَّلُ طَعَامٍ أَكَلَهُ أَبُوكَ مِنْذُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ رواه احمد والطبرانی وزاد فقال: مَا هَذِهِ؟ فَقَالَتْ: قُرْصٌ خَبَزْتُهُ، فَلَمْ تَطْبُ نَفْسِي حَتَّى آتَيْتُكَ بِهِذِهِ الْكِسْرَةَ. ورجالهما ثقات، مجمع الزوائد ۱/ ۶۲

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလစ်က်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ခါက ဟဇရသ် ဖာသွေမတ်(ﷺ) သခင်မသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ဂျောင်ဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော မုန့်ပိုင်းတစ်ခုကို ဆက်သလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤမုန့်ပိုင်းတစ်ခုသည် သုံးရက်

အတွင်း အသင်မ၏ဖခင်အဖို့ ပထမဦးဆုံး စားသောက်ရသော အစားအစာတစ်ခုပင်ဖြစ်ပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

အခြားသော ဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က သမီးတော်အား ဤအရာသည်ဘာလဲဟု မေးတော်မူရာ ၎င်းက သမီးတော်ချက်ခဲ့သော မုန့်တစ်ချပ်ဖြစ်ပါသည်။ သမီးသည်ဖခင်အား မကျွေးဘဲနှင့် မစားရက်ပါဟု လျှောက်ထားခဲ့သည်။

(တွမ်ရာနီ)

၄၈။ သက်တမ်းဟူသည်

﴿ 48 ﴾ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِالْخَنْدَقِ وَهُوَ يَخْفِرُ وَنَحْنُ نَقْلُ التُّرَابِ، وَبَصُرَ بِنَا فَقَالَ: اللَّهُمَّ لَا غَيْشَ إِلَّا غَيْشُ الْآخِرَةِ لَا غَيْرَ لِلْأَنْصَارِ وَالْمُهَاجِرَةِ . رواه البخارى، باب الصحة والفراغ.....رقم: ၆၄၁၄

ဟဇရတ် စဟလ်ဗင်န်စအဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ခါက ကျွန်ုပ်တို့သည် ဂဇ်ဝဟ်ခန်ဒပ်ကံတွင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူ ရှိနေခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ၎င်းကျုံးကြီးကို ကိုယ်တိုင်တူးဆွနေတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်တို့က ကျုံးကြီးအတွင်းမှ မြေများကို သယ်၍အခြားတစ်နေရာ၌ သွန်ချနေခဲ့ကြသည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်တို့အား (ဤအဖြစ်ကို) မြင်တွေ့တော်မူပြီးနောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အို အလ္လာဟ် သက်တမ်းဟူသည် အာခိရသ်၏သက်တမ်းသာဖြစ်ပါသည်။ အရှင်မြတ်သည် အန်ဆွာရ်နှင့် မဟာဂျစ်ရ်တို့အား မဂ်ဖိရသ်ချီးမြှင့်တော်မူပါ။ (ဗုခါရီ)

၄၉။ လောက၌ ခရီးသွားပမာ

﴿ 49 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِمَنْكِبِي فَقَالَ: كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ غَابِرُ سَبِيلٍ . رواه البخارى، باب قول النبي ﷺ كن في الدنيا كأنك غريب.....رقم: ၆၄၁၆

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် (အရေးကြီးသည့် စကားဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့် အသေအချာနားထောင်၍ ဂရုပြုစေရန်အလို့ငှာ) ကျွန်ုပ်၏ ပခုံးအားကိုင်၍ ‘အသင်သည် ဤလောက၌ ခရီးသည်တစ်ဦးပမာ သို့မဟုတ် ခရီးသွားတစ်ဦးပမာ နေထိုင်လေကုန်’ ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (ဗုခါရီ)

၅၀။ ပစ္စည်းဥစ္စာများ ဖြန့်ကျဲမည်ကို စိုးရိမ်

﴿ 50 ﴾ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَزْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: فَرَأَى مَا الْفَقْرَ أَخْشَى عَلَيْكُمْ، وَلَكِنْ أَخْشَى عَلَيْكُمْ أَنْ تُبْسَطَ عَلَيْكُمُ الدُّنْيَا كَمَا بُسِطَتْ عَلَى مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، فَتَنَافَسُوهَا كَمَا تَنَافَسُوهَا وَتُلْهِيَكُمُ كَمَا أَلْهَتْهُمْ. (وهو بعض الحديث) رواه البخاري،

باب ما يحذر من زهرة الدنيا.....رقم: ၆၄၂၀

ဟဇရသ် အမ်ရ်ပင်န့်အောဖ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကစမ်၊ ငါကိုယ်တော်သည် အသင်တို့ဆင်းရဲကျပ်တည်း ဒုက္ခရောက်ကြမည်ကို စိုးရိမ်တော်မမူချေ။ သို့ရာတွင် အသင်တို့၏ အလျင်ကသူများ အား ဒွန္နယာ၏စည်းစိမ် ဥစ္စာများကို ဖြန့်ကျဲပေးတော်မူသကဲ့သို့ အသင်တို့အပေါ်၌ ဤဒွန္နယာ၏စည်းစိမ်ဥစ္စာများကို ဖြန့်ကျဲပေးလိုက်မည်ကို စိုးရိမ်တော်မူပေသည်။ ပြီးနောက်တွင်မူ အသင်တို့၏အလျင်က လူများသည် ဒွန္နယာ၏ဥစ္စာစည်းစိမ်များကို ရှာဖွေရန်အတွက် တစ်ဦးထက် တစ်ဦးသာပိုကြိုးပမ်းကြသကဲ့သို့ပင် အသင်တို့သည်လည်း ဤဒွန္နယာ၏စည်းစိမ်များကို ရှာဖွေရန်အတွက် တစ်ဦးထက်တစ်ဦး သာပိုကြိုးပမ်းကြပေလိမ့်မည်။ သို့ရှိလေရာ ဤဒွန္နယာသည် အသင်တို့အလျင်က လူများကို လှည့်စားမေ့လျော့လိုက်သကဲ့သို့ပင် အသင်တို့အားလည်း လှည့်စားမေ့လျော့ပစ်တော်မူလိမ့်မည်။ (ဗုခါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ “အသင်တို့ဆင်းရဲမှာကို မစိုးရိမ်” ဟူသည်မှာ အသင်တို့အပေါ် ဆင်းရဲခြင်း ကျရောက်မည်မဟုတ်။ သို့မဟုတ် အသင်တို့ ဆင်းရဲစေကာမူ အသင်တို့၏ ဒီးန့်အား နစ်နာထိခိုက်စေမည် မဟုတ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

၅၁။ လောကသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ရှေ့တွင် တန်ဖိုးရှိခဲ့လျှင်

﴿ 51 ﴾ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَوْ كَانَتِ الدُّنْيَا تَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ جَنَاحَ بَعُوضَةٍ مَا سَقَى كَافِرًا مِنْهَا شَرْبَةَ مَاءٍ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث صحيح غريب، باب ما جاء في هوان الدنيا على الله عز وجل، رقم: ၃၃၂၀

صحيح غريب، باب ما جاء في هوان الدنيا على الله عز وجل، رقم: ၃၃၂၀

ဟဇရသ် စဟလ်ပင်န့်စအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ ဤလောကသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်ပါး၌ ယင်ကောင်၏ အတောင်တစ်ဖက်မျှပင် တန်ဖိုးရှိခဲ့လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ကာဖစ်ရ်ငြင်းပယ်သူတို့အား ရေတစ်ကျိုက်မျှပင် တိုက်လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (အကြောင်းမှာ ဤလောကသည် အလ္လာဟ်(ﷻ)

ထံပါး၌ ဤမျှခန့်ပင် တန်ဖိုးမရှိသောကြောင့် ကာဖစ်ရ်၊ ဖာဂျစ်ရ်တို့အား မရေတွက်နိုင်လောက်အောင် များပြားသော ဒွန္နယာဇ်စည်းစိမ်များကို ချီးမြှင့်တော်မူထားခြင်းဖြစ်သည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၅၂။ လသုံးလကို မြင်ရသော်လည်း

﴿ 52 ﴾ عَنْ عُرْوَةَ رَحِمَهُ اللَّهُ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّهَا كَانَتْ تَقُولُ: وَاللَّهِ يَا ابْنَ آخْتِي! إِنْ كُنَّا لَنَنْتَظِرُ إِلَى الْهَلَالِ ثُمَّ الْهَلَالِ ثُمَّ الْهَلَالِ، ثَلَاثَةَ أَهْلَةٍ فِي شَهْرَيْنِ، وَمَا نُوَقِّدُ فِي أَنْبِيَاءِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ نَارَ، قَالَ: قُلْتُ: يَا خَالَه! فَمَا كَانَ يُعَيِّشُكُمْ؟ قَالَتْ: الْأَسْرَدَانِ: التَّمْرُ وَالْمَاءُ. (وهو طرف من الرواية) رواه مسلم، باب الدنيا مسجن للمؤمن..... رقم: ٧٤٥٢

ဟဇရတ် အုရ်ဝဟ် (رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဟဇရတ် အာအေရဟ် (رضي الله عنه) အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ အို တူတော်မောင်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် ပထမ လတစ်လကို မြင်ခဲ့ရသည်။ ပြီးနောက် ဒုတိယအကြိမ်မြောက်လကိုလည်း မြင်တွေ့ခဲ့ရပြန်သည်။ ပြီးနောက် တတိယအကြိမ်မြောက်လကိုလည်း မြင်တွေ့ခဲ့ကြပြန်သည်။ ဤသို့ဖြင့် အချိန်ကာလနှစ်လအတွင်း လကိုသုံးကြိမ် မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအချိန်ထိတိုင်အောင် တမန်တော်မြတ် (ﷺ) ၏ အိမ်များ၌ ချက်ပြုတ်နိုင်ရန်အတွက် မီးပင်မမွှေးနိုင်ခဲ့ချေ။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က ဤသို့ဆိုလျှင် အဒေါ်တို့ အဘယ်ပုံအဘယ်နည်းဖြင့် စခန်းသွားခဲ့ကြသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ၎င်းက မဲသောအရာနှစ်ခု အပေါ် ဆိုလိုသည်မှာ စွန်ပလွံသီးနှင့် ရေတို့ဖြင့်သာ ကုန်လွန်စေခဲ့ကြပါသည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၅၃။ ဂျဟန္နမီး မုချဟရာမ်

﴿ 53 ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَا خَالَطَ قَلْبَ امْرِئٍ مُسْلِمٍ رَهْجٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ النَّارَ.

رواه احمد والطبرانی في الاوسط ورجال احمد ثقات، مجمع الزوائد ٥/ ٢٠٥

ဟဇရတ် အာအေရဟ် (رضي الله عنه) သခင်မက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ် (ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူ၏ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းသို့ အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်မှ ဖုန်များဝင်ရောက်ခဲ့ပါမူ အရှင်မြတ်သည် ၎င်းခန္ဓာကိုယ်အပေါ်သို့ ဂျဟန္နမီးကို မုချဟရာမ်အဖြစ် သတ်မှတ်တော်မူမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၅၄။ ခြေနှစ်ဖက်စလုံး ဖုန်လူးပေခဲ့ကျင်

﴿ 54 ﴾ عَنْ أَبِي عُبَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ اغْبَرَّتْ قَدَمَاهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ حَرَّمَهُمَا اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عَلَى النَّارِ.
رواه احمد ٤٧٩/٣

ဟဇရသ် အဗူအဗိစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူ၏ ခြေနှစ်ဖက်စလုံးကို အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်မှ ဖုန်လူးလူးပေခဲ့ပါက အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအပေါ်သို့ ဂျဟန္နမ်၏မီးကို ဟရာမ်အဖြစ် သတ်မှတ်တော်မူသည်။
(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၅၅။ ပြည့်ဝသော အိမာန်နှင့်စေးနွဲ့မှု အတူမရှိနိုင်

﴿ 55 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يَجْتَمِعُ غَبَارٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَدُخَانُ جَهَنَّمَ فِي جَوْفِ عَبْدٍ أَبَدًا وَلَا يَجْتَمِعُ الشُّحُّ وَالْإِيمَانُ فِي قَلْبِ عَبْدٍ أَبَدًا.
رواه النسائي، باب فضل من عمل في سبيل الله على قدمه، رقم: ٣١١٢

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်မှ ဖုန်မှုန့်များနှင့် ဂျဟန္နမ်မီးခိုးများသည် ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ဝမ်းဗိုက်အတွင်း၌ အတူမရှိနိုင်ချေ။ ၎င်းစေးနွဲ့တွန့်တိုမှုနှင့် ပြည့်ဝသော အိမာန်သည်လည်း မည်သည့်ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်၏ နှလုံးသားထဲ၌မျှ မစုစည်းနိုင်ချေ။
(နစာအီ)

၅၆။ ဖုန်မှုန့်နှင့်မီးခိုးအတူမရှိနိုင်

﴿ 56 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَا يَجْتَمِعُ غَبَارٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ، وَدُخَانُ جَهَنَّمَ فِي مَنْحَرِي مُسْلِمٍ أَبَدًا.
رواه النسائي، باب فضل من عمل في سبيل الله على قدمه، رقم: ٣١١٥

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်မှ ဖုန်မှုန့်နှင့် ဂျဟန္နမ်မီးခိုးများသည် ဗန္ဓုတ်ကျေးကျွန်၏ နှာခေါင်းအတွင်း၌ အတူမရှိနိုင်ချေ။
(နစာအီ)

၅၇။ ဖုန်များလူးပေခဲ့ပါလျှင်

﴿ 57 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: مَا مِنْ رَجُلٍ يَغْبَارُ وَجْهَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِلَّا آمَنَ اللَّهُ وَجْهَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَا مِنْ رَجُلٍ يَغْبَارُ قَدَمَاهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِلَّا آمَنَ اللَّهُ قَدَمَيْهِ مِنَ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

رواه البيهقي في شعب الایمان ٤/٣

ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ် ဗာဟေါလီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူ၏ မျက်နှာသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လမ်းတော်မှ ဖုန်များလူးပေခဲ့ပါလျှင် ကိယာမသ်နေ့၌ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် မုချကေနံ ယင်းမျက်နှာကို (ဂျဟန္နမ်၏မီးမှ) ကင်းလွတ်စေတော်မူပေမည်။ အကြင်သူ၏ ခြေနှစ်ဖက်စလုံးသည် အရှင်မြတ် ၏ လမ်းတော်၌ ဖုန်များလူးပေခဲ့ပါလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ယင်းခြေနှစ်ဖက်စလုံးအား ကိယာမသ်နေ့တွင် (ဂျဟန္နမ်၏မီးမှ) မုချကေနံ လွတ်ကင်းစေတော်မူမည်ဖြစ်သည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၅၈။ နေ့ပေါင်းတစ်ထောင်ထက်သာပို

﴿ 58 ﴾ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: يَوْمَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفٍ يَوْمٍ فِيمَا سِوَاهُ.

رواه النسائي، باب فضل الرباط، رقم: ٣١٧٢

ဟဇရသ် အွတ်စ်မာန်ဗင်န်အစ်ဖာန်း(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံတော်မှ ဤသို့မိန့်ဆိုတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လမ်းတော်၌ရှိနေသော နေ့တစ်နေ့သည် အခြားနေ့ပေါင်းတစ်ထောင်ထက် သာပိုမွန်မြတ်သည်။ (နစာအီ)

၅၉။ အရာအပေါင်းထက် သာပိုမွန်မြတ်

﴿ 59 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: غَدَاةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ رَوْحَةٌ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.

(وهو بعض الحديث) رواه البخاري، باب صفة الجنة والنار، رقم: ٦٥٦٨

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လမ်းတော်၌ တစ်မနက် သို့မဟုတ် တစ်ညနေခင်းသည် ဒွန္နယာနှင့် ၎င်းဒွန္နယာ၌ရှိနေသော အရာအပေါင်းထက် သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။ (ဗုခါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဒွန္နယာနှင့် ဒွန္နယာ၏စည်းစိမ်အာလုံးကို အရှင့်လမ်းတော်၌ သုံးစွဲလျှင်ပင်

အလ္လာဟ်လမ်း၏ တစ်မနက် (သို့မဟုတ်) တစ်ညနေခင်း၏ အကျိုးသည် ၎င်းထက် သာပို မွန်မြတ်ပေသည်။

၆၀။ ကတိုးနံ့သာများရရှိ

﴿ 60 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ رَاحَ رَوْحَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ، كَانَ لَهُ بِمِثْلِ مَا أَصَابَهُ مِنَ الْعَبَارِ مِثْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

رواه انس ماحه، باب الخروج في السير، رقم: ၂၇၇၀

ဟဇရတ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလစ်က(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်၌ တစ်ညနေထွက်ခဲ့စဉ်အတွင်း လူးပေတင်ရှိခဲ့သော ဖုန်မှုန့်များနှင့်အမျှ ကိယာမသ်နေ့တွင် ကတိုးနံ့သာများရရှိပေမည်။
(အိမ်နေမာဂျဟ်)

၆၁။ ဂျဗ္ဗသ်ဝါဂျိပ်

﴿ 61 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَرَّ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ بِشُعْبٍ فِيهِ غَيِّثَةٌ مِنْ مَاءٍ عَذْبَةٍ فَأَعَجَبَتْهُ لَطِيبُهَا، فَقَالَ: لَوْ اغْتَرَلْتُ النَّاسَ فَأَقَمْتُ فِي هَذَا الشَّعْبِ وَلَنْ أَفْعَلَ حَتَّى أَسْتَاذِنَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَذَكَرَ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: لَا تَفْعَلْ، فَإِنَّ مَقَامَ أَحَدِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهِ فِي بَيْتِهِ سَبْعِينَ عَامًا، أَلَا تَجُودُونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ، وَيُدْخِلَكُمْ الْجَنَّةَ؟ اغْرُؤُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ قَاتَلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فُؤَادًا نَاقَةً وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن، باب ما جاء في الغدو..... رقم: ၁၆၀

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ (ခရီးတစ်ခုသွားကြစဉ်အတွင်း) တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ဆွဟာဗဟ်တစ်ပါးသည် တောင်ပေါ်လမ်းတစ်နေရာ၌ ရေချိုစမ်းချောင်း တစ်ခုအနီးမှ ဖြတ်သန်းသွားခဲ့သည်။ ဤရေ၏ချိုမြိန်မှုအပေါ် ၎င်းက အလွန်နှစ်သက်သဘောကျမိသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းက ဤစမ်းရေသည် အဘယ်မျှ ကောင်းလိုက်ပါဘိသနည်း။ ငါသည် မိမိအဖော်များနှင့်ခွဲ၍ ဤစမ်းချောင်းနံဘေးတောထဲတွင် တည်းခိုလိုက်ရလျှင် အဘယ်မျှ ကောင်းမည်နည်းဟု မိမိစိတ်ထဲ၌ စကားဆိုနေမိသည်။ သို့ရာတွင် မိမိသည် ဤအလုပ်ကို တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ ဘယ်သောအခါမှ လုပ်မည်မဟုတ်ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ မိမိဆန္ဒကို တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ရှေ့တော်မှောက်သို့ တင်ပြလိုက်သည်။

ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤကဲ့သို့ မပြုလေနှင့်။

အကြောင်းမှာ အသင်တို့အထဲမှ မည်သူမဆို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်လမ်းတော်၌ (ခေတ္တခဏ) ရပ်ခြင်းပင်လျှင် မိမိအိမ်၌နေ၍ နှစ်ပေါင်းခုနစ်ဆယ် နမာဇ်ဝတ်ပြုနေခြင်းထက် သာပိုမွန်မြတ်ပေသည်။ အဘယ်အသင်တို့သည် အရှင်မြတ်က အသင်တို့အား မဂ်ဖီရသ်လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ချီးမြှင့်တော်မူမည်ကို အလိုမရှိကြပြီလော။ ၎င်းအပြင် အသင်တို့အား ဂျန္နသ်ထဲသို့ ဝင်ခွင့်ချီးမြှင့်တော်မူပေမည်။ အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်၌ ဂျီဟာဒ်ရန်သူများနှင့် ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်ကြလေကုန်။ ကုလားအုတ်တစ်ကောင်၏ နို့အုံမှ နို့ကိုတစ်ချက်ညှစ်ပြီးနောက် တစ်ချက်ပြန်မညှစ်မီ အလွန်တိုတောင်းလှသော အချိန်အခိုက်အတန့်ခန့်မျှပင် အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်၌ ဂျီဟာဒ်ပြုခြင်းသည်ပင်လျှင် ထိုသူအဖို့ ဂျန္နသ်ကို ဝါဂျိမ်ဖြစ်စေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၆၂။ ခေါင်းကိုက်ခဲ့လျှင်ပင်

﴿ 62 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ صَدَعَ رَأْسَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاحْتَسَبْ، عُفِّرَ لَهُ مَا كَانَ قَبْلَ ذَلِكَ مِنْ ذَنْبٍ.

رواه الطبراني في الكبير و إسناده حسن، مجمع الزوائد ٣٠/٣

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လမ်းတော်၌အကြင်သူသည် ခေါင်းကိုက်ဝေဒနာခံစားရလေရာ ထိုဝေဒနာအတွက် အကျိုးဆဝါးဗ်ရရှိရန် မက်ဆန္ဒထားလျှင် ထိုသူ၏ ယခင်က အပြစ်ဂိုဏ်များအားလုံးကို (မအာဇ်) ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးခြင်းခံရပေမည်။ (တွဗ်ရာနီ)

၆၃။ ဂျန္နသ်ကိုလည်း ချီးမြှင့်

﴿ 63 ﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ فِيمَا يَخْكِي عَنْ رَبِّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَالَ: أَيُّمَا عَبْدٍ مِنْ عِبَادِي خَرَجَ مُجَاهِدًا فِي سَبِيلِي ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي صُمِنْتُ لَهُ أَنْ أَرْجِعَهُ بِمَا أَصَابَ مِنْ آخِرٍ وَغَنِيمَةٍ، وَإِنْ قَبِضْتُهُ أَنْ أَعْفِرَ لَهُ، وَأَرْحَمَهُ، وَأَدْخِلَهُ الْجَنَّةَ.

رواه احمد ١١٧/٢

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဟဒီးဆေကွဒ်စီတော်တစ်ပုဒ်တွင် အရှင်မြတ်၏အမိန့်တော်ကို ဤသို့ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ငါအရှင်မြတ်၏ အကြင်ဗန္ဓုတ်သည် ငါအရှင်မြတ်ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက် သက်သက်ရည်စူး၍ အစွလာမ်သာသနာ့သူရဲကောင်းအဖြစ်နှင့် ငါအရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်သို့ ထွက်ခဲ့ပါမူ ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုသူအဖို့ အကျိုးဆဝါးနှင့် စစ်သုံးပန်းပစ္စည်းများကို ယူဆောင်စေ၍ ၎င်းအိမ်သို့ ပြန်ပို့ပေးမည်။ အကယ်၍ ငါအရှင်မြတ်ထံတော်သို့ ခေါ်ယူတော်မူခြင်းခံရ

မည်ဆိုလျှင်လည်း ၎င်းသူအားလည်း မဂ်ဖိရသ်ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူမည်။ ၎င်းပြင်
ထိုသူအပေါ်သို့ မိမိ၏ကြီးမားလှသည့်အသနားတော်နှင့် ဂျန္နသ်ကိုလည်း ချီးမြှင့်တော်မူမည်။
(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၆၄။ သွေးသဉ် ကတိုးကဲ့သို့ မွေးကြိုင်

﴿ 64 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: تَضَمَّنَ اللَّهُ لِمَنْ خَرَجَ
فِي سَبِيلِهِ، لَا يُخْرِجُهُ إِلَّا جِهَادًا فِي سَبِيلِي، وَإِنَّمَا بَيْنِي وَتَضَدِّيكَ بَرُّسُلِي، فَهُوَ عَلَى ضَامِنٍ
أَنْ أَدْخِلَهُ الْجَنَّةَ أَوْ أَرْجِعَهُ إِلَى مَنْكَبِهِ الَّذِي خَرَجَ مِنْهُ، نَائِلًا مَا نَالَ مِنْ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ،
وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ! مَا مِنْ كَلِمٍ يُكَلِّمُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ تَعَالَى، إِلَّا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
كَهَيْبَتِهِ جِئْنِ كَلِمٍ، لَوْ أَنَّهُ لَوْنٌ دَمٍ وَرَيْحُهُ مِنْكَ، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَوْ لَا أَنْ يَشُقُّ
عَلَى الْمُسْلِمِينَ، مَا قَعَدْتُ جَلَّاتِ سَرِيَّةٍ تَغْزُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَبَدًا، وَلَكِنْ لَا أَجِدُ سَعَةً
فَأَحْمِلُهُمْ، وَلَا يَجِدُونَ سَعَةً وَيَشُقُّ عَلَيْهِمْ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنِّي، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ!
لَوْ دِدْتُ أَنِّي أَغْزُو فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَأَقْتُلُ، ثُمَّ أَغْزُو فَأَقْتُلُ، ثُمَّ أَغْزُو فَأَقْتُلُ.

رواه مسلم، باب فضل الجهاد..... رقم: ၄၈၁၉

ဟရေရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်
ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်သို့ ထွက်လာခဲ့ရာ (အရှင်မြတ်က
အမိန့်ရှိတော်မူသည်။) ထိုသူအား မိမိနေအိမ်မှ ဤသို့ထွက်လာစေခြင်းသည် ငါအရှင်မြတ်၏
လမ်းတော်၌ ဂျီဟာဒ်အတွက်လည်းကောင်း၊ ငါအရှင်မြတ်အပေါ် အီမာန်သက်ဝင် ယုံကြည်
ရန်အတွက်နှင့် ငါအရှင်မြတ်၏ ရစုလ်တမန်တော်များအပေါ်သို့ သက်သေခံရန်အတွက်မှလွဲ၍
အခြားသောမည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်တို့မျှ မပါရှိခဲ့ပါလျှင် ငါအရှင်မြတ်သည် ထိုသူအား ဂျန္နသ်သို့
ဝင်ရောက်စေတော်မူရန် သို့မဟုတ် အကျိုးဆပ်မိနှင့် စစ်သုံ့ပန်းပစ္စည်းများကို ယူဆောင်စေ၍
၎င်း၏နေအိမ်သို့ ပြန်လာတော်မူစေမည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။
ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်၏အသက်ကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်မြတ်၏ကစမ်၊ အရှင်မြတ်၏လမ်း
တော်တွင် (မည်သူမဆို) မည်သို့သော ဒဏ်ရာအနာတရ ရရှိခံစားခဲ့ပါမူ ထိုသူသည်
ကိယာမသ်နေ့တွင် ဤသို့အခြေအနေမျိုးနှင့် ရောက်လာပါလိမ့်မည်။ ၎င်းမှာ ထိုဒဏ်ရာကို
ယနေ့ပင် ရရှိသကဲ့သို့ ၎င်း၏အရောင်မှာ သွေးကဲ့သို့နီရဲပြီး အနံ့မှာမူ ကတိုးကဲ့သို့ မွေးကြိုင်
နေမည်ဖြစ်သည်။ ငါတမန်တော်၏အသက်ကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်မြတ်၏ကစမ်၊
အကယ်၍သာ ငါတမန်တော်သည် မွတ်စ်လင်မ်များ အခက်အခဲဖြစ်နေမည်ကို စိုးရိမ်တော်
မမူခဲ့ပါလျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လမ်းတော်သို့ ထွက်နေကြသော မည်သည့်တပ်ဖွဲ့တွင်မဆို

အတူတကွ မလိုက်ပါဘဲလျက် နောက်ချန်နေရစ်ခဲ့လိမ့်မည်မဟုတ်။ သို့သော် ငါတမန် တော်မြတ်သည် လူတိုင်းအတွက် အစီးအနင်း အပြည့်စုံလုံလောက်အောင် မစီစဉ်ပေးနိုင်။ ၎င်းတို့ကလည်း မိမိတို့ပါသာ မစီစဉ်နိုင်။ သို့ဖြင့် ၎င်းတို့က ငါကိုယ်တော်မြတ်နှင့်အတူတကွ မလိုက်လာနိုင်။ (ငါကိုယ်တော်မြတ်က အရှင်မြတ်လမ်းတော်သို့ ထွက်သွားပြီး ၎င်းတို့က မိမိတို့အိမ်များ၌ ကျန်ရစ်နေကြမည်။) ဤသို့ဖြင့် ၎င်းတို့အပေါ် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီး တစ်ခုအဖြစ် တင်ရှိနေကြပေမည်။ ငါကိုယ်တော်မြတ်၏ အသက်ကို စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်မြတ်၏ကစမ်၊ ငါကိုယ်တော် အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်၌ ဂျီဟာဒ်ဆင်နွှဲရန် ၎င်းနောက်သတ်ဖြတ်ခံရန် တစ်ဖန် ရှင်ပြန်ထ၍ ဂျီဟာဒ်ဆင်နွှဲရန် ပြီးနောက် သတ်ဖြတ်ခံရန် တစ်ဖန် ရှင်ပြန်၍ ဂျီဟာဒ်ဆင်နွှဲရန် ၎င်းနောက် သတ်ဖြတ်ခြင်းကို ခံယူရန် ဆန္ဒရှိတော်မူသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၆၅။ ဂုဏ်သိက္ခာသေးသိမ်ညွှမ်း

﴿ 65 ﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِذَا تَبَايَعْتُمْ بِالْعَيْنَةِ وَأَخَذْتُمْ أَذْنَابَ الْبَقَرِ رَزَضْتُمْ بِالزَّرْعِ وَتَرَكَتُمُ الْجِهَادَ، سَلَّطَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ ذُلًّا لَا يَنْزِعُهُ حَتَّى تَرْجِعُوا إِلَى دِينِكُمْ.

رواه ابو داود، في السهمى عن العينة، رقم: ٢٤٦٢

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ မည်သည့်အခါမဆို အသင်တို့သည် ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားမှုနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၌ လုံးဝနစ်မြုပ်နေခဲ့ကြပါမူ ၎င်းနောက် ကျွဲနွားတို့၏ အမြီးကိုကိုင်၍ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ၌လည်း လုံးဝနစ်မွန်းကြပြီး ဂျီဟာဒ် အစွလာမ်သာသနာ့လုပ်ငန်းကို စွန့်လွှတ်၍ ထိုင်နေခဲ့ကြပါမူ အရှင်မြတ်က အသင်တို့သည် မိမိတို့၏ အစွလာမ်သာသနာဘက်ဆီသို့ ပြန်မလှည့်မချင်း (အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်ဘက်သို့ ထွက်၍ ဂျီဟာဒ်၌ ပါဝင်ခြင်းလည်း ပါဝင်သည်။) အသင်တို့အပေါ် အိမ်ထောင်သေးသိမ်ညွှမ်းမှုကို ချပေးတော်မူလိမ့်မည်။ (အဗူဒါဝုဒ်)

၆၆။ ချို့ယွင်းအားနည်းလျက်သာ

﴿ 66 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ لَقِيَ اللَّهَ بِغَيْرِ آثَرٍ مِنْ جِهَادٍ لَقِيَ اللَّهَ وَفِيهِ نُلْمَةٌ.

رواه الترمذى وقال: هذا حديث غريب، باب ما جاء فى فضل المرباط، رقم: ١٦٦٦

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် မိမိ၌ ဂျီဟာဒ်တွင်ပါဝင်ခဲ့ဖူးကြောင်း

အမှတ်အသားမပါရှိဘဲလျက် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် သွားရောက်တွေ့ဆုံခဲ့ပါမူ ထိုသူသည် မိမိလက်ခံထားသော အစ္စလာမ်သာသနာရေးရာများတွင် ချို့ယွင်းအားနည်းလျက်သာ အရှင်မြတ် နှင့်တွေ့ဆုံရလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ကျီဟာဒ်၏အမှတ်အသားဆိုသည်မှာ ကိုယ်ခန္ဓာတွင် ဒဏ်ရာရရှိခြင်း၊ အရှင်လမ်း၌ ဖုန်မှုန့်များနှင့် ခပ်ဒိမသ်ကြောင့် ကိုယ်ခန္ဓာတွင် အမာရွတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကို ခေါ်ပါသည်။

၆၇။ တဒဂ်မျှ ရပ်ခြင်းသည်

﴿ 67 ﴾ عَنْ سُهَيْلِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَقَامُ أَحَدِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ سَاعَةً خَيْرٌ لَهُ مِنْ عَمَلِهِ عُمَرَةُ فِي أَهْلِهِ.
رواه الحاكم ٢٨٢/٣

ဟဇရသ် စုပိုင်လ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အသင်တို့အနက် အကြင်မည်သူမဆို အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်တွင် (မိနစ် နှစ်ဆယ်)ခန့်မျှ ရပ်နေခြင်းသည် ၎င်းသူ မိမိအိမ်၌ နေထိုင်၍ တစ်သက်တာပတ်လုံး ကောင်းမှုပွားများနေခြင်းထက် သာဝိမွန်မြတ်ပေသည်။ (ဟာကင်မ်)

၆၈။ ဆဝါပ်အညီအမျှမရနိုင်

﴿ 68 ﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ ﷺ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ رَوَاحَةَ فِي سَرِيَّةٍ فَوَافَقَ ذَلِكَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، فَعَدَا أَصْحَابُهُ فَقَالَ: اتَّخَلَّفْتُ فَاصْلَىٰ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ثُمَّ الْحَقُّهُمْ، فَلَمَّا صَلَّىٰ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ رَأَاهُ فَقَالَ لَهُ: مَا مَنَعَكَ أَنْ تَعُدَّوْا مَعَ أَصْحَابِكَ؟ فَقَالَ: أَرَدْتُ أَنْ أَصْلَىٰ مَعَكُمْ ثُمَّ الْحَقُّهُمْ، فَقَالَ: لَوْ أَنْفَقْتُ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَذْرَكْتُ فَضْلَ غَدَوْتِهِمْ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب، باب ما جاء في السفر يوم الجمعة، رقم: ၁၃၇

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အဓိဒ္ဓလ္လာဟ်ပင်နီရဝါဟဟ်(ﷺ) အား သောကြာနေ့တွင် ဂျမာအသ်တစ်ဖွဲ့နှင့်အတူ အရှင် မြတ်လမ်းတော်သို့ စေလွှတ်ခဲ့သည်။ သို့ရှိရာ ၎င်း၏အဖော်များအားလုံးတို့သည် ထိုနေ့ နံနက်ပိုင်းကပင် စတင်ထွက်ခွာသွားခဲ့ကြသည်။ ဟဇရသ် အဓိဒ္ဓလ္လာဟ်ပင်နီရဝါဟဟ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူ ဂျမုအဟ် နမာဇ်ဝတ်ပြု ပြီးနောက်မှ မိမိအဖော်များ ထွက်ခွာရာဆီသို့ အရောက်သွားမည်ဟု ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

သိုရှိရာ ထိုသူ ဂျုမုအဟ်နမာဇ်ကို တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူ ဝတ်ပြုသောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းအား မြင်တော်မူပြီးနောက် အသင်သည် နံနက်ပိုင်းကပင် မိမိအဖော်များ နှင့်အတူ ထွက်ခွာမသွားဘဲ အဘယ်ကြောင့် နောက်ချန်နေရစ်သနည်းဟု မေးတော်မူသည်။ ထိုအခါ ၎င်းက ကျွန်တော်မျိုး ကိုယ်တော်မြတ်နှင့်အတူ ဂျုမုအဟ်နမာဇ်ဝတ်ပြုချင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ပြီးလျှင် အရောက်သွားမည်ဟု ဖြေကြားလိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ အသင်သည် ဤလောကမြေပြင်၌ ရှိရှိသမျှ အရာအားလုံးပေးကမ်းလှူဒါန်းသုံးစွဲလျှင်လည်း နံနက်ပိုင်းကပင် စတင်ထွက်ခွာသွားခဲ့ကြသော အဖော်များအကျိုးဆပ်ဝါဒ်နှင့်အညီအမျှ ရရှိနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၆၉။ ဂျန္နသ်၌ ညအချိန်ကုန်ဆုံးစေခြင်း

﴿ 69 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِسَرِيَّةٍ تَخْرُجُ، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! اتَّخَرَجُ اللَّيْلَةَ أَمْ نَمُكُ حَتَّى نَضْبَحَ؟ فَقَالَ: أَوْلَا تُحِبُّونَ أَنْ تَبْتَئُوا فِي خَرْنِفٍ مِنْ خَرَانِيفِ الْجَنَّةِ وَالْخَرْنِيفُ الْحَدِيثَةُ.

المسنن الكبير ١٥٨/٩

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဂျမာအသ်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကို အရှင်မြတ်လမ်းတော်သို့ စေလွှတ်လိုက်ရာ ၎င်းတို့က ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) အဘယ်ကျွန်ုပ်တို့သည် ယခုညတွင်းချင်းပင် ထွက်ခွာရမည်လော သို့မဟုတ် ယနေ့ညနား၍ နက်ဖန်မနက်ကျမှ ထွက်ခွာရမည်လောဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဘယ်အသင်တို့သည် ဂျန္နသ်၏ဥယျာဉ်များအနက်မှ ဥယျာဉ်တစ်ခုတွင် ယခုညအချိန်ကုန်ဆုံးရန် မလိုလားကြပြီလော။ ဆိုလိုသည်မှာ အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်တွင် ညအချိန်ကို ကုန်ဆုံးစေခြင်းသည် ဂျန္နသ်ဥယျာဉ်၌ ညအချိန်ကို ကုန်ဆုံးစေခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။ (ဇိုနန်ကွပ်ရာ)

၇၀။ အမြတ်ဆုံးသောအမင်

﴿ 70 ﴾ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ: أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: الصَّلَاةُ لَوْ قُفِّيَتْ، وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ، ثُمَّ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

رواه البخاري، باب و سَمَى النَّبِيُّ ﷺ الصَّلَاةَ عَمَلًا رَفِيعًا: ٧٥٣

ဟဇရသ် အိဗ်မေတ်စ်အူဒ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ဦးသောသူက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား အမြတ်ဆုံးသော အမင်ကောင်းမှုသည် အဘယ်အရာပါနည်းဟုမေးလျှောက်လေရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အချိန်နှင့်နမာဇ်ဝတ်ပြုခြင်း၊

မိဘနှစ်ပါးအား ကောင်းမွန်ရှိသေစွာပြုစု ဆက်ဆံခြင်းနှင့် အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်၌
ဂျီဟာဒ်ပြုလုပ်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ (ဗုဒ္ဓါရုံ)

၇၁။ အရှင်မြတ်တဝန်ယူထားသော လူသုံးဦး

﴿ 71 ﴾ عَنْ أَبِي أَمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: ثَلَاثَةٌ كُلُّهُمْ ضَامِنٌ عَلَى اللَّهِ، إِنْ عَاشَ رُزِقَ وَكُفِيَ، وَإِنْ مَاتَ أَذْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ: مَنْ دَخَلَ بَيْتَهُ فَسَلَّمَ فَهُوَ ضَامِنٌ عَلَى اللَّهِ، وَمَنْ خَرَجَ إِلَى الْمَسْجِدِ فَهُوَ ضَامِنٌ عَلَى اللَّهِ، وَمَنْ خَرَجَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَهُوَ ضَامِنٌ عَلَى اللَّهِ.

رواه ابن حبان، قال المحقق: الحديث صحيح ٢٥٢/٢

ဟရေသ် အဗူအမာမတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသုံးဦးနှင့်ပတ်သက်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) က တဝန်ယူထားတော်မူရာ အကယ်၍ ၎င်းတို့အသက်ထင်ရှားရှိနေလျှင်လည်း ၎င်းတို့အား ရိုခံရကွာချီးမြှင့်တော်မူမည်သာမက ၎င်းတို့၏လုပ်ငန်းများ၌လည်း အရှင်မြတ်က ကူညီစောင့်မတော်မူမည်။ အကယ်၍ သေဆုံးသွားခဲ့ပါက ၎င်းတို့အား ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်စေတော်မူမည်။ တစ်ဦးမှာ မိမိအိမ်သို့ ဝင်သောအခါ စလာမ်ဆို၍ဝင်သူ၊ ဒုတိယတစ်ဦးမှာ ဗလီဝတ်ကျောင်းတော်သို့ သွားလေ့ရှိသောသူ၊ တတိယတစ်ဦးမှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လမ်းတော်သို့ ထွက်သောသူတို့ဖြစ်သည်။

(အိမ်နေအိမ်ဗားနီ)

၇၂။ ဆိတ်တစ်ကောင်နှင့် အပ်တစ်ချောင်း

﴿ 72 ﴾ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ هِلَالٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَجُلٌ مِنَ الطُّفَاوَةِ، طَرِيفُهُ عَلَيْنَا، يَأْتِي عَلَى الْحَيِّ، فَيَحْدِثُهُمْ، قَالَ: أَتَيْتُ الْمَدِينَةَ فِي عَيْرٍ لَنَا، فَبِعْنَا بِضَاعَتَنَا، ثُمَّ قُلْتُ: لَا نَسْطَلِقَنَّ إِلَى هَذَا الرَّجُلِ، فَلَا تَبَيِّنْ مَنْ بَعْدِي بِخَبْرِهِ، قَالَ: فَأَنْتَهَيْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَإِذَا هُوَ يُرِينِي بَيْتًا، قَالَ: إِنَّ أَمْرًا كَانَ فِيهِ، فَخَرَجْتُ فِي سَرِيَّةٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ، وَتَرَكْتُ نِسْتِي عَشْرَةَ غَنَرَةٍ وَصِيصَتَهَا الَّتِي تَنْسِجُ بِهَا، فَفَقَدْتُ غَنْرًا مِنْ غَنَمِهَا وَصِيصَتَهَا، قَالَتْ: يَا رَبِّ! (إِنَّكَ) قَدْ صُمِنْتَ لِمَنْ خَرَجَ فِي سَبِيلِكَ أَنْ تَحْفَظَ عَلَيْهِ، وَإِنِّي قَدْ فَقَدْتُ غَنْرًا مِنْ غَنَمِي وَصِيصَتِي، وَإِنِّي أَنْشُدُكَ عَشْرِي وَصِيصَتِي، قَالَ: فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَذْكُرُ لَهُ شِدَّةَ مُنَاسَدَتِهَا لِرَبِّهَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: فَأَصْبَحَتْ غَنْرَهَا وَمِثْلَهَا، وَصِيصَتَهَا وَمِثْلَهَا، وَهَاتِيكَ، فَأَتَيْتُهَا، فَاسْتَلَّهَا إِنْ شِئْتَ، قَالَ: قُلْتُ: بَلْ أَصْدَقُكَ.

رواه احمد، ورجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٤/ ٥٠

ဟရေသ် ဟုမိုင်ဒ်ပင်နီဟေလာလ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ ကဗီလဟ်သိုဗွာဝဟ်မျိုး နွယ်ဝင် လူတစ်ဦးရှိသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ မျိုးနွယ်စုထံသို့ အမြဲဝင်ထွက်သွားလာလေ့ရှိသည်။ ဤသို့ သွားလာတိုင်း ကျွန်ုပ်တို့နှင့် တွေ့ဆုံပြီးနောက် ဟဒီးဆ်တော်များကိုလည်း ပြောပြလေ့ရှိသည်။ ၎င်းက ပြောပြသည်။ တစ်နေ့တွင် ကျွန်ုပ်သည် မိမိမျိုးနွယ်စုများနှင့်အတူ မဒီနာမြို့သို့ ကုန် ရောင်းသွားခဲ့သည်။ ထိုမြို့တွင် ကျွန်ုပ်တို့ပါလာသော ကုန်ပစ္စည်းများကို ရောင်းချကြသည်။ ပြီးနောက် ကျွန်ုပ်က ၎င်းသူထံသို့ (ဆိုလိုသည်မှာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံသို့) မုချသွားရောက် တွေ့ဆုံမည်။ ပြီးနောက် ၎င်းသူ၏အခြေအနေအကြောင်း သတင်းအစုံစုံကို မိမိမျိုးနွယ်ထံသို့ ပြောပြမည်ဟု စိတ်ကူးလိုက်သည်။

ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံသို့ ရောက်ရှိသောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်အား အိမ်တစ်အိမ်သို့ ညွှန်ပြတော်မူ၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ၎င်းအိမ်၌ အမျိုးသမီး တစ်ဦးရှိသည်။ သူမသည် မွတ်စ်လင်မ် ဂျမာအသ်တစ်ဖွဲ့နှင့်အတူ အရှင်မြတ်လမ်းတော်(ဂျီဟာဒ်) သို့ လိုက်ပါသွားခဲ့သည်။ ထိုအချိန်၌ သူမ၏အိမ်တွင် ဆိတ်တစ်ဆယ့်နှစ်ကောင်နှင့်အတူ အဝတ် ယက်လုပ်သောအခါ အသုံးပြုသည့် အပ်တစ်ချောင်းကို ထားရစ်ခဲ့သည်။ ထိုအထဲမှ ဆိတ် တစ်ကောင်နှင့် အပ်တစ်ချောင်းပျောက်ဆုံးခဲ့သည်။ ထိုအခါ သူမက အို ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော် မူသောအရှင်၊ အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်သို့ ထွက်သောသူအား အဖက်ဖက်မှ ထိန်းသိမ်းစောင့် ရှောက်ရန် အရှင်မြတ်က တာဝန်ယူထားတော်မူသည်။ (ကျွန်တော်မျိုးမသည် အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်သို့ ထွက်ခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးမ မရှိခိုက်တွင်) ကျွန်တော်မျိုးမ၏ ဆိတ် တစ်ကောင်နှင့် အဝတ်ယက်သည့်အခါ အသုံးပြုသည့် အပ်တစ်ချောင်း ပျောက်ဆုံးခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးမသည် မိမိပျောက်ဆုံးသွားခဲ့သော ဆိတ်တစ်ကောင်၊ အပ်တစ်ချောင်းတို့နှင့် ပတ်သက်၍ အရှင်မြတ်အား ကစမ်ကျိန်ဆိုပါ၏။ (၎င်းတို့ကို ကျွန်တော်မျိုးမ မုချပြန်ရစေ လိုပါသည်။) ရာဝီဆင့်ပြန်သူကဆိုသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်း သိုဗာဝီပုဂ္ဂိုလ်အား သူမသည် အလွန်အောက်ကျို့ရှိကျိုးစွာဖြင့် အရှင်မြတ်ထံတော်၌ ဒိုအာဆုမွန်ပြုခဲ့ပါသည်ဟု ပြောပြသည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ သူမ၏ဆိတ် ၎င်းထိုဆိတ်၏ပုံစံနှင့်တူသော အခြားဆိတ်တစ်ကောင် သူမ၏ အပ်နှင့် ၎င်းအပ်နှင့်တူသော အခြားအပ်တစ်ချောင်းတို့ကို (အရှင်မြတ်၏ အကွယ်ရှိဘဏ္ဍာတော်မှ) ရရှိစေခဲ့ပါသည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤအမျိုးသမီးသည် ၎င်းသူမဖြစ်ပါသည်။ အသင်ဆန္ဒရှိလျှင် ထိုသူမ ထံသို့ သွားရောက်မေးမြန်းပါလေဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ၎င်းသိုဗာဝီအမျိုးသားက ပြောပြ သည်မှာ ကျွန်ုပ်က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ဆန္ဒမရှိပါ။ (ကျွန်တော်မျိုးသူမထံ သွားရောက် မေးမြန်းရန်မလိုအပ်တော့ပါ) သို့ပင်မက ကျွန်တော်မျိုးသည် ကိုယ်တော့်ထံမှ ကြားရသော ဤအကြောင်းကို မှန်ကန်ကြောင်းသက်သေခံပါ၏။ (ကျွန်တော်မျိုးသည် ကိုယ်တော်၏ စကား အပေါ် အပြည့်အဝယုံကြည်စိတ်ချရပါ၏)ဟု လျှောက်ထားခဲ့သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၇၃။ ဂျန္ဓသ်တံခါးပေါက်

﴿ 73 ﴾ عَنْ عَبْدِ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: عَلَيْكُمْ بِالْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، فَإِنَّهُ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ، يَدْهَبُ اللَّهُ بِهِ الْهَمَّ وَالْغَمَّ (وَزَادَ فِيهِ غَيْرُهُ) وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الْقَرِيبَ وَالْبَعِيدَ، وَأَقِيمُوا حُدُودَ اللَّهِ فِي الْقَرِيبِ وَالْبَعِيدِ، وَلَا تَأْخُذْكُمْ فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَا يَمُ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه، ووافقه الذهبي ٧٤/٢

ဟဇရသ် အုဗာဒဟ်ဗင်န်ဆွာမိသ် ﴿﴾ က အမိန့်ရှိသည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်တွင် ဂျီဟာဒ်ကို မုချဆက်ဆက်ပြုလုပ်ကြလေကုန်။ အကြောင်းမှာ ဤသည် ဂျန္ဓသ်၏တံခါးပေါက်များအနက်မှ တံခါးတစ်ပေါက်ဖြစ်သည်။ အရှင်မြတ်သည် ဤသည်ကို အကြောင်းခံ၍ ဘေးဒုက္ခများနှင့် ပူပင်စိုးရိမ်မှုများကို ဖယ်ရှားပေးတော်မူသည်။

အခြားသောဆင့်ပြန်ချက်တစ်ရပ်တွင် ဤသို့လည်းအပိုပါရှိသေး၏။ အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်၌နီးသည်ဖြစ်စေ၊ ဝေးသည်ဖြစ်စေ၊ သွားရောက်၍ ဂျီဟာဒ်ပြုလော့။ ၎င်းပြင် အနီးရှိသူများနှင့် အဝေးရှိသူများထံ၌ အရှင်မြတ်စီရင်ချက်များကို တည်တံ့စေကုန်။ ၎င်းအလ္လာဟ် ﴿﴾ နှင့် ပတ်သက်၍ တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ရှုတ်ချပြစ်တင်ခြင်းကို မည်သို့မျှပင် မပူလေနှင့်။ (ဟာကင်မ်)

၇၄။ ဂျီဟာဒ်သည် ခရီးလှည့်လည်ခြင်းဖြစ်

﴿ 74 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! انْذَنْ لِي بِالسِّيَاحَةِ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: إِنَّ سِيَاحَةَ أُمَّتِي الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ.

رواه ابو داؤد، باب فى النهى عن السباحة، رقم: ٢٤٨٦

ဟဇရသ် အဟူအုမာမဟ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ ထံ ဝင်ရောက်၍ ယာရုရှလလ္လာဟ် ﴿﴾ ကျွန်တော်မျိုးအား ခရီးလှည့်လည်ရန် ခွင့်ပြုတော်မူပါဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ က ငါကိုယ်တော် အွမ္မသ်သားများ၏ ခရီးလှည့်လည်ခြင်းသည် အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်သို့ထွက်၍ ဂျီဟာဒ်ပြုလုပ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

(အဟူဒါဂူဒ်)

၇၅။ ဂျီဟာဒ်မှအပ

﴿ 75 ﴾ عَنْ فَصَّالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَقْرَبُ الْعَمَلِ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَلَا يُقَارِبُهُ شَيْءٌ .

رواه البخارى فى التاريخ وهو حديث حسن، الجامع الصغير : ٢٠١/١

ဟရေသ် ဖဇ္ဇာလဟ်ဗင်န်အုပိုင်ဒ် ﴿ 75 ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ ﷺ ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်နှင့် အနီးကပ်ဆုံးဖြစ်စေရန်အကြောင်းခံမှာ အရှင်မြတ်လမ်းတော်သို့ထွက်၍ ဂျီဟာဒ်ပြုလုပ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အရှင်မြတ်နှင့် နီးကပ်စေရန် ဂျီဟာဒ်အမတ်ထက်သာပို၍ အခြားမည်သည့်အမတ်မှ မထိရောက်နိုင်ပေ။ မနီးစပ်နိုင်ချေ။ (ဗုခါရီ)

၇၆။ အမွန်မြတ်ဆုံးသောသူ

﴿ 76 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَيُّ النَّاسِ فَضْلٌ؟ قَالَ: رَجُلٌ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالُوا: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: ثُمَّ مُؤْمِنٌ فِي شُعْبٍ مِنَ الشَّعَابِ يَتَّقِي رَبَّهُ وَيَدْعُ النَّاسَ مِنْ شَرِّهِ .

رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ماجاء اى الناس افضل، رقم: ၁၆၆၀

ဟရေသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ ﴿ 76 ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ ﷺ ﴾ အားလူတို့အနက် အမွန်မြတ်ဆုံးသောသူမှာ အဘယ်သူနည်းဟု မေးမြန်းတော်မူရာ တမန်တော်မြတ် ﴿ ﷺ ﴾ က အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်သို့ ထွက်ပြီး ဂျီဟာဒ်ပြုလုပ်နေသောသူဖြစ်သည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထိုအခါ လူအများက ပြီးနောက် အဘယ်သူနည်းဟု ထပ်မံ၍ မေးကြပြန်ရာ ကိုယ်တော်မြတ် ﴿ ﷺ ﴾ က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ တောထဲ၌ ဆိုလိုသည်မှာ တစ်ကိုယ်တည်းနေထိုင်၍ မိမိအား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်မြတ်ကို ကြေ ဂ်ရွံ့နေပြီးနောက် အခြားလူများအား မိမိ၏မကောင်းမှုများမှ ကင်းစေသူဖြစ်သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၇၇။ အပြည့်ဝဆုံးသော အီမာန်ရှင်

﴿ 77 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ سُئِلَ: أَيُّ الْمُؤْمِنِينَ أَكْمَلُ إِنْمَانًا؟ قَالَ: رَجُلٌ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ، وَرَجُلٌ يُعْبُدُ اللَّهَ فِي شُعْبٍ مِنَ الشَّعَابِ، قَدْ كَفَى النَّاسَ شَرًّا .

رواه ابو داؤد ، باب فى ثواب الجهاد، رقم: ၂၄၈၀

ဟရေသ် အဗူစအီးဒ်ခွဒ်ရီ ﴿ 77 ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ ﷺ ﴾ အား အီမာန်ရှင်များအနက် အပြည့်ဝဆုံးသော အီမာန်ရှင်သည် အဘယ်သို့သော သူဖြစ်ပါသနည်း

ဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အီမာန်ရှင်များအနက် အပြည့်ဝဆုံးသော အီမာန်ရှင်မှာ မိမိ၏အသက်နှင့် ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ယူဆောင်၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လမ်းတော်သို့ထွက်ပြီး ကျိဟာဒ်ပြုလုပ်နေသူဖြစ်သည်။ ဒုတိယတစ်ယောက်မှာ တောထဲတွင် နေ၍ အရှင်မြတ်အား အိဗာဒ်ပြုနေပြီး လူအများကိုလည်း မိမိ၏မကောင်းမှုများမှ ထိန်းသိမ်းစေသူဖြစ်သည်။

(အဗူဒါူဒ်)

၇၈။ အလ္လာဟ်လမ်း၌ ခေတ္တရပ်ခြင်းသည်

﴿ 78 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَوْقِفٌ سَاعَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ قِيَامِ لَيْلَةٍ الْقَدْرِ عِنْدَ الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ.

رواه ابن حبان، قال المحقق: إسناده صحيح ٤٦٣/١

ဟူသော အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လမ်းတော်၌ ခေတ္တခဏရပ်ခြင်းသည် ကန်ရည်မြစ်၌ ဟကျီရေအဆိဝဒ်ကျောက်မြတ်ရှေ့တွင် အေဗာဒ်ပြုခြင်းထက် သာပိုမွန်မြတ်၏။

(အိဗ်နေဟ်ဗ်ဗာန်)

၇၉။ ရဟ်ဗာနီယသ်

﴿ 79 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لِكُلِّ نَبِيٍّ رَهْبَانِيَّةٌ وَرَهْبَانِيَّةُ هَذِهِ الْأُمَّةِ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ.

رواه احمد ٢٦٦/٢

ဟူသော အနတ်စ်ဗင်န်မာလစ်က(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ နဗီတမန်တော်တိုင်းအတွက် ရဟ်ဗာနီယသ်ရှိခဲ့သည်။ ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်၏ အွမ္မသ်သားများအဖို့ ရဟ်ဗာနီယသ်မှာမူ အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်သို့ထွက်၍ ကျိဟာဒ်ပြုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤဒွန္နုယာနှင့် ဒွန္နုယာရှိ အရသာစည်းစိမ်အပေါင်းအား စွန့်လွှတ်ခြင်းကို ရဟ်ဗာနီယသ်ဟုခေါ်သည်။

၈၀။ မုဂျာဟီဒ်၏ ပမာသည်

﴿ 80 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَثَلُ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَنْ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِهِ كَمَثَلِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ الْحَاشِعِ الرَّائِعِ السَّاجِدِ.

رواه النسائي، باب مثل المجاهد في سبيل الله عز وجل، رقم: ٣١٢٩

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ကြားခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လမ်းတော်သို့ ထွက်လာသော မုဂျာဟိဒ် သာသနာသူရဲကောင်း၏ပမာသည် (အရှင်မြတ်အသိဆုံးဖြစ်တော်မူသည်။ အဘယ်သူသည် ငါအရှင် ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်ရည်စူး၍ ငါအရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်သို့ထွက်လာသည်။ ၎င်းသည် ရိုဇ်ဟ်စောင့်ထိန်းသူ၊ ညတွင်တရားအားထုတ်နေသူ၊ အရှင်မြတ်အား ကြောက်ရွံ့ နေသောကြောင့် ရိုကျိုးစွာဖြင့် ရုကူအိစဂျ်ဒဟ်ပြုလုပ်နေသူကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ (နစာအီ)

၈၁။ မုဂျာဟိဒ်ရုဗ်ဗ် အကျိုးဆပ်ဝ်

﴿ 81 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَثَلُ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، كَمَثَلِ الضَّائِمِ الْقَائِمِ الْقَائِمِ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَفْتَرُ مِنْ صَوْمٍ وَلَا صَدَقَةٍ حَتَّى يَرْجِعَ الْمُجَاهِدُ إِلَى أَهْلِهِ. (وهو بعض الحديث) رواه ابن حبان، قال المحقق: إسناده صحيح ٤٨٦/١٠

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏လမ်းတော်၌ ထွက်နေသော မုဂျာဟိဒ်သူရဲကောင်း၏ ပမာသည် ရိုဇ်ဟ်စောင့်ထိန်းနေသူ၊ တစ်ညတာလုံးနမာဇ်အတွင်း၌ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို ရွတ်ဖတ်နေသူ ထို့အပြင် ထိုမုဂျာဟိဒ်သည် မိမိအိမ်သို့ပြန်ရောက်သည့်အချိန်အထိ ရိုဇ်ဟ်နှင့် ဆွဒကဟ်များအား မရပ်နားဘဲပြုကျင့်ဆောက်တည်နေရသူကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းကဲ့သို့ အိဗာဒသ်တွင် နစ်မွန်းနေသူနှင့် ညီမျှသော အကျိုးဆပ်ဝ်ကို ထိုမုဂျာဟိဒ်က ရရှိ ပေမည်။ (အိဗ်နေဟိဗ်ဟန်)

၈၂။ အလ္လာဟ်လမ်းသို့ထွက်ရန်

﴿ 82 ﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِذَا اسْتَنْفَرْتُمْ فَأَنْفِرُوا. رواه ابن ماجه، باب الخروج في النفير، رقم: ٢٧٧٣

ဟဇရသ် အိဗ်နေအဗ္ဗ ၁စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ မည်သည့်အခါမဆို အသင်တို့အား အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ လမ်းတော်သို့ ထွက်ကြ ရန် ဆော်ကြခြင်းခံကြရမှု အသင်တို့ထွက်ကြလေကုန်။ (အိဗ်နေမာဂျဟ်)

၈၃။ ဂျီဟာဒ်ဆင်ခွဲခြင်း

﴿ 83 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: يَا أَبَا سَعِيدٍ مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ ﷺ نَبِيًّا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ فَعَجِبَ لَهَا أَبُو سَعِيدٍ فَقَالَ: أَعْلَهَا عَلَيَّ، يَا رَسُولَ اللَّهِ! فَقَعَلَ ثُمَّ قَالَ: وَأُخْرَى يُرْفَعُ بِهَا الْعَبْدُ مِائَةَ دَرَجَةٍ فِي الْجَنَّةِ، مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ قَالَ: وَمَا هِيَ؟ يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

رواه مسلم، باب بيان ما اعده الله تعالى للمجاهد.....، رقم: ၄၈၇၉

ဟဇရတ် အဗူစအိဒ်ခွဲဒ်ရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဗူစအိဒ် အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ဖန်ဆင်းမွေးမြူတော်မူသောအရှင်အဖြစ် ယုံကြည်ပြီး၊ အစ္စလာမ်ကို မိမိ၏သာသနာအဖြစ်ခံယူ၍ မုဟမ္မဒ်(ﷺ) နဗီတမန်တော်ဖြစ်ခြင်းအပေါ် ကျေနပ်နှစ်သက်ပါမူ ထိုသူအဖို့ ဂျန္နုသ်သည် ဝါဂျိမ်ဖြစ်သွားပေသည်။ ဟဇရတ် အဗူစအိဒ်(رضي الله عنه) က ဤစကားကို အလွန်နှစ်သက်သဘာကျသဖြင့် ယာရုစ္စလလ္လာဟ်(ﷻ) ဒုတိယအကြိမ်မြောက်၊ ထပ်မံမိန့်ကြားတော်မူပါဦးဟု လျှောက်ထားလေရာတမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဒုတိယအကြိမ်ထပ်မံ၍ မိန့်ကြားတော်မူသည်။ ပြီးနောက် ဆက်လက်၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ အခြားအချက်တစ်ခုလည်း ရှိပေသေးသည်။ ၎င်းအကြောင်း ခံဖြင့်ပင် ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်သည် ဂျန္နုသ်၌ အဆင့်အတန်းတစ်ရာ တိုးမြှင့်သွားပေသည်။ ၎င်းအဆင့်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုကြား အကွာအဝေးမှာ မိုးနှင့်မြေခန့်ဝေးပေသည်။ ထိုအခါ ၎င်းက ယာရုစ္စလလ္လာဟ်(ﷻ) ၎င်းအချက်မှာ မည်သို့ပါနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လမ်းတော်သို့ထွက်၍ ဂျီဟာဒ်ဆင်ခွဲခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်သို့ထွက်၍ ဂျီဟာဒ်ဆင်ခွဲခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၈၄။ ဂျန္နုသ်၌အစားပေး

﴿ 84 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: مَاتَ رَجُلٌ بِالْمَدِينَةِ مِمَّنْ وُلِدَ بِهَا فَصَلَّى عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ثُمَّ قَالَ: يَا لَيْتَهُ مَاتَ بِغَيْرِ مَوْلِدِهِ قَالُوا: وَلِمَ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا مَاتَ بِغَيْرِ مَوْلِدِهِ قَبِلَ لَهُ مِنْ مَوْلِدِهِ إِلَى مُقْطَعِ آثَرِهِ فِي الْجَنَّةِ.

رواه النسائي، باب الموت بغير مولده، رقم: ၁၈၃၃

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမိရ်(رضي الله عنهما) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ တစ်ဦးသောသူက မဒီနာမြို့၌ ကွယ်လွန်သွားပေသည်။ ထိုသူသည်

မဒီနာမြို့၌ပင် မွေးဖွားခဲ့သူဖြစ်သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ထိုသူ၏ ဂျနာဇော်နမာန်ကို ဖတ်ပေးတော်မူသည်။ ပြီးနောက် မိန့်တော်မူသည်မှာ ဤသူသည် မိမိမွေးရပ်မြေမှလွဲ၍ အခြားတစ်နေရာရာ၌ ကွယ်လွန်ခဲ့မှု ကောင်းလေစွတကား။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်များက ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) ကိုယ်တော်သည် ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ အဘယ်ကြောင့်ပါနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားလေရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ လူသားသည် မိမိမွေးရပ်မြေမှလွဲ၍ အခြားတစ်နေရာရာ၌ ကွယ်လွန်ခဲ့ပါမူ ၎င်းမွေးရပ်မြေနှင့် ထိုသူကွယ်လွန်သည့်နေရာ အရပ်နှစ်ခုကြား အကွာအဝေးကို တိုင်းတာ၍ ထိုသူအား ဂျန္နသ်၌ အစားပေးတော်မူသည်။ (နစာအီ)

၈၅။ ဂျီဟာဒ်တည်ရှိနေသရွေ့ ဟိဂျ်ရသ်လည်းရှိမည်

﴿ 85 ﴾ عَنْ أَبِي قُرَيْصَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ هَاجِرُوا وَتَمَسَّكُوا بِإِسْلَامٍ، فَإِنَّ الْهَجْرَةَ لَا تَنْقُطُ مَا دَامَ الْجِهَادُ.

رواه الطبراني ورجاله ثقات، مجمع الزوائد ٦٥٨/٩

ဟဇရသ် အဗူကရစ်ဆွာဖ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူအပေါင်းတို့ (အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လမ်းတော်၌) ဟိဂျ်ရသ်ရွှေ့ပြောင်းခြင်းကို ပြုလေကုန်။ ၎င်းအစွလာမ်သာသနာတော်ကို မြဲမြံစွာ ဆုပ်ကိုင်ထားကြလေကုန်။ အကြောင်းမှာ ဂျီဟာဒ်တည်ရှိနေသရွေ့ ကာလပတ်လုံး (အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏လမ်းတော်၌) ဟိဂျ်ရသ်ပြောင်းရွှေ့ခြင်းလုပ်ငန်းသည် မည်သည့်အခါမျှ ဆိတ်သုဉ်းကုန်သွားလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (တွင်ရာနီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ ဂျီဟာဒ်သည် ကိယာမသ်တိုင်အောင်ရှိနေမည်ဖြစ်သည်။ ထိုနည်းတူစွာ ဟိဂျ်ရသ်လည်းရှိနေမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတွင်ဒီးနီသာသနာ ပြန့်ပွားစေခြင်း၊ ဒီးနီသာသနာကို သင်ယူဆည်းပူးခြင်းနှင့် ဒီးနီကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် မိမိမွေးရပ်မြေကို စွန့်ခွာခြင်းလည်း ပါဝင်ပေသည်။

၈၆။ ဟိဂျ်ရသ်နှစ်မျိုးရှိ

﴿ 86 ﴾ عَنْ مُعَاوِيَةَ وَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ وَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: الْهَجْرَةُ خَصْلَتَانِ، إِحْدَاهُمَا: هَجْرُ السَّيِّئَاتِ، وَالْأُخْرَى: يَهَاجِرُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَلَا تَنْقُطُ الْهَجْرَةُ مَا تَقَبَّلَتِ التَّوْبَةُ، وَلَا تَزَالُ التَّوْبَةُ مَقْبُولَةً حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنَ الْمَغْرِبِ، فَإِذَا جَلَعَتْ طَبَعَ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ بِمَا فِيهِ، وَكُفِيَ النَّاسُ الْعَمَلُ.

رواه احمد و الطبراني في الاوسط والصغير ورجال احمد ثقات، مجمع الزوائد ٤٥٦/٥

ဟဇရသ် မုအာဝေယဟ်(ﷺ)၊ ဟဇရသ် အမ်ဒုရ်ရဟ်မာန်ဗင်အေမ်(ﷺ)၊ ဟဇရသ် အမ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်ဗင်န်အားဆွံ(ﷺ) တို့က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဟိဂျရသ်ပြောင်းရွှေ့ခြင်းနှစ်မျိုးရှိသည်။ ပထမတစ်မျိုးသည် မကောင်းမှုများ ကို စွန့်ခွာခြင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယတစ်မျိုးမှာမူ အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် ၎င်းရုစုလ်တမန်တော်ဘက်သို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားခြင်းဖြစ်သည်။ (ဆိုလိုသည်မှာ မိမိဥစ္စာပစ္စည်းများကို စွန့်လွှတ်၍) အလ္လာဟ် (ﷻ)နှင့် ထိုအရှင်၏ ရုစုလ်လမ်းတော်သို့ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းသည် ဟိဂျရသ်ဖြစ်သည်။ ဟိဂျရသ် ရွှေ့ပြောင်းခြင်းသည် သောင်ဗဟ်လက်ခံနေသမျှ ကာလပတ်လုံးတည်ရှိနေပေမည်။ ထိုသောင်ဗဟ် သည် အနောက်အရပ်မှ နေထွက်မချင်း လက်ခံနေမည်ဖြစ်သည်။ နေသည် အနောက်အရပ်မှ ထွက်ပြုလာသောအခါ၌ လူသား၏နလုံးသားသည် မည်သည့်အခြေအနေမျိုး၌ ရှိနေသည်ဖြစ်စေ (အီမာန်ရှင် သို့မဟုတ် ကုဖ်ရ်) ထိုအခြေအနေတိုင်းပင် တံဆိပ်ခပ် နီတိခြင်းခံကြရပေမည်။ ၎င်းလူတို့၏ ကုန်လွန်ခဲ့သောအချိန်မှ ပြုမူခဲ့သော အမလ်များအတိုင်း အတာအရ (အမြဲတာဝရ အောင်မြင်ခြင်း သို့မဟုတ် အမြဲတာဝရနစ်နာဆုံးရှုံးခြင်း)အတည်ဖြစ်ချေမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၈၇။ အမွန်မြတ်ဆုံး ဟိဂျရသ်

﴿ 87 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ وَرَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَيُّ الْهَجْرَةِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: أَنْ تَهْجُرَ مَا كَرِهَ رَبُّكَ غَرْوً وَجَلًّا وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْهَجْرَةُ هَجْرَتَانِ هَجْرَةُ الْحَاضِرِ وَهَجْرَةُ الْبَادِي، فَأَمَّا الْبَادِيُ فَيَجِبُ إِذَا دُعِيَ وَلَطِيعٌ إِذَا أُمِرَ، وَأَمَّا الْحَاضِرُ فَهُوَ أَعْظَمُهُمَا بَلَاءً وَأَعْظَمُهُمَا أَجْرًا. رواه النسائي باب هجرة البادي، رقم: ٤١٧٠

ဟဇရသ် အမ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ဦးသောသူက ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) အမြတ်ဆုံးသော ဟိဂျရသ်ရွှေ့ပြောင်းမှုသည် အဘယ်သို့ပါနည်းဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားလေရာ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ)မနှစ် သက်သောအရာအားလုံးကို စွန့်လွှတ်လေကုန်။ ၎င်းထပ်ဆင့်၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဟိဂျရသ် နှစ်မျိုးရှိသည်။ မြို့သားများ၏ဟိဂျရသ်နှင့်တောသူတောင်သားများ၏ဟိဂျရသ်ဖြစ်သည်။ တောသူ တောင်သားများ၏ ဟိဂျရသ်ရွှေ့ပြောင်းမှုမှာမူ ၎င်းတို့အား (မိမိတို့၏နေရာဌာနီမှ) ဆင့်ခေါ်ခြင်း ခံကြရသောအခါ ရောက်လာကြရမည်။ ပြီးနောက်၎င်းတို့အား အမိန့်တစ်စုံတစ်ရာပေးလိုက် သောအခါ ထိုအမိန့်အတိုင်း နာခံလိုက်နာကြရမည်။ ထိုမြို့သူမြို့သားများ၏ ဟိဂျရသ်သည်လည်း ဤနည်းအတိုင်းပင်ဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင်မြို့သူမြို့သားများ၏ ဟိဂျရသ်မှာမူကား စမ်းသပ်မှု ပုံစံအရ ကြီးမားလှသကဲ့သို့ အကျိုးဆဝါဗ်၏ရှုထောင့်မှကြည့်လျှင်လည်း မွန်မြတ်ပေသည်။ ။

ရှင်းကင်းချက်။ ။ အကြောင်းမှာ မြို့သူမြို့သားများတွင် အာရုံနှစ်မွန်းဖွယ်ကိစ္စအမြောက်အမြား နှင့် ဥစ္စာပစ္စည်းအများအပြားတို့ကို စွန့်လွှတ်၍ အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်တွင် ဟိဂျရသ်ပြုလုပ်

ရခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့်၎င်းတို့အရှင်မြတ် လမ်းတော်သို့ထွက်ခြင်းသည် များစွာ အစမ်းသပ်ခံရခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အကျိုးဆဝါမ်အမြောက်အမြားရရှိရန် အကြောင်း ခံလည်း ဖြစ်လာပေသည်။

၈၈။ အမီရ်၏ စကားကိုနာခံရန်အရေးကြီး

﴿ 88 ﴾ عَنْ وَائِلَةَ بْنِ الْأَسْقَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَهَاجِرٌ؟ قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: هِجْرَةُ الْبَادِيَةِ أَوْ هِجْرَةُ الْبَائِتَةِ؟ قُلْتُ: أَيُّهُمَا أَفْضَلُ؟ قَالَ: هِجْرَةُ الْبَائِتَةِ: أَنْ تَنْتُبَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَهِجْرَةُ الْبَادِيَةِ: أَنْ تَرْجِعَ إِلَى بَادِيَتِكَ، وَعَلَيْكَ السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ فِي عُسْرِكَ وَيُسْرِكَ وَمَكْرَهِكَ وَمَنْشَطِكَ، وَآثَرَةُ عَلَيْكَ

(وهو بعض الحديث) رواه الطبراني و رجاله ثقات، مجمع الزوائد ٥/ ٤٥٨

ဟရေသ် ဝါစိလဟ်ဗင်န်အပ်စ်ကအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်ဟ်ဂျ်ရသ်ပြုလုပ်မည်လောဟု မေးတော်မူရာ ကျွန်ုပ်က ဟုတ်မှန်ပါကြောင်း လျှောက်ထားလိုက်သည်။ ထိုအခါ ထပ်မံ၍ ဟ်ဂျ်ရသေဗာဒေယဟ်လော။ သို့မဟုတ် ဟ်ဂျ်ရသေ ဗာသ်သဟ်လော။ (မည်ကဲ့သို့ဟ်ဂျ်ရသ်မျိုးကို ပြုလုပ်လိုပါသနည်း)ဟု မေးတော်မူပြန်ရာ ကျွန်ုပ် က ၎င်းနှစ်မျိုးအနက် မည်သည့်အမျိုးအစားက မွန်မြတ်သနည်းဟု မေးလျှောက်ထားလေရာ ဟ်ဂျ်ရသေဗာသ်သဟ်ဖြစ်ကြောင်း အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ၎င်းဤဟ်ဂျ်ရသေဗာသ်သဟ်ဟူသည် အသင့်အနေဖြင့် (မိမိနေရပ်ဌာနီအား အမြဲထားဝရစွန့်ခွာ၍) တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူ လိုက်ပါနေခြင်း (ဤဟ်ဂျ်ရသ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ)၏ ခေတ်အခါသမယ မဏ္ဍဟ်မြို့ အား မအောင်နိုင်မီအလျင် မဏ္ဍဟ်မြို့မှ မဒီနာမြို့သို့ ဟ်ဂျ်ရသ်ပြုခြင်းအမျိုးအစားဖြစ်သည်) ၎င်းဟ်ဂျ်ရသေဗာဒေယဟ်ဟူသည် အသင့်အနေဖြင့် (သာသနာ့ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မိမိနေအိမ် ကို ခေတ္တခဏစွန့်ခွာ၍ အလ္လာဟ်(ﷻ) လမ်းတော်သို့ ထွက်ခွာခြင်းဖြစ်သည်။) ပြီးလျှင် မိမိနေရပ်သို့ ပြန်လာနိုင်ပေသည်။ အသင့်အဖို့ (အခြေအနေတိုင်းတွင်) ခက်ခဲနေသည်ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ်လွယ်ကူနေသည်ဖြစ်စေ၊ စိတ်ပါသည်ဖြစ်စေ၊ မပါသည်ဖြစ်စေ၊ ၎င်းပြင်အသင့်ထက် အခြားသူအား ဦးစားပေးလိုက်လျောသည်ဖြစ်စေ၊ အသင့်အနေဖြင့် အမီရ်၏စကားကို နာခံရန်အလွန်အရေးကြီးပေသည်။ (တွပ်ရာနီ)

၈၉။ အမွန်မြတ်ဆုံးသော အမလ်ကောင်းမှု

﴿ 89 ﴾ عَنْ أَبِي فَاطِمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: عَلَيْكَ بِالْهَجْرَةِ فَإِنَّهُ لَا مِثْلَ لَهَا.
رواه النسائي، باب الحث على الهجرة، رقم: ၁၂၇၂

ဟဇရသ် အဗူဖာသွေမဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့ အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်သို့ မချဆက်ဆက်ဟိဂျ်ရသ်ထွက်ကြလေကုန်။ အကြောင်းမှာ ဟိဂျ်ရသ်နှင့်တူသော အခြားအမလ်ကောင်းမှုဟူသည်မရှိချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ ဟိဂျ်ရသ်သည် အမွန်မြတ်ဆုံးသော အမလ်ကောင်းမှုဖြစ်သည်။ (နစာအီ)

၉၀။ အကောင်းဆုံး ဆွဒကဟ်

﴿ 90 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَفْضَلُ الصَّدَقَاتِ ظُلُّ فَسْطَاطٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَمَنْيَحَةُ خَادِمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، أَوْ طَرُوقَةٌ تَدْخُلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن غريب صحيح، باب ماجاء في فضل الخدمة في سبيل الله، رقم: ၁၆၂၇

ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကောင်းဆုံးသော ဆွဒကဟ်အလှူဒါနသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) လမ်းတော် တွင် အရိပ်ရစေရန်အတွက် တဲထိုးပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အလ္လာဟ်(ﷻ) လမ်းတော် တွင် အသုံးဝင်အကျိုးပြုစေမည့် အခိုင်းအစေများ ပေးကမ်းခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် သန်မာန ယှိုသော ကုလားအုတ်များကို အရှင်မြတ်လမ်းတော်သို့ ပေးကမ်းခြင်းဖြစ်သည်။ (သို့ရှိရာ အစီး အနင်းအနေဖြင့် အသုံးဝင်ပေမည်။) (သစ်ရှ်မေဇီ)

၉၁။ ဘေးဒုက္ခတစ်ခုခုချပေးခံရ

﴿ 91 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ لَمْ يَغْزُ أَوْ يُجَاهَزْ غَازِيًا أَوْ يَخْلُفَ غَازِيًا فِي أَهْلِهِ بِخَيْرٍ، أَصَابَهُ اللَّهُ بِقَارِعَةٍ. قَالَ يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ رَبِّهِ فِي حَدِيثِهِ: قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ.
رواه ابو داود، باب كراهية ترك الغزو، رقم: ၂၀၀၃

ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ဂျီဟာဒ်တွင် မပါဝင်သည်သာမက ဂျီဟာဒ် ၌ ပါဝင်ကြမည့် အစ္စလာမ်သာသနာ့အာဇာနည်များအား ကူညီထောက်ပံ့မှုလည်းမပြု။ ဂျီဟာဒ် တွင် လိုက်ပါသွားကြသူများ၏ ကျန်ရစ်သူမိသားစုအားလည်း ကူညီစောင့်ရှောက်မှုမပြုခဲ့ပါ။

ထိုသူအား အရှင်မြတ်ဘက်တော်မှ ဘေးဒုက္ခတစ်ခုခုကို ချပေးတော်မူလိမ့်မည်။ ဤဟဒီးဆ်ကို ဆင့်ပြန်သော ရာဝီဖြစ်သူ ယဇီးဒ်ဗင်န်အဗ်ဒေရ်ဗိဟ်က ဤဘေးဒုက္ခဟူသည် ကိယာမသ် နေ့ မဆိုက်ရောက်မီ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရမည့် ဘေးဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း တင်ပြခဲ့သည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၉၂။ ထက်ဝက်ခန့်

﴿ 92 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بَعَثَ إِلَى بَنِي لُحْيَانَ فَقَالَ: لِيُخْرِجَ مِنْ كُلِّ رَجُلَيْنِ رَجُلٌ ثُمَّ قَالَ لِلْقَاعِدِ: أَيُّكُمْ خَلَفَ الْخَارِجَ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ بِخَيْرٍ، كَانَ لَهُ مِنْهُ نِصْفُ أَجْرِ الْخَارِجِ.

رواه مسلم، باب فضل اعانة الغازي في سبيل الله، رقم: ٤٩٠٧

ဟဇရသ် အဗူစအိဒ်ခွဒ်ရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဗန္နုလဟ်ယာန်မျိုးနွယ်များထံ သဝဏ်လွှာတစ်စောင် ပေးပို့ခဲ့သည်။ ထိုသဝဏ်လွှာ၌ လူ နှစ်ယောက်အနက် တစ်ယောက်က အလ္လာဟ်(ﷻ) လမ်းသို့ထွက်ပါ။ ပြီးနောက် (ထိုအချိန် တွင်) အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ လမ်းတော်သို့မထွက်ဘဲ ကျန်ရစ်နေသူတစ်ဦးက အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏လမ်းတော်သို့ ထွက်နေသောသူ၏ ကျန်ရစ်ခဲ့သော အိမ်သူအိမ်သားများနှင့် ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ထိုသူအရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်မှ မိမိအိမ်သို့ ပြန်မရောက်မီကာလ၌ ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းအကူအညီပေးခဲ့လျှင် ထိုသူသည် အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်သို့ ထွက်နေသောသူ ရရှိမည့် အကျိုးဆုဝါးခံ ထက်ဝက်ခန့်နှင့်ညီမျှသော အကျိုးဆုဝါးကို ရရှိပေမည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၉၃။ ဆဝိမ်ဟျော့နည်းမည်မဟုတ်

﴿ 93 ﴾ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ جَهَرَ حَاجًا، أَوْ جَهَرَ غَارِيًّا، أَوْ خَلَفَهُ فِي أَهْلِهِ، أَوْ فَطَرَ صَانِمًا، فَلَهُ مِنْهُ أَجْرُهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجْرِهِ شَيْئًا.

رواه البيهقي في شعب الايمان ٤٨٠/٣

ဟဇရသ် ဇိုင်ဒ်ဗင်န်ခါလိဒ်ဂျူဟနီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဟဂျီပြုလုပ်ရန်အတွက် သွားသောသူ၊ သို့မဟုတ် အလ္လာဟ်(ﷻ)၏ လမ်းတော်သို့ထွက်မည့်သူအား လိုအပ်သည်များ စီစဉ်ကူညီထောက်ပံ့ခြင်း၊ သို့မဟုတ်၎င်းတို့၏ ကျန်ရစ်သော အိမ်သူအိမ်သားများအား ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ပေးသူ သို့မဟုတ် ရိုဖော်စောင့်ထိန်းသူအား ဝါဖြေရန်အတွက် စီစဉ်ပေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့လျှင် ထိုကူညီထောက်ပံ့ ခဲ့သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လမ်းတော်သို့ ထွက်နေသူ ၎င်းဟဂျီပြုလုပ်သူ၊ ၎င်းရိုဖော်စောင့်

ထိန်းသူတို့နှင့်ညီမျှသော အကျိုးဆက်ကို ရရှိပေမည်။ အထက်ပါသူများ၌လည်း အကျိုးဆက်
လျော့နည်းမည်မဟုတ်ချေ။ (ပိုင်ဟက်)

၉၄။ ဆဝါဏ်အညီအမျှ

﴿ 94 ﴾ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ غَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ جَهَّزَ غَازِيَا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ وَمَنْ خَلَّفَ غَازِيَا فِي أَهْلِهِ بِخَيْرٍ، وَأَتَّقَى عَلَى أَهْلِهِ فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ.

رواه الطبراني في الأوسط و رجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٥/ ١٥٠

ဟဇရတ် ဇိုင်ဒ်ဗင်နီစာမိသ် (ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်
ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အရှင်မြတ်လမ်းတော်သို့ ထွက်သူအား လိုအပ်သည်များကို
ကူညီထောက်ပံ့ခဲ့လျှင် ထိုသူသည် အရှင်မြတ်လမ်းတော်သို့ ထွက်နေသူကဲ့သို့ အကျိုးဆက်
အညီအမျှ ရရှိပေမည်။ အကြင်သူသည် အရှင်မြတ်လမ်းတော်သို့ ထွက်နေသောသူ၏ ကျန်
ရစ်သော မိသားစုအား ကူညီထောက်ပံ့စောင့်ရှောက်ခဲ့လျှင် ထိုသူသည်လည်း အရှင်မြတ်
လမ်းတော်သို့ ထွက်နေသောသူများကဲ့သို့ပင် အကျိုးဆက်အညီအမျှရရှိပေမည်။ (တွင်ရာနီ)

၉၅။ မိခင်များသဖွယ်

﴿ 95 ﴾ عَنْ بَرِيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: حُرْمَةُ نِسَاءِ الْمُجَاهِدِينَ
عَلَى الْقَاعِدِينَ كَحُرْمَةِ أُمَّهَاتِهِمْ، وَإِذَا خَلَفَهُ فِي أَهْلِهِ فَخَانَهُ قِيلَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: هَذَا خَانَكَ
فِي أَهْلِكَ فَخُذْ مِنْ حَسَنَاتِهِ مَا شِئْتَ، فَمَا ظَنُّكُمْ؟

رواه النسائي، باب من خان غازیاً فی اهله، رقم: ၃၁၉၃

ဟဇရတ် ဗုရိုင်ဒတ် (ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်
မူသည်။ အလ္လာဟ် (ﷻ) ၏ လမ်းတော်သို့ ထွက်နေကြသူများ၏ ကျန်ရစ်ခဲ့သော ဇနီး
သည်များ၏အိမ်ထောင်သည် အလ္လာဟ် (ﷻ) ၏ လမ်းတော်သို့မထွက်ဘဲ နေရစ်ခဲ့ကြသူများအဖို့
၎င်းတို့၏ မိခင်များသဖွယ် အိမ်ထောင်ကြီးမြင့်လှပေသည်။ (သို့ရှိရာ အလ္လာဟ် (ﷻ) ၏
လမ်းတော်သို့ ထွက်နေသူများ၏ ကျန်ရစ်သော ဇနီးသည်များအပေါ် ၎င်းတို့၏ အိမ်ထောင်နှင့်
ကာအိန္ဒြေအပေါ် အထူးဂရုပြုစောင့်ရှောက်ရပေမည်။) အကယ်၍ အလ္လာဟ် (ﷻ) ၏
လမ်းတော်သို့ ထွက်နေသောသူက တစ်ဦးတစ်ယောက်အား မိမိပြန်မရောက်မီ ကာလတွင်
မိမိ၏အိမ်သူအိမ်သားများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန် တာဝန်ပေးခဲ့လေရာ ထိုသူက
ဤမိသားစုများ၏ (အိမ်ထောင်နှင့် ကာအိန္ဒြေတို့ကို) အလွဲသုံးစား ပြုလုပ်ခဲ့ပါမူ ကိယာမသ်နေ့တွင်
ဤသို့ယုံကြည်စွာဖြင့် အပ်နှံခံခဲ့သူအား ဤအပ်နှံခြင်းခံရသူသည် အသင်၏ (နောက်ကွယ်တွင်)

သွားလေကုန်။ ထိုသူသည် ဂျီဟာဒ်တွင် ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ရန်အတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ထိုသူသည် ယခုအခါဖျားနာနေပေသည်။ (ထိုသူအား ဤသို့ပြောကြားပါလေ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရစူလ်တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင့်အား စလာမ်မေတ္တာပို့သပါ၏။ ထပ်ဆင့်၍ ပြောပါလေ။ အသင်ဂျီဟာဒ်တွင် ပါဝင်ရန်အတွက် ကြိုတင်စုဆောင်းထားသော ပစ္စည်းများကို ကျွန်ုပ်အားပေးလိုက်ပါလေ)ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။ လူငယ်သည် ထိုအန်ဆွာရီ ထံသွားကာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ စလာမ်ဆက်သပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်ဂျီဟာဒ် ထွက်ရန် ပြင်ဆင်ထားသော ပစ္စည်းများကို ကျွန်ုပ်အား ပေးလိုက်ပါလေဟု ပြောသောအခါ ထိုသူက (မိမိ၏ဇနီးသည်အား) ကျွန်ုပ်စုဆောင်းပြင်ဆင်ထားသော ပစ္စည်းများကို ဤသူအား ပေးလိုက်ပါလေ။ ထိုပစ္စည်းများအနက် မည်သည့်အရာကိုမျှ ချန်မထားလေနှင့်။ အလ္လာဟ် (ﷻ) ၏ ကစမ်၊ အသင်မသည် ထိုပစ္စည်းများအနက်မှ မည်သည့်အရာကို ချန်ရစ်ထားခဲ့သည်ဖြစ်စေ ထိုကျန်ရစ်ခဲ့သော ပစ္စည်း၌ ဗရ်ကသ်မက်လာရှိမည်မဟုတ်ချေ။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၉၈။ ဂျဟန္နမ်မှ ကာကွယ်သော ဝကမ်

﴿ 98 ﴾ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : مَنْ حَبَسَ قَرَسًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَانَ سِتْرَةً مِنْ نَارٍ . رواه عبد بن حميد، المستند الجامع ٥٤٧/٥

ဟဇရတ် ဇိုင်ဒ်ဗင်နီဆာဗိသ်(رضي الله عنه) က အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) လမ်းတော်၌ မြင်းတစ်ကောင်ကို ဝကမ်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့လျှင် ထိုသူအား ဤကောင်းမှု အမတ်က ဂျဟန္နမ်မီးမှ အကာအကွယ်ပေးလိမ့်မည်။

(မွတ်စ်နဒ်ဂျာမေအ်)

အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ၏ လမ်းတော်၌ လိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းနှင့် ကျင့်ဝတ်များ

ကုရ်အာနီ၏ အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿إِذْهَبْ أَنْتَ وَأَخُوكَ بِالْبَيِّنَاتِ وَلَا تَبَيَّنَا فِي ذِكْرِى ۝ إِذْهَبَا إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ۝ فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيْسَ لَكَ عَلَيْهِ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَى ۝ قَالَا رَبَّنَا إِنَّا نَخَافُ أَنْ يُفْرِطَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطْغَى ۝ قَالَ لَا تَخَافَا إِنِّى مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَأَرَى﴾ [طه: ၁၇-၂၂]

(၁) တမန်တော်မူစာ ﴿ﷻ﴾ နှင့် တမန်တော် ဟာရုန် ﴿ﷺ﴾ အား ဖိရ်အောင်န့်ထံ စေလွှတ်တော်မူစဉ်က မြွက်ကြားတော်မူသည်။

သို့ဖြစ်ပေရာ အသင်သည်လည်းကောင်း၊ အသင်၏နောင်တော်(ဟာရုန်)သည်လည်းကောင်း ငါအရှင်၏သက်သေလက္ခဏာတော်များနှင့်တကွ သွားကြလေကုန်။ ၎င်းပြင် အသင်တို့နှစ်ဦးသည် ငါအရှင်မြတ်အား အောက်မေ့တသခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သတိမပေါ့ကြလေကုန်လင့်။ (ကုရ်အာန် ၂၀:၄၂) အသင်တို့နှစ်ဦးသည် ဖိရ်အောင်န့်ထံသို့ သွားကြလေကုန်။ ဧကန်မလွဲ ယင်းဖိရ်အောင်န့်သည် လွန်စွာမောက်မာ ဆိုးသွမ်းလျက်ရှိချေပြီ။ (၂၀:၄၃) ထို့နောက် အသင်တို့နှစ်ဦးသည် ၎င်းအား နူးညံ့သိမ်မွေ့သော စကားကို ပြောဆိုကြလေကုန်။ ယင်းဖိရ်အောင်န့်သည် တရားရကောင်းရရှိလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ် အပြစ်ပေးခြင်းကို ကြောက်ရွံ့ပေအံ့။ (၂၀:၄၄) (ထိုအခါ မူစာနှင့်ဟာရုန်)တို့နှစ်ဦးက အို ကျွန်တော်မျိုးအား မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသော အရှင်မြတ်၊ ဧကန်အမှန် ကျွန်တော်မျိုးသည် မိမိတို့အား ဖိရ်အောင်န့်က ကြိုတင်(စတင်) ဒုက္ခပေးမည်ကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းသည် ပိုမို၍ပင် ဆိုးသွမ်းလာမည်ကိုလည်းကောင်း စိုးရိမ်မိကြပါသည်ဟု လျှောက်ထားပန်ကြားခဲ့ကြလေသည်။ (၂၀:၄၅) (ထိုအခါ) အရှင်မြတ်က (ဤသို့) မိန့်ကြားတော်မူခဲ့၏။ အသင်တို့နှစ်ဦးသည် မစိုးရိမ်ကြနှင့်။ ဧကန်မလွဲ ငါအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့နှစ်ဦးနှင့်အတူ ရှိတော်မူသည်။ ငါအရှင်မြတ်သည် အလုံးစုံတို့ကို ကြားတော်မူ၏။ ငါအရှင်မြတ်သည် ဖြစ်ပျက်သမျှတို့ကိုလည်း မြင်တော်မူ၏။ (၂၀ : ၄၆)

وَقَالَ تَعَالَى : ﴿ فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لَنْتَ أَهْلٌ لَهَا ۖ وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَأَنَّصُرَا مِنْ خِزْلِكَ ۚ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ ۚ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴾
 [الك عمران: ၁၀၉]

(၂) တစ်ဖန် အို နဗီတမန်တော် အသင်သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ ရဟ်မသ်တော်ကြောင့် သာ ထိုသူတို့နှင့် နူးညံ့စွာဆက်ဆံခဲ့လေပြီ။ အကယ်၍သာ အသင်သည် ကြမ်းတမ်းသောသူ (လူမှုဆက်ဆံရေးတွင်) စိတ်သဘောခက်ထန်ကြမ်းကြုတ်သောသူဖြစ်ခဲ့ပါ မူ ထိုသူတို့သည် အသင်၏အပါးမှ ကစဉ့်ကလျားဖြစ်ကာထွက်ခွာသွားမည်မှာ ဧကန်မလွဲတည်း။ သို့ဖြစ်ရကား အသင်သည် ထိုသူတို့ (ချွတ်ယွင်းမှုများ)ကို ခွင့်လွှတ်ပါလေ။ (အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်အထံတော်၌လည်း) ထိုသူတို့အဖို့ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ကို အသနားခံပါလေ။ ထိုမှတစ်ပါး အသင်သည် အရေးကိစ္စအဝဝနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထိုသူတို့နှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပါလေ။ (သို့ဆွေးနွေးတိုင်ပင်) ပြီးနောက် အသင်သည် (တစ်စုံတစ်ရာသော ကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍) ပြုလုပ်ရန် စိတ်ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည့်အခါ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်အပေါ်ဝယ် ယုံကြည်စိတ်ချစွာ ပုံအပ်(၍ပြုလုပ်)ပါလေ။ အမှန်စင်စစ်သော်ကား အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် (မိမိအပေါ်ဝယ်) ယုံကြည်စွာ ပုံအပ်ထားသောသူတို့ကို နှစ်သက်တော်မူလေသတည်း။ (ကုရ်အာန် ၃ : ၁၅၉)

وَقَالَ تَعَالَى : ﴿ خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ۝ وَإِنَّمَا يَنْتِزِعُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ ۚ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴾
 [الاعراف : ၁၅၉ - ၁၆၀]

(၃) အို နဗီတမန်တော် အသင်သည် ခွင့်လွှတ်ခြင်းတရားကို အမြဲလက်ကိုင်ထားကာ ၎င်းတို့အား ကောင်းမြတ်သော အမှုကို ပြုလုပ်ကြရန် အမိန့်ပေးလျက်ရှိပါလေ။ ၎င်းပြင်အသင်သည် အသိပညာကင်းမဲ့သောသူတို့ကို လျစ်လျူရှုနေပါလေ။ (၇:၁၉၉) ထို့ပြင် အကယ်၍ ရှိုင်သွာန်ထံမှ တစ်စုံတစ်ရာ အကြံပေးချက်သည် အသင်၏ စိတ်နှလုံး၌ သက်ရောက်ခဲ့ပါမူ အသင်သည် ချက်ချင်းပင် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို ဆည်းပူးရှာဖွေ ရယူပါလေ။ စင်စစ်ဧကန် ထိုအရှင်မြတ်သည် (အလုံးစုံ)ကို အကြွင်းမဲ့ကြားတော်မူသောအရှင်၊ အရာခပ်သိမ်းတို့ကို အကြွင်းမဲ့သိရှိတော်မူသော အရှင်မြတ်ပင်တည်း။ (၇ : ၂၀၀)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَاضِرٌ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا﴾ [المزمل: ၁၀]

(၄) ထိုမှတစ်ပါး (အို နဗီတမန်တော်) အသင်သည် ၎င်းတို့၏ ပြောဆိုချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သည်းခံ၍ နေပါလေ။ ထို့ပြင် အသင်သည် ၎င်းတို့ထံမှ ကောင်းမွန်လှပစွာ ကင်းလွတ်၍နေပါလေ။ (၎င်းတို့အား ကောင်းမွန်စွာ စွန့်ထားပါလေ။) (၇၃:၁၀) (တိုင် တောခြင်း၊ ကလဲ့စားချေခြင်းမျိုးများအတွက် သောကမထားလေနှင့်။

ဟဒီးဆ်တော်များ

၉၉။ အဆိုးဆုံးဒုက္ခ

﴿ ၉၉ ﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا رَوَى النَّبِيُّ ﷺ حَدَّثَتْ أَنَّهَا قَالَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! هَلْ أَتَى عَلَيْكَ يَوْمٌ كَانَ أَشَدَّ مِنْ يَوْمِ أَحَدٍ؟ فَقَالَ: لَقَدْ لَقِيتُ مِنْ قَوْمِكَ، وَكَانَ أَشَدَّ مَا لَقِيتُ مِنْهُمْ يَوْمَ الْعُقَبَةِ، إِذْ عَرَضْتُ نَفْسِي عَلَى ابْنِ عَبْدِ يَالِيلَ بْنِ عَبْدِ كَلَّالٍ، فَلَمْ يُجِبْنِي إِلَى مَا أَرَدْتُ، فَأَنْطَلَقْتُ وَأَنَا مِنْهُمْ عَلَى وَجْهِهِ، فَلَمْ أَسْتَفِقْ إِلَّا بِقَرْنِ الثُّعَالِبِ، فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَإِذَا أَنَا بِسَحَابَةٍ قَدْ أَطْلَقْنِي، فَنَظَرْتُ فَإِذَا فِيهَا جَبْرِئِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ سَمِعَ قَوْلَ قَوْمِكَ لَكَ وَمَا رَدُّوا عَلَيْكَ، وَقَدْ بَعَثَ إِلَيْكَ مَلَكَ الْجِبَالِ لِتَأْمُرَهُ بِمَا شِئْتَ فِيهِمْ، قَالَ: فَأَدَانِي مَلَكُ الْجِبَالِ وَسَلَّمْ عَلَيَّ، ثُمَّ قَالَ: يَا مُحَمَّدُ! إِنَّ اللَّهَ قَدْ سَمِعَ قَوْلَ قَوْمِكَ لَكَ، وَأَنَا مَلَكُ الْجِبَالِ، وَقَدْ بَعَثْتُ رَبُّكَ إِلَيْكَ لِتَأْمُرَنِي بِأَمْرِكَ، فَمَا شِئْتَ؟ (إِنْ شِئْتَ) أَطْفَعْتُ عَلَيْهِمُ الْآخُسَيْنِ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: بَلْ أَرْجُو أَنْ يُخْرِجَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ أَصْلَابِهِمْ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ وَخُدَّةً، لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا. رواه مسلم، باب ما لقى النبي ﷺ من اذى المشركين والمنافقين، رقم: ٤٦٥٣

မိခင်မွန်ကြီး ဟရေသ် အာအိရုဟ်﴿﴾ က တမန်တော်မြတ်﴿﴾ ထံ ဤသို့မေး မြန်းလျှောက်ထားခဲ့သည်။ ယာရုလလ္လာဟ်﴿﴾ ကိုယ်တော့်အပေါ် အဟုဒ်၏နေထက်သာပို၍ ကြမ်းတမ်းခက်ခဲသော နေ့မျိုးကြုံခဲ့ရဖူးပါ၏လော။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်﴿﴾ က အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ငါကိုယ်တော်မြတ်သည် အသင်မ၏ မျိုးနွယ်စုများထံမှသာ ပိုပြင်းထန်သော ဘေးဒုက္ခများနှင့် အန္တရာယ်များကြုံတွေ့ခံစားခဲ့ရဖူးသည်။ အဆိုးဝါးဆုံးသောဒုက္ခမှာ အကဗဟ် (သွားအိမ်)နေက ကြုံတွေ့ခံစားခဲ့ရပေသည်။ ငါကိုယ်တော်သည် (သွားအိမ်မြို့သား၏ခေါင်းဆောင်) အိမ်နေအိမ်ဒေ ယာလီလ်ဗင်န်အိမ်ဒေကုလာလ်ထံသို့ ဝင်ရောက်၍ မိမိအား ကူညီရန်ပြောခဲ့

သည်။ (ဆိုလိုသည်မှာ ငါကိုယ်တော်အပေါ် အီမာန်သက်ဝင်ယုံကြည်ကြရန်၊ ငါကိုယ်တော်အား ကူညီပံ့ပိုးကြရန်၊ ငါကိုယ်တော် ဤမြို့၌တည်းခိုနေထိုင်၍ အစ္စလာမ်သာသနာ့ဖိတ်ခေါ်မှု လုပ်ငန်းကို လွတ်လပ်စွာ လုပ်ကိုင်ခွင့်ပေးရန်) သို့သော် ၎င်းက ငါကိုယ်တော်၏ စကားကို လက်မခံခဲ့ချေ။ ငါကိုယ်တော်သည် (သွာအိမ်မြို့မှ) အလွန်ပူဆွေးသောကဖြစ်လျက် မိမိလမ်းအတိုင်း (ပြန်၍) ကွဲမြန်းခဲ့ရပေသည်။ ကရ်နေစအာလစ်အရပ်သို့ ရောက်သောအခါ (ငါကိုယ်တော်၏ဝမ်းနည်းပူဆွေးသောကမှာ) လျော့နည်းလာ၍ မိမိ၏မျက်နှာကိုမော့ကြည့်လိုက်ရာ မိုးကောင်းကင်၌ တိမ်သားထုတစ်စုသည် ငါကိုယ်တော်အား အရိပ်မိုးပေးနေသည်ကို တွေ့လိုက်ရသည်။ ငါကိုယ်တော်သည် ၎င်းတိမ်ကို အသေအချာ စူးစမ်းကြည့်သောအခါ၌ ကျိမ်ရာအီးလ်(عليه السلام) အား တွေ့မြင်လိုက်ရသည်။ ၎င်းကငါကိုယ်တော်အား ခေါ်တော်မူပြီးနောက် ‘အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ကိုယ်တော်မျိုးနွယ်များအား ကိုယ်တော်က ပြောဆိုသော စကားများနှင့် ၎င်းတို့က ဖြေကြားသော စကားများကို ကြားတော်မူသည်။ ၎င်းနောက် တောင်များကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရသော ဖရစ်ရှ်သဟ်ကို ကိုယ်တော်ထံလွှဲအပ်လိုက်ပါသည်။ ယင်းကာဖိရ် ငြင်းပယ်သူများနှင့် ပတ်သက်၍ ကိုယ်တော်ဆန္ဒရှိသလို အမိန့်ပေးတော်မူပါ’ဟု လျှောက်ထားခဲ့သည်။

ထို့နောက် တောင်များကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရသော ဖရစ်ရှ်သဟ်က ငါကိုယ်တော်အား အသံပြု၍ စလှာမ်ဆိုသည်။ ပြီးနောက် အို မဟမ္မဒ်၊ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ကိုယ်တော်၏ မျိုးနွယ်စုများနှင့် ကိုယ်တော်၏ အပြန်အလှန်ပြောဆိုကြသောစကားများကို ကြားသိတော်မူပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးသည် တောင်များကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရသော ဖရစ်ရှ်သဟ်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးအား ကိုယ်တော်ဆန္ဒရှိသလို အမိန့်ပေးစေခိုင်းရန်အတွက် ကိုယ်တော်၏ အရှင်မြတ်က စေလွှတ်လိုက်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားသည်။ ကိုယ်တော်အဘယ်ဆန္ဒရှိတော်မူပါသနည်း။ အကယ်၍ ကိုယ်တော်က ဆန္ဒရှိတော်မူပါလျှင် ကျွန်တော်မျိုးသည် မက္ကဟ်၏တောင်နှစ်လုံး(အဗူကုဗ်စ်နှင့်အဟ်မရ်)ကို ပူးကပ်လိုက်မည်။ (ဤသို့ဖြင့် တောင်နှစ်လုံးကြားရှိ အရာများအားလုံးကြေမှု ပျက်စီးသွားကြပေလိမ့်မည်။)

ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤသို့အလျဉ်းမဟုတ်ပါ။ ငါကိုယ်တော်သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ ဤသို့မျှော်လင့်ပါသည်။ ၎င်းမှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူတို့၏ နောင်လာနောက်သားများထဲမှ ဤသို့သောသူများကို ဖန်ဆင်းပေးသနားတော်မူပေလိမ့်မည်။ ယင်းတို့သည် တစ်ပါးတည်းတည်ရှိတော်မူသော အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ကိုးကွယ်ကြလိမ့်မည်။ ပြီးနောက် ထိုအရှင်မြတ်နှင့် ရှိရက်တုဘက်ယှဉ်တွဲ၍ အခြားမည်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ ကိုးကွယ်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၀၀။ ကောင်းမြတ်သောစကား

﴿ 100 ﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي سَفَرٍ فَأَقْبَلَ
 أَغْرَابِيُّ فَلَمَّا دَنَا قَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: أَيْنَ تُرِيدُ؟ قَالَ: إِلَى أَهْلِي قَالَ: هَلْ لَكَ فِي خَيْرٍ؟
 قَالَ: وَمَاهِرٌ؟ قَالَ: تَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ،
 قَالَ: مَنْ شَهِدَ عَلَيَّ مَا تَقُولُ؟ قَالَ: هَذِهِ الشَّجَرَةُ فَلَدَعَاَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَهِيَ بِشَاطِئِي
 الْوَادِي فَأَقْبَلْتُ تَخُذُ الْأَرْضَ خُذًا حَتَّى جَاءَتْ بَيْنَ يَدَيْهِ فَاسْتَشْهَدَهَا ثَلَاثًا فَشَهِدَتْ أَنَّهُ
 كَمَا قَالَ، ثُمَّ رَجَعْتُ إِلَى مَنْبَتِهَا وَرَجَعَ الْأَغْرَابِيُّ إِلَى قَوْمِهِ وَقَالَ: إِنْ يَبْغُونِي آتَيْكَ بِهِمْ
 وَإِلَّا رَجَعْتُ إِلَيْكَ فَكُنْتُ مَعَكَ.

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح، رواه أبو يعلى أيضا والبخاري ومجمع الزوائد ١٧/٨

ဟဇရသ် အဓိဒ္ဓလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ခရီးစဉ်တစ်ခုတွင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူတကွ လိုက်ပါခဲ့ကြသည်။ ရှေ့မှတောသားတစ်ဦးလာနေသည်ကို မြင်ကြရသည်။ ထိုသူသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် နီးကပ်လာသောအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ထိုသူအား အဘယ်သို့သွားမည်နည်းဟု မေးတော်မူရာ ၎င်းက ကျွန်တော်အိမ်ပြန်ပါမည်ဟု ဖြေကြားလိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အဘယ်အသင်သည် ကောင်းမြတ်သောစကားကို မကြားလိုပါသလောဟု မေးတော်မူရာ ၎င်းက ကောင်းမြတ်သော စကားဟူသည် အဘယ်အရာပါနည်းဟု လျှောက်ထားသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်ကလိမတ်ရဟာဒသ်-

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

ကို ဖတ်ရွတ်ပါဟု အမိန့်ရှိတော်မူရာ ၎င်းက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ဤစကား ပေါ်၌ အဘယ်သို့သော သက်သေအထောက်အထားများရှိပါသနည်းဟု မေးလျှောက်ရာ ရှုလ္လ္လာဟ်(ﷺ) က ဤသစ်ပင်သည် သက်သေဖြစ်ပါသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထို့နောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က တောအုပ်အစွန်အဖျား၌ ရှိနေသော သစ်ပင်ကိုခေါ်ယူတော်မူရာ ထိုသစ်ပင်သည် မြေကိုထိုးဖောက်၍ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ရှေ့တော်မှောက်သို့ အခစားဝင်ရောက်တော်မူသည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းသစ်ပင်အား သုံးကြိမ်သုံးခါ သက်သေပြုခိုင်းတော်မူရာ ၎င်းသစ်ပင်က သုံးကြိမ် သုံးခါစလုံးပင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည့်အတိုင်း အမှန်ပင်ဖြစ်တော်မူပါသည်ဟူ၍သက်သေပြုတော်မူသည်။ ပြီးနောက် သစ်ပင်သည် မိမိမူလနေရာသို့ ပြန်သွားခဲ့ပေသည်။ (ဤအဖြစ်အပျက်အလုံးစုံကို မြင်တွေ့ခဲ့ပြီးနောက် ၎င်းတောသားသည် အလွန်နှစ်သက်သဘောကျပြီး) ၎င်းက တမန်တော်မြတ်(ﷺ)

အား အကယ်၍ ကျွန်တော်၏အမျိုးသားများက ကျွန်တော်တင်ပြသောစကားကို နာယူလက်ခံကြမည်ဆိုပါက ၎င်းတို့အားလုံးကိုခေါ်၍ ကိုယ်တော့်ထံပါးသို့ ပြန်လာခဲ့ပါမည်။ အကယ်၍ ဤသို့မဟုတ်ပါက ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ကိုယ်တော့်ထံပါးသို့ပြန်လာ၍ ကိုယ်တော် နှင့်အတူ နေပါတော့မည်ဟု လျှောက်ထား၍ မိမိအမျိုးသားများထံသို့ ပြန်သွားခဲ့ပေသည်။

(တွင်ရာနီ)

၁၀၁။ အနီရောင် ကုလားအုတ်ထက်မြတ်

﴿101﴾ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ: ائْتِنِي عَلَى رَسُولِكَ، حَتَّى تَنْزِلَ بِسَاحَتِهِمْ، ثُمَّ ادْعُهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ، وَأَخْبِرْهُمْ بِمَا يَجِبُ عَلَيْهِمْ مِنْ حَقِّ اللَّهِ فِيهِ، فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي اللَّهُ بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا خَيْرَ لَكَ مِنْ أَنْ يَكُونَ لَكَ حُمْرُ النُّعْمِ. (وهو جزء من الحديث) رواه مسلم، باب من فضائل علي بن أبي طالب رضي الله عنه، رقم: ٦٢٢٣

ဟဇရတ် စဟလ်ပင်နီစအဒ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ခိုင်ခံ့သို့ ဂျမာအသ်တစ်ဖွဲ့ကို စေလွှတ်တော်မူသည့်နေ့က ဟဇရတ် အလီ(ﷺ) အား အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့သည် ခိုင်ခံ့အရပ်သို့ရောက်၍ ရပ်နားစခန်းချသည့်အချိန်အထိ အေးဆေးငြိမ်သက်စွာဖြင့် ချီတက်ကြပါ။ ပြီးနောက် ၎င်းခိုင်ခံ့၌ နေထိုင်ကြသူများအား အစွလာမ်သာသနာဘက်သို့ ဖိတ်ခေါ်ကြပါ။ ပြီးနောက် ၎င်းတို့အား အရှင်မြတ်က ချမှတ်ပေးသော အမိန့်နှင့်ဝတ္တရားများကို တင်ပြကြပါ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကစမ်၊ အသင်တို့၏ အကြောင်းခံဖြင့် အကြင်သူတစ်ဦးတစ်ယောက် (ဟိဒါယသ်)လမ်းမှန်တရားရရှိခဲ့ပါလျှင် ဤသည် အသင်တို့အဖို့ အနီရောင်ကုလားအုတ်များ ရရှိပိုင်ဆိုင်ခြင်းထက်သာပိုမိုမြတ်ပေသည်။

(မှတ်စလင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အရပ်လောကတွင် အနီရောင် ကုလားအုတ်သည် အလွန်တန်ဖိုးကြီးသော အရာအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းခံရသည်။

၁၀၂။ အာယသ်တော်တစ်ခုပင်ဖြစ်စေ

﴿102﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: بَلَّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً. (الحديث) رواه البخارى، باب ما ذكر عن بنى اسرائيل، رقم: ٣٤٦١

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ပင်နီအမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ အာယသ်တော်တစ်ခုပင်ဖြစ်ပါစေ ငါတမန်တော်ဘက်မှ ပို့ဆောင်ကြပါ။

(ဗုခါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်၏ ဆိုလိုချက်မှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ အသင်တတ်အားသရွေ့ အစွလာမ်သာသနာ့စကားများကို ပို့ချရန် ကြိုးစားရမည်။ ဖြစ်နိုင်သည်မှာ အသင်သည် မည်မျှပင် တိုတောင်းသော စကားရပ်တစ်ခုကိုပင်ဖြစ်စေ၊ အခြားသူအား ပို့ချပေးခဲ့ရာ ထိုသူသည် ဟေဒါယသ်လမ်းမှန်တရားရရှိသွားပါက ၎င်း၏အစားအသင်လည်း ရရှိခံစားရပေမည်။ မြောက် မြားစွာ မရေတွက်^{၂၀} သာ ကောင်းမှုများ ချီးမြှင့်ခြင်းခံရပေမည်။

(မစ္စာဟစ်ရ်ဟပ်က)

၁၀၃။ ဒဒ်ဝမ်ကိုသာပို့နှစ်သက်

﴿103﴾ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَائِدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا بَعَثَ بَعْثًا قَالَ: تَأْفِكُوا النَّاسَ، وَتَأْتُوا بِهِمْ، وَلَا تَغَيِّرُوا أَعْلَانَهُمْ حَتَّى تَدْعُوَهُمْ فَمَا عَلَى الْأَرْضِ مِنْ أَهْلِ بَيْتٍ مَدْرُ وَلَا وَبِرٍّ إِلَّا وَأَنْ تَأْتَوْنِي بِهِمْ مُسْلِمِينَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ تَقْتُلُوا رِجَالَهُمْ، وَتَأْتَوْنِي بِبَنَاتِهِمْ.

المطال العالبة ١٦٦/٢، وذكر صاحب الاصابة بنحوه ١٥٢/٣

ဟဇရသ် အိမ်ဒုဂ်ရဟ်မာန်ဗင်နီအာအိဇ်(ﷺ) ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဂျမာအသ်ကို စေလွှတ်ခါနီးတိုင်းတွင် ၎င်းတို့အား ဤသို့မိန့်လေ့ရှိပေသည်။ မိမိနှင့် ရင်းနှီးခင်မင်အောင်ပြုကြပါ။ ၎င်းတို့နှင့် နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာ ပြောဆိုဆက်ဆံကြပါ။ ၎င်းနောက် ထိုသူတို့အား အစွလာမ်သာသနာဘက်သို့ ဖိတ်ခေါ်သေးမီအလျှင် ၎င်းတို့နှင့်စစ်မက်ပြိုင်ဆိုင် တိုက်ခိုက်ခြင်းမပြုကြနှင့်။ အကြောင်းမှာ ဤလောကမြေပြင်တစ်လွှား၌ ရှိရှိသမျှသော တဲအိမ်၊ တိုက်အိမ်၊ မြို့နှင့်တောရွာများတွင် နေထိုင်တတ်သူများအား မွတ်စ်လင်မ်များအဖြစ်နှင့် ငါကိုယ် တော်ထံ ခေါ်လာနိုင်ခြင်းကို ၎င်းမြို့ရွာရှိ အမျိုးသားများကို သတ်ဖြတ်ပြီး မိန်းမများကို ကျွန်မ များအဖြစ်နှင့် ငါကိုယ်တော်ထံ ခေါ်လာခြင်းထက်သာပို၍ နှစ်သက်ကျေနပ်ပေသည်။

(မတွာလိမ်အာလေယဟ်)

၁၀၄။ အစွလာမ်သာသနာ့စကားကို နားထောင်ကြ

﴿104﴾ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: تَسْمَعُونَ وَيُسْمَعُ مِنْكُمْ، وَيُسْمَعُ مِمَّنْ يَسْمَعُ مِنْكُمْ.

رواه ابوداؤد، باب فضل نشر العلم، رقم: ٣٦٥٩

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အသင်တို့သည် ယနေ့ငါကိုယ်တော်မြတ်ထံမှ အစွလာမ်သာသနာ့စကားများကို နားထောင်ကြသည်။ မနက်ဖန် အသင်တို့ထံမှ အစွလာမ်သာသနာ့စကားများကို နားထောင်ကြ လိမ့်မည်။ တစ်ဖန် အသင်တို့ထံမှ ကြားခဲ့ကြသူများထံမှ အခြားသူများသည် ဒီးနီ၏စကားများကို

ကြားနာကြပေမည်။ (သို့ဖြစ်ပေရာ အသင်တို့ ကောင်းစွာ အာရုံစိုက်၍ နားထောင်ကြ။) ၎င်းနောက် နောင်လာနောက်သားများထံသို့ ပို့ချခဲ့ကြပြီးနောက် ၎င်းတို့က တစ်ဖန်မိမိတို့၏ နောင်လာနောက်သားများထံသို့ ပို့ချကြပေလိမ့်မည်။ ဤသို့ဖြင့် ဤအစဉ်အလာသည် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖြစ်ပေါ်နေပေမည်။ (အဗူဒါဂူဒ်)

၁၀၅။ မည်သည့်အမတ်မှ မျှော်လင့်ချက်မထား

﴿105﴾ عَنِ الْاُخْتَفِ بْنِ قَيْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَا أَنَا أَطُوفُ بِالْبَيْتِ فِي زَمَرٍ غُفَّانَ بْنِ غُفَّانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِذْ جَاءَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي لَيْثٍ وَآخَذَ يَدِي فَقَالَ: أَلَا أَبَشِّرُكَ؟ قُلْتُ: بَلَى! فَقَالَ: هَلْ تَذْكُرُ إِذْ بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَى قَوْمِكَ بَنِي سَعْدِ فَجَعَلْتُ أَغْرِضُ عَلَيْهِمُ الْإِسْلَامَ وَادْعُوهُمْ إِلَيْهِ فَقُلْتُ أَنْتَ أَتَاكَ تَدْعُو إِلَى الْخَيْرِ وَتَأْمُرُ بِالْخَيْرِ وَإِنَّهُ لَيَدْعُو إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُ بِالْخَيْرِ فَبُلُغْتُ ذَلِكَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْاُخْتَفِ بْنِ قَيْسٍ، فَكَانَ الْاُخْتَفِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: مَا مِنْ عَمَلِي شَيْءٍ أَرْجِي لِي مِنْهُ.

رواه الحاكم في المستدرک ٦١٤/٣

ဟဇရသ် အဟ်နဖ်ဗင်န်ကိုင်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဟဇရသ် အဟ်မာန်(ﷺ) သခင်၏ခေတ်သမယ ကအ်ဗဟ်ကျောင်းတော်ကို သဝါဖ်လုပ်နေသည်။ ထိုစဉ် ဗနုလိုင်စ်မျိုးနွယ်မှ လူတစ်ဦးရောက်လာ၍ ကျွန်ုပ်၏လက်ကိုစွဲကိုင်ပြီး ကျွန်ုပ်အသင့်အား ဝမ်းသာပျော်ရွှင်ဖွယ် စကားတစ်ခွန်းကို မပြောပြရပေဘူးလားဟု မေးရာ ကျွန်ုပ်က မုချပြောပြ ပါဟု အဖြေပေးလိုက်သည်။ ထိုအခါ ၎င်းသူက အသင်မမှတ်မိတော့ပြီလား။ အကြင်အခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်အား အသင်တို့၏ ဗနီစအ်မျိုးနွယ်များထံသို့ (အစ္စလာမ် သာသနာဘက်သို့ ဖိတ်ခေါ်ရန်အတွက်) စေလွှတ်ခဲ့၏။ ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းတို့အား အစ္စလာမ် သာသနာတော်၏ ကောင်းချီးပရ်ကသ်များကို ပြောဆိုသင်ပြပြီးနောက် ၎င်းအစ္စလာမ်သာသနာ ဘက်သို့ ဖိတ်ခေါ်နေသည်။ ထိုအချိန် အသင်က ကျွန်ုပ်အား အသင်သည် ကောင်းသော လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ကျင့်သုံးကြရန် တိုက်တွန်းလှုံ့ဆော်နေပေသည်။ ရုစုလွလ္လာဟ်(ﷺ) သည်လည်း အကောင်းဘက်သို့ ဖိတ်ခေါ်၍ ကောင်းသောလုပ်ငန်းများအတွက် အမိန့်ပေး သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အသင်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ဒအ်ဝသ်ဖိတ်ခေါ်မှုကို မှန်ကန် မွန်မြတ်ကြောင်း ထောက်ခံခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ အသင် ပြောဆိုခဲ့သော စကားများကို တင်ပြလျှောက်ထားခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်၏ ဤထောက်ခံမှုအပေါ် ဤသို့အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْاُخْتَفِ بْنِ قَيْسٍ အို အလ္လာဟ် အဟ်နဖ်ဗင်န်ကိုင်စ်အား မဂ်ဖိရသ်လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပေးသနားတော်မူပါ။

ဟဇရသ် အဟ်နမ်ဗင်န်ကိုင်စ်(ﷺ) အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ပြုပေးခဲ့သော ဒုအာထက် သာပို၍ မည်သည့်ကောင်းမှုအမလများဖြင့် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရရန် မျှော်လင့်ချက်မထားချေ။

၁၀၆။ ငြင်းဆန်သူ

﴿106﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَرْسَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِهِ إِلَى رَأْسِ مِنْ رُؤُوسِ الْمُشْرِكِينَ يَدْعُوهُ إِلَى اللَّهِ فَقَالَ: هَذَا إِلَهُ الْدِّينِ تَدْعُو إِلَيْهِ أَمِنْ لِقْصَةِ هُوَ؟ أَمْ مِنْ نَحَاسٍ هُوَ؟ فَتَعَاظَمَ مَقَالَتُهُ فِي صَدْرِ رَسُولِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَرَجَعَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَأَخْبَرَهُ فَقَالَ: أَرْجِعْ إِلَيْهِ فَادْعُهُ إِلَى اللَّهِ، فَرَجَعَ فَقَالَ لَهُ مِثْلَ مَقَالَتِهِ فَاتَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَأَخْبَرَهُ فَقَالَ: أَرْجِعْ إِلَيْهِ فَادْعُهُ إِلَى اللَّهِ، وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي الطَّرِيقِ لَا يَعْلَمُ فَاتَى النَّبِيَّ ﷺ فَأَخْبَرَهُ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ صَاحِبَهُ وَنَزَلَتْ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ "وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقُ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ". رواه أبو يعلى، قال المحقق: استاده حسن ٣٥١/٣

ဟဇရသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဆွဟာဗဟ် တစ်ဦးအား မုဂ်ဂိုက်ခေါင်းဆောင်များထဲမှ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးထံသို့ အရှင်မြတ်ဘက်တော်သို့ ဒအ်ဝသ်ပေးဖိတ်ခေါ်ရန် စေလွှတ်တော်မူခဲ့သည်။ (ထို့ကြောင့် ၎င်းဆွဟာဗိက ထိုခေါင်းဆောင်ထံသွား၍ ဒအ်ဝသ်ပေး ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။) ၎င်းမုဂ်ဂိုက်ခေါင်းဆောင်ကပြောသည်မှာ အသင်ဖိတ်ခေါ်နေသော ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သောမူသောအရှင်မှာ ငွေနှင့်ပြုလုပ်ထားသည့် အရာလော၊ သို့မဟုတ် ကြေးနှင့်ပြုလုပ်ထားသည့်အရာလော၊ ဤမုဂ်ဂိုက်စကားကြောင့် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က စေလွှတ်လိုက်သောသံတမန်အား အလွန်အမင်း စိတ်မကျေမနပ်ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ ၎င်းက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ ပြန်လာ၍ ထိုမုဂ်ဂိုက်ပြောသောစကားကို တင်ပြခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်းဆွဟာဗိအား ဒုတိယအကြိမ်မြောက် ပြန်သွား၍ ဒအ်ဝသ်ပေးဖိတ်ခေါ်ရန် အမိန့်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းက ဒုတိယအကြိမ်ပြန်သွား၍ ဒအ်ဝသ်ပေးဖိတ်ခေါ်ပြန်သည်။ မုဂ်ဂိုက်ကလည်း ပထမအကြိမ်အတိုင်းပင် ပြန်၍ပြောခဲ့သည်။ ဆွဟာဗိကလည်း တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ ပြန်လာ၍ ထိုမုဂ်ဂိုက်၏စကားကို တင်ပြခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က (၎င်းသူထံ) ပြန်သွား၍ ဒအ်ဝသ်ပေးဖိတ်ခေါ်ရန် အမိန့်ရှိပြန်သည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းဆွဟာဗိသည် တတိယအကြိမ်မြောက် ဒအ်ဝသ်ပေးဖိတ်ခေါ်ရန် ထွက်လာခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ပြန်လာ၍ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)အား အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ယင်းမုဂ်ဂိုက်အား မိုးကြိုးဖြင့် ပစ်ခွင်း၍ ဖျက်ဆီးလိုက်လေပြီဟု လျှောက်ထားခဲ့လေသည်။

ထိုအခါက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် လမ်း၌ရှိနေပေသည်။ ၎င်းဖြစ်ပျက်ခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများကို တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မကြားနာရသေးပေ။ ထိုအချိန်၌ တမန်တော်

မြတ်(ﷺ) ထံသို့ အရှင်မြတ်ဘက်တော်မှ ဤအာယသ်တော်ကို ချပေးသနားတော်မူခဲ့ပေသည်။ ။
၎င်းအာယသ်တော်မှာ-

وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ

၎င်းနောက် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်က မြေပထဝီပေါ်သို့ လျှပ်စီးမိုးကြိုးများကို စေလွှတ်
ခဲ့လေသည်။ ။ ပြီးနောက် အလိုဆန္ဒရှိသူအပေါ်သို့ ကျရောက်စေတော်မူပေသည်။ ။ ဤ
ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်နှင့်ပတ်သက်၍ ငြင်းခုံဆန်လေ့ရှိခဲ့ကြပေသည်။ ။
(မှတ်စံနဒ်အဗူယအ်လာ)

၁၀၇။ ဒဏ်ဝမ်အမှာစကား

﴿107﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِمُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ جِئْنِي بِعَهْدٍ إِلَى الْيَمَنِ: إِنَّكَ سَتَأْتِي قَوْمًا أَهْلَ كِتَابٍ، فَإِذَا جِئْتَهُمْ فَأَذْغُهُمْ إِلَى أَنْ
يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لَكَ بِذَلِكَ فَأَخْبِرْهُمْ
أَنَّ اللَّهَ قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لَكَ بِذَلِكَ
فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً تُتَوَخَّذُ مِنْ أَغْنِيَاءِهِمْ فَتُرَدُّ عَلَى فَقَرَائِهِمْ، فَإِنْ هُمْ
أَطَاعُوا لَكَ بِذَلِكَ فَأَيَّاكَ وَكَرَائِمَ أَمْوَالِهِمْ، وَاتَّقِ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ، فَإِنَّهُ لَيْسَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ
اللَّهِ حِجَابٌ.

رواه البخارى، باب اخذ الصدقة من الاغنياء رقم: ١٤٩٦

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည်
ဟဇရသ် မုအာဇ်ဗင်နီဂျဗလ်(ﷺ)အား ယမန်သို့ စေလွှတ်တော်မူသောအခါက ၎င်းအား ဤသို့
မှာကြားတော်မူခဲ့သည်။ ။ အသင်သည် ရှေးယခင်က ကျမ်းရသော မျိုးနွယ်ဝင်များ (အဲဟ်လေ
ကီသာဗ်)ထံသို့ သွားရမည်ဖြစ်သည်။ ။ သို့ဖြစ်ရာ ၎င်းတို့ထံသို့ ရောက်သောအခါတွင် ၎င်းတို့အား
ဤစကားကို တင်ပြ၍ ဒဏ်ဝမ်ပေးဖိတ်ခေါ်မှုပြုပါလေ။ ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) မှလွဲ၍ အခြားမည်သည်မျှ
ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သည်မရှိ။ ၎င်းပြင် မုဟမ္မဒ်(ﷺ) သည် ထိုအရှင်မြတ် စေလွှတ်တော်
မူသော ရုစုလ်တမန်တော်ဖြစ်ပေသည်ဟူသော စကားကို သက်သေခံပါလေ။ ။ အကယ်၍
၎င်းတို့က အသင်၏ စကားကိုလက်ခံယုံကြည်ကြပါလျှင် ဆက်လက်၍ ၎င်းတို့အား အရှင်မြတ်
သည် နေ့နှင့်ညတွင် ငါးကြိမ်နမာဇ်ဖတ်ကြရန် ဖရပ်စ်မပြုမနေရ တာဝန်သတ်မှတ်ထားကြောင်း
တင်ပြပါ။ ။ အကယ်၍ ၎င်းတို့က အသင်၏ ဤစကားကိုလည်း နာယူလိုက်နာကြပါလျှင် ဆက်
လက်၍ အရှင်မြတ်က ၎င်းတို့အပေါ်တွင် ကောသ်ဒါနကြေးကိုလည်း မပေးမနေရ ဖရပ်စ်
တာဝန်သတ်မှတ်ထားကြောင်းနှင့် ၎င်းတို့အထဲမှ ပစ္စည်းကြွယ်ဝချမ်းသာသူများထံမှ ၎င်းဒါန
ကြေးကို ကောက်ယူ၍ ၎င်းတို့ထဲမှ မရှိဆင်းရဲသားများအား ခွဲဝေပေးကမ်းပါလေ။ ။ အကယ်၍

၎င်းတို့လက်ခံခဲ့လျှင် ၎င်းဥစ္စာပစ္စည်းများထဲမှ အကောင်းဆုံးသောအရာများကို လက်မခံလေနှင့်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကောင်းသ်ဒါနကြေးကို အလယ်အလတ်စားပစ္စည်းများထဲမှ ယူပါလေ။ အကောင်းဆုံးသော ပစ္စည်းများကို မယူလေနှင့်။ ၎င်းနောက် မတရားပြုကျင့်ခံရသူများ(မဇ်လူးမ်)၏ မကောင်း ကျိန်ဆဲတိုင်တန်းခြင်းများမှ ရှောင်ကြဉ်ပါလေ။ အကြောင်းမှာ ဤသို့မတရားဖိနှိပ် ငြင်းဆဲခံရသူ၏ မကောင်းကျိန်ဆဲ တိုင်တန်းခြင်းနှင့် အရှင်မြတ်၏ကြား၌ မည်သည့်အတားအဆီးမျှမရှိချေ။

(ဗခါရီ)

၁၀၈။ စဟမသ်သက်ရောက်ပါစေ

﴿108﴾ عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بَعَثَ خَالِدَ بْنَ الْوَلِيدِ إِلَى أَهْلِ الْيَمَنِ يَدْعُوهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ، قَالَ الْبَرَاءُ: فَكُنْتُ فِيمَنْ خَرَجَ مَعَ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ فَأَقْنَمْنَا سِتَّةَ أَشْهُرٍ يَدْعُوهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ فَلَمْ يُجِئُوهُ، ثُمَّ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بَعَثَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَأَمَرَهُ أَنْ يَقِفَ خَالِدًا إِلَّا رَجُلًا كَانَ مِمَّنْ مَعَ خَالِدٍ فَأَحْبَبَ أَنْ يُعَقِّبَ مَعَ عَلِيٍّ فَلِيُعَقِّبَ مَعَهُ، قَالَ الْبَرَاءُ: فَكُنْتُ فِيمَنْ عَقَّبَ مَعَ عَلِيٍّ فَلَمَّا دَنَوْنَا مِنَ الْقَوْمِ خَرَجُوا إِلَيْنَا ثُمَّ تَقَدَّمَ فَضَلَّى بِنَا عَلِيٌّ ثُمَّ صَفَّنَا صَفًّا وَاحِدًا ثُمَّ تَقَدَّمَ بَيْنَ أَيْدِينَا وَقَرَأَ عَلَيْهِمْ كِتَابَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَاسْتَلَمْتُ هَمْدَانُ جَمِيعًا، فَكَتَبَ عَلِيٌّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِإِسْلَامِهِمْ، فَلَمَّا قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْكِتَابَ خَرَّ سَاجِدًا ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَقَالَ: "السَّلَامُ عَلَى هَمْدَانَ، السَّلَامُ عَلَى هَمْدَانَ"

قال البيهقي: رواه البخارى مختصرا من وجه آخر عن

ابراهيم بن يوسف، البداية والنهاية ١/١٠١

ဟဇရသ် ဗရာအ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဟဇရသ် ခါလစ်ဗင်န်ဝလီဒ်(ﷺ) ကို ယမန်နယ်သားများအား အစွလာမ်သာသနာတော်ဘက်သို့ ဖိတ်ခေါ် မှုပြုရန်အတွက် ယမန်နိုင်ငံသို့ စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ဟဇရသ် ခါလစ်ဗင်န်ဝလီဒ်(ﷺ) နှင့်အတူ လိုက်ပါကြမည့် ဂျမာအသ်တွင် ကျွန်ုပ်လည်း အပါအဝင်ဖြစ်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ယမန်တွင် ခြောက်လနေထိုင်ခဲ့သည်။ ဟဇရသ် ခါလစ်ဗင်န်ဝလီဒ်(ﷺ) က ၎င်းတို့အား ဒအ်ဝသ်ဖိတ် ခေါ်လျက်ရှိခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ၎င်းတို့က ဤဖိတ်ခေါ်မှုကို လက်မခံခဲ့ကြချေ။ တမန်တော် မြတ်(ﷺ) က ဟဇရသ် အလီ(ﷺ) ကို ထပ်မံစေလွှတ်၍ခါလစ်ဗင်န်ဝလီဒ်(ﷺ) အား ပြန်ပို့ပြီး ၎င်း၏အပေါင်းအဖော်များမှ အသင်နှင့်နေလိုသူအား အသင်နှင့်အတူနေစေပါ။ ဟဇရသ် အလီ(ﷺ) နှင့်အတူ ဆက်လက်၍ နေထိုင်ကြသူများတွင် ကျွန်တော်လည်း အတူပါဝင်၍ နေထိုင်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ယမန်နယ်သားများနှင့် အလွန်နီးကပ်သောနေရာသို့ ရောက်ကြ သောအခါ ၎င်းတို့က ကျွန်ုပ်တို့ထံသို့ ချဉ်းကပ်လာခဲ့ကြသည်။ ဟဇရသ် အလီ(ﷺ) က

ရှေ့သို့ထွက်လာပြီး ကျွန်ုပ်တို့အား နမာန်ဖတ်စေခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးကို တစ်တန်းတည်းရပ်စေ၍ ကျွန်ုပ်တို့၏ရှေ့သို့ထွက်လာခဲ့ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ဒဏ်ဝသ် သဝဏ်လွှာကို ဖတ်ကြားနားထောင်စေ၏။ ကြားနာရပြီးနောက် ဟမ်ဒါန်မျိုးနွယ် ဝင်များအားလုံးသည် မွတ်စ်လင်မ်များဖြစ်သွားခဲ့ကြပေသည်။ ဟဇရသ် အလီ(عليه السلام) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံသို့ ဟမ်ဒါန်မျိုးနွယ်ဝင်များအားလုံး မွတ်စ်လင်မ်ဖြစ်သွားကြောင်း ဝမ်းမြောက်ဖွယ်သတင်းကောင်းကို စာရေးသား၍ ပို့ပေးတော်မူခဲ့ပါသည်။

တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ထိုစာကို ဖတ်ရှုပြီးသောအခါ (ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်မှုဖြင့်) စဂျိဒဟ်ပြုခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) သည် စဂျိဒဟ်မှဦးခေါင်းတော်ကို မတော်မူပြီး နောက် ဟမ်ဒါန်မျိုးနွယ်ဝင်များအတွက် ဟမ်ဒါန်များအပေါ်သို့ စလာမသ်ငြိမ်းချမ်းသာယာမှု သက်ရောက်တော်မူပါစေ။ ဟမ်ဒါန်အပေါ်သို့ စလာမသ်ငြိမ်းချမ်းသာယာမှု သက်ရောက်ပါစေ ဟူ၍ ဒိုအာပြုပေးတော်မူခဲ့ပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၀၉။ အဆပေါင်း (၇၀၀) ရေးမှတ်ခံရ

﴿109﴾ عَنْ حُرَيْمِ بْنِ قَاتِلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : مَنْ انْفَقَ نَفَقَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ كُتِبَتْ لَهُ سَبْعُمِائَةِ ضِعْفٍ . رواه الترمذی وقال : هذا حديث حسن باب ما جاء في فضل النفقة في سبيل الله، رقم: ၁၆၇၀

ဟဇရသ် ခုရိုင်မိပ်နီဇာသစ်က(عليه السلام) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) လမ်းတော်တွင် အရာအချို့ကို သုံးစွဲသည်။ ထိုသူ၏ အမလ်စာရင်းစာအုပ်မှတ်တမ်းတွင် ၎င်းသုံးစွဲသည်ထက် အဆပေါင်း(၇၀၀) ရေးမှတ်ခြင်းခံရပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၁၀။ အဆပေါင်း (၇၀၀) ဟာပိုများ

﴿110﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِنَّ الصَّلَاةَ وَالصَّيَامَ وَالذَّكْرَ يُضَاعَفُ عَلَى الْفَقَةِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِسَبْعِ مِائَةٍ ضِعْفٍ . رواه ابوداؤد، باب في تضعيف الذكر في سبيل الله عز وجل رقم: ၂၄၉၈

ဟဇရသ် မုအာဇ်(عليه السلام) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ သံသယမရှိ အလ္လာဟ်(ﷻ) လမ်းတော်တွင် နမာန်၊ ရိုဇဟ်၊ ဇိက်ရ်များပြုကျင့်မှု၏ ဆဝါဗ်သည် အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်တွင် ဥစ္စာပစ္စည်းသုံးစွဲသည်ထက် အဆပေါင်း(၇၀၀) သာပိုများသည်။

၁၁၁။ အဆပေါင်း (၇) သိန်း သာပိုများ

﴿111﴾ عَنْ مُعَاذِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ الدَّخْرَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُضَعَّفُ فَوْقَ النَّفَقَةِ بِسَبْعِ مِائَةٍ ضِعْفٍ. قَالَ يَحْيَىٰ فِي حَدِيثِهِ: بِسَبْعِمِائَةِ أَلْفٍ ضِعْفٍ.

رواه احمد ٤٣٨/٣

ဟဇရသ် မုအာဇ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ သံသယမရှိအလ္လာဟ်(ﷻ) လမ်းတော်တွင် ဇိက်ရံပြုလုပ်ခြင်း၏ဆဝါဗ်သည် (အရှင်မြတ်လမ်းတော်၌) သုံးစွဲသည့် ဆဝါဗ်ထက် အဆပေါင်း(၇၀၀) သာပိုတိုးပွားစေသည်။ အခြားသော ဆင့်ဆိုမှုတွင်မူ အဆပေါင်း(၇)သိန်း သာပိုများပြားစေပေသည်။ (မွတ်စ်ဖဒ်အဟ်မဒ်)

၁၁၂။ အာယသ်တော်ပေါင်း (၁၀၀၀) ရွတ်ဖတ်လျှင်

﴿112﴾ عَنْ مُعَاذِ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ قَرَأَ أَلْفَ آيَةٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَتَبَهُ اللَّهُ مَعَ النَّبِيِّينَ، وَالصِّدِّيقِينَ، وَالشُّهَدَاءِ، وَالصَّالِحِينَ.

رواه الحاكم وقال: هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٨٧/٢

ဟဇရသ် မုအာဇ်ဂျူဟနီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ လမ်းတော်တွင် အာယသ်တော်ပေါင်း တစ်ထောင်ရွတ်ဖတ်လျှင် အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ထိုသူအား အမ်ဗေယျာ(ﷺ)များ၊ ဆွိဒ္ဓီကီးနီများ၊ ရှိုဟဒါများ၊ သူတော်စင် သူတော်ကောင်းများ၏ အုပ်စုတွင် ရေးမှတ်တော်မူမည်ဖြစ်ပေသည်။ (ဟာကင်မ်)

၁၁၃။ တစ်ညလုံး နမာဇ်ဖတ်ရင်း ငိုယိုရင်း

﴿113﴾ عَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَا كَانَ فِينَا فَارِسٌ يَوْمَ بَدْرٍ غَيْرَ الْمُقْدَادِ وَلَقَدْ رَأَيْنَا وَمَا فِينَا إِلَّا نَاهِمٌ إِلَّا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ تَحْتَ شَجَرَةٍ يُصَلِّي وَنَبْكِي حَتَّى أَصْبَحَ

رواه احمد ١٢٥/١

ဟဇရသ် အလီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဗဒရ်စစ်ပွဲဆင်နွှဲသည်နေ့က ဟဇရသ် မစ်ကဒ်(ﷺ) မှလွဲ၍ ကျန်ဆွဟာဗဟ်များ အားလုံး မြင်းမစီးခဲ့ကြရချေ။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မှလွဲ၍ ကျန်သူများအားလုံး အိပ်မောကျနေခဲ့သည်ကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့တွေ့ခဲ့ရသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် တစ်ညလုံး သစ်ပင်တစ်ပင်အောက်တွင် နမာဇ်များဖတ်နေရင်း ငိုနေရင်းနှင့် ပင် နံနက်မိုးလင်းလာခဲ့ပေသည်။ (မွတ်စ်ဖဒ်အဟ်မဒ်)

၁၁၄။ ဂျဟနုမ်နှင့် နှစ်ပေါင်း(၇၀)ခရီးမျှဝေးကွာ

﴿114﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بَاعَدَ اللَّهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّارِ بِذَلِكَ الْيَوْمِ سَبْعِينَ خَرِيفًا.

رواه النسائي، باب ثواب من صام.....رقم: ၂၂၄၇

ဟရေသ် အဗူဓအီဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) လမ်းတော်တွင် တစ်နေ့တာရိုဖတ် စောင့်ထိန်းလျှင် အရှင်မြတ်သည် ထိုသူ၏ တစ်နေ့တာအစား ထိုသူနှင့်ဂျဟနုမ်အကြား နှစ်ပေါင်း(၇၀)ခရီးမျှ ဝေးကွာစေတော်မူမည်ဖြစ်သည်။ (နစာအီ)

၁၁၅။ ဂျဟနုမ်နှင့် နှစ်ပေါင်း(၁၀၀) ခရီးမျှဝေးကွာ

﴿115﴾ عَنْ غَمْرَوْنِ غَبَسَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بَعُدَتْ مِنْهُ النَّارُ مِائَةَ غَامٍ.

رواه الطبراني في الكبير والوسط ورجاله موثقون، مجمع الزوائد ၄/ ၄၄၃

ဟရေသ် အမ်ရ်ဗင်န်အဗစဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) လမ်းတော်၌ တစ်နေ့တာ ရိုဖတ်စောင့်ထိန်း ခဲ့လျှင် ထိုသူအား ဂျဟနုမ်မီးမှ နှစ်ပေါင်း(၁၀၀)ခရီးမျှ ဝေးကွာစေတော်မူမည်ဖြစ်ပေသည်။ (တွမ်ရာနီ)

၁၁၆။ မိုးနှင့်မြေခန့်ဝေးကွာ

﴿116﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ جَعَلَ اللَّهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّارِ خُنْدَقًا كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ.

رواه الترمذی، وقال: هذا حديث غريب، باب ما جاء في فضل الصوم في سبيل الله رقم: ၁၆၇၄

ဟရေသ် အဗူအုမာမဟ်ဗာဟေလီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) လမ်းတော်၌ တစ်နေ့တာ ရိုဖတ် စောင့်ထိန်းလျှင် ထိုသူအား ဂျဟနုမ်မှ မိုးနှင့်မြေခန့်ကွာဝေးသော ကျုံးဖြင့် ကာဆီးပေးတော်မူ မည်ဖြစ်ပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၁၇။ ခဏ်မသ်ပြုသူများ အကျိုးဆဝါးဗ်အားလုံး ရယူကြ

﴿117﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ أَكْثَرَنَا ظِلًّا مَنْ يَسْتَظِلُّ بِكَسَائِهِ، وَأَمَّا الَّذِينَ صَامُوا فَلَمْ يَعْمَلُوا شَيْئًا، وَأَمَّا الَّذِينَ أَفْطَرُوا فَبَعَثُوا الرِّكَابَ وَامْتَهَنُوا وَعَالَجُوا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: ذَهَبَ الْمُفْطِرُونَ الْيَوْمَ بِالْأَجْرِ.

رواه البخارى، باب فضل الخدمة فى الغزو، رقم: ٢٨٩٠

ဟဇရသ် အနတ်ဗ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူ ရှိခဲ့ကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အထဲတွင် နားခိုရန်အရိပ်အများဆုံး ရရှိသောသူမှာ မိမိစောင့်ပိုင်းဖြင့် အရိပ်ပြုလုပ်ထားသောသူသာဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းနောက် ရိုဇဟ်စောင့်ထိန်းကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များက မည်သည့်အလုပ်ကိုမျှ မလုပ်ကိုင်ဘဲ နားခိုနေကြပေသည်။ ၎င်းရိုဇဟ်မထားသောသူများကမူ အစီးအနင်း တိရစ္ဆာန်များကို (ရေသောက်စေရန်နှင့် အစာစားကြစေရန်အတွက်) စားကျက်သို့ လွှတ်ကျောင်းပေးကြသည်။ ပြီးနောက် ခဏ်မသ်ပြုသူများကို အားကြီးမာန်တက်ကြီးစားလုပ်ကိုင်နေကြပေသည်။ ဤအဖြစ်ကို တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မြင်တော်မူ၍ ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ရိုဇဟ်မထားသောသူများက အကျိုးဆဝါးဗ်အားလုံးကို ရယူသွားကြလေပြီ။ (ဗုခါရီ)

၁၁၈။ မှန်ကန်သင့်မြတ်ပေသည်

﴿118﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نَغْزُو مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي رَمَضَانَ، فَبِمَا الصَّائِمُ مِنَّا الْمُفْطِرُ، فَلَا يَجِدُ الصَّائِمَ عَلَى الْمُفْطِرِ، وَلَا الْمُفْطِرُ عَلَى الصَّائِمِ، يَرُونَ أَنَّ مَنْ وَجَدَ قُرَّةَ فَصَامَ، فَإِنَّ ذَلِكَ حَسَنٌ، وَيَرُونَ أَنَّ مَنْ وَجَدَ ضَعْفًا فَأَفْطَرَ، فَإِنَّ ذَلِكَ حَسَنٌ.

رواه مسلم، باب جواز الصوم والعطرى شهر رمضان، رقم: ၂၆၁၈

ဟဇရသ် အဗူစအိဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ရမ်ဇာန်လမြတ်တွင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူ စစ်ပွဲသို့ လိုက်ပါသွားလေ့ရှိကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အထဲတွင် အချို့သော မိတ်ဆွေများက ရိုဇဟ်စောင့်ထိန်းကြ၍ အချို့ကမူ ရိုဇဟ်မထားဘဲနေကြသည်။ သို့ရာတွင် ရိုဇဟ်ထားသူများက ရိုဇဟ်မထားကြသူများအပေါ် မလိုလားမနှစ်သက်သည့်အမြင် မထားကြချေ။ ဤသို့ဖြင့် ရိုဇဟ်မထားကြသူများကလည်း ရိုဇဟ်ထားသူများအပေါ် မလိုလားမနှစ်သက်သည်ဟူ၍ မရှိကြ။ အားလုံးကမူ ဤသို့လက်ခံထားကြသည်။ အကြင်သူသည် ခံနိုင်ရည်အင်အားရှိ၍ တတ်စွမ်းသောအဖြစ်၌ ရိုဇဟ်ထားရာ ထိုသူအဖို့ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းသည် သာ မှန်ကန်သင့်မြတ်ပေသည်။ ၎င်းနောက် အကြင်သူသည် မိမိခံနိုင်ရည် အင်အားမရှိ၍

မတတ်စွမ်းနိုင်ကြသဖြင့် ရိုဇော်မထားဘဲနေကြရာ ၎င်းသူများအဖို့မှာမူ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းသည်သာ မှန်ကန်သင့်မြတ်ပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၁၉။ မည်သည့်အခါမျှ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုမရှိ

﴿ ၁၁၉ ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الْخَطْمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَسْتَوْدِعَ الْجَيْشَ قَالَ: أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكُمْ وَأَمَانَتَكُمْ وَخَوَاتِيمَ أَعْمَالِكُمْ.

رواد ابو داؤد، باب في الدعاء عند الوداع، رقم: ၂၆၀၂

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်သ်ဗွမီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဂျမာအသ်တစ်ခုခုကို စေလွှတ်တော့မည်ဟု ရည်ရွယ်သည့်အခါတိုင်း အောက်ပါအတိုင်း အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ‘ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်သည် အသင်တို့၏ ဒီနီသ်သနာတော်ကိုလည်းကောင်း၊ အသင်တို့ အပ်နှံထားသော ဥစ္စာပစ္စည်းများကိုလည်းကောင်း၊ ၎င်းနောက် အသင်တို့၏ အမလ်ကောင်းမှုများ၏ အဆုံးကိုလည်းကောင်း၊ အရှင်မြတ်ထံတော်တွင် အပ်နှံလိုက်ပေပြီ။ (အရှင်မြတ်ထံတော်တွင် အပ်နှံထားသည့် အရာများသည် မည်သည့်အခါမျှ ပျက်စီးဆုံးရှုံးသွားသည်ဟူ၍ မရှိချေ။) (အဗူဒါူဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အပ်နှံထားသော ဥစ္စာပစ္စည်းများဟူသည် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများ၊ စုဆောင်းထားသော ဥစ္စာပစ္စည်းများနှင့် အသုံးအဆောင်များ စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ဤအရာများအားလုံးသည် အရှင်မြတ်ဘက်တော်မှ ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်များအပေါ်သို့ အပ်နှံထားသော အရာများပင် ဖြစ်ချေသည်။ ဤကဲ့သို့ပင် ခရီးထွက်ခွာမည့်သူထံတွင် အပ်နှံထားသော အခြားသူများ၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ဆိုလိုပေသည်။ သို့မဟုတ် အခြားသူများထံ၌ ခရီးထွက်မည့်သူက အပ်နှံထားသော ပစ္စည်းများကို ဆိုလိုပေသည်။ ဤမျှတိုတောင်းသော ဝါကျဖြင့် မည်မျှပြည့်စုံသောဒီအာကို ပြုခဲ့ပါဘိသနည်း။ အရှင်မြတ်သည် အသင်တို့၏ ဒီနီသ်သနာတော်ကိုလည်းကောင်း၊ မိသားစုများကိုလည်းကောင်း၊ ဥစ္စာပစ္စည်းများကိုလည်းကောင်း ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူပါစေ။ ထို့နောက် အသင်တို့ ပြုကျင့်ခဲ့သည့် အမလ်ကောင်းမှုများ၏ အဆုံးကောင်းခြင်းကိုလည်း ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါစေသတည်း။ (ဗလွလ်မဂျ်ဟူဒ်)

၁၂၀။ အစီးအနင်းအပေါ်တက်ကျင့်

﴿120﴾ عَنْ عَلِيٍّ بْنِ رَبِيعَةَ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: شَهِدْتُ عَلِيًّا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَأَتَى بِدَائِبَةٍ لِيَرْكَبَهَا، فَلَمَّا وَضَعَ رِجْلَهُ فِي الرِّكَابِ قَالَ: بِسْمِ اللَّهِ، فَلَمَّا اسْتَوَى عَلَى ظَهْرِهَا قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ، ثُمَّ قَالَ: سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ، ثُمَّ قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ قَالَ: اللَّهُ أَكْبَرُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ قَالَ: سُبْحَانَكَ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، ثُمَّ صَحَّكَ، فَقِيلَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ! مِنْ أَى شَيْءٍ صَحَّكَ؟ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَعَلَّ كَمَا فَعَلْتُ، ثُمَّ صَحَّكَ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مِنْ أَى شَيْءٍ صَحَّكَ؟ قَالَ: إِنْ رَبَّكَ تَعَالَى يَعْجَبُ مِنْ عَبْدِهِ إِذَا قَالَ: اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي، يَعْلَمُ أَنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ غَيْرِي.

رواه أبو داود، باب ما يقول الرجل إذا ركب، رقم: ၂၆၀၂

ဟဇရတ် အလီပင်န်ရဗီအဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဟဇရတ် အလီ (عليه السلام) ထံ အခစားဝင်ခဲ့သည်။ သခင်စီးနင်းရန်အတွက် တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင်ကို သခင် ရှေ့မှောက်သို့ ဆွဲယူခဲ့သည်။ သခင်သည် ၎င်းအစီးအနင်းပေါ်သို့တက်ရန်အတွက် ခြေနှင်းဂွင်း ပေါ်သို့ ခြေတင်သောအခါ ဗိဗိဗိလ္လာဟ်ဟု ရွတ်ဆိုခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ၎င်းအစီးအနင်း၏ ကျောပေါ်၌ ထိုင်သောအခါ အလ်ဟမ်ဒုလိလ္လာဟ်ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ပြီးနောက်

سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ

ဟုဆိုခဲ့သည်။

ထိုအရှင်သည် အလွန်စင်ကြယ်သန့်ရှင်းတော်မူသည်။ ထိုအရှင်မြတ်က ၎င်းအစီးအနင်း အပေါ်၌ ကျွန်ုပ်ကို နိုင်နင်းစေတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်၌မူ ဤအစီးအနင်းကို နိုင်နင်းစွာ စီးနင်းနိုင်စွမ်းမရှိခဲ့ပါ။ မုချကေန် ကျွန်ုပ်တို့သည် မိမိတို့၏အရှင်သခင်ဘက်တော်သို့ ပြန်လှည့် ကြရမည့် သူများဖြစ်ကြပါသည်။ ပြီးနောက် အလ်ဟမ်ဒုလိလ္လာဟ်သုံးကြိမ်၊ အလ္လာဟ်ဟုအတက် ဗရ် သုံးကြိမ် ရွတ်ဆိုပြီးနောက် ဤဒီအာကို ဖတ်ရွတ်သည်။

سُبْحَانَكَ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

အရှင်မြတ်သည် စင်ကြယ်သန့်ရှင်းတော်မူပေသည်။ ကျွန်တော်မျိုးသည် ကေန်မုချ (အမိန့်တော်များကို ဖီဆန်၍) မိမိကိုယ်မိမိ နှိပ်စက်ခဲ့သည်။ အရှင်မြတ်သည် ကျွန်တော်မျိုးအား ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားတော်မူပါ။ အရှင်မြတ်မလွဲ၍ အခြားမည်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ အပြစ်များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးနိုင်စွမ်းမရှိပါ။ ပြီးနောက် ဟဇရတ် အလီ(عليه السلام) က

ပြီးတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်ကသခင် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် ဤသို့ပြီးရပါသနည်းဟု မေးလျှောက်ရာ သခင်က ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ် ယခုပြုလုပ် သကဲ့သို့ပင် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ (ဆိုလိုသည်မှာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဒိုအာပြုခဲ့)ပြီးနောက် ပြီးတော်မူခဲ့သည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က ယာရုဗလလွှာဟ်(ﷺ) အဘယ်ကြောင့် ပြီးရပါသနည်းဟု မေးလျှောက်ရာ ကိုယ်တော်မြတ် (ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

အကြင်သူသည် မိမိအပြစ်ရှိနာဟ်များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးသနားရန် လျှောက်ထား သောအခါ၌ အရှင်မြတ်သည် ၎င်းဗန္ဓဟ်ကျေးကျွန်အပေါ်၌ ဝမ်းသာပျော်ရွှင်မိပေသည်။ အကြောင်းမှာ ၎င်းဗန္ဓဟ်ကျေးကျွန်သည် ငါအရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက် မျှပင် အပြစ်များကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာပေးနိုင်စွမ်းမရှိကြောင်း သိရှိနားလည်၍ဖြစ်ပေသည်။

(အဗူဒါဝူဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ခြေနင်းဂွင်းဟူသည် သံဖြင့်ပြုလုပ်ထားသောဂွင်းဖြစ်၍ မြင်းကုန်နီး နှစ်ဖက်၌ တွဲလောင်းထားသည်။ စီးနင်းလိုသူက ၎င်းဂွင်းပေါ်ခြေတင်၍ မြင်း၏ကျောပေါ်သို့ တက်ရပေသည်။

၁၂၁။ အစီးအနင်းဒိုအာ

﴿121﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا اسْتَوَى عَلَى بَعِيرٍ خَارِجًا إِلَى سَفَرٍ، كَبَّرَ ثَلَاثًا، قَالَ: سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ، وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ، اللَّهُمَّ! إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى، وَمِنْ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى، اللَّهُمَّ! هَرِّزْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا، وَاطْرُقْنَا بَعْدَهُ، اللَّهُمَّ! أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ، وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ! إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَغَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ، وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ، وَإِذَا رَجَعَ قَالَهُنَّ: وَزَادَ فِيهِنَّ: آيُؤُونَ، تَائِبُونَ، غَابِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ.

رواه مسلم، باب استحباب الذكر إذا ركب دابته..... رقم: ၃၃၇၀

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ခရီးထွက်ရန်အတွက် အစီးအနင်းပေါ်သို့ ထိုင်တော်မူသောအခါ၌ အလ္လာဟ်ဟုအတ်က် ဗရ်သုံးကြိမ် ဆိုတော်မူသည်။ ပြီးနောက် အစီးအနင်းဒိုအာကို ဖတ်တော်မူသည်။

ထိုအရှင်မြတ်သည် စင်ကြယ်သန့်ရှင်းတော်မူပေသည်။ ထိုအရှင်မြတ်က ဤအစီးအနင်း အပေါ် ကျွန်တော်မျိုးအား နိုင်နင်းစေတော်မူသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်၌မူကား ဤအစီး အနင်းအား လွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်းမရှိခဲ့ပါ။ မုချကေန် ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် မိမိအရှင်သခင်ဘက်တော်သို့ သာ ပြန်လှည့်ရမည့်သူများဖြစ်ကြပါသည်။ အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည်

အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ဤခရီးစဉ်၌ ကောင်းမှုနှင့် သပ်ကံဝါရှောင်ကြဉ်မှု၊ ထို့အပြင် အရှင်မြတ် ကျေနပ် နှစ်သက်စေမည့် အမတ်များကို တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။ အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးအပေါ် ဤခရီးစဉ်ကို လွယ်ကူပေးသနားတော်မူပါ။ ထို့အပြင် ဤခရီး၏ဝေးကွာမှု ကို တိုတောင်းစေတော်မူပါ။ အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ဤခရီးစဉ်၌ အရှင်မြတ်သာလျှင် ကျွန်တော်မျိုး၏ အဖော်မွန်ဖြစ်ပါသည်။ အရှင်မြတ်သည်သာလျှင် ကျွန်တော်မျိုး၏ မျက်ကွယ်၌ ကျွန်တော်မျိုး၏ အိမ်သူအိမ်သားများကိုလည်း ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူသော အရှင်မြတ် ဖြစ်ပါသည်။ အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ခရီးစဉ်၏ အခက်အခဲများမှလည်းကောင်း၊ စိတ်မချမ်းမြေ့ဖွယ်မြင်ကွင်းများမှလည်းကောင်း၊ အိမ်ပြန်လာသော အခါ၌ မိသားစုနှင့်ဥစ္စာပစ္စည်းများ ဆုံးရှုံးပျက်စီးနေမှုများဖြင့် ရင်ဆိုင်နေရခြင်းများကို ကင်းဝေး ရန်အတွက်လည်းကောင်း အရှင်မြတ်ထံ ခိုလှုံပါ၏။

၎င်းနောက် ခရီးမှပြန်လာသောအခါ၌ အထက်ပါဒိုအာကို ဖတ်ပြီး အောက်ပါဒိုအာကို ပါ ဆက်၍ဖတ်လေ့ရှိတော်မူသည်။

آيُونَ، تَائِيُونَ، عَابِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ

ကျွန်တော်မျိုးသည် ခရီးမှပြန်လာသူဖြစ်ပါသည်။ သောင်ဗဟ်အမှားဝန်ချတောင်းပန်သူ ဖြစ်ပါသည်။ အိဗာဒသ်ကောင်းမှု ဆောက်တည်သူဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းပြင် မိမိအရှင်သခင်အား ချီးမွမ်းမှုပြုသူဖြစ်ပါသည်။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၂၂။ မြို့ရွာအဝင် ဒိုအာဖတ်

﴿122﴾ عَنْ صُهَيْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمَّا يَرَى قَرْيَةً يُرِيدُ دُخُولَهَا إِذَا قَالَ جِبْنَ يَرَاهَا: اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلَنَ، وَرَبَّ الْأَرْضَيْنِ السَّبْعِ وَمَا أَقْلَلَنَ، وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضَلَّلَنَ وَرَبَّ الرِّيَاحِ وَمَا ذَرَيْنِ فَإِنَّا نَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَخَيْرَ أَهْلِهَا، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ أَهْلِهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا.

رواه الحاكم وقال هذا حديث صحيح الإسناد وواقعه الذهبي ١٠٠٢

ဟဇရသ် စုဟိုင်း(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်မှာ မည်သည့်အခါမဆို တမန်တော်မြတ် (ﷺ) သည် မည်သည့်ရွာထဲသို့ဝင်ဖြစ်စေ၊ ဝင်ရောက်တော်မူသောအခါ ထိုရွာကို ကြည့်တော်မူ၍ ဤတောင်းဆိုတော်ကို ရွတ်ဖတ်တော်မူ၏။

اَللّٰهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا اُظْلِلْنَ،
 وَرَبَّ الْاَرْضَيْنِ السَّبْعِ وَمَا اُفْلِلْنَ، وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا اُضْلَلْنَ وَرَبَّ الرِّيَّاحِ وَمَا دُرِيْنَ
 قَبَا نَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَخَيْرَ اَهْلِهَا، وَنَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ اَهْلِهَا، وَشَرِّ مَا
 فِيْهَا.

အို မွေးမြူဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်မြတ်၊ အရှင်မြတ်သည် မိုး(၇)ထပ်နှင့်တကွ
 ၎င်းမိုး(၇)ထပ်က အုပ်မိုးထားသော အရာများအားလုံးကို ဖန်ဆင်းတော်မူသော အရှင်ဖြစ်
 တော်မူပါသည်။ ထိုအရှင်မြတ်ကပင် မြေ(၇)ထပ်နှင့် ၎င်းမြေ(၇)ထပ်က ထမ်းထားသော အရာ
 များအားလုံးကို ဖန်ဆင်းတော်မူသော အရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထိုအရှင်မြတ်ကပင် ရှိုင်းသွာန်
 များနှင့် ရှိုင်းသွာန်များက လမ်းမှားအောင် ပြုထားခဲ့ကြသူများကို ဖန်ဆင်းတော်မူသော အရှင်
 မြတ်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထိုအရှင်မြတ်ကပင် လေနှင့် ၎င်းလေက ပျံလွင့်စေသောအရာများ
 ကို ဖန်ဆင်းတော်မူသည်။ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ဤရွာ၏ကောင်းခြင်းများ၊
 ဤရွာသူ ရွာသားများ၏ ကောင်းခြင်းများနှင့် ဤရွာ၌ ရှိရှိသမျှသော အရာအားလုံး၏ ကောင်း
 ခြင်းများကို တောင်းဆိုအသနားခံပါ၏။ ၎င်းနောက် အရှင်မြတ်ထံတော်မှ ဤရွာ၏မကောင်း
 ခြင်းများ၊ ၎င်းနောက် ဤရွာသူ ရွာသားများ၏ မကောင်းခြင်းများနှင့် ဤရွာတွင်ရှိရှိသမျှသော
 အရာများအားလုံး၏ မကောင်းခြင်းများမှ ကင်းဝေးရန် အရှင်မြတ်ထံတော်၌ ခိုလှုံပါ၏။

၁၂၃။ အရပ်ဒေသတစ်ခုသို့ ရောက်သောအခါဖတ်ရန်ဒီအာ

﴿123﴾ عَنْ خَوْلَةَ بِنْتِ حَكِيمٍ السُّلَمِيَّةِ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا تَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ
 يَقُولُ: مَنْ نَزَلَ مَنْزِلًا ثُمَّ قَالَ: أَعُوْذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، لَمْ يَضُرَّهُ شَيْءٌ،
 حَتَّى يَرْتَجِلَ مِنْ مَنْزِلِهِ ذَلِكَ. رواه مسلم، باب في التَّعَوُّذِ مِنْ سُوءِ الْقَضَاءِ..... رقم: ٦٨٧٨

ဟရေသ် ခေါင်လတ်ဗင်နိသိဟကီမိစုလမိယဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်
 မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အရပ်ဒေသတစ်ခုသို့ ဆိုက်ရောက်သောအခါ၌
 ‘ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်၏ အလုံးစုံသော အကျိုး
 အမြတ်ပေးတော်မူသောအရှင်၊ ပျောက်ကင်းချမ်းသာမှုပေးစွမ်းနိုင်တော်မူသောအရှင် နာမတော်များ
 ၏ အမှီသဟ်ဖြင့် ၎င်းအရပ်ဒေသရှိ အဖန်ဆင်းခံများအားလုံး၏ ဘေးရန်နှင့် အနှောက်အယှက်ပေး
 ခြင်းများမှ ကင်းဝေးရန် အရှင်မြတ်ထံတော်၌ ခိုလှုံပါ၏။ ၎င်းဒီအာကို ရွတ်ဆိုလျှင် ၎င်းသူအား
 ထိုအရပ်ဒေသမှ မည်သည့်အရာများကပင် ၎င်းသူပြန်လာသည့်အထိ အန္တရာယ်မပေးနိုင်တော့ချေ။
 (မှတ်စစ်လင်မ်)

၁၂၄။ ခန်ဒပ်ကံနော့ကဒိုဒာ

﴿124﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ! هَلْ مِنْ شَيْءٍ نَقُولُهُ فَقَدْ بَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ قَالَ: نَعَمْ! اللَّهُمَّ اسْتَرْعَوْرَاتِنَا وَآمِنْ رَوْعَاتِنَا قَالَ: فَضَرَبَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ وَجْهَهُ أَغْدَائِهِ بِالرِّيحِ فَهَرَمَهُمُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ بِالرِّيحِ.

رواه احمد 3/3

ဟဇရသ် အဗူစအီဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ခန်ဒပ်ကံစစ်ပွဲဆင်နွှဲသည့်နေ့က ကျွန်ုပ်တို့သည် ယာရုလလွှာဟ်(ﷺ) ဤအခြေအနေမျိုးတွင် တောင်းဆိုပြုရန်အတွက် ဒိုအာ များရှိပါ၏လော။ အကြောင်းမှာ ရင်ထဲမှာ ကလီစာများ လည်ချောင်းဝသို့ ရောက်လာ၍ (ဆိုလို သည်မှာ ပြင်းထန်သော စိုးရိမ်ထိတ်လန့်မှုများ ခံစားနေရ၍)ဖြစ်သည်ဟု လျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤဒိုအာကိုဖတ်ကြပါ။ اللَّهُمَّ اسْتَرْعَوْرَاتِنَا وَآمِنْ رَوْعَاتِنَا အို အလွှာဟ်ရန်သူများနှင့် ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ရာ၌ ကျွန်တော်မျိုးတို့၌ရှိသော ချိုယွင်း အားနည်းချက်များကို ဖုံးဖိသိှက်ပေးသနားတော်မူပါ။ ၎င်းပြင်ကျွန်တော်မျိုးတို့အား စိုးရိမ် ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ရာများမှ အေးချမ်းသာယာမှုကို ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါ။

ကျွန်ုပ်တို့အားလုံး ဤဒိုအာကို ဖတ်ရန်အစပြုလိုက်သည်နှင့် ဤဒိုအာ၏ဗရ်ကသ်ဖြင့် အလွှာဟ်(ﷺ) သည် ပြင်းထန်သော လေကိုတိုက်ခတ်စေ၍ ရန်သူများ၏ မျက်နှာကို တစ်ဖက် သို့ လှည့်ပစ်တော်မူလိုက်သည်။ (၎င်း ဤသို့) အလွှာဟ်(ﷺ) သည် ၎င်းတို့ကိုလေ၏ အကြောင်းခံဖြင့် ရှုံးနိမ့်စေတော်မူခဲ့ပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၂၅။ ဂျန္နသ်၏ တံခါးမှူးများက ဖိတ်ခေါ်

﴿125﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ انْفَقَ زَوْجَيْنِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ دَعَاهُ خَزَنَةُ الْجَنَّةِ، كُلُّ خَزَنَةٍ بَابٍ: أَيْ قُلْ هَلُمَّ، قَالَ أَبُو بَكْرٍ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِذَاكَ الَّذِي لَا تَوَى عَلَيْهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: إِنِّي لَا زُجُوَ أَنْ تَكُونَ مِنْهُمْ.

رواه البخارى، باب فصل النفقة فى سبيل الله، رقم: 2841

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ပစ္စည်းဥစ္စာအတွဲလိုက် (ဥပမာ မြင်းနှစ်ကောင်၊ အဝတ်နှစ်ထည် ဒီရ်ဟမ်နှစ်ပြား၊ ကျွန်နှစ်ယောက် စသည်တို့)ကို အလွှာဟ်(ﷺ) ၏ လမ်းတော်၌ သုံးစွဲ လှူဒါန်းခဲ့လျှင် ထိုသူအား ဂျန္နသ်၏တံခါးမှူးများ အားလုံးက ဖိတ်ခေါ်ကြလိမ့်မည်။ အို မိတ်ဆွေ၊ ဤတံခါးမှူးကြပါ။ (ဤအပေါ်) ဟဇရသ် အဗူဗကရ်(ﷺ) က ယာရုလလွှာဟ်(ﷺ)

ဤသို့ဆိုလျှင် ထိုသူအဖို့ ကြောက်ရွံ့ စိုးရိမ်ဖွယ်ရာမရှိတော့ချေဟု လျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ငါ့ကိုယ်တော် လုံးဝဥသပုံ ယုံကြည်သည်မှာ အသင်သည်လည်း ၎င်းသူတို့အထဲတွင် ပါဝင်ပေလိမ့်မည်။ (၎င်းအား တံခါးပေါက်တိုင်းမှ ဝင်ကြရန် ဖိတ်ခေါ်ခြင်းခံရပေမည်။)

(ဗုခါရီ)

၁၂၆။ အမြတ်ဆုံး ဒီနာရ်

﴿126﴾ عَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَفْضَلُ دِينَارٍ دِينَارٌ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ عَلَى عِيَالِهِ، وَدِينَارٌ يُنْفِقُهُ عَلَى قَرَبِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَدِينَارٌ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ عَلَى أَصْحَابِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.
رواه ابن حبان، قال المحقق: إسناده صحيح ٥٠٣/١٠

ဟဇရသ် စောင်ဗာန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အမြတ်ဆုံးသော ဒီနာရ်(ငွေကြေး)မှာ လူသားသည် မိမိမိသားစုအတွက် သုံးစွဲလိုက်သော ငွေဖြစ်သည်။ ထို့နောက် အရှင်မြတ်လမ်းတော်၌ မိမိစီးနင်းသော မြင်းအပေါ်၌ သုံးစွဲသော ငွေမှာလည်း အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းနောက် အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်၌ မိမိအဖော်များအတွက် သုံးစွဲသောငွေမှာလည်း အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပေသည်။ (ဒီနာရ်ဟူသည် ရွှေဒင်္ဂါးကို ခေါ်ပေသည်) (အိမ်နေဟ်ဗ်ဗာန်)

၁၂၇။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် မရှ်ဝရဟ်

﴿127﴾ وَيُرَوَّى عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَكْثَرَ مَشُورَةً لِأَصْحَابِهِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ.
رواه الترمذی، باب ما جاء في المشورة، رقم: ၁၇၁၄

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထက်သာပို၍ မိမိအဖော်များနှင့် မရှ်ဝရဟ်(တိုင်ပင်ဆွေးနွေး)မှု ပြုသောသူကို မတွေ့မြင်ဖူးချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)သည် မြောက်မြားစွာမရှ်ဝရဟ် (တိုင်ပင်ဆွေးနွေး)မှု ပြုလေ့ရှိခဲ့သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၂၈။ မရှ်ဝရဟ်စဉ်းကမ်း

﴿128﴾ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنْ نَزَلَ بِنَا أَمْرٌ لَيْسَ فِيهِ بَيَانٌ أَمْرٌ وَلَا نَهْيٌ فَمَا تَأْمُرُنَا؟ قَالَ: شَاوَرُوا فِيهِ الْفُقَهَاءَ وَالْعَابِدِينَ وَلَا تَمْضُوا فِيهِ رَأْيَ حَاصِبَةٍ.
رواه الطبرانی في الأوسط ورجاله موثقون من أهل الصحيح، مجمع الزوائد، ٤٢٨: ١

ဟဇရသ်အလီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်က ယာရုလလွှာဟ်(ﷺ) အကယ်၍ ကျွန်ုပ်တို့ထံတွင် ဤကဲ့သို့သော အမှုကိစ္စအကြောင်းအရာကြုံတွေ့ခဲ့ရပါက ထိုအမှုကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ်တို့အား ပြုလုပ်ရန် သို့မဟုတ် မပြုလုပ်ရန်အတွက် ကိုယ်တော်ဘက်မှ ထင်ရှားသော အမိန့်တစ်စုံတစ်ရာ မပေးထားခဲ့လျှင် ၎င်းအမှုကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်တို့ အဘယ်သို့ ပြုကျင့်ရပါမည်နည်းဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဤကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် ဒီးနိသာသနာရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ကောင်းစွာတတ်ကျွမ်းနားလည်သူများနှင့် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ အမိန့်တော်များကို နာခံကျင့်သုံးကြသူများနှင့် မရှုပ်ရပ် (တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှု) ပြုပါလေ။ သို့ရာတွင် တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူ၏ အကြံဉာဏ်ပေါ်၌ မဆုံးဖြတ်လေနှင့်။

(တွမ်ရာနီ)

၁၂၉။ မရှုပ်ရပ်မပြုလျှင် ပူဆွေးမည်သာ

﴿129﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ ﴿وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ﴾ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَمَا إِنَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ غَيَّبَانِ عَنْهَا وَلَكِنْ جَعَلَهَا اللَّهُ رَحْمَةً لِّأُمَّتِي، فَمَنْ شَاوَرَهُمْ لَمْ يَغْدِمْ رُشْدًا وَمَنْ تَرَكَ الْمَشُورَةَ مِنْهُمْ لَمْ يَغْدِمْ عَنَاءً.

رواه البيهقي ٧٦/٦

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗ ဘစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ﴿وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ﴾ ဟူသော အာယသ်တော်ကျရောက်လာသောအခါ (၎င်းအကြံသူများနှင့် အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်များတွင် မရှုပ်ရပ်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုပြုပါလေ) တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်နှင့် ရရုလ်က မရှုပ်ရပ်ယူရန်မလိုအပ်ပေ။ သို့ရာတွင် အလ္လာဟ်(ﷻ) က ဤမရှုပ်ရပ်ကို ငါ၏အွမ္မသ်သားများအပေါ်၌ ရဟ်မသ်တော်အဖြစ် ချပေးသနားတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရှိရာ အွမ္မသ်အနက် တစ်စုံတစ်ယောက်သည် မရှုပ်ရပ်ပြုလုပ်ခဲ့သော် ထိုသူမှာ လမ်းမှန်ပေါ်တွင် ရှိချေမည်။ ငါ၏အွမ္မသ်သားများထဲမှ အကြံသူသည် မရှုပ်ရပ်မပြုလုပ်လျှင် ထိုသူသည် ဝမ်းနည်းပူဆွေးလျက်သာ နေရပေမည်။

(ဗိုင်ဟကီ)

၁၃၀။ ညပေါင်းတစ်ထောင်ထက်မြတ်

﴿130﴾ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: حُرُسُ لَيْلَةٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ تَعَالَى أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ لَيْلَةٍ يُقَامُ لَيْلُهَا وَيَصَامُ نَهَارُهَا. رواه احمد ၆၁/၁

ဟဇရသ် အွတ်စ်မာန်ဗင်နီအဖ်ဟားနီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်၌ တစ်ညတာကင်းစောင့်ခြင်းသည် ညပေါင်း

တစ်ထောင်ကျော်ထက် သာပိုမြတ်ပေသည်။ ၎င်းညပေါင်းတစ်ထောင်မှာ တစ်ညလုံး အိပ်စားသပ်ပြု၍ နေ့၌ ရိုဇော်စောင့်ထိန်းမှုလည်း ပါဝင်သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၃၁။ တစ်ညတာကင်းစောင့်ခြင်း၏ အကျိုး

﴿131﴾ عَنْ سَهْلِ بْنِ الْحَنْظَلِيَّةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (يَوْمَ حُنَيْنٍ): مَنْ يَحْرُسُنَا اللَّيْلَةَ؟ قَالَ أَنَسُ بْنُ أَبِي مَرْثَدٍ الْغَنَوِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: فَارْكَبْ فَرَسًا لَهُ وَجَاءَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: اسْتَقْبِلْ هَذَا الشَّعْبَ حَتَّى تَكُونَ فِي أَغْلَاهُ، وَلَا تُعْرَنْ مِنْ قِبَلِكَ اللَّيْلَةَ، فَلَمَّا أَصْبَحْنَا خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَى مُضَلَّاهُ فَرَكَعَ رُكْعَتَيْنِ، ثُمَّ قَالَ: هَلْ أَحْسَنْتُمْ فَارِسَكُمْ؟ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا أَحْسَنْتَاهُ، فَنُوبَ بِالصَّلَاةِ، فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُصَلِّي وَهُوَ يَتَلَقَّى إِلَى الشَّعْبِ حَتَّى إِذَا قَضَى صَلَاتَهُ وَسَلَّمَ فَقَالَ: أَبَشِّرُوا فَقَدْ جَاءَ كُمْ فَارِسُكُمْ، فَجَعَلْنَا نَنْظُرُ إِلَى خِلَالِ الشَّجَرِ فِي الشَّعْبِ فَإِذَا هُوَ قَدْ جَاءَ حَتَّى وَقَفَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَسَلَّمَ وَقَالَ: إِنِّي انْطَلَقْتُ حَتَّى كُنْتُ فِي أَغْلَى هَذَا الشَّعْبِ حِينَ أَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَلَمَّا أَصْبَحْتُ أَطْلَعْتُ الشَّعْبَيْنِ كُلَّيْهِمَا، فَنَظَرْتُ فَلَمْ أَرِ أَحَدًا، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: هَلْ نَزَلْتُ اللَّيْلَةَ؟ قَالَ: لَا، إِلَّا مُصَلِّيًا أَوْ قَاصِبًا حَاجَةً، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: قَدْ أُرِجِبَتْ فَلَا عَلَيْكَ أَنْ لَا تَعْمَلَ بَعْدَهَا.

رواه ابو داؤد، باب في فضل الحرس في سبيل الله عز وجل، رقم: ၂၀၀၁

ဟဇရသ် စဟလ်ဗင်န့်ဟန်ဇလီယဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် (ဟုနိုင်းနံဆင်န္တစဉ်အချိန်က) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ယနေ့ညအဘယ်သူငါကိုယ်တော်အတွက် ကင်းစောင့်ပေးမည်နည်း။ ထိုအခါ ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်န့်အမူမရ်စဒ်ဂနဝီ(ﷺ) က ယာရုလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်တော်မျိုး (ကင်းစောင့်ပေးပါမည်)ဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အစီးအနင်းအပေါ်သို့ တက်လိုက်ပါဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းသူက မိမိမြင်းကို စီးနင်း၍ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါး အခစားဝင်လိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ရှေ့ရှိနေသော တောင်နှစ်ခုကြားသို့သွားလိုက်ပါ။ ၎င်းနောက် ထိုတောင်ကြားမှ အမြင့်ဆုံးနေရာသို့ သွားရောက်၍ (ထိုနေရာတွင် ကောင်းမွန်စွာသတိဝိရိယဖြင့်နေပြီး၊ ကင်းစောင့်ပါ) အသင်၏ သတိလစ်ဟင်းမှုနှင့် ပေါဆမှုများကြောင့် ငါကိုယ်တော်တို့ ရန်သူ၏ လှည့်ဖြားမှု၌ အမိခံရမည့်အဖြစ်မျိုးမဖြစ်ပါစေနှင့်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူလိုက်သည်။ (ဟဇရသ် စဟလ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်) နံနက်မိုးလင်းသောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် နမာဇ်ဝတ်ပြုရန်နေရာသို့ သွားတော်မူသည်။ ပြီးနောက် နမာဇ်နှစ်ရကအသ် (ဖျုရ်၏စွန္နသ်) ကို

ဖတ်တော်မူပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်တို့ မိမိအဖော်အစီးအနင်းဖြင့် ထွက်သွားခဲ့သူ၏ သတင်းတစ်စုံတစ်ရာကြေကွဲပါ၏လောဟု မေးတော်မူရာ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များက ယာရုလလွှာဟ်(ﷺ) ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် ၎င်း၏အကြောင်း တစ်စုံတစ်ရာကို မရရှိ ကြပါဟု ဖြေကြားပြီးနောက် နမာဇ်(ဖျရ်)အတွက် အိကာမသ်ဆိုသည်။ နမာဇ်အတွင်း၌ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ၎င်းတောင်ဘက်သို့ အာရုံစိုက်နေခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) စလားမလှည့်၍ နမာဇ်ကို အဆုံးသတ်ပြီးသောအခါ၌ အသင်တို့ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်ကြလော့။ အသင်တို့၏မိတ်ဆွေ အစီးအနင်းဖြင့် ထွက်ခွာသွားခဲ့သူသည် ပြန်လာလေပြီဟု အမိန့်ရှိတော် မူရာ ကျွန်ုပ်တို့သည် ၎င်းတောင်ကြားဘက်သို့လှည့်၍ သစ်ပင်များအကြား ရှာဖွေကြည့်ရာ အနတ်စပ်ငန်အဗူမရ်စဒ်လာနေသည်ကို တွေ့ကြရသည်။ ထို့နောက် ထိုသူသည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ထံပါးသို့ ဝင်ရောက်ခစား၍ စလားမဆိုပြီးနောက် လျှောက်ထားသည်မှာ ကျွန်တော် မျိုး(ဤနေရာမှ) ထွက်ခွာခဲ့ပြီးနောက် သွားရင်းသွားရင်းနှင့် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သွားခိုင်း သည့်၎င်းတောင်ကြား၏ အမြင့်ဆုံးနေရာသို့ ရောက်ရှိသွားခဲ့ပါသည်။ (ဤနေရာတွင် ကျွန်တော်မျိုး တစ်ညတာလုံး ကင်းစောင့်နေပါသည်။ နံနက်မိုးလင်းသောအခါ၌ ကျွန်တော်မျိုးသည် ထိုတောင်ထိပ်နှစ်ခုစလုံးအပေါ်၌ တက်၍ ပတ်ဝန်းကျင်ကို စစ်ဆေးကြည့်ရာ မည်သည့်အရာ ကိုမျှ မတွေ့ရှိရပါ။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အဘယ်အသင်သည် ကိစ္စတစ်စုံတစ်ရာကြောင့် မြင်းပေါ်မှ ဆင်းရသည်များရှိပါ၏လောဟု မေးတော်မူရာ ၎င်းက နမာဇ်ဖတ်ရန်အတွက် ဟာဂျသ်(လိုအပ်ချက်)များအတွက်သာ ဆင်းခဲ့သည်ရှိကြောင်း ဖြေကြား ခဲ့သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်သည် (ဤညအတွက် ကင်းစောင့်တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ပြီး အရှင်မြတ်၏ အသနားတော်ဖြင့် ဂျန္နသ်ကိုရရှိရန်) ဝါကျိမ်ဖြစ်စေလိုက်သည်။ သို့ရှိရာ (ကင်းစောင့်)ခြင်းသည် ဤအမတ်ကောင်းမှု၏နောက် အခြား သော(နဖီလ်)အမတ်များ မပြုကျင့်သော်လည်း အသင့်အဖို့ မည်သို့မျှ ဆုံးရှုံးနစ်နာဖွယ် မရှိတော့ချေ။

(အဗူဒါူဒ်)

၁၃၂။ ဂျန္နသ်ဖြစ်ကြောင်း တမန်တော်(ﷺ)၏ သက်သေခံခြင်း

﴿132﴾ عَنِ ابْنِ عَائِدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي جَنَازَةِ رَجُلٍ فَلَمَّا وُضِعَ قَالِ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ: لَا تُصَلِّ عَلَيْهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَإِنَّهُ رَجُلٌ فَاجِرٌ، فَانْقَضَتْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَى النَّاسِ فَقَالَ: هَلْ رَأَاهُ أَحَدٌ مِنْكُمْ عَلَى عَمَلٍ الْإِسْلَامِ، فَقَالَ رَجُلٌ: نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ، حَرَسَ لَيْلَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ، فَصَلَّى عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَحَتَّى التُّرَابَ عَلَيْهِ وَقَالَ: أَصْحَابُكَ يَطْفُونَ أَنَّكَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ وَأَنَا أَشْهَدُ أَنَّكَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَقَالَ: يَا عُمَرُ! إِنَّكَ لَا تُسْأَلُ عَنْ أَعْمَالِ النَّاسِ وَلَكِنْ تُسْأَلُ عَنِ الْفِطْرَةِ. رواه البيهقي في شعب الإيمان ٤/ ٣٧

ဟဇရသ် အိမ်နေအာအိမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် တစ်ဦးသောသူ၏ ဂျနာဇော်နမာဇ်ဖတ်ပေးရန်အတွက် အပြင်ဘက်သို့ ရောက်တော်မူလာသည်။ ဂျနာဇော်ကိုရှေ့တွင်ထားပြီးသောအခါ ဟဇရသ် အုမရ်ဗင်နီခသ်သွားမိ(ﷺ) က ယာရုလလ္လာဟ် (ﷺ) ဤသူ၏ ဂျနာဇော်နမာဇ်ကို ဖတ်ပေးတော်မူပါနှင့်။ အကြောင်းမှာ ဤသူသည် ဖာစိက် (လူဆိုးလူမိုက်)တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားလိုက်သည်။ (ဤစကားကိုကြားပြီးနောက်) တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် လူအများဘက်သို့ လှည့်တော်မူပြီး အဘယ်အသင်တို့အထဲမှ တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူသည် ဤသေသူကို အစွလာမ်သာသနာအလုပ် လုပ်ခဲ့သည်ကို မြင်ခဲ့မိပါ၏လောဟု မေးတော်မူရာ တစ်ဦးသောသူက မှန်ပါသည်။ ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) ၎င်း (သေသူ)သည် အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်၌ တစ်ညတာကင်းစောင့်ခဲ့ပါသည်ဟု လျှောက်ထား လိုက်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဂျနာဇော်နမာဇ်ကို ဖတ်ပေးတော်မူလိုက်သည်။ ပြီးနောက် ထိုသူ၏ ကဗရ်ကိုလည်း မြေဖို့ပေးတော်မူသည်။ ပြီးနောက် (၎င်းသေသူဘက်သို့ ရည်ညွှန်း၍) မိန့်ဆိုတော်မူသည်။ အသင်၏အဖော်များကမူ အသင့်အား ဂျဟန္နမ်သို့ ပစ်ချခံ ရမည့်သူဟု ထင်မြင်ယူဆနေကြသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်ကမူ အသင်ဂျန္နသီတစ်ယောက်ဖြစ်ကြောင်း သက်သေခံပါသည်။ ပြီးနောက် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အုမရ်၊ ငါ့ကိုယ် တော်အသင့်အား အခြားသူများ၏ မကောင်းမှုကို မေးမြန်းစုံစမ်းနေသည်မဟုတ်။ သို့ရာတွင် ကောင်းသောအမတ်များကို မေးမြန်းစုံစမ်းနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၁၃၃။ စဖီနဟ်

﴿133﴾ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ جُمُهَانَ قَالَ: سَأَلْتُ سَفِينَةَ عَنِ اسْمِهِ، فَقَالَتْ: إِنِّي مُخْبِرُكَ بِاسْمِي. سَمَّيْنِي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ سَفِينَةَ، قُلْتُ: لِمَ سَمَّاهُ سَفِينَةَ؟ قَالَتْ: خَرَجَ وَمَعَهُ أَصْحَابُهُ، فَنُفِلَ عَلَيْهِمْ مَنَاعُهُمْ فَقَالَ: أُنْشِطُ كَسَاءَكَ فَيَسْطُنُهُ فَيَجْعَلُ فِيهِ مَنَاعَهُمْ، ثُمَّ حَمَلَهُ عَلَى فَقَالَ: اخْمِلْ مَا أَنْتَ إِلَّا سَفِينَةَ قَالَ: فَلَوْ حَمَلْتُ يَوْمَئِذٍ وَفَرَّ بَعْضُهُمْ أَوْ بَعْضُهُ أَوْ خَمْسَةٌ أَوْ سِتَّةٌ، مَا ثَقُلَ عَلَيَّ.

حلية الأولياء، ٣٦٩/١ وذكره في الإصابة بنحوه ٢٥٨/٢

ဟဇရသ် စအိဒ်ဗင်နီဂျမ်ဟာန်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဟဇရသ် စဖီနဟ်(ﷺ) အား ၎င်းအမည်နှင့်ပတ်သက်၍ မေးခဲ့ရာ (ဤအမည်ကို မည်သူကပေးခဲ့သနည်း) ဟူ၍ မေးမြန်းရာ ၎င်းက ဤသို့ပြောပြသည်။ ကျွန်ုပ်အသင့်အား မိမိအမည်နှင့်ပတ်သက်၍ ပြောပြမည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်၏အမည်ကို စဖီနဟ်ဟု ပေးခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်က အဘယ်ကြောင့် စဖီနဟ်ထားခဲ့ရသနည်းဟု မေးရာ ၎င်းက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် တစ်ခါက ခရီးတစ်ခုကို သွားရောက်တော်မူသည်။ ထိုခရီးတွင် ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့် အတူ တကွ ဆွဟာဗဟ်များလည်း လိုက်ပါသွားခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့၏ ဝန်စည်စလယ်များသည်

၎င်းတို့အဖို့ လေးလံနေပေသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်အား မိမိ၏စောင်ကို ဖြန့်ခင်းလိုက်ရန်အမိန့်ပေးလိုက်သည်။ ပြီးနောက် အားလုံးကို ထုပ်ပိုး၍ ကျွန်ုပ်အပေါ်သို့ တင်ပေးလိုက်သည်။ ပြီးနောက် အသင်ထမ်းပိုးသွားပါ။ အသင်စဖိနုဟ်၊ ဆိုလိုသည်မှာ လှေ ဖြစ်ပေသည်ဟု အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ စဖိနုဟ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်။ အကယ်၍ ထိုနေ့က ကုလားအုတ်တစ်ကောင်၊ နှစ်ကောင်စာမဆိုထားနှင့် ငါးကောင်ခြောက်ကောင်စာမျှရှိသော ဝန်စည်စလယ်များပင်ဖြစ်သော်လည်း ကျွန်ုပ်အပေါ်၌ လေးလံနေလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။(ဟွလ်ယဟ်)

၁၃၄။ ယနေ့အဖို့ စဖိနုဟ်

﴿134﴾ عَنْ أَحْمَرَ مَوْلَى أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا فِي غَزَاةٍ فَجَعَلْتُ أُعْبِرُ النَّاسَ فِي وَادٍ أَوْ نَهْرٍ فَقَالَ لِيَ النَّبِيُّ ﷺ: مَا كُنْتَ فِي هَذَا الْيَوْمِ إِلَّا سَفِينَةً. الاصابة ٢٣/١

ဟဇရသ် အွမ်မေစလမဟ်(ﷺ) သခင်မ၏ သူကောင်းပြုခြင်းခံရသော ကျွန် ဟဇရသ်အဟ်မရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဂဖ်ဟ်တစ်ခုတွင် တမန်တော်မြတ် (ﷺ) နှင့် အတူရှိနေခဲ့ကြသည်။ (ချောင်းတစ်ခုကို ဖြတ်သန်းသွားကြရသည်။) ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က အဖော်မိတ်ဆွေများအား ချောင်းကို ဖြတ်ကူးနိုင်ကြစေရန် ကူညီဖေးမခဲ့သည်။ ဤအဖြစ်ကို မြင်တွေ့တော်မူပြီး တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်အား အသင်သည် ယနေ့အဖို့ လှေ(စဖိနုဟ်) ဖြစ်ပေသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (အဆွာဗဟ်)

၁၃၅။ ဆဝါမ်ကံထားရာ၌ အသင်တို့ထက်မလျော့နည်းချေ

﴿135﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا يَوْمَ بَدْرٍ كُلُّ ثَلَاثَةٍ عَلَى بَعِيرٍ قَالَ: فَكَانَ أَبُو لَيْبَةَ وَعَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ زَمِيلَيَّ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: فَكَانَتْ إِذَا جَاءَتْ عُقْبَةُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَا: نَحْنُ نَمْشِي عَنْكَ، قَالَ: مَا أَتَيْتُمَا بِأَقْوَى مِنِّي وَمَا أَنَا بِأَعْنَى عَنْ الْآخِرِ مِنْكُمَا. رواه البغوي في شرح السنة، قال المحقق: إسناده حسن ٣٥/١

ဟဇရသ် အင်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်မတ်စ်အုဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဗဒရ်ဆင်နွဲ့မည့်နေ့က ကျွန်ုပ်တို့၏ အခြေအနေမှာ လူသုံးဦးလျှင် ကုလားအုတ်တစ်ကောင်သာရှိသည်။ ထို့ကြောင့် တစ်လှည့်စီစီးကြရသည်။ ဟဇရသ် အဗူလုဗာဗဟ်(ﷺ) နှင့် ဟဇရသ် အလီ(ﷺ) နှစ်ပါးမှာ မူ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူ ကုလားအုတ်စီးဘက်ဖြစ်ကြပေသည်။ ဟဇရသ် အင်ဒုလ္လာဟ် (ﷺ) က တင်ပြသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကုလားအုတ်အပေါ်မှဆင်း၍ လမ်း လျှောက်အလှည့်ရောက်သောအခါ ဟဇရသ် အဗူလုဗာဗဟ်(ﷺ) နှင့် ဟဇရသ်အလီ(ﷺ) သခင်နှစ်ပါးက ကိုယ်တော့်အစား ကျွန်တော်မျိုးတို့လမ်းလျှောက်ကြပါမည်။ (ကိုယ်တော်သာ ဆက်၍ ကုအားအုတ်စီးပါ)ဟူ၍ လျှောက်ထားကြရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်တို့

နှစ်ဦးစလုံးသည် ငါကိုယ်တော်ထက် သန်မာကြံ့ခိုင်ကြသူများမဟုတ်ကြချေ။ ငါကိုယ်တော် မြတ်သည်လည်း အကျိုးဆဝိမ်မက်ထားရာ၌ အသင်တို့ထက်မလျော့နည်းချေ။ (ရှုဟောစွာစွာ)

၁၃၆။ ခစ်ဒ်မသ်ဆဝိမ်နှင့် ရှုဟာဒ်

﴿136﴾ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: سَيِّدُ الْقَوْمِ فِي السَّفَرِ خَادِمُهُمْ فَمَنْ سَبَقَهُمْ بِخِدْمَةٍ لَمْ يَسْبِقُوهُ بِعَمَلٍ إِلَّا الشَّهَادَةُ.

رواه البيهقي في شعب الایمان ۳۳۴/۶

ဟဇရတ် စဟလ်ဗင်န်စအဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ ခရီးစဉ်၌ ဂျမာအသ်(အစုအဖွဲ့)၏ တာဝန်ခံဟူသည် ၎င်းဂျမာအသ်ကို ပြုစု ကူညီသူ (ခါဒင်မ်)သာဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် (ခစ်ဒ်မသ်) ပြုစုကူညီရာ၌ မိမိအဖော်မိတ် ဆွေများထက် သာပို၍ ပြုစုမှုကိုဆောင်ရွက်ခဲ့လျှင် ထိုသူ၏ အဖော်မိတ်ဆွေများသည် ရှုဟီးဒ်အဖြစ် ကျဆုံးခြင်းမှလွတ်၍ အခြားမည်သည့်အမတ်များနှင့်မျှ ထိုသူထက် မသာပိုနိုင်တော့ချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ အကြီးဆုံးသော အမတ်မှာ ရှုဟာဒ် (ရှုဟီးဒ်ဖြစ်ကွယ်လွန်ခြင်း)ဖြစ်ပြီး ၎င်း၏နောက်မှ ခစ်ဒ်မသ်(ပြုစုကူညီခြင်း)ဖြစ်ပေသည်။ (ဗိုင်ဟကီ)

၁၃၇။ ဂျမာအသ်သည့် ရဟ်မသ်

﴿137﴾ عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْجَمَاعَةُ رَحِمَةٌ وَالْفِرْقَةُ عَذَابٌ.

(وهو بعض الحديث) رواه عبد الله بن احمد والبخارو

الطبرانی ورجالهم ثقات، مجمع الزوائد ۹۲/۵

ဟဇရတ် နအ်မာန်ဗင်န်ဗရီးရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဂျမာအသ်အစုအဝေးနှင့်အတူတကွ (ခရီးသွားခြင်းသည်) ရဟ်မသ်ဖြစ်သည်။ ဂျမာအသ် အစုအဝေးမှ ရှောင်ခွာနေခြင်းသည် အဇာမ်(ဘေးဒုက္ခ)ဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၃၈။ တစ်ကိုယ်တည်းခရီးသွားခြင်း၏ ဆုံးရှုံးမှု

﴿138﴾ عَنْ ابْنِ عَمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي الْوَحْدَةِ مَا عْلَمُوا، مَا سَارَرَا كِبَّ بَلِيلٍ وَحْدَهُ.

رواه البخاري، باب السير وحده، رقم: ၂၉၉၈

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ လူသားသည် တစ်ကိုယ်တည်း ခရီးသွားခြင်းတွင် ၎င်း၏

(ဒန္တယာ၊ အာခိရသ်)၏ ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုများကို ငါတမန်တော် သိထားသည်ခန့် သိရှိကြမည် ဆိုလျှင် မည်သူမျှ ညအခါ၌ တစ်ကိုယ်တည်း ခရီးသွားဝံ့ကြလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (ဗုခါရ်)

၁၃၉။ ညအချိန်ခရီး

﴿139﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: عَلَيْكُمْ بِاللَّيْلِ، فَإِنَّ

رواه ابو داود، باب في اللجّة، رقم: ٢٥٧١

الْأَرْضَ تُطَوَّى بِاللَّيْلِ.

ဟရေသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ အကြင်အခါဝယ် အသင်တို့သည် ခရီးနှင့်ကြသောအခါ ညအခါတွင်လည်း မုချ အနည်းငယ် ခရီးနှင့်လိုက်ကြလေကုန်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ညအချိန်အခါတွင် မြေပြင် ကို လိပ်သိမ်းမှုပြုလေသည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ တစ်စုံတစ်ရာ ခရီးသွားရန် အိမ်မှထွက်သောအခါ နေ့အချိန်၌သာ ခရီးနှင့် ခြင်းအပေါ် မတင်းတိမ်ဘဲ ညအချိန်အခါတွင်လည်း အနည်းငယ်ခရီးနှင့်လိုက်လေကုန်။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော် ညအချိန်အခါတွင် နေ့အချိန်ခါကဲ့သို့ အတားအဆီးများမရှိတတ်ချေ။ သို့ပါ၍ လွယ်ကူလျင်မြန်စွာ ခရီးနှင့်နိုင်ပေသည်။ ယင်းအချက်ကိုပင် မြေပြင်ကို လိပ်သိမ်းခြင်းနှင့် ပမာခိုင်းနှိုင်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ (အဗူဒါဂူဒ်)

၁၄၀။ ခရီးသွားရာတွင် လူ(၃)ဦးပါသင့်

﴿140﴾ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ

قَالَ: الرَّأْيَبُ شَيْطَانٌ وَالرَّأْيَبَانِ شَيْطَانَانِ وَالثَّلَاثَةُ رَكْبٌ. رواه الترمذى وقال: حديث

عبدالله بن عمرو احسن، باب ما جاء في كراهية ان يسافر وحده، رقم: ၁၆၇၄

ဟရေသ် အမ်ရ်ပင်န့်ရှုအိုင်ဗ်(ﷺ) က မိမိဖခင်နှင့် အဖိုးတို့မှတစ်ဆင့် ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အစီးအနင်းတစ်ခုသည် ရှိုင်သွာန်တစ်ကောင် ဖြစ်သည်။ အစီးအနင်းနှစ်ခုသည် ရှိုင်သွာန်နှစ်ကောင်ဖြစ်သည်။ အစီးအနင်းသုံးခုသည် ဂျမာ အသ်(အစုအဖွဲ့) ဖြစ်ပေသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်၌ အစီးအနင်းဟူသည် ခရီးသည်ကို ဆိုလိုပေသည်။ ဆိုလို သည်မှာ တစ်ကိုယ်တည်း ခရီးသွားသည်ဖြစ်စေ၊ နှစ်ယောက်တည်း ခရီးသွားသည်ဖြစ်စေ ရှိုင်သွာန်အတွက် ၎င်းတို့အား လမ်းမှားဖျက်ဆီးပစ်ရန် အလွန်လွယ်ကူသည်။ ဤအချက်ကို ထင်ရှားစေရန်အတွက် တစ်ဦးတည်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတည်းဖြစ်စေ၊ ခရီးထွက်ခြင်းကို ရှိုင်သွာန်ဟု ညွှန်းဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ခရီးထွက်သည့်အခါ အနည်းဆုံး လူသုံးဦးပါဝင်သင့်

ပေသည်။ သို့မှသာ ရှိုင်သွာန်၏ ရန်မှ လွတ်ကင်းမှု ရရှိပေမည်။ ၎င်းပြင် နမာဇ်ကိုလည်း ဂျမာအသ်ပြု၍ ဖတ်နိုင်သည့်အပြင် ခရီး၌ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး အကူအညီပေးနိုင်ပေလိမ့်မည်။
(မဇ္ဈာတစ်ရံဟင်ဂ်)

၁၄၁။ သုံးဦးသွားခြင်းအကျိုး

﴿141﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : الشَّيْطَانُ يَهُمُّ بِالْوَاحِدِ وَالْإِثْنَيْنِ فَإِذَا كَانَ ثَلَاثَةً لَمْ يَهُمَّ بِهِمْ .

رواه البزار وفيه عبد الرحمن بن أبي الزناد وهو ضعيف وقدرت، مجمع الزوائد ٤٩١/٣

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ရှိုင်သွာန်သည် ခရီးသည်တစ်ဦးတည်း သို့မဟုတ် နှစ်ဦးနှင့် မကောင်းသော ဆန္ဒထားသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဖျက်ဆီးရန် မက်ဆန္ဒထားသည်။ သို့ရာတွင် ခရီးသည် သုံးဦးဖြစ်လာပါက ၎င်းတို့အပေါ် မကောင်းသော ဆန္ဒမထားတော့ချေ။ (ဇဝါအစိဒ်)

၁၄၂။ ဟိဒါယသ်လမ်းမှန်ပေါ်၌သာ အွမ္မသ်အားစုရုံးစေမည်

﴿142﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِنَّمَا خَيْرٌ مِنْ وَاحِدٍ وَثَلَاثَ خَيْرٍ مِنَ اثْنَيْنِ وَأَرْبَعَةَ خَيْرٍ مِنْ ثَلَاثَةٍ فَعَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَنْ يَجْمَعَ أُمَّتِي إِلَّا عَلَى هُدًى .

رواه احمد ١٤٥/٥

ဟဇရသ် အဗူဇရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ တစ်ယောက်ထက် နှစ်ယောက်ကသာ၍ ကောင်းမွန်ပေသည်။ နှစ်ယောက်ထက် သုံးယောက်က သာပို၍ ကောင်းမွန်ပေသည်။ သုံးဦးထက်လေးဦးက ပို၍ပင်ကောင်းမွန်ပေသည်။ သို့ရှိရာ အသင်တို့ ဂျမာအသ်အစုအဝေးနှင့် (နေထိုင်ကြရန်)ကို အထူးဂရုစိုက်၍ စွဲမြဲစွာ ဆုပ် ကိုင်ထားကြ။ အကြောင်းမှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်၏ အွမ္မသ်အား ဟိဒါယသ်လမ်းမှန်ပေါ်၌သာ စုရုံးစေမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အွမ္မသ်ထုတစ်ရပ်လုံးသည် မည်သည့် အခါမျှ လမ်းမှားမှု အပေါ်၌ မစုရုံးနိုင်ချေ။ သို့ရှိရာ ဂျမာအသ်အစုအဝေးဖြင့် နေထိုင်ကြ လျှင် လမ်းလွဲခြင်းမှ အကာအကွယ်ရရှိမည်။

၁၄၃။ ဂျမာအသ်အပေါ် အရှင်မြတ်၏ ကူညီမှု

﴿143﴾ عَنْ عُرْفَةَ بْنِ سُرَيْحٍ الْأَشْجَعِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِنْ بَدَّ اللَّهُ عَلَى الْجَمَاعَةِ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ مَعَ مَنْ فَارَقَ الْجَمَاعَةَ يَرْكُضُ . (وهو بعض الحديث)

رواه المسائي، باب قتل من فارق الجماعة.....رقم: ٤٠٢٥

ဟဇရသ် အရ်ဖဂျဟ်ပင်နံ ရှုရိုင်ဟ်အရ်ဂျအီ ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော် မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ် ﴿﴾ ၏ လက်တော်သည် ဂျမာအသ်အစုအဝေး အပေါ်၌သာ ရှိတော်မူသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အရှင်မြတ်၏ သီးခြားကူညီမှုသည် ဂျမာအသ် နှင့် အတူရှိနေသည်။ အကြင်သူ ဂျမာအသ်မှ ကင်းကွာသွားလျှင် ထိုသူနှင့်အတူ ရှိင်သွာန် ရှိပေသည်။ ထို့နောက် ထိုသူအား လှည့်စား၊ ဖျားယောင်မှုပြုပေတော့သည်။ (နစာအီ)

၁၄၄။ ခရီးသွားရာတွင် တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ ၏ ကျင့်စဉ်

﴿144﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَتَخَلَّفُ فِي الْمَسِيرِ فَيَرْجِي الضَّعِيفَ وَيُرْدِفُ وَيَدْعُو لَهُمْ. رواه أبو داود، باب لزوم الساقة، رقم: ٢٦٣٩

ဟဇရသ် ဂျာဗရ်ဗင်နံအဗ်ဒုလ္လာဟ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ သည် လမ်းခရီး၌ (ကျိုးငဲ့ရန်၊ အခြားသူများအား ကူညီပံ့ပိုးရန်နှင့် အခြေအနေမေးမြန်းရန် တို့အတွက်) ခရီးသည်အုပ်စု၏အနောက်မှ လိုက်ပါလေ့ရှိခဲ့ပေသည်။ သို့ရှိရာ ကိုယ်တော်မြတ် ﴿﴾ သည် ချည့်နဲ့နေသော ခရီးသည်များ၏ အစီးအနင်းတို့ကို အနောက်မှနေ၍ မောင်းပေးခြင်း၊ ၎င်းပြင် ခြေလျင်သွားသူများအား မိမိနောက်မှ လိုက်ပါစီးနင်းစေခြင်းနှင့်အတူ ပါလာကြသော ခရီးဖော်များအားလုံးအတွက် ဒိုအာဆုမွန်ပြုပေးလေ့ရှိတော်မူသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၁၄၅။ အမိရ်အဖြစ် တာဝန်ပေးပါ

﴿145﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِذَا خَرَجَ ثَلَاثَةٌ فِي سَفَرٍ فَلْيُؤَمِّرُوا أَحَدَهُمْ. رواه أبو داود، باب في القوم يسافرون، رقم: ٢٦٠٨

ဟဇရသ် အဗူစအီဒ်ခွဒ်ရီ ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသုံးဦးအတူတကွ ခရီးသွားကြသောအခါတွင် ၎င်းတို့အထဲမှ တစ်ဦးကို အမိရ် တာဝန်ခံအဖြစ်ခန့်အပ်ပါ။ (အဗူဒါဝူဒ်).

၁၄၆။ အမိရ်ဖြစ်ချင်သူကို တာဝန်ပေး

﴿146﴾ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ أَنَا وَرَجُلَانِ مِنْ بَنِي عَمِيٍّ، فَقَالَ أَحَدُ الرَّجُلَيْنِ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَمَرْنَا عَلَى بَعْضِ مَا وَلَّاكَ اللَّهُ ذُرَّوْجَلْ، وَقَالَ الْآخَرُ مِثْلَ ذَلِكَ، فَقَالَ: إِنَّا وَاللَّهِ لَا نُؤَلِّى عَلَى هَذَا الْعَمَلِ أَحَدًا سَأَلَهُ، وَلَا أَحَدًا حَرِصَ عَلَيْهِ. رواه مسلم، باب النهي عن طلب الامارة والحرص عليها، رقم: ٤٧١٧

ဟဇရသ် အဗူမူစာ ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်နှင့် ညီအစ်ကို ဝမ်းကွဲနှစ်

ယောက်တို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံတော်ပါးသို့ ဝင်ရောက်ခစားကြသည်။ ၎င်းတို့အထဲ မှ တစ်ယောက်က ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) အရှင်မြတ်က ကိုယ်တော့်အပေါ် စိုးမိုးအုပ်ချုပ်ရန် အတွက် ချီးမြှင့်ထားသော နယ်မြေများထဲမှ နယ်မြေအစိတ်အပိုင်းတစ်ခုခုအား အုပ်ချုပ်ရန် အတွက် အမီရ်(တာဝန်ခံ)အဖြစ် ခန့်အပ်တော်မူပါဟု လျှောက်ထားရာ ကျန်တစ်ယောက်က လည်း အထက်ပါနည်းအတိုင်း ထပ်မံလျှောက်ထားပြန်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ကစမ်၊ ငါကိုယ်တော်သည် ဤသို့သောကိစ္စရပ်များတွင် ဤသို့ တာဝန်ခံအဖြစ် တောင်းခံလာသူ သို့မဟုတ် တာဝန်ခံလုပ်ရန် မက်ဆန္ဒထားရှိသူများအား (အမီရ်) တာဝန်ခံအဖြစ် မသတ်မှတ်ချေဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၄၇။ အရှင်မြတ်၏ အရှုတော်မှ ဖယ်ရှားခံရသူ

﴿147﴾ عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : مَنْ فَارَقَ الْجَمَاعَةَ وَاسْتَذَلَّ الْإِمَارَةَ لَقِيَ اللَّهَ وَلَا وَجْهَ لَهُ عِنْدَهُ .

رواه احمد ورجالہ ثقات، مجمع الزوائد ٤٠١/٥

ဟဇရသ် ဟုဒိုင်ဖတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်မ်တို့၏ ဂျမာအသ်အစုအဝေးမှ သီးခြား ခွဲခွာ၍ အမီးရ်၏ ဦးဆောင်မှုကိုလည်း သိမ်ငယ်ညံ့ဖျင်းသည်ဟု ယူဆလျှင် ထိုသူသည် အရှင်မြတ်နှင့် ဤသို့သောအဖြစ်မျိုးဖြင့် တွေ့ဆုံရပေမည်။ ၎င်းမှာ အရှင်မြတ်ထံတော်၌ ထိုသူအဖို့ မည်သို့သော အဆင့်အတန်းမျှပင် မရှိတော့ချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းသူသည် အရှင်မြတ်အရှုတွင် သေးသိမ်သွားလေတော့သည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၄၈။ ဦးစီးခေါင်းဆောင်တိုင်း စစ်ဆေးခံရ

﴿148﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : إِنْ اللَّهُ سَائِلٌ كُلِّ رَاعٍ عَمَّا اسْتَرْعَاهُ أَحْفَظَ أَمْ ضَيَّعَ . رواه ابن حبان، قال المحقق: استناده صحيح على شرطهما ٣٤٤/١٠

ဟဇရသ် အနတ်စ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ မုချကေန အရှင်မြတ်သည် ဦးစီးခေါင်းဆောင်တိုင်းကို မိမိတို့တာဝန်ယူထားရသော အမှုကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်၍ စစ်ဆေးမေးမြန်းတော်မူပေလိမ့်မည်။ ၎င်းမှာ ထိုသူသည် မိမိ ၏ တာဝန်ယူထားသည်များကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခဲ့သလော သို့မဟုတ် မကျေပွန်ခဲ့သလော။ (ဆိုလိုသည်မှာ ထိုတာဝန်များကို ပြည့်ဝစွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းရှိမရှိကို မေးခြင်းခံရမည်။

(အိမ်နေဟ်ဗ်ဟန့်)

၁၄၉။ လက်အောက်ခံတိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စစ်ဆေးခံရ

﴿149﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: كُلُّكُمْ رَاعٍ، وَكُلُّكُمْ مَسْنُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، إِلَّا مَأمُ رَاعٍ وَمَسْنُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ وَهُوَ مَسْنُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَّةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَمَسْنُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا، وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ وَمَسْنُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي مَالِ أَبِيهِ وَهُوَ مَسْنُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَمَسْنُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ.

رواه البخارى، باب الجمعة فى القرى والمدن، رقم: ၈၉၃

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ကြားခဲ့သည်။ အသင်တို့အားလုံးသည် တာဝန်ခံများဖြစ်ကြသည်။ အသင်တို့အထဲမှ လူတိုင်းလူတိုင်းသည် မိမိတို့၏ လက်အောက်ငယ်သားများနှင့်ပတ်သက်၍ မေးမြန်းစစ်ဆေးခြင်းခံကြရပေမည်။ အုပ်ချုပ်သူသည် တာဝန်ခံဖြစ်သည်။ မိမိလက်အောက်ငယ်သားများနှင့် ပတ်သက်၍ စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်းခံရပေမည်။ လူသားသည် မိမိ၏ မိသားစုများနှင့် ပတ်သက်၍ တာဝန်ခံဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းအား မိမိ မိသားစုများနှင့်ပတ်သက်၍ စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်းခံရပေမည်။ ဇနီးသည်သည် ခင်ပွန်းသည်ပိုင်အိမ်၏ တာဝန်ခံဖြစ်သည်။ ၎င်းသူမအား ၎င်းအိမ်၌ နေထိုင်ကြသော ကလေးသူငယ်များ စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်းခံရမည်။ အလုပ်သမားသည် လုပ်ငန်းရှင်ပိုင်ဥစ္စာပစ္စည်းများ၏ တာဝန်ခံဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းသူအား လုပ်ငန်းရှင်၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်းခံရပေမည်။ သားသည် ဖခင်ပိုင် ဥစ္စာပစ္စည်းများ၏ တာဝန်ခံဖြစ်သည်။ ၎င်းသူအား ဖခင်၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်းခံရပေမည်။ အသင်တို့ထဲမှ လူတိုင်းလူတိုင်းသည် တာဝန်ခံများဖြစ်ကြသည်။ လူတိုင်းသည် မိမိတို့၏လက်အောက်ခံများနှင့် ပတ်သက်၍ စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်း ခံရပေမည်။ (ဗုခါရီ)

၁၅၀။ ကိယာမသ်နေ့တွင် စစ်ဆေးမည်

﴿150﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لَا يَسْتَرْعى اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَبْدًا رَعِيَّةً فَلْتُ أَوْ كَثُرَتْ إِلَّا سَأَلَهُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَنْهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ : أَقَامَ فِيهِمْ أَمْرُ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَمْ أَضَاعَهُ حَتَّى يَسْأَلَهُ عَنْ أَهْلِ بَيْتِهِ خَاصَّةً.

رواه احمد ၂/ ၁၀

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အကြင်သူအား တိုင်းသူပြည်သားများ၏ ထိန်းသိမ်း

စောင့်ရှောက်သူအဖြစ် ချီးမြှင့်ပေးသနားခဲ့လျှင် တိုင်းသူပြည်သားဦးရေ နည်းပါးသည်ဖြစ်စေ၊ များပြားသည်ဖြစ်စေ အရှင်မြတ်သည် ၎င်း၏တိုင်းသူပြည်သားများနှင့် ပတ်သက်၍ ထိုသူအား ကိယာမသ်နေ့တွင် စစ်ဆေးမေးမြန်းတော်မူလိမ့်မည်မှာ ထိုသူသည် ထိုသူများအပေါ်၌ အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်များကို တည်တံ့စေခဲ့သလော။ သို့မဟုတ် ဖျက်ဆီးခဲ့သလောဟူသည်ကို မေးမြန်းစစ်ဆေးတော်မူလိမ့်မည်။ အထူးသဖြင့် ၎င်းသူအား မိမိ၏အိမ်သူ အိမ်သားများနှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းတော်မူလိမ့်မည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၅၁။ တာဝန်ခံအဖြစ် လက်မခံလေနှင့်

﴿151﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: يَا أَبَا ذَرٍّ! إِنِّي أَرَاكَ ضَعِيفًا، وَإِنِّي أَحِبُّ لَكَ مَا أَحْبُّ لِنَفْسِي، لَا تَأْمُرَنَّ عَلَى اثْنَيْنِ وَلَا تَوَلَّيْنِ مَالَ يَتِيمٍ.

رواه مسلم، باب كراهة الامارة بغير ضرورة، رقم: ၄၇၂၀

ဟရေသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် သနားကြင်နာစွာဖြင့် ဟရေသ် အဗူဇရ်(ﷺ) အား အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အို အဗူဇရ် ငါကိုယ်တော်သည် အသင့်အား ချည့်နဲ့မစွမ်းနိုင်သူအဖြစ် ထင်မြင်မိပေသည်။ ၎င်းမှာ အသင်သည် အမိရ်၏ တာဝန်ကို အပြည့်အဝ ထမ်းဆောင်နိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ ၎င်းနောက် ငါကိုယ်တော်သည် ငါကိုယ်တော်နှစ်သက်သည်ကိုသာ အသင့်အဖို့ နှစ်သက်တော်မူပါသည်။ အသင်သည် လူနှစ်ဦးတည်းအပေါ်၌လည်း အမိရ်၏တာဝန်ယူလေနှင့်။ ၎င်းနောက် မည်သည့်ယသီမ် မိဘမဲ့ကလေးသူငယ်များ၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများ ထိန်းသိမ်းရန်အတွက်ဖြစ်စေ၊ တာဝန်ခံအဖြစ် လက်မခံလေနှင့်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဟရေသ် အဗူဇရ်(ﷺ) အား မိန့်ကြားခြင်း၏ ဆိုလိုချက်မှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ ၎င်းမှာ ငါကိုယ်တော်သည်လည်း အသင်ကဲ့သို့ ချည့်နဲ့မစွမ်းသူတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့ပါမူ လူနှစ်ဦးအပေါ်၌လည်း အမိရ်အဖြစ်တာဝန်ယူလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။

၁၅၂။ ဘုရ်ချုပ်မှန်ကန်ခဲ့လျှင်

﴿152﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَلَا تَسْتَعْلِمُنِي؟ قَالَ: فَضْرَبَ بِيَدِهِ عَلَى مَنْكِبِي، ثُمَّ قَالَ: يَا أَبَا ذَرٍّ! إِنَّكَ ضَعِيفٌ، وَإِنَّهَا أَمَانَةٌ، وَإِنَّهَا يَوْمُ الْقِيَامَةِ خِزْيٌ وَنَذَامَةٌ، إِلَّا مَنْ أَخَذَهَا بِحَقِّهَا وَأَدَّى الَّذِي عَلَيْهِ فِيهَا.

رواه مسلم، باب كراهة الامارة بغير ضرورة، رقم: ၄၇၁၉

ဟရေသ် အဗူဇရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်က ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ)

ကိုယ်တော်သည် ကျွန်တော်မျိုးအား အဘယ်ကြောင့် အမိရ်(တာဝန်ခံ)အဖြစ် မခန့်အပ်တော်မူပါသနည်းဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်ပခုံးကိုပုတ်၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အမူဇရ် အသင်သည် အားအင်ချည့်နေသဖြစ်သည်။ ဤအမိရ်၏တာဝန်သည် (အမာနသ်) အပ်နှံခြင်းခံရသော အရာတစ်ခုဖြစ်ပေသည်။ (၎င်းမှာ ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်များ၏ ဟပ်ကဲအခွင့်အရေးနှင့် ပတ်သက်နေသည်) ၎င်းနောက် ဤအမိရ်တာဝန်သည် ကိယာမသ်နေ့တွင် ဂုဏ်သိမ်ငယ်အရှက်ကွဲရဖွယ် အကြောင်းခံတစ်ခုဖြစ်ပေမည်။ သို့ရာတွင် အကြင်သူသည် ဤအမိရ်တာဝန်ကို မှန်ကန်မျှတသောနည်းဖြင့် ကျင့်သုံးလိုက်နာခဲ့လျှင် ၎င်းကတာဝန်ယူထားသော အရာများအားလုံးကို အပြည့်အဝကျင့်သုံးလိုက်နာခဲ့လျှင် (ထိုသူအဖို့ ဤအမိရ်၏တာဝန်သည် ကိယာမသ်နေ့တွင် ဂုဏ်သိမ်ငယ်ဖွယ်၊ အရှက်ရဖွယ်အကြောင်းခံများ မဟုတ်တော့ချေ။)

(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၅၃။ ကောင်းမွန်လွှဲအပ်မှု

﴿153﴾ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ (لِيَ) النَّبِيُّ ﷺ: يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ: لَا تَسْأَلِ الْإِمَارَةَ فَإِنَّكَ إِنْ أُوتِيَتْهَا عَنْ مَسْئَلَةٍ وَكِلْتَ إِلَيْهَا، وَإِنْ أُوتِيَتْهَا مِنْ غَيْرِ مَسْئَلَةٍ أُعِنْتُ عَلَيْهَا.

(الحديث) رواه البخارى، باب قول الله تبارك وتعالى لا يؤخذكم الله..... رقم: ၆၆၂၃

ဟဇရသ် အဗ်ဒုရ်ရဟ်မာန်ဗင်နီစမုရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်ုပ်အား ဤသို့မိန့်ကြားခဲ့သည်။ အို အဗ်ဒုရ်ရဟ်မာန်ဗင်နီစမုရဟ် အမိရ်တာဝန်ကို မတောင်းခံလေနှင့်။ အကယ်၍ တောင်းခံမှုကြောင့် အမိရ်ပြုခြင်းခံရလျှင် အသင့်အား ထိုအမိရ်တာဝန်သို့ လွှဲအပ်ခြင်းခံရပေလိမ့်မည်။ (အရှင်မြတ်ဘက်တော်မှ အသင့်အား ကူညီစောင့်မမှု၊ ဖေးမထိန်းကျောင်းမှုများ ချီးမြှင့်တော်မူလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။) အကယ်၍ အသင်၏ လိုလားတပ်မက်မှုမပါဘဲ ဤအမိရ်တာဝန်အသင့်အား လွှဲအပ်ခံရလျှင်မူ အရှင်မြတ်ဘက်တော်မှ အသင့်အား ကူညီစောင့်မမှုများကိုလည်း ရရှိပေလိမ့်မည်။

(ဗုခါရီ)

၁၅၄။ ချီးမြှင့် ခါးသီးခြင်း

﴿154﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّكُمْ سَتَخْرِصُونَ عَلَى الْإِمَارَةِ، وَتَسْكُرُونَ نَدَامَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَيَغْمُ الْمَرْضِعَةُ وَتُسَبِّ الْقَاطِمَةُ.

رواه البخارى، باب ما يكره من الحرص على الإمارة، رقم: ၇၁၄၈

ဟဇရသ် အမူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်

ရှိတော်မူသည်။ ဤသို့သော အချိန်တစ်ချိန်ဆိုက်ရောက်လာလိမ့်မည်။ ထိုအချိန်တွင် အသင်တို့သည် အမိရ်တာဝန်ကို အလိုကြီးစွာလိုလားတပ်မက်နေကြပေလိမ့်မည်။ အမိရ်တာဝန်သည်လည်း အသင့်အဖို့ အရှက်တကွဲ သိမ်ငယ်နိမ့်ကျဖွယ်အကြောင်းခံဖြစ်လာပေလိမ့်မည်။ အမိရ်တာဝန်၏ ပမာသည် ဤသို့ရှိ၏။ ၎င်းမှာ နို့တိုက်သောမိခင်တစ်ယောက်ပမာပင်၊ အစ ပထမတိုက်ကျွေးစဉ်ခါက အလွန်နှစ်သက်ခြင်းခံရသည်။ သို့ရာတွင် နို့ဖြတ်တောက်သောအခါ၌မူ အလွန်ပင်မနှစ်သက်ခြင်း ခံရပေသည်။ (ဗုခါရီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဟဒီးဆ်တော်နောက်ဆုံးပိုဒ်၏ဆိုလိုက်ချက်မှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ အကြင်သူ အီမာရသ် ရရှိသောအခါ နှစ်သက်သည်မှာ နို့ကိုသောက်သုံးရသောကလေးသည် နို့တိုက်သူအား နှစ်သက်သကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ အီမာရသ်လက်လွှတ်ခြင်းခံရသောအခါ၌မူ နို့ဖြတ်ခြင်းခံရသောကလေးကဲ့သို့ အလွန်ပင်မနှစ်သက်ချေ။

၁၅၅။ အမိရ်၏ အသွင်သဏ္ဌာန်

﴿155﴾ عَنْ عَزَبِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنْ شِئْتُمْ أَنْبَأْتُكُمْ عَنِ الْإِمَارَةِ، وَمَا هِيَ؟ فَذَاذُنٌ بِأَعْلَى صَوْتَيْنِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ: وَمَا هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: أَوَّلُهَا مَلَامَةٌ، وَثَانِيهَا نَذَامَةٌ، وَثَالِثُهَا عَذَابٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا مَنْ عَدَلَ، وَكَفَيْتُ بَعْدُ لَمَعَ قَرَأْتِهِ؟

رواه البخاري والطبراني في الكبير والوسط باختصار ورجال

الكبير رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٣/٣٠٥

ဟဇရသ် အောဇ်ပင်နီမာလစ်က်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ အသင်တို့လိုလားကြပါလျှင် ငါကိုယ်တော်သည် အသင်တို့အား ဤအီမာရသ် အမိရ်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခြင်း၏ အစစ်အမှန်အသွင်သဏ္ဌာန်ကို ပြောပြရမည်လော။ ကျွန်ုပ်က အသံကျယ်စွာဖြင့် ယာရုစူလလ္လာဟ်(ﷺ) ၎င်း၏ အစစ်အမှန်အသွင်ကို ပြောပြတော်မူပါဟု သုံးကြိမ်သုံးခါ လျှောက်ထားလိုက်သည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က ၎င်း၏ပထမ အသွင်သဏ္ဌာန်သည် ရှုတ်ချကဲ့ရဲ့ခံရခြင်း၊ မကောင်းပြောဆိုခံရခြင်း၊ ဒုတိယအသွင်သဏ္ဌာန်သည် အရှက်တကွဲအကျိုးနည်းအဖြစ်မျိုးနှင့် ကြုံတွေ့ရခြင်း၊ တတိယအသွင်သဏ္ဌာန်မှာမူ ကိယာမသ်နေ့တွင် အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်များပင်ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော်လည်း အကြင်သူသည် တရားမျှတမှန်ကန်မှုကို ကျင့်သုံးခဲ့လျှင် ထိုသူသည် ဤအပြစ်များမှ လွတ်ကင်းမှု ရရှိပေလိမ့်မည်။ (သို့ရာတွင်) လူသားသည် မိမိနီးစပ်သူ (ဆွေမျိုးသားချင်း) စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်ရာ၌ အဘယ်ကဲ့သို့ အမှန်တရားကျင့်သုံးပါဦးမည်နည်း။ ဆိုလိုသည်မှာ အမှန်တရားကို လိုလားနှစ်သက်ပါသော်လည်း သွေးသားဗီလွမ်းမိုးမှုကိုခံရပြီး အမှန်တရားကို

မကျင့်သုံးနိုင်ပေ။ ၎င်းနောက်ဆွေမျိုးသားချင်း (ဦးစပ်ခင်မင်သောသူများဘက်သို့သာ ယိမ်းယိုင်သွားရပေတော့သည်။ (တွမ်ရာနီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ အကြင်သူသည် အမိရ်တာဝန်ခံဖြစ်လာရာ ထိုသူအား အဖက်ဖက်မှနေ၍ ဤကဲ့သို့လုပ်ရပါမည်လော၊ ထိုကဲ့သို့လုပ်ရပါမည်လော စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး ဝေဖန်ပြစ်တင် ရှုတ်ချမှုကို ခံရပေသည်။ ထို့နောက်တွင်မူ ထိုသူသည် ကျွန်ုပ် ဤတာဝန်ကို အဘယ်ကြောင့် လက်ခံခဲ့မိပါသနည်းဟုပင် နောင်တရပေလိမ့်မည်။ အဆုံး၌ တရားမျှတမှန်ကန်မှုကို မကျင့်သုံးနိုင်ခဲ့သည့်အတွက်ကြောင့်ပင် ကိယာမသ်နေ၌ အဇာဗ်အပြစ်ဒဏ်၏ အသွင်ဖြင့် ပေါ်ထွက်လာပေလိမ့်မည်။ အချုပ်မူ ဤလောကတွင် ဂုဏ်သိမ်ငယ်နိုင်ကျခံရမှု အရှက်တကွဲ အကျိုးနည်းဖြစ်မှုခံစားရပြီး၊ နောင်အာခါရသ်တွင် စာရင်းအင်းကို ပြင်းထန်စွာ စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်းခံရပေလိမ့်မည်။

၁၅၆။ အလွဲသုံးစားပြုလုပ်သူ

﴿156﴾ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ اسْتَعْمَلَ رَجُلًا مِنْ عَصَابَةٍ وَفِي تِلْكَ الْعَصَابَةِ مَنْ هُوَ أَرْضَى اللَّهُ مِنْهُ فَقَدْ خَانَ اللَّهَ وَخَانَ رَسُولَهُ وَخَانَ الْمُسْلِمِينَ. رواه الحاكم في المستدرک وقال: هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه ٩٢/٤

ဟဇရတ် အိဗ်နေအဗ္ဗ ၁၆(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် တစ်ဦးတစ်ယောက်အား ဂျမာအသ်၏အမိရ်(ဦးစီးဦးဆောင်) အဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရာ ၎င်းဂျမာအသ်သားများတွင် ထိုသူထက်သာပို၍ အရှင်မြတ်အား ကျေနပ်နှစ်သက်စေသူရှိနေလျှင် ထိုသို့တာဝန်ပေးသူသည် အရှင်မြတ်နှင့်ရုဏ်လ်အား အလွဲသုံးစားပြုလုပ်သူ၊ ထို့နောက် အိမာန်ရှင်များကိုလည်း အလွဲသုံးစားပြုလုပ်သူဖြစ်ပေသည်။ (ဟာကင်မ်) ရှင်းလင်းချက်။ ။ အကယ်၍ သာပိုမွန်မြတ်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ရှိနေပါလျက် အခြားသူကို အမိရ်အဖြစ် ခန့်အပ်ရာတွင် ဒီနီသာသနာအတွက် အခြားအကျိုးကြောင်း တစ်ခုခုရှိနေလျှင်မူ ဤခြိမ်းခြောက်သတိပေးမှု၌ အကျိုးမဝင်တော့ချေ။ ထို့ကြောင့်ပင် တစ်ကြိမ်က တမန်တော်မြတ်(ﷺ)သည် ကိုယ်စားလှယ်သံတမန်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကို စေလွှတ်ရာ၌ ဟဇရတ် အဗ်ဒူလ္လာဟ် ဗင်နီဂျဟရ်(رضي الله عنه)အား အမိရ်အဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးအပ်ပြီး ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤသူသည် အသင်တို့အထဲတွင် အမွန်မြတ်ဆုံးသူတော့မဟုတ်ချေ။ သို့ရာတွင် ဆာလောင်မွတ်သိပ်မှုနှင့် ရေငတ်ခံနိုင်မှုတို့တွင်မူ အသင်တို့ထက်သာပို၍ သည်းခံမျိုသိပ်နိုင်သူဖြစ်သည်။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၅၇။ မွတ်စ်လင်မ်တို့နှင့်အတူ ဂျန္နသ်သို့ဝင်ရမည်မဟုတ်

﴿157﴾ عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَا مِنْ أَمِيرٍ يَلِي أَمْرَ الْمُسْلِمِينَ ثُمَّ لَا يَجْهَدُ لَهُمْ وَيَنْصَحُ، إِلَّا لَمْ يَدْخُلْ مَعَهُمُ الْجَنَّةَ.

رواه مسلم، باب فضيلة الامير العادل، رقم: ၄၇၃၁

ဟဇရသ် မအ်ကီလ်ဗင်နီယစာရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) မိန့်ကြားချက်ကို ကြားသိခဲ့သည်။ အကြင်အမီရ်သည် မွတ်စ်လင်မ်တို့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်ခံ ဖြစ်ပါလျက် မွတ်စ်လင်မ်များ၏ ကောင်းရာကောင်းကြောင်းကို မကြိုးစားလျှင် ထိုသူသည် မွတ်စ်လင်မ်တို့နှင့်အတူ ဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ရမည်မဟုတ်ချေ။ (ဗုခါရီ)

၁၅၈ ဂျန္နသ်ကို ဟရာမ်အဖြစ်သတ်မှတ်

﴿158﴾ عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا مِنْ وَالٍ يَلِي رَعِيَّةً مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَيَمُوتَ وَهُوَ غَاشٌّ لَهُمْ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ.

رواه البخاري، باب من استرعى رعية فلم ينصح، رقم: ၇၁၀၁

ဟဇရသ် မအ်ကီလ်ဗင်နီယစာရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်မ်ပြည်သူပြည်သားတို့၏ အမီရ်ဖြစ်နေလျက် ထိုသူများအပေါ် လိမ်ညာလှည့်ဖြားစွာ ဆက်ဆံခဲ့ပြီး ထိုသူထိုအဖြစ်၌ သေဆုံးခဲ့လျှင် အရှင်မြတ် သည် ထိုသူအတွက် ဂျန္နသ်ကို ဟရာမ်အဖြစ် သတ်မှတ်တော်မူမည်ဖြစ်ပေသည်။ (ဗုခါရီ)

၁၅၉။ မျက်နှာလွှဲနေခဲ့လျှင်

﴿159﴾ عَنْ أَبِي مَرْثَمٍ الْأَزْدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: مَنْ وَلَّاهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الْمُسْلِمِينَ فَاسْتَجَبَ دُونَ حَاجَتِهِمْ وَخَلَّتْهُمْ وَفَقَّرَهُمْ اسْتَجَبَ اللَّهُ عَنْهُ دُونَ حَاجَتِهِ وَخَلَّتْهُ وَفَقَّرَهُ.

رواه ابوداؤد، باب فيما يلزم الامام من امر الرعية.....، رقم: ၂၉၄၈

ဟဇရသ် အဗူမရ်ယမ်အဒီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ကြားခဲ့သည်။ အကြင်သူအား အရှင်မြတ်သည် မွတ်စ်လင်မ်တို့၏ လုပ်ငန်း ကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်၍ တာဝန်ခံအဖြစ် ခန့်အပ်ထားသည်ဖြစ်ရာ ထိုသူသည် မွတ်စ်လင်မ်တို့ ၏ အခြေအနေလိုအပ်ချက်များနှင့် အခက်အခဲများမှ မျက်နှာလွှဲနေခဲ့လျှင် ဆိုလိုသည်မှာ

၎င်းတို့၏လိုအပ်ချက်များကို မဖြည့်ဆည်းမဆောင်ရွက်ပေ။ ထိုသူတို့၏အခက်အခဲများကို ကူညီဖြေရှင်းပေးခြင်းလည်း မပြုခဲ့လျှင် ကိယာမသ်နေ့တွင် အရှင်မြတ်ကလည်း ထိုသူ၏ အခြေအနေ၊ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခက်အခဲများမှ မျက်နှာလွှဲတော်မူလိမ့်မည်ဖြစ်ပေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကိယာမသ်နေ့တွင် ထိုသူ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ဝမ်းနည်းပူဆွေးမှုဒုက္ခခံစား နေရမှုကို ဖယ်ရှားပေးတော်မူလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၁၆၀။ တရားမျှတစွာ ဆက်ဆံမှုမပြုခဲ့လျှင်

﴿160﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : مَا مِنْ أَحَدٍ يُؤْمَرُ عَلَى عَشْرَةِ فُصَاعِدٍ لَا يَفْسِطُ فِيهِمْ إِلَّا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي الْأَضْفَادِ وَالْأَغْلَالِ .

رواه الحاكم وقال : هذا حديث صحيح الاسناد ولم يخرجاه ووافقه الذهبي ٨٩/٤

ဟဇရတ် အဗူဟုရိုင်ရတ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ဆယ်ဦး ၎င်းဆယ်ဦးထက်ပိုသော လူများအပေါ်၌ အမိန့်အဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခြင်းခံခဲ့ရာ ၎င်းသူသည် ထိုသူများနှင့် တရားမျှတစွာ ဆက်ဆံမှုမပြုခဲ့လျှင် ကိယာမသ်နေ့တွင် ခြေထိပ်လက်ထိပ်များ (ခတ်လျက်)နှင့် ခေါ်ဆောင်လာခြင်းခံရပေမည်။ (ဟာကင်မ်)

၁၆၁။ အမိန့်တာဝန်လက်မခံ

﴿161﴾ عَنْ أَبِي وَائِلٍ رَضِيَ اللَّهُ أَنْ عُمَرَ اسْتَعْمَلَ بِشْرَيْنَ عَاصِمٍ عَلَى صَدَقَاتِ هَوَازَنَ فَتَخَلَّفَ بِشْرٌ فَاقْبَاهُ عُمَرُ ، فَقَالَ : مَا خَلَّفَكَ ، أَمَا لَنَا عَلَيْكَ سَمْعٌ وَطَاعَةٌ ، قَالَ : بَلَى ! وَلَكِنْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : مَنْ وُلِيَ مِنْ أَمْرِ الْمُسْلِمِينَ شَيْئًا أَتَى بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُوقَفَ عَلَى جِسْرِ جَهَنَّمَ . (الحديث) أخرجه البخارى من طريق سويد ، الاصابة ١٥٢/١

ဟဇရတ် အဗူဝါအီလ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဟဇရတ် အုမရ်(رضي الله عنه) သည် ဟဇရတ် ဗိရှ်ရ်ဗင်နီအာစွင်မ်(رضي الله عنه) အား ဟဝါဇင်နီမျိုးနွယ်ဝင်တို့၏ ဆွဒကဟ်(ကောက်ခံရန် အတွက်) တာဝန်ခံအဖြစ် ခန့်အပ်တော်မူသည်။ သို့သော် ဟဇရတ် ဗိရှ်ရ်(رضي الله عنه) ကမူ လက်မခံ ဘဲနေသည်။ ဟဇရတ် အုမရ်(رضي الله عنه) က ၎င်းအားသွားရောက်တွေ့ဆုံသည်။ အသင်သည် အဘယ့်ကြောင့် လက်သင့်မခံရပါသနည်း။ အဘယ်ကျွန်ုပ်၏စကားကို နားထောင်ရန်နှင့် နာခံကျင့်သုံးရန်မှာ အရေးကြီးသော အလုပ်မဟုတ်ပါသလော။ ထိုအခါ ဟဇရတ် ဗိရှ်ရ်(رضي الله عنه) က ဤသို့မဟုတ်ပါ။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံမှ ဤသို့ကြားနာခဲ့ရပါသည်။ အကြင်သူအား မွတ်စ်လင်မ်တို့၏ ကိစ္စတစ်စုံတစ်ရာအတွက် တာဝန်ခံအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ

လျှင် ထိုသူအား ကိယာမသ်နေ့တွင် ဂျဟန္နမ်၏အပေါ်ရှိ တံတားပေါ်သို့ ခေါ်ဆောင်ရပ်ဘန်စေပေမည်။ (အကယ်၍ မိမိတာဝန်ယူထားသော ကိစ္စရပ်ကို မှန်ကန်စွာ ဆောင်ရွက်လျှင် လွတ် မြောက်အောင်မြင်မှုရရှိပေမည်။ ဤသို့မဟုတ်ခဲ့ပါမူ ဂျဟန္နမ်မီးထဲသို့ ကျဆင်းရပေမည်)

(အဆွာဗဟ်)

၁၆၂။ အမိရ်သံကွင်းစွပ်ခြင်းခံရ

﴿162﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَا مِنْ أَمِيرٍ عَشْرَةَ إِلَّا يُؤْتَى بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَغْلُولًا حَتَّى يَفْكَّهُ الْعَدْلُ أَوْ يُرَبِّقَهُ الْجَوْرُ.

رواه البزار والطبرانی في الأوسط ورجال البزار رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٣٧٠/٥

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိရ်ရှိတော်မူသည်။ အမိရ်(တာဝန်ခံ)တိုင်း လူဆယ်ဦးတည်း၏ အမိရ်ပင်ဖြစ်ပါစေ၊ ကိယာမသ်နေ့တွင် ဤအဖြစ်နှင့်ခေါ်ဆောင်လာခြင်းခံရပေလိမ့်မည်။ ၎င်းမှာ ထိုသူ၏လည်ပင်းကို သံကွင်းစွပ်ထားလျက်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ထိုသံကွင်းကို ၎င်းသူပြုခဲ့သော တရားမျှတမှန်ကန်မှုက ချွတ်ပေးသည့်အချိန်ကာလအထိ ဖြစ်နေမည်။ သို့မဟုတ်ပါက ၎င်းသူပြုခဲ့သော မတရားမှုက ၎င်းသူအား ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ပေလိမ့်မည်။

(တွဗ်ရာနီ)

၁၆၃။ အမိရ်အတွက် ရှက်ရံနှင့်ဆွပ်ရံ

﴿163﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: سَيَلْبِسُكُمْ أَسْرَاءُ يُفْسِدُونَ وَمَا يُضْلِحُ اللَّهُ بِهِمْ أَكْثَرَ، فَمَنْ عَمِلَ مِنْهُمْ بِطَاعَةِ اللَّهِ فَلَهُمُ الْآخِرُ وَعَلَيْكُمْ الشُّكْرُ، وَمَنْ عَمِلَ مِنْهُمْ بِمَعْصِيَةِ اللَّهِ فَعَلَيْهِمُ الْوِزْرُ وَعَلَيْكُمْ الصَّبْرُ.

رواه البيهقي في شعب الإيمان ١٥/٦

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်နီမတ်စ်အူဒ်(رضي الله عنه) ကဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိရ်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့၏ အချို့သော (အမိရ်ခေါင်းဆောင်)များသည် ပြဿနာများနှင့် ပျက်ဆီးမှုများ ဖန်တီးလိမ့်မည်။ (သို့ရာတွင်) အရှင်မြတ်သည် ၎င်းတို့၏ အကြောင်းခံဖြင့် ပြုပြင်မှု၊ ကောင်းစားမှုများ ချီးမြှင့်လိမ့်မည်။ ဤကောင်းစားမှု၊ ပြုပြင်မှုများသည် ၎င်းတို့၏ ဖျက်ဆီးဒုက္ခပေးမှုများထက် သာပိုများပြားပေလိမ့်မည်။ သို့ရှိရာ ထိုအမိရ်များထဲမှအကြင် အမိရ်(ခေါင်းဆောင်)များသည် အရှင်မြတ်၏အမိန့်တော်အတိုင်းသာနာခံကျင့်သုံးခဲ့ကြပါလျှင် ၎င်းသူများသည် ကောင်းသောအစားရကြပေမည်။ ထိုသူအပေါ် အသင်တို့ ရှက်ရံ ကျေးဇူးတင်ကြရန် အလွန်အရေးကြီးပေသည်။ ဤကဲ့သို့ပင် ထိုအမိရ်များထဲမှ အကြင်(အမိရ်)များသည်

အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်များကို မနာခံဘဲ ဆန့်ကျင်၍ ဆောင်ရွက်ကျင့်သုံးခဲ့ကြပါမူ ၎င်းသူ၏ အပြစ်ဒဏ်များသည် ထိုသူ၏ဦးခေါင်းပေါ်သို့သာ တင်ခြင်းခံရပေမည်။ ထို့နောက် အသင်တို့ အဖို့မှာမူ ဤအခြေအနေမျိုး၌ ဆွေခင်(သည်းခံတရား)ထားရပေမည်။

၁၆၄။ အမိရ်အတွက် တမန်တော်ဒိုဒာ

﴿164﴾ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ فَيُنْتَبِئُ هَذَا: أَلَلَّهِمْ مَنْ وَلِيَ مِنْ أَمْرِ أُمَّتِي شَيْئًا فَشَقَّ عَلَيْهِمْ، فَاشْفَقْتُ عَلَيْهِ وَ مَنْ وَلِيَ مِنْ أَمْرِ أُمَّتِي شَيْئًا فَفَرَّقَ بِهِمْ، فَارْتَفَعُ بِهِ.

رواه مسلم، باب فضيلة الأمير العادل..... رقم: ٤٧٢٢

ဟဇရသ် အာအေရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကျွန်မ၏အိမ်တော်၌ ဤသို့ဒိုဒာပြုခဲ့ပေသည်။ အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ မည်သူ့မဆို ကျွန်တော်မျိုး၏ အွမ္မသ်သားများအပေါ်၌ (ဒုန္နယာ၊ အာခိရသ်)အရေးကိစ္စလုပ်ငန်းများထဲမှ မည်သည့်ကိစ္စများအတွက်ပင်ဖြစ်စေ၊ အမိရ်အဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခြင်းခံရရာ ထိုသူသည် လူအများအား ကြပ်တည်းမှု ဒုက္ခပင်ပန်း ဆင်းရဲမှုများဖြစ်စေခဲ့လျှင် အရှင်မြတ်ကလည်း ထိုသူအား ဒုက္ခပင်ပန်းဆင်းရဲမှုများထဲ၌ ထားရှိတော်မူပါ။ ၎င်းနောက် အကြင်သူသည် ကျွန်တော်မျိုး၏ အွမ္မသ်သားများ၏ မည်သည့်အရေးကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ အမိရ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရရာ ထိုသူသည် လူအများနှင့် ယုယကြင်နာစွာ ဆက်ဆံခဲ့လျှင်မူ အရှင်မြတ်ကလည်း ထိုသူအား ယုယကြင်နာစွာဖြင့် ဆက်ဆံပေးသနားတော်မူပါ။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၆၅။ အားနည်းချက်များကို ရှာဖွေနေလျှင်

﴿165﴾ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ نَفِيرٍ وَكَثِيرِ بْنِ مُرَّةَ وَعَمْرِو بْنِ الْأَسْوَدِ وَالْجَهْدَامِ بْنِ مَعْدٍ يُكَرِّبُ وَأَبَى أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ الْأَمِيرَ إِذَا ابْتَغَى الرِّبَّةَ فِي النَّاسِ أَفْسَدَهُمْ.

رواه ابوداؤد، باب في التجسس، رقم: ٤٨٨٩

ဟဇရသ် ဂျုပိုင်ရ်ပင်နီနုပိုင်ရ်(ﷺ)၊ ဟဇရသ် ကစီရ်ပင်နီမွတ်ရ်ရဟ်(ﷺ)၊ ဟဇရသ် အမ်ရ်ပင်နီအပ်စ်ဝဒ်(ﷺ) ဟဇရသ် မိက်ဒါမ်ပင်နီမအ်ဒီကရိဗ်(ﷺ) နှင့် ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ်(ﷺ) များမှ ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အမိရ်သည် လူအများကြား၌ သံသယအကြောင်းများကို ရှာဖွေနေခဲ့လျှင် လူအများကို ဖျက်ဆီးပစ်ခြင်းသာ ဖြစ်ပေတော့သည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အကြင်အခါ အမိရ်ဖြစ်သူသည် လူအများအား ယုံကြည်စိတ်ချရမည့်အစား ချို့ယွင်းအားနည်းချက်ကိုသာ လိုက်လံရှာဖွေနေလျှင်၊ လူတို့အား အထင်အမြင်လွဲမှားနေလျှင်

ထိုသူသည် လူအများကြား ပြဿနာများနှင့် မငြိမ်မသက်မှုများ ဖန်တီးခြင်း၏ အကြောင်းခံ ဖြစ်သွားပေသည်။ သို့ရှိရာအမိရ်သည် လူအများ၏ ချို့ယွင်းအားနည်းချက်များကို ဖုံးဖိပေးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့အပေါ် ကောင်းသောအမြင်ယူဆချက်များထားရှိသင့်ပေသည်။

(ဗလွေလ်မက်ဟူဒ်)

၁၆၆။ အသားမဲကို အမိရ်ခန့်အပ်လျှင်လည်း

﴿166﴾ عَنْ أُمِّ الْحَضَيْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ أَمَرَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ مُجَدَّعٌ أَسْوَدٌ يَفْؤُكُمْ بِكِتَابِ اللَّهِ فَاسْمَعُوا لَهُ وَأَطِيعُوا.

رواه مسلم، باب وجوب طاعة الامراء.....، رقم: ၄၇၆၂

ဟဇရသ် အွမ္မေဟုစိုင်န့်(ﷺ) သခင်မက ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ အသင်တို့အပေါ်၌ နှာခေါင်း၊ နားရွက်ပျက်၊ အသားမဲကျွန်ကို ပင် အမိရ်ခန့်အပ်ခဲ့မှု ထိုသူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ကျမ်းတော်ဖြင့် ဆိုလိုသည်မှာ အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်အတိုင်းသာ အုပ်ချုပ်စီမံခဲ့လျှင် အသင်တို့ ထိုသူ၏ အမိန့်ကို နားထောင်ကြ၊ နာခံလိုက်ကြလော့။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၆၇။ အမိရ်၏ စကားကိုနားထောင်ကြ

﴿167﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِسْمَعُوا وَأَطِيعُوا، وَإِنْ اسْتَعْمَلَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ حَبَشِيُّ كَانَ رَأْسَهُ زَبِيئَةً.

رواه البخارى، باب السمع والطاعة للامام.....، رقم: ၇၁၄၂

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလစ်က်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အမိရ်၏စကားကို နားထောင်ကြ၊ နာခံကျင့်သုံးကြလော့။ အကယ်၍ အသင်တို့အပေါ်၌ ဟမ်ရီ(လူမဲ)ကျွန်ပင် အမိရ်ဖြစ်ပါစေ၊ ထိုသူ၏ဦးခေါင်းသည် ပမာဆိုသော် (သေးငယ်ရာ၌ စပျစ်ခြောက်သီးကဲ့သို့ပင် ဖြစ်နေပါစေ။) (ဗုခါရီ)

၁၆၈။ တာဝန်နှင့် ပတ်သက်၍ စစ်ကြာမေးမြန်း

﴿168﴾ عَنْ وَائِلِ بْنِ الْحَضَرَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِسْمَعُوا وَأَطِيعُوا، فَإِنَّمَا عَلَيْهِمْ مَا حَمَلُوا وَعَلَيْكُمْ مَا حَمَلْتُمْ.

رواه مسلم، باب فى طاعة الامراء وان منعوا الحقوق، رقم: ၄၇၈၃

ဟဇရသ် ဝါအီလ်ဟဇ်ရမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်

ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့ အမိရ်၏စကားကို နားထောင်ကြ၊ နာခံကျင့်သုံးကြလော့။ အကြောင်းမှာ ၎င်းအမိရ်၏ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ပတ်သက်၍ ထိုသူအား မေးမြန်းစစ်ကြောက်မှု လိမ့်မည်။ (ဥပမာ တရားမျှတမှန်ကန်မှု) ၎င်းနောက် အသင်တို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ပတ်သက်၍ အသင်တို့ကိုသာ စစ်ဆေးမေးမြန်းတော်မူပေလိမ့်မည်။ (ဥပမာ အမိရ်၏အမိန့်ကို နာခံမှု) သို့ရှိရာ လူတိုင်းလူတိုင်းသည် မိမိတို့၏ကိုယ်စီထမ်းဆောင်ရမည့် ဝတ္တရားများကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်ကြရန် ကြိုးစားသင့်ပေသည်။ အခြားသူများက ၎င်းတို့၏တာဝန်ဝတ္တရားများကို ကျေပွန်သည်ဖြစ်စေ၊ မကျေပွန်သည်ဖြစ်စေ။

(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၆၉။ ‘ဟပ်က်’ အမှန်တရားကို မြဲမြံစွာဆုပ်ကိုင်ထားကြ

﴿169﴾ عَنِ الْعِزِّ بْنِ سَارِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: اُعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَأَطِيعُوا مَنْ وَالَاهُ اللَّهُ أَمْرُكُمْ وَلَا تَنَازَعُوا الْأَمْرَ أَهْلُهُ وَلَوْ كَانَ عَبْدًا أَسْوَدَ، وَعَلَيْكُمْ بِمَا تَعْرِفُونَ مِنْ سُنَّةِ نَبِيِّكُمْ وَالْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمُهْدِيِّينَ، وَعَصُوا عَلَى نَوَاجِدِكُمْ بِالْحَقِّ. رواه الحاكم وقال: هذا اسناد صحيح على شرطهما جميعا ولا اعرف له علة ووافقه الذهبي ٩٦/١

ဟရေသ် အိရ်ဗာဇ်ဗင်နီစာရေယဟ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ် ﴿ﷻ﴾ ၏ အိဗာဒသ်ပြုမှုများကို လိုက်နာဆောက်တည်ကြ။ ထိုအရှင်နှင့် တုဖက်ယှဉ်တွဲ၍ အခြားမည်သည့်အရာများကိုမျှ မကိုးကွယ်ကြနှင့်။ ၎င်းအကြင်သူအား အရှင်မြတ်က အသင်တို့၏ အရေးကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ တာဝန်ခံအဖြစ် ခန့်အပ်ထားလျှင် ထိုသူ၏အမိန့်ကို နာခံကြ။ ထို့နောက် အမိရ်၏ဦးဆောင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ပြဿနာ အရှုပ်အထွေးများကို မဖန်တီးကြနှင့်။ ထိုအမိရ်သည် အသားမဲကျွန်တစ်ယောက်ပင်ဖြစ်နေပါစေ။ ထို့နောက်အသင်တို့ မိမိတို့၏နဗီတမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ ၏ စွန္နသ်တော်နှင့် ဟိဒါယသ်လမ်းမှန်တရားပေါ်တွင် ရှိနေကြသော ခလီဖာ(ကိုယ်စားလှယ်တော်)ကြီးလေးပါး၏ လမ်းစဉ်အတိုင်း အနွံအတာခံလိုက်နာခြင်းကို အလွန်အရေးကြီးသည့်အရာအဖြစ် ဆုပ်ထားကြလော့။ ၎င်းနောက် ဟပ်က် အမှန်တရားကို နောက်ဆုံးအချိန်အထိ မြဲမြံစွာဆုပ်ကိုင်ထားကြ။

(ဟာကင်မ်)

၁၇၀။ အရှင်မြတ် မှန်သက်သောအမှု

﴿170﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ اللَّهَ يَرْضَى لَكُمْ ثَلَاثًا وَيَسْخَطُ لَكُمْ ثَلَاثًا، يَرْضَى لَكُمْ أَنْ تَعْبُدُوهُ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَأَنْ تَعْتَصُمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفْرُقُوا وَأَنْ تَصَاحَرُوا مَنْ وَلَّاهُ اللَّهُ أَمْرُكُمْ وَيَسْخَطُ لَكُمْ قِيلٌ وَقَالَ وَإِصَاعَةُ الْمَالِ وَكَثْرَةُ السُّؤَالِ.

رواه احمد ٢/٣٦٧

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်သည် အသင်တို့ထံမှ အချက်(၃)ခုကို နှစ်သက်တော်မူပြီး အချက် (၃)ချက်ကိုမူ နှစ်သက်တော်မမူချေ။ အရှင်မြတ်က အသင်တို့အဖို့ နှစ်သက်တော်မူသော အချက် မှာ အသင်တို့သည် အရှင်မြတ်အား ကိုးကွယ်ကြ။ အရှင်မြတ်နှင့် တုဖက်နှိုင်းယှဉ်တွဲ၍ အခြားအရာများအား ကိုးကွယ်ခြင်းမပြုကြနှင့်။ အသင်တို့အားလုံး စုစည်း၍ အရှင်မြတ်ကြီးကို မြဲမြံစွာဆုပ်ကိုင်ထားကြ။ (တစ်ဦးစီတစ်ဖွဲ့စီအဖြစ်) မကွဲပြားကြနှင့်။ ထို့နောက် အရှင်မြတ်က တစ်စုံတစ်ယောက်အား အသင်တို့အပေါ်ဝယ် တာဝန်ခံအဖြစ် သတ်မှတ်ပေးခဲ့လျှင် ထိုသူအပေါ် အသင်တို့စေတနာသန့်ရှင်းမှု၊ ကတိသစ္စာစောင့်ထိန်းမှု၊ ကောင်းကျိုးကိုလိုလားစိတ်များဖြင့် ဆက်ဆံကြ။ ၎င်းအပြင် အသင်တို့အပေါ် အရှင်မြတ်မနှစ်သက်သောအချက်များမှာ အသင်တို့၏ အလဟဿအကျိုးမဲ့ အချည်းနှီးဖြစ်သော ငြင်းခုံရန်ပွားမှုများ၊ ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ဖြုန်းတီးပစ်ခြင်း များနှင့် အလွန်အမင်း မေးမြန်းမှုတို့ဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၇၁။ အရှင်မြတ်အပေါ် အနွံအတာခံသူ

﴿171﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ أَطَاعَنِي فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ عَصَى اللَّهَ، وَمَنْ أَطَاعَ الْإِمَامَ فَقَدْ أَطَاعَنِي، وَمَنْ عَصَى الْإِمَامَ فَقَدْ عَصَانِي.

رواه ابن ماجه، باب طاعة الامام، رقم: ٢٨٥٩

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ငါကိုယ်တော်မြတ်အပေါ် အနွံအတာခံလျှင် ထိုသူသည် အရှင်မြတ်အပေါ် အနွံအတာခံသူဖြစ်ပေသည်။ အကြင်သူသည် ငါကိုယ်တော်မြတ်အပေါ် မနာခံ ဆန့်ကျင်မှုပြုလျှင် ထိုသူသည် အရှင်မြတ်ကို မနာခံသူဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်မ် အမိန့်၏ အမိန့်နာခံမှုပြုခဲ့လျှင် ထိုသူသည် ငါကိုယ်တော်၏ အမိန့်နာခံသူဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်မ်တို့၏ အမိန့်ခေါင်းဆောင်အပေါ်ဝယ် အမိန့်ဖီဆန်မှုပြုခဲ့လျှင် ထိုသူသည် ငါကိုယ်တော်၏ အမိန့်ကို ဖီဆန်သူဖြစ်ပေသည်။

(အိမ်နေမာဂျဟ်)

၁၇၂။ အမှောင်ခေတ်တွင် သေသူပမာ

﴿172﴾ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ رَأَى مِنْ أَمِيرِهِ شَيْئًا يَكْرَهُهُ فَلْيُضَيِّرْ، فَإِنَّهُ مَنْ فَارَقَ الْجَمَاعَةَ شَبْرًا فَمَاتَ، فَمِيتَةٌ جَاهِلِيَّةٌ.

رواه مسلم، باب وجوب ملازمة جماعة المسلمين.....رقم: ၄၇၉၀

ဟဇရသ် အိမ်နေအဗ္ဗာစ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့အထဲမှ အကြင်သူသည် မိမိတို့၏အမိန့်၌ မိမိမနှစ်သက်သော အချက်တစ်စုံတစ်ရာကို တွေ့လျှင် ၎င်းသူ(ဆွေဗရ်)သည်းခံသင့်ပေသည်။ အကြောင်းမှာ အကြင်သူသည် မွတ်စ်လင်မဂျမာအသ်၊ ဆိုလိုသည်မှာ အစုအဝေးမှ တစ်ထွာခန့်မျှ ဝေးကွာသွားခဲ့ပြီး နောက် (သောင်ဗဟ်အမှားဝန်ခံမှုမပြုဘဲနှင့်) ဤအဖြစ်မျိုး၌ သေဆုံးခဲ့ပါလျှင် ထိုသူသည် အမှောင်ခေတ်၌ သေသူပမာဖြစ်သည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အမှောင်ခေတ်၌ သေသူပမာဟူသည် အမှောင်ခေတ်၌ လူတို့သည် လွတ်လပ်စွာနေထိုင်ကြသည်။ မိမိတို့၏ခေါင်းဆောင်များ၏အမိန့်များကို နာခံကျင့်သုံးမှုမရှိကြသည်သာမက မိမိတို့အား ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နေသောသူတို့၏ စကားကိုပင် နာခံခြင်းမရှိကြချေ။ (နဝဝီ)

၁၇၃။ အရှင်မြတ်၏ အမိန့်ဖိဆန်မှု၌ အိဗ္ဗာအသ်မလုပ်ကြနှင့်

﴿173﴾ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا طَاعَةَ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ، إِنَّمَا

الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرُوفِ. (وهو بعض الحديث) رواه ابوداؤد، باب في الطاعة، رقم: ၂၆၂၀

ဟဇရသ် အလီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်များကို ဖီဆန်ငြင်းပယ်မှုဖြစ်စေသော ကိစ္စများတွင် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏(အိဗ္ဗာအသ်) စကားကိုမျှ မနာခံကြနှင့်။ အမိန့်တော်နာခံမှုဟူသည် ကောင်းသော လုပ်ငန်းကိစ္စများ ဆောင်ရွက်ရန်သာဖြစ်ပေသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၁၇၄။ အမိဂ်၏ အမိန့်နာခံရန် မွတ်စ်လင်မ်တိုင်း ဝါဂျီဝ်

﴿174﴾ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ حَقٌّ

عَلَى الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ فِيمَا أَحَبَّ أَوْ كَرِهَ إِلَّا أَنْ يُؤْمَرَ بِمَعْصِيَةٍ فَإِنْ أُمِرَ بِمَعْصِيَةٍ فَلَا سَمْعَ

رواه احمد ၂/ ၁၄၂

عَلَيْهِ وَلَا طَاعَةَ.

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အူမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)

အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အမိန့်၏စကားကို အိသွာအသ် နားထောင်ကြရန်နှင့် နာခံကျင့်သုံးကြရန် မွတ်စ်လင်မ်တိုင်းအပေါ် ဝါဂျိမ်တာဝန်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းအမိန့်တော်များနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိတို့နာခံရန် နှစ်သက်သည်ဖြစ်စေ၊ မနှစ်သက်သည်ဖြစ်စေ နာခံရမည်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် အကြင်အမိန့်များသည် အရှင်မြတ်၏အမိန့်များနှင့် ဖီလာဆန့်ကျင်ဖြစ်နေလျှင်မူ (ဤအဖြစ်၌) နာခံခြင်းမပိုင်။ ထို့ကြောင့် အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ရာအပြစ်ရှိနာဟ် ကျူးလွန်ရန် အမိန့်ပေးလျှင်မူ ထိုအမိန့်တော်ကို နာခံရန် တာဝန်မရှိချေ။

(မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၇၅။ အိမာမ်အဖြစ် တာဝန်ယူသူဟူ၍

﴿175﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا سَافَرْتُمْ فَلْيُرْمِكُمْ أَقْرَأُكُمْ، وَإِنْ كَانَ أَضْعَرُّكُمْ، وَإِذَا أَمَكُمُ فَهُوَ أَمِيرُكُمْ.

رواه البزار واسناده حسن، مجمع الزوائد ٢٠٦/٢

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့် ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့ ခရီးထွက်ကြသောအခါ၌ အသင်တို့၏ ဦးစီးခေါင်းဆောင်သည် ကုန်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို များစွာ အလွတ်ကျက်မှတ်တတ်ကျွမ်းသူ (၎င်းအပြင် မတ်စ်အလဟ်ဥပဒေ များကိုလည်း များစွာတတ်ကျွမ်းနားလည်သူ)ဖြစ်သင့်ပေသည်။ အကယ်၍ ထိုသူသည် အသင်တို့ အထဲ၌ အသက်အရွယ်အငယ်ဆုံးသောသူဖြစ်ပါစေ။ ၎င်းနောက် အသင်တို့စုပေါင်း၍ နမာဇ် ဝတ်ပြုသောအခါ၌ အိမာမ်ရှေ့ဆောင်အဖြစ် တာဝန်ယူသူသည် အသင်တို့၏အမိန့်လည်း ဖြစ်ပေသည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အခြားသော ဆင့်ဆိုချက်တစ်ရပ်ဖြင့် ဤအချက်ကိုလည်း သိရပေသည်။ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) သည် တစ်ခါတစ်ရံ သီးသန့်အရည်အချင်းတစ်ခုခုကြောင့်လည်း တစ်ဦး တစ်ယောက်ကို အမိန့်အဖြစ် ခန့်အပ်တတ်ပေသည်။ ဤသို့သောအခါမျိုးတွင် ထိုသူ၏ ခရီးဖော်များ၌ ထိုသူထက်သာပိုမွန်မြတ်သောသူများလည်း ပါဝင်နေတတ်ပေသည်။ ဤအချက် နှင့် ပတ်သက်၍ ဟဒီးစ် အမှတ်(၁၁၆)၏ ရှင်းလင်းချက်တွင်လည်း ဖော်ပြပြီး ဖြစ်ပေသည်။

၁၇၆။ တံခါးပေါက် (၈)ပေါက်

﴿176﴾ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: مَنْ عَبْدَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَا يُشْرِكْ بِهِ شَيْئًا فَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَسَمِعَ وَأَطَاعَ فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يُدْخِلُهُ مِنْ آيِ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ شَاءَ وَلَهَا ثَمَانِيَةُ أَبْوَابٍ وَمَنْ عَبْدَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَا يُشْرِكْ بِهِ شَيْئًا وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَسَمِعَ وَعَصَى فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى مِنْ أَمْرِهِ بِالْخِيَارِ إِنْ شَاءَ رَجِمَهُ وَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُ. رواه احمد والطبرانی ورجال احمد ثقات، مجمع الزوائد ٣٨٩/٥

ဟဇရသ် အုဗာဒဟ်ဗင်န်ဆွာမိသ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ် ﴿﴾ ၏ အိဗာဒသ်ပြုရာ ထိုအရှင်နှင့် တုဖက်ယှဉ်တွဲ၍ အခြားမည်သည့်အရာကိုမျှ လက်မခံခဲ့ချေ။ နမာဇ်ကို အပြည့်အဝ ဆောက်တည်ခဲ့သည်။ ဧကောင်းဒါနကြေးကိုလည်း ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် အမိရ်၏ စကားကို နားထောင်၍ နာခံကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ထိုသူအား အလ္လာဟ် ﴿﴾ သည် ဂျန္နုသ်၏ တံခါးများအနက်မှ မိမိနှစ်သက်သည့် တံခါးပေါက်မှ ဝင်ရန်ခွင့်ပြုမည်။ ဂျန္နုသ်တွင် တံခါးပေါက် (၈)ပေါက်ရှိ၏။ အကြင်သူသည် အရှင်မြတ်၏ ဤကဲ့သို့အိဗာဒသ်ပြု၏။ ဤသို့ပြုရာတွင် အခြားမည်သည့်အရာကိုမျှ ဖက်စပ်ယှဉ်တွဲ ကိုးကွယ်မှုမပြုခဲ့ချေ။ ထို့နောက် နမာဇ်ကို အပြည့်အဝဆောက်တည်ခဲ့သည်။ ဧကောင်းဒါနကြေးကိုလည်း ထမ်းဆောင်ခဲ့၏။ ထို့နောက် အမိရ်၏ စကားများကို နားထောင်၏။ (သို့ရာတွင်) နာခံကျင့်သုံးမှုတော့မရှိပေ။ သို့ရှိရာ ထိုသူ၏ အခြေအနေသည် အရှင်မြတ်၏ လက်တော်၌ရှိ၏။ အရှင်မြတ်ဆန္ဒရှိတော်မူလျှင် ထိုသူအပေါ် သနားကြင်နာတော်မူမည်။ အလ္လာဟ် ﴿﴾ ဆန္ဒရှိတော်မူပါလျှင် အဇာပ် အပြစ်ဒဏ်ခတ်တော်မူမည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၇၇။ ဂျီဟာဒ်မှ ဆုံးရှုံးပျက်ဆီးသူအဖြစ် ပြန်ဟုရသူ

﴿177﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: الْغُرُؤُ غُرُؤَانِ فَأَمَّا مَنْ ابْتِغَى وَجْهَ اللَّهِ، وَأَطَاعَ الْإِمَامَ، وَأَتَقَى الْكَرِيمَةَ، وَيَأْسَرَ الشَّرِيكَ، وَاجْتَنَبَ الْفُسَادَ، فَإِنْ نَوَمَ وَنَهِيَ أَجْرَ كُلِّهِ، وَأَمَّا مَنْ غَرَا فُخْرًا وَرِيَاءً وَسُمْعَةً وَعَصَى الْإِمَامَ، وَأَفْسَدَ فِي الْأَرْضِ، فَإِنَّهُ لَمْ يَرْجَعْ بِالْكَفَّابِ. رواه ابوداؤد، باب فيمن يغزو ويلتمس الدنيا، رقم: ٢٥١٥

ဟဇရသ် မုအာဇ်ဗင်န်ဂျဗလ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဂျီဟာဒ်ထွက်ခြင်းနှစ်မျိုးရှိသည်။ ဂျီဟာဒ်ဆင်နွှဲရန်အတွက် ထွက်လာသော အခါတွင် အလ္လာဟ် ﴿﴾ ကျေနပ်နှစ်သက်စေရန်အတွက်သာ ရည်စူးချက်ထားလျှင်၊ အမိရ်၏

အမိန့်ကိုနာခံလျှင်၊ မိမိ၏အကောင်းဆုံးသော ဥစ္စာပစ္စည်းများကို သုံးစွဲလျှင်၊ မိမိ၏အဖော် မိတ်ဆွေများနှင့် ကောင်းမွန်ကြင်နာစွာဖြင့် ဆက်ဆံလျှင်၊ ထို့နောက် (အမျိုးမျိုးသော) ပြဿနာ အနှောင့်အယှက်ပေးခြင်းများမဖြစ်ရအောင်လည်း ရှောင်ရှားလျှင်၊ ဤသို့သောသူများ၏ အိပ် နေခြင်းနှင့် နီးကြားနေခြင်းများသည် ဆဝါမ်အပေါ် ဆဝါမ်ထပ်နေခြင်းသာဖြစ်သည်။ ထို့နောက် အကြင်သူသည် ဂျီဟာဒ်ဆင်နွှဲရန်အတွက် ထွက်လာရာ၌ ဂုဏ်မောက်မော်ကြားရန်လည်းကောင်း၊ ပြစားရန်လည်းကောင်း၊ လူအများကြား၌ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားရန်အတွက်လည်းကောင်း ထွက်၏။ ပြီးနောက် အမိန့်၏အမိန့်ကိုလည်း မနာခံသည့်အပြင် ပြဿနာများ၊ အနှောင့်အယှက် ခလုပ် ကန်သင်းများစွာ ဖန်တီးခဲ့လျှင် ထိုသူသည် ဂျီဟာဒ်မှ ပျက်ဆီးဆုံးရှုံးသူအဖြစ်နှင့် ပြန်လာရပေမည်။

(အဗူဒါဝူဒ်)

၁၇၈။ မည်သည့်ဆဝါမ်မျှ မရရှိ

﴿178﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! رَجُلٌ يُرِيدُ الْجِهَادَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَهُوَ يَتَتَبَعُ عَرَضًا مِنْ عَرَضِ الدُّنْيَا؟ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: لَا أَجْرَ لَهُ، فَاعْظَمَ ذَلِكَ النَّاسُ وَقَالُوا لِلرَّجُلِ: غَدِ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَلَعَلَّكَ لَمْ تَفْهَمْهُ، فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ! رَجُلٌ يُرِيدُ الْجِهَادَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَهُوَ يَتَتَبَعُ عَرَضًا مِنْ عَرَضِ الدُّنْيَا؟ قَالَ: لَا أَجْرَ لَهُ. فَقَالُوا لِلرَّجُلِ: غَدِ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ لَهُ الثَّالِثَةُ، فَقَالَ لَهُ: لَا أَجْرَ لَهُ.

رواه ابو داود، باب فيمن يغدو ويلتمس الدنيا، رقم: ၂၀၁၆

ဟဇရတ် အဗူဟရိုင်ရန်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ဦးသောသူက ယာရုလလွှာဟ် ﴿﴾ လူတစ်ယောက်သည် အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်သို့ ဂျီဟာဒ်စစ်ပွဲဆင်နွှဲရန်အတွက် ထွက် လာခဲ့ရာတွင် နီယသ်ဆန္ဒပြုသည်မှာ ဒွန္နယာ၏ပစ္စည်းဥစ္စာတစ်စုံတစ်ရာရရှိရန်အတွက်ဖြစ်သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ က ထိုသူအဖို့ မည်သည့်အကျိုးဆဝါမ်မှ ရရှိမည်မဟုတ်ဟု မိန့်တော် မူသည်။ လူအများက ဤစကားကို အလွန်အရေးကြီးသော စကားအဖြစ်မှတ်ယူ၍ ထိုသူအား အသင်တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ ထံ နောက်ထပ်တစ်ကြိမ်ထပ်၍ တင်ပြပါဦး။ အသင်၏ စကားကို တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ နားမရှင်း၍သာ ဤသို့မိန့်ဆိုခြင်းဖြစ်မည်ထင်ပါသည်။ ထိုသူက ဒုတိယ အကြိမ် ထပ်မံ၍ ယာရုလလွှာဟ် ﴿﴾ လူတစ်ဦးသည် အရှင်မြတ်၏ လမ်းတော်သို့ ဂျီဟာဒ် စစ်ပွဲဆင်နွှဲရန်အတွက် ထွက်လာရာတွင် နီယသ်ဆန္ဒပြုသည်မှာ ဒွန္နယာ၏ပစ္စည်းဥစ္စာ တစ်စုံတစ်ရာရရှိရန်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ က ထိုသူအဖို့ မည်သည့်အကျိုးဆဝါမ်မှ ရရှိမည်မဟုတ်ဟု မိန့်တော်မူသည်။ ထိုအခါ လူများက အသင် မိမိ၏မေးခွန်းကို ထပ်၍မေးမြန်းပါဦးဟု ပြောကြသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ထိုသူကလည်း တတိယ

အကြိမ်မြောက် ထပ်မံ၍မေးမြန်းရာ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ဤတတိယအကြိမ်တွင်လည်း အထက်ပါအတိုင်း ထိုသူအဖို့ မည်သည့်အကျိုးဆပ်ခံမှ ရရှိမည်မဟုတ်ဟု မိန့်တော်မူသည်။
(အဗူဒါူဒ်)

၁၇၉။ ရှိုင်သွာန်ဘက်မှ

﴿179﴾ عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ الْخُسَيْنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: وَكَانَ النَّاسُ إِذَا نَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَنْزِلًا تَفَرَّقُوا فِي الشَّعَابِ وَالْأَوْدِيَةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ تَفَرُّقَكُمْ فِي هَذِهِ الشَّعَابِ وَالْأَوْدِيَةِ إِنَّمَا ذَلِكَ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَلَمْ يَنْزِلْ بَعْدَ ذَلِكَ مَنْزِلًا إِلَّا انْضَمَّ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ حَتَّى يُقَالَ: لَوْ بَسَطَ عَلَيْهِمْ نُزُوبَ لَعْنَتِهِمْ.

رواه ابوداؤد، باب ما يؤمر من انضمام العسكر وسعته، رقم: ٢٦٢٨

ဟဇရတ် အဗူစအ်လဗဟ်ဒုရရှိ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ခရီးထွက်သည့်အခါ၌ တစ်နေနေရာတွင် ခေတ္တရပ်နားရန်အတွက် စခန်းချသည့်အခါ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ)များသည် တောများတွင်လည်းကောင်း၊ ကွင်းပြင်များတွင်လည်းကောင်း ဖြန့်ကျဲ၍ ရပ်နားကြသည်။ ထို့ကြောင့် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အသင်တို့သည် ဤကဲ့သို့သော တောများ၊ ကွင်းပြင်များ၌ ဖြန့်ကျဲနေကြခြင်းများသည် ရှိုင်သွာန်ဘက်မှဖြစ်ပေသည်။ (၎င်းက အသင်တို့ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး စိတ်ဝမ်းကွဲပြားကြစေရန် လိုလားနေပေသည်)ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူပြီးနောက်ပိုင်း တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် မည်သည့်နေရာ၌ ရပ်နားစခန်း ချသည်ဖြစ်စေ ဆွဟာဗဟ်(ﷺ) များအားလုံး တစ်စုတစ်ဝေးတည်း ရပ်နားကြပေတော့သည်။ အဘယ်မျှတိုင် စုဝေး၍ ထိုင်ကြသည်ဟူမူ ၎င်းတို့ကို (တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးနီးကပ်လွန်းသဖြင့်) ဤသို့ပင် ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။ အကယ်၍ ၎င်းတို့အားလုံးအပေါ်သို့ အဝတ်စတစ်ခုဖြင့် ဖုံးအုပ်လိုက်မည်ဆိုပါက ထိုအဝတ်စသည် ၎င်းတို့အားလုံးအပေါ်သို့ ဖုံးအုပ်သွားပေလိမ့်မည်။
(အဗူဒါူဒ်)

၁၈၀။ နေ့၏အစပိုင်းတွင် ဗရ်ကသ်ချီးမြှင့်ပါ

﴿180﴾ عَنْ صَخْرِ الْأَعْمَدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: اللَّهُمَّ بَارِكْ لِأُمِّي فِي بُكُورِهَا وَكَانَ إِذَا بَعَثَ سَرِيَّةً أَوْ جَيْشًا بَعَثَهَا مِنْ أَوَّلِ النَّهَارِ، وَكَانَ صَخْرٌ رَجُلًا تَاجِرًا، وَكَانَ يَبْعَثُ تِجَارَتَهُ مِنْ أَوَّلِ النَّهَارِ، فَأَثَرَى وَكَثُرَ مَالُهُ.

رواه ابوداؤد، باب في الابتكار في السفر، رقم: ٢٦٠٦

ဟဇရတ် ဆွမ်ရ်ဂါမေဒီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဒိုအာ တောင်းတော်မူသည်။ အို အလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုး၏ အွမ္မသ်သားများအတွက် နေ့၏အစပိုင်း တွင် ဗရ်ကသ်ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါ။

တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ကြီးမားသောအဖွဲ့များ သို့မဟုတ် သေးငယ်သော အဖွဲ့များကို စေလွှတ်သောအခါတွင် နေ့၏အစပိုင်းတွင် စေလွှတ်လေ့ရှိသည်။ ဟဇရတ် ဆွဒ်ရ် (ﷺ) သည် ကုန်သည်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ သခင်သည် မိမိ၏ကုန်ပစ္စည်းများကို နေ့၏အစပိုင်း တွင်ပင် ရောင်းချရန်အတွက် အလုပ်သမားများဖြင့် ပို့ပေးလေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့်ထိုသူသည် ကြွယ်ဝချမ်းသာလာပေသည်။ ၎င်း၏ဥစ္စာပစ္စည်းများသည်လည်း တိုးပွားလာပေသည်။

(အဗူဒါဝူဒ်)

ရှင်လင်းချက်။ ။ ဤဟဒီးဆ်တော်၌ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) တောင်းဆိုခဲ့သော ဒိုအာ၏ဆိုလိုချက်မှာ ငါ့ကိုယ်တော်၏ အွမ္မသ်သားများသည် နေ့၏အစပိုင်းတွင် ခရီးသွားလျှင် သို့မဟုတ် ဒွန္နယာအရေးကိစ္စ သို့မဟုတ် ဒီန်အရေးကိစ္စ တစ်စုံတစ်ရာပြုလုပ်ဆောင်ရွက်လျှင် ၎င်းလုပ်ငန်းကိစ္စတွင် ဗရ်ကသ်ဖြစ်ပါစေဟူ၏။

၁၈၁။ ဂျီဟာဒ်တွင် ပါဝင်ဆင်နွှဲပါ

181 ﴿عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ لَا تَكُنْ مِنَ الْجَوْنِ الْخَزَاعِيِّ: يَا أَكْثَمُ! اغْزَمَعَ غَيْرِ قَوْمِكَ يَخْسُنْ خُلُقُكَ، وَتَكْرُمُ عَلَى رُفَقَائِكَ، يَا أَكْثَمُ! خَيْرُ الرُّفَقَاءِ أَرْبَعَةٌ، وَخَيْرُ السَّرَايَا أَرْبَعُمَائَةٍ، وَخَيْرُ الْجُيُوشِ أَرْبَعَةُ آلَافٍ وَلَنْ يُغْلَبَ إِنَّا عَشَرَ أَلْفًا مِنْ قَلْبَةٍ. رواه ابن ماجه، باب السرايا، رقم: 2827

ဟဇရတ် အနတ်စ်ဗင်န် မာလစ်က(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဟဇရတ် အပ်က်စမ်ဗင်န်ဂျောင်နီဇုဇာအီ(ﷺ) အား ဤသို့အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ အပ်က်စမ် မိမိ မျိုးနွယ်ဝင်များနှင့် သာမက အခြားမျိုးနွယ်ဝင်များနှင့်လည်း အတူရောနှော၍ ဂျီဟာဒ်တွင် ပါဝင်ဆင်နွှဲပါလေ။ ဤသို့ဖြင့် အသင်၏ ကိုယ်ကျင့်တရားများ တိုးတက်ကောင်းမွန်ပေလိမ့်မည်။ ထို့နောက် ဤကိုယ်ကျင့်တရားများကြောင့်ပင် အသင်သည် မိတ်ဆွေများ၏ အကြားအလယ် တွင် အိမ်ထောင်ရှင်ဖြစ်လာပေလိမ့်မည်။ အပ်က်စမ်(ခရီးထွက်ရာတွင်) အကောင်းဆုံးမှာ အဖော်မိတ်ဆွေ (အနည်းဆုံး) ၄-ဦးဖြစ်သည်။ အကောင်းဆုံးသော အဖွဲ့ငယ်သည် လူ(၄၀၀)ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့ငယ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းနောက် အကောင်းဆုံးသော အဖွဲ့ကြီးသည် လူ(၄၀၀၀)ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့ဖြစ်သည်။ လူဦးရေ(၁၂၀၀၀) ပါဝင်သော အဖွဲ့မှာမူ မိမိတို့၏ လူအင်အားနည်းပါးမှုကို အကြောင်းခံပြီး မည်သည့်အခါတွင်မျှ ဆုံးရှုံးမှုနှင့် ရင်ဆိုင်ရလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ (သို့သော်လည်း အခြားအကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် အရှုံးနှင့်ရင်ဆိုင်ခဲ့ရလျှင်မူ တစ်ခြားဖြစ်ပေသည်။ ဥပမာ အရှင်မြတ်၏အမိန့်တော်ကို ဖီဆန်မိခဲ့ခြင်း စသည်တို့ဖြစ်သည်။)

(မွတ်စ်လင်မ်)

၁၈၂။ ပိုလျံနေသော ဥစ္စာပစ္စည်းအတွက်

﴿182﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ فِي سَفَرٍ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ عَلَى رَاحِلَةٍ لَهُ، قَالَ: فَجَعَلَ يَضْرِبُ بَصْرَهُ يَمِينًا وَشِمَالًا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ كَانَ فَضْلُ ظَهْرِ فَلْيَعُدْ بِهِ عَلَى مَنْ لَا ظَهْرَ لَهُ، وَمَنْ كَانَ لَهُ فَضْلٌ مِنْ زَادٍ فَلْيَعُدْ بِهِ عَلَى مَنْ لَا زَادَ لَهُ، قَالَ: فَذَكَرَ مِنْ أَصْنَافِ الْمَالِ مَا ذَكَرَ، حَتَّى رَأَيْنَاهُ لَا حَقَّ إِلَّا خِدْمًا فِي فَضْلٍ.

رواه مسلم، باب استحباب الموساة بفضول المال، رقم: ٤٥١٧

ဟဇရသ် အဗူစအိဒ်ခွဒ်ရီ(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) နှင့်အတူ ခရီးတစ်ခု၌ အတူလိုက်ပါခဲ့သည်။ ရုတ်တရက် လူတစ်ဦးသည် အစီးအနင်းဖြင့် ဝင်ရောက်လာပြီး (မိမိ၏လိုအပ်ချက်ကို တင်ပြလျှောက်ထားရန်အတွက်) ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဦးစွာလှည့်ကြည့်လိုက်သည်။ (သို့ဖြင့် အကြောင်းခံတစ်ခုခုဖြင့် မိမိဆန္ဒကို ဖြည့်ဆည်းရန်အတွက်ဖြစ်ပေသည်။) ဤအပေါ် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူထံ (မိမိလိုအပ်ချက်ထက်)သာပို၍ အစီးအနင်းများရှိနေပါက ထိုအစီးအနင်းမရှိသူအား ပေးလိုက်ကြလော့။ ထိုနောက် အကြင်သူထံ၌ (မိမိလိုအပ်သည်)ထက် သာပို၍ အစားအသောက်များရှိနေကြပါက ထိုအစားအသောက်မပါရှိသောသူအား ပေးလိုက်ကြလော့။ ရာဝီဆင့်ပြန်သူက ဆိုသည်။ ဤကဲ့သို့ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) က အမျိုးမျိုးသော ဥစ္စာပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ မိန့်ဆိုတော်မူသည်ဖြစ်ရာ (ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ သတိပေးမှုကြောင့်) ကျွန်ုပ်တို့အထဲ၌ မည်သူပင်ဖြစ်စေ၊ မိမိ၏ပိုလျံနေသော ဥစ္စာပစ္စည်းများအတွက် အခွင့်အရေးမရှိတော့ပြီလော့ဟူ၍ စိတ်၌ခံစားမိကြပေသည်။ သို့ရာတွင် ပိုလျံနေသော ပစ္စည်းများ၏ အစစ်အမှန်အခွင့်အရေးရှိသူမှာ ထိုဥစ္စာပစ္စည်းများ မရှိသူများသာဖြစ်ပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၁၈၃။ ဥစ္စာပစ္စည်းမရှိသူများ

﴿183﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا حَدَّثَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ إِذَا أُنْ يَغْزَوْ قَالَ: يَا مَعْشَرَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ! إِنْ مِنْكُمْ قَوْمٌ مَالٍ لَهُمْ مَالٌ وَلَا عَشِيرَةٌ فَلْيَضْمُوا أَحَدَكُمْ إِلَيْهِ الرَّجُلَيْنِ أَوِ الثَّلَاثَةِ.

(الحديث) - رواه ابو داؤد، باب الرجل يتحمل بمال غيره يعزوه، رقم: ٢٥٣٤

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်ဗင်န်အပ်ဒွလ္လာဟ်(رضي الله عنهما) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဂဗ်ဝါတစ်ခုသို့ ရောက်တော်မူ၍ ဤသို့အမိန့်ရှိသည်။ မဟာဂျိရ်နှင့် အန်ဆွာရ်တို့၏ ဂျမာအသ်၊ အသင်တို့၏ညီနောင် မိတ်ဆွေများထဲတွင် အချို့ဤသို့ရှိကြသည်။ ၎င်းတို့ထံတွင်

ဥစ္စာပစ္စည်းများမရှိ၊ ၎င်းတို့ထံတွင် ဆွေမျိုးသားချင်းများလည်းမရှိကြချေ။ သို့ရှိရာ အသင်တို့ အထဲမှ လူတိုင်းသည် ဤသို့သောနှစ်ဦး သို့မဟုတ် သုံးဦးကို မိမိနှင့်အတူ ခေါ်ဆောင်သွား ကြလော့။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၁၈၄။ နမာန် နှစ်ရကအသ်ဖတ်ပြီးမှ ခရီးထွက်ဟော့

﴿184﴾ عَنِ الْمُطْعِمِ بْنِ الْمِقْدَامِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا خَلَّفَ عَبْدٌ عَلَى أَهْلِهِ الْفَضْلَ مِنْ رَكَعَتَيْنِ يَرَكَعُهُمَا عِنْدَهُمَا حِينَ يُرِيدُ سَفَرًا.

رواه ابن شعبة حديث ضعيف، الجامع الصغير ٤/٤٩٥، ورد عليه

صاحب الاتحاف وملخص كلامه ان الحديث ليس بضعيف، اتحاف السادة ٣/٤٦٥

ဟဇရတ် မွသ်အင်မ်ဗင်နီမိက်ဒါမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် ခရီးထွက်သောအခါ အကောင်းဆုံးသော အုပ်ထိန်းသူ ထံ၌ မိမိ၏မိသားစုကို အပ်နှံပြီးမှထွက်ကြလော့။ ၎င်းအုပ်ထိန်းသူသည် နမာန်နှစ်ရကအသ်ဖတ် ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းနှစ်ရကအသ်ကို ဖတ်ပြီးမှ ထွက်ကြလော့။ (ဂျာမေဆွဂီရ်)

၁၈၅။ လူအများနှင့် ချီသောစွာ ဆက်ဆံကြ

﴿185﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: يَسْرُوا وَلَا تُعَبِّرُوا، وَلَا تَبْسُرُوا وَلَا تَفْرُوا. رواه البخارى، باب ما كان النبي ﷺ يخولهم بالموعظة..... رقم: ٦٩

ဟဇရတ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော် မူသည်။ လူတို့အား လွယ်ကူမှုကို ဖန်တီးပေးလော့။ ခက်ခဲမှုဖြစ်အောင် မပြုလုပ်လေနှင့်။ ဝမ်းသာပျော်ရွှင်ဖွယ် စကားကိုဆိုပါ။ မုန်းတီးမှုမဖြစ်စေနှင့်။ (ဗုခါရီ)

ဆိုလိုသည်မှာ လူအများအား ကောင်းမှုလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ကျင့်သုံးခြင်းအားဖြင့် ရရှိမည်ဖြစ်သော အကျိုးဆုဝါဒ်ကို ၎င်းတို့ဝမ်းသာပျော်ရွှင်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ပြောဆိုတင်ပြကြပါ။ ၎င်းတို့အား ၎င်းတို့ကျူးလွန်ခဲ့သော ပြစ်မှုဂိုဏ်းများအတွက် အရှင်မြတ်၏ ကြီးမားလှသော ရဟ်မသ်တော်မှ မက်ကင်းသွားပြီး ဒီနီသာသနာတော်မှ ဝေးကွာသွားစေသည်အထိ မခြိမ်းခြောက် လေနှင့်။

၁၈၆။ ဂျီဟာဒ်မှ ပြန်လာခြင်းသည်

﴿186﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ هُوَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: قُلَّةٌ كَعَزْوَةٍ.

رواه ابوداؤد، باب فى فضل القمل فى الغزو، رقم: ٢٤٨٧

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဂျီဟာဒ်မှ ပြန်လာခြင်းသည် ဂျီဟာဒ်သို့ ထွက်သွားခြင်းကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။ ။ အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်တွင် ဂျီဟာဒ်ဆင်နွှဲသည့်အခါ ရရှိမည့် အကျိုးဆက်သ် ကဲ့သို့ပင် ၎င်းဂျီဟာဒ်မှပြန်လာပြီးနောက် မိမိအိမ်တွင် နေထိုင်စဉ်အခါ၌လည်း ဤကဲ့သို့ အကျိုးဆက်သ်များ ရရှိနေမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် နီယသ်ဆန္ဒကို ဤသို့ပြုရမည်။ ၎င်းမှာ မိမိသည် အကြင်လိုအပ်ချက်တစ်စုံတစ်ရာကြောင့်သာ ဤသို့ပြန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အကယ်၍သာ ၎င်းလိုအပ်ချက် ပြည့်ဝသွားပေရာ သို့မဟုတ် အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်သို့ ထွက်ကြရန် ထပ်မံမိတ်ခေါ်ခံရလျှင်ဖြစ်စေ၊ ချက်ချင်းမဆိုင်းမတွပင် အရှင်မြတ်၏လမ်းတော်သို့ထွက်မည်ဟု ဖြစ်ပေသည်။ (မဇ္ဈာဟ်ရ်ဟ်ဂ်)

၁၈၇။ ဟဂျ်နှင့် အွမ္မရုဟ်မှ ပြန်လာသောအခါ

﴿187﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا قَفَلَ مِنْ غَزْوٍ أَوْ حَجٍّ أَوْ غُمْرَةٍ يَكْبِرُ عَلَى كُلِّ شَرْفٍ مِنَ الْأَرْضِ ثَلَاثَ تَكْبِيرَاتٍ وَيَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيَتُونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ سَاجِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ.

رواه أبو داود، باب في التكبير على كل شرف في المسير، رقم: ၃၇၇၀

ဟဇရသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဂျီဟာဒ်သို့မဟုတ် ဟဂျ်နှင့် အွမ္မရုဟ်တို့မှ ပြန်လာသောအခါ မြင့်စွင်သော နေရာတိုင်းတွင် သုံးကြိမ်သုံးခါ သင်္ကန်းတော်ဆိုတော်မူသည်။ ပြီးနောက် အောက်ပါဒီအာကို ရွတ်ဆိုတော်မူသည်။

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيَتُونَ
تَائِبُونَ عَابِدُونَ سَاجِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ

အရှင်မြတ်မှလွဲ၍ အခြားမည်သည်မျှ ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ အရှင်မြတ်သည် တစ်ပါးတည်း တည်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်နှင့် တုဖက်နှိုင်းယှဉ်ရန် အခြားမည်သူမျှမရှိ။ လွှမ်းမိုးအုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်းသည် ထိုအရှင်မြတ်အဖို့သာဖြစ်တော်မူသည်။ ထိုအရှင်မြတ်သည်သာ လျှင် ချီးကျူးခြင်းအပေါင်းကို ခံထိုက်တော်မူသည်။ ထိုအရှင်သာလျှင် အရာရာတိုင်းအပေါ်၌ နိုင်နင်းစိုးပိုင်တော်မူသောအရှင် ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးသည် ပြန်လာသူဖြစ်ပါသည်။ သောင်ဗဟ်ပြုသူ အိဗာဒသ်ပြုသူ၊ ထို့ပြင်စဂျ်ဒဟ်ဦးချသူ အရှင်မြတ်၏ချီးမွမ်းမှုပြုသူဖြစ်ပေ သည်။ အရှင်မြတ်သည် မိမိပေးထားသော ကတိတော်ကို မှန်ကန်စေခဲ့ပါသည်။ ၎င်းနောက် မိမိ၏ကျေးကျွန်ပန္နက်အား ကူညီစောင့်မခဲ့ပါသည်။ ၎င်းနောက် ငဲ့အရှင်မြတ် တစ်ပါးတည်းကသာ ရန်သူများကို ချေမှုန်းပျက်စီးစေခဲ့ပါ သည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၁၈၈။ ဒဏ်သ်ပေးခြင်း

﴿188﴾ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَعَاهُ إِلَى الْإِسْلَامِ، وَقَالَ لَهُ: يَا عَمْرُو بْنُ مُرَّةَ: أَنَا النَّبِيُّ الْمُرْسَلُ إِلَى الْعِبَادِ كُلِّهِ أَذْعُوهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ وَأَمْرُهُمْ بِحَقِّ الدِّمَاءِ، وَصِلَةِ الْأَرْحَامِ، وَعِبَادَةِ اللَّهِ، وَرَفْضِ الْأَضْنَامِ، وَحَجِّ الْبَيْتِ وَصِيَامِ شَهْرِ رَمَضَانَ، شَهْرٍ مِنْ اثْنَيْ عَشَرَ شَهْرًا، فَمَنْ أَجَابَ فَلَهُ الْجَنَّةُ، وَمَنْ غَضَى فَلَهُ النَّارُ فَا مَنِ بِاللَّهِ يَاعْمُرُو يَوْمَئِذٍ اللَّهُ مِنْ هَؤُلَاءِ جَهَنَّمَ، قُلْتُ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ، وَأَنْتَ بِكُلِّ مَا جِئْتَ بِهِ بِحَلَالٍ وَحَرَامٍ، وَإِنْ أَرَعَمَ ذَلِكَ كَثِيرًا مِنَ الْأَقْوَامِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: مَرْحَبًا بِكَ يَا عَمْرُو بْنُ مُرَّةَ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ بِبَنِي أَنْتَ وَأُمِّي، إِيغْنِي إِلَى قَوْمِي لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يَمُنَّ بَنِي عَلَيْهِمْ كَمَا مَنْ بِكَ عَلَى فَبَغْنِي إِلَيْهِمْ فَقَالَ: عَلَيْكَ بِالرِّفْقِ وَالْقَوْلِ السَّدِيدِ، وَلَا تَكُنْ قَطًّا وَلَا مُتَكَبِّرًا وَلَا حَسُودًا، فَاتَيْتُ قَوْمِي فَقُلْتُ: يَا بَنِي رِفَاعَةَ، يَا مَعْشَرَ جُهَيْنَةَ، إِنِّي رَسُولُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ إِلَيْكُمْ، أَذْعُوكُمْ إِلَى الْجَنَّةِ وَأَحْذَرُكُمْ النَّارَ، وَأَمْرُكُمْ بِحَقِّ الدِّمَاءِ، وَصِلَةِ الْأَرْحَامِ، وَعِبَادَةِ اللَّهِ، وَرَفْضِ الْأَضْنَامِ، وَحَجِّ الْبَيْتِ، وَصِيَامِ شَهْرِ رَمَضَانَ، شَهْرٍ مِنْ اثْنَيْ عَشَرَ شَهْرًا، فَمَنْ أَجَابَ فَلَهُ الْجَنَّةُ، وَمَنْ غَضَى فَلَهُ النَّارُ، يَا مَعْشَرَ جُهَيْنَةَ، إِنَّ اللَّهَ -عَزَّ وَجَلَّ- جَعَلَكُمْ خِيَارَ مَنْ أَنْتُمْ مِنْهُ، وَبَغَضَ إِلَيْكُمْ فِي جَاهِلِيَّتِكُمْ مَا حَبَّبَ إِلَى غَيْرِكُمْ، مِنْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَجْمَعُونَ بَيْنَ الْأَخْتَيْنِ، وَيَخْلِفُ الرَّجُلُ مِنْهُمْ عَلَى امْرَأَةِ أَبِيهِ، وَالْمَغْرَاقَةُ فِي الشَّهْرِ الْحَرَامِ، فَاجِئُوا هَذَا النَّبِيَّ الْمُرْسَلَ مِنْ بَنِي لُؤَيٍّ بْنِ غَالِبٍ، تَسْأَلُوا شَرَفَ الدُّنْيَا وَكِرَامَةَ الْآخِرَةِ، وَسَارِعُوا فِي ذَلِكَ يَكُنْ لَكُمْ فَضِيلَةٌ عِنْدَ اللَّهِ، فَأَجَابُوهُ إِلَّا رَجُلًا وَاحِدًا. رواه الطبرانی مختصراً من مجمع الزوائد ٤٤١/٨

ဟဇရသ် အမ်ရ်ပင်န့်မွရ်ရဟ်ဂျဟနီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အစ္စလာမ်သာသနာဘက်သို့ ဖိတ်ခေါ်မှုပြုခဲ့သည်။ ထို့နောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အမ်ရ်ပင်န့်မွရ်ရဟ် ငါကိုယ်တော်သည် အရှင်မြတ်က ဗန္ဓဟ်ကျေးကျွန်များအားလုံးအတွက် နဗီတမန်တော်အဖြစ် စေလွှတ်ခြင်းခံရသည်။ ငါကိုယ်တော်သည် ၎င်းတို့အားလုံးကို အစ္စလာမ် သာသနာဘက်သို့ ဖိတ်ခေါ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ငါကိုယ်တော်သည် ၎င်းတို့အား သွေးကိုစောင့် ထိန်းကြကုန်။ (သူတစ်ပါးအား မတရားသဖြင့် မသတ်ဖြတ်ကြရန်) လည်းကောင်း၊ ဆွေမျိုး သားချင်းများနှင့် အဆက်အသွယ်ပြုကြရန်လည်းကောင်း၊ တစ်ပါးတည်းသော အရှင်မြတ်အား ကိုးကွယ်ကြရန်လည်းကောင်း၊ ဘုတ်များကို ကိုးကွယ်ခြင်းကို စွန့်လွှတ်ကြရန်လည်းကောင်း၊ အရှင်မြတ်၏အိမ်တော်သို့ ဟဂ်ျပြုကြရန်လည်းကောင်း၊ (၁၂)လထဲမှ တစ်လဖြစ်သော ရမ်ဇာန်

လမြတ်တွင် ရိုဇော်စောင့်ကြရန်လည်းကောင်း မိန့်ပါသည်။ ဤအချက်များကို နာခံကျင့်သုံးလျှင် ဂျန္ဓသ်ရရှိပေလိမ့်မည်။ ဤအမိန့်တော်များကို မနာခံငြင်းပယ်ခဲ့ပါမူ ထိုသူသည် ဂျဟန္ဓမ်သို့ လားရပေလိမ့်မည်။ အို အမ်ရ်၊ အလ္လာဟ်(ﷻ) အပေါ် အီမာန်ယူလော့။ အသင်သည် ဂျဟန္ဓမ်၏ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ဒုက္ခများမှ လွတ်ကင်းရပေလိမ့်မည်။

ဟဇရသ် အမ်ရ်(ﷺ) က လျှောက်ထားသည်မှာ ကျွန်တော်မျိုး သက်သေခံပါ၏။ အလ္လာဟ်(ﷻ) မှလွဲ၍ အခြားမည်သည့်အရာမျှ ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ ကိုယ်တော်မြတ် (ﷻ) သည် မချကေန် အလ္လာဟ်(ﷻ) စေလွှတ်တော်မူသော ရုစုလ်တမန်တော်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင်ကိုယ်တော်ယူဆောင်လာသော ဟလာလ်(ပိုင်သောအရာ) နှင့် ဟရာမ်(မပိုင်သောအရာ) များကို လက်ခံယုံကြည်ပါသည်။ ထိုသို့ လက်ခံရာတွင် မျိုးနွယ်အတော်များများကပင် မလိုလား မနှစ်သက်ကြသည်ဖြစ်ပါစေ။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်တော်မူ၍ အို အမ်ရ်၊ အသင့်အဖို့၊ ဝမ်းမြောက်ရွှင်လန်းပါစေဟု မိန့်တော်မူသည်။

ပြီးနောက် ဟဇရသ် အမ်ရ်(ﷺ) က လျှောက်ထားသည်မှာ ယာရုစုလ်လ္လာဟ်(ﷻ) ကျွန်တော်မျိုး၏ မိခင်နှင့် ဖခင်နှစ်ပါးအား ကိုယ်တော်မြတ်အပေါ် စွန့်လှူပါ၏။ ကျွန်တော်မျိုး အား ကျွန်တော်မျိုး၏ မျိုးနွယ်များထံသို့ သွားခွင့်ပြုတော်မူပါ။ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် ၎င်းတို့အား လည်း ကျွန်တော်မျိုးအား အကြောင်းခံ၍ ချီးမြှင့်မြှောက်စားတော်မူပါလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့် ပါသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား အကြောင်းခံ၍ ကျွန်တော်မျိုးအား ချီးမြှင့်မြှောက်စား တော်မူသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က သွားခွင့်ပြုတော်မူသည်။ ပြီးနောက် မှာကြား တော်မူသည်မှာ ၎င်းတို့နှင့် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ နူးညံ့စွာ ပြောဆိုတင်ပြရန်လည်းကောင်း၊ မှန်ကန် တိကျ၍ ရိုးသားစွာ တင်ပြပြောဆိုရန်လည်းကောင်း၊ ကြမ်းတမ်းစွာ၊ ရိုင်းစိုင်းစွာမပြောမိရန် လည်းကောင်း၊ မာန်မာနထောင်လွှားရန် မနာလိုဝန်တိုစိတ် မမွေးရန်တို့ကိုလည်းကောင်း မှာကြားလိုက်သည်။ ကျွန်ုပ်သည် မိမိမျိုးနွယ်ဝင်များထံသို့ ရောက်သောအခါ၌ ပြောပြသည် မှာ အို ဗနီရေဖာအဟ် ဂျဟိုင်နဟ်အနွယ်ဝင်တို့၊ ကျွန်ုပ်သည် အသင်တို့ထံသို့ အလ္လာဟ်(ﷻ) ၏ ရုစုလ်ဘက်မှ သံတမန်အဖြစ် လာရောက်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်သည် အသင်တို့အား ဂျန္ဓသ် ဘက်သို့ ဖိတ်ခေါ်အပ်ပါသည်။ ထို့နောက် အသင်တို့အား ဂျဟန္ဓမ်မီးဘေးမှ သတိပေးရန် လာရောက်ပါသည်။ ထို့အပြင် ကျွန်ုပ်သည် အသင်တို့အား အမိန့်ပေးလိုသည်မှာ အသင်တို့ သွေးနှင့်ပတ်သက်၍ စောင့်စည်းထိန်းသိမ်းကြပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ မည်သူ့ကိုမျှ မတရားသဖြင့် သတ်ဖြတ်ခြင်းမပြုကြလေနှင့်။ ဆွေမျိုးဆက်ကြပါ။ တစ်ပါးတည်းသော အရှင်မြတ်ကို ကိုးကွယ်ကြပါ။ ဘုသ်များကို စွန့်လွှတ်ကြပါ။ ကအ်ဗဟ်ကျောင်းတော်သို့သွား၍ ဟဂ်ျ ပြုလုပ်ကြပါ။ (၁၂)လထဲမှ တစ်လဖြစ်သော ရမ်ဇာန်လမြတ်တွင် ရိုဇော်စောင့်ထိန်းကြပါ။ အကြင်သူသည်

အထက်ပါအမိန့်များကို နာခံကျင့်သုံးခဲ့ပါမူ ထိုသူသည် ဂျန္နသ်သို့ လားရမည် ဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် အထက်ပါအမိန့်တော်များကို မနာခံငြင်းပယ်ခဲ့ပါမူ ထိုသူသည် ဂျဟန္နမ်သို့ လားရမည်ဖြစ်သည်။ ဂျဟိုင်နဟ်နွယ်ဝင်တို့၊ အရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အား အရပ်မျိုးနွယ်ဝင် များတွင် အကောင်းဆုံးမျိုးနွယ်ဝင်များအဖြစ် ချီးမြှင့်ထားသည်။ ထို့ပြင် မကောင်းသော၊ ယုတ်ညံ့သိမ်ဖျင်းသောစကားများသည် အရပ်၏အခြားမျိုးနွယ်ဝင်များထံတွင် နားဝင်ချို့ စေခဲ့သော်လည်း အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အသင်တို့အား ထိုအမိုက်ခေတ်က အသင်တို့စိတ်နှလုံး သား၌ ထိုစကားမျိုးကို စက်ဆုပ်ရွံ့ရှာဖွယ်စကားများအဖြစ် ခံစားစေခဲ့ပေသည်။ ဥပမာ အခြား သော မျိုးနွယ်များထံတွင် ညီအစ်မနှစ်ယောက်စလုံးနှင့် တစ်ချိန်တည်းတစ်ပြိုင်တည်း လက်ထပ် ပေါင်းသင်းမှုများ ရှိခဲ့ကြသည်သာမက မိမိဖခင်၏ ဇနီးနှင့်လည်း လက်ထပ်ပေါင်းသင်းမှုမျိုး ရှိခဲ့ကြပေသည်။ မွန်မြတ်သည့်လများတွင် စစ်တိုက်ကြသည်။ (၎င်းအသင်တို့သည် ဤမှားယွင်း သော စက်ဆုပ်ရွံ့ရှာဖွယ် အရာအမှုများကို အမှောင်ခေတ်တွင်လည်း အသင်တို့ရှောင်ကြဉ် ခဲ့ကြပေသည်။) သို့ရှိရာ အရှင်မြတ်ဘက်တော်မှ စေလွှတ်သော ရုဏ်တမန်တော်၏စကားကို နာခံကြပါ။ အကြင်သူသည် ဗနီလုဝိုယ်ဗင်နံ ဂါလိမ်၏ မျိုးနွယ်နှင့်ပတ်သက် ဆက်စပ်နေသူ ဖြစ်ပေသည်။ အသင်တို့ ဤဒွန္နယာလောက၌လည်း မွန်မြတ်မှုနှင့် နောင်အာခီရသ်၌လည်း အိဇ်ဇေသ်ကြီးမြင့်မှုတို့ကို ရရှိပေလိမ့်မည်။ အသင်တို့ ၎င်း(တမန်တော်)၏စကားကို အလျင် အမြန်လက်ခံကြလော့။ အသင်တို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်၌ (အစ္စလာမ်သာသနာကို စ၍ လက်သင့်ခံကြသူများ၏) အကျိုးအမြတ်ကို ရရှိခံစားနေရပေမည်။ ၎င်း၏ဒအ်ဝသ်ပေး ဖိတ်ခေါ်မှုကြောင့် တစ်ယောက်မှလွဲ၍ ကျန်မျိုးနွယ်ဝင်အားလုံးသည် အစ္စလာမ်သာသနာကို လက်ခံလိုက် ကြလေသည်။ (တွဗ်ရာနီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ မွန်မြတ်သောလများဟူသည် လေးလရှိပေသည်။ ထိုလများတွင် အာရဗ်လူမျိုး များသည် စစ်မက်ပြိုင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ခြင်းများ၊ မပြုခဲ့ကြချေ။ ထိုလများမှာ မုဟရရမ်၊ ရဂျဗ်၊ ဇူလ်ကအ်ဒဟ်နှင့် ဇိလ်ဟဂျ်လများဖြစ်ကြပေသည်။ (သတ်စ်စီရ်အိဗ်နေကစီရ်)

၁၈၉။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)၏ စပေ့တော်

﴿189﴾ عَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ لَا يَفْدُمُ مِنْ سَفَرٍ إِلَّا نَهَارًا فِي الضُّحَى، فَإِذَا قَدِمَ، بَدَأَ بِالْمَسْجِدِ، فَصَلَّى فِيهِ رَكَعَتَيْنِ، ثُمَّ جَلَسَ فِيهِ.

رواه مسلم، باب استحباب ركعتين في المسجد.....، رقم: ၁၆၀၉

ဟရေသ် ကအဗ်ဗင်နံမာလစ်က်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ဓလေ့တော်သည် နေ့ပိုင်းကျားရှ်နမာဇ်အချိန်တွင် ခရီးမှ ပြန်လာလေ့ရှိပေသည်။ ထို့နောက် ပထမဦးဆုံး ဗလီသို့ဝင်၍ နမာဇ်နှစ်ရကအသ် ဖတ်တော်မူသည်။ ပြီးနောက် ဗလီ၌ ယိုင်တော်မူသည်။

၁၉၀။ ခရီးမှအပြန် ဗလီတွင် နမာဇ်နှစ်ရကအသ်

﴿190﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ: فَلَمَّا آتَيْنَا الْمَدِينَةَ قَالَ (لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ): أَنْتِ الْمَسْجِدَ فَصَلِّي رُكْعَتَيْنِ.

رواه البخارى باب الهيئة المقبوضة وغير المقبوضة..... رقم: ၂၆၀၄

ဟဇရသ် ဂျာဗရ်ဗင်္ဂအဗဒ္ဒလ္လာဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် (ခရီးမှ အပြန်) မဒီနာမြို့သို့ ဆိုက်ရောက်သောအခါတွင် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က (ကျွန်ုပ်အား) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဗလီသို့သွားပါ။ ပြီးနောက် နမာဇ်နှစ်ရကအသ်ဝတ်ပြုပါ။ (ဗုဒ္ဓါရုံ)

၁၉၁။ အရှုပ်ရှည်လည်း အမိန့်

﴿191﴾ عَنْ شِهَابِ بْنِ عَبْدِ رَحْمَةِ اللَّهِ أَنَّهُ سَمِعَ بَعْضَ وَلَدِ عَبْدِ الْقَيْسِ وَهُمْ يَقُولُونَ: قَدِمْنَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَأَشْتَدَّ فَرْحُهُمْ بِنَا، فَلَمَّا انْتَهَيْنَا إِلَى الْقَوْمِ أَوْسَعُوا لَنَا فَقَعَدْنَا، فَرَحَّبَ بِنَا النَّبِيُّ ﷺ وَدَعَا لَنَا، ثُمَّ نَظَرَ إِلَيْنَا، فَقَالَ: مَنْ سَيَدُكُمْ وَرَعِيْمُكُمْ؟ فَأَشْرَنَّا بِأَجْمَعِنَا إِلَى الْمُنْذِرِ بْنِ عَائِدٍ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: أَهَذَا الْأَشْجُ؟ فَكَانَ أَوَّلَ يَوْمٍ وَضِعَ عَلَيْهِ هَذَا الْأَسْمَ بِضَرْبَةِ لَوْحِهِ بِحَافِرِ حِمَارٍ، قُلْنَا: نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ! فَتَحَلَّفَ بَعْدَ الْقَوْمِ، فَعَقَلَ رَوَاجِلَهُمْ وَضَمَّ مَتَاعَهُمْ، ثُمَّ أَخْرَجَ غَيْبَتَهُ فَالْقَى عَنْهُ ثِيَابَ الشَّقَرِ وَلَبَسَ مِنْ صَالِحِ ثِيَابِهِ، ثُمَّ أَقْبَلَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَقَدْ بَسَطَ النَّبِيُّ ﷺ رِجْلَهُ وَاتَّكَأَ، فَلَمَّا دَنَا مِنْهُ الْأَشْجُ أَوْدَعَ أَقْصَوْفَ لَهُ، وَقَالُوا: هَهُنَا يَا أَشْجُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاسْتَوَى قَاعِدًا وَدَسَّ رِجْلَهُ: هَهُنَا يَا أَشْجُ فَقَعَدَ عَنْ يَمِينِ النَّبِيِّ ﷺ فَرَحَّبَ بِهِ وَالْأُطْفَهَ، وَسَأَلَهُ عَنْ بِلَادِهِ، فَسَمَّى لَهُ قَرْيَةَ قَرْيَةَ الصَّفَا وَالْمَشْقَرِ وَغَيْرَ ذَلِكَ مِنْ قُرَى هَجَرَ، فَقَالَ: يَا بَنِي وَأُمَيَّةَ يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَنْتَ أَغْلَمَ بِأَسْمَاءِ قُرَانَا مِنَّا، فَقَالَ: إِنِّي قَدْ وَطِئْتُ بِلَادَكُمْ وَفُسِّحَ لِي فِيهَا، قَالَ: ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى الْأَنْصَارِ فَقَالَ: يَا مَعْشَرَ الْأَنْصَارِ! احْكُمُوا إِخْوَانَكُمْ فَإِنَّهُمْ أَشَبُّ هَكُمُ فِي الْإِسْلَامِ، أَشَبُّ شَيْءٍ بِكُمْ أَشْعَارًا، وَأَبْشَارًا، أَسْلَمُوا طَائِعِينَ غَيْرَ مُكْرَهِينَ وَلَا مُتَوَرِّينَ إِذْ أَبِي قَوْمٌ أَنْ يُسَلِّمُوا حَتَّى قُتِلُوا، قَالَ: فَلَمَّا أَنْ أَصْبَحُوا قَالَ: كَيْفَ رَأَيْتُمْ كَرَامَةَ إِخْوَانِكُمْ لَكُمْ وَضِيَاءَ فَتَاهُمْ إِيَّاكُمْ؟ قَالُوا: خَيْرُ إِخْوَانِ، الْأَنْوَا فِرَاسْنَا، وَأَطَابُوا نَطْعَمَنَا، وَبَاتُوا وَأَصْبَحُوا يَعْلَمُونَ أَنَّ كِتَابَ رَبِّنَا بَارَكَ وَتَعَالَى وَسُنة نَبِيِّنَا ﷺ، فَأَعْجَبَتِ النَّبِيَّ ﷺ وَفَرِحَ بِهَا، ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْنَا رَجُلًا رَجُلًا، فَعَرَضَنَا عَلَيْهِ مَا تَعَلَّمْنَا وَغَلَّمْنَا فَمِنَّا مَنْ تَعَلَّمَ مَا تَعَلَّمْنَا، وَأَمَّا الْكِتَابُ وَالسُّورَةُ وَالسُّورَتَيْنِ وَالسُّنَنُ (الحديث) - رواه احمد ٣/ ٣٢

ဟဇရသ် ရှေဟာမ်ပင်န်အဗ္ဗာဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ အမ်ဒေကိုင်စ်မျိုးနွယ် မှ သံတမန်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါးသို့ ဝင်ရောက်ခစားသည်။ ထိုအဖွဲ့ မှ တစ်ဦးသောသူက မိမိတို့၏ခရီးစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ ဤသို့ပြန်လည်တင်ပြသည်ကို ကြားခဲ့ရ သည်။

ကျွန်ုပ်တို့ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံတော်သို့ ရောက်ရှိကြသောအခါ၌ ကျွန်ုပ်တို့ လာရောက်ကြသည့်အတွက်ကြောင့် မွတ်စ်လင်မ်တို့သည် အလွန်အမင်းဝမ်းမြောက်ပျော် ရွှင်ခဲ့ကြပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံ ဝင်ရောက်ခစားကြသောအခါ၌ လူတို့က ကျွန်ုပ်တို့အတွက် မိမိတို့နေရာများမှ အနည်းငယ်စီရွှေ့၍ နေရာလုပ်ပေးကြသည်။ သို့ဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုနေရာတွင် ထိုင်လိုက်ကြသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ကျွန်ုပ်တို့အား ခရီးဦးကြိုဆိုသည်။ ပြီးနောက် ဒိုအာဆုမွန်ပြုပေးခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ကျွန်ုပ်တို့အားကြည့်၍ အသင်တို့ခေါင်းဆောင်မှာ မည်သူနည်းဟု မေးမြန်းတော်မူရာ ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးက မွန်ဇီရ်ပင်န်အာအစ်ဒ်ဘက်သို့ ညွှန်ပြကြသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အဘယ် အရှုပ်ဂျ် ဆိုလိုသည်မှာ ဒဏ်ရာ၊ အမာရွတ်နှင့်လူသည် အသင်တို့၏ ခေါင်းဆောင်လောဟု မေးမြန်းရာ ကျွန်ုပ်တို့က ဟုတ်ပါသည်။ (အရှုပ်ဂျ်ဆိုသည်မှာ မျက်နှာ သို့မဟုတ် ဦးခေါင်းတွင် အမာရွတ် ရှိသောသူကို ခေါ်၏) ၎င်း၏မျက်နှာတွင် မြည်း၏ခွာဖြင့် ကန်ကြောက်ခံရသောကြောင့် ဒဏ်ရာ အမာရွတ်ရှိနေပေသည်။ ပထမဦးဆုံးသောနေ့တွင်ပင် အရှုပ်ဂျ်ဟု အမည်တွင်ခဲ့ပေသည်။ ထိုသူက မိမိမိတ်ဆွေများ၏ အစီးအနင်းများကို တိုင်များတွင် ချည်နှောင်၍ အထုပ်အပိုးဝန်စည် စလယ်များကို နေရာတကျထားပြီးမှ နောက်ဆုံးမှ ဝင်ရောက်လာခဲ့ပေသည်။ ထို့နောက် လမ်းခရီးတွင် ဝတ်ဆင်ခဲ့သော ညစ်ပေနေသော အဝတ်အစားများကို ချွတ်၍ သန့်ရှင်းသပ်ယပ် သော အဝတ်အစားများကို လဲလှယ် ဝတ်ဆင်ပြီးနောက်မှ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါးသို့ ဝင်ရောက်ခစားခဲ့ပေသည်။ (၎င်းအချိန်က) တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် ခြေထောက်ကိုဆင်း၍ နံရံကိုမိုပြီးထိုင်နေတော်မူခဲ့သည်။ ဟဇရသ် အရှုပ်ဂျ်(ﷺ) က တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အနီးသို့ ဝင်ရောက်ခစားသောအခါ လူအများက နေရာဖယ်ပေးပြီး အရှုပ်ဂျ် ဤနေရာတွင် ထိုင်ပါဟု ဆိုကြသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် မိမိခြေထောက်ကို ပြန်ယုတ်ပြီး မတ်မတ်ထိုင်တော်မူ ပြီးနောက် အရှုပ်ဂျ်အနီးသို့လာပါဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ထို့နောက် ၎င်းက တမန်တော်မြတ် (ﷺ) ၏ ညာဘက်၌ ထိုင်လိုက်သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၎င်းအား ခရီးဦးကြိုဆိုသည်။ ပြီးနောက် ကြင်နာစွာဖြင့် ဆက်ဆံသည်။ ၎င်းအား ၎င်းတို့၏နယ်မြေအခြေအနေနှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းစုံစမ်းတော်မူသည်။ ၎င်းနောက် ဟဂျရ်နယ်မှ တစ်ရွာစီတစ်ရွာစီဆွဖာ၊ မုရှုပ်က္ကာရ် စသည်တို့၏ အကြောင်းကိုမေးမြန်းသည်။ ဟဇရသ် အရှုပ်ဂျ်(ﷺ) က လျှောက်ထားသည်။ ယာရုဗူလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်တော်မျိုးသည် မိမိ၏ မိဘနှစ်ပါးကို ကိုယ်တော့အပေါ်စွန့်လှူပါသည်။

ကိုယ်တော်သည် ကျွန်တော်မျိုးတို့ နယ်ရှိ ကျေးရွာအမည်များကို ကျွန်တော်မျိုးတို့ထက်ပင် သာသိကျွမ်းပါပေသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ငါကိုယ်တော်အတွက် အသင်တို့၏နယ်မြေသည် ပွင့်လင်းထင်ရှားခဲ့ရာ ငါကိုယ်တော်သည် ထိုနယ်မြေများ၌ လှည့်လည် သွားလာခဲ့ဖူးပါသည်။ ပြီးနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) သည် အန်ဆွာရီများဘက်သို့ လှည့်တော်မူပြီး အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အို အန်ဆွာရီတို့၊ မိမိတို့၏ညီနောင်များအား ဂုဏ်ပြုလေး စားကြ။ ၎င်းတို့သည် အသင်တို့ကဲ့သို့ပင် မွတ်စ်လင်မီများဖြစ်ကြပါသည်။ ၎င်းတို့၏ အသားအရည် အရောင်အဆင်းများသည် အသင်တို့နှင့်များစွာ တူညီကြပါသည်။ မိမိတို့၏ဆန္ဒအလျောက် အစွလာမိသာသနာတော်ကို ဝမ်းမြောက် ပျော်ရွှင်စွာဖြင့် လက်ခံခဲ့ကြပေသည်။ ၎င်းတို့အပေါ်၌ အင်အားသုံးအနိုင်အထက် ပြုကျင့်ခံ ခဲ့ရသည်မဟုတ်ချေ။ (မွတ်စ်လင်မီတပ်ဖွဲ့များ ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်၍ လွှမ်းမိုးအနိုင်ယူခဲ့သည်)ဟူ၍လည်း မဟုတ်ခဲ့ချေ။ ၎င်းတို့၏ပစ္စည်းများကို သုံးပန်း ပစ္စည်းများအဖြစ် အသိမ်းခံခဲ့သည် သို့မဟုတ် ၎င်းတို့က အစွလာမိသာသနာတော်ကို ငြင်းဆန်ခဲ့ သဖြင့် အသတ်ခံခဲ့ရသည်လည်းမရှိချေ။ (၎င်းကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် အန်ဆွာရီ များထံ၌ တည်းခိုခဲ့သည်။) ပြီးနောက် နံနက်လင်းသောအခါ ကိုယ်တော်မြတ်(ﷺ)က အသင်တို့အား မိမိတို့၏ မိတ်ဆွေညီနောင်များက အဘယ်ကဲ့သို့ ဂုဏ်ပြုဧည့်ခံကြပါသနည်းဟု မေးတော်မူရာ ၎င်းတို့က ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အလွန်ကောင်းမွန်သော မိတ်ဆွေညီနောင်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အား နွေးထွေးသော အိပ်ယာများခင်းပေးကြသည်။ ကောင်းမွန်သော အစားအသောက် များဖြင့် ပြုစုဧည့်ခံကြပြီးနောက် နံနက် ညနေတိုင်းတွင် မိမိတို့၏အရှင်မြတ်၏ ကျမ်းစာတော်များကို လည်းကောင်း၊ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)၏ စွန္နသ်ကျင့်စဉ်တော်များကိုလည်းကောင်း သင်ပြပေးကြ ပါသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ)သည် ဤစကားကိုကြား၍ ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်တော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အထဲမှ တစ်ဦးစီတစ်ဦးစီကို မေးမြန်းတော်မူသည်။ မည်သည်ကို သင်ယူခဲ့ရသည်။ မည်သည့်အရာကို သင်ကြားပေးခြင်းခံခဲ့ရသည်တို့ကို ကျွန်ုပ်တို့က ကိုယ်တော်မြတ်အား ရှင်းပြကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အထဲမှ အချို့သည် အသံသဟိယားသ် အချို့စူရဟ်ဖာသ်ဟဟ်၊ အချို့က စူရဟ်တစ်ပုဒ်၊ အချို့စူရဟ်နှစ်ပုဒ်၊ ၎င်းအချို့က အချို့သော စွန္နသ်တော်များကို သင်ယူခဲ့ကြရသည်။ (မွတ်စ်နဒ်အဟ်မဒ်)

၁၉၂။ အကောင်းဆုံးသောအချိန်

﴿192﴾ عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ أَحْسَنَ مَا دَخَلَ الرَّجُلُ عَلَى

أَهْلِهِ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ أَوَّلَ النَّيْلِ.

رواه أبو داود، باب في الطروق، رقم: 2777.

ဟဇရတ် ဂျာဗိရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိခဲ့တော်မူ ခဲ့သည်။ ခရီးမှ ပြန်လာသော အိမ်ရှင်အမျိုးသားအဖို့ မိမိ မိသားစုများထံရောက်ရှိရန် အကောင်း

ဆုံးသော အချိန်မှာ ညဉ့်အစပိုင်းအချိန်ပင်ဖြစ်လေသည်။ (ဤသည်မှာ မိမိ မိသားစုက မိမိ ပြန်လာနေပြီဖြစ်ကြောင်း ကြိုတင်၍ သတင်းရရှိထားပြီးဖြစ်လျှင် သို့မဟုတ် နီးသော ခရီးအတွက် သာဖြစ်ပေသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၁၉၃။ ညအချိန်အိမ်သို့ မပြန်လေနှင့်

﴿193﴾ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا أَطَالَ

الرَّجُلُ الْغَيْبَةَ، أَنْ يَأْتِيَ أَهْلَهُ طُرُقًا. رواه مسلم، باب كراهة الطروق. ... سورة: ၄၇: ၄

ဟဇရသ် ဂျာဗိရ်ပင်န်အဗ်ဒုလ္လာဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကယ်၍ အကြင်သူသည် မိမိအိမ်မှ ထွက်ခွာသွားခဲ့သည်မှာ အချိန် ကာလကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်လျှင် ဆိုလိုသည်မှာ ခရီးမှာ အချိန်ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်လျှင် ထိုသူသည် (ရုတ်တရက်) ညအချိန်တွင် မိမိအိမ်သို့ မပြန်လေနှင့်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤဟဒီးဆ်တော်အားဖြင့် သိရသည်မှာ ခရီးဝေးသို့ ထွက်ခွာပြီးနောက် ရုတ်တရက် ညအချိန်တွင် မိမိအိမ်သို့ပြန်လာရခြင်းမှာ မသေင့်လျော်ပေ။ ဤအဖြစ်တွင် မိမိ အိမ်သူသည် ခရီးဦးကြိုဆိုသမှုပြုရန်အတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရန် သတိမရသေးချေ။ အကယ် ၍ ဤသို့ခရီးမှပြန်လာနေပြီဖြစ်ကြောင်း ကြိုတင်အသိပေးထားခြင်းဖြစ်လျှင်မူ ညအချိန်၌ အိမ် သို့ ပြန်လာရန် အကြောင်းမဟုတ်တော့ချေ။

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

လာယအ်နိမ္မ ဝေးစွာရှောင်ကြဉ်ခြင်း

ကုရ်အာနိဆ်အာယသ်တော်များ

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ ط إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ
بَيْنَهُمْ ط إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُبِينًا﴾
[نحي اسرائيل: ٥٣]

- (၁) ၎င်းပြင် (အို-နဗီတမန်တော်) ငါအရှင်မြတ်၏ (မုအ်မင်န်)ကျွန်များအား အကောင်းဆုံးသော စကားများကိုသာ ပြောဆိုကြရန် အသင်ပြောကြားပါလေ။ ဧကန်အမှန် ရှိုင်သွာန်သည် ၎င်းတို့၏စပ်ကြားတွင် နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးလေ့ရှိပေသည်။ မလွဲဧကန် ရှိုင်သွာန်သည် လူသားတို့၏အလွန်ထင်ရှားသော ရန်သူပင် ဖြစ်ချေသတည်း။
(ကုရ်အာန် ၁၇:၅၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ﴾
[المؤمنون: ၃၁]

- (၂) ၎င်းပြင် ထိုမုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူတို့သည် အချည်းနှီးအကျိုးမဲ့အမှုကိစ္စတို့မှ ရှောင်ဖယ်သူများလည်းဖြစ်ကြကုန်၏။
(ကုရ်အာန် ၂၃:၃)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿إِذْ تَلَقَوْا نَهْ بِالْإِسْتِسْكَمِ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيَاتًا ۚ وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ۚ وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا ۖ سُبْحَنَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ ۚ يَعِظُكُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾

[النور: ၁၀-၁၇]

မုနာဖက်များသည် တစ်ခါသော် အာအိရှဟ်သခင်မအား မဟုတ်မမှန်စွပ်စွဲကြသည်။ အချို့ရိုးသားသော မွတ်စ်လင်မ်များသည် ထိုစွပ်စွဲချက်ကို ကြားရုံမျှနှင့် ပြောဆိုသမှုပြုလာကြသော် ထိုအခါ ဤအာယသ်တော်ကျရောက်လာသည်။

(၃) အသင်တို့သည် မိမိတို့မသိမြင်သော မကောင်းသတင်းကို မိမိတို့လျှာများဖြင့် လက်ခံ၍ မြွက်ဆိုနေခဲ့ကြကုန်၏။ ထိုမှတစ်ပါး အသင်တို့သည် ယင်းအပြုအမူကို ပေါ့ပေါ့ဆဆဟုထင်မှတ်နေကြကုန်၏။ အမှန်စင်စစ်သော်ကား ယင်းအပြုအမူသည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်ထံတော်၌ အလွန်ကြီးလေးလှသော အပြုအမူပင်ဖြစ်ချေသတည်း။ ၎င်းပြင် အသင်တို့သည် ယင်းမုသားစွပ်စွဲချက်ကို ကြားခဲ့သောအခါ အို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၊ အရှင်မြတ်သည် စင်ကြယ်သန့်ရှင်းတော်မူပါ၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤသည်ကို (မိမိတို့ နှုတ်လျှာဖြင့်) ပြောဆိုကြရန် အလျဉ်းမထိုက်။ ဤသည်ကြီးလှစွာသော သွားပုပ်လေလွင့်မတရားပြောဆိုချက်များဖြစ်ပေသည်ဟု အဘယ်ကြောင့် မပြောဆိုခဲ့ကြသနည်း။ အကယ်၍ အသင်တို့သည် မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူများဖြစ်ကြပါလျှင် အသင်တို့သည် ယင်းကဲ့သို့သော အပြုအမူမျိုးကို နောက်ထပ်၍ မပြုရန် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အား ဆုံးမတော်မူလေသည်။ (ကုရ်အာန် ၂၄:၁၅၊၁၆၊၁၇)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّوْرَ لَا إِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا﴾ [الفرقان: ၇၃]

(၄) ၎င်းပြင် ထိုသူတို့သည် မုသားသက်သေခံကြသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ ထိုမှတစ်ပါး ၎င်းတို့သည် အချည်းအနီးသော အမှုကိစ္စ၏အပါးမှ ဖြတ်သန်း၍ သွားကြလေသော အခါ (မျက်နှာအောက်စိုက်၍) အိန္ဒြေရှိသူများပီပီ အခြားဘက်သို့ လှည့်သွားကြကုန်၏။ (ကုရ်အာန် ၂၅ : ၇၂)

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ﴾

[الحجرات: ၆]

(၅) အို မုအ်မင်န်သက်ဝင်ယုံကြည်သူအပေါင်းတို့ အကယ်၍ အခါလက်အကျင့်အမူ

ဖောက်ပြန်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်သည် အသင်တို့ထံ တစ်စုံတစ်ရာသတင်းကို ယူဆောင် လာခဲ့သည်ရှိသော အသင်တို့သည် မသိဘဲလျက် လူမျိုးတစ်မျိုးကို အန္တရာယ်မပြု မိကြရန် (ယင်းသတင်း) မှန်မမှန်ကို (စူးစမ်း) စစ်ဆေးကြလေကုန်။ (သို့မဟုတ်) အသင်တို့သည် မိမိတို့ပြုမိခဲ့ကြသောကိစ္စကြောင့် ကြေကွဲကြရပေမည်။

(ကုရ်အာန် ၄၉:၆)

[الفصل: ၅၀]

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿وَإِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ﴾

- (၆) ထို့ပြင် ၎င်းတို့မှ အချည်းနှီးသော စကားကို ကြားကြလေသောအခါ ထိုစကားဖျင်းမှ မျက်နှာလွဲဆုတ်ခွာသွားကြသည်။ (ကုရ်အာန် ၂၈ : ၅၅)

[၂၈: ၅]

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ﴾

- (၇) ထိုလူသားသည် (နှုတ်ဖြင့်) မည်သည့်စကားကိုမျှ ဖြွက်ဟသည်ဟူ၍မရှိချေ။ သို့ရာတွင် ချောင်းမြောင်းနေသူတစ်ဦးသည် ၎င်း၏အနီး၌ပင် အသင့်ရှိနေ၏။ (၅၀:၁၈)

ဟဒီးစ်တော်များ

၁။ အကျိုးမရှိသော စကားများကိုစွန့်လွှတ်

﴿ ၁ ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مِنْ حُسْنِ إِسْلَامٍ

الْمَرْءُ تَرَكَهُ مَا لَا يَنْفَعُهُ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب، باب حديث من حسن إسلام المرء.

رقم: ၂၃၁၇

ဟရေသ် အဟူရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ လူသားအဖို့ အစွလာမ်သာသနာ၏ ကောင်းခြင်းများနှင့် ပြည့်စုံခြင်းရရှိရန်မှာ ၎င်းသူသည် အလဟဿ အချည်းနှီးအကျိုးမရှိသော အလုပ်၊ အကျိုးမရှိသော စကားများ ကို စွန့်လွှတ်မှသာဖြစ်သည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ မလိုအပ်သော စကားမှရှောင်ခြင်း၊ အချည်းနှီးအလုပ်မှ ဝေးကွာအောင်နေခြင်းသည် အီမာန်ပြည့်စုံမှု၏ လက္ခဏာနှင့် အစွလာမ်၏လုပ်တင့်တယ်မှု ဖြစ်သည်။

၂။ ဂျန္နုသ်ရရန် ကတိပြု

﴿ 2 ﴾ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ يَضْمَنْ لِي مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَضْمَنْ لَهُ الْجَنَّةَ. رواه البخاري، باب حفظ اللسان، رقم: ٦٤٧٤

ဟဇရသ် စဟလ်ဗင်န်စအဒ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ အကြင်သူသည် ကျွန်ုပ်အား မိမိ၏ မေးရိုးနှစ်ခုကြားမှ အဂီအစိတ်အပိုင်းနှင့် ပေါင်နှစ်ခုကြားမှ အဂီအစိတ်အပိုင်းအား ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ယူလျှင် (ဆိုလိုသည်မှာ မိမိနှုတ်လျှာနှင့် အရှက်အဂီကို လွဲမှားစွာ အသုံးမချရန် ကတိပြုလျှင်) ကျွန်ုပ်သည် ထိုသူအဖို့ ဂျန္နုသ်ရရန် တာဝန်ယူလေသည်။ (ဗုခါရီ)

၃။ နှုတ်လျှာကို ကောင်းစွာထိန်းသိမ်းပါ

﴿ 3 ﴾ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ هِشَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: أَخْبِرْنِي بِأَمْرٍ أَغْنِيَنِي بِهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَمْلِكْ هَذَا وَأَشَارَ إِلَى لِسَانِهِ.

رواه الطبراني باسنادين واحدهما جيد، مجمع الزوائد ٥٢٦/١٠

ဟဇရသ် ဟာရိစ်ဗင်န်ဟိရှားမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ထိုဆွဟာဗီက တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ကျွန်ုပ်ကို စွဲမြဲစွာဆုပ်ကိုင်ထားရန် အစွလာမ်သာသနာ၏အချက်အလက်တစ်ခုခုကို ညွှန်ပြတော်မူပါဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မိမိနှုတ်လျှာကို ညွှန်ပြ၍ အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ ၎င်းကို ကောင်းစွာထိန်းသိမ်းပါ။ (သွဗ်ရာနီ)

၄။ အကောင်းဆုံးသော ကျင့်စဉ်

﴿ 4 ﴾ عَنْ أَبِي جَحْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَيُّ الْأَعْمَالِ أَحَبُّ إِلَيَّ اللَّهُ؟ قَالَ: فَسَكَّرُوا فَلَمْ يُجِبْهُ أَحَدٌ قَالَ: هُوَ حِفْظُ اللِّسَانِ. رواه البيهقي في شعب الإيمان ٢٤٥/٤

ဟဇရသ် အဗူဂျူဟိုင်ဖတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဆွဟာဗဟ်များအား အလ္လာဟ်(ﷻ) ထံတော်ပါးတွင် အမွန်မြတ်ဆုံးသော အမလ်ကျင့်စဉ်သည် အဘယ်အရာပါနည်းဟု မေးမြန်းတော်မူရာ အားလုံးက အဖြေမပေးဘဲ တိတ်ဆိတ်စွာ နေကြသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကောင်းဆုံးသော ကျင့်စဉ်သည် မိမိ၏နှုတ်လျှာကို ထိန်းသိမ်းခြင်းဖြစ်သည်။ (သွဗ်ရာနီ)

၅။ အစ္စလာမ်သာသနာ၏ အနှစ်သာရကို မသိနိုင်

﴿ 5 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا يَبْلُغُ الْعَبْدُ حَقِيقَةَ الْإِيمَانِ حَتَّى يَخْزُنَ مِنْ لِسَانِهِ. رواه الطبرانی في الصغير والأوسط وفيه داود بن هلال ذكره ابن أبي السحاح ولم يذكر فيه ضعف وبقي رجاله رجال الصحيح غير زهير بن عباد وقد وثقه جماعة، مجمع الزوائد ٥٤٣/١

ဟရေသ် အနတ်စ်ဗင်နိမာလစ်က်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်သည် မိမိနှုတ်လျှာကို ကောင်းစွာမထိန်းသိမ်းနိုင်သရွေ့ အစ္စလာမ်သာသနာတော်၏ အနှစ်သာရကို မသိနိုင်(မရနိုင်သေး)ချေ။ (သွပ်ရာနီ)

၆။ လွတ်မြောက်အောင်မြင်ရာလမ်း

﴿ 6 ﴾ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ غَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا النَّجَاةُ؟ قَالَ: أَمْلِكُكَ عَمَلِكَ لِسَانَكَ، وَلَيْسَعُكَ بَيْتُكَ، وَأَبْلِكُ عَلَى خَطِيئَتِكَ. رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن، باب ما جاء في حفظ اللسان رقم: ٢٤٠٦

ဟရေသ် အွတ်က်ဗဟ်ဗင်နိအာမစ်ရ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိသည်မှာ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား မေးလျှောက်တော်မူသည်။ အို တမန်တော် လွတ်မြောက်အောင်မြင်ရာလမ်းသည် မည်သို့နည်း။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ မိမိ၏နှုတ်လျှာကို ထိန်းသိမ်းပါ။ မိမိအိမ်မှ အရေးအကြောင်း ကိစ္စမရှိဘဲ အလဟဿ အပြင်သို့မထွက်လေနှင့်။ မိမိကျူးလွန်မိခဲ့သော အပြစ်ဂိုဏ်ာဟ်များအတွက် ငိုနေပါ။ (သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ မိမိ၏နှုတ်လျှာကို ထိန်းသိမ်းပါဟု ဆိုရာတွင် ၎င်းနှုတ်လျှာကို လွဲမှားစွာ အသုံးမပြုရန်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ နောက်ကွယ်အတင်းပြောခြင်း၊ ကုန်းချောခြင်း၊ အလဟဿ အကျိုးမရှိသော စကားပြောခြင်း၊ မလိုအပ်ဘဲ စကားပြောခြင်း၊ သတိထားဆင်ခြင်မှုမပြုဘဲ စကားအမျိုးမျိုးပြောခြင်း၊ အရှက်အကြောက်ကင်းမဲ့သော စကားများပြောခြင်း၊ ပြဿနာရှာသော စကားများပြောခြင်း၊ လူနှင့်တိရစ္ဆာန်များကို ကျိန်ဆဲခြင်း၊ ဆဲရေးတိုင်းထွာခြင်း၊ အချိန်တိုင်း ကဗျာ၊ လင်္ကာများသီဆိုနေခြင်း၊ သရော်ပျက်ရယ်မှုပြုခြင်း၊ လျှို့ဝှက်သတင်းကို ဖော်ကောင်လုပ်ခြင်း၊ လိမ်ညာကတိပေးခြင်း၊ မုသားကစမ်ကျိန်ဆိုခြင်း၊ စကားနှစ်ခွပြောခြင်း၊ အကြောင်းမဲ့ လူတဖက်သားအား ချီးကျူးခြင်း၊ အကြောင်းမဲ့မေးမြန်းခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

၇။ အစိတ်အပိုင်းနှစ်ခု

﴿ 7 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ وَقَاهُ اللَّهُ شَرَّ مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَشَرُّ مَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء في حفظ اللسان، رقم: ٢٤٠٩

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် အကြင်သူ၏ မေးရိုးနှင့်ပေါင်နှစ်ခုကြားမှ အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းများကို မကောင်းမှုများမှ ထိန်းသိမ်းပေးလျှင် (ဆိုလိုသည်မှာ နှုတ်လျှာနှင့်အရှက်အင်္ဂါ ဖြစ်သည်) ထိုသူသည် ဂျန္နသ်ထဲသို့ ဝင်ရောက်ရစေမည်။ (သစ်ရှ်မေဖီ)

၈။ ကောင်းသော စကားမှလွှဲ၍

﴿ 8 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أُرْصِنِّي، فَقَالَ (فِيمَا أُرْصِنِي بِهِ): وَاخْزَنْ لِسَانَكَ إِلَّا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّكَ بِذَلِكَ تَغْلِبُ الشَّيْطَانَ. (وهو بعض الحديث) رواه أبو يعلى وفي إسناده ليث بن أبي سليم وهو مدلس،

قال المحقق: الحديث حسن مجمع الزوائد ٣٩٢/٤

ဟရေသ် အဗူစအီဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ လူတစ်ဦးသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံပါး ခစား၍ ယာရုလလ္လာဟ်(ﷺ) ကျွန်ုပ်အား ဆုံးမစကားမြွက်ကြားတော်မူပါဟု လျှောက်ထားသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ဆုံးမစကားအချို့ မြွက်ကြားတော်မူသည်။ ၎င်းအထဲမှ တစ်ခုသည် ဤသို့ဖြစ်သည်။ မိမိနှုတ်လျှာကို ကောင်းသောစကားမှ လွဲ၍ အခြားမည်သို့သော စကားမျိုးကိုမှ မပြောမိရန် ထိန်းသိမ်းပါ။ ဤသို့အားဖြင့် အသင်သည် ရှိုင်သွာန်ကို လွှမ်းမိုးနိုင်လိမ့်မည်။ (အဗူယအ်လာ)

၉။ အနူးအညွတ်တောင်းပန်

﴿ 9 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَفَعَهُ قَالَ: إِذَا أَصْبَحَ ابْنُ آدَمَ فَإِنَّ الْأَغْضَاءَ كُلَّهَا تَكْفُرُ اللِّسَانَ فَيَقُولُ: اتَّقِ اللَّهَ فَيُنَا نَحْنُ بِكَ، فَإِنْ اسْتَقَمْتَ اسْتَقَمْنَا، وَإِنْ اغْوَجَجْتَ اغْوَجَجْنَا.

رواه الترمذی، باب ما جاء في حفظ اللسان، رقم: ٢٤٠٧

ဟရေသ် အဗူစအီဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ လူသားသည် နံနက်ခင်းသို့ရောက်လာလျှင် ၎င်း၏အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများအားလုံးက နှုတ်လျှာကို အနူးအညွတ်ရှိကျိုးစွာဖြင့် စကားဆိုသည်။ အသင်သည် ကျွန်ုပ်တို့

နှင့် ပတ်သက်၍ အရှင်မြတ်အားကြောက်ရွံ့ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်ုပ်တို့၏အခြေအနေများသည် အသင်နှင့်ပတ်သက်နေသည်။ အကယ်၍ အသင်သည် ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်နေလျှင် ကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း မှန်ကန်စွာရှိနေလိမ့်မည်။ အကယ်၍ အသင်သည် လွဲမှားချွတ်ချော်သွားလျှင် ကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း အသင်နှင့်အတူ လွဲမှားချွတ်ချော်သွားကြလိမ့်မည်။ (၎င်းနောက် လွဲမှားမှု၏ အစားပေးခြင်းကို ခံကြရလိမ့်မည်။) (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၀။ သပ်ကဝါနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား

﴿ 10 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ أَكْثَرِ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ الْجَنَّةَ، قَالَ: تَقْوَى اللَّهِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ، وَسَمِعْتُ عَنْ أَكْثَرِ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ النَّارَ، قَالَ: الْفُجُورُ وَالْفِرَاجُ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث صحيح غريب، باب ما جاء في حسن الخلق، رقم: ၂၀၀၄

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား မည်သည့်အမလ်ကြောင့် လူအများ ဂျန္နုသ်သို့ဝင်ရောက်ရမည်နည်းဟု မေးလျှောက်ရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်သည်မှာ သပ်ကဝါ (အလ္လာဟ်(ﷻ) အား ကြောက်ရွံ့မှု) နှင့် ကောင်းမွန်သော ကိုယ်ကျင့်တရားတို့ဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ ၎င်းနောက် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား မည်သည့်အမလ်ကြောင့် လူအများဂျဟန္နမ်သို့ လားရမည်နည်းဟု မေးလျှောက်ရာ နှုတ်လျှာနှင့် အရှက်အင်္ဂါတို့၏ မှားယွင်းစွာ သုံးစွဲမှုကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၁။ ဂျန္နုသ်သို့ဝင်ရောက်နိုင်ရန်

﴿ 11 ﴾ عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: جَاءَ أَغْرَابِيُّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! عَلِّمْنِي عَمَلًا يُدْخِلُنِي الْجَنَّةَ فَذَكَرَ الْحَدِيثَ فِي أَمْرِهِ إِثَابَهُ بِالْإِغْتِاقِ وَلَكَ الرُّقْبَةُ وَالْمِنْحَةُ وَغَيْرِ ذَلِكَ ثُمَّ قَالَ: فَإِنْ لَمْ تُطِيقْ ذَلِكَ فَكُفَّ لِسَانَكَ إِلَّا مِنْ خَيْرٍ.

رواه البيهقي في شعب الایمان ۲۳۹/۴

ဟဇရသ် ဗရာအ်ဗင်နီအာဇိမ်(رضي الله عنهما) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျေးတောသားတစ်ဦးသည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ)ထံပါးဝင်ရောက်ခစားပြီး ယာရုလလ္လာဟ်(ﷻ) ကျွန်တော်မျိုး ဂျန္နုသ်သို့ ဝင်ရောက်နိုင်ရန်အတွက် မည်သည့်အမလ်ကို ပြုကျင့်ရမည်ကို ညွှန်ပြတော်မူပါဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အချို့အချို့သော အမလ်များကိုဖြေကြားတော်မူပါသည်။ ယင်းတို့အထဲတွင် ကျေးကျွန်များကို သူကောင်းပြုခြင်း၊ အကြွေးတင်နေသောသူ၏ ကြွေးများ

ကို ဆပ်ပေးခြင်းဖြင့် ၎င်း၏တာဝန်ကို ပေါ့ပါးအောင် ကူညီပေးခြင်း။ မိမိတိရစ္ဆာန်၏ နှိဖြင့် အခြားသူများ အကျိုးခံစားစေရန်ပေးခြင်း၊ ၎င်းပြင် အခြားအလုပ်များကိုလည်း ညွှန်ပြတော်မူပြီး နောက် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်သည် ဤသည်များကို မပြုကျင့်နိုင်ပါက အနည်းဆုံးအားဖြင့် မိမိနှုတ်လျှာကို ကောင်းမွန်သောစကားများမှလွဲ၍ အခြားမည်သည့်စကားမျှ မဆိုမိရန် ထိန်းသိမ်းထားပါ။ (ဗိုင်ဟကီ)

၁၂။ ကောင်းသောစကားသာပြောဆိုပါ

﴿ 12 ﴾ عَنْ أَسْوَدَ بْنِ أَصْرَمَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَوْصِنِي، قَالَ: تَمْلِكُ يَدَكَ، قُلْتُ: فَمَاذَا أَمْلِكُ إِذَا لَمْ أَمْلِكْ يَدِي؟ قَالَ: تَمْلِكُ لِسَانَكَ، قُلْتُ: فَمَاذَا أَمْلِكُ إِذَا لَمْ أَمْلِكْ لِسَانِي؟ قَالَ: لَا تَبْسُطْ يَدَكَ إِلَّا إِلَى خَيْرٍ وَلَا تَقُلْ بِلِسَانِكَ إِلَّا مَعْرُوفًا.

رواه الطبرانی و استاذ حسن، مجمع الزوائد ٣٨/١٠

ဟဇရသ် အတိတ်ဝင်ဗင်န်အဆွဲရမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ သခင်သည် တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ထံပါး ဝင်ရောက်ခစားပြီး ကျွန်ုပ်အား ဆုံးမစကားမြွက်ကြားပါဟု လျှောက်ထားရာ အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ မိမိလက်များကို ထိန်းသိမ်းပါ။ (ဆိုလိုသည်မှာ လက်ဖြင့် အခြားသူတစ်ပါးအား ဒုက္ခမဖြစ်စေနှင့်) ကျွန်ုပ်က လျှောက်ထားသည်။ မိမိလက်ကိုပင် မထိန်းနိုင်လျှင် အခြားမည်သည့်အရာကို ထိန်းနိုင်ဦးမည်နည်း။ လက်ကိုတော့ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ပါသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မိမိနှုတ်လျှာကို ကောင်းစွာထိန်းသိမ်းပါ။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က မိမိနှုတ်လျှာကို ကောင်းစွာမထိန်းနိုင်ပါက အခြားမည်သည့်အရာကို ထိန်းနိုင်ဦးမည်နည်း။ (သဘောက မိမိနှုတ်လျှာကို ထိန်းထားနိုင်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားသည်) ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မိမိလက်များကို ကောင်းသောလုပ်ငန်းများ၌သာ အသုံးပြုပါ။ မိမိနှုတ်လျှာဖြင့် ကောင်းသော စကားများကိုသာပြောပါ။ (သွင်ရာနီ)

၁၃။ နှုတ်လျှာ၏ အကြမ်းလျှာကြမ်းမှု

﴿ 13 ﴾ عَنْ أَسْلَمَ رَحِمَهُ اللَّهُ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِطَّلَعَ عَلَى أَبِي بَكْرٍ وَهُوَ يَمُدُّ لِسَانَهُ قَالَ: مَا تَصْنَعُ يَا خَلِيفَةَ رَسُولِ اللَّهِ؟ قَالَ: إِنَّ هَذَا الَّذِي أَوْرَدَنِي الْمَوَارِدَ، إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَيْسَ شَيْءٌ مِنَ الْجَسَدِ إِلَّا يَشْكُو ذَرْبَ اللِّسَانِ عَلَى حِدَّتِهِ.

رواه البيهقي في شعب الایمان ٢٤٤/٤

ဟဇရသ် အတိတ်လမ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ဟဇရသ် အဗူဗကာရ(رضي الله عنه) သည် မိမိနှုတ်လျှာကို ဆွဲကိုင်နေသည်ကို ဟဇရသ် အုမရ(ﷺ) က တွေ့မြင်သောအခါ

အလ္လာဟ်ရရှုလ်၏ ခလီဖဟ်၊ အသင် ဤအမှုကို အဘယ်ကြောင့်ပြုနေပါသနည်းဟု မေးမြန်းရာ ဟဇရသ် အဗူဗကရ်(Ⴄ) က ဤနှုတ်လျှာသည်ပင် ကျွန်ုပ်အား ပျက်စီးစေမည့် အမှုကိစ္စများ၌ နစ်မွန်းစေရန် ဆွဲခေါ်လေ့ရှိသည်။ တမန်တော်မြတ်(Ⴄ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ နှုတ်လျှာ၏ မကောင်းပြောဆိုမှု (အာကြမ်းလျှာကြမ်းမှု)နှင့် ပတ်သက်၍ ပြစ်တင်ဝေဖန်ခြင်းမပြုသည့် ကိုယ်ခန္ဓာအစိတ်အပိုင်းဟူ၍ မရှိချေ။ (ဗိုင်ဟကီ)

၁၄။ အစွသစ်ဂ်ဟရ်

﴿ 14 ﴾ عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ رَجُلًا ذَرَبَ اللِّسَانَ عَلَى أَهْلِي فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ خَشِيتُ أَنْ يُدْخِلَنِي لِسَانِي النَّارَ قَالَ: فَأَيْنَ أَنْتَ مِنَ الْإِسْتِغْفَارِ؟ إِنِّي لَا أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فِي الْيَوْمِ مِائَةً.
رواه احمد ٣٩٧/٥

ဟဇရသ် ဟုဒိုင်ဖဟ်(Ⴄ) က အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် မိမိနှုတ်လျှာဖြင့် မိမိအိမ်သူအိမ်သားများကို များစွာမကောင်းပြောဆိုလေ့ရှိခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(Ⴄ) ထံပါး၌ ကျွန်ုပ်၏ နှုတ်လျှာသည် ကျွန်ုပ်ကို ဂျဟန္နမ်သို့ ဆွဲချသွားမည်ကို အလွန်ကြောက်ရွံ့နေပါသည်ဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(Ⴄ) က အသင်သည် အစွသစ်ဂ်ဟရ် (တောင်းပန်မှု)ကို မည်သည့်နေရာ၌ ထားလိုက်သနည်း။ (ဆိုလိုသည်မှာ အစွသစ်ဂ်ဟရ် အဘယ်ကြောင့်မပြုသနည်း) ဤသို့ဖြင့် အသင်၏နှုတ်လျှာ၏ ပြုပြင်မှုရနိုင်မည်) ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်သည် နေ့စဉ် အစွသစ်ဂ်ဟရ်(၁၀၀)ဖတ်လေ့ရှိသည်။ (အဟ်မဒ်ကျမ်း)

၁၅။ နဖူးစာကောင်းခြင်းနှင့် နဖူးစာဆိုးခြင်း

﴿ 15 ﴾ عَنْ عَبْدِ بْنِ حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَيْمُنُ امْرِئٍ وَأَشَأْمُهُ مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ.
رواه الطبرانی ورجاله رجال الصَّحِيح، مجمع الزوائد ٣٨/١٠

ဟဇရသ် အဒီဗင်နီဟာသင်မ်(Ⴄ) က အမိန့်ရှိသည်။ တမန်တော်မြတ်(Ⴄ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ လူသားအဖို့ နဖူးစာကောင်းခြင်းနှင့် နဖူးစာဆိုးခြင်းသည် ထိုသူ၏မေးရိုးနှစ်ခုကြားတွင်ရှိသည်။ (ဆိုလိုသည်မှာ နှုတ်လျှာကို ကောင်းမွန်မှန်ကန်စွာ အသုံးပြုခြင်းသည် နဖူးစာကောင်းခြင်းနှင့် နှုတ်လျှာကို လွဲမှားစွာအသုံးပြုခြင်းသည် နဖူးစာဆိုးခြင်း၏ အကြောင်းခံများဖြစ်သည်။) (သစ်ရ်မေဇီ)

၁၆။ အထူးသနားကြင်နာတော်မူပါစေ

﴿ 16 ﴾ عَنْ الْحَسَنِ رَحِمَهُ اللَّهُ يَقُولُ: بَلَّغْنَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: رَجِمَ اللَّهُ عَبْدًا تَكَلَّمَ فَعِيمَ أَوْ سَكَتَ فَمَلَمَ.

رواه البيهقي في شعب الإيمان ٢٤١/٤

ဟဇရတ် ဟစန်(رحمته الله) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ဟဒီးဆ် တော်တစ်ပုဒ်ကို ကျွန်ုပ်ကြားသိခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ အလ္လာဟ်(ﷻ) သည် အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား အထူးသနားကြင်နာတော်မူပါစေ။ ထိုသူသည် ကောင်းသောစကားများကို ပြောဆိုခြင်းအားဖြင့် ဒုန္နယာအာခိရသ် နှစ်ဌာနစလုံး၌ အကျိုးအမြတ် ခံစားရလေသည်။ သို့မဟုတ်က နှုတ်ဆိတ်နေခြင်းအားဖြင့် မိမိနှုတ်လျှာ၏ ချွတ်ချော်မှုများမှ လွတ်မြောက်သွားသည်။

၁၇။ နှုတ်ဆိတ်နေလျှင်

﴿ 17 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ وَرَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ صَمَتَ نَجَا.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب، باب حديث من كان يؤمن بالله..... رقم: ၃၀၀၈

ဟဇရတ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အမ်ရ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် နှုတ်ဆိတ်နေလျှင် ထိုသူသည် လွတ်မြောက်အောင် မြင်သွားသည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ အကြင်သူသည် မကောင်းသော စကားနှင့် အလဟဿ အချည်းနှီးသောစကားများပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခဲ့လျှင် ထိုသူသည် ဒုန္နယာနှင့်အာခိရသ် နှစ်ဌာနစလုံး၏ ပြဿနာများ၊ ဘေးဒုက္ခများနှင့် ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုအလုံးစုံမှ လွတ်မြောက်မှုရရှိ မည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဘေးဒုက္ခများနှင့် အန္တရာယ်များ၌ နှစ်မြှုပ်နေသော လူသား များ ထိုသို့ခံစားနေရမှု၏ အကြောင်းခံသည် အများအားဖြင့် နှုတ်လျှာ၏မဆင်ခြင်မှုများ ကြောင့်ဖြစ်ရပေသည်။ (မစ်ရ်ကာသ်)

၁၈။ သာပိုမြတ်

﴿ 18 ﴾ عَنْ عُمَرَ بْنِ حَطَّانٍ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: لَقِيتُ أَبَا ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَوَجَدْتُهُ فِي الْمَسْجِدِ مُتَخَبِّئًا بِكِسَاءٍ أَسْوَدَ وَخَذَهُ فَقَالَ: يَا أَبَا ذَرٍّ مَا هَذِهِ الْوَحْدَةُ؟ فَقَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: الْوَحْدَةُ خَيْرٌ مِنْ جَلِيسِ الشُّوْءِ وَالْجَلِيسُ الصَّالِحُ خَيْرٌ مِنَ الْوَحْدَةِ وَإِمْلَأْ الْخَيْرَ خَيْرٌ مِنَ السُّكُوتِ وَالسُّكُوتُ خَيْرٌ مِنَ إِمْلَاءِ الشَّرِّ.

ဟဇရသ် အင်မ်ရန်ပင်န်ဟသ်သွာန် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဟဇရသ် အဗူဇရ် ﴿ﷺ﴾ နှင့် တွေ့ဆုံရန်သွားရာ ထိုဆွဟာဗီကို ဗလီထဲတွင် စောင်မဲခြံလျက် တစ်ယောက်တည်း ထိုင်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က အဗူဇရ်၊ အသင်ယခုကဲ့သို့ တစ်ကိုယ်တည်း တိတ်ဆိတ်စွာထိုင်နေသည်မှာ မည်သည့်အတွက်ကြောင့်နည်းဟု မေးလျှောက်ရာ ထို ဆွဟာဗီက ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ ဤသို့မိန့်ကြားသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ မကောင်းသော မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းများနှင့် အတူတကွ ထိုင်နေခြင်းထက် တစ်ဦးတည်း ထိုင်နေခြင်းက ပိုမြတ်သည်။ ထို့နောက် တစ်ယောက်တည်းထိုင်နေခြင်းထက် ကောင်းသော မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းများနှင့် ထိုင်နေခြင်းက ပိုမြတ်သည်။ ထို့ပြင် ကောင်းသော စကား များ တင်ပြပြောဆိုခြင်းက တိတ်ဆိတ်ခြင်းထက်သာပိုမြတ်သည်။ ထို့နောက် တိတ်ဆိတ်စွာ နေခြင်းက မကောင်းသော စကားများပြောဆိုခြင်းထက်သာပိုမြတ်သည်။

(ဗိုင်ဟကီ)

၁၉။ နှလုံးသားကို သေစေသောအရာ

﴿ 19 ﴾ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَوْصِنِي، فَذَكَرَ الْحَدِيثَ بِطَوِيلٍ إِلَى أَنْ قَالَ: عَلَيْكَ بِطَوِيلِ الصَّمْتِ فَإِنَّهُ مَقْرَدَةٌ لِلشَّيْطَانِ وَعَزْؤٌ لَكَ عَلَى أَمْرِ دِينِكَ، قُلْتُ: رِذْنِي، قَالَ: إِيَّاكَ وَكَثْرَةَ الصَّخْلِ وَأَنْتَ يُبَيِّتُ الْقَلْبَ وَيَذْهَبُ بُنُورُ الْوَجْهِ. (وهو بعض الحديث) رواه البيهقي في شعب الإيمان ٦٠٢/٤

ဟဇရသ် အဗူဇရ် ﴿ﷺ﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ ထံပါး အခစားဝင်၍ ကျွန်ုပ်အား ဆုံးမစကားမြွက်ကြားတော်မူပါဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အချိန်များစွာကို တိတ်ဆိတ်စွာနေခြင်းဖြင့် ကုန်လွန်စေပါ။ (မလိုအပ်ဘဲ မည်သည့်စကားမျှမဆိုနှင့်။) ဤအချက်သည် ရှိသွားကို ဝေးအောင် မောင်းနှင်စေပြီး ဒီးနိသာသနာလုပ်ငန်းများ၌ အထောက်အကူဖြစ်စေသည်။ ထို့နောက် ကျွန်ုပ်က ကျွန်ုပ်အား နောက်ထပ်ဆုံးမစကားမြွက်ကြားပါဟု ထပ်မံလျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ် ﴿ﷺ﴾ က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ များစွာရယ်မောခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ။ အကြောင်းမှာ ဤအချက်သည် နှလုံးသားကို သေစေသည်။ ထို့ပြင် မျက်နှာ၏နုရအလင်းရောင်ကို ကုန်ဆုံးစေသည်။

(ဗိုင်ဟကီ)

၂၀။ အကောင်းမြတ်ဆုံးသော အမလ်နှစ်ခု

﴿ 20 ﴾ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَقِيَ أَبَا ذَرٍّ فَقَالَ: يَا أَبَا ذَرٍّ! أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى خَصْلَتَيْنِ كَمَا أَخْتُ عَلَى الظَّهْرِ وَأَتَّقِلُ فِي الْمِيزَانِ مِنْ غَيْرِهِمَا؟ قَالَ: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: عَلَيْكَ بِحُسْنِ الْخُلُقِ وَطَوْلِ الصُّمْتِ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ مَا عَمِلَ الْخَلَاءُ بِنِ بَمِثْلِهِمَا.

(الحديث) رواه البيهقي ٢٤٢/٤

ဟရေသ် အနတ်စ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ထံသို့ ဟရေသ် အပူရ်(ﷺ) ရောက်ရှိလာသောအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အပူရ် ကျွန်ုပ်အသင့်အား ထူးခြားသည့် အမလ်နှစ်ခုမညွှန်ပြရပေဘူးလား။ ထိုအမလ်နှစ်ခုသည် ကျင့်သုံးရာတွင် လွယ်ကူမှုရှိပြီး အမလ်ချိန်ခွင်တွင် ချိန်တွယ်ရာ၌ အခြားအမလ်များထက် သာပိုလေးလံမှုရှိသည်ဟု အမိန့်ရှိရာ အပူရ်(ﷺ)က ယာရုလလွာဟ်(ﷺ) မုချညွှန်ပြတော်မူပါဟု လျှောက်ထားတော်မူသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က မိန့်ကြားတော်မူသည်မှာ ကောင်းမွန်သော ကိုယ်တရားနှင့် တိတ်ဆိတ်စွာနေခြင်းအကျင့်နှစ်ခုကို မွေးမြူပါ။ ကျွန်ုပ်၏အသက်ကို စိုးပိုင်တော်မူသော အရှင်မြတ်၏ကစမ်၊ အဖန်ဆင်းခံများအားလုံး၏ အမလ်များအနက် ဤအမလ်နှစ်ခုထက် ကောင်းမြတ်သော အမလ်မရှိချေ။ (ပိုင်ဟကီ)

၂၁။ ပြောဆိုသော စကားများသည်လည်း

﴿ 21 ﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَكُلُ مَا تَتَكَلَّمُ بِهِ يُكْتَبُ عَلَيْنَا؟ فَقَالَ: تَكَلَّمْتُ أَمْكُ، وَهَلْ يَكُتُبُ النَّاسُ عَلَيَّ مَنَاجِرَهُمْ فِي النَّارِ إِلَّا خَصَائِدُ السَّبْتِهِمْ، إِنَّكَ لَنْ تَزَالَ سَائِلِمَا مَا سَكَتَ فَإِذَا تَكَلَّمْتَ كُتِبَ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ. قُلْتُ: رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ، بِإِخْتِصَارٍ مِنْ قَوْلِهِ: إِنَّكَ لَنْ تَزَالَ إِلَى آخِرِهِ

رواه الطبرانی باسنادين ورجال احدهما ثقات، مجمع الزوائد ٥٣٨/١٠

ဟရေသ် မုအာဇ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အား ကျွန်ုပ်၏ပြောဆိုသောစကားများသည်လည်း ကျွန်ုပ်၏အမလ်စာရင်းတွင် ရေးမှတ်ခြင်းခံရပါမည်လော။ (၎င်းအတွက် အပြစ်ပေးခံရမည်လော) ဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ သင့်အတွက်နဲ့ သင့်မိခင်မျက်ရည်ကျပါစေ။ (အရဗီသီးသန့် အသုံးဖြစ်သည်။ ချစ်ခင်မှုဖြင့်လည်း ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ကျိန်ဆဲသည့် အသုံးမဟုတ်ပါ။) ဆိုလိုသည်မှာ ကောင်းစွာနားလည်သဘောပေါက်ထားပါ။ လူသားကို ဂျပာန္တမ်အတွင်းသို့ ကျရောက်စေသောအရာသည် ၎င်း၏နှုတ်လျှာမှ ထွက်သော မကောင်းသည့်စကားများဖြစ်သည်။

အသင်သည် နှုတ်ဆိတ်စွာနေသမျှ နှုတ်လျှာ၏မကောင်းမှုများမှ ရှောင်ရှားနိုင်မည်။ အကယ်၍ အသင့်နှုတ်လျှာမှ စကားဆိုမှု ထိုစကားဖြင့် အသင်အကျိုးဆဝါမ်(သို့မဟုတ်) အပြစ်ရှိနာဟ် ရေးမှတ်ခြင်း ခံရပေမည်။ (သွင်ရာနီ)

၂၂။ အများဆုံးသော မှားယွင်းမှု

﴿ 22 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: أَكْثَرُ خَطَايَا ابْنِ آدَمَ فِي

لِسَانِهِ. (وهو طرف من الحديث) رواه الطحاوي ورجاله رجال الصحيح، مجمع الزوائد ٥٣٨/١٠

ဟရေသ် အဓိဒ္ဓလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ လူသား၏အများဆုံးသော မှားယွင်းမှုသည် ယင်း၏နှုတ်လျှာကြောင့်ဖြစ်သည်။ (သွင်ရာနီ)

၂၃။ အချို့သော စကားများကြောင့်

﴿ 23 ﴾ عَنْ أُمِّةِ بِنْتِ أَبِي الْحَكَمِ الْغِفَارِيَّةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ

يَقُولُ: إِنَّ الرَّجُلَ لَيَدْنُو مِنَ الْجَنَّةِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا قَيْدُ ذِرَاعٍ فَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ

فَيَتَبَاعَدُ مِنْهَا أَبْعَدَ مِنْ صَنْعَاءَ. رواه احمد ورجاله رجال الصحيح غير محمد بن اسحاق وقد وثق، مجمع الزوائد ٥٣٣/١٠

ဟရေသ် အမူလ်ဟကမ်၏သမီး၏ ‘ကျွန်မ’ (ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်မ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ဤသို့အမိန့်ရှိသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ လူတစ်ဦးသည် ဂျန္နုသ်သို့ လက်တစ်ကမ်းမျှအထိ နီးကပ်စွာ ရောက်ရှိသွားသည်။ ပြီးနောက် အချို့သော စကားပြောဆို မိသောကြောင့် ဂျန္နုသ်နှင့် ထိုသူသည် မဒီနာမှ ဆွန္ဒအအ်(ယမန်နိုင်ငံရှိ မြို့တစ်မြို့၏အမည်)အထိ အကွာအဝေးထက်ပို၍ ဝေးကွာသွားရတော့သည်။ (အဟ်မဒ်)

၂၄။ အရှင်မြတ်နှစ်သက်သောစကား

﴿ 24 ﴾ عَنْ بِلَالِ بْنِ الْحَارِثِ الْمُزَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ صَاحِبِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ رِضْوَانِ اللَّهِ مَا يَظُنُّ أَنْ

تَبْلُغَ مَا بَلَغَتْ فَيَكُتُبُ اللَّهُ لَهُ بِهَا رِضْوَانَهُ إِلَى يَوْمٍ يَلْقَاهُ، وَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ

سَخَطِ اللَّهِ مَا يَظُنُّ أَنْ تَبْلُغَ مَا بَلَغَتْ فَيَكُتُبُ اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا سَخَطَهُ إِلَى يَوْمٍ يَلْقَاهُ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث حسن صحيح، باب ما جاء في قلة الكلام، رقم: ၂၃၁၇

ဟရေသ် ဗိလာလ်ဗင်န်ဟာရ်မုဒ်နီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အသင်တို့အနက် တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် အရှင်မြတ် အလွန်နှစ်သက်စေသည့် စကားပြောမိသည်။ ထိုသူသည် မိမိပြောဆိုမှုကို များစွာ လေးနက်သည်ဟု မထင်မှတ်ချေ။ သို့ရာတွင် အရှင်မြတ်က ထိုပြောဆိုမှု၏အစား ထိုပြောသူကို ကိယာမသ်နေ့အထိ ကျေနပ်နှစ်သက်တော်မူကြောင်း အမိန့်ချမှတ်တော်မူသည်။ ထို့အပြင် အသင်တို့အထဲမှ အချို့သည် အရှင်မြတ်ကို မနှစ်မြို့စေသော စိတ်ဆိုးစေသော စကားကို ပြောမိသည်။ ၎င်းပြောသူကိုယ်တိုင်ကပင် မိမိ၏စကားကို များစွာလေးနက်သည်ဟု မထင်မှတ်ချေ။ သို့ရာတွင် အရှင်မြတ်က ထိုစကားကြောင့်ပင် ထိုသူအား ကိယာမသ်နေ့အထိ စိတ်ဆိုးတော်မူကြောင်း အမိန့်ချမှတ်တော်မူသည်။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၂၅။ အခြားသူအား ရယ်မောပျော်ရွှင်စေရန်အတွက်

﴿ 25 ﴾ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَرْفَعُ قَالَ: إِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ لَا يُرِيدُ بِهَا بَأْسًا إِلَّا لِيُضْحِكَ بِهَا الْقَوْمَ فَإِنَّهُ لَيَقْعُ مِنْهَا أَبْعَدُ مِنَ السَّمَاءِ. رواه احمد 3/ 38

ဟရေသ် အဗူစအီဒ်ခွဒ်ရီ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသည် အခြားသူများ ရယ်မောပျော်ရွှင်ကြစေရန်အတွက်သာ စကားအချို့ ပြောဆိုမိသည်။ ထိုစကားကို မည်သို့မျှ အရေးပါသည်ဟု မထင်သော်လည်း ထိုစကားကြောင့်ပင် မိုးနှင့်မြေထက်ကွာဝေးသော ဂျဟန္နမ်အတွင်းသို့ ရောက်ရှိသွားပေသည်။ (အဟ်မဒ်)

၂၆။ အရှင်မြတ် နှစ်မြို့သော စကား၏တန်ဖိုး

﴿ 26 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ رِضْوَانِ اللَّهِ لَا يُلْقِي لَهَا بَأْسًا وَلَا يَرْفَعُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَاتٍ، وَإِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ لَا يُلْقِي لَهَا بَأْسًا وَلَا يَهْوِي بِهَا فِي جَهَنَّمَ. رواه البخاري، باب حفظ اللسان، رقم: 6578

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဗန္ဓုဟ်သည် အရှင်မြတ်နှစ်သက်စေသည့် စကားကိုပြောဆိုသည်။ ထိုစကား၏ လေးနက်မှုကို ထိုသူပင်မသိပေ။ သို့ရာတွင် အရှင်မြတ်က ထိုသူအား ယင်းစကားကြောင့်ပင် အဆင့်အတန်းမြင့်မားစေတော်မူသည်။ ပြီးနောက် ဗန္ဓုဟ်ကျေးကျွန်သည် အရှင်မြတ်မနှစ်မြို့သော စကားကိုပြောခဲ့သည်။ ထိုစကားကို ပြောသူကိုယ်၌ပင် ဂရုမစိုက်မိခဲ့ချေ။ သို့ရာတွင် ထိုစကားကြောင့် ပြောသူသည် ဂျဟန္နမ်ငရဲသို့ ကျသွားလေတော့သည်။ (ဗုခါရီ)

၂၇။ စဉ်းစားဆင်ခြင်မှုမရှိဘဲ စကားပြောမိ

﴿ 27 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مَا يَتَّبِعُ مَا فِيهَا يَهْوَى بِهَا فِي النَّارِ أَبَعَدَ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ.

رواه مسلم، باب حفظ اللسان، رقم: ၇၄၈၃

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ဗန္ဓုဟ်သည် တစ်ခါတစ်ရံ စဉ်းစားဆင်ခြင်မှုမရှိဘဲ စကားတစ်ခွန်းပြောဆိုမိသည်။ ၎င်းစကားကြောင့် ထိုသူသည် အရှေ့နှင့်အနောက်အရပ်နှစ်ခု၏ အကွာအဝေးထက် ပိုမိုနက်ရှိုင်းသော ဂျဟန္နမ်ထဲသို့ ကျသွားလေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၂၈။ ဂျဟန္နမ်ထဲ ပစ်ချခံရ

﴿ 28 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ لَا يَرَىٰ بِهَا بَأْسًا يَهْوَىٰ بِهَا سَبْعِينَ خَرِيفًا فِي النَّارِ.

رواه الترمذی وقال: هذا

حديث حسن، باب ما جاء من تكلم بالكلمة، رقم: ၃၃၁၄

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ လူသားသည် စကားပြောရာတွင် ထိုစကားထဲတွင် ထိခိုက်နှစ်နာစေသော အကြောင်းအရာမပါရှိပါဟု ထင်ရသော်လည်း ထိုစကားကြောင့်ပင် နှစ်ပေါင်း(၇၀)ခရီးမျှတိုင်နက်ရှိုင်းသော ဂျဟန္နမ်ထဲသို့ ကျသွားလေသည်။

(သစ်ရ်မေဇီ)

၂၉။ အတိုချုံ့၍ ပြောသောစကား

﴿ 29 ﴾ عَنْ غَمْرَوِ بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: لَقَدْ أُمِرْتُ أَنْ أَتَجَوَّزَ فِي الْقَوْلِ فَإِنَّ الْجَوَّازَ هُوَ خَيْرٌ.

(رواه أبو داود، باب ما جاء في التشديد في الكلام، رقم: ၅၀၀၈)

ဟဇရသ် အမ်ရ်ပင်န်အာဆ်(رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကျွန်ုပ်ကြားခဲ့ရသည်။ ကျွန်ုပ်အား စကားကို အတိုချုံ့၍ ပြောဆိုရန် အမိန့်ပေးခြင်းခံရသည်။ အကြောင်းမှာ အတိုချုံ့၍ ပြောသောစကားသာလျှင် မွန်မြတ်သည်။

(အဗူဒါဝူဒ်)

၃၀။ အီမာန်ယူသူဖြစ်လျှင်

﴿ 30 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَضْمَنْ. (الاحاديث) رواه البخاري باب حفظ اللسان، رقم: ٦٤٧٥

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့် အာခီရသ်ကို အီမာန်ယူသူဖြစ်လျှင် ထိုသူသည် ကောင်းသောစကားကိုသာ ပြောဆိုရမည်။ သို့မဟုတ်ပါက တိတ်ဆိတ်စွာနေရမည်။ (ဗုခါရီ)

၃၁။ စကားသုံးခွန်းမှလွဲ၍

﴿ 31 ﴾ عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجَ النَّبِيِّ ﷺ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: كَلَامُ ابْنِ آدَمَ عَلَيْهِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا بِمَعْرُوفٍ، أَوْ نَهَى عَنْ مُنْكَرٍ أَوْ ذِكْرُ اللَّهِ. رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن غريب، باب من حديث كل كلام ابن آدم عليه لا إله إلا الله، الجامع الصحيح لسنن الترمذى، رقم: ٢٤١٢

ဟရေသ် အွမ္မေဟဗိဗဟ်(ﷺ) (တမန်တော်မြတ်(ﷺ) ၏ ကြင်ယာတော်)က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ ကောင်းမှုကိုညွှန်ကြားခြင်း သို့မဟုတ် မကောင်းမှုမှ တားဆီးခြင်း၊ သို့မဟုတ် အရှင်မြတ်အား တသသတိရခြင်းမှလွဲ၍ လူသား၏စကားတိုင်းသည် အရေးယူခြင်း၏ အကြောင်းခံဖြစ်သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၃၂။ အရှင်မြတ်နှင့် ပို၍ဝေးကွာသူ

﴿ 32 ﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا تُكْثِرِ الْكَلَامَ بِغَيْرِ ذِكْرِ اللَّهِ، فَإِنَّ كَثْرَةَ الْكَلَامِ بِغَيْرِ ذِكْرِ اللَّهِ قَسْوَةٌ لِلْقَلْبِ، وَإِنَّ أَبْعَدَ النَّاسِ مِنَ اللَّهِ الْقَلْبُ الْقَاسِي. رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن غريب، باب من نهى عن كثرة الكلام إلا بذكر الله، رقم: ٢٤١١

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မြတ်၏ ဇိက်ရံတော်မှလွဲ၍ စကားများစွာမပြောလေနှင့်။ အကြောင်းမှာ ဤသို့စကားများစွာပြောခြင်းဖြင့် စိတ်နှလုံးသား မာကျောစေသည်။ ထို့ပြင် လူသားတို့တွင် စိတ်နှလုံးသား မာကျောသူတို့သည် အလ္လာဟ်(ﷻ) နှင့်ပို၍ ဝေးကွာသူများဖြစ်သည်။ (သစ်ရ်မေဇီ)

၃၃။ အရှင်မြတ် မှန်သက်သောအချက် (၃)ချက်

﴿ 33 ﴾ عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ : إِنَّ اللَّهَ كَرِهَ لَكُمْ ثَلَاثًا : قِيلَ وَقَالَ ، وَإِطَاعَةَ الْمَالِ ، وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ .

رواه البخاري، باب قول الله عز وجل لا يسألون الناس الحافا، رقم: ၁၄၇၇

ဟဇရသ် မုဂီရဟ်ဗင်နီရှိအ်ဗဟ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အရှင်မြတ်သည် အသင်တို့အတွက် အချက်(၃) ချက်ကို မနှစ်သက်ပေ။ (၁) အကျိုးမရှိဘဲ ဟိုစကားဒီစကားများပြောဆိုခြင်း (၂) ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ဖြုန်းတီးခြင်း (၃) အမေးအမြန်းထူခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ (ဗုခါရီ)

၃၄။ လျာနှစ်ခွထားလျှင်

﴿ 34 ﴾ عَنْ عَمْرِو بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : مَنْ كَانَ لَهُ وَجْهَانِ فِي الدُّنْيَا، كَانَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِسَانَانِ مِنْ نَارٍ .

رواه أبو داود، باب في ذي الوجهين، رقم: ၄၈၇၃

ဟဇရသ် အမ္မာရ် ﴿﴾ က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ ဤသို့အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် လောကတွင် လျာနှစ်ခွထားလျှင် (ဆိုလိုသည်မှာ မုနာဖစ်ကဲ့သို့ လူအမျိုးပေါင်းစုံနှင့် စကားအမျိုးမျိုးပြောတတ်သူ) ကိယာမသ်နေ့တွင် ထိုသူ၏ပါးစပ်တွင် မီးနှင့်အတိပြီးသော နှုတ်လျာနှစ်ခုရှိလိမ့်မည်။ (အဗူဒါဝုဒ်)

၃၅။ လျှာနှစ်ထဲ ဝင်နိုင်မည့်အမည်

﴿ 35 ﴾ عَنْ مُعَاذِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَرِنِي بِعَمَلٍ يَدْخِلُنِي الْجَنَّةَ قَالَ : آمَنْ بِاللَّهِ وَقُلْ خَيْرًا ، يَكْتَبُ لَكَ وَلَا تَقُلْ شَرًّا فَيُكْتَبَ عَلَيْكَ .

رواه الطبراني في الاوسط، مجمع الزوائد ၁၀/ ၃၉၀

ဟဇရသ် မုအာဒ် ﴿﴾ က ယာရုလလ္လာဟ် ﴿﴾ ကျွန်တော်မျိုးအား လျှာနှစ်ထဲသို့ ဝင်ရောက်နိုင်စေမည့် အမည်ကို ညွှန်ပြတော်မူပါဟု လျှောက်ထားရာ တမန်တော်မြတ် ﴿﴾ က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အလ္လာဟ် ﴿﴾ အပေါ် အီမာန်ယူပါ။ ထို့နောက် ကောင်းသော စကားကိုသာ ပြောပါ။ အသင့်အတွက် ကောင်းမှုရေးမှတ်ခြင်းခံရမည်။ ထို့နောက် မကောင်းသော စကားများမပြောနှင့်။ အသင့်အတွက် အပြစ်ဒဏ်ရေးမှတ်ခြင်းခံရမည်။

(သွမ်ရာနီ)

၃၆။ လိမ်ညာစကားများပြောခဲ့လျှင်

﴿ 36 ﴾ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ جُنْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: وَبَلَّ لِلَّذِي يُحَدِّثُ بِالْحَدِيثِ لِيُضْحِكَ بِهِ الْقَوْمَ فَيَكْذِبُ، وَبَلَّ لَهُ وَبَلَّ لَهُ. رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن، باب ما جاء من تكلم بالكلمة ليضحك الناس، رقم: 2315

ဟရေသ် မုအာဝိယဟ်ဗင်န်ဟ်ဒတ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် လူအများရယ်မောစေရန်အတွက် လိမ်ညာစကားများ ပြောလျှင် ၎င်းသူသည် ပျက်စီးလိမ့်မည်။ ၎င်းသူပျက်စီးလိမ့်မည်။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၃၇။ တစ်မိုင်မျှ ဝေးကွာ

﴿ 37 ﴾ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِذَا كَذَبَ الْعَبْدُ تَبَاعَدَ عَنْهُ الْمَلِكُ مِثْلًا مِنْ ثَنٍّ مَا جَاءَ بِهِ. رواه الترمذى وقال: هذا حديث حسن جيد غريب، باب ما جاء في الصدق والكذب، رقم: 1972

ဟရေသ် အဗ်ဒုလ္လာဟ်ဗင်န်အုမရ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်ဗန္ဓဟ်သည် လိမ်ညာစကားဆိုရာ ထိုလိမ်ညာစကား၏ နံစော်မှုကြောင့် ၎င်း၏အနီးရှိ ဖရစ်ရှ်သဟ်များ ထိုသူနှင့် တစ်မိုင်မျှ ဝေးသောနေရာအထိ တိမ်းရှောင်သွားကြသည်။ (သစ်ရှ်မေဇီ)

၃၈။ အလွန်ကြီးလေးသော အလွဲသုံးစားပြုခြင်း

﴿ 38 ﴾ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ أُسَيْدٍ الْحَضْرَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: كَثُرَتْ حَيَاتُهُ أَنْ تُحَدِّثَ أَحَاكَ حَدِيثًا هُوَ لَكَ بِهِ مُصَدِّقٌ وَأَنْتَ لَهُ بِهٍ كَاذِبٌ. رواه أبو داود، باب في المعارض، رقم: 4971

ဟရေသ် ဆွဖ်ယာန်ဗင်န်အုစိုက်ဒ်ဟဇ်ရမိ(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အသင်သည် မိမိ၏ညီနောင်အား လိမ်ညာစကားဆိုခဲ့ရာ ၎င်းက အသင်၏လိမ်ညာစကားကို အမှန်ပင်ယုံကြည်နေသည်။ ဤအမှုသည် အလွန်ကြီးလေးသော အလွဲသုံးစားပြုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ လိမ်ညာပြောခြင်းသည် အလွန်ကြီးလေးသော အပြစ်ဖြစ်ရာ အချို့သော အခြေအနေများတွင် ထိုအပြစ်ရှိနာဟ်သည် သာပိုဆိုးရွားသွားပေသည်။ ဥပမာ လူတစ်ဦးသည် အသင့်ကို ယုံကြည်မှုအပြည့်အဝရှိနေပေရာ ၎င်းယုံကြည်မှုကို အခွင့်ကောင်းယူ၍ လိမ်ညာဖြားယောင်းခြင်းဖြင့် အကျိုးအမြတ်ထုတ်ယူခြင်းဖြစ်သည်။

၃၉။ မန်ဆင်းစဉ်ကပင်

﴿ 39 ﴾ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يُطْبَعُ الْمُؤْمِنُ عَلَى الْخِلَالِ كُلِّهَا إِلَّا الْخِيَانَةَ وَالْكَذِبَ.

رواه احمد ٢٥٢/٥

ဟဇရသ် အဗူအုမာမဟ် (رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်မှာ မုအ်မင်နီတို့တွင် မွေးရာပါအစကပင် ဗီအေကျင့်စရိုက်အမျိုးမျိုးရှိနိုင်သည်။ (၎င်းသည် အကောင်းအဆိုး နှစ်မျိုးစလုံးဖြစ်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခြင်းနှင့် လိမ်ညာပြောဆိုခြင်း အကျင့်မပါရှိနိုင်ချေ။ (အဟ်မဒ်ကျမ်း)

၄၀။ မုအ်မင်နီနှင့် လိမ်ညာမှု လုံးဝ မအပ်စပ်

﴿ 40 ﴾ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ سَلِيمٍ رَحِمَهُ اللَّهُ أَنَّهُ قَالَ: قِيلَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: أَيْكُونُ الْمُؤْمِنُ جَسَاسًا؟ فَقَالَ: نَعَمْ، فَقِيلَ لَهُ أَيْكُونُ الْمُؤْمِنُ بَخِيلًا؟ فَقَالَ: نَعَمْ، فَقِيلَ لَهُ أَيْكُونُ الْمُؤْمِنُ كَذَّابًا؟ قَالَ: لَا.

رواه الامام مالك في الموطأ، ما جاء في الصدوق والكذب ص ٧٣٢

ဟဇရသ် ဆွဖ်ဝါနီဗင်နီဆုလိုင်းမ် (رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အား မေးမြန်းသည်မှာ မုအ်မင်နီသည် သူရဲဘောကြောင်သူသတ္တိနည်းသူဖြစ်နိုင်သလား။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) က ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ ထို့နောက် မုအ်မင်နီသည် စေးနဲသူဖြစ်နိုင်ပါသလားဟု မေးမြန်းရာ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) က ဖြစ်နိုင်ပါသည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ ထို့နောက် လိမ်ညာသူဖြစ်နိုင်ပါသလားဟု မေးမြန်းရာ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) က လိမ်လည်သူမဖြစ်နိုင်ပါဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (မုအသ်သွာ)

၄၁။ ဂျွန့်သ်ဝင်ရရန်တာဝန်ယူ

﴿ 41 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: تَقَبَّلُوا لِي سِتًّا، اتَّقَبَّلْ لَكُمْ بِالْجَنَّةِ قَالُوا: مَا هِيَ؟ قَالَ: إِذَا حَدَّثَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَكْذِبُ، وَإِذَا وَعَدَ فَلَا يُخْلِفُ، وَإِذَا اتَّعَمَّنَ فَلَا يُخْنُ، وَغَضُّوا أَبْصَارَكُمْ وَكَفُّوا أَيْدِيَكُمْ، وَاحْفَظُوا أَرْوَاحَكُمْ.

رواه ابويعلى ورجاله رجال الصحيح الا ان يزيد بن سنان لم يسمع من انس وفي الحاشية:

رواه ابويعلى وفيه سعيد او سعد بن سنان وليس فيه يزيد بن سنان وهو حسن الحديث، مجمع الزوائد

၁၄၁/၁၀

ဟဇရသ် အနတ်စ်ဗင်နီမာလစ်က် (رضي الله عنه) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အသင်တို့ ငါနီတမန်တော်မြတ် (ﷺ) အား အချက်(၆)ချက်ကို အာမခံ

ကြပါ။ ငါတမန်တော်မြတ်ကလည်း အသင်တို့ ဂျန္နသ်သို့ ဝင်ရောက်ခွင့်ရရန် တာဝန်ယူတော်မူမည်။ ၎င်းတို့မှာ

- (၁) အသင်တို့စကားပြောဆိုသောအခါ လိမ်ညာစကားမပါစေနှင့်။
- (၂) အသင်တို့ ကတိပြုကြမှု ထိုကတိကို မဖောက်ဖျက်လေနှင့်။
- (၃) အကြင်သူကို တစ်စုံတစ်ရာအပ်နှံထားမှု ထိုအပ်နှံထားသောအရာကို အလွဲသုံးစားမပြုလေနှင့်။
- (၄) မိမိတို့မျက်လွှာများကို ထိန်းသိမ်းကြ။ (ဆိုလိုသည်မှာ တားမြစ်သောအရာများကို ကြည့်ရှုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ကြ။
- (၅) မိမိလက်ကို မတော်မတရား ရိုက်နှက်ခြင်း၊ စသည်များမှ တားမြစ်ကြ။
- (၆) မိမိအရှက်အင်္ဂါကို ထိန်းသိမ်းကြ။

၄၂။ အမှန်နှင့်လိမ်ညာမှု

﴿ 42 ﴾ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْدُقْ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدْقًا، وَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذُوبًا.

رواه مسلم باب فتح الكذب.....رقم: ٦٦٣٧

ဟရေသ် အဓိဒ္ဓလ္လာဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ သံသယမရှိ မုချကေန်အမှန်ကို ပြောဆိုခြင်းသည် ကောင်းမှုလမ်းပေါ်သို့ ရောက်ရှိစေသည်။ ကောင်းမှုသည် ဂျန္နသ်သို့ ရောက်ရှိစေသည်။ လူသားသည် ဤမျှတိုင် အမှန်စကားကို ပြောဆိုရာ အရှင်မြတ်ထံတော်ပါးတွင် ထိုသူအား ဆွဲခွီးက်(အလွန်တရာ မှန်ကန်သူ)ဟု ရေးမှတ်တော်မူသည်။ သံသယမရှိ မုချကေန် လိမ်ညာမှုသည် မကောင်းသော လမ်းသို့သာ ပို့ဆောင်သည်။ ထိုမကောင်းမှုသည် နောက်ဆုံးတွင် ဂျဟန္နမ်သို့သာ ရောက်ရှိစေသည်။ လူသားသည် လိမ်ညာစကားကို ဤမျှတိုင်ပြောဆိုရာ အရှင်မြတ်ထံတော်ပါးတွင် ထိုသူအား ကဇ်ဇာဗ်(အလွန်လိမ်ညာသူ)ဟု ရေးမှတ်ခြင်းခံရသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၄၃။ လိမ်ညာဝါဒီဖြစ်ရန်လုံလောက်ခြင်း

﴿ 43 ﴾ عَنْ خُفْصِ بْنِ غَاصِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: كَفَى بِالْمَرْءِ كَذِبًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ.

رواه مسلم، باب النهي عن الحديث بكل ما سمع، رقم: ٧

ဟရေသ် ဟဖ်စ်ပင်န်အာစွင်မ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အကြင်သူသည် မိမိကြားသိရသောစကားကို ဆန်းစစ်မှုမပြုဘဲ ပြန်လည် ဖောက်သည်ချခြင်းသည်ပင်လျှင် ထိုသူလိမ်ညာသူဖြစ်ရန် လုံလောက်ပေသည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ မိမိကြားသိရသောစကားကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်မှုမပြုဘဲ ဖောက်သည်ချခြင်းသည် လိမ်ညာစကားအမျိုးအစားတစ်မျိုးပင်ဖြစ်သည်။ ထိုစကားကြောင့်ပင် ထိုသူအဖို့လူများ၏ ယုံကြည်စိတ်ချရမှုမှ ပျောက်ကွယ်သွားသည်။

၄၄။ အပြစ်ထိုက်သူဖြစ်ရန်လုံလောက်ခြင်း

﴿ 44 ﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ يُخَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ.
رواه ابن دأود، باب التشديد في الكذب، رقم: ٤٩٩٢

ဟရေသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ တော်မူသည်။ လူသားသည် ကြားသိရသောစကားကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်မှုမပြုဘဲ တစ်ဆင့် ဖောက်သည်ချခြင်းသည်ပင်လျှင် ထိုသူအဖို့ အပြစ်ထိုက်သူ (ဂိုနာဟ်ဂါရ်) ဖြစ်ရန် လုံလောက် ပေသည်။ (အဗူဒါဝူဒ်)

၄၅။ ယုံကြည်စိတ်ချစွာ မချီးကျူးပါ

﴿ 45 ﴾ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَى رَجُلٌ عَلَى رَجُلٍ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: وَبِكَ قُطِعَتْ عُنُقُ أَخِيكَ. فَلَا تُؤَا. مَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَا دَخَا لَا مَحَالَةَ فَلْيَقُلْ: أَخْبِئْ وَلَا تَأْ وَاللَّهِ خَبِيئَةٌ، وَلَا أَرْتَحِي عَلَى اللَّهِ أَحَدًا، إِنْ كَانَ يَعْلَمُ.
رواه البخاري، باب ما جاء في قول الرجل وبيك، رقم: ٦١٦٢

ဟရေသ် အဗ်ဒုရ်ရဟ်မာန်ပင်န်အဗူဗကရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော် မြတ်(ﷺ) ရှေ့မှောက်တွင် လူတစ်ဦးသည် အခြားသူတစ်ဦးကို ချီးကျူးနေရာ (၎င်းချီးကျူးခံ ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အတူရှိနေသည်။) ထိုအခါ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က အမိန့်ရှိ တော်မူလေသည်။ ဝမ်းနည်းလေစွ။ သင်သည် မိမိမိတ်ဆွေ၏ လည်ကုပ်ကို ချိုးပစ်လိုက် လေပြီ။ ဤစကားကို တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က သုံးကြိမ်သုံးခါဆက်၍ မိန့်ကြားတော်မူသည်။ ပြီးနောက် အသင့်မှာ တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ချီးကျူးစကားဆိုရန် အရေးကြီးသည်ဟု ယူဆပြီး ၎င်းသည် အမှန်တကယ်ပင် ကောင်းမွန်သူဟု အသင်ယုံကြည်ရလျှင် အသင်ဤသို့ဆိုပါ။ အကြင်သူကို ကျွန်ုပ်သည် ကောင်းမွန်သူဟု ယုံကြည်ယူဆပါသည်။ အရှင်မြတ်သာလျှင် ထိုသူ၏ စာရင်းအင်းကို မှတ်ယူသူဖြစ်ပါသည်။ (၎င်းပြင် ထိုသူကောင်းသည်မကောင်းသည်ကို အရှင်

မြတ်သာလျှင် အမှန်တကယ်ပင် သိတော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။) ကျွန်ုပ်တမန်တော်
မှာမူ အရှင်မြတ်၏ရှေ့မှောက်တွင် တစ်စုံတစ်ဦး၏အကြောင်းကို ယုံကြည်စိတ်ချစွာဖြင့် မချိုးကျူးပါ။
(ဗုခါရီ)

၄၆။ ဖယ်ရှားပစ်

46 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: كُلُّ أُمَّتٍ
مُعَاذِي إِلَّا الْمُجَاهِرِينَ، وَإِنَّ مِنَ الْمُجَاهِرَةِ أَنْ يَعْمَلَ الرَّجُلُ بِاللَّيْلِ عَمَلًا، ثُمَّ يُضِيحَ وَقَدْ
سَرَّهُ اللَّهُ فَيَقُولُ: يَا فَلَانُ عَمِلْتَ الْبَارِحَةَ كَذًّا وَكَذًّا، وَقَدْ بَاتَ يَسْتُرُهُ رَبُّهُ وَيُضِيحُ
يَكْشِفُ سِتْرَ اللَّهِ عَنْهُ. رواه البخاري، باب ستر المؤمن على نفسه، رقم: ٦٠٦٩.

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်
ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ အချို့သူမှအပ ကျွန်ုပ်၏အမွှာသားအားလုံးသည် ခွင့်လွှတ်
ချမ်းသာပေးရန် ထိုက်တန်သည်။ ထိုသူတို့မှာမူ အပြစ်ရှိနာတ်ကို ထင်ရှားစွာ ကျူးလွန်သူများ
ဖြစ်ကြသည်။ တစ်ဖန် အထင်အရှားအပြစ် ကျူးလွန်သူများတွင် ဤသူများလည်း အပါအဝင်
ဖြစ်သည်။ ထိုသူတို့သည် ညဉ့်၌ မကောင်းသောကိစ္စတစ်စုံတစ်ရာကို ပြုကျင့်သည်။ ထိုအမှု
ကိစ္စကို အရှင်မြတ်က လူအများမသိရှိစေရန်အတွက် ဖုံးကွယ်ပေးထားသည်။ သို့ရာတွင်
ထိုသူသည် နံနက်မိုးလင်းသောအခါ မိမိကိုယ်တိုင် လူအများအား အို လူတို့၊ ကျွန်ုပ်သည်
ညက ဤမည်သော အပြစ်ရှိနာတ်တို့ကို ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု ကြွေးကြော်သည်။ စင်စစ်မှာမူ
ထိုသူ တစ်ညလုံး ကျူးလွန်ခဲ့သော အပြစ်ရှိနာတ်များကို အလွှာဟ်(ﷺ) သည် အများမသိ
အောင် ဖုံးကွယ်ပေးထားသော်ငြားလည်း နံနက်မိုးလင်းသောအခါ ထိုဖုံးကွယ်မှုကို ဖယ်ရှား
နေပေသည်။ (မွတ်စ်လင်မ်)

၄၇။ ဘဝင်မြင့်စိတ်ကြီးဝင်ပြီး

47 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِذَا قَالَ الرَّجُلُ: هَلَكَ
النَّاسُ فَهُوَ أَهْلُكَهُمْ. رواه مسلم، باب النهي عن قول هلك الناس، رقم: ٦٦٨٣.

ဟဇရသ် အဗူဟုရိုင်ရဟ်(ﷺ) က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) အမိန့်ရှိ
တော်မူသည်။ အကယ်၍ အကြင်သူသည် အခြားသူများကို ဤလူတို့သည် ပျက်စီးသွားချေပြီ
ဟု ဆိုခဲ့မှု ထိုပြောသောသူသည် ထိုအပြောခံရသူများထက် သာပိုပျက်စီးသွားချေပြီဖြစ်သည်။
(အကြောင်းမှာ အကြင်သူသည် အခြားသူများကို အထင်သေးရှုတ်ချမိသည့်အတွက်ကြောင့်
ဘဝင်မြင့်စိတ်ကြီးဝင်ပြီး ၎င်းကိုနာတ်ထဲတွင် နစ်မွန်းသွားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။) (မွတ်စ်လင်မ်)

၄၈။ မျှော်လင့်မက်ထားခွင့်သာရှိ

﴿ 48 ﴾ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: تَوَفَّيَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَالَ يَغْنَى رَجُلًا: أَبَشَرَ بِالسَّجْنَةِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَوْ لَا تَدْرِي، فَلَعَلَّهُ تَكَلَّمَ فِيمَا لَا يَغْنِيهِ أَوْ بَجَلَ بِمَا لَا يَنْقُصُهُ.

رواه الترمذی وقال: هذا حديث غريب، باب حديث من حسن إسلامه.

المعنى: رقم: ၂၃၁၆

ဟရေည် အနတ်စပ်ငန်မာလစ်က(ﷺ) က အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ ဆွဟာဗီတစ်ပါး ကွယ်လွန်သွားရာ အခြားတစ်ဦးသည် ၎င်းကွယ်လွန်သူအား အသင်သည် ဂျန္နုသ်၏သတင်းကောင်းကို လက်ခံယူကုန်ဟု ပြောသည်။ တမန်တော်မြတ်(ﷺ) က ထိုသူအား အသင်ဤစကားကို အဘယ်သို့ ပြောလိုက်သနည်း။ အသင်သည် ဤသူ၏အခြေအနေအစစ်အမှန်ကို မသိချေ။ အကယ်၍ ၎င်းသေသူသည် ဤသို့သော အလဟဿအချည်းနှီးအကျိုးမဲ့သော စကားများကို ဆိုခဲ့ဖူးသည်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့မဟုတ် ပေးကမ်းစွန့်ကြဲပြီး လျော့နည်းခြင်းမရှိသော အရာများ၌ပင် တွန့်တိုနှာမြောခဲ့သည်လည်းဖြစ်နိုင်ပေသည်။ (ဥပမာ ပညာသင်ပေးခြင်း၊ ပစ္စည်းတစ်ခုခုကို ခေတ္တချေးငှားခြင်း၊ ဥစ္စာပစ္စည်းများကို အရှင်မြတ်နှစ်မြို့စေရန်အတွက် ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း၊ ဤအမှုများသည် မည်သည့်အခါမျှ ပညာနှင့်ဥစ္စာပစ္စည်းကို လျော့သွားစေခြင်းမဖြစ်ချေ။

(သစ်ရ်မေဇီ)

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဆိုလိုသည်မှာ တစ်စုံတစ်ဦးသည် ဂျန္နုသ်ဖြစ်သည်ဟု အတင်ရဲစွာ မပြောဆိုသင့်ပေ။ သို့သော် ၎င်း၏ကောင်းမှုအမတ်များကြောင့် မျှော်လင့်ချက်ထားသင့်ပေသည်။

၄၉။ ဤကလေးမဟုတ်စောင့်

﴿ 49 ﴾ عَنْ حَسَّانِ بْنِ عَطِيَّةٍ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: كَانَ شَدَّادُ بْنُ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي سَفَرٍ فَنَزَلَ مَنْزِلًا فَقَالَ لِغُلَامِهِ: إِنِّي بِالسُّفْرَةِ نَعْبَثُ بِهَا، فَانْكُرْتُ عَلَيْهِ، فَقَالَ: مَا تَكَلَّمْتُ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ أَسْلَمْتُ إِلَّا وَأَنَا أَخْطِئُهَا وَأَرْمُهَا غَيْرَ كَلِمَتِي هَذِهِ فَلَا تَحْفَظُوهَا عَلَيَّ وَاحْفَظُوا مَا أَقُولُ لَكُمْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِذَا كَنَزَ النَّاسُ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ فَانْكَبُوا هَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الثَّبَاتَ فِي الْأَمْرِ، وَالْعَزِيمَةَ عَلَى الرَّشْدِ، وَأَسْأَلُكَ شُحْرَ نِعَمَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ حُسْنَ عِبَادَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ قَلْبًا سَلِيمًا، وَأَسْأَلُكَ لِسَانًا صَادِقًا، وَأَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَعْلَمُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا تَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ.

رواه احمد ٣٣٨/٢٨

ဟဇရသ် ဟပ်စ်စာန်ဗင်န်အတိယဟ် (ﷺ) က အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ ဟဇရသ် ရှန်ဒါဒ်ဗင်န် အောင်စ် (ﷺ) သည် ခရီးတစ်ခုတွင်ရှိနေသည်။ တစ်နေရာ၌ စခန်းချပြီးနောက် မိမိကျွန် အား မိမိတို့အရာတစ်ခုခုတွင် လုံးပန်းနေရအောင် ဒပ်စ်သရ်ခါန် ယူလာရန် အမိန့်ပေးလေသည်။ ဟဇရသ် ဟပ်စ်စာန် (ﷺ) အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်အတွက် ဤစကားမျိုးသည် အံ့သြဖွယ်ဖြစ် သည်။ ၎င်းကဆက်၍အမိန့်ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် မွတ်စ်လင်မ်အဖြစ်ခံယူပြီးနောက် အမြဲတမ်း လိုပင် စကားကိုဆင်ခြင်ပြီးမှ ပြောလေ့ရှိသည်။ (ယခုသတိလက်လွတ်ဖြစ်သွားသည်။) ဤ စကားကို မေ့ပစ်လိုက်ပါ။ ယခု ကျွန်ုပ်ပြောသောစကားကို မှတ်ထားပါ။ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် မြတ် (ﷺ) အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကို ကြားခဲ့သည်။ လူသားများသည် ရွှေငွေ၊ ဥစ္စာပစ္စည်းများ စုဆောင်းလာကြသောအခါ အသင်သည် ဤကလီမတ်တော်ကို စုဆောင်းပေလော့။ ဆိုလို သည်မှာ မြားမြောင်စွာ ရွတ်ဖတ်နေပါ။

အို အရှင်မြတ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် အရှင်မြတ်ထံပါးမှ လုပ်ငန်းတိုင်းတွင် မိမိခြေ များ မြဲမြံခိုင်မာမှုနှင့်တကွ ဟိဒါယသ်လမ်းမှန်တရားကို တောင်းဆိုပါ၏။ ထို့ပြင် အရှင်မြတ်၏ ကျေးဇူးတော်များအား သိတတ်မှု ကျေးဇူးတင်နိုင်စွမ်းချီးမြှင့်တော်မူပါ။ ကောင်းမွန်စွာ အိဗာဒသ် ပြုနိုင်ခြင်းကို တောင်းခံပါ၏။ ထို့ပြင် ကွမ်ရ်နှင့်ရှစ်ရ်များမှ ကျွန်တော်မျိုး၏ စိတ်နှလုံးသား ကို သန့်ရှင်းအောင် ပြုပြင်ပေးပါရန် တောင်းဆိုပါ၏။

ထို့အပြင် အရှင်မြတ်ထံပါးမှ မိမိနှုတ်လျှာ၏ မှန်ကန်မှုကိုလည်း တောင်းဆိုပါ၏။ ထို့ အပြင် အရှင်မြတ်သိတော်မူသော ကောင်းခြင်းဟူသမျှကိုလည်း တောင်းဆိုပါ၏။ ၎င်းအရှင် မြတ်သိတော်မူသော မကောင်းခြင်းဟူသမျှမှ ကင်းဝေးရန်တောင်းဆိုပါ၏။ ၎င်းပြင် အရှင်မြတ် သိတော်မူသော ကျွန်တော်မျိုး၏ အပြစ်ဂိုဏ်အာလုံးမှ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရရန် တောင်းဆို ပါ၏။ မုချကေန် အရှင်မြတ်သည်သာလျှင် အကွယ်ရှိအရာအားလုံးကို အကြွင်းမဲ့သိတော်မူ သော အရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။

(အိဗ်နေကစီရ်)

မုန်သခင်အဟာဒီးဆ်

ဤ “မွန်သခင်အဟာဒီးဆ်” ကျမ်းကို မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုရာ၌ မူရင်းအဓိပ္ပာယ်နှင့် အနီးစပ်ဆုံး ဖတ်ရှုသူများ နားလည်သဘောပေါက်နိုင်ရန် အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးစားပြန်ဆိုထားပါသည်။ လူသားဖြစ်သည်အလျောက် အမှားမကင်းသည်အတွက် ဤစာအုပ်တွင် ချွတ်ချော်မှားယွင်းမှု တစ်စုံတစ်ရာတွေ့ရှိပါက စေတနာရှေ့ထား၍ အသိပေးပါလျှင် အင်န်ရှာအလ္လာဟ် နောက်တစ်ကြိမ် ပုံနှိပ်ရာတွင် ပြုပြင်ပေးပါမည်အကြောင်း စာရှုသူများအား အသိပေးအပ်ပါသည်။

မော်လာနာ ဟာဖိစ် ကာရီ အဗ်ဒုလ်ကာဒီရ်

